Nordisk Råd

Temasession i Reykjavik og

64. session i Helsingfors

2012

Nordisk Råd temasession i Reykjavik og 64. session 2012, Helsingfors

© Nordisk Råd, København 2013

ISBN: 978-87-91885-09-9

Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk, København 2013
Redaktion: Åsa Eidenert, Bente Øxseth, Signe B. Brok, Marie Gøgsig Grau
Oplag: 90

Printed in Denmark

www.norden.org

Besøgsadresse:
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Det nordiske samarbejde
Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Temasession
Indkaldelse til temasessionen 5
Deltagerliste 6
Dagsorden 8
Sagsliste 10
Resumé fra temasessionen 11

Sager: 15
Medlems-/udvalgsforslag (A-sager) 17
Dokument 70

Vedtagelser på temasessionen 72

Supplement: 87
Uddeling af litteraturprisen 89

64. session 91
Indkaldelse til sessionen 93
Deltagerliste 95
Regeringsrepræsentanter og valgte medlemmer 97
Dagsorden og Sagsliste 108
Oversigt over sessionen 116

Protokol 117
Protokol tirsdag 30. oktober 120
Protokol onsdag 31. oktober 166
Protokol torsdag 1. november 264

Sager m.m. 351
Medlemsforslag/Udvalgsforslag (A-sager) 353
Ministerrådsforslag (B-sager) 519
Beretninger (C-sager) 649
Meddelelser (D-sager) 987
Spørsmål (E-sager) 1195
Dokumenter 1277

Vedtagelser 1477
Fremstillinger/Rekommandationer 1478

Præsidium, sekretariat, sagkyndige m.m. 1515

Supplement 1529
Uddeling av Nordisk Råds priser 1530
Uddrag fra referater fra Præsidiemøter 2008 1536
Ärendelista 1539
Valg 1546

Registre 1547
Oversigt over sagernes behandling 1548
Personregister 1562
Emneregister 1587

Plan over sessionssalen 1596

Nordisk Råd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

31. januar 2012
12-00004-2

Invitation til Nordisk Råds temasession om Arktis i Reykjavik, Island

Kære,

Du inviteres hermed til at deltage ved Nordisk Råds temasession om Arktis. Temasessionen afholdes den 23. marts 2012 og finder sted i Reykjavik, nærmere betegnet i Altinget.

Som gæst gør jeg opmærksom på, at du jf. reglerne for gennemførelsen af temasession har taleret i debatterne vedr. Arktis. Det bemærkes, at den tildelte taletid er 3 minutter. Du vil desuden få tildelt en plads i plenumsalen.

Præsidiets forslag til dagsorden og regler for sessionens gennemførelse vedlægges.

Din deltagelse i temasessionen skal meldes til Nordisk Råds sekretariat senest onsdag den 29. februar 2012.

Endelig vil jeg gøre opmærksom på, at Nordisk Råds Litteraturpris vil blive uddelt ved en ceremoni aftenen inden den 22. marts, hvor du er velkommen til at deltage. Du vil modtage yderligere information herom via den islandske delegation.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Deltagerliste

(Oprettet ifølge §10 i arbejdsordningen og godkendt ved Temasessionen 2012's åbning den 23. mars 2012)

Regeringsrepræsentanter
Christiansen, Palle, Grønland
Katrín Jakobsdóttir, Island
Olsen, Annika, Færøerne
Aasrud, Rigmor, Norge

Valgte medlemmer
Abrahamsen, Helgi, Færøerne
Almqvist, Erik, Sverige
Andersson, Anders, Sverige
Arnesen, Bendiks H., Norge
Asmyhr, Hans Frode, Norge
Benediktsson, Bjarni, Island
Berg, Marianne, Sverige
Bonnesen, Erling, Danmark
Börjesson, Agneta, Sverige
Danielsen, Thomas, Danmark
Eerola, Juho, Finland
Eide, Rigmor Andersen, Norge
Eloranta, Eeva-Johanna, Finland
Eriksson, Anders, Åland
Feldt-Ranta, Maarit, Finland
Friðleifsdóttir, Siv, Island
Gestrin, Christina, Finland
Giltun, Vigdis, Norge
Grimstad, Oskar J., Norge
Gunnarsson, Illugi, Island
Gustafsson, Billy, Sverige
Gaardsted, Karin, Danmark
Heikkilä, Lauri, Finland
Hjörvar, Helgi, Island
Holmelid, Alf Egil, Norge
Hoydal, Høgni, Færøerne
Husmark Pehrsson, Cristina, Sverige
Haapanen, Satu, Finland
Haarder, Bertel, Danmark
Ingadóttir, Álfheiður, Island
Ingadóttir, Sigríður Ingibjörg, Island
Jansson, Harry, Åland
Jensen, Thomas, Danmark
Jeppson, Peter, Sverige
Jernbeck, Isabella, Sverige
Johansson, Ann-Kristine, Sverige
Johnsson, Peter, Sverige
Karlsson, Anders, Sverige
Klint, Karen J., Danmark
Kolberg, Martin, Norge
Kymäläinen, Suna, Finland
Lind, Annette, Danmark
Ljunggren, Anna, Norge

Louhelainen, Anne, Finland
Magnusson, Hilde, Norge
Maijala, Eeva Maria, Finland
Mikkelsen, Jeppe, Danmark
Modig, Silvia, Finland
Montan, Göran, Sverige
Olsen, Per Arne, Norge
Olsvig, Sara, Danmark
Opheim, Torfinn, Norge
Peltonen, Tuula, Finland
Rundgren, Simo, Finland
Sankelo, Janne, Finland
Sasi, Kimmo, Finland
Sigurðsson, Árni Þór, Island
Skaale, Sjúrður, Danmark
Stenberg, Maria, Sverige
Suutari, Eero, Finland
Sønsterud, Tone M., Norge
Sørensen, Finn, Danmark
Saarinen, Matti, Finland
Tetzschner, Michael, Norge
Tolppanen, Maria, Finalnd
Trældal, Torgeir, Norge
Valve, Wille, Åland
Wallinheimo, Sinuhe, Finland
Wallmark, Hans, Sverige
Winbäck, Christer, Sverige
Åström, Karin, Sverige

Nærværende suppleanter
Baastrup, Anne, Danmark
Juhl, Christian, Danmark
Samuelsen, Björt, Island
Sjögren, Katrin, Åland

NORDISK RÅDS TEMASESSION 2012

Tid: Fredag den 23. marts 2012, kl. 08.30-11.30
Sted: Altinget, Reykjavik, Island

Forslag til dagsorden

Kl. 08.30-08.45

1 **Sessionens åbning**

2 **Fastsættelse af deltagerliste**

3 **Godkendelse af dagsordenen**

4 **Regler for sessionens gennemførelse**

Kl. 08.45-11.30

5 **Behandling af Rådets generelle sager**

Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden - et fællesnordisk program og handlingsplan (A 1511/presidiet)

- Herunder information fra Nordisk Ministerråds formandskab om velfærdsanliggender 2012

Udvidelse af indholdet i ligestillingsarbejde (Rek.*15/2010/medborger)

- Herunder information fra Nordisk Ministerråd om Rek. 15/2010

6 **Temadebat om Arktis**

Præsidieforslag om en fælles nordisk strategi for arktis (A 1550/præsidiet)

Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis (A 1549/præsidiet)

Utvalgsforslag om miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene (A 1552/miljø)

Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis (A 1556/velferd)

Utskottsförslag om urfolken i Arktis (A 1554/medborgar)

Udvalgsforslag om sprog og uddannelse (A 1557/kultur)

Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis (A1555/näring)

- *Herefter rapportering fra Nordisk Ministerråd*

7 **Afslutning af sessionen**

Sagsliste

Sagsliste temasessionen 2012

A. Medlemsförslag

A 1511/presidiet	Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1549/presidiet	Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis (fremsat af den islandske delegation)
A 1550/præsidiet	Præsidieforslag om fælles nordisk arktisk strategi (fremsat af Præsidiet)
A 1552/miljø	Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene (fremsat av Miljø- og naturressursutvalget)
A 1554/medborgar	Utskottsförslag om urfolken i Arktis (väckt av medborgar- och konsumentutskottet)
A 1555/näring	Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis (väckt av näringsutskottet)
A 1556/velferd	Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1557/kultur	Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

Dokumenter

Dokument 2 a Regler for sessionens gennemførelse

NORDISK RÅDS TEMASESSION 2012

Resume

j.nr. 13-00024-1

Tid: Fredag den 23. marts 2012, kl. 08.30-11.45
Sted: Altinget, Reykjavik, Island

1 **Sessionens åbning**

Nordisk Råds Præsident, Kimmo Sasi, åbnede Nordisk Råds Temasession 2012 om Arktis.

Derefter fik Altingets formand, Ásta Jóhannesdóttir, ordet og bød velkommen på denne Nordens dag: den 23. marts. Hun var stolt over at Altinget kunne danne rammen for Nordisk Råds session.

2 **Fastsættelse af deltagerliste**

Deltagerlisten blev godkendt.

3 **Godkendelse af dagsordenen**

Dagsordenen blev godkendt.

4 **Regler for sessionens gennemførelse**
Præsidenten orienterede om reglerne for sessionens gennemførelse, og påpegede at han ville være opmærksom på, at taletiderne overholdes.

Reglerne for sessionens gennemførelse blev herefter godkendt.

5 **Behandling af Rådets generelle sager**

Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden - et fællesnordisk program og handlingsplan (A 1511/presidiet)

Præsidiets forslag om nordisk velfærdspolitik blev præsenteret og der blev orienteret om, at forslaget havde været til behandling i flere forskellige organer.

Behandlingen af medlemsforslaget førte til en ideologisk debat om indretningen af velfærdsstaten i Norden.

Der var generel enighed om udfordringerne angående demografi, finansiering og velfærd, men udbredte diskussioner og uenighed om løsningerne.

Debatten omhandlede blandt andet, hvilke muligheder borgerne har for at træffe frie valg. I udkantsområderne findes der ikke tilsvarende valgmuligheder som i byerne og der er færre leverandører. Derfor blev det debatteret, hvorvidt det frie valg var muligt og er foreneligt med velfærdsstatens universelle ydelser.

De demografiske udfordringer blev ligeledes drøftet i sammenhæng med sundhedspolitiske aspekter. Det blev påpeget, at ny teknologi baner vejen frem for bedre løsninger, men fortsat er det vigtigt at have den rette balance mellem kvalitet og kvantitet.

Den aktuelle disput omkring den patentregistrerede "Nordiske model" blev også inddraget i debatten. Der var enighed om karakteristika for den nordiske model med mangfoldighed, forholdsvis jævn indkomstfordeling, og universelle rettigheder, men der var uenighed om, hvilke politiske alliancer, der har skabt den nordiske velfærdsstat.

Endelig var der to at-satser i Præsidiets forslag til beslutning, som krævede afstemninger. Det ene omhandlede rekommandationen om, at de nordiske regeringer skulle udarbejde en fælles handlingsplan til at imødekomme udfordringerne, og det andet om at fremme ældremobilitet i Norden.

Den socialdemokratiske gruppe foreslog således **at slette** følgende at-sats:

at fremme ældremobiliteten i Norden gennem øget frit-valgs-ordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor som mellem de nordiske lande

De der stemte for det oprindelige forslag, skulle trykke på ja-knappen, og de der stemte for at slette sætningen skulle trykke nej. Resultatet blev:

67 stemte, 36 JA, 31 NEJ, 0 AFSTÅR

Derefter foreslog den konservative gruppe **at slette** følgende at-sats:

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

De der stemte for det oprindelige forslag, skulle trykke på ja-knappen, og de der stemte for at slette sætningen skulle trykke nej. Resultatet blev:

67 stemte, 54 JA, 13 NEJ, 0 AFSTÅR

Dermed konkluderede Præsidenten, at det oprindelige forslag som fremlagt i salen var godkendt, hvorefter debatten blev afsluttet.

Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (Rek.*15/2010/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson forklarede, hvorfor udvalget ønsker at opretholde rekommandationen. For udvalget var det vigtigt, at der udarbejdes en mangfoldighedspolitik i Norden, og anser ikke, at der behøves nogle organisationsændringer, som det fremgår af Ministerrådets meddelelse.

Ministeren svarede, at ministerrådet ville give sit formelle svar efter deres møde til juni 2012, men at det norske formandskab bakkede op om en nordisk mangfoldighedspolitik. De nordiske lande er både meget lige og meget ulige, sagde ministeren, og de nordiske stater skal sikre lige rettigheder og overholdelse af menneskerettighederne.

6 Temadebat om Arktis

Præsidenten foreslog, at samtlige forslag om Arktis blev debatteret under et. Det godtog forsamlingen. Derefter fulgte præsentationerne af følgende forslag samt mundtlige redegørelser fra Nordisk Ministerråd vedrørende Arktis:

Præsidieforslag om en fælles nordisk strategi for Arktis (A 1550/præsidiet)

Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis (A 1549/præsidiet)

Utvalgsforslag om miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene (A 1552/miljø)

Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis (A 1556/velferd)

Utskottsförslag om urfolken i Arktis (A 1554/medborgar)

Udvalgsforslag om sprog og uddannelse (A 1557/kultur)

Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis (A1555/näring)

De syv forslag blev præsenteret et efter et og derefter fulgte en fælles debat om Arktis.

Debatten omhandlede de mange forskellige aspekter af Arktisk politik. Det drejede sig blandt andet om fødevareproduktion, fiskeri, landbrug, industri, turisme, bæredygtigt miljø, urbefolkningens rettigheder og meget mere.

Der var også debat om sikkerhed til søs. De mange nye turistdestinationer og krydstogtskibe kræver det fornødne beredskab og redningskapacitet. Det fremgik af debatten, at det er vigtigt, at både opgaverne og finansieringen blev aftalt og fordelt, så ulykker kan forebygges og bekæmpes.

Der var også bred opbakning til at sikre rettigheder for de oprindelige folk. Det angår både sprog, uddannelse, levevilkår m.m. for urfolkene i Arktis.

Endelig var der debat om de internationale aspekter af Arktis, hvor samarbejdet med Rusland, Canada, USA og EU er vigtig. Der er mange fora, der beskæftiger sig med Arktis politik, men Arktis Råd spiller den centrale rolle. Det blev derfor foreslået, at EU får observatørstatus i Arktis Råd.

Præsidenten foreslog, at samtlige forslag blev afstemt under et. Det godkendte forsamlingen.

Derefter var der afstemning, og samtlige forslag blev godkendt.

7 **Afslutning af sessionen**

Præsidenten afsluttede sessionen og takkede for et godt møde.

Sager m.m.

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 10-00240-34

Presidiets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden - et felles nordisk program og handlingsplan

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en oversigt over eksisterende programmer og aktiviteter der sigter på at møde de demografiske udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står overfor

at koblingen af sundhed og vækst, herunder fremme og eksport af velfærdsteknologi, bliver et prioriteret fokusområde for Topforskningsinitiativ II

at fremme ældremobiliteten i Norden gennem øget frit-valgsordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor som mellem de nordiske lande

at øge samarbejdet med hensyn til behandling af sjældne diagnoser, højspecialiseret behandling, koordinering af transplantationstjenester samt ambulancetjenester i grænselandet

Presidiet foreslår at Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regjeringer,

at iverksette et program som gjennom forskning, utveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

at sikring af lighedsprincippet og universelle ordninger i sundheds- og omsorgssektoren er afgørende for en fortsat udvikling af de

nordiske velfærdssamfund i en positiv retning med en sund samsamfundsøkonomi

at trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter er unik for Norden. Det bidrager til et lavt konfliktniveau i arbejdslivet, hvilket er en betydelig konkurrencefordel for de nordiske lande, som det derfor skal værnes om. Der bør dog tages en diskussion i det nordiske samarbejde om, hvordan dette samarbejde kan videreudvikles så Nordenbedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer

at integration af nye borgere er vigtig for at sikre velfærden i Norden. Erfaringerne fra de nordiske lande om vellykket integration skal anvendes på tværs af grænserne, ligesom udfordringer for integration i de nordiske lande skal identificeres med henblik på at finde løsninger

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske gruppe har fremsendt et medlemsforslag om velfærdspolitik i en globaliseret verden.

Forslagsstillerne mener, at velfærdsstaten er under pres i den globaliserede verden og at der er behov for at finde nye løsninger for velfærdsstatens overlevelse. Det angår mange politikområder; økonomi, miljø, kultur, demografi, social, arbejdsmarkedsforhold, integrationsanliggende m.m. Derfor kan der være behov for at udveksle og samle viden om ny forskning, nye ideer og effektive politiske tiltag i Norden, der kan bidrage til at møde udfordringerne.

Forslaget opremser en række problemstillinger og udfordringer, der er aktuelle for velfærdspolitikken i norden. Det angår blandt andet:

- vigtigheden af at sikre en veluddannet og omstillingsdygtig befolkning
- udvikling af trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter
- bærekraftig energi-og ressourceudnyttelse
- integration af nye indbyggere
- håndtering af de demografiske udfordringer
- adgangen til sundheds-og omsorgstjenester
- effektiv behandling af psykiatriske lidelser og
- indsatser til at bekæmpe fattigdom

Præsidiet blev præsenteret for forslaget i december 2010 og besluttede at sende forslaget i høring til samtlige udvalg. Samtlige udvalg behandlede derfor forslaget på januar-møderne i 2011 og fremsendte deres høringssvar.

På Præsidiets møde den 31. marts 2011 fremsatte den norske delegation imidlertid et nyt forslag om at afholde en konference om fremtidens velfærdsløsninger, hvilket Præsidiet tilsluttede sig. Samtidigt blev det besluttet, at den endelig behandling af medlemsforslaget skulle afvente denne konference.

Konferencen om velfærd blev afholdt den 24. januar 2012 i sammenhæng med Nordisk Råds møder i Oslo.

Det blev fremhævet, at Norden er førende indenfor velfærdsteknologi. Derfor er det vigtigt, at helse kobles med vækst - også i forhold til topforskningsinitiativet. Eksport af velfærdsteknologi er en fordel for både

norden og de importerende lande, der dermed får højnet deres velfærd. Grøn vækst er en parallel til velfærdsteknologi (grøn vækst= sund vækst).

Konferencen lagde også stor på den teknologiske udvikling med hensyn til mobilovervågning, telemedicin, robotter og lignende. Denne udvikling rejser dog en række etiske problemstillinger om forholdet mellem tryghed og overvågning. De største udfordringer er således ikke de tekniske, men problemstillinger omkring værdighed, autonomi, integritet og menneskelige omsorg. Det er også vigtigt at fokusere på kvalitet, - ikke udelukkende kvantitet. I en tid med øgede forventning og ressourcemangel, bliver kvalitet pr. helsekrone en vigtig parameter.

Endelig blev der pointeret, at velfærdstjenester fra de frivillige organisationer spiller en væsentlig rolle i norden. De bidrager bl.a. til forebyggelse af sygdomsforløb ved at danne sociale netværk, bekæmpe ensomhed og yde omsorg. Man behøver ikke at blive syg, fordi man bliver ældre.

Det er også karakteristisk i norden, at der er godt sammenspil mellem offentlige og private sektors rolle samt med arbejdsmarkedets parter. Alle parter er afgørende bidragsydere for den nordiske velfærdstat.

Endelig blev det drøftet, at ældremobilitet - "Frit valg" med hensyn til sundhed, omsorg og pleje skulle fremmes.

3. Høring

Alle udvalg i Nordisk Råd har udtalt sig om medlemsforslaget. Høringssvarene er vedlagt.

Sekretariatet har modtaget følgende svar fra **Næringsudvalget:**
Näringsutskottet anser att en förutsättning för att Norden ska klara sig i den globala konkurrensen är att de nordiska länderna enskilt och gemensamt kan skapa tillväxt och initiera insatser på områden där Norden sackar efter. Utskottet anser att de nordiska länderna måste fortsätta satsningar inom innovationssektorn, arbetsmarknadens effektivitet och marknader utanför de nordiska länderna. Utskottet menar att en förutsättning för att säkra välfärden i Norden är att det krävs ett gynnsamt företagsklimat och god tillgång till arbetskraft.

Kultur- og uddannelsesudvalget har sendt følgende:
Kultur- og uddannelsesutvalget kan støtte medlemsforslagets intensioner, og anser at forslaget setter fokus på viktige spørsmål. Utvalget vil imidlertid for sin del vise til at forslaget tar opp temaer som gjennom de seneste år har vært en integrert del av utvalgets prioriterte virksomhet.

Miljø- og Naturressourceudvalget støtter generelt ambitionerne i forslaget. Udvalget mener, at forslaget favner meget bredt og berører flere eksisterende strategier og arbejdsprogrammer. Disse strategier og programmer bliver jævnligt opdateret, og i den forbindelse kan Nordisk Råd inddrage ideer og ambitioner fra forslaget. Endvidere påpeger udvalget, at forslaget angående klima og udvikling af nye arbejdspladser er særdeles vigtig.

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer, at mange af forslagets indsatsområder allerede er omfattet af Ministerrådets strategi, hvor man arbejder ud fra overgribende mål frem mod 2020. Udvalget anser, at forslaget fokuserer på vigtige spørgsmål og at håndtering af områder som fattigdom/udenforskab og sundhed kræver politisk vurdering og debat.

Velfærdsudvalget gør opmærksom på, at Nordisk Ministerråd har flere strategier og programmer, som delvist dækker medlemsforslaget. F.eks. globaliseringsinitiattivet om helse og velfærd, Ministerrådets strategi

"Hållbar utveckling - En ny kurs för Norden", Topforskningsinitiativet, budgetprioriteringer samt forslag overordnede problemstillinger fra Velfærdsudvalget. Endvidere fremhæves det finske formandskabsprogram fra 2011, som også berører problemstillingerne.

Velfærdsudvalget vil bede Præsidiet om at se på mulighederne for at indhente relevant information om programmer og aktiviteter, for derved at få et helhedsbillede af aktivitetsniveauet på tværs af de berørte sektorer.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet finder forslaget relevant og nyttigt. Udfordringerne for de nordiske velfærdstater er ensartede og gældende i alle landene, og derfor kan det have et stort udbytte at tage fælles initiativer. Det er klart, at forskningsresultater, rapporter, erfaringer og best praxis bør udveksles og deles mellem alle de nordiske lande.

I forhold til medlemsforslagets oprindelige rekommandationer og på baggrund af høringssvarene ønsker Præsidiet at tillægge yderligere et par atsatser.

Det angår dels Velfærdsudvalgets forslag om at få en oversigt over relevante programmer og aktiviteter der går på tværs af sektorerne, og dels ønskemål om at få konkrete forslag til den fremtidige finansiering af velfærdsstaten set i lyset af de demografiske udfordringer.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* udarbejde en oversigt over eksisterende programmer og aktiviteter der sigter på at møde de demografiske udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står overfor
>
> *at* koblingen af sundhed og vækst, herunder fremme og eksport af velfærdsteknologi, bliver et prioriteret fokusområde for Topforskningsinitiativ II
>
> *at* fremme ældremobiliteten i norden gennem øget frit-valgsordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor som mellem de nordiske lande
>
> *at* øge samarbejdet med hensyn til behandling af sjældne diagnoser, højspecialiseret behandling, koordinering af transplantationstjenester samt ambulancetjenester i grænselandet

Præsidiet foreslår at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regjeringer,

> *at* iverksette et program som gjennom forskning, utveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer
>
> *at* programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg
>
> *at* sikring af lighedsprincippet og universelle ordninger i sundheds- og omsorgssektoren er afgørende for en fortsat udvikling af de nordiske velfærdssamfund i en positiv retning med en sund samfundsøkonomi

at trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter er unik for Norden. Det bidrager til et lavt konfliktniveau i arbejdslivet, hvilket er en betydelig konkurrencefordel for de nordiske lande, som det derfor skal værnes om. Der bør dog tages en diskussion i det nordiske samarbejde om, hvordan dette samarbejde kan videreudvikles så Nordenbedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer

at integration af nye borgere er vigtig for at sikre velfærden i Norden. Erfaringerne fra de nordiske lande om vellykket integration skal anvendes på tværs af grænserne, ligesom udfordringer for integration i de nordiske lande skal identificeres med henblik på at finde løsninger

Reykjavik den 22. marts 2012

Bertel Haarder (V)
Christer Winbäck (FP)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Simo Rundgren (cent)

Reservation:
På udvalgsmødet i Reykjavik den 22. marts 2012 reserverede følgende medlemmer sig mod forslagets tredje at-sats:

Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Silvia Modig (vänst), vicepresident

På udvalgsmødet i Reykjavik den 22. marts 2012 reserverede følgende medlemmer sig mod forslagets sjette at-sats:

Cristina Husmark Pehrsson (M)
Kimmo Sasi (saml), president
Michael Tetzschner (H)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 10-00240-34

Medlemsforslag om nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden - et felles nordisk program og handlingsplan

Norden har store utfordringer i møte med globaliseringen. I flere nordiske land er arbeidsløsheten så høy at den truer velferden og den økonomiske utviklingen. Særlig er ungdomsarbeidsløsheten et voksende problem som kan få følger langt inn i framtida.

For å møte denne utfordringen må det investeres i det som er Nordens viktigste råvare: en velutdannet og omstillingsdyktig befolkning. Vi trenger et styrket utdanningssystem som har tilbud til alle. Nye former for læring og utdanning og en reell innføring av realkompetansevurdering er to viktige tiltak, bekjemping av frafall i utdanningssystemet et tredje.

Forskningspolitikken må bidra til mer fri forskning og til å sikre nye innovative tiltak som kan bidra til løsninger på områder som helse, velferd og miljø.

Trepartssamarbeidet mellom staten og partene i arbeidslivet er unikt for Norden, senest trukket fram som et eksempel til etterfølgelse i en felles rapport fra ILO og IMF. Det bidrar til forutsigbarhet og lavere konfliktnivå i arbeidslivet, noe som er en betydelig konkurransefordel. Det bidrar også til konstruktivt samarbeid for felles mål om sysselsetting, økonomisk utvikling og omstilling i næringslivet. Vi behøver en diskusjon om hvordan dette samarbeidet kan videreutvikles slik at det styrker Norden i møte med globaliseringens utfordringer. Samlet sett har Norden en stor kompetanse på området, og vi bør samarbeide om å bruke denne kompetansen best mulig.

Klimaendringer gjør det presserende å vri energibruk og ressursutnyttelse i bærekraftig retning. Der er behov for en stor innsats fra bedrifter, innbyggere og forskningen for å lykkes med dette. Men ikke minst er det

behov for at miljøpolitikk, energipolitikk, skattepolitikk, arbeidsmarkedspolitikk og forskningspolitikk legges om for å lette arbeidet med å løse klimaproblemene. Sikring av internasjonale, juridisk bindende avtaler om CO_2-reduksjon, investeringer i mer klimavennlige bygninger og omlegging til mer klimavennlige energikilder er bare eksempler på tre viktige tiltak.

Integrasjon av nye innbyggere er viktig for å sikre velferden i Norden. Våre land har en lang rekke positive erfaringer med hvordan integrasjonen sikres. Disse erfaringene må brukes, også på tvers av grensene. Eksemplene på når integrasjonen ikke lykkes skal på samme vis brukes til å identifisere utfordringene og finne løsninger.

De demografiske utfordringer som alle de nordiske land står over for skaper behov for at en langt større andel av nye nordiske borgere kommer i arbeid. Også derfor skal integrasjonen høyere opp på den politiske dagsorden med et sterkt fokus på inkludering, utdannelse og aktiv deltakelse i samfunnet.

Tilgang til gode helse- og omsorgstjenester, uavhengig av størrelsen på lommeboka, er en verdi som utgjør selve hjertet i den nordiske velferdsmodellen. Samtidig bidrar dette til bedre folkehelse og en mer arbeidsdyktig befolkning. Velferdssystemer som inkluderer alle vil også bidra til å hindre negative spiraler i retning av varig utenforskap for den enkelte, dempe sosiale motsetninger og, som følge av det, mulige etniske motsetninger i samfunnet.

Det er derfor avgjørende for å sikre gode og konkurransedyktige samfunn at likhetsprinsippet og universelle ordninger i helse- og omsorgssektoren sikres. Det må skje med tilstrekkelige bevilgninger og nødvendig utviklingsarbeid. Innovative løsninger som kan bidra til bedre og mer effektiv omsorg på sykehus og for eldre pleietrengende skapes ofte av ansatte og brukere. Det må fokuseres på utvikling av medarbeider- og brukerdrevet innovasjon i samarbeid med relevante forskningsorienterte virksomheter.

Psykiatrien, ikke minst barnepsykiatrien, er et område der Norden har behov for bedre og mer effektiv behandling. Det må igangsettes forskning på området, og vi må lære av hverandre. Lykkes vi bedre med dette, gir det både økt livskvalitet for svært mange mennesker, og store besparelser for samfunnet som helhet.

Fattigdom har de senere årene vist seg å være et økende problem i hele Norden. Vi kan ikke være bekjent av at stadig flere, ikke minst barn, opplever fattigdom. I stedet for å late som om problemet ikke eksisterer, er det behov for en fellesnordisk definisjon av begrepet fattigdom og en fellesnordisk innsats mot problemet. Vi kan lære av hverandres erfaringer med tiltak som virker.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen, at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regjeringer,

at de nordiske regjeringene iverksetter et omfattende program som gjennom forskning, utveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer, sikre arbeid til alle og møte klimautfordringene

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

Malmö den 21. september 2010

Ann-Kristine Johansson (s)
Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Martin Kolberg (A)
Sinikka Bohlin (s)

Nordisk Råd

A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 10-00240-34

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

1549/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00031-6

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktisk

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

2. Baggrund

Arktisk Råd vedtog i maj 2011 en såkaldt Search and Rescue aftale, der skal øge beredskabet i Arktis. Men der må mere til, især i forhold til forebyggelse af ulykker, mener Nordisk Råd, der allerede på sessionen i København i november 2011 vedtog en række rekommandationer, der opfordrer de nordiske regeringer til at igangsætte konkrete tiltag for at øge sikkerheden både for miljø og mennesker i Arktis. Nordisk Råd ønsker et fælles beredskab for overvågning af farvandene i Arktis og vil også opgradere samarbejdet om forebyggelse af ulykker i det høje nord. Nordisk stordrift giver god mening på en række områder, ikke mindst når det kommer til dyre indkøb og driftsopgaver på grænseoverskridende områder som søfartssikkerhed. Nordisk Råd vedtog derfor en række anbefalinger til de nordiske regeringer omkring Arktis, herunder etablering af en fælles indsatsenhed i de arktiske farvande.

3. Høring

Forslaget har ikke været i egentlig høring, men allerede under debatten på Nordisk Råds session i København i november 2011 blev der foreslået fokus på finansiering af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis.

4. Præsidiets synspunkter

Nordisk Råds Præsidium var ved drøftelser på møde i Oslo i januar 2012 enige i behovet for en udredning af finansieringsmulighederne for en øget overvågnings- og redningskapacitet i Arktisk. Forslaget fra den islandske delegation om finansiering af redningskapaciteten følger op på de rekommandationer om søfartssikkerhed i arktiske farvande, der blev vedtaget på Nordisk Råds session i København i november 2011. Der var opbakning til det islandske forslag.

Flere og flere krydstogtskibe sejler rundt i de arktiske farvande, og efterhånden som isen smelter vil der komme endnu mere skibstransport. Derfor bør det undersøges, om rederierne ikke skal være med til at betale for deres egen sikkerhed.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

Reykjavik, den 22. marts 2012

Bendiks H. Arnesen (A)
Bertel Haarder (V)
Christer Winbäck (FP)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Kimmo Sasi (saml), Formand
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), Næstformand
Simo Rundgren (cent)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

1549/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00031-6

Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis

Øget overvågning og øget redningskapacitet i Arktis er en opgave, der bør prioriteres i Norden.

Stoltenberg rapporten fra 2009 gør rede for, at øget skibstrafik i Arktis vil indebære store udfordringer, blandt andet på grund af de mangelfulde eftersøgnings- og redningssystemer i området. Det foreslås i rapporten, i forslag tre og fire, at der burde etableres et nordisk overvågnings- og varslingssystem i de nordiske havområder samt, at en nordisk maritim indsatsenhed burde etableres bestående af elementer fra de nordiske landes kystvagter og redningstjenester.

Arktisk Råds aftale om eftersøgning og redning i luft og til søs fra 2011 konstaterer i artikel syv, at i tilfælde af faretruende situationer kan én medlemsstat ønske assistance fra en anden medlemsstat. Endvidere konstateres det i artikel ni, at medlemsstaterne bør arbejde sammen på visse områder i forbindelse med eftersøgning og redning.

Nordisk Råd har rettet rekommandationer til de nordiske landes regeringer om henholdsvis øget nordisk samarbejde om samfundssikkerhed, rekommandation 13/2010/presidiet, og øget søfartssikkerhed og miljøbeskyttelse i Arktis, rekommandation 18/2011/miljø.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning, som ligger til grund for rekommandation 18/2011/miljø, beskriver blandt andet de mange ressourcer, som overvågning og redningskapacitet i Arktis måtte kræve. Det påpeges, at øget skibstrafik ikke nødvendigvis betyder yderligere indtægter for dem som har ansvaret for overvågning og redning. Det kunne derfor være behov for øget internationalt samarbejde og finansiering for at sikre den påkrævede redningskapacitet.

Den islandske delegation mener det er vigtig, at de nordiske medlemsstater af Arktisk Råd, der udgør fem ud af rådets otte medlemmer, arbejder sammen for en fælles løsning for finansieringen af øget overvågning og redning i Arktis. Delegationen vurderer, at tiden nu er moden for det før-

ste fælles skridt i den retning. Alternativet er, at staterne selv igangsætter tiltag for at finansiere beredskab, hvilket kunne føre til en besværlig situation med hensyn til skibenes sejlruter.

På baggrund af ovenstående foreslår den islandske delegation, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

Oslo den 24. januar 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Árni Þór Sigurðsson (VG)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Helgi Hjörvar, formand (A)
Lúðvík Geirsson (A)
Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordisk Råd

1549/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00031-6

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1550/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 12-00061-3

Præsidieforslag om fælles nordisk arktisk strategi

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at udarbejde en fælles strategi for nordisk samarbejde om de arktiske udfordringer under hensyntagen til synpunkterne i betænkningen

2. Baggrund

Nordisk Råd har længe haft de arktiske udfordringer på dagsorden og Nordisk Ministerråd har også længe opereret med et arktisk samarbejdsprogram. Tiden er moden til at udvikle dette samarbejde et skridt videre ved at udvikle en strategi som samler de nordisk lande om det, som de kan blive enige om. En gennemgang af de nationale arktiske strategier viser en vis divergens, men arbejdet med en fælles strategi vil vise hvad vi har til fælles, og hvad der adskiller os på dette område. En fælles strategi vil kunne øge de nordiske landes indflydelse både i Arktisk Råd og andre steder, hvor arktisk politik udformes.

Der blev på Nordisk Råds session i København i november 2011 vedtaget en række rekommandationer om søfartssikkerhed i arktiske farvande. I Nordisk Råd er der enighed om, at der fortsat er behov for at sætte fokus på den arktiske region, som får markant ændrede vilkår især på grund af klimaforandringerne. For første gang i mange år afholder Nordisk Råd en særlig temasession 23.marts 2012, og Præsidiet var enige om at arktisk skal være temaet.

3. Høring

Der har ikke været en egentlig høring om dette forslag, men på Præsidiets møde 25. januar 2012 i Oslo var der enighed om, at de arktiske temaer

bliver stadig mere aktuelle. Stoltenberg rapporten har været med til at sætte fokus på de nordligste områder, men det vil være nyttigt de nordiske lande i endnu højere grad agerer sammen.

4. Præsidiets synspunkter

Det blev på Præsidiets møde i januar 2012 foreslået, at Nordisk Råd skulle rekommandere de nordiske regeringer at udarbejde en fælles nordisk strategi for arktisk. Hensigten er ikke at skabe nye fora, men at de nordiske lande optræder mere samlet f.eks. i Arktisk Råd. Der var opbakning bag denne ide, men det blev påpeget, at strategien bør være fremadrettet og ikke lade sig nøje med mindste fællesnævner.

Under drøftelserne blev ulykken med krydstogtskibet i Italien nævnt - var samme ulykke sket i arktiske farvande, havde konsekvenserne været langt værre for både mennesker og naturen. Norden bør kunne være ledende også i forhold til at få indført juridisk bindende aftaler. Det gælder ikke blot om at udnytte ressourcerne i området, men i høj grad også om at passe på befolkningen i disse tyndt befolkede områder.

Norge, Danmark og Sverige blev enige om fælles mål og prioriteringer i forbindelse med, at de tre nordiske lande i rækkefølge fik formandskabet for Arktisk Råd. I 2013 videregiver Sverige formandskabet til Canada, men det bør ikke få de nordiske lande til at svække sit engagement i den arktiske region. Tværtimod opfordrer Nordisk Råd de nordiske regeringer til yderligere at engagere sig i løsninger for den arktiske region.

Det første mål med strategien er at finde ud af, hvilke mål de nordiske lande kan blive enige om. Så kommer spørgsmålet om hvilke virkemidler man vil anvende for at opnå de mål man kan blive enig om. Hensigten med en fælles arktisk strategi for Norden er dog ikke at skabe nye fora eller at danne en fast nordisk blok i Arktisk Råd. Men de nordiske lande bør gå sammen om at arbejde for en række fælles mål som højere miljøstandarder og involvering af den lokale - til dels oprindelige - befolkning i de arktiske områder. Dette engagement gælder ikke kun samarbejdet i Arktisk Råd, men også når den arktiske stemme bør høres i internationale sammenhænge som ved møder i FN, ved klimaforhandlinger eller ved drøftelser af sikkerhedspolitik. I sidstnævnte sammenhæng er det essentielt, at regionen ikke bliver et konfliktfyldt område, men at det pragmatiske samarbejde især gennem Arktisk Råd fastholdes. Samtidig bør en arktisk politik i et nordisk perspektiv inddrage anbefalingerne fra Stoltenberg rapporten.

Centralt er spørgsmålet om at fremme en udvikling, som sikrer gode levevilkår for de mennesker, der bor i de arktiske områder. Det gælder om at finde en balance mellem de lokale befolkningers rettigheder og behov samt beskyttelse af områdets sårbare natur overfor den voksende globale interesse i at udnytte naturressourcerne i de arktiske områder og bruge de nye transportruter, der vil komme i fremtiden. Nye ruter til søs på grund af mindre havis, kan måske blive nyttige for transport mellem kontinenterne. Omvendt vil hele jordkloden miste sin *"aircondition"*, hvis de kolde egne ved polerne bliver markant varmere. En højere vandstand på grund af smeltet is vil samtidig påvirke de sårbare kystsamfund, hvor risiko for erosion kan føre til, at bebyggelserne må flyttes. Andre steder vil optøning af permafrost føre til store problemer for infrastruktur samt olie og gasrør.

Nordisk Råd har hentet inspiration i *"Report on Arctic Strategies of the Nordic Countries, with outlining differences and similarities"* af den finske forsker Lassi Heininen fra University of Lapland, hvor han sammenligner de fem nordiske landes arktiske strategier. Der er naturligvis forskelle i prioriteringer mellem de fem lande, men på de væsentligste områder er

der tale om fælles mål. Norden kan presse på for at forbedre forholdene i den arktiske region. Nordisk Råd støtter som målsætning for en fælles arktisk strategi for Norden, at befolkningerne i regionen bliver sat i centrum. Rapporten konkluderer, at det har betydning at Norden arbejder for at sikre at regionen forbliver fredelig. Det er også væsentligt med støtte til et forstærket Arktisk Råd som det centrale organ for forpligtende samarbejde på regeringsniveau. Yderligere nævner rapporten mere specifikke spørgsmål, der også vil blive behandlet på Nordisk Råds temasession om arktisk 23.marts 2012 i Reykjavik. De temaer, som mere fagspecifikke rekommandationer tager op, bør indgå i den samlede strategi. Det gælder også de rekommandationer om søfartssikkerhed i arktiske farvande, der blev vedtaget på Nordisk Råds session i København i november 2011.

Anbefalingerne om en fælles arktisk strategi for Norden er i tråd med udtalelsen fra *Ninth Conference of the Parliamentarians of the Arctic Region*, der blev afholdt i Europaparlamentet i Bruxelles i september 2010. Her blev både foreslået en vision for Arktis frem mod 2030 og foreslået længere programmer for aktiviteterne i Arktisk råd. Denne rekommandation fra Nordisk Råd om at udarbejde en fælles nordisk strategi kan give ekstra pres i forhold til at få en bedre arktisk koordinering. Strategien bør være fremadrettet og ikke lade sig nøje med mindste fællesnævner. Nordisk Råd støtter samtidig, at Nordisk Ministerråd fortsat lægger stor vægt på en arktisk indsats. Arbejdsgrupper under Arktisk Råd har udgivet en række videnskabelige rapporter med forslag til, hvordan en række problemer kan løses. Norden bør være en central aktør for føre forslagene ud i livet.

11 medlemmer af den finske delegation i Nordisk Råd har stillet et medlemsforslag om at Nordisk Råd (NR) rekommanderer Nordisk Ministerråd (NMR) en række forslag især indenfor næringslivet. Derfor behandlede Næringsudvalget i en betænkning det meste af dette medlemsforslag. En enkelt at-sats forholder sig imidlertid til Nordisk Råds eksterne forbindelser, der er Præsidiets ansvar:

att verka för att EU i större utsträckning dras in i det arktiska samarbetet och ges möjligheter att delta i utbyggnaden av det, och för att EU blir permanent observatör i Arktiska rådet

De 11 medlemmer af den finske delegation i Nordisk Råd begrunder dette afsnit således:

EU kan med sina resurser utgöra ett starkt stöd för Norden, när det arktiska samarbetet byggs ut. En viktig förutsättning är emellertid att EU också får en klar roll inom samarbetet och accepteras som permanent observatör i Arktiska rådet. För närvarande pågår inom EU arbetet på att planera ett arktiskt informationscentrum. Avsikten är att detta EU-informationscentrum etableras i Rovaniemi, i anslutning till Finlands Arktiska centrum, och att centret fungerar som ett nätverk mellan forskningsinstitutioner runt om i Europa. En stark uppslutning i Norden kring detta centrum främjar också samarbetet med och inom EU i arktiska frågor.

I *The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region (CPAR)*er Europaparlamentet fast repræsenteret i *Standing Committee*, hvor Nordisk Råd har en plads som observatør. Her fungerer samarbejdet konstruktivt, og Europaparlamentet var f.eks. vært for den seneste konference i september 2010. Det vil på samme måde være gavnligt, hvis EU stærkere bliver inddraget i det arktiske samarbejde på regeringsniveau i Arktisk Råd. Som nævnt i begrundelsen spiller EU f.eks. allerede en rolle i forhold til det EU-informationscentrum, der er ved at blive etableret i Rovaniemi i det nordlige Finland.

Nordisk Råd

A 1550/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 12-00061-3

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at udarbejde en fælles strategi for nordisk samarbejde om de arktiske udfordringer under hensyntagen til synpunkterne i betænkningen

Reykjavik den 22. marts 2012

Bendiks H. Arnesen (A)
Bertel Haarder (V)
Christer Winbäck (FP)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), Formand
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Michael Tetzschner (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), Næstformand
Simo Rundgren (cent)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1552/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget
Næringsutvalget

J.nr. 12-00079-1

Utvalgsforslag om miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å ta initiativ til tettere arktisk samarbeid om kapasitet og infrastruktur til å rydde opp etter et oljeutslipp, og arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater om opprensning av oljeutslipp

å arbeide for et tett arktisk samarbeid for utviklingen av nye og sikrere teknologier til bruk for offshore olje- og gassutvinningen i Arktis

å arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater, som sikrer anvendelsen av best tilgjengelig teknologi og prosesser i offshore olje- og gassutvinningen, som bygger på prinsippene om bærekraftig utvikling, samt forsiktighetsprinsippet

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å arrangere et seminar i samarbeid med Nordisk råd med represetanter for oljeindustrien, tilsynsmyndighetene, lokale samfunn, miljøvernorganisasjoner, etc. om de miljømessige utfordringer som olje-og gassutvinning i arktiske områder medfører

2. Bakgrunn

Størstedelen av miljøtruslene i de arktiske områdene er eksterne og løsningen forutsetter globale forhandlinger. De arktiske utfordringer kan derfor ikke løses av de enkelte land eller samarbeid mellom de åtte arktiske land, men krever et tett samarbeid mellom de arktiske land, regionalt samarbeid og globalt samarbeid.

Nordisk Råd

A 1552/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalg
Næringsutvalget

J.nr. 12-00079-1

De nordiske land har i fellesskap bidratt til å verne de arktiske områder gjennom sitt arbeid f.eks. under FNs Klimakonvensjon og Stockholms-protokollen og ved å bidra til de pågående forhandlinger om en kvikksølvprotokoll. Innenfor EU har de nordiske land også vært pådrivere for en politisk utvikling som tar hensyn til interesser i de arktiske områder.

Sjøfartssikkerheten er både et arktisk anliggende og en global utfordring. Nordisk råd har adressert dette ved en rekommandasjon som ble vedtatt på sesjonen i København i november 2011[1].

De miljømessige utfordringer i de arktiske områder har også sin opprinnelse internt i Arktis. Utnyttelse av de levende ressurser i havet forutsetter godt samarbeid mellom de ansvarlige parter. Makrellkonflikten er et eksempel på en vanskelig utfordring som krever politisk oppmerksomhet. Nordisk råd har adressert dette problemet ved en rekommandasjon om makrellkonflikten, som ble vedtatt ved sesjonen i København i november 2011[2].

Det har lenge vært landbasert industri visse deler av Arktis, men i mange områder har kulde, snø og is vært de arktiske områdenes beskyttelse for industrielle aktiviteter. Men det er nye tider. En helt ny virksomhet er ved å komme i gang i de arktiske områdene, utvinning av nye tilgjengelige råvarer, ikke minst olje og gassutvinning. Den nye råvareutvinningen skaper ny muligheter til utvikling, men også mange utfordringer, politiske, sosiale og ikke minst miljømessige. De største utfordringene er knyttet til offshore olje- og gassutvinning. Skipstrafikken, som øker allerede i dag, og trolig vil øke kraftig i årene fremover, uten at det er effektivt beredskapsutstyr på plass, vurderes også som en stor utfordring.

---

[1] Nordisk Råd rekommanderer de de nordiske lands regjeringer
å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen
å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester
å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hen-syn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code*, så de nordiske land kan tale med en stemme
å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code*
å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten
å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensning av de arktiske havområder
å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

[2] Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren
å styrke det vitensskaplige grunnlaget vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse
å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

De arktiske stater er, tross de klimamessige utfordringer, klare til å påbegynne oljeutvinning i områder som kan inneholde over 10 % av de globale reserver. Norge har en erfaring med gassutvinning fra Snøhvitfeltet, og oljeutvinning er planlagt i det høye Nord. Grønland har godkjent prøveboringer, som har foregått de to siste år i Diskobukten. Russland, har en oljeplattform, som er lokalisert i de arktiske havområder ca. 60 km fra kysten, og er klar til å gå i gang med boringer i den nærmeste fremtid. I USA har presidenten godkjent leteboringer utenfor Alaskas kyst. Canada, som har hatt flere boringer i Arktis langs kysten og på land, har ennå ikke tillat offshore boringer, men forlangt at oljeselskaper som er interessert i dette kan bevise at de kan stoppe utslipp innenfor en rimelig tid.

Offshore oljeutvinning under arktiske forhold er en stor utfordring. Storm og kulde, isdekke og drivis, lange perioder uten dagslys, og lange avstander til tettbefolkede områder kjennetegner området. Å kunne forhindre en ulykke, og hvis en ulykke skulle inntreffe gjennomføre en rednings- og opprenskningsaksjon, er en stor teknisk- og menneskelig utfordring. De fleste som har kompetanse på området er enige i at den teknologi, som er tilgjengelig, ikke gir et akseptabelt sikkerhetsnivå[3].

Det er ikke kun utvinningen som er utfordring. Transporten av olje og gass i de vanskelige arktiske farvann vil også være en utfordring.

Samtidig som de store oljeselskaper beveger seg inn i de arktiske områdene annonseres at verdens største oljeselskaper (inkludere BP, Chevron, Conoco Phillips, Shell, Exxon Mobil, Erni, Statoil og Total) har inngått et samarbeid for å behandle og hindre oljeutslipp i de arktiske områder. Videre har Norge og Russland igangsetter et bilateralt prosjekt om å utvikle nye teknologier for å utvinne olje og gass i de arktiske områder.

Arktisk råd har på sitt møte i Nuuk i mai 2011 besluttet å igangsette forhandlinger om en avtale om samarbeid om opprensning etter oljeulykker. Dette er vel i overenstemmelse med Nordisk råds rekommandasjon (A 1540/miljø november 2011) om å bruke erfaringene fra Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensning av de arktiske havområder.

En gjennomgang av de nordiske lands arktiske strategier viser at regjeringene tar klimautfordringen alvorlig og de konsekvenser den vil ha for den arktiske befolknings levevilkår poengteres i alle de nordiske lands strategier. Landene erklærer at klimaendringen bør motvirkes. De fremhever også at de lokale samfunn bør tilpasse seg klimaendringene og de nye muligheter som varmere klima skaper og søke å utnytte disse.

Det finnes ikke indikasjoner om at noen land har intensjoner om å avvente eller avstå fra å utvikle olje- og gassutvinning i Arktis. Dette til tross for de konsekvenser det kan ha på det arktiske miljø og at tilgangen til disse ressurser[4] vil kunne forlenge den tid hvor fossile brensler med

---

[3] AMAP, Arctic Monitoring and Assessment Rrogramme, som er en arbeidsgruppe under Arktisk råd, har i en vurdering som ble gjennomført 2004-2007 (rapporten Arctic Oil And Gas 2007), ikke kunne påvise at det var utplassert noe oljevernberedskapsutstyr som ville være effektivt under arktiske forhold. Det har vært en positiv utvikling med hensyn til å kunne operere under mørke, men for øvrig er det ikke komme nye løsninger, opplyser AMAPs sekretariat. Noen aktører hevder dog at de har lovende utstyr under utprøving, opplyser AMAPs sekretariat.

[4] Det foreligger flere forskjellige vurderinger av hvor store ressursene er. I Kongeriket Danmarks strategi står at Arktis kan inneholde opp mot 30 % av verdens ikke-oppdagede gassressurser og ca. 10 % av oljeressursene. I den islandske strategi er tallet 18 % og den finske 5 til 13 %.

negative innvirkning på klima forblir verdens viktigste energikilde. Visjonen i Kongeriket Danmarks arktiske strategi er å utnytte de av disse ressurser som finnes på Grønland samt verdifulle mineraler, under den beste internasjonale regulering og i fortsatt tett samarbeid med de relevante riksmyndigheter og internasjonale partnere. I den norske regjerings arktiske strategi fremheves samarbeidet med Russland i å utvikle teknologier for olje- og gassutvinning i de arktiske områdene, som vil kunne skape forutsetninger for teknologi-eksport. I den svenske og finske strategi er det ikke så meget å finne om regulering av olje- og gassutvinningen. I den islandske strategi er det en forsiktig tone, og det står, at en kortsiktig gevinst av olje- og gassutvinning ikke vil tjene befolkningene i de arktiske områdene hvis den ødelegger grunnlaget for andre industrier.

3. Høring

Det har ikke vært gjennomført en formell ekstern høring ved forberedelsen av dette forslag.

4. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget mener at leting og utvinning av gass og olje i de arktiske områdene er mer krevende og risikabel enn i andre havområder på grunn av ekstreme værforhold, mørke, lange avstander, isdekke og drivis. En ulykke i et nasjonalt territorium vil kunne utvikle seg til en katastrofe, som påvirker flere av de arktiske nasjoner og de lokale befolkningers mulighet til å utnytte havets levende ressurser over lengere tid. Til dette kommer problematikken knyttet til transport av gass og olje.

I Stoltenberg-rapporten fremlegges det en rad forslag som er relevante for å styrke de nordiske lands kapasitet til i fellesskap å møte de nye utfordringer. Nordisk råd har ved flere tilfelle uttrykt en klar støtte til anbefalingene i Stoltenberg-rapporten.

Arktisk råd har besluttet å utvikle en avtale angående opprensning av oljeutslipp, men regulering av selve virksomheten er et rent nasjonalt anliggende og det er ikke planer om å endre dette innenfor Arktisk råd. Utvalget mener Nordisk råd bør uttrykke en klar støtte til beslutningen om å utvikle et instrument angående opprensning, som bør være juridisk bindende. Det viktigste er dog ved et forebyggende arbeid å forhindre at en ulykke skjer.

Arktisk råds ministermøte i 2009 reviderte *Arctic Council Offshore Oil and Gas Guidelines*. I disse retningslinjer anbefales frivillige standarder, tekniske og miljømessige beste praksis, forvaltningspolitikk og myndighetskontroll, hva angår *offshore* boringer efter olje og gass i Arktis. Retningslinjene representerer minimumsstandard i den nasjonale lovgivning. Det er tale om en frivillig standard.

Utvalgene noterer at EU-Kommisjonen har, med henvisning til den store og alvorlige ulykken med *Deepwater Horison* i den Den Mexicanske Golf samt to nylige hendelser i Nordsjøen (Gullfaks C i mai 2010 og Gannet F i 2011) hvor det har vært potensiale for større ulykker, utsendt et forslag til forordning[5] om sikkerhet ved offshore olje- og gassaktiviteter. Inntil nå har de vedkommende land selv regulert disse aktiviteter. Det er uklart om forslaget, hvis det blir vedtatt, vil omfatte EØS-landene Island og Norge.

Den teknologiske utvikling går hurtig og nye og bedre teknologier kommer kontinuerlig. Spørsmålet er om det ikke mangler en mekanisme som

[5] COM(2011) 0688, Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sikkerhed ved offshore olie og gas prospekterings-, efterforsknings- og produktionsaktiviteter.

sikrer en oppfølgning og oppdatering av regler og standarder for gass- og oljevirksomheten i de åtte arktiske land. Samarbeidet mellom verdens største oljeselskaper om utvikling av nye teknologier til anvendelse i de arktiske områdene viser at det er stor vilje hos industrien til å avsette midler til dette formål. Det er dog ikke tilstrekkelig at de nye teknologier utvikles. Det er også viktig å sikre at de nye teknologier blir anvendt. Det kan best oppnås ved at de pågjeldende arktiske land inngår en juridisk bindende avtale om bruken av best tilgjengelig teknologi[6].

Det er Miljø- og naturressursutvalgets og Næringsutvalgets vurdering at tiden er inne til at det utvikles en avtale mellom de arktiske stater, som gjør det juridisk bindende å implementere den til enhver tid beste praksis i den nasjonale lovgivning om olje- og gassutvinning i de arktiske områdene. Et prinsipielt utgangspunkt for et slikt avtale er forsiktighet og en målsetning om langsiktig bærekraftig utvikling i de arktiske områder, som på sikt sikrer gode levevilkår for den arktiske befolkning.

For å skape klarhet om hva er best praksis, kan det opprettes et arktisk ekspertpanel som regelmessig, med utgangspunkt i nye teknologier og erfaringer[7], videreutvikler forskrifter for teknologi og sikkerhetsforanstaltninger i offshore olje- og gassvirksomheten. Dette bør skje i tett samarbeid med industrien.

Utvalgene mener at det er viktig å få avklart om det er spesielt sårbare områder i Arktis hvor olje- og gassutvinning ikke bør finne sted. Dette spørsmål vil utvalgene komme tilbake til på et senere tidspunkt.

---

[6] I praksis betyr det best tilgjengelig teknologi på det tidspunkt myndigheter gir konsesjon.

[7] AMAPs har i en rapport konkludert at man ikke kan unngå ulykker, derfor er det viktig å satse på forebyggende arbeid, forbedrer management samt utvikler oljevernutstyr som kan brukes under arktiske forhold. Videre, ifølge AMAP, bør virksomhet i sårbare områder unngås. Det arbeides med å kartlegge de mest sårbare områder i Arktisk.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg og Næringsutvalg at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å ta initiativ til tettere arktisk samarbeid om kapasitet og infrastruktur til å rydde opp etter et oljeutslipp, og arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater om opprensning av oljeutslipp

å arbeide for et tett arktisk samarbeid for utviklingen av nye og sikrere teknologier til bruk for offshore olje- og gassutvinningen i Arktis

å arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater, som sikrer anvendelsen av best tilgjengelig teknologi og prosesser i offshore olje- og gassutvinningen, som bygger på prinsippene om bærekraftig utvikling, samt forsiktighetsprinsippet

På bakgrunn av ovenstående foreslår Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg og Næringsutvalg at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å arrangere et seminar i samarbeid med Nordisk råd med represetanter for oljeindustrien, tilsynsmyndighetene, lokale samfunn, miljøvernorganisasjoner, etc. om de miljømessige utfordringer som olje-og gassutvinning i arktiske områder medfører

Reykjavik, 22. mars 2012

Agneta Börjesson (MP)
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Ann-Kristine Johansson (S), Formann
Christina Gestrin (sv)
Eeva Maria Maijala (cent)
Erik Almqvist (SD)
Janne Sankelo (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Thomas Danielsen (V)
Anne Baastrup (SF)
Annette Lind (S), Næstformand
Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Eero Suutari (saml)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Erling Bonnesen (V)
Harry Jansson (ÅC)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)
Wille Valve (MÅ)

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1554/medborgar

Framlagt av:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-1

Utskottsförslag om urfolken i Arktis

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de danska, norska, finska och svenska regeringarna

att sörja för att urfolkens rättigheter inte kränks när regionens naturresurser blir utvunna, bland annat genom att implementera FNs vägledande principer för näringsliv och mänskliga rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag

Nordiska rådet rekommenderar de finska, norska och svenska regeringarna

att aktivt arbeta för att den Nordiska samekonventionen färdigförhandlas inom den angivna tidsramen

2. Bakgrund

I det arktiska samarbetet ingår de nordiska länderna, Kanada, USA och Ryssland. Urfolksorganisationer är permanenta deltagare i Arktiska rådet. Efter det kalla krigets avslutning har samarbetet kring arktiska frågor utvecklats positivt. Flera globala konventioner har satt fokus på arktiska utmaningar. Snabba ändringar i klimatet samt ökande intresse av att utnyttja naturresurserna i de arktiska områdena har bidragit till at det politiska interesset för området tilltar.

Nordiska rådet har varit aktiv i den politiska debatten om de arktiska utmaningarna en längre tid. Sedan 1992 har 14 förslag behandlats, varav 10 initiativ initierats av rådet. Rådet har satt fokus på forsknings- och observationssamarbete, olje- och gasutvinning, sjöfartssäkerhet samt frågan

om behovet för en speciell traktat för de arktiska områdena. Redan 1992 satte rådet fokus på etablering av Arktisk råd.

Nordiska Rådet har upparbetat ett speciellt förhållande till parlament i Ryssland; både centralt och regionalt i Nordvästra Ryssland. Detta samarbete bör också ses i kontext med Nordiska rådets interesse för de arktiska områdena, däribland säkerhets- och miljöfrågor, och inte minst ursprungsfolket.

Enligt ett nyutkommet meddelande till Stortinget i Norge bor det knappt 10 miljoner människor i de arktiska områdena. Två miljoner av dessa, eller 8 % av Nordens befolkning, befinner sig i de nordiska länderna[1]. Dessa befolkningars levnadsvillkår är beroende av en stabil och fredlig utveckling som tar hänsyn till den sårbara naturen i området.

De nordiska urfolken
I Norden finns två urfolk; inuiter på Grönland (88 procent av befolkningen på Grönland, som uppgår till nästan 57 000, är inuiter) och samer i området Sápmi (Sameland) i Norge, Sverige, Finland och nordvästra Ryssland (totalt ca 80 000). De flesta samer är bosatta i Norge. Officiellt räknar man med en samisk befolkning i Norge på mer än 40 000 personer (medan inofficiella uppgifter beräknar upp till 65 000), ca 20 000 i Sverige, ca 8000 i Finland och ca 2000 i Ryssland.

Folkrätten och urfolken
Ett urfolk härstammar från folkgrupper som bodde i landet eller i ett geografiskt område, som landet tillhör, vid tiden för erövring eller kolonisation eller fastställande av nuvarande statsgränser och vilka har behållit en del eller alla sina egna sociala, ekonomiska, kulturella och politiska institutioner. Genom sin speciella relation till land och vatten är ett urfolk i behov av andra rättigheter än minoriteterna i övrigt för att utveckla sin identitet och kultur. Folkrättsligt går regelverket för urfolk längre än för övriga minoritetsgrupper i ett land.

Folkrätten, dvs. de rättsregler som gäller för stater i deras inbördes förhållanden, har också regler om vilket ansvar staten har i olika frågor. Under lång tid har urfolkens traditionella levnadssätt och deras resursbaser exploaterats. De senaste årtiondena har urfolk fått allt starkare stöd internationellt och de folkrättsliga instanserna på området går kraftigt framåt.

Folkrättsliga standarder för urfolks rättigheter inriktar sig framförallt på att säkra att urfolk, utifrån sina egna förutsättningar, ska kunna skydda och utveckla sin kultur, sitt språk, sitt levnadssätt och sitt samhälle. I detta ligger skyddet för urfolks traditionella områden och deras rätt till land och naturresurser.

I september 2007 antog FN:s generalförsamling en Urfolksdeklaration. Genom deklarationen har staterna kommit överens om vilka krav som ställs på staterna i förhållande till urfolk som lever inom nationsgränserna. Deklarationen har processats fram under mycket lång tid. Urfolksdeklarationen anger en miniminivå för hur urfolksfrågorna bör behandlas i de olika länderna, men deklarationen är inte juridiskt bindande.

FN:s kommissarie för mänskliga rättigheter etablerade 1982 en arbetsgrupp för ursprungsfolk (WGIP) som ett forum som skulle lyssna på ursprungsfolkens problem och arbeta för deras rättigheter. Den internationella arbetsorganisationen ILO antog 1989 konvention 169 om ursprungsfolkens rättigheter. 2002 etablerades Permanent Forum för ursprungsfolk. I övrigt har FNs konvention om civila och politiska rättigheter, FNs kon-

[1] Hela Grönlands, Färöarnas och Islands befolkning, 463.000 i Norge, 508.000 i Sverige och 652.000 i Finland.

vention om biologisk mångfald, FNs konvention om barns rättigheter samt Europeiska människorättskonventionen, europeiska pakten om region- och minoritetsspråk betydelse för den s.k. samepolitiken i Norden.

Förslag till Nordisk samekonvention
Idag finns ett förslag till en Nordisk samekonvention. Samerna är ett folk i fyra länder och förslaget till konvention syftar till att ge samerna bättre förutsättningar att leva som ett folk. En expertgrupp har tagit fram ett förslag till en nordisk samekonvention och under våren 2011 inleddes förhandlingarna om en nordisk samekonvention mellan de tre förhandlingsdelegationerna från Finland, Norge och Sverige bestående av regeringsrepresentanter och samerepresentanter. Det första mötet hölls den 14-15 mars 2011 mellan de finska, norska och svenska förhandlingsdelegationerna och det nästa förhandlingsmötet planeras till mars i år. Det tas sikte på tre förhandlingsmöten om året och målet är att avsluta förhandlingarna inom fem år.

Självbestämmande, rätt till traditionella marker och resurser
Självbestämmande och rätt till traditionella marker och resurser är angelägna frågor för ursprungsfolken. Medan inuiterna som majoritet av befolkningen i Grönland har stor självbestämmande genom det grönländska *selvstyret* är självbestämmandet i den samiska regionen mer begränsat då de tre sametingen i Finland, Norge och Sverige främst fungerar som rådgivande organ. I Ryssland började man erkänna de ryska urfolkens rättigheter under nittiotalet och har skapat s.k. "obshcinas", små fiske- eller rennäringsföretag som kan be regeringen om mark. Urfolket har även viss delaktighet i förvaltningen av vissa naturresurser. Formellt har man tre lagar kring urfolkets rättigheter, men mekanismerna för att förverkliga dessa rättigheter är bristfälliga och starka politiska krafter motverkar realiseringen av rättigheterna.[2] Inom Samisk parlamentarisk råd, dvs samarbetet mellan de tre nordiska sametingen, har de ryska samerna observatörsstatus.

I och med det ökande fokus på möjligheterna för utvinning av mineraler, olja och gas och utveckling av vattenkraft i det arktiska området, som till dels är traditionella bruksområden för samerna och inuiterna, aktualiseras urfolksrättigheterna i förbindelse med näringsverksamhet såsom utvinningsindustrin. Här betonas att myndigheternas plikt att konsultera med urfolk i ärenden som angår dem och näringslivets ansvar att respektera urfolks rättigheter. FN tagit fram nya vägledande principer för näringsliv och människorättigheter som utgör en referensram i sammanhanget. Här slås fast att näringslivet har ett självständigt människorättsansvar. FNs specialrapportör för urfolks rättigheter konstaterar att bristande medbestämmande för urfolk i linje med folkrätten vid utvinning av naturresurser är ett problem världen över.

Även OECD har riktlinjer för mänskliga rättigheter och kan agera klagoinstans där individer och organisationer kan anmäla företag som de menar byter mot riktlinjerna. OECDs riktlinjer är ett verktyg för näringslivet så att det kan säkra sig att de inte kränker mänskliga rättigheter eller skadar miljön i sin verksamhet. OECDs kontaktpunk är ett verktyg för dialog och konfliktlösning utanför rättssystemet när företag trampar snett.

3. Remissbehandling

Det har inte genomförts något formellt remissförfarande i förberedande av detta förslag, men sekretariatet har haft en informell dialog med urfolksrepresentanter i regionen.

---

[2] -Arctic Human Development Report, 2004

4. Utskottets synpunkter

Urfolkens livsvillkor och minoritetsskydd i Norden har uppmärksammats av medborgar- och konsumentutskottet tidigare. I samband med studiebesök om samernas livsvillkor i Kiruna 2009, uttalade sig den dåvarande ordföranden att:
- *Den arktiska regionens samer och inuiter utgör en av Europas mest betydelsefulla ursprungsfolk. Norden har en viktig uppgift att försäkra sig om ursprungsfolkets kulturella särdrag bevaras.*

Utskottet har även engagerat sig för att främja arbetet med en nordisk samekonvention. En nordisk samekonvention kan bli ett viktigt verktyg för att skapa en gemensam syn på samepolitiken i Norden.

Urfolks rättigheter har i ökande grad erkänts genom etablerade internationell standarder. Målet måste emellertid vara att inte bara erkänna urfolk som rättighetssubjekt utan att de också kan vara likvärdiga parter i näringslivssamarbetet. Genom neutrala tredjeparter med specialkompetens på industri, miljö och medling kan goda avtal förhandlas fram mellan urfolk, näringsliv och myndigheter. Utvinning av naturresurser måste ske på ett hållbart sätt - detta gynnar inte bara urfolken utan även de arktiska områdena i stort.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar de danska, finska, norska och svenska regeringarna

> *att* sörja för att urfolkens rättigheter inte kränks när regionens naturresurser blir utvunna, bland annat genom att implementera FNs vägledande principer för näringsliv och mänskliga rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag

Nordiska rådet rekommenderar de finska, norska och svenska regeringarna

> *att* aktivt arbeta för att den Nordiska samekonventionen färdigförhandlas inom den angivna tidsramen.

Reykjavik, 22 mars 2012

Anna Ljunggren (A)
Bjørt Samuelsen (Tj.)
Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Suna Kymäläinen (Sd)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Thomas Jensen (S)

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1555/näring

Framlagt av:
Kultur- och utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 12-00045-1

Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet och Kultur- och utbildningsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete beträffande Arktis

att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU

2. Bakgrund

Det arktiska området har på senare år blivit allt mer intressant både politiskt och ekonomiskt. I många århundraden har klimatet beskyddat det arktiska området för en industriell exploatering men klimatförändringarna gör att t.ex. utvinning av naturresurser, gruvdrift, transporter, turism etc. nu börjar bli intressant då de ekonomiska och klimatmässiga förhållandena gör detta möjligt.

Utvecklingen i Arktis skapar stora möjligheter för sysselsättning och utveckling i de nordliga områdena men ställer samtidigt allt högre krav på varsamhet när det gäller miljöbelastning, etc. Stora utmaningar för t.ex. turism, sjöfart och petroleumverksamhet i Arktis är riskerna med stora avstånd och behovet av fartyg med kapacitet att segla i isbelagda farvatten för katastrofberedskap. Detta är något som Nordiska rådet tidigare har satt fokus på i sin rekommendation 18/2011/miljø om ökad sjöfartssäkerhet och miljöskydd i Arktis där man föreslagit att de nordiska ländernas regeringar ska stärka det nordiska samarbetet kring havsövervakning i Arktis.

De nordiska länderna har de senaste fem åren utvecklat arktiska strategier vilket är en klar indikation på växande politiskt fokus. Detsamma har Kanada, Ryssland, USA och EU gjort. De nordiska ländernas strategier visar att arktisk politik omfattar en rad olika politiska frågor och att det finns en gemensam nordisk samsyn på flera områden, men det finns även stora skillnader och prioriteringar utifrån nationella intressen och ambitioner.

Under år 2010-2011 har NordForsk koordinerat nordiska ansträngningar för en vidareföring av det arbete som gjorts under det internationella polaråret (*International Polar Year, IPY*) 2007-2008. Detta har genomförts under det nordiska Toppforskningsinitiativet (TFI), där Arktis ingår som ett tvärgående tema. Norden är mycket aktivt i Arktiskt Universitet (UArctic), ett nätverk som samlar alla nordiska universitet och högskolor. UArctic är en gemensam infrastruktur för att främja kvalitet, nordlig relevans och samarbete inom forskning och utbildning och har tillsammans med IASC (*International Arctic Science Committee*) och IASSA (*International Arctic Social Science Association*) tagit på sig rollen som gemensam internationell pådrivare för att främja forskning och utbildning kring arktiska frågor. Detta trepartssamarbete inkluderar koordinering av flera tematiska nätverk som genomför forskarutbildning och internationell forskning, samt expertgrupper för att främja forskningssamarbetet i Arktis.

Den omfattande förändring av Nordens arktiska miljö – inte enbart klimatförändringen som sådan – har vittgående ekonomiska, samhälleliga, strategiska och miljömässiga konsekvenser. Det blir enklare och mera attraktivt att ta sig fram i detta stora område. Lokalbefolkningen i t.ex. Grönland ställs inför stora utmaningar då det gäller infrastruktur, fiskeri- och turistnäring samt inte minst exploatering av mineral- och energiresurser. Samtidigt har Norden unik och relevant kompetens inom t.ex. maritim aktivitet i istäckta områden i Östersjön och Nordatlanten, resursutnyttjande och förvaltning i de nordliga områdena samt att organisera forskning och forskningsutbildning på tvärs av nationella gränser.

Förändringen i Arktis kräver anpassning av alla aktörer med forskning, utbildning och förankring som starka grundpelare. Norden har sedan gammalt etablerat sin närvaro i Arktis där vi har traditioner, expertis och ett speciellt ansvar för en framträdande roll i ett större internationellt sammanhang.

3. Utskottets synpunkter

Globaliseringen har inneburit att forskning, innovation och kunskapspolitik blir allt mer centrala insatsområden för att göra regioner och länder attraktiva för investeringar och nya satsningar. En förskjutning av forsknings- och innovationspolitiken kan ses i riktning mot en allt större fokusering på globala samhällsutmaningar. De omfattande utmaningarna inom energi- och klimatområdena kräver snabba insatser och resultat för att få genomslag på nationell, europeisk och global nivå.

Norden har traditionsenligt en stark närvaro i Arktis och med beaktande av utvecklingen i Arktis – och för att undvika dubbelarbete - kräver de närmaste årens forskningsinsatser en grundlig koordinering av de nordiska insatserna. Kostnaderna kan lätt bli stora och samarbetet ineffektivt. Den nordiska forskningsinsatsen i polarområdena bör kombineras med tvärvetenskapligt forskningssamarbete på flera geografiska och tematiska områden såsom miljö, minoriteter, hälsa och välfärd, nordvästra Ryssland, grön tillväxt osv. i den arktiska miljön.

Forskningsinsatser kräver en stark och väl utvecklad infrastruktur för samarbete och distribution/spridning av resultat. De nordiska länderna har en relativt väl utvecklad infrastruktur för forskning men ett ökat nordiskt

forskningssamarbete, framför allt i Arktis, kräver ökade investeringar och satsningar samt samarbete över ett flertal sektorer.

Nordiska ministerrådets (NMR) högnivågrupp för översyn av det nordiska forskningssamarbetet har i sin rapport "Vilja till forskning?" (TemaNord 2011: 572) pekat på behovet av en ökad satsning på forskningsinfrastruktur. Högnivågruppen pekar på att den mest innovativa och högkvalitativa forskningen sker där förutsättningarna är gynnsammast, dvs. i en intellektuell och kreativ miljö med tillgång till de mest avancerade metoderna och verktygen. Högnivågruppen menar att ett utökat forskningsinfrastruktursamarbete kan ha särskilt mervärde för bl.a. miljö- och klimatstationer i relation till Arktis (*Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System*).

Ett gemensamt övervakningssystem i Arktis har diskuterats under lång tid. Rådet har lagt fram ett förslag om ett samnordiskt observationssystem i Arktis (Fremst. *6/2008/presidiet) där man föreslog att de nordiska länderna skulle stödja den s.k. SAON-processen i syfte att åstadkomma en förbättrad samordning av nordiska observationssystem i den arktiska regionen. Vidare föreslogs att insamlad data skulle göras lättillgänglig för forskare, etc. Även i den s.k. Stoltenbergrapporten föreslås ett gemensamt nordiskt havsövervakningssystem i det arktiska området.

Nordiska rådet rekommenderade i 2009 Nordiska ministerrådet att främja nordiska nätverksmodeller som *"Centres of Excellence"* och att prioritera nordiska forskarskolor och stipendieordningar för att synliggöra Norden som en region med expertis på förhållandena i den nordliga regionen.

I och med klimatförändringarna och issmältningen kommer havsområdena att bli allt större med en allt större aktivitet i de nordliga havsområdena som följd. En effektiv förvaltning av dessa områden förutsätter en översikt, helst i realtid, över vad som sker i havet och på havsytan vilket kräver en samordning mellan olika sektorer.

Utskotten anser att en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete bör initieras enligt NMR:s högnivågrupps förslag. Områden som kan dra nytta av ett större och utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete är t.ex. klimatmodellering och klimat-och miljöövervakning (satellitövervakning) som kräver stor kapacitet.

Utskotten anser även att ett utökat forskningsinfrastruktursamarbete kan bidra till att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning, där även USA, Kanada, Ryssland och EU bör involveras. En sådan satsning kan bli mycket effektiv om den bygger på existerande nordiska och internationella infrastrukturer för samarbete och implementering såsom NordForsk, Arktisk Universitet, ISAC och IASSA.

Nordiska rådet

A 1555/näring

Framlagt av:
Kultur- och utbildningsutskottet
Näringsutskottet

J.nr. 12-00045-1

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet och Kultur- och utbildningsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete beträffande Arktis

att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU

Reykjavik 22 mars 2012

Anne Baastrup (SF)
Annette Lind (S), næstformand
Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Eero Suutari (saml)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Erling Bonnesen (V)
Harry Jansson (ÅC)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)
Wille Valve (MÅ)
Árni Þór Sigurðsson (VG), Formand
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Hilde Magnusson (A)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (JF)
Tuula Peltonen (sd)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å arbeide for at FNs 10 prinsipper i *Global Compact* blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og støtte opp om arbeidet i Arktisk Råd om utviklingen av prinsipper for *Cooperate Social Responsibility* (CSR) i Arktis

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer samt Færøyene, Grønland og Åland

å styrke og utvikle det nordiske samarbeidet i Arktisk råd

å utarbeide en tiltaksplan i samarbeid med relevante aktører i det arktiske arbeidet om hvordan håndtere fremtidige utfordringer i forhold til; Arktis strategiske beliggenhet, klimaforandringer, helse og andre faktorer, som påvirker arktiske lokalsamfunn, i tråd med oppfordringene fra NUUK-erklæringen 12. mai 2011

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har hatt Arktis til behandling og diskusjon under sitt januarmøte 25. januar 2012 og under sitt marsmøte 22. mars 2012. Sekretariatet for Velferdsutvalget har innhentet informasjon om Arktis som ligger vedlagt som bilag. Velferdsutvalget har blitt enige om å fremme følgende forslag til vedtak under Temasesjonen 2012.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å arbeide for at FNs 10 prinsipper i *Global Compact* blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og støtte opp om arbeidet i Arktisk Råd om utviklingen av prinsipper for *Cooperate Social Responsibility* (CSR) i Arktis

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer samt Færøyene, Grønland og Åland

å styrke og utvikle det nordiske samarbeidet i Arktisk råd

å utarbeide en tiltaksplan i samarbeid med relevante aktører i det arktiske arbeidet om hvordan håndtere fremtidige utfordringer i forhold til; Arktis strategiske beliggenhet, klimaforandringer, helse og andre faktorer, som påvirker arktiske lokalsamfunn, i tråd med oppfordringene fra NUUK-erklæringen 12. mai 2011

Reykjavik den 22. mars 2012

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Karen J. Klint (S)
Peter Jeppsson (S)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Sonja Mandt (A) nestleder
Svein Harberg (H)
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

BILAG (Informasjon innhentet av sekretariatet):

Arktis er områdene rundt Nordpolen. Det finnes ulike definisjoner av hvilke områder dette omfatter. Noen ganger mener en bare det marine isdekket som flyter rundt polen når en snakker om Arktis, men bredere definisjoner tar også med nordlige landområder, som Svalbard, Grønland og det nordligste av Amerika. Disse definisjonene benytter gjerne sollysforholdene ved Polarsirkelen, de skrinne vegetasjonsforholdene ved den nordlige tregrensa, eller den klimatiske grensen for det arktiske Köppens E-klima, som ytre grense. Dersom en bruker den snevreste definisjonen av Arktis, er det ikke fastland i Arktis. Overflaten er dannet av store isflak som støter sammen og brekker fra hverandre. Tar en med landområder litt lenger sør, vil en se at de også er dekket av isbreer, eller er tundralandskap, det vil si at det meste av jorda er frossen året rundt. Hvis en regner området sør til polarsirkelen, vil Arktis også inkludere noen nordlige skogområder i Sibir og i Fennoskandia, (fra Wikipedia).

Velferdsutvalget har innhentet informasjon om Arktis fra ulike aktører med tanke på Temasesjon 2012; Arktis, Reykjavik, Island. Arktisk er et område med stigende fokus og interesse fra mange aktører, både i et nasjonalt, nordisk og globalt perspektiv.

Arktisk råd

Velferdsutvalget har merket seg at det er mye aktivitet i gang i forbindelse med Arktis, fra alle de nordiske land og andre. Nordisk råd er observatør i CPAR (*Conference of Arctic Parlamentarians*).

I denne sammenheng vil det være naturlig å trekke frem blant annet Arktisk råd. Arktisk råd et mellomstatlig organ for samarbeid om spørsmål knyttet til utfordringer landene i Arktis står overfor. Formålet er å fremme bærekraftig utvikling med hensyn til miljø, sosiale forhold og økonomi. Rådet ble formelt etablert i 1996 og medlemslandene er; Canada, USA, Russland, Danmark, Færøyene og Grønland, Finland, Island, Norge og Sverige. Videre har seks internasjonale urfolksorganisasjoner status som permanente deltakere i rådet. Flere ikke-arktiske stater, internasjonale organisasjoner og ikke-statlige organisasjoner har observatørstatus i Arktisk råd. Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd har observatørstatus her.

NUUK Erklæringen 12. mai 2011

Den første juridiske bindende avtalen ble undertegnet av alle utenriksministeriene 2011; den såkalte NUUK Erklæringen av 12. Mai, 2011. Her ble det enighet om en felles arktisk ettersøknings- og redningsberedskap. Det ble også fastslått at Arktisk Råd skal utvikle seg til et handlekraftig internasjonalt samarbeidsorgan. Det ble samtidig nedsatt en *"taskforce"* som skal utarbeide en handlingsplan som skal styrke Arktisk Råds institusjonelle rammer. Et annet viktig punkt som det ble tatt beslutninger om, var hvilke roller og kriterier kommende observatører skal ha i Arktisk Råd.

Velferdsutvalget merket seg følgende i NUUK Erklæringen, under overskriften *Store fremskritt og det framtidige arbeid;*

Menneskelig dimensjon

Merk med glede og sett pris på prioriteringen av menneskelige helsespørsmål som det det danske formannskapet har gjort, ta til etterretning at møtet mellom arktiske helseministre i Nuuk i februar 2011, erkjente de kontinuerlige helseutfordringene, og være oppmerksom på behovet for å forbedre fysisk og psykisk helse og velvære og styrke urfolk og befolkningen i de arktiske samfunn.

Merk behovet for en fullstendig oversikt over den menneskelige utviklingen i Arktis, å gjøre en vurdering av den nåværende tilstanden til

befolkningen i Arktis og dets relasjon til klimaforandringer og andre faktorer som påvirker arktisk lokalsamfunn.[1]

Grønland, Danmark og Færøyene hadde formannskapet i Arktisk råds 7. ministermøte i Nuuk, i mai 2011. Sverige, har formannskapet frem til 2013. Canada overtar formannskapet i Arktisk råd 2013.

Sikre mat og rent vann i et helseperspektiv
Velferdsutvalget merker seg at det er etablert en ekspertgruppe i regi av Arktisk Råd som blant annet arbeider med urfolks helse og velferdsutfordringer i Arktis. Arbeidsgruppen har forkortelse; SDWG (*Sustainable Development Working Group*). Velferdsutvalget har vært i kontakt med leder av arbeidsgruppen, professor Birgitta Evengård, (MD, PhD). Hun understreker viktigheten av å fokusere på arbeidet med å sikre mat og rent vann i et helseperspektiv, som vil bli dramatisk påvirket ved klimaendringer og issmelting.

Velferdsutvalget har hatt et dialogmøte med Arktisk Råds urfolkssekretariat, *IPS- Arctic Council Indigenous Peoples Secretariat*. Erik Gant er generalsekretær for sekretariatet som representerer 6 internasjonale urfolksorganisasjoner med status som permanente deltakere i Arktisk råd. Arktisk råd er den første overnasjonale organisasjon som gir denne formelle deltakerstatusen til urfolk. Velferdsutvalget har også hatt et dialogmøte med den nyutnevnte arktiske ambassadør for Danmark; Klavs A. Holm, for å få en orientering om forskjellige problemstillinger knyttet til et overordnet perspektiv i det arktiske samarbeidet, for det arktiske folk og urfolk.

Velferdsutvalget ser at mye av politikkutviklingen skjer gjennom Arktisk råd, og vil ut fra den bakgrunn ha fokus på hvordan Nordisk råd, utover CPAR (*Conference of Arctic Parlamentarians*) arbeid, kan ha muligheter til og utvikle og styrke sitt samarbeid og kontakter med Arktisk råd.

Den nordlige dimensjon(ND)
Velferdsutvalget vil i forbindelse med Arktis, nevne arbeidet med Den nordlige dimensjon. EUs nordlige dimensjon ble etablert i 1997 som et instrument for EUs regionale samarbeid i Nord-Europa, med særlig vekt på samarbeidet med Russland. I 2006 ble EUs nordlige dimensjon omformet til Den nordlige dimensjon (ND), som er et samarbeid mellom fire likeverdige partnere – EU, Island, Norge og Russland. I tillegg deltar de regionale råd og internasjonale finansinstitusjoner. Videre deltar de mest berørte og interesserte EU-landene aktivt i samarbeidet, både på politisk nivå og ekspertnivå. Den nordlige dimensjon har utviklet seg raskt og dynamisk og rommer stadig nye samarbeidsområder. Samarbeidet er organisert gjennom såkalte partnerskap. Partnerskapene er satt opp som selvstendige enheter som utvikler det konkrete samarbeidet på sine ansvarsområder, og som samtidig rapporterer til embetsgruppen, *ND Steering Group*, ministermøtene og viseministermøtene (annethvert år).

Partnerskap:

- Miljøpartnerskapet – NDEP (*ND Environmental Partnership*): Arbeide for å løse miljøutfordringer i nord knyttet til atomsikkerhet og håndtering av radioaktivt avfall og nedslitt infrastruktur, samt bedre utdaterte systemer for vannforsyning, avløpsrensing, avfallsbehandling og fjernvarme.

  Sekretariat: EBRD i London administrerer strukturfondet.

- Partnerskapet for helse og livskvalitet – NDPHS (*ND Partnership in Health and Social Well-being*): Bedre helse og livskvalitet for

[1] Sekretariatets oversettelse- se bilag

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

innbyggere i regionen gjennom i) bekjempelse av smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer, og ii) fremme av en sunn livsstil.

Sekretariat: Under sekretariatet for Østersjørådet i Stockholm. Formann: Finland (fra november 2011)

- Partnerskapet for transport og logistikk - NDPTL (*ND Partnership on Transport and Logistics*): Utvikle transportsamarbeidet og logistikk i området som utgjør Den nordlige dimensjon gjennom prosjekter knyttet opp mot infrastruktur, tjenester og logistikk.

  Sekretariat: Ved Den nordiske investeringsbanken (NIB) i Helsingfors. Formann: Norge

- Kulturpartnerskapet- NDPC (*ND Partnership on Culture*): Stimulere til samarbeid mellom kultur og næring, særlig innen reiseliv og kulturturisme, samt å styrke synlighet av regional og lokal kulturell identitet og kulturarv.

  Sekretariat: Nordisk Ministerråd, København (frem til 2013). Formann: Norge

Institusjoner:

- Nordlig dimensjon instituttet - NDI (ND Institute): Et åpent akademisk nettverksfellesskap som har som hovedmål å fremme forskning på prioriterte samarbeidsområder i Den nordlige dimensjon, lokalisert til statsuniversitetet i St. Petersburg og det tekniske universitetet i Lappeenranta.

- Forretningsrådet - NDBC (*ND Business Council*): Forretningsrådet er en plattform for dialog mellom næringslivsaktører. Rådet søker å øke kontakten mellom selskaper og lokale og regionale myndigheter. Ni ulike arbeidsgrupper er etablert: Olje og gass, elektrisk energi og energiforsyning, høyteknologi, økologi og miljøvern, transport og logistikk, medisin og farmasøytiske produkter, maskinbygg og autokomponenter, bank, skogbruk.

Livsstilssykdommer

Velferdsutvalget vil i forbindelse med arbeidet med Den nordlige dimensjon nevne at Velferdsutvalget, gjennom leder; Siv Fridleifsdottir (IS)og Vigdis Giltun (NO), under helse- og sosiale tiltak, fikk inn grønn nøkkelhullmerking og reduksjon av transfetter (etter dansk modell) i gjeldene program i februar 2011(frem til 2013). NDPHS (*Northen Dimension Partnership in Public Health an Social Well-being*), er en viktig bidragsyter for å sette folkehelse på dagsorden i et globalt perspektiv. NDPHS har i sitt EU-program 2012 satt for økt fokus på helse og sosial velferd på dagsorden. Velferdsutvalget merker seg at det er beskrevet områder innenfor helse- og sosialpolitikken, som krever rask handling. Det er; demografiske utfordringer, fattigdom og sosial utstøting fører til helseforskjeller, ikke overførbare sykdommer (livsstilssykdommer) og en økning av antibiotika resistens.

Velferdsutvalgets har satt et sterkt fokus på livsstilssykdommer som hjerte- karsykdommer, diabetes II, fedmeproblematikk og psykisk helse. Velferdsutvalget har merket seg en sterk økning i livsstilssykdommer blant nordboere og er kjent med at urfolk sliter med fler av de samme helseproblemene og i tillegg en økning i alkoholrelaterte problemer og selvmord blant unge.

Livsstilssykdommer som fedmeproblemstikk, sukkersyke, antall røykere, dårlig tannhelse blant barn, helsemessig problematferd, angst, depresjon

er helseområder som har høyere forekomst av minoritetsgrupper enn i befolkningen generelt.

Velferdsutvalget merker seg at det er betydelig helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i samfunnet. Velferdsutvalget har tidligere understreket at disse sykdommene er langvarige, skaper store problemer for den enkelte med forringet livskvalitet og er kostbare rent samfunnsøkonomisk. Samfunnet har ansvar for å sikre gode oppvekstsvilkår og tilrettelegge for en helsefremmende livsstil, slik at det blir enkelt å ta sunne valg. Velferdsutvalget vil understreke viktigheten at folkehelsearbeidet er langsiktig og systematisk og berører alle nivåer i et samfunn horisontalt og vertikalt- med et særlig fokus på barn og unge.

Nordisk ministerråds nye samarbeidsprogram, 2012- 2014; bærekraftig utvikling i Arktis
Velferdsutvalget minner om Nordisk ministerråds nye samarbeidsprogram, 2012- 2014; bærekraftig utvikling i Arktis, som ble vedtatt av Nordisk råd under sesjonen 2011. Velferdsutvalget merker seg at fokuset fremover legges på fem prioriterte områder; befolkningen, miljø og natur, klima, bærekraftig næringsliv, utdannelse og kompetanseutvikling.

Megatrends
Velferdsutvalget ser det å nevne en analyse utgitt av NMR 2011, som identifiserer ni megatrends for Arktis. Det vil si forandringer, som er så omfattende, at det vil kunne forandre levemåter på tvers av land, sosiale grupper, fra lokalt til globalt nivå.

Megatrends som er identifisert for Arktis er;

1. Urbanisering- en global trend som berører Arktis
2. Demografiske utfordringer -eldre blir boende-yngre (kvinner) drar
3. Avhengighet av transport og utnyttelse av naturressurser- vil dominerer den arktiske økonomien
4. Klima- miljøforandringer kommer til å ha en betydelig påvirkning på Arktis
5. Arktis må skape mer humankapital gjennom å investere mer i mennesker
6. Endringer i interaksjonen mellom offentlig og private sektor kommer til å påvirke utviklingene
7. Fornybar energi kommer til å «forgrønne» økonomien
8. Tilgjengelighet betyr nye muligheter og utfordringer
9. Arktis en ny aktør i global sammenheng.

FNs Global Compact- næringslivets samfunnsansvar
Velferdsutvalget har tidligere arbeidet med Sosialt partnerskap (*Corporate Social Responsibilty* (CSR))gjennom valg av hovedtema 2011; hvordan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder.

Her poengterte Velferdsutvalget bruk av sosialt partnerskap som et verktøy for at bedrifter skal kunne ta et større sosialt ansvar i sine nærområder og globalt. I denne forbindelse er det naturlig å trekke frem FNs Global Compact.

FN lanserte i 2000 Global Compact som et globalt nettverk for bedrifter som ønsker å arbeide med samfunnsansvar og bidra til forsvarlig og bærekraftig bedriftspraksis. I dag er Global Compact verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar med over 7000 deltagere, hvorav over 5200 bedrifter fra 130 land. Over halvparten av deltagerne er små og mellomstore bedrifter.

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Global Compact baserer seg på ti grunnleggende prinsipper på områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. FNs Global Compacts (GC) ti prinsipper er hentet fra FN konvensjoner som er vedtatt av de fleste av FNs 192 medlemsland.[2]

Prinsippene danner derfor en global referanseramme for næringslivets samfunnsansvar, og representerer et felles verdigrunnlag for næringslivet globalt. En styrke ved Global Compact er at de universelle prinsippene skaper en felles forståelse for hva ansvarlig forretningsdrift innebærer, og dermed forenkler kommunikasjon mellom bedrifter og andre aktører på tvers av landegrenser og kulturer. Bedrifter som slutter seg til Global Compact forplikter seg til å gjøre sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med disse ti prinsippene. Velferdsutvalget merker seg at det også finnes et nordisk; *Global Compact Network; Nordic Countries.*

Global Compact har to hovedmålsettinger:

- Å gjøre de ti prinsippene til en del av forretningsvirksomheten i bedrifter over hele verden.

- Å fremme aktiviteter og partnerskap som bidrar til å innfri FNs mål om en bærekraftig utvikling.

Velferdsutvalget mener det er helt vesentlig å mobilisere en aktiv bruk av FNs Global Compacts ti prinsipper slik at næringslivet tar samfunnsansvar og som en viktig delfaktor av mange, er med på styrker en bærekraftig utvikling i Arktis.

[2] FN's Ti prinsipper; Global Compact – se bilag

BILAG

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

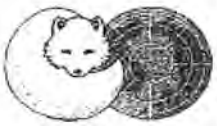

NUUK DECLARATION

On the occasion of the Seventh Ministerial Meeting of

The Arctic Council

12 May 2011, Nuuk, Greenland

Ministers representing the eight Arctic States, convening in Nuuk, Greenland, for the Seventh Ministerial meeting of the Arctic Council, joined by the representatives of the six Permanent Participant organizations of the Arctic Council,

Recognizing the importance of maintaining peace, stability and constructive cooperation in the Arctic,

Reconfirming the commitment of the Arctic Council to promote environmental protection and sustainable development of the Arctic,

Welcoming the increased cooperation among the Arctic States and peoples in order to address the new challenges and opportunities,

Recognizing that the Arctic is first and foremost an inhabited region with diverse economies and societies and the importance of continued sustainable development of Arctic communities, **recognizing** the rights of indigenous peoples and interests of all Arctic residents, and **emphasizing** the continued engagement of indigenous peoples and communities as a fundamental strength of the Council,

Recognizing that rapidly changing circumstances, in particular the changing climate, have increased the challenges and opportunities facing the Arctic in both volume and complexity, and **underscoring** the importance of strengthening the Arctic Council to address this change,

Hereby:

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

STRENGTHENING THE ARCTIC COUNCIL

Announce the Agreement on Cooperation in Aeronautical and Maritime Search and Rescue in the Arctic, as the first legally binding agreement negotiated under the auspices of the Arctic Council,

Decide that the Arctic Council should continue to work towards solutions to address emerging challenges in the Arctic utilizing a wide range of approaches,

Decide to strengthen the capacity of the Arctic Council to respond to the challenges and opportunities facing the Arctic by establishing a standing Arctic Council secretariat, hereinafter the Secretariat, in Tromsø, Norway to be operational no later than at the beginning of the Canadian Chairmanship of the Arctic Council in 2013,

Decide to establish a task force to implement the decisions to strengthen the Arctic Council, including any necessary arrangements to establish the Secretariat, and **approve** the composition and mandate of the task force as set out in the Senior Arctic Officials' Report to Ministers 2011 (SAO Report),

Adopt the recommendations of the Senior Arctic Officials (SAOs) on the role and criteria for observers to the Arctic Council as set out in Annexes to the SAO Report , and **decide** to apply these criteria to evaluate pending applicants for observer status,

Adopt the Communication and Outreach Guidelines as set out in the SAO Report and **instruct** the SAOs to develop a Strategic Communications Plan for the Arctic Council,

MAJOR ACCOMPLISHMENTS AND FUTURE WORK

Human Dimension

Note with appreciation and welcome the priority placed on human health issues during the Danish chairmanship, **take note** of the Arctic Health Ministers' Meeting held in Nuuk in February 2011, **recognize** the continued health challenges and **note** the need to improve physical and mental health and well-being and empowerment of indigenous peoples and residents of Arctic communities,

Note the need for a comprehensive overview of human development in the Arctic and **call** for an assessment of the current state of human development in the Arctic and its relationship with climate change and other factors affecting Arctic communities,

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Climate Change and Environmental Protection

Recognize that substantial cuts in emissions of Carbon dioxide and other greenhouse gases are the backbone of meaningful global climate change mitigation efforts,

Welcome with appreciation the full report on the assessment of the Arctic Cryosphere entitled "Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic" (SWIPA), **note with concern** the accelerated change in major components of the cryosphere and the profound local, regional and global effects of observed and expected changes, **emphasize** the need for forward looking Arctic cooperation with a view to increase Arctic resilience and to enhance Arctic Council leadership to minimize the human and environmental impacts of climate change, and **instruct** Senior Arctic Officials to consider how best to follow up on the SWIPA recommendations in the future work of the Arctic Council,

Welcome the Arctic Council reports on Short-Lived Climate Forcers (SLCF), that have significantly enhanced understanding of black carbon, **encourage** Arctic states to implement, as appropriate in their national circumstances, relevant recommendations for reducing emissions of black carbon, and **request** the Task Force and the AMAP expert group to continue their work by focusing on methane and tropospheric ozone, as well as further black carbon work where necessary and provide a report to the next Ministerial meeting in 2013,

Decide to establish a Short-Lived Climate Forcer Contaminants project steering group that will undertake circumpolar demonstration projects to reduce black carbon and other SLCF emissions,

Note with concern that mercury levels continue to rise and present risks to the health of the human population and the wildlife in parts of the Arctic as reported in the 2011 AMAP assessment on mercury in the Arctic, and **support** the ongoing intergovernmental negotiations under the United Nations Environment Programme (UNEP) to conclude a global agreement on mercury that will significantly reduce global mercury use and emissions,

Appreciate actions in support of the implementation of the Stockholm Convention and the Persistent Organic Pollutants (POPs) and Heavy metals protocol of the UNECE Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution (LRTAP), and **encourage** countries to continue work to reduce emissions and sign, ratify and enhance the implementation of these Conventions and Protocols,

Reiterate the importance of the use of Arctic Indigenous Peoples' traditional knowledge and capacity-building initiatives in the planning and implementation of measures to adapt to climate change, **recognize** that climate change and

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

other negative factors have impacted the traditional livelihoods and food safety and security of Arctic Indigenous Peoples and other Arctic residents and communities,

Confirm the commitment of all Arctic states to work together and with other countries to implement the agreements reached in Cancun by the time of the climate talks this year in Durban, South Africa, and in this context **urge** all Parties to the UNFCCC to take urgent action to meet the long-term goal of holding the increase in global average temperature below 2 degrees Celsius above pre-industrial levels,

Decide to establish an expert group on Arctic ecosystem-based management (EBM) for the Arctic environment to recommend further activities in this field for possible consideration by the SAOs before the end of the Swedish chairmanship,

Direct SAOs to review the need for an integrated assessment of multiple drivers of Arctic change as a tool for Indigenous Peoples, Arctic residents, governments and industry to prepare for the future, and, based on that review, to make recommendations for consideration by Arctic Council Deputy Ministers at their next meeting of a possible Arctic Change Assessment, including an Arctic Resilience report,

Arctic marine environment

Decide to establish a Task Force, reporting to the SAOs, to develop an international instrument on Arctic marine oil pollution preparedness and response, and **call for** the Emergency Prevention, Preparedness and Response (EPPR) and other relevant working groups to develop recommendations and/or best practices in the prevention of marine oil pollution; the preliminary or final results of both to be presented jointly at the next Ministerial meeting in 2013,

Welcome EPPR's report "Behavior of Oil and Other Hazardous Substances in Arctic Waters" (BoHaSa) and its contribution to knowledge of the behaviour of oil and other hazardous substances in the Arctic and **encourage** the Senior Arctic Officials to consider the conclusions and recommendations for future Arctic Council activities,

Recognize the important role of the Agreement on Cooperation on Aeronautical and Maritime Search and Rescue in the Arctic for safe transport and enhancing cooperation in assisting people in distress in the Arctic,

Urge the completion as soon as possible of work at the International Maritime Organization to develop a mandatory polar code for ships,

Welcome the progress achieved with the Arctic Ocean Review (AOR) project which considers existing global and regional measures that are relevant for the Arctic marine environment, and **look forward** to the delivery of the final report of the AOR project in 2013, in particular the options and opportunities for strengthening global and regional efforts for the conservation and sustainable use of the Arctic marine environment,

Science and Monitoring

Recognize the importance of the Sustaining Arctic Observing Networks (SAON) process as a major legacy of the International Polar Year for enhancing scientific observations and data-sharing and **accept** the recommendations of the Senior Arctic Officials as contained in the SAO report for the ongoing management of SAON,

Recognize that the International Polar Year (IPY) was the largest circumpolar program on scientific research to date, and **welcome** in 2012 the "Knowledge to Action Conference" in Montreal as the concluding event of IPY and the opportunity it presents to transform knowledge and scientific results into policies that will guide our future actions related to the environment and well being of Arctic communities,

Decide to task the Senior Arctic Officials to consider maximizing the legacy of the IPY by supporting a proposal to arrange an International Polar Decade in light of the rapid climate change of the Arctic and the need for further coordinated research of the Arctic environment and its human dimension,

Welcome the contributions of the Arctic Biodiversity Trends 2010 Report toward understanding the adaptability of nature and living resources in the Arctic to global and regional stressors, and **await** the scientific assessment and policy recommendations from the Arctic Biodiversity Assessment (ABA) scheduled to be completed in 2013,

Congratulate the University of the Arctic (UArctic) on its 10th anniversary, **recognize** its contribution in developing specialized education aimed at building capacity and fostering traditional and scientific knowledge relevant to Indigenous Peoples, Arctic communities and policy-makers, and **encourage** continuous support for the UArctic,

OTHER ISSUES

Adopt the recommendations in the SAO Report to Ministers and **instruct** SAOs to review and adjust, if needed, the mandates of the Arctic Council working groups and task forces and their work plans for 2011-2013,

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Reiterate the need to finance circumpolar cooperation, as well as the importance of providing adequate funding to Permanent Participants to support their preparations for, and participation in, the Arctic Council, the working groups, task forces and Arctic Council projects,

Note the Arctic Environment Ministers Meeting in June 2010, and the Arctic Health Ministers meeting in February 2011, and **welcome** further high-level meetings,

Welcome continued cooperation with other relevant bodies,

Thank the Kingdom of Denmark for its Chairmanship of the Arctic Council during the period 2009-2011, and **welcome** the offer of the Kingdom of Sweden to chair the Arctic Council during the period 2011-2013 and to host the Eighth Ministerial meeting in 2013.

Signed by the representatives of the Arctic Council
12 May 2011 in Nuuk, Greenland

For the Government of Canada
Leona Aglukkaq
Minister of Health

For the Government of Iceland
Össur Skarphéðinsson
Minister of Foreign Affairs

For the Government of the Kingdom of Denmark
Lene Espersen
Minister of Foreign Affairs

For the Government of Norway
Jonas Gahr Støre
Minister of Foreign Affairs

For the Government of the Faroe Islands
Kaj Leo Johannesen
Lagmaður (Prime Minister)

For the Government of Sweden
Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs

For the Government of Greenland
Kuupik Kleist
Formand for Naalakkersuisut (Premier)

For the Government of the Russian Federation
Sergey Lavrov
Minister of Foreign Affairs

For the Government of Finland
Jaakko Laajava
Under-Secretary of State

For the Government of the United States of America
Hillary Clinton
Secretary of State

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

FNs Ti prinsipper Global Compact; Næringslivets samfunnsansvar

Nordisk Råd

A 1556/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Informasjon innhentet av sekretariatet
- NUUK Erklæringen fra 12. mai 2011
- FNs ti prinsipper i Global Compact

J.nr. 12-00076-1

Menneskerettigheter
Prinsipp 1: Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og
Prinsipp 2: påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettighetene.

Arbeidstakerrettigheter
Prinsipp 3: Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,
Prinsipp 4: sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,
Prinsipp 5: sikre at barnearbeid reelt avskaffes, og
Prinsipp 6: sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.

Miljø
Prinsipp 7: Bedrifter skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordringer,
Prinsipp 8: ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og
Prinsipp 9: oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi.

Anti-korrupsjon
Prinsipp 10: Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser.

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1557/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00090-2

Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de sprog - grønlandsk i Grønland og samisk i Finland, Norge og Sverige - som den oprindelige befolkning i den nordiske del af Arktis bruger, og som i "Deklaration om nordisk sprogpolitik" (Sprogdeklarationen) er nævnt som Nordens samfundsbærende sprog, i årene 2013-2018 følges op i henhold til Sprogdeklarationens hensigter/intentioner og under hensyntagen til de synspunkter som beskrives i dette forslag

at arbejdet "*Assessing, Monitoring, and Promoting Arctic Indigenous Languages*" under Arktisk Råd følges og koordineres med de nordiske initiativer, og at det vurderes om, og eventuelt på, hvilken måde de nordiske lande kan iværksætte tiltag, som både understøtter Sprogdeklarationen og eventuelle anbefalinger fra Arktisk Råd

2. Baggrund

Det nordiske samarbejde omkring udvikling af "Deklaration om nordisk sprogpolitik" i 2006 har markeret en form for paradigmeskift med hensyn til synet på de oprindelige folks sprog, der skal anerkendes side om side med de samfundsbærende og nationale sprog.

Den 1. november 2006 vedtog Nordisk Ministerråd "Deklaration om nordisk sprogpolitik" (herefter benævnt Sprogdeklarationen). Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning besluttede i 2008, at status for opfølgningen af Sprogdeklarationen gøres hvert andet år (på ulige år). Den første landerapportering blev således fremlagt i 2009 på Nordisk Råds session. Den anden landerapportering blev præsenteret på sessionen i 2011.

Nordisk Råd

A 1557/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00090-2

Målet med deklarationen er blandt andet, at alle nordboere kan læse og skrive det eller de sprog, som fungerer som samfundsbærende i det område, hvor de bor; at alle nordboere kan kommunikere med hinanden, først og fremmest på et skandinavisk sprog.

Med udtrykket Nordens samfundsbærende sprog menes dansk, finsk, færøsk, grønlandsk, islandsk, norsk, samisk og svensk, mens Nordens statsbærende sprog udelukkende henviser til dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk.

Sprogdeklarationen siger desuden *om mangesprogethed og flersprogethed* "at antallet af sprog i de nordiske lande øges, og mange nordboere er i dag flersprogede; først og fremmest de borgere, som har et andet modersmål end landets majoritetssprog. Dette gælder for nordboere med følgende sprog som modersmål f.eks. samisk, kvænsk, meänkieli (tornedalsfinsk), romani og jiddisch samt finsk (i Sverige) og tysk (i Danmark), som alle er lovfæstede minoritetssprog i et eller flere lande i Norden".

Ifølge deklarationen indtager grønlandsk en særstilling. Det er majoritetssproget i Grønland. Grønlandsk bør støttes således, at det fortsat kan fungere som samfundsbærende sprog. Fra juni 2009 er det grønlandske sprog det officielle sprog i Grønland.

Sprogdeklarationen medtager således situationen omkring de sprog der tales af få borgere i Norden. Dette betyder, at Norden kan ses som en banebrydende model på det sprogpolitiske område, der kan danne synet på Norden som foregangsregion i globale sammenhænge.

For at kunne sikre, at sprog, der tales af få kan overleve, handler det blandt andet om at kunne anvende de samiske sprog og grønlandsk i alle IKT-sammenhænge. Samiske navne skal kunne skrives korrekt i offentlige registre. Et arbejde der kræver kontinuerlig udvikling og opdatering. At sikre tilgang til ny teknologi, ikke mindst for grønlandsk-sprogede og samisk-sprogede borgere, er af stor betydning både for deltagelse og demokrati i samfundet, og for overlevelse og udvikling af disse sprog. For at sikre uddannelse og bedst mulig samfundsdeltagelse i Arktis bør de nordiske lande således gå forrest ved at samordne og koordinere både analoge og netbaserede initiativer, der varetager disse sprogs interesser og sikrer deres overlevelse.

I denne sammenhæng bør de nordiske regeringer følge op med nye tiltag for at bringe Sprogdeklarationen i anvendelse. Blandt andet ved fortsat at anerkende rettighederne til de sprog, der tales af få, og ved at anerkende og sikre disse sprogs muligheder for at åbne op for dialog på tværs af lokalt institutionelle, lokalt lovgivningsmæssige og lokalt akademiske fora til et regionalt Arktisk/Nordisk samarbejde for løsning af de udfordringer, der er forbundet hermed.

Institutioner som Europarådet og FN har i forhold til de samiske sprog og de oprindelige folks rettigheder erklæret, at de nordiske lande er forpligtede under international lov til at styrke de samiske og grønlandske sprog i overensstemmelse med Europarådets og FNs konventioner om minoriteternes beskyttelse.

FNs deklaration om oprindelige folks rettigheder, *UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples,* (vedtaget i 2007) fastslår individuelle og kollektive rettigheder for oprindelige folk samt deres ret til kultur, identitet, sprog, ansættelse, sundhed og uddannelse. Den understreger minoriteters ret til at beholde og styrke egne institutioner, herunder kulturer og traditioner. Blandt andet Arktisk Råd og Sametinget er centrale aktører i denne sammenhæng.

Arktisk Råds Arbejdsgruppe for Bæredygtig Udvikling (*Sustainable Development Working Group*) gennemførte i 2008 et symposium om de oprindelige folks sprog, ledet af de oprindelige folk selv sammen med nationalstaternes repræsentanter. Symposiet blev vurderet som meget vellykket. Symposiet fremsatte forskellige rekommandationer til de oprindelige folk; til nationalstaterne; til regionale organisationer som Arktisk Råd; til Unesco; til forskellige FN organer, såsom FN Permanente Forum for Oprindelige Folk (*UN Permanent Forum of Indigenous Issues*). Tanken om opfølgning af de problemstillinger som symposiet fremsatte, blev bakket op af Arktisk Råd og er nu et flerårigt projekt under udvikling. Canada og *Inuit Circumpolar Council* er ledende i begyndelsesperioden. Kongeriget Danmark støtter også projektet gennem Oqaasileriffik/Grønlands Sprogsekretariat.

Med udgangspunkt i de tre Same-parlamenter etableredes Samisk Parlamentarisk Råd (SPR); Sametinget i år 2000. De russiske samere indgår som observatører. Rådets overordnede mål er at styrke det grænseløse samarbejde mellem samerne og tale deres interesser internationalt set og med een fælles stemme. En af Sametingets lovfæstede opgaver er at lede det samiske sprogsamarbejde.

I Finland kan elever, der har f.eks. samisk og romani som modersmål få undervisning i disse sprog. Siden 1992 har samisk været officielt sprog i visse kommuner i det nordlige Finland. Samerne skal have ret til at tale og skrive samisk når de er i kontakt med myndigheder, f.eks. domstolene. Skilte og opslag skal foruden finsk tekst også have en samisk tekst.

I 2010 nedsatte det finske Undervisnings- og Kulturministerium en arbejdsgruppe der skulle stå for en revitalisering af de samiske sprog i Finland. Arbejdsgruppens forslag blev afleveret til undervisningsminister Jukka Gustafsson og kultur- og idrætsminister Paavo Arhinmäki i marts 2012. Ministrene kommenterer, at bevaring af de samiske sprog er et vigtigt nationalt projekt, som indgår i regeringsgrundlaget. Således kan der peges på en række initiativer spredt rundt i Norden, der er rettet mod de sprog, der tales af få borgere.

Samtidig skal det understreges, som det også er beskrevet i det finske initiativ, at samtlige samiske sprog, som tales i Finland forsat er truede og sprogenes overlevelse er dermed i fare. Herunder er skoltsamisk og enaresamisk alvorligt truede sprog. Den finske arbejdsgruppe inden for programmet anser, at en af de største udfordringer er at sikre tilstrækkelig undervisning i samisk for elever i skolerne. Samernes fraflytning fra deres lokalområder har medført, at de omgivelser, hvor samisk anvendes naturligt lider under en affolkning. Yderligere er der mangel på kompetente fagpersoner som har tilstrækkelige kompetencer inden for de samiske sprog.

3. Høring

Kultur- og Uddannelsesudvalget har været i dialog med blandt andet sprogsekretariatet i Grønland og Universitetet i Tromsø omkring udformning af tekst og indhold til betænkningen.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil pege på en række udfordringer i forbindelse med videreudviklingen af de sprog der tales af få borgere i Norden. Der kan peges på et behov for yderligere samarbejde omkring universelle IKT-politikker og hermed brugen af sprogteknologi til at sikre overlevelse og fortsat udvikling for de sprog, der tales i Arktis. Det gælder tillige for det islandske sprog. Videre er udvikling, udveksling og finansie-

ring af læremidler, herunder arbejdet med en form for oversigt eller fællesnordisk database over læremidler bare nogle af udfordringer, der kan peges på i det fremtidige sprogsamarbejde.

Kultur- og Uddannelsesudvalget mener, at udviklingen af og støtte til sprogteknologi er helt afgørende i samarbejdet i Arktis. Sprogteknologi er en tværvidenskabelig disciplin, som omfatter udvikling af dataprogrammer med henblik på at kunne analysere og generere menneskelig sprog, f.eks. grønlandsk eller samisk. Sprogteknologi bygger blandt andet på viden inden for informationsteknologi, lingvistik, kunstig intelligens, fonetik og kognitiv psykologi. Sprogteknologi bliver sædvanligvis inddelt i to hovedområder: datalingvistik og taleteknologi.

Sprogdeklarationen nævner eksplicit sprogforståelse og sprogkundskab som specifikke indsatsområder, herunder at internordiske ordbøger i papirform og elektronisk form bør udarbejdes og at maskinoversættelsesprogrammer for Nordens samfundsbærende sprog og programmer til søgning i nordiske databaser bør udvikles. Udvalget mener disse hensigter bør følges yderligere op, ikke mindst for de sprog, der tales af de oprindelige folk i Arktis.

I forbindelse med de nordiske landes statslige IKT-politikker, herunder mere specifikt informationsteknologi og sprogteknologi, kan disse være meget relevante værktøjer i sprogsamarbejdet. Særligt i Arktis kan det være hensigtsmæssigt at gøre brug af sprogteknologier blandt andet i kraft af de store afstande, der findes i disse områder. Sprogteknologier kan tillige gøre arbejdet for f.eks. sprogarbejdere og sprogbrugere lettere og hurtigere. Korrekturværktøj vil gøre det nemmere at finde skrivefejl. Elektroniske korpus vil gøre det hurtigere at skrive ordbøger og være et hjælpemiddel for tolke. Maskinoversættelse mellem de forskellige sprog (f.eks. nordsamisk til lulesamisk) vil gøre det nemmere at producere lærebøger. Maskinoversættelse fra samisk til norsk/svensk vil gøre det muligt at anvende samisk som administrationssprog i flere sammenhænge. På grønlandsk vil oversættelsesværktøjer mellem grønlandsk og dansk skabe muligheder for den store andel af den grønlandske befolkning, der i dag reelt er afskåret fra store dele af informationsstrømmen, fordi de ikke behersker dansk og/eller engelsk i tilstrækkeligt omfang. Med disse værktøjer vil man kunne forbedre de grønlandsk sprogede søgemuligheder i informationsdatabaser og på nettet generelt set.

Som et eksempel på et sprogteknologisk projekt kan nævnes projektet *Divvun*. *Divvun* er et sprogteknologiprojekt etableret i 2004 i et samarbejde mellem Sametinget, Kunnskapsdepartementet i Norge og daværende Kommunal- og regionaldepartementet i Norge. *Divvun* blev fra juli 2011 overført til Tromsø universitet. *Divvun* har i projektperioden frem til og med 2010 udviklet stavekontrol og korrekturværktøj for nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. *Divvun* har også udviklet pædagogisk software. *Divvuns* produkter kan downloades gratis fra nettet, således at alle kan drage nytte af disse sprogteknologiske værktøjer.

Siden 2000 har der desuden været samarbejde mellem Grønlandsk sprogteknologi og Divvun-projektet, der påtog sig værtskabet for det grønlandske udviklingsarbejde. Ifølge sprogsekretariatet i Grønland er *Divvun* og deres sprogteknologiske specialister og *Divvuns* bagland i form af Tromsøs store IT-afdeling og solide datakraft meget vigtige for udviklingen og driften af den grønlandske sprogteknologi. Med støtten fra Tromsø kunne Grønland allerede i efteråret 2006 præsentere den første grønlandske automat og dens implementering som stavekontrollen *Kukkuniiaat*. Finansieringen har skabt problemer, men siden 2011 har der været finansiering fra den danske Velux-fond.

De redskaber grønlandsk sprogteknologi har udviklet er bl.a. en ordanalysator, en ordgenerator og begyndelsen af en egentlig sætningsparser, den såkaldte *"Live analysis"*. Yderligere den leksikalske base, *Katersat*, er allerede i sin nuværende form den største leksikalske grønlandske ressource nogensinde med sine mere end 150.000 leksemer. Med samkøringen med den danske Framenet vil *Katersat* dels umiddelbart vokse 10-20 % især i de danske og engelske ækvivalenter og vil derudover blive tilført helt nye funktionaliteter på alle tre sprog.

Men fremover vil der alligevel være hårdt brug for hjælp af sprogteknologi inden for blandt andet følgende; Terminologi på næsten alle samfundsområder, modersmålsfaget i skolen, Grønlandsk som fremmedsprog, Tolkning og oversættelse, Grønlandsk "hipification" (SMS-ordbøger og lignende), udbygget skrivehjælp og maskinoversættelse.

Kultur- og Uddannelsesudvalget opfordrer derfor til, at de nordiske regeringer kortlægger og koordinerer projekter og samarbejder, der måtte findes i Norden og i Arktis overordnet set, som inddrager IKT ikke mindst i forhold til sprog der tales af få borgere som f.eks. de oprindelige folk med henblik på at skabe overblik, kortlægge og samle viden for at sikre, at der sker en optimal udveksling af netværk og synergier i forhold til udvikling og gennemførelse af projekter i Arktis, hvori sprogteknologi indgår.

Særligt bør det undersøges hvorvidt universitetsmiljøer kunne indgå i samarbejdet. Eksempelvis har universitetet i Tromsø udviklet kompetence for dokumentation og bevaring af sprog, der tales af få samt udvikling af moderne teknologiske hjælpemidler for sprogudvikling.

I universitetet i Tromsø findes Senter for samisk språkteknologi (Giellatekno) ved Institutt for språkvitenkap, og centeret har som mål at lave grammatikbaseret sprogteknologi for samisk og andre nordlige sprog. Blandt værktøjerne som er udviklet er: *Åarjelsaemien-daaroen digibaag-koeh*, en digital ordbog sørsamisk-norsk, der blev lanceret i februar 2010 i et samarbejde mellem *Divvun* og *Giellatekno*.

OAHPA! er et andet interaktivt sproglæringsprogram lavet for nordsamisk, med norsk og finsk som hjælpesprog. I løbet af 2011 bliver flere af delprogrammene tilgængelige på sørsamisk, med norsk, svensk og nordsamisk som hjælpesprog. Senter for samisk språkteknologi (Giellatekno) startede som prosjekt ved UiT i 2004 og blev permanent fra 2008. Centeret har et nært samarbejde med Divvun.

Der kan således allerede identificeres samarbejder mellem forskellige aktører og projekter, f.eks. *Divvun*, Senter for samisk sprogteknologi og Grønlandsk sprogteknologi, hvor Universitet i Tromsø spiller en central rolle.

Med sigte på at gøre sprogene tilgængelige på en effektiv og brugervenlig måde vil Kultur- og Uddannelsesudvalget i Nordisk Råd opfordre til, at de nordiske regeringer, i samarbejde med øvrige arktiske aktører, koordinerer projekter og programmer med henblik på, at der bliver udviklet en fælles digital infrastruktur for sprog, der tales af de oprindelige folk i nordområdene, også med vægt på små sprog i Nordvest-Rusland.

På baggrund heraf bør det være en målsætning for alle de nordiske regeringer, at al udvikling inden for IKT i offentlig sektor skal bygge på princippet om universel udformning og tilgængelighed. Det bør sikres, at alle har mulighed og motivation til at kunne nyttiggøre sig inden for teknologi og nye tjenester på den bedst mulige måde.

I forhold til finansieringen af disse initiativer har det vist sig, at det kan blive sværere for f.eks. samiske og grønlandske projekter at søge støtte.

Senest er prioriteringerne og mulighederne efter moderniseringen af Nordplus-programmet ændret så de ikke længere eksplicit er rettet mod denne type sprogprojekter, hvorfor det kan være svært for ansøgerne at opnå støtte til projekter. Umiddelbart kan det være svært at finde alternative nordiske støttemuligheder. Derfor bør fremtidige nordiske støttemuligheder sikres for sprogene i Arktis.

Set i en uddannelsesmæssig sammenhæng, der kan sikre at samisk og grønlandsk talende borgere opnår kompetence og faglighed til både grundlæggende og videregående uddannelse, mener Kultur- og Uddannelsesudvalget, at der burde udarbejdes en fælles nordisk database eller oversigt over produktionen og brugen af læremidler og undervisningsmaterialer inden for de sprog, der tales af få. Undersøgelser og studier viser, at først når de basale færdigheder er opnået i modersmålet vil elever/børn og unge være i stand til at lære og opnå basale færdigheder inden for et eller flere fremmesprog. Derfor er det helt nødvendigt, at man også skaber bedre vilkår for de sprog der tales af få således at undervisnings- og læremiddel tilbuddene gøres endnu bedre.

F.eks. har Sametinget udarbejdet en strategiplan for læremiddeludvikling 2009-2012, hvor der er blevet peget på en række udfordringer, som også i flere sammenhænge kan siges at være relevante i forhold til en grønlandsk-sproglig kontekst:

- særlig mangel på lærebogsforfattere og oversættere for lærebøger
- mangel på terminologi i enkelte fag
- elever har ikke tilgang til eksisterende læremidler
- ikke samlet oversigt over eksisterende materiale.

I Sametingets strategi peges på følgende løsningsforslag:

- styrke stipendieordninger for højere uddannelse i de samiske sprog
- bidrage til at styrke forskning og udviklingsarbejde
- bidrage til etablering af en digital database med frit tilgængeligt materiale for brug i læremiddeludvikling
- udvikle en søgebar læremiddelportal, hvor alle læremidler kan præsenteres.

Desuden bør det overvejes om fjernundervisning/e-learning i højere grad kan indgå i undervisningssammenhænge og understøtte brugen og udvekslingen af relevante læremidler.

Disse tiltag kunne være med til at sikre en bedre tilgang til nødvendige og relevante læremidler inden for de sprog, der tales af få borgere i Arktis.

Videre kan nævnes, at fremmedsprogsundervisningen i grønlandsk sammenhæng trænger til yderligere støtte. I selve Grønland drejer det sig først og fremmest om dansk som fremmedsprog for grønlandsktalende elever, men også engelsk, som jo ikke høres meget i den grønlandske dagligdag, og dermed ikke har nogen naturlig plads i elevernes bevidsthed, behøver støtte. Desuden er der grønlandsk som fremmedsprog, der har det meget vanskeligt. Som nævnt, er der endnu næsten ikke uddannet grønlandske fagfolk, der kan udvikle og vedligeholde dette relativt nye fag og specielt for personer, der interesser sig for grønlandsk, men ikke bor i Grønland, er det stort set umuligt at finde tilbud om vejledning i sproget. Teknologiske løsninger kunne medvirke til at afhjælpe store savn i alle disse sammenhænge, herunder

- Tilvejebringelse af grønlandsk sprogede søgemuligheder i informationsbaser vil skabe muligheder for den store andel af den grønlandske befolkning, der i dag reelt er afskåret fra store dele

af informationsstrømmen, fordi de ikke behersker dansk og/eller engelsk

- Virkeliggørelsen af lydbaserede grænseflader og funktionaliteter mellem bruger og maskine fx mellem grønlandsk og dansk/engelsk

- Sprogteknologi i bredest mulig betydning er ønskeligt også ud over de her særligt nævnte områder.

Nordisk Råd

A 1557/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00090-2

De nordiske regeringer opfordres til at igangsætte et bredt samarbejde omkring implementering af kørende programmer og brugergrænseflader, der kunne være egnede til brug i de relevante områder i Arktis og opfordres desuden til, at der igangsættes en udvikling af nye programmer og at moduler til eksisterende programmer videreudvikles således at de sprog i Arktis, der tales af få sikres en rolle og medvirken i disse IKT-baserede programmer.

5. Konklusion

Kultur- og Uddannelsesudvalget finder det vigtigt, at også befolkninger i Arktis skal have mulighed for at styrke deres sproglige kompetencer, hvad enten det drejer sig om grønlandsk eller de samiske sprog. Ved at igangsætte nye fælles nordiske/arktiske initiativer inden for sprogteknologi i relation til de sprog, der tales af få borgere kan de nordiske regeringer sikre, at hensigter og intentioner inden for Sprogdeklarationen følges op bedst muligt. Yderligere opfordres til, at dette koordineres med Arktisk råd og andre relevante cirkumpolare aktører for derved at opnå mere effektive samarbejder og synergier. Ved at undersøge og kortlægge mulighederne for fælles netværk og platforme kunne enkeltprojekter og ressourcer samles i større netværk og større samarbejder, hvorved denne synergi forbedres. De nordiske regeringer bør gå forrest i denne sammenhæng, ikke mindst set i lyset af Sprogdeklarationen, der siger at "Norden anses for at være en foregangsregion inden for sprogspørgsmål. Det nordiske sprogfællesskab præges af borgernes stræben efter at forstå og respektere hinandens modersmål. Det nordiske sprogsamarbejde er demokratisk og åbent over for nye indsigter, og i de centrale områder er det offentligt finansieret".

Nordisk Råd

A 1557/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00090-2

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de sprog - grønlandsk i Grønland og samisk i Finland, Norge og Sverige - som den oprindelige befolkning i den nordiske del af Arktis bruger, og som i "Deklaration om nordisk sprogpolitik" (Sprogdeklarationen) er nævnt som Nordens samfundsbærende sprog, i årene 2013-2018 følges op i henhold til Sprogdeklarationens hensigter/intentioner og under hensyntagen til de synspunkter som beskrives i dette forslag

at arbejdet "*Assessing, Monitoring, and Promoting Arctic Indigenous Languages*" under Arktisk Råd følges og koordineres med de nordiske initiativer, og at det vurderes om, og eventuelt på, hvilken måde de nordiske lande kan iværksætte tiltag, som både understøtter Sprogdeklarationen og eventuelle anbefalinger fra Arktisk Råd

Reykjavik den 22. marts 2012

Árni Þór Sigurðsson (VG), formand
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Hilde Magnusson (A)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (JF)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

Dokument 2a/2012

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 12-00003-1

Regler for temasessionens gennemførelse 2012

Taleret for medlemmer og regeringsrepræsentanter

Præsidiet foreslår

at Nordisk Råds medlemmer har en taletid på 3 minutter til fremlæggelse af sager eller til at indgå i debatten.

at regeringsrepræsentanter har 6 minutter til at rapportere eller præsentere forslag. Ved øvrige indlæg i debatten gives 3 minutter.

Taleret for gæster

Præsidiet foreslår

at gæstende parlamentarikere + Præsidenten for Ungdommens Nordiske Råd har taleret i debatterne ved dagsordenspunkt 6 om Arktis. Taletiden er 3 minutter.

Korte bemærkninger/replikker

Præsidiet foreslår

at der kan gives adgang til replik på alle taler og replikker, bortset fra ved præsentation af forslag.

at den som replikken rettes til, bør gives mulighed for at svare omgående.

at samme rådsmedlem kan få op til to replikker i samme replikskifte

at taleren har ret til at afgive et afsluttende svar

at for hver replik + svar på replik gælder en tidsbegrænsning på 1 minut

Nordisk Råd

Dokument 2a/2012

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 12-00003-1

Adgang til at slutte debatter

Præsidiet foreslår

at alle opsatte dagsordenspunkter får den tid til behandling, som er afsat

at Præsidenten kan afslutte en debat når den afsatte tid er udløbet selv om der fortsat er talere på listen

Præsidiet henviser i øvrigt til Nordisk Råds Forretningsorden, kapitel 7

§ 52 Talarordning
Presidiet kan fastställa regler för talarordningen. Saknas sådana regler, följs ordningen för anmälningarna till talarlistan.

§ 53 Replikrätt
Oberoende av talarordningen ska medlem som direkt berörs av ett huvudanförande ges ordet för högst två repliker. Om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21 kan mötesledaren också ge annan medlem ordet för högst två repliker.

En replik får endast innehålla upplysning, rättelse eller bemötande och får räcka högst två minuter, om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21.

§ 54 Talartid
Plenarförsamlingen kan på förslag av presidiet eller mötesledaren begränsa inläggens längd i en debatt eller under en del av sessionen. Ett sådant beslut kan fattas under pågående debatt.

§ 55 Avslutande av debatt
På förslag av mötesledaren eller fem valda medlemmar kan församlingen med två tredjedels majoritet besluta att debatten i ett ärende ska avslutas. Ett sådant förslag får inte debatteras.

Vedtagelser

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 1/2012

Tidigare nummer:
A 1511/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-39

Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en oversigt over eksisterende programmer og aktiviteter der sigter på at møde de demografiske udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står overfor

at koblingen af sundhed og vækst, herunder fremme og eksport af velfærdsteknologi, bliver et prioriteret fokusområde for Topforskningsinitiativ II

at fremme ældremobiliteten i norden gennem øget frit-valgs-ordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor som mellem de nordiske lande

at øge samarbejdet med hensyn til behandling af sjældne diagnoser, højspecialiseret behandling, koordinering af transplantationstjenester samt ambulancetjenester i grænselandet

Reykjavik 23 marts 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 2/2012

Tidigare nummer:
A 1511/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-40

Iværksættelse af et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsutfordringer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regjeringer,

at iverksette et program som gjennom forskning, utveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

at sikring af lighedsprincippet og universelle ordninger i sundheds- og omsorgssektoren er afgørende for en fortsat udvikling af de nordiske velfærdssamfund i en positiv retning med en sund samfundsøkonomi

at trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter er unik for Norden. Det bidrager til et lavt konfliktniveau i arbejdslivet, hvilket er en betydelig konkurrencefordel for de nordiske lande, som der derfor skal værnes om. Der bør dog tages en diskussion i det nordiske samarbejde om, hvordan dette samarbejde kan videreudvikles så Norden bedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer

at integration af nye borgere er vigtig for at sikre velfærden i Norden. Erfaringerne fra de nordiske lande om vellykket integration skal anvendes på tværs af grænserne, ligesom udfordringer for integration i de nordiske lande skal identificeres med henblik på at finde løsninger

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 2/2012

Tidigare nummer:
A 1511/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-40

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 3/2012

Tidigare nummer:
A 1550/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 12-00061-5

Fælles nordisk arktisk strategi

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udarbejde en fælles strategi for nordisk samarbejde om de arktiske udfordringer under hensyntagen til synspunkterne i betænkningen

Reykjavik 23. marts 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 4/2012

Tidigare nummer:
A 1549/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 12-00031-9

Finansiering af redningskapacitet i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommenderar Nordisk Ministerråd

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

Reykjavik 23 marts 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 5/2012

Tidigare nummer:
A 1552/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00079-6

Miljøvern og olje-og gassutvinning i de arktiske områder

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å ta initiativ til tettere arktisk samarbeid om kapasitet og infrastruktur til å rydde opp etter et oljeutslipp, og arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater om opprensning av oljeutslipp

å arbeide for et tett arktisk samarbeid for utviklingen av nye og sikrere teknologier til bruk for offshore olje- og gassutvinningen i Arktis

å arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater, som sikrer anvendelsen av best tilgjengelig teknologi og prosesser i offshore olje- og gassutvinningen, som bygger på prinsippene om bærekraftig utvikling, samt forsiktighetsprinsippet

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 6/2012

Tidigare nummer:
A 1552/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00079-7

Seminar om miljømessige utfordringer i det arktiske område

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arrangere et seminar i samarbeid med Nordisk råd med representanter for oljeindustrien, tilsynsmyndighetene, lokale samfunn, miljøvernorganisasjoner, etc. om de miljømessige utfordringer som olje-og gassutvinning i arktiske områder medfører

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 7/2012

Tidigare nummer:
A 1556/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 12-00076-5

Nordisk Råds samarbeid med Arktisk Råd

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arbeide for at FNs 10 prinsipper i Global Compact blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og støtte opp om arbeidet i Arktisk Råd om utviklingen av prinsipper for *Cooperate Social Responsibility* (CSR) i Arktis

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 8/2012

Tidigare nummer:
A 1556/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 12-00076-6

Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidige utfordringer i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer samt Færøyene, Grønland og Åland,

å styrke og utvikle det nordiske samarbeidet i Arktisk råd

å utarbeide en tiltaksplan i samarbeid med relevante aktører i det arktiske arbeidet om hvordan håndtere fremtidige utfordringer i forhold til: Arktisk strategiske beliggenhet, klimaforandringer, helse og andre faktorer, som påvirker arktisk lokalsamfunn, i tråd med oppfordringene fra NUUK- erklæringen 12. mai 2011

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 9/2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-8

Urfolkens rättigheter i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

> Nordiska rådet rekommenderar de danska, norska, finska och svenska regeringarna,
>
> > *att* sörja för att urfolkens rättigheter inte kränks när regionens naturresurser blir utvunna, bland annat genom att implementera FNs vägledande principer för näringsliv och mänskliga rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-9

Färdigförhandling av samekonventionen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar de finska, norska och svenska regeringarna,

att aktivt arbeta för att den Nordiska samekonventionen färdigförhandlas inom den angivna tidsramen

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2012

Tidigare nummer:
A 1557/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 12-00090-5

Sprog og uddannelse i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* de sprog – grønlandsk i Grønland og samisk i Finland, Norge og Sverige – som den oprindelige befolkning i den nordiske del af Arktis bruger, og som i "Deklaration om nordisk sprogpolitik" (Sprogdeklarationen) er nævnt som Nordens samfundsbærende sprog, i årene 2013-2018 følges op i henhold til Sprogdeklarationens hensigter/intentioner og under hensyntagen til de synspunkter som beskrives i dette forslag
>
> *at* arbejdet "*Assessing, Monitoring, and Promoting Arctic Indigenous Languages*" under Arktisk Råd følges og koordineres med de nordiske initiativer, og at det vurderes om, og eventuelt på, hvilken måde de nordiske lande kan iværksætte tiltag, som både understøtter Sprogdeklarationen og eventuelle anbefalinger fra Arktisk Råd

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2012

Tidigare nummer:
A 1555/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00045-6

Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 23 mars 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att initiera en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete

att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU

Reykjavik 23 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 13/2012

Tidigare nummer:
A 1544/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00349-11

Årlig EU-redegørelse

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 22 mars 2012 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Nordisk Rådet rekommanderar Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU relaterede aktiviteter

Reykjavik 22 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Supplement

- Uddeling af Nordisk Råds litteraturpris

Nordisk Råds Litteraturpris 2012 blev overrakt til den norske forfatter **Merete Lindstrøm** for værket "Dager i stillhetens historie". Prisen blev overrakt ved et arrangement i Islands Universitets aula, Reykjavik, den 22. marts kl. 19.00.

Bedømmelseskomiteens udtalelse ved prisoverrækkelsen:

"Stilhed kan være fortrængning. Troen på at man kan holde det forfærdelige borte ved ikke at benævne det. Men stilhed kan også være lydhør åbenhed. At gøre sig stille og dæmpet, så man kan høre det, der i mange år har været overdøvet af livets og dagens gang.

I Merete Lindstrøms roman er stilheden begge dele. Der fortælles om den stilhed, der gennem årtier har hersket i en norsk kernefamilie for at holde det skræmmende borte. Men der fortælles med den stilhed, som er åben og lyttende. Romanens jeg-fortæller Eva har nået et punkt sent i livet, hvor hun kan være stille på dén måde, og Merete Lindstrøm har givet hende en uforglemmelig dæmpet og ligefrem stemme, som fastholder læseren i intens og koncentreret lytten fra romanens første linjer. Det er en stemme, der slipper den anden ind. I romanen er dét et genkommende tema: at slippe den anden ind. At åbne sin dør for den anden og blive bange. At åbne sin dør for den anden og blive forelsket.

Hos Lindstrøm sker begge dele, og de to erfaringer ligner hinanden. I begge tilfælde åbnes døren samtidig for fortidens spøgelser. Vi hjemsøges endog af de smerteligste spøgelser fra den europæiske historie: Spøgelserne fra Auschwitz. At skrive lyrik efter Auschwitz er barbarisk, sagde Adorno. Men Merete Lindstrøms prosa er ikke en barbarisk æstetisering af Auschwitz. Den er det åbne, eftertænksomme og lyttende svar, som man skylder fortidens spøgelser, når der bliver så stille, at man kan høre dem hviske."

Merete Lindstrøms takketale:

"Da jeg nylig mottok den norske Kritikerprisen, sa jeg at takketaler er en sjanger jeg foreløpig ikke behersker særlig godt, men la til at det likevel var en sjanger jeg godt kunne tenke meg å utforske nærmere. Lite ante jeg da at jeg skulle forfatte denne lille talen bare noen uker senere.

I romanen min "Dager i stillhetens historie" spør hovedpersonen Eva seg om tausheten mellom henne og mannen hennes, Simon, egentlig er en samtale. Og nettopp dette spørsmålet spiller en sentral rolle i teksten.

Jeg har i flere av mine romaner og noveller ønsket å ta litteraturen dit tausheten er. Jeg tror taushet er en samtale. Den pågår mellom oss, hele tiden. Tausheten i relasjoner - i hverdagen som ofte speiler de store hendelsene, men ikke nødvendigvis eier de store ordene.

I sommer skulle familien min holde et fødselsdagsselskap, en rolig feiring, da vi utpå ettermiddagen plutselig hørte noe vi trodde var et voldsomt tordenskrall et stykke på unna. Jeg husker fremdeles at jeg sa, som sikkert mange andre også gjorde den dagen: Nå begynner det å tordne. Barna hørte det også, og et øyeblikk stoppet de opp i leken. Den dagen viste kalenderen 22. juli. Det vi hørte var eksplosjonen fra regjeringskvartalet.

I tiden etterpå var den yngste datteren min engstelig for alle høye lyder, ikke minst hver gang det faktisk var tordenvær. Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg beroliget henne og søsteren med å si: Det er bare torden. Angsten den dagen etterlot seg en taushet på tross av alle samtalene, alle avisoppslagene, debattene, øyevitneskildringene og tekstene skrevet i ettertid. Jeg tror ikke at det bare er jeg som kjenner det.

Der vi som mennesker lever sammen er det alltid mange samtaler, men også mye taushet, stillhet. Alt det vi bærer på. Tausheten i rommet etter at man har forsikret barnet enda en gang om at nei, denne gangen er det bare torden. Men det er aldri *bare* torden.

I livene våre er det alltid et drama, selv om det sjelden er de såkalt store dramaene, de som opptar omverdenen, de som når avisene.
Jeg synes ikke nødvendigvis at litteraturen *skal* og *bør*. At den skylder noe. Som forfatter er gleden over prosessen, bare det å bruke språket, grunn nok til å skrive. Men samtidig ønsker jeg også å skrive meg fram til noe, det jeg bare delvis vet hva er. Det gjør letingen spennende. Underveis hender det jeg kommer dit hvor litteratur kan skape en åpning eller gi en befrielse gjennom gjenkjennelse, et berøringspunkt, at ordene har den virkningen utover skriften. Selv når teksten i seg selv beskriver stillhet.

Akkurat nå har jeg den følelsen – av at dette er mulig, at jeg har nådd dit med denne romanen. Selv om jeg er selvkritisk nok til å ha glemt det når jeg setter meg ved skrivebordet igjen.

Å konkurrere i litteratur er en vanskelig øvelse, jeg vil takke mine fremragende mednominerte for gleden bøkene deres gir meg. Jeg vil takke bedømmelseskomiteen, og jeg vil takke Nordisk råd for denne prisen som har holdt seg forbausende ung, vital og fristende i hele 50 år. Igjen: tusen takk! "

Der henvises i øvrigt til Nordisk Råds hjemmeside: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/nordisk-raads-priser/nordisk-raads-litteraturpris/vindere/2012

64. session i Helsingfors

2012

Nordisk Råd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

30. august 2012
12-00131-12

Indbydelse til Nordisk Råds 64. session i Helsingfors

På Nordisk Råds vegne glæder det mig at kunne invitere dig til at deltage på Nordisk Råds 64. session i Helsingfors, som finder sted i dagene 30. – 1. november 2012.

Jeg beder om svar senest mandag den 24. september 2012 til Nordisk Råds sekretariat, Ved Stranden 18, DK-1061 København K., eller via e-post tb@norden.org.

Udkast til program vedlægges som bilag.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

DELTAGARLISTA - 30.10 – 1.11.2012
Regeringsrepræsentanter

Aaltonen, Carina, Åland
Adelsohn Liljeroth, Lena, Sverige
Antorini, Christine, Danmark
Auken, Ida, Danmark
Bildt, Carl, Sverige
Björklund, Jan, Sverige
Björling, Ewa, Sverige
Christiansen, Palle, Grønland
Dahl, Johan, Færøerne
Dyhr, Pia Olsen, Danmark
Ehn, Johan, Åland
Eide, Espen Barth, Norge
Ek, Lena, Sverige
Elbæk, Uffe, Danmark
Frederiksen, Anthon, Grønland
Frederiksen, Jens Blidorf, Grønland
Gunell, Camilla, Åland
Guzenina-Richardson, Maria, Finland
Haglund, Carl, Finland
Halvorsen, Kristin, Norge
Hansen, Karsten, Færøerne
Højgaard, Kári P., Færøerne
Ihalainen, Lauri, Finland
Jóhanna Sigurðardóttir, Island
Johannesen, Kaj Leo Holm, Færøerne
Kalsø, Bjørn, Færøerne
Karlsen, Mimi, Grønland
Karlström, Fredrik, Åland
Katainen, Jyrki, Finland
Katrín Jakobsdóttir, Island
Koskinen, Jari, Finland
Niinistö, Ville, Finland
Olsen, Annika, Færøerne
Reinfeldt, Fredrik, Sverige
Sareen, Manu, Danmark
Solhjell, Bård Vegar, Norge
Steingrímur J. Sigfússon, Island
Stubb, Alexander, Finland
Svandís Svavarsdóttir, Island
Søvndal, Villy, Danmark
Tajik, Hadia, Norge
Thorning-Schmidt, Helle, Danmark
Thörnroos, Veronica, Åland
Tuomioja, Erkki, Finland
Össur Skarphéðinsson, Island
Østergaard, Morten, Danmark
Aasrud, Rigmor, Norge

Valda medlemmar

Abrahamsen, Helge, (sb), Færøerne
Adelsbo, Christer, (S), Sverige
Álfheiður Ingadóttir, (VG), Island
Andersen, Kim, (V), Danmark
Andersson, Anders, (KD), Sverige
Árni Þór Sigurðsson, (VG), Island
Asmyhr, Hans Frode Kielland, (FrP), Norge
Asphjell, Jorodd, (A), Norge
Berg, Marianne, (V), Sverige
Björnsdotter-Rahm, Elisabeth, (M), Sverige
Blixt, Liselott, (DF), Danmark
Brodén, Anita, (FP), Sverige
Caplan, Stefan, (M), Sverige
Danielsen, Thomas, (V), Danmark
Dencker, Mikkel, (DF), Danmark
Eerola, Juho, (saf), Finland
Eide, Rigmor Andersen, (KrF), Norge
Ellemann, Karen, (V), Danmark
Engblom, Annicka, (M), Sverige
Eriksson, Anders, (ÅF), Åland
Feldt-Ranta, Maarit, (sd), Finland
Foss, Per-Kristian, (H), Norge
Gaardsted, Karin, (S), Danmark
Gestrin, Christina, (sv), Finland
Giltun, Vigdis, (FrP), Norge
Grimstad, Oskar J., (FrP), Norge
Gustavsson, Billy, (S), Sverige
Haapanen, Satu, (gröna), Finland
Hagebakken, Tore, (A), Norge
Hansen, Justus, (D), Grønland
Haarder, Bertel, (V), Danmark
Heikkilä, Lauri, (saf), Finland
Helgi Hjörvar, (A), Island
Høgni , Hoydal, (T), Færøerne
Husmark Pehrsson, Cristina, (M), Sverige
Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
Jansson, Harry, (ÅC), Finland
Jensen, Thomas, (S), Danmark
Jernbeck, Isabella, (M), Sverige
Johansson, Ann-Kristine, (S), Sverige
Johnsson, Peter, (S), Sverige
Karlsson, Anders, (S), Sverige
Kielsen, Kim, (S), Grønland
Klint, Karen J., (S), Danmark
Kolberg, Martin, (A), Norge
Kristiansen, Linda, (RV) Danmark
Kymäläinen, Suna, (sd), Finland
Larsson, Margareta, (SD), Sverige
Lind, Annette, (S), Danmark
Lindholm, Jan, (MP), Sverige
Ljunggren, Anna, (A), Norge
Louhelainen, Anne, (saf), Finland
Lundteigen, Per Olaf, (Sp), Norge
Mandt, Sonja, (A), Norge
Modig, Silvia, (vänst), Finland
Montan, Göran, (M), Sverige
Nybakk, Marit, (A), Norge
Olsen, Per Arne, (FrP), Norge
Olsvig, Sara, (IA), Danmark
Opheim, Torfinn, (A), Norge
Peltonen, Tuula, (sd), Finland
Pirttilahti, Arto, (cent), Finland
Reiertsen, Laila Marie, (FrP), Norge
Ruohonen-Lerner, Pirkko (saf), Finland
Rundgren, Simo, (cent), Finland
Samuelsen, Bjørt (T), Færøerne
Sankelo, Janne, (saml), Finland
Sasi, Kimmo, (saml), Finland
Siv Friðleifsdóttir, (F), Island
Sjøli, Sonja Irene, (H), Norge
Skaale, Sjúrður, (Jvfl.), Danmark
Stenberg, Maria, (S), Sverige
Suutari, Eero, (saml), Finland
Sønsterud, Tone Merete, (H), Norge
Sørensen, Finn, (EL), Danmark
Tenfjord-Toftby, Cecilie, (M), Sverige
Tetzschner, Michael, (H), Norge
Thommessen, Olemic, (H), Norge
Tolppanen, Maria, (saf), Finland
Torstensson, Åsa, (C), Sverige
Wallinheimo, Sinuhe, (saml), Finland
Valve, Wille, (MÅ), Åland
Åström .Karin, (S), Sverige

NÄRVARANDE SUPPLEANTER

Gunther, Penilla (KD), Sverige
Linander, Johan, (C), Sverige
Sjögren, Katrin, (Lib), Åland

Regeringsrepræsentanter og medlemmer samt suppleanter efter land og partier

(ved sessionens begyndelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Christine Antorini, f. 1965
børne- og undervisningsminister

Helle Thorning-Schmidt, f. 1966
statsminister

Ida Auken, f. 1978
miljøminister

Manu Sareen, f. 1967
minister for ligestilling og kirke og minister for nordisk samarbejde

Morten Østergaard f. 1976
minister for forskning, innovation og videregående uddannelser

Pia Olsen Dyhr f. 1971
handels- og investeringsminister

Uffe Elbæk f. 1954
kulturminister

Villy Søvndal, f. 1952
udenrigsminister

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 6. oktober 2012)

Venstre (V)

Medlemmer

Kim Andersen, f. 1957
folketingsmedlem

Thomas Danielsen, f. 1983
folketingsmedlem

Karen Ellemann, f. 1969
folketingsmedlem

Bertel Haarder, f. 1944
folketingsmedlem

Suppleanter

Flemming Damgaard Larsen, f. 1951
folketingsmedlem

Anni Matthiesen, f. 1964
folketingsmedlem

Claus Hjort Frederiksen, f. 1947
folketingsmedlem

Søren Pind, f. 1966
folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Karin Gaardsted, f. 1955
folketingsmedlem

Karen J. Klint, f. 1947
folketingsmedlem

Annette Lind, f. 1969
folketingsmedlem

Thomas Jensen, f. 1970
folketingsmedlem

Suppleanter

Jens Joel, f. 1978
folketingsmedlem

Benny Engelbrecht, f. 1970
folketingsmedlem

Lennart Damsbo-Andersen, f. 1956
folketingsmedlem

Maja Panduro, f. 1982
folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Mike Legarth, f. 1960 folketingsmedlem	*Mai Henriksen*, f. 1980 folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Pernille Vigsø Bagge, f. 1975 folketingsmedlem	*Özlem Cekic*, f. 1976 folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)

Medlem	*Suppleant*
Linda Kristiansen, f. 1977 folketingsmedlem	*Nadeem Farooq*, f. 1976 folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)

Medlem	*Suppleant*
Finn Sørensen, f. 1946 folketingsmedlem	*Christian Juhl*, f. 1953 folketingsmedlem

Liberal Alliance (LA)

Medlem	*Suppleant*
Villum Christensen, f. 1954 folketingsmedlem	*Mette Bock*, f. 1957 folketingsmedlem

Uden partitilknytning

Medlem	*Suppleant*
Mikkel Dencker, f. 1975 folketingsmedlem	*Karin Nødgaard*, f. 1966 folketingsmedlem
Liselott Blixt, f. 1965 folketingsmedlem	*Pia Adelsteen*, f. 1963 folketingsmedlem

Javnaðarflokkurin (Jvfl.)

Medlem	
Sjúrður Skaale, f. 1967 folketingsmedlem	*Sara Olsvig*, f. 1978 folketingsmedlem

Færøernes Delegation[1]

Landsstyrets repræsentanter

Annika Olsen, f. 1975
landsstyremand for nordisk samarbejde

Bjørn Kalsø, f. 1966
landsstyremand for undervisning, forskning og kultur

Johan Dahl, f. 1959
landsstyremand for erhverv

Kaj Leo Johannesen, f. 1964
lagmand

Karsten Hansen, f. 1944
landsstyremand sundhed

Kári P. Højgaard, f. 1951
landsstyremand for indenrigs anliggender

Jørgen Niclasen, f. 1969
landsstyremand for finans

Jacob Vestergaard, f. 1961
landsstyremand for fiskeri

Medlemmer

(Valgt af Føroyas Lagting den 3. august 2012)

Sambandsflokkurin (sb)

Medlem

Helgi Abrahamsen, f. 1966
lagtingsmand

Suppleant

Bárður Nielsen, f. 1972
lagtingsmand

Tjoðveldi (T)

Medlem

Høgni Hoydal, f. 1966
lagtingsmand

Suppleant

Bjørt Samuelsen, f. 1965
lagtingsmand

[1] Indgår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation[2]

Repræsentanter fra Naalakkersuisut

Anthon Frederiksen, f. 1953
medlem af Naalakkersuisut for indenrigsanliggender, natur og miljø

Jens B. Frederiksen, f. 1967
medlem af Naalakkersuisut for boliger, infrastruktur og trafik

Mimi Karlsen, f. 1957
medlem af Naalakkersuisut for familie, kultur, kirke og ligestilling

Palle Christiansen, f. 1973
nordisk samarbejdsminister

Medlemmer

(Valgt av Inatsisartut den 21. september 2012)

Demokraterne (D)

Medlem

Justus Hansen, f. 1968
Medlem af Inatsisartut

Suppleant

Olga P. Berthelsen, f. 1962
Medlem af Inatsisartut

Siumut (S)

Medlem

Kim Kielsen, f. 1966
Medlem af Inatsisartut

Suppleant

Akitsinnguaq Olsen, f. 1970
Medlem af Inatsisartut

[2] Indgår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation

Regeringsrepræsentanter

Alexander Stubb, f. 1968
Europa- och utrikeshandelsminister

Carl Haglund, f.
försvarsminister

Erkki Tuomioja, f. 1946
utrikesminister

Jyrki Katainen, f. 1971
statsminister

Jari Koskinen, f. 1960
jord- och skogsbruksminister

Lauri Ihalainen, f. 1947
arbetsminister

Mari Guzenina-Richardson, f. 1969
social- och hälsominister

Ville Niinistö, f.1976
miljöminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 21 februar 2012)

Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)/ Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd)/

Medlemmer/Jäsenet

Eeva-Johanna Eloranta, f. 1966
riksdagsledamot

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Suna Kymäläinen, f. 1976
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Matti Saarinen, f. 1947
riksdagsledamot

Jukka Kärnä, f. 1955
riksdagsledamot

Johanna Ojala-Niemelä, f. 1974
riksdagsledamot

Centern i Finland (cent)/ Suomen Keskusta (kesk)

Medlemmer/Jäsenet

Eeva Maria Maijala, f. 1967
riksdagsledamot

Arto Pirttilahti, f. 1963
riksdagsledamot

Simo Rundgren, f. 1953
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Anne Kalmari, f. 1968
riksdagsledamot

Annika Saarikko, f. 1983
riksdagsledamot

Mikko Savola, f. 1981
riksdagsledamot

Samlingspartiet (saml)/ Kansallinen Kokoomus (kok)

Medlemmer/Jäsenet

Eero Suutari, f. 1956
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Pertti Hemmilä, f. 1955
riksdagsledamot

Janne Sankelo, f. 1967
riksdagsledamot

Kimmo Sasi, f. 1952
riksdagsledamot

Sinuhe Wallinheimo, f. 1972
riksdagsledamot

Jan Vapaavuori, f. 1965
riksdagslsedamot

Markku Mäntymaa, f. 1954
riksdagsledamot

Jukka Kopra, f. 1967
riksdagsledamot

Svenska Folkpartiet (sv)/
Ruotsalainen Kansanpuolue (r)

Medlem/Jäsen

Christina Gestrin, f. 1967
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Astrid Thors, f. 1957
riksdagsledamot

Vänsterpartiet (vänst)/
Vasemmistoliitto (vas)

Medlem/Jäsen

Silvia Modig, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Eila Tiainen, f. 1945
riksdagsledamot

Gröna Förbundet (gröna)/
Vihreä Liitto (vihr)

Medlem/Jäsen

Satu Haapanen, f. 1969
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Johanna Karimäki, f. 1973
riksdagsledamot

Sannfinländerna (saf)/
Perussuomalaiset (ps)/

Medlem/Jäsen

Anne Louhelainen, f. 1965
riksdagsledamot

Juho Eerola, f. 1975
riksdagsledamot

Lauri Heikkilä, f. 1957
riksdagsledamot

Maria Tolppanen, f. 1952
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Ari Jalonen, f. 1974
riksdagsledamot

Kaj Turunen, f. 1960
riksdagsledamot

Pirkko Ruohonen-Lerner, f. 1957
riksdagsledamot

Kristdemokraterna (kd)/
Kristillisdemokraatit (kd)

Peter Östman, f. 1961
riksdagsledamot

Ålands Delegation[3]

Landskapsregeringens repræsentanter

Camilla Gunell, f. 1970
lantråd

Carina Aaltonen, f. 1964
social- och miljöminister

Fredrik Karlstrøm, f. 1973
näringsminister

Gun-Mari Lindholm, f. 1962
kansliminister

Johan Ehn, f. 1975
utbildnings- och kulturminister

Roger Nordlund, f. 1957
finansminister

Veronica Thörnroos, f.1962
trafikminister samt ansvar för nordiska samarbetsfrågor

Medlemmer

(till och med den 31:a oktober 2012)

Moderaterna på Åland (MÅ)

Medlem

Wille Valve, f. 1980
riksdagsledamot

Suppleant

Ålands Framtid (ÅF)

Medlem

Anders Eriksson, f. 1960
riksdagsledamot

Suppleant

Åländsk Center (ÅC)

Suppleant

Harry Jansson, f. 1959
riksdagsledamot

Liberalerna på Åland (Lib)

Medlem

Suppleant

Katrin Sjögren, f. 1966
riksdagsledamot

[3] Indgår i Finlands delegation

Islands Delegation

Regeringsrepræsentanter

Jóhanna Sigurðardóttir, f. 1942
statsminister

Katrín Jakobsdóttir, f. 1976
undervisnings-, forsknings- og kulturminister, samarbejdsminister

Steingrímur J. Sigfússon, f. 1955
finansminister

Svandís Svavarsdóttir, f. 1964
miljöminister

Össur Skarphéðinsson, f. 1953
utrikesminister

Medlemmer

(Valgt af Alþingi den 13.september 2012)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)

Medlemmer

Illugi Gunnarsson, f. 1967
altingsmedlem

Ragnheiður Ríkharðsdóttir, f. 1949
altingsmedlem

Suppleanter

Jón Gunnarsson, f. 1956
altingsmedlem

Ólöf Nordal, f. 1966
altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

Medlemmer

Helgi Hjörvar, f. 1967
altingsmedlem

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, f. 1968
altingsmedlem

Suppleanter

Jónína Rós Guðmundsdóttir, f. 1958
altingsmedlem

Lúðvík Geirsson, f. 1959
altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Vänsterpartiet - De Gröna) (VG)

Medlem

Álfheiður Ingadóttir, f. 1951
altingsmedlem

Árni Þór Sigurðsson, f. 1960
altingsmedlem

Suppleant

Björn Valur Gíslason, f. 1959
altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem

Siv Friðleifsdóttir, f. 1962
altingsmedlem

Suppleant

Höskuldur Þórhallsson, f. 1973
altingsmedlem

Hreyfingin (Bevægelsen) (Hr)

Medlem	*Suppleant*
	Margrét Tryggvadóttir, f. 1972 altingsmedlem

Norges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Espen Barth Eide, f. utenriksminister	*Hadia Tajik*, f. kulturminister
Kristin Halvorsen, f. 1960 kunskapsminister	*Rigmor Aasrud*, f. 1960 fornyings- og administrasjonsminister, samarbeidsminister
Bård Vegar Solhjell, f. miljøminister	

Medlemmer

(Valgt i Stortinget den 25. oktober 2012)

Arbeiderpartiet (A)

Medlemmer	*Varamedlemmer*
Anna Ljunggren, f. 1984 stortingsrepresentant	*Steiner Gullvåg*, f. 1946 stortingsrepresentant
Jorodd Asphjell, f. 1960 stortingsrepresentant	*Gorm Kjernli*, f. 1981 stortingsrepresentant
Marit Nybakk, f. 1947 stortingsrepresentant	*Tove-Lise Torve*, f. 1964 stortingsrepresentant
Martin Kolberg, f. 1941 stortingsrepresentant	*Hilde Magnusson*, f. 1970 stortingsrepresentant
Sonja Mandt, f. 1960 stortingsrepresentant	*Gunvor Eldegaard*, f. 1963 stortingsrepresentant
Tone Merethe Sønsterud, f. 1959 stortingsrepresentant	*Lillian Hansen*, f. 1957 stortingsrepresentant
Tore Hagebakken, f. 1961 stortingsrepresentant	*Tor-Arne Strøm*, f. 1952 stortingsrepresentant
Torfinn Opheim, f. 1961 stortingsrepresentant	*Magne Rommetveit*, f. 1956 stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

Medlemmer	*Varamedlemmer*
Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970 stortingsrepresentant	*Tord Lien*, f. 1975 stortingsrepresentant
Oskar Jarle Grimstad, f. 1954 stortingsrepresentant	*Peter N. Myhre*, f. 1954 stortingsrepresentant
Per Arne Olsen, f. 1961 stortingsrepresentant	*Solveig Horne*, f. 1969 stortingsrepresentant
Torgeir Trældal, f. 1965 stortingsrepresentant	*Ingebjørg Godskesen*, f. 1957 stortingsrepresentant
Vigdis Giltun, f. 1952 stortingsrepresentant	*Laila Marie Reiertsen*, f. 1960 stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer	*Varamedlemmer*
Olemic Thommesen, f. 1956 stortingsrepresentant	*Erna Solberg*, f. 1961 stortingsrepresentant
Michael Tetzschner, f. 1954 stortingsrepresentant	*Svein Harberg*, f. 1958 stortingsrepresentant
Per-Kristian Foss, f. 1950 stortingsrepresentant	*Elisabeth Aspaker*, f. 1962 stortingsrepresentant
Sonja Irene Sjøli, f. 1949 stortingsrepresentant	*Øyvind Halleraker*, f. 1951 stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Medlemmer	*Varamedlemmer*
Alf Egil Holmelid, f. 1947 stortingsrepresentant	*Geir-Ketil Hansen*, f. 1956 stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

Medlem	*Varamedlem*
Rigmor Andersen Eide, f. 1954 stortingsrepresentant	*Dagfinn Høybråten*, f. 1957 stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

Medlem	*Varamedlem*
Per Olaf Lundteigen, f. 1953 stortingsrepresentant	*Janne Sjelmo Nordås*, f. 1964 stortingsrepresentant

Göran Montan, f. 1946
riksdagsledamot

Isabella Jernbeck, f. 1962
riksdagsledamot

Stefan Caplan, f. 1967
riksdagsledamot

Lars Hjälmered, f. 1977
riksdagsledamot

Anna Kinberg Batra, f. 1970
riksdagsledamot

Ulf Berg, f. 1957
riksdagsledamot

Centerpartiet (C)

Medlemmer

Åsa Torstensson, f. 1958
riksdagsledamot

Suppleanter

Johan Linander, f. 1974
riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (FP)

Medlem

Anita Brodén, f. 1948
riksdagsledamot

Suppleant

Christer Winbäck, f. 1953
riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (KD)

Medlem

Anders Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Suppleant

Penilla Gunther, f. 1964
riksdagsledamot

Vänsterpartiet (V)

Medlem

Marianne Berg, f. 1954
riksdagsledamot

Suppleant

Jonas Sjöstedt, f. 1964
riksdagsledamot

Miljöpartiet de gröna (MP)

Medlem

Jan Lindholm, f. 1951
riksdagsledamot

Suppleant

Agneta Börjesson, f. 1957
riksdagsledamot

Sverigedemokraterna (SD)

Medlem

Margareta Larsson, f. 1964
riksdagsledamot

Suppleant

Mattias Karlsson, f. 1977
riksdagsledamot

Nordisk Råds 64. session i Helsingfors, Finland 2012

Dagsorden

Nordisk Rådets 64. session i Helsingfors, den 30. oktober – 1. november 2012

Tirsdag den 30.oktober 2012

Kl. 14.30–14.45

1 **Sessionens åbning**
Fastsættelse af deltagerliste
Godkendelse af dagsordenen
Regler for sessionens gennemførelse 2012 (Dokument 2 b/2012)

Kl. 14.45-17.00

2 **Nordisk topmøde**
Temadebat med de nordiske statsministre om "Udfordringerne for den nordiske velfærdsstat"

Kl. 17.00-17.30

3 **Nordisk Ministerråds program 2013**
Sveriges statsministers præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2013 (Dokument 3/2012)

Onsdag den 31.oktober 2012

Kl. 9.00-11.30

4 Generaldebat og debat om Budget for 2013
Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4/2012)
Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013, B 280/præsidiet (C 2)

5 Globalisering og grænsehindringer
Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna (Dokument 5/2012)
Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6/2012)
Præsidieforslag om et grænseløst Norden, A 1565/præsidiet
Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer, A 1558/præsidiet
Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, A 1559/kultur

Kl. 11.30 - 12.30

6 Samarbejdsministrenes spørgetime

Kl. 12.30-14.00 Lunch

Kl. 14.00-16.30

7 Internationalt samarbejde
Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7/2012)
Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8/2012)
Redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9/2012)
Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15/2012)
Præsidieforslag om international strategi, A 1571/præsidiet
Redegørelse til Nordisk Råd 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13/2012)

Kl. 16.30 - 17.00

8 Beretninger om nordiske organisationer
Nordisk Råds årsberetning 2011 (Dokument 1/2012)
Nordisk Ministerråds samlede virksomhed - årsregnskab for 2011 (C 1)
Kontrolkomitéens beretning om virksomheden 2011
Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer, A 1575/kk
Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011 (C 3/kk)
Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011 (C 4/kk)
Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011 (C 5/kk)

9 Meddelelser over rekommandationer
Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger (Dokument 14/2012)

Torsdag den 1. november 2012

Kl. 09.00–13.30

10 **Kultur, forskning og uddannelse**
Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020, B 276/kultur
Præsidieforslag om ændring af Nordisk Råds Priser, A 1574/præsidiet
Ministerrådsforslag: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur, B 282/kultur
Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2013 (Dokument 10/2012)
Udvalgsforslag om Nordisk Uddannelsestopmøde, A 1564/kultur
Udvalgsforslag om fællesnordisk filmportal, A 1573/kultur

11 **Bæredygtig udvikling**
Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode, A 1563/næring
Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud, A 1531/näring
Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (1568/miljø)
Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene: NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø)
Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis, A 1553/näring
Ministerrådsforslag om Nyt regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16, B 279/næring
Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø
Ministerrådsförslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling, B 284/miljö
Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram, B 281/miljø
Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11/2012)

12 **Velfærd og mangfoldighed**
Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16, B 278/næring
Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2012: Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet (Dokument 12/2012)
Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv, A 1566/velferd
Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden, A 1551/velferd
Udvalgsforslag om konsumentpolitisk forskning och samverkan , A 1576/medborger
Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke, A 1572/kultur
Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid, A 1545/velferd
Medlemsforslag om indsats mod social dumping, A 1547/velfærd
Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe inkludering og mangfold, A 1548/velferd

Kl. 13.30 –14.00

13 **Valg**
Valg af Nordisk Råds Præsident
Valg af Nordisk Råds vicepræsident
Valg af medlemmer til Nordisk Råds Præsidium, udvalg og komitéer
Valg af formænd og næstformænd til Nordisk Råds udvalg samt kontrolkomité
Valg af medlemmer til Bestyrelsen for Nordisk Kulturfond
Tale af den nyvalgte præsident

14 **Sessionens afslutning**
Fastsættelse af tid og sted for næste session

Sagsliste sessionen 2012

A. Medlemsförslag

A 1531/näring (A 1562/næring)	Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (väckt av Mittengruppen) Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (fremsat av Vigdis Giltun))
A 1545/velferd	Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid (fremsat af Cristina Husmark Pehrsson og Siv Friðleifsóttir)
A 1547/velfærd[1]	Medlemsforslag om indsats mod social dumping (fremsat af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1548/velferd[2]	Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)
A 1551/velferd	Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden
A 1553/näring	Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (väckt av den finska delegationen)
A 1558/præsidiet	Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1559/kultur	Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1563/næring	Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode (fremsat af Næringsudvalget)
A 1564/kultur	Udvalgsforslag om Nordisk Uddannelsestopmøde (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1565/præsidiet	Præsidieforslag om et grænseløst Norden (fremsat af Præsidiet)
A 1566/velferd	Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (fremsat af Velferdsutvalget)
A 1568/miljø	Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (fremsat av Miljø- og naturresursutvalget)
A 1569/miljø	Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (fremsat av Miljø- og naturresursutvalget)
A 1571/præsidiet	Præsidieforslag om international strategi (fremsat af Præsidiet)

[1] Forslaget blev trukket tilbage under sessionen af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe den 1/11 2012

[2] Forslaget blev trukket tilbage under sessionen af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe den 1/11 2012

A 1572/kultur	Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1573/kultur	Udvalgsforslag om fællesnordisk filmportal (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1574/præsidiet	Udvalgsforslag om revidering af Nordisk Råds Priser (fremsat af Præsidiet)
A 1575/kk	Komiteforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (fremsat af Kontrolkomiteen)

B. Ministerrådsförslag

B 276/kultur	Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020
B 277/miljø	Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016
B 278/næring	Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16
B 279/næring	Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16
B 280/præsidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013
B 281/miljø	Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram
B 282/kultur	Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris
B 284/miljø	Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling

C. Berättelser

C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2011
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (første og anden at-sats)
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland

*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden at-sats)
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere (første og anden at-sats)
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
*20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*
*21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (tredje, fjerde og femte at-sats)
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15)
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
*30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat
*1/2011/præsidiet	Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond
3/2011/præsidiet	Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning
4/2011/miljø	Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)
5/2011/præsidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
6/2011/medborger	Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
7/2011/præsidiet	Nyt arktisk samarbejdsprogram
8/2011/præsidiet	Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
9/2011/velferd	Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?
10/2011/næring	En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed

11/2011/presidiet	Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet
12/2011/medborger	*One Health* - multiresistens hos mennesker og dyr
13/2011/medborger	*One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012
14/2011/velferd	Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS)
15/2011/velfærd	Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad - inkludering af Mad til Mange"
16/2011/miljø	Nordisk samarbejde om madspild
17/2011/medborgar	Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan
18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis
19/2011/miljø	Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene
20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet
21/2011/miljø	Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske
22/2011/næring	Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner
23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning
24/2011//kultur	Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
25/2011/kultur	Neste generasjon av Nordplus
26/2011/kultur	Rörligheten i Norden
27/2011/presidiet	Om samarbetet med Nordisk Ministerråd
28/2011/presidiet	Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd
1/2012/presidiet	Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden
2/2012/presidiet	Iværksættelse af et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsutfordringer
3/2012/presidiet	Fælles nordisk arktisk strategi
4/2012/presidiet	Finansiering af redningskapacitet i Arktis
5/2012/miljø	Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder
6/2012/miljø	Seminar om miljømessige utfordringer i de arktiske områder
7/2012/velferd	Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd
8/2012/velferd	Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidigeutfordringer i Arktis
9/2012/medborger	Urfolkens rättigheter i Arktis
10/2012/medborger	Färdigförhandling av samekonventionen
11/2012/kultur	Sprog og uddannelse i Arktis
12/2012/näring	Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis
13/2012/presidiet	Årlig EU-redegørelse

Interne beslutninger

1/2011	Nye arbejdsformer i Nordisk Råd
2/2011	Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland
3/2011	En EU-strategi for Nordisk Råd

Dokumenter

Dokument 1	Nordisk Råds Årsberetning 2011
Dokument 2	Regler for sessionens gennemførelse
Dokument 3	Sveriges formandskabsprogram 2013
Dokument 4	Samarbejdsministrenes redegørelse
Dokument 5	Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna
Dokument 6	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder
Dokument 7	Udenrigsministrenes redegørelse
Dokument 8	Forsvarsministrenes redegørelse
Dokument 9	Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet
Dokument 10	Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2012
Dokument 11	Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion
Dokument 12	Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2012: Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet
Dokument 13	Redegørelse til Nordisk Rådet 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel
Dokument 14	Afskrivning og opretholdelse af foregående års fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger
Dokument 15	Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i Riksdagen i Helsingfors. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler i Riksdagen.

Plenummøder:
Tirsdag den 30. oktober 2012 kl. 14.45-17.30
Onsdag den 31. oktober 2012 kl. 09.00-17.00
Torsdag den 1. november 2012 kl. 09.00-14.00

Partigruppemøder:
Mandag den 29. oktober 2012 09.00-16.30
Tirsdag den 30. oktober 2012 08.00-10.00

Delegationsmøder:
Nationale delegationsmøder:
Onsdag den 31. oktober 2012
08.00-09.00

Præsidie- og udvalgsmøder:
Tirsdag den 30. oktober 2012 10.00-12.00

Præsidiemøder:
Mandag den 29. oktober 2012:
Præsidiets møde med Statsdumaen, Føderationsrådet og PANWR

Tirsdag den 30. oktober 2012 11.10-11.55:
Præsidiets møde med de nordiske statsministre:

Tirsdag den 30. oktober 2012 17.35-18.25:
Præsidiets møde med de nordiske samarbejdsministre

Kultur- og Uddannelsesudvalget:
Tirsdag den 30. oktober kl. 10
Møde med Nordisk Kulturfond og Kulturkontakt Nord

Onsdag den 31. oktober:
Møde med uddannelsesministrene kl. 11.30 - 13.00
Møde med kulturministrende kl. 16 - 17

Miljø- og naturresurseudvalget:
Onsdag den 31. oktober kl. 12.15 - 13.30
Fællesmøde med Nordisk Ministerråd og miljøministrene

Sideevents:
Mandag den 29. oktober 2012 kl. 16.30-18.30:
Præsentation af jubilæumsbog: "Sådan vil vi udvikle det nordiske samarbejde" v/Johan Strang, Center for Nordiske studier

Mandag den 29. oktober 2012 kl. 18.30-19.30:
Ny Nordisk Mode, Modeshow

Onsdag den 31. oktober 2012 kl. 12.45-13.45
"En bæredygtig velfærdsstat" Skal de unge betale prisen for krisen?

Uddeling af Nordisk Rådets priser i Finlandiahuset, onsdag den 31. oktober 2012 kl. 19.00

Protokol

Indholdsfortegnelse: Protokol fra den 64. session

Tirsdag den 30. oktober

1. Sessionens åbning
Fastsættelse af deltagerliste
Godkendelse af dagsorden
Regler for sessionens gennemførelse
2. Nordisk topmøde
3. Nordisk Ministerråds program 2013

Onsdag den 31. oktober

4. Generaldebat og debat om budget for 2013
5. Globalisering og grænsehindringer
6. Samarbejdsministrenes spørgetime
7. Internationalt samarbejde
8. Beretninger om nordiske organisationer
9. Meddelelser over rekommandationer

Torsdag 1. november

10. Kultur, forskning og uddannelse
11. Bæredygtig udvikling
12. Velfærd og mangfoldighed
13. Valg
14. Sessionens afslutaning

Protokol - Nordisk Råds 64.session 2012

1. Sessionens åbning

Tirsdag den 30. oktober 2012 kl. 14.30

Præsident: Kimmo Sasi

Præsidenten: Får jag be alla om att inta deras platser.

Ärade talmän, ministrar, före detta presidenter och gäster, ärade medlemmar av Nordiska rådet - kort sagt: Kära nordiska vänner. Å Nordiska rådets vägnar är det en stor glädje och ära för mig att hälsa alla hjärtligt välkomna till rådets 64:e session.Jag hälsar också välkommen till de många tjänstemän, organisations- och mediarepresentanter, som kommer att följa våra förhandlingar. Vi är glada för det stora intresset för det nordiska samarbetet.

Præsidenten: Vi går till fastställande av deltagarlistan. Ett förslag till deltagarlista har delats ut i salen.

Kan förslaget godkännas? Svaret är JA

- *Rådet besluttede at godkende deltagerlisten*

Under denna punkt vill jag påminna om, att eventuella ändringar i deltagarlistan skall lämnas in skriftligt till protokollföraren framför podiet.

Præsidenten: Vi går till godkännande av dagordningen. Presidiets förslag till dagordning för sessionen har delats ut i salen.

Kan förslaget till dagordning godkännas? Svaret är JA

- *Rådet besluttede at godkende dagsorden*

Præsidenten: Vi går till regler för sessionens genomförande, Dokument 2, som har delats ut i salen.

Jag ska särskilt göra er uppmärksamma på den att-sats, varav det framgår att alla punkter på dagordningen får den tid till behandling som er avsatt i dagordningen. Om debatten överskrider den avsatta tidsramen föreslås det, att presidenten kan avsluta debatten även om det återstår flera talare på talarlistan.

Notera att det ges möjlighet till att alla gästande parlamentariker samt presidenten för Ungdomens Nordiska Råd att tala i generaldebatten samt debatten om internationellt samarbete.

Kan plenarförsamlingen godkänna förslaget? Svaret är JA.

- *Rådet besluttede at godkende Dokument 2 b.*

Præsidenten: Jag ber deltagarna vara uppmärksamma på att anmälningar till talarlistan ska inlämnas senast 20 minuter före debatten börjar. Rådssekretariatet tar emot anmälningar till talarlistan i lokal E 246. Anmälningar till talarlistan efter denna tidpunkt ska göras till podiet. Talarlistans ordningsföljd framgår enbart på skärmen framför er. I samma lokal E 246, tar man också gärna emot talmanuskript för kommande talare.

Jag ska också göra er uppmärksamma på att justerade tal lämnas utanför salens utgångar, var de läggs i avsett fack.

Samtidigt ska jag informera om, att alla som önskar replik och svar på replik ska trycka på V-knappen. Om man vill avstå från sin replik kan detta göras genom att trycka på V-knappen igen och välja annullera. Replik sker från era platser.

Utöver reglerna om taletid vid sessionen gäller naturligtvis också de regler för sessionen som framgår av Nordiska rådets arbetsordning.

Information om hur omröstningar ska föregå kommer att ges, när det blir aktuellt.

Jag ska informera att presidenten kommer att vara mycket uppmärksam på, att talartiderna i debatten följs.

Avslutningsvis vill jag påminna er om att alla mobiltelefoner i salen ska vara avstängda.

Ændringer til deltagerlisten:

Jeppe Mikkelsen (RV) erstattes af Linda Kristiansen (RV) under hele sessionen.

Kimmo Sasi (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Nordisk Råds præsident

Ärade talmän, ministrar, före detta presidenter och gäster, ärade medlemmar av Nordiska rådet, kort sagt, kära nordiska vänner! På Nordiska rådets vägnar är det en stor glädje och ära för mig att hälsa er hjärtligt välkomna till rådets 64:e session, Jag hälsar också välkommen alla de tjänstemän samt organisations- och medierepresentanter som kommer att följa våra förhandlingar välkomna. Vi är glada för det stora intresset för det nordiska samarbetet.

Kära nordiska vänner! I det finländska ordförandeskapsprogrammet hade vi tre punkter: Nordisk brand, det arktiska och gränshinder. Vi har kommit framåt på alla dessa punkter. Nordisk brand är mer aktuellt i dag än någonsin tidigare. Den ekonomiska krisen i Europa visar hur bra vi har skött om våra ärenden i de nordiska länderna. Vi har våra statsekonomier i balans, vi har en hygglig tillväxt och sysselsättningsläget är relativt hyggligt. Dessutom är tillväxten relativt bra, och i andra länder ser man oss som exempel.

När det gäller det arktiska hade vi en minisession i Reykjavik. Många länder är intresserade, till och med Kina av att bli observatör i Arktiska rådet. Det viktiga är att vi skall ha gemensamma normer vad gäller verksamheter i det arktiska för att garantera att allt vi gör är bärbart. Vi kommer att ordna ett seminarium i finska Lappland som gäller logistik och gruvnäring för att gå vidare i den här processen.

Vad gäller gränshinder har vi i dag haft långa diskussioner mellan presidiet och statsministrarna, man har lämnat in en redogörelse med tio punkter om vilka gränshinder avskaffats, men arbetet fortsätter , *"this is the beginning of the beginning"*, vi är i början, och vi har många gränshinder att avskaffa. Nu har vi emellertid öppnat vägen och vi går vidare. Det viktiga är att vi skall försöka förebygga nya gränshinder vad gäller lagstiftningen i våra länder men också vad gäller implementeringen av EU:s regelverk. Man skall samarbeta på ett sätt så att det inte uppstår nya gränshinder.

I dag har vi ett viktigt tema på vår session. Det gäller välfärdsstatens utmaningar. Den nordiska välfärdsmodellen är säkert den bästa i hela världen. Den uppskattas av alla. Det betyder att vi utnyttjar alla våra resurser. Alla i våra samhällen är engagerade, ingen lämnas utanför samhället. Men vi har stora utmaningar. Vår befolkning åldras. Det betyder att de ekonomiska utmaningarna växer och vi måste på något sätt skaffa resurser för att ta hand om välfärdsmodellen. Det intressanta är att politiskt har vi samma mål, men vad gäller verkställandet av välfärdssamhället har vi olika ideologiska synpunkter: Är det staten och kommunerna som skall producera tjänsterna eller är det den privata sektorn som skall sköta om produktionen? Det är en viktig fråga som jag tror att vi kommer att diskutera under de här dagarna, och det finns säkert inte ett enkelt svar på denna viktiga fråga. Men det viktiga i alla samhällen, i alla fall i Norden, är att det är politikerna som sätter målen för tjänsterna, vilka tjänster som skall erbjudas samt kvaliteten.

Det viktiga i det nordiska samarbetet är att vi har likadana samhällen, och om vi ser goda nordiska lösningar i andra samhällen är det lätt att kopiera dem. Vi har kommunreformen i Danmark; många länder tittar på den reformen, hur man kan effektivisera produktionen på kommunal nivå och minska antalet kommuner. Flexibiliteten på arbetsmarknaden, *flexicurity*, innebär goda exempel. Också det är någonting som vi kan följa. Även vad gäller utbildningssystemet har vi goda exempel på lösningar i de nordiska länderna.

Jag är alldeles säker på att dessa tre dagar som vi kommer att samlas här i riksdagen kommer att visa på vänskap och solidaritet mellan oss men också på politiska dueller. När vi har olika åsikter är det ett sätt att utveckla vår gemensamma politik för att bli bättre och ge våra medborgare bättre lösningar.

Ärade kolleger, bästa vänner! Med dessa ord öppnar jag Nordiska rådets 64:e session.

2. Nordisk topmøde

Præsident: Kimmo Sasi

Præsidenten: Vi går nu över till dagordningens punkt to: Det nordiska toppmötet.

Vi inleder nu eftermiddagens temadebatt mellan de nordiska statsministrarna: Utmaningarna för den nordiska välfärdsstaten.

Jag ber statsministrarna att inta sina platser i ministerlogen.Talartiden är fem minuter.

Första talare är Norges utrikesminister Espen Barth Eide som deltar för statsminister Jens Stoltenbergs del. Därefter kommer ordet att överlämnas till de andra statsministrarna. Härefter inleds debatten genom att de olika partigrupperna får ordet i enlighet med deras storleksordning. Nordiska rådets parlamentariker tar ordet och talar från sina platser i salen och deltar i debatten med en taletid på tre minuter.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Kjære nordiske venner.

Norden er en del av Europa. Vi er avhengige av Europa. Vi har et felles europeisk arbeidsmarked. Når det er store problemer ute i Europa, påvirker det våre land i betydelig grad. Likevel er hovedbildet at arbeids- og velferdspolitikken i de nordiske land er vellykket. Den er viktig for vår verdiskaping og velferd, som er blant de høyeste i verden.

Selv om våre land ikke er like, og selv om vi har forskjellige utfordringer, er det min mening at de nordiske arbeidslivs- og velferdsmodellene har gitt gode resultater. I et internasjonalt perspektiv er sysselsettingen høy og arbeidsledigheten relativt sett ganske lav. Produktiviteten er høy, og vår verdiskaping og velferd er blant de høyeste i verden. Vi har høy deltaking i arbeid også for kvinner og eldre. Vi har omstillingsdyktige økonomier, hvor bedrifter tør å satse og omstille seg. Vi har godt organiserte arbeidstakere, og vi har godt organiserte arbeidsgivere, som spiller sammen med aktive stater. Arbeidstakerne er med på omstillingene og er villige til å skifte arbeidsoppgaver. Dette er et resultat av samspillet mellom politikken på mange ulike områder, men arbeids- og velferdspolitikken har sammen med utdanningspolitikken og helse- og omsorgspolitikken bidratt til de gode resultatene. Det vi hos oss kaller arbeidslinja, understøtter målet om arbeid til alle, mens gode inntektssikringsordninger reduserer inntektsrisikoen for den enkelte og øker omstillingsevnen i økonomien.

De nordiske systemene er blitt til i møte med en konkurranseutsatt verden. Det er et kollektivt forsøk på å møte de omstillinger som tvinger seg på fra verden der ute. Resultatene er historisk gode, og jeg mener blant annet at også vi i Norge bør kunne bli enda bedre til å bruke de ressursene som mange i yrkesaktiv alder har. Jeg tror at dette også gjelder de øvrige nordiske land. Tiltak som øker arbeidstilbudet og gir færre nye uføre, vil være viktige for god økonomisk styring og for å opprettholde gode velferdsordninger. Bærekraften i de nordiske modellene er rett og slett helt avhengig av at den høye arbeidsinnsatsen opprettholdes, ikke minst på grunn av den aldrende befolkningen.

I de nordiske landene har det vært gjennomført mange endringer de senere årene som har hatt som mål at flere i større grad skal ta del i arbeidslivet ut fra sine evner. Det er for tidlig å konkludere om de langsiktige effektene av disse endringene, men det er etter den norske regjerings

vurdering nødvendig å gå kritisk igjennom og vurdere den virkemiddelbruken som skal støtte opp om arbeidslinja.

Oppfølgingen av det bebudede jobbtoppmøtet i 2013 og arbeidet med en eventuell handlingsplan som oppfølging av dette møtet vil få høy prioritet også, forstår vi, under det svenske formannskapet. I forlengelsen av et initiativ tatt under vårt formannskap utvikler det påtroppende svenske formannskapet nå et nordisk prosjekt om læring i og gjennom arbeid. På norsk side tar vi også initiativ til et nordisk ekspertseminar som vi håper kan bli en bra opptakt til jobbtoppmøtet neste år. Andre aktuelle tiltak under denne overskriften omfatter kunnskapsdeling for å motvirke frafall fra utdanning, samarbeid om entreprenørskap og analyser av den nordiske velferdsmodellen på tvers av land.

Selv om den nordiske befolkningens helse er god, ser vi klart at helse er ulikt fordelt mellom ulike sosiale grupper i våre befolkninger, også i våre relativt like samfunn i Norden. I tillegg til at dette utfordrer vår følelse av rettferdighet, altså at samfunnet allerede fra fødsel og tidlig barndom har skapt ulike forutsetninger for den enkeltes helse, utfordrer sosiale helseforskjeller selve velferdsstatens bærekraft. Derfor må vi legge større vekt på tidlig innsats og forebygging. Vi må se på sammenhengen mellom helse, utdanning og arbeid. Frafall i videregående utdanning så vel som langvarig sykefravær øker risikoen for å bli ufør. Tiltak som bidrar til å redusere langtidsfraværet, er derfor viktig for å styrke arbeidslinja. Satsing på utdanning, forebyggende helsearbeid, godt lokalt samarbeid og brobygging mellom helse-, utdannings- og arbeidsmarkedspolitikken er særlig verdifullt. Vi må samtidig erkjenne at den gode politikken med sikte på høy deltakelse i arbeidsmarkedet ikke fullt ut leverer de forventede resultatene. Vi ser at antallet nye unge uføre har økt de siste ti årene også i Norge. Det er en betydelig andel unge mennesker som ikke får anledning til å prøve seg i arbeidslivet. Dette er et velferdstap både for den enkelte og for samfunnet.

Samarbeidet innenfor Nordisk ministerråd er svært viktig med hensyn til å sette søkelyset på velferdsstatens oppgaver og hvordan de best og mest effektivt kan løses. Dette er noe av bakgrunnen for det nye fellesnordiske initiativet, Bærekraftig nordisk velferd, og ønsket om en forsterket kunnskapsdeling på helse- og velferdsområdet. Dette har da også nettopp vært en uttrykt intensjon i den nordiske formannskapsrammen i 2012.

Takk for oppmerksomheten.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Danmarks statsminister

Vores nordiske samfund er forskellige, men der er ingen tvivl om, at de har en stærk fælles kerne. Vores nordiske velfærdssamfund bygger på stærke værdier som tillid, tryghed og frihed. Diskussionen i dag skal jo tage udgangspunkt i: Hvad er det egentlig vi kan i vore nordiske samfund? Ja, først og fremmest er vi nogle samfund, hvor vi har en meget høj grad af lighed. Vi har en stor økonomisk lighed, vi har lige adgang til velfærdsgoder såsom uddannelse og sundhed, og vi har en udstrakt grad af lighed mellem kønnene. Det, der kendetegner vores nordiske samfund, er, at det giver mange mennesker en mulighed, en mulighed for at bruge deres talent og deres evner, og det gælder mænd, kvinder, unge, gamle, men også mennesker, der ikke kan hundrede procent, mennesker med handicap. Samtidig har vi også et fleksibelt arbejdsmarked, der modsvares af tryghed for den enkelte. Så er der også det, at vores nordiske lande altid har været nogle stærke handelsnationer.

Vores trygge samfund betyder selvfølgelig noget for, hvordan vi møder resten af verden. Jeg synes for eksempel, det er meget interessant, at danskerne er det folk i Europa, som er mest positive over for globaliseringen. Jeg tror, det siger meget om, hvem vi er. Så lighed, fleksibilitet og åbenhed er vigtige styrker i det samfund, vi lever i.

Den nordiske model har været diskuteret i mange år. Nogle har ment, at den nordiske model ville få det svært i en tid med global konkurrence, at vi ville blive drevet ind i en konkurrence med lave skatter og dårlig velfærd, at den store offentlige sektor ville begrænse menneskers frihed, og at den store sociale tryghed ville hæmme vores opfindsomhed. Men virkeligheden viser, at det forholder sig lige omvendt: Vores nordiske lighed giver frihed for den enkelte, vores nordiske tryghed betyder åbenhed over for det fremmede, og vores stærke nordiske velfærd giver alle mulighed for at bruge deres talenter. Og det er lige præcis det, der er vigtigt i den globale konkurrence.

Nu har vi så en krise. Krisen har ramt alle lande med forskellig styrke og på forskellige tidspunkter. Der er ingen tvivl om, at krisen har varet længere, end vi troede den ville vare, og at den har været mere omfattende, end vi troede den ville være, da vi så den komme ind over os i 2008. I nogle samfund har den også udløst fattigdom og har skabt øgede skel mellem mennesker og har skabt nogle nye spændinger, nye spændinger i samfund, der før var i harmoni. Det er derfor tankevækkende, også i forhold til vores debat i dag, at vores nordiske velfærdssamfund i denne svære tid har vist sig at være ganske robuste. De fleste af vores lande har under den internationale krise faktisk klaret sig relativt godt, det gælder også for Færøerne og Grønland, der har klaret sig godt, og de af os, der kom i alvorlige vanskeligheder, er hurtigt kommet ud af det og er nu godt på vej tilbage. Hvad siger det?

Jo, det siger selvfølgelig, at krisen er med til at bekræfte vores samfundsmodel, og at den er med til at bekræfte vores værdier som et samfund, der bygger på et stærkt fælleskab, og at netop det stærke fælleskab giver grobunden for et stærkt samfund, også i krisetider. Men krisen har jo også afdækket, at vi er nødt til at træffe nogle svære beslutninger for at komme ud på den anden side af krisen med vores velfærdssamfund i behold. Og vi står foran nogle svære udfordringer.

Vores konkurrenceevne er under konstant pres fra udviklingen i andre økonomier, og vi står nu også med den udfordring, der handler om, at vi skal flytte ressourcer fra passiv forsørgelse over til mere aktive investeringer i uddannelse og livslang læring. Der er et demografisk pres på os, som lægger sig på vores velfærdssektor, og som stiller krav om en ekstremt stram styring. I takt med at der kommer flere ældre og relativt færre i den erhvervsaktive alder, har vi behov for at definere og finansiere vores velfærd på en ny måde.

Så har vi også et krav om en solid, aktiv økonomisk politik, hvor vi har fokus på, at vi dels skal være aktive for at sikre beskæftigelse, dels skal være aktive med hensyn til at sikre, at bundlinjen passer. I Danmark har vi i de seneste år også taget en række svære beslutninger. Vi har gennemført en skattereform. Vi har haft lønmodtagere, som har taget et stort samfundsmæssigt ansvar ved at være løntilbageholdende. Vi har målrettet vores investeringer i uddannelse. Et eksempel på det er, at vi, samtidig med at vi er i en krisetid, har haft rekordmange unge danskere, der i år er startet på en videregående uddannelse. Vi har været i gang med at se på erhvervslivets rammevilkår, men vi er ikke færdige, for alt det her betyder noget for vores konkurrenceevne.

Vi står ikke nødvendigvis over for de samme udfordringer, men mange af vores udfordringer ligner hinanden, og jeg ved, at vi, uanset om vi tilhører det ene eller det andet parti, alle sammen har et ønske om at fastholde det nordiske samfund som noget helt særligt. Det, vi bør diskutere nu, er selvfølgelig, hvilke udfordringer vi står over for, men med en grundlæggende viden om, at mens krisen rasede, viste vores samfund sig at være robuste. Vi er ikke perfekte, og vi er nødt til hele tiden at udvikle vores samfund, men som jeg plejer at sige det: Jeg er endnu ikke stødt på en samfundsmodel, som er bedre end den, vi kender i de nordiske lande. Den er værd at kæmpe for, og den er værd at diskutere en dag som i dag.

Kaj Leo Johannesen (Sambandsflokkurin (sb))

Færøernes lagmand

Herr præsident, ærede kollegaer, kære nordiske venner.

Ministerrådet har under Norges formandskab fokuseret på velfærdsstaten i et nordisk perspektiv, som blandt andet beskriver, hvorledes velfærdsstaten kommer under pres i kølvandet af den økonomiske krise. Situationen lægger op til, at de nordiske lande skal møde udfordringer i fællesskab og videreudvikle samarbejdet her i Norden.

Det har været en interessant og vigtig indsats set fra et nordisk synspunkt. Vi har for eksempel i perioden fået en redegørelse om grøn vækst, og vi har fået en nordisk strategi for bæredygtig udvikling. Vi taler her om centrale og vigtige udfordringer, men det stiller samtidig en række krav. Vi er alle vant til en høj levestandard og et højt velfærdsniveau. Velfærdsstaten investerer i et samfund, som placerer borgerens velfærd og rettigheder i front, og jeg mener, at vi har bygget verdens stærkeste samfundsmodel. I kølvandet af den globale økonomiske udfordring er Nordens grundlæggende struktur intakt. Vi går ikke på kompromis med vores grundlæggende samfundsværdier, og det har resulteret i, at vi kommer til at stå endnu stærkere i fremtiden. Men vi skal også huske, at forskellige dele af Norden står over for forskellige udfordringer. Der er forskelle mellem København og Kirkenes eller mellem Tampere og Thule.

Norden skal forholde sig til verden, siger vi, men hvordan gør vi det, og hvordan står vi i forhold til hinanden? Det er rigtig interessant at opdage, at de mest homogene regioner samarbejder om centrale og vigtige emner. Det bliver nemlig først rigtig interessant, når vi kan vise verden, hvorledes vi i hele Norden samarbejder inden for en fælles identitet, som omfatter en utrolig kompliceret, men samtidig meget smuk forskellighed. Det er her, kunststykket skal findes, og det er her, udfordringerne ligger.

De ændringer, som udspiller sig i Arktis, kommer til at få grundlæggende betydning for vores fremtid. Vi taler om enorme områder, som bliver genstand for aktiviteter af et hidtil uset omfang. Det bliver en meget konkret udfordring på godt og ondt. Her kan et nordisk samarbejde få en nøglerolle, når vi taler om at styrke det fælles udenrigske samarbejde, men der vil der i vores optik opstå en noget besynderlig situation, idet vi taler om de nordatlantiske områder, hvor jo blandt andet Færøerne ligger, mens vi ikke deltager i det nordiske udenrigspolitiske forum.

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling betegner demografiske ændringer som en udfordring for den nordiske velfærdsmodel. Fraflytning er en aktuel udfordring for Færøerne, og problematikken kendes også fra andre udkantsområder i Norden. Det betyder, at hvis vi for alvor mener, at velfærdsstaten skal være for alle, kommer det til at kræve en indsats på nordisk plan. Det må være således, at problemstillinger ét sted i Norden lige så meget er en udfordring for hele Norden.

I den forbindelse finder jeg Johan Strangs nye og spændende bog, "Nordiske Gemenskaper", meget interessant. Han beskriver, hvorledes linjen går fra den nuværende konsensuspolitik til større fleksibilitet, og dette styrker mulighederne for at løse problemstillinger både hurtigt og effektivt. Vi er forskellige, når vi taler om grænsehindringer, og vi ligger i konflikt omkring ressourcefordelingen. Jeg er overbevist om, at disse problemstillinger vil kunne afklares i form af at få koncentreret og fremadrettet samarbejdet. Det bør under alle omstændigheder være således.

Velfærdsstaten består af ligeværdige borgere, ligesom et fællesskab af velfærdsstater består af ligeværdige lande, og dermed skal Færøernes ansøgning om et fuldgyldigt medlemskab i Nordisk Råd fortsat ses som en del af Færøernes fremtid i det nordiske samarbejde. Krisen på Færøerne har givet os nogle fantastiske muligheder for at ændre de forskellige strukturer på Færøerne, så der ligger også kæmpe muligheder i den verdensomspændende økonomiske krise. Vi skal bare bruge dem rigtigt. Tak.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Medlem af Grønlands Naalakkersuisut

Herr præsident. Tak for lejligheden til at deltage i debatten i dag. Det er jo lidt karakteristisk for tidens sprogbrug, at man har valgt at kalde dagens diskussion for udfordringerne for den nordiske velfærdsstat. I Grønland har vi et stort ønske om at tale om løsningerne på de udfordringer, vi har, i stedet for at se dem som uløselige problemer. Vi, der har fået betroet vores politiske hverv af vores landsmænd, har en forpligtelse til at se realiteterne i øjnene og lægge en politik frem, som vi mener peger på nogle løsninger. Det er meget vigtigt, at vi i en nordisk sammenhæng samarbejder i en ånd af ligeværdighed og gensidig respekt. Vi er faktisk stolte af, at selvstyreloven har netop dette som sit udgangspunkt.

Vores regering har i sidste måned fremlagt en strategi for det grønlandske samfunds udvikling i de kommende år. Vores sigtelinjer frem mod år 2025 bygger på den grundholdning, at vi ønsker at udvikle et bæredygtigt samfund efter den grundlæggende forståelse af begrebet. Samtidig indgår det i vores vision, at alle borgere i samfundet skal være med. Vi ønsker at fremme større lighed. Vi vil arbejde for, at vi i 2025 kan se os omkring og konstatere, at vi har en sund og velfungerende befolkning.

I årene efter Rio de Janeiro i 1992 blev det almindeligt at udlægge begrebet bæredygtighed som noget, der bestod af dimensionerne økonomi, sociale spørgsmål og miljø. I vores 2025-plan lægger vi vægt på, at der også er en fjerde og lige så vigtig dimension, nemlig kultur. Kulturen er de rødder, som vores fælles samfundsforståelse vokser ud af. Når vi i dag i den finske Riksdag kan bruge udtrykket de nordiske velfærdssamfund på en måde, så alle har et billede af, hvad det betyder, er det, fordi vi også har et kulturfællesskab.

Men der er væsentlige forskelle. I Grønland ligger det også i vores plan, at vi skal arbejde os frem til at have vores egen, selvbærende økonomi. Ethvert land har jo naturligvis et ønske om at stå på egne ben økonomisk. Vi skal igennem en omstilling fra en offentlig sektor, der er for stor i forhold til produktionsapparatet. Vi skal omstille til en virksomheds- og produktionssektor, der kan skabe de værdier og den økonomi, som er grundlaget for det, man kunne kalde driften af velfærdssamfundet. Et vigtigt bidrag til det er vores egen energiproduktion, der også er under omstilling. Vi starter i weekenden den første turbine op i vores nye, femte vandkraftværk. I begyndelsen af næste år, når værket er i fuld drift, vil det være mere end 60 procent af energiforbruget, der er baseret på vedvarende energi. Det er godt for klimaet og giver samtidig vores land en langt bedre økonomi på grund af fortrængningen af fossile brændstoffer.

Vores hovedsatsning er inden for området uddannelse af unge mennesker samt omskoling og opkvalificering af borgerne. Vi har i dag en alt for stor del af den potentielle arbejdsstyrke, som af forskellige grunde ikke er en del af det arbejdsmæssige fællesskab og derfor i større eller mindre omfang er afhængig af overførsler fra det offentlige. Det er uholdbart for både den enkelte og for samfundet. Derfor skal vi have vendt udviklingen radikalt, så vores politik virker inkluderende og ikke ekskluderende. Det stiller store krav om mere sammenhængende indsatser. Det stiller krav på tværs af forskellige politikområder, og det kræver et godt sammenspil mellem dels det nationale og kommunale niveau, dels den offentlige og private sektor. Det er ikke nogen nem opgave.

Samtidig nærmer vi os i dag grænsen for, hvilken værditilvækst vi kan få ud af Grønlands levende ressourcer. Vi har mulighed for at udvikle turismen, men vi har frem for alt store potentialer inden for mineraler og energi. En bæredygtig udnyttelse af disse muligheder kræver en veluddannet og oplyst befolkning, som kan skabe grundlaget for, at disse værdier skabes om til gode og trygge rammer for det arktiske velfærdssamfund, hvilket ligger i vores fremtidsvision.

Vi følger meget nøje med i, hvorledes andre nordiske lande håndterer den fortsatte udvikling af velfærdssamfundet. Vi deler de grundlæggende værdier for det gode liv og en bæredygtig udvikling, så der også er noget at se frem til for de kommende generationer. Men samtidig sætter vores kultur og geografi nogle spilleregler, som vi må respektere og vende til vores fordel, hvis vores opgave skal lykkes. Noget af det, I andre i Norden gør, kan bruges, andet kan ikke. Vi har endnu ikke noget sted i verden en model for et bæredygtigt, velfunderet arktisk velfærdssamfund. Det har vi sat os for at skabe. Vi finder, det er en værdig udfordring for det grønlandske folk i året, hvor vi fejrer 60-

året for det nordiske samarbejde og 20-året for FN's verdenstopmøde for miljø og udvikling. Med vores 2025-plan har vi skabt handling bag ordene om bæredygtig udvikling. Tak.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Islands statsminister

Forseti Norðurlandaráðs, kæru norrænu vinir.

Við búum á Norðurlöndum við einstök velferðarsamfélög. Þessi samfélög höfum við byggt upp um langan tíma og þau þykja til fyrirmyndar í heiminum hvað varðar stuðning við borgarana, tækifæri fyrir einstaklinga og hvernig við reynum að skapa öryggi og velferð.

Þegar aðstæður verða erfiðar og kreppa skellur á er mikilvægt að hlífa velferðarkerfinu. Mörg okkar hafa farið í gegnum einhvers konar kreppur. Fyrir áratugum voru minni bankakreppur í sumum norrænu ríkjanna en niðursveifla af því tagi sem var 2008 til 2009 hafði gríðarleg áhrif og hefur í raun enn. Það mun eflaust taka langan tíma fyrir Evrópu og jafnvel alþjóðasamfélagið að jafna sig og koma á stöðugleika eftir þetta áfall.

Það verður háværari krafa nú þegar verstu þrengingarnar eru yfirstaðnar að efla þurfi einkamarkaðinn, lækka skatta og létta álögum á einkaframtakinu. Þetta er algeng prédikun sem byggir á því að hver sé sjálfum sér næstur og að samfélagslegar stofnanir og samstarfsverkefni séu sjaldnast af hinu góða heldur sogi til sín fjármagn sem einkaframtakið þurfi að leggja fram. Ef þetta væri rétt ættu þjóðfélög okkar á Norðurlöndum þar sem velferðarkerfið er í fyrirrúmi að vera illa samkeppnisfær miðað við aðrar þjóðir. En staðreyndin er sú að ríkustu samfélögin með eftirsóknarverðustu lífsgæðin eru þau sem tryggja velferð og gæta þess að stuðningskerfi og samneysla haldist í hendur við nýsköpun og fjárfestingu.

Velferðarkerfið er samfélagslegt verkefni, það þarf að ríkja um það sem mest sátt og þar styður hvað annað, einkaframtakið og samfélagsstuðningurinn. Við höfum lagt áherslu á það á Íslandi í þeim erfiðu aðstæðum sem við höfum gengið í gegnum að hlífa sem mest velferðarkerfinu og skapa jöfnuð. Í því skyni beitum við skattkerfinu og tækjum ríkisvaldsins, bæði bóta- og hvatakerfum til þess að tryggja grunnþjónustuna og efla stuðningsnetið þegar sem mest gengur á.

Þetta hefur orðið til þess að við gátum breytt ójöfnuði sem var orðinn mikill í íslensku samfélagi fyrir nokkrum árum í aukinn jöfnuð. Slíkt skapar meiri þjóðfélagslega samheldni. Okkur hefur tekist að koma ríkisfjármálunum í jafnvægi með blandaðri leið niðurskurðar og skattabreytingum þar sem skýr forgangsröðun hefur miðað að því að hlífa velferðarkerfinu, menntakerfinu og löggæslunni. Við höfum markmisst færð byrðarnar í samfélaginu á breiðari bökin og þau fyrirtæki sem nýta sameiginlega auðlindir þjóðarinnar, ekki síst sjávarútvegi og orkufrekri starfsemi.

Við sjáum í alþjóðlegri umræðu að meira að segja Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn áréttar þegar ríki standa frammi fyrir miklum niðurskurði að gæta verði að velferðarkerfinu og ekki megi ganga of langt í þeim efnum. Það hefur reynslan á Íslandi einmitt sýnt. Atvinnuleysi er meinsemd sem er erfitt að eiga við þegar niðursveifla verður í efnahagnum. Atvinnuleysi bitnar allra mest á þeim sem ekki hafa aflað sér starfsréttinda eða menntunar umfram grunnmenntun. Þess vegna er líka mikilvægt að efla menntun þessa hóps en um helmingur þeirra sem eru atvinnulausir á Íslandi eru aðeins með grunnskólamenntun. Ef ekki er reynt að bregðast við og nýta þessi tækifæri til að lyfta hópum með litla menntun og jafna tækifærin getum við horft fram á aukna stéttskiptingu, mismunun og óróleika í okkar samfélagi.

Viðfangsefni velferðarkerfisins á ekki síst að vera það að tryggja jöfnuð og samfélagslega sátt. Það á að skapa og móta okkar samfélagslegu ramma og stuðningsnet þannig að við hvetjum einstaklingana til dáða, eflum þá og styrkjum með menntun og tækifærum. Þannig sköpum við betri efnahagsleg tækifæri, hagvöxt og velferð.

Skandinavisk oversettelse:

Nordisk Råds præsident, kære nordiske venner.

Vi i Norden lever i enestående velfærdssamfund. Samfund som vi har udviklet igennem længere tid, og som står som et forbillede ude i verden når det gælder støtte til borgerne, muligheder for individerne og den måde vi søger at skabe tryghed og velfærd på.

I en svær tid, når en krise opstår, er det vigtigt at stå vagt om velfærdssystemet. Mange af os har oplevet kriser i en eller anden form. For nogle årtier siden opstod der mindre bankkriser i enkelte nordiske lande, men en nedtur, som den vi oplevede i 2008 og 2009 fik store konsekvenser, som vi stadigvæk mærker dønningerne af. Der går formentlig lang tid inden Europa og sågar hele det internationale samfund har restitueret sig efter dette slag, og hvor stabiliteten er genoprettet.

Nu, når de værste trængsler er overstået, hører vi højlydte krav om at styrke det private marked, sænke skatterne og lette skattetrykket på det private initiativ. Det er den sædvanlige prædiken om, at enhver står sig selv nærmest, og at samfundets institutioner og samarbejdsprojekter sjældent fører noget godt med sig, da de suger til sig kapital som det private initiativ må hoste op med. Hvis dette var tilfældet, så ville vores samfund i Norden, hvor velfærdssystemet har forrang, have en dårlig konkurrenceevne i forhold til andre lande. Men det forholder sig faktisk sådan, at de rigeste samfund med de mest eftertragtede livskvaliteter er dem, der sikrer velfærd, og sørger for at støttesystemer og fællesforbrug går hånd i hånd med innovation og investeringer.

Velfærdssystemet er en opgave, der kræver stor enighed i et samfund, hvor det private initiativ og samfundets opbakning understøtter hinanden. I den vanskelige tid, som vi har været igennem i Island, har vi fokuseret på at værne om velfærdssystemet og skabe lighed. Vi gjorde brug af skattesystemet og andre af statsmagtens midler, tilskud såvel som andre incitamenter, med den hensigt at sikre samfundets grundtjenester, og styrke det sociale sikkerhedsnet, når det sættes under pres.

På den måde kunne vi påvirke den ulighed, der havde vokset sig stor i det islandske samfund for nogle år tilbage, og skabe større lighed. Hvilket øger sammenhold i samfundet. Det er lykkedes os at skabe balance på statsfinanserne ved hjælp af en blanding af nedskæringer og skatteændringer, hvor den klare prioritering var at stå vagt om velfærdssystemet, uddannelsessystemet og retsvæsenet. Målrettet har vi flyttet byrderne i samfundet over på de velbjærgede og de virksomheder, der udnytter befolkningens fælles ressourcer, ikke mindst fiskerierhvervet og energikrævende virksomheder.

Som det fremgår af den internationale debat, så understreger sågar Den internationale Valutafond (IMF), at lande, der står overfor store nedskæringer, bør stå vagt om velfærdssystemet, og gå forsigtigt til værks på dette område. Netop det har de islandske erfaringer vist. Arbejdsløsheden er en plage som er vanskelig at få styr på i svære økonomiske tider. Arbejdsløsheden går mest ud over dem, der hverken har erhvervskompetencer eller uddannelse udover grundskolen. Derfor er det også vigtigt at styrke uddannelsen af denne gruppe, da halvdelen af de arbejdsledige i Island kun har grundskoleeksamen. Hvis vi ikke reagerer og griber chancen for at give et løft til grupper med en kort uddannelse, og fordele mulighederne mere ligeligt, så risikerer vi større klasseforskelle, øget forskelsbehandling og voksende uro i vores samfund.

Velfærdssystemets udfordring består ikke mindst i at sikre lighed og samfundsmæssig konsensus. Samfundets rammer og det sociale sikkerhedsnet bør udformes på en måde der stimulerer og styrker individet ved hjælp af uddannelse og andre muligheder. På den måde forbedrer vi de økonomiske muligheder, vækst og velfærd.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Herr president! Ärade åhörare! Den nordiska välfärdsmodellen har framgångsrikt bidragit till att utveckla våra länders tillväxt, välfärd och sammanhållning. Det är dock viktigt att säga att vi inte ska placera modellen på museum. För att möta nya utmaningar och prövningar behöver modellen ständigt utvecklas. Jag tänkta använda min tid till att säga något om vad vi har gjort i det avseendet i Sverige.

Även om det finns mycket som förenar oss nordiska länder är det inte självklart att lösningar kan tillämpas likadant av alla. Var och en måste utforma sina egna lösningar och söka svar på hur olika utmaningar ska hanteras.

För oss började det med reformer på 1990-talet, en stramare budgetprocess och utgiftstak och överskottsmål i hanteringen av budgeten. Vi inrättade en oberoende centralbank med inflationsmål. Vi reformerade vårt pensionssystem, och det gjordes förändringar på skatteområdet. Vi öppnade upp tidigare slutna marknader för konkurrens. Fler alternativ tilläts.

Alla dessa reformer förde till en positiv utveckling, men inte på alla plan. Över en miljon svenskar förblev i ett utanförskap. Det, menar jag, kan man inte acceptera om man menar allvar med att hålla samman landet och låta alla komma till sin rätt och ge alla en chans att bidra efter sin förmåga. På senare år har därför politiken utformats för att också göra det mer lönsamt att arbeta, göra det enklare och billigare att anställa och att göra det enklare och mer attraktivt att starta företag som kan växa och stanna i Sverige.

Vi byggde vår jobbpolitik på det vi kallar arbetslinjen. Vi har sänkt inkomstskatter genom ett så kallad jobbskatteavdrag, som gör det mer lönsamt att arbeta och som årligen har gett många löntagare motsvarande en hel extra månadslön efter skatt. Socialförsäkringarna har reformerats, även där med arbetslinjen som styråra. Det har varit mer av ekonomiska drivkrafter för att man ska komma i arbete, mer fokus på aktivitet, yrkesinriktad utbildning och på jobbsökande – bort från passivitet och rundgång i olika system. Allt detta har varit i syfte att skapa fler och bredare vägar tillbaka till arbete.

Det har även varit fokus på entreprenörskap, satsat på infrastruktur, innovationer och forskning. Vi har öppnat upp marknader som tidigare har varit slutna eller som har kännetecknats av stor dominans av svartarbete.

Vi är i färd med genomgripande reformer av den svenska skolan med mer kunskapsinriktning, mer uppföljning och ett nytt betygssystem. Vi tar steg för steg. Det tar tid att vända en negativ utveckling. Skolbarnen i Sverige har knappt börjat gå i den nya skola vi nu skapar. Resultatet kommer att synas först efter ett tag. Jag är dock övertygad om att det kommer, och att det kommer i rätt riktning.

Modernisering av den svenska välfärdsmodellen har också gett resultat. Vi kan se att det är fler som är sysselsatta, vi har starka offentliga finanser och har kunnat möta de senaste årens kriser från en styrkeposition. Vi har kunnat tillföra resurser till kärnan av den svenska välfärden.

Jag ska också vara ödmjuk och säga att vi har fortsatta utmaningar framför oss. Vi har en åldrande befolkning som kommer att påverka förväntningarna på vad den svenska välfärden ska kunna åstadkomma. Vi har för hög ungdomsarbetslöshet. Det är många utrikes födda som söker sin plats på en kunskapsmässigt alltmer krävande arbetsmarknad, och vi har ambitiösa klimatmål som vi fortsatt måste arbeta för att nå.

Vi har också å ena sidan en hårdnande internationell konkurrens från framväxande marknader och å andra sidan en osäkerhet om den globala ekonomin, och vi har ett stagnerande Europa med minskad efterfrågan på våra exportvaror och därmed en dämpad inverkan på den ekonomiska utvecklingen och naturligtvis också på vår arbetsmarknad.

Detta var några ord om vår svenska erfarenhet. Jag säger inte att andra länder behöver göra likadant. Jag hävdar inte ens att alla i Sverige har hållit med om alla stationer på vägen. Jag är dock fast i övertygelsen att modernisering behövs för att möta ständigt nya utmaningar. Det är bara så som vår svenska och nordiska välfärdsmodell kan leva vidare.

Camilla Gunell (Socialdemokraterna på Åland (ÅSD))

Ålands lantråd

Ärade statsministrar, regeringschefer, kära nordiska vänner!

Från åländsk sida är vi de första att stödja det gemensamma nordiska arbetet för grön tillväxt och hållbar utveckling. Den nordiska samhällsmodellen, som vilar på idéer om respekt för människa och miljö, är den samhällsmodell som har de bästa förutsättningarna att klara utmaningen att uppnå hållbara samhällen.

För oss ålänningar är Östersjöns tillstånd en överlevnadsfråga. Våra tillväxtmöjligheter och befolkningens livstillfredsställelse och livskvalitet är helt och hållet beroende av att Östersjön fungerar som ett levande ekosystem.

Den försämring av vattenkvaliteten som skett under de senaste 50 åren skapar stor oro. För att nå resultat i ett hav som rör sig mellan länder och stränder måste man arbeta tillsammans. Harmonisering av regelverk brukar ogillas av en del politiker men just Östersjön är ett område där harmonisering av lagstiftning är helt nödvändigt.

Vi välkomnar att svenska fritidsbåtar inom några år inte får släppa ut sitt avfall direkt i havet. Tack för det, äntligen. Målet borde vara att inga fartyg eller inga båtar alls får släppa ut avfall i Östersjön.

EU:s svaveldirektiv som säger att svavelhalten skall vara högst 0,1 viktprocent från och med 2015 sätter stor press på omställning inom sjöfartsnäringen. Resultatet måste långsiktigt bli att fartyg drivna traditionellt drivs med andra drivmedel än olja. Vi hoppas att det åländska rederi vars nya fartygsatsning är gasdriven kan bli ett av flera goda exempel för framtidens fartyg och drivmedel i vårt känsliga innanhav.

Regelverken för fiskodlingar har skiljt sig åt mellan de länder som ligger vid Östersjön vilket gör att hårdare regler i ett land blir verkningslösa om ett annat land kan fortsätta med utsläppen. Även här krävs gemensamma regelverk för att slå vakt om den gemensamma havsmiljön.

Åland vill satsa vidare på vindkraft. Vi har goda vindförhållanden och 21 vindkraftverk redan i gång. De svarar för 23 procent av hela landskapets energiförbrukning. Vårt mål är att till 100 procent försörja Åland med vindkraftsel. Med rätt förutsättningar och stödsystem är det ett mål vi kan förverkliga inom de närmaste åren. Även den elkabel som byggs mellan Åland och Finland och som ska vara klar 2015 är en viktig del i den framtida gröna infrastrukturen.

Bästa vänner! Vi har resurserna i Norden att vara föregångare och gå i bräschen för hållbar utveckling. Låt oss göra det tillsammans och vara framgångsrika tillsammans och på det sättet stärka Nordens gröna varumärke.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (saml))

Finlands statsminister

Arvoisa presidentti! Hyvät pohjoismaiset ystävät!

Pohjoismaista hyvinvointimallia on kansainvälisesti monissa yhteyksissä kuvattu sosiaaliseksi innovaatioksi, ja sitä se todella on. Se tarkoittaa yhdistelmää globaalista, kilpailukykyisestä taloudesta ja universaalista hyvinvointipalveluyhteiskunnasta. Pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa ei ole, mikäli yhteiskunta ei ole globaalilla tasolla kilpailukykyinen, eli jos me emme pysty olemaan kotipesä kasvavalle yrittäjyydelle, joka pärjää missä päin maailmaa hyvänsä. Toisaalta kestävää talouskasvua ei olisi, ellei meillä olisi hyvinvointipalveluyhteiskuntaa.

Tätä sosiaalista innovaatiota haastetaan eri puolilla Pohjoismaita kahdesta rakenteellisesta syystä johtuen. Ensimmäinen on ikääntyminen. Suomi tulee olemaan koko Euroopan mittakaavassa ainutlaatuinen koelaboratorio sille, kuinka hyvinvointiyhteiskunta voi selviytyä ja kehittyä ja pärjätä olosuhteissa, joissa meillä on vähemmän työikäisiä ihmisiä kuin koskaan aikaisemmin suhteessa ikääntyneisiin ihmisiin ja lapsiin.

Tällä hetkellä Suomessa on noin 50 lasta ja seniorikansalaista sataa työikäistä kohti. 15 vuoden päästä tilanne on muuttunut siten, että meillä on noin 75 lasta ja eläkeikäistä ihmistä sataa työikäistä kohden, joten muutos on merkittävä. Tämä muutos on tosiasia, ja se ei ole mielipide. Kysymys on siitä, onko meillä kykyä reagoida riittävän varhain ja riittävän voimakkaasti siihen, niin että pystymme turvaamaan palvelut ja kilpailukykymme myös jatkossa. Tämä vaatii rakenteiden uudistamista, ja tässä hengessä Suomen hallitus on viemässä eteenpäin kuntarakenneuudistusta ja palvelurakenneuudistusta. Tarvitsemme siis turvallisemmat ja vahvemmat hartiat palvelujen tuottamiselle. Nykymenolla Suomessa olisi kymmeniä kuntia, joissa enemmistö asukkaista olisi joko lapsia tai ikäihmisiä ja selkeä vähemmistö työikäisiä. Jotta tämmöinen kunta selviäisi, se vaatisi todennäköisesti täysin uuden talousteorian luomisen.

Arvoisa presidentti! Meidän täytyy sallia ja kannustaa hyvinvointipalvelusektoria tuottavuuden ja uusien innovaatioiden ja luovuuden aikaansaamiseen. Olisi väärä tulkinta näistä haasteista ajaa alas hyvinvointipalveluita. Sen sijaan oikea tulkinta täytyy olla se, että meidän pitää sallia luovuuden, innovatiivisuuden ja tuottavuuden kasvu hyvinvointisektorilla.

Toinen keskeinen haaste hyvinvointiyhteiskunnalle on talouden rakennemuutos. Suomen kohdalla normivuonna meiltä häviää noin 200 000 työpaikkaa mutta saman verran syntyy tilalle. Tällä hetkellä saldo on miinusmerkkinen. Meidän täytyy siis löytää ratkaisuja kysymyksiin, kuka investoi Suomeen ja miksi. Kuka on se henkilö, joka haluaa olla kasvuyrittäjänä ja kasvuyrittäjyyden edistäjänä tässä maassa, ja miksi?

Me emme tarvitse vastakkainasettelua edunjaon mielessä. Hyvinvointiyhteiskuntaa voidaan puolustaa vain ja ainoastaan, jos me pystymme muovaamaan yhteiskunnistamme kasvuyrittäjyyden kotipesiä, globaalilla tasolla kilpailukykyisiä maita ja tätä kautta voimme saada riittävästi työpaikkoja ja verotuloja. Jos keskittyisimme vanhanaikaisesti vastakkainasetteluun ja etujen jakamiseen toistemme kustannuksella, silloin me puolustaisimme vain jotakin ihmisryhmää toisen kustannuksella, mutta emme puolustaisi hyvinvointiyhteiskuntaa.

Arvoisa presidentti! Eri puolilla Pohjoismaita, Suomi mukaan lukien, on paljon kasvupotentiaalia uusilla teollisuudenaloilla mutta myös perinteisillä teollisuudenaloilla. Itse uskon hyvin vahvasti kaivosteollisuuden nousuun ja erityisesti puhtaiden teknologioiden, ympäristöystävällisten teknologisten ratkaisujen ja uusiutuvan energian voittokulkuun tulevina investointikohteina ja työpaikkojen lähteinä. Aivan yhtä lailla hyvinvointipalvelut voivat olla meille uusien työpaikkojen lähde globaaleilla markkinoilla, kunhan vain annamme näiden uusien palvelujen kehittyä omissa maissamme.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Bästa nordiska vänner!

Den nordiska välfärdsmodellen har i flera internationella sammanhang beskrivits som en social innovation, och det är den verkligen. Den innebär en kombination av global, konkurrenskraftig

ekonomi och universellt välfärdssamhälle. Det finns inget nordiskt välfärdssamhälle om inte samhället är konkurrenskraftigt på global nivå, det vill säga om vi inte kan utgöra en bas för en växande företagsamhet som klarar sig var som helst i världen. Å andra sidan skulle det inte finnas någon ekonomisk tillväxt om vi inte hade ett välfärdssamhälle.

Denna sociala innovation utmanas på olika håll i Norden på grund av två strukturella orsaker. Den första är den åldrande befolkningen. Finland kommer att vara ett i europeisk skala unikt provlaboratorium för hur välfärdssamhället kan överleva och utvecklas och klara sig i en situation där vi har färre människor i arbetsför ålder än någonsin tidigare i förhållande till äldre människor och barn.

För närvarande har vi i Finland omkring 50 barn och seniorer per 100 människor i arbetsför ålder. Om 15 år har läget förändrats så att vi har omkring 75 barn och människor i pensionsålder per 100 i arbetsför ålder, så förändringen är betydande. Denna förändring är ett faktum, och det är inte en åsikt. Frågan är om vi har förmåga att reagera tillräckligt tidigt och tillräckligt kraftigt på det, så att vi kan trygga tjänsterna och vår konkurrenskraft också i framtiden. Detta kräver att vi förnyar strukturer, och i denna anda driver Finlands regering kommun- och servicestrukturreformen. Vi behöver alltså en tryggare och starkare grund för tjänsteproduktionen. Om den nuvarande utvecklingen fortsätter har Finland tiotals kommuner där en majoritet av invånarna är antingen barn eller äldre och en klar minoritet är i arbetsför ålder. För att en sådan kommun skulle klara sig skulle det sannolikt krävas en helt ny ekonomisk teori.

Ärade president! Vi måste tillåta och uppmuntra välfärdssektorn att skapa produktivitet och nya innovationer och kreativitet. Det vore en felaktig tolkning av dessa utmaningar att köra ner välfärdstjänsterna. Den riktiga tolkningen bör i stället vara den att vi ska tillåta ökad kreativitet, innovation och produktivitet inom välfärdssektorn.

En annan betydande utmaning för välfärdssamhället är strukturomvandlingen inom ekonomin. I Finland förlorar vi under ett normalt år ungefär 200 000 arbetsplatser, men det uppstår lika många i stället. För tillfället är saldot negativt. Vi måste alltså finna lösningar på frågan vem som investerar i Finland och varför. Vem är den person som vill vara tillväxtföretagare och främja tillväxtföretag i vårt land och varför?

Vi behöver inte ett motsatsförhållande i fördelningen av förmåner. Vi kan försvara välfärdssamhället endast om vi förmår utforma våra samhällen till baser för tillväxtföretag, länder som är konkurrenskraftiga på global nivå, och på det sättet kan få tillräckligt med arbetsplatser och skatteintäkter. Om vi i gammalmodig stil koncentrerar oss på motsatsförhållanden och att fördela förmåner på varandras bekostnad försvarar vi bara en viss människogrupp på en annans bekostnad, men vi försvarar inte välfärdssamhället.

Ärade president! Det finns mycket tillväxtpotential i de nya industribranscherna men också i traditionella industribranscher på olika håll i Norden, Finland medräknat. Själv tror jag mycket starkt på ett uppsving för gruvindustrin och i synnerhet på ett segertåg för ren teknologi, miljövänliga teknologiska lösningar och förnybar energi som kommande investeringsobjekt och källor till arbetsplatser. Precis på samma sätt kan välfärdstjänsterna vara en källa till nya arbetsplatser på den globala marknaden, bara vi låter dessa nya tjänster utvecklas i våra egna länder.

Helgi Hjörvar (A) (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske gruppes talsperson

Kære nordiske venner. Tak til statsministrene.

Udfordringen her er, hvordan vi kan fremme ligheden i Norden – den lighed, som har skabt de stærke sociale samfund og det konkurrencedygtige næringsliv, vi har. Vi socialdemokrater ved, at en stærk offentlig tilstedeværelse på skole- og sundhedsområdet her, er nøglen i lighed med stærke fagforeninger i trepartssamarbejde på arbejdsmarkederne, men ikke lavere skatter eller færre rettigheder.

Jeg vil spørge den finske statsminister, om de udfordringer, som følger af privatiseringer. Er han ikke urolig over, at multinationale selskaber spiller en større og større rolle i sundheds- og ældreforsorgen her i Finland og nu sidder på en fjerdedel af sektoren?

De unges ligestilling er også en vigtig prioritering. Norge, Finland og Denmark har indført ungdomsgaranti, hvor de unge garanteres job, uddannelse eller praktikplads. Hr. Reinfeldt, hvorfor har Sverige med den højeste ungdomsarbejdsløshed ikke indført ungdomsgaranti?

I Grønland har man bekymringer om rettigheder på arbejdsmarkedet. En lovgivning i det grønlandske ting behandles nu, og man er bange for, at folk fra fattige lande vil flytte til Norden for at jobbe på dårligere betingelser end andre folk i Norden. Man er bange for social dumping. På møde i Vestnordisk råd i går blev vi fortalt, at det ikke var flertal til dette i det grønlandske Parliament. Jeg spørger Jens Frederiksen om denne situation, og den danske statsminister, om Danmarks ansvar i den grønlandske situation, bl.a. indenfor ILO.

Til sidst, så er det islandske velfærdssamfunds udfordring, at vi betaler alt for meget i rente og har alt for lidt velfærd. Vi er taksamme for den hjælp vi fik fra Norden for fire år siden, men nu spørger man i Island efter at Denmark, Sverige og Finland har lånt penge til Irland i lignende situation: Hvorfor vi betaler stadig langt højere rente for vores lån fra Norden end hvad Irland gør? Irland betaler 1 procent. Island betaler 2,75 procent. Alligevel har landene lignende kreditvurdering. Nu forhandler man ikke rette her i plenum, det ved vi. Men man kan spørge om principper og om politisk vilje. Og man spørger i Island om solidariteten i Norden er mindre end i EU, om man får bedre betingelser indenfor EU end man får indenfor Norden?

Jeg spørger statsministrene i Danmark, Sverige og Finland, om de vil overveje, kun overveje, om man skulle ændre Islands lånebetingelser? Og jeg beder om forståelse for en situation, hvor man betaler 15 procent af statsbudgettet i rentekostnader. Og det kan hver statsminister forstå er svært for et velfærdssamfund.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (saml))

Finlands statsminister

Arvoisa puhemies! Pitää korjata tuo virhe, eli Suomessa terveyspalveluista 3 prosenttia on yksityisten järjestämiä, mutta sosiaalipalveluissa osuus on suurempi, koska kunnat ovat halunneet ostaa sellaisia palveluita, jotka eivät ole olleet mielekkäitä järjestää itse.

Uskon kuitenkin siihen, että kunnan täytyy olla kaikissa olosuhteissa riittävän vahva, jotta sillä on kykyä myös itse tuottaa palveluita, koska se on ainoa edellytys, jolloin kunta voi reilun pelin hengessä kilpailuttaa muita palveluntuottajia.

Minä uskon, että se malli, joka meillä on ollut tähänkin saakka, että yrityksillä ja kansalaisjärjestöillä on mahdollisuus tarjota omaa osaamistaan hyvinvointiyhteiskunnan käyttöön, on kestävä malli myös jatkossa. Me tarvitsemme kumppanuutta julkisen palveluntuotannon ja julkisesti hankitun mutta yksityisesti tuotetun palveluntuotannon kesken. Uskon, että parhaimmillaan tällainen malli lisää luovuutta ja innovatiivisuutta palveluissa. Olennaistahan kuluttajallehan on se, että palvelu on laadukasta, ja veronmaksajalle, että se on kustannusvaikuttavuudeltaan parasta mahdollista.

Vastakkainasettelu ainakaan tässä maassa ei ole ollut arkipäivää enää pitkään, pitkään aikaan. Valtaosa julkisista palveluista tuotetaan jatkossakin julkisesti, mutta osa niistä tuotetaan joko järjestöjen tai yksityisten yritysten voimin.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade talman! Jag måste korrigera detta misstag. I Finland ordnas tre procent av hälsovårdstjänsterna privat, men inom socialtjänsterna är andelen större eftersom kommunerna har velat köpa sådana tjänster som det inte har varit förnuftigt att ordna själv.

Jag tror ändå på att kommunen under alla omständigheter måste vara tillräckligt stark för att också själv ha förmåga att producera tjänster, för det är kommunens enda sätt att i *fair play*-anda konkurrensutsätta andra tjänsteleverantörer.

Jag tror att den modell vi haft hittills, att företag och medborgarorganisationer har möjlighet att ställa sitt kunnande till välfärdssamhällets förfogande, är en hållbar modell också i fortsättningen. Vi behöver ett partnerskap mellan offentlig tjänsteproduktion och offentligt upphandlade men privat producerade tjänster. Jag tror att en sådan här modell i bästa fall ökar kreativiteten och innovationen inom tjänsterna. För konsumenten är det väsentliga ju att servicen håller bra kvalitet och för skattebetalaren att dess kostnadseffektivitet är den bästa möjliga.

Motsatsförhållanden har åtminstone i det här landet inte varit vardag på mycket länge. Största delen av de offentliga tjänsterna produceras också i framtiden offentligt, men en del av dem produceras av antingen organisationer eller privata företag.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Herr president! Som jag angav har vi sedan länge haft en för hög ungdomsarbetslöshet i Sverige. Jag tror att det beror väldigt mycket på en brist i vårt svenska skolsystem. Jag tror att mycket av problemen ska lösas där de är. Det måste man göra även om det tar tid.

Sedan jobbar vi väldigt mycket med att titta på andras exempel på hur man länkar ungdomar för att de ska komma in i arbete. Vi har lärlingsutbildningar. Vi pratade om yrkesplatsintroduktion med arbetsmarknadens parter. Vi har en sorts garanti, om man vill kalla det så. Om man vänder sig till Arbetsförmedlingen kan man få hjälp och stöd. Men jag tror inte att vi ska framställa det som att ungdomars problem trollas bort i ett land bara för att man säger ordet garanti. Det är väsentligt svårare och mer djuplodande samhällsförändringar som måste till.

När det gäller räntediskussioner vill jag säga att det kanske inte är lämpligt att vi i den här typen av forum diskuterar avtal av olika slag, men kom ihåg att det var ett uttryck för politisk vilja att när marknader upphörde att fungera kom nordiska grannländer till Islands hjälp. För övrigt har Sverige också varit med och hjälpt till i sådana operationer när det har gällt Lettland och även Irland. Va har via IMF varit med i utformandet av stödpaket även till andra länder. I vart och ett av de här

fallen sluter man ju avtal som bygger på att man bedömer varaktigheten i lånen, kreditvärdigheten. Det är det som sedan sammanvägs när man sätter de olika villkoren.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Medlem af Naalaakersuisut

Jeg tror faktisk godt, at jeg kan tilbagevise den bekymring for social dumping. Den lov, der fremlægges på Grønland, er langt mere nuanceret og handler om mere end det bare at skulle hente billig arbejdskraft udefra.Vi går ind og kigger på et samlet billede, hvor skatteprocenten for udefrakommende arbejdskraft i storskalaprojekter er anderledes. Vi går ind og kigger på alle arbejdsmarkedsforhold. Vi går stærkt ind for i Grønland, at det skal være en ansvarlig model, vi skal arbejde med. Derudover skal al lovgivning vedrørende arbejdsmarkedsforholdene for dem naturligvis være på lige fod med alle andre medarbejdere i hele Grønland. Det, vi dog kigger mere på, er den reelle socialindkomst i forhold til de ydelser, som den enkelte medarbejder også får.

Derfor er det langt mere nuanceret end bare sort-hvidt at handle om social dumping. Vi mener ikke, at der på nogen måde er tale om social dumping i Grønland, og jeg er også sikker på, at de udvalg, der nu er i gang med at arbejde på det her område i vores landsting, er meget grundige og går ind og kigger på de enkelte dele i det. Og mig bekendt er der overhovedet ikke et flertal imod det hjemme på Grønland, men den diskussion tager vi jo nok derhjemme. Tak.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Danmarks statsminister

Jeg tror, jeg blev stillet spørgsmålet om, hvordan vi i Danmark forholder os til det grønlandske spørgsmål om storskalaprojekter. Det er jo egentlig ganske enkelt, at Danmark ikke har ret eller pligt til og ikke skal blande sig i grønlandske forhold, der vedrører løn- og arbejdsvilkår.

Vi er nødt til – og det er også helt rimeligt, synes jeg – at tage konsekvensen af, at vi har en selvstyrelov, at der er et område, hvor beslutningerne ligger hos Grønland, og jeg har fuld tillid til, at det grønlandske folk og repræsentanterne for det grønlandske folk tager disse beslutninger. Der kan være mange holdninger til den sag, men jeg tror bare, det er rigtig vigtigt, at vi husker på den lovgivning, vi selv er en del af, selvstyreloven, hvor det er helt tydeligt, at det er det grønlandske folk, der skal tage stilling til det her spørgsmål.

Åsa Torstensson (C) (Centerpartiet (C) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Herr President! Den nordiska välfärdsmodellen är bland de mest framgångsrika när OECD jämför och utarbetar rangordningslistor för olika länders ekonomier. Jämlikhet, äldreomsorg, hälsocentraler och sjukhus är exempel på områden inom vilka Norden har särskild kompetens och kan positionera sig i förhållande till andra länder. Speciellt framgångsrika och innovativa lösningar kan vi finna inom hälsoområdet och det sociala området, som äldreservice, förebyggande arbete och hälsa. Det här är en framgångsrik utveckling som har kunnat nås tack vare en gemensam värdegrund om vikten av öppenhet och demokrati, grundläggande värderingar som är lika aktuella i dag när vi har att ta oss an nästa utmaning att just finna lösningar för nya välfärdslösningar.

Herr President! Jag vill understryka att den nordiska välfärdsmodellen inte är en självklarhet. Den kräver ett dagligt fotarbete från oss som ansvariga, som förtroendevalda och som samhällsmedborgare, där vi tar oss an de grundläggande behoven i samhället, ett rättssamhälle där vi känner trygghet, ett lokalsamhälle där vi känner gemenskap, lägger kraft på stark öppenhet och

känner nyfikenhet på nytt och dagligen utvecklar vårt tillåtande demokratiska samhällsbygge, där vi ständigt vakar mot diskriminering och rasism och där vi anstränger oss ytterligare att stärka jämställdhetsarbetet. För utan detta kommer vi aldrig att kunna möta de utmaningar som våra välfärdssamhällen står inför.

Herr President! Samma grundläggande logik som driver de ekonomiska och politiska utvecklingarna framåt är det som är avgörande för att innovativa tankar och idéer ska kunna flöda och bli verklighet i jobb och nya företag. Därmed är detta också garanten för socialpolitikens framgångar och för solidarisk fördelning av dessa.

När jag var tio år hade jag inte träffat en enda hundraåring, och det var inte så konstigt - det fanns bara 105 stycken i Sverige. Dagens tioåringar har betydligt större möjlighet och sannolikhet att möta någon av de 1 500 hundraåriga eller äldre kvinnor och män som finns i Sverige i dag. Hur många hundraåringar det finns år 2100 då dagens tioåringar har hundraårspartaj med sina kompisar vet inte vi. Men det är vi som påverkar deras dagar fram till den hundraårsdagen genom att skapa bra förutsättningar för utbildning och bildning, och detta oberoende av varifrån de kommer eller vilka deras föräldrar är. Det gäller att satsa på samma förutsättningar för tjejer som för killar och att tjejerna har samma möjlighet att bidra till innovativa lösningar på alla samhällsnivåer oberoende av om man är föräldraledig eller ej.

Gårdagens boksläpp om de nordiska gemenskaperna beskriver dock att det nordiska välfärdssamarbetet har avsvalnat, till ett pris av att varje nordiskt land var för sig vill profilera sin egen framgångs välfärdsprofil, alltså tvärtemot vad vi borde prioritera och det som beskrivs som den framgångsrika nordiska modellen.

Frågorna måste då besvaras utifrån: Var finns de gemensamma nordiska insatserna för till exempel människors behov av ett flexibelt välfärdssystem som inte kräver nationsarrest? Var finns de samlade insatserna för att finna lösningar att säkra kompetensen inom hälso- och sjukvård, en kompetens som lätt kan flytta över gränserna? Var finns, herr president, de gemensamma anslagen för att kunna nyttja våra resurser på ett bättre sätt och för att nyttja vårt lands olika kompetenser? Det är en fråga som ställs till alla regeringar och deras statsministrar. Är det nu så att jubileumsbokens författare beskriver att varje land utgår från sig självt, eller finns det gemensamma gränsöverskridande förslag?

Præsidenten mindede om, at taletiden er 3 minutter.

Sinuhe Wallinheimo (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Den Konservative Gruppes talsperson

Ärade rådspresident! Ärade statsministrar! För att markera mitt modersmåls ställning i det nordiska samarbetet vill jag hålla mitt anförande på finska.

Pohjoismaiden hyvinvointimalli, hyvinvointiyhteiskunta, on asia, josta me kaikki voimme olla perustellusti ylpeitä. Se on meidän vahvin käyntikorttimme maailmalla, pohjoismaisen brändimme perusta. Siksi tätä parempaa foorumia tai ajankohtaa keskustelulle hyvinvointimallimme haasteista ei voisi olla.

Menestyksemme kulmakivi on ollut Pohjoismaiden yhteistyö ja erityisesti Pohjoismaiden neuvosto, joka viettää 60. merkkivuottaan.

Hyvinvointimallilla on monta uhkaa. Vaikeimmin niistä ratkaistava löytyy kuitenkin meistä itsestämme: Uskallammeko elää ajassa? Uskallammeko kääntää pian koittavat demograafiset muutokset yhteiskuntiemme voimavaroiksi? Haluammeko löytää luovia, parhaita ratkaisuja ikääntyvän väestömme tueksi? – Me konservatiiviryhmässä uskallamme. Ymmärrämme, että vain rohkeasti uudistumalla voimme säilyttää pohjoismaisen mallimme myös tuleville sukupolville. Katsomme myös, että se on paras tapa kunnioittaa vuosikymmenten ajan tehtyä hyvinvointiyhteiskunnan rakennustyötä. Tulevaisuus rakennetaan joka päivä pienillä päätöksillä uudelleen ja uudelleen.

Ratkaisevaa on innostuksen, vapauden ja vastuullisuuden hengen luominen yhteiskuntiimme. Ne ovat meidän avoimen yhteiskuntamallimme tärkeimmät rakennuskappaleet.

Vastaus ei ole "lisää valtiota". Valtio ei voi vastata ihmisen tarpeeseen kuulua johonkin ja tulla nähdyksi. Tarvitsemme uutta yhteisöllisyyttä, joka ei ole mahdollinen ilman aktiivista pohjoismaista kansalaista. Tarvitsemme lisää yrittäjiä ja elinvoimaa, mikä edellyttää järkevämpää sääntelyä, siis enemmän vapautta.

Pohjoismaissa tämä tarkoittaa tehokasta rajaesteiden poistoa. Muuttuvan maailman keskellä tarvitsemme myös lisää jatkuvuutta ja turvallisuutta, mikä ei puolestaan toteudu ilman vastuunkantoa tulevaisuudesta.

Arvoisa presidentti, arvoisat pääministerit, hyvät kollegat! Vastuullinen, innostunut ja vapaa kansalainen ja avoin yhteiskunta ovat tänään juhlittavan pohjoismaisen menestyksen pohja. Siksi samalla kun onnittelemme itseämme tästä merkittävästä saavutuksesta, meidän tulee jatkaa ponnisteluja pohjoismaisten arvojen puolesta kansallisesti, yhdessä ja kansainvälisillä foorumeilla.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade rådspresident! Ärade statsministrar! För att markera mitt modersmåls ställning i det nordiska samarbetet vill jag hålla mitt anförande på finska.

Den nordiska välfärdsmodellen, välfärdssamhället, är något vi alla med skäl kan vara stolta över. Det är vårt starkaste visitkort ute i världen, grunden för vårt nordiska varumärke. Därför finns det inget bättre forum eller en bättre tidpunkt än denna att diskutera utmaningarna för vår välfärdsmodell.

Hörnstenen i vår framgång har varit samarbetet mellan de nordiska länderna och i synnerhet Nordiska rådet, som firar sitt 60:e år.

Det finns många hot mot vår välfärdsmodell. Det mest svårlösta finns ändå inom oss själva: Vågar vi leva i tiden? Vågar vi omvandla de annalkande demografiska förändringarna i våra samhällen till resurser? Vill vi hitta kreativa lösningar, de bästa lösningarna till stöd för vår åldrande befolkning? – Vi i den konservativa gruppen vågar. Vi inser att vi bara genom en modig förnyelse kan bevara vår nordiska modell också för kommande generationer. Vi anser också att det är det bästa sättet att respektera det arbete som i årtionden gjorts för att bygga upp välfärdssamhället. Framtiden byggs varje dag genom små beslut, om och om igen.

Det avgörande är att skapa en anda av entusiasm, frihet och ansvarighet i våra samhällen. De är de viktigaste byggstenarna i vår öppna samhällsmodell.

Svaret är inte "mera stat". Staten kan inte svara på människans behov av att höra till och bli sedd. Vi behöver en ny gemenskap som inte är möjlig utan aktiva nordiska medborgare. Vi behöver fler företagare och mer livskraft, vilket kräver förnuftigare reglering, det vill säga mer frihet. I Norden betyder detta ett effektivt avskaffande av gränshinder. I en värld i förändring behöver vi också mer kontinuitet och trygghet, vilket i sin tur inte blir verklighet utan att vi tar ansvar för framtiden.

Ärade president, ärade statsministrar, bästa kolleger! En ansvarsfull, entusiastisk och fri medborgare och ett öppet samhälle är grunden för den nordiska framgången som vi firar i dag. Samtidigt som vi gratulerar oss själva för denna betydande prestation bör vi därför fortsätta ansträngningarna för de nordiska värderingarna nationellt, tillsammans och i internationella forum.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Tak herr præsident. Det, der har været drivkraften i den aktuelle økonomiske og økologiske krise i verden, har jo været det gamle romerske motto, fra dengang Romerriget faldt, nemlig *salve lucrum* - helliget være profitten - altså den evige jagt på profit og hensynet til den enkelte på bekostning af fællesskabet. Det ser vi under den finansielle krise og også under den økologiske krise, hvor vi har udnyttet naturen udover det, den kan bære. Op imod denne *salve lucrum*, denne hellige profit, står den nordiske velfærdsmodel, hvor det er fællesskabet, fælles værdier og demokrati og et forsøg på demokratisk at styre kapitalen, der har været grundstenen for væksten i vores samfund.

Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener selvsagt, at den nordiske model har været afgørende for, at vores lande står så godt i dag, men vi ser en tendens til, at man går den modsatte vej; at man nu bruger de samme redskaber, der har skabt krisen, og jeg skal bare nævne to eksempler.

Det ene er privatisering af velfærdstjenester. Det kan begynde i det små, som vi for eksempel ser det i Sverige, hvor man har skoler og gymnasier, der drives som aktieselskaber, som trækker en profit ud. Der er altså kommet en ny dimension til. De nordiske velfærdstjenester, der blev bygget op for offentlige midler, bliver nu koloniseret af kapitalen, som henter en profit fra de sociale tjenester, og det skaber ulighed både mellem regioner, lokalområder og forskellige samfundsgrupper. Jeg vil derfor spørge Sveriges statsminister, om man i Sverige i det mindste vil forhindre, at der kan hentes en profit ud af velfærdstjenesterne.

Den anden ting, som jeg vil nævne, er den fælles ejendomsret til naturressourcerne, som bliver en stor udfordring for alle de nordiske lande, ikke mindst de arktiske og nordatlantiske lande. Her må vi satse på, at ejendomsretten til naturressourcerne er fælles, og at det er demokratiet, der styrer, hvordan de bliver udnyttet. Vi ser andre tendenser og har også set det i andre nordiske lande. Jeg vil spørge Norges udenrigsminister: Hvordan kan det være, at Norge – vi burde have det som en fælles nordisk model, at vi skulle værne om de fælles naturressourcer og ikke bare lægge det over til store multinationale selskaber – samarbejder med EU, når det gælder forvaltningen af de fælles fiskeressourcer som makrel og andre sorter, i stedet for at stå sammen med andre nordiske lande som Island, Færøerne og Grønland, så Norden kan stå sammen om den fælles ejendomsret til ressourcerne og om fælles principper for udnyttelsen af dem?

Vi i den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener, at disse to sager også må vurderes i forbindelse med den nordiske velfærdsmodels udfordringer. Tak.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Til spørsmålet om forvaltning er svaret at vi trenger en økologisk forsvarlig forvaltning som vi er blitt enige om gjennom omforente regimer. Det har vi stort sett hatt i mange år, og både den norske, islandske og færøyske fiskeriforvaltning har god tradisjon for å være ansvarlig.

Så har vi hatt en diskusjon blant annet på makrell i forhold til at makrellstammene har endret vandringsmønster. Vi mener at den forståelsen vi har sammen med EU, er riktig i forhold til hva som er riktig prosentandel av uttak. Vi har gode samtaler om det, men vi har ikke blitt enige ennå. Jeg tror ikke at vi kan konkludere på de forhandlingene her, men jeg vil si at det viktigste av alt for alle som lever av havets ressurser, er en ansvarlig og forutsigbar forvaltning, og at man blir enige om den med tilstøtende land. Det tror jeg vi er enige om – så er vi uenige om noen av implikasjonene av det, og det kommer vi sikkert fortsatt til å være. Men generelt har de nordiske landene bidratt til en meget fornuftig og forsvarlig forvaltning av ressursene i tråd med overordnede og forskningsbaserte prinsipper for uttak av fisk.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Herr president! Det är många som nu refererar till en nordisk välfärdsmodell, och det är inte så konstigt när vi är samlade till ett möte med nordiska vänner. När jag kommer till möten i Europeiska unionen pratar de om en europeisk välfärdsmodell eller möjligen en *european social model*. Då är frågan: Pratar de om något annat eller har vi något eget som är avvikande?

Jag tror att vi ska se att en mycket stor andel av de skattefinansierade välfärdsambitionerna i världen är koncentrerade till Europa. Det är gott och bra. Problemet är att en stor andel av världens tillväxt inte längre finns lika samlad i Europa.

Dessutom kommer vi, vilket också Katainen påpekade, att vara en sorts experimentverkstad för att först se effekterna av en kraftigt åldrande befolkning. Det är i ljuset av detta som vi ska ställa oss frågan om hållfastheten i våra välfärdsambitioner. Det är inte så att vi behöver ifrågasätta om vi har dem, utan frågan är hur hållfastheten ser ut givet de förändringar som vi är utsatta för. I den meningen finns det en absolut samsyn kring värden som vi har anledning att upprätthålla, det vill säga att det finns kvalitativt bra och öppna välfärdssystem som är tillgängliga för alla och som möjliggör för människor, oavsett bakgrund, att få ett bra liv och utvecklas utifrån egna förutsättningar. Kring detta har vi en samling. Men som sagt: Vi får inte missta oss i att mycket av detta är satt under tryck med de globala förutsättningar som växer fram.

Det har skett en utveckling de senaste två decennierna i Sverige som medger för många medborgare att fatta flera egna beslut när det gäller var man vill placera sina barn i skola och i förskola och var man vill ha sina åldrande föräldrar i för typ av äldreomsorg. Det har gjorts möjligt via att vi fått en mångfald av utförare. En del av dem drivs i aktiebolagsform, i stiftelseform eller kooperativ och en del är fortsatt kvar i kommunal- eller landstingsregi. Makten har tydligt förskjutits från kommunala politiker till medborgarna själva att fatta besluten. Det är de beslut som de fattar som också styr vart de ekonomiska resurserna går. I allt väsentligt är medborgarna i Sverige nöjda med detta. Det är också ett skäl till att vårt största oppositionsparti, Socialdemokraterna, för diskussioner om bland annat hur mycket vinstuttag man ska tillåta i dessa verksamheter. Man kan säga att det är en sorts anpassning till en verklighet som för medborgarna nu är ganska naturlig.

Vi har dock inte sagt att vi i det här nya inte har anledning att ställa oss frågan hur vi ska följa upp att skattepengar verkligen kommer till det som de är avsedda för, hur vi kan se att det blir långsiktiga ägare och att kvaliteten blir bra. Jag tycker att man absolut ska vara öppen för den typen av diskussioner.

Vi har också tillsatt flera utredningar. Jag har nämligen uppfattningen att allting som används i form av skattemedel alltid ska ackompanjeras av hårda krav på uppföljning och att det leder till bra kvalitet. Men jag har inte någon sorts rigid inställning att vissa är exkluderade eller förbjudna att vara med i möjligheten att faktiskt utföra välfärd på lite olika sätt.

Jag vill också påpeka att denna förändring har lett till att väldigt många fler kvinnor nu blir företagare i Sverige. Det har lett till en mycket större möjlighet på en tidigare väldigt kvinnodominerad arbetsmarknad för flera kvinnor att byta arbetsgivare, vilket också i en del fall nu gör att tidigare cementerade låglöneyrken ser ut att få en bättre lönespridning.

Det finns mycket positivt som följer av den utveckling som vi nu ser. Men det finns också anledning att vara vaksam på risk för avarter.

Anne Louhelainen (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

Nordisk frihets talsperson

Herra presidentti ja arvoisat ministerit! Pohjoismaiden neuvoston täysistunto on juuri oikea paikka pohtia hyvinvointivaltiomme haasteita sekä sen säilyttämistä ja kehittämistä.

Pohjoismainen yhteistyö kumpuaa samankaltaisista kulttuuritaustoista, jotka me jaamme ja joiden pohjalta meidän on helppo tehdä yhteistyötä ja viedä kaikille Pohjoismaiden asukkaille tärkeitä asioita eteenpäin.

Jokaisella maalla on omat haasteensa, mutta on myös paljon, johon voimme yhdessä vaikuttaa. Meidän tulee rakentaa vapaata, demokraattista ja innovatiivista Pohjolaa, jossa ihmiset saavat tehdä työtä yhteiseksi hyväksi ja ottaa vastuuta itsestään ja toinen toisistaan.

Pohjoismaita pidetään maailmalla esikuvina, sillä olemme onnistuneet rakentamaan hyvinvointivaltiot, joissa heikoista ja apua tarvitsevista pidetään huolta. Tulevina vuosikymmeninä joudumme kuitenkin suurten haasteiden eteen, kun väestö ikääntyy ja hoitoa tarvitsevien kansalaisten suhteellinen määrä lisääntyy.

Tulevaisuudessa merkittävässä asemassa hyvinvointivaltion säilyttämisessä ja kehittämisessä ovat nuoret, joiden syrjäytymistä yhteiskunnasta meidän tulee kaikin keinoin ehkäistä. Lisähaasteen hyvinvointivaltioillemme asettaa Pohjoismaissa myös lisääntynyt maahanmuuttajien määrä, sillä liian suuri osa heistä jää yhteiskunnan ja työelämän ulkopuolelle.

Pohjoismaissa tuleekin tulevaisuudessa kiinnittää entistä enemmän huomiota myös maahanmuuttajien sopeuttamiseen paikalliseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin, jotta myös heille taattaisiin mahdollisuus hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseen.

Herra presidentti! Nuoriso on siis meidän voimavaramme, ja heidän mahdollisuutensa opiskella ja työskennellä Pohjoismaissa tulisi turvata poistamalla vielä olemassa olevia rajaesteitä ja kehittämällä yhteistä koulutuspolitiikkaa. Opiskelun ja esimerkiksi työharjoittelun suorittaminen toisessa Pohjoismaassa tulee olla nykyistä yksinkertaisempaa. Lisäksi opiskelijoiden ja muiden vähävaraisten toimeentulo on kaikissa Pohjoismaissa yhtäläisesti turvattava.

Tilanteissa, joissa henkilö asuinpaikan vaihdoksen seurauksena putoaa jostain syystä sosiaaliturvan ulkopuolelle, tulee lainsäädännön keinoin päästä eroon. Lisäksi uutta lainsäädäntöä tehtäessä meidän tulee jatkuvasti ottaa huomioon muut Pohjoismaat ja välttää uusien rajaesteiden syntymisiä. Työ, jota rajaesteiden eteen on tämän vuoden aikana kansallisissa parlamenteissa

tehty, on ollut kiitettävää. Konkretiaa kuitenkin tarvitaan, ja yhteistyöministereiden johdolla varmasti pääsemme myös konkreettisiin tuloksiin.

Hyvin tärkeässä osassa tätä konkretiaa ja pohjoismaista yhteistyötä onkin Nuorten Pohjoismaiden neuvosto, joka pyrkii ajamaan nuorten etuja ja keskittyy myös siis konkreettisiin ongelmiin, joita nuoret Pohjoismaissa kohtaavat. Meidän tuleekin kuunnella nuorten ääntä ja ottaa vastaan heidän ehdotuksiaan, joilla nuorten opiskelu- ja työpaikkojen saantia Pohjoismaissa voidaan parantaa.

Arvoisa presidentti! Nordisk frihet –ryhmä on iloinen, että meitä on täällä Helsingissä koolla paljon samanhenkisiä ihmisiä, poliitikkoja, joilla on yhteisiä tavoitteita. Vain yhteistyöllä me voimme saavuttaa niitä hyvinvointivaltioiden tavoitteita, joista me tänään ja näiden kolmen päivän aikana puhumme.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president och ärade ministrar! Nordiska rådets session är precis rätt plats att dryfta utmaningarna för vår välfärdsstat samt bevarandet och utvecklandet av den.

Det nordiska samarbetet har sin källa i de likartade kulturbakgrunder som vi delar och som gör det lätt att samarbeta och främja frågor som är viktiga för alla invånare i Norden.

Varje land har sina egna utmaningar, men det finns också mycket som vi tillsammans kan påverka. Vi bör bygga ett fritt, demokratiskt och innovativt Norden där människor får arbeta för det gemensamma bästa och ta ansvar för sig själva och varandra.

De nordiska länderna anses ute i världen vara förebilder eftersom vi har lyckats bygga upp välfärdsstater som tar hand om de svaga och hjälpbehövande. Under de kommande årtiondena ställs vi dock inför stora utmaningar då befolkningen åldras och det relativa antalet medborgare som behöver vård ökar.

I framtiden har ungdomarna en betydande ställning i bevarandet och utvecklandet av välfärdsstaten, och vi måste på alla sätt förhindra att de blir utslagna ur samhället. Ytterligare en utmaning för våra välfärdsstater är det ökande antalet invandrare i Norden, eftersom en alltför stor del av dem hamnar utanför samhället och arbetslivet.

Vi bör i Norden i framtiden fästa allt större uppmärksamhet vid att anpassa invandrarna till det lokala samhället och kulturen så att också de garanteras en möjlighet att bygga välfärdssamhället.

Herr president! De unga är alltså vår resurs, och deras möjligheter att studera och arbeta i Norden borde tryggas genom att avskaffa existerande gränshinder och utveckla den gemensamma utbildningspolitiken. Att studera och till exempel praktisera i ett annat nordiskt land bör vara enklare än nu. Dessutom bör studerandes och andra mindre bemedlades utkomst tryggas i alla nordiska länder på lika villkor.

Situationer där en person efter byte av bostadsort av någon anledning hamnar utanför socialskyddet bör vi avskaffa på lagstiftningsväg. Dessutom bör vi då vi stiftar nya lagar ständigt ta hänsyn till andra nordiska länder och undvika att det uppstår nya gränshinder. Arbetet kring gränshinder i de nationella parlamenten i år har varit berömvärt. Det behövs ändå konkretion, och under ledning av samarbetsministrarna når vi säkert också konkreta resultat.

En mycket viktig roll i denna konkretion och det nordiska samarbetet har Ungdomens Nordiska råd, som strävar efter att driva de ungas intressen och alltså också koncentrerar sig på konkreta

problem som ungdomar ställs inför i Norden. Vi bör följaktligen lyssna på de ungas röst och ta emot deras förslag till att förbättra ungdomars möjligheter att få studie- och arbetsplatser i Norden.

Ärade president! Gruppen Nordisk frihet är glad över att det här i Helsingfors finns många likasinnade människor, politiker som har gemensamma mål. Bara genom samarbete kan vi nå de mål för välfärdsstaterna som vi i dag och under dessa tre dagar kommer att tala om.

Vigdis Giltun (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Velferdssamfunnet står overfor mange utfordringer, og bildet er ganske sammensatt. Når det gjelder eldre, synes jeg det er en gledelig utvikling. Stadig flere blir eldre, og de store utfordringene ligger i at flest mulig skal kunne klare seg selv i alderdommen. Klarer man å utvikle medisiner som bremser demens, har man kommet langt. Universell utforming og de teknologiske løsningene kan gjøre at flest mulig kan bli selvhjulpne. Da er ikke den såkalte eldrebølgen noe man skal frykte.

Den medisinske og teknologiske utviklingen gjør også at stadig flere kan være aktive selv om de har ulike diagnoser eller funksjonsnedsettelser. Det er en positiv og ønskelig utvikling. Men på tross av økonomisk vekst og velstand øker barnefattigdommen, i hvert fall i Norge. Og dette skjer i familier som er fanget i ulike passiviserende trygdeordninger. Det fører også ofte til andre sosiale problemer, og det viser seg at trygd går i arv.

Det sosiale sikkerhetsnettet som skal fange opp personer som er i en vanskelig livssituasjon, og som det er meningen å gjøre livet lettere for, blir ofte en trygdefelle. Dessverre gjelder dette i økende grad også unge mennesker. I stedet for å se muligheter ser man hindringer.

Som politikere prøver vi å forsvare hvorfor disse unge menneskene ikke er i arbeid. Vi kaller dem ressurssvake. I mine øyne er alle mennesker ressurssterke, men det er veldig mange som har ubrukte ressurser som de burde få brukt. Hvis de blir tildelt en trygdeordning og blir skrevet ut av arbeidslivet i ung alder, ja, da havner de på feil vei.

Mine spørsmål vil da være: Har vi for gode velferdsordninger? Har vi velferdsordninger som treffer feil? Har vi velferdsordninger som fører en del mennesker på gal vei, i stedet for å føre dem inn i en aktiv yrkestilværelse?

Jeg har lyst til å benytte anledningen til å takke Reinfeldt for alle de fantastiske svenske ungdommene som jobber i Norge. De gjør en kjempegod jobb. De er serviceinnstilt, arbeidsomme og møter på jobben. Det er en stor glede å ha et så stort innslag fra nabolandet. Det som ikke er en så stor glede, er at man ikke lenger ser norske ungdommer i disse stillingene. Det er stillinger som ikke krever høy utdanning; det holder at man går på jobben, er blid og oppfører seg ordentlig. Men isteden havner norske ungdommer i Nav-systemet. Dette spørsmålet vil jeg rette til Barth Eide: Hvorfor skjer det – hvorfor kan ikke norske ungdommer ta de jobbene som svenske ungdommer tar; det ville de ha godt av.

Så ser jeg også en annen, stor utfordring, som jeg i første omgang vil rette til Barth Eide, men som sikkert også de andre ministrene vil gjøre seg noen tanker om. Det gjelder den store arbeidsinnvandringen fra resten av Europa. Jeg tror ikke Norden eller Norge vil kunne løse krisen i Europa. I dag har vi et stort antall – faktisk opptil flere hundre tusen – som kommer til Norge for å søke lykken. Veldig mange av disse har ikke jobb, og de vil ikke få jobb. Men jeg tror at våre sjenerøse velferdsordninger vil bli utfordret den nærmeste tiden, og jeg vil gjerne høre hva ministrene mener om det.

Anna Ljunggren (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Krisen i Europa har ført til masseledighet blant unge. I Sverige er én av fire ungdommer uten arbeid - det vil si at så mye som 160 000 ungdommer er uten arbeid. Den svenske regjeringens medisin mot dette er skattelette. Håpet er at det skal få økonomien på fote igjen. Et annet grep er å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital. Resultatet av denne politikken synes ikke å være at man får flere unge i arbeid, for hele 100 000 svenske ungdommer har fått arbeid i Norge. Hadde disse svenske ungdommene som jobber i Norge, reist hjem, ville kanskje Sveriges ungdomsledighet vært på over 30 prosent. Statsminister Fredrik Reinfeldt sa til den norske avisen Aftenposten i mai i år at han er glad for at svensker får jobb i Norge, og han mener at både Norge og Sverige tjener på dette.

Er ikke statsminister Reinfeldt bekymret for at Sverige er avhengig av økonomisk vekst i nabolandet for å sysselsette en generasjon ungdom?

Jan Lindholm (MP) (Miljöpartiet (MP) - Mittengruppen)

Herr president! För sju år sedan vällde havet in över Kubas huvudstad Havanna. När jag två dagar senare kom dit kunde jag se att vattennivån lämnat spår 1,5 meter upp på husväggarna i centrala staden. När jag vaknade i morse och satte på tv:n kunde jag se samma fenomen, vatten upp till taken på bilarna på Manhattan. Man frågar sig då: Dröjer det sju år eller 15 år innan vi får se samma bilder från Köpenhamn, Malmö, Göteborg eller någon annan av våra nordiska kuststäder?

Herr president! Naturen kan också vara en komponent när det gäller vår framtid och välfärd. Jag saknade den dimensionen i statsministrarnas anföranden. Det är faktiskt så att de förändringar som sker kopplade till de vi kallar för klimatförändringar är en avgörande faktor för den välfärd vi ska bygga i framtiden, även i ett ganska kort perspektiv.

Visst är det bra med en stark ekonomi och visst är det viktigt med hög sysselsättning, men det måste ske utan att vi offrar de grundläggande förutsättningarna för en fungerande natur och miljö. Jag tycker att detta är viktigt att komma ihåg.

Man talar mycket om grön tillväxt och visst, det är jättebra med ambitionen att vi ska bygga om vårt näringsliv, att vi ska bygga om vår försörjning och att vi ska bygga ett system som är långsiktigt hållbart för denna grundläggande välfärd. Men det tar tid. Vi gör inte detta på den korta tid vi har kvar. Vi måste hantera krisen även i det korta perspektivet. Och jag ser en kris som jag vill ställa en fråga om, nämligen den globala ekonomiska krisen som drabbat Europa hårt.

Euron har problem. Ett av våra nordiska länder är med i euron, Finland. Jag undrar kort och konkret: Finns det en beredskap? Har ni på ledningsnivå i våra nordiska länder tänkt igenom hur vi ska klara att ha en fungerande ekonomi om det som ingen av oss vill ska ske, inte jag heller, att krisen blir så djup att till exempel euron kollapsar eller något annat händer i de globala betalningssystemen? Någon av er statsministrar – jag tror att det var Sveriges – nämnde att vi har deltagit i ett antal räddningsförsök i andra länder. Nu handlar det om mycket större ekonomier som vi nästan kan förutse kommer att drabbas hårt. Det som jag tänker mig då som en pusselbit, en komponent, i det här är en nordisk valuta. Jag skulle vilja ha en kommentar till det.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Herr President! Jag försökte uppmärksamma en tidigare fråga. Jag sade att vi har hög ungdomsarbetslöshet i Sverige. Men jag har inte framställt det som att det är med skattelättnader

vi löser detta, utan grundproblemet är det svenska utbildningssystemet. Låt mig också påpeka att vi har haft de här siffrorna i över 20 år.

Låt mig också påpeka en annan sak, som flera analyser i Sverige har visat. Den norska frågeställaren använder siffran 25 procent, och då vill jag bara understryka att vi mäter detta i åldrarna 15-24 år. De flesta 15-åringar i Sverige går i nionde klass. Vad vi då också till hälften mäter är heltidsstuderande ungdomar som söker extrajobb. Det har lite grann hyfsats i den svenska debatten, att vi ändå talar om rätt saker, så att vi inte beskriver heltidsstuderande16-åringar som samma typ av problem som de andra som är unga och saknar arbete efter att ha lämnat gymnasieskolan. Vi behöver de facto göra mer.

Låt mig bara påpeka att jag inte riktigt vet vad slutsatsen av sådant här är, när någon reser sig upp och säger att "det har kommit en massa till vårt land och utan dem skulle ...". Ja, så kan alla länder resonera. Sverige har i absoluta tal den största andelen ensamkommande flyktingbarn i hela Europa, och det är huvudsakligen tonåringar från Afghanistan som kommer till Sverige. Vi kan alla föra den här typen av resonemang. Jag hoppas att de svenska ungdomarna är välkomna till Norge. Annars får väl Norge hitta på regler som stänger dörrar och gränser. Men jag tror inte att det vore så bra för den norska ekonomin. Bejaka snarare unga människors rörlighet! Säg att det är något bra! Stå inte och peka finger åt varandra kring den här typen av frågor! Det är i alla fall väldigt uppskattat av svenska ungdomar.

Får jag bara säga när det gäller en nordisk valuta: Svenska folket har varit rätt tydliga i en folkomröstning att de, som de nu bedömer, inte ska gå in i någon annan valuta utan behålla sin svenska krona. I det fallet ska vi nog lyssna på svenska folket.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Tusen takk. Dette er til samme tema og til Vigdis Giltuns spørsmål: Jeg vil først si at jeg er helt enig, vi er svært takknemlige for alle de svenske ungdommene som kommer til Norge og jobber hos oss. For vi har skapt 336 000 nye arbeidsplasser siden 2005, og det er så mange at vi trenger hjelp til å fylle dem med arbeid. Så send gjerne flere, Fredrik. De er hjertelig velkommen!

Men så sier Giltun i neste setning at hun er skeptisk til arbeidsinnvandring, og det er jo litt pussig etter at hun ønsket velkommen alle de svenske ungdommene. Da må man jo lure på om det er slik at de som kommer fra «feil» land, ikke er like velkomne som svensker. Men da har vi noe som heter EØS-avtalen, som gjør at de også er velkomne om de kommer fra Polen eller lenger sør i Europa.

Når det gjelder spørsmålet om trygd, så arbeider regjeringen aktivt for å redusere frafallet i videregående skole. Vi har – som nevnt av andre – en ungdomsgaranti for å legge til rette for arbeidsmarkedstiltak for mennesker under 20 år som ikke finner seg arbeid, og vi er hele tiden opptatt av at det skal være mer attraktivt å finne seg jobb enn å gå på trygd. Det krever svar både innen trygdepolitikken, utdanningspolitikken og helsepolitikken. Som jeg sa innledningsvis, er hele poenget her at for å ha et trygt og godt nordisk velferdssystem, som vi alle her nå har sagt at vi er glad i, så må man ha en politikk for arbeid, slik at både unge og eldre, kvinner og menn, uføre og de som ikke er det, har en sjanse til å delta i verdiskapningen, slik at de kan betale skatt og skape verdier som vi kan bruke til å opprettholde velferdsstaten. Det er jo når dette går rundt, at den nordiske modellen virkelig fungerer.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (saml))

Finlands statsminister

Arvoisa presidentti! En uskalla olla taloustilanteen suhteen vielä optimistinen, mutta se on reilua sanoa, että euroalueella meillä on nyt selkeämpi tilanne kuin muutama kuukausi sitten. Meidän tiedossamme on käytännössä ne välineet, joita voitaisiin käyttää tämän taloustilanteen vakauttamiseen. Ajanpuutteen vuoksi en pysty käymään yksityiskohtaisesti tätä läpi, mutta kaikkein tärkein asia on se, että pystymme pitämään Espanjan markkinoilla. Siihen kytkeytyy tämä talouden joko ratkaisu tai syvenevä ongelma.

Mikäli sitten Euroopassa tai euroalueella sattuisi jokin nykyistä selkeästi vakavampi kriisi, siltä ei välttyisi kyllä kukaan. Minkä hyvänsä valuutta-alueen hajoaminen on todella iso ja vakava kriisi. Se koskisi erityisesti Pohjoismaita sen takia, että me olemme avoimia talouksia ja riippuvaisia viennistä. Haluttiin tai ei, tämä tulisi olemaan se tilanne.

Tästä syystä vaikka kriisinhallinta- ja ratkaisukeinot ovat erittäin vaikeita, meidän pitää tehdä kaikkemme, jottei kriisi tästä pahene, ja pikemminkin löytää ratkaisuja sen voittamiseksi.

En usko, että pohjoismaiselle yhteiselle valuutalle on kovasti poliittista tahtoa. Toisaalta meillä on jo näitä valuuttoja niin, ettei tämä kriisi ainakaan välttämättä valuutan määrään ole kaatumassa. Euro on pärjännyt kohtuullisen hyvin ja tulee pärjäämään vielä paremmin, kunhan kaikki vain alkavat noudattaa niitä sääntöjä, joita ne ovat luvanneet noudattaa.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag vågar inte ännu vara optimistisk beträffande det ekonomiska läget, men man kan ärligt säga att vi nu har ett klarare läge i eurozonen än för några månader sedan. Vi vet i praktiken vilka instrument vi kan använda för att stabilisera det ekonomiska läget. På grund av tidsbrist kan jag nu inte detaljerat gå in på det här, men det allra viktigaste är att vi kan hålla Spanien kvar på marknaden. Det är nyckeln till en lösning på eller en fördjupning av problemen inom ekonomin.

Om sedan en klart svårare kris än den nuvarande inträffade i Europa eller i eurozonen skulle nog ingen undkomma den. En upplösning av vilket valutaområde som helst är en verkligt stor och allvarlig kris. Detta skulle speciellt beröra Norden eftersom våra ekonomier är öppna och beroende av export. Detta vore situationen, oberoende om vi vill det eller ej.

Av denna orsak bör vi, även om metoderna för att hantera och lösa krisen är mycket svåra, göra allt för att krisen inte ska förvärras utan snarare finna lösningar för att övervinna den. Jag tror inte att det finns mycket politisk vilja för en gemensam nordisk valuta. Å andra sidan har vi redan sådana valutor att denna kris inte nödvändigtvis hänger ihop med valutamängden. Euron har klarat sig relativt bra och kommer att klara sig ännu bättre om alla börjar följa de regler de lovat följa.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Islands statsminister

Já, mig langar að svara hérna nokkrum spurningum sem hafa komið hér úr sal og snerta velferðarkerfið. Og sérstaklega þá spurningu sem kom um það að hér væri mikil fátækt á Norðurlöndunum og hvort velferðarkerfið væri þá ekki nógu gott, hvort það væri svarið. Og eins spurningin um hvort samvinna milli Norðurlandanna væri ekki nógu góð þegar kæmi að velferðarkerfinu.

Svar mitt er það að það eru margir eins og við þekkjum sem horfa til norræna velferðarkerfisins og spurningin er hvernig við stjórnum því, sérstaklega þegar kemur að því að að herðir og það er mikil kreppa í löndum eins og var til dæmis á Íslandi. Þá fórum við þá leið að við beittum velferðarkerfinu þannig að við reyndum að hlífa því sem mest og mikill niðurskurður sem við urðum að fara í að þá fórum við þannig í hann að við hlífðum velferðarkerfinu, menntakerfinu og löggæslunni alveg sérstaklega og samt náðum við því á þremur árum að ná halla úr fjórtán prósent á landsframleiðslu niður í eitt prósent af landsframleiðslu.

Sem ég tel að sé afar mikið og við náðum því að ná jöfnuði mjög mikið vegna þess að það var töluverður ójöfnuður í okkar íslenska samfélagi en nú er orðinn mjög mikill jöfnuður í samfélaginu og það var af því að við beittum þeim tækjum sem stjórnvöld geta gert. Hvaða tæki eru það?

Það eru ekki síst skattakerfið sem við beittum, og við beittum því á þann veg að skattbyrði hjá þeim sem höfðu lágar og meðaltekjur hún minnkaði verulega en jókst hjá þeim sem höfðu meiri tekjur og það gerðum við til dæmis með því að taka upp auðlegðarskatt. Og við beittum skattakerfinu þannig að við komum á aftur persónuafslætti sem ekki hafði verið í töluverðan tíma á Íslandi og við beittum barnabótakerfinu alveg sérstaklega og vaxtabótakerfi fyrir skuldug heimili. Þannig að þetta er bara spurning um hvernig menn stjórna hverju sinni og að við höfum fókus á þeim hópum sem við þurfum að hjálpa. Núna þegar við erum að sigla út úr okkar kreppu, Ísland, sem var mjög mikil þá erum við að beina sjónum okkar, í því svigrúmi sem við höfum, aftur inn á barnafjölskyldur sérstaklega af því að þar höfum við fundið út með ýmsum könnunum að fátækt er mest og það gerum við með vaxtabótum fyrir skuldug heimili.

Ég held að við getum verið stolt af okkar norræna velferðarkerfi, ég held að samvinnan sé mjög góð. Við höfum farið í ýmis mál sérstaklega sem hér var nefnt, loftslagsmálin sem við höfum haft góða samvinnu með og við höfum farið í, eins og á Íslandi, grænan hagvöxt sem við leggjum mikla áherslu á. Við erum með sérstaka stefnu í þeim málum sem allir flokkar hafa tekið þátt í og það er svar við ýmsum þeim spurningum sem fram hafa komið. Og síðan en ekki síst þá getum við öll verið stolt af því að norræna velferðarkerfið er komið hvað lengst í jafnréttismálum. Þó enn vanti töluvert upp á launamun kynjanna þá erum við komin mjög langt í jafnréttismálum. Við erum á Íslandi að taka upp það sem Norðmenn hafa gert, að því að það vantaði mikið upp á að konur stæðu jafnfætis körlum að því er varðar stjórnun í fyrirtækjum og lífeyrissjóðum. Karlar voru þar að níutíu prósent hluta. Nú höfum við farið norsku leiðina, það er að segja lögbinda jafnara hlutfall kynja í stjórnum fyrirtækja og lífeyrissjóða. Þannig að ég held að í það heila tekið ef við stjórnum okkar velferðarkerfi í þágu þeirra sem þessu þurfa þá held ég að við náum árangri

Skandinavisk oversettelse:

Ja, jeg vil gerne svare på nogle af de spørgsmå,l der blev stillet i plenum, og vedrører velfærdssystemet. Især spørgsmålet om, hvorvidt en stor fattigdom i de nordiske lande vidner om velfærdssystemets utilstrækkelighed, om det var forklaringen. Ligeledes spørgsmålet om, hvorvidt de nordiske landes samarbejde var utilstrækkeligt på velfærdsområdet.

Mit svar er, at som vi ved, så er der mange der skæver til den nordiske velfærdsmodel, og det handler om, hvordan vi styrer den, især i en tid med økonomisk depression, ligesom den krise som vi oplevede i Island. Vi besluttede os for at anvende velfærdssystemet på en måde, så vi kunne skåne det så meget som muligt, og vi tilrettelagde de kraftige nedskæringer som vi var tvungne til således, at vi skånede velfærdssystemet, uddannelsessystemet og retsvæsenet, og alligevel lykkedes det os i løbet af tre år at mindske det finansielle underskud fra 14 procent af nationalproduktet til én procent af nationalproduktet.

Hvilket efter min mening er ganske meget, og vi opnåede væsentligt større lighed, hvor der havde været ganske stor ulighed i vores islandske samfund, og nu kan vi konstatere en meget større lighed i samfundet, og det er fordi at vi gjorde brug af de styremidler, der står regeringer til disposition. Hvilke midler er der tale om?

Ikke mindst skattesystemet, som vi gjorde brug af således, at vi drastisk mindskede skattetrykket hos folk med lave eller mellemindtægter mens det blev øget hos dem med højere indtægter. Det gjorde vi for eksempel ved at indføre en rigdomsskat. Og vi gjorde brug af skattesystemet således, at vi genindførte personfradrag, noget der ikke havde eksisteret i Island i ganske lang tid, og vi gjorde en særlig brug af børnepengesystemet og rentetilskudsordninger for gældsatte familier. Det er derfor blot et spørgsmål om, hvordan man vælger at regere, og vi er opmærksomme på de grupper, der har brug for vores hjælp. Nu når vi i Island er på vej ud af en krise der var ganske stor, så retter vi opmærksomheden, inden for det spillerum vi har, igen mod især børnefamilierne, da det ifølge flere undersøgelser er dem, der oplever den største fattigdom, og det gør vi med rentetilskud til forgældede familier.

Jeg mener, at vi kan være stolte af vores nordiske velfærdssystemer. Jeg mener, at samarbejdet er ganske godt. Vi har taget fat på flere sager, især dem, der blev nævnt tidligere, klimaændringer, hvor vi har skabt et godt samarbejde, og ligesom i Island er vi gået i gang med grøn vækst, noget vi lægger stor vægt på. Vi har udformet særlig politik på områder, hvor alle partier kan deltage, og dette er svaret på mange af de spørgsmål, der blev stillet. Og sidst men ikke mindst, så kan vi allesammen være stolte af, hvor langt det nordiske velfærdssystem er nået på ligestillingsområdet. Til trods for en stor lønkløft, der forbliver mellem kønnene, så er vi nået ganske langt på ligestillingens område. I Island er vi ved at indføre det samme som nordmændene allerede har gjort, fordi kvinder har meget at indhente i forhold til mænd i bestyrelser for virksomheder og pensionskasser. Der udgjorde mænd 90 procent. Nu har vi valgt den norske model, det vil sige en lovgivning der skal sikre en mere ligelig kønsfordeling i bestyrelser for virksomheder og pensionskasser. Derfor tror jeg i det hele taget, at hvis vi styrer velfærdssystemet for at hjælpe dem, der har brug for det, så tror jeg at vi skaber resultater og kan være tilfredse med vores velfærdssystem.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Herr præsident. Vi taler her om lighed og retfærdighed i vores nordiske samfund, og jeg vil gerne i denne sammenhæng stille et spørgsmål til Kaj Leo Johannesen fra Færøerne. Kaj Leo Johannesen har sagt, at velfærdsstaten skal være for alle, og det er jo akkurat de grundlæggende nordiske værdier, ikke sandt? Men nu har Færøerne introduceret en flad skat i stedet for den progressive skatteordning, der kendetegner den nordiske velfærdsmodel. Dette har resulteret i, at de, der får en høj løn, betaler en lavere skat end før, hvilket øger uligheden og ikke ligheden. Derfor vil jeg spørge: Hvordan harmonerer den nye færøske skattemodel med den retfærdige nordiske velfærdsmodel? Er det velfærd?

Kaj Leo Johannesen (Sambandsflokkurin (sb))

Færøernes lagmand

Tak. Først må jeg komme med en lille korrektion: Vi har ikke indført en flad skat på Færøerne; vi har indført en ny skattestige, hvor der også er en progressivitet indbygget. Det vil sige, at når man har indtægter på 800.000 kr. og opefter, får man en ekstra skatteregning, så der bliver lagt 10 procent ekstra på skatten; når man har indtægter på 500.000 kr. og opefter, får man også ekstra skat, som er på 5 procent Så det er ikke et fladskatsystem, vi har indført.

Vi var kommet i den situation, at vi havde det næsthøjeste skattetryk i Norden, og vi var nødt til at få det ned igen. Og til glæde for den færøske befolkning ser det ud til, at arbejdsløsheden heldigvis er faldet, siden skatten er blevet sat ned, så den er kommet helt ned på 5,1 procent – jeg fik det at vide så sent som i går. Så det går den rigtige vej med arbejdsløsheden, og vi har skabt flere arbejdspladser, siden skatten blev sat ned.

Vi har førhen haft et system, hvor der var en meget lav skat på indtægter. Har man på Færøerne en indtægt på 100.000 kr., er landsskatten 7.000 kr. Så der er ikke så meget at give af på en

indtægt på 100.000 kr.; er indtægten 200.000 kr., er tallet noget i retning af 17.000 kr. Så det er også kommunerne, der skal følge med, for vi oplever også en stor fraflytning fra Færøerne, og vi skal over til systemer som dem i Danmark, som har bedre betingelser, når det kommer til skat. Så det er også et spørgsmål for os om at være konkurrencedygtige på arbejdskraft.

Indtil nu ser det godt ud, og ja, vi har et fantastisk velfærdssamfund på Færøerne, hvor de, som tjener 220.000 kr. eller mere, betaler 90 procent af skatteindtægterne på Færøerne. Så vi har et fint velfærdssystem, og andre skulle måske prøve vores skattestige. Tak.

Olemic Thommessen (H) (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Det er en interessant debatt å følge. Det er tydelig at vi har en nokså felles oppfatning om at vi i Norden har en god velferd å beskytte. Så skal vi passe oss for at vi ikke blir altfor selvtilfredse.

Den utviklingen vi ser i verden, handler om en globalisering som i stadig sterkere grad kommer til å utfordre våre velferdssamfunn, med konkurranse på nær sagt alle samfunnsområder. Vi kommer til å bli utfordret når det gjelder forskning, og vi kommer til å bli utfordret når det gjelder verdiskaping på nær sagt alle nivåer.

Spørsmål som er reist i løpet av debatten, som knytter seg til alderssammensetning, til arbeidsledighet og andre sosiale spørsmål, koker ned til hvordan vi i fremtiden skal ivareta den verdiskapingen som kan holde vår velferd oppe. I det bildet er min klare fornemmelse i denne debatten at vi er enige om at vi i det nordiske samarbeidet kan finne frem til samarbeidsformer som vil styrke oss i en felles bestrebelse på å opprettholde denne konkurranseevnen. Det fordrer et sterkere nordisk samarbeid på mange områder. Det betyr i sin tur en konkretisering av arbeidet, men det betyr også at vi må ha et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for faktisk å holde samarbeidet oppe. I det bildet er det litt forstemmende å oppleve Danmarks krav om å kutte våre budsjetter med 10 prosent. Det har vært en diskusjon rundt dette.

Da vi møttes på Christiansborg i fjor, var gleden stor over Danmarks offensive holdning – som kommer til uttrykk i den danske regjeringserklæringen. Jeg vil gjerne spørre den danske statsministeren om hva hennes visjon er for det nordiske samarbeidet. Hvordan ser hun for seg at man gjennom kutt skal kunne styrke vår – skal vi si – felles kraft i det nordiske samarbeidet? Hvordan vil et lavere budsjett for det nordiske samarbeidet kunne styrke de fellestiltak vi gjør?

Hvis vi ser på de tilskuddsordningene vi har med tanke på kultur og det sivile samfunn, er det meget, meget beskjedne beløp med tanke på å drive kampanjer. Vi gjennomførte for eksempel en språkkampanje for to år siden på skarve tre mill. kr. Det er ingen penger med tanke på hvordan man reelt sett skal kunne løfte et slikt område. Limet i det nordiske samarbeidet ligger i stor grad i det sivile samfunns nordiske idé om hvordan organisasjonene og kulturlivet fungerer. Det er bekymringsfullt at kutt i budsjettet ytterligere skal svekke den faktiske evnen vi har til å møte utfordringene. Jeg vil heller tro at det vil kreve en omlegging av måten vi arbeider på i disse organene, en styrket konkretisering og en større politisk vilje til faktisk å løfte prosjekter..(presidenten avbryter)

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Danmarks statsminister

Tak for det. Der er jo ingen tvivl om den danske regerings og det danske Folketings nordiske engagement. Vi har en masse opgaver, som vi er i gang med. Vi vil gerne diskutere nordisk skole, vi er i øjeblikket i gang med at diskutere, hvordan vi i højere grad kan samarbejde om fælles repræsentation i andre lande – det er vi også meget aktive i – og en af de diskussioner, som jeg

selv har deltaget meget i, og som vores minister for nordisk samarbejde har deltaget i sammen med vores Folketing, er netop det her spørgsmål om grænsehindringer.

For vi ved alle sammen, at mange holder af det nordiske samarbejde, og noget, der virkelig gør en forskel for borgerne, er, hvis vi kan komme i gang med at ændre grænsehindringerne. Nu skal man jo ikke sige, hvem der er først i den slags, men jeg tror faktisk, at vi i Danmark er nået temmelig langt med at komme i gang med at være konkrete, når det handler om grænsehindringer. Så jeg synes ikke, der er meget rimelighed i at tale om, at Danmark ikke føler sig forpligtet og ikke er optaget af det nordiske, og at vi ikke følger den tradition, som vi har haft igennem mange, mange år.

Det er rigtigt, at vi også i Danmark er blevet meget budgetrestriktive. Vi sparer i øjeblikket på en lang række områder – vi er optaget af at spare på det europæiske budget, og vi er også optaget af at være budgetrestriktive på en lang række andre områder. Så når man er i en sparetid, er det svært at tage ét område, hvor man ikke også skal være opmærksom på, hvordan man bruger budgettet, og det er baggrunden for den danske holdning på det felt.

Martin Kolberg (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det er ikke slik som det hevdes, at det er den globale krisen eller krisen i Europa som er den største utfordringen til den nordiske modellen. Den største utfordringen til den nordiske modellen er hvis nordiske regjeringer og parlamentsflertall i Norden bygger ned politisk den nordiske modellen. Dessverre er det slik at vi hører det veldig tydelig eksponert også i denne debatten.

Sveriges statsminister, Reinfeldt, er den tydeligste eksponenten for det. Han sier at det å privatisere velferdstjenester og utdanning vil føre til innovasjon og dynamikk. Han tillater seg til og med å bruke uttrykket "moderne", til tross for at all politisk erfaring og all vitenskapelig forståelse peker i den helt motsatte retningen. Hvis markedet skal styre fordeling av utdanning og velferdstjenester, vil det destabilisere den sosiale likheten i Norden. Det er resultatet av Reinfeldts politikk. Det andre han hevder, er at hvis man setter press på arbeidsmarkedet ved å for eksempel gå løs på "a-kassan" eller svekke arbeidstakerrettighetene, så vil det skape innovasjon. I Norge har vi gjort akkurat det motsatte, og vi har skapt 360 000 arbeidsplasser i vår regjeringsperiode – langt utover det Reinfeldt kan vise til. De moderates analyse av den nordiske forståelsen er feil, for å si det rett ut, og jeg biter for min del ikke på den retorikken om at dette er moderne.

Reinfeldt snakker om utenforskapet. Det er fordoblet under Reinfeldt. Hvorfor forteller han ikke denne forsamlingen, som jo kan kikke ham i kortene, det? Dette er noe vi ikke må bite på, kjære kolleger. Dette handler om det fundamentale i den nordiske modellen, og vi må avvise liberalismen som medisin for å skape det som kalles for modernitet. Når vi har klart oss i den økonomiske krisen, er det nettopp fordi vi ikke har hatt en liberalistisk samfunnsmodell. Det er fordi vi har hatt sterke offentlige ordninger, fordi vi har ivaretatt fagbevegelsen, og fordi vi har sørget for at lønnstakerne i Norden ikke utsettes for et press som gjør at vi ikke klarer verdiskapingen. Det har også gjort oss til vellykkede kapitalistiske samfunn – det er jo i våre samfunn avkastningen på kapital er høyest – samtidig som vi har tatt med hele samfunnet og hele samfunnsutviklingen.

Jeg mener at hele venstresiden i Norden må stå opp rakrygget og ikke bite på denne retorikken. Det er høyresiden som er umoderne. De skaper ikke individualitet, og de bidrar ikke til verdiskaping.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Herr president! Jag måste bestämt börja läsa norska tidningar. Där sägs det uppenbart de mest fantastiska saker om Sverige som jag kanske inte riktigt har förståelse för. Jag vill vara tydlig och säga att vi har sett ett sjunkande utanförskap i Sverige allt sedan alliansregeringen tillträdde, därför att vi i grunden har utmanat det utanförskap som var det största i Sverige och det som växte mest, nämligen förtidspensioneringarna.

När jag tillträdde hade vi över 550 000 förtidspensionärer i Sverige och omkring 100 000 som var långtidssjukskrivna. Vi hade en regel som innebar att man efter tolv månaders sjukskrivning automatiskt blev överförd i förtidspension. Detta var den gigantiska vägen bort från den svenska arbetsmarknaden. Vi har brutit med den utvecklingen för första gången på lång tid och antalet förtidspensionerade minskar nu. Passivitet och en benägenhet att förtidspensionera bort stora grupper i samhället har ersatts av en arbetslinje.

Att försöka dölja samhällsproblem är omodernt, antingen vi kallar det vänster eller höger. Det moderna är att synliggöra problem och att göra något åt dem. Vi har en lång rad svåra prövningar framför oss därför att grupper som förr inte ens möttes av en ansträngning eller av hjälp eller rehabilitering nu har kommit mycket närmare arbetsmarknaden.

Vi lever dessutom i det land som förmodligen är det mest generösa när det gäller asyl- och flyktingpolitik i vår del av världen. Det kommer i år över 40 000 asylsökande till Sverige. Prognoser visar på 55 000 för nästa år. Det är inte många andra nordiska länder som kommer i närheten av det. Denna generösa politik är vi villiga att stå upp för, men låt oss också vara tydliga med att även det utgör prövningar för utbildningssystem och vägar in i arbete

Jag tar gärna den ideologiska diskussionen. Den är säkert viktig. Men jag menar att vi har lyckats balansera en utveckling där vi tror på en nordisk välfärdsmodell som står öppen för alla men samtidigt förenar det med att vara konkurrenskraftiga med att vara moderna i att se olika utförare inom tidigare monopolverksamheter. Vi för makten att fatta beslut från kommunalråd och politiker till vanliga människor. Om det fanns något i den beskrivning vi hörde som stämde hade jag inte vunnit valet 2006, och jag hade sannerligen inte blivit omvald 2010. Lite uppdatering tror jag behövs!

Satu Haapanen (gröna) (De Gröna (gröna) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Kun puhumme haasteista Pohjoismaissa, on erittäin tärkeää saada kaikki kansalaiset mukaan rakentamaan pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Innostuin tästä Anne Louhelaisen puheesta, sillä hän puhui erittäin hyvin siitä, kuinka meidän pitää saada kaikki nuoret mukaan yhteiskuntaa rakentamaan, ja erityistä huomiota tarvitsee kiinnittää maahanmuuttajanuoriin.

Meillä oli juuri viikonlopun aikana Suomessa sunnuntaina kuntavaalit, joissa äänestysprosentti jäi erittäin alhaiseksi, alle 60 prosentin, joissakin kaupunginosissa jopa alle 50 prosentin. Kun juttelin kaduilla maahanmuuttajanuorten kanssa, niin kaikki heistä eivät edes tienneet, miten äänestetään, ja tämä ei ole heidän vikansa, vaan meidän täytyy lisätä yhteiskunnassamme kulttuurista vuoropuhelua ja saada kaikki nuoret äänestämään. Myös lukuisat suomalaiset nuoret eivät olleet aktiivisia äänestämässä.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa, jonka puheenjohtaja olen, olemme käsitelleet aloitetta sivilisaatioiden allianssista. Miten tämä liittyy tähän pohjoismaiseen malliin? Sillä tavalla, että sivilisaatioiden allianssi on erittäin merkittävä kansainvälinen dialogiprosessi, YK:n alainen dialogiprosessi, kulttuurien ja uskontojen välisessä vuoropuhelussa, ja sivilisaatioiden allianssin sateenvarjon alla kiinnitetään nimenomaan huomiota nuoriin, mediakasvatukseen, koulutukseen ja maahanmuuttoon.

Sivilisaatioiden allianssi pyrkii kansainvälisesti lisäämään kulttuurien välistä vuoropuhelua, mutta se myös tarkoittaa sitä, että eri maitten sisällä voidaan tätä vuoropuhelua käydä. Olemmekin valmiita kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa konkretisoimaan ajatusta siitä, mitä tarkoittaisi sivilisaatioiden allianssi eli kulttuurien ja uskontojen välinen vuoropuhelu pohjoismaisessa kontekstissa. Jo nyt Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska ovat ystäväjäseniä sivilisaatioiden allianssissa, ja kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa näemme mahdollisena, että myös Pohjoismaat yhtenä ryhmänä voisivat olla ystäväjäseniä tässä demokratiaprosessissa, dialogiprosessissa. Se ei vaadi taloudellisia panostuksia Pohjoismaiden neuvostolta, mutta se olisi erittäin merkittävä symbolinen kädenojennus kansainväliselle yhteisölle tahdosta lisätä kulttuurien välistä vuorovaikutusta.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Då vi talar om utmaningar i Norden är det mycket viktigt att vi får med alla medborgare i byggandet av det nordiska välfärdssamhället. Jag blev inspirerad av Anne Louhelainens tal, för hon talade mycket väl om hur vi måste få med alla unga i byggandet av samhället, och vi bör fästa speciell uppmärksamhet vid invandrarungdomarna.

Vi hade i helgen kommunalval i Finland. Valdeltagandet var mycket lågt, under 60 procent, i vissa stadsdelar till och med under 50 procent. Då jag talade med invandrarungdomar på gatan visste många av dem inte ens hur man röstar. Det är inte deras fel, utan vi måste öka den kulturella dialogen och förmå alla unga att rösta. Ett stort antal finländska ungdomar lät också bli att rösta.

I medborgar- och konsumentutskottet, där jag är ordförande, har vi behandlat ett initiativ om Civilisationernas allians. Hur hänger detta ihop med den nordiska modellen? På så sätt att Civilisationernas allians är en mycket betydande internationell dialogprocess, en dialogprocess underordnad FN, i dialogen mellan kulturer och religioner, och inom ramen för Civilisationernas allians fäster vi uppmärksamhet just vid unga, mediefostran, utbildning och invandring.

Civilisationernas allians strävar efter att på ett internationellt plan öka dialogen mellan kulturer, men det betyder också att dialogen kan föras inom länderna. I medborgar- och konsumentutskottet är vi också redo att konkretisera tanken på vad Civilisationernas allians, det vill säga en dialog mellan kulturer och religioner, skulle innebära i en nordisk kontext. Redan nu är Finland, Sverige, Norge och Danmark vänmedlemmar i Civilisationernas allians, och i medborgar- och konsumentutskottet anser vi det möjligt att också Norden som en grupp kunde vara vänmedlem i denna demokrati- och dialogprocess. Detta kräver inte ekonomiska satsningar av Nordiska rådet, men det vore en mycket viktig symbolisk handräckning till den internationella gemenskapen om viljan att öka växelverkan mellan kulturer.

Suna Kymäläinen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Arvoisa presidentti! Vaikka odotusarvot nyt syntyvien lasten eliniän pituudesta ovat nousevia, olen huolissani hyvinvoinnin jakautumisesta ja eriarvoistumisen kasvusta. En tiedä, miten on muissa Pohjoismaissa, mutta Suomessa köyhän miehen elinajanodote on 13 vuotta vähemmän verrattuna rikkaaseen mieheen. Tämä on huolestuttavaa, ja siihen on tartuttava moniin keinoihin.

Julkisen terveydenhoidon lääkäripula on yksi suurimpia ongelmia köyhän ja rikkaan eriarvoistumiskehityksessä. Suomessa asiaa on pohdittu viime aikoina paljon, ja on mietitty, millä tavoin ongelmaa helpotetaan. On lisätty lääkärikoulutusta, on myös pohdittu terveyskeskusmaksujen poistoa, ja sosialidemokraatit ovat hiljattain esittäneet lääkäriopiskelijoille julkisen puolen palveluvelvoitetta. Miten muissa Pohjoismaissa terveyseroja pyritään ratkomaan? Voisiko valmistuvien lääkärien palveluvelvoite olla ratkaisu muissa Pohjoismaissa?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Trots att den väntade livslängden för barn stiger är jag oroad över fördelningen av välfärden och över den ökande ojämlikheten. Jag vet inte hur det är i andra nordiska länder, men i Finland är den beräknade livslängden för en fattig man 13 år mindre än för en rik man. Detta är oroväckande och vi måste ingripa mot det på flera sätt.

Läkarbristen i den offentliga hälsovården är ett av de största problemen i den ökande ojämlikheten mellan rik och fattig. I Finland har vi dryftat frågan mycket på senare tid och funderat på hur problemet kunde lindras. Vi har utökat läkarutbildningen, vi har också funderat på att slopa hälsovårdsavgiften, och socialdemokraterna har nyligen föreslagit tjänsteplikt inom den offentliga sektorn för läkarstuderande. Hur strävar de andra nordiska länderna efter att åtgärda skillnaderna i hälsa? Kunde tjänsteplikten vara en lösning också i övriga Norden?

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Herra presidentti! Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan menestys perustuu minun mielestäni korkeaan sivistystasoon. Koulutus on tietysti yksi keskeinen osa siinä, mutta ajattelen sivistyksellä tässä jotakin muutakin, siis sitä, että täällä luodaan yksilöille mahdollisuudet sekä henkiseen että fyysiseen kasvuun kohti täyttä ihmisyyttä. Se tietysti perustuu kotien kasvatukseen, jota voidaan järkevällä perhepolitiikalla myös valtion puolelta, yhteiskunnan puolelta, tukea. Luonnollisesti yhdenvertainen mahdollisuus koulutukseen rikkailla ja köyhillä, myös alueellisesti, valtioittemme sisällä on tärkeä asia. Näin me luomme kansalaisia, jotka omalla yrittäjyydellään ja työtä tekemällä pystyvät rakentamaan yhteiskuntaa niin, että me selviämme niistä isoista haasteista, mitkä meillä tulevaisuudessa edessämme ovat.

Sivistyksen yksi kulmakivi on myös sosiaalinen vastuu. Mehän suorastaan sanomme, että sivistyneen yhteiskunnan mitta on se, kuinka me pidämme huolta heikoimmista jäsenistämme.

Herra presidentti! Pääpaino viimeaikaisella keskustelulla on ollut terveydenhuollon, sosiaalihuollon, vanhustenhuollon puolella. Ne ovat luonnollisesti tärkeitä asioita, mutta minulla on kysymys pääministereille. Miten te aiotte pitää huolen siitä, että koulutuspolitiikalla, sivistyspolitiikalla ja järkevällä perhepolitiikalla on riittävä asema ja rahoitus teidän hallitustenne toiminnassa?

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Det nordiska välfärdssamhällets framgång grundar sig enligt min mening på en hög bildningsnivå. Utbildning är naturligtvis en viktig del av detta, men med bildning jag avser också något annat, det vill säga att man här ger individen möjlighet att växa som människa såväl andligt som fysiskt. Det grundar sig förstås på uppfostran hemma, vilket också staten och samhället kan stöda genom en förnuftig familjepolitik.

Likvärdiga möjligheter till utbildning för både rika och fattiga är naturligtvis en viktig fråga i våra länder, också regionalt. På så sätt skapar vi medborgare som genom sin egen företagsamhet och sitt arbete kan bygga upp samhället så att vi klarar de stora utmaningar som ligger framför oss i framtiden.

En hörnsten i bildningen är det sociala ansvaret. Vi säger ju rent ut att måttet för ett civiliserat samhälle är hur vi tar hand om de svagaste.

Herr president! Huvudvikten i debatten den senaste tiden har legat på hälsovården, socialvården och äldrevården. De är naturligtvis viktiga frågor, men jag har en fråga till statsministrarna. Hur tänker ni se till att utbildningspolitik, bildningspolitik och en förnuftig familjepolitik har en tillräckligt stark ställning och finansiering i era regeringars verksamhet?

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Jeg oppfattet dette som et generelt spørsmål til oss. Jeg har lyst til å bruke anledningen til å si at jeg tror det er viktig å skjønne at den nordiske modellen nettopp baserer seg på at man har en utdanningspolitikk – eller en «utbildning», men også en «bildning», som du sier – et helsesystem som muliggjør at flest mulig folk tar del i formingen av samfunnet, og en evne til omstilling som henger sammen på en helt spesiell måte, så velferdsstaten sørger for sunne og godt utdannede arbeidstakere til et dynamisk marked. Man sørger også for at folk får videreutdannelse og ny kompetanse i omstilling. Da er det veldig viktig – litt i tråd med det Martin Kolberg sa tidligere – at en helt sentral del av dette er sterke fagforeninger som tenker kollektivt, sterke arbeidsgiverorganisasjoner som også tenker kollektivt, og en aktiv stat, og hvordan vi har klart å møte det ytre presset. Nøkkelen til den nordiske velferdsmodellens suksess er jo nettopp at vi har fortsatt å skape verdier, fordi vi har sett at vi måtte omstille næringslivet. Så har vi omstilt sammen. Istedenfor å skape tapere har man gitt rom for at folk blir vinnere igjen – i en ny sektor.

Mange nordiske land hadde en stor tekstilsektor. I mange land i hele Europa har man jo mistet arbeidsplasser i tekstilsektoren, men mens en har arbeidsledige tidligere tekstilarbeidere i Sør-Europa, vil de som jobbet i denne sektoren i Norden, i stor grad ha funnet noe annet å gjøre, nettopp gjennom et samvirke om omstilling. Det finnes veldig mange andre eksempler på det.

Så det som ble nevnt her, er egentlig en del av forståelsen for hvordan dette er et system som fungerer med en god velferdspolitikk – også med en utrolig god evne til omstilling, innovasjon og forandring. Når man da prøver å bli mer omstillingsvennlig ved å ta vekk kjerneelementer i den nordiske modellen, kan man oppdage at man blir det motsatte.

Marianne Berg (V) (Vänsterpartiet (V) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Herr president! Ungdomsarbetslösheten är något som många av oss här har tagit upp. När min egen statsminister svarade på frågan angående ungdomsarbetslösheten sade han att den till viss del beror på tidigare brister i utbildningsväsendet. Så kan det kanske vara.

I Sverige har vi en modell där privata aktörer inte har något krav på återinvestering i verksamheten. Jag tror att om vi hade haft det kravet hade vi kunnat ta bort dessa brister, åtminstone många av dem.

Vi behöver inte ha samma lösningar på problematiken i våra olika länder. I exempelvis Norge och Island har man dock en annan syn på skolans värld. Där måste privata aktörer återinvestera i den egna verksamheten. Då är min undran: Är det något negativt med det systemet?

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Islands statsminister

Mér fannst nú spurningunni beint til Reinfeldts en ég get alveg svarað henni að því er varðar Ísland. Það er alveg skýrt að það hafa verið stigin ýmis skref núna bara á undanförnum árum í þá átt er varðar íslenska menntakerfið að sporna við gróðastarfsemi í menntakerfinu. Og mér finnst það vera alveg út úr kortinu ef staðan er með þeim hætti að einkaaðilar eiga að greiða einkaaðilum arð, til dæmis með skóla hvort sem eru framhaldsskólar eða háskólar, að það eigi að vera einhver gróðastarfsemi í þessu. Ef það er einhver peningur sem er afgangs í þessum skólakerfum okkar þá eiga þeir að fara til uppbyggingar í skólakerfinu en ekki til þess að greiða einkaaðilum arð. Mér finnst að það skuli vera alveg skýrt að það á að fara í uppbyggingu á kerfinu og alls ekki í að greiða einkaaðilum arð. Það er alveg skýrt hjá okkur.

Skandinavisk oversettelse:

Jeg opfattede det således, at spørgsmålet blev stillet til Reinfeldt, men jeg kan godt svare for Islands del. Det står helt klart, at der er taget adskillige skridt blot inden for de allerseneste år, når det gælder det islandske uddannelsessystem for at dæmme op for spekulationer i at lukrere på uddannelsessystemet. Og jeg synes, at det er helt ude i hampen, hvis privatpersoner skal til at betale profit til private aktører, for eksempel skoler, ungdomsuddannelser eller universiteter, at det skal være en lukrativ forretning. Er der penge tilovers i vores uddannelsessystemer, så bør de gå til opbygning af uddannelsessystemet, og ikke til at udbetale profit til private. Jeg synes, at det bør fremgå meget tydeligt, at pengene bør gå til udbygning af systemet, og slet ikke til udbetaling af profit til private. Det er vi på det rene med.

Jens B. Frederiksen (Demokraterne (D))

Medlem af Naalaakersuisut

Tak. Jeg synes, det er en vældig interessant diskussion om, hvor stor den offentlige sektor skal være. Som jeg nævnte i min tale, har vi en meget, meget stor offentlig sektor i Grønland. Når vi taler om den nordiske velfærdsmodel, er det vel hele tiden et spørgsmål om, hvor stor den skal være, hvor mange ydelser en befolkning skal have gratis, hvor mange ting der skal finansieres gennem brugerbetaling.

Hjemme hos os på Grønland har vi for eksempel fuldstændig gratis tandlæge, det koster ikke noget, medicin er gratis, andre ting er gratis. Hvor går grænsen for det? Vi har også en meget stor offentlig sektor, og vores ønske er faktisk, at vi får skabt en masse arbejdspladser til vores unge. Vi er i den heldige situation, at vi rent faktisk har store muligheder for at udvikle en stor privat sektor inden for mineindustrien. Og det er nogle af de chancer, vi gerne vil benytte os af, for hvis vi på Grønland skal ind og skabe et velfærdssamfund, som gælder for alle, kræver det, at vi får givet de unge mennesker langt mere uddannelse, så de er med til at løfte det, som skal løftes fremadrettet.

Men jeg tror virkelig, man skal ind og skelne imellem de enkelte dele, og for os er det meget, meget afgørende, hvordan ydelsen er. Det kan man lovgive sig ud af, og nogle gange er det den offentlige sektor, der er bedst til det, men jeg tror også på, at den private sektor andre gange kan løfte opgaverne på en bedre og billigere måde. Jeg tror, det her er meget vigtigt at tænke rigtig fornuftigt for at få den rigtige udnyttelse af det. Der bliver vi jo som politikere også nødt til at tænke på, at det rent faktisk er skatteborgernes kroner, som vi rent faktisk forvalter.

Sjúrður Skaale (Jvfl.) (Javnaðarflokkurin (Jvfl.) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak for det. Det er et spørgsmål til Islands statsminister, Jóhanna Sigurðardóttir.

Det er sådan i politik, at vi nogle gange kan lave kompromiser og finde en fælles holdning, andre gange er det enten-eller. Vi kan ikke vælge begge veje, vi må gå enten den ene vej eller den anden vej. Og det gælder for eksempel i spørgsmålet, som er blevet omtalt før her i dag, om ejendomsret til naturressourcer. Det er jo et spørgsmål, som er blevet utrolig aktuelt, og et meget stort spørgsmål i Arktis i årene, der kommer. Der er kun to muligheder: Enten er det privat ejendom, eller også er det fælles ejendom. Enten er det individualismen, eller også er det fællesskabet. Man kan ikke gå begge veje samtidig.

Man havde jo for nogle uger siden i Island en folkeafstemning om nogle grundprincipper under den kommende islandske forfatning. Et af de principielle spørgsmål, som befolkningen skulle tage stilling til, var netop spørgsmålet om ejendomsretten til naturressourcer: Skal det være fælleseje, samfundseje, eller skal det være privateje? Et meget klart svar var, at det skal være samfundseje, fælleseje.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge: Hvornår forventer statsministeren at den islandske forfatning med dette vigtige grundprincip bliver implementeret? Og hvilken betydning kommer dette til af få for den islandske fiskeripolitik? Tak.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Islands statsminister

Já, takk fyrir þessa spurningu. Þetta er náttúrlega mjög aktúel spurning á Íslandi af því að við höfum nýlega gengið í gegnum þjóðaratkvæðagreiðslu sem er leiðbeinandi fyrir breytingar á stjórnarskránni. Það var farið í heildarendurskoðun á stjórnarskránni með mjög sérstökum hætti. Það hafa þúsundir Íslendinga komið að þeirri endurskoðun og niðurstaðan var mjög ákveðin og skýr og leiðbeinandi til þingsins, ekki síst í þessu máli sem þú ert hér að nefna varðandi auðlindaákvæðið vegna að 82 prósent af þeim sem spurðir voru vildu að það væri þjóðareign á auðlindum sem ekki væru í einkaeign og það eru margir sem telja að þetta geti haft áhrif á okkar fiskveiðistefnu vegna þess að ákvæðið lýtur mjög að jafnræði að því er varðar nýtingu á okkar auðlindum.

Skandinavisk oversettelse:

Ja, tak for spørgsmålet. Spørgsmålet er selvfølgelig meget aktuelt i Island, da vi lige har haft en vejledende folkeafstemning om ændringer i grundloven. Grundlovsrevisionens forløb har været enestående. Tusindvis af islændinge deltog i revisionen, og kom frem til en meget klar og koncis konklusion, der er vejledende for parlamentet, ikke mindst i det spørgsmål du rejser om bestemmelsen om naturressourcerne, fordi 82 procent af de adspurgte ønskede at ressourcerne blev befolkningens fælleseje og ikke i privateje, og det er manges opfattelse, at dette vil påvirke vores fiskeripolitik, da bestemmelsen handler om lige adgang til udnyttelse af vores naturressourcer.

Christina Gestrin (sv) (Svenska folkpartiet (sv) - Mittengruppen)

President, värderade statsministrar!

Vi är alla eniga om att den nordiska välfärdsmodellen är unik och värd att försvara. Samtidigt har vi utmaningar framför oss och statsministrarna efterlyser nya strukturer, nya tillväxtbranscher, arbetstillfällen, innovativitet och investeringar för att klara av de problem vi delvis redan har och delvis ser framför oss.

Grön växt har nämnts som en dellösning av flera av er. Norden är ett gemensamt varumärke och i det ingår att vi tar ansvar för vår miljö. Men för att bli föregångare i grön växt måste vi utveckla

vårt samarbete på detta område. En möjlighet som bör utredas är att skapa en gemensam nordisk marknad för så kallade *cleantech*-varor och tjänster. Om de nordiska länderna skulle enas om gemensamma hållbarhetskriterier för all offentlig upphandling skulle en sådan gemensam nordisk hemmamarknad skapas, och det handlar om betydande resurser. Inom EU står den offentliga upphandlingen för 15 procent av bruttonationalprodukten.

En gemensam nordisk marknad för grön växt behövs för att Norden ska bli en stark aktör på den globala marknaden för att svara på behov och efterfrågan i Kina, Indien, Afrika. Vad vore väl bättre än att de nordiska länderna kunde bidra till en global hållbar utveckling och samtidigt bevara och stärka den nordiska välfärdsmodellen.

Sara Olsvig (IA) (Inuit Ataqatigiit (IA) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, herr præsident. Jeg har et spørgsmål, som mere går til Sveriges, Norges og Finlands statsrepræsentanter. I Norden har vi, som vi taler om i dag, en meget høj grad af velfærd, og en del af den velfærd er efter min mening vores respekt for menneskerettigheder og vores høje grad af solidaritet over for de mennesker, som vi bor sammen med i vore lande.

Når vi sidder her til Nordisk Råds møde, er der tre selvstyrende områder repræsenteret: Det er Grønland, Færøerne og Åland – lande, som har folk, der, i vores tilfælde, Grønlands, med vores selvstyrelov er anerkendt af Danmark som et folk i henhold til folkeretten. Mit spørgsmål til jer er så: Hvad med det sidste folk, som ikke er repræsenteret her, samerne? Vore nordiske lande var jo også fortalere for oprindelige folks rettigheder, altså urbefolkningers rettigheder, i FN, da der blev arbejdet med deklarationen om oprindelige folks rettigheder i de 25 år, det tog. Er det ikke snart på tide, at vi får samerne med, så de bliver direkte repræsenteret her i Nordisk Råd, ligesom de tre andre selvstyrende områder er det? Tak.

Margareta Larsson (SD) (Sverigedemokraterna (SD))

Herr president! Statsministrar! Vi har diskuterat arbetslösheten här, och bland orsakerna har nämnts arbetsmarknad, skatter och skola. Så är det naturligtvis. Där finns det mycket att förbättra.

Men ingen har nämnt det ökande missbruket och den psykiska ohälsan bland de unga som en anledning till att man inte kommer ut i arbetslivet i tid. I Sverige kostar missbruket enligt regeringens utredare 150 miljarder om året. Då handlar det om alkohol, narkotika och läkemedel. Det gräver naturligtvis ett stort hål i vårt välfärdssystem.

Det problem vi har i dag är att så få ungdomar kommer ut i arbetslivet. Man är nästan 25-30 år gammal innan man får ett riktigt jobb. Det minskar möjligheten att bilda familj i tid. Det fattas så att säga en generation på arbetsmarknaden, och mellangenerationen, som är mellan 40 och 65 får försörja både den yngre generationen och den äldre generationen. Detta är naturligtvis ohållbart. Jag ställer därför frågan: Kommer det att finnas några pensioner att betala ut i framtiden?

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Herr president! En av välfärdssamhällets stora utmaningar är en framtida hållbar energiförsörjning. Ska detta lyckas krävs en hög grad av energieffektivitet. Till min stora glädje ligger nu ett ministerrådsförslag om att i en nordisk strategi för hållbar utveckling genomföra en ökad satsning på energieffektivitet. Min fråga till Nordens statsministrar är därför om ni gemensamt är beredda att verka för en höjning av energieffektivitetsmålsättningen.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Det er kanskje litt urettferdig for de andre om jeg skal svare på alle spørsmålene. Men:

Til Sara Olsvig: Vi anser jo at det samiske folket er et urfolk som bor i flere nordiske land – og samtingspresidenten fra Norge, Egil Olli, er til stede her på møtet – men det er jo ikke snakk om et selvstyrt område. Det er jo ikke det samme som Færøyene, Åland og Grønland, det er jo en annen status, og da er det jo å anerkjenne urfolkets rettigheter i de land hvor samene bor. Her mener jeg det har skjedd en veldig stor utvikling, fra veldig dårlig politikk for mange år siden til en helt annen erkjennelse av det, men det er ikke helt sammenlignbart med de områdene som er representert her.

Jeg vil også veldig kort si at ja, energieffektivitet er definitivt et tema for nordisk samarbeid – hvordan vi får mer ut av den energien vi produserer, og også hvordan vi i økende grad kan produsere fra bærekraftige kilder.

Og på spørsmålet om grønn vekst, så vil jeg også si ja til det. Dette er naturligvis er tema for nordisk samarbeid. Jeg vil også minne om at vekst i det hele tatt er en del av den nordiske modellen. Av og til snakker vi om den nordiske modellen som om det bare er en velferdsmodell – at først skaper man noe, og så begynner den nordiske modellen. Men den nordiske modellen er en modell for å skape og dele, altså både for å sørge for at vi er konkurransedyktige, omstillingsvennlige, markedsrettede økonomier som skaper penger som vi så kan fordele og deretter bruke på velferd, og at velferden brukes på en slik måte at den bygger opp om en fortsatt konkurransedyktig økonomi. Det er den sammenhengen mange av oss prøver å få fram når vi snakker om den nordiske modellen som mer enn en velferdsmodell, og grønn vekst er ett eksempel blant mange på det.

Ændringer til deltagerlisten:

Det meddeltes, at Per Arne Olsen (FrP) ikke deltager i sessionen.

Rådet fastsatte deltagerlisten i overensstemmelse hermed.

Nordisk Ministerråds program 2013

Præsident: Silvia Modig overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Sveriges statsministers præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2013 (Dokument 3/2012)

Beslutning:

- *Rådet besluttede at tage Dokument 3/2012 til efterretning.*

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges statsminister

Fru president! Kära nordiska vänner!. Sverige tar år 2013 över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Vi gör det med övertygelse om att det nordiska samarbetet kan användas för att gemensamt möta de framtidsutmaningar som våra länder står inför. Det handlar om att hantera våra demografiska utmaningar – allt färre ska försörja allt fler – att bekämpa utanförskap, inte minst bland de unga, och öka konkurrenskraften samtidigt som vi skapar ett hållbart samhälle och kan förstärka våra redan höga välfärdsambitioner.

Det svenska ordförandeskapet utgår från den nordiska samhällsmodellen. Den har framgångsrikt bidragit till att utveckla våra länders tillväxt, välfärd och sammanhållning. Med den i ryggen står vi redo att möta en ny tids utmaningar.

Vid internationella jämförelser befinner sig våra nordiska länder oftast i topp vad gäller till exempel konkurrenskraft, men också vad gäller innovationsförmåga, sysselsättningsgrad, sammanhållning, jämställdhet och miljöhänsyn, bara för att nämna några. De nordiska ländernas framgång är i stor utsträckning ett resultat av att vi har bejakat ekonomisk öppenhet och frihandel. Vi värdesätter därför naturligen människor också från andra länder, ser dem som en tillgång, understryker betydelsen av tolerans mot olika kulturer, religioner och åsikter.

Den nordiska modellen står stark i globaliseringens tidevarv, men för att trygga framtidens tillväxt, välfärd och sammanhållning måste vi ta oss an de utmaningar som nu kommer och som hotar dess långsiktiga bärkraft och framgång. Jag vill framför allt lyfta fram fyra sådana utmaningar:

Vi ska för det första bryta utanförskapet, framför allt för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, för det andra stärka konkurrenskraften – detta i en allt hårdare internationell miljö – för det tredje säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling och för det fjärde hantera konsekvenserna av en åldrande befolkning.

I alla dessa utmaningar kan det nordiska samarbetet bidra med mycket för att hitta möjliga lösningar. Låt mig först säga något om utanförskapet. Trots en god ekonomisk utveckling i Norden finns det alltför många människor i våra samhällen som står utanför arbetsmarknaden. Det handlar om unga och det handlar om utrikes födda personer som av olika anledningar har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. För dem blir utanförskapets pris högst påtagligt. De saknar den ekonomiska trygghet som ett jobb erbjuder, men också den sociala gemenskap, självkänsla och identitet som kommer av en meningsfull sysselsättning. Deltagandet på arbetsmarknaden är

centralt för att stärka sammanhållningen i samhället genom att begränsa fattigdom och ekonomisk utsatthet. En politik som gör att det lönar sig att arbeta är således också viktig av fördelningspolitiska skäl.

Utanförskap kan ha flera orsaker: avsaknad av kompetens och efterfrågad utbildning, svårighet att komma tillbaka efter sjukdom eller ett skatte- och transfereringssystem som inte i tillräcklig utsträckning uppmuntrar till arbete.

Ungdomsarbetslöshet blir för det andra ett huvudtema under det svenska ordförandeskapet. Jag har bland annat glädjen att i maj 2013 bjuda in statsministrarna från de nordiska länderna till ett jobbtoppmöte i Stockholm. Där kommer vi att diskutera situationen just för unga och jämföra erfarenheter kring hur vi jobbar med ungas väg in på arbetsmarknaden. För att förbereda detta toppmöte vill vi genomföra ett brett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna av metoder för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. Genomlysning kommer att göras inom skatte, utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken.

En andra betydande utmaning för våra samhällen ligger i vår förändrade omvärld. Världens politiska och ekonomiska geografi förändras mycket snabbt, konkurrensen ökar, särskilt i snabbt växande ekonomier i Asien och Latinamerika. Utmanarna erbjuder inte längre bara billigare produkter utan i allt större grad varor och tjänster med hög kvalitet och hög kunskapsgrad. Detta påverkar tillväxtens och välfärdens förutsättningar för de nordiska länderna med sina små och utpräglat öppna ekonomier.

På det hela taget har vi kunnat dra nytta av globaliseringen, men våra länders förmåga till förändring och förnyelse kommer att sättas på avgörande prov. En konferens planeras under första halvåret 2013 med inriktning på just innovations- och näringspolitiken.

Den expanderande gruvnäringen kommer att bli ett fokusområde under ordförandeskapet, med samarbetsprojektet Nordmin, i syfte att skapa en nordisk plattform för hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft för den nordiska gruv- och mineralnäringen.

En tredje viktig utmaning ligger i att skapa en miljömässig hållbarhet, att möta nuvarande generationers behov utan att äventyra framtida generationers förmåga att tillgodose sina behov. Även här kan det nordiska samarbetet göra skillnad. Världens energibehov väntas år 2030 vara 50 procent större än i dag. Tillgången till användbara energikällor i världen kommer inte att räcka för alla länders sammantagna tillväxt. När klimatmål ska nås måste energieffektivisering och förmåga att utvinna förnybar energi öka. Arbetet med den nya hållbarhetsstrategin intensifieras. En konferens om hållbar utveckling ska hållas och ett nytt handlingsprogram för energisektorn ska beslutas.

För det fjärde står många regioner och kommuner i de nordiska länderna inför stora utmaningar. Antalet personer i arbetsför ålder minskar, befolkningen blir allt äldre, bristen på kompetent arbetskraft växer. För att möta den framtida demografiska verkligheten krävs det åtgärder för att få fler i arbete, för att förlänga arbetslivet och för att fler ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden tidigare.

I takt med att vi lever allt längre kan synen på livets olika faser komma att förändras, Ett samhälle där många blir 90 eller till och med 100 år kan innebära nya perspektiv, till exempel när i livet vi väljer att göra olika saker. De nordiska länderna kan gemensamt utbyta erfarenheter av vilka strategier som behövs för att möta de här demografiska förändringarna och vad det blir för samhällsekonomiska konsekvenser. En plattform för hantering av regionala demografiska utmaningar ska skapas. En konferens om kvaliteten i äldreomsorgen och en om den nordiska socialförsäkringsmodellen ska också hållas. Program med projektmedel för praktisk hantering av demografiska frågor ska tas fram.

Slutligen är det viktigt att konstatera att de nordiska länderna står varandra närmare än de flesta andra grupper av nationer. Vi utgör en tydlig röst i världen för hållbar utveckling, demokratisering, jämställdhet, internationell solidaritet och fredlig konfliktlösning. Vi är bland de största bidragsgivarna i världen. Vi stöder FN och andra internationella organisationer och bidrar med personal till viktiga internationella insatser. Vi skapar förutsättningar för ett gemensamt internationellt uppträdande och gemensamma lösningar även utanför det samarbete som är reglerat i Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet har till exempel sedan lång tid ett särskilt nära samarbete med Nordens närmaste omvärld, med de baltiska länderna, med nordvästra Ryssland, med Kanada och med Arktiska rådet. Där har vi aktivt drivit nordiska värderingar och målsättningar genom flera konkreta program och samarbetsprojekt. Vi kan säkerligen arbeta mer på detta sätt.

Jag vill avsluta med att tacka det norska ordförandeskapet för sättet att leda det på och för inriktningen på utvecklingen av den nordiska modellen. Det nordiska namnet är som många har sagt i dag en tillgång som vi fortsatt ska värna och utveckla.

Marit Nybakk (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

Fra min side er dette kommentarer på vegne av det kommende Presidiet for 2013.

«Den nordiska modellen i en ny tid» er en ambisiøs tittel og kanskje veiviser for formannskapet for Nordisk ministerråd i 2013. Jeg vil takke det kommende svenske formannskapet for et krevende program for det kommende året. Programmet vil også videreføre det arbeidet som allerede er på gang, både i Nordisk ministerråd, under det nåværende formannskapet, og i Nordisk råd. Programmet er opptatt av at vi i fellesskap skal møte de utfordringene som våre land står overfor, og - ikke minst - sikre at den nordiske modellen er bærekraftig også framover.

Det er viktig for både regjeringssiden og parlamentarikersiden at vi jobber mot de samme mål. Vi kan nok ha ulike standpunkt i en rekke saker - det har vi, og det skal jeg love at vi kommer til å ha. Men det er i brytningen mellom de ulike ideene og de politiske oppfatningene at de gode robuste resultatene blir til. Når meninger brytes mot hverandre, da skaper vi politikk.

Med finanskrisen som bakteppe er det viktig og riktig at programmet også retter seg mot ungdomsarbeidsledigheten. Jeg har lyst til å si at ungdomsarbeidsledigheten i Europa er helt uakseptabel, men den er også en veldig stor trussel mot vår framtid. Derfor er det viktig at ungdomsarbeidsledighet blir et hovedtema under det svenske formannskapet og for Nordisk råd i 2013. Vi vil sterkt støtte dette.

Vi ønsker å bidra til å finne fram til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsledigheten. Det vil vel komme fram også på torsdag at Nordisk råd i 2013 ønsker at Ministerrådet og rådet sammen kan holde et utdanningspolitisk toppmøte, hvor vi bl.a. bør belyse frafall i skolen og hvordan utdanning kan matche arbeidsmarkedet - se litt på det felles arbeidsmarkedet og synkronisering av utdanning innen Norden.

Det har vært sagt mye om den nordiske modellen tidligere i dag. Jeg finner likevel grunn til å komme med noen kommentarer. Jeg mener at den nordiske modellen består av fire komponenter.

Det er først og fremst naturligvis en økonomisk modell med blandingsøkonomi - markedsøkonomi der markedskreftene og privat sektor reguleres av staten, og der det er store velferdsstater og statlig infrastruktur. La meg sitere utenriksministeren fra Norge som sier at den nordiske

økonomiske modellen består av at vi skaper, og så deler vi. Dette er det vi ønsker at vi skal fortsette å gjøre.

For det andre en arbeidsmarkedsmodell med et trepartssamarbeid, der staten har spilt en rolle sammen med partene i arbeidslivet. Det har skapt vekst og stabilitet, og derfor løper heller ikke våre fagforeninger i gatene fordi de oppnår resultater i det systemet vi har.

For det tredje: Velferdsmodellen vår er universell, og den dekker alle. Velferden finansieres hovedsakelig over skatteseddelen, og så vil kanskje noen si at det er det lett for en norsk dame å si.

Så er det høy kvinnelig sysselsetting, det er det fjerde jeg vil legge vekt på. Vi pleier å si i Norge, når vi får utenlandske politikere på besøk, at det som virkelig skaper verdier hos oss – ja visst har vi olje, men den kan fort bli borte – er den høye sysselsettingen, og ikke minst at vi har kvinnene våre i arbeidslivet. Dette startet selvfølgelig på 1970- og 1980-tallet, hvor det ble nødvendig med framveksten av velferdsstaten og arbeidsplassene kom, og kvinnene strømmet inn i dem. Vi fikk barnehager, mammapermisjon og pappapermisjon. Og kan jeg få legge til: Feminismen og likestillingen har gjort den nordiske modellen så mye, mye varmere og mykere, og det vil vi også at skal fortsette.

I vår tid er også respekt for hverandre i et flerkulturelt samfunn viktig, det dreier seg også om menneskerettigheter for grupper og enkeltpersoner. Den svenske statsministeren var også inne på det.

Det svenske programmet for Ministerrådet griper rett inn i mange av disse problemstillingene som også har så stor betydning for Nordens innbyggere, og det griper inn i den dagsaktuelle politikken. Den kommende generalsekretæren for Nordisk ministerråd, Dagfinn Høybråten, som i hvert fall har sittet i salen her og fortsatt er medlem av Stortinget enn så lenge, uttalte for et par år siden at vi må ta politikken tilbake. Og: Ja, det skal vi gjøre.

Jeg skal snart slutte, men kan jeg bare få legge til at samarbeid om forsvars- og sikkerhetspolitikk med respekt for den sikkerhetspolitiske forankringen som det enkelte land har, er noe av det mest dynamiske som skjer. Det kommer vi også til å jobbe med i året som kommer både på regjeringsnivå og i Nordisk råd. Så ble det nevnt internasjonal solidaritet. Det vil jeg også sterkt støtte.

Og helt til slutt: Sammen skal vi jobbe for at den nordiske modellen skal være robust og bærekraftig også i en ny tid.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Ærede præsident, kære venner!

Jeg vil gerne tale på islandsk så man kan tage sine høretelefoner på.

Ég hef ekki haft langan tíma til að kynna mér formennskuáætlun Svíþjóðar en ég fagna henni og ég vil gjarnan gera tvö áhersluatriði Svíanna að umræðuefni hér. Þetta eru mikilvæg mál sem eiga brýnt erindi við okkur og eru þegar á dagskrá Norðurlandaráðs.

Í fyrsta lagi átak gegn atvinnuleysi ungs fólks. Tuttugu prósent af ungmennum 16-24 ára á Norðurlöndum hafa hvorki atvinnu né menntun. Og því miður er útlitið ekki gott hjá þessu unga fólki þegar spurt er hvort og hvenær það muni fá vinnu. Og í samfélögum okkar er að myndast

félagslegur arfur þar sem fleiri kynslóðir sömu fjölskyldu hafa verið án atvinnu. Þetta samrýmist ekki norræna velferðarkerfinu og við verðum að breyta því.

Ég verð hins vegar að segja að ástandið á Íslandi fer batnandi. Nýjar tölur einmitt frá því í dag sýna að atvinnuleysi hefur lækkað úr níu prósentum í hruninu niður í fimm prósent á síðustu þremur mánuðum og að aldrei hafa fleiri verið í framhaldsskólum og háskólum á Íslandi heldur en einmitt nú. En fimm prósent atvinnuleysi er hins vegar alltof hátt á íslenskan mælikvarða og markmiðið er að minnka það enn frekar.

Markmið okkar hér í norrænu velferðarsamfélagi hlýtur að vera að útrýma atvinnuleysi og gefa öllu ungu fólki tækifæri til þess að fá vinnu í samræmi við menntun sína og langanir. Þess vegna munum við fylgjast mjög vel með sænsku áætluninni um átak í þessum efnum og styðja við framkvæmd hennar. Í þessu samhengi vil ég líka minna á tillögu menningarmálanefndar um neyðaráætlun gegn atvinnuleysi ungs fólks sem við ræðum á fimmtudag hér í ráðinu.

Við í Vinstri græna flokkahópnum fögnum líka áherslu Svía á námuvinnslu og námugröft. Í umhverfis- og auðlindanefndinni höfum við einmitt sett námugröft á dagskrá 2013 og fulltrúar í nefndinni munu taka þátt í ráðstefnu sem verður haldin hér í Finnlandi í nóvember um námur og námugröft.

En margir í umhverfis- og auðlindanefnd hafa áhyggjur af eignarhaldi á námunum og nýtingu þeirra þegar stórfyrirtæki fá einkarétt og jafnvel eignarhald á námunum sjálfum. Alþjóðleg stórfyrirtæki deila ekki endilega hugsjónum okkar um grænan hagvöxt og sjálfbæra nýtingu auðlinda. Það höfum við og þekkjum við mörg og döpur dæmi um.

Hinn 21. október síðast liðinn gengu Íslendingar til kosninga um grundvöll fyrir nýja stjórnarskrá eins og hér hefur áður komið fram. Spurt var: Vilt þú að í nýrri stjórnarskrá verði ákvæði um að náttúruauðlindir sem ekki eru í einkaeign verði sameign þjóðarinnar? Áttatíu og tvö prósent sögðu já. Og ég hef þá trú að svarið yrði það sama ef aðrar þjóðir á Norðurlöndum yrðu spurðar sömu spurningar. Og ég hlýt í þessu samhengi að rifja upp tillögu Vinstri græna flokkahópsins um að Norðurlandaráð hvetji til þess að slíkt ákvæði verði sett í stjórnarskrá allra Norðurlandanna. Því við teljum í reynd að það sé forsenda fyrir sjálfbæra nýtingu náttúruauðlinda á Norðurlöndum að þær verði ekki einkavæddar heldur að arðurinn af auðlindunum nýtist samfélaginu í heild en ekki bara einkaaðilum. Við teljum sem sagt mikilvægt að styrkja undirstöður norræna velferðarkerfisins með sjálfbærri nýtingu auðlinda í samfélagslegri eigu og ég vona að við getum öll verið sammála um að vinna að því markmiði á árinu 2013. Takk.

Skandinavisk oversettelse:

Ærede præsident, kære venner!

Jeg vil gerne tale på islandsk, så man kan tage høretelefoner på.

Jeg har ikke haft lang tid til at sætte mig ind i Sveriges formandskabsprogram, men jeg hilser det velkomment, og jeg vil gerne omtale to af svenskernes fokuspunkter. Der er tale om vigtige spørgsmål for os, og de er allerede på Nordisk Råds dagsorden.

For det første indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden. 20 procent af unge i alderen 16-24 år i Norden har hverken job eller uddannelse. Og udsigten for disse unge mennesker er desværre dyster, når de bliver spurgt, om de regner med at få et arbejde, og i så fald hvornår. Og i vores samfund er der ved at danne sig en social arv, hvor flere generationer inden for samme familie har stået uden arbejde. Dette harmoniserer dårligt med vores velfærdssystem, og vi må gøre noget ved sagen.

Samtidigt må jeg konstatere at situationen i Island er på rette vej. Dagens nye tal viser et fald i arbejdsløsheden fra ni procent under det økonomiske sammenbrud til fem procent inden for de seneste tre måneder, og aldrig har der været så mange studerende på ungdomsuddannelserne og universiteterne i Island som nu. En arbejdsløshed på fem procent er dog stadigvæk alt for høj i islandsk kontekst, og målet er at reducere den yderligere.

Vores mål i et nordisk velfærdssamfund bør være at udrydde arbejdsløsheden, og give alle unge mennesker muligheden for at få et passende arbejde i forhold til deres uddannelse og ønsker. Derfor vil vi holde et godt øje med det svenske formandskabs initiativ på dette område, og støtte op om gennemførelsen. I den sammenhæng ønsker jeg at minde om Kultur- og Uddannelsesudvalgets forslag om en krisepakke mod ungdomsarbejdsløshed der bliver diskuteret på torsdag her i rådet.

Vi i den Venstresocialistiske Grønne Gruppes bifalder også at Sverige sætter fokus på minedrift og minebrydning. Vi i Miljø- og Naturresurseudvalget har netop sat minedrift på dagsordenen for 2013, og nogle af udvalgets medlemmer deltager i en konference om miner og minebrydning der finder sted her i Finland i november.

Men mange i Miljø- og Naturresurseudvalgett er bekymrede over ejerskabet og udnyttelsen af minerne, når store virksomheder får eneret og endda ejendomsretten til selve minerne. Internationale koncerner deler ikke nødvendigvis vores idealer om grøn vækst og bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne. Det har vi og kender vi alt for mange og sørgelige eksempler på.

Den 21. oktober i år gik islændingene til valg om grundlaget for en ny grundlov som allerede nævnt. Følgende spørgsmål blev stillet: Ønsker du, at der i den nye grundlov bliver en bestemmelse om, at naturressourcer, der ikke er i privateje bliver befolkningens fælleseje? 82 procent svarede ja. Og jeg tror på, at svaret ville lyde ens, hvis andre befolkninger i Norden blev stillet det samme spørgsmål. Og i den forbindelse må jeg minde om den Venstresocialistiske Grønne Gruppes forslag om, at Nordisk Råd opfordrer til, at en sådan bestemmelse indføjes i samtlige nordiske landes grundlove. For vi tror faktisk, at en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne i Norden forudsætter, at de ikke bliver privatiseret, men at overskuddet fra ressourcerne kommer hele samfundet, og ikke blot private til gode. Derfor finder vi det vigtigt at styrke det nordiske velfærdssystems fundament med en bæredygtig udnyttelse af ressourcer, der er samfundets fælleseje, og jeg håber at vi alle sammen kan blive enige om at tilstræbe dette mål i 2013. Tak.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Haluan kommentoida lyhyesti pääministeri Reinfeldtin ohjelmaa.

On mielestäni erittäin tärkeätä, että tämä kaivosteollisuus on nostettu esiin. Se on, kuten tiedämme, juuri Pohjoiskalotin alueella valtava teollisuudenala jo nyt ja sillä on kasvavat mahdollisuudet myös Suomen puolella, mutta se on ennen muuta tuolla alueella kaikkien, Norjan, Suomen ja Ruotsin, yhteistyöprojekti. Esimerkiksi työvoiman osalta tulee olemaan eri maista paljon työntekijöitä, jotka kulkevat naapurimaiden kaivoksissa, joten tämä rajaestekeskustelu kyllä liittyy tähän olennaisesti, erityisesti Tornionlaakson alueella, Pajala-Kolari-Kiiruna-alueilla.

Toinen asia on tämä logistiikan järjestäminen, joka ei tule onnistumaan muuten kuin niin, että Pohjoismaat tekevät siellä tiivistä yhteistyötä. Suomikin tarvitsee tien Jäämerelle, ja uskon, että myös Ruotsin puolen malmeja tullaan kuljettamaan Pohjanlahden satamiin Suomen puolelle.

Nostan vielä tässä esille erään asian, joka ei ole ollut esillä. Nimittäin tuo rajajokemme Tornion-Muonionjoki, joka on noin 550 kilometriä pitkä, on Natura-vesistöä, ja sen varrella asuu myös runsaasti väestöä. Olisi mielenkiintoinen yhteinen projekti rakentaa jätevesihuolto tuolle alueelle

sillä tavalla, että erityisesti Suomi ja Ruotsi tekisivät siinä yhteistyötä. Se olisi myös mielenkiintoinen EU-projekti, sillä EU tulee mukaan rahoituksen osalta jopa 70 prosentilla tällaisiin rajat ylittäviin jätevesiprojekteihin, jotka olennaisesti liittyvät tuohon Natura-alueeseen.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag vill kort kommentera statsminister Reinfeldts program.

Jag tycker det är mycket viktigt att gruvindustrin har tagits upp. Den är, som vi vet, en enorm industrigren just på Nordkalotten och den har växande möjligheter också i Finland, men framför allt är den ett samarbetsprojekt mellan alla länder på området, Norge, Finland och Sverige. Till exempel i fråga om arbetskraften kommer det att finnas många arbetstagare från olika länder som arbetar i gruvor i grannländerna, så gränsdebatten hänger nog väsentligt ihop med detta, i synnerhet i Tornedalen i regionen Pajala–Kolari–Kiruna.

En annan fråga är hur logistiken ska ordnas. Det kommer inte att lyckas utan att de nordiska länderna samarbetar intensivt i området. Också Finland behöver en väg till Ishavet, och jag tror att också malm från Sverige kommer att transporteras till hamnarna på Finlands sida av Bottniska viken.

Jag tar upp en fråga som inte nämnts ännu. Vår gränsälv Torne älv – Muonio älv, som är omkring 550 kilometer lång, är ett Natura-vattendrag och det bor mycket folk vid den. Det vore ett intressant gemensamt projekt att bygga upp avloppsservicen i området på så sätt att i synnerhet Finland och Sverige samarbetar. Det vore också ett intressant EU-projekt, för EU deltar med upp till 70 procent i finansieringen av sådana här gränsöverskridande avloppsvattenprojekt som på ett väsentligt sätt hänger ihop med Natura-området.

Generaldebat og debat om Budget for 2013

Onsdag den 31. oktober 2012 kl. 09.00

Præsident: Cristina Husmark Perhsson

Dokumentation:

- Samarbejdsministrenes redegørelse 2012 (Dokument 4/2012)

- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013, B 280/præsidiet (C 2)

Beslutning:

- *Rådet besluttede at tage Dokument 4/2012 til efterretning*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af B 280/præsidiet; C 2 blev godkendt - Rek. 14/2012*

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Årets budsjettprosess har vært noe mer krevende enn tidligere år. Det har sin bakgrunn både i vedtaket om et nytt prioriteringsbudsjett og i en langvarig politisk diskusjon om innsparinger på det nordiske budsjettet.

Den økonomiske krisen i Europa har også rammet de nordiske landene, om enn i ulik grad. Ønsket om reduksjoner i budsjettet har sin bakgrunn i krisen. Det har derfor vært forståelse for at Danmark tidligere i år framsatte ønske om innsparinger på det nordiske budsjettet. Kompromisset som vi ble enige om, bærer preg av nettopp det. Det nordiske samarbeidet bygger på konsensus, og det har derfor tatt tid å finne fram til felles løsninger.

Jeg vil gjerne få takke rådet og budsjettkomiteen for et konstruktivt samspill om budsjettene. Vi har sammenfallende syn på relevante temaer for det nye prioriteringsbudsjettet. Det har også forenklet de avsluttende drøftingene om de siste mindre forslagene og ønskene til budsjettet.

I det nordiske budsjettet for 2013 legger vi opp til en omlegging av budsjettstrukturen. Jeg mener at prioriteringsbudsjettet vil bidra til å fornye og utvikle det nordiske samarbeidet, og det vil tydelig vise hvilke hovedprioriteringer vi har for samarbeidet. Håpet er at dette vil resultere i økt effektivisering og fokusering på det nordiske samarbeidet, noe jeg vet Nordisk råd har vært spesielt opptatt av.

Prioriteringsbudsjettet utgjøres av midlene fra det avsluttende globaliseringsinitiativet og den såkalte formannskapspuljen. Til sammen er prioriteringsbudsjettet på 80 mill. danske kroner. Som et element i dette er en del av prioriteringsbudsjettet, 20 mill. danske kroner, forbeholdt finansiering av større strategiske satsinger som det kommende formannskapet ønsker å iverksette. Det skal blant annet bidra til å øke det nasjonale engasjementet for det nordiske samarbeidet i formannskapslandet.

Vi har hatt et godt samarbeid med Sverige, som har formannskapet neste år, i prosessen med å utmeisle prioriteringer under formannskapspuljen. Sverige vil videreføre arbeidet mot

ungdomsarbeidsledighet og motvirke frafall fra utdanning blant unge. Dette har vært viktige saker også under det norske formannskapet. I tillegg er NordMin et «*Network of Excellence*» innenfor gruvesektoren tatt inn under Sveriges formannskapspulje. Dette skal være med på å øke samarbeidet om innsatsen i den raskt voksende gruvesektoren. Utover det har Sverige initiativer om kortlivede klimagasser og sysselsetting gjennom utdanning. Alle innsatsene under prioriteringsbudsjettet skal innebære en felles nordisk nytte.

Den andre delen av prioriteringsbudsjettet på 60 mill. danske kroner skal brukes på følgende tre hovedområder: Grønn vekst, som vil være en oppfølging av statsministerinitiativet på området fra 2011. Bærekraftig nordisk velferd. Her inngår statsministerinitiativet på helseområdet som ble lansert i juni 2012. Dette omhandler konkrete saker som vi mener gir nordisk merverdi og samarbeid om. De nordiske helseministrene følger opp dette initiativet under prioriteringsbudsjettet. Videreføring av enkelte globaliseringsinitiativer, som KreaNord og klimavennlig bygging, er andre tiltak. Hermed sender vi et klart nordisk signal om noen av våre mest sentrale styrkeposisjoner.

I opprettingen av det nye prioriteringsbudsjettet har ministerrådet også tatt hensyn til Nordisk råds ønske om fornyelse av det nordiske samarbeidet. I korte trekk går kompromisset ut på at det ikke foretas noen nedskjæringer i budsjettet for 2013, men alle landene har forpliktet seg til å gjennomføre innsparinger på 5 prosent. i budsjettet for 2014. I tillegg skal det i løpet av 2015 og 2016 arbeides med å finne ytterligere innsparinger på inntil fem prosent. Dette er et resultat av en lang prosess og et uttrykk for et kompromiss. Det er samtidig et uttrykk for måten vi samarbeider på i nordisk sammenheng, og grunnlaget for vårt framtidige samarbeid. Kompromisset vil gi oss anledning til å gå nøye igjennom det samarbeidet vi har i dag, og samtidig rette fokus mot det vi ønsker skal være viktige prioriteringer framover.

Jeg vil derfor benytte anledningen til å innby alle parter, både i ministerrådet og i rådet, til å delta i arbeidet i månedene framover med å finne de nødvendige løsninger på det vedtatte sparekravet for 2014. Forslagene må sikre at det nordiske samarbeidet fortsatt står sterkt i årene som kommer. Målet må være å beholde aktiviteter og institusjoner som gir høyest mulig nordisk nytte. Slik kan vi oppnå et sterkere og mer profilert nordisk samarbeid på kjerneområder som er viktige for alle landene. Takk for oppmerksomheten.

Præsidenten gjorde opmærksom på, at dagsordenspunkterne var blevet byttet om - minister Aasrud startede med B 280/præsidiet i stedet for Dokument 4.

Per-Kristian Foss (H) (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Jeg står her som budsjettgruppens formann. Budsjettgruppen har hatt et godt samarbeid med den norske samarbeidsministeren under arbeidet med budsjettet. Våre prioriteringer har i stor grad vært sammenfallende. Uten å gå i detaljer kan man si at satsingen på særlig sunnhets- og helseområdet har vært vårt ønske og har vært sammenfallende med prioriteringsbudsjettet som ha vært lagt frem. Men – det må sies et «men» - prosessen denne gangen har vært veldig vanskelig. Skjult bak uttrykket «visse politiske vanskeligheter» mellom samarbeidsministrene, så fikk altså ikke vi avklaring om rammen for budsjettet før den 11. oktober. Det er lovlig sent dersom man skal ha innflytelse på prioriteringen innen budsjettet.

Jeg skal ikke bruke lang tid på det som har skjedd, men jeg vil bare si at den svenske minister som nå overtar, har – så langt vi har registrert – tatt erfaring av dette, og sier at budsjettgruppen vil bli invitert tidlig i 2013 til å drøfte prioriteringer som er nødvendige for det budsjettkuttet på fem prosent. som er varslet for 2014. Det er vi fornøyd med. Det er viktig at også de politiske

grupperingene, som alle er representert i budsjettgruppen, drøfter igjennom – nå mer enn tidligere – hvilke prioriteringer man ønsker å gjøre for 2014. Nå ser vi langt frem. For 2014 er det første budsjettet hvor man står overfor reelle kutt, i størrelsesorden 5 pst, og da er det budsjettgruppens klare ønske at dette ikke må være «ostehøvelkutt», kutt som er jevnt over det hele, men være et uttrykk for en prioritering av mindre viktige og viktige formål. Det å henfalle til «ostehøvelkutt», for å kalle det det, altså likt og prosentvis over hele linjen, er en form for slapphet, at man ikke evner å prioritere politisk. Så la oss håpe at ikke forsamlingen neste år henfaller til å sin tilslutning til slike kutt, men at man da er villig til å stå opp og gjøre en reell politisk prioritering.

Med disse ord understreker jeg at vi har kommet til enighet om budsjettet for 2013, altså det vi nå står overfor.

Det mangler kanskje avklaring på ett punkt, og det er et løfte som både generalsekretær og statsråd har gitt overfor budsjettgruppen, nemlig at vi får prioritert en del tiltak som skal avhjelpe rekrutteringsproblemene til sekretariatet i København. Uten å si noe galt om dansker, så er det veldig mange dansker i sekretariatet, og det er problemer med å rekruttere fra andre nordiske land. Det må gjøres noe, eventuelt med tilskudd eller ordninger, i sekretariatet – jeg skal ikke gå inn på detaljer her – for å styrke rekrutteringen utenom «moderlandet», altså utenom landet hvor sekretariatet ligger, nemlig Danmark. Løftene er ikke konkrete, men det er gitt et løfte til budsjettgruppen om at det skal iverksettes tiltak i løpet av 2013 med sikte på å avhjelpe dette problemet. Takk.

Åsa Torstensson (C) (Centerpartiet (C) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Fru president! Jag vill till stor del bekräfta det som Per-Kristian Foss sade i sitt inlägg och också upprepa en del saker.

Budgetarbetet och budgetdiskussionen med dess prioriteringar är alltid intressanta och spännande. De är en spännande del i samverkansformen. Här möts både partier och länder i överläggningar på ett mer korsbefruktande sätt. Årets budgetarbete är ett tydligt bevis på detta. Det har inneburit en mer komplicerad och otydligare budgetprocess, vill jag säga.

Från mittengruppens sida ser vi det som positivt att vi nu har en tydligare prioriteringsbudget för ordförandeskapet, vilket gör att det kan bli en tydligare politisk diskussion och prioritering sett från ordförandeskapets sida. Men generellt sett är mittengruppen kritisk till hur själva budgetarbetet har genomförts när det gäller Nordiska rådets och partigruppernas möjlighet att förhålla sig till ministerrådets förslag. Det kom mycket sent, som Per-Kristian Foss också framhöll, och dessutom upplevde vi att det pågick två parallella processer, och det förstärker aldrig vare sig samverkan eller tydlighet.

Med denna erfarenhet av årets budgetarbete väntar vi oss att kommande års arbete får ett helt annat upplägg. Nu lägger man fram ett förslag med en tydlig reducering av budgeten samtidigt som vi trots allt säger att vi ska ha fokus på framtid och ytterligare stärka samverkansformerna för det nordiska samarbetet. Då görs uppdraget ännu viktigare. Det budgetarbete som nu krävs för 2014 års budget ska börja tidigt. Precis som Per-Kristian Foss också angav ska det inte ske via någon osthyvelprincip, utan vi ska tydligt genomlysa budgetposterna, så att vi samtidigt som vi gör en reducering ändå kan ha fokus på att ytterligare stärka samverkansformerna för det nordiska samarbetet.

Silvia Modig (vänst) (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Ärade president! Jag kommer att tala finska. Ta hörlurarna. Annars vet jag att ni inte lyssnar.

Arvoisa presidentti! Menemättä yksittäisiin summiin tässä budjetissa ja sen priorisoinneissa minun puheeni tulee noudattamaan aika pitkälle edellisten puhujien näkemyksiä.

Meidän on muutettava ehdottomasti budjetin tekemisen käytäntöä. Kehys on annettava paljon aikaisemmin, jotta me parlamentaarikot ja puolueryhmät pääsemme vaikuttamaan sen sisältöön ja priorisointeihin.

Monelta taholta on pitkään kuulunut toiveita siitä, että me olisimme poliittisempia, jotta meillä olisi enemmän debattia. – No, paras tapa tähän on antaa meille lisää vaikutusvaltaa siihen tärkeimpään eli Pohjoismaiden neuvoston budjettiin. Se myös sitouttaa ihmisiä aivan eri tavalla tähän toimintaan, kun me pääsemme lausumaan asiasta. Tämä oli toki minun ensimmäinen budjettikokemukseni, mutta nyt tuli semmoinen tunne, että se tuli täysin ylhäältä annettuna ilman, että meillä oli siihen minkäänlaista vaikutusmahdollisuutta.

Erityisen tärkeätä on kehittää näitä käytäntöjä juuri nyt, kun meillä on edessä leikkauksia. Niistä vasemmistososiaalinen vihreä ryhmä haluaa sanoa: On erittäin hyvä, että leikkaukset eivät kohdistu ensi vuodelle vaan voimme tehdä ne rauhassa pohtien, yhdessä priorisoiden ja järkevästi kohdentaen. Vuosi 2014 tulee pian, ja ensi vuonna meidän käytäntömme budjetin laatimisessa tulee olla aivan toisenlainen.

Myöskään meidän ryhmämme ei pidä hyvänä, että leikkaukset toteutettaisiin juustohöylällä – viisi prosenttia kaikesta – vaan tulee käydä avointa ja hyvää poliittista debattia siitä, miten nuo leikkaukset kohdennetaan. Ne tulee kohdentaa järkevästi ja tarkoituksenmukaisesti ilman, että ne vaarantavat meidän ydintoimintoamme.

Vasemmistososialistinen vihreä ryhmä pitää erityisen tärkeänä, että tulevat säästöt eivät heikennä saarivaltioidemme Pohjolan-talojen toimintaedellytyksiä. Näillä taloilla on maissansa iso merkitys, jopa isompi kuin täällä mantereella, jossa naapurimaan Pohjolan-talo saattaa olla käytävän matkan päässä.

Mutta näillä sanoilla vasemmistososialistinen vihreä ryhmä on aktiivisesti mukana ensi vuonna laatimassa uutta budjettia, toivon mukaan aivan uusilla pelisäännöillä ja avoimessa hengessä.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Utan att gå in på enskilda summor i den här budgeten och dess prioriteringar kommer mitt anförande att i stor utsträckning överensstämma med de föregående talarnas synpunkter.

Vi måste definitivt ändra praxis för hur budgeten görs upp. Ramen måste ges mycket tidigare, så att vi parlamentariker och partigrupper kan påverka dess innehåll och prioriteringar.

Det har från flera håll länge hörts önskemål om att vi borde vara mer politiska för att vi ska ha mer debatt. – Nå, det bästa sättet att åstadkomma detta är att ge oss mer inflytande över det viktigaste, det vill säga Nordiska ministerrådets budget. Det binder också folk till verksamheten på ett helt annat sätt då vi får uttala oss om saken. Det här var givetvis min första erfarenhet av budgeten, men jag fick en känsla av att den kom helt som given från ovan, utan att vi hade någon möjlighet att påverka den.

Det är speciellt viktigt att utveckla denna praxis just nu då vi står inför nedskärningar. När det gäller dem vill Den vänstersocialistiska gröna gruppen säga: Det är mycket bra att nedskärningarna

inte gäller nästa år utan att vi kan dryfta dem i lugn och ro, prioritera tillsammans och rikta dem förnuftigt. År 2014 är snart här, och nästa år kommer vår budgeteringspraxis att vara helt annorlunda.

Inte heller vår grupp tycker att det är bra att genomföra nedskärningarna med osthyvelsmetoden – fem procent av allt – utan vi bör ha en öppen och bra politisk debatt om hur nedskärningarna riktas. De bör riktas förnuftigt och ändamålsenligt utan att äventyra vår kärnverksamhet.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen anser det speciellt viktigt att de kommande sparåtgärderna inte försvagar verksamhetsförutsättningarna för Nordens hus i våra öriken. Dessa hus har en stor betydelse i sina respektive länder, till och med större än här på fastlandet, där grannlandets Nordens hus kan ligga i andra änden av korridoren.

Med dessa ord är Den vänstersocialistiska gröna gruppen aktivt med om att göra upp en ny budget nästa år, förhoppningsvis med helt nya spelregler och i öppen anda.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Beklager at jeg surret med dagsordenen. Jeg må jo si at det å holde orden på papirmengden til dette møtet er en utfordring som vi kanskje kunne se på om vi kunne effektuere. Jeg tror jeg hadde «dagordningens» nr. 28, forslaget, så det har iallfall vært noen forslag til «dagordning».

Jeg er glad for at jeg får lov til å presentere samarbeidsministrenes redegjørelse for arbeidet i Nordisk ministerråd i 2012. Norge har hatt formannskapet i det nordiske samarbeidet i år, og vi har spesielt hatt velferdsstaten i et nordisk perspektiv, miljø og klima og nordisk samhørighet i fokus. Jeg er derfor veldig glad for at Nordisk råd har valgt utfordringene for den nordiske velferdsstaten som tema for statsministrenes toppmøte.

De nordiske landene må blant annet tilpasse seg demografiske endringer, med økt press på helse- og velferdstjenestene. Man må finne enda bedre løsninger på samfunnets oppgaver. Vi ønsker å beholde den nordiske velferden som vi kjenner den. Dette betyr at det er stor vilje til å tenke innovativt, til å lære av hverandres erfaringer og til å finne smarte fellesløsninger. Dette understreker viktigheten av samarbeidet og skaper nye initiativ.

Vi har i 2012 opprettet et prioriteringsbudsjett for strategiske satsinger. Avslutningen av globaliseringsinitiativene åpner for nye politiske prioriteringer for ministerrådets virksomhet. Prioriterte områder er blant annet grønn vekst og helse og velferd. Jeg mener denne nyordningen er et viktig initiativ for å skape politisk dynamikk i det nordiske samarbeidet og løfte fram enkelte områder.

Det vil bli orientert mer grundig om budsjettet – det har vi da allerede vært igjennom – og resultatene fra globaliseringsinitiativene og kommende prioriteringer i egne redegjørelser. Jeg vil likevel nevne arbeidet med en bærekraftig nordisk velferd, som ble vedtatt i år som et satsingsområde for Ministerrådets arbeid framover. Programmet bidrar til at Norden gjennom å arbeide sammen kan utvikle et bærekraftig og langsiktig velferdssystem. Det dreier seg om nye helhetlige løsninger, løsninger på arbeids-, helse- og utdanningssiden.

Arbeid med nordisk helse og velferd har vært viktig i 2012. Under statsministrenes sommermøte ble arbeidet på helseområdet spesielt trukket fram som et område med et stort potensial for økt

samarbeid. De nordiske helseministrene arbeider med konkrete prosjekter som vil komme nordiske innbyggere til gode.

De nordiske ministrene som er ansvarlige for sosialområdet, godkjente og undertegnet i 2012 en ny, nordisk sosialkonvensjon. De har også vedtatt at inkludering av utsatte unge i arbeid og utdanning skal være et sentralt tema i ministerrådets arbeid fram mot 2015. Unge utenfor skole og utdanning er en stor utfordring for alle samfunn. Det er en belastning for de unge det gjelder, og det er en svært dårlig bruk av viktige ressurser i samfunnet. Nordisk barne- og ungdomskomité, NORDBUK, har begynt arbeidet for å se på de ulike landenes innsats for å få unge inn i arbeidsmarkedet. Flere sektorer har på konferanser i løpet av året også løftet fram ulike aspekter ved ungdomsarbeidsledighet og frafall fra arbeid og utdanning. Dette har bidratt til erfaringsutveksling og utvikling av nye initiativ på området. I ministerrådet for utdanning og forskning har man gjort et stort arbeid for å se på samarbeidsformer og organisering i egen sektor for å bidra til kreativitet og økt dynamikk.

Arbeidet med oppfølgingen av de åtte statsministerinitiativene for grønn vekst for 2011 er godt i gang i de involverte ministerområdene. Området er et prioritert felt i det nordiske samarbeidet, og Ministerrådet for fiskeri, havbruk, jordbruk, næringsliv og skogbruk vedtok under sitt møte i Trondheim i juni en deklarasjon om primærnæringenes og matvaresektorenes ansvar for grønn vekst.

Oppfølgingen av handlingsplanen for bedre helse gjennom kosthold og mosjon har også vært viktig.

I de nordiske miljøministrenes klimasamarbeid står de nordiske landenes arbeid mot utslipp av kortlivede klimadrivere høyt på agendaen. På ministermøtet på Svalbard i mars ble det undertegnet en erklæring om felles innsats for å redusere utslipp av kortlivede klimadrivere i de nordiske landene.

Den nordiske strategien for bærekraftig utvikling er revidert i år. Den nye strategien legges fram som ministerrådsforslag her på sesjonen og er en viktig videreføring av et langsiktig arbeid i ministerrådet. I flere av ministerrådene har det pågått et stort arbeid med å sluttføre de enkelte globaliseringsinitiativene og formidle og videreføre resultatene som har kommet ut av initiativene.

I 2012 har særlig arbeidet med grensehindere stått sentralt. I april i år ble det arrangert en parlamentarisk temadebatt om grensehindere i alle de nordiske samarbeidene, og jeg tror mange av oss synes det var en interessant debatt.

Det har også pågått et stort arbeid med oppfølgingen av ekspertgrupperapporten om grensehindere på arbeidsmarkedet og sosialområdet, og i sommer fikk vi Solstranderklæringen om avskaffelse av grensehindere på helse- og sosialområdet. Arbeidet med å utvikle en handlingsplan om grensehindere er godt i gang, og i den forbindelse ser arbeidsgruppen også på den mest hensiktsmessige organiseringen av arbeidet. Jeg deltok selv på Grensetjänstens Morokuliens 10-årsjubileum, og jeg synes vi skal reflektere over alle de hindere som har blitt løst de siste årene, samtidig som man opprettholder fokuseringen på alle saker som fremdeles er utestående. Samarbeidsministeren fra Åland vil snakke mer om grensehinderarbeid i sin redegjørelse senere i dag.

Det nordiske samarbeidet om bekjempelse av internasjonal skatteflukt har vært framgangsrikt og bidratt til at de nordiske landene er verdensledende på avtaler om informasjonsutveksling på skatteområdet. De nordiske landene har nå inngått avtaler om informasjonsdeling med 40 stater. Dette har ført til og avdekket at flere saker om skatteunndragelse og tilleggsskatt har kommet opp, og det har også ført til en økning av frivillige rettelser.

Flere ministerråd vil i 2012 legge fram nye handlingsplaner – på miljøsektoren, arbeidslivssektoren og kultursektoren og dessuten på det regionalpolitiske området.

Det har vært stor aktivitet også på språk- og kulturområdet i 2012. Jeg har lyst til å trekke fram beslutningen i kultursektoren om å løfte fram barne- og ungdomslitteratur. Økt fokusering på nordiske barn og ungdommer når det gjelder språk og kultur er viktig med hensyn til det framtidige nordiske samarbeidet, og er en verdi i seg selv.

Norden og velferd var temaet på årets bok- og bibliotekmesse i Göteborg. Den nordiske paviljongen hadde mer enn 70 innslag på programmet med temaer som litteraturens betydning for bildet av Norden og nordisk identitet og nye fortellerformer.

Nordisk ministerråd har i 2012 også profilert seg på ulike nordiske og internasjonale plattformer. Ministerrådet for likestilling deltok på FNs kvinnekonvensjonsmøte i New York og arrangerte to velbesøkte seminarer på minister- og ekspertnivå om nordisk likestilling.

Retningslinjene for samarbeidet med de baltiske landene og med Nordvest-Russland utløper i 2013. Vi har i år satt i gang en evaluering av Nordisk ministerråds samarbeid med disse områdene etter 2013. En arbeidsgruppe har i dialog med samarbeidspartnerne arbeidet med hvordan samarbeidet best kan utvikles i tiden framover.

Nordisk ministerråd deltok aktivt på Rio+20-konferansen i juni 2012 og arrangerte blant annet ministerdialog om miljømerking og seminarer om bærekraftig matproduksjon og om likestilling og bærekraft. Arrangementene fikk stor oppslutning og er et godt eksempel på hvordan nordiske land kan bidra med sine erfaringer internasjonalt og samtidig styrke den fellesnordiske merkevaren om en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig region.

Vi har lagt bak oss et år med mye godt nordisk arbeid. Jeg ser fram til en konstruktiv og interessant debatt om redegjørelsen og et godt samarbeid også i året som kommer, og jeg vil ønske Sverige lykke til med formannskapet i 2013.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg merket meg statsrådens innlegg om dette med grensehindringer, og jeg kan slutte meg til det hun sa om det.

Vi hadde tidligere i år debatter i de nordiske parlamentene omtrent samtidig om grensehinderspørsmålet, og min erfaring fra å delta i den debatten vi hadde i Stortinget, var at dette var en veldig god debatt, en levende debatt, hvor det kom fram veldig mange gode innspill.

Mitt spørsmål er: Når man først går til en slik øvelse å ha debatter om det samme temaet i alle parlamentene – hvilken oppfølging er det av disse innspillene og debattene i etterkant fra ministerrådets side? Jeg vil anta at det i alle disse debattene framkom gode innspill fra parlamentarikerne, noe som måtte være interessant for ministerrådet å følge opp i etterkant.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Nå er det jo en egen redegjørelse om grensehindre senere i dag, men jeg kan si at fra norsk side har vi selvsagt tatt tak i de forslagene som kom opp i debatten i Norge, og vi har kvittert ut det i en stortingsmelding som er lagt fram for Stortinget. Meldingen ble dessverre ikke behandlet i Stortinget før vi reiste hit, men informasjonen ligger i alle fall i den stortingsmeldingen.

Så er det jo, som jeg har opplyst om, satt i gang et arbeid med å lage en egen handlingsplan for hvordan vi skal jobbe mer systematisk med de identifiserte grensehindrene i Norden. Den

handlingsplanen kommer vi til å legge fram i 2013, og den vil være en mer systematisk tilnærming til grensehinderproblematikken, der vi jobber med både temaer og områder.

Det arbeidet som skjedde blant annet med den rapporten som ble lagt fram på forsommeren om grensehindre på arbeids- og sosialområdet, er et eksempel på hvordan vi systematisk har tatt tak i grensehindre på de enkelte sektorområdene, og jeg tror det er en god måte å komme videre på. Men forslagene som ble tatt opp i Norge, har vi kvittert ut i den stortingsmeldingen vi har lagt fram for Stortinget.

Karin Åström (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den socialdemokratiska gruppens talsperson

Fru president! Presidium och medlemmar! Som nordister kan vi konstatera att intresset för Nordenfrågorna väsentligt har ökat de senaste åren. Det har ökat såväl inom de nordiska länderna som utanför oss, i ett globalt perspektiv. Vi beskrivs alltmer som en intressant, dynamisk region, och då är det inte länderna var för sig utan mer Norden som ett samlat begrepp som det handlar om. Världen utanför oss är nyfiken på vad det är för gott vi gör och på vilket sätt vi samarbetar. Hur ser vår inre sammanhållning ut? Hur kan vi ha så stark nordisk välfärdsmodell? Och vad behöver politiken göra för att det fortsatt ska vara så?

Frågorna från världen utanför är många, men också från människor här i Norden och från oss själva. Svaren från oss kan säkert se olika ut i dag, men jag tror att det är klokt att vi tar till oss den jubileumsrapport vi fick presenterad för oss i går, där det finns kloka idéer. Vi kryddar med Wetterbergs tankar om en förbundsstat, och så hamnar vi kanske så småningom i konsensuslösningar mitt emellan.

En av de punkter som tas upp i jubileumsskriften och som jag vill lyfta här är att vi behöver satsa mer på kunskap om Norden. För att vi ska kunna berätta för världen utanför vad det är som vi gör så bra i exempelvis konfliktlösning, jämlikhet, välfärd och internationellt samarbete måste vi lära mer om det. Det är också angeläget att vi satsar mer på just kunskap i våra skolor. Vi måste sätta mer fokus på våra barn, som behöver lära sig mer om våra grannländers historia, politik, samhällsbygge språk och geografi.

Vi behöver mer av utbytesprogram mellan lärare och elever i våra nordiska länder. Inom Norden utbyts tankar, idéer och erfarenheter som aldrig förr. Länder som har hög kompetens på vissa områden delar gärna med sig av sina erfarenheter. Vi vet att ett Norden där kunskap och arbete sätts i centrum är viktigt för att vår region ska stå sig stark i den globala konkurrensen.

I Nordiska ministerrådet finns nu tankar hos utbildningsministrarna om ett eventuellt utbyggt samarbete rörande utbildning och skola i Norden. Jag ser fram emot kulturutskottets förslag om ett nordiskt utbildningstoppmöte, som kommer att behandlas i morgon. Det är en unik möjlighet att öka erfarenhetsutbytet och kompetensutvecklingen inom just pedagogik, utbildning också kallad *best practice*. Ett nordiskt samarbete på detta område kan ha en positiv effekt på utbildningssystemet, då kunskaper från hela Norden kommer till användning. Detta bidrar i sin tur naturligtvis till att höja statusen och resultaten i våra skolor i Norden.

Vi vet alla härinne att det i framtiden kommer att ställas än högre krav på utbildning för att man ska kunna få jobb. Utbildningsnivån i världen höjs drastiskt. Det är en bra utveckling som vi bejakar då det kommer att leda till större välstånd för stora grupper i världen. Dock ställer det stora krav på oss i Norden att följa med och utveckla vår skola. Ett framgångsrikt recept är just att öka vårt nordiska utbildningssamarbete.

Jag sätter nu min förhoppning till att Sveriges ordförandeskap under det kommande året ska stötta förslaget om ett ökat nordiskt utbildningssamarbete. Jag ber också att få tacka så mycket för den redogörelse som Rigmor Aasrud gav oss. Jag tackar också Norge för ett bra ordförandeskap.

Silja Borgarsdóttir Sandelin

Præsident, Ungdommens Nordiska Råd

Ärade president, ministrar, nordiska parlamentariker.

Fyra personer under 30 år pensioneras dagligen på grund av arbetsoförmögenhet. Den snabbast växande gruppen som pensionerar sig är under 35 år. Detta gäller Finland, min generation och några av mina vänner, men liknande oroväckande talturer hördes av flera av er från de olika nordiska länderna igår i denna sal.

Vi har inte råd att ha en stor grupp människor som pensioneras innan de ens fått sin fot på arbetsmarknaden. Varje ungdom som faller utanför samhället är ett misslyckande för den individen, dess nära och kära och för hela samhället. Den enskilda människan ska ta ansvar för sig själv, men detta är speciellt ett problem som våra länder måste ta ett starkare grepp om. Problemet, som beror blant annet på ökade krav på rätt utbildning, på hård konkurrens om arbetsplatser, på ständig omskolning och på att leva och tänka på ett visst sätt för att klara sig, gör att många unga känner sig pressade, osäkra och otillräckliga.

En stor del av ungdomarna som faller utanför samhället saknar utbildning. Det bör tryggas en god utbildning för alla och efter det möjligheter att vidareutbilda sig. En högklassig utbildning ska vara en av Nordens framgångsfaktorer och anses kanske vara det i dag. Men det räcker inte med enbart utbildning. Goda resultat i PISA-mätningar i all ära, men det betyder inte särskilt mycket om själen mår dåligt. Skolhälsovården och studenthälsan kollar synen, mäter blodtrycket och gör många andra undersökningar som är kopplade till den fysiska hälsan. Varför inte också kartlägga det mentala tillståndet? Den mentala hälsan är den enda sjukdomsformen som inte undersöks rutinmässigt, samtidigt som den psykiska ohälsan ständigt ökar. Det är av största vikt att vi redan i ett tidigt skede tar tag i de ungas psykiska illamående för att problemen inte senare ska få växa sig ännu större.

Vi är eniga om att ungdomsarbetslösheten är på en oroväckande nivå i alla våra länder, och får vi inte styr på den nu blir problemen flera och större i framtiden. Det är viktigt att vi kan hjälpa ungdomar att hitta den väg de trivs med och inte tvinga in dem i arbetsformer de inte känner sig hemma med. Möjligheter för ungdomar att testa olika branscher genom sommarjobb och praktikplatser är av största vikt även över nationsgränserna. Att fritt utöva sitt yrke över gränserna är dock inte så lätt för alla. Ungdomens Nordiska råd vädjar till Nordiska rådet och de nordiska länderna att vidta åtgärder för bättre koordination gällande kompetenskrav inom yrkesutbildningen. För tillfället finns det til exempel. byråkratiska hinder för en finländsk elektriker som vill söka jobb i ett annat nordiskt land. Dessutom upplever många ungdomar att erkännande av kompetens och examina är byråkratiskt och oflexibelt. Mer överensstämmande kompetenskrav skulle tjäna studerande, arbetare, företag och näringslivet.

Det gläder mig att höra att Sveriges ordförandeskap under nästa år valt att lyfta fram ungdomsarbetslösheten. Oberoende om det handlar om uppsökande verksamhet, ungdomsgarantin eller andra stödåtgärder för att bekämpa ungas utanförskap och arbetslöshet bör vi ta lärdom av varandras erfarenheter. Speciellt bör vi lära oss av varandras modeller då det gäller olika förebyggande åtgärder så att vi i mindre grad måste kämpa med problem då de är som värst.

Genom att hitta olika stödåtgärder som passar mångfalden av människor i våra samhällen, kan vi förebygga att flera unga faller utanför. Jag vill se seriösa åtgärder av alla nordiska regeringar, för

att unga ska hitta rätt i livet, på arbetsmarknaden och den vägen vara med om att skapa en hållbar framtid med välmående arbetstagare.

Martin Kolberg (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg takker statsråd Aasrud for en god redegjørelse. Det er ingen grunn til ikke å mene at samarbeidsministrene også i år har gjort et godt stykke arbeid.

Når jeg tar ordet, når vi nå behandler samarbeidsministrenes redegjørelse, er det fordi jeg har lyst til å løfte en problemstilling. Samarbeidsministerne har sitt eget program, og regjeringene har sitt eget arbeid. Men det er en erfaring som jeg har etter å ha arbeidet her i Nordisk råd, og som jeg tror alle har, og det gjelder regjeringenes oppfølging av enstemmige vedtak her i Nordisk råd.

Vi gjør mange viktig og gode vedtak – de aller fleste er enstemmige. Men så opplever vi – og det er min frustrasjon – at disse vedtakene ikke blir effektuert eller fulgt opp på en tilfredsstillende og konkret måte. Et eksempel på hva jeg mener – noe vi har arbeidet mye med i det utvalget jeg sitter i, Medborgerutvalget, og som vi har vedtatt høytidelig etter lange utredninger – er nordisk flaskepant. Nå skal det visstnok på utredning igjen av grunner som jeg ikke forstår.

Jeg vil gjerne ha både Rigmor Aasruds og andre samarbeidsministres refleksjoner rundt dette. Jeg forstår meget vel og veldig godt at regjeringene ofte må ta andre hensyn enn det en parlamentarisk forsamling kan og må gjøre, men ikke desto mindre er dette en frustrasjon som det snakkes veldig mye om i korridorene her. Det må, hvis vi skal greie å fornye og forsterke det nordiske samarbeidet, bli slik at det vi gjør her, blir tatt på konkret alvor. For vi gjør jo ikke dette – i denne veldig seriøse forsamling – bare for at vi skal vedta en resolusjon. Vi gjør jo dette for at det skal få en virkning i de nordiske samfunnene. En debatt rundt forholdet mellom samarbeidsministrenes arbeid og arbeidet her i denne forsamlingen synes jeg det er på tide å få tatt. Det er selvfølgelig ikke mulig å få tatt den fullt ut her nå, men det er helt nødvendig at vi i hvert fall reiser den. Derfor hadde jeg lyst til å holde dette innlegget nå når vi drøfter det som på norsk heter beretningen.

Jeg hører også gjerne representanter for Presidiet si noe om dette. Det er jo Presidiet som er våre fremste tillitsvalgte, og som har et ansvar for at det som vi vedtar her, blir faktisk politikk og fulgt opp. Så jeg hører også gjerne representanter for Presidiet uttale seg om de synspunktene som jeg har her.

Kimmo Sasi (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Herr president

Jag vill tacka samarbetsministrarnas ordförande för en god redogörelse. En sak som jag skulle vilja fokusera på är effektivitet i vårt arbetet. Rådet godkänner kanske lite för många resolutioner och tyvärr ganska få av dem leder till konkreta resultat. Och där tror jag att vi i rådet och kanske också i ministerrådets arbete borde tänka mera vilka initiativ kan ge mer nordisk nytta, så en nordisk nytta-bedömning skulle vara väldigt bra. Och sedan, man borde inte stoppa processen om det är något land som har problem med förslaget. Jag tar till exempel returflasksystemet.

Det är bara Finland som sade att vi har problem och processen har stoppats, men man borde gå vidare och försöka lösa dem; om något land har problem borde man vara ivrigare, mera bestämd när man för de här processerna framåt. Jag kan til exempel. inte ännu förstå varför vi inte har ett gemensamt returflasksystem, pantsystem, här i Norden och man borde försöka arbeta med det.

När det gäller beslutsprocessen kan jag nog förstå att vi har enighet om att man inte kan ha många internationella organisationer där man kan fatta beslut med kvalificerad majoritet; tre av de nordiska länderna är medlemmar i den Europeiska unionen och det sätter vissa gränser på vårt beslutsfattande. Men vad man skulle kunna tänka sig i det nordiska samarbete ett förstärkt samarbete som vi har i den Europeiska unionen. Om det är fyra av fem länder som tycker att vi kan förverkliga någonting så man skulle låta de här fyra länderna gå framåt och sedan ge det femte landet möjliget att senare komma med i det gemensamma systemet. Så skulle man kunna gå framåt och då tar man hänsyn till den nationella suveräniteten men svaret är att inte säga att inte alla är eniga, då kan man inte göra någonting utan låta de som är beredda gå framåt.

Sedan när det gäller vår framtid om rapporten Nordiska gemenskap är den i och för sig bra. Jag tycker att vi ska stärka det partipolitiska samarbetet i Nordiska rådet. Vi kan verkligen lära oss av olika politiska lösningar i de olika nordiska länderna; jag tror att vi kan ha en stor nytta av detta. Där ska vi satsa mer av våra resurser.

Vad gäller budgeten borde den ges av ministerrådet i god tid till parlamentarikerna så att vi verkligen har tid att fatta beslut. Nu är det på det viset att ministrarna fattar beslut om ramen medan innehållet bestäms av parlamentarikerna och då behöver man god tid för detta. Jag hoppas att nästa år har vi möjligt att man minst en månad före kan överlämna budgetförslaget till parlamentarikerna. Man kunde tänka sig att när vi ska spara skulle vi göra en nollbudget, bygga upp budgeten från noll uppåt och se vad som är viktigast i det nordiska samarbetet.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Jeg oppfattet at jeg fikk et par spørsmål som det kan være greit å besvare. Takk for gode innspill på min redegjørelse. Jeg vil minne om at samarbeidsministrene utfører veldig lite av det gode nordiske samarbeidet som foregår. Det skjer faktisk i de respektive fagministeriene, og aktiviteten der har vært stor.

Så stiller Martin Kolberg (A) noen spørsmål knyttet til hvorfor det er så få av rekommandasjonene som faktisk blir fulgt opp. Vi mener faktisk at vi har et ganske grundig arbeid med de rekommandasjonene som blir vedtatt, men jeg synes vi alle sammen bør merke oss det som Nordisk råds kontrollkomité har gitt av anbefalinger til årets regnskap, og hvordan vi jobber. Jeg synes Kontrollkomiteen har gitt gode råd, konkrete råd. Det er råd vi bør følge i ministerrådet, og jeg vil mene at også Nordisk råd bør se på de gode forslagene. Jeg skjønner at det er det det legges opp til under behandlingen knyttet til Kontrollkomiteens virksomhet i dag.

Så til Martin Kolberg (A) og pant. Ja, det er jobbet mye med pant i Norden for å finne gode løsninger, og det utredes mer. En av grunnene til at vi nå har problemer, er at industrien ikke blir enig om en standard. Vi har et internt nordisk problem, men det er også utfordringer for Danmark mot Tyskland og for Finland mot de baltiske landene. Da er det viktig at man finner fram til løsninger som ikke bare virker internt i Norden, men der vi også kan få med oss de andre nabolandene våre. Det jobbes det med. Det er fortsatt et arbeid som pågår, og det er satt av penger i budsjettet for å løse den konkrete saken – i tråd med de anbefalingene rådet har gitt.

Globalisering og grænsehindringer

Præsident: Åsa Torstensson overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse 2012 (Dokument 5/2012)

- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder 2012 (Dokument 6/2012)

- Præsidieforslag om et grænseløst Norden, A 1565/præsidiet

- Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer, A 1558/præsidiet

- Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser,A 1559/kultur

Beslutning:

- *Rådet besluttede at tage Dokument 5/2012 til efterretning*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 6/2012 til efterretning*
- *Præsidets rekommandation i anledning af A 1565/præsidet blev godkendt - Rek. 15/2012*
- *Præsidets rekommandation i anledning af A 1558/præsidet blev godkendt - Rek. 16/2012*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af A 1559/kultur blev godkendt - Rek. 17/2012, Rek. 18/2012*

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbejdsminister

Fru President! Ärade Nordenvänner! För drygt fem år sedan gick startskottet för ett förnyat nordiskt samarbete med syfte att möta den globaliserade världens nya möjligheter och utmaningar. Det nordiska globaliseringsinitiativet innebar ett krafttag för att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och synliggöra Norden som en föregångsregion. Totalt sett resulterade satsningen i hela 22 konkreta globaliseringsprojekt. En stor del av dessa kommer nu att avslutas i år och under 2013.

Efter fem års intensivt arbete blir detta därmed den sista globaliseringsredogörelse som samarbetsministrarna lämnar till de nordiska statsministrarna och till Nordiska rådet. Jag vill därför ta tillfället i akt att fokusera på initiativets helhetsmässiga effekter, men jag vill också blicka framåt och berätta om de framtida prioriteringar som nu väntar ministerrådets verksamhet.

Globaliseringsinitiativet har inneburit ett gemensamt ansvarstagande för klimatfrågorna med satsningar på miljö- och energiområdet. Vi har bland annat arbetat med utvecklingen av ett gemensamt hållbart energisystem och med att stärka ett energieffektivt byggande inom den nordiska byggsektorn. Sammantaget har vi genomfört den största gemensamma forskningssatsningen på klimatområdet någonsin med det så kallade Nordiska toppforskningsinitiativet.

Globaliseringsinitiativet har också inneburit en mer offensiv marknadsföring av Norden som föregångsregion. Vid en rad centrala evenemang runt om i världen har Norden profilerats som en kreativ och innovativ region. Här har den nordiska kulturen lyfts fram genom att presentera framgångsrika kreativa industrier som exempelvis film- och matsektorn.

Sammanfattningsvis kan Globaliseringsinitiativets resultatlista göras lång, vilket är ett gott tecken. Jag uppmuntrar er därför att ta del av den skriftliga redogörelsen i sin helhet.

Förutom de utåtriktade aktiviteterna har Globaliseringsinitiativet även medfört en rad verksamhetsförbättringar inom ministerrådet. Initiativet har inneburit att ministerrådet utvecklat och anpassat både budget och den organisatoriska strukturen till ett utökat samarbete mellan olika sektorer. Samverkan har blivit tätare både mellan de olika ministerråden och mellan de olika departementen i de nordiska länderna. Vi är övertygade om att dessa verksamhetsförbättringar och lärdomar även kommer till nytta i det fortsatta arbetet, inte minst när de avslutade enskilda globaliseringsprojekten nu öppnar upp för nya prioriterade satsningar inom ministerrådets verksamhet.

Precis som den norska samarbetsministern tidigare redogjort för har vi samarbetsministrar beslutat att från och med nästa år inrätta en prioriteringsbudget. Prioriteringsbudgeten är uppdelad i två delar och består dels av projekt som initieras av inkommande ordförandeskap, dels av en del där förslagen väcks av generalsekreteraren.

Syftet med prioriteringsbudgeten är att skapa större utrymme för strategiska och innovativa satsningar som genererar nordisk nytta. Ytterligare ett syfte har varit att skapa mer politisk sprängkraft och väcka ett handlingskraftigt intresse för samarbetet i de nordiska huvudstäderna. Möjligheten att påverka prioriteringsarbetet har också väckt stort engagemang i Stockholm, och jag ser med förväntan fram emot de förslag som kommer att presenteras av de framtida ordförandeländerna.

Sverige har som ordförandeland 2013 tagit initiativ till fyra projekt inom ramen för prioriteringsbudgeten. Utgångspunkten för dessa satsningar är övertygelsen om att det nordiska samarbetet, i ökad utsträckning, kan användas för att gemensamt möta de samhällsutmaningar som våra länder står inför.

Det första av dessa projekt handlar om att få fler unga i arbete. Ungdomsarbetslösheten är en utmaning för samtliga nordiska länder. Under rubriken "Fler unga i arbete i Norden" kommer Sverige under 2013 att genomföra ett brett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. I maj kommer ett jobbtoppmöte att anordnas som samlar statsministrarna från de nordiska länderna, ledarna för Färöarna, Grönland och Åland samt berörda från olika delar av samhället, som ungdomsorganisationer, arbetsmarknadens parter, myndigheter och arbetsgivare med många unga anställda.

Det andra svenska initiativet under ordförandeskapsåret handlar om en kraftsamling inom den nordiska gruvnäringen. Ett expertnätverk, kallat Nordmin, kommer att etableras och föra samman intressenter inom den nordiska gruv- och mineralsektorn för att stärka gruvnäringens konkurrenskraft. Genom innovation, näringsutveckling och samverkan inom forskning och utbildning ska Nordmin förhoppningsvis bidra till den fortsatta utvecklingen av en hållbar nordisk gruvnäring.

Det tredje ordförandeskapsprojektet gäller förstärkta insatser för att minska utsläppen av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar. Initiativet fokuserar särskilt på att minska halterna av sot och troposfäriskt ozon i atmosfären och syftar därmed till att påverka både klimat och luftkvalitet. Initiativet ska dels öka kunskapen om dessa utsläpp från källor i Norden, dels tydliggöra vilka åtgärder som är effektivast för att minska utsläppen i de nordiska länderna.

Det fjärde och sista svenska prioriteringsprojektet handlar om arbetsplatsförlagt lärande och syftar till att underlätta övergången mellan utbildning och arbete. Initiativet omfattar både unga och vuxna som ska ges möjlighet till arbetsplatsförlagd utbildning som leder till jobb. Projektet ska ha som mål att utveckla kvaliteten i arbetsplatsförlagt lärande och därmed underlätta övergången till arbetsmarknaden samt nå nya elevgrupper.

I den andra delen av prioriteringsbudgeten har vi samarbetsministrar valt att lyfta fram några särskilda områden: grön tillväxt, hälsa och välfärd samt de återstående projekten inom Globaliseringsinitiativet.

Inom detta arbete kommer ministerrådet att fortsätta med de åtta statsministeruppdragen om grön tillväxt som pågått sedan sessionen i fjol. Vi fortsätter därmed arbetet med att realisera den ambitiösa visionen Norden – ledande i grön tillväxt som understryker den potential som finns inom det nordiska samarbetet för exempelvis energieffektivisering, miljömedvetenhet och innovations- och forskningssatsningar.

Denna del av prioriteringsbudgeten har också gett upphov till ett nytt flaggskeppsprojekt inom hälsa och välfärd. Syftet med initiativet som ryms inom ramen för Hållbar nordisk välfärd är att bidra till utvecklingen av långsiktiga och hållbara välfärdssystem i Norden, bland annat genom att samverka för att utveckla nya och effektiva behandlingar på hälsoområdet.

De övriga initiativen inom prioriteringsbudgeten är en vidareföring av pågående globaliseringsinitiativ, såsom satsningen på klimatvänligt byggande, samt en fortsättning av satsningen på kreativa näringar, Krea-Nord.

Slutligen: För fem år sedan när startskottet gick för Globaliseringsinitiativet var målsättningen – som jag nämnde inledningsvis – att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och synliggöra Norden som en framgångsregion. När vi nu avslutar delar av detta initiativ innebär det inte på något vis att målsättningarna blivit inaktuella. Jag vill hävda att de i högsta grad är centrala även för det fortsatta nordiska samarbetet. Genom den nya prioriteringsbudgeten har vi nu vässat verktygen för att arbeta vidare med dessa framtidsfrågor med förnyad kraft.

När Sverige tar över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013 är det med övertygelsen om att vi kan vidareutveckla och stärka det nordiska samarbetet ytterligare - för att möta en ny tids möjligheter och utmaningar.

Per-Kristian Foss (H) (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Mitt innlegg knytter seg til globaliseringsredegjørelsen, og jeg sier det i kraft av å være Presidiets rapportør på globaliseringsspørsmålet de siste tre årene.

Samarbeidsministrenes globaliseringsredegjørelser viser til et innlegg til statsministermøtet i Finland i 2007 som såkalt starten på ministerrådets globaliseringsinitiativer. Saken har egentlig en annen forhistorie som denne avslutningen kanskje kan minne oss om.

I august 2005 publiserte Nordisk ministerråds sekretariat i fellesskap med et publisisthus som heter Mandag Morgen, et debattopplegg som het "Norden som global vinnerregion" med undertittel "På sporet av den nordiske konkurransemodell". I publikasjonen oppfordret 27 ledende nordiske opinionsdannere de nordiske regjeringer til å gå sammen om en felles ambisiøs vinnerstrategi med bruk av de nordiske styrkeposisjonene og utnytte mulighetene i globaliseringen. Debattheftet ga gode svar på hva som er særpreget for Norden, hva som bør være landenes sterke sider i den globale konkurransen og hvilke visjoner man bør ha for Norden. Nordisk råd studerte rapporten nøye, og den ble satt på dagsordenen både i Næringsutvalget og i Presidiet.

Fra Ministerrådets side var det den gang stille, helt stille. Nordisk råd var da i ferd med å planlegge det første toppmøtet med statsministrene under sesjonen høsten 2006. Det ble enighet i Presidiet om at temaet for det første toppmøtet skulle være utvikling av Norden som global vinnerregion. Den danske statsministeren avsluttet toppmøtet og sa følgende: Derfor vil mitt forslag være at samarbeidsministrene bringer saken videre til neste statsministermøte under finsk formannskap.

Det statsministermøtet som den danske statsministeren siktet til, fant sted i Finland i juni 2007. Fra det møtet sendte statsministrene en pressemelding som siden ble en rettesnor for ministerrådets videre arbeid med globaliseringsspørsmål. Sjelden har en pressemelding i seg selv fra et nordisk møte satt så dype spor etter seg.

Jeg vil rette en takk til ministerrådet for en grundig redegjørelse. Den skriftlige redegjørelsen gir en omtale av samtlige tiltak som er blitt definert som globaliseringsinitiativer. Et åpent spørsmål er imidlertid om ikke flere av initiativene likevel hadde blitt satt i gang uten å komme under denne definisjonsmessige sekkebetegnelsen – det er nå så. De er fornuftige likevel, og de blir gjort.

Siden starten i 2008 har 22 ulike initiativ blitt satt i gang. La meg si det med en gang: Jeg er grunnleggende positiv til denne måten å jobbe på, selv om det førte til noen smertefulle tilpasninger rent budsjettmessig fordi det måtte skapes økonomisk handlingsrom for de nye prosjektene. Jeg er positiv til det fordi det har bidratt til å spisse, vitalisere og aktualisere nordiske initiativ fordi globaliseringen er en felles utfordring for alle de nordiske land, men på litt ulike måter. Det har derfor vært viktig å identifisere de utfordringer der fellesløsninger kan ha vært bedre enn rent nasjonale løsninger – altså hvor nordisk nytte og merverdi er resultat av samarbeidet. Nordisk råd har derfor generelt sett sluttet opp om de ulike initiativer som er tatt. Bare på ett punkt har man satt foten ned, og det var spørsmålet om å opprette en nordisk innovasjonspris der et flertall av rådets medlemmer var negative. Ministerrådet respekterte dette og forslaget ble trukket.

Det fremgår av redegjørelsen at globaliseringsinitiativet ikke bare har ført til mer tverrfaglig samarbeid i ministerrådene, men faktisk også har stimulert til nye samarbeidsformer i de berørte miljøene i landene, særlig gjelder det i utdannings- og forskningsmiljøene og på miljøområdet. Det er bra.

En stor del av globaliseringsinitiativene avsluttes nå i 2012 og 2013. På ministerrådets budsjett for 2013 er det ikke ført opp ny bevilgninger til dette arbeidet på globaliseringspostene, men noen tiltak videreføres under det såkalte prioriteringsbudsjettet som er omtalt tidligere i dag. Et eksempel på videreføring av klimavennlig byggeri er der en vil posisjonere nordisk byggebransje på feltet bærekraftig og energieffektiv bygging. Et annet eksempel er et prosjekt der en skal vurdere hvordan klimaendringer påvirker naturressursene i Norden. Jeg skal ikke fortsette denne opplistingen, men bare se frem til en effektiv oppfølging av dette globaliseringsinitiativet i tiden fremover.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Rouva presidentti! Tässä globalisaatioraportissa kiinnitän huomiota yhteen kohtaan. Siinä on otsikko "Ilmastomyönteinen rakentaminen", ja kun ajattelemme niitä ongelmia, joita ainakin Suomessa on noussut niin sanottujen sisäilmaongelmien kohdalla, erilaisia homeongelmia ja muita, joita noin 30 vuotta sitten rakennetuissa julkisissa rakennuksissa on, niin puhutaan valtavista haasteista, nimittäin asiantuntijan arvio on, että Suomessa vuosittain tarvittaisiin 500 miljoonaa euroa näihin korjausinvestointeihin. Mielenkiinnolla jään kyllä seuraamaan, onko tämä globalisaatiohankkeessa ollut projekti tuottanut joitakin yhteisiä viisaita ratkaisuja, miten nämä korjaukset tehdään. Siinä on kysymys todella merkittävästä asiasta.

Toisena asiana menen sitten tulevaisuuteen. Ewa Björlingin Ruotsin ohjelman esittelyssä oli kohta "Kestävä kaivostoiminta pohjoisessa ja Pohjolassa". Ensimmäinen asia, mihin tätä tulisi painottaa, on yhteisten ympäristönormien säätäminen tai ainakin keskustelu niistä. Nämä ovat yhteisiä asioita Norrbottenissa, Lapissa ja muutamissa Pohjois-Norjan fylkeissä. Siellä on muun muassa yhteisiä vesistöjä, ja kaivostoiminnan suurimmat haasteet ympäristöllisesti tuolla alueella liittyvät vesien hallintaan. Se on arktisissa olosuhteissa erittäin haastava asia sen vuoksi, että sademäärät lumen ja

vesien osalta vaihtelevat vuosittain suuresti. Ei ole tosiaankaan helppo tehdä tätä, ja erityisesti Tornionlaaksossa, missä on Natura-vesistö, Tornion-Muonionjoki, ja myös Ruotsin puolella Kiiruna-Lainio-alueella tämä on iso yhteinen konkreettinen asia. Nämä eivät ole mitään teoreettisia kysymyksiä, vaan ne täytyy siellä konkreettisesti ja paikallisesti pystyä näitten valtioitten yhteisillä suunnitelmilla ratkaisemaan.

Oma ehdotukseni on se, että koko alueelle laadittaisiin Interreg-projekti, jossa vesien hallinta yhteisesti suunniteltaisiin. Siihen liittyvät myös paikalliset, rajan molemmin puolin olevat asuinyhteisöt, kylät ja kaupungit, ja se olisi todella merkittävä, konkreettiselle tasolle siirtyvä asia. Ei ole vain kyse teoriasta, vaan mentäisiin teoreettiselle tasolle. Toivon, että Ruotsi ensi vuoden puheenjohtajakaudellaan ottaa tämän asian vakavasti.

Toinen asia, joka siellä on yhteinen, on logistiikka. Tästähän Suomen valtuuskunta järjestää seminaarin tässä kuussa tuolla alueella, Kolarin Ylläksellä, ja on erittäin tärkeää, että me pystyisimme kaikkien näiden kolmen sillä alueella toimivien Pohjoismaiden, Suomen, Ruotsin ja Norjan, kesken muodostamaan yhteisen näkemyksen siitä, miten tiet, rautatiet ja yleensäkin logistiikka siellä yhdessä järjestettäisiin. Suomessa tässä salissa on keskusteltu monta kertaa siitä, että esimerkiksi Suomi tarvitsee oikeasti yhteyden Jäämerelle tulevaisuudessa. Tämä ei tule onnistumaan muuten kuin yhteistyöllä Ruotsin ja Norjan kanssa, koska meillä ei ole rannikkoa Jäämerellä, meillä ei ole omaa satamaa siellä. Mutta tämä pohjoismainen yhteistyö, jos se on aitoa ja kaikkien tarpeet tasapuolisesti ja pohjoismaisen ystävyyden hengessä huomioon ottavaa, mahdollistaisi sen, että Suomi pääsee myös mukaan Jäämeren rannalle. Se on tulevaisuudessa erityisesti Aasian liikennettä ajatellen tärkeä suunta. Eli meillä on tällaisia toiveita Ruotsin puheenjohtajuuskauteen.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president! Jag fäster uppmärksamhet vid en punkt i denna globaliseringsrapport. Den har rubriken "Klimatvänligt byggande", och då vi tänker på de problem som åtminstone i Finland har uppkommit på grund av problem med inomhusluften, diverse mögelproblem och andra som finns i offentliga byggnader som byggts för omkring 30 år sedan, talar vi om enorma utmaningar. Enligt en expertbedömning skulle det nämligen behövas 500 miljoner euro om året i Finland för dessa reparationsinvesteringar. Det blir intressant att se om detta projekt, som har varit med i globaliseringsprojektet, har gett upphov till några gemensamma kloka lösningar på hur dessa reparationer ska göras. Det handlar om en verkligt betydande fråga.

För det andra tar jag upp framtiden. I Ewa Björlings presentation av Sveriges program nämndes "hållbar nordisk gruvnäring". Först borde detta betonas då vi gör upp eller åtminstone diskuterar gemensamma miljönormer. Dessa är gemensamma frågor i Norrbotten, Lappland och vissa fylken i norra Norge. Där finns bland annat gemensamma vattendrag, och gruvindustrins miljömässigt största utmaningar i området gäller vattenförvaltningen. Det är en mycket stor utmaning i arktiska förhållanden, eftersom nederbördsmängderna för både snö och vatten varierar stort varje år. Det är verkligen inte lätt att göra detta. Speciellt i Tornedalen, där det finns ett Natura-vattendrag, Torne älv – Muonio älv, och också i Kiruna-Lainio-regionen på den svenska sidan är detta en stor gemensam konkret fråga. Dessa är inte teoretiska frågor, utan staterna måste kunna lösa dem konkret och lokalt med hjälp av gemensamma planer.

Mitt eget förslag är att hela regionen får ett eget Interreg-projekt där vattenförvaltningen gemensamt planeras. Det gäller också lokala boendemiljöer på bägge sidor av gränsen, byar och städer, och det vore en verkligt betydande sak som skulle nå en konkret nivå. Det handlar inte bara om teori utan om en teoretisk nivå. Jag hoppas att Sverige under sitt ordförandeskap nästan år tar denna fråga på allvar.

En annan gemensam fråga är logistiken. Finlands delegation ordnar ett seminarium om saken nästa månad i regionen, i Ylläs i Kolari, och det vore mycket viktigt att alla tre länder som är verksamma i

regionen, Finland, Sverige och Norge, tillsammans kunde forma en gemensam synpunkt på hur vägar, järnvägar och logistiken i regionen i allmänhet kunde ordnas gemensamt.

I Finland har vi i denna sal många gånger diskuterat om att Finland verkligen behöver en förbindelse till Ishavet. Detta kommer inte att lyckas utan ett samarbete med Sverige och Norge, eftersom vi inte har en kust vid Ishavet och vi inte har en egen hamn där. Men detta nordiska samarbete – om det är genuint och tar hänsyn till allas behov på ett jämlikt sätt och i en anda av nordisk vänskap – skulle göra det möjligt också för Finland att nå Ishavskusten. Det är en viktig riktning i framtiden speciellt med tanke på trafiken till Asien. Sådana här önskemål har vi alltså inför Sveriges ordförandeperiod.

Rigmor Andersen Eide (KrF) (Kristeligt Folkeparti (KrF) - Mittengruppen)

Etter 60 år med nordisk samarbeid innenfor rammen av Nordisk råd gjenstår det fortsatt mange grensehindre. De nordiske statsministrene besluttet i juni 2007 å «med alle midler rydde vekk de vanskeligheter som innbyggerne kan støte på i det nordiske forholdet». Man kan spørre seg: Er alle midler brukt? Det kan henge i lufta, men det ble nedsatt et grensehinderforum som skulle sette fart i arbeidet, og som særlig skulle oppfordre myndighetene i de nordiske land til å finne løsninger på grensehindringene.

Reduserer vi grensehindringer, er det mulig å få en samfunnsøkonomisk gevinst for hele Norden som vil bidra til å gjøre Norden til en mer dynamisk og framtidsrettet region. Mye bra arbeid er gjort, men dessverre ser vi altfor ofte at når noen grensehindringer er fjernet, kommer nye til. Hinder oppstår gjennom de lover og vedtak som vi gjør i våre parlamenter, og Grensehinderforum har vist sin berettigelse gjennom sitt arbeid. Men nå er det på tide å gå et skritt lenger. Det må etableres en nordisk ombudsmann eller ombudsmannsinstans som den enkelte borger kan henvende seg til.

Enkeltpersoner og næringsliv møter altfor ofte problemer når grensene mellom de nordiske land krysses. Yrkesutdannede i ett nordisk land har ofte problemer med å få arbeid i et annet nordisk land. Det kan skyldes ulikheter i selve utdanningen, eller det kan skyldes nasjonale autorisasjonsordninger. Det kan være vanskeligere for en dansk bilmekaniker utdannet i Sverige å bli verksmester på et norsk bilverksted enn for en bilmekaniker med utdannelse fra Tyskland eller Slovakia. Vi må i større grad akseptere hverandres yrkesutdanning, slik at en norsk elektriker kan installere lys i svenske hus og en svensk bilmekaniker reparere norske biler.

Mennesker som pendler til jobb i et annet nordisk land, og som rammes av en yrkesskade eller lengre tids sykdom, kan risikere å måtte reise til arbeidslandet for rehabilitering. Det er helt uholdbart. For de aller fleste er dette en ekstra belastning i tillegg til selve sykdommen. Man blir ikke friskere av å sitte i en bil eller et tog i mange timer for å komme til rehabilitering i arbeidslandet. Men fordi reglene er slik, blir man tvunget til lange reiseavstander. Det er ikke gunstig for arbeidstakeren.

Jeg vil avslutte med å si at jeg er glad for at debatten om grensehindre nå skyter fart. Det lover godt, men det haster, og et viktig skritt ville være å etablere en nordisk ombudsmann eller ombudsmannsinstans.

Ann-Kristine Johansson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Det är en intressant och spännande läsning om globaliseringsinitiativen som samarbetsministrarna redogör för. Det är många spännande områden som jag skulle vilja ta upp. Till exempel står det på sidan tre i rapporten någonting som jag och vi socialdemokrater verkligen

skriver under på. De gemensamma utmaningarna i världen för de nordiska länderna är många. Eftersom det är så små skillnader länderna emellan finns stora vinster med att samordna det nordiska arbetet på policynivå. Det är något som vi alla kan skriva under på.

Som samarbetsminister Björling nämnde ska prioriteringsbudgeten stärka det strategiska och innovativa arbetet, och det hoppas jag. Jag hoppas att man prioriterar att se hur man kan göra det och inte minst stärka samordningen och samarbetet så att Nordens arbete ute i världen stärks. För oss socialdemokrater är det högsta prioritet att just stärka och utveckla samarbetet.

För oss är också frågan om det nordiska engagemanget i klimatförhandlingarna otroligt viktig. Där finns det ännu mer att göra, och det behövs ännu mer nordiskt samarbete för att stärka Nordens roll för att driva på i frågan om klimatförändringarna. Vi får inte släppa området alls. Norden kan göra skillnad i det globala klimatarbetet. Vi lär återkomma till det framöver.

En annan viktig fråga som jag skulle vilja nämna är arbetet som pågår om en harmonisering av den nordiska elmarknaden. Vi talar inte så mycket om detta, men det står som ett enskilt initiativ i rapporten. Jag tror att det är en förändring som håller på att ske utifrån det arbete som jag inte är säker på att vi är så många som sätter oss in i men som jag tycker är viktigt att lyfta fram.

Den gemensamma nordiska elmarknaden ska sätta konsumenten i fokus, och det är jättebra. Men när jag träffar folk som är insatta i de här frågorna reses ett antal farhågor om vinsten med en gemensam energimarknad. När jag försöker förstå och greppa arbetet som sker är det svårt att se igenom det tekniska. Det är väldigt komplext och tekniskt svårt att begripa, och det gör mig som politiker orolig att jag inte riktigt förstår det här. Oron som finns är bland annat att den lokala kännedomen försvinner. Att vi går mot mer anonyma ansvariga långt borta är något som jag som konsument och politiker vänder mig emot. Jag vill i stället att vi stöttar det lokala, det nära, det genomskinliga och greppbara för dig och mig som konsumenter. Oron finns också, om detta nu är svårt att förstå och greppa, hur vi politiker ska veta att detta är bra och att intentionen bakom är den rätta.

Som jag sade är det viktigt med tydlighet och genomskinlighet, ett tydligt ansvarstagande, lokal kontakt och lokal kännedom, inte minst när det rör energimarknaden och energifrågan. Elpriserna är så nära oss, dig och mig, som konsumenter.

Min fråga är om det har räknats på den här förändringen utifrån samhällsekonomisk nytta eller om vi kanske gör detta bara för att de stora energibolagen vill samordna frågan i Norden.

Som ni förstår känner jag stor tveksamhet om detta är rätt väg att gå och om vi når det som vi vill, att konsumenten stärks i energifrågan. Jag tycker också att det är viktigt att man tar med det lokala och det regionala perspektivet i det fortsatta arbetet.

Tanken är att den harmoniserade energimarknaden ska träda i kraft 2015. Kommer det att bli så? Hinner vi med det? Inte minst är det viktigt att skicka med den politiska ingången i detta.

Veronica Thörnroos (Åländsk Center (ÅC))

Ålands samarbejdsminister

Fru president! Bästa kolleger och nordiska vänner! När vi diskuterar miljöpolitik är vi bekymrade över att miljöföroreningar inte känner gränser. När vi diskuterar arbetsmarknadspolitik, socialpolitik, utbildningspolitik och även andra ämnen är vi bekymrade över att det är just gränserna som förhindrar en utveckling.

Norden, det Norden vi känner med fem länder och tre självstyrande områden, är ett starkt varumärke på den internationella marknaden, men vi kan bli ännu bättre om vi vill. Vi kan stärka

och öka vår konkurrenskraft inte bara inom miljöområdet utan främst inom ekonomin, som blir alltmer avgörande för allas vår välfärd. Gränshinder är något som har diskuterats under många år. Gränshinder är ett hinder för en fortsatt utveckling i vårt gemensamma Norden. Gränshinder är det som kan stoppa oss, som gör att Norden inte längre är en arena på den internationella marknaden.

Under det norska ordförandeskapet har samarbetsministrarna vid varje möte fått information om hur arbetet med att förebygga, förhindra och lösa gränshinder har fortskridit inom respektive ämbetsmannakommitté och också inom Gränshinderforum. Vi har aktivt tagit del av den rapporteringen, men det arbete vi som samarbetsministrar gör är helt avgörande och baserar sig på hur arbetet i respektive parlament framskrider. Det är därför glädjande att den debatt som hölls i april i alla nordiska parlament, i de åtta parlamenten, var givande. Många intressanta diskussioner dök upp, och många frågor fick sin lösning redan på plats.

Den parlamentariska debatten är en förutsättning för att vi som samarbetsministrar ska kunna arbeta vidare. Men det är inte bara samarbetsministrarna som har det ansvaret. Ämbetsmannakommittén för arbetsmarknad och för sociala frågor tillsatte 2010 en gemensam arbetsgrupp för att försöka identifiera gränshinder inom sina respektive områden. Den rapporten presenterades i april och är nu satt under process och skall förhoppningsvis bli ett gott hjälpmedel och redskap i det fortsatta arbetet för att minimera gränshinder.

Samarbetsministrarna har också tillsatt ett utredningsarbete som skall utmynna i en flerårig och tvärsektoriell handlingsplan för arbetet mot gränshinder från år 2014 och de följande åren. Målet är att göra arbetet mer förpliktande, sätta tydliga mål och säkra en bättre koordinering och utnyttjande av resurserna i arbetet. De områden som kommer att vara föremål för granskning utifrån gjorda erfarenheter är flera. De som vi vet i dag är att vi i det preventiva arbetet, det vill säga det som sker i samband med att vi lägger fram nya lagförslag, framställningar, också måste ha i åtanke hur lagförslaget påverkar närregioner och hur lagförslaget påverkar de övriga länderna inom Norden.

Det förebyggande arbetet är viktigt, men det är oftast det som glöms bort. Det förebyggande arbetet ger aldrig stora rubriker i tidningarna om att nu har parlamentet förebyggt ett gränshinder genom att verkligen tänka till och noggrant analysera. Det som ger rubriker och medialt utrymme är om något redan har gått snett. Men det betyder inte att vi, som sitter här och nu, inte ska ha ett fokus på det förebyggande arbetet, för det är där vi kan förhindra och minimera att fler gränshinder kommer fram.

En annan viktig sak som jag kommer att ta fasta på är informationen till våra medborgare. Det är häpnadsväckande, har jag själv konstaterat, hur lite man egentligen kan om sina nordiska länders system när man de facto ska flytta eller börja studera någon annanstans. Informationen till våra medborgare är vårt ansvar. Det är det vi är satta att göra, och där kan vi bli bättre. För övrigt kommer arbetet att fortsätta med att vi fokuserar på lösande av befintliga gränshinder. Precis som någon konstaterade i går har vi när vi löst ett gränshinder fått ett nytt sådant, och ibland har vi till och med fått två nya. Det betyder dock inte att arbetet för den skull har varit dåligt skött. Det arbete vi har skött och det gränshinder vi har hanterat är också ett gränshinder mindre. I och med det kan Norden fortsätta att utvecklas även på den internationella marknaden. Jag kommer inte här från talarstolen att redogöra för de gränshinder som fått sin lösning under året eller de nya som har identifierats, det kan var och en själv läsa sig till.

På det övergripande planet är det också viktigt att komma ihåg att ett gränshinder inte behöver vara ett riktigt "gränshinder" bara för att en medborgare ser det som ett problem. Gränshindren måste lösas på det övergripande planet, det är absolut målsättningen.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (saml))

FInlands samarbejdsminister

Rouva presidentti! Niin kuin hyvin tiedätte, kaikissa Pohjoismaiden parlamenteissa järjestettiin viime huhtikuussa teemakeskustelu pohjoismaisista rajaesteistä. Meillä Suomessa hallitus antoi eduskunnalle selonteon, josta keskusteltiin eduskunnassa ensin 25.4. ja uudestaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta 12.9. Tämä mietintö myös hyväksyttiin istunnon päätteeksi eduskunnan kannanottona, joka hallituksen edellytetään ottavan työssään huomioon, ja niinhän me tietenkin teemme.

Haluaisin kiinnittää tässä kolmeminuuttisessa huomionne erityisesti kahteen kannanotossa esitettyyn kohtaan.

Ensinnäkin kannanotossa painotetaan, että rajaestevaikutuksia on hyvä tarkastella myös oikeusministeriön säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeiden valossa. Suomen kielellä tai skandinaaviskaksi tämä tarkoittaa sitä, että kun Suomessa tehdään laki, joka koskee Suomea, se pitää tarkastella myös pohjoismaisessa kontekstissa, kuten myös silloin, kun tehdään EU-direktiivi- tai asetusehdotuksesta laki.

Toinen asia, johon toivon teidän kiinnittävän huomiota, on se, että kannanotossa korostetaan, että poliittisella tasolla annetaan selvä ohjeistus rajaesteiden poistamiseksi, koska aika usein näissä käy sillä tavalla, että korkealta tasolta ilmoitetaan, että rajaesteet pitää poistaa, mutta sitten sektorikohtaiset ministeriöt eivät ota tätä ehdotusta, suositusta, kuuleviin korviinsa.

Siksi ja viimeisenä huomiona haluaisin nostaa esille yhden institutionaalisen ulottuvuuden. Toivoisin, ja loppulauseena esitän, että tämän toimintaohjelman toimeenpano saataisiin istunnossa syksyllä 2013 vauhtiin mahdollisimman korkealla poliittisella tasolla eli rajaestejulistuksella, jonka esittävät pääministerit.

Alltså föreslår jag här till slut att när vi återförenas 2013 så borde våra statsministrar föra fram en deklaration om gränshinder för att ge mera politisk fart åt detta viktiga projekt.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president! Som ni mycket väl vet ordnades det i april en temadebatt om nordiska gränshinder i alla nordiska parlament. Hos oss i Finland gav regeringen en redogörelse som vi diskuterade i riksdagen först den 25.april och sedan på nytt efter utrikesutskottets betänkande den 12.september. Detta betänkande godkändes efter plenum som riksdagens ställningstagande som regeringen förutsätts beakta i sitt arbete, och det gör vi naturligtvis.

Jag vill under dessa tre minuter fästa er uppmärksamhet speciellt vid två punkter i ställningstagandet.

För det första betonas det i ställningstagandet att konsekvenserna av gränshinder också gärna bör betraktas i ljuset av justitieministeriets anvisningar om bedömning av föreslagna författningars konsekvenser. På svenska eller skandinaviska betyder detta att då vi i Finland stiftar en lag som gäller Finland så bör den granskas också i en nordisk kontext, liksom också då vi gör en lag av ett förslag till EU-direktiv eller -förordning.

En annan fråga som jag hoppas ni uppmärksammar är att ställningstagandet betonar att man på politisk nivå ger klara anvisningar för hur verkliga gränshinder ska undanröjas. I dessa frågor går det ganska ofta så att det från hög nivå meddelas att gränshindren bör undanröjas, men sedan klingar detta förslag, denna rekommendation, för döva öron i sektorministerierna.

Därför, och som sista iakttagelse, vill jag ta upp en institutionell dimension. Jag hoppas och föreslår som slutkläm att verkställandet av detta handlingsprogram vid sessionen hösten 2013 kommer i gång på så hög politisk nivå som möjligt, det vill säga i form av en gränshinderdeklaration framförd av statsministrarna.

Alltså föreslår jag här till slut att när vi återförenas 2013 så borde våra statsministrar föra fram en deklaration om gränshinder för att ge mera politisk fart åt detta viktiga projekt.

Annika Olsen (Fólkaflokkurin (Ff))

Fæøernes samarbejdsminister

Fru præsident. Der er ingen tvivl om, at et mere åbent og hindringsfrit Norden vil medføre samfundsøkonomiske fordele og gøre Norden til en mere dynamisk region. Debatten i Lagtinget i foråret om grænsehindringer var præget af et stort fælles ønske om at nedbryde de grænsehindringer, som der er mellem de nordiske lande. Jeg forventer således, at vi i den kommende periode vil gøre store fremskridt i bekæmpelsen af grænsehindringer på Færøerne.

Arbejdet med grænsehindringer er blevet et stort fokusområde på Færøerne. Vi anerkender, at vi ikke har det fulde overblik over de grænsehindringer, der er mellem Færøerne og de andre nordiske lande og vice versa. Men vi arbejder med en strategi for at råde bod på dette. Med den meget vellykkede debat i Landstinget i april i år har landsstyret efterfølgende taget initiativ til at påbegynde en proces med at finde løsninger på grænsehindringsproblemerne. Jeg har således fået fuld tilslutning i regeringen til en handlingsplan, som omfatter seks centrale punkter vedrørende grænsehindringer. Handlingsplanen skal identificere og løse problemer med eksisterende grænsehindringer samt forebygge, at der opstår nye grænsehindringer.

Vi har tidligere i år fået etableret et Hallo Norden-kontor på Færøerne, som allerede er kommet godt i gang med sit arbejde. Og vi deltager aktivt i Grænsehindringsforum. Jeg er ikke tvivl om, at vi har gjort meget for at bekæmpe grænsehindringer på Færøerne her på det sidste, og vi vil fremdeles arbejde for, at disse begrænses i størst muligt omfang.

Det, at alle landenes parlamenter har debatteret grænsehindringer i foråret, og at regeringerne har fulgt op på dette, har bidraget til, at der er kommet momentum i hele Norden på dette område. Vi har ikke kun fået en god anledning til at løse problemet med grænsehindringer, men vi har også forpligtet os til at gøre, hvad der står i vores magt for virkelig at sætte handling bag de mange fagre ord om dette for os så centrale emne. Der har været for meget snak om grænsehindringer; tiden er kommet til handling.

Så kære kolleger: Det er nu, vi har chancen og forpligtelsen. Det er nu, vi virkelig kan styrke det nordiske samarbejde endnu mere. Tak.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbejdsminister

Fru president! Jag skulle faktiskt vilja börja med att ställa en fråga och undrar: Varför jobbar vi så hårt med gränshinder? Vi är oerhört fokuserade på att vi ska riva gränshinder. Vi har otaliga gånger i den här församlingen och också i mindre församlingar diskuterat just frågan om gränshinder. Men varför är de så viktiga att riva? Naturligtvis därför att vi ska kunna vara konkurrenskraftiga. Om vi inte intensifierar det här arbetet, inte blir snabbare och bättre på att göra skillnad på riktigt i vardagen och inte bara pratar om gränshinder iden här församlingen och i ministerrådet, har debatter om det och papper om hur många gränshinder vi kan lista upp utan att faktiskt göra någonting åt dem i verkligheten, kommer vi inte att klara oss i den globala konkurransen. Det är precis det som det handlar om egentligen, att få mer fri rörlighet i vardagen för människor som lever i Norden.

Jag avser att fokusera mycket på gränshinder under det svenska ordförandeskapet, men jag tycker också att det är dags att vi går väldigt mycket mer från ord till handling och där också tänker: Varför är det här så viktigt? Jo, just därför att vi faktiskt ska bli bättre på att stå oss ute i världen,

just därför att Norden som ett område där det är fri rörlighet också i verkligheten skulle kunna vara mycket bättre. Det handlar om våra jobb. Det handlar om vår utrikeshandel. Det handlar om våra relationer till omvärlden över huvud taget.

Jag måste också säga att det är glädjande att se - jag sitter har och läser en tjock pärm med frågor inför frågestunden senare idag - att det har hänt ganska mycket på området just när det handlar om arbetsmarknaden. Det är många fler saker som faktiskt är på gång, men de behöver också implementeras på riktigt, och där är vi inte ännu. Dit ska vi, om vi bara tänker gemensamt: Varför gör vi det här egentligen? Jo, for konkurrenskraften och for en fri rörlighet i verkligheten.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Rouva presidentti! Kun Suomessa käytiin tämä rajaestekeskustelu ja siitä sitten tehtiin ulkoasiainvaliokunnan loppumietintö, siinä viitattiin myös ajatukseen siitä, että erityisesti konkreettisilla raja-alueilla voisi olla erilaisia ratkaisuja ongelmiin, ja esitettiin, että mietittäisiin esimerkiksi Suomen ja Ruotsin raja-aluetta Tornionlaaksossa tällaisena pilottihankkeena. Nimittäin näillä raja-alueilla on aivan omat ongelmansa: päivittäinen työssäkäynti, yritysten toiminta molemmin puolin rajaa, opiskelijoitten harjoittelumahdollisuudet toisella puolella rajaa. Esimerkiksi Tornio–Haaparanta-alueella on nyt noussut konkreettinen ongelma: on rakennettu yhteinen matkapalvelukeskus, ja luonnollisesti on parempi, että se tehdään yhdessä kuin että kumpikin kunta rakentaa sen erikseen, sillä näin saadaan taloudellista hyötyä, mutta siinä on selkeästi tämmöinen arvonlisäverojärjestely, joka vaatii poikkeuspäätöksen Suomelta ja Ruotsilta. Kysyn ministeriltä: voidaanko ajatella, että näillä konkreettisilla raja-alueilla olisi poikkeus- tai pilottihankkeita, joissa lainsäädännöllä mahdollistettaisiin tämä rajan ylittävä yhteistyö joustavasti?

Skandinavisk oversettelse:

Fru president! Då vi i Finland förde den här gränshindersdebatten och utrikesutskottet sedan gjorde ett slutbetänkande hänvisades det också till tanken att det speciellt på konkreta gränsområden kunde finnas olika lösningar på problem. Det föreslogs att vi skulle överväga till exempel gränsregionen i Tornedalen mellan Finland och Sverige som ett sådant här pilotprojekt.

Dessa gränsregioner har nämligen sina helt egna problem: daglig pendling, företags verksamhet på båda sidorna av gränsen, studerandes möjligheter att praktisera på andra sidan gränsen. Till exempel i Torneå–Haparanda-regionen har det uppstått ett konkret problem: ett gemensamt turismservicecenter har byggts, och det är naturligtvis bättre att göra det tillsammans än att båda kommunerna bygger separat, för på så sätt får man ekonomiska fördelar, men det finns helt klart ett momsarrangemang som kräver ett undantagsbeslut av Finland och Sverige. Jag frågar ministern: kan man tänka sig att det i dessa konkreta gränsregioner skulle finnas undantags- eller pilotprojekt där lagstiftningen möjliggör ett flexibelt gränsöverskridande samarbete?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbejdsminister

Fru president! Tack, Simo, för en viktig fråga! Jag tror att det är lite tidigt att svara här och nu på om vi ska göra detta eller inte. Men det är ett intressant förslag. Även ombudsmannaförslaget är intressant. Det är viktigt att vi reformerar och förändrar gränshindersarbetet så att det också blir mer verklighet av det hela, att vi förändrar vår lagstiftning och att det verkligen blir skillnad för människor som lever vid gränserna. Om det sedan ska ske via ett pilotprojekt mellan Sverige och Finland återstår att se.

Vi har också en EU-lagstiftning att ta hänsyn till. Den är naturligtvis viktig att införliva i det här. Vi har också en lagstiftning som gör att vi tyvärr ibland får nya gränshinder. Vi åker till EU med goda intentioner om en gemensam lagstiftning. Tjänstedirektivet är ett tydligt sådant exempel. Varupaketet är ett annat tydligt exempel. Sedan kommer vi hem nationellt och ska förändra vår nationella lagstiftning till en EU-lagstiftning, och där tolkar vi det en liten aning olika. Vips har vi då nya gränshinder.

Det är därför viktigt att se preventivt på detta. Hur tänker vi när vi inför ny lagstiftning? Kan vi då också ha ett bättre nordiskt samarbete, så att gränshindren åtminstone inte blir fler utan att vi kan fokusera arbetet på att riva de gränshinder som redan finns?

Det här är ett dock ett bra förslag. Ombudsman är ett annat bra förslag. Ett tredje viktigt förslag är att vi behöver ha mer kontakt i respektive regeringskansli för att det också ska komma fram tydliga förslag till oss politiker att ta ställning till. Det handlar inte bara om att identifiera utan också om att aktivera.

Ole Norrback

Formand for Grænsehindersforum

Värderade president, ministrar, parlamentariker.

Högstämda tal hör jubileer till, men jubileer skall också stämma till eftertanke. Blev allt som det var tänkt? Om inte, varför? Väjer man för de svåra frågorna, är det svårt att få förbättringar till stånd.

Gränshinderforums femte verksamhetsår närmar sig sitt slut. Förväntningarna, åtminstone i den här salen, i det här forumet, var stora. Äntligen skulle gränshindren undanröjas! En ärlig och kritisk utvärdering ger tyvärr inte den rosiga bild, som förväntades för fem år sedan.

Några tiotal gränshinder har försvunnit varje år. Det antalet borde rimligen ha varit betydligt större. Samtidigt har nya hinder uppstått, förmodligen i minst samma takt som gamla har avlägsnats. På den här punkten är saldot knappast på plus.

Arbetet mot gränshindren har fått mera resurser, på nordisk, nationell och regional nivå. Hallå Norden är ett allt viktigare instrument när det gäller att samla information om gränshindren och att informera nordborna om hur man kan tackla hindren. De gränsregionala organen har byggt upp fungerande strukturer med berörda instanser, lokala och regionala myndigheter och andra och gör ett värdefullt arbete för dem som drabbats. Synligast bland dem just nu är Gränsetjänsten vid den norsk-svenska gränsen, Öresundsrådet, samt samarbetet inom flera organ på Nordkalotten. Sekretariatet i Köpenhamn har också fått tydliga förstärkningar. Resurskontot är mycket klart på plus.

Förändringarna är störst och tydligast när det gäller informationen och synligheten. Medierna, som gärna fokuserar på det som är illa, har långsamt hittat de nordiska gränshindren. De enskilda gränshindren får synlighet, främst i regionala myndigheter, medan de underliggande orsakerna ganska sällan analyseras.

Mest har synligheten ökat i den politiska debatten och här ska samarbetsministrarna ha ett stort tack för de aktiva inläggen i den här debatten. Jag tror det är första gången så här många har deltagit i debatten och det är också igen ett tecken på dess växande politiska intresse. Gränshindren finns numera på dagordning vid så gott som alla nordiska ministermöten. I Gränshinderforum är vi ändå av och till förvånade över våra svårigheter att nå fram med vår argumentering både till ämbetsmannakommittéerna och till ministerråden, också om det varierar. Statsministrarna skall ha ett erkännande för att de varje år vill höra om resultaten och problemen i arbetet mot gränshindren. Det är en paradox, och också en generalisering och inte en artighet mot

åhörarna, men parlamentarikerna tycks vara mera intresserade än regeringarna, som ju har tillsatt oss!

Det var en historisk händelse när parlamenten i de nordiska länderna och de självstyrande områdena inom i stort sett samma vecka diskuterade gränshindren i Norden. Nordiska Rådets presidium, tillsammans med Gränshinderforum stod för initiativet. Också om det inte är min sak att rangordna intresset, fanns det skillnader i engagemanget mellan länderna. Om regler för arbetet i parlamentet utgör hinder för att diskutera viktiga frågor måste det vara fel på reglerna. Parlamentet är ju den plats där den politiska debatten i varje land bör föras.

Utan en tydlig politisk styrning kan inte arbetet mot gränshindren ge önskade och bestående resultat. Det gäller för övrigt allt annat nordiskt samarbete också.

När resultaten i det nordiska samarbetet inte svarar mot förväntningarna brukar man börja omorganisera. Det nordiska samarbetet har förmodligen det inofficiella världsrekordet i onödiga omorganiseringar. I stället för att ta itu med orsakerna så börjar man omorganisera, man ägnar sig åt organisationerna i stället för innehållet. Varför brister det i resultat? Den frågan ska ställas och enligt vår åsikt är svaret på den punkten mycket enkel: Mera politisk styrning, tydligare politisk styrning.

Cristina Husmark Pehrsson (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Den Konservative gruppes talsperson

Fru president! På presidiets vägnar vill jag tacka samarbetsministrarna för er redogörelse. Den är innehållsrik och intressant. Samarbetsministrarna har ett stort engagemang och intresse i de här frågorna. Det vet vi.

Tio gränshinder har blivit lösta. Det är vi glada för. Men jag kan också fråga: Hur många har tillkommit under året? Det vore intressant att också få en redogörelse för hur många som har tillkommit, så att vi inte tar ett steg framåt och två steg tillbaka. Det skulle åtminstone vara värdefullt att få se statistiken.

Att samarbetsministrarna har stort ansvar för och intresse av gränshindersfrågorna vet vi. Men hur stort är intresset i de andra departementen, och hur villiga är övriga ministrar att inom sina ansvarsområden verka för att gränshindren minskar? Det är inget lätt uppdrag som samarbetsministrarna har att knacka på dörren i de andra departementen för att informera, agera och mer eller mindre kräva att saker och ting händer på det här området. Arbetsbördan på departementen är redan stor, och hela tiden sker prioriteringar. Gränshinder riskerar därför att komma i andra hand.

Precis som samarbetsminister Alexander Stubb menar jag att statsministrarna har en oerhört viktig roll i detta genom att bevaka att de här frågorna ges hög prioritet i hela regeringen, på alla departement. Därför var det ett spännande tillägg som Alexander Stubb framförde här nyligen. Kanske ska också Nordiska rådet föra en dialog med Nordiska ministerrådet om att föra upp just prioriteringar av gränshinder högst upp på dagordningen när alla ministerråd träffas, inte bara samarbetsministrarna?

President! Åter till gränshinder som nu har blivit lösta. Det handlar om revidering av Nordisk konvention om social trygghet, den nordiska arvskonventionen och avskaffande av ligpasset för transport av avlidna mellan Bornholm och Sverige.

Avskaffandet av de särskilda regler som finns för att ta hund med sig in i landet har för många varit en stor lättnad. Det vet jag. Jag var själv delaktig då denna viljeinriktning undertecknades 2010,

men jag undrar ändå om vi här införde ett undantag som kan komma att stå oss dyrt. Jag ska återkomma till denna fråga vid ett annat tillfälle men vill ändå påminna om den smittorisk som detta innebär när det gäller spridning av dvärgbandsmask – som kan ha hund som värddjur – om denna inte är vaccinerad. Obotlig leversjukdom kan följa om man som människa blir smittad. I Tyskland säger föräldrarna till sina barn att de inte får plocka bär i skogen. Klappa inte främmande hundar, och gå inte in inomhus med leriga stövlar!

Det gränshinder som vi har undanröjt här har underlättat för några få men kan kanske innebära en stor fara för många andra. Därför anser jag att gränshinder också bör följas upp, inte bara undanröjas, så att man kan se om utfallet av arbetet blev som vi ville.

Nu kommer jag till något mer positivt. På Nordiska rådets och Gränshindersforums initiativ har det under våren avhållits en debatt på temat gränshinder i samtliga nordiska parlament. Det är ett väldigt gott initiativ. Under debatten framkom också åtskilliga konkreta förslag på redan existerande gränshinder att undanröja, men man talade också om hur man ska minska och förebygga att nya uppkommer. Presidiet har tagit ett antal av dessa förslag och inordnat dem under rubriker om boende, arbete, studier och administration. Det ska också betraktas att de rekommendationer som Nordiska rådet nu lägger fram till regeringarna är en första del i den process som kommer att fortsätta.

Alla goda förslag är inte upptagna ännu. Detta är bara att betrakta som ett första steg. Dessutom kommer det att vara ett bra inspel till den handlingsplan som vi i dag har hört kommer ta sin början.

Jag har naturligtvis inte möjlighet att presentera alla de 17 förslag som vi kommer med, men jag kan ändå nämna några. Det handlar om medborgare och deras rätt att rösta om de bor i ett annat nordiskt land. Det handlar om personer med funktionsnedsättning och deras rätt till stöd och hjälp när de flyttar. Det handlar om att partnerskap inte ändras vid flytt till annat nordiskt land, och att det bör upprättas en nordisk konvention på detta område. Det handlar om standardiseringar för att EG-direktiv ska göras likvärdiga i Norden, till exempel inom bygg- och anläggningssektorn. Det handlar om vikten av att studenter ska få studera fritt i de nordiska länderna och att praktikplatser öppnas i de nordiska länderna. Det handlar också om att koordinera rehabiliteringsinsatser.

Detta är några av alla de 17 punkter som finns i den rekommendation som presidiet nu kommer att lämna över. Det finns självklart hinder som borde vara ganska enkla att ta bort, men samtidigt har presidiet också förståelse för att det finns gränshinder som det tar tid att avveckla om det alls går att göra, beroende på följdändringar i lagstiftning eller i skatteregler.

Nordiska rådet menar också att Gränshindersforums mandat bör förlängas.

Slutligen: De nordiska länderna, som nu tar emot dessa rekommendationer, hoppas vi ska behandla dem på ett positivt sätt. "Norden är cool", har jag kunnat läsa i många tidningar under hösten och vintern. Det handlar om ny nordisk mat, nordisk design och om bokmässan i Göteborg, som hade Norden som tema.

Låt oss göra allt för att underlätta för denna trend att fortsätta! Då behöver vi sätta gränshindersproblematiken högt på dagordningen. Det krävs för att vi ska kunna möta globaliseringens hinder men också möjligheter.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (saml))

Fru president!

Jag kom bara på tanken när Ole Norrback talade om "the cool Norden". Tänk om vi skulle ha en nordisk slogan "even cooler than you think"!

Ann-Kristine Johansson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Fru president! Det var ett bra och spännande inspel.

Jag börjar med att tacka dig, Ole Norrback, för din redogörelse och ditt engagemang under alla år för de här frågorna. Jag har följt gränshindersarbetet i många år i Nordiska rådet och i Sveriges riksdag, och ditt och Gränshindersforums blåslampa på oss är nyttig och viktig. Som du sade: Använd makten när ni har den! Vi vet inte hur länge vi har den. Det är precis det som det handlar om, att politiken måste se till att lösa de här frågorna.

Det har kommit flera bra initiativ från samarbetsministrarna, inte minst att den här frågan ska upp på statsministrarnas bord. En deklaration om gränshinder är bra. Vi socialdemokrater stöder det förslaget.

Gränshinder har som jag sade varit något för nordiskt arbete i många år. Ännu har vi inte lyckats nå visionen om ett gränslöst Norden, som vi antog för ett antal år sedan, där medborgare och företag kan flytta över landgränserna utan att drabbas av olika former av gränshinder. Vi socialdemokrater sätter arbetet för ett gränslöst Norden högt på dagordningen. Vi har tagit fram nio konkreta förslag för att nå visionen om ett gränslöst Norden. Ett av förslagen, som diskuteras nu också, är en gränshindersombudsman. Det är dit medborgare ska kunna vända sig när de drabbas av ett gränshinder.

Det behövs fler initiativ och mer av konkret arbete. Mycket har gjorts av Gränshindersforum, precis som Ole Norrback redogjorde för, och också de olika gränshinderskontor som finns. Vi har ett i den region som jag kommer ifrån, Gränsetjänsten i Morokulien, precis på gränsen mellan Sverige och Norge. Det arbetet har jag följt i många år. De gör ett fantastiskt bra arbete, inte minst för att informera om de skillnader i lagstiftningen som finns på andra sidan den gräns man åker över. Det arbetet måste vi fortsätta med, likaså med Gränshindersforum.

Vi politiker har också ett ansvar i allt från att sätta på oss de nordiska glasögonen vid nationell lagstiftning till att lösa sådana konkreta gränshinder som är beroende av politiska beslut. Ett konkret hinder som jag vill ta upp som ett exempel på problematiken är de norska pensionärer som flyttar över till Sverige. Många finns i det område i Värmland där jag bor. De drabbas av det omförhandlade nordiska skatteavtalet från 2008. Många har varit i kontakt med mig, med regeringsföreträdare, med Gränshindersforum, med flera. Det här visar på en sak, svårigheten för en medborgare, en grupp människor, som drabbas av ett gränshinder: Vart vänder man sig i en sådan här fråga? Därför är idén om en gränshindersombudsman ett sådant bra förslag.

De här pensionärerna får stora krav från den svenska skattemyndigheten. De har betalat för lite skatt i Sverige. Varför det? Jag tror inte att det är på grund av skatteplanering de har gjort det, utan jag tror att det är som de säger, att de har fått för dålig, bristfällig, information från skattemyndigheten om vad det är som gäller efter 2008 när det nya nordiska skatteavtalet var klart. Jag tror på dem. Någonting måste ha gått fel när så många pensionärer drabbas. De har låg pension, och risken är att många tvingas gå från hus och hem. Jag fick ett nytt brev på datorn i morse om just den här frågan. Något måste ha gått fel i informationen. Jag vill fråga, eller egentligen skicka med samarbetsministrarna än en gång att titta på det här och se vad som går att göra för de drabbade. Det är inte väldigt många, men det är en grupp pensionärer som har det mycket tungt nu.

Vi politiker har ett ansvar att agera och vända på alla stenar för att lösa gränshinder som människor, företag med flera drabbas av. Låt oss genomföra de här konkreta aktiviteterna för att underlätta för medborgare och företag så att vi når den vision som vi har om ett gränslöst Norden.

Till slut vill jag säga att det är bra att titta på de nio konkreta socialdemokratiska förslagen.

Ole Norrback

Formand for Grænsehindersforum

Tack för de vänliga kommentarerna om gränshinderforumsarbetet. Vi uppskattar vänligheten och vi skulle vara mycket mera nöjda om vi hade mera resultat att visa på. Jag ville förtydliga lite om den politiska styrningen. Det är säkert bra med en statsministerdeklaration. Deklarationer är säkert alltid bra, men det som behövs är styrning i vardagen, i vardagspolitiken, för det är vardagsfrågor det handlar om, och vi löser dem inte genom att vänta ett år på en deklaration. Vi behöver styrning varje dag. Det är inte min sak sedan heller att ta ställning till organisationsreformen, men jag skulle varna för tron att en omorganisering leder till ett förbättrat arbete, det tror jag inte riktigt på. Det är inte problem på organisationen. Ombudsmannen fungerar väl om man är beredd att ge ombudsmannen något slags makt och myndighet att blanda sig i. Men om man inte är beredd att göra det så blir det en ny instans som registrerar problemen och det gör Hallå Norden, det gör de här gränsregionala organen, Gränshinderforum; vi har en registrering av problemen som nog är heltäckande och fungerar. Det är inte det vi behöver, det är den politiska styrningen som behövs för att vi ska nå mera resultat. Det är den som vi efterlyser.

Cristina Husmark Pehrsson (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

President! Jag har en fråga till Ann-Kristine Johansson (S), som tog upp detta med pensionärerna och skatten. Det är en fråga som jag vet har oroat många och gjort många pensionärer upprörda. Min fråga gäller dock andra äldre – äldre som har behov av vård och omsorg. Det handlar om personer som kanske har flyttat till ett annat nordiskt land för att arbeta och nu bor kvar där på ålderns höst och sedan blir dementa och inte längre behärskar det nya nordiska språket. Vi har bett att regeringarna ska se efter möjligheten att införa en nordisk äldrepeng, så att äldre får rätt att flytta tillbaka till hemtrakterna, där det egna språket talas, när de får vård- och omsorgsbehov. Jag skulle vilja höra om Ann-Kristine Johanssons omtanke om de norska pensionärerna också inkluderar andra pensionärer i Norden med vård- och omsorgsbehov.

Ann-Kristine Johansson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Först vill jag svara på Ole Norrbacks fråga om en gränshindersombudsman. Det förslag som vi från Socialdemokraternas sida har tagit fram handlar om att man som medborgare – mitt exempel var norska pensionärer i Sverige – ska ha någon instans att vända sig till. Det gäller också att se till att gränshindersombudsmannen ges den rätta makten. Sedan ska detta inte försvinna från politikens och myndigheternas ansvarsområde, utan det måste fortsätta.

Detta med omsorgen om de norska pensionärer som bor i Sverige är en sådan fråga som jag och säkert också Cristina Husmark Pehrsson (M) möts av på olika sätt. Det är exempel på gränshinder. Sedan finns det andra saker. Vi vill ju ha ett gränslöst Norden, och då ska också äldre kunna flytta och bosätta sig på de orter de kommer från. Jag tog upp de norska pensionärerna som ett exempel på gränshinder.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbejdsminister

Jeg synes debatten om de norske pensjonistene som bor i Sverige, er interessant ut fra et grensehinderperspektiv. For er det et grensehinder? Norske pensjonister beskattes jo lavere i Norge enn i Sverige, og da er spørsmålet: Er det sånn at norske pensjonister som bor i Sverige, skal ha lavere skatt enn svenske pensjonister i Sverige? Jeg tror det er en ganske viktig avklaring vi gjør når vi prater om grensehindre, om den typen spørsmålsstillinger skal betraktes som et grensehinder.

Cristina Husmark Pehrsson (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Ann-Kristine Johansson (S) gjorde vad hon kunde för att inte svara på frågan. Hon försökte svara, men det blev inget tydligt svar. Vi var många som inte uppfattade det. Kommer Ann-Kristine Johansson och Socialdemokraterna att vilja verka tillsammans med de konservativa för att vi inför en nordisk äldrepeng, så att inte bara friska pensionärer ska kunna flytta vart de vill utan också de som har vård och omsorgsbehov?

Anders Eriksson (ÅF) (Ålands fremtid (ÅF) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Fru president! Själva grundtanken med Nordiska rådets arbete, såsom jag ser det, är att människor skall kunna röra sig så fritt som möjligt över landsgränserna. Man ska kunna studera i ett land, arbeta i ett annat och bosätta sig i ett tredje med bibehållna sociala förmåner, med bibehållen examensbehörighet, och utan något extra krångel. Men är det så? Kanske inte riktigt. Nordiska rådet har åstadkommit mycket under åren för att främja det jag nämnde. Det skall vi inte glömma, det skall vi vara stolta över. Men från Mittengruppens sida anser vi att det ännu återstår mycket att göra.

I dokumentet med samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder återfinns under punkt två rubriken "Lösta hinder 2011–2012, Den listan är tyvärr rätt kort. Vi hörde i presentationen att sammanlagt tio hinder fått sin lösning sedan förra sessionen. Det är inte särskilt mycket med beaktande av att det kanske kommer hundratals nya varje år beroende på hur vi definierar gränshinder. Under förra årets session föreslog Mittengruppen att varje land på årets session skulle leverera minst tre lösningar till gränshinder. Det målet har vi kanske inte riktigt uppnått.

Beträffande problemet med arbete i två länder samtidigt och med olika arbetsgivare förefaller en EU-förordning åtgärda om inte allt så åtminstone en avsevärd del av den problematiken.

Den kommande nya nordiska konventionen om social trygghet innehåller frågor som är mycket viktiga ur ett gränshinderperspektiv. Målsättningen har dessutom varit att försöka lösa några av de gränshinder som enskilda människor upplever. Blant annet lämnas förslag till gemensamma bestämmelser gällande rehabilitering för personer som bor och arbetar i olika nordiska länder.

När det gäller rubriken "Arbetsmarknad" återfinns tre konkreta exempel på förbättringar, alla tre från Norge, vilket förstås är positivt för dem det berör. Här känns listan över de redovisade lösta gränshindren väl tunn. Låt mig lite grundligare ta ett konkret exempel. En ungdom från til exempel Stockholm som vill arbeta inom den åländska turistindustrin över sommaren hamnar i det finska källskattesystemet. Det innebär att den berörde får betala 35 procent i källskatt, och med övriga tillägg blir skattesatsen uppemot 40 procent, detta medan en finsk ungdom slipper skatta något över huvud taget upp till en inkomst av cirka 2 500–3 000 euro per år. Det är således en orimlig och orättvis situation. Här är själva grundtanken med att människor skall kunna röra sig så fritt som möjligt över landsgränserna inom Norden satt på undantag. Den typen av hämmande regler bör tas bort.

Fru president! Från Mittengruppens sida har vi valt barn och unga som ett temaområde som vi kommer att arbeta med. Speciellt fokus kommer att läggas på ungdomsarbetslösheten. Därför ville jag ta källskatteproblematiken som ett konkret exempel.

Låt mig även ta ett annat exempel. Det kan finnas en ungdom i arbetsmarknadsmässiga åtgärder i Torneå, men arbetsplatsen finns på andra sidan landgränsen i Haparanda. Då kan ungdomen ifråga inte ta sina stödåtgärder med sig under en övergångsperiod till det andra landet utan måste i stället söka sig så långt bort som kanske ända till Helsingfors. Vi hörde i går statsminister Fredrik Reinfeldt säga att ungdomars utanförskap skall bekämpas med alla medel. Det tror jag att vi alla ställer upp på. Men återigen: Den typen av krångelregler måste tas bort.

Præsidenten mindede om at overholde taletiden.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Tak, fru præsident. Tak til samarbejdsministrene for deres redegørelse, og ikke mindst tak til Ole Norrback, en nordisk ildsjæl, som har arbejdet med dette i mange år. Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd støtter selvsagt både arbejdet med at afskaffe grænsehindringerne og det præsidieforslag, som er blevet lagt frem, og de konkrete anbefalinger i præsidieforslaget. Jeg skal her bare nævne tre sager, som vi fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes side ser dem: Her i 60-året efter Nordisk Råds formelle stiftelse er det jo tid til at gentage, at grundlaget for hele det nordiske samarbejde har været borgernes fri bevægelighed, og de konventioner, som har været grundpillerne, grundsøjlerne, i forbindelse med det nordiske samarbejde, er ovenud vigtige også i forhold til grænsehindringerne. Vi har set, at man for nylig har revurderet socialforsikringskonventionen, og vi mener, at man samtidig må have fokus på at revurdere alle konventionerne, som giver vores nordiske borgere de samme rettigheder i hinandens lande, og ikke mindst, fru præsident, på – sådan som vi, der står uden for EU, oplever det – at noget af det største pres for, at der kommer nye grænsehindringer, er, at borgerrettighederne i EU bliver bedre end borgerrettighederne i Norden, og det må jo aldrig ske, for så er selve grundpillerne i det nordiske samarbejde borte.

Jeg skal også nævne to andre sager, som vi mener har stor betydning. Alexander Stubb talte om en statsministerdeklaration på området. Det synes jeg er et fint forslag. Men det, som vi hører, når vi arbejder med grænsehindringerne, er jo meget ofte det, der er på skatte- og finansområdet. Jeg vil bare gentage, at vi burde have finans- og skatteministre i ministerrådet her, og de vil kunne svare på spørgsmål om grænsehindringer, for utrolig mange af grænsehindringerne er på dette område. Skal det nordiske samarbejde lykkes, og skal vi fjerne grænsehindringerne, ikke mindst for de folk, som arbejder, eller som studerer i andre lande, og som, når de flytter, har behov for sociale forsikringer, så er det jo på finans- og på skatteområdet vigtigt, at de grænsehindringer, der er opstået, må fjernes. Så det skal være ét konkret forslag.

Så vil jeg også, fru præsident, nævne den nordiske models og det nordiske velfærdssamfunds fremtid, som vi også har debatteret i går. Hvis det går, som vi har påvist i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, er der større og større dele af velfærdsydelserne i de nordiske lande, der bliver privatiseret, og det suppleres af, at man nu kan have private forsikringer, både socialforsikring og på sundhedsområdet og så videre, så ved vi jo, at vi får en situation, hvor grænsehindringerne bliver forskellige for vore borgere, for dem, som har en privat forsikring, får måske, når de tager til et andet land, lettere ved at få sundhedsydelser osv. der. Så det er også en trussel mod de fælles rettigheder for nordiske borgere, som må være målet i hele grænsehindringsdebatten.

Så skal jeg nævne en sidste ting, fru præsident, og det er Præsidiets forslag om en ny konvention, som gælder partnerskabs- og ægteskabsrettigheder, og det synes jeg er et fint forslag. Det er jo en konvention, der gælder en persons familie- og arverettigheder. Det er jo noget, der ikke er helt samordnet i Norden, og som er et stort problem, som jeg også kender til fra Færøerne. Når der er færinger, der flytter til andre lande, og når der er andre nordiske borgere, der kommer til Færøerne, så har man ikke har samme rettigheder i forhold til partnerskabs-, ægteskabs- og arvelovgivningen. Så det forslag vil jeg foreslå at man arbejder videre med i regeringerne. Og det, at der arbejdes med konventionerne, vil jo også gøre, at vi i vore parlamenter vil have konventionerne til debat, og at vi samtidig får fokuseret på disse spørgsmål.

Så er der en allersidste ting, fru præsident. Jeg nævnte, at EU-rettighederne har en tendens til at overhale de nordiske rettigheder. Men der er også noget andet, og jeg skal komme tilbage til det senere i dag, nemlig det, der handler om, hvad vi gør, når EU, hvor vi har tre nordiske lande med, også sanktionerer i forhold til andre nordiske lande, som det eksempelvis nu kommer til at gælde i en vis fiskeristrid. Der bliver der også tale om, at det er en stor grænsehindring i forhold til vores selskaber og deres eksisteren, når de nordiske lande, der er i EU, indfører sanktioner imod andre nordiske lande. Det må vi også stoppe. Tak.

Bertel Haarder (V) (Venstre (V) - Mittengruppen)

Tak,fru præsident. Folketinget har enstemmigt besluttet, at vi vil have en aftale med den danske regering om grænsehindringer, og vi har nedsat en arbejdsgruppe, som i sidste uge fik det første oplæg fra regeringen. Vi er ikke tilfredse, men vi arbejder videre i en positiv stemning. Skal vi have resultatet, kræver det en stærk politisk vilje og gennemslagskraft, og det kræver opbakning fra statsministrene. Vi skal ikke spørge vores embedsmænd om, hvorfor der er disse grænsehindringer. Vi skal i stedet for spørge: Hvordan kan de ændres og fjernes? Hvis der er politisk vilje til det, må vi træffe beslutninger, når vi ser konsekvenserne.

Det drejer sig om borgernes frie bevægelighed, og det drejer sig om hindringer for økonomisk vækst. Jeg vil foreslå en statusredegørelse næste år - ikke med hensigter, men med resultater. Og derfor er jeg meget glad for Alexander Stubb og samarbejdsministrenes meddelelse om, at statsministrene vil komme med en deklaration næste år, men succesen afhænger jo af, hvorledes indholdet er i den deklaration, for vi kan ikke længere nøjes med gode ord. Det er konkret handling, der skal til.

I kanten af dette emne har vi jo alt muligt andet, som man godt kan kalde grænsehindringer. Jeg tænker på den helt nye rapport om adgang til nabolandes tv. Der foreslås i slutningen af den rapport en harmonisering af copy right-lovgivningen og rettighedsdeklarering samt fælles digitale standarder. Det lyder som noget rigtig fornuftigt.

Så kan jeg ikke lade være med at slutte med at nævne, at når vi skal bekæmpe nye grænsehindringer, bliver vi også nødt til at fæstne blikket på den norske samarbejdsminister og spørge: Hvad er det nu for noget med nye hindringer for danske blomster i Norge? Har nordmændene virkelig ikke råd til at købe danske blomster? Men det er en helt anden debat, som jeg ved også vil blive rejst på anden vis. Tak fru formand.

Præsidenten indskærpede, at taletiden nu er maks 3 minutter.

Suna Kymäläinen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president, hyvät ministerit ja kollegat! Rajaesteissä on kyse tavallisten kansalaisten arjesta, varsinkin rajaseuduilla asuvien ihmisten arjesta, silloin, kun he käyttävät hyväkseen oikeuttaan vapaaseen liikkumiseen ja Pohjoismaiden vapaita työmarkkinoita. Sen vuoksi on tärkeää, että Pohjoismaiden hallitukset, Pohjoismaiden ministerineuvosto, rajaestefoorumi ja me Pohjoismaiden neuvostossa ja kaikki edustajat omissa parlamenteissamme puutumme rajaesteisiin ja toimimme johdonmukaisesti ja konkreettisesti niiden karsimiseksi.

Muistutan, että pohjoismaisen yhteistyön perussopimuksen eli Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaiden kansalaisia on kohdeltava tasavertaisesti oman maan kansalaisten kanssa. Kun keväällä keskustelimme rajaesteistä kaikissa parlamenteissamme, saimme silloin todeta, että tämä ei suinkaan pidä nykypäivänä paikkaansa.

Saamme usein kuulla kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa ongelmista, joihin ihmiset törmäävät tehtyään osan työurastaan toisessa Pohjoismaassa ja tultuaan sen jälkeen työkyvyttömiksi. Jos ihminen saa oikeuden ennenaikaiseläkkeeseen tai sairauseläkkeeseen sen perusteella, minkä maan sosiaalivakuutuksen piiriin on kuulunut, korvauskin määritetään näissä maissa kussakin erikseen. Tämän lisäksi määräykset ovat kovin erilaisia. Niinkin voi käydä, että jollekulle myönnetään sairauskorvaus yhdessä Pohjoismaassa mutta evätään toisessa. Näin ollen ihmistä, joka on työskennellyt Pohjoismaiden avoimilla työmarkkinoilla, rangaistaan siitä, että hän on muuttanut maasta toiseen, verrattuna henkilöön, joka asuu koko ajan samassa maassa. Näin emme halua kansalaisiamme kohdeltavan.

Valitettavasti olemme joutuneet parin viime vuoden aikana istunnoissamme toteamaan, että Tanska on karkottanut toisen Pohjoismaan kansalaisia, jotka ovat hakeneet maasta sosiaaliapua. Ikävintä on, että Tanska näyttää käyttävän pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta Pohjoismaan kansalaisia vastaan, joita siis lähtökohtaisesti pitäisi kohdella tasavertaisesti oman maan kansalaisten kanssa.

Suosituksemme Tanskan hallitukselle käytäntönsä muuttamisesta saa tukea työmarkkina- ja sosiaalisektorilla rajaesteselvityksestä, jonka työelämä- ja sosiaali- ja terveydenhuollon virkamieskomiteoiden asiantuntijaryhmä on teettänyt. Asiasta tekee haastavan, ettei Tanska pidä edellä esitettyä rajaesteenä.

Myönteistä on, että Tanskassa puhutaan karkotuksista ja tämä aihe on noussut poliittiseen keskusteluun. Me toivomme saavamme asiaan muutoksen pitämällä ongelmaa esillä. On tärkeää, että muiden Pohjoismaiden hallitukset kantavat vastuunsa ja ottavat asian esiin Tanskan kanssa.

Työ oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvoisen kohtelun toteutumiseen ei voi lakata. Ihmisten arkea haittaavien rajaesteiden raivaaminen on jatkuvasti ajankohtainen ja vaatii meiltä kaikilta aktiivista panosta nyt ja tulevassa.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president, bästa ministrar och kolleger! Gränshindren berör vanliga medborgares dagliga liv, speciellt människor bosatta i gränsregionerna, då dessa utnyttjar sin rätt till fri rörlighet och den fria arbetsmarknaden i Norden. Därför är det viktigt att de nordiska regeringarna, Nordiska ministerrådet, gränshinderforumet och vi i Nordiska rådet och alla ledamöter i våra egna parlament ingriper mot gränshindren och handlar konsekvent och konkret för att avskaffa dem.

Jag påminner om att medborgarna i Norden enligt fördraget för det nordiska samarbetet, Helsingforsavtalet, bör behandlas likvärdigt med det egna landets medborgare. Då vi i våras diskuterade gränshindren i alla våra parlament fick vi konstatera att detta inte alls håller streck i dag.

I medborgar- och konsumentutskottet får vi ofta höra om problem som människor stöter på då de gjort en del av sin yrkeskarriär i ett annat nordiskt land och sedan blivit arbetsoförmögna. Om man får rätt till förtidspension eller sjukpension beroende på vilket lands socialförsäkring man omfattats

av, beräknas ersättningen separat i vart och ett av dessa länder. Dessutom är bestämmelserna mycket olika. Det kan också gå så att man beviljas sjukersättning i ett nordiskt land men inte i ett annat. En människa som arbetat på den öppna nordiska arbetsmarknaden bestraffas sålunda för att ha flyttat från ett land till ett annat, jämfört med en person som hela tiden bor i ett och samma land. Vi vill inte att våra medborgare ska behandlas så här.

Tyvärr har vi under de senaste åren vid våra sessioner tvingats konstatera att Danmark utvisat medborgare i andra nordiska länder som sökt socialbidrag i landet. Mest beklagligt är att Danmark verkar använda den nordiska konventionen om sociala tjänster mot nordiska medborgare, som alltså i princip borde behandlas likvärdigt med landets egna medborgare.

Vår rekommendation till den danska regeringen att ändra sin praxis får stöd i arbetsmarknads- och socialsektorn av den gränshinderrapport som en expertgrupp vid ämbetsmannakommittéerna för arbetsliv och social- och hälsovård låtit göra. Att Danmark inte ser ovannämnda fråga som ett gränshinder gör den utmanande.

Det är positivt att man i Danmark talar om utvisningarna och att frågan har lyfts upp i den politiska debatten. Vi hoppas att få en ändring i saken genom att hålla problemet på agendan. Det är viktigt att regeringarna i de andra nordiska länderna bär sitt ansvar och tar upp frågan med Danmark.

Arbetet för rättvisa och en jämlik behandling får inte upphöra. Att undanröja gränshinder som stör människor i deras dagliga liv är en ständigt aktuell fråga som kräver en aktiv insats av oss alla, nu och i framtiden.

Lauri Heikkilä (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

For gruppen Nordisk Frihed

Fru president och ärade kollegor! Rajaesteiden poistaminen on tärkeää, ja me Pohjoismaiden neuvostossa toimivat kansanedustajat olemme avainasemassa omien maidemme parlamenteissa. Meidän pitää tuoda pohjoismaiset näkemyksemme esiin ja pyrkiä siihen, että rajaesteitä synnyttävät lainsäädäntöerot saadaan poistettua maidemme välisestä lainsäädännöstä.

Tässä puheenjohtajiston tekemässä ehdotuksessa rajattomasta Pohjolasta on otettu esiin monia tärkeitä rajaesteitä, jotka tulisi poistaa.

Kansalaisillamme on ollut jo pitkään ongelmia eläkkeiden ja verotuksen kanssa, kun he ovat työskennelleet toisessa Pohjoismaassa ja palanneet viettämään eläkepäiviään kotimaihinsa. Ensimmäiset kerrat näistä kysymyksistä olen kuullut Ruotsista palanneilta sukulaisiltani jo yli 30 vuotta sitten. Sen jälkeen on tehty jo paljon hyvää työtä.

Tänä vuonna on päästy merkittäviin sopimuksiin rajaesteiden poistamiseksi.

Kesäkuussa allekirjoitettiin Suomen kannalta Pohjoismaiden välinen perintöä koskeva tarkistettu sopimus, joka turvaa Pohjoismaiden säännösten jatkuvuuden Euroopan unionin komission asetuksesta riippumatta. Pohjoismaista perintöä koskevat päätökset voidaan siis hyväksyä ja panna täytäntöön jatkossakin.

Alkuvuonna rajaesteitä lievennettiin eläinten osalta. Esimerkiksi Ruotsin-matkalle lähtevä selviää huomattavasti vähemmällä byrokratialla ja kustannuksella kuin aikaisemmin. Uudelleen muotoiltu

liikenneasetus, joka sallii yli 40 tonnin kuorma-autojen käyttämisen kansainvälisissä kuljetuksissa, käytännössä pelasti Pohjoismaiden autonkuljettajien elinkeinon.

Elintarvikealalla pelkästään Euroopan unionin asetukset ja direktiivit muuttavat tilannetta jatkuvasti, ja kehityksen tuloksena syntyy uusia esteitä. Pohjoismaiden onkin tärkeää tehdä yhteistyötä, jotta unionin synnyttämää tarpeetonta byrokratiaa voidaan Pohjoismaiden välillä vähentää.

Jäsenmaiden valvonnan on oltava riippumatonta ja riittävän yhdenmukaista, jotta maataloudenharjoittajien toimintaedellytykset säilyvät. Rajaesteiden poistamisella voidaan bruttokansantuotetta kasvattaa ja kiihdyttää talouskasvua.

Jäsenehdotus rajaesteasiamiestoimen perustamisesta on kannatettava, koska se turvaa kansalaisten juridiset oikeudet vieraassa maassa.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president och ärade kollegor! Avskaffandet av gränshindren är viktigt, och vi riksdagsledamöter som är verksamma i Nordiska rådet har en nyckelställning i våra nationella parlament. Vi bör föra fram våra nordiska synpunkter och sträva efter att avskaffa sådana skillnader i lagstiftning som skapar gränshinder i lagstiftningen mellan våra länder.

Flera viktiga gränshinder som borde undanröjas har tagits upp i presidiets förslag till ett gränslöst Norden.

Våra medborgare har redan länge haft problem med pensioner och beskattning då de har arbetat i ett annat nordiskt land och återvänt för att tillbringa sina pensionsår i hemlandet. För första gången hörde jag om dessa frågor redan för mer än 30 år sedan av släktingar som återvände från Sverige. Mycket bra arbete har gjorts efter det.

I år har betydande avtal för avskaffandet av gränshinder nåtts. I juni undertecknades den för Finlands del reviderade nordiska arvskonventionen, som tryggar kontinuiteten i de nordiska författningarna oberoende av EU-kommissionens förordning. Beslut om arv i Norden kan alltså godkännas och verkställas också i framtiden.

I början av året lindrades gränshindren för djurens del. En person som reser till Sverige kommer till exempel undan med betydligt mindre byråkrati och utgifter än tidigare. Den omformulerade trafikförordningen som tillåter användning av lastbilar på över 40 ton i internationella transporter räddade i praktiken näringen för chaufförerna i Norden.

Europeiska unionens förordningar och direktiv förändrar ständigt läget i livsmedelsbranschen och utvecklingen resulterar i nya hinder. Det är därför viktigt att de nordiska länderna samarbetar för att sinsemellan kunna minska den onödiga byråkrati som unionen skapat.

Medlemsländernas överinseende måste vara oberoende och tillräckligt enhetligt för att jordbrukarnas verksamhetsförutsättningar ska bevaras. Genom att avskaffa gränshinder kan vi öka bruttonationalprodukten och sätta fart på den ekonomiska tillväxten.

Medlemsförslaget om att inrätta en ombudsmansinstans för gränshinder är värt att stöda eftersom det tryggar medborgarnas juridiska rättigheter i främmande land.

Ole Norrback

Formand for Grænsehindersforum

Värderade president! I Gränshinderforum har vi försökt definiera begreppet gränshinder, och vi har stannat för en bred tolkning. Vi har utgått från de problem som uppstår då personer, varor eller tjänster rör sig över de nordiska gränserna. För en nordbo är det fullständigt egalt vad problemen kallas om man möter ett problem, men vi ska akta oss för att definiera bort gränshinder. Vi har stött på företeelsen bland tjänstemän där man säger att det inte är fråga om ett gränshinder och att vi följaktligen inte behöver göra någonting. Det värmer inte en nordbo som har problem när man rör sig över gränserna med sitt företag eller någonting annat. Jag tror att det är viktigt med en bred definition när vi vill nå resultat.

Præsidenten indskærpede, at taletiden fortsat kun er 3 minutter.

Helgi Hjörvar (A) (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

Præsident, kære kolleger. Her har vi et medlemsforslag, som både under vores møde i går og flere gange tidligere i dag er blevet diskuteret, selv om det først nu er på dagsordenen. Det siger lidt om forslaget, som er om en nordisk ombudsmand. Jeg tror også, at det siger, at alle er klar over, hvilken funktion en ombudsmand har. Alle ved, hvordan en ombudsmand skal virke, og alle ved, at medborgerne kan henvende sig til en ombudsmand, når bureaukratiet og det politiske niveau ikke virker.

Forslaget om en nordisk ombudsmand præsenterede vi først under sidste session. Vi socialdemokrater præsenterede det under vores grænsehindringsstrategi og de ni punkter, som vi ville lægge vægt på i det kommende år. Og medlemsforslaget, som vi har fremsat, er blevet behandlet i Præsidiet, og det gik jo ud på, at hvis en borger i Norden føler, at hans rettigheder efter nordiske aftaler ikke bliver respekteret i et land, kan han henvende sig, ikke til parlamentarikere som os, som intet kan gøre i enkeltsager, men til en ombudsmand, som kan tage sig af sagen. Det er det samme, som vi gør på nationalt plan med de ombudsmænd, vi har i hvert vores lande.

Præsidiet påpeger, at man også kunne løse det ved at give den opgave til de nationale ombudsmænd og løse opgaven på den måde. Som et kompromisforslag kunne jeg tilslutte mig det, men jeg synes, det var allerbedst, om vi havde en nordisk ombudsmand, som samarbejdede med de nationale ombudsmænd om at tage sig af de henvendelser, som kommer fra borgerne. Der bliver hele tiden flere og flere, og det er meget vigtigt, at vi som politikere ikke bare diskuterer det år efter år, men skaber en instans i vores system, hvortil borgerne kan henvende sig for at sikre sig deres rettigheder. Grænsehindringer vil vi diskutere på hver session i årtier, det er en evig opgave, og derfor må vi have en fast instans, som borgerne kan henvende sig til med deres problemer. Tak.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Fru præsident. Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe støtter forslaget om en nordisk ombudsmand, men da jeg nu kun har en replik, vil jeg bare spørge talspersonen fra Præsidiet: Har man spurgt sig selv, hvor mange medarbejdere man forestiller sig skulle assistere ombudsmanden i nordisk regi, hvis man indtager det synspunkt i forbindelse med ombudsmanden, at man skal udvide mandatet, og hvilke omprioriteringer har man forestillet sig der skal være i det nordiske budget for at kunne imødekomme de nødvendige udgifter?

Helgi Hjörvar (A) (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak. Kort sagt er man ikke kommet så langt. Her venter vi på, at man tager den principielle beslutning om, at man vil oprette en nordisk ombudsmand. Den store opgave vil jo kræve i hvert fald en del medarbejdere, men det skulle ikke være i et omfang, så det ikke ville kunne løses inden for vores nuværende budget med omprioriteringer. Men det kommer jo også an på, om det er en særskilt nordisk institution, en nordisk ombudsmand, som har hele opgaven, om det er en nordisk ombudsmand, som samarbejder med de nationale ombudsmænd, eller om det er helt på nationalt plan, man løser opgaven.

Præsidenten indskærpede, at taletiden fortsat kun er 3 minutter.

Karen Ellemann (V) (Venstre (V) - Mittengruppen)

Mange tak, fru præsident. Jeg er fuldstændig klar over, at tidsgrænsen for, hvornår spørgetimen skal i gang, er tæt på at være overskredet, så jeg skal gøre det meget, meget konkret, meget specifikt. Nu har vi debatteret grænsehindringer igen i år i en god time eller længere og har konstateret, at vi er kommet et lille skridt nærmere en løsning, og samtidig har vi også konstateret, at der formentlig hele tiden kommer nye grænsehindringer til.

Det her forslag er fuldstændig konkret, specifikt og er hele kernen i vores grænseløse Norden. Det handler om vores mulighed for endnu større mobilitet. Det er et forslag om, at vi får lavet en fællesnordisk aftale om, at vi gensidigt anerkender hinandens erhvervsuddannelser. Når man går ind på hjemmesiden www.norden.org, kan man læse om mulighederne, og man kan også konstatere, at mulighederne for gensidig autorisation eksempelvis for tømreren, for mureren, for mekanikeren altså er blevet udvidet. Så det er et lille skridt i den rigtige retning, men det her forslag er klart en politisk markering af, vi kan komme videre i forhold til den gensidige anerkendelse af erhvervsuddannelserne og i det hele taget få diskussionen i gang omkring kompetenceniveauerne på erhvervsuddannelserne. Tak.

Tuula Peltonen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Detta förslag är främjat av Socialdemokraterna i Nordiska rådet. Kanske vill ministerrådet argumentera för att ett arbete redan finns inom EU:s *European Qualifications Framework*. Det är rätt, men det är mer än sannolikt att vi måste vänta många, många år på resultat. De nordiska ländernas yrkesutbildning har alla hög kvalitet. Med andra ord borde det vara mycket mera enkelt att hitta en gemensam lösning inom Norden som kanske även kan verka som förebild för arbetet innanför *European Qualifications Framework*. Vi är positiva till att ministerrådet vill se över detta område och ser fram emot deras rapport. Om vi menar något med gemensam nordisk arbetsmarknad och utbildning måste vi göra någonting för att detta rent faktiskt ska bli sant.

Samarbejdsministrenes spørgetime

Præsident: Helgi Hjörvar overtog ledelsen af forhandlingerne.

Spørgerne får et minuts taletid og ministrene får to minutter til at svare.

Karin Åström (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Nordisk skolportal

Den växande generationen är både arvtagare till och förnyare av det nordiska samarbetet. Det förutsätter dock kunskap och utbildning om länders historia, kultur, språk och samhällsordning. Skolan och folkbildningen är centrala aktörer för att främja fortsatt nordisk framgång både inåt och utåt. Ett sådant arbete skulle underlättas av en nordisk skolportal med tillgång till läromedel av skilda slag liksom möjligheter till kontakter och kommunikation mellan skolor, lärare och elever.

Jag vill fråga den svenska samarbetsministern om hon är beredd att under det svenska ordförandeskapet ta initiativ till en typ av nordisk skolportal och avsätta medel i budgeten för 2014.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Tack för en viktig fråga!

Under det svenska ordförandeskapet kommer vi naturligtvis även att fokusera på utbildning, förutom de saker som jag redogjorde för tidigare i dag. Jag vet att det under dagen i ministerrådet för utbildning också ska diskuteras en fortsättning av arbetet inom utbildningsområdet och inte minst forskning. Just när det gäller en gemensam skolportal tror jag dock att det är för tidigt för mig som samarbetsminister att säga exakt ja eller nej till den frågan i dag. Men naturligtvis är det en fråga som man får bära med sig till utbildningsministrarna och deras råd för att ta den vidare.

Karin Åström (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tack för svaret, ministern!

Jag har ett litet tips: Föreningen Norden kommer under de närmaste veckorna att lansera en skolhemsida med den här typen av skolportal, och samordningsministrarna borde titta på den. Den kan vara ett led av många som gör att vi blir bättre och ökar vår gemensamma kunskapsmassa i Norden. Norden ska ju konkurrera med kunskap. Det är där vi har våra stora framgångsrika faktorer och faktiskt där vi blir konkurrenskraftiga, precis som samordningsministern sade i sitt anförande tidigare. Det här handlar verkligen om att ta till vara de stora konkurrenskraftsframgångar som vi är duktiga på.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Jeg vil kun tilføje, at uddannelsesministrene har haft deres møde her til morgen, og en af de ting, vi diskuterede der, var den nye nordiske skole, som er et forslag fra den danske undervisningsminister. En del af dette forslag er at oprette en webside, og en anden del er et udvekslingsprogram mellem de nordiske lande for ledere og pædagoger. Jeg tror faktisk ud fra diskussionen i morges, at der vil være store muligheder på dette område.

Anders Andersson (KD) (Kristdemokraterna (KD) - Mittengruppen)

Jag har en fråga som berör folkhälsofrågor.

Astma och allergi är den vanligaste kroniska folksjukdomen. Uppgifter i Sverige visar att 30 procent av skolbarnen har problem när det gäller astma och allergi. Därför har den svenska regeringen givit ett uppdrag till Socialstyrelsen att kartlägga just problembilden när det gäller barn och ungdomar och deras situation i fråga om allergisjukdomar, och rapporten ska redovisas under våren 2013.

Det handlar självklart om att förebygga och lindra besvären av allergiska problem, men helt uppenbart är att detta i vårt moderna samhälle har fått en utbredning som innebär ett stort hälsoproblem för hela befolkningen men framför allt för barn och ungdomar.

Min fråga till övriga samarbetsministrar – men även Ewa Björling – är: På vilket sätt har man angripit dessa problem? Ser man samma bekymmer i övriga nordiska länder när det gäller allergiproblem bland barn och ungdomar? Finns det gemensamma insatser som kan göras för att förebygga och lindra de besvär som barn och ungdomar har på grund av sin allergi?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Jeg kan bekræfte, at vi har de samme problemer i Danmark. Jeg har selv tre børn, der lider af astma, så jeg er i dag ekspert på området. Jeg kan også bekræfte, at der gøres en voldsom indsats. Men det, der er problemet, er jo, at man ikke helt præcis ved, hvad årsagerne er til det – ud over at man ved, at det handler om forurening, det handler om støvmider og så fremdeles. Så en af indsatserne på det her område er jo rent faktisk at blive ved med at forebygge, hvilket man også gør. Derudover kan vi jo glæde os over, at statsministrene netop her for nylig har sat helse på dagsordenen, og der kan man jo også indtænke det her meget konkrete problem.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg er glad for spørsmålet, for det er ikke noen tvil om at luftveisplager er et viktig tema.

I Norge ser vi også at kols, som jo er en viktig luftveissykdom, er en av de sykdommene som medfører størst dødelighet. Det er også et av områdene der en ser at det er veldig stor sosial ulikhet med hensyn til helse, så det er viktig at vi har fokus på det. Det er en av grunnene til at den norske statsministeren tok initiativ til at vi skulle sette helse på dagsordenen – for blant annet å ha muligheten til å utprøve mer bruk av legemidler på den nordiske populasjonen.

Vi ser fram til at vi skal videreføre det arbeidet og ta tak i de utfordringene som vi i Norden ser på disse områdene. Da tror jeg særlig det med nye behandlingsmetoder og legemidler er viktig. Jeg er også opptatt av at vi tar i bruk ny teknologi for å lette de utfordringene mange som har kroniske sykdommer, har. Ved hjelp av ny teknologi, ved å bruke IT-baserte løsninger, kan mange flere få gode behandlingstilbud i hjemmet – uten å måtte oppsøke sykehus eller fastleger.

Jeg tror vi i Norden må jobbe enda mer med å utvikle innovative tekniske løsninger på helseområdet.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Ég ætla að svara á íslensku þannig að þið getið sett upp heyrnartólin. Út af þessari spurningu þá erum við einmitt núna á Íslandi að skoða það hvernig við getum komið til móts við börn og ungmenni með ofnæmi og astma í skólunum. Okkur telst svo til að fjórðungur íslenskra barna þjáist

af ofnæmi og það sem við erum að skoða er að setja leiðbeinandi reglur fyrir skóla og aðra þá staði þar sem börn og ungmenni eru til þess að þeir séu í stakk búnir til að koma til móts við þennan hóp, sístækkandi hóp. Og eftir minum upplýsingum þá er líka í umræðu innan Evrópusambandsins að skoða einhverjar sameiginlegar reglugerðir. Ég held að við gætum í þessu tilfelli lært hvert af öðru hér á Norðurlöndum og ég held að það væri ákjósanlegt að þetta væri tekið til umræðu hér á norrænum vettvangi.

Skandinavisk oversettelse:

Jeg har tænkt mig at svare på islandsk, så I kan tage hovedtelefonerne på. I anledning af spørgsmålet, så er vi i Island netop i gang med at vurdere, hvordan vi kan imødekomme børn og unge, der lider af allergi og astma, i skolerne. Vi skønner, at en fjerdedel af islandske børn lider af allergi, og vi forbereder nu at indføre vejledende regler for skoler og andre steder, hvor børn og unge færdes, for at gøre dem bedre i stand til at tilgodese denne gruppe, denne stadigt voksende gruppe. Så vidt jeg er orienteret, så diskuterer man i EU's regi eventuelle fælles regler. Jeg tror, at vi kunne lære noget af hinanden her i Norden, og jeg tror, at det ville være ønskeligt, at tage emnet op til debat her i et nordisk forum.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Jag vill som gammal forskare egentligen bara tillägga att det inte bara är medicinen som vi ska satsa på och utvecklingen av den, utan det handlar om hela miljömedvetenheten vad gäller vilken miljö vi utsätter våra barn för att leva i. Där skulle även vi kunna föregå med goda exempel. Vi kan bara se oss omkring härinne. Titta på mattan! Det är ett tydligt exempel på något som inte är bra för vare sig barn eller vuxna om man är det minsta allergisk eller astmatiker

Vi ska också tänka i preventivt syfte, för det handlar om något mycket större än utveckling av ny medicin och ny teknologi, nämligen om rätt omgivning från början. Vi har goda förutsättningar här i Norden i och med att vi i dag försöker bygga miljövänligt på alla tänkbara sätt. Vi tänker hållbara städer när vi konstruerar någonting nytt. Då borde det vara ett naturligt inslag att också tänka på hur det ser ut i omgivningen för alla som är allergiska.

Sinuhe Wallinheimo (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa puheenjohtaja! Pohjoismaiden ja EU:n välinen yhteistyön tiivistyminen on nähty jo pitkään tavoiteltavana asiana. Syy tähän on ollut päivänselvä: Pohjoismaiden ja EU:n keskinäisriippuvuus ja kohtalonyhteys on syventynyt. Esimerkiksi valtaosa rajaesteistä linkittyy jotenkin Euroopan unionin toimintaan ja toisaalta myös Pohjoismaiden kyvyttömyyteen vaikuttaa ennalta ehkäisevästi niiden muodostumiseen EU:n päätöksenteossa. Niissä on pahimmillaan kiinni useita satoja miljoonia euroja. Haasteena Pohjoismaiden EU-vaikuttamisen kehittymisessä on ollut riittävän selkeän ja ennakoivan kokonaiskuvan puuttuminen. Tähän liittyen kysyisinkin nyt ministeriltä kolme tärkeää kysymystä:

Missä vaiheessa EU:n selonteon laatimisen suhteen ollaan tämän vuoden osalta?

Riittääkö pelkkä vuosittainen selonteon tekeminen, vai tarvitaanko jotakin muuta velvoittavampaa?

Jos tällaisia velvoittavia elementtejä kaivataan, mitä ne teidän mielestänne voisivat olla?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade ordförande! Ett intensifierat samarbete mellan Norden och EU har redan länge ansetts eftersträvansvärt. Orsaken till detta har varit solklar: det ömsesidiga beroendet och ödesgemenskapen mellan Norden och EU har fördjupats. Bland annat är största delen av gränshindren på något sätt kopplade till Europeiska unionens verksamhet och å andra sidan också till de nordiska ländernas oförmåga att förhindra att sådana uppstår i EU-beslutsfattandet. Det handlar i värsta fall om hundratals miljoner euro.

En utmaning i utvecklingen av Nordens inflytande i EU har varit avsaknaden av en tillräckligt klar och förutseende helhetsbild. I anslutning till detta vill jag ställa ministern tre viktiga frågor:

I vilket skede är utarbetandet av EU-redogörelsen för detta års del?

Räcker det med en årlig redogörelse eller behövs något annat mer förpliktande?

Om dylika förpliktande element behövs, hurdana kunde de enligt er mening vara?

Alexander Stubb (Samlingspartiet (saml))

Ärade president! Vi kommer att behandla den frågan i eftermiddag då jag presenterar vår EU-redogörelse.

I detta skede skulle jag vilja konstatera att den linje som de tre nordiska EU-medlemmarna innanför EU och de två utanför har nu är mycket närmare än vad den var 1995. Vi måste dock fortfarande, även fortsättningsvis, arbeta tillsammans för att undvika sådana situationer där en viss EU-lagstiftning på ett eller annat sätt går emot våra intressen.

Just nu har vi en situation innanför EU där ett antal länder är protektionistiska och är skeptiska till den inre marknaden. Dessutom har de kanske inte skött om sina offentliga finanser på samma sätt som vi har skött om dem här i Norden. Mot den bakgrunden skulle jag våga påstå att det är viktigare än någonsin att vi i de nordiska länderna samarbetar i EU-frågor.

Som Europaminister har jag förstås en önskan, nämligen att alla nordiska länder en dag ska vara EU-medlemmar. Men jag kommer eventuellt att få ha den önskan ganska länge, tyvärr.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Herr president! Jag tycker att det är viktigt att besvara frågan också från svensk sida eftersom jag ansvarar för inremarknadsfrågor i EU. Där diskuteras det väldigt mycket om vi ska ha fler rapporter eller färre, hur det går med genomförandet av olika direktiv och så vidare.

De nordiska länderna ligger nästan alltid i framkant när det gäller implementering av olika direktiv. Tjänstedirektivet är ett tydligt exempel. Här kommer vi lite grann in på det som jag också var inne på tidigare i debatten, att det är viktigt att vi samarbetar i ett tidigt skede för att implementera ny lagstiftning på samma sätt så att vi inte skapar nya hinder. Lika viktigt är det att pusha på andra EU-länder som inte är lika snabba i sin behandling av ny lagstiftning. Där är frågan inom EU nu om vi ska använda *carrots* eller *sticks*, vilken väg vi ska gå och vad det ska kosta för de EU-länder som sackar efter och som gör att alla drabbas av att vi inte uppnår vårt syfte, det vill säga fri rörlighet på EU:s inre marknad.

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Tak, præsident. Min kollega vil selvfølgelig senere her i eftermiddag komme med den redegørelse, men der er jo forskellige niveauer i det. Der, hvor vi kan samarbejde, gør vi det også - og det ved

jeg også fra den danske europaminister. Så er der andre områder, hvor vi ikke altid er enige, men i hvert fald har den samme retning. Det seneste eksempel har været på ligestillingsområdet, hvor Storbritannien gik i fælles front sammen med andre lande for at få Sverige og Danmark og, tror jeg, også Finland til at underskrive et brev mod kvoter. Der arbejdede vi – i hvert fald i Sverige og Danmark – bilateralt og sendte vores egne breve, men vi havde stadig væk en dialog. Så man kan arbejde på mange niveauer, og det gør man også, og jeg synes ikke, det ene udelukker det andet. Og samarbejdet er selvfølgelig fortrinligt, ingen tvivl om det.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Hr. præsident, jeg fortsætter lidt i samme tema om nordisk solidaritet og samarbejde i forhold til EU. Her i september har EU vedtaget sanktionsinstrumenter, som bruges mod lande, som EU ikke mener fisker bæredygtigt. Det er et magtredskab, som skal bruges i forhandlinger med andre nordiske lande. Ungdommens Nordiske Råd har protesteret kraftigt imod dette, og der blev ved sidste session i København stillet forslag om, at man også skulle tage det op i det nordiske samarbejde.

Mit spørgsmål skal være – og jeg vil gerne have, at i hvert fald både den danske og den svenske minister svarer: Hvordan kan nordiske lande, som sidder i EU, stå inde for, at man vedtager sanktionsinstrumenter, magtredskaber, som bruges direkte mod andre nordiske lande i en legitim strid om fiskerettigheder? Hvordan kan man acceptere det, og er det ikke i direkte modstrid med nordisk solidaritet og nordisk samarbejde?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Tak, præsident. Først og fremmest vil jeg sige, at det her hører under udenrigsministerens område, men jeg vil selvfølgelig gerne med rystende hånd gå ind på hans område, i det omfang jeg kan.

Derudover vil jeg sige, at jeg synes, det er beklageligt, og jeg ved, at den danske regering helt klart bakker op om synspunktet, at vi i Norden ikke kan enes om en bæredygtig forvaltning og en rimelig fordeling af makrelbestanden, som der også bliver talt om. Man kan sige, at det selvfølgelig er ude af vores hænder, at bestanden bevæger sig på en måde, den ikke har gjort tidligere. Det giver selvfølgelig nogle udfordringer og kræver nogle nye løsninger, men jeg mener også helt klart, at alle kræfter skal sættes ind for at finde en forhandlingsløsning på den her fordeling, som vi snakker om, af makrelkvoten for år 2013.

Vi vil helt klart stadig aktivt bidrage, men virkeligheden er, at en forhandlingsløsning et eller andet sted kun er realistisk, hvis alle parter i den her sag viser den nødvendige fleksibilitet.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Tack så mycket. Jag tror inte att jag behöver tillägga så mycket efter det som Manu Sareen har sagt, utan det handlar jo också om i olika EU-förhandlingar alltid att vara flexibel och det är också så att en kompromiss kommer aldrig alla att vara helt nöjda med. Det är kompromissens natur. Sedan finns det gånger när Sverige är mer nöjda och gånger när Sverige är mindre nöjda. Och det här gäller naturligvis alla de nordiska länderna som är medlemmar i EU. Det handlar hela tiden om att ge och ta och finna minst dåliga utväg i de förslag vi inte tycker om.

Annika Olsen (Fólkaflokkurin (Ff))

Meget kort: Der er ingen tvivl om, at makrelstriden har sat det nordiske samarbejde på spil, og det er utrolig uheldigt, at vi er kommet i den situation, at EU retter sanktioner mod Færøerne. Jeg

håber selvfølgelig, at vi får den nødvendige opbakning til det, som vi mener helt klart er vores rettigheder med hensyn til makrelkvoterne i færøsk havområde, og jeg håber virkelig, at man ændrer indstilling, så vi ikke helt kommer i den situation, at der skal sættes hårdt mod hårdt for at få implementeret de sanktioner, som EU truer med i øjeblikket. Det er ikke særlig heldigt for det nordiske samarbejde. Så jeg håber, at der kan rådes bod på det, og at vi får en fornuftig aftale.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Til saken om makrell. Jeg vil bare understreke at fra norsk side er vi opptatt av at man finner løsninger på denne konflikten innenfor et bærekraftig regime – det har alltid vært norsk holdning til forvaltning av fiskeressursene i havet. Denne saken må også finne sin løsning innenfor de rammene.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Det bliver meget kort: Det er bare for at understrege, at vi ikke taler om en løsning på striden; vi taler om, at EU har vedtaget sanktionsinstrumenter, hvormed EU kan sanktionere lande, når EU ikke mener, de fisker bæredygtigt. Jeg håber, at alle nordiske politikere forstår, at det er en contradicto in adjecto at tale om, at EU skal definere, hvem der fisker bæredygtigt. Dette instrument kan bruges tilfældigt, når man ikke bliver enig i en strid, og det er det, som er problemet, og det er det, som jeg håber man i nordisk sammenhæng kan stå sammen imod. Og jeg er fortvivlet over, at de nordiske lande i EU har været med til at vedtage dette sanktionsinstrument.

Lauri Heikkilä (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

Arvoisa presidentti! Pohjoismaiden tulee syventää yhteistyötään myös Euroopan tasolla etenkin nyt, kun EU aikoo kasvattaa muutenkin ylisuurta budjettiaan. Tanskan pääministeri Helle Thorning-Schmidt totesi viime viikolla, että Tanska haluaa alennuksen jäsenmaksuosuuteensa. Tässä on erittäin hyvä ja järkevä vaatimus, sillä EU-jäsenyys käy Pohjoismaille vuosi vuodelta kalliimmaksi. Tanskan maksuosuus on yhtä suuri kuin Suomella, joten tiedämme hyvin, kuinka kohtuuttomista summista puhutaan.

Kysyn ministeri Stubbilta: voisivatko pohjoismaiset hallitukset työskennellä yhdessä sen eteen, että sekä Tanska että Suomi saavat alennuksen EU-jäsenmaksusta? Ruotsillahan se jo on.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Norden bör fördjupa sitt samarbete också på europeisk nivå, speciellt nu då EU tänker utöka sin också i övrigt alltför stora budget. Danmarks statsminister Helle Thorning-Schmidt konstaterade förra veckan att Danmark vill ha en sänkt medlemsavgift. Det här är ett mycket bra och förnuftigt krav eftersom EU-medlemskapet blir dyrare för de nordiska länderna år för år. Danmarks andel är lika stor som Finlands, så vi vet mycket väl hur orimliga summor det är frågan om.

Jag frågar minister Stubb: kunde de nordiska regeringarna arbeta tillsammans för att både Danmark och Finland ska få en sänkt EU-medlemsavgift? Sverige har det ju redan.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (saml))

Arvoisa presidentti! En oikein nyt tarkkaan tiedä, miten EU:n budjettineuvottelut kuuluvat Pohjoismaiden yhteistyöministereiden neuvottelu- tai keskusteluagendalle, mutta eurooppaministerin ominaisuudessa ja Suomen pääneuvottelijana EU:n budjetista voin todeta sen,

että voitte siinä mielessä levätä yönne rauhassa. Me teemme jatkuvasti laskelmia siitä, mikä on meille hyödyksi ja mikä on meille haitaksi EU:n budjettineuvotteluissa 2014–2020. EU:n vuosittainen kokonaisbudjetti on noin 125 miljardia euroa, ja me maksamme nykyään nettoa noin 500 miljoonaa euroa vuodessa eli vähän yli 100 euroa per henkilö. Valitettavasti näissä neuvotteluissa olemme aina siinä tilanteessa, että kavereita haetaan ympäri EU:ta, mutta loppupelissä jokainen maa tekee omat laskelmansa ja yrittää tietenkin minimoida oman nettomaksuosuutensa.

Tässä pitää myös siinä mielessä puhua faktaa, että Suomi ei ole nettomaksajista läheskään suurin. Me olemme 7–8:nneksi suurimman nettomaksajan joukossa. Esimerkiksi Ruotsi on huomattavasti suurempi nettomaksaja kuin me, kuten myös Tanska. Teemme yhteistyötä monella alalla, mutta loppupelissä näissä EU:n budjettineuvotteluissa seisomme yksin, ja silloin kannattaa ihan kansallisen intressin nimissä katsoa, onko Suomelle hyötyä maksupalautuksesta vai ei. Nykylukujen valossa ei missään nimessä ole, mutta se jää nähtäväksi, mitä loppupeli tuo mukanaan.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag vet inte exakt hur EU:s budgetförhandlingar hänger ihop med de nordiska samarbetsministrarnas förhandlings- eller diskussionsagenda, men i egenskap av Europaminister och Finlands huvudförhandlare i fråga om EU:s budget kan jag konstatera att ni i det avseendet kan sova lugnt om nätterna. Vi gör ständigt upp kalkyler över vad som är till nytta för oss och vad som är till skada för oss i EU:s budgetförhandlingar för 2014–2020.

EU:s årliga totala budget är omkring 125 miljarder euro och vi betalar för närvarande cirka 500 miljoner euro netto om året, det vill säga litet över 100 euro per person. Tyvärr är vi i dessa förhandlingar alltid i ett läge där vi söker vänner runtom i EU, men i slutänden gör varje land sina egna beräkningar och försöker förstås minimera sin egen nettobidragsandel.

Här bör vi också tala fakta i det avseendet att Finland inte är tillnärmelsevis den största nettobidragsgivaren. Vi är bland de sju–åtta största nettobidragsgivarna. Till exempel Sverige är en betydligt större nettobidragsgivare än vi, liksom också Danmark. Vi samarbetar på många områden, men i slutänden står vi ensamma i EU-budgetförhandlingarna, och då lönar det sig att helt i nationens intresse granska om Finland har nytta av en sänkt avgift eller inte. I ljuset av nuvarande siffror har vi det inte, men det återstår att se vad detta för med sig i slutänden.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

I går diskuterte vi velferdsstatens utvikling og fremtid. En viktig faktor for å sikre en god velferdsstat er at vi har en velfungerende handel mellom naboland.

I spørretimen i København i fjor stilte jeg spørsmål angående Sveriges klager på norsk proteksjonisme og regelverk i forbindelse med at minister Björling hadde vært ute i norsk presse og beklaget seg over norsk regelverk og norsk handelspolitikk. Derfor har jeg lyst til å spørre den norske samarbeidsministeren: Hvilke konkrete tiltak har Norge gjennomført det siste året med tanke på økt handel mellom Norge og våre naboland?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Den norske handelen med våre nordiske samarbeidspartnere er omfattende. På landbruksområdet er det en omfattende import av landbruksprodukter fra EU til Norge. Dette er ett eksempel på de områdene der vi har omfattende handel med våre samarbeidspartnere.

Bare på landbruksområdet – som jeg har gått litt inn i før denne sesjonen, fordi jeg regnet med at det ville være noen spørsmål om ostetoll – er det slik at den norske importen har økt med 150 prosent. siden 2000. Den norske eksporten har økt med 50 pst., bare økningen av import på landbruksområdet er på 28 milliarder kroner

Den norske økningen på eksportområdet på landbruk utgjør to milliarder kroner. Det betyr at vi har mye handel med våre naboer – innenfor EU, innenfor Norden. Det har vi lagt til rette for, og dette er en veldig viktig del av den samhandlingen vi har mellom de nordiske landene.

Så jeg mener at vi har et velfungerende marked, et marked som fungerer greit. Vi kan sammen være noe bekymret for at det er noe grensehandel, iallfall fra norsk side, men jeg antar at fra svensk side er den grensehandelen vel ansett. Det skaper iallfall mange nye arbeidsplasser på den svenske siden.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Jag kände att jag nog ville kommentera den här frågan också, eftersom vi från svensk sida nu har varit ute i medierna igen, denna gång om osttullar, precis som Rigmor tog upp.

Från svensk sida handlar det egentligen inte om krontullar eller procenttullar och vilka ostsorter det är, utan det handlar om principen – principen för frihandel. Norge har regelrätta förhandlingar med EU, och man har sagt att man gradvis ska liberalisera. Då tycker jag att det här är ett steg i fel riktning. Jag ser inte att man liberaliserar.

Vi har också haft diskussioner på morgonen i dag mellan handelsministrarna om Norges argument för att göra detta. Det handlar om något annat – det handlar om att man vill skydda sitt jordbruk. Och man bedriver en annan typ av jordbrukspolitik än vad Sverige gör. Det får vi acceptera – det är ett faktum att det ser olika ut där. Men icke desto mindre tycker vi från svensk sida, som frihandelsnation, att det är fel väg att gå.

Martin Kolberg (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg har et spørsmål til den norske og den svenske statsråden. I København behandlet vi alle sammen «*One Health*»-problematikken, altså spørsmålet om smittefaren mellom dyr og mennesker når det gjelder resistente bakterier, som er et stort og meget vanskelig spørsmål. Jeg vil benytte anledningen til å berømme den danske regjeringen for hva den har gjort i sakens anledning. Den har også satt dette på dagsorden i EU, og det er veldig prisverdig. Ministerrådet har også fulgt veldig godt opp ved å be om at det skal arrangeres en ny konferanse som skal ha som oppgave å diskutere dette innenfor en konkret nordisk ramme.

Mitt spørsmål, og min problemstilling, er at dette også er overlatt til komiteen for landbruk og forskning. Så jeg spør da Rigmor Aasrud om hvordan arbeidet i denne komiteen står. Og jeg melder også at Medborger- og forbrukerutvalget, som jo har tatt initiativet til dette, gjerne vil inn i arbeidet med selve konferansen. Jeg spør også den svenske statsråden om hvilke planer hun har for å følge opp dette meget vanskelige og viktige temaet.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Dette er et detaljert spørsmål som jeg ikke er oppdatert på, og som jeg må få lov å komme tilbake til. Jeg vet heller ikke helt om jeg skjønte spørsmålsstillingen her. Det er mulig at noen av de andre samarbeidsministrene kan hjelpe meg? Nei, heller ikke den svenske samarbeidsministeren er klar over hva spørsmålet er her, så jeg beklager, vi får komme tilbake skriftlig.

Martin Kolberg (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det er mulig at jeg uttalte meg for dårlig, men jeg tror ikke det. Det er ministerrådet som har bestemt at denne saken skal behandles i komiteen for landbruk og forskning, og mitt spørsmål var: Hvordan går det arbeidet? For dette initiativet har jo kommet fra denne forsamling og fra Medborger- og forbrukerutvalget. Og dessuten, til den svenske ministeren: Hvilke tanker har hun om hvordan vi skal videreføre dette, og om hvordan skal vi legge opp konferansen, som vil bli veldig viktig? Jeg tror det var et ganske oversiktlig spørsmål.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg har fortsatt litt problemer med å forstå spørsmålsstillingen til Martin Kolberg, for hvis det er utskottet her i Nordisk råd som har dette til behandling, så må det jo være utskottet som skal svare. Hvis det er ministerrådet som har den saken til behandling, så vil jeg få lov til å komme tilbake til Nordisk råd med en tilbakemelding om hvordan saken står der. Jeg er dessverre ikke oppdatert på den detaljen.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Från svensk sida måste jag instämma i vad Rigmor har sagt. Jag har inte heller den informationen i dag, så det är väldigt svårt för mig att säga hur man i detalj tänker följa upp det här i fortsättningen. Men om detta nu ligger på ministerrådet för jordbruks- eller landsbygdsfrågor är det ju detta ministerråd självt som planerar sin konferens mer i detalj, så jag har inte dessa uppgifter här i dag.

Siv Friðleifsdóttir (F) (Framsóknarflokkurinn (F))

Jeg vil stille et spørsmål til den danske samarbeidsministeren om hvorfor man har endret de reglene som gjelder når en islending flytter til Danmark. Før fikk islendingene 100 prosent barnebidrag med en gang. I dag må man vente i to år. Det er et grensehinder, og jeg vil spørre om man kan rette på dette.

Jeg vil også spørre Manu Sareen som likestillingsminister om han kan stå i spissen for å få til et samarbeid i Norden om å lukke ned pornosider med grov seksuell vold på Internett. Det er slik at ungdom i dag lærer mest om seksuell oppførsel på Internett, og der vises det i dag noe som heter Gonzo-sex, der kvinnen har to peniser i munnen, to i vagina og to i anus. Man spytter på kvinnen, hun kaster opp og gråter. Det er meget grov seksuell vold. Kan ministeren tenke seg å ta et initiativ, slik at vi kan lukke disse internettsidene? For de er meget kvinnenedverdigende.

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Tak, præsident. Jeg tager det sidste først. Det er fuldstændig korrekt, at der sker en forråelse inden for pornoindustrien. Det er også noget, vi havde oppe i FN's kvindekommission i år, hvor der var en side event, hvor vi diskuterede nogle af de ting. Det er lige præcis her, vi kan bruge det fantastiske samarbejde, vi har inden for det nordiske. Jeg skal til kvindekommissionen her igen til februar-marts, hvor jeg også møder nogle af mine kollegaer, og der skal vi netop snakke om side events, og en af de ting, der har været oppe at vende, er lige præcis det, der sker inden for pornoindustrien. For det, som måske også kan være betænkeligt, er, at der er rigtig, rigtig mange, jeg vil næsten sige børn, der ser lige præcis den slags. Vi ved jo også fra erfaringer, at det går ind og påvirker dem, og det går selvfølgelig også ind og påvirker deres tilgang til det andet køn, så jeg synes, det er en meget, meget relevant problemstilling.

Jeg synes også, det er en meget, meget relevant problemstilling, som vi fra Nordens side skal tage op, for det, der karakteriserer det nordiske samarbejde, hvilket vi også har hørt gentagne gange, er lige præcis også ligestilling, og det her synes jeg sagtens man kan komme ind under mange af de tanker, som vi gør os. Det er det ene.

Det andet er det, du siger om børnepengene. Det har vi lige fået undersøgt, og det er et ganske fint eksempel på, at man laver en lovgivning og så utilsigtet kommer til også at få lavet en ny grænsehindring. Her kan man sige, at du jo kommer frem med det og fortæller om det, man kan ikke sige tilfældigt, men det kom ude fra sidelinjen. Det er lige præcis den slags, vi skal forhindre. Jeg skal nok tage den problemstilling op. Ud over det er vi jo, når vi snakker grænsehindringer, nødsaget til også at snakke om det horisontalt. Det gør vi også. Vi tager redegørelserne, vi sætter det på vores dagsordener og så fremdeles.

Men det, som vi også er nødsaget til at gøre – det sagde Alexander Stubb, og Bertel Haarder (v) sagde det også – er at forpligte andre ministre, at bide dem i haserne konstant og sørge for, både at det ikke sker, og at vi, når laver ny lovgivning, hele tiden ser, hvad der sker i nordisk regi, når vi planlægger den slags. Men den helt konkrete sag skal jeg nok kigge på.

Palle Christiansen (Demokraterne (D))

Det er et rigtig godt emne, Siv sætter fokus på. Vi har gjort opmærksom på problemet over for den danske stat. Når vores studerende på de videregående uddannelser rejser fra Grønland til Danmark, går der to år i det danske system, før de børnepenge, som man er vant til at få, når man studerer hjemme, er oppe på et fuldt forsørgertillæg. Men som Manu Sareen også var inde på, er det faktisk ikke bare noget, han vil bringe videre; det er noget, vi er gået i gang med. Manu Sareens kollega hr. Morten Østergaard fra den danske regering og jeg har haft et møde om det i den forgangne måned. Så det er i hvert fald i Danmark og Grønland et fokusområde. Men det er klart, at når vi bliver gjort opmærksomme på, at det er et problem blandt de studerende, også når de flytter til andre nordiske lande, er det også noget, der bliver bragt op blandt samarbejdsministrene, for som Manu Sareen siger, er det en grænsehindring, og det er en af dem, som vi bare skal have gjort noget ved.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Forseti. Aðeins um spurningu Sivjar Friðleifsdóttur um klámið. Þá held ég að þetta sé mál sem er mjög verðugt að taka upp á norrænum vettvangi því það liggur fyrir að framboð á mjög grófu klámi hefur aukist. Þetta er ekki aðeins niðurlægjandi fyrir konur þar sem við sjáum þær heldur hefur þetta mjög mikil áhrif á það hvernig ungir drengir á Norðurlöndum vaxa upp. Og ég held að ef við getum náð einhverjum árangri, því þetta er svo sannarlega alþjóðlegt vandamál, ef við getum komið okkar norrænu gildismati að í þessari umræðu á alþjóðlegum vettvangi þá held ég að þá væri fararinnar virði því þetta er mál sem við eigum bara eftir að sjá vaxa í umræðunni og ég held að við höfum ekki séð fyrir endann á þeim áhrifum sem þetta getur haft bara á sjálfsmynd ungmenna í dag.

Skandinavisk oversettelse:

Præsident. Lige et par ord i anledning af Siv Friðleifsdóttirs spørgsmål om pornografi. Jeg tror, at der er grund til at tage spørgsmålet op i et nordisk forum, da det står klart at udbuddet af meget grov pornografi vokser. Det er ikke blot nedværdigende for de kvinder, der bliver stillet til skue, men har også stor indflydelse på unge drenges opvækst her i Norden. Og jeg tror, at vi kan opnå resultater, for der er virkelig tale om et globalt problem, og hvis vi kan bidrage med nordiske værdier i den internationale debat, så mener jeg at det er rejsen værd, for det er en sag, der vil fylde stadig mere i debatten, og jeg tror ikke at vi endnu har set det fulde billede af konsekvenserne for de unges identitet i dag.

Annika Olsen (Fólkaflokkurin (Ff))

Jeg vil også gerne lige komme med nogle tilføjelser til her med hård porno. Det er jo ikke et isoleret problem, for vi ved godt, at årsagen til, at det findes, er, at der er en industri og der er en kæmpe stor handel med mennesker, primært kvinder og børn. Det er faktisk den tredjestørste handelsvare i verden efterhånden. Nu skal vi så diskutere menneskehandel senere på eftermiddagen, men de her ting hænger sammen. Derfor synes jeg, det er utrolig vigtigt, at vi samarbejdsministre sætter det her på dagsordenen og virkelig gør vores yderste. For det her er i hvert fald et område, hvor der ikke er nogen grænsehindringer; det går jo over alle grænser. Så det er virkelig noget, som vi skal sætte ind over for.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Jag vill bara tillägga att under det svenska ordförandeskapet kommer det att anordnas en konferens om jämställdhet. Där är det fyra punkter som kommer att diskuteras. Bland annat handlar det om nolltolerans mot könsrelaterat våld. Och det som beskrivs här kan jag inte klassificera som något annat än just könsrelaterat våld. Det är något helt annat än sex.

Det är en viktig konferens för att diskutera hur kvinnor har det i Norden, hur vi får bättre jämställdhet och bättre respekt för kvinnor. Där kommer säkert även den här delen in.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg synes det er et veldig viktig tema som tas opp om tilgangen til Internett og hvem som skal styre tilgangen til Internett. Jeg kan opplyse om at det skal være en stor konferanse nå, der de nasjonale post- og telemyndighetene – i alle fall er det de i Norge – vil delta, der man på verdensbasis skal diskutere hvem det er som skal styre tilgangen til Internett. Det tror jeg er en viktig debatt som vi kanskje burde samordne oss noe i Norden på, hvilke synspunkter vi skal ha. Er det akademia som skal styre Internettilgangen, er det de nasjonale myndighetene som skal styre Internettilgangen, eller hvem er det som faktisk skal styre den? Den debatten har mange aspekter, og jeg tror det kan være et viktig organ for å drøfte nettopp de problemstillinger som tas opp her.

Marianne Berg (V) (Vänsterpartiet (V) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Jag har en fråga till den danska samarbetsministern. Danmark är det enda land i Norden som har en egen tolkning av artikel sju i konventinen om sociala bistånd och sociala tjänster. Där står det bland annat: En nordisk medborgare kan inte hemsändas på grund av sitt behov av socialt bistånd.

Då är min direkta fråga: Står den danska regeringen fortfarande kvar vid sin tolkning att det är helt okej att skicka tillbaka nordiska medborgare till sina hemländer?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Præsident. Danmark har i mange år haft en praksis, efter hvilken nordiske statsborgere i visse tilfælde hjemsendes, hvis de vedvarende modtager sociale ydelser, som man også er inde på. Den danske praksis er i øvrigt også i fuld overensstemmelse med artikel 7 i den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester fra år 1994. Den nordiske konvention forbyder således ikke hjemsendelse af nordiske statsborgere på baggrund af modtagelse af sociale ydelser, men der stilles nogle krav til, hvornår hjemsendelsen kan ske.

Jeg har også noteret mig den kritik, der var. Det er den samme kritik, der i øvrigt også var på sessionen sidste år i København. Men jeg vil også sige, når man nu spørger så direkte til det, at regeringen ikke finder, at den danske praksis og lovgivning på området strider imod den nordiske ånd, men vi er selvfølgelig indstillet på at drøfte praksis med de øvrige nordiske lande, og jeg ved også, at den danske justitsminister er åben for dialog.

Anna Ljunggren (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Ungdomsarbeidsledigheten er en trussel for den norske velferdsstaten. Det finnes mange gode nasjonale tiltak for å bekjempe problemet, men de nordiske regjeringene har ikke utviklet nordiske løsninger. Foreningen Nordens Forbund har i samarbeid med kommuner i Sverige utviklet et prosjekt som heter Jobbresan, hvor unge fra et område med stor arbeidsledighet blir undervist og veiledet til å ta jobb i et annet nordisk land, for eksempel i Norge hvor de kan ha muligheten til å få en jobb. Et av problemene er at den arbeidsløse ungdommen ikke har lov til å ta med seg sin «aktivitetsstöd» over grensen, slik at de har noe å leve av mens de leter etter en jobb. Dette er et grensehinder for de unges mobilitet på arbeidsmarkedet.

Er det et ønske fra samarbeidsministrene om å avskaffe disse hindringene for de unges mobilitet på arbeidsmarkedet i Norden? Jeg ønsker spesielt at den svenske samarbeidsministeren kan svare på om hun er villig til å satse på dette initiativet med ekstra ytelse av ressurser til utvikling av dette prosjektet videre.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Tack för en väldigt viktig fråga! Det som statsministrarnas toppmöte kommer att fokusera på 2013 när Sverige är ordförande är just det stora problemet med arbetslöshet bland unga. Jag tror att det är alldeles för tidigt just nu att här besluta om specifika resurser till olika projekt.

Under våren kommer statsministrarna att träffas, närmare bestämt i maj, på en konferens och där utbyta erfarenheter av vad som har fungerat i respektive land och vad det är vi kan göra bättre. Då är detta ett utmärkt inspel att föra vidare för att se nya möjligheter till jobb inom Norden och i och med detta också naturligtvis se vilka gränshänder, återigen, som behöver rivas för att få ökad konkurrenskraft och i det här fallet ökade jobbmöjligheter för ungdomar.

Cristina Husmark Pehrsson (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Min fråga var egentligen direkt ställd till de ministrar som känner sig mest berörda, men för tids vinnande kan det vara den som känner mest berörd. Jag tänker nämligen anknyta till mitt inlägg tidigare i dag, och det handlar om mårdhund och dvärgbandmask.

Mårdhunden sprider dvärgbandmask, men det finns också värddjur i form av hundar och rävar, och inte minst tvättbjörnar som nu invaderar Danmark. Det innebär om man blir smittad ett livslångt sjukdomstillstånd, och finns smittan i skogarna kan vi inte längre plocka bär och svamp. Vi vet i dag att denna smitta finns i Norden.

Min fråga är helt kort: Känner samarbetsministrarna till det stora hot och den utmaning som det innebär att smittan med dvärgbandmask sprids över Norden? Hur tänker samarbetsministrarna agera för att se till att de nordiska regeringarna nu på ett ännu mer kraftfullt sätt agerar tillsammans för att utrota denna smitta?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Ja, jeg tror det ble meg – det var i hvert fall stille fra mine kollegaer.

I Norge har vi ikke registrert tilfeller av mårhund. Men det er nå satt i gang et arbeid mellom de nasjonale forvaltningsorganene i Skandinavia for å stanse spredningen av mårhund. Norge – som de andre nordiske landene – er forpliktet av konvensjoner for å hindre spredning av fremmede arter i naturen. Det er et eget EU-prosjekt som vi følger veldig nøye, og Nordisk ministerråd vil ta tak i resultatene av det EU-prosjektet – LIFE-programmet – for å se om det er behov for ytterligere tiltak i nordisk regi for å se om vi kan bidra til det vi alle sammen er enige om: å hindre spredning av mårhund.

Bertel Haarder (V) (Venstre (V) - Mittengruppen)

Tak, formand. Mine spørgsmål vedrører gensidig sprog- og kulturforståelse. Foreningerne Nordens forbund har udviklet internetportalen Norden i skolen, som hjælper med sprogundervisning via film, lege og kommunikation mellem skoleklasser.

Jeg vil blot spørge, om man vil tage det positivt med i overvejelserne, når man tilrettelægger det kommende budget. Projektet har fået støtte fra sprogkampagnen, fra Nordplus og fra Nordisk Kulturfond. Jeg synes, det er et meget vigtigt projekt.

I samme sammenhæng vil jeg spørge, hvordan man vil behandle den nye rapport om nabolands-tv, som nu er kommet for to uger siden, og som foreslår en række harmoniseringer, som vil lette adgangen til andre landes tv. Jeg spørger, fordi vi, der sidder her i Nordisk Råd, må se i øjnene, at Pippi Langstrømpe og Matador har gjort mere for den gensidige nordiske forståelse end alle vores sessioner i Nordisk Råd, og derfor er dette med tv meget, meget vigtigt. Tak, formand.

Tuula Peltonen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president! Auditoriossa on juuri alkanut kuurojen Pohjoismaiden neuvoston järjestämä seminaari, jossa kuulemme puheenvuoroja ja ajatuksia siitä, miten viittomakielisten oikeuksia tulisi Pohjoismaissa parantaa. Esitin viime istunnossa kysymyksen Tanskan yhteistyöministerille, miten Tanska aikoo edistää puuttuvaa lainsäädäntöään ja kuurojen oikeuksia. Silloin ministeri oli ymmärtääkseni juuri aloittanut tehtävässään eikä oikein osannut vastata tuohon kysymykseen.

Voisiko, arvoisa Tanskan ministeri, nyt kertoa tämän hetkisen tilanteen, onko kuurojen oikeuksia koskevassa viittomakielen asiassa edistytty?

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Ett seminarium arrangerat av Dövas Nordiska råd har precis börjat i auditoriet. Där får vi höra anföranden och tankar om hur de teckenspråkigas rättigheter i Norden borde stärkas. Under föregående session frågade jag Danmarks samarbetsminister hur Danmark tänker stärka sin bristande lagstiftning och de dövas rättigheter. Om jag förstått rätt hade ministern precis tillträtt sin post och kunde inte riktigt svara på frågan. Ärade danska minister, kan ni berätta om nuläget? Har det skett framsteg i frågan som gäller teckenspråk och de dövas rättigheter?

Linda Kristiansen (RV)

Tak. For to et halvt år siden henvendte Døves Nordiske Råd sig for at høre, hvad vi her i Nordisk Råd eller Nordisk Ministerråd ville gøre i forhold til anerkendelse af dansk tegnsprog. Begrundelsen,

der er givet i Danmark, for, at det ikke er anerkendt, lyder, at dansk heller ikke er anerkendt som det officielle sprog. Men jeg mener, der er forskel på beskyttelsesbehovet for majoritetens sprog og minoritetssprog. I den nordiske sprogdeklaration står der, at tegnsprogene skal sikres en stærk stilling, og parlamentarikerne anbefalede også ved vedtagelsen af denne, at tegnsprogene fik samme beskyttelse som andre minoritetssprog.

På den baggrund vil jeg spørge, om der er gjort tiltag – eller om man agter at gøre noget – i forhold til en anerkendelse af dansk tegnsprog, og, hvis man ikke ved det, om det så kan undersøges. Jeg vil lige tilføje, at de øvrige nordiske lande har anerkendt deres tegnsprog.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Já, takk. Ég svara á íslensku en menningarráðherrarnir þeir funda núna eftir hádegi og ég reikna með því að við ræðum þar þá skýrslu sem Bertel Haarder nefnir um sem sagt samræmingu á norrænum sjónvarpsstöðvum. Við ræddum þetta á síðasta menningarráðherrafundi. Ráðherrarnir hafa ekki tekið undir kannski hugmyndirnar um að stofna nýja norræna sjónvarpsstöð sem við ræddum hér á síðasta Norðurlandaráðsþingi en þá var niðurstaðan sú að aukið aðgengi milli norrænu sjónvarpsstöðvanna væri það sem þyrfti til.

Ég tek undir með Bertel Haarder um nauðsyn þess að við eflum tungumálaskilning á milli landanna. Ég hef lært mest af norrænum tungumálum þegar ég var samstarfsráðherra. Þá fékk ég mér aðgang að DR1 og DR2, NRK1 og NRK2 og SVT1 og SVT2 og það hefur hjálpað mér mest við að skilja norsku, dönsku og sænsku. Og ég held að við verðum að leggja aukna áherslu á þetta í okkar störfum þó að þetta sé alltaf undirliggjandi. En með táknmálið langar mig til að nefna að Íslendingar gerðu táknmál að lögbundnu móðurmáli táknmálstalandi fólks og heyrnarlausra í fyrra og við vinnum núna samkvæmt þeirri löggjöf.

Skandinavisk oversettelse:

Ja, tak. Jeg svarer på islandsk, og kulturministrene mødes her i eftermiddag, og jeg forventer at vi i den forbindelse diskuterer den rapport, som Bertel Haarder nævner, om harmonisering mellem de nordiske tv-stationer. Vi diskuterede den på forrige kulturministermøde. Ministrene bifaldt måske ikke idéen om at oprette den nye nordisk tv-kanal, som vi diskuterede på forrige Nordisk Råds session, hvor man konkluderede at øget tilgang til de nordiske tv-stationer var det der skulle til.

Jeg er enig med Bertel Haarder om nødvendigheden af at styrke sprogforståelsen mellem landene. Jeg lærte mest nordiske sprog, da jeg blev samarbejdsminister. Da skaffede jeg mig adgang til DR1 og DR2, NRK1 og NRK2 og SVT1 og SVT2 og det var det der hjalp mig mest med at forstå norsk, dansk og svensk. Og jeg tror at vi må lægge øget vægt på dette i vores arbejde selv om det altid er underliggende. Hvad tegnsprog angår så vil jeg gerne nævne at sidste år fastsatte islændingene ved lov at tegnsprog er de tegnsprogstalendes og døves modersmål, og vi arbejder nu i henhold til denne lov.

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Tak, præsident. Med hensyn til Bertel Haarders spørgsmål vil jeg sige, at netop i dag forventer kulturministrene at vedtage deres strategi for det nordiske kultursamarbejde, hvor det med sprogforståelse også er en del af det. Og det er fuldstændig rigtigt, at Matador og Pippi Langstrømpe har gjort rigtig, rigtig meget for det nordiske samarbejde. Men nu skal vi ikke gøre Alexander Stubb ked af det, for han er jo også meget stor tilhænger af Mumitroldene, som vi alle sammen ved, så dem skal vi også huske.

Med hensyn til tegnsprog har Danmark modsat de andre nordiske lande ikke en decideret sproglov, der udnævner dansk til at være et officielt sprog. Men at tegnsprog ikke skulle have en status som

officielt sprog, betyder imidlertid ikke, at tegnsprog og tegnsprogstolkning har en ringere stilling i Danmark end i de andre lande, som vi sammenligner os med.

Internationalt samarbejde

Præsident: Maarit Feldt-Ranta overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Udenrigsministrenes redegørelse 2012 (Dokument 7/2012)

- Forsvarsministrenes redegørelse 2012 (Dokument 8/2012)

- Redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9/2012)

- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15/2012)

- Præsidieforslag om international strategi, A 1571/præsidiet

- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13/2012)

Beslutning:

- *Rådet besluttede at tage Dokument 7/2012 til efterretning.*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 8/2012 til efterretning.*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 9/2012 til efterretning.*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 15/2012 til efterretning.*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af A 1571/præsidiet blev vedtaget - IB 1 /2012*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 13/2012 til efterretning*

Ændringer til deltagerlisten:

Pirkko Ruohonen-Lerner (saf) forlod sessionen og blev erstattet af Ari Jalonen (saf).

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Det nordiske samarbeidet på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området revitaliseres og modnes. Utviklingen er spennende og har stor oppmerksomhet også utenfor Norden.

Stoltenberg-rapporten med solidaritetserklæringen er ett av flere uttrykk for dynamikken i det nordiske samarbeidet. Den trekker opp en rekke områder for styrket nordisk samarbeid. Oppfølgingen av rapporten er i god gjenge, og mye er oppnådd på relativt kort tid.

Et annet uttrykk for dynamikken er det felles møtet de nordiske utenriks- og forsvarsministre hadde i Bodø i september i år. Møtet slo klart fast at vi har felles interesser i nord.

Revitaliseringen innebærer et styrket samarbeid mellom de fem nordiske utenriksministre hvor vi utvider samarbeidsområdene. Vi har økt oppmerksomhet om det vi gjør sammen i vårt eget nærområde og mellom de fem land – i tillegg til vårt globale engasjement. Vi ser det vi gjør hjemme og ute, i sammenheng. Det er viktig.

Deltakelse av Finland og Sverige i luftovervåkningen av Island ble første gang foreslått i Stoltenberg-rapporten. Som et svar på Islands initiativ har Sverige og Finland meddelt at de er

beredt til å bidra i luftovervåkningen av Island, sammen med Norge, i løpet av de første fire månedene av 2014. Dette er et konkret eksempel på styrket nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid. Det er et uttrykk for solidaritet og en naturlig videreføring av det nære øvelsessamarbeidet som Sveriges, Norges og Finlands flyvåpen har etablert i nord. Island, Norge og Danmark hilser Sveriges og Finlands deltakelse velkommen. I Finland og Sverige kan en endelig beslutning, inkludert parlamentets medvirkning, først kunne tas etter at saken har vært behandlet i NATO.

Noe av styrken ved det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet er dets uformelle karakter. Dette er et særtrekk som har lange og gode tradisjoner. Som utenriksministre foretrekker vi uformelle mekanismer for god kommunikasjon med Nordisk råd. Én slik mekanisme er den årlige utenrikspolitiske redegjørelsen. For å bidra til en god debatt har vi i år for første gang oversendt redegjørelsen til Nordisk råd på forhånd.

Vi har som utenriksministre alle erfart hvor viktig parlamentarisk støtte er for vårt arbeid. I Norden har vi et aktivt parlamentarisk samarbeid rundt regionale råd og Den nordlige dimensjon. Foraene er gode møteplasser for aktiv dialog.

Oppfølging av Stoltenberg-rapporten står sentralt i vårt nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske arbeid. Vi har lyktes med å føre visjonene i rapporten over til konkret samarbeid. Én bærebjelke er solidaritetserklæringen, som kan ses på som den politiske overbygning for vårt samarbeid. Med den har vi forpliktet oss til å samarbeide i solidarisk ånd på områder som natur- og menneskeskapte katastrofer, digitale angrep og terrorangrep.

22. juli i fjor ble Norge rammet av terror mot regjeringskvartalet og på AUFs sommerleir på Utøya. 77 mennesker ble drept og mange alvorlig skadd. Den tragiske hendelsen bekrefter styrken som ligger i den nordiske samhørigheten og solidariteten. Vi er svært takknemlige for den støtten vi fikk, og som var særlig viktig for de pårørende.

Den europeiske finanskrisen gjør oss alle urolige. De nordiske land vil videreføre sin aktive innsats for å løse de finansielle utfordringene. Det vil vi gjøre uavhengig av tilknytningsform til EU.

Den nordiske modellen vekker økende interesse internasjonalt. Våre erfaringer etterspørres, og vi deler av vår erfaring. Det gjorde vi senest i fellesmøter som de nordiske utenriksministrene hadde med sine kolleger fra Beneluxlandene og med CARICOM- og SICA-landene.

Noe av forklaringen på den nordiske modellen ligger i at vi har latt den få bygge seg opp naturlig og nedenfra. Den nordiske modellen er kjennetegnet av tillit mellom styrende og styrte og mellom arbeidstakere og arbeidsgivere, av økonomisk utvikling med vekt på fellesskapets interesser og gjennom inkludering av kvinner og likestilling mellom kjønnene. Modellen har utviklet seg gjennom et pragmatisk samarbeid og gjennom å finne pragmatiske løsninger. Vi har også tatt tiden til hjelp.

Også det nordiske samarbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap videreutvikles, og ambisjonene er hevet. Vi ser det på en rekke felt – som redningstjeneste, krisekommunikasjon, bruk av frivillige samt forskning og utvikling. De nordiske beredskapsministrene gjennomfører årlige møter for å sikre framdrift. Målet er å forebygge og redusere konsekvensene av alvorlige hendelser.

Nordisk samarbeid innenfor digital sikkerhet blir prioritert. Vi er i ferd med å etablere et nordisk gradert kommunikasjonsnettverk, som vil være operativt innen utgangen av året. Gjennom nettverket vil vi kunne varsle, analysere og forberede nødvendige tiltak på en sikker og effektiv måte ved et eventuelt digitalt angrep mot ett eller flere nordiske land.

Nordisk samarbeid mellom utenriksministeriene og utenriksstasjonene har også fått en ny giv, igjen inspirert av Stoltenberg-rapporten. Våre lands utenrikstjenester er basert på de samme verdier, og de møter i stor grad de samme utfordringene og mulighetene.

Vi er godt i gang med å identifisere byer hvor vi kan samlokalisere våre ressurser og vår felles innsats. Dette er et konkret uttrykk for styrket nordisk samarbeid. Sammen er vi sterkere. I november åpnes et felles ambassadekontor i Yangon, Myanmar. De nordiske utenriksministrene har besluttet å få til tilsvarende felles ambassadeløsninger i Islamabad, Hanoi og Dacca. På sikt arbeides det for å få til tilsvarende felles løsninger i flere byer i Europa og i Nord-Amerika. De nordiske land vil gå sammen om et felles ambassadekompleks i Reykjavik. Samlokalisering i Reykjavik vil skje i tett kontakt med det islandske vertskap. Dette vil være et viktig politisk signal om nordisk samhørighet. I tillegg vil slike samlokaliseringer blant annet bidra til økonomiske innsparinger, økt effektivitet på utlendingsfeltet, det konsulære området og vårt samarbeid om kriseberedskap.

De nordiske land har i mange år hatt en ambisjon om å stille et felles bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner. Ved å samle våre ressurser kan vi bidra til en mer effektiv gjennomføring av FN-mandatene og gjøre en forskjell der behovet er størst.

Finland har tatt et viktig initiativ for etablering av et uformelt nordisk nettverk for å drøfte fred og forsoningssaker. Målsettingen med nettverket er å se på mulige former for styrket nordisk samarbeid.

Nordisk samarbeid i Afghanistan og i møtet med den arabiske våren er nært og tett. Dette vil bli videreutviklet – ikke minst gjelder dette overgangs- og avviklingsfasen i Afghanistan og situasjonen i Syria. Dette er områder hvor også de baltiske land trekkes med.

Alle de nordiske landene har et sterkt engasjement i de fire regionale rådene i Nord-Europa og innenfor Den nordlige dimensjon. Samarbeidet i Den nordlige dimensjon har framgang. Vi har prosjekter innenfor de fire partnerskapene miljø, helse, kultur og transport. De internasjonale finansieringsinstitusjonenes rolle gir Den nordlige dimensjon slagkraft.

Institusjonelt har partnerskapene en sterk nordisk forankring med helse i Stockholm, transport i Helsingfors og kultur i København. Det er avgjørende at de fire regionale rådene og partnerskapene utnytter synergimulighetene og søker samlokalisering der det er naturlig.

Vi samarbeider også tett i Arktisk råd med vekt på å sikre en bærekraftig utvikling og bedre levevilkår for befolkningen i de nordligste områdene.

Snart går de tre framgangsrike norske, danske og svenske formannskapene mot slutten. Vi har gjennomført avgjørende reformer for å styrke Arktisk råd institusjonelt, og vi har bidratt til framgang for å beskytte sårbar arktisk natur.

Nordisk ministerråd fokuserer også på utviklingen i nordområdene. I vårt samarbeidsprogram rår vi årlig over om lag 10 millioner danske kroner til arktiske prosjekter. Det er viktig at disse prosjektene er i tråd med våre målsettinger, og at de imøtekommer reelle behov.

Avslutningsvis vil jeg kort vise til at vi som utenriksministre har et aktivt uformelt samarbeid med de tre baltiske land. Dette samarbeidet vil vi videreutvikle parallelt med det vi gjør nordisk. Samarbeidet må gi merverdi, det må være konkret, og det må bygges opp der samarbeidsområdene er av interesse for alle åtte land.

Et konkret eksempel på godt nordisk–baltisk samarbeid er en felles atomulykkeøvelse som planlegges i 2013. Med utgangspunkt i en nasjonal øvelse vil Finland koordinere forberedelsene til fellesøvelsen. Målet er å teste samarbeid, kommunikasjon og koordinering mellom NB8-landene. Dette gjelder både mellom nasjonale strålevernmyndigheter, mellom finsk UD og ambassadene i Helsingfors og mellom ambassadene og relevante hjemmemyndigheter. Det er opp til hvert land å avgjøre i hvor stor grad de vil utnytte denne muligheten til også å teste egen nasjonal beredskapsorganisasjon.

Gjennom en felles risikoerkjennelse og mer kjennskap til rammene for samhandling vil vi stå bedre rustet til å håndtere uønskede hendelser i framtiden.

Til slutt vil jeg få lov til å takke mine kolleger for et godt og konstruktivt samarbeid.

Præsidenten mindede om, at alle parlamentariker har 3 minutters taletid.

Kimmo Sasi (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Fru president! Presidiet och säkert hela församlingen tackar utrikesministrarna stort för en god redogörelse. Den här gången måste jag säga att det finns viktiga fakta om åtgärder i programmet. Vad gäller luftövervakningen av Island är det ett långt steg framåt i den gemensamma utrikes- och försvarspolitiken. Man arbetar också med den digitala säkerheten, det är prioriterat, och man ska även ha ett konventionsnätverk. Det är väldigt viktigt och någonting mycket konkret. För det tredje ska vi samla våra ambassader på vissa ställen, vilket är ett viktigt steg framåt. Vi har goda erfarenheter av Berlin, och modellen kommer att upprepas i andra städer. Det är väldigt fint.

Man kan säga att nu ser vi verkligen att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken i Norden går framåt. Detta råd har velat att man skulle formalisera det utrikespolitiska samarbetet och man har velat se ett grundande av ett formellt råd för utrikes- och säkerhetspolitiken. Detta har just diskuterats mellan presidiet och utrikesministrarna men är inte i fokus inom den närmaste framtiden. Det viktiga är att informella kontakter mellan de nordiska utrikesministrarna fungerar väl. Vi ska dock inte utesluta att vi någon gång i framtiden inom utrikespolitiken kan ha ett formellt råd.

När det gäller Stoltenbergrapporten är det viktigt att vi verkligen går framåt och har möten mellan presidiet och utrikesministrarna. Det var ett stort steg framåt att de nordiska utrikes- och försvarsministrarna hade ett gemensamt möte i Bodö i september. Jag vill gratulera Espen Barth Eide som tidigare var försvarsminister; han har nu blivit utrikesminister. Det visar att det finns en viss koordination mellan dessa områden. Beträffande Stoltenbergrapporten är det verkligen viktigt att de fem nordiska länderna visar att solidaritetsförklaringen betyder någonting. När vi övervakar det isländska luftrummet visar vi att vi tagit det seriöst.

Jag vädjar till de finska medlemmarna av Nordiska rådet att arbeta för att även Finlands riksdag kommer att godkänna denna politik, som är ett fint uttryck för nordiskt samarbete.

Vad gäller ambassadsamarbetet är det fint att vi i Island kommer att ha gemensamma lokaliteter. Därmed kan vi säga att vi där har en gemensam plattform för samtliga nordiska länder. Det är viktigt att vi i framtiden också kommer att diskutera säkerhetspolitiken i Nordiska rådet. När vi har Nordiska rådets session den 10–11 april i Stockholm är rubriken "Utrikes- och försvarssamarbetet". Det kommer mycket lämpligt tidsmässigt.

På det arktiska området vill ministrarna utarbeta den gemensamma arktiska handlingsplanen för alla nordiska länder.

Ari Jalonen (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

Arvoisa puheenjohtaja! Ilmapuolustuksesta nopeasti sen verran, että Suomen kanta siihen ei ole yksimielinen. Sen vain tässä totean.

Turvallisuusajatuksista: öljytorjunta on yksi vakava turvallisuusuhka ympäristölle, ja tahtoisin kysyä, millaista yhteistyötä Pohjoismaiden neuvoston kesken voidaan rakentaa varsinkin Itämeren alueelle mutta myös arktiselle alueelle, jotta siellä huomioitaisiin herkät meren olosuhteet öljyntorjuntakaluston tehokkaalla toiminnalla ja sillä, että siinä olisi yhtenäinen linja ja vaatimukset siitä, että sitä on siellä alueella.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade ordförande! Helt snabbt om luftförsvaret: Finlands ståndpunkt i frågan är inte enhällig, det konstaterar jag bara.

När det gäller säkerhetsresonemangen är oljebekämpningen ett allvarligt hot mot miljön. Jag skulle vilja fråga hurdant samarbete vi kan idka inom Nordiska rådet, i synnerhet i Östersjöområdet men också i det arktiska området, så att de känsliga havsförhållandena beaktas genom en effektivt fungerande oljebekämpning och genom en enhetlig linje och krav på att det finns sådan på området.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges udenrigsminister

Slik oppfattet jeg spørsmålet: Hvordan kan man i Norden samarbeide om beredskap og sikkerhet i Østersjøen og i Arktis? Jeg mener det er veldig viktig at de nordiske landene har et høyt fokus på det i de organene hvor det samarbeidet drøftes, for eksempel for arktisk er det i stor grad Arktisk råd. Så det er ingen grunn til å lage et alternativ til Arktisk råd, men bringe våre felles holdninger, verdier og interesse inn i Arktisk råd. Det har utenriksministrene diskutert i dag, og det er vi enige om. Det tilsvarende gjelder også mot Østersjøen. Veldig mange av disse spørsmålene berører også andre land. Det er viktig at beredskapsarbeidet ikke blir eksklusivt nordisk, men tas i de foraene hvor det er relevant. Vi har noen felles innganger til det, og det skal vi ta med oss til de relevante organene.

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Fru president! Jag vill börja med att tacka ministern för redogörelsen. Jag vill också lyfta upp Arktis, som nämndes i redogörelsen. Mittengruppen uppskattar det arbete som har lagts ned i Arktiska rådet, där inte minst bindande avtal kring sjösäkerhet är en viktig milstolpe. Mittengruppen är angelägen om att det finns tät kontakt mellan Arktiska rådet, den parlamentariska arktiska kommittén och Nordiska rådet för att vi tillsammans ska kunna medverka till ett fortsatt arbete och en acceptans för fler bindande avtal i syfte att få en långsiktigt hållbar utveckling i Arktis och för att vi också ska kunna lyfta fram ursprungsbefolkningens behov och delaktighet på ett tydligt sätt, verka för en ökad jämställdhet i beslutande organ och söka lösningar på kvinnors situation i de arktiska områdena. Sist men inte minst är det angeläget för att finna gemensamma lösningar på de stora miljö- och klimatutmaningarna.

Jag skulle vilja ställa följande frågor från mittengruppen till utrikesministrarna: Hur ser ni på värdet av ett ökat engagemang i Arktisfrågorna från Nordiska rådets sida? Hur ser ni på den senaste tidens miljömässiga larmrapporter kring avsmältning av isarna i de arktiska områdena, och påskyndar den kunskapen arbetet för bindande avtal också inom dessa områden?

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges utrikesminister

Fru president! Tack för frågan! Jag kan försäkra att de arktiska frågorna står mycket högt på vår dagordning. Det gäller alldeles oavsett om det är Nordiska rådet och vårt informella samarbete eller det mycket intensiva samarbete vi har inom ramen för Arktiska rådet. Där är vi ju alla medlemmar, och vi är alla mycket aktiva medlemmar när det gäller att engagera de andra länderna. Det är Ryssland, USA och Kanada.

Vi går nu under svenskt ordförandeskap mot avslutningen av en längre period med en nordisk ledning i Arktiska rådet. Det har varit Norge, Danmark och Sverige. Vi kommer i maj nästa år att lämna över först till Kanada och sedan till USA.

Vi välkomnar Nordiska rådets engagemang. De rapporter vi får om isens förändring och ett allt öppnare hav har stor betydelse för att globalt få uppmärksamhet både på Arktisproblematiken och på den vidare globala klimatproblematiken. Vi ska förvisso utnyttja detta.

Jag vill också understryka betydelsen av det arbete som vi bedriver för att få olika typer av bindande avtal mellan Arktiska rådets medlemsstater. Vi har ett angående räddningsverksamhet som vi nu håller på att operationalisera, och vi har avslutat förhandlingarna om ett avtal för att förebygga miljöutsläpp i samband med framför allt oljeverksamhet som jag hoppas att vi kommer att kunna underteckna vid mötet i Kiruna i maj nästa år.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Ja tak. Jeg skal måske også takke ordføreren for den fremragende redegørelse, som viser den revitalisering, som vi alle sætter pris på her i rådet.

Anita Bróden nævnte det med Arktis, og Carl Bildt nævnte det med isens ændring og så videre, og jeg vil bare spørge udenrigsministrene: I Norden har vi altid lagt vægt på demokrati og folkeret, og når nu udenrigsministrene mødes til uformelle møder – hvilket er fint – vil man så også være med til at invitere de ministre i Færøerne, Grønland og Åland, som har med udenrigspolitik at gøre, for at debattere disse store emner, som også berør vore folk, som bor midt i dette område, og som nu får så stor vægt?

Steingrímur J. Sigfússon (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Ja tak. Der er et udtryk i Island, når det gælder det her, eller handicaporganisationerne siger gerne: Ingen ting om os uden os; vi skal være med, hvis der skal bestemmes noget, som vedrører os. Så jeg har fuld forståelse for det, som Høgni drøfter. Det er jo sådan, at vi fra islandsk side, også med hensyn til Vestnorden, lægger enormt stor vægt på det arktiske spørgsmål nu. Man kan næsten sige, at det bliver vores højest prioriterede område inden for udenrigspolitikken. Så vi er meget fornøjede med den fremgang, som vi har fået inden for Arktisk Råd, med hensyn til de to aftaler – den ene, som er på plads, og den anden, som stort set er færdig – om redning og miljø. Det synes vi er enormt vigtigt, men for eksempel når det gælder Grønland, så er Grønland jo en så utrolig stor og vigtig del af det arktiske, at jeg synes, at de i Grønland og Færøerne, godt kan inviteres til i hvert fald uformelle drøftelser.

Árni Þór Sigurðsson (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Fru præsident. Jeg vil også takke for denne redegørelse og kan sige, at vi i VSG-gruppen synes, det er vigtigt, at man i Nordisk Råd nu sætter større fokus på udenrigspolitik og international politik. Jeg synes, det er på tide, at vi formaliserer dette område i Nordisk Råd-sammenhæng.

Der er meget godt i redegørelsen, og jeg vil takke for den, og jeg vil ikke fokusere på det, som jeg er enig i, men det, som jeg ikke er så vældig glad for. Jeg vil dog sige, at jeg holder med den norske udenrigsminister, når han taler om den nordiske samhørighed og solidaritet, som kendetegner det nordiske fællesskab. Samtidig med at vi lægger større vægt på udenrigspolitik, må vi ikke skåne os ved at undlade at snakke om udenrigspolitiske temaer, som kan være ømtålelige.

Den udenrigspolitiske redegørelse er inde på mange områder, blandt andet Mellemøsten med Syrien, men der må jeg sige, at fraværet af Palæstinasagen er iøjnefaldende. Norden må på den internationale arena altid tale fredens, demokratiets og menneskerettighedernes sag, og der kan vi ikke undlade at berøre Palæstina. Vent og se-politikken, som nu er blevet ført over for Palæstina, er til og med i færd med at ødelægge tostatsløsningen, som jeg tror at vi alle var enige om var den eneste brugbare. Hvordan stiller de nordiske udenrigsministre sig til situationen i Palæstina? Og vil de følge Islands eksempel og anerkende Palæstina som selvstændig stat? Det er spørgsmålet til ministrene.

Jeg vil også henvende mig til den finske og den svenske udenrigsminister. Det gælder den diskussion, som har foregået i begge lande angående overvågning af det islandske luftrum. Det hører med i den sammenhæng, at der selvfølgelig i Island har været en debat om luftovervågningen, og for tre år siden publiceredes en rapport af udenrigsministeriet, den såkaldte risikovurderingsrapport. Der kom eksperterne frem til, at der overhovedet ikke findes nogen umiddelbar militær risiko i det islandske luftrum, og det står således klart, at det udelukkende drejer sig om NATO's militære øvelser, som intet har med Islands forsvar at gøre. Og det siger sig selv, at hvis man skal forsvare det islandske luftrum, rækker det næppe med nogle få uger om året. Hvad skal man så gøre de andre, resterende uger?

Når man siger, at det drejer sig om nordisk samarbejde, synes jeg, at det er en camouflering af NATO's operationer. Stoltenbergrapporten nævner det som grundlag for øget nordisk samarbejde på udenrigs- og forsvarsområdet, men den rapport mangler en parlamentarisk forankring i de nationale parlamenter. Jeg vil derfor også spørge, om dette er en ændring af neutralitetspolitikken i Sverige og Finland, og jeg vil også sige, at udenrigsministrene Bildt og Tuomioja altid er velkomne på Island, men hvis formålet er at sende flyforsvaret militærøvelser, så værsgo at blive hjemme!

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Til Sigurdsson vil jeg først si at i tillegg til redegjørelsen som jeg nå framførte, foreligger det en erklæring som går dypere inn i enkelte spørsmål, og den har en meget tydelig tekst når det gjelder Palestina. Det står for det første at det nå er viktig å få ytterligere trykk i arbeidet for en tostatsløsning, at okkupasjonen av de palestinske områdene er det største hinderet mot framgang på dette området, og at vi kommer til å se på en tydeligere implementering av gjeldende lovverk når det gjelder varer fra de okkuperte områdene, som altså eksporteres av Israel. Så vi har tydelig tekst på det i erklæringen som er tilgjengelig nå.

Så skal jeg overlate til Carl Bildt å svare på vegne av Finland og Sverige. Jeg vil bare fort på NATOs og de nordiske NATO-landenes vegne få si at NATO garanterer for Islands luftrom hele tiden, ikke bare når det faktisk er fly på Keflavik, men det er i den integrerte kommandokjeden og overvåkningskjeden. Så når det gjelder *Air Policing*, er det et kontinuerlig virke, selv om vi bare i perioder faktisk har fly på Keflavik. Det er viktig å understreke det, og Norge tar den oppgaven på stort alvor.

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))

Fru president! Jag tycker att det är ett glädjande besked att det inte föreligger några omedelbara hot mot det isländska luftrummet. Jag kan tillfoga att jag inte ser några omedelbara hot heller mot det svenska, det finska, det norska eller det danska luftrummet. Vi lever tack och lov i fred. Men vi har alla, mer eller mindre, ett intresse av att utveckla samarbetet när det gäller också utrikes, säkerhets- och försvarsfrågor mellan de nordiska länderna, och där har vi under senare år tagit det ena steget efter det andra med mycket starkt stöd inte minst från Nordiska rådets olika sessioner.

Det som nu är aktuellt är en naturlig fortsättning, inte minst av det samarbete som Norge, Sverige och Finland med respektive flygvapen har etablerat i de nordliga delarna av våra länder. Sedan finns det de som vill dra in en Natodebatt i det hela. Partipolitiken har alltid sin speciella arena, men det har absolut ingenting med detta att göra. Vi får inte från svensk och finsk sida och vi kommer inte att överta några Natouppgifter. De utförs av Norge och av Norge allena. För mig är detta någonting som är nationellt. Det är nordiskt och det är naturligt. Det är ett bra steg ytterligare i nordisk samverkan och solidaritet.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd))

Finlands utrikesminister

Fru president! Såsom föregående talare konstaterade, det faktum att det finns två eller tre flygplan på Island kan inte på något sätt försvara Islands luftrum eller Island. Det gäller inte annat än övervakningsutbildning och övning. Det har ingenting med Nato-uppgifterna att göra. Det vill varken Sverige eller Finland, ha utan det gäller en uppföljning av den utveckling vi haft sedan flera år, att vi kunnat utveckla samarbetet de nordiska länderna emellan också på försvarsområdet, i anskaffningar, övningar, utbildning, övervakning och krishantering. Vi anser att detta är en naturlig del av det. Vi försöker inte på något sätt förändra varken Natoländernas ställning gentemot Nato eller de alliansfria Sveriges och Finlands ställning gentemot Nato. Det står helt klart för vår regering att det inte gäller detta. Vi anser att det här är en viktig och välkommen del att utveckla det nordiska samarbetet också på forsvarsområde utan att på något sätt påverka de olika lösningar vi tidigare har kommit fram till.

Kim Kielsen (S) (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Miljø- og Naturresursudvalgets talsperson

Jeg takker udenrigsministeren for redegørelsen. De hurtige ændringer i klimaet i de arktiske områder og tilbagegangen i mængden af arktisk is har medvirket til en hurtigt voksende skibstrafik i området. Denne udvikling ventes at fortsætte i de kommende år og årtier. Det skaber nye muligheder, men også nye og vanskelige udfordringer, ikke mindst med hensyn til søfartssikkerheden og beskyttelsen af havmiljøet.

Dette er en opgave, som ikke kan løses af de enkelte direkte berørte lande. Det er en opgave, som det internationale samfund gennem samarbejde må finde en løsning på. Der er tale om meget farlige forhold med is og vejrforhold, som mange af dem, som vil sejle i området, ikke har erfaring med og har svært ved at håndtere. Vi oplever en stigende skibstrafik i de arktiske farvande. Der kommer flere krydstogtsskibe, som vil sejle i jomfruelige farvande, hvor ingen har sejlet tidligere. At sejle i uopmålt farvand i et barskt og ugæstfrit område kan få fatale følger for både passagerer, besætning og materiel, men det sårbare arktiske miljø kan også tage skade. Vi må og skal ikke skade det arktiske miljø, hvor der igennem årtusinder har levet mennesker i pagt med naturens levende ressourcer.

Spørgsmålet om, hvornår en alvorlig ulykke indtræffer, er desværre kun et spørgsmål om tid, og hvis det går galt, er forudsætningerne for redning ganske simpelt ikke til stede. Derfor er forebyggelse af ulykker en påkrævet opgave. I Vestnorden og Nordatlanten - Grønland, Island, Færøerne og Nord- og Nordvestnorge - er der tale om meget små samfund og meget store

havområder, som skal dækkes. Hav- og kystområderne er gigantiske og meget større end det samlede Europa.

Vi er nødt til at samarbejde om at løse opgaverne. Der kan kun opnås betydelige fordele ved et samarbejde. Jeg og miljøudvalget efterlyser derfor en klarhed om, hvordan og hvornår de nordiske landes regeringer vil følge op på forslagene i Stoltenbergrapporten fra 2009 om oprettelse af et nordisk system for havovervågning og en nordisk maritim indsatsenhed bestående af elementer fra de nordiske landes kystvagter og redningstjenester. Samtidig efterlyses et nordisk lederskab og samarbejde inden for IMO, FN's maritime organisation i arbejdet med juridisk bindende regler for skibe, som sejler i polarhavene. Derudover efterlyses en regulering om parsejlads for vores krydstogtsskibe. Jeg hilser intentionerne i Arktisk Råd om udviklingen af en juridisk bindende aftale om samarbejde ved miljøulykker velkommen. Denne ventes vedtaget i 2013. Samtidig efterlyser vi i Nordisk Råd en større indsats for at undgå ulykker og efterlyser som anbefalet af Nordisk Råd en aftale mellem de arktiske stater og lande om at gøre det juridisk bindende at implementere den til enhver tid værende bedste praksis og teknologi i de nationale lovgivninger om råstof- og olie- og gasindvinding samt offshorevirksomhed i de arktiske områder.

De arktiske områder er flyttet mod centrum i geopolitikken og vil få større vægt i fremtiden. Samtidig kan de nordiske lande påvirke udviklingen i Arktis og arbejdet i Arktisk Råd på en betydningsfuld, indsigtsfuld og positiv måde. Nordisk Råd efterlyser derfor en fælles nordisk strategi, som kan tjene som fundament for et konstruktivt nordisk samarbejde om arktiske spørgsmål.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Takk for et veldig godt og viktig innlegg, og beskrivelsen er jo helt riktig.

Så vil jeg si som Carl Bildt, at klimaendringene krever global innsats – klimaendringene påvirker Arktis, men de begynner ikke i Arktis, de begynner globalt.

Så har vi, som det ble sagt, en rekke utfordringer innfor seiling, fiskeri, olje og gass. Det vi prøver å gjøre, er å bruke de fora som egner seg. Vi har fått til en avtale i Arktisk råd om samarbeid om søk og redning. Vi arbeider med en avtale om oljevern – miljøkatastrofer. Vi arbeider aktivt inn mot IMO om kvalitetskrav til shipping, og også det forhold at det er så store avstander at man sannsynligvis må legge større ansvar på den enkelte operatør, både for skipets beskaffenhet og for redningskapasitet der oppe.

Når det gjelder tanken om felles havovervåkning, har vi fra norsk side lagt mye vekt på utviklingen av *BarentsWatch*, som er en del av det. Vi ser nå på hvordan dette kan samvirke med andre lands tilsvarende systemer for havovervåkning.

Kim Kielsen (S) (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det er med hensyn til skibstrafikken, og det er også det, vi har efterlyst i forbindelse med krydstogtturisme. Det er meget vigtigt, at det går ind og tager presset af os. Nu kan vi bare tage et eksempel, nemlig Grønlands kyst. Vi har over 3.000 km kystlinje, hvor der er is fra kysten og 400 km ud. Samtidig udspyes der ved siden af årligt 230 milliarder ton bræis, som krydstogtskibene skal sejle i. Det er en stor opgave at skulle løse inden for turismen. Selv om de går ind og siger, at krydstogtskibene ikke kan sælge billetter, hvis de skal sejle parsejllads, er det påkrævet, for det er menneskeliv, der er tale om. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at man fra ministerrådets side slår fast, at det både skal gælde for turismen, skibene og industrien.

Egil Olli

Jeg takker for å få komme med informasjon om det samiske arbeidet.

Vi er jo et folk som bor i fire land, og vi har et folkevalgt organ i tre av de fire landene. De russiske samene har foreløpig ikke sitt eget parlament.

Jeg heter Egil Olli og er president i det norske sametinget, men for tiden også leder av Samisk parlamentarisk råd.

Det har vært veldig interessant å høre på debatten både i går og i dag, for eksempel. om den nordiske modellen. Som medborger i Norden vet jeg hvor viktig dette er. Dette er selvfølgelig også like viktig for samer som for andre, og jeg hadde ønsket at alle folk og urfolk i verden fikk ta del i denne velferden.

Som samer har vi mange felles utfordringer. Vi bor i fire land, og det er statsgrensene som har skilt oss i ettertid. Som samer har vi felles utfordringer over landegrensene, som jeg sa, og som et folk i fire land arbeider vi for å fremme samers og urfolks rettigheter og interesser. For å oppnå dette arbeider vi for gjennomføring av samers og urfolks selvbestemmelse i samsvar med internasjonalt anerkjente normer for urfolks rett til selvbestemmelse – dette for å sikre at utviklingen av det samiske samfunn skjer i samsvar med samenes egne behov, verdier og prioriteringer.

Blant de sakene som er veldig viktige, og som har vært nevnt, er mineraler. Det er en viktig sak for samene. Den berører veldig mange samiske områder og den samiske næring og også forvaltningen generelt. Nordisk samekommisjon er et prosjekt der samene og nasjonalstatene i praksis sammen skal finne løsninger som er i samsvar med disse prinsippene. Prosessen er i god gjenge nå, og det pågår forhandlinger. Vi har også samarbeidsprosjekter mellom sametingene når det gjelder språk, og vi har startet et prosjekt der det samiske språket skal utvikles. Der setter vi ressursene sammen for å få best mulige resultater. For språkene går jo ikke langs grensene. De samiske språkene går på tvers av grensene. Derfor er det veldig viktig for oss.

Arktisk Råd er også en veldig viktig sak for oss. Samene har sin plass der, men representert gjennom Samerådet. Sameparlamentene har ikke fast plass, men vi fra norsk side har i hvert fall fått være med Utenriksdepartementet og utenriksministeren dit. Jeg håper at også de andre får være med i delegasjonen.

Wille Valve (MÅ) (Moderaterna Åland (MÅ) - Den Konservative Gruppe)

Fru president, ärade ministrar, ärade kolleger,

Internationell medling är otvetydigt en av Nordens exportvaror inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Jag vill dock höja ett litet varningens finger inför att definiera medling, fred och konfliktlösning för snävt. Ett exempel finns i Nordisk Ministerråds svar på rekommendationen 3/11 om Nordiskt Forum för att stärka fredsnätverk och konfliktlösning, där NMR slår fast att "frågan om konfliktlösning är grundläggande av utrikespolitisk karaktär". Jag håller inte med. Finland har idag en av världens mest progressiva lagar om medling i brottsmål (2006) som avlastar domstolar och hjälper människor att släppa laddade konflikter, för att gå vidare i sina liv. När vi börjar bygga upp Norden som en bas för kunnande inom konfliktlösning och medling gäller det att minnas både det kunnandet som finns på den internationella arenan men också det som finns inne i själva Norden, inte minst kunnandet inom den tredje sektorn.

Fru president, låt oss minnas att medling är mycket mer än en fråga av "utrikespolitisk karaktär". Vi har inget att vinna på att definiera konfliktlösning och medling snävt; däremot har vi allt att vinna på att definiera det inkluderande och betona att insatser krävs på många nivåer och under lång tid.

Henrik Old

Vestnordisk Råd

Fru præsident. Fra Vestnordisk Råds side er vi bekymrede for den udvikling, som makrelstriden mellem Færøerne og Island på den ene side og Norge og EU på den anden side har taget. Sagen er, at EU med støtte fra Norge har besluttet at indføre sanktioner mod færøsk og islandsk fisk på det europæiske marked, fordi vi fisker makrel, som i store mængder er inde på vores område.

Er der nogen, der kan svare på, hvad vi skal gøre på Færøerne, hvis vi ikke kan fiske noget af den fisk, som er på vores område? Jeg skal takke Nordisk Ungdomsråd for deres støtte og også bekymring for udviklingen.

Vi mangler at forske mere i makrellen. Hvorfor findes makrellen i så store mængder i færøsk, islandsk og nu også grønlandsk farvand, ja, over hele Nordatlanten? Der forskes kun i de områder, hvor makrellen har været. Der er ingen, der forsker i, hvor makrellen er i dag. Der er ingen, som forsker vest for Island, der er ingen, som forsker i grønlandsk farvand, og det er stærkt beklageligt, for når der er makrel i så store mængder, som vi har oplevet nu, må der være sket et eller andet pludseligt i makrellens udvikling. Det er nødvendigt, hvis der skal være nogenlunde balance i det hele, at man fisker en del. Vi taler stadig væk om en lille andel af fisken, når det kommer til Færøernes, Islands og nu også Grønlands del.

Det kan ikke undgås, at tanken om, at forskningen er blevet mere politisk, også strejfer en. Der har været enkelte norske forskere, som har sagt, at den vej, vi går nu, er forkert. Den er helt gal, for makrellen har spredt sig ud over enorme områder. Det kan ikke passe, at man Fra EU's og norsk side ikke har andre midler end at sætte tiltag i værk, som nægter os at losse fisk i danske og norske havne. Ellers må jeg også sige, at den norske boykot har været vældig positiv for udviklingen på arbejdspladserne på Færøerne. Tak.

Steingrímur J. Sigfússon (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Det, som jeg vil sige noget om, er bare to ting. Den ene er, for at have det korrekt, at EU endnu ikke har bestemt nogen sanktioner. Men man har fået reglerne på plads, og der er der jo en forskel. Men vi deler selvklart Færøernes bekymring over det, som kan ske. Jeg er af den mening, at det ikke hjælper at løse problemet med sanktioner, det bliver bare værre, hvis man truer med sanktioner, ikke mindst, hvis man går hele vejen.

Det andet, som også bør nævnes her, er, at det var en vis fremgang, som vi fik på mødet i London nu i oktober; man enedes her om to ting. Man kunne ikke selv komme nogen vegne med at løse konflikten, men man enedes om, at indsatsen inden for forskning skal øges og også indsatsen med hensyn til tilsynet. Og det er i hvert fald næsten det eneste positive, som er sket igennem de sidste to års forhandlinger.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Som brødre og søstre kan man jo være uenige av og til, men det jeg vil si at vi ikke er uenig i, slik jeg forstår det, er at man skal ha en forsvarlig, forutsigbar og omforent forvaltning av en fiskeressurs som beveger seg mellom de ulike landenes økonomiske soner. Så har altså vi det syn at når fisk flytter seg, må man finne ut hvilken prosentandel den utgjør i de ulike områder. Her har man etablerte kjøreregler. Akkurat denne gangen er EU og Norge enige, og blant annet Færøyene og Island har et annet syn. Dette forhandler vi om, men vi forhandler jo med henblikk på å finne løsninger. Jeg tror det vi alle er interessert i, er at vi forvalter fiskeribestandene slik at vi kan høste av dem også i framtiden.

Oskar J. Grimstad (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Mitt spørsmål går til den færøyske representanten som hadde ordet. Når han beskriver en situasjon der det ikke har vært forsket i det hele tatt på volumet av makrell, hvordan kan man da forsvare det ikke bærekraftige overfisket som Island og Færøyene i dag står for? Er det en måte å forhandle seg fram på til en fiskeressurs som man tidligere ikke hadde?

Kim Kielsen (S) (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Venner, fiskestridigheder er noget, man kan have i farvande, hvor man lever af fiskeri – der kan man slås om alt. Bæredygtighedsprincipper er noget, der kræves af os alle. Hvornår og hvordan vil man også i fællesskab prøve at løse fiskestridighederne med hensyn til størrelsen af fiskekvoterne? Vi kan tage et eksempel: Island, hvis farvand er 10 gange mindre end Grønlands, må fiske 200.000 t torsk. Grønland må kun fange 15.000 t. I Norskehavet må fiskeri af torsk være på 700.000 t. Det er næsten på størrelse med Grønlands farvand, men Grønland får besked på at fiske bæredygtigt og må kun fange 15.000 t. Hvornår skal vi begynde at opveje det? På en kystlinje på 3.000 km, som er beskyttet af is på den ene side, er der 30 fiskere og fangere. Hvordan kan de vælte et økosystem? Det er spørgsmålet fra mig.

Henrik Old

Vestnordisk Råd

Jeg kan sige om den norske bekymring, at hvis man skal finde en løsning, må alle parter flytte sig lidt. Det nytter ikke at sidde 14-15 gange ved forhandlingsbordet, hvis den ene part ikke flytter sig overhovedet. Så kommer man ingen vegne.

Så er der det med, at fiskeriet ikke er bæredygtigt, og at Færøerne ikke har fisket makrel. Færøerne har fisket makrel i 40 år. På alle områder, hvor der er blevet fisket makrel – og der har været meget makrel på færøsk område nu i de sidste 15-20 år – må vi have lov at fiske det, som er inde på vores egne områder, hvis vi på Færøerne skal leve af fisk. Vi er ikke inde på andres områder.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Rouva presidentti! Kiitoksia ulkoministereiden raportista. Ainoa asia, joka tästä kokouksesta näyttää ylittävän uutiskynnyksen on osallistuminen Islannin ilmavalvontaan. Ainakin täällä Suomessa tilanne on tämä. Sitä ei katsota Suomessa pelkästään pohjoismaisena yhteistyökysymyksenä vaan sitä käsitellään ulkopoliittisena kysymyksenä. Suomessahan on totuttu keskustelemaan asioista niin, että päästään ulkopoliittisissa asioissa konsensukseen. Tämä on meidän historiamme.

Näyttää siltä, että hallituskaan ei ole vielä ehtinyt käydä tätä keskustelua. Kysynkin ulkoministeri Tuomiojalta: Miksi pääministeri ja ulkoministeri tekevät tämän ilmoituksen, kun näyttää siltä, että se ei ole hallitukselle itselleenkään vielä selkeä? Eri puolueitten suhtautumisesta tähän asiaan on tullut hyvin ristiriitaisia viestejä.

On tietysti luonnollista tässä tilanteessa, että keskustaoppositio on varauksellinen. Me olemmekin ilmoittaneet, että vasta sitten kun saamme lopullisen hallituksen kannan, muodostamme tähän myös itse lopullisen kannan.

Haluan kuitenkin muistuttaa, jotta pohjoismaiset kollegamme ymmärtäisivät meitä tässä, että vuonna 2009 eduskunnan puolustusvaliokunta Suomessa on yksimielisesti ottanut kannan, jonka mukaan se ei pidä Suomen osallistumista Islannin ilmavalvontaan mahdollisena. Silloin valiokunnan mielestä se, että Naton ulkopuolinen maa vastaisi Naton maan ilmatilan valvonnasta, ei ollut kestävällä pohjalla. Puolustusvaliokunta katsoi, että pohjoismaista yhteistyötä ilmavoimien kesken voidaan edistää parhaiten mm. yhteisellä harjoitustoiminnalla.

Toiseksi, Islannin ilmavalvontaan osallistuminen ei sovi laissa Suomen puolustusvoimista määriteltyihin kolmeen tehtävään, jotka ovat Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainvälisen kriisinhallintaan. Eduskunnassakin joudutaan siis käymään vielä aika vaativa prosessi tämän asian osalta.

Lopuksi totean, että me olemme erittäin motivoituneita pohjoismaisen yhteistyön tiivistämiseen ja kehittämiseen. Esimerkiksi arktisessa yhteistyössä on valtavia mahdollisuuksia, jotka ovat ikään kuin velvoitteitakin meille monessa mielessä. Rajaesteyhteistyö ja myös pohjoismainen turvallisuus- ja puolustusyhteistyö todella ovat niin tärkeitä, että niitä kehitetään esimerkiksi yhteiseen harjoitustoimintaan osallistumisella, yhteisiä puolustusmateriaalihankintoja edistämällä jne.

Tämä Islannin ilmavalvontaosallistuminen ei tuo tähän mitään lisäarvoa.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president! Tack för utrikesministrarnas rapport. Det enda som verkar nå över nyhetströskeln under den här sessionen är deltagandet i övervakningen av Islands luftrum. Så är fallet åtminstone här i Finland. I Finland anses det inte bara vara en nordisk samarbetsfråga utan det behandlas som en utrikespolitisk fråga. I Finland har vi ju vant oss vid att diskutera frågor så att vi når konsensus i utrikespolitiska frågor. Sådan är vår historia.

Det ser inte ut som om regeringen heller hunnit föra denna diskussion ännu. Jag frågar utrikesminister Tuomioja: varför ger statsministern och utrikesministern denna redogörelse, då frågan inte ser ut att vara klar ens för regeringen själv? Vi har hört mycket motstridiga budskap om hur olika partier förhåller sig till denna fråga.

I denna situation är det förstås naturligt att centeroppositionen intar en reserverad hållning. Vi har också meddelat att vi fattar vår slutliga ståndpunkt till detta först då vi hört regeringens slutliga ståndpunkt.

Jag vill ändå påpeka, för att våra nordiska kolleger ska förstå oss, att riksdagens försvarsutskott år 2009 enhälligt intagit den ståndpunkten att ett finländskt deltagande i övervakningen av Islands luftrum inte är möjligt. Utskottet ansåg då att det inte vore hållbart om ett land utanför Nato svarade för övervakningen av ett Natolands luftrum. Försvarsutskottet ansåg att nordiskt samarbete mellan flygvapnen bäst kan främjas bland annat genom gemensam övningsverksamhet.

För det andra passar ett deltagande i övervakningen av Islands luftrum inte ihop med Finlands försvarsmakts tre lagstadgade uppdrag. De är att försvara Finland militärt, stöda andra myndigheter och delta i internationell krishantering. Också i riksdagen tvingas vi alltså genomföra en ganska krävande process i denna fråga.

Till slut konstaterar jag att vi är mycket motiverade att intensifiera och utveckla det nordiska samarbetet. Till exempel i det arktiska samarbetet finns enorma möjligheter som på sätt och vis också är förpliktelser för oss i många avseenden. Gränshindersamarbetet och det nordiska säkerhets- och försvarssamarbetet är så viktiga att vi utvecklar dem till exempel genom att delta i gemensam övningsverksamhet, främja gemensamma köp av försvarsmateriel och så vidare. Att delta i övervakningen av Islands luftrum ger inget mervärde.

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd))

Arvoisa presidentti! Vastaan suomeksi suomeksi esitettyyn kysymykseen ja kommentteihin, jotka ehkä lievästi ovat osittain sisäpoliittistakin laatua, vaikka ne käsittelevät ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Haluan todeta, että Suomen hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta on jo keväästä alkaen käsitellyt ja valmistellut vastauksen antamista Islannille myönteisessä hengessä. Nyt olemme niin pitkällä, että olemme voineet sen tehdä niiden selvitysten perusteella, jotka ovat olleet tähän asti mahdollisia. Meillä on edelleenkin selvitettäviä asioita, joita selvityksiä tarvitaan silloin, kun asia esitellään lopullisessa muodossaan eduskunnalle.

Ehkä tässä on myös sellainen tilanne, että me, jotka olemme pitkään tätä valmistelleet, olemme joutuneet hyvinkin tarkkaan perehtymään siihen, mistä on ja mistä ei ole kysymys. Kun katsoo julkista kirjoittelua, niin vaikuttaa siltä, että edelleenkin on erittäin paljon vääriä käsityksiä liikkeellä.

Toivon, että kun näistä jatketaan keskustelua eduskunnan, valiokuntien ja eduskuntaryhmien kanssa, löytyy selvästikin laajempi yhteisymmärrys. Arvostan myös sitä, että tällaisista asioista pitää pystyä käsittelemään mahdollisimman laajalla konsensuksella.

Uskon, että lopputulos on se, mistä puhujakin lähti, että päädymme ratkaisuun, joka vahvistaa sitä jo muutaman vuoden jatkunutta linjaa pohjoismaisen puolustusyhteistyön tiivistämisestä kaikilla aloilla, joihin myös tällainen harjoitus ja valvomiseen osallistumistehtävä hyvin luontevasti istuu ja jota Suomen Puolustusvoimat itse pitävät omille tehtävilleen ja kehitykselleen hyödyllisenä.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag svarar på finska på en fråga som ställts på finska och på kommentarer som kanske i någon mån är också av inrikespolitisk natur trots att de behandlar utrikes- och säkerhetspolitik.

Jag vill konstatera att den finländska regeringens utrikes- och säkerhetspolitiska utskott alltsedan i våras har behandlat och berett ett svar till Island i en positiv anda. Nu har vi kommit så långt att vi har kunnat göra det utgående från de utredningar som hittills har varit möjliga. Vi har fortfarande frågor som behöver utredas, och de utredningarna behövs då ärendet i sin slutliga form presenteras för riksdagen.

Kanske detta också är en situation där vi som länge har berett frågan har tvingats sätta oss in mycket noggrant i vad det handlar om och vad det inte handlar om. Om man ser på vad som skrivits om saken i offentligheten verkar det fortfarande finnas väldigt många felaktiga uppfattningar i omlopp.

Jag hoppas på ett klart bredare samförstånd då vi fortsätter diskutera dessa frågor med riksdagen, utskotten och riksdagsgrupperna. Jag sätter också värde på att vi bör kunna behandla sådana här frågor i största möjliga konsensus.

Jag tror att slutresultatet är detsamma som talaren utgick ifrån: att vi kommer att nå en lösning som stärker den linje som fortsatt i några år för att intensifiera det nordiska försvarssamarbetet på alla sektorer, där också en sådan här övning och ett deltagande i övervakningen sitter mycket naturligt, och som Finlands försvarsmakt finner nyttig för sina egna uppgifter och sin egen utveckling.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Ihan vain lyhyesti. Kysymykseni yksi osa oli se, että kansalaiskeskustelua tämäntyyppisistä asioista on Suomessa perinteisesti pidetty erittäin tärkeänä. Nyt me alamme käydä tätä keskustelua vasta tämän pääministerin ja ulkoministerin ilmoituksen jälkeen.

Olisiko ollut mahdollista järjestää tämä asia toisessa järjestyksessä niin, että tämä keskustelu olisi käynnistetty laajalla foorumilla, jolloin olisi saatu myös median kautta oikeaa tietoa kansalaisille eikä tulisi tällaista tilannetta, johon ulkoministeri itsekin vastauspuheenvuorossaan viittasi?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Helt kort: En del av min fråga gällde att medborgardebatten i frågor av den här typen traditionellt har ansetts mycket viktig i Finland. Nu börjar vi föra denna debatt först efter statsministerns och utrikesministerns redogörelse. Skulle det ha varit möjligt att ordna detta i en annan ordning så att debatten skulle ha inletts på ett brett forum, varvid medborgarna via medierna skulle ha fått rätt information och vi inte hade fått en sådan här situation som också utrikesministern själv hänvisade till i sin replik?

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd))

Arvoisa presidentti! Minäkin olisin hyvin mielelläni nähnyt, että asiasta olisi voitu käydä laajaa keskustelua jo paljon aikaisemmin, mutta me emme onneksi pohjoismaisessa mallissa hallitusten taholta voi ohjata lehdistöä ja mediaa siihen, millä lailla se sitä käsittelee.

Tuon esimerkin vanhemmasta kokemuksestani kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtajana: Tiedän hyvin, että jos vaikka puoli vuotta ennen lähetetään jokaiseen kotiin ilmoitus siitä, että täällä suoritetaan puiden korjaustoimenpiteitä ja vanhoja puita kaadetaan, voi olla aivan varma, että vasta sitten, kun kaatajat ilmestyvät paikalle, siitä syntyy mitään reaktioita.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Också jag hade gärna sett att vi kunde ha gått en bred debatt om frågan redan mycket tidigare, men i den nordiska modellen kan vi till all lycka inte från regeringshåll styra pressens och mediernas behandling av frågan.

Jag tar ett exempel från min tidigare erfarenhet som biträdande stadsdirektör för fastighetsväsendet: Jag vet mycket väl att om man till exempel ett halvår i förväg meddelar varje hushåll att det kommer att utföras trädvårdsåtgärder och att gamla träd kommer att fällas, så kan man vara helt säker på att det uppstår reaktioner först då trädfällarna anländer.

Sara Olsvig (IA) (Inuit Ataqatigiit (IA) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, præsident. Jeg vil gerne takke den norske udenrigsminister for en interessant redegørelse om det nordiske samarbejde udenrigsministrene imellem. Som grønlandsk medlem af Folketinget og medlem af det arktiske parlamentarikersamarbejde vil jeg gøre honnør for det arbejde, som bliver gjort for at følge op på Stoltenbergrapporten. Et vigtigt tema, som bliver taget op i rapporten, er sikkerhed til søs i Arktis.

I år har vi endnu en gang set nye rekorder: Mængden af is er mindre, og antallet af skibe, som har rejst igennem Nordøstpassagen, har aldrig været større. Som de fleste af jer ved, er der en tæt sammenhæng mellem disse rekorder. Mindre is giver mere skibstrafik. Det gælder ikke kun transport af varer gennem Nordøstpassagen; det gælder også fiskerbåde, cruiseskibe og andre typer fartøjer. Denne øgede trafik gør, at vi må tænke sikkerhed: Sikkerhed for menneskene om bord på skibene, og sikkerhed for miljøet i tilfælde af et uheld. I dette arbejde må vi udvide samarbejdskredsen ud over de nordiske lande. Aftalen mellem de arktiske lande om eftersøgnings- og redningssamarbejde er vigtig.

Nu skal vi tage skridtet videre og se på, hvilke kapaciteter vi tilsammen har for at kunne udføre redningsaktioner, og hvordan vi kan samarbejde for at forbedre den fælles indsats. I september afholdt en række af de arktiske stater en fælles redningsøvelse, SAREX. Øvelsen pegede på de områder, som har brug for styrkelse, og det er vigtigt, at vi nu handler på den viden.

Jeg er glad for, at de arktiske lande forhandler om en aftale om samarbejde ved oliespild i Arktis, og for de positive signaler om fremgang i forhandlingerne. Men også her må vi se på kapaciteten til faktisk at kunne rydde op, hvis der sker et udslip.

Endelig er det vigtigt, at vi fra nordisk side gør, hvad vi kan for at få et bindende regelsæt i FN's søfartsorganisation, IMO, på plads. Her vil jeg appellere til, at der tales om koordineret sejlads og ikke parsejlads. Arktis er meget forskelligartet, og det er også forskelligt, hvilke ressourcer der er til stede langs de forskellige kyster.

Præsident, fra nordisk side skal vi hele tiden være opmærksomme på, at vi ikke fremstår som en blok i det arktiske samarbejde. Alligevel må vi ikke være tilbageholdende over for at se på, om der findes områder, hvor vi må prøve at gå længere og engagere andre internationale samarbejdsorganer. Havovervågning, søopmåling og sikkerhed til søs er sådanne områder, og jeg ser frem til at følge dette arbejde også i nordisk sammenhæng. Tak for opmærksomheden.

Kim Andersen (V)

Midtergruppen

Fru præsident. Tak for redegørelsen. Når man skal ud af den økonomiske krise, og det skal de nordiske lande jo, så tror jeg, det er vigtigt, at man samarbejder om vækst og jobskabelse. Og jeg tror, det er vigtigt, at man gør det på en nutidig og fremadrettet måde med samarbejde, med overholdelse af internationale aftaler og med en åben økonomi, med samhandel og med økonomisk aktivitet imellem landene. Det er vigtigt, at man ikke henfalder til gammeldags metoder med protektionisme. Det fører til indadvendthed og stagnation, og det respekterer ikke en moderne arbejdsdeling, hvor man får mest muligt ud af ressourcerne. Jeg synes, der kan være en tendens til, at der i situationen er nogen, der bekender sig til protektionisme og gamle metoder.

Handelspolitik kan jo også være udenrigspolitik, og udenrigspolitik kan være handelspolitik. I Danmark er vi opmærksomme på en udvikling i Norge, hvor man fører sig frem med en betragtelig grad af protektionisme, som er til skade for samhandelen i forhold til EU og i forhold til Danmark. Det er beklageligt; det er uacceptabelt. Vi oplevede i sommer, at Norge med øjeblikkelig virkning indførte 72 procent told på store hortensia - et marked, som danske og hollandske gartnere havde opdyrket, som norske gartnere nu ville overtage uden at have gjort forarbejdet, og som fik støtte af den norske regering. Det er ikke rimeligt. Vi oplever nu, at den norske regering i forslag til finanslov

for 2013 opererer med eksorbitant store stigninger på import af ost og kødprodukter fra EU. Der er f.eks. tale om, at nogle kødprodukter skal stige med helt op til 400 procent. og nogle osteprodukter med omkring 270 procent.

Det er hverken moderne handelspolitik eller moderne udenrigspolitik. Det er protektionisme. Det er heller ikke i overensstemmelse med intentionerne i EØS, hvor det jo helt klart fremgår af artikel 19, at man skal arbejde for øget samhandel og øget frihandel. Det her er et spørgsmål om principper; det er et spørgsmål om, hvorvidt man bekender sig til international arbejdsdeling, og om man bekender sig til en liberal markedsøkonomi og til et fælles økonomisk ansvar over for hinanden, eller om man i en gammeldags indstilling vil hytte sig selv på nabolandenes bekostning.

Vi har i Danmark så meget veneration for Norge og nordmænd, at vi kan tillade os at gøre opmærksomt på det i et klart og tydeligt sprog. Vi har jo et rigtig, rigtig dejligt samkvem med nordmændene i det daglige. Det vil vi gerne blive ved med, men vi vil så gerne, at nordmændene også lytter til os i denne for os principielt vigtige sag. Tak.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg vil begynne med å slå fast at Norge bekjenner seg til internasjonale handelsregler og også til ambisjonen om liberalisering. Når det gjelder eksporten av landbruksvarer fra EU til Norge, så har den gått kraftig opp, betydelig mer enn eksporten av landbruksvarer fra Norge til EU, så vi har levd opp til forpliktelsene i artikkel 19.

Det er riktig at vi har gjort noen justeringer. Da har jeg lyst til å si, som jeg også sa til deres handels- og investeringsminister Pia Olsen Dyhr i et møte tidligere i dag, at både Norge og EU har en landbrukspolitikk som inkluderer importvern og subsidier. Sett utenfra Europa er det verken slik at EU eller Norge er gjennomliberalisert. Begge har dette for å kunne beskytte vårt landbruk, og det er umulig, for eksempel i Norge, å ha et moderne landbruk med et akseptabelt inntektsnivå hvis vi ikke både har et visst element av importvern og et element av subsidier, og vi kan ikke erstatte hele importvernet med subsidier. Innenfor rammen av de regler som eksisterer innen EØS og WTO, kan vi da gjøre justeringer. Det er en stor tollfri kvote på 7 200 tonn ost fra EU til Norge. Det er også noen oster som er helt unntatt. Men når den ostekvoten er nådd, så har det da vært en tolløkning. Dette har vi en diskusjon om, og vi har vært enige – senest i dag, med den danske handels- og investeringsministeren – om behovet for å avklare hva som er hva. Vi tror dette er betydelig mindre dramatisk for danske produsenter enn det man tror i Danmark, og vi bidrar til å avklare det. Men jeg mener vi skal huske på at ingen av oss er fri fra å bruke både importvern og subsidier i vår landbrukspolitikk. Alternativet er å ikke ha landbruk i moderne rike land.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Danmarks udenrigsminister

Præsident, kolleger, regerings- og parlamentsmedlemmer og medlemmer af Nordisk Råd. På vegne af den danske forsvarsminister, Nick Hækkerup, vil jeg gerne benytte lejligheden til at orientere om fremdriften i vores nordiske forsvarssamarbejde, som Danmark i 2012 er formand for. Forsvarsministeren selv ledsager i øjeblikket Danmarks dronning på en rejse til Grønland og kunne derfor ikke selv være her i dag.

Der er ingen tvivl om, at de nordiske lande har et endog meget særligt værdifællesskab, der blandt andet er forankret i fælles historie, geografi, men også valg af samfundsmodeller. Det fællesskab danner et godt grundlag for samarbejde. Det nordiske forsvarssamarbejde er et godt eksempel på det potentiale, der ligger i at have et tæt, systematisk samarbejde mellem de nordiske lande. Politisk vilje og fokus på at skabe merværdi har således resulteret i et bredt forsvarssamarbejde inden for policy, operationer og kapacitet. Samarbejdet er over de seneste år blevet intensiveret og udbygget. Konkret arbejdes der med en bred vifte af initiativer og projekter fra konkrete fælles

indkøb til koordineret kapacitetsopbygning i Østafrika over øget samarbejde om taktisk lufttransport til muligheden for at opstille et fælles nordisk bidrag til en af FN's missioner.

Danmark overtog formandskabet for NORDEFCO fra Sverige den 1. januar 2012, og der har i løbet af året været fokus på såvel videreførelse som konsolidering af eksisterende samarbejdsprojekter samt på nye mål og ambitioner. I maj afholdtes det første af to forsvarsministermøder under det danske formandskab. Det andet forsvarsministermøde finder sted i den kommende uge. På det første forsvarsministermøde i maj bekræftedes vigtigheden af og viljen til at udvikle et tættere og stærkere nordisk samarbejde på forsvarsområdet. Forsvarsministrene bekræftede ligeledes det nordiske forsvarssamarbejde som et eksempel på smart defence, hvor et tættere samarbejde om for eksempel. materielanskaffelser, drift, uddannelse og øvelser kan give en mere effektiv ressourceudnyttelse. Endvidere drøftedes blandt andet nordisk samarbejde inden for kapacitetsopbygning i Østafrika, muligheden for et tættere nordisk samarbejde om for eksempel. taktisk lufttransport samt situationen i Afghanistan. Der blev ligeledes udvekslet erfaringer og status, med hensyn til hvorledes de nordiske lande støtter og anerkender deres respektive veteraner. Forsvarsministrene fik endvidere en orientering om forløbet af det nordiske industriseminar i København den 2.-3. maj, *A Smarter and Greener Defence*. Seminaret, der var en prioritet under det danske formandskab, samlede mere end 300 eksperter fra forsvar, stat og industri til to inspirerende dage, hvor både nordisk industrisamarbejde generelt og et mere klima- og energivenligt forsvar var i fokus. Seminaret viste, at forsvar og klima- og energivenlige tilgange ikke er hinandens modsætninger, og at det under anvendelse af netop klima- og energivenlige tilgange er muligt at opnå både besparelser og øget operativ effektivitet.

Det fælles udenrigs- og forsvarsministermøde i Bodø i september symboliserer på en god måde det stadig tættere nordiske samarbejde. Mødet var historisk, i den forstand at det var første gang, at vores udenrigs- og forsvarsministre mødtes i den nordiske kreds. Vigtige problemstillinger knyttet til nordområderne og forholdet til Rusland blev diskuteret. Det kommende forsvarsministermøde i næste uge vil blive anvendt til blandt andet at følge op på drøftelserne fra ministermødet i maj.

Lad mig fremhæve enkelte af de emner, der vil blive drøftet: Den fælles nordiske støtte til kapacitetsopbygning i Østafrika har været en central prioritet for det danske formandskab og vil blive genstand for drøftelse. Der er tale om et samarbejde, hvor de nordiske lande i fællesskab yder kapacitetsopbyggende støtte til den østafrikanske sikkerhedsstruktur, bl.a. med afsæt i vores delte værdigrundlag. Støtten sigter mod at underbygge og bidrage til, at de østafrikanske lande i stigende grad bliver i stand til at håndtere egne sikkerhedsudfordringer. Det sker gennem bistand til opbygningen af den regionale sikkerhedsstyrke *Eastern Africa Standby Force* under Den Afrikanske Union, som efter planen skal være operativ i år 2015.

Forsvarsministermødet vil være en lejlighed til at gøre status for den nordiske støtte og samtidig drøfte mulighederne for at tilpasse støtten for at skabe de bedste betingelser for at nå målet om at være operativ i 2015. Lad mig i tilknytning hertil nævne, at det nuværende nordiske samarbejde i Afghanistan er et godt eksempel på, at det kan lade sig gøre at samarbejde, også operativt.

I den forbindelse vil jeg gerne nævne et andet vigtigt emne, som der er fokus på, nemlig muligheden for et fremtidigt nordisk bidrag til en FN-operation. Realiseringen af et sådant initiativ kræver grundig forberedelse og koordinering landene imellem, men det er et både muligt og delt politisk mål for vores nordiske forsvarssamarbejde.

Samarbejdet om kapaciteter er de seneste år blevet udbygget på flere måder. Der er gennemført flere afklarende studier om taktisk lufttransport. Udgangspunktet herfor er, at den fælles ramme for brugen af den tilstedeværende samlede nordiske kapacitet kan yde både fleksibiliteten og give tilgængeligheden af fly, som er en særdeles central og ofte sparsom ressource for landene. Forsvarsministeren vil derfor se på muligheden for nærmere at konkretisere mulighederne og ambitionsniveauet.

Særligt fokus er sat på materielsamarbejdet, under hvilket der blandt andet er blevet identificeret et antal projekter med et betydeligt gevinstpotentiale og mulighed for hurtig gennemførelse. Den eksisterende nordiske industrisamarbejdsaftale er under revision med sigte på at gøre den mere tidssvarende og tilpasset.

Lad mig derfor afslutningsvis nævne, at den nuværende ramme for det nordiske forsvarssamarbejde, der blev etableret i 2009, derfor er en endnu forholdsvis ny ramme. Den har vist sit værd som en tidssvarende og effektiv ramme for de udfordringer, som det nordiske forsvarssamarbejde i dag står over for. Dermed ikke være sagt, at vi ikke løbende skal se på mulighederne for at forbedre og uddybe samarbejdet endnu mere, tværtimod. De indhøstede erfaringer giver løbende anledning til at overveje behovet for forbedringer og justeringer i samarbejdet.

Finland overtager formandskabet for NORDEFCO til næste år. Danmark vil ligesom de øvrige nordiske lande støtte Finland i bestræbelserne på at bringe det nordiske forsvarssamarbejde endnu længere fremad, herunder have øje for mulighederne for at gøre det mere effektivt, således at samarbejdet kan blive tilført den ønskede merværdi.

Tak for ordet, tak for støtte og konstruktivt samarbejde under det danske formandskab i 2012.

Justus Hansen (D) (Demokraterne (D))

Tak, fru præsident. Jeg har et spørgsmål til udenrigsministeren, som er her på vegne af den danske forsvarsminister, som er på besøg i vores dejlige land nordpå. Som vi ved, udløber SAR-beredskabsaftalen den 1. januar 2013, altså om ganske få måneder, faktisk om to måneder, og det har jo selvfølgelig også interesse for de nordiske lande, men det har specielt interesse for Grønland. Hvad er status på de her forhandlinger, der foregår? Det er et ganske kort spørgsmål, men jeg håber på at få et længere svar. Tak.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Vi er blevet gjort opmærksom på den problemstilling, du også nævner. Så vidt jeg har forstået, er det specielt helikopterne, der er problemet. Og det er klart, at vi ikke kan stå i en situation den 1. januar, hvor der ikke er nogen kapacitet, for det er en vigtig del af redningsberedskabet. Vi har fået en henvendelse fra grønlandske medlemmer af Folketinget om lige præcis det her problem og har givet det videre til Forsvarsministeriet og forsvarsministeren. Og da jeg er vikar i dag på det her område, er jeg nødt til at sige, at jeg ikke ved, hvor langt de er kommet i de konkrete operative ting, men det afgørende er, at vi har fået henledt opmærksomheden på, at man i sagens natur ikke kan stå i en situation, hvor der ikke er helikopterkapacitet efter den 1. januar.

Josef Motzfeldt (Inuit Ataqatigiit (IA))

Tak, fru præsident. Jeg har et interessant spørgsmål, som jeg gerne vil stille den danske udenrigsminister, som er her på vegne af forsvarsministeren. Hvad er det for et fjendebillede, man vil forsvare sig imod med alle de initiativer, der tages, for at bevilge forsvaret midler, sammenlignet med, hvad der gøres med hensyn til *Search and Rescue*-beredskabet, som Justus Hansen også var inde på? Hvilket fjendebillede er det, vi har med at gøre i dag? Tak.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Vi er jo heldigvis i den situation i Arktis, at man skal være meget konspiratorisk for at se fjendebilleder. Man kan i virkeligheden sige, at det helt fantastiske ved det arktiske samarbejde er, at man i medfør af de erklæringer, der ligger, har erklæret, at stridigheder skal løses ved hjælp af internationale aftaler og international ret, og at det er lykkedes at fordele interesserne i området i

form af aftaler, som jeg tror kunne danne model i store dele af verden – jeg var i Asien i sidste uge, hvor der jo er kendte stridigheder om nogle øer mellem forskellige lande i Asien. Der er vi heldigvis nået rigtig langt.

Derfor: Den militære kapacitet, der er nødvendig, er ikke en militær kapacitet i forhold til sikkerhedsproblemer. Det er i forhold til miljøovervågning, *search and rescue*-opgaver. Der er til gengæld meget brug for kapacitet, for som nogle af de tidligere talere også har peget på, er det jo et kæmpe stort område. Det er så stort et område, at intet land kan klare det alene. Derfor er der brug for, at vi laver en samarbejdsaftale i Arktisk Råd, hvor de enkelte lande tager deres ansvar. Men der er også brug for, fordi opgaven er så kæmpe stor, at vi samarbejder i et omfang, som vi sjældent har set før, for at klare den store opgave, vi står over for.

Så summa summarum: Vi er ikke i gang med at opruste i Arktis; vi er i gang med at løse nogle praktiske og mere civilorienterede opgaver, hvortil forsvaret hjælper til.

Kim Andersen (V)

Jeg vil gerne spørge den danske udenrigsminister i forlængelse af det indlæg, jeg selv havde på talerstolen for et øjeblik siden: Er udenrigsministeren på den danske regerings vegne enig i, at der er tale om protektionisme, og at der er tale om en uacceptabel form for protektionisme, når Norge har indført en meget, meget stor told på visse blomsterprodukter fra Danmark og EU og samtidig varsler store afgiftsstigninger på andre danskproducerede og EU-producerede fødevarer? Og hvad agter den danske regering at gøre i den sammenhæng, både i forhold til EU og aftalerne der og bilateralt i forhold til Norge? Tak.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Det er jeg enig i. Jeg har svært ved at tro, at det her udvikler sig til egentlige krigshandlinger mellem Norge og Danmark – det kan jeg ikke forestille mig – og på den måde er det måske på kanten af det forsvarspolitiske.

Når det er sagt, vil jeg i al fredsommelighed bare sige, at jeg er helt enig i, at det er afgørende, at vi gør, hvad vi kan, for at komme ud af den her situation, uden at der er nogle nationale beskyttelsesforanstaltninger. Vi er i den danske regering i den heldige situation, at vi har en rigtig dygtig handelsminister, som har drøftet sagen med den norske udenrigsminister i formiddags, og jeg er helt sikker på, at de har haft en rigtig god diskussion.

Marit Nybakk (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

La meg først takke den danske utenriksministeren for en fin og oppmuntrende redegjørelse.

Det er jo slik at de nordiske land har ulike sikkerhetspolitiske forankringer. Noen er medlem av EU, men ikke av NATO. Andre er i NATO, men ikke i EU. Danmark er medlem av begge organisasjoner, men deltar ikke i EUs forsvarspolitikk – det gjør derimot Norge, som ikke er medlem. Likevel: Det nordiske forsvarssamarbeidet øker. Det er et økende samarbeid innenfor rammene av og med respekt for de enkelte lands alliansepolitikk. Ulik forsvarspolitisk forankring er dermed ikke til hinder for et tett og godt sikkerhetspolitisk samarbeid i en dynamisk periode for nordisk samarbeid.

Jeg mener det er viktig at Nordisk råd forsterker det sikkerhetspolitiske samarbeidet. La meg legge til at beredskap og samfunnssikkerhet må være en integrert del av sikkerhetspolitikken. Vi lever i en tid der asymmetrisk krigføring utgjør det alvorligste trusselbildet. Det er positivt at de nordiske utenriksministrene på møtet i København i november 2011 ble enige om å etablere et nordisk

samarbeid om digital sikkerhet. Cyberangrep utgjør en stadig større utfordring og er også et uforutsigbart og farlig trusselbilde.

Samfunnssikkerhet krever økt fokus på sivilt-militært samarbeid og kanskje også en debatt om Forsvaret som operativ ressurs for sivilt beredskap.

Nordisk samarbeid om sivilt beredskap og samfunnssikkerhet må konkretiseres og aktiviseres. Erfaringene i Norge etter 22. juli og rapporten som kom i den forbindelse, tilsier at i hvert fall noen av våre samfunn er for dårlig forberedt på de nye truslene – terrorisme, cyberangrep eller for den saks skyld organisert internasjonal kriminalitet. Hvordan er det nordiske samarbeidet? Hvordan er samarbeidet mellom sykehusene i Norden? Kan vi trekke på hverandres helikopterkapasiteter? Kan vi utvikle felles nordiske logistikkløsninger? Og hvordan er egentlig samarbeidet mellom politiet i de ulike land? Dette ser jeg fram til at vi drøfter videre.

Nordic Defence Cooperation, NORDEFCO, ble etablert i 2009. Strukturen innbefatter samarbeid om blant annet innkjøp og kapasiteter. Jeg vet at det utredes muligheter for et nordisk samarbeid om taktiske transportfly – strategisk utvikling, utdanning og øvelser inngår også. NORDEFCO har etter hvert fått stor internasjonal synlighet. Det må ses på bakgrunn av økt internasjonal fokus og samarbeid med stadig synkende forsvarsbudsjetter i flere land. Jeg kan legge til at både NATOs «*Smart Defence*» og EUs «*Pooling and Sharing*» er uttrykk for dette. Her viser Norden vei i et Europa som leter etter flernasjonalt samarbeid om innkjøp, utnyttelse og øvelser.

Christina Gestrin (sv) (Svenska folkpartiet (sv) - Mittengruppen)

President! Under många år har vi i Nordiska rådet diskuterat behovet av att stärka samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Det råder enighet om att de nordiska länderna på grund av den geografiska närheten till varandra har många gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiska intressen oberoende av ländernas band till EU eller NATO. Det är också ett faktum att de geografiska regionerna i Europa ökar i betydelse, också detta oberoende av om länderna är medlemmar i EU eller Nato. Dessa fakta utgick även Thorvald Stoltenberg från när han skrev den rapport som de nordiska utrikesministrarna bett om och vars syfte var att ge förslag på åtgärder för ett närmare nordiskt samarbete inom utrikes- och säkerhetspolitiken. I Stoltenbergrapporten, som publicerades i februari 2009, ingick också förslaget om nordiskt samarbete i luftövervakningen av Island. De flesta av Stoltenbergrapportens 13 förslag har redan utvecklats vidare. Utgående från dessa utgångspunkter känns det naturligt att Finland och Sverige ställer sig positiva till Islands fråga om grannländernas intresse att delta i luftövervakningen över Island under Norges övervakningstur år 2014. I går har Finlands statsminister Katainen meddelat att regeringen är intresserad av att koordinerat med Sverige delta i luftövervakningen. Intresse för att delta i operationen handlar uttryckligen om att stärka det nordiska samarbetet. Avsikten är inte att delta i luftövervakningen över andra länder som hör till Nato.

Det finns flera skäl för Finland och Sverige att ställa sig positivt till Islands fråga. I Finlands regeringsprogram har man ställt som mål att utöka försvarssamarbetet med de övriga Nordiska länderna. Våra länder har ett etablerat kompanjonskap med NATO med samarbete på många håll i världen – i Afghanistan, Kosovo och på andra ställen. Mot den bakgrunden är en ny samarbetsform, det vill säga. en nordisk gemensam luftövervakning över Island, ingenting dramatiskt. Samarbete skulle för både Sverige och Finland innebära ett mervärde i kompetensutvecklingen av luftövervakningsverksamheten. Det är ett erkänt faktum att kostnaderna inom försvarssektorn är en påfrestning för våra länders ekonomi, men Norden kan inte vara ett militärt tomrum och alternativet är därför inte att montera ned försvarsstrukturerna. Däremot är det både rationellt och klokt att fördjupa samarbetet både då det gäller materialanskaffningen och arbetsfördelningen. De nordiska länderna har sedan länge ett etablerat samarbete inom FN, och vårt samarbete inom militär och civil krishantering är en viktig del av vår gemensamma säkerhetspolitik.

Det är viktigt att påminna sig om att den här operationen uttryckligen är en åtgärd som förstärker det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Om Finland och Sverige skulle ställa sig avvisande till Danmarks, Island eller Norges samarbetsförslag med hänvisning till att de är Natoländer kan Sverige och Finland inte heller vänta sig hjälp av de nordiska Natoländerna i en sådan situation.

Espen Barth Eide (Det norske Arbeiderparti (A))

Det jeg skal si nå, er ikke direkte knyttet til luftovervåkning, men det er en generell observasjon som jeg synes vi skal ha med oss i denne diskusjonen. Det er at i NATO har vi i mange år hatt en solidaritetserklæring som gjør at Norges sikkerhet er koblet sammen med land som for eksempel Bulgaria, Romania og Hellas. I EU har man nå i noen år hatt en solidaritetserklæring som gjør at Finlands og Sveriges sikkerhet er koblet via EU til for eksempel Bulgaria, Romania og Hellas. Derfor synes jeg det er rimelig at vi nå også har en nordisk solidaritetserklæring, slik at vi er solidariske også med hverandre siden vi stort sett er solidariske med alle andre land hver for oss, til og med de samme landene.

Jeg tror at vi i den diskusjonen vi har, både i den norske diskusjonen om deltakelse i EU og i den finske og svenske om deltakelse i NATO, tar inn over oss at vi er sterkt integrert med stort sett alle andre europeiske land hver for oss gjennom både EU og NATO.

Sara Olsvig (IA) (Inuit Ataqatigiit (IA) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Tak, præsident. Først vil jeg på vegne af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe takke den danske udenrigsminister for redegørelsen på vegne af forsvarsministrene. Vi er fuldstændig enige i, at den militære tilstedeværelse, som er i Arktis, selvfølgelig først og fremmest er der for at beskytte de mennesker, som bor der, og de mennesker, der rejser dertil, både af hensyn til erhvervsudviklingsmuligheder og af hensyn til miljøbeskyttelse med den øgede aktivitet i det arktiske. Der er ingen af os, som bor i Nordatlanten, eller som bor i Arktis, der ønsker en militarisering af Arktis. Det mener vi er en meget, meget vigtig pointe at huske på, så snart vi bevæger os ind på området forsvars- og sikkerhedspolitik i det arktiske.

Der er ingen tvivl om, at de nye aktiviteter, vi ser i det arktiske område, også skaber nye udfordringer. Her mener jeg at det er vigtigt at nævne forholdet til Rusland, som udenrigsministeren også var inde på. Det er vigtigt, at de fem arktiske kyststater beholder det diplomatiske og konfliktløse forhold, de har til hinanden. Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre den danske udenrigsminister på vegne af forsvarsministeren, om han kunne komme lidt nærmere ind på, hvad man drøftede i forhold til de nordiske landes forhold til Rusland, da vi jo også ved, at der her er en uenighed i forhold til Kinas deltagelse i Arktisk Råd som observatør.

I forlængelse af det mener jeg også, at det er vigtigt at holde sig for øje, at de potentielle konfliktmuligheder, som man trods alt ser i det arktiske, i høj grad ligger hos de ikkearktiske stater og de ikkearktiske staters interesse i det arktiske. Alene der kan vi se, hvor vigtigt det er, at vi ikke kun imellem de fem arktiske kyststater, men også imellem de otte arktiske stater, som er medlem af Arktisk Råd, bibeholder et tæt samarbejde og en tæt dialog om de uenigheder, der er i forhold til observatørstatus.

Til sidst vil jeg komme ind på et andet emne, som også relaterer sig til det øgede fokus på forsvars- og sikkerhedspolitik i regi af Arktisk Råd. Her er det vigtigt, at de nordiske lande og de resterende arktiske stater bliver ved med at sikre, at de oprindelige folks organisationer er med på alle niveauer af Arktisk Råd, samtidig med at vi også sikrer, at de selvstyrende lande sidder med, når der er forhandlinger, som handler om vores områder.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Danmarks udenrigsminister

Ja tak. Jeg tror, vi er meget enige i det grundsynspunkt, at vi skal undgå en militarisering af Arktis. Det, der skal ske med hensyn til øget militær tilstedeværelse, hvad jeg også svarede på Motzfeldts spørgsmål før, er, at vi skal undgå, at det bliver til en militarisering. Tværtimod tror jeg vi vil opleve en udvikling, hvor militæret kommer til at spille en ganske stor rolle i miljøovervågningen og civile redningsopgaver.

Bandt andet diskuterer vi helt konkret et område som Thules mulighed for at indgå i en stor redningsoperation. Jeg har også diskuteret det med den grønlandske landsstyreformand Kuupik Kleist. Vi har diskuteret det med amerikanerne, for der er både kapacitet i form af en radar, en lufthavn og en dybvandshavn – alt sammen kapaciteter, der fint kunne bruges i forhold til de kapaciteter, vi mangler i forbindelse med *search and rescue*.

Så er jeg også meget enig i, at forholdet til Rusland er helt afgørende. Jeg tror, vi skal sætte meget pris på de områder, hvor der er nogle fora med et rigtig godt og tæt forhold til Rusland. Et af de steder, hvor vi har det, er blandt andet i Arktisk Råd. Vi ved godt, at vi på nogle områder har et problematisk forhold til Rusland. I forhold til demokratiudviklingen og friheden til at mødes og til at demonstrere og sige fra og til går udviklingen i den forkerte retning. Men jeg tror, det er helt afgørende – hvad jeg også forstår at Nordisk Råd har gjort, hvilket vi diskuterede under middagen – at man fastholder kontakten til russerne: til parlamentarikere, til grupperinger, man gerne vil tale med, og at man tror på, at samtale og dialog er med til at flytte noget i denne verden. Det tror jeg selv på, og det tror jeg også meget at den er i forhold til Rusland.

Om observatørdiskussionen, som fru Sara Olsvig også rejste spørgsmål om, vil jeg sige, at vi har et ønske om, at de lande, som gerne vil være med, og som har noget at bidrage med, som det ligger i Nuuk-Erklæringen, skal være velkomne. Altså, lande, som har noget at bidrage med, og som ønsker at være medlem, skal være velkomne. Det er, fordi vi har et ønske om at fastholde Arktisk Råd som det forum, hvor alle de centrale diskussioner om Arktis foregår. Det betyder også, at vi byder Kina velkommen. Det er i øvrigt ikke kun os; dette grundsynspunkt om observatører er et synspunkt, vi er enige om, og som dækker alle de nordiske lande.

Så vil jeg til slut tilføje, at vores grundsynspunkt om oprindelige folks rettigheder er det samme, som det altid har været, nemlig at det er helt afgørende at sikre dem. Det er også helt afgørende at sikre, og det arbejder vi på, at den gode tradition, vi har haft, med at de tre dele af rigsfællesskabet sidder med – både Danmark, Grønland og Færøerne – er det fortsat vores synspunkt er den kloge måde at håndtere det på. Det vil vi fortsat arbejde på.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (saml))

Finlands samarbejdsminister

Fru president!

Jag har på känn att det finns en liten turneringströtthet i salen så att jag kommer att sammanfatta mig kort, men före jag kommer i gång vill jag i min kapacitet som samarbetsminister tacka utrikesminister Tuomioja för det arbete han har gjort angående frågan om Island och luftkontrollen och överbevakningen. Han har jobbat på den här frågan mycket väl och jag som nordisk samarbetsminister ser frågan bara som en nordisk fråga, bara en fråga om nordisk solidaritet, inte på något vis som en Natofråga och jag tror nog att från regeringens sida kommer vi att klara av den här frågan efter en intern debatt här i Finland.

Jag ville framföra tre helheter om EU-redogörelsen. Den första handlar om samarbetet för att påverka EU-processer, den andra det konkreta samarbetet i våra närområden och den tredje några framtida tankar om vårt samarbete i EU-frågor, så att jag presenterar inte per se själva redogörelsen.

Första frågan om samarbetet för att påverka EU-processer. Personligen som EU-minister och samarbetsminister är jag av den åsikten att vårt samarbete är mycket bättre än vad det har varit tidigare. Vi har informationsbyte inom de flesta ministerrådets sektorer i aktuella EU-frågor och vi har en bra växelverkan. Jag ger bara ett exempel här. Den nordiska kemikaliearbetsgruppen som bidrar på miljösidan till implementeringen av unionens lagstiftning, *e-reach*, med bland annat bakgrundsstudier.

Den andra punkten jag ville framföra i dag är det konkreta samarbetet i våra närområden. Här skulle jag våga påstå att vi har jobbat mycket tillsammas. Jag tar bara ett exempel från den tiden jag var Europa-parlamentariker; då jobbade vi mycket med Östersjöstrategin som vi drev igenom i Europa-parlamentet och som sedermera blev ett initiativ från kommissionens sida. Samtidigt noterar jag att vi har jobbat mycket inom ramen för den nordliga dimensionen, så här är två sådana här närområdesfrågor.

Den tredje helheten som jag ville framföra i dag är några tankar om det framtida samarbetet. Och här vill jag göra lite reklam åt er alla och alla som är vakna speciellt vill jag visa pamfletten Ungdomarna utmanar Norden. Den här pamfletten har att göra med ungdomar. För en tid sedan satte vi fram en ungdomsgrupp och den här ungdomsgruppen på ett antal unga har gett oss tio teser om Nordens och det nordiska samarbetets framtid och jag citerar en av teserna där det noteras att "de nordiska länderna bör fördjupa sitt samarbete så att Norden i sin globala politik, sin Europapolitik, framträder som en enhetlig och kraftfull aktör och som en föregångare i allt vad man gör tillsammas." Jag tror att budskapet är ganska klart för oss alla. Nordens brand i dagens läge, vare sig inom EU eller annorledes, är mycket bra och vi måste helt enkelt utnyttja det tillsammas, vi är världens nionde största ekonomi. Jag vill också betona ordet aktör. Vi måste vara aktiva, vi måste vara aktörer, vägvisare inom många områden och bäst gör vi det med att jobba bland annat tillsammans inom EU.

Här är på fyra minuter mina tre punkter för samarbete för att samarbeta inom EU-processer, sedan kommer konkreta samarbeten i närområden och sist några tankar om det framtida samarbetet. Om jag ännu en gång får säga det är det här en mycket bra, kort och kraftig pamflett. Läs den, please!

Bertel Haarder (V) (Venstre (V) - Mittengruppen)

Præsidiets talsperson

Fru præsident. Tak til de tre ministre, som har indledt denne eftermiddags debat om udenrigs- og forsvarspolitik og EU-politik. Det har været en fornøjelse at høre. Den debat vil glæde Jens Stoltenberg, når han efter sin store sorg får stunder til at læse, hvad der her er blevet sagt og skrevet. I Præsidiet vil vi gerne have en sådan redegørelse, både mundtligt og skriftligt, hvert år. Det vil være en fast tradition.

Det forhold, at de nordiske lande har forskellige placeringer i EU og NATO, er ikke nogen hindring for samarbejdet. Som Johan Strang skriver i sin visionære rapport, der blev præsenteret i forgårs, er den forskellige placering i EU og NATO ikke et problem, snarere tværtimod, fordi samarbejdet kompenserer for, at ikke alle er med alle steder.

Vi skal bekæmpe den traditionelle nordiske småstatstænkning. Hvis vi ser på Norden samlet, er vi jo den tiende stærkeste økonomiske magt i verden. Vi står altid højt på listen i internationale sammenligninger. Det gælder tilfredse borgere, der har tillid til samfundet; det gælder konkurrencekraft og kreditværdighed. Vi er ledende på en række områder. Vi har et stærkt brand,

når det gælder medicin, fødevarer, velfærdsteknologi, grøn vækst og så videre, og nu er det minsandten ikke bare nordisk køkken, men også nordisk mode og nordisk skole, som undervisningsministre drøfter i dette øjeblik.

Der lyttes til os, når vi bruger vores fælles vægt, og det er perspektivrigt, at vores udenrigs- og forsvarsministre nu taler og handler mere i fællesskab. Luftovervågningen er et flot gennembrud; ambassadesamarbejdet ligeledes, og der er samarbejdet om databeskyttelse. Og det er jo alt sammen forhåbentlig blot starten på et endnu tættere samarbejde.

Vi kan få større indflydelse, hvis vi samarbejder mere inden for EU. Det gælder ikke bare udenrigsministrene, men også alle de andre ministerråd. Det er også på embedsmandsniveau, og det er også, når det gælder implementeringen af lovgivningen. Benelux-landene og Visegrad-landene, altså Polen, Ungarn, Tjekkiet og Slovakiet, samarbejder, så vidt jeg har fornemmet, mere om forberedelserne til EU-beslutninger og også, når det gælder implementeringen.

Vi parlamentarikere skal også blive bedre til at samarbejde. Jeg har på Præsidiets vegne været i Strasbourg for at skabe et netværk mellem Europa-Parlamentet og Nordisk Råds udvalg, og Pat the Cope Gallagher er her og sidder derhenne, som et levende bevis på forbindelsen mellem Europa-Parlamentet og os. Vi skal måske med tiden have en permanent repræsentant i Europa-Parlamentet, men det vigtigste er at få et netværk.

Fru præsident, jeg vil slutte med at konstatere, at aldrig i mine år som aktiv i det nordiske samarbejde har der været så meget dynamik, som der er nu. Det er en fornøjelse at være med til. Tak.

Karin Åström (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Tack, ministern, för en bra och kort redogörelse!

Det finns två avgörande uppgifter för det nordiska samarbetet i förhållande till EU, för det första att förebygga synpunkter på frågor där de nordiska länderna har likartade intressen och för det andra att de nordiska länderna samarbetar vid implementering av EU-direktiv för att säkra att det inte skapas nya gränshinder.

Som enskilda länder i Europa, vare sig vi är EU-medlemmar eller inte, är vi små, men tillsammans är vi 25 miljoner människor, och som många här i församlingen redan vet är vi en ekonomiskt stark region. Styrkan kommer självfallet fram först om vi lyckas använda den tillsammans och på ett smart sätt i för oss kritiska frågor. Vi tror att det är en helt central framgångsfaktor att nordiska länder tillsammans identifierar de viktigaste frågorna som är strategiskt mest betydelsefulla för Norden och jobbar systematiskt med dem.

Det finns några konkreta exempel på frågor där samarbetet har varit väldigt framgångsrikt, till exempel i konsumentpolitiken. Innan nedläggningen av Nordiska ministerrådet för konsumentfrågor 2006 hade man inom ramen för detta område ett utomordentligt bra samarbete mellan de nordiska länderna i förberedelserna inför EU-konsumentrådet. Det gav långsiktigt väldigt goda framgångar för Norden.

Nordiskt samarbete i EU-frågor sker i dag kring många ärenden i en mängd kommittéer och på många olika plan. Det framgår klart av redogörelsen. Men man ser i redogörelsen att det är mer bekymmersamt och väldigt lite om det strategiska samarbetet, politiska mål och resultat.

Vilka är de viktigaste intressena för Norden i EU den närmaste framtiden? Här behöver vi en gemensam agenda, och en sådan agenda kunde innehålla frågor som arbetsmarknadspolitiken, havsmiljö och arktiska frågor, konsumentpolitiken, one health och antibiotikaresistens. Men om en sådan lista inte existerar, hur kan vi då tillsammans jobba och få resultat?

President Kimmo Sasi har föreslagit att rådet årligen skulle ha en diskussion om de centrala EU-frågorna, och det håller jag verkligen med om. En gång i tiden sade man att EU gör det nordiska samarbetet onödigt, men i dag är det faktiskt precis tvärtom. Regionaliseringen i Europa och även den kris som EU genomgår har gett det nordiska samarbetet ett helt nytt momentum. Det finns behov att reagera på den. I det sammanhanget tror jag att idén om nordisk närvaro i Bryssel inte är helt irrelevant.

Anders Andersson (KD) (Kristdemokraterna (KD) - Mittengruppen)

Midtergruppens talsperson

Fru President! Bästa vänner! Först vill jag framföra ett tack för den redovisning vi fick här i plenum av statsrådet Alexander Stubb, som på ett tydligt sätt i tre punkter pekar ut en framtid och redovisar vad vi gör.

Jag vill inledningsvis instämma i den kommentar och de synpunkter som Bertel Haarder har framfört från presidiet.

När jag nu står här i talarstolen som företrädare för Mittengruppen i Nordiska rådet vill jag i plenum framföra vår glädje över att denna punkt finns på dagordningen; att det på dagordningen i Nordiska rådet finns en punkt som heter Nordiska ministerrådets redogörelse om EU-samarbetet. Jag tror att detta är en viktig del i vår utvecklingsprocess. Vi välkomnar detta. Vi välkomnar också den redovisning som innehåller uppgifter om olika arbetsgrupper, institutioner, nätverk och konferenser som har varit.

Samtidigt som vi välkomnar detta ska vi inte förneka att det alltid finns en ambition att vilja lite mer. Jag kan uttrycka det på det sättet att vår förhoppning är att regeringarna ska tänka nordiskt när man deltar i EU-processen. Det handlar kanske inte i första hand om nya strukturer, utan det handlar om ett synsätt, ett tankesätt, kring de nordiska frågorna, den betydelse det har och vilken kraft som finns när de nordiska länderna uppträder gemensamt och samverkar.

Jag tror att en ökad nordisk samverkan är viktig för vår utveckling men också för utvecklingen i vår omvärld och världen i sin helhet. Då är det viktigt att samverkan kan ske innan beslut tas i EU. På den punkten har ju, precis som statsrådet Alexander Stubb redovisade, förbättringar skett, och kanske förbättringar som är historiska om vi ser det i ett längre perspektiv. Men när vi tar del av dokumenten och redovisningen på sidan fyra ser vi att det ändå framhålls att de nordiska länderna har begränsat omfånget av sitt samarbete när det gäller EU-lagstiftningen. Det är klart att vi har förhoppningar också när det gäller EU-lagstiftningen, att vi har en utmaning att kunna vara mer samspelta och kunna ta till vara punkterna på ett bättre sätt.

När jag läser den delen av rapporten gläds jag samtidigt åt att det i det svenska program som redovisades finns inlagt att det under ordförandeskapet kommer att ske ett framåtblickande temamöte om Norden och EU till vilket de EU-ansvariga ministrarna i Norden kommer att inbjudas, på initiativ av Sverige. Vi välkomnar detta som ett steg och ett led i en utveckling. Min förhoppning är att det nordiska samarbetet ska kunna stärkas för att göra Nordens röst tydlig i ett framtida Europasamarbete.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Fru præsident. Det er fint og godt, at vi har fået en EU-redegørelse, og jeg er enig med hr. Bertel Haarder (v) i, at vi skal have det til hver session.

Når vi tænker på EU-samarbejdet i Nordisk Råd, kom der en udfordring, da Finland og Sverige blev medlemmer af EU og vi fik den nye struktur. Ideen var jo, at vi i nordisk sammenhæng kunne påvirke lovgivningsprocessen, så EU's politik ikke skulle splintre Norden på vigtige områder.

Når jeg går igennem redegørelsen, ser jeg, at der er mange aktiviteter i diverse ministerråd, men ser vi dette fra et vestnordisk synspunkt i forhold til et østnordisk synspunkt, er der et ministerråd, som glimrer ved sit fravær af aktiviteter, og det er ministerrådet for fiskeri, havbrug, jordbrug og så videre Det står klart, at der ikke har været nogen EU-relaterede aktiviteter på dette område det seneste år. Det må vi undre os over.

Hvis vi igen forsøger at se det her fra et vestnordisk synspunkt eller et nordatlantisk synspunkt, er den største udfordring for det nordiske samarbejde set fra færøsk, grønlandsk, islandsk og måske også norsk side spørgsmålet om ressourceforvaltning, fiskeri osv., hvor vi har store konflikter ikke bare mellem EU og resten af Norden, men også i visse tilfælde inden for vores egne lande. Jeg må gentage, at det, som er sket det seneste år, er jo, at EU og også de nordiske lande i EU har vedtaget et regelværk, et sanktionsinstrument, som gør, at EU kan sanktionere alle lande, som de mener ikke fisker bæredygtigt. Dette er ikke kun et spørgsmål om makrel eller andre konflikter, det er en optrapning fra EU's side, en slags tikkende bombe under alle kommende forhandlinger. Jeg forstår slet ikke, at Norge kan leve med det, for det betyder, at i alle vores vigtigste forhandlinger om vores livsgrundlag, som udgør 90 procent af vores eksport i Færøerne og måske 60 procent i Island og 90 procent i Grønland, kan EU til enhver tid sanktionere nordiske lande på et område, der udgør deres livsgrundlag.

Jeg vil igen gentage, at jeg gerne vil have svar på, hvordan de nordiske lande kan gøre det. Jeg vil gerne spørge hr. Alexander Stubb, hvordan man i EU kunne gå med til at vedtage et sanktionsinstrument, som kan bruges ikke bare mod nordiske lande, men mod alle lande. Norge kan være det næste land, det kan være Chile, det kan være lande i Afrika. EU kan sætte en standard i diverse forhandlinger, i hvilke man ikke har nogen form for ligestilling i forhandlingsgrundlaget. Dette mener jeg er en af de største udfordringer for det nordiske samarbejde, og det går stik imod ideen om, at vi skulle kunne koordinere i nordisk sammenhæng, så EU-beslutninger ikke gik imod nordiske interesser. Og det gør de i dette tilfælde. Tak.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Tässä viitattiin Euroopan unionin kalastuspolitiikkaan. Euroopan unionihan on luomassa yhteistä kalastuspolitiikkaa juuri tällä hetkellä, ja on helppo yhtyä myös siihen näkemykseen, että kalastuspolitiikassa on toimittava tieteellisen neuvonannon pohjalta silloin, kun määritellään erilaisia kiintiöitä, olivatpa ne sitten esimerkiksi meidän kannaltamme tärkeällä sisämerialueella Itämerellä kuin jossakin muuallakin. Haluan vain tämän kommentin tähän yhteyteen liittää, että yhteisen kalastuspolitiikan määrittäminen on todellakin asia, joka on Pohjoismaille erittäin tärkeä, ja olisi tärkeää, että Pohjoismaat muodostaisivat yhteisen kannan ennen kuin menevät noihin neuvotteluihin.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Europeiska unionens fiskepolitik nämndes här. Europeiska unionen är som bäst i färd med att skapa en gemensam fiskepolitik, och det är lätt att hålla med om att man i fiskepolitiken måste handla utifrån vetenskaplig rådgivning då man definierar olika kvoter, vare sig de gäller det för oss viktiga innanhavet Östersjön eller andra områden. Jag vill bara bifoga denna kommentar, att definitionen av den gemensamma fiskepolitiken verkligen är en mycket viktig fråga för de nordiska länderna, och det vore viktigt att de nordiska länderna intar en gemensam ståndpunkt innan de går med i förhandlingarna.

Raimonds Vejonis

Baltisk Forsamling

Madam President! Ladies and Gentlemen! Dear Nordic friends! First of all, on behalf of the Baltic Assembly, allow me to congratulate all of you on the significant achievements in Nordic cooperation since the foundation of the Nordic Council back in 1952 and the signing of the Helsinki Treaty in 1962. During these 60 years, a lot has changed and continues to change in northern Europe, but the role of Nordic cooperation was, is and, I am confident, will remain strategically important.

We, the Baltic States, carefully observe the developments in Nordic cooperation. Rather than perceiving themselves in the traditional manner as small and relatively coverless countries, always at the mercy of major actors in the sphere of international relations, the Nordic countries seem increasingly prepared to reach out to rely on themselves as a group and to act in order to pursue their own interest, as well as to influence international relations in general. Yes, I must admit that you are an inspiration to the Baltic States, and to a certain degree we are moving in a similar direction.

Dear Nordic friends! Overcoming Europe's economic difficulties and the ability to regain economic stability and growth will be in the hands of northern Europe. Southern Europe has no doubt attracted most of the attention, albeit not the most positive one. The countries of northern Europe are known as disciplined and responsible actors, who are able to implement competent and stringent policies after encountering difficulties. The role of your region is increasing.

Now, I would like to turn to the developments in the cooperation between the Nordic Council and the Baltic Assembly. Allow me to recall the Gade-Birkav report on strengthening the Nordic-Baltic cooperation, which was widely discussed back in 2010 and 2011. One of the recommendations expressed in that report relates to more frequent sharing of positions and more active coordination and cooperation within the EU. This report does not refer only to the NB6 countries – those which are members of the EU – but also to Norway's and Iceland's involvement in strengthening the Baltic-Nordic clout at the EU.

In May of the year, the Baltic Assembly organized a regional conference on representing the interests of the Baltic-Nordic countries in the European Union. To the question "Do the Nordic Council and the Baltic Assembly cooperate sufficiently on EU issues?" there was a clear answer: "No". The voice of the Baltic Assembly and the Nordic Council on EU issues must be louder. Representatives of NGOs, businessmen and researchers suggested that the Baltic Assembly and the Nordic Council pool their resources and represent themselves as a group on the EU level. By pooling our resources, we can become a group of European front runners in energy, smart technologies and competitiveness.

I agree that improved regional coordination is one of the key factors in the success of Northern Europe. There is nothing unusual in the emergence of such a configuration and togetherness. In fact, quite a number of similar changes have been set in train as most of the smaller European countries seem to be striving for closer relations with their neighbours or endeavouring to join broader trilateral or multilateral constellations.

Next year, when Latvia takes over the presidency in both the Baltic Assembly and the Baltic Council of ministers, one of our aims will be to strengthen cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council in order to pool our resources on EU issues. I hope that we will also receive your support for such cooperation.

Skandinavisk oversettelse:

Fru president! Mina damer och herrar! Låt mig för det första på Baltiska rådets vägnar gratulera er till de betydande framstegen inom det nordiska samarbetet sedan Nordiska rådet grundades år 1952 och sedan Helsingforsavtalet undertecknades 1962. Mycket har förändrats och fortsätter att förändras i norra Europa under dessa 60 år, men det nordiska samarbetets roll har varit, är och – det är jag övertygad om – kommer att förbli strategiskt viktigt.

Vi, de baltiska staterna, följer noga med utvecklingen i det nordiska samarbetet. I stället för att på traditionellt vis se sig själva som små och relativt skyddslösa länder, ständigt utlämnade åt stora aktörer i fråga om internationella relationer, förefaller de nordiska länderna vara alltmer beredda att agera som en grupp och driva sina egna intressen samt påverka internationella relationer i allmänhet. Ja, jag måste medge att ni är en källa till inspiration för de baltiska staterna, och i viss mån är vi på väg i samma riktning.

Kära nordiska vänner! Att övervinna de ekonomiska svårigheterna i Europa och kunna återuppnå ekonomisk stabilitet och tillväxt kommer att ligga i norra Europas händer. Sydeuropa har utan tvekan tilldragit sig den största, om än inte den mest positiva, uppmärksamheten. Länderna i norra Europa är kända som disciplinerade och ansvarsfulla aktörer som kan genomföra en handlingskraftig och strikt politik då de möter svårigheter. Er region spelar en allt större roll.

Jag vill nu ta upp utvecklingen i samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska rådet. Tillåt mig påminna om Gade-Birkavs rapport om ett stärkt nordiskt-baltiskt samarbete som diskuterades ingående år 2010 och 2011. En av rekommendationerna i rapporten handlar om ett ökat utbyte av synpunkter samt aktivare koordinering och samarbete inom EU. Rapporten hänvisar inte bara till NB6-länderna – de som är medlemmar i EU – utan också till Norges och Islands roll i att stärka det baltisk-nordiska inflytandet i EU.

I maj i år ordnade Baltiska rådet en regional konferens om hur de baltiska och nordiska ländernas intressen förs fram i Europeiska unionen. Frågan "Samarbetar Nordiska rådet och Baltiska rådet tillräckligt mycket i EU-frågor?" fick ett klart svar: "Nej". Baltiska rådets och Nordiska rådets röst måste höras bättre i EU-frågor. Representanter för medborgarorganisationer, affärsmän och forskare föreslog att Baltiska rådet och Nordiska rådet slår ihop sina resurser och uppträder som en grupp på EU-nivån. Genom att förena våra resurser kan vi bli en grupp europeiska föregångare inom energi, smart teknologi och konkurrenskraft.

Jag håller med om att ett ökat regionalt samarbete är en nyckelfaktor i Nordeuropas framgång. Det är inget ovanligt med att det uppstår en sådan sammansättning och samhörighet. I själva verket har ett ganska stort antal liknande förändringar satts i gång då de flesta små europeiska länder ser ut att sträva efter närmare relationer till sina grannar eller efter att ansluta sig till konstellationer bestående av tre eller flera länder.

Nästa år, då Lettland tar över ordförandeskapet i både Baltiska rådet och Baltiska ministerrådet, kommer ett av våra mål att vara ett stärkt samarbete mellan Baltiska rådet och Nordiska rådet i syfte att förena våra krafter i EU-frågor. Jag hoppas att vi också får ert stöd för ett sådant samarbete.

Pat the Cope Gallagher

EU-parlamentet

Madam Chair! First let me say how pleased I am to have the opportunity to intervene in this debate on EU cooperation. I would like to thank the Nordic Council for inviting the European Parliament to attend this meeting and for letting me participate in this debate. I am pleased that a number of my Nordic MEP colleagues are also attending.

The Nordic region continues to be of major interest to the European Union. It is a very dynamic part of Europe with strong institutional links to the EU, either by virtue of the EU or the EEA membership of the Nordic countries. The recent EU communication on the Arctic and the ongoing review of the Baltic Sea Strategy are an expression of the EU's continuous and increased interest towards the Nordic region.

I welcome the Nordic Council's intentions to intensify its cooperation with the EU institutions, including the European Parliament in particular. I believe that a more regular dialogue between the Nordic Council and the European Parliament would be of mutual benefit. I suggest that committee-to-committee contacts would play a key role in this.

An enhanced dialogue would be very timely indeed. I see a lot of parallels between the Nordic initiatives and the current EU agenda in areas such as energy, transport, and Arctic issues, but also for example when it comes to issues such as mutual recognition of professional qualifications. We need to ensure complementarity and synergies of the Nordic cooperation and EU and EEA initiatives on these issues. In addition, the EU and the Nordic countries should be compatible.

I have listened to the debate this morning. I must say that I find the debate on border obstacles very interesting. To give you a concrete example of the synergies between the EU and the Nordic initiatives, there are already a number of good EU initiatives. I refer to initiatives such as Your Europe, European Consumer Centres and SOLVIT. They are in place to help EU citizens and EU businesses to reap the benefits of the single market. For example, they are also helpful for Swedish people wishing to live and work in Finland. By virtue of their EEA membership, Iceland and Norway also participate in some of these EU initiatives.

In conclusion, let me say that the review of the EUs Baltic Sea Strategy should be used as an enhanced coordination with relevant Nordic Council initiatives. Joint priorities should be developed in concrete actions. I of course look forward to continued fruitful discussions in the course of this conference. Thank you!

Skandinavisk oversettelse:

Fru talman! Låt mig först berätta hur glad jag är över möjligheten att delta i denna debatt om EU-samarbete. Jag vill tacka Nordiska rådet, som inbjudit EU-parlamentet att närvara vid denna session och låtit mig delta i denna debatt. Jag gläder mig också över att ett antal nordiska kolleger från EU-parlamentet närvarar.

Den nordiska regionen är fortsättningsvis av stort intresse för Europeiska unionen. Det är en mycket dynamisk del av Europa med starka institutionella band till EU genom de nordiska ländernas medlemskap i EU eller EES. EU:s meddelande om Arktis och den pågående granskningen av Östersjöstrategin är ett uttryck för EU:s kontinuerliga och ökade intresse för den nordiska regionen.

Jag välkomnar Nordiska rådets avsikter att intensifiera samarbetet med EU-institutionerna, i synnerhet EU-parlamentet. Jag är övertygad om att en alltmer regelbunden dialog mellan Nordiska

rådet och EU-parlamentet vore till ömsesidig nytta. Jag tror att kontakter mellan kommittéer kunde spela en nyckelroll i detta.

En utökad dialog vore verkligen mycket välkommen. Jag ser flera paralleller mellan nordiska initiativ och den nuvarande EU-agendan i frågor såsom energi, transport och arktiska frågor, men också till exempel när det gäller frågor såsom ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer. Vi måste se till att det nordiska samarbetet och EU- och EES-initiativen skapar synergier och kompletterar varandra i dessa frågor. Dessutom bör EU och de nordiska länderna vara kompatibla.

Jag lyssnade på debatten i morse. Jag måste säga att jag finner gränshindersdebatten mycket intressant. För att ge er ett konkret exempel på synergierna mellan EU och de nordiska initiativen så finns det redan ett antal bra EU-initiativ. Jag hänvisar till initiativ såsom Ditt Europa, Konsument Europa och SOLVIT. De finns till för att hjälpa EU-medborgare och EU-företag att dra nytta av den inre marknaden. De är till exempel också nyttiga för svenska medborgare som vill bo och arbeta i Finland. Island och Norge deltar också i vissa av dessa EU-initiativ i egenskap av EES-medlemmar.

Jag vill sammanfattningsvis säga att granskningen av EU:s Östersjöstrategi borde användas som en förbättrad koordinering med relevanta initiativ av Nordiska rådet. Gemensamma prioriteringar borde utvecklas till konkreta åtgärder. Självklart ser jag fram emot fortsatta fruktbara diskussioner under denna session. Tack!

Sara Olsvig (IA) (Inuit Ataqatigiit (IA) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Madam Chair! First I want to compliment you, Mr Gallagher, for your excellent work in regards to the EU seal product ban and the Inuit exemption that you after all was successful in implementing. I have a question to you in regard to this. This is of course a question that is very important for the indigenous peoples of the Arctic when it comes to their being able to live from the resources that there are in our area and to export products from these resources. Can you say something about the development in the European Union or in the European Parliament in regard to this ban and the information about the Inuit exemption at this point?

Skandinavisk oversettelse:

Fru ordförande! Först vill jag berömma er, herr Gallagher, för ert utmärkta arbete i fråga om EU:s förbud mot sälprodukter och det undantag för inuiterna som ni trots allt lyckades genomföra. Jag har en fråga till er angående detta. Detta är naturligtvis en fråga som är mycket viktig för ursprungsbefolkningarna i Arktis när det gäller deras möjligheter att livnära sig på de naturresurser som finns i vår region och exportera produkter av dessa naturresurser. Kan ni säga något om

utvecklingen i Europeiska unionen eller EU-parlamentet i fråga om detta förbud och informationen om undantaget för inuiterna i detta skede?

Pat the Cope Gallagher

EU-parlamentet

My personal views – and I have to emphasize that they are personal – are well known, despite the fact that the European Parliament some time ago took a decision by a substantial majority to ban the products. After a visit to Greenland last year and realizing the dependence of your citizens on seal and on the products of seals, I initiated a meeting, and I invited your Fisheries Minister to the European Parliament, and she met with a delegation there. In this way, she could make very clear first-hand the serious implications of this ban.

As you know, it is before the courts at the moment, in relation to trade measures. Who am I to call when that decision might be taken? Hopefully it will be sooner rather than later. I have met with the Canadians as well – they are also in the Inuit regions – and I know that they find this decision one that is unacceptable to them. But as far as Parliament is concerned, I would certainly be able to continue to be a voice for your people.

Skandinavisk oversettelse:

Mina personliga synpunkter – och jag måste betona att de är personliga – är väl kända, trots att EU-parlamentet för någon tid sedan med omfattande majoritet beslutade förbjuda produkterna. Efter att jag besökt Grönland i fjol och insett hur beroende era medborgare är av säl och sälprodukter sammankallade jag ett möte och bjöd in er fiskeminister till EU-parlamentet, där hon träffade en delegation. På så sätt kunde hon själv förklara de allvarliga konsekvenserna av detta förbud.

Som ni vet är frågan inför domstol för tillfället vad gäller handelsåtgärder. Jag kan inte säga när det beslutet fattas. Förhoppningsvis sker det snarare förr än senare. Jag har också träffat kanadensarna – de är också i inuitområdet – och jag vet att de finner beslutet oacceptabelt. Men när det gäller parlamentet kunde jag förvisso fortsätta att tala för ert folk.

Kim Kielsen (S) (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Qujanaq. Det drejer sig også om fiskeri. Det er glædeligt at høre, at du arbejder aktivt for Grønland og har været inde at kigge på de forskellige ting i forbindelse med sælprodukter. Min bøn er så: Kan det samme lade sig gøre med hensyn til vores fiskeri? Det fiskeri, der foregår oppe hos os, bliver nogle gange betragtet som ikke bæredygtigt, selv om vi kun må fange eksempelvis 15.000 t torsk, mens EU har været ude at nævne, at deres fiskere har et udsmid på 500.000 t. Jeg synes, det er en dårlig balance. Der er ukendskab til Grønland i EU. Jeg er glad for, at du selv har været deroppe, og jeg håber på, at du også kan skubbe på for at få flere fra EU derop, så de kan se de faktiske forhold, som der er hos os. Det samme kan lade sig gøre på Færøerne og Island. Det er kæmpe havområder, som ikke kan sammenlignes med en lille farm på land. Qujanaq.

Pat the Cope Gallagher

EU-parlamentet

Coming from an island, the Island of Ireland, I realize the importance of fisheries to coastal regions and coastal states, where there is no alternative source of employment. I think all of us can agree on this. We might disagree when it comes to mackerel, discards, total allowable catches or quotas, but I believe all of us agree that there must be sustainability. We are presently the custodians of the stocks of fish that are in our waters, whether they are European waters or coastal state waters, and we must protect those. Sustainability is something which all of us can accept.

In relation to discards, as you know, we are reviewing the Common Fisheries Policy at the moment, and we are putting a lot of emphasis on discards. But it is almost popular to suggest that we should ban discards completely. That is not practical. We must act in a practical way. My first recommendation is that we must minimize the amount of discards that we are landing. Therefore, funding should be provided for bigger meshes and nets, to leave the fish in the water to allow it to develop. If we take all white fish, there will be no fish there for the future. This is something that we are dealing with, and hopefully, we can find consensus that will be acceptable to all.

Skandinavisk oversettelse:

Jag kommer från en ö, Irland, och inser fiskets betydelse för kustregioner och kuststater där det inte finns någon alternativ källa till sysselsättning. Jag tror att vi alla kan hålla med om detta. Vi må vara oense när det gäller makrill, utkast av fisk, totala tillåtna fångstmängder eller -kvoter, men jag tror vi alla kan hålla med om att det behövs hållbarhet. Vi har i dag ansvaret för fiskbestånden som finns i våra vattenområden, om de sedan är europeiska vattenområden eller kuststaters vattenområden, och vi måste skydda dem. Hållbarhet är något vi alla kan acceptera.

När det gäller utkast av fisk ser vi som bäst över den gemensamma fiskepolitiken, som ni vet, och vi lägger stor vikt vid utkast. Men det är nästan populärt att föreslå att vi förbjuder utkast helt och hållet. Det är inte praktiskt. Vi måste handla på ett praktiskt sätt. Min första rekommendation är att vi måste minimera mängden utkast som vi fångar. Därför borde det ges finansiering för större nätmaskor och nät som lämnar fisken kvar i vattnet och låter den växa. Om vi fångar all vitfisk kommer det inte att finnas någon fisk i framtiden. Detta är något som vi arbetar med, och förhoppningsvis kan vi finna en konsensus som är acceptabel för alla.

Wille Valve (MÅ) (Moderaterna Åland (MÅ) - Den Konservative Gruppe)

Fru president, ärade kolleger

Vi i den åländska delegationen har följt redogörelsen om EU-samarbetet med intresse. Av uppenbara orsaker är vi intresserade av Östersjösamarbetet som ledamoten Pat the Cope Callagher nyligen hänvisade till. Men vi ser ett övergripande mervärde i att samordna de nordiska positionerna i EU-frågor, där det går. Och vi har sett flera positiva exempel både på tjänstemanna- och på politisk nivå, där gemensam tillämpning av EU-förordningar till exempel har löst gränshinder på det sociala området. Min uppfattning i dag är att Åland, Färöarna och Grönland nu kan bidra till redogörelsen via sina fackministrar. Det är bra. Jag vill påminna om varför. Åland röstade 1994 ja till att ingå i EU. Vi har i dag en egen EU-politik och en egen EU-redogörelse som behandlas i vårt parlament. Landskapsregeringen deltar i arbetet med att utforma Finlands ställningstagande i Europeiska rådet, inte helt olikt det sätt som Skottland arbetar med Storbritannien. Vi deltar därför gärna aktivt med att identifiera gemensamma utmaningar inom EU och utforma gemensamma, nordiska ståndpunkter i EU-frågor.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Det politiske rammeverket for Nordisk ministerråds aktiviteter i Hviterussland defineres av retningslinjer som gjelder for 2011 og 2012. Retningslinjene for samarbeid med henholdsvis Nordvest-Russland og Estland, Latvia og Litauen er gjeldende fram til og med 2013. En egen arbeidsgruppe foretar nå en evaluering og gjennomgang av de foreliggende retningslinjene for de nevnte landene og områdene. Planen er at et nytt ministerrådsforslag om retningslinjene for Nordisk ministerråds nærområdepolitikk vil bli lagt fram på sesjonen i Oslo i 2013. Samarbeidsministrene har på bakgrunn av dette forlenget tidsrammen for gjeldende retningslinjer for Hviterussland-samarbeidet.

Det politiske klimaet i Hviterussland har ikke endret seg i positiv retning siden forrige redegjørelse om Hviterussland til sesjonen i 2011. Noen av oss hørte sterke vitnesbyrd om det i forbindelse med åpningen av utstillingen her i går kveld. Valget i Hviterussland i september i år resulterte i fornyet støtte til Aleksandr Lukasjenko fra samtlige parlamentsmedlemmer. Valget ble gjennomført til tross for store protester fra opposisjonen, som fortsatt har flere av sine politikere fengslet etter valget i 2010. Valgprosessen ble sterkt kritisert av blant annet Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, som hadde 330 valgobservatører til stede.

President Lukasjenkos presidentstyre har kommet i stadig mer konflikt med allment aksepterte demokratiske spilleregler. Myndighetene viser ingen tegn til å imøtekomme omverdenens krav om et mer åpent og demokratisk samfunn. De har heller ikke respondert som ønsket på sanksjoner fra de europeiske landene. I løpet av sommeren 2012 utviklet det seg en diplomatisk konflikt mellom Hviterussland og Sverige etter at den svenske ambassadøren i Minsk ble utvist. Med dette forsvant den eneste nordiske representasjonen til landet. Nordisk råds anbefaling til Nordisk ministerråd om opprettelsen av fast representasjon og tilstedeværelse i Minsk er problematisk, og det er derfor naturlig at Nordisk ministerråds pågående aktiviteter i Hviterussland gjennomføres med begrenset tilstedeværelse i landet.

Nordisk ministerråd fortsetter imidlertid sin innsats overfor Hviterussland, og samarbeider fremdeles med landet på områder som miljø og menneskehandel. Nordisk ministerråds interesse og virksomhet i Hviterussland må ses på som en naturlig utvidelse av et etablert og langvarig samarbeid med de baltiske landene.

Tiden løper fra oss, og jeg bruker ikke tid på å gjennomgå de konkrete prosjektene vi har jobbet med. De er behørig beskrevet i den rapporten vi har lagt fram for Nordisk råd. La meg likevel understreke at de beskrevne ministerrådsprosjektene alle utgjør eksempler på konkrete og nødvendige tiltak, der Nordisk ministerråd støtter opp om Hviterusslands sivile samfunn og søker å bidra til den demokratiske utviklingen i landet. Dette skjer i et strategisk samarbeid med EU og andre land og aktører. Jeg vil gjøre særskilt oppmerksom på at mandatet for *EHU Trust Fund* utløper ved utgangen av 2013, og at Nordisk ministerråd i denne sammenhengen må ta stilling til om mandatet skal forlenges.

Nordisk ministerråd betraktes i internasjonale sammenhenger som en effektiv og pålitelig samarbeidspartner som arbeider for nordiske verdier. Vi skal fortsatt være en slik samarbeidspartner – også i framtiden.

Per-Kristian Foss (H) (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Situasjonen i Hviterussland er mildt sagt alvorlig. Myndighetene – eller rettere sagt Lukasjenko selv – forfølger og trakasserer opposisjonelle på en mer systematisk måte enn tidligere. Løslatelse av enkelte politiske fanger er et lyspunkt, men vi må fortsatt kreve løslatelse av alle politiske fanger og en garanti for at de etterpå får tilbake alle sine borgerlige rettigheter. Vi må fortsatt oppfordre

hviterussiske myndigheter til å godta at i europeiske land er opposisjonspartier og opposisjonspolitikere en naturlig del av det politiske liv. Det må komme i gang rundebordsamtaler mellom opposisjonen og styret i Minsk, og samtidig må OSSEs betingelser for rettferdig valg bli oppfylt.

Fra Nordisk råd takker vi for redegjørelsen for ministerrådets aktiviteter i Hviterussland, som jeg har inntrykk av har en bred politisk støtte i denne forsamling. Det er ekstra hyggelig at også EU-initierte prosjekter administreres av Nordisk Ministerråd på en tilfredsstillende måte i Hviterussland. Ikke minst støtten til *Humanities University* i Vilnius, som altså er et eksil-universitet, er en viktig del av den langsiktige demokratibyggingsforberedelsen – for å kalle den det – i Hviterussland.

Jeg skal ikke bruke tiden på å gjennomgå prosjektene enkeltvis, men bare si at i Nordisk råd har vi gjennom flere år arrangert kontaktmøter og rundebordsamtaler med deltakere fra Hviterussland. I perioden med tilbakegang for demokrati i Hviterussland, som nå har vart et par år – fra presidentvalget i 2010, for å være helt eksakt – er det helt nødvendig med fortsatt støtte til og kontakt med opposisjonspartier og andre grupper som jobber for menneskerettigheter i Hviterussland.

Nordisk råd ønsker å fortsette dialogen fra 2007 med politikere i parlamentet og med politikere fra partier utenfor parlamentet, men dette ønsket må også finne gjenklang hos de hviterussiske myndigheter.

Nordisk råd arrangerer i november, altså neste uke, sammen med Baltisk Forsamling, et seminar i Vilnius, hvor vi vil drøfte hvordan det igjen er mulig å ha en dialog i Hviterussland og mellom dette landet og Europa. Det blir et seminar med god deltakelse på høyt nivå fra de nordiske land. Fra Hviterussland deltar selvfølgelig ingen som er svartelistet, men opposisjonsgrupper av ulikt slag.

Vi har ikke noe ønske om å isolere dette østeuropeiske landet i Østersjøregionen, men styrets svært ueuropeiske fremferd – for å si det diplomatisk – i den sammenheng gjør det for øyeblikket umulig å ha forbindelse med det offisielle Minsk.

Jeg har til slutt en oppfordring til hviterussiske myndigheter – i den grad de har åpne ører: Om VM i ishockey i 2014 skal holdes i Minsk, som jeg tror mange i Finland, i Sverige og kanskje i Norge er opptatt av, må de iallfall legge forholdene til rette for normal politisk virksomhet; slik som i andre europeiske land. Og det tror jeg er et stykke frem til.

Marianne Berg (V) (Vänsterpartiet (V) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Fru president! Jag vill tacka för redogörelsen angående våra aktiviteter och projekt i Vitryssland.

Vitryssland är en diktatur som inte på något vis följer de mänskliga rättigheterna. De visar inte på något sätt någon vilja att bli öppnare och gå mot demokrati, att arbeta mot ett demokratiskt samhälle. Vitryssland är ett land som totalt struntar i mänskliga rättigheter.

Jag blir bekymrad och faktiskt lite ledsen, för trots Vitrysslands utveckling fortsätter ministerrådet sina olika projekt och aktiviteter i landet med lokala myndigheter, som inte har tagits upp, och med regionala myndigheter samt med olika typer av organisationer.

Vänstersocialisterna de gröna i Nordiska rådet anser inte att det är helt i sin ordning. Är aktiviteterna och projekten verkligen något som ligger inom Nordiska rådets arbetsområde? För min del är det väldigt tveksamt vad gäller precis det som jag sade tidigare, samverkan med de

regionala och kommunala myndigheterna. Men tydligen anser ministerrådet och Nordiska rådet att det ligger inom vår arbetsram.

Då vill jag lyfta fram en annan fråga. Vänstersocialisterna de gröna ville lyfta fram ett förslag till Nordiska rådet angående ett erkännande av Palestina. Det stoppades i presidiet därför att det inte låg inom vårt arbetsområde. Presidiet sade nej just på grund av det inte ligger inom vårt arbetsområde. Jag häpnar men blir kanske inte förvånad. Men en diktatur som Vitryssland ligger tydligen inom Nordiska rådets och ministerrådets arbetsområde.

Fru president! Vårt förslag gick ut på att vi parlamentariker i våra respektive parlament ska lägga fram ett förslag om ett erkännande av Palestina, men vi fick nej till att lägga fram det. Då vill jag ha en förklaring: Varför kan vi samarbeta med myndigheter i Vitryssland, som är en diktatur, men inte samarbeta i Palestinafrågan?

Nordiska ministerrådet lägger sin betoning på det civila samhället, att arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter via olika organisationer. Det är bra, och det kan jag stötta, men inte ett samarbete med myndigheter.

Min sista fundering är: Skulle ministerrådet på samma sätt kunna stötta det palestinska folket som i över 40 år har levt under ockupation sju dagar i veckan?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at de initiativene som Nordisk ministerråd har i Hviterussland, og jeg forstår også de initiativene som Nordisk råd har, i all hovedsak er knyttet inn mot sivilsamfunnet. Det arbeidet vi gjør med eksiluniversitetet som ligger i Vilnius, mener jeg er bra. Den støtten vi har gitt til utdanning for studenter som kan ta utdanning også utenfor eksiluniversitetet i Vilnius, mener jeg også er bra. Jeg mener vi skal fortsette vårt samarbeid med det sivile samfunnet i Hviterussland innenfor de rammene som er mulig.

Josef Motzfeldt (Inuit Ataqatigiit (IA))

Tak, fru præsident. Nu to år før De Forenede Nationer skal afgøre havretsspørgsmålet om primært ishavet, som er på vej til at blive isfrit, så er det interessant for Grønland som part i denne diskussion at vide, nøjagtig hvilken aftale der eksisterer mellem Norge og Rusland.

Marianne Berg (V) (Vänsterpartiet (V) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Jag vill bara poängtera för ministern att vi inte har någonting emot att stötta det civila samhället via organisationers verksamheter. Men jag vill betona att jag anser att det är väldigt glidande när vi går in i ett samarbete med kommunala och regionala myndigheter.

Per-Kristian Foss overtog ledelsen af forhandlingerne.

Kimmo Sasi (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Herr president! Jag presenterar för presidiets del rådets internationella strategi; dokumentet är utdelat till er alla.

Tanken är att vi ska fortsätta att aktivt delta i det internationella samarbetet också i utrikes- och försvarspolitiken. Jag vill nämna tre områden där vi ska vara speciellt flitiga och aktiva. Det är Nordeuropa, Nordatlanten och Europeiska unionen. Vad gäller utrikes- och försvarspolitiken i allmänhet vill vi att rådet fortsätter sitt arbete på basen av Stoltenbergrapporten. Vi har, som sagt, i dag diskuterat övervakningen av det isländska luftrummet. Vi ska gå vidare på den vägen och försöka förverkliga så många av Stoltenbergs förslag som möjligt. Men i dagens läge måste vi komma ihåg att vi inte alltid bara ska tala om militärt försvar, utan vi ska också tala om samhällets säkerhet. Säkerhetsbegreppet är alltså mycket bredare. Vi har ju problem i våra länder, och därför måste vi använda ett brett säkerhetsbegrepp i detta sammanhang.

Vad gäller Europeiska unionen ska vi försöka öka vårt inflytande i beslutsfattandet. Det är viktigt att vi försöker definiera våra tyngdpunktsområden för EU-samarbetet. Ministrarna ska diskutera detta, liksom även rådet. Sedan ska vi driva de ärenden vi tycker är viktiga. Det är väsentligt att vi inte längre har Europautskottet, såsom tidigare, utan alla utskott ska ta hand om arbetsområden om det är något som händer i EU och är viktigt för de nordiska länderna. Där vi har gemensamma synpunkter ska våra utskott självmant ta upp dessa frågor och föreslå vilka gemensamma aktioner vi skulle kunna vidta.

När det gäller det arktiska samarbetet hade vi en temasession i Reykjavik, och den var mycket lyckad. Vi godkände rekommendationer och ska nu följa upp att de verkställs. Det viktiga är att vi får en gemensam nordisk strategi för det arktiska samarbetet.

Ryssland är en stormakt nära oss, och den är också väldigt viktig för oss. Vårt mål med Ryssland ska vara att vi stöder den demokratiska utvecklingen i landet, ökar den ömsesidiga förståelsen och utbyter erfarenheter. På det viset kan vi lära oss av ryssarna och de kan kanske lära sig någonting av oss. Måndag kväll hade vi ett mycket bra möte med den ryska delegationen. Vi har kommit överens om nästa års program där det väsentliga är att vi samarbetar med statsduman, regionrådet och de regionala parlamenten i Nordvästryssland. Vi har förra året godkänt linjerna för samarbetet med Ryssland. Nu har vi kommit överens om våra möten, studieprogrammet nästa år och rundabordssamtalen samt även forumet för de unga politikerna. Också de ekonomiska miljöprojekten är mycket viktiga Där har vi stöd av NIB, Nordiska Investeringsbanken, och NEFCO. Dessutom är samarbetet med den baltiska församlingen viktig.

Vitryssland talade vi alldeles nyss om. Det är ett område där man verkligen måste kämpa för att få en demokrati till stånd i landet.

Marit Nybakk (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den socialdemokratiska gruppens talsperson

Nordisk råd vil forsterke sitt internasjonale arbeid i året som kommer og gjøre det enda mer dynamisk. Jeg vil også vise til Kimmo Sasis innlegg om strategien. Det er bare et par områder jeg vil nevne.

I et år der Barentssamarbeidet fyller 20 år, er det naturlig at vi fortsetter og forsterker samarbeidet med våre russiske kolleger. En ny Kirkenes-erklæring er under utarbeidelse og vil bli lagt fram på et Barents-statsministermøte i juni i 2013. Den norske delegasjonen til Nordisk råd vil sammen med Stortinget arrangere en parlamentarikerkonferanse i Harstad fra 22. april til 24. april. Vi vil også være vertskap for russiske politikere på studietur i Norge.

Så kan jeg legge til at et sentralt mål for samarbeidet med russiske parlamentarikere er å støtte demokratiutviklingen i Russland samt formidle ideer og utveksle erfaringer. Jeg kan også legge til at det er viktig at vi konkretiserer samarbeidet så mye som mulig og kanskje får til fokus på faglige temaer, ikke bare på prosessuelle.

Det nordiske samarbeidet i EU blir stadig mer relevant. Dette var det en debatt om tidligere i ettermiddag. La meg bare vise til den debatten og også nevne at Nordisk råds EU-strategi ble vedtatt for et år siden.

Det foregår store forskyvninger i globale økonomiske maktstrukturer. Nye dynamiske økonomiske stormakter som BRIK-landene vinner nye markeder og gjør seg sterkt gjeldende i internasjonale sammenhenger. De nye maktstrukturene og globaliseringen får store konsekvenser for økonomi og arbeidsliv i Europa – det ser vi alle steder rundt oss – og danner også bakteppet for den pågående finanskrisen. Også de nordiske velferdsstater kan bli berørt av de globale omstillingene. Det er derfor også lagt inn en rekommandasjon fra sosialdemokratene om å utrede dette.

FNs tusenårsmål er en ledetråd for nordisk utviklingspolitikk. Jeg vil berømme det samarbeidet som regjeringene i Norden har både i FN-systemet og i å utforme premisser for bistand og utvikling. Jeg kan legge til at det også er viktig å følge det som skjer på menneskerettighetsområdet. Jeg synes også at det der kan nevnes at et samarbeid mellom Nordisk råd og Europarådets parlamentariske forsamling er viktig og nødvendig.

Til slutt: Vi har alle gledet oss over den arabiske våren og de nye demokratiene i regionen, men noen av oss ser faktisk med uro på kvinnenes situasjon. I flere land er deres rettigheter forverret. Dette er også noe vi i Norden bør se på og være aktive i forhold til.

Ólína Þorvarðardóttir

Vestnordisk Råd

Præsident! Jeg afholder min tale på dansk, da det er Vestnordisk Råds arbejdssprog. Nordisk Råd har anbefalet de nordiske regeringer at udarbejde en fælles strategi for det nordiske samarbejde om Arktis. Det er yderst vigtigt, at man diskuterer og bliver enige om, hvad de nordiske samfund ønsker at inkludere i sådan en strategi. Der står enorme interesser på spil; stadig flere lande viser stigende interesse for og engagement i regionen, så Norden og ikke mindst Vestnorden må sikre sig en stærk stemme i fremtidens diskussion om Arktis. Omverdenens interesse for det arktiske område som følge af klimaændringernes konsekvenser skaber et pres på de vestnordiske lande. Derfor bør de overveje, hvordan de bedst bevarer deres fælles interesser angående blandt andet det miljø- og erhvervsmæssige område samt det internationale systems udvikling i forhold til Arktis.

Vestnordisk Råd afholdt i marts en temakonference i Ilulissat i Grønland om Vestnordens position i det internationale system med særlig fokus på Arktis. Blandt konferencens hovedkonklusioner var, at det er yderst vigtigt, at Vestnorden sikrer sig en rolle i den politiske beslutningsproces angående arktiske anliggender og nordatlantiske interesser, ikke mindst for at blive i bedre stand til at beskytte egne interesser. Jeg vil understrege, at dette ikke alene er vigtigt for de vestnordiske lande, men også for de nordiske samfund som helhed.

Klimakonferencen konkluderede også, at samarbejde er nøgleordet, ikke mindst for mikrolandene, sådan som de tre vestnordiske lande er, og at de vestnordiske lande bør overveje en fællesarktisk

politik på de områder, hvor de hurtigt kan opnå enighed. Disse punkter blev enstemmigt vedtaget som en rekommandation til de vestnordiske regeringer på Vestnordisk Råds årsmøde. I lyset af de holdninger, som både de vestnordiske lande og Nordisk Råd har udtrykt med hensyn til at forstærke samarbejdet, synes vi i Vestnordisk Råd, det er på tide, at de to råd overvejer at afholde en fælles konference om arktiske anliggender.

Til sidst, herr præsident, vil jeg nævne makreldebatten, som allerede nu har påvirket atmosfæren i det nordiske samarbejde. Nordisk Råd har mulighed for at hjælpe til med løsningen af sagen på den måde at opfordre til at få øget eksempelvis multinational forskning, som kunne være grundlæggende for en videnskabelig argumentation for de stridende parter i sagen. Tak for ordet.

Satu Haapanen (gröna) (De Gröna (gröna) - Mittengruppen)

Herra president! Detta tal är en replik till ett tidigare tal här. Tämä on repliikki aikaisempaan puheenvuoroon, jossa puhuja nosti esiin arabimaiden kanssa tehtävän yhteistyön.

Minusta olisi myös tärkeää, että meidän kansainvälinen strategiamme osoittaisi, että haluamme tukea myös arabikeväästä seurannutta demokratiakehitystä. Haluaisin heittää teille ajateltavaksi, olisiko mahdollista, että Pohjoismaiden neuvosto olisi esimerkiksi ystäväjäsenenä Sivilisaatioiden allianssissa, joka on YK:n alainen foorumi kansainväliselle dialogille. Tiedämme, että Ruotsi ja Suomi, Norja ja Tanska ovat jo jäseniä siinä, mutta Pohjoismaiden neuvosto voisi olla yhteistyössä ja ystäväjäsenenä tässä Sivilisaatioiden allianssissa ja osoittaa tukea demokratiakehitykselle.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Detta tal är en replik till ett tidigare tal där talaren tog upp samarbetet med arabländerna. Jag tycker att det också vore viktigt att vår internationella strategi visade att vi vill stödja den demokratiutveckling som följde på den arabiska våren.

Jag vill kasta fram tanken på om det vore möjligt att Nordiska rådet till exempel vore vänmedlem i Civilisationernas allians, ett forum för internationell dialog underställt FN. Vi vet att Sverige och Finland, Norge och Danmark redan är medlemmar, men Nordiska rådet kunde samarbeta med och vara vänmedlem i Civilisationernas allians och visa sitt stöd för den demokratiska utvecklingen.

Marit Nybakk (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg har lyst til å gi uttrykk for at jeg er helt enig i at det er viktig å støtte demokratiutviklingen i de arabiske landene. Det har vi også gjort, både bilateralt fra hvert av landene og fra nordisk hold. Fra norsk side bevilger vi blant annet midler til menneskerettighetstiltak til det sivile samfunn og også til demokratiutvikling.

Det jeg tok opp i mitt innlegg, var imidlertid at det i enkelte av disse landene ser ut til å være en utvikling når det gjelder kvinners rettigheter, som er ganske foruroligende. Derfor er det viktig at vi målretter støtte til for eksempel kvinneorganisasjoner og følger det som dreier seg om kvinner. Jeg har lyst til å legge til at det gjelder ikke bare de arabiske landene, det gjelder faktisk også et europeisk land: Mens de tre beste landene i verden for kvinner å leve i er Island, Finland og Norge – i rekkefølge – ligger Tyrkia, som er et europeisk land, på 124.-plass, så vi har faktisk en god del å gjøre både når det gjelder demokratiutvikling, menneskerettigheter og kvinners rettigheter.

Josef Motzfeldt (Inuit Ataqatigiit (IA))

Tak, herr præsident. Vi er i Vestnordisk Råd glade for den samarbejdsaftale, som eksisterer mellem Nordisk Råd og Vestnordisk Råd. Den er underskrevet for seks år siden, og vi vil gerne være med til at fylde på samarbejdsaftalen. Derfor ser Vestnordisk Råd gerne, at Nordisk Råd sætter fokus på Vestnordens forvaltning af de ressourcer, vi har til fælles med Fastlandsnorden, for at opnå en bedre forståelse for de vestnordiske landes hovederhverv baseret på levende ressourcer.

Klimaændringerne har også stor påvirkning af de vestnordiske landes dyre- og planteliv. Der er ofte fokus på især isbjørnen, når der tales om klimaændringerne, men ændringernes konsekvenser er større for det øvrige økosystem end for isbjørnen, og de vestnordiske lande har oplevet dramatiske ændringer i forekomsterne af visse dyrearter. På diverse forsamlinger, konferencer og seminarer, som holdes verden over, og hvor emnet er klima, føler jeg mig ofte hensat til at tro, at det er isbjørnen, der er den eneste skabning, som lever i Arktis – som en anden majestæt i sit kongedømme. Nok er isbjørnen truet i sit habitat, men det gælder også andre arter såsom mikroorganismer, fisk, fugle og andre dyr. Når der sker ændringer i en af arternes tilgængelighed, trækker andre arter sig væk. Dermed forsvinder der både en kultur og en mangeårig levevis, når disse dyrearter trækker sig væk.

Nok kommer der nye arter i stedet for de traditionelle. Her er makrellen et godt eksempel, som min kollega Henrik Old gjorde forsamlingen opmærksom på på klareste vis. At vi så i Vestnorden tillader os at sætte kvoter på makrellen, bliver på det nærmeste kriminaliseret i de lande, hvor arten har været normalt forekommende. Men med det fokus, der er på Arktis, vil de nordiske lande i deres samarbejde med den øvrige verden stå stærkere, når man kender hinandens levevilkår bedre. Derfor foreslår Vestnorden, at Nordisk Råd står for et arrangement, en konference, om klimaændringerne, hvor hovedoverskriften bør være fælles forståelse for forvaltningen af alle levende ressourcer på et bæredygtigt grundlag. Tak, herr præsident.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbejdsminister

Hvert år blir millioner av mennesker utsatt for menneskehandel, både innenfor EU og globalt. Dessverre ser det ikke ut til at antallet reduseres. Faktisk hører vi mer og mer om nye former for menneskehandel, som tvangsarbeid, tvangstigging og fjerning av organer. Ja, lista er lang. Også her i Norden ser vi den samme utviklingen.

De sosiale aspektene ved menneskehandel står i sentrum. Forebygging og gode støtteordninger til ofrene er en viktig del av innsatsen. Handel med mennesker er en alvorlig form for kriminalitet, som innebærer grove krenkelser av ofrenes menneskerettigheter. Et samarbeid over grensene er avgjørende for å stoppe menneskehandel. Det er bare gjennom bedre koordinering og kunnskapsdeling på tvers av landegrenser vi kan bekjempe den grenseoverskridende kriminaliteten og den kyniske utnyttingen av mennesker i nød.

Bekjempelse av menneskehandel er høyt prioritert i det nordiske samarbeidet. Siden starten i 2001 har ministerrådet lansert en lang rekke tiltak for forebygging av menneskehandel og støtte til ofrene, noe som har ført til et tett og tillitsfullt samarbeid mellom de nordiske landene, de tre baltiske landene og Nordvest-Russland.

Det nåværende programmet ble vedtatt av samarbeidsministrene i 2011 og gjelder ut 2013. Det har en årlig ramme på 3,9 millioner danske kroner. Programmet er tenkt som en sammenhengende ramme for Nordisk ministerråds innsats mot menneskehandel og bygger på erfaringer og kunnskap fra tidligere prosjekter. Ministerrådet for sosiale saker har hovedansvaret for programmet, og andre fagministerråd inviteres til å utvikle og gjennomføre konkrete aktiviteter i programmet. Slik sikres også en sammenheng på tvers av de involverte ministerrådene.

Ministerrådets kontorer i de tre baltiske landene og i Nordvest-Russland er aktivt involvert i gjennomføringen. Programmet fokuserer særlig på sårbare grupper som risikerer å bli ofre for menneskehandel. Det dreier seg om barn – særlig de som dropper ut av skolen tidlig, etterlatte barn, enslige mindreårige asylsøkere og barn med nedsatt funksjonsevne – og medlemmer av romfolket. Programmet skal bekjempe alle former for menneskehandel. Det fokuserer særlig på de sosiale aspektene og på å mobilisere krefter på tvers av sektorer.

Kompetanse og kunnskap fra ministerrådets arbeid skal gjøres tilgjengelig for landene i Den nordlige dimensjon. Det avholdes jevnlig konferanser som retter søkelyset mot ministerrådets arbeid og erfaringer i kampen mot menneskehandel. Det planlegges blant annet en konferanse i 2013 som skal fokusere på utnytting av barn til tigging, og problemer som gjelder romfolket. Målet er å samle den nordiske kunnskapen og erfaringen på dette feltet.

Jeg vil også nevne et godt eksempel på et regionalt samarbeidsprosjekt. Her deltar spesialutdannede og kompetente dommere, polititjenestemenn og anklagere som spiller en viktig rolle når rettighetene til ofre for menneskehandel skal sikres. Ministerrådet har derfor satt i gang et opplæringsprogram for nettopp denne faggruppen i de tre baltiske landene og i Nordvest-Russland. Målet er å utnytte og overføre den ekspertisen som er bygd opp i regionen, og etablere nettverk som fungerer i praksis. Ministerrådets tre baltiske kontorer og informasjonskontoret i St. Petersburg arbeider sammen med nettverket og nasjonale myndigheter om å koordinere programmet. Prosjektet skal koordineres med Østersjørådet for å sikre synergi og unngå overlapping.

Menneskehandel er også avdekket i Norden. De nordiske landene er berørt som mottaker og/eller transittland. Ofrene er sårbare kvinner, menn, jenter og gutter som utnyttes blant annet seksuelt, til tvangsarbeid og til tvangstjenester, tigging og kriminalitet. Dette må vi bekjempe med alle mulige midler.

Kampen mot menneskehandel krever internasjonalt samarbeid og koordinering. De nordiske landene har alle nasjonale handlingsplaner mot menneskehandel og arbeider mot samme mål. Nordisk ministerråd arbeider derfor målrettet for å styrke en regional plattform for samarbeid i Norden og nabolandene – først og fremst de tre baltiske landene og Nordvest-Russland. Det avholdes jevnlig konferanser som fokuserer på ministerrådets arbeid og erfaring i kampen mot menneskehandel.

Præsidenten mindede om, at taletiden er 3 minutter.

Michael Tetzschner (H) (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

På vegne av Medborger- og forbrukerutvalget vil jeg takke ministerrådet for redegjørelsen om innsatsen mot menneskehandel. Utvalget er også svært opptatt av bekjempelse av menneskehandel og bidrar derfor blant annet til ministerrådets konferanse i Helsingfors i slutten av november.

Ministeren nevnte en rekke nordiske tiltak på menneskehandelsområdet, og som avsluttes i 2013. Jeg kunne tenke meg å høre om ministeren har noen tanker for årene som følger etter 2013, om hun er i stand til å gi noe «*commitment*» her i dag.

Det interessante i denne rapporten er at den også nå entydig slår fast den indre sammenhengen mellom menneskehandel, utnyttelse av svakstilte grupper til tigging, butikktyveri, lommetyveri og annen vinningskriminalitet. Dette er en sammenheng som inntil nylig har vært omstridt, og det er godt at vi nå har et faktagrunnlag – et omforent sådan – å gå videre på. Problemet er at omfanget

av dette menneskemisbruket øker, og at vi innenfor Norden ennå ikke har de tiltak som skal til for å få kontroll med utviklingen. Vi må altså få et koordinert arbeid på tvers av landegrensene, og i så måte er det politiske samarbeidet rundt Østersjøen meget viktig. Medborger- og forbrukerutvalget deltar i det parlamentariske østersjøsamarbeidet, hvor kampen mot menneskehandel står sentralt.

Under Den parlamentariske østersjøkonferansen i fjor la arbeidsgruppen for samfunnssikkerhet frem en rapport om menneskehandel. I rapporten konkluderer arbeidsgruppen med 15 forslag til regjeringene i Østersjøregionen. Dette er anbefalinger som utvalget støtter. Jeg vil nevne særlig to punkter som kan være nyttig å ha med seg videre i arbeidet mot menneskehandel. Det er for det første å sørge for at det økonomiske utbyttet ved denne rettsstridige opptredenen blir minst mulig og at det blir inndratt, at man påvirker dem som kynisk organiserer dette, påvirker deres lønnsomhetskalkyle. Det andre er at man følger pengestrømmene, for når man følger pengestrømmen til ende, får man – i tillegg til kanskje å få tatt noen fotfolk – også tatt bakmennene.

På årets østersjøkonferanse pekte rapportørene for menneskehandel på at man ser en økende grad av nye former for menneskehandel. Det er viktig at ministerrådet følger opp nye trender for stadig å utstyre oss med virkemidler som er adekvate i forhold til problemene, og at vi i større grad angriper problemene proaktivt og ikke bare reagerer i ettertid.

Anna Ljunggren (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den socialdemokratiska gruppens talsperson

Menneskehandel er grenseoverskridende, organisert kriminalitet og et alvorlig brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

Kampen mot menneskehandel er et felles globalt ansvar. Ministerrådets innsats mot menneskehandel viser at det eksisterer gode samarbeidsprosjekter i Norden i dag. Det er viktig at dette følges opp, selv om tiltakene avsluttes i 2013.

Menneskehandel er en global utfordring. Over hele verden utsettes barn, kvinner og menn for hensynsløs utnytting i vår tids slaveri. Det er en form for kriminalitet som rammer ofrene hardt og som setter det internasjonale samfunnet på prøve. De nordiske land må fortsatt være pådrivere for å styrke, samordne og gjennomføre det internasjonale regelverket mot menneskehandel, særlig innenfor FN, Europarådet og Østersjørådet.

I kampen mot menneskehandel finnes det ingen enkle løsninger. Årsaken til menneskehandel er kompleks. Virkemidlene må derfor være mange og spenne vidt. Kjennetegnet for innsatsen må være forebygging og etterforskning av denne type saker, et støtteapparat som tar ofrene for menneskehandel på alvor og et internasjonalt engasjement som bidrar til å styrke det internasjonale rammeverket, hindre rekruttering og gi ofrene for menneskehandel muligheter til et verdig liv uten tvang og utnytting.

Kampen mot handel av mennesker representerer en langsiktig satsing, ikke minst når det gjelder å redusere de bakenforliggende årsakene, som fattigdom, konflikter, skjev sosial fordeling og marginalisering. I Norge har vi valgt å øke bistandsinnsatsen nettopp for å styrke kvinners stilling, slik at de blir mindre sårbare for rekruttering. Vi må jobbe for internasjonal solidaritet og for å utjevne forskjellene i verden. Uten tett internasjonalt samarbeid, blant annet i Norden, vil vi stå maktesløse i kampen.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Herr præsident. På vegne af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe vil jeg takke ministeren for redegørelsen og for den gode indsats i bekæmpelsen af menneskehandel og for, at det står så højt på prioriteringslisten her i Nordisk Råd. Øget samarbejde mellem de nordiske lande, internationalt samarbejde og samarbejde med de baltiske lande og Østeuropa er vigtigt i den bekæmpelse. Og jeg er enig i programmet og de fem delprojekter, som beskrives i dokumentet.

Men vi må se os selv i spejlet og bruge de rigtige ord. En gang troede vi i Island, at der ikke fandtes kvindemishandling der og slet ingen incest, men vi er blevet klogere med tiden, og nu må vi også indrømme, at handel med mennesker både til seksuel udnyttelse og tvangsarbejde er fakta i Island så vel som i de øvrige nordiske lande. Det findes ikke kun i sexindustrien og som tiggeri på gaden; det findes også på hoteller, på værtshuse, i fiskeindustrien, i rengøringsindustrien og andre steder som i bær- og svampeplukkeriet her i Skandinavien.

Handel med mennesker er den hurtigst voksende og tredjemest indbringende form for organiseret kriminalitet i verden efter våben- og narkohandel. Jeg synes, vi skal bruge den rigtige terminologi, altså de rigtige ord, når det diskuteres: En slave er et menneske, der er genstand for andre menneskers ejendomsret. Slaveri er, når personer behandles som ejendom, der købes og sælges, og som er tvunget til at arbejde.

I nutidens vestlige lande drives der moderne slaveri, og slaverne er frataget deres papirer, deres pas, deres identitetskort og har ingen magt over sig selv, deres liv eller fremtid.

I konventionen for menneskerettigheder fra Europarådet er der ingen tvivl om terminologi. Der siges det i artikel fire: Forbud mod slaveri og tvangsarbejde; at ingen må holdes i slaveri eller trældom, ingen må pålægges at udføre tvangs- eller pligtarbejde. Moderne slaveri og organiseret kriminalitet er en alvorlig trussel mod demokratiet her i de nordiske lande – en trussel, som kræver stor opmærksom og tiltag. Den behøver også den rigtige terminologi. Vi kan ikke acceptere, at der drives slaveri i vore nordiske samfund. Tak.

Annika Olsen (Fólkaflokkurin (Ff))

Færøernes samarbejdsminister

Tak, herr præsident. For hvert øjeblik, der gik, kom Pasha tættere på. Pashas bil gik ikke i stykker, Pashas bil løb ikke tør for benzin, Pashas bil blev ikke stjålet. Pasha kom ikke ud for de ting, der kunne sinke køreturen for en almindelig dødelig, fordi almindelige menneskers bekymringer ikke berørte ham, fordi han altid fik sin vilje. Citatet er taget fra Sofi Oksanens roman Renselse.

Romanen fik Nordisk Råds Litteraturpris i 2010 og i et meget intenst sprog får vi læsere indblik i en ung piges flugt fra Pashas fangenskab. Romanen giver os læsere indsigt i det højaktuelle problem med menneskehandel, og denne gang er denne nådesløse og brutale handel med mennesker rykket tættere på de nordiske grænser.

Menneskehandel kender nemlig ingen grænser. Den findes overalt og er nu blevet det fjerdestørste handelsområde på verdensplan. Der er ingen grænsehindringer, når det kommer til menneskehandel, heller ikke i Norden. Der er brug for information og viden, og på Færøerne arbejder vi på et informationsmateriale, som kan hjælpe potentielle ofre for menneskehandel ved at producere informationsmateriale om det færøske samfund, om borgernes rettigheder og pligter. Dertil nævnes al relevant kontaktinformation, der er nødvendig i tilfælde af krise, herunder politi, læge, krisecenter osv.

Vi må selvfølgelig ikke stigmatisere visse grupper, men vi skal belyse problemet på behørig og effektiv vis, vi skal lære at se kritiske tegn på menneskehandel, vi skal kunne skride til handling,

tilkalde politi eller andre myndigheder og i det hele taget arbejde meget tæt sammen på tværs af Norden. Herunder er et styrket samarbejde mellem politienheder i de nordiske lande af stor betydning. Og Færøerne vil helt klart være med i samarbejdet om bekæmpelse af menneskehandel.

Menneskehandel er den mest uhyggelige form for kriminalitet, der findes på verdensplan, og den rykker som sagt tættere på de nordiske grænser. Vi må i det nordiske samarbejde være på vagt og sætte alle kræfter ind for at forebygge denne kriminalitet. Menneskehandel er den moderne udgave af slaveri, den er bare mere uhyggelig og brutal. Det skal fremstå helt klart, at vi ikke accepterer menneskehandel under nogen form nogensinde. Tak.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg vil bare kvittere ut Tetzschners spørsmål knyttet til hva som skjer etter 2013, og jeg vil først og fremst takke for gode tilbakemeldinger på det arbeidet som er gjort.

Det er jo sånn at dagens handlingsplan utløper i desember 2013. Som med alt arbeid vi gjør, mener jeg vi må se til at de tiltakene vi nå har satt i gang, virker. Men det vil være helt naturlig å ta med oss dette inn i det arbeidet vi gjør, særlig knyttet til den handlingsplanen og de samarbeidsprosjektene vi nå skal se på med de baltiske landene og med Nordvest-Russland når det gjelder det som vi kan si er den tradisjonelle delen av menneskehandelproblematikken.

Så er jeg veldig enig i at vi skal se etter nye områder for menneskehandel. Vi er fra norsk side svært opptatt av å ha et høyt fokus på sosial dumping. Det er i alle fall noen grenser der som vi skal være veldig oppmerksomme på.

Beretninger om nordiske organisationer

Præsident: Per-Kristian Foss

Dokumentation:

- Nordisk Råds årsberetning 2011 (Dokument 1/2012)

- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2011 (C 1)

- Kontrolkomiténs beretning om virksomheden 2012

- Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer, A 1575/kk

- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011 (C 3/kk)

- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011 (C 4/kk)

- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011 (C 5/kk)

Beslutning:

- *Rådet besluttet at tage Dokument 1/2012 til efterretning*
- *Rådet besluttet at tage Dokument C1 til efterretning*
- *Rådet besluttet at tage Kontrolkomiteens redegørelse til efterretning*
- *Kontrolkomitéens rekommandation i anledning af A 1575/kk blev godkendt - Rek. 19/2012, IB 2/2012*
- *Rådet besluttet at tage dokumenterne C3, C4 og C5 til efterretning*

Sonja Mandt (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kontrolkomitéens formand

Jeg vil redegjøre for Kontrollkomiteens virksomhet samt komiteens forslag om Riksrevisjonens rapporter om henholdsvis Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond. Til sist vil jeg presentere et forslag som komiteen har utviklet som en oppfølging av kontrolloppgavene i 2011.

Kontrollkomiteen har i 2012 hatt fem møter med fokus på følgende oppgaver:

I 2011 igangsatte kontrollkomiteen en undersøkelse av effekten av Nordisk råds rekommandasjoner der man kom fram til flere forslag til hvordan det kunne være mulig å styrke rekommandasjonene som et politisk instrument. Jeg kommer tilbake til dette.

Siste år igangsatte kontrollkomiteen en systematisk gjennomgang av de nordiske institusjonene med sikte på å få innblikk i hvordan de skaper nordisk nytte. I 2011 besøkte komiteen fem institusjoner, og i år er det tale om syv. Jeg legger vekt på at det ikke er tale om en evaluering av institusjonene, men det er et forsøk på å få oversikt og innblikk i virksomheten. Etter hvert besøk skrives det en kort rapport om det inntrykk som kontrollkomiteen får. Rapportene kan også

inkludere noen kritiske merknader eller observasjoner som vedkommende med fordel kan arbeide videre med.

Årlig mottar Nordisk råds politiske grupper og medlemmer som står utenfor de politiske gruppene, økonomisk støtte for å fremme arbeidet i Nordisk råd. Komiteen har nå laget forslag til hvordan partistøtten skal håndteres, og vi har nå oversendt et forslag til viderebehandling i Presidiet.

Kontrollkomiteen undersøker evalueringsrapporter om nordiske aktiviteter og institusjoner, og uttrykker seg om disse når det vurderes hensiktsmessig. Videre gjennomgår komiteen de nordiske institusjonenes årsrapporter.

Riksrevisjonens rapport: Kontrollkomiteen har på sitt septembermøte gjennomgått Riksrevisjonens revisjonsrapporter om Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond og framlegger her sin betenkning ved sesjonen. Til rapporten om Nordisk ministerråds regnskap og virksomhet er det ikke tale om noen vesentlige merknader, dog noteres et antall institusjoner som komiteen vil følge opp neste år. Videre er det merknader om oppfølging av prosjektvirksomheten som Kontrollkomiteen støtter og vil følge opp. Rapporten om Nordisk råd inneholder ikke vesentlige merknader, og det vil ikke være tale om noen oppfølging fra Kontrollkomiteens side. Kontrollkomiteen mener at Nordisk råd bør følge opp revisjonsrapportens anbefaling om ledelsesberetning, samt rapporteringen om BSPCs sekretariats økonomi. Revisjonsrapporten om Nordisk kulturfond inneholder ikke noen vesentlige merknader og påpekninger fra siste år som det har vært oppfølging av. Kontrollkomiteen bemerker at Kulturfondets virksomhet i noen grad overlapper kulturministrenes kulturprogrammer, og er av den oppfatning at det ville være en effektivitetsgevinst å vurdere å samle administrasjonen for alle de kulturelle støtteordninger på ett sted.

Som det framgår av saksdokumentene, foreslår Kontrollkomiteen at Nordisk råd tar regnskap og revisjonsberetning angående Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond til etterretning.

Som en oppfølging av en utredning i 2011 om effekten av Nordisk råds rekommandasjoner, har komiteen utarbeidet forslag om tilretteleggelse av arbeidet i utvalgene og rådssekretariatene - også anbefaling til sekretariatene for de nasjonale delegasjonene. Formålet er å styrke rådets viktigste politiske instrument, nemlig rekommandasjonene.

Kontrollkomiteens utgangspunkt er at utarbeidelsen av medlems- og utvalgsforslagene er et politisk ansvar, og komiteen vil med forslaget rette et sterkere fokus på å bedre kvaliteten av de politiske innspill.

Komiteen har rettet henvendelse til Presidiet om noen konkrete tiltak i sekretariatet som vurderes å kunne medvirke til å bedre kvaliteten på arbeidet.

Til sesjonen framlegger komiteen forslag til rekommandasjoner. Den ene rekommandasjonen retter blikket mot Nordisk ministerråd. Det anbefales at Nordisk ministerråd gir en klar begrunnelse i de tilfeller hvor rekommandasjonene ikke imøtekommes, og at alle meddelelser alltid skal substansbehandles på politisk nivå i ministerrådet.

Den andre rekommandasjonen tar utgangspunkt i Nordisk råds interne arbeid. Det anbefales bl.a. at utvalgne utpeker talspersoner for sine forslag helt fra starten som kan følge saken til bunns, videre at utvalgene eller talspersonen prøver å dra inn de ansvarlige ministrene i mest mulig grad, både med møter og ved å bruke spørreinstituttet, og videre at arbeidet fokuseres, og at det derfor kan være nødvendig å begrense antallet rekommandasjoner.

Rekommandasjonen er en grunnstein i rådets arbeid. Kontrollkomiteen mener at ved å sette dette forslaget ut i livet vil det føre til bedre rekommandasjoner som har større politisk gjennomslagskraft.

Avslutningsvis vil jeg takke de mange som har støttet kontrollkomiteens arbeid. Det er kontrollkomiteens oppgave å lete etter eventuelle svakheter i virksomheten og gjøre vedkommende oppmerksom på det. Det håper jeg alle forstår, og at vi mottar en eventuell kritikk som et bidrag til å fremme og videreutvikle det gode nordiske samarbeidet.

Meddelelser over rekommandationer

Præsident: Per-Kristian Foss

Dokumentation:

Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger 2012 (Dokument 14/2012)

Præsidenten: Vi går nu över till att behandla dagordningens punkt 9 och Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut, Dokument 14/2012

En översikt över vilka rekommendationer och framställningar som avskrivs och vilka som upprätthålls finns i dokument 14.

Är det någon som vill ha ordet? Svaret är NEJ.

Præsidenten: Vi kan då gå till beslut. Jag föreslår att plenarförsamlingen fattar beslut om avskrivningar och upprätthållanden i överensstämmelse med dokument 14.

Kan dokument 14 godkännas? Svaret är JA.

Beslutning:

- *Rådet besluttede at godkende Dokument 14/2012*

Mødet afsluttedes kl. 17.18 og for at blive genoptaget torsdag kl. 9.00.

Kultur, forskning og uddannelse

Torsdag den 1. november 2012 kl. 09.00

Præsident: Juho Eerola

Dokumentation:

- Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020, B 276/kultur
- Præsidieforslag om ændringer af Nordisk Råds Priser, A 1574/præsidiet
- Ministerrådsforslag: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur, B 282/kultur
- Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2013 (Dokument 10/2012)
- Udvalgsforslag om Nordisk Uddannelsestopmøde, A 1564/kultur
- Udvalgsforslag om en fællesnordisk filmportal, A 1573/kultur

Beslutning:

- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af B 276/kultur blev godkendt - Rek. 20/2012*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af A 1574/præsidiet blev godkendt - Rek. 21/2012*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af B 282/kultur blev godkendt - Rek. 22/2012*
- *Rådet besluttet at Dokument 10/2012 blev taget til efterretning*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af A 1564/kultur blev godkendt - Rek. 23/2012*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af A 1573/kultur blev godkendt - Rek. 24/2012*

Ændringer til deltagerlisten:
Det meddeltes, at Olemic Thommessen (H) og Per-Kristian Foss (H) havde forladt sessionen. De blev ikke erstattet af suppleanter.
Rådet fastsatte deltagerlisten i overensstemmelse hermed.

Taletiderne blev forkortet fra begyndelsen, således at ministrene fik 8 minutters og parlamentarikerne 3 minutters taletid.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands kulturminister

Ærede præsident. De nordiske kulturministre har på mødet i går, den 31. oktober, diskuteret en ny strategi for det nordiske kultursamarbejde. Kulturministrene har besluttet, at strategien skal gælde for 2013-2020, og at den skal bygges op omkring fem centrale temaer. Temaerne er: det bæredygtige Norden, det kreative Norden, det unge Norden, det digitale Norden og det interkulturelle Norden. Rygraden i strategien er evalueringen fra 2011 af det nordiske

kultursamarbejde. Evalueringen slår fast, at strukturen udgør et godt udgangspunkt for at udvikle det nordiske kultursamarbejde, og at der ikke er behov for gennemgribende ændringer.

Den nye strategi for 2013-2020 markerer kulturområdets vilje til at samarbejde med andre sektorer såsom uddannelse, social- og sundhedsområdet og erhvervslivet for at bidrage til en gunstig samfundsudvikling de kommende år. Arbejdet med strategien har givet anledning til dialog med forskellige grupper inden for kultursektoren, Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg og Nordisk Kulturforum og programmerne, som administreres af KKN, amatørorganisationer, frivillige organisationer, nationale kulturer eller tilsvarende samt Nordisk Kunstnerråd med flere

Kulturministrene vil gerne takke Kultur- og Uddannelsesudvalget for bidraget til strategien og Olemic Thommessen for værdifulde indlæg under det kulturforum om strategien, der blev holdt i juni. Den dialog skal fortsætte og udvikles.

Strategien skal sikre, at samspillet mellem det nordiske og det nationale styrkes, og at der skabes en bedre sammenhæng mellem det nordiske kultursamarbejde og det samarbejde, som sker på kulturområdet uden for de officielle rammer. På denne måde udvikles kultursamarbejdet på et strategisk grundlag, og synergieffekter udnyttes.

Behovet for et bedre videngrundlag skal gå som en rød tråd gennem samtlige af strategiens temaer. Relevant forskning kan bidrage til øget viden om, hvordan centrale politiske, forvaltningsmæssige og sektorspecifikke udfordringer bedst kan mødes. Strategien skal være retningsgivende for institutioner og samarbejdsorganer inden for det nordiske kultursamarbejde.

Nordisk Ministerråds årlige budget og kultursektorens formandskabsprogram vil fungere som handlingsplan for strategien. Afrapportering om, hvordan arbejdet skrider frem med at realisere strategien, vil ske i det årlige møde med institutioner og samarbejdsorganer samt ved et årligt kulturforum.

Der skal gennemføres en midtvejsevaluering i 2016, som skal undersøge, hvordan arbejdet med at realisere strategiens målsætninger skrider frem, og om strategiens målsætninger og indhold stadig væk er relevante, eller om der er behov for justeringer.

De nordiske kulturministre ser frem til en fortsat god dialog og et godt samarbejde med Nordisk Råd. Tak.

Árni Þór Sigurðsson (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Kultur- og utdanningsutvalget kan slutte seg til ideen om å iverksette en overordnet strategi for det nordiske kultursamarbeidet gjeldende for årene 2013 til 2020. Strategien kan fungere som en overordnet ramme for samarbeidet og gi de respektive samarbeidsfora og institusjoner mulighet til å agere og virke innenfor denne rammen. Særlig finner utvalget det viktig at det med denne strategien skapes en forankring blant de nasjonale kulturaktører, herunder eksempelvis det nasjonale kulturråd. På denne måten kan man mer effektivt dra nytte av et synergigivende samarbeid på tvers av landene, hvilket ikke minst vil styrke det nordiske samarbeidet, hvor ressurser og finansiering er begrenset, og der samme tenkning og forankring i nasjonal regi er viktig.

Utvalget finner det viktig at man utfyller rammen med konkrete tiltak for å konkretisere de fem hovedtiltakene mer tydelig, herunder det bærekraftige Norden, det kreative Norden, det interkulturelle Norden, det unge Norden og det digitale Norden. Dette kan blant annet gjøres med utgangspunkt i den nylig offentliggjorte rapport om nordisk nabolands kultur, utferdiget av Christian Nissen. Rapporten gir flere anbefalinger til det videre kultursamarbeidet i Norden, blant annet

innenfor området tv, medier, film, digitalisering og digitale plattformer. Utvalget anbefaler således at rapporten følges opp, og at Ministerrådet eksempelvis arrangerer et seminar for å følge opp rapportens anbefalinger og sikre at konkrete initiativ settes i gang fremover.

Til slutt vil utvalget gjerne henvise til et Nordisk råd-tiltak omhandlende en felles nordisk filmportal. Denne typen initiativ mener utvalget gir en god nordisk nytte, og Ministerrådet bør igangsette lignende konkrete tiltak med utgangspunkt i den nye strategien. Kultur- og utdanningsutvalget foreslår derfor at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd å implementere den fremlagte strategi for det nordiske kultursamarbeidet gjeldende for perioden 2013 til 2020 inneholdende de hovedtemaer og samarbeidsformer som står beskrevet i strategien, at man hensyntar betenkninger og fremførte synspunkter, og at det arrangeres seminar, konferanse eller kulturforum med utgangspunkt i den nye rapporten omhandlende nabolands kultur i Norden, hvor de fremadrettede forslag og anbefalinger i rapporten drøftes og behandles med henblikk på at nye aktiviteter og satsinger innenfor nabolands kultur kan utvikles og implementeres fremover.

Jeg vil helt til slutt takke medlemmene i Kultur- og utdanningsutvalget for deres bidrag og samarbeid og også utvalgets sekretær for all umistelig hjelp og samarbeid.

Silvia Modig (vänst) (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Præsidiets talsperson

Herra presidentti! Pohjoismaiden neuvoston palkinnot ovat neuvoston suuria lippulaivoja. Ne ovat meidän tavaramerkkimme, tunnusmerkkimme, siitä huolimatta, että palkinnot eivät suoraan ole osa poliittista organisaatiotamme. Palkinnot toimivat itsenäisesti ja riippumattomina poliittisesta koneistosta, ja näin tulee olla vastaisuudessakin. Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto on kuitenkin kiinnostunut siitä, millä tavoin voitaisiin optimoida ja harmonisoida kehyksiä, jotta palkinnot tulisivat näkyvämmiksi ja merkityksellisemmiksi. Puheenjohtajisto on siksi päättänyt, että vastedes voittajien nimet julkistetaan vasta palkintojen luovuttamisen yhteydessä. Ei ole loogista, että luovutus tapahtuu kauan aikaa sen jälkeen, kun voittaja on jo kerrottu. Katsomme lisäksi, että tämä voi olla edellytyksenä sille, että kansalliset tv-yhtiöt mahdollisesti saattavat olla paremmin kiinnostuneet huomioimaan palkintojenjakoa.

Puheenjohtajisto näkee hyvin mielellään, että palkintojenjako muodostuu laajemmaksi ja julkisemmaksi seremoniaksi, missä kirjallisuus-, musiikki-, elokuva- ja ympäristöalat pääsevät kohtaamaan poliitikkoja ja toisiansa. Televisioitu gaalatyyppinen seremonia toisi lisää ansaittua huomiota palkinnoille ja palkintojen saajille. Tätä käytäntöä meidän täytyy harkita ja työstää edelleen.

Puheenjohtajisto on myös päättänyt, että diplomi, joka annetaan palkintoseremoniassa vuodesta 2013 eteenpäin, korvataan pohjoismaista joutsenmerkkiä kuvaavalla pienoispatsaalla.

Näiden muutosten lisäksi puheenjohtajisto katsoo, että on tarvetta tehostaa ja modernisoida neljää palkintoa koskevia määräyksiä. Tämä voi tapahtua ainoastaan yhteistyössä ministerineuvoston kanssa, ja siksi meidän suosituksemme käsittelee tätä.

Tänä päivänä palkinnot toimivat eri tavalla, mitä tulee ehdokkuuksien ajankohtaan, julkistamiseen, palkintojen talouteen ja hallintoon sekä palkintoja koskeviin määräyksiin. Tässä näkisimme mielellämme muutoksen. Siksi toivomme rakentavaa yhteistyötä ministerineuvoston kanssa vuoden 2013 aikana niin, että neljää palkintoa koskevat kehykset ja määräykset saadaan harmonisoiduiksi 1. tammikuuta 2014 alkaen.

Lopuksi haluamme ottaa Nuorten Pohjoismaiden neuvoston mukaan ehdokasasetteluprosessiin. Tämä on mielestämme yksinkertaisesti luontainen osa palkintotyön modernisointia ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen vahvistamista.

Päätteeksi toteamme, että meneillään on useita hankkeita. Sen ohella, että keskustelua käydään Pohjoismaiden neuvoston elimissä, Pohjoismaiden ministerineuvosto on niin ikään ehdottanut uuden lasten- ja nuortenkirjallisuuden palkinnon perustamista. Tätä ehdotusta on käsitelty Pohjoismaiden neuvoston kulttuuri- ja koulutusvaliokunnassa, ja odotammekin siitä nyt seuraavassa asiakohdassa hyvää ja rakentavaa keskustelua.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Nordiska rådets priser är rådets stora flaggskepp. De är vårt varumärke, vårt kännetecken, trots att priserna inte direkt är en del av vår politiska organisation. Priserna fungerar självständigt och oberoende av det politiska maskineriet, och så bör det vara också framöver. Nordiska rådets presidium är ändå intresserat av hur vi kunde optimera och harmonisera ramarna så att priserna blir synligare och mer betydelsefulla. Presidiet har därför beslutat att vinnarnas namn i fortsättningen offentliggörs först då priserna överräcks. Det är inte logiskt att priserna överräcks långt efter att vinnaren har offentliggjorts. Vi anser dessutom att detta kan vara en förutsättning för att nationella tv-bolag eventuellt ska bli mer intresserade av att uppmärksamma prisutdelningen.

Presidiet ser mycket gärna att prisutdelningen blir en mer omfattande och offentlig ceremoni där litteratur-, musik-, film- och miljöbranscherna får träffa politiker och varandra. En televiserad ceremoni av galatyp skulle ge priserna och pristagarna ökad och välförtjänt uppmärksamhet. Denna praxis bör vi överväga och bearbeta.

Presidiet har också beslutat att ett diplom som ges vid prisceremonin från och med år 2013 ersätts med en statyett föreställande det nordiska svanmärket.

Presidiet anser att det utöver dessa förändringar finns behov av att effektivera och modernisera bestämmelserna för de fyra priserna. Detta kan ske bara i samarbete med ministerrådet, och därför behandlar vår rekommendation detta.

I dag fungerar priserna på olika sätt vad gäller tidpunkten för kandidaturerna, offentliggörande, ekonomi och förvaltning samt bestämmelserna om priserna. Här skulle vi gärna se en förändring. Därför hoppas vi på ett konstruktivt samarbete med ministerrådet under år 2013 så att ramarna och bestämmelserna för de fyra priserna kan harmoniseras från och med den 1 januari 2014.

Till slut vill vi ta med Ungdomens Nordiska råd i kandidatnomineringsprocessen. Vi anser att detta helt enkelt är en naturlig del i att modernisera prisarbetet och stärka ungdomarnas delaktighet och möjligheter att bli hörda.

Avslutningsvis konstaterar vi att flera projekt pågår för närvarande. Diskussionen fortgår i Nordiska rådets organ, men dessutom har Nordiska ministerrådet föreslagit att ett nytt pris för barn- och ungdomslitteratur instiftas. Förslaget har behandlats i Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott och vi förväntar oss en bra och konstruktiv debatt om det under följande punkt på dagordningen.

Árni Þór Sigurðsson (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Jeg skal ikke si så veldig mye. Vi slutter oss til det forslaget som her foreligger, og som talspersonen for Presidiet har gjort rede for. Jeg vil bare si noe kort: I Kultur- og utdanningsutskottet har vi diskutert en del om synliggjøring av Nordisk råds priser, blant annet med hensyn til muligheten for å kringkaste – så å si – utdelingen av prisene i de nordiske lands tv-kanaler. Dette er noe utvalget vil jobbe videre med i fortsettelsen, og selvfølgelig håper vi at det i 2013 – på Oslo-sesjonen – blir mulig å virkeliggjøre noe av dette. Ellers: Takk for forslaget. Vi slutter oss til det.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands kulturminister

Præsident. De nordiske kulturministre ønsker at fremhæve og hædre nordisk børne- og ungdomslitteratur. Produktionen af børne- og ungdomslitteratur i Norden er helt unik og repræsenterer en lang tradition, der går tilbage til tiden før oprettelsen af Nordisk Råd, en tid, hvor et nyt syn på børn og barndom som et liv i egen ret etableredes i Norden. Den nordiske forståelse af barndom og børnekultur er internationalt anerkendt og efterspurgt som model. Børn og unge i Norden opfattes som selvstændige skabere og brugere af kultur, og når børn og voksne mødes, er mødet en udveksling mellem to kulturer, barnets og den voksnes.

Denne barndomsforståelse kommer til udtryk i en særlig nordisk børnekulturel kvalitet og æstetik, som måske tydeligst kommer til udtryk i produktionen af litteratur til børn og unge. Forfattere som Astrid Lindgren og Tove Jansson er for mange af os voksne indbegrebet af det særligt nordiske og har skabt klangbund for vores følelse af fælles nordisk identitet og samhørighed. Disse forfattere er for længst borte, men der skabes fortsat nordisk litteratur skrevet for børn og unge af enestående høj og særegen kvalitet. Man kan for eksempel tænke på Gunilla Bergström, som har præsenteret os for Alfons Åberg og hans familieforhold, som så sandelig var usædvanlige på den tid, hvor jeg voksede op, men som er en mere almindelige i dag.

Den litterære tradition i nutidens børne- og ungdomslitteratur er stærk og varieret. Man kan nævne den danske Jakob Martin Strid, svenskerne Sven Christer Swahn og Per Nilsson, det norske ægtepar og samarbejdspartnere Gro Dahle og Svein Nyhus og søstrene Tiina og Sinikka Nopola fra Finland. Alle disse forfattere er kendt uden for deres eget land, er blevet oversat til nabolandssprog og bidrager på den måde meget til nordisk børne- og ungdomskultur.

Voksenlitteraturen vægtes ofte højere end børne- og ungdomslitteraturen. For eksempel har hverken Astrid Lindgren eller andre nordiske børnelitteraturforfattere nogensinde modtaget Nordisk Råds litteraturpris, selv om muligheden teoretisk set findes. Så man må gentænke, hvordan vi tænker på børnelitteraturen og dens betydning for vores samfund. Politisk starter det hele jo med børnelitteraturen. Rundtomkring i Norden arbejder vi nationalt med at fremme læsning og læseforståelse.

Vi ved jo, hvor vigtigt det er at være en god læser og mestre sproget for at kunne deltage i samfundet. Vi ved også, at de børn, som havner udenfor, risikerer at fortsætte med at stå udenfor. Derfor er det børnene, vi skal begynde med. Vi ser mange potentialer i en satsning, som kombinerer synliggørelse af vores fine produktion af nordisk børne- og ungdomslitteratur med inspiration til en aktiv brug af sproget gennem læsning og skrivning. Der er derfor afsat midler til en sådan satsning, og vi kalder den et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur.

Løftet for nordisk børne- og ungdomslitteratur består af tre dele: Børn og unge skal være aktive og skabende, og derfor planlægger vi en forfatterskole for talentfulde unge og aktiviteter under Nordisk Biblioteksuge. Vi har i Norden stor nytte af at udveksle erfaringer og skabe netværk omkring landenes arbejde med børn og unges læsning. Derfor skal løftet også bidrage til at forstærke dette samarbejde. Vi vil gerne løfte de bedste eksempler frem på det ypperligste, vi kan præstere i Norden, og det gælder bøger skrevet til børn og unge. Derfor ønsker vi også at etablere

en ordentlig nordisk pris for børne- og ungdomslitteratur og øge støtten til oversættelse, så kvalitetslitteratur synliggøres, oversættes og formidles i hele Norden.

Disse tre dele interagerer med hinanden. Pristagere og nominerede kan møde og inspirere børn og unge, og deres bøger og andre oversatte bøger kan anvendes i litterære aktiviteter. Dette løft fremlægges for rådet som forslag fra ministerrådet. Vi har undervejs haft en god dialog med Kultur- og Uddannelsesudvalget, og vi er glade for, at udvalget deler vores opfattelse af, at dette område er uhyre vigtigt. Vi tror, at et samlet løft af nordisk børne- og ungdomslitteratur er et vigtigt element i det nordiske samarbejdes satsning på børn og unge og i indsatsen for at udvikle et fortsat nordisk kultur- og sprogfællesskab. En indsats for en synliggørelse af den nordiske børnelitteratur er ikke alene en fantastisk mulighed for fremme af læsning, litterære oplevelser og et øget kendskab til nabolandenes kultur. Det rækker endnu længere ud. Norden er så rig på måder at se og forstå verden på og rig på sprog og identiteter, og derfor er den nordiske litteratur central i det nordiske samarbejde, for sproget og litteraturen er altafgørende faktorer, når det handler om at skabe sammenhængskraft i en stadig mere globaliseret verden. Tak.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Hr. præsident. Mumi, Pippi, Emil fra Lønneberg, Jón Oddur og Jón Bjarni, Karius og Baktus, Politmester Bastian, Rasmus Klump, Alfons Åberg. Ja, mængden af børne- og ungdomslitteratur i Norden af høj kvalitet er en uvurderlig skat, som har haft stor betydning for hele skabelsen af vores unges univers, for identitetsskabelse og sprogforståelse og i det hele taget for kunst og kultur i Norden.

Kultur- og Uddannelsesudvalget har grundigt behandlet kulturministrenes forslag til et løft på området for børne- og ungdomslitteratur og har skrevet en betænkning om sagen. Vi kan sige, at vi fuldt ud støtter op om kulturministrenes tiltag, både med hensyn til løftet til børnelitteraturen som helhed og med hensyn til tiltaget for at øge læselysten i forbindelse med biblioteksugen og med hensyn til en forfatterskole og en stipendiatordning for nye og lovende forfattere samt indstiftelsen af en ny pris, nemlig børne- og ungdomslitteraturprisen.

Kultur- og Uddannelsesudvalget har lagt vægt på, at den nye pris ikke skal træde i stedet for litteraturprisen, hvilket måske kunne gå ud over den eksisterende, vigtige litteraturpris, og at priserne ikke skal devaluere hinanden.

Udvalget har også lagt vægt på, at man skal have forberedt det godt, at man skal tænke tingene sammen med H.C. Andersen-prisen, prisen i forbindelse med Nordisk Biblioteksuge, Vestnordisk Børnelitteraturpris og så videre, og har haft flere møder med kulturministrene. I vores betænkning om sagen har vi skrevet, at man anbefaler, at den nye pris indstiftes fra 2014, men på et møde med kulturministrene, som har presset på i den sag – og det er vi glade for – blev der enighed om, at man allerede fra 2013 kan indstifte denne pris, så det bliver en slags pilotprojekt. Rent formelt skal vi nok udfærdige et nyt forslag, som præsidiet skal behandle, for at få det hele formelt på plads, men det vil Kultur- og Uddannelsesudvalget helt klart støtte, at vi gør allerede i 2013.

Får man dette på plads, og er pengene på plads, betyder det så, at man allerede i 2013 til sessionen i Oslo vil kunne uddele alle priserne i et tiltag, som måske vises på norsk tv, og det vil være et stort løft for hele prisceremonien.

Jeg vil i den forbindelse også nævne, at Olemic Thommessen i Kultur- og Uddannelsesudvalget har gjort et stort stykke arbejde i denne sammenhæng for at skabe en nordisk offentlighed, skabe større opmærksomhed om priserne og også større opmærksomhed om de nominerede, så alle nominerede kommer frem og dermed skaber større interesse for børne- og ungdomslitteratur.

Vi ønsker kulturministrene alt det bedste med arbejdet og takker for samarbejdet, og vi håber, at det kommer i gang i 2013.

Tuula Peltonen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske gruppes talsperson

Arvoisa herra presidentti! Saimme eilen jälleen nähdä, miten valtavan hienoja taiteentekijöitä Pohjoismaista on löydettävissä. Palkitseminen on yksi tapa kiittää hyvin tehdystä työstä, ja perinnettä kannattaa varmasti jatkaa.

Olemme koulutus- ja kulttuurivaliokunnassa käyneet hyvää keskustelua siitä, miten palkitsemista tulisi jatkossa kehittää. Yhtenä asiana olemme myös käsitelleet mahdollisen uuden lasten- ja nuortenkirjallisuutta koskevan palkinnon muodostamista.

S-ryhmä pitää lasten ja nuorten huomioimista myös kirjallisuuden osalta tärkeänä ja aiheellisena. Olemme kuitenkin keskustelleet siitä, onko palkinnon saaminen lastenkirjailijalle se paras tapa osoittaa huomiointia lapsille ja nuorille. Meillä on jo nyt käytössä eri maissa niin sanottuja lastenkirjallisuuden viikkoja. Kirjastot tekevät tässä asiassa hyvää työtä. Pohdimme sitä, voisiko palkinto ollakin jonkinlainen kädenojennus näille kirjastojen tapahtumille palkintotapahtuman sijaan.

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden huomioiminen palkitsemisessa erikseen on mahdollista ja siihen voi suhtautua myönteisesti. On kuitenkin ehkä tarpeellista pohtia, onko palkintojen määrää syytä lisätä vai voisiko lastenkirjallisuudenpalkinto olla vuorottelemassa muiden palkintojen joukossa. S-ryhmän mielestä tässä asiassa on löydettävä ratkaisu, joka kaikilta osin on järkevä ja parhaiten tukee lasten ja nuorten lukemishalun kehittämistä, lukuinto kun ei ainakaan poikien osalta vielä tällä hetkellä ole parhaimpia mahdollisia.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade herr president! I går fick vi igen se hur enormt fina konstnärer det finns i Norden. Priser är ett sätt att tacka för ett välgjort arbete, och det lönar sig säkert att fortsätta med traditionen.

I kultur- och utbildningsutskottet har vi haft en bra diskussion om hur vi borde utveckla priserna. En fråga som vi har behandlat är möjligheten att skapa ett nytt pris för barn- och ungdomslitteratur.

S-gruppen anser att det är viktigt och befogat att uppmärksamma barn och unga också i fråga om litteratur. Vi har ändå diskuterat om ett pris ur en barn- och ungdomsförfattares synvinkel är det bästa sättet att rikta uppmärksamheten på barn och unga. Vi har redan nu så kallade barnlitteraturveckor i de olika länderna. Biblioteken gör ett bra arbete i denna fråga. Vi har funderat på om priset kunde vara något slags handräckning till biblioteksevenemangen snarare än ett prisevenemang.

Att belöna barn- och ungdomslitteratur med ett separat pris är möjligt och man kan förhålla sig positivt till det. Det är kanske ändå nödvändigt att överväga om det är skäl att öka antalet priser eller om barnlitteraturpriset kunde alternera med andra priser. S-gruppen anser att vi i denna fråga bör finna en lösning som i alla avseenden är förnuftig och bäst stöder utvecklandet av barns och ungas läslust. För närvarande är läslusten åtminstone bland pojkarna inte ännu den bästa möjliga.

Árni Þór Sigurðsson (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Jeg vil takke minister Katrin Jakobsdòttir for hennes redegjørelse om dette forslaget. Den venstresosialistiske grønne gruppen støtter forslaget helt og holdent. Jeg vil spesielt understreke det som framkom i Högni Høydals tale da han som talsperson for Kultur- og utdanningsutvalget gjorde rede for at det i utvalget og i utvalgets møte med ministrene i går framkom et ønske om å starte allerede i 2013. Dette er mulig å gjøre ettersom alt er på plass ifølge de opplysningene som vi har. Selv om det i selve forslaget er snakk om 2014, mener vi at vi kan starte med et pilotprosjekt allerede i 2013. Vi oppfordrer spesielt Presidiet til å ta dette opp på sitt desember-møte, slik at det kan iverksettes og bli en del av prisutdelingen i 2013.

Vi mener at det er viktig å løfte barne- og ungdomslitteraturen på denne måten. Det er helt riktig som det er blitt sagt i diskusjonen om dette, at man selvfølgelig kan diskutere hva som er den riktige måten å løfte barne- og ungdomslitteraturen på – om det er en pris eller en annen form. Vi har nå en del priser, og det er en form som vi i Nordisk råd har valgt på forskjellige områder. Vi mener at barne- og ungdomslitteraturen hører hjemme i den formen, derfor støtter vi forslaget.

Bjørn Kalsø

Landsstyremand, Færøerne

Herr præsident. Fra færøsk side kan jeg sige, at det glæder os meget, at man nu har vedtaget at indstifte en ny nordisk børne- og ungdomslitteraturpris. Det er vores faste overbevisning, at alle tiltag, der er med til at sætte fokus på børne- og ungdomslitteraturen i Norden, er af stor betydning, og især, hvis der er tale om en pris, som rigtig vil noget.

Det er offentligt anerkendt, at gode børnebøger har kolossal betydning for den unge generations udvikling og trivsel. Det kan ikke vurderes højt nok, hvor stor betydning det har for vores børn, at de kan bevare læselysten og muligheden for at udvikle deres sprog, fantasi, følelser og kundskaber i det hele taget ved læsning.

Set fra et færøsk synspunkt synes jeg, at en hæderskronet nordisk børne- og ungdomslitteraturpris kan føre til, at endnu flere gode nordiske børne- og ungdomsbøger vil se dagens lys i fremtiden. Jeg synes, at den nordiske børne- og ungdomslitteratur står stærkt og har gjort det længe, og at den bør hædres. Jeg synes selvfølgelig også, det er vigtigt, at det bliver synliggjort i forbindelse med prisoverrækkelsen, og det støtter jeg fuldt ud.

Jeg er også meget glad for, at man nu taler om, at denne pris kan uddeles allerede i 2013, selv om man har vedtaget, at det først skulle starte i 2014. Hvis det kan lade sig gøre, enten ved en ny vedtagelse eller ved et pilotprojekt, så synes jeg, at det ville være meget godt. Tak.

Satu Haapanen (gröna) (De Gröna (gröna) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Kaikki edelliset puheenvuorot kirvoittivat tämän vastauspuheenvuoron. Kiitän erityisesti kulttuuriministeriä hyvästä ja kattavasta puheenvuorosta. Haluaisin vielä tuoda pari näkökulmaa tähän asiaan.

Todellakin, lasten identiteetti ja turvallinen olo ja vahva persoonallisuus kehittyvät lapsuudessa, ja kirjallisuudella tässä työssä on merkittävä rooli. Lasten sanataide ja lasten kirjallisuus on viime vuosina todellakin kehittynyt myös Suomessa. Meillä on suuri joukko uusia lastenkirjailijoita, jotka peilaavat ajankohtaista aikaa ja asioita lasten silmin.

Jokainen meistä tietää, kuinka Peppi on vaikuttanut nuoriin naisiin ja varmasti myös poikiin ja vahvistanut ja tuonut rohkeutta elämään. Meillä on filosofista pohdintaa Veljeni Leijonamielessä. Melukylän lapset tuovat turvaa. Katto-Kassisessa ja Kolmessa iloisessa rosvossa hullutellaan. Rasmus Nalle kehittää mielikuvitusta aivan varmasti.

Haluan myös nostaa runouden tärkeyden lastenkirjallisuudessa. Toivoisin, että tämä otetaan huomioon, kun palkintoa myönnetään.

Annan lämpimän tukeni lastenkirjallisuuden nostamiselle Pohjoismaiden neuvostossa.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Denna replik inspirerades av alla de föregående anförandena. Jag tackar i synnerhet kulturministern för ett bra och uttömmande anförande. Jag vill lyfta fram ytterligare ett par synvinklar på denna fråga.

Identitet, trygghetskänsla och en stark personlighet utvecklas i barndomen, och litteraturen har en betydande roll i detta arbete. Barns ordkonst och barnlitteraturen har under de senaste åren verkligen utvecklats också i Finland. Vi har en stor skara nya barnboksförfattare som speglar tiden och aktuella frågor genom barnens ögon.

Vi vet alla hur Pippi har påverkat unga kvinnor och säkert också pojkar och gett dem mod i livet. Vi har filosofiska funderingar i Bröderna Lejonhjärta. Barnen i Bullerbyn inger trygghet. Karlsson på taket och Folk och rövare i Kamomilla stad är uppspelt roliga och Rasmus Nalle utvecklar helt säkert fantasin.

Jag vill också lyfta fram vikten av poesi i barnlitteraturen. Jag hoppas att detta beaktas då priserna delas ut.

Jag ger mitt varma stöd till att barnlitteraturen lyfts fram i Nordiska rådet.

Karin Gaardsted (S) (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsident! Jeg vil gerne sige tak, fordi man nu her i Nordisk Råds sammenhæng tager fat på også at kigge på børnelitteraturen. Jeg har nogle gode argumenter, som jeg gerne vil bidrage med. En pris til børnelitteraturen vil synliggøre den bedste aktuelle børnelitteratur i de nordiske lande. Ny børnelitteratur får ikke meget opmærksomhed i offentligheden; der anmeldes få bøger i dagspressen, og børnelitteraturen fylder ikke meget i de elektroniske medier. Nordisk Råds litterære pris i forbindelse med voksenlitteraturen nyder prestige og medfører omtale i medierne. En pris i Nordisk Råds regi i forbindelse med børnelitteratur vil bidrage til at gøre opmærksom på og udbrede den bedste børnelitteratur inden for det nordiske sprogområde.

En pris vil kunne pege på alternativer til den kommercielle og overvejende amerikansk producerede massekultur. Børn i dag møder gennem de kommercielle kanaler i høj grad amerikanske og engelsksprogede udtryk. De læser bøger, der kan forbindes med film, tv-serier og computerspil. Den nordiske litteratur risikerer i den sammenhæng at blive trængt. En pris i Nordisk Råds regi kan være med til at gøre opmærksom på, hvad der kendetegner en nordisk tradition inden for børnelitteraturen.

En pris vil også kunne bidrage til at højne kvaliteten af den litteratur, som børnene møder i de enkelte lande. Børn møder gennem litteraturen en særlig form for sprog. En Nordisk Råds pris til

børnelitteraturen vil, som tilfældet er det med Nordisk Råds pris i forbindelse med voksenlitteraturen, være med til at skabe opmærksomhed om de nordiske sprog, som de optræder i tekster for børn. Prisen vil med meget stor sandsynlighed både føre til større kendskab til fremtrædende forfattere i nabolandene og til flere oversættelser.

En pris vil desuden kunne bidrage til at styrke børnelitteraturens prestige. Man ser stadig eksempler på, at børnelitteraturen regnes for den lille litteratur, som barnet skal igennem for at nå til den store litteratur. Børnelitteraturen er på en gang noget andet og det samme som teksterne for voksne. Børnelitteraturen kan måles med samme litterære alen som teksterne for voksne, men den har samtidig nogle særtræk, i kraft af at teksterne henvender sig til børn.

En pris vil også kunne bidrage til at styrke det, som man kan kalde for et nordisk dannelsesideal. Der findes i Norden i et vist omfang en specifik opfattelse af barndommen; i de nordiske lande anses børn i høj grad for at være selvstændige og kompetente og på en gang følsomme og reflekterende individer, der skal dannes til at være værdige og ligeværdige medborgere i et demokratisk samfund. Det er det, der præger den nordiske børnelitteratur.

Tak for ordet.

Göran Montan (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president! Det har från den här talarstolen redan framförts kraftiga och övertygande argument för att ett pris till barn- och ungdomslitteraturen i Norden ska instiftas. Kultur- och utbildningsutskottet är enigt i den här frågan och vi känner stor entusiasm.

Frågan har uppkommit om när det här priset skulle delas ut för första gången. Jag vill gärna kraftigt understryka vad utskottets talesman i frågan, Høgni Høydal, har sagt om när det här priset skulle delas ut för första gången. Eftersom den svenska kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth har varit starkt drivande i den här frågan skulle det ju glädja ett svenskt hjärta om priset kunde delas ut redan nästa år, 2013, som är året för det svenska ordförandeskapet. Dock kommer priset rent fysiskt inte att delas ut i Sverige utan i Norge där vi har stora förhoppningar om att för första gången nå ut till mångt fler än som får plats i de vackra salar där vi brukar sitta och titta på när litteraturpristagare och andra pristagare får ta emot sina utmärkelser.

Det finns långtgående planer på att involvera Norsk rikskringkasting. Vi hoppas naturligtvis att det pilotprogram som skulle sändas kommer att sprida sig, utgöra norm för de närmaste åren och vara som man säger en "fælles"-sändning över hela Nordens public service-bolag.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands uddannelsesminister

Ærede præsident. Jeg ønsker at orientere Nordisk Råd om det arbejde, som har været i gang i løbet af det seneste år med hensyn til at realisere ministerrådets strategi på uddannelses- og forskningsområdet. Det seneste år har budt på en række højdepunkter.

I april 2011 blev der nedsat en højniveaugruppe med henblik på en grundig gennemgang af det nordiske forskningssamarbejde. Gruppen præsenterede sin slutrapport "Vilje til forskning" sidst på året. I rapporten fremlægger gruppen en række konkrete forslag med henblik på at skabe en øget merværdi inden for forskningssamarbejdet i Norden. Den understreger blandt andet behovet for en ny orientering, når det gælder relationerne mellem det nordiske forskningssamarbejde og EU, og lægger særlig vægt på et styrket samspil mellem forskning og innovation. MR-U vil i den videre opfølgning især prioritere arbejdet med forskningsinfrastruktur og samspillet med EU.

MR-U tog i efteråret 2011 initiativ til en nordisk satsning inden for uddannelsesforskning, hvilket resulterede i et nyt uddannelsesvidenskabeligt forsknings- og formidlingsprogram med titlen *"Education for Tomorrow"*. Programmet har et budget på cirka 90 mio. Danskar kroner og arbejder med den målsætning at styrke Nordens position inden for uddannelsesforskning, at bidrage til en videnbaseret politik i Norden samt at formidle forskningsresultaterne til en bred gruppe af interessenter. Programmet stræber også efter at finde svar på spørgsmålet om, hvordan hele uddannelsessystemet skal kunne tilfredsstille fremtidens viden- og indlæringsbehov.

På området højere uddannelse har MR-U i 2011 besluttet at fortsætte satsningen på et nordisk masterprogram i det kommende år. Der vil blive etableret yderligere seks programmer inden slutningen af 2012, og en arbejdskomité vil inden længe præsentere et forslag til en mere langsigtet udvikling af programmet.

Omkring 120 højere uddannelsesinstitutioner fra de nordiske lande har i løbet af året deltaget i det såkaldte U-MAP-projekt, hvis formål er at kortlægge aktiviteterne på de højere uddannelsesinstitutioner. Målsætningen for satsningen er at bidrage til at synliggøre de højere uddannelser i Norden internationalt. Resultaterne skal også bidrage til at profilere det stærke nordiske videnskabelige område og bidrage til en øget gennemsigtighed inden for området højere uddannelse i Norden.

Ministerrådet har desuden besluttet at satse på at opbygge såkaldte netværk om videntrekanten, hvis formål er at skabe en tættere forbindelse mellem højere uddannelse, forskning og innovation og sprede viden om disse problemstillinger.

Som følge af globaliseringsprojektet "En god uddannelse for unge og voksne" er blandt andet tre initiativer blevet iværksat, og de vil blive videreført i 2013. I det første af disse projekter har Nordens Velfærdscenter ansvaret for at udvikle og drive en ressourcebank til at modvirke frafald på uddannelsen. Ressourcebanken skal indsamle og formidle gode eksempler, såkaldte *best practice*-beskrivelser, forskningsbaseret viden, evaluering af forsøg og de mest lovende tiltag inden for forebyggelse af frafald på uddannelserne. Ressourcebanken skal desuden synliggøre og sprede gode eksempler og resultater, med henblik på at det bliver en del af den daglige praksis rundt om i de nordiske lande.

Der bliver også igangsat forskning i frafald på uddannelser i program *"Education for Tomorrow"*, som jeg nævnte tidligere. Endelig er der også planer om udvikling af entrepenørskab på uddannelsesområdet.

Inden for voksenuddannelserne bliver der udarbejdet en kortlægning af de muligheder, som voksne har for at tage en gymnasiel uddannelse i de nordiske lande. På det sprogpolitiske område er der i Nordisk Ministerråd i 2012 fokus på behandlingen af en ny organisation af sprogområdet, som efter planen vil træde i kraft den 1. januar 2014.

Det nordiske globaliseringsinitiativ bliver afløst af et budget for prioriterede indsatser for 2013, MR-U's støtte til forslag om grøn vækst, som generalsekretæren har givet til dette prioriterede budget.

Topforskningsinitiativet inden for klima , energi og miljø vil blive fulgt op blandt andet i relation til satsningerne på grøn vækst.

MR-U's strategi lægger også stor vægt på det internationale perspektiv Norden i verden, og på flere områder er der skabt betydelige gennembrud i løbet af året. Den 1. januar 2012 blev Nordplus 2012-2016 lanceret efter en omfattende evaluering og diskussion. I det nye Nordplus åbnes blandt andet sprogprogrammet for deltagere fra de baltiske lande, og den første ansøgningsrunde i det nye Nordplus blev gennemført i foråret 2012 med i alt 703 ansøgninger.

I juli i år underskrev Nordplus sammen med en række øvrige europæiske forskningsorganisationer et *memurandum of understanding* med henblik på en forbedret koordinering af forskningsaktiviteterne i EU og en harmonisering af EU's forskningspolitik.

Den 29. september 2011 underskev Nordisk Ministerråd og Rusland efter flere års forberedende forhandlinger en bred samarbejdsaftale på uddannelses- og forskningsområdet, som danner grundlag for et helt nyt samarbejde baseret på fælles prioritering og fælles finansiering.

Ministerrådet har desuden i samarbejde med Nordic Center på Fudanuniversitetet i Shanghai, Nordisk Institut for Asienstudier og Nordplus besluttet at etablere nye innovative universitetspladser i sine nordiske netværk om videntrekanten, som bygger på et bredt samarbejde mellem nordiske universiteter og innovationsaktører i hele Shanghaiområdet.

Kort sagt her MR-U's strategi placeret det nordiske samarbejde omkring uddannelse, forskning, sprog og it i en global kontekst med ambitioner om at opbygge nye nordiske platforme for samarbejde, som kan bidrage til, at vores region bliver bedre til at udnytte de muligheder, som globaliseringen har skabt.

Ministerrådet ser frem til i det kommende år at vende tilbage til Nordisk Råd med henblik på en løbende dialog og for at rapportere om nye resultater og fremskridt. Tak.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Kultur- og utdanningsutvalget kan slutte seg til det arbeidet som er lagt frem av Ministerrådet i strategien, men som det også presiseres i dokumentet, er de offentlige budsjetter i Norden nå under betydelig press, og det er viktig at man i den tiden vi nå er inne i, prioriterer utdanning. Andre deler av verden – under sterk fremmarsj – prioriterer utdanning.

På vegne av utvalget har jeg noen punkter som kan ses på som innspill til strategien. Strategien er ikke veldig konkret når det gjelder de arktiske satsinger, som har vært mye i fokus både i Nordisk råd og i Nordisk ministerråd. Det hadde vært ønskelig om strategien var mer tydelig på dette området. Utvalget vil blant annet vise til Nordisk råds konkrete rekommandasjon om språk og utdannelse i Arktis, rekommandasjon 11/2012, som ble vedtatt på temasesjonen i mars i år i Reykjavik. Vi har ikke mottatt svar fra ministerrådet på denne rekommandasjonen.

I forbindelse med nettopp utdannelse vil utvalget understreke det positive ved at NordForsk høsten 2011 var med på å igangsette et helt nytt utdanningsvitenskapelig forsknings- og formidlingsprogram, «*Education for Tomorrow*», med et budsjett på om lag 90 millioner danske kroner. Utvalget ser gjerne at denne satsingen blir gjort permanent, slik at den kan bli et varig støtteprogram på utdanningsområdet. Utvalget er blitt kjent med at det var mange kompetente søkere til første runde, og at svært få søkere fikk støtte; de fleste fikk avslag.

Utvalget har på denne sesjonen et forslag om et nytt nordisk utdanningstoppmøte som skal bane vei for et mer omfattende og veletablert utdanningssamarbeid mellom de nordiske land.

På språkområdet konstaterer utvalget at det er kommet en ny rapport om organiseringen av hele språkområdet: "Med språkförståelsen i fokus, Evaluering av arbeterna på språkområdet under Nordiska ministerrådet 2012". I rapporten fremgår det at enheten Nordisk Språkkordination blir ansvarlig for alt relevant arbeid på språkområdet finansiert under Ministerrådet for utdanning og forskning, MR-U.

Utvalget vil også stille spørsmål om hvordan det går med det planlagte møtet om språk, initiert av kulturministrene og undervisningsministrene, og utvalgets spørsmål dreier seg om hvorvidt det blir noe av dette møtet.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands uddannelsesminister

Jeg takker for kommentaren, og faktisk har vi i går på mødet i ministerrådet diskuteret, at vi skal have et endnu tættere samarbejde med udvalget her i Nordisk Råd. En af de ting, vi har diskuteret, er, at vi gerne vil øge dette samarbejde, for eksempel med at formandskabet i ministerrådet holder et årligt møde med Kultur- og Uddannelsesudvalget og ikke kun det møde, vi har under sessionen. Så jeg håber faktisk, at vi kan øge dette samarbejde, som man faktisk har meget brug for. Tak.

Tuula Peltonen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Arvoisa herra presidentti! Koulutus kuuluu pohjoismaisen hyvinvointimallin kulmakiviin. Koulutuksella edistämme yhteiskunnan kasvua ja hyvinvointia. Koulutus- ja kulttuurivaliokunta on käynyt keskustelua siitä, mitä voisimme tehdä yhteisesti Pohjoismaissa turvataksemme koulutuksen suotuisan vaikutuksen yhteiskuntaa ja kansalaisia ajatellen. Pohjoismaat sijoittavat yleensä paljon koulutukseen, mutta saatu hyöty ei ole täydellinen. Joissakin Pohjoismaissa on suuria pudokasryhmiä, jotka eivät pysty jatkamaan opiskelua. Meidän on siis tehtävä jotakin yhdessä, jotta saamme koulutussektorin toimimaan paremmin ja jotta saamme enemmän hyötyä panostuksistamme koulutukseen.

Koulutusalan yhteistyön tulee kattaa koko sektori ja sen toimijat ja koulutusalan tehdä yhteistyötä tärkeillä asiaan liittyvillä alueilla, kuten työmarkkina-, elinkeino- ja tutkimussektoreilla. Meidän on löydettävä uusi ajattelutapa, joka poikkeaa tiukoista kansallisista puitteista. Yhteistyöhön tulee sisällyttää pohjoismaisen ajattelun lisäksi kansainvälinen näkökulma, jossa keskitytään erityisesti pohjoismaiseen kokemukseen ja tietoon.

Valiokunta katsoo, että tarvitsemme yhä enemmän velvoittavaa maiden välistä yhteistyötä. Valiokunta ehdottaakin, että Pohjoismaiden ministerineuvosto suunnittelee ja toteuttaa Yhdysvaltain, OECD:n ja opettajien maailmanjärjestön – EI:n – esikuvan – International Summit on the Teaching Profession – mukaisesti pohjoismaisen koulutushuippukokouksen – Nordic Summit, johon kutsutaan kaikki asianomaiset pohjoismaiset koulutusalan toimijat mukaan lukien hallitusten ja opettajien ammattijärjestöjen edustajia. Pohjoismaisen huippukokouksen tavoitteena on hyödyntää pohjoismaisia kokemuksia sekä yhteistyötä opetusalan ja politiikan käytäntöjen kehittämiseen.

Haluamme huippukokouksen samalla olevan lähtölaukaus syvemmälle pohjoismaiselle koulutusyhteistyölle, ja että ministerineuvosto sitoutuu ehdotuksessa esitettyjen näkökohtien perusteella käynnistämään tulevassa pohjoismaisessa koulutusyhteistyössä laajoja aloitteita konferenssin tulosten ja päätöslauselmien pohjalta sekä sisällyttämään uusia ehdotuksia yhteistyön ja vuoropuhelun muodoista jatkotyössä. Luodaan siis yhdessä uusi pohjoismainen koulu, joka mahdollistaa uutta pedagogista ajattelua Pohjoismaisen laadukkaan koulutuksen arvopohjalta ja turvaa koulutuksen jokaiselle kansalaiselle asuinmaahan tai paikkaan katsomatta.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade herr president! Utbildningen hör till hörnstenarna i den nordiska välfärdsmodellen. Genom utbildning främjar vi tillväxt och välfärd i samhället. Kultur- och utbildningsutskottet har diskuterat vad vi gemensamt kunde göra i Norden för att trygga utbildningens gynnsamma inverkan med tanke på samhället och medborgarna.

De nordiska länderna investerar i allmänhet mycket i utbildning, men vi får inte alltid ut full nytta av den. I en del nordiska länder finns det stora grupper av utslagna som inte kan fortsätta sina studier. Vi måste alltså göra något tillsammans för att få utbildningssektorn att fungera bättre och för att få ut mer nytta av våra satsningar på utbildning.

Samarbetet i utbildningsbranschen bör täcka hela sektorn och dess aktörer och utbildningsbranschen bör samarbeta på viktiga anslutande områden såsom arbetsmarknads-, närings- och forskningssektorerna. Vi måste hitta ett nytt tänkesätt som avviker från de snäva nationella ramarna. Utöver ett nordiskt tänkande bör samarbetet också inrymma en internationell synvinkel med fokus framför allt på nordisk erfarenhet och kunskap.

Utskottet anser att vi behöver allt mer förpliktande samarbete mellan länderna. Utskottet föreslår att Nordiska ministerrådet planerar och genomför ett nordiskt utbildningstoppmöte, Nordic Summit – med förebild i International Summit on the Teaching Profession som ordnas av USA, OECD och lärarnas världsorganisation EI – dit alla berörda nordiska aktörer i utbildningssektorn inklusive företrädare för regeringarna och lärarfacken bjuds in. Målet för det nordiska toppmötet är att dra nytta av nordiska erfarenheter och samarbetet för att utveckla praxis i undervisningssektorn och politiken.

Vi vill samtidigt att toppmötet blir ett startskott för ett djupare nordiskt utbilningssamarbete och att ministerrådet utifrån de synpunkter som framförts i förslaget föresätter sig att i det kommande nordiska utbildningssamarbetet starta omfattande initiativ utgående från konferensens resultat och resolutioner samt inrymma nya förslag till samarbets- och dialogformer i det fortsatta arbetet. Låt oss alltså tillsammans skapa en ny nordisk skola som möjliggör ett nytt pedagogiskt tänkande på den högklassiga nordiska utbildningens värdegrund och tryggar utbildningen för varje medborgare oberoende av hemland eller bostadsort.

Høgni Hoydal (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Herr præsident. Vi i Den venstresocialistiske grønne gruppe skal bare gøre det klart, at vi fuldt ud støtter det her forslag om et nordisk uddannelsestopmøde. Vi vil også kvittere for det store fokus, der er kommet på en fælles nordisk skole, og for alle de satsninger, der er på uddannelsesområdet inden for uddannelsesministrenes område.

Ideen til dette topmøde er inspireret af et møde, som vi har haft i kultur- og uddannelsesudvalget. Man kan jo sige, at mange af vores lande har set mod Finland, for hvad er det, der gør, at Finland klarer sig godt i PISA-undersøgelserne og så videre og så videre? Ideen med dette topmøde, hvor man både samler politikerne og de konkrete repræsentanter for uddannelsesinstitutionerne, mener vi er et stort skridt frem mod at få fremmet de mål, som vi i det nordiske samarbejde har sat på uddannelsesområdet. Så vi skal bare støtte dette forslag og håbe på, at ministrene vil tage det op og arrangere topmødet så hurtigt som muligt. Tak.

Göran Montan (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Tanken om en nordisk filmportal är en vidareutveckling av det arbete som kultur- och utbildningsutskottet har gjort i förhållande till en nordisk tv-kanal, Nordisk Arte.

Utskottet menar att det är en viktig målsättning att inspirera till ett nordiskt mediesamarbete, inte bara teknologiskt utan också med tanke på redaktionella samarbetspartner. Film och tv har särskilt goda möjligheter för detta. Tanken med Nordisk Arte var att gemensamt skapa en god tv-kanal för hela Norden.

Önskan om gemensamma nordiska lösningar för tv har varit ett tema i många år. Dels har detta handlat om förslag om gemensamma nordiska kanaler, dels har det handlat om att skapa tillgänglighet tvärs över landgränserna för de existerande kanalerna.

Nordisk Arte var i detta sammanhang speciellt då man denna gång utvärderade möjligheterna för ett bredare samarbete mellan public service och den tysk-franska tv-kanalen Arte. Dessvärre önskade inte public service gå vidare med denna idé, utan man ville hellre fortsätta ett nordiskt samarbete genom Nordvision, som för övrigt bör sägas är mycket lyckad.

Kultur- och utbildningsutskottet menar emellertid att det är viktigt och naturligt att försöka utnyttja de nya teknologiska möjligheter som den nya digitala vardagen ger och genom detta öppna för ännu större integrering av utbudet än vad Nordvision ger. Nätet ger nya möjligheter för kommunikation, inte bara mellan kanaler utan också mellan kanalerna och de enskilda användarna.

I detta sammanhang menar utskottet att det vore intressant att se på möjligheterna att bygga upp en gemensam filmportal med särskilt fokus på undervisning, ett slags nätbaserad kanal där nordiska program görs tillgängliga för elever och studenter i alla de nordiska länderna. Här har vi möjligheten att skapa ett interaktivt gemensamt offentligt rum där vi möter varandra runt ett film- och utbildningsutbud.

Genom utgångspunkten i utbildningssektorn föreslår vi att ett avgränsat område etableras som skapar både en tydlig målgrupp, nämligen elever och studenter, och en utgångspunkt för hanteringen av de upphovsrättsliga fordringar som är konsekvensen av ett projekt som detta.

Flera av de nordiska länderna har redan filmportaler i nationell omfattning. Till exempel kan nämnas filmrommet.no i Norge och filmstriben.dk i Danmark. Några av dessa onlinetjänster är knutna till de nationella filminstituten och de respektive biblioteksmyndigheterna.

En sådan nätbaserad kanal skulle också kunna utvecklas vidare. Intressant i sammanhanget är direkt överföring av föreställningar och konserter som vi i dag ser dem på biografer.

Skolor och undervisningsinstitutioner i bred bemärkelse har traditionellt sett alltid använt sig av film i undervisningen, både smalfilm och 9-millimeterfilm. Den teknologiska utvecklingen har emellertid betytt att det nu går att streama film direkt från nätet som lärare och elever kan använda i undervisningen, vilket innebär en långt större tillgänglighet och flexibilitet för skolorna.

Kultur- och utbildningsutskottet menar att dessa möjligheter borde utnyttjas i högre grad – också i ett nordiskt sammanhang. Det är nordisk nytta!

Jan Lindholm (MP) (Miljöpartiet (MP) - Mittengruppen)

Herr President! Jag är ledamot i miljö- och naturresursutskottet och har suttit här och lyssnat på kulturdebatten, och jag tänkte komma med ett tips till er.

Om vi tillsammans kan hjälpas åt och ge kulturen mer status kan det förhoppningsvis leda till en förändring av medborgarnas konsumtionsmönster, mot en mer långsiktigt hållbar konsumtion. Det är faktiskt en av de viktiga bitarna i miljö- och klimatarbetet.

Jag tycker att ni inte ska glömma bort att det också kan vara ett mycket starkt argument, utöver alla de övriga fina argument ni har, för att öka satsningarna på kulturområdet.

Bæredygtig udvikling

Præsident: Silvia Modig

Dokumentation:

- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode, A 1563/næring

- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud, A 1531/näring

- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø, A 1568/miljø

- Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene: NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet, A 1569/miljø

- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis, A 1553/näring

- Ministerrådsforslag om Nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-2016, B 279/næring

- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø

- Ministerrådsförslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling, B 284/miljö

- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram, B 281/miljø

- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11/2012)

Beslutning:

- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1563/næring blev godkendt - Rek. 25/2012*
- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1531/næring blev godkendt - Rek. 26/2012*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1568/miljø blev godkendt - Rek. 27/2012*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1569/miljø blev godkendt - Rek. 28/2012, Rek. 29/2012*
- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1553/näring blev godkendt - Rek. 30/2012*
- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af B 279/næring blev godkendt - Rek. 31/2012*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af B 277/miljø blev godkendt - Rek. 32/2012*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af B 284/miljö blev godkendt - Rek. 33/2012*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af B 281/miljø blev godkendt - Rek. 34/2012*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 11/2012 til efterretning*

Ændringer til deltagerlisten:
Det meddeltes, at Høgni Hoydal (T) erstattedes af Bjørt Samuelsen (T) under dagsordens punkter

11 og 12.
Rådet fastsatte deltagerlisten i overensstemmelse hermed.

Cecilie Tenfjord-Toftby (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Fru president! Ärade församling! Under de senaste 20 åren har den nordiska mode- och konfektionsindustrin utvecklats från huvudsakligen produktionsinriktad textilindustri till export, kunskap och design. Sverige är hem för det största kommersiella modehuset. I Danmark är textil den fjärde största exportindustrin. Norge är ledande när det gäller högteknologi. Finland är känt för funktionell design och teknisk expertis. Island har en unik tradition av att kombinera innovation med kultur i designprocessen.

2008 bildades Nordens modeassociation, som är ett samarbetsorgan för den nordiska modebranschen. Samarbetet har främst resulterat i ett projekt vars syfte är att utnyttja de nordiska ländernas olika kunskaper. Projektet, som också behandlar aktuella hållbarhetsutmaningar, går under beteckningen Ny nordisk mote. Man arbetar i projektet utifrån grön tillväxt, det vill säga med fokus på utbildning, kompetens och ett ökat fokus på textilavfall och producentansvar.

Ett av de största hindren för att nå målen inom nordisk hållbarhet i modeindustrin är ett kunskapsunderskott. Det handlar om uppköparens kunskap och relation till leverantören, butikspersonalens kunskap om varan de säljer och min kunskap som konsument om den vara jag köper. Det är klart att design, val av material, stil, färg och tryck har en avgörande betydelse för plaggets miljöpåverkan både där det produceras och där det konsumeras. Vi behöver därför både som producenter och konsumenter öka vår kunskapsnivå om de kläder som vi bär.

Ett annat problem är slit- och slängmentailteten. Varje år slänger medborgare i Norden flera kilo kläder. I mitt hemland slänger vi åtta kg kläder varje år. Endast 20 procent samlas in till återvinning. Resten går till förbränning som hushållsavfall. Vi behöver ändra vår syn på våra kasserade kläder. Kasserade kläder är nämligen en resurs, och inom en snar framtid kommer värdet av de kasserade klädernas fibrer att höjas väsentligt.

Välutvecklade och användbara återvinningsanläggningar bör inrättas. Vi har i den här församlingen i många år arbetat med ett gemensamt nordiskt pantsystem för burkar och flaskor. Nu kommer vi också med idén om ett samarbete inom Norden om ett pantsystem för kläder. I min egen hemstad Borås har vi en forskare som just nu forskar på hur man kan använda kläder till att producera till exempel biogas.

Intresset för nordisk modedesign är ökande i världen. När branschen nu tar ett steg för att öka medvetenheten och kunskapsnivån om hållbarheten i den här branschen är det näringsutskottets uppfattning att Nordiska rådet bör stödja detta initiativ. Därför föreslår näringsutskottet att vi ska utveckla och igångsätta ett gemensamt fortbildningserbjudande för designer, företagsutvecklare och inköpare, att vi ska också koordinera en insats till förmån för ett gemensamt nordiskt återvinningsprogram, och att vi utvecklar ett gemensamt exportinitiativ för nytt nordiskt och hållbart mode.

Bjørt Samuelsen (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Jeg synes det er et meget godt forslag som næringsutvalget har kommet med. Cecilie Tenfjord-Toftby gjennomgikk på en veldig bra måte hva forslaget handler om, så jeg skal gjøre det veldig kort og bare vise min støtte til dette forslaget.

Jeg vil gjerne ta frem den første delen av forslaget, som handler om etterutdanning. Som ordføreren for Næringsutvalget så bra fortalte, er det jo mangel på viten i forhold til videre utvikling av denne næringen, kan man si. Vi har stor erfaring med klesproduksjon, men på mange områder mangler vi kanskje gode utdanningstilbud for de som jobber innen denne næringen. Det første forslaget er å utvikle og igangsette et felles nordisk etterutdanningstilbud for designere, forretningsutviklere, innkjøpere, kommunikasjons- og butikkpersonale, og her kunne jeg tenke meg at vi tenkte litt stort i denne sammenhengen. Vi har jo åtte nordiske land, hvor vi kan ha tilbud om etterutdanning innenfor nordisk mote. Hvis man så for seg et felles etterutdanningstilbud, hvor man kunne delt det opp i moduler – det kunne være noen måneder, et halvt år, eller det kunne være ett år – i de respektive nordiske landene, så kunne man spesialisere seg på ulike ting i de forskjellige landene. Ved å ha et etterutdanningstilbud som var "flyttende", enten at det var faste tilbud i de forskjellige land, eller at det hvert annet eller tredje år var etterutdanninger i de forskjellige landene. På den måten ville man oppnå en felles kunnskapsbase innenfor de muligheter vi har for produksjon av moteklær i Norden. Vi vet at det er forskjellig materiale vi bruker. Når vi for eksempel snakker om Sverige og Finland, vil det jo være veldig opplagt at man har mye viten om klær som kan produseres ut fra trær, altså viskose og den type stoffer. Og når vi snakker om lenger nordpå, som Færøyene og Island, vil det typisk være saueskinn, og på Grønland selskinn.

Så dette er mitt bidrag til dette forslaget. Jeg ønsker det alt godt, og jeg støtter det hundre prosent!

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Tuen kovasti tätä aloitetta. Niin kuin tässä esille tulikin, meillä on Pohjoismaissa hienoja materiaaleja ja niitä täytyy saada myös designin kautta markkinoille enemmän. Näen, että meillä on hyvin paljon pieniä yrityksiä, joista nämä innovaatiot ja uudet tuotteet lähtevät, ja niistä voi kasvaa uusia isompia yrityksiä ja toimijoita. Näen, että tämmöisillä yhteisillä markkinaponnistuksilla meillä on mahdollisuus valloittaa globaalit markkinat meidän pohjoismaisella muodillamme ja designillamme.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag ger detta initiativ mitt fulla stöd. Som det redan kommit fram har vi fina material i Norden, och vi måste i större utsträckning också få ut dem på marknaden genom design. Jag anser att vi har väldigt många småföretag som är ursprunget till dessa innovationer och nya produkter, och de kan växa till större företag och aktörer. Jag anser att vi genom sådana här gemensamma marknadsansträngningar har möjlighet att erövra den globala marknaden med vårt nordiska mode och vår nordiska design.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Næringsudvalgets talsperson

Arvoisa presidentti! Tänä päivänä henkilön, joka huonon eläintenhoidon takia on saanut eläintenpitokiellon, on mahdollista muuttaa toiseen Pohjoismaahan ja hankkia uudelleen eläimiä hoidettavaksi. Tämä on periaatteellisesti väärin, ja tämä on tällä hetkellä vielä mahdollista.

Asiaa on käsitelty elinkeinovaliokunnassa. Selvittelimme, olisiko mahdollista saada aikaan yhteisiä säännöksiä, joilla tukittaisiin tämä porsaanreikä lainsäädännössä, joka nyt mahdollistaa jatkamaan eläinten ala-arvoista huolenpitoa.

On käynyt ilmi, että säännöt poikkeavat maasta toiseen melko lailla. Ongelma ei ole kovin yleinen, joskin tapauksia on muutamia. Eläintenpito-oikeuden epääminen ei ole mikään rangaistus. Siksi ei myöskään ole mahdollista, että yhdessä maassa tehty kieltopäätös olisi lainvoimainen myös toisessa Pohjoismaassa.

Elinkeinovaliokunta on pyytänyt asiasta lausunnot useilta toimijoilta. Lisäksi on tehty kirjallisia kysymyksiä maiden hallituksille. Elinkeinovaliokunta on myös käynyt keskusteluja Maailman eläintensuojelujärjestön kanssa. Vaikka eräät lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti ajatukseen, että yhdessä maassa tehty päätös automaattisesti saatettaisiin voimaan muissakin Pohjoismaissa, elinkeinovaliokunnan yhteinen käsitys on, että tätä ongelmaa ei voida eikä pidäkään ratkaista kussakin maassa tehdyillä lainmuutoksilla.

Tietenkin voisi yrittää harmonisoida eläintenpitoa koskevaa lainsäädäntöä Pohjoismaissa, mutta koska ongelma ei ole kovin yleinen, emme tässä vaiheessa sitä esitä. Sen sijaan on pyrittävä löytämään käytännöllisempiä tapoja ratkaista ongelma. Meidän pitäisi panostaa enemmän maidenväliseen tiedonvaihtoon.

Elinkeinovaliokunta esittää näin ollen, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se luo pohjoismaisen järjestelmän tai verkoston, jonka kautta vaihdettaisiin tietoa eläintenpidon huonoista esimerkeistä.

Arvoisa presidentti! Elinkeinovaliokunta on käsitellyt jäsenehdotuksia A1531 ja A1562, jotka molemmat koskevat samaa ongelmaa. Elinkeinovaliokunnan esitys koskee myös molempia jäsenehdotuksia.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! En person som fått djurförbud på grund av dålig djurskötsel kan i dag flytta till ett annat nordiskt land och på nytt skaffa sig djur att sköta. Detta är principiellt sett fel och det är för närvarande fortfarande möjligt.

Frågan har behandlats i näringsutskottet. Vi utredde om det vore möjligt att skapa gemensamma bestämmelser för att täppa till detta kryphål i lagstiftningen som nu gör det möjligt att fortsätta med undermålig djurskötsel.

Det har visat sig att reglerna avviker rätt mycket från ett land till ett annat. Problemet är inte speciellt allmänt, även om det finns några fall. Att dra in rätten till djurskötsel är inte ett straff. Därför kan ett beslut om förbud i ett land inte heller vara giltigt i ett annat nordiskt land.

Näringsutskottet har bett flera aktörer om yttranden i frågan. Dessutom har utskottet gjort skriftliga spörsmål till ländernas regeringar. Näringsutskottet har också fört diskussioner med världsorganisationen för djurskydd. Trots att vissa remissinstanser var positiva till tanken att ett beslut som fattats i ett land automatiskt skulle träda i kraft också i andra nordiska länder är näringsutskottets gemensamma uppfattning att detta problem varken kan eller bör lösas genom lagändringar i vart och ett land.

Givetvis kunde man försöka harmonisera lagstiftningen om djurskötsel i Norden, men eftersom problemet inte är särskilt allmänt föreslår vi det inte i det här skedet. Däremot bör vi finna mer praktiska sätt att lösa problemet. Vi borde satsa mer på informationsutbyte mellan länderna.

Näringsutskottet föreslår därmed att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att skapa ett nordiskt system eller nätverk för att utbyta information om dåliga exempel på djurskötsel.

Ärade president! Näringsutskottet har behandlat medlemsförslagen A 1531/næring och A 1562/næring, vilka båda berör samma problem. Näringsutskottets förslag gäller också båda medlemsförslagen.

Kim Kielsen (S) (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Søndag morgen er de fleste i Europa nok vant til at få et æg og noget bacon til maden. De er ligeglade med, om ægget kommer fra en burhøne og baconen fra et svin, der skal die igennem tremmer. Den måde, man tænker dyrevelfærd her i landet og i Norden, er lidt dobbeltmoralsk. Vi kommer fra et sted, hvor dyrene lever vildt, færdes vildt, og det er vi stolte af. Jeg synes, man skal bakke mere op om de ting og gå ind at sige, at reglerne skal skærpes, og at vi inden for en vis årrække skal sørge for at sige, at vi her i Norden eller hele Europa stopper med at holde burhøns, svin bag tremmer og andet og i stedet for gør det på en dyreetisk måde, som er sund for dyrene. Så bliver det også sundt for os andre.

Anders Eriksson (ÅF) (Ålands fremtid (ÅF) - Mittengruppen)

Tack fru president!

Det blev förstås lite märkligt att ställa frågan när utskottets talesman står bakom mig, men jag hoppas det fungerar via tekniken. Jag förstår att man har tagit sikte på att det stora problemet är att man flyttar från ett land till ett annat, men jag har förstått att det de facto kan vara problem inom ett land och jag undrar om man i utskottet har diskuterat det? Utskottets talesman sade, att man föreslår att inte gå in på några lagstiftningsändringar utan man föreslår mera praktiska lösningar såsom utbyte av information. Kan vi få mera information om hur detta utbyte skulle gå till?

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Fru president! Det här är en fråga som är oerhört angelägen och som berör många av oss. Vi är ett antal som också har lyft frågan i olika sammanhang här i Nordiska rådet. Problemet som jag känner till är framför allt mellan Norge och Sverige och gäller hunduppfödare. Det är angeläget att vi inte släpper den här frågan.

Jag kan acceptera att vi nu utarbetar ett nätverk och att vi gör en ökad informationsinsats. Men frågan kan komma att bli föremål för ytterligare åtgärder framöver, så jag delar Anders Erikssons uppfattning att vi behöver få ytterligare förtydligande från utskottet när det gäller hur man resonerar kring nätverket och informationen.

Vigdis Giltun (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Denne saken har engasjert meg det siste året, og jeg må få si at jeg er skuffet over vedtaket som Næringsutskottet har falt ned på.

Dyr spiller en viktig rolle i våre velferdssamfunn, både som næring, i tjeneste for menneskene og i rollen som kjæledyr. Dessverre avdekkes det veldig ofte grov, alvorlig vanskjøtsel og mishandling av dyr, og det ligger ofte mange år med masse lidelser bak et vedtak der en person blir fratatt retten til dyrehold. Eksempelet som det er vist til i denne saken, er en av de tragiske hendelsene i Norge som har hatt masse medieomtale.

Når personer skal kunne flytte fritt, drive næring og bosette seg fritt innenfor Norden, er det også viktig at man har lover som er harmonisert, og at vedtak som blir fattet i ett land, også blir respektert i andre land. Det vedtaket som Næringsutskottet har falt ned på nå, er forferdelig byråkratisk, og jeg tror det blir umulig å gjennomføre. Registeret blir veldig vanskelig å oppdatere. I det tilfellet det er vist til i denne saken, visste faktisk myndighetene om at personen flyttet. Man bruker en masse dyrevelferdsressurser på å følge opp en person som aldri skulle hatt nye dyr. Dette er ikke en god løsning.

De ulike svarene jeg har fått når jeg har engasjert meg i saken, har bare forklart hindringene og hvordan ting er, i stedet for å lete etter løsninger. Jeg har forstått at det er komplisert å inngå en avtale om at personer på grunn av grov mishandling og vanskjøtsel hindres i å skaffe nye dyr – dyr som sannsynligvis før eller siden utsettes for store lidelser – men umulig kan det ikke være. Hvis det finnes vilje og handlekraft i Nordisk råd, så vis det i denne saken. Nå har man mulighet til å vise at man kan handle. Det å gå fra ord til handling er viktig. Det er ingen grunn til at personer som har vist at de vanskjøtter og mishandler dyr, skal få lov til å skaffe nye dyr. De blir ikke bedre dyreeiere av å flytte til et nytt land. Dette er helt ufattelig, det strider mot folks rettsoppfatning. Det er et stort engasjement, og folk i Norden er stort sett glad i dyr. Dette forstår ikke folk at vi ikke kan løse. Det blir politikerforakt ut av sånne saker når man lener seg tilbake og sier at nå skal vi utrede eller lage et register eller noe sånt. Vi trenger handling, ministrene bør sette seg sammen og finne en løsning på denne saken for å ivareta dyrevelferden. Dyrevelferdssamarbeid er noe vi ønsker å være stolte av i Norden, og så bør vi videreutvikle samarbeidet til resten av Europa. Vi kan ikke ha det sånn at folk skal kunne behandle dyr dårlig.

Det er to hovedårsaker til at mennesker behandler dyr dårlig. Den ene er rus og psykiatri. De menneskene trenger hjelp, de skal ikke få lov til å utsette dyr for dårlig behandling. Og det handler om økonomi. Vi skal ha glede av dyrene, og vi skal ha nytte av dyrene, men de fortjener å behandles ordentlig. Det er det vi skal spre, og det sprer vi ikke ved at vi nå trekker oss tilbake i denne saken og sier at dette klarer vi ikke å løse.

Jeg har ikke fremmet forslaget om igjen, for jeg ønsker ikke at det skal bli nedstemt, men jeg håper virkelig at de som skal jobbe videre med saken, tar det med seg og finner en løsning, så vi kan samordne lovene våre og harmonisere dem og slik sikre dyrevelferden på en bedre måte.

Tone Merete Sønsterud (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Transport har en grunnleggende betydning for langsiktig og bærekraftig økonomisk vekst, konkurransekraft og sysselsetting i Norden. Innretningen av transportpolitikken har konsekvenser for regional utvikling, utslipp av klimagasser og miljø.

Nordisk råd har lenge diskutert utfordringer og utvikling av nordisk transportinfrastruktur, spesielt med hensyn til utvinning av naturressurser i nord og behovet for effektive transportforbindelser for persontrafikken innenfor de mest folkerike delene av Norden.

Internasjonal handel og pendling over nasjonale grenser vokser, og behovet for internordiske prosjekter vokser i takt med dette.

Avviklingen av Ministerrådet for transport innebærer at det ikke er den samme oppfølging av nordiske transportpolitiske saker som før. Det nordisk-baltiske transportsamarbeidet – NB8 – er nyttig som forum for informasjonsutveksling, men det er uformelt og uforpliktende.

Selv om de nordiske land ikke har et formelt samarbeid om transportpolitikk vil det være en fordel å samle felles nordiske synspunkter i én strategi – en strategi som gjør det mulig for de respektive

land å finne en felles plattform, samordne synspunkter i den bredere europeiske dialog, og forbedre forutsetningen for finansiering. Den skal ikke overlappe eller motvirke øvrig samarbeid om transport innenfor Den nordlige dimensjon, EU og grenseregionale organisasjoner, men målet er å gjøre det lettere for de enkelte land å utforme sine nasjonale transportplaner, så de i større grad tar hensyn til forbindelser over grensene.

En nordisk strategi skal ta utgangspunkt i Helsingforsavtalen og beskrive en felles visjon, målsettinger og ambisjoner angående utbygging av transportkorridorene mellom de nordiske land og fra Norden til kontinentet, og den skal identifisere et begrenset antall prosjekter som det er enighet om å prioritere de kommende årene.

Infrastrukturinvesteringer som bidrar til å redusere transportsektorens negative innvirkning på miljøet og redusere utslipp av klimagasser, bør stå i fokus. Det mest opplagte er utbygging av jernbanenettet til både person- og godstransport, og transport på sjø vil fortsatt være viktig.

Vi må fokusere på togforbindelsen mellom de mest folkerike deler av Norden – Oslo- Stockholm, Oslo-Göteborg-Malmö-København og omliggende områder, inklusiv forbindelsen Helsingborg-Helsingör. Dette utgjør et område hvor cirka to tredjedele av Nordens 25 millioner innbyggere bor og arbeider.

Utvalget mener også at de nordligste delene av Skandinavia har et stort potensial som råvareleverandør for det europeiske markedet. Ett eksempel er Ofotbanen, som går fra Narvik og østover til Kiruna og nordover og innover mot Finland. Ofotbanen kan muligens også vurderes med henvisning til Nordøstpassasjen, og den er derfor også relevant for islandske og grønlandske interesser.

Vi peker også på behovet for felles forskning – i den forbindelse energiteknologier under nordiske forhold.

Jeg legger med dette fram forslaget fra Miljø- og naturressursutvalget og næringsutskottet som er fremmet i saksdokumentene.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Jeg vil gjerne gi min støtte til forslaget, og si at det ikke er godt nok at vi ikke har Nordisk ministerråd i trafikk og infrastruktur. I fjor fikk jeg, samt et annet medlem av Miljø- og ressursutvalget, være på besøk på et trafikkministermøte – altså et nordisk-baltisk trafikkministermøte – i Reykjavik. Etter møtet var det min oppfatning at de nordiske transportministre var fornøyd med å kommunisere innbyrdes som ministre og uten deltakelse av medlemmer fra Nordisk råd. Dette er en beklagelig situasjon som gjør trafikkspørsmål, som er meget viktige i utviklingen av moderne samfunn, til et nedprioritert område i det nordiske samarbeidet.

Dette forslaget om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid, om infrastruktur og miljø, er et forsøk på å bryte ut av denne situasjonen. Miljø- og naturressursutvalget har i år hatt en egen representant – eller rapportørskap – i trafikkspørsmål. Det har vist seg å ha stor betydning for arbeidet i utvalget, og det vil styrke våre muligheter til å følge opp dette tiltaket. Hovedvekten i forslaget settes på transport med tog, som vi jo har hørt fra Tone Merete Sønsterud, og det er jo også et miljøvennlig og billig transportmiddel, især mellom de tett befolkede områdene som hun snakket om – jeg gleder meg til spørsmål. Under drøftelsene i utvalgene ble det også besluttet å fokusere på sjøfart, som også er et miljøvennlig transportmiddel, en god måte både å reise og å transportere varer på innenfor og mellom våre nordiske land.

Jan Lindholm (MP) (Miljöpartiet (MP) - Mittengruppen)

Fru president! Den nordiska järnvägsinfrastrukturen har många brister, inte bara nationellt utan framför allt också ur ett nordiskt perspektiv, när det gäller gränsöverskridande transporter. Näringslivets behov är ganska självklara. Det gäller att kunna klara godstransporter inom Norden för att stärka hemmamarknaden med 25 miljoner invånare som vi faktiskt är i Norden. Men det gäller också att ha bättre möjligheter att transportera produkter ut till världsmarknaden.

Fru president! Jag tänker koncentrera mig på järnvägsinfrastrukturens betydelse för att stärka arbetsmarknadsregioner och öka vår konkurrenskraft och möjlighet till tillväxt gentemot omvärlden. Öresundsregionen tycker jag är ett bra exempel som visar på vad en järnvägsförbindelse över Öresund mellan Malmö- och Köpenhamnsområdet innebär. Men det är ett annat område som nämns i förslaget, nämligen området mellan Oslo och Stockholm, som faktiskt erbjuder den bästa möjligheten att skapa tillväxt i hela Skandinavien. Ett snabbtåg och en arbetsmarknad utan gränshinder skulle öppna den största möjliga arbetsmarknaden i Skandinavien. Det skulle samtidigt öppna något som ingen annan liknande region har, nämligen tillgänglighet till en boendemiljö med möjlighet till fritidsaktiviteter och med ett utbud för vardagens höga livskvalitet. Det är unikt att kunna bosätta sig på landsbygden mellan dessa två städer och kanske ha en timmes restid till den ena huvudstaden och en timme till den andra med ett snabbtåg.

De nyckelpersoner som näringslivet behöver i framtiden för att vara bäst i världen kommer att ställa allt större krav just på det här området, så den arbetsgivare som vill kunna locka dem till sig måste också kunna erbjuda den högsta kvaliteten på boendet och miljön runt omkring. Vi har oerhörda möjligheter om vi satsar på den här regionen med ett snabbtåg. Då skulle vi få något som ingen annan kan konkurrera med. Samtidigt är det ur klimatperspektiv en väldigt bra satsning att ge möjlighet för så många människor att pendla inom ett område med järnväg.

Jag tycker att det här är den viktigaste delen i förslaget och hoppas att ni tar det med er hem och jobbar på det. Jag brukar ställa frågan om detta under samarbetsministrarnas frågestund, men tyvärr naggades frågestunden i kanten lite grann så vi hann inte så långt. Därför fick jag inte möjlighet att ställa frågan. Men det brukar vara väldigt positivt från samarbetsministrarna inför just tanken att knyta ihop dessa städer, så jag hoppas att ni lobbar för det i era partier.

Lauri Heikkilä (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

Arvoisa presidentti! Valiokuntaehdotus pohjoismaisen liikennealan yhteistyön vahvistamistoimista infrastruktuurin ja ympäristön aloilla on kannatettava. Infrastruktuuriin panostaminen on tehokkain keino kehittää Pohjoismaiden arktisia alueita ja hyödyntää alueen luonnonvarat. Suomen kannalta erityisen tärkeää on yhdistää Itämeren alue Jäämeren syväsatamiin, suuriin öljy- ja kaasuteollisuuden tuotantoalueisiin sekä Pohjoisen meriväylän länsipäähän.

Suomen logistisen kilpailukyvyn kannalta rautatieyhteys mahdollistaisi energia- ja kustannustehokkaat yhteydet. Jäämeren radasta on tehty esiselvitys vuosina 2009 ja 2010. Rataosuus menisi Sodankylän ja Inarin kautta Norjaan Kirkkoniemen satamaan. Yhteys Kirkkoniemeen ja siitä Petsamoon yhdistäisi Suomen ja Norjan Murmanskin talousalueeseen. Tällä hetkellä Venäjän rataverkko ulottuu Norjan rajalle Nikeliin saakka, ja suunnitelmissa on jatkoyhteys Kirkkoniemen ja Nikelin välillä. Kirkkoniemi on alueellisesti todella merkittävä myös matkailun kannalta.

Arvoisa presidentti! Jäämeren radan kokonaispituus on noin 500 kilometriä ilman sen yhdistämistä Kemi–Kolari-rataan. Rakentamiskustannukset ovat Suomen puolella merkittävästi edullisempia. Arvioiden mukaan vaihteluväli Suomessa jää noin 2 miljoonaan euroon kilometriä kohden, kun Norjassa vastaava kustannus on jopa kolminkertainen. Luvut sisältävät sähköistämisen ja kokonaiskustannukset nousevat lähelle 1,5 miljardia euroa. Ratayhteyden merkitys tulee vain kasvamaan, koska Jäämeren merenkulkuyhteydet parantuvat jatkossa, kun Koillisväylä ja

Pohjoinen meriväylä lyhentävät matka-aikaa. Hankkeelle on hyvät taloudelliset perustelut, koska se pidentäisi kaivosten toiminta-aikaa, alentaisi raakapuun kuljetuskustannuksia ja kehittäisi raakapuun hankinta-alueita Lapissa. Tulevaisuuden kannalta tärkeintä lienee kuitenkin Aasian kuljetusten reitittäminen Itämeren vaikutuspiirissä Pohjoisen meriväylän kautta tapahtuviksi.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Utskottsförslaget till åtgärder för att stärka samarbetet i den nordiska trafiksektorn inom infrastruktur och miljö är värt att understöda. Satsningar på infrastruktur är det mest effektiva sättet att utveckla Nordens arktiska områden och utnyttja naturresurserna på området. Ur finländsk synpunkt är det speciellt viktigt att förena Östersjöregionen med djuphamnarna i Ishavet, olje- och gasindustrins stora produktionsområden samt den västra änden av Norra sjövägen.

En järnvägsförbindelse skulle möjliggöra energi- och kostnadseffektiva förbindelser med tanke på Finlands logistiska konkurrenskraft. En utredning om en Ishavsbana har gjorts 2009 och 2010. Banavsnittet skulle gå via Sodankylä och Enare till Kirkenes hamn i Norge. Förbindelsen till Kirkenes och vidare till Petsamo skulle förbinda Finland och Norge med den ekonomiska regionen kring Murmansk. För närvarande sträcker sig det ryska järnvägsnätet till Nikel vid den norska gränsen, och planer finns på en anslutning till Kirkenes och Nikel. Kirkenes är regionalt mycket viktigt också för turismen.

Ärade president! Ishavsbanan mäter totalt omkring 500 kilometer utan kopplingen till Kemi–Kolaribanan. Byggkostnaderna är betydligt lägre på Finlands sida av gränsen. Variationsbredden i Finland beräknas till omkring två miljoner euro per kilometer medan motsvarande kostnader i Norge är upp till tre gånger så stora. Summorna omfattar elektrifieringen och de totala utgifterna uppgår till nära 1,5 miljarder euro. Järnvägsförbindelsen kommer bara att öka i betydelse eftersom sjöfartsförbindelserna på Ishavet förbättras i fortsättningen då Nordostpassagen och Norra sjövägen förkortar restiden. Det finns goda ekonomiska grunder för projektet eftersom det skulle förlänga gruvornas verksamhetstid, sänka transportkostnaderna för råvirke och utveckla anskaffningsområdena för råvirke i Lappland. Ur framtidssynvinkel torde huvudsaken ändå vara att rutterna för transporterna till Asien inom Östersjöns inflytelsesfär sker via Norra sjövägen.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Käsiteltävänä oleva valiokuntaehdotus on kannatettava. On valitettavaa, että pohjoismaisesta yhteistyöstä on poistettu ministerineuvosto liikennepolitiikan alalta. Tämä on niin tärkeä sektori, että täytyy pystyä kehittämään ja muodostamaan uudelleen neuvosto, jossa ministerit, vastuuhenkilöt omalta sektoriltaan, laativat yhdessä kaikkia Pohjoismaita koskevan strategian, sillä nimenomaan liikennekysymykset, liikenneyhteydet, radat, tieverkko ovat ne, joiden rakentamisessa täytyy ottaa huomioon naapurimaiden olosuhteet ja tarpeet.

Valiokunta on tässä yhteydessä painottanut kahta aluetta. Väkirikkaimmilla alueilla tietysti myös henkilöliikenteen tarpeet ovat merkittävät. Se on hyvä asia. Toisena painopisteenä tässä on otettu Pohjoiskalotin kuljetustarpeet. Siellähän on kysymys kaivosteollisuudesta, josta voidaan todeta, että Ruotsin malmikenttien menestys viimeisen sadan vuoden aikana on perustunut siihen, että on pystytty rakentamaan Narvikiin Norjan puolelle yhteistyössä malmirata, Malmbanan, ja tätä on pystytty jatkuvasti kehittämään.

Valiokunta ehdottaa, että jatkosuunnitelmissa otetaan huomioon tämän yhteyden rakentaminen myös Suomeen päin. Suomen ja Ruotsin rajalla on merkittäviä rautamalmilöydöksiä, ja jo ensi vuoden puolella käynnistyvät kuljetustarpeet Pajalan kaivoksesta kohti Svappavaaraa, Kiirunaa ja Narvikia, ja Suomen puolella on valmisteilla kaivos, jonka kuljetustarpeet ovat esillä viimeistään vuonna 2015–2016, joten siinä mielessä tämän rataosuuden jatkaminen aina Suomeen saakka on perusteltua, niin kuin valiokunta tässä ehdottaa.

Muun muassa Jäämeren radasta on tehty pitkälle meneviä suunnitelmia Tromssan Fylken taholta, Storfjordin kunnan taholta, jolloin lyhin reitti Suomesta Jäämerelle olisi pohjoisimman ratamme, Kolarin radan, jatkaminen Skibotniin.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag stöder det utskottsförslag som är under behandling. Det är beklagligt att ministerrådet har avlägsnats ur det nordiska samarbetet inom trafikpolitiken. Det är en så viktig sektor att vi måste kunna utveckla och ombilda ett råd där ministrarna, ansvarspersonerna inom sin egen sektor, tillsammans gör upp en strategi för alla nordiska länder. Just trafikfrågorna, trafikförbindelserna, järnvägarna och vägnätet är frågor där grannländernas förhållanden och behov måste beaktas.

Utskottet har i detta sammanhang betonat två områden. I de mest tätt befolkade regionerna är naturligtvis också persontrafikens behov betydande. Det är bra. En annan tyngdpunkt är transportbehoven på Nordkalotten. Där handlar det ju om gruvindustrin, och vi kan konstatera att Sveriges framgång under de senaste hundra åren byggt på att man kunnat bygga Malmbanan till Narvik i samarbete med Norge och fortlöpande kunnat utveckla den.

Utskottet föreslår att de fortsatta planerna tar hänsyn till en framtida förbindelse till Finland. Det finns betydande järnmalmsfyndigheter på gränsen mellan Finland och Sverige, och redan nästa år behövs transporter från gruvan i Pajala till Svappavaara, Kiruna och Narvik, och i Finland förbereds en gruva vars transportbehov blir aktuella senast år 2015–2016. I det avseendet är det motiverat att förlänga detta banavsnitt ända till Finland, vilket utskottet här föreslår.

Det har gjorts långtgående planer för bland annat Ishavsbanan i Tromsö fylke och Storfjords kommun. I så fall vore den kortaste rutten från Finland till Ishavet en förlängning av vår nordligaste bana, Kolaribanan, till Skibotn.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Tässä on hyvin tullut esille, että meillä on tiheämpiä alueita, minne pitää tehdä liikennesuunnitelmaa, mutta juuri harvaan asutuilla alueilla – esille on tullut meidän kaivosteollisuutemme pohjoisessa Suomessa – näen yhtä lailla tärkeiksi nämä poikittaiset ratayhteydet niin pohjoisen Suomen kuin keskeisen Suomenkin osalta, jotta voimme hyödyntää esimerkiksi Venäjän puuvarantoa.

Yksi tärkeä asia tässä tutkimuksessa on Pohjoismaiden kilpailukyky. Tällä hetkellä tuleva rikkidirektiivi, joka tulee voimaan vuoden 2015 alusta, vääristää aika lailla Euroopan sisäistä kilpailukykyä varsinkin Suomen osalta, ja näkisin, että tämä huomioitaisiin tässä selvityksessä. Näen, että kuitenkin ympäristöasioiden ja myös sitten kilpailukyvyn tulee mennä käsi kädessä. Meidän tulee hakea siihen ratkaisuja, joilla Pohjoismaatkin voivat olla kilpailukykyisiä niin tuotannollisesti, elinkeinotoiminnallisesti kuin myös matkailun osalta.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Det har tydligt kommit fram att vi har tättbebyggda regioner som vi måste göra trafikplaner för, men just på glesbygden – vår gruvindustri i nordliga Finland har nämnts – anser jag att de tvärsgående järnvägarna likaså är viktiga för norra och mellersta Finland för att vi ska kunna utnyttja till exempel virkesreserven i Ryssland.

En viktig fråga i den här undersökningen är de nordiska ländernas konkurrenskraft. För närvarande förvränger svaveldirektivet, som träder i kraft i början av år 2015, ganska kraftigt Europas interna konkurrenskraft speciellt för Finlands del, och jag skulle gärna se att detta beaktades i denna undersökning. Jag anser att miljöfrågor och konkurrenskraft bör gå hand i hand. Vi bör söka sådana lösningar att de nordiska länderna kan vara konkurrenskraftiga när det gäller såväl produktion, näringsliv som turism.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Aivan kuten edustaja Pirttilahti tässä totesi. Haluan vielä muistuttaa käytännön konkreettisesta seminaarista, jonka Suomen Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta järjestää 19.–21. marraskuuta Kolarin Ylläksellä, missä on perinpohjainen tutustuminen rakenteilla olevaan kaivokseen ja nimenomaan niihin yhteispohjoismaisiin logistiikan tarpeisiin, jotka sillä alueella tullaan toteuttamaan.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Det är precis som ledamot Pirttilahti här konstaterade. Jag vill ännu påminna om ett praktiskt, konkret seminarium som Finlands delegation i Nordiska rådet ordnar i Ylläs i Kolari den 19–21 november. Där får man bekanta sig ingående med gruvan som är under konstruktion och med just de samnordiska logistikbehov som kommer att tillgodoses i regionen.

Anders Eriksson (ÅF) (Ålands fremtid (ÅF) - Mittengruppen)

Miljø- og Naturresursudvalgets talsperson

Fru president! Klimatförändringens omfång och konsekvenser är alarmerande. Det tror jag att de flesta av oss är överens om. En global temperaturökning på över två grader celsius räknas som en gräns för vad våra samhällen kan tåla utan stora negativa konsekvenser. Det brådskar med åtgärder för att det inte skall bli för sent. Det behövs nya åtgärder, inte minst miljöinvesteringar. Detta kräver förstås finansering.

Norden har tre effektiva institutioner på det finansiella området, nämligen Nordiska investeringsbanken, NIB, som ägs tillsammans med tre baltiska länderna, Nordisk utvecklingsfond, NDF, och Nordiska miljöfinansieringssällskapet, i dagligt tal kallat NEFCO. Dessa institutioner utför i dag en mycket bra insats i klimatarbetet. Vi från miljö- och naturresursutskottet menar dock att institutionernas potential kanske inte utnyttjas fullt ut och att de kan åta sig flera större uppgifter både i Norden och globalt. Institutionerna tjänar olika ändamål, men tillsammans har de bred kompetens och kommer att vara till stor nytta de kommande åren.

NIB har den bästa möjliga kreditvärdigheten och kan därför finansiera sin verksamhet på mycket förmånliga villkor. Utskottet noterar också att NIB via andra banker bidrar till att finansiera små och medelstora verksamheter som uppfattas som viktiga för nya innovationer. Utskottet vill med detta förslag stödja denna utveckling.

NEFCO har hittills fokuserat på prövade teknologier. Utskottet menar att tiden är mogen att göra det möjligt för NEFCO att utnyttja sin unika position och erfarenhet för att främja utvecklingen av nya teknologier. Detta kan förstås medföra större risker för verksamheten, något man måste vara mycket observant på. Därför bör en utvidgning utformas på ett sådant sätt att de övriga delarna av NEFCO:s verksamhet absolut inte riskeras. Tiden är också mogen för att se på möjligheten att tillåta NEFCO att investera i nordiska projekt när man prövar nya klimat- och energilösningar.

NDF å sin sida etablerades för att stötta ekonomisk och social utveckling i låginkomstländer genom så kallade mjuka lån. En vidare utveckling är beroende av återbetalning av tidigare givna lån. Detta hindrar dock tillväxten. Utskottet menar att kapitaltillförsel ger NDF möjlighet att intensifiera sina insatser för fler klimatprojekt.

Därför föreslår miljö- och naturresursutskottet, för det första, att vi rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att vidareutveckla och stärka NIB:s utlåning till klimat- och energiprojekt, att, för det andra, tillföra mer kapital till NDF för att stötta klimatåtgärder i låginkomstländer, och att, för det tredje, göra det möjligt för NEFCO att delta i arbetet med innovationer och investeringar i oprövade miljö- och energiteknologier inom traditionella verksamheter och i Norden.

Eero Suutari (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Arvoisa rouva presidentti! Arktis on tulossa poliittisesti yhä tärkeämmäksi alueeksi, jolla haasteet viime vuosina ovat lisääntyneet huomattavasti ja tulleet näkyvämmiksi. Meneillään on suuria muutoksia, jotka, paitsi että ne vaikuttavat luontoon, ympäristöön ja ilmastoon globaalisella tasolla, myös vaikuttavat arktiseen yhteiskunnallisesti ja paikallisesti.

Arktiksessa tullaan potentiaalisesti tekemään joukko suuria ja vaativia panostuksia luonnonvarojen, kuten öljyn, kaasun ja mineraalien hyödyntämiseksi. Monet maat ja yritykset kohdistavat katseensa Arktikseen sitä mukaa, kun luonnonvarat muualla maailmassa vähenevät ja kustannukset niiden hyödyntämisestä nousevat.

Eräiden arvioiden mukaan neljännes maapallon vielä löytämättä olevista öljy- ja kaasuvaroista saattavat sijaita napapiirin pohjoispuolella. Arktiksen alueen luonnonvarojen mahdollinen hyödyntäminen voi merkitä hyvin suuria kuormituksia ympäristölle, ja ympäristökatastrofien riski tulee lisääntymään jyrkästi. Vaikutuksia kohdistuu myös näiden alueiden väestöön, kun suuren mittakaavan yritykset kohtaavat pienen mittakaavan yhdyskuntia. Siksi jokaisen arktisella alueella toteutettavan aloitteen on lähdettävä väestön ehdoista ja edellytyksistä. Tärkeintä on kuitenkin, että äärimmäisen herkkä luonto säästyy.

Tämän päivän modernit yhteiskunnat vaativat turvattua energiahuoltoa. Lisääntynyt kysyntä, kohoavat hinnat sekä ympäristö- ja ilmastouhat ovat asettaneet energiapolitiikan korkealle kansainvälisellä poliittisella agendalla ja energiaturvallisuuden kaltaiset käsitteet esiintyvät yhä useammin keskusteluissa.

Pohjoismaiden täytyy, kuten muidenkin EU-maiden, varautua tulevaisuuden haasteisiin turvatakseen energian saannin.

Ne suuret öljy- ja kaasuvarat, joiden odotetaan löytyvän Norjan edustalta, Barentsin mereltä, voivat pitkällä tähtäyksellä muodostua tärkeäksi energiaresurssiksi koko Euroopalle.

Parasta saatavissa olevaa teknologiaa on tällöin käytettävä, jottei tälle herkälle ympäristölle aiheuteta seuraamuksia.

Elinkeinovaliokunta on yhdessä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kanssa tehnyt ehdotuksen suositukseksi koskien energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa ja energiatutkimusta, jossa muun muassa viitataan sopimukseen North Sea Grid Initiative. Vastaava kartoitus on käynnistettävä Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteesta asianomaisten maiden kanssa koskien kaasutoimituksia Barentsin mereltä Pohjoismaihin.

Edellä esitetyn perusteella elinkeinovaliokunta ehdottaa näin ollen:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se kartoittaa mahdollisuuksia lisääntyvälle energiayhteistyölle asianomaisten maiden kanssa koskien kaasutoimituksia Barentsin mereltä Pohjoismaihin ympäristölliseen ja kestävään näkökulmaan perustuen ja että se kartoittaa arktisilla alueilla, muun muassa Grönlanti, Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi, harjoitettavaan kaivostoimintaan liittyvien yhteisten panostusten, esimerkkinä kuljetukset/infrastruktuuri, edellytyksiä ja tarvetta.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade fru president! Arktis är på väg att bli ett politiskt allt viktigare område där utmaningarna på senare år ökat betydligt och blivit synligare. Stora förändringar är på gång och de påverkar inte bara natur, miljö och klimat på global nivå utan också det arktiska, både samhälleligt och lokalt.

En rad stora och krävande satsningar kommer potentiellt att göras i Arktis för att utnyttja naturresurser såsom olja, gas och mineraler. Flera länder och företag riktar sina blickar mot Arktis i takt med att naturresurserna på andra håll i världen minskar och kostnaderna för att utnyttja dem stiger.

Enligt vissa bedömningar kan en fjärdedel av de olje- och gasfyndigheter som inte ännu hittats vara belägna norr om polcirkeln. Ett eventuellt utnyttjande av naturresurserna i Arktis kan innebära mycket stora belastningar på miljön och risken för miljökatastrofer kommer att öka markant. Konsekvenserna drabbar också befolkningen i områdena då storskaliga företag möter småskaliga samhällen. Därför bör varje initiativ som genomförs i det arktiska området utgå ifrån befolkningens villkor och förutsättningar. Huvudsaken är ändå att den extremt känsliga naturen skonas.

Dagens moderna samhällen kräver en tryggad energiförsörjning. Ökad efterfrågan, stigande priser samt miljö- och klimathot har placerat energipolitiken högt på den internationella politiska agendan, och begrepp såsom energisäkerhet förekommer allt oftare i debatterna.

De nordiska länderna måste, liksom andra EU-länder, förbereda sig på framtida utmaningar för att trygga tillgången på energi.

De stora olje- och gasfyndigheter som väntas hittas utanför Norges kust, i Barentshavet, kan på lång sikt bli en viktig energiresurs för hela Europa. Den bästa tillgängliga teknologin måste då användas för att undvika konsekvenser för denna känsliga miljö.

Näringsutskottet har tillsammans med miljö- och naturresursutskottet gjort ett förslag till rekommendation om energieffektivitet, förnybar energi och energiforskning med hänvisning till bland annat avtalet *North Sea Grid Initiative*. En motsvarande kartläggning om gasleveranser från Barents hav till de nordiska länderna måste startas på initiativ av Nordiska ministerrådet tillsammans med berörda länder.

Med utgångspunkt i ovanstående föreslår näringsutskottet följande:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att kartlägga möjligheterna till ett ökat bärkraftigt energisamarbete med berörda länder gällande gasleveranser från Barentshavet till de nordiska länderna ur en miljömässig och hållbar synvinkel samt att kartlägga förutsättningarna för

och behovet av gemensamma satsningar, till exempel på transport/infrastruktur, när det gäller gruvverksamheten i de arktiska områdena, bland annat Grönland, Finland, Island, Norge och Sverige.

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Fru president! Jag har noggrant tagit del av det här förslaget. Jag uppskattar att det i första att-satsen noteras och att man stryker under att det ska vara ur ett "miljömässigt och hållbart perspektiv". Men jag saknar det i den andra att-satsen. Därför skulle jag vilja vädja till utskottets talesperson att svara på om man är beredd att också i andra att-satsen, efter Grönland, Finland, Island, Norge och Sverige, lägga till "utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv".

Bjørt Samuelsen (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Dette er et forslag om økt nordisk samarbeid i Arktis, og selvfølgelig støtter Den venstresocialistiske grønne gruppe opp om økt økonomisk samarbeid når det handler om energisamarbeid og utvikling av miljøvennlig teknologi. Forslaget omhandler også å utbygge samarbeidet med Russland.

Det som dette forslaget, sammen med mange andre forslag, som blir behandlet på denne sesjonen, understreker, er betydningen av Arktis både i utviklingen av verdensøkonomien og ikke minst i utviklingen av den nordiske økonomien.

«*Arctic five*», som er Canada, Russland, Norge, Danmark – eller det vil sige Grønland – og USA, er veldig viktige land når vi snakker om utvikling av Arktis, og så har vi Island, Sverige og Finland som også sitter i Arktisk råd. Det nordiske landet som selvfølgelig er midt i sentrum av hele denne debatten, er Grønland. Grønland blir omdreiningspunktet for all utvikling av ny utenrikspolitikk og økonomisk politikk, når vi snakker om Arktis. Jeg tror ikke, det vil gå lenge, før dette høye parlament vil omtale Grønland som et land, og ikke som et område.

Forslaget vedrører også det økte samarbeidet med Russland i forbindelse med økt skipstrafikk gjennom Nordøst- og Nordvestpassasjen. Her ligger også Færøyene midt i smørøyet i forbindelse med den økte trafikken – en meget stor del av den vil jo passere øyriket. Det er utrolig viktig at man forstår det i dette høye tinget; at de viktigste støttespillerne må sitte ved bordet, når man planlegger utenrikspolitikk og når man planlegger næringspolitikk. Hvis vi tenker på den voksende shippingindustrien, den voksende cruiseturismen og den voksende offshorenæringen – både på Grønland og på Færøyene forventer man jo å ha oljeindustri om noen år – er det utrolig viktig at man forstår at man er nødt til å ta med disse landene direkte i de planene som skal legges for politikken. Vi har jo sett at de nordiske land har besluttet seg for å gå sammen om en utenrikspolitikk, og jeg vil benytte anledningen til å nevne at det er viktig at Grønland, Færøyene og Åland sitter direkte ved bordet!

Man ønsker også å gi EU en større rolle ved at de skal bli permanent observatør i Arktisk råd. Her vil jeg bare vise til at det er utrolig viktig at man bevarer den maktbalansen som er i dag, at man sikrer at Grønland og de andre landene i Arktis kan bestemme, hvem som får lov til å bli observatører i Arktisk råd.

Eero Suutari (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa presidentti! Ymmärsin, että pyydettiin, voisiko neuvoston suosituksen Pohjoismaiden ministerineuvostolle toisen että-lauseen loppuun lisätä kestävä näkökulma. Uskoisin sillä perusteella, mitä elinkeinovaliokunnan sisällä on keskusteltu, että, jos tämä riittää, hyvin voidaan siihen päätteeksi laittaa edellytyksiä ja tarve kestävään näkökulmaan liittyen.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag förstod att det frågades om ett hållbart perspektiv kunde läggas till slutet av den andra att-satsen i rådets rekommendation till Nordiska ministerrådet. Utifrån vad näringsutskottet har diskuterat skulle jag tro att vi, om detta räcker, på slutet väl kan lägga till förutsättningar och behov i anslutning till ett hållbart perspektiv.

Jan Lindholm (MP) (Miljöpartiet (MP) - Mittengruppen)

Fru president! I den här frågan blir konflikterna mellan de kortsiktiga näringslivsintressena och de långsiktiga och globala miljöintressena väldigt tydliga. Redan i dag är de kända reserverna av fossila resurser fem sex gånger större än vi kan tillåta oss att utnyttja under det här seklet. Det är inte så att två graders ökad temperatur skulle leda till negativa konsekvenser som inte är så farliga, utan det är så att två grader är gränsen för de konsekvenser som vi tror är möjliga att hantera. En temperaturökning bortom det leder till förändringar och förutsättningar för vår civilisation som vi förmodligen inte klarar av att hantera. Det är det som är verkligheten.

Visst finns det många resurser som inte har de konsekvenserna. Den del som gäller mineraler lämnar jag alltså därhän. Jag koncentrerar mig på de fossila resurser som man i de här förslagen underförstått talar om att man skulle kunna nyttja. Jag menar att en framåtriktad, konstruktiv näringspolitik borde innehålla någon form av strategi för att se till att man har metoder för att minska uttag av redan kända fossila reserver i andra delar av världen om man avser att ta upp dem här, i de områden som är förknippade med vissa lokala problem när det gäller miljöhänsyn. Om man inte gör det, om man inte har en sådan strategi innebär det att man bidrar till att skynda på den utveckling som vi i andra sammanhang säger att vi inte vill se, nämligen en accelererad temperaturhöjning, en accelererad klimatförändring med allt fler och svårare konsekvenser för livsmedelsproduktion, för dricksvatten och så vidare.

Om vi ska ta det ansvaret måste vi koppla samman det med en politik för ökat uttag. Jag förstår att det finns länder i Norden som ser det här som möjligheter. Jag förstår det, men vi måste ändå koppla det till ett globalt hänsynstagande. Vi måste koppla det till en metod för att se till att det totala tillflödet av fossila resurser för användning på den globala marknaden inte ökar utan att vi i stället utvecklar metoder så att vi kan få det att minska. Jag ser det ju som självklart att en av de första sakerna då borde vara att tänka långsiktigt, att ha ett hushållningsperspektiv. Vad är de här resurserna värda om hundra år? Ta det perspektivet i stället! Spara dem tills det kanske är möjligt att använda dem utan att bidra till att vi allt snabbare hamnar i den situation vi inte vill ur ett klimatperspektiv.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Käsittelemme siis Suomen valtuuskunnan enemmistön allekirjoittamaa jäsenehdotusta, joka on sitten saanut elinkeinovaliokunnassa arvoisensa käsittelyn Pohjoismaiden talousyhteistyöstä arktisella alueella.

Yleisesti on helppo yhtyä valiokunnan puheenvuoron esittäneen edustaja Suutarin analyysiin tilanteesta arktisella alueella ja sen merkityksestä. Minusta tässä esitetty lisäys toiseen että-lauseeseen kestävästä näkökulmasta on myös kannatettava.

Suomen esityksessä oli myös mukana Arktiseen neuvostoon liittyen ajatus siitä, että Euroopan unioni saataisiin sinne pysyväksi tarkkailijaksi. Valiokunta toteaa lausunnossaan, että tämä on syytä siirtää puhemiehistön käsittelyyn. Toivon, että se saa siellä myönteisen näkemyksen.

Kolme asiaa haluaisin nostaa tässä esille.

On erittäin tärkeää, että otamme Pohjoismaissa vakavasti ympäristöyhteistyön, jota tuossa alkuperäisessä jäsenehdotuksessa esitämme. Me toimimme niin lähellä raja-alueita, että omat toimenpiteemme kussakin maassa vaikuttavat ympäristöön toisessa maassa. Siksi olisi hyvä laatia arktiselle alueelle yhteiset ympäristönormit, joita sekä kaivosteollisuudessa että muutoinkin energiateollisuudessa noudatetaan. Kaivosprojektit ovat rajat ylittäviä projekteja, ja erityisesti vesienhallinta siellä on haasteellista arktisissa olosuhteissa. Siksi tämä alkuperäisessä esityksessämme ollut ympäristönäkökulma on syytä painokkaasti jatkokäsittelyssä ottaa huomioon.

Meillä on esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välillä 550 kilometriä pitkä yhteinen rajajoki, ja juuri tämän vesistön molemmin puolin sama yhtiö rakentaa kaivosta esimerkiksi Pajalassa ja Kolarissa aivan rajan pintaan niin, että on erittäin tärkeää, että otamme vakavasti tämän vesienhallintakysymyksen.

Siinä on myös kysymys EU-yhteistyöstä, sillä tiedän, että on mahdollista saada, jos yhdessä näihin panostamme esimerkiksi tuolla rajajokialueilla, Euroopan unioni isoksi rahoittajaksi.

Toinen kysymys tässä on työvoimakysymys. Ihmiset tulevat liikkumaan kaikkien kolmen Pohjoismaan alueella Pohjoiskalotilla näissä kaivoksissa töissä. Se on otettava huomioon.

Kolmantena, mistä täällä on jo aikaisemmin meillä ollut puhetta, ovat liikennelogistiikkaratkaisut, jotka tukevat tuolla sekä ihmisten liikkumista, matkailun toimintoja että etenkin kaivosten liikennetarpeita.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Vi behandlar alltså ett medlemsförslag som undertecknats av en majoritet i Finlands delegation och som sedermera fått en värdig behandling i näringsutskottet i fråga om Nordens ekonomiska samarbete på det arktiska området.

Allmänt taget är det lätt att hålla med utskottets talesman, ledamot Suutaris analys av läget i den arktiska regionen och dess betydelse. Jag tycker att det föreslagna tillägget till den andra att-satsen om en hållbar synvinkel också är värt att understöda.

När det gäller Arktiska rådet innehöll Finlands förslag också en tanke om att Europeiska unionen borde fås med som en permanent observatör. Utskottet konstaterar i sitt yttrande att detta bör behandlas av presidiet. Jag hoppas att det får ett positivt bemötande.

Jag vill lyfta fram tre saker.

Det är mycket viktigt att vi i Norden tar allvarligt på miljösamarbetet som vi föreslår i vårt ursprungliga medlemsförslag. Vi agerar så nära gränsområdena att våra egna åtgärder i vart och

ett land påverkar miljön i ett annat land. Därför vore det bra att göra upp gemensamma miljönormer för den arktiska regionen som både gruvindustrin och energiindustrin i övrigt skulle följa. Gruvprojekt är gränsöverskridande projekt, och speciellt vattenförvaltningen är en utmaning i arktiska förhållanden. Därför är det skäl att ge den miljösynvinkel som fanns i vårt ursprungliga förslag stor tyngd i den fortsatta behandlingen.

Vi har till exempel en 550 kilometer lång gemensam gränsälv mellan Finland och Sverige, och på bägge sidor av just detta vattendrag bygger samma bolag en gruva helt invid gränsen, i Pajala och Kolari, så det är mycket viktigt att vi tar den här vattenförvaltningsfrågan på allvar.

Det handlar också om EU-samarbete, för jag vet att det är möjligt att få med Europeiska unionen som en stor finansiär om vi satsar på dessa frågor till exempel i denna gränsälvsregion.

En annan fråga är arbetskraften. Människor kommer att röra sig mellan alla tre nordiska länder på Nordkalotten för att arbeta i dessa gruvor. Det måste beaktas.

För det tredje – och det har vi redan tidigare talat om här – har vi trafik- och logistiklösningarna som stöder såväl människorna som rör sig på området, turismfunktionerna som i synnerhet gruvornas trafikbehov.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS))

Ålands näringsminister

Fru president,

De nordiska länderna har som ni vet en lång tradition av politiskt samarbete.

Vi har en gemensam historia, likheter i de sociala välfärdssystemen och den demokratiska regeringsformen.

Norden är en region med tillväxt och utveckling, men det finns skillnader i välstånd både mellan och inom de nordiska länderna.

Regionalpolitik handlar om att investera i människor. Det är den politik som syftar till att skapa balans mellan olika delar av en stat eller en region.

Traditionellt har regionalpolitiken, särskilt i de nordiska länderna, varit inriktad på att omfördela resurser mellan olika regioner och att genom industrietableringar ekonomiskt skapa tillväxt i de delar av landet som drabbats av utflyttning och arbetslöshet. De senaste 10-15 åren har det dock skett en omsvängning i regionalpolitiken. Idag ligger fokus i större utsträckning på att möjliggöra regionala initiativ och samla olika aktörer i regionerna för att skapa tillväxt.

Den gemensamma nordiska regionalpolitiken fokuserar på att skapa bättre livsvillkor i hela Norden och bidra till utveckling av hela nordens innovativa förmåga och ekonomiska tillväxtpotential.

Den nordiska regionalpolitiken ska hjälpa regionerna att bättre utnyttja sin potential, stärka konkurrenskraften och öka sysselsättningen. Viktigt är dock att påpeka att regionalpolitiken måste samverka med andra politikområden för tillväxt och utveckling och göra de nordiska länderna och regionerna mer konkurrenskraftiga och attraktiva för investeringar.

Men de regionala förutsättningarna och utmaningarna ser olika ut. Högre arbetslöshet leder till förutom förödelse för individen ökade kostnader för samhället och minskande skatteintäkter som får tydliga konsekvenser för vård, skola och omsorg, otillräcklig service och på sikt lägre tillväxt.

Genom att öka tillgänglighet och förbättra infrastrukturen t.ex. genom att se till att det finns snabbare internet, utbyggnad av IT-struktur baserad på fiber, och uppmuntra till innovation och företagande kan fler och bättre jobb skapas. Genom ökad sysselsättning och ökat företagande kan den negativa trenden ofta vändas.

Det regionalpolitiska samarbetsprogrammet 2013 - 2016 har tagits fram under det Norska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet. Det behandlades av de nordiska ministrarna för närings-, energi- och regionalpolitik i oktober 2012. Samarbetsprogrammet anger riktlinjerna för det nordiska regionalpolitiska samarbetet under de kommande fyra åren. Det kompletteras varje år av ett ordförandeskapsprogram med prioriterade initiativ för det kommande året.

Målet med samarbetsprogrammet är en hållbar regional tillväxt i hela Norden, att lokala, regionala och centrala myndigheter i Norden ska bli inspirerade av goda lösningar samt att ge ökad kunskap och underlag för vidareutveckling av regionalpolitiska perspektiv och initiativ.

Den nordiska regionalpolitiken omfattar utvecklings- och innovationspolitik, välfärds- och demografiutveckling, utmaningar för ett hållbart samhälle och internationellt regionalt samarbete.

De nordiska regionalministrarna har valt att fokusera sitt arbete till tre huvudsakliga insatsområden.

Ni hörde statsministrarna under toppmötet i tisdags återkommande nämna den demografiska förändringen framöver som en av de största utmaningarna vi har för vår välfärd. Vi blir allt fler som blir allt äldre, vilket givetvis förändrar försörjningskvoten. Statistiskt lever en flicka som föds idag tills hon blir 100 år gammal. Detta är givetvis något som är glädjande men även något som är en stor utmaning och kommer tvinga fram ett nytänkande i förhållande till välfärdstjänster. Detta område har en klar regional dimension.

En annan stor utmaning gäller Arktis som står inför en våldsam utveckling som sätter hela denna del av världen under stor press, både miljömässigt och samhällsmässigt. Denna utveckling måste ske på ett hållbart sätt, klimatförändringen medför stora utmaningar men öppnar även upp för många nya affärsmodeller. En genomtänkt regional politik kan länka olika politikområden samman och bidra till en hållbar utveckling i Arktis.

Statsministrarna pekade även på grön tillväxt och en grön omställning som en nödvändighet om vi i Norden ska klara av att bevara vår höga levnadsstandard. Här kan våra olika regioner göra skillnad.

Vilka insatser föreslår då ministerrådet?

Inom en regionalt hållbar välfärdsutveckling ska programmet stödja insatser för den demografiska utvecklingen, vidareutveckling av offentliga och privata tjänster, ökad attraktivitet för lokalsamhällen och mobilisering av arbetskraft samt att underlätta för att rekrytera och behålla arbetskraft med relevant kompetens.

Inom En hållbar näringslivsutveckling i Arktis ska programmet stödja och utveckla framtidsscenarier för en hållbar näringsutveckling gällande möjligheterna med fiskeriresurserna, olja och gas samt mineralfyndigheterna men även sett ur ett turistiskt perspektiv. Viktigt är det som tidigare påpekats här i dag om hållbarhetsdimensionen i det programmet. Programmet ska även bidra till en vidareutveckling av den politiska debatten genom ökat kunskapsunderlag.

Inom grön tillväxt i alla regioner ska programmet bidra till utveckling av mer kunskap om förutsättningarna för miljöinriktat entreprenörskap och innovation samt utveckla exempel på

hållbara stads- och bymönster som kan vara goda modeller för olika regioner i Norden och Europa. Förnyelsebara resurser är svårare att ta tillvara i storstäderna, men förutsättningarna finns i glesbygden med framförallt vind och biomassa som en oerhört viktig resurs.

Regionalpolitik handlar om att skapa förutsättningar för att människan ska kunna utveckla sina egen regioner, det handlar alltså om ökad infrastruktur, IT-utbildning och satsningar på välfärdstjänster.

Jan Lindholm (MP) (Miljöpartiet (MP) - Mittengruppen)

Næringsudvalgets talsperson

Fru president! Fredrik Karlström berörde den demografiska utmaningen, alltså det faktum att det blir fler äldre att försörja för de yngre. I debatten framstår det ofta som ett argument för att vi behöver bli fler unga. Jag skulle vilja säga att den demografiska utmaningen är precis den omvända.

Den demografiska utmaningen handlar om att vi vet att den här planeten utan fossila reserver långsiktigt kan försörja en miljard eller möjligen en och en halv. Någon gång måste befolkningskurvan vika av nedåt. Det räcker inte med att den planar ut. Många forskare säger i dag att den kanske planar ut vid nio miljarder, men hur får vi den att också gå ned? Det är den stora utmaningen.

Vi måste alltså acceptera att vi i framtiden eller redan nu måste kunna försörja många gamla med väldigt få unga om vi ska få en snabb utveckling åt det håll som är långsiktigt hållbart.

Eero Suutari (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Arvoisa rouva presidentti! Elinkeinovaliokunnan mielestä yhteistyöohjelman luonnoksessa nimetyt kolme pääpanostusaluetta ovat erikseenkin tärkeitä ja kiinnostavia osa-alueita. Pohjoismaiden kohtaamat väestökehityksen haasteet ovat tärkeä kysymys, joka edellyttää suuria taloudellisia ja yhteiskunnallisia panostuksia lähivuosina. Tässä Pohjoismaat voivat ja niiden pitääkin hyödyntää toistensa kokemuksia ja tehdä yhteistyötä tärkeissä panostuksissa.

Aiemman kesäkuun 2012 yhteistyöohjelmaluonnoksen perusteella valiokunta toivoi liityntää pohjoismaisen yhteistyön muiden sektoreiden toimintaan, esimerkiksi näkemystä siitä, miten ohjelma voi täydentää ja kehittää vihreän kasvun aloitetta. Sama koskee ohjelmaan sisältyviä arktisen alueen elinkeinokehityksen linjauksia, joita kuvaillaan useiden haasteiden ja ongelmien osalta, mutta liityntä käynnissä olevaan toimintaan puuttuu suurelta osin.

Valiokunnan mielestä ohjelmassa ei myöskään käsitelty sitä, miten pohjoismaisessa yhteistyössä tulisi suhtautua Pohjoismaiden ulkopuoliseen toimintaan EU:n, pohjoisen ulottuvuuden ja Itämeri-yhteistyön saralla.

Ohjelmassa mainitaan lisäksi innovaatiopanostukset, mutta valiokunta katsoi, että tässä yhteydessä on tärkeä puhua tutkimus- ja innovaatiopanostuksista, sillä nämä kaksi osa-aluetta kuuluvat tiiviisti yhteen.

Kesäkuun ohjelmaluonnoksessa todettiin, että raja-alueyhteistyön lähtökohtana on, että pohjoismaiset raja-alueet ovat usein maansa syrjäseutualueita samalla, kun rajat sinänsä luovat esteitä yritysten ja työntekijöiden liikkuvuudelle rajojen yli. Valiokunnan mielestä tämä on väärä

näkökulma, sillä esteet muodostuvat maiden erilaisista laeista ja säännöksistä sekä niiden soveltamisesta, ei itse rajoista. Valtioiden raja on vain maantieteellinen käsite.

Valiokunta toivoi suurempaa ja laajempaa kohdennusta, osallistumista, työtä ja näkökulmaa ohjelmassa mainittujen lakien, asetusten, direktiivien ja säännösten yhtenäistämiseen, soveltamiseen sekä toteuttamiseen. Syyskuun 2012 luonnoksessa, joita ministerit käsittelivät kokouksessa 11. lokakuuta, on otettu huomioon valiokunnan näkemykset, mistä valiokunta on kiitollinen.

Elinkeinovaliokunta kaipaa tulevaisuuden pohjoismaiseen aluepolitiikkaan kuitenkin selkeämpää visiota ja selkeämmin toimintaan suuntautuvaa lähestymistapaa. Koska yhteistyöohjelma on lähestulkoon valmis, ehdotetaan kuitenkin, että Pohjoismaiden neuvosto hyväksyisi ministerineuvoston ehdotuksen.

Arvoisa presidentti! Edellä esitetyn perusteella elinkeinovaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa ministerineuvostolle, että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen uudeksi aluepoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi vuosille 2013 – 2016 ministerineuvoston ehdotuksessa kuvatulla tavalla ja ottaen huomioon mietinnössä esitetyt näkemykset ja että se tulevissa toiminta- ja yhteistyöohjelmissa valitsee selkeämmin toimintaan suuntautuvan lähestymistavan sisältäen selkeitä tavoitteita ja toimia, joita voidaan seurata ja arvioida.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade fru president! Näringsutskottet anser att de tre huvudsakliga satsningsområdena som nämns i utkastet till samarbetsprogram är viktiga och intressanta delområden också vart för sig. De nordiska länderna ställs inför utmaningar i befolkningsutvecklingen, och det är en viktig fråga som kräver stora ekonomiska och samhälleliga satsningar under de närmaste åren. Här kan och bör de nordiska länderna dra nytta av varandras erfarenheter och samarbeta i viktiga satsningar.

På basis av det tidigare utkastet till samarbetsprogram från juni 2012 önskade utskottet en koppling till andra sektorers verksamhet i det nordiska samarbetet, till exempel en synpunkt på hur programmet kan komplettera och utveckla initiativet till grön tillväxt. Detsamma gäller programmets linjedragningar om näringsutvecklingen i den arktiska regionen. Dessa beskrivs i anslutning till flera utmaningar och problem, men kopplingen till den pågående verksamheten saknas till stor del.

Utskottet anser att programmet inte heller behandlar frågan om hur vi i det nordiska samarbetet borde förhålla oss till utomnordisk verksamhet inom EU, den nordliga dimensionen och Östersjösamarbetet.

I programmet nämns också satsningar på innovation, men utskottet ansåg det viktigt att i detta sammanhang tala om satsningar på forskning och innovation eftersom dessa två delområden är tätt sammankopplade.

I programutkastet i juni konstaterades att utgångspunkten för samarbetet i gränsregionerna är att de nordiska gränsregionerna ofta är glesbygder i sina respektive länder, samtidigt som gränserna i sig skapar hinder för företagens och arbetstagarnas rörlighet över gränserna. Utskottet anser att detta är en felaktig synvinkel, för hindren består av olika lagar och bestämmelser i länderna samt hur de tillämpas, inte gränserna i sig. Statsgränser är bara ett geografiskt begrepp.

Utskottet önskade större och mer omfattande allokering, deltagande, arbete och perspektiv i förenhetligandet, tillämpningen och verkställandet av de lagar, förordningar, direktiv och bestämmelser som nämns i programmet. I utkastet från september 2012 som ministrarna behandlade vid mötet den 11 oktober har utskottets synpunkter beaktats, och det är utskottet tacksamt för.

Näringsutskottet efterlyser ändå en klarare vision och ett mer handlingsinriktat grepp i framtidens nordiska regionalpolitik. Eftersom samarbetsprogrammet är nästan färdigt föreslår utskottet dock att Nordiska rådet godkänner ministerrådets förslag.

Ärade president! Med utgångspunkt i ovanstående föreslår näringsutskottet att Nordiska rådet rekommenderar ministerrådet att genomföra ministerrådets förslag till nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram för åren 2013 – 2016 på det sätt som beskrivs i ministerrådets förslag och med hänsyn till i betänkandet framförda synpunkter, samt att det i kommande handlings- och samarbetsprogram väljer ett mer handlingsinriktat grepp inklusive klara mål och åtgärder som kan följas upp och bedömas.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Äsken valiokunnan näkemyksistä saamamme esittely oli erittäin hyvä, ja siinä on myös riittävästi kritiikkiä tuohon. Siinä vaaditaan konkretiaa tältä toiminnalta.

Yksi raja-alueita koskeva ehdotus on se, mikä on Suomen ulkoasiainvaliokunnan mietinnön Suomen rajaestekeskustelun yhteenveto-osassa todettu asia: Esimerkiksi Suomen ja Ruotsin yhteinen pitkä raja-alue Tornionlaakso otettaisiin eräänlaiseksi pilottialueeksi, jossa testattaisiin, miten voidaan pienillä lainsäädäntömuutoksilla, jotka kohdennetaan ihmisten ja väestön kannalta tärkeisiin kohteisiin, saada hyötyä tuolla alueella. Sitten näitä kokemuksia voitaisiin laajemmin kohdistaa kaikkiin Pohjoismaihin ja kaikille alueille.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Det var en mycket bra presentation av utskottets synpunkter som vi nyss fick, och den innehåller också tillräckligt mycket kritik. Det krävs konkretion av den här verksamheten.

Ett av förslagen som gäller gränsregionerna är en sak som konstaterats i sammanfattningen av Finlands utrikesutskotts betänkande om Finlands gränshinderdebatt. Den långa gemensamma gränsregionen Tornedalen skulle till exempel bli ett slags pilotregion där vi kunde testa hur vi uppnår nytta i regionen genom små lagstiftningsändringar, inriktade på områden som är viktiga för människorna och befolkningen. Dessa erfarenheter kunde sedan i bredare omfattning tillämpas i alla nordiska länder och alla områden.

Bjørt Samuelsen (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Ærede præsident. Bæredygtig udvikling og grøn vækst støtter vi selvfølgelig fuldt ud i VSG-gruppen, og hvem kan være imod det? Dette er et fint dokument med mange gode intentioner, men jeg savner måske nogle meget konkrete beskrivelser af, hvad man har gjort, og konkrete forslag til, hvad man vil gøre.

Et fokus, der mangler i dette dokument, når det gælder problemstilling er om geografiske forandringer. Det er særlig kvinderne og de unge, der flytter fra nogle områder, altså de områder, hvor der er nedgang i befolkningstallet i Norden og de enkelte nordiske lande. Derfor vil jeg bruge to minutter på at fremlægge et forslag, som VSG-gruppen lægger frem, og som vi håber vil blive godt modtaget af dette høje Ting.

Det er et medlemsforslag om, at de nordiske lande skal gå sammen om en strategi og konkrete politiske tiltag til at forebygge fraflytning og stimulere tilflytning af kvinder i de områder og lande i Norden, der er truet af befolkningsnedgang. Helt konkret handler det om, at regeringerne skal arbejde for at fremlægge en målrettet strategi for at forebygge fraflytning, at strategien skal indeholde meget konkrete forslag til, hvordan der skabes flere kvinderelaterede arbejdspladser, og ikke mindst, hvordan man skal forbedre mulighederne for, at kvinder starter deres egen virksomhed. Samtidig må man have mulighederne for uddannelse med, både ungdoms- og voksenuddannelse, og handlingsplaner for at mindske kønsrelateret vold, sådan at man kan sikre behovet for velfærd, sundhed og trygge omgivelser for kvinder og deres børn.

Når jeg specielt nævner kvinder, betyder det ikke, at det ikke er lige så vigtigt at sikre, at mænd ikke fraflytter disse områder, eller at de flytter tilbage, men vi ved, at det største problem er med kvinder, der rejser bort, får en uddannelse og har meget mindre incitament til at rejse tilbage. Derfor er det nødvendigt. Det er måske lidt gammeldags at snakke om det her med særligt fokus på kvinder, men det er vigtigt, at vi gør det, når tallene så konkret viser, at man må gøre noget specielt for kvinder. Man må i hvert fald have det med i forslaget, hvis det skal lykkes, ellers er der en blind vinkel og en del af problemet, man slet ikke ser. Tak for ordet.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS))

Fru president! Vi tar till oss utskottets synpunkter, men jag kan också konstatera att demografin är ett faktum som gör att vi blir fler och fler. Befolkningen på jorden ökar, så också i Norden. Det gör att välfärdstjänsterna kommer att behöva bli mycket mer smarta framöver. Där tror jag att IT är en av de stora sektorerna som kommer att rädda välfärden i framtiden.

När det sedan gäller forskning och samarbete är det någonting som ministerrådet redan i dag arbetar mycket med i form av många olika institutioner och organisationer både i Norden och i Europa. När det kommer till de konkreta insatserna är det ämbetsmannakommittén som kommer att jobba vidare med de frågorna. De konkreta arbetsgrupperna kommer att tillsättas och jobba vidare under de kommande åren med strategidokumentet, som är en fingervisning och vägledning till hur ministerrådet vill arbeta vidare med regionalpolitiken i Norden.

Per Olaf Lundteigen (Sp) (Senterpartiet (Sp) - Mittengruppen)

Ministerrådsforslaget om et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for 2013 til 2016 gjelder et svært viktig tema for de perifere regionene i Norden – regioner som svekkes som attraktive arbeids- og bosteder for dyktig og godt utdannet ungdom. Denne svekkelsen har sin årsak i politisk ideologi hvor sentralisering av arbeid, kapital og bosetting er sentralt. Situasjonen blir stadig mer alvorlig for våre geografiske utkanter og de dyktige menneskene som har sitt arbeid der. Som representant for det grønne Senterpartiet er det viktig for meg å motarbeide en slik sentralisering og skape grunnlag for desentralisering av attraktive arbeidsplasser innenfor vår blandingsøkonomi.

Det regionalpolitiske samarbeidsprogrammet har fokus på grønn vekst i alle regioner, og økonomisk attraktive arbeidsplasser er også grunnleggende for regional bærekraftig velferdsutvikling – altså svært viktige tema.

Næringsutvalget, som jeg er medlem av, savner en tydelig visjon og handlingsorientert innfallsvinkel på den framtidige nordiske nærings- og regionalpolitikken.

Det som særpreger de perifere regioner i Norden, er fornybare naturressurser – sjølve grunnlaget for den grønne veksten. Derfor: Programmets viktigste del burde være hvordan gjøre de fornybare naturressursene mer økonomisk lønnsomme på en sånn måte at de kan vare evig. Altså; legge grunnlag for debatt og endre økonomiske rammebetingelser i en slik retning. Dette krever blant annet nye økonomiske virkemidler; økt skattlegging av ikke-fornybart karbon fra olje og gass, og tilsvarende stimulering av fornybart karbon fra planter, samt en forskningsstøtte til utvikling av ny teknologi innenfor områdene bioøkonomi og biokjemi. Stikkord kan være treforedling, overgang fra papir til biokjemiske produkter, som er svært, svært sentrale. Det må bli en viktig del av det regionalpolitiske samarbeidet om det skal føre til styrking av de perifere regioner samtidig som veksten i forbruk av ikke-fornybart karbon dempes.

Jeg ser fram til å høre ministerens standpunkt.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Juuri edellisen puhujan näkökulmasta heräsi tässä keskustelun mielenkiinto siihen, miten meillä eri Pohjoismaissa juuri tähän asumiseen liittyvät asiat ovat ja millä tavalla viranomaiset suhtautuvat siihen, kuinka haja-asutusalueella ihmiset asuvat ja niiden lupakäytäntöihin ja säännöksiin.

Meillä Suomessa on vähän vallalla viranomaisten toimesta tällä hetkellä se, että nuoret perheet ja lapsiperheet eivät saisi haja-asutusalueille enää muuttaa. Tämä näkyy ihan kunnallisten ja muitten toimintojen osalta. Silloinhan tämä vie meidän alueilta, reuna-alueilta elinvoimaa, varsinkin kun siellä eivät enää lapset leiki ja vanhempi väestö koko ajan vanhenee.

On erittäin tärkeää, että meillä on myös reuna-alueilla kasvukeskusten ulkopuolella elävää toimintaa, vahvasti elinkeinotoimintaa. Tässä esityksessä tulisi vahvasti ottaa huomioon, että kaikki toiminnot eivät keskittyisi kasvukeskuksiin.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Den föregående talarens synvinkel väckte intresse för hur det ligger till med boendet i våra olika nordiska länder, hur myndigheterna förhåller sig till det, hur folk bor i glesbygden samt för licenspraxis och bestämmelser.

Hos oss i Finland är det något av en rådande inställning hos myndigheterna att unga familjer och barnfamiljer inte längre skulle få flytta till glesbygden. Detta märks i kommunala och andra verksamheter. Det berövar ju våra regioner, våra randområden, på livskraft speciellt då barn inte längre leker där och den äldre befolkningen hela tiden åldras.

Det är ytterst viktigt att vi har levande verksamhet, gott om näringsverksamhet, också i randområdena utanför tillväxtcentren. Stor vikt borde i detta förslag fästas vid att all verksamhet inte koncentreras till tillväxtcentren.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS))

Fru president! Låt mig återgå till det förra anförandet och säga att grön tillväxt är nyckeln till framgång för Norden. Det är vi helt eniga och överens om. Är det någonstans som grön tillväxt fungerar så är det i glesbygden och på landsbygden. Där finns förutsättningar för vindkraft, för biomassa, ja, det finns otroliga förutsättningar som baserar sig på en förståndig ekonomi. Det måste dessutom vara en ekonomisk bärkraftighet i de affärsmodeller som lyfts fram. Det ligger i

själva naturen att det finns pengar att tjäna på att göra en omställning mot grönare tillväxt. Jag ser därför inte några konflikter med ministerrådets förslag och de riktlinjer som visar vägen för de kommande fyra åren. Det kommer att bli en bra grund för arbetsgruppen att jobba vidare från. Det kommer att vara starkt fokus på just dessa tre insatsområden, och där är grön tillväxt det kanske viktigaste som genomsyrar alla områden i Norden.

Per Olaf Lundteigen (Sp) (Senterpartiet (Sp) - Mittengruppen)

Det er opplagt at mulighetene ligger der, men hvis vi virkelighetsorienterer oss, hvis vi lever blant de menneskene som er ute i denne grønne virkeligheten, vil de fleste erfare at den økonomiske muligheten for å skjøtte disse naturressursene er svært dårlig i forhold til alternativet. Jeg vil be om at ministeren realitetsorienterer seg på det punktet, for forholdene er slik i dag at det er svært lite økonomisk attraktivt å satse på de grønne næringene, og det er det som er hele essensen. Det må endres for at vi skal få endret atferd.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS))

Fru president! Människor reagerar alltid logiskt, och det är klart att man försöker tjäna pengar på de möjligheter man har. Där måste vi politiker ge dessa möjligheter för att även stimulera till satsningar inom grön tillväxt framöver. Det finns pengar att tjäna inom grön tillväxt. Det finns mycket pengar att tjäna framöver. Vi ser att våra strukturfonder, i alla fall i de länder som tillhör Europeiska unionen, fokuserar just på att nå de mål som Europa 2020 har ställt upp. Det finns incitament för politiker att gynna just den gröna tillväxten. Jag ser, som sagt, inte att det finns någon konflikt i detta, utan det är ett steg vidare för att uppfylla de mål som vi alla vill ha, en blomstrande grön framtid i Norden, som kan vara ett exempel för resten av Europa och världen. Det handlar om hur man ska bedriva grön tillväxt på ett sätt som också gynnar de regionala områdena.

Per Olaf Lundteigen (Sp) (Senterpartiet (Sp) - Mittengruppen)

Det er riktig at det fins penger å tjene, men jeg vil påstå at det er mer unntaket enn regelen. I Nordens tre land Finland, Sverige og Norge er skogbruket svært sentralt. Situasjonen i skogbruket i alle tre land er svært bekymringsfull. Det burde være et av de store satsingsområdene, der vi gjorde det lønnsomt for alle de menneskene som ønsker å utdanne seg og arbeide innafor den sektoren. Vi burde endre rammebetingelsene, slik at det karbonet som framskaffes gjennom tømmeret, kan konkurrere med det svarte karbonet. Og vi burde sette inn forskningsinnsats.

Det var mitt hovedpoeng, og jeg ønsker å høre statsrådens synspunkt på om ikke det er en sentral oppgave, for skogsbruket som er i en krise; hvor det trengs nye, sterke, positive økonomiske virkemidler.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Vielä tähän vihreään kasvuun. Todellakin meidän täytyisi tehdä semmoisia insentiivejä ministeri- ja lainsäädäntötasolla esimerkiksi hajautetun energian osalta, että se on mahdollista tuottaa myös pienissä yksiköissä ja lisäksi maaseutualueilla. Myös ruuantuotannon osalta meillä on varmaan tulossa ongelmia Pohjoismaissa: millä tavalla me takaamme sen, että ruuantuotanto on tällä hetkellä kannattavaa, ja myös kaupan suhteet.

Aluepolitiikka kuitenkin koostuu hyvin monesta asiasta, esimerkiksi markkinat, miten se tuotanto tulee pellolta pöytään tai millä tavalla se bioenergia tulee laitokselta töpseliin. Ehkä monetkin kaupunkilaiset vain miettivät sitä, että ruoka tulee kaupasta, sähkö tulee töpselistä. Tulee tehdä

niitä insentiivejä myös tämän ohjelman kautta, jotta niitä tuotteita, niin energiaa kuin ruokaakin, on mahdollista tuottaa siellä alueella.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Angående den gröna tillväxten: vi borde verkligen på minister- och lagstiftningsnivå skapa incitament för till exempel decentraliserad energi, så att det går att producera energi i små enheter och dessutom på landsbygden. Också inom livsmedelsproduktionen kommer vi säkert att få problem i Norden: hur kan vi trygga att livsmedelsproduktionen är lönsam för närvarande, liksom förhållandena inom handeln?

Regionalpolitiken består ändå av väldigt många frågor, till exempel marknaden, produktionens väg från åkern till matbordet eller bioenergins väg från kraftverket till stickkontakten. Kanske många stadsbor bara tänker att maten kommer från butiken och elektriciteten kommer från stickkontakten. Vi bör skapa incitament också genom detta program så att produkterna, såväl energi som livsmedel, kan produceras i regionerna.

Fredrik Karlström (Obunden samling (ObS))

Fru president! Regionalpolitik handlar om mycket. Det handlar om välfärdstjänster, om utbildning och om att man ska kunna leva på ställen som är mindre tätt befolkade. Skogsbruket är en näring som man kan bedriva ute i regionerna. Däremot är det kanske inte direkt regionalpolitiken som ska se till att skogsindustrin överlever, men de går hand i hand. Det är inte endast en åtgärd som kommer att rädda de regionala områdena, utan det är många små åtgärder som vi måste vidta. Vi måste följa en linje som jag tycker att ministerrådet har stakat upp. Nu är det dags för arbetsgrupperna att konkretisera sig och fokusera bland annat på den viktiga frågan om den gröna omställningen.

Jari Koskinen

Landbrugs- og skovminister

Arvoisa presidentti! Vuonna 2001 perustettiin ministerineuvosto, joka kokosi yhteen maatalouden, metsätalouden, kalatalouden ja elintarvikkeet. MR-FJLS:n toimintaohjelma 2005–2008 oli tämän ministerineuvoston ensimmäinen yhteinen ohjelma, ja sen tavoitteena oli varmistaa poliittinen kokonaisnäkemys luonnonvarojen käytössä koko ketjun matkalta pellolta ja vedestä pöytään.

Ohjelma arvioitiin vuonna 2007. Arvioinnista ilmeni, että uuden ohjelman olisi hyvä olla lyhyt ja täsmällinen, joustava suhteessa uusiin haasteisiin, koko voimassaolokauden ajan sektorien välinen ja myös kansainvälisesti suuntautunut. Tämän tuloksena laadittiin ehdotus kautta 2009–2012 koskevaksi puiteohjelmaksi.

MR-FJLS päätti vuonna 2011, että uudessa puiteohjelmassa 2013–2016 noudatetaan samaa mallia kuin vuosina 2009–2012 ohjelmassa. Tämän ohella asetettiin vuonna 2011 työryhmä, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus kauden 2013–2016 puiteohjelmaksi. Ministerit keskustelivat ohjelmaehdotuksesta kesäkokouksessa Trondheimissä kesäkuussa 2012 ja päättivät lähettää tämän ehdotuksen Pohjoismaiden neuvostolle.

Ohjelma alkaa visiolla, jossa tärkeimmät osat ovat luonnonvarat, kestävyys, kilpailukyky ja hyvinvoinnin kehitys, Pohjoismaiden biologisiin luonnonvaroihin perustuva tavaroiden ja palveluiden kestävä ja kilpailukykyinen tuotanto vihreällä ja sinisellä sektorilla, siis Pohjoismaiden kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin hyväksi.

Puiteohjelmassa on lisäksi kolme lukua, joissa on kuvattu seuraavia yhteistyön tavoitteita. Sen tulee olla ja sen tulee edistää kilpailukykyistä tuotantoa, sen tulee edistää kestävää luonnonvarojen hallintaa ja sen tulee säilyttää ja kehittää pohjoismaisia hyvinvointiyhteiskuntia.

Puiteohjelma muodostaa yleiset kehykset, joita täsmennetään ja täydennetään kunkin vuoden puheenjohtajakauden ohjelmalla. Yhdessä ne muodostavat MR-FJLS:ssä tehtävän yhteistyön toimintaohjelman. Ministerineuvosto kuulee mielellään Pohjoismaiden neuvoston näkemyksiä nyt esitetystä puiteohjelmaehdotuksesta. Tavoitteena on, että puiteohjelma tulisi voimaan 1. tammikuuta 2013.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! År 2001 grundades ministerrådet som sammanförde jordbruk, skogsbruk, fiskerinäring och livsmedel. MR-FJLS:s verksamhetsprogram 2005–2008 var detta ministerråds första gemensamma program och dess mål var att trygga en politisk helhetssyn i användningen av naturresurser under hela kedjan från åkrar och vatten till matbordet.

Programmet utvärderades år 2007. Det framgick av utvärderingen att det nya programmet borde vara kort och exakt, flexibelt i fråga om nya utmaningar, sektorsövergripande under hela giltighetsperiodens tid och också internationellt inriktad. Som ett resultat av detta gjordes förslaget till ramprogram för perioden 2009–2012.

MR-FJLS beslutade år 2011 att det nya ramprogrammet 2013–2016 ska följa samma modell som programmet 2009–2012. Utöver detta tillsattes år 2011 en arbetsgrupp med uppgift att göra upp ett förslag till ramprogram för perioden 2013–2016. Ministrarna diskuterade programförslaget vid sommarmötet i Trondheim i juni 2012 och beslutade sända förslaget till Nordiska rådet.

Programmet börjar med en vision där de viktigaste delarna är naturresurser, hållbarhet, konkurrenskraft och välfärdsutveckling, en hållbar och konkurrenskraftig produktion av varor och tjänster i den gröna och blåa sektorn grundad på de biologiska naturresurserna i Norden, alltså för en hållbar utveckling och välfärd i Norden.

I ramprogrammet finns dessutom tre kapitel där de följande målen för samarbetet beskrivs. Det bör vara och det bör främja konkurrenskraftig produktion, det bör främja en hållbar förvaltning av naturresurser och det bör bevara och utveckla de nordiska välfärdssamhällena.

Ramprogrammet formar allmänna ramar som preciseras och kompletteras med ordförandeskapsprogrammet varje år. Tillsammans bildar de handlingsprogrammet för samarbetet inom MR-FLJS. Ministerrådet hör gärna Nordiska rådets synpunkter på det förslag till ramprogram som nu presenterats. Målet är att ramprogrammet ska träda i kraft den 1 januari 2013.

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Huomaan, että tässä valiokunnan ehdotuksessa kehotetaan ministereitä yhteisten tavoitteiden määrittelyyn. Ministeri Koskinen on hyvin tietoinen, että yksi iso yhteinen kysymys Suomelle, Ruotsille ja erityisesti Tanskalle on Itämeren kalastukseen liittyvä Euroopan unionin yhteinen kalastuspolitiikka ja sen linjaukset.

Kysyn tässä vaiheessa ministeriltä: Millainen näkemys hänelle on muodostunut, onko Ruotsin ja Tanskan kanssa muodostettavissa yhteisiä käsityksiä siihen suuntaan kuin mitä Suomen maatalousvaliokunta nyt on linjannut muun muassa kalastuskiintiöitten osalta?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag märker att ministrarna i detta utskottsförslag uppmanas att definiera gemensamma mål. Minister Koskinen är mycket väl medveten om att en stor gemensam fråga för Finland, Sverige och i synnerhet Danmark är Europeiska unionens gemensamma fiskepolitik och linjedragningar i fråga om fisket i Östersjön.

Jag frågar i det här skedet ministern vilken uppfattning han fått. Går det att tillsammans med Sverige och Danmark bilda en gemensam uppfattning enligt de linjer som Finlands jordsbruksutskott nu dragit upp bland annat i fråga om fiskekvoter?

Jari Koskinen

Arvoisa presidentti! Tiedä, onko tämä ihan oikea foorumi käydä keskustelua EU:n kalastuspolitiikasta, mutta vastaan mielelläni edustaja Rundgrenille.

On tärkeää, että kalastusasioista pystytään keskustelemaan niitten toimesta, jotka samoilla vesialueilla kalastavat, eli Itämeren altaan osalta puhutaan kaikkien Itämeren valtioiden kanssa mukaan lukien Baltian maat ja myös Venäjä. Toistaiseksi on pystytty aika hyvin tekemään yhteistyötä. Tätä EU:n piirissä kutsuttua BaltFish -yhteistyötä, joka tapahtui tämän meren alueella, pidetään hyvänä esimerkkinä EU:n kalastuspolitiikan alueellistamisesta. Esimerkiksi tänä vuonna näitten maiden kanssa meillä oli hyvä yhteistyö ja löysimme yhteisen sävelen myös kalastusasioissa.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag vet inte om det här är rätt forum att diskutera EU:s fiskepolitik, men jag svarar gärna ledamot Rundgren.

Det är viktigt att de som idkar fiske på samma vattenområden kan diskutera fiskefrågor. När det gäller Östersjöbassängen diskuterar vi med alla Östersjöstater inklusive de baltiska länderna och även Ryssland. Hittills har vi kunnat samarbeta ganska väl. Detta samarbete som i EU kallas BaltFish och skedde på detta havsområde anses vara ett bra exempel på regionaliseringen av EU:s fiskepolitik. Till exempel i år hade vi ett gott samarbete med dessa länder och vi kunde enas också i fiskefrågorna.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Tekisin vielä kysymyksen ministeri Koskiselle liittyen siihen, että tähän pohjoismaiseen ääneen ja meidän jaksoomme vuosina 2013 – 2016 liittyvät vahvasti EU:n maatalousneuvottelut. Nämä eivät tosiaan koske kaikkia Pohjoismaita, mutta niiden maiden osalta, joita se koskee, minkä näköinen on tällä hetkellä yhteistyö? Saammeko me yhteistä edunvalvontaa aikaiseksi tällä saralla?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag ställer ännu minister Koskinen en fråga som anknyter till att den nordiska rösten och vår period 2013 – 2016 är starkt förknippade med EU:s lantbruksförhandlingar. Dessa

gäller ju inte alla nordiska länder, men hur ser samarbetet ut för de berörda länderna? Kan vi få till stånd en gemensam intressebevakning på detta område?

Simo Rundgren (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Tämä on luonnollisesti Pohjoismaiden neuvosto, ja erityisesti täällä ollaan kiinnostuneita Pohjoismaiden yhteistyöstä. Silloinkin, kun toimitaan EU-foorumilla, olemme näissä linjauksissamme ja mm. EU-selonteossa lähteneet siitä, että pyritään kaikessa toiminnassa siihen, että Pohjoismaat pyrkivät muodostamaan yhteisiä näkemyksiä Itämeren kalastuksesta ja sitten myös näissä yhteisissä EU-pöydissä edustamaan näitä yhteisiä näkemyksiä. Se on yksi aivan olennainen osa unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa. Se on niin olennainen osa, että erityisesti kutuvaltioperiaatteen pohjalta Suomen, Ruotsin ja myös Tanskan tulisi käydä läpi lohen kalastukseen ja sen kiintiöihin liittyvät asiat. Siinä on monta isoa periaatetta, joista on syytä nimenomaan näiden Pohjoismaiden pyrkiä muodostamaan yhteinen näkemys.

Ollaanko tätä pohjoismaista yhteistä näkemystä nyt etsimässä ministeriöiden kesken?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Detta är naturligtvis Nordiska rådet, och i synnerhet här är vi intresserade av samarbetet i Norden. Också då vi agerar i EU-forum har vi i våra linjedragningar och bland annat i EU-redogörelsen utgått ifrån att de nordiska länderna i all verksamhet strävar efter att bilda gemensamma synpunkter på Östersjöfisket och också representera dessa gemensamma synpunkter vid EU-borden. Det är en helt väsentlig del av unionens gemensamma fiskepolitik. Det är en så väsentlig del att Finland, Sverige och även Danmark borde behandla frågor som gäller laxfisket och -kvoterna i synnerhet utgående från lekstatsprincipen. Där finns många stora principer som just dessa nordiska länder har skäl att försöka bilda en gemensam syn på.

Eftersträvar man nu en sådan här gemensam nordisk syn ministerierna emellan?

Christina Gestrin (sv) (Svenska folkpartiet (sv) - Mittengruppen)

President! Jag vill fråga minister Koskinen vilka åtgärder de nordiska fiskeministrarna kunde vidta för att förbättra tillgången på lokalt fångad inhemsk fisk för konsumenterna. Problemet är att yrkesfiskarna längs vår kust har det ganska kämpigt för tillfället. Åldersstrukturen har förändrats så att fiskarna håller på att bli gamla. Det vore viktigt att få men nya yrkesfiskare i näringen. Vilka åtgärder kunde våra ministrar vidta för att helt enkelt förbättra attraktiviteten för denna näring?

Jari Koskinen

Arvoisa presidentti! Ensin vastaus edustaja Pirttilahdelle: EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa tehdään tietysti EU:n yhteisessä pöydässä, mutta meillä on ollut hyvää yhteistyötä muun muassa naapurimaamme Ruotsin kanssa. Syyskuun puolivälissä järjestimme Ruotsissa ensimmäistä kertaa yhteisen vierailuohjelman maatalouskomissaari Solokselle, ja me olemme löytäneet toisemme Ruotsin kanssa aika monessa muussakin kysymyksessä liittyen tähän EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Tanskalaisten kanssa tietysti keskustelemme, mutta joissakin asioissa meillä on vähän erilaisia näkemyksiä.

Kalastuspolitiikasta edustaja Rundgrenin kysymykseen: Ne ovat tietysti vähän erilaisia asioita. Esimerkiksi Norjan kanssa meillä on keskustelu menossa, millä tavalla Tenojoen kalastussääntöjä mahdollisesti pitäisi muuttaa. Ruotsalaisten kanssa käymme vuosittain keskustelua, mitä tapahtuu Tornionjoella Tornionjoen suussa. Ne menevät hyvässä vauhdissa eteenpäin. Siinäkin tietysti, kun on kaksi neuvotteluosapuolta, välillä on niin, että on kaksi erilaista näkemystä ja sitten niitä pitäisi kaikkia sovittaa yhteen.

Ylipäätäänkin tässä kalastuspolitiikassa olisi ehkä syytä katsoa vähän kokonaiskuvaa ja ryhtyä hakemaan enemmän yhteisiä näkemyksiä, konsensusta. Jokaisen varmaan olisi syytä pikkuisen nousta sieltä omasta poterostaan ylös ja katsoa vähän laajemmalle horisonttiin. Joskus se on ihan terve toimenpide.

Sitten edustaja Christina Gestrin: On tärkeää, että puhutaan kotimaisesta kalasta, oli se mistä maasta tahansa. Suomessa on lähiruokaohjelma. Luulen, että tämäntyyppinen sopii kaikkialle Pohjoismaihin ja myös Pohjoismaiden neuvoston agendalle samalla tavalla. Myös tiedetään, että Ruotsissa on ollut avainreikämerkki-ajatusmalli, jossa myös on kysymys siitä, että noudatettaisiin hyviä ravintosuosituksia. Kalahan on erittäin hyvää ravintoa, ja toivottavasti mahdollisimman moni saa sitä omalle lautaselleen niistä lähivesistä.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Först ett svar till ledamot Pirttilahti: EU:s gemensamma jordbrukspolitik görs naturligtvis vid EU:s gemensamma bord, men vi har haft bra samarbete bland annat med vårt grannland Sverige. I mitten av september ordnade vi i Sverige för första gången ett gemensamt besöksprogram för jordbrukskommissionären Solos, och vi har funnit varandra med Sverige i ganska många andra frågor i anslutning till EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Vi diskuterar naturligtvis med danskarna, men i vissa frågor har vi litet olika åsikter.

Från fiskepolitiken till ledamot Rundgrens fråga: De är naturligtvis litet olika frågor. Med Norge för vi till exempel en diskussion om hur fiskereglerna för Tana älv möjligen borde ändras. Vi diskuterar årligen med svenskarna om vad som händer i Torne älv vid Torne älvs mynning. Diskussionerna fortsätter i bra tempo. Då det finns två förhandlingsparter händer det naturligtvis ibland att det finns två olika åsikter som sedan borde sammanjämkas.

Överlag borde vi kanske i fiskepolitiken titta litet på helhetsbilden och börja eftersträva flera gemensamma åsikter, konsensus. Alla borde säkert ta sig upp en aning ur sin egen grop och se litet bortom horisonten. Ibland är det helt sunt.

Sedan till ledamot Gestrin: Det är viktigt att vi talar om inhemsk fisk, det må sedan gälla vilket land som helst. I Finland har vi ett program för lokal mat. Jag tror att ett sådant passar alla nordiska länder och också Nordiska rådets agenda på samma sätt. Vi vet att man i Sverige haft nyckelhålsmodellen som också handlar om att följa bra näringsrekommendationer. Fisk är ju mycket bra näring, och förhoppningsvis får så många som möjligt fisk på sin tallrik från närliggande vatten.

Ann-Kristine Johansson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Miljø- og Naturresursudvalgets talsperson

Fru president! Tack, minister Koskinen! Det gläder mig och miljö- och naturresursutskottet att ni gärna vill lyssna på de synpunkter som vi i utskottet har i det här arbetet. Jag vill också göra ett kort inlägg i det förra replikskiftet: När det gäller både fiske- och jordbrukspolitiken har vi från

miljö- och naturresursutskottets sida sagt att det är viktigt att Norden arbetar tillsammans mot EU i de här frågorna. Det ska bli spännande att se hur vi kan föra den diskussionen vidare.

Låt mig nu komma in på ramprogrammet. Vi människor lever av och är en del av naturen. Hållbart brukande av resurserna är grunden för vår överlevnad, och vi måste lära oss mer om ett hållbart samhälle – hur vi producerar mer med mindre resurser. Det är stora utmaningar, men de är möjliga om vi vill.

Miljö- och naturresursutskottet stöder visionen om hållbar och konkurrenskraftig produktion i de gröna och blå sektorerna, som ministerrådet beskriver i sitt förslag till ramprogram. Norden är inte isolerad från resten av världen. Därför är det bra att programmet används också som instrument för att stötta de nordiska ländernas anpassning till de globala utmaningarna. FN:s och FAO:s prognos är att matproduktionen i världen bör öka med 50 procent fram till 2050, för vi blir fler och fler på jorden. Hur kan då vi i Norden på ett hållbart sätt vara med och medverka till att öka livsmedelsproduktionen?

Utmaningarna är många. Vi måste anpassa oss till konsekvenserna av globaliseringen. Hur möter vi klimatförändringarna i förhållande till livsmedelsproduktionen? Det handlar också om matsäkerhet och mattrygghet. Biologisk mångfald och genetiska resurser måste bevaras och brukas.

Det är en fördel om det i ramprogrammet blir ökad tydlighet om vilka utmaningar i det nordiska samarbetet man vill prioritera. Utskottet kan stöda intentionerna om ett flexibelt program som anpassas till det som händer i omvärlden och det som preciseras i de årliga ordförandeprogrammen, men vi gör det med förbehållet att ordförandeprogrammen tar utgångspunkt i utmaningarna från ett nordiskt perspektiv som också tas upp i ramprogrammet.

Vårt utskott har under senare år pekat på ett antal områden som vi menar står högt på dagordningen. Det handlar om jordbrukets anpassning till klimatförändringarna, om att reducera matsvinnet, om kopplingen mellan människohälsa och djurvälfärd med mera. Utifrån detta föreslår utskottet att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att skapa större klarhet om mål och prioritering för de enskilda insatsområdena i förslaget, att säkra att de årliga ordförandeprogrammen tar utgångspunkt i de utmaningar som är beskrivna i ramprogrammet från ett nordiskt perspektiv och, till sist, att man tar till sig Nordiska rådets synpunkter i utvecklingen av konkreta insatser.

Lauri Heikkilä (saf) (Sannfinländarna (saf) - Nordisk frihed)

Arvoisa presidentti! Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisesta maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikealan puiteohjelmasta kaudelle 2013–2016 on hyvin ajankohtainen ja tarpeellinen. Valiokunnan puheenjohtaja Ann-Kristine Johansson toi hyvin esille valiokunnan keskustelut ja näkemykset asiasta.

Pohjoismaat sijaitsevat haasteellisella alueella. Kilpailukykyä ja kannattavuutta on vaikea ylläpitää, kun lämpimissä maissa saadaan useampia satoja vuosittain. Biodiversiteettimme on kuitenkin ainutlaatuinen, ja määrän sijasta Pohjoismaiden on järkevää keskittyä laatuun. Tulevaisuuden kilpailuetu on kestävään kasvuun perustuva, puhdas biopohjainen yhteiskunta, jonka kehitystyöhön pitää valjastaa koko Pohjolan voimavarat.

Vesi- ja maaekosysteemien hallinta ja uusiutuminen ovat tulevaisuuden haasteita, kun luonnonvarojen hyödyntäminen täällä ja lähialueillamme lisääntyy jatkuvasti. Luonnon monimuotoisuus säilyy geenivarojen hallintaan panostamalla. Ongelmaksi muodostuu geenivarojen käyttäminen tuotannossa. Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee panostaa etenkin kalanjalostukseen ja Itämeren tilaan.

Arvoisa presidentti! Kokonaisuutena arvioiden puiteohjelman tavoitteet pitäisi jatkossa, vuosien kuluessa, konkretisoida. Tämä edellyttää laajempaa yhteistyötä Pohjoismaiden kesken etenkin maatalous- ja kalastuspolitiikassa Euroopan unionin suuntaan, jotta Pohjoismaiden intressit voidaan turvata.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Ministerrådets förslag till ramprogram för jord- och skogsbruks-, fiske-, vattenbruks- och livsmedelssektorerna för perioden 2013–2016 är mycket aktuellt och angeläget. Utskottsordförande Ann-Kristine Johansson gav väl uttryck för utskottets diskussioner och synpunkter i frågan.

De nordiska länderna ligger i en utmanande region. Det är svårt att bevara konkurrenskraft och lönsamhet då varma länder får flera skördar årligen. Vår biodiversitet är emellertid unik, och i Norden är det förnuftigt att koncentrera sig på kvalitet i stället för kvantitet. Ett rent, biobaserat samhälle som bygger på hållbar tillväxt är en framtida konkurrensfördel och vi måste uppbringa hela Nordens resurser för detta utvecklingsarbete.

Förvaltningen och reproduktionen av vatten- och markekosystem är utmaningar i framtiden då naturresurserna här och i våra närområden utnyttjas i allt högre grad. Den biologiska mångfalden bevaras genom satsningar på förvaltning av genetiska resurser. Ett problem är användningen av genetiska resurser i produktionen. Nordiska ministerrådet bör framför allt satsa på fiskförädling och Östersjöns tillstånd.

Ärade president! Sammantaget borde målen för ramprogrammet konkretiseras i fortsättningen, under årens lopp. Detta förutsätter ett bredare samarbete mellan de nordiska länderna i förhållande till Europeiska unionen, framför allt inom jordbruks- och fiskepolitiken, så att Nordens intressen kan tryggas.

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Eilen, kun istuimme täällä salissa, karkasin Maalaisten torille Kluuviin. Siellä oli pohjoismainen ruokakulttuuritapahtuma ja erittäin hyvä keskustelu siitä, millä tavalla pohjoismaista arkiruokaa saadaan laitoksiin, vanhainkotiin ja pöytiin. Nuoret kokit tekivät erinomaista työtä. Kiitän siitä Pohjoismaiden neuvostoa ja sitä rahoitusta, jolla tällaisia hankkeita edistetään.

Keskustelunaiheena oli myös pohjoismainen reseptiikka. Miksemme keräisi Pohjoismaista erilaista reseptiikkaa? Siinä voisivat olla yhtä hyvin ruotsalaiset hapansilakat ja tamperelainen mustamakkarakin mukana. Se, että opittaisiin vielä käyttämään eri maitten ruokaa ja ruokakulttuuria, loisi pohjaa meidän nykyiselle elintarviketoiminnallemme, niin pienyrittäjille kuin yhtä lailla sinne tuotannon päähän.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! I går då vi satt här i salen smet jag iväg till Lanttorget i köpcentret Kluuvi. Där pågick ett nordiskt matkulturevenemang och en mycket bra diskussion om hur vi kan få nordisk husmanskost till anstalter, äldreboende och till matborden. De unga kockarna gjorde ett utmärkt arbete. För detta tackar jag Nordiska rådet och den finansiering som främjar sådana här projekt.

Också nordiska matrecept diskuterades. Varför samlar vi inte in en receptbas från de nordiska länderna? Det kunde handla om såväl svensk surströmming som blodkorv från Tammerfors. Om vi

lärde oss att nyttja mat och matkultur från de olika länderna skulle detta skapa en grund för vår nuvarande livsmedelsverksamhet, såväl för småföretagarna som i produktionsskedet.

Jari Koskinen

Arvoisa presidentti! Lyhyesti: Kiitoksia positiivisesta palautteesta. Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle hyvistä kannanotoista. Uskon, että kun tätä puiteohjelmaa lähdetään toteuttamaan vuosittain puheenjohtajakauden ohjelmalla, siihen hyvin voidaan ottaa mukaan nämä painopisteet, jotka toitte puheenvuorossanne esille.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Helt kort: Tack för den positiva responsen. Tack till utskottets ordförande för goda ståndpunkter. Jag tror att vi mycket väl kan inkludera dessa tyngdpunkter, som ni tog upp i ert anförande, då vi börjar verkställa detta ramprogram årligen med ordförandeskapsprogrammet.

Præsidenten meddelte at forslaget B 284/miljø findes i sin helhed på skandinavisk; af tidsmæssige årsager er det kun at-satserne, som endnu er oversat til henholdsvis finsk og islandsk.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands samarbejdsminister

Ærede præsident. Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling er et overordnet tværsektorielt styredokument for Nordisk Ministerråd. Alt arbejde, der laves inden for rammerne af Nordisk Ministerråd, skal have et integreret bæredygtighedsperspektiv. Nordisk Ministerråd skal prioritere temaer, processer og projekter til fremme af en bæredygtig udvikling. Vi har prioriteret arbejdet med bæredygtig udvikling længe. Den her strategi er allerede den fjerde samlede nordiske strategi for bæredygtig udvikling, og gennem den nye strategi vil vi forny vores engagement i bæredygtig udvikling.

Strategien giver langsigtede retningslinjer for Nordisk Ministerråds virksomhed frem til 2025 inden for fem tværsektorielle fokusområder. Disse områder er den nordiske velfærdsmodel, livskraftige økosystemer, et ændret klima, bæredygtig udnyttelse af jordens ressourcer samt uddannelse, forskning og innovation. Vi betragter grøn økonomi som et vigtigt værktøj til at nå de langsigtede mål for bæredygtig udvikling, og dermed ligger strategiens målsætninger godt på linje med statsministrenes initiativ om grøn vækst.

Nordisk Ministerråd skal fremme et nordisk samarbejde om høj beskæftigelse, grøn vækst og styrket konkurrenceevne. Forsigtighedsprincippet, det princip, at forureneren betaler, producentansvar samt et princip, der siger, at det mest miljøvenlige produktalternativ altid skal anvendes, skal være vejledende for arbejdet ligesom forøget internalisering af eksterne omkostninger i prisen på produktet.

Vi understreger ligestilling og socialt sammenhold med hensyn til etnicitet, religion, tro, funktionsnedsættelse, alder og seksuel orientering.

Vi vil aktivt implementere Rio+20-forpligtelserne og konkretisere indholdet af slutdokumentet på nordisk niveau. Vi initierer fællessatsninger på bæredygtig udvikling i verdens udviklingslande og blandt oprindelige befolkninger. Den nordiske strategi kan også kun gennemføres med

udgangspunkt i fælles indspil i internationale fora for bæredygtig udvikling. Strategien skal kompletteres med nordiske indikatorer for bæredygtig udvikling. De skal opdateres løbende. Der skal udarbejdes årlige indikatorrapporter for at følge udviklingen i Norden. Vores ønske er også, at I nordiske parlamentarikere anvender dem aktivt i jeres arbejde.

Så når det kommer til realiseringen af strategien, skal det ske inden for ministerrådets forskellige samarbejdsområder. Strategiens målsætninger skal integreres i fagministerrådenes sektorprogrammer og omsættes til konkrete tiltag, der kan måles på en praktisk måde. Det var faktisk på initiativ af Grønland, at samarbejdsministrene har besluttet, at sektorerne i ministerrådet skal redegøre for disse konkrete tiltag ved Nordisk Råds session i 2013.

Men nu foreligger der et forslag fra Nordisk Råd om, at forslag om konkrete indsatser skal fremlægges i ministerrådets forslag i 2013. Og jeg tror faktisk, at dette forslag kan uddybe og styrke meningen med dette arbejde. Det vil sige, at vi vil få konkrete forslag i 2013, og det øger faktisk presset på de enkelte ministerråd, at de skal arbejde med det, som vi her lægger frem. Så jeg tror faktisk, det vil gå godt fremover, og det harmonerer med det, som vi jo vil gøre med dette forslag.

De berørte fagministerråd har ansvaret for finansieringen, når strategien skal føres ud i livet, og i tillæg dertil skal der i ministerrådets budget findes en separat bevilling for bæredygtig udvikling. Det skal fremme implementeringen af den nye strategi. Disse midler skal anvendes til at styrke fagministerrådenes arbejde inden for bæredygtig udvikling, og de skal også hjælpe til at styrke kommunikationsindsatsen vedrørende ministerrådets aktiviteter inden for bæredygtig udvikling.

Ud over i Norden kan budgetbevillingen til bæredygtig udvikling også anvendes til at promovere nordisk samarbejde i Nordens nærområder og internationalt.

Til slut vil jeg understrege, at bæredygtig udvikling berører hele samfundet og handler om vores fælles syn på de udfordringer, vi står over for i dag. Der er behov for klare signaler fra beslutningstagerne, og vi har jo forpligtet til os til at stræbe efter bæredygtig udvikling. Vi må lægge vægt på den økologiske og den sociale såvel som den økonomiske dimension og på samspillet derimellem. Og det bør gælde i alt policyarbejde og i al beslutningstagen.

I vor del af verden må både myndighederne og befolkningerne stå sammen for at stoppe ikkebæredygtige forbrugsmønstre og fokusere på menneskenes reelle behov for at leve et godt liv. Det globale samfund har en meget vigtig fælles opgave, der består i at eliminere fattigdom og forøge velfærden i udviklingslande blandt andet ved at sikre, at de har de ressourcer og det miljø, der behøves for at bygge et godt liv.

Vi håber, at Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd kan arbejde sammen i denne vigtige sag, og jeg ser frem til jeres konstruktive kommentarer til de fremtidige nordiske indsatser inden for bæredygtig udvikling.

Med hensyn til tidtabellen, opfordrede præsidenten talerne til igen at overholde taletiderne, eventuelt tale kortere.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson

Forslaget til strategi om bærekraftig utvikling som ministerrådet har forelagt Nordisk råd, er den fjerde i rekken fra 2000. Det er tale om en langsiktig innsats.

Miljø- og naturressursutvalget finner at den foreslåtte strategi gir en nyttig, overordnet ramme for de mange deler av det nordiske samarbeidets virksomhet, og utvalget støtter forslaget om de overordnede mål, og målene for de fem hovedområder som er velferd, økosystemer, klima, utnyttelse av jordens ressurser samt utdannelse, forskning og innovasjon. Utvalget hilser velkommen forslaget om å innta kultur i strategien.

Men en overordnet strategi er til begrenset nytte hvis den ikke blir fulgt opp med konkrete innsatser. Det er de konkrete innsatser som gjør forskjellen.

Utvalget fant det ikke tilfredsstillende at ministerrådet presenterer de konkrete innsatser som en redegjørelse i 2013, men har lagt frem en endring om at de konkrete innsatser bør fremlegges som ministerrådsforslag og behandles i relevante utvalg i Nordisk råd og rådet her i plenum. Jeg takker statsråd Katrin Jakobsdóttir for støtten til den endring utvalget har gjort.

Forslaget er kommet sent frem, og Velferdsutvalget har gitt uttrykk for at det ikke har fått den nødvendige politiske realitetsbehandling som er nødvendig for en så overgripende og langsiktig strategi. Miljøutvalget mener at ved å ta opp spørsmålet om de konkrete innsatser som ministerrådsforslag, altså som en B-sak, ved sesjonen i 2013 imøtekommes Velferdsutvalgets ønske om en grundigere behandling av saken i Nordisk råd.

Jeg må tilføye at utvalget på sitt septembermøte har behandlet Nordisk ministerråds miljøbehandlingsplan samt rammeprogrammet for arbeidet med fiske og havbruk, jordbruk, livsmidler og skogbruk. Det vekker forundring at det i disse programmer ikke er noen direkte henvisning til strategien for bærekraftig utvikling - for ikke å snakke om målsettingene. Utvalget forventer at ministerrådet retter på dette.

Her er det tale om en strategi som skal gjelde fra 2013 til 2025. Utvalget mener at en revidering av strategien bør aktualiseres regelmessig og minst hvert fjerde år. Dessverre er det ikke her tid til å gjøre rede for den spennende diskusjonen om strategien som vi har hatt i utvalgene, men betenkningen ligger fremme på dansk, islandsk og finsk.

På bakgrunn av ovenstående foreslår, Miljø- og naturressursutvalget at Nordisk råd rekommanderer forslaget som er fremmet her.

Justus Hansen (D) (Demokraterne (D))

Fru præsident. Jeg vil gerne takke samarbejdsministrene for deres forslag til en ny strategi om bæredygtighed. Det er jo helt naturligt, at vi i Norden arbejder med dette på regional basis, specielt nu, hvor vi også skal følge op på Rio+20. I Inatsisartut, vores parlament, har vi nu, i dette efterår, fået forelagt den grønlandske regerings, naalakkersuisut, bud på vores fremtid på et bæredygtigt samfund med overskriften "Vores fremtid - dit og mit ansvar". Her er nogle konkrete målsætninger om, hvilke standarder vi vil sætte, ikke alene for denne generation, men også for kommende generationer. Vi vil som parlamentarikere følge op på det og se, om regeringen lever op til målsætningerne.

Men jeg vil spørge samarbejdsministeren om, hvor de konkrete målsætninger er henne i den nordiske strategi. Målsætningerne for år 2025 lyder jo flotte, men hvad med næste år og næste år igen? Hvad kan vi forvente? Jeg mener, at det er et rimeligt krav fra Nordisk Råd, at vi her får nogle mere konkrete og jordnære målsætninger, før vi siger ja til ministerrådets forslag. Tak.

Katrín Jakobsdóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands Samarbejdsminister

Tak. Tak for disse forslag og for denne debat. Faktisk er vi i ministerrådet meget glade for, at der er flere end kun Miljø- og naturresurseudvalget, som vil behandle dette forslag. Jeg tror, at det, hvis vi vil fremme en bæredygtig udvikling, så er vældig vigtigt, at alle udvalg i Nordisk Råd behandler forslagene. Og så håber jeg, at vi vil se konkrete målsætninger fra alle ministerrådene, og at udvalgene i september 2013 får tid til at behandle dem ordentligt før næste session. Så tror jeg faktisk, at vi har en god plan, som vi kan arbejde videre med, ministerrådet og Nordisk Råd sammen.

Satu Haapanen (gröna) (De Gröna (gröna) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Kiitos hyvistä puheista. Tuen ainakin kahta edellistä puhujaa siinä, että on tarpeen välillä päivittää ja luoda myös lyhyemmän aikavälin tavoitteita ja toimintasuunnitelma hyvän strategian toimeenpanemiseksi. Esittäisin, että paitsi, että Pohjoismaiden neuvoston eri valiokunnat käsittelevät tätä tai ottavat huomioon tämän strategian, myös kansallisten parlamenttien valiokunnat, joita asia jollakin tapaa koskettaa – ja tämähän koskettaa monia valiokuntia – käsittelisivät sitä omissa istunnoissaan. Erityisen iloinen olen tästä yhteistyön osoituksesta, mitä Pohjoismaat osoittavat, kun haluavat toimia sen puolesta, että saadaan aikaan maailmanlaajuinen ilmastosopimus viimeistään vuonna 2015. Haluan kiittää tästä hyvästä strategiasta ministerineuvostoa.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Tack för bra inlägg. Jag håller med åtminstone de två senaste talarna om att vi ibland behöver uppdatera och ställa upp mål också på kortare sikt samt en handlingsplan för att genomföra den goda strategin. Jag föreslår att Nordiska rådets olika utskott behandlar detta eller beaktar denna strategi, men också att de utskott i de nationella parlamenten som på något sätt berörs av frågan – och detta gäller flera utskott – ska behandla det vid sina egna möten. Särskilt glad är jag över det samarbete som de nordiska länderna ger uttryck för med sin vilja att agera för att åstadkomma ett världsomfattande klimatavtal senast år 2015. Jag vill tacka ministerrådet för denna goda strategi.

Ville Niinistö (De Gröna (gröna))

Finlands miljøminister

Fru president!

Jag har glädjen att presentera det nya Miljöhandlingsprogrammet för perioden 2013-2018. Programmet är utvecklat under det norska ordförandeskapet i Nordiskt Ministerråd, och jag har fått äran att vara talman här inför Nordiska Rådet. Jag framför också en hälsning från ordföranden i MR-Miljö, miljöminister Bård Vegar Solhjell, som efter våra möten igår reste tillbaka till Oslo.

Miljöhandlingsprogrammet är resultatet av ett intensivt arbete mellan de fem nordiska länderna samt tre självstyrande områden (Färöarna, Grönland och Åland) som har involverat oss ministrar, ämbetsmannakommittén för miljö och dess arbetsgrupper. Utkastet har varit på höringsprocess för kommentarer från det civila samfundet .

Resultatet är ett balanserat och gott program som ger ramarna för Nordisk ministerråds verksamhet i miljöpolitiska frågor och ländernas samarbete under de kommande åren. Jag vill göra följande tydlighetskommentar. Det är ett ramprogram för sex år och det är klart att varje år kommer vi att årligen behandla enskilda projekt, så konkreta projekt kommer att definieras senare.

Grön samfundsutveckling ligger i fokus. Därtill prioriteras klimatändringar, luftförorening, biodiversitet och ekosystemtjänster samt hälso- och miljöfarliga kemikalier och hav. Det arktiska perspektivet är inbakat i handlingsprogrammet; det är ytterst viktigt i vår känsliga tid när det gäller arktisk utveckling.

Miljöhandlingsprogrammet gäller nu för en 6-års period med en möjlighet att företa justeringar efter tre år. Det drar upp prioriterade linjer och ger det nordiska miljösamarbetet mervärde, nytta och fokus.

Programmet omfattar också miljösektorns uppföljning av det nordiska statsministerinitiativet (från 2011) för grön växt samt uppföljningen av FN-konferensen för hållbar utveckling i Rio tidigare i år. Miljöministermötet i går beslöt om en rad åtgärder beträffande Rio+20 uppföljningen i nordisk regi.

Rio+20 var igår också på agendan på mötet mellan miljöministrarna och Nordiska Rådets miljöutskott. Slutsatsen därifrån var att det är ytterst viktigt att hela det nordiska samarbetet - Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet och länderna - aktivt bidrar till uppföljningen av Rio. Flera teman av gemensamt intresse kom fram i diskussionerna. Det är tydligt att vi som nordiska länder ska satsa på att det som kommer från Rio-processen är hållbarhetsmål och sådana mål som leder till en hållbar utveckling i större skala och som respekterar den vetenskapliga basen för hållbar utveckling på hela jordklotet och förstå de begränsningar som naturen sätter för mänsklig utveckling.

Det nordiska miljösamarbetet skall ge inspel till prioriterade processer i EU, FN,OECD och internationella miljökonventioner. EU:s 7:e miljöhandlingsprogram är en aktuell fråga. Ett exempel på gott nordiskt samarbete är vårt initiativ och långvariga aktivitet för ett globalt kvicksilveravtal som nu faktiskt närmar sig målet och kommer att godkännas snart. Miljömärket Svanen är ett annat exempel - välkänt i hela Norden och med stora framtidsvisioner som också har använts som ett exempel i andra världsdelar.

Tätt nordiskt miljösamarbete har visat sig såväl ge bidrag till att stärka nationell politik och ge inspel till internationella processer. Under programperioden skall vi även söka synergier mellan aktörerna i våra nordliga områden, såsom Barentsrådet, där Ryssland är med och Arktiska rådet, ett större arktiskt samarbete och ha kontakt med våra närområden.

Klima är ett centralt tema i allt internationellt samarbete – även vårt. Ett globalt, nytt bindande klimatavtal brådskar. Årets mätningar visar att isen kring Nordpolen i somras var den minsta man någonsin mätt, och smältningen av Grönlandsisen är mycket oroande. Parallellt med arbetet för ett nytt klimatavtal beslöt ministrarna på sitt möte tidigare i år att man tillsammans skall arbeta med att reducera utsläppen av sot och andra kortlivade substanser som medför klimaändringar. Vi köper oss tid för att tillräckligt effektivt kämpa mot klimatförändringar så att vårt jordklot kommer att fortsätta och så att ekonomisk utveckling kan fortsätta, men det betyder att vi måste ändra vårt beteende mycket snabbt och minska utsläppen mycket snabbt, samtidigt som vi kämpar mot kortlivade substanser.

Grön samfundsutveckling förutsätter att vi har mer kunskap om resurseffektivitet, bärkraftig produktion och konsumtion. Vi behöver system för rapportering om miljöeffekter i produktion, energibruk och transport. Ökat resursförbruk och förorening ör att vi närmar oss naturens tålegrenser. I Norden har vi delvis kunnat motverka detta genom en aktiv miljöpolitik. Vår erfarenhet är att ekossystemtjänsternas och naturkapitalets värde bör kunna definieras och beräknas - det som är värdesatt blir också gott förvaltat. Det viktiga är att förvalta ekosystemtjänsterna och biodiversitet samtidigt som vi kämpar mot de stora klimatutmaningarna. Det förtjänar våra barn och barnbarn.

Jag vill också uppmärksamma er på utskottets kommentarer som är positiva till handlingsprogrammet och kommentera att särskilda poäng som utskottet tar upp om rödlistade utrotningshotade arter. Det finns ett sådant arbete när det handlar om de landbaserade

ekosystemen i Norden och nationellt finns redan dessa rödlistor. Det är klart att i vårt internationella samarbete, till exempelnär det gäller att hjälpa vargstammen mellan Norge, Sverige och Finland, tar vi hänsyn till nationella listor som redan finns och nationell forskning, så att det arbetet sker.

Däremot måste jag säga om förslaget att under ministerrådets paraply ta upp frågor om atomsäkerhet tyvärr inte tillhör ministerrådets mandat, men jag kan säga att nordiska ministrar som ministrar i ett informellt samarbete utanför ministerrådet tidigare har tagit upp dessa frågor och de kan också tas upp utanför ministerrådets paraply i framtiden.

Så till kommentaren om Helcoms aktivitet när det handlar om att förbättra jordbrukets miljöpåverkan och minska utsläppen; det är också någonting som vi uppmärksammat och jobbat på tillsammans i ministerrådet.

I en värld som präglas av store ekonomiska utfodringar är Norden priviligierad och har en bättre utgångspunkt en många andra regioner. Vi kan ge värdefullt inspel till den internationella arenan och samtidigt stärka vår nationella politik. Detta bör vi göra tillsammans, tillsammans är vi mer och utan jordklotet är vi ingenting.

Tack för uppmärksamheten!

Arto Pirttilahti (cent) (Centern i Finland (cent) - Mittengruppen)

Arvoisa presidentti! Talouden reunaehdothan on tietenkin toinen asia sitten, kun lähdetään arvioimaan, millä tavalla tätä ohjelmaa voidaan toteuttaa. Tämähän nyt keskittyy vuosille 2013–2018. Nyt näyttää ainakin Suomen valtiontalouden osalta siltä, että ollaan nostamassa verotusta, muun muassa turpeen verotusta. Sitä kautta myös hakkeen tuki vähenee ja Suomi joutuu käyttämään tässä tilanteessa enemmän kivihiiltä. Kivihiilen päästöt – viittaan varsinkin tähän kohtaan 2.3, lyhytaikaiset ilmaan vaikuttavat yhdisteet – Suomen osalta todennäköisesti lisääntyvät. Onko ministerineuvostossa ja ministereiden kesken keskusteltu tästä, että Suomella tulee todennäköisesti tämmöinen tie olemaan tämän kauden aikana?

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Ramvillkoren för ekonomin är förstås en sak för sig då vi bedömer hur detta program kan genomföras. Det koncentrerar ju sig på åren 2013–2018. Åtminstone när det gäller Finlands statsekonomi ser det nu ut som att vi kommer att höja beskattningen, bland annat beskattningen av torv. Därmed minskar också stödet för flisning, och Finland tvingas i detta läge använda mer stenkol. Stenkolsutsläppen – jag hänvisar i synnerhet till punkten 2.3, kortlivade klimatpåverkande ämnen – kommer sannolikt att öka för Finlands del. Har ministerrådet och ministrarna sinsemellan diskuterat att detta sannolikt kommer att vara Finlands väg under denna period?

Christina Gestrin (sv) (Svenska folkpartiet (sv) - Mittengruppen)

President!

Tack till Ville Niinistö för redogörelsen. Jag vill fråga ännu om *Helcoms Baltic Sea Action Plan* och vad miljöministrarna har för avsikt att göra för att se till att de nationella handlingsplanerna i de

nordiska länderna ska genomföras och på vilket sätt man kommer att förbereda sig inför ministermöte som hålls i Danmark 2013. Jag vill också fråga om miljöministrarna har beredskap att arbeta för att den tekniska fond, som också Nordiska rådet har varit med om att ta initiativ till och som har använts för att bereda projekt för att genomföra *Helcoms Baltic Sea Action Plan*,ska få en fortsättning. Det skulle vara viktigt att få med, förutom Finland och Sverige som hittills har finansierat den, de övriga nordiska länderna i det här arbetet. Nu finns det planer på att lägga ner fonden eftersom resurserna som reserverats är använda. Fonden har lett till att 35 projekt för att minska på utsläppen till Östersjön har startat och mera projekt skulle alltså vänta på sin tur.

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Miljø- og Naturresursudvalgets talsperson

Fru President! Jag vill börja med att tacka ministern för en bra redogörelse, kommentarer och synpunkter på utskottets förslag men också tacka för gårdagens möte mellan miljöministrarna och miljö- och naturresursutskottet, där bland annat Rio +20 togs upp på ett bra sätt.

Miljö- och naturresursutskottet anser att förslaget till miljöhandlingsprogram är mycket bra och framåtsyftande. Det är en ambitiös fortsättning på ett framgångsrikt och långvarigt samarbete kring miljöpolitik som har förts i Norden. Med detta nya miljöhandlingsprogram och miljöhandlingsplanen säkerställs ett fast ramverk för ett fortsatt samarbete under kommande sex år. Miljö- och naturresursutskottet anser att det är väl avvägda huvudmål som tas upp, bland annat grön samhällsutveckling, klimatförändringar, biologisk mångfald och hälsa, för att nämna några delar i dessa huvudmål.

Jag kan konstatera när jag läser miljöhandlingsprogrammet att flera av de rekommendationer som Nordiska rådet antagit nu finns i programmet men också att viktiga tema som utskottet har haft på sin dagordning inkorporerats. Utskottet vill ändå ta tillfället i akt att påpeka en del utmaningar som har tagits upp och som med fördel kan ingå i handlingsprogrammet. Några av dem har också ministern kommenterat.

Under prioriteringen Hållbar produktion och användning vill vi påpeka att det är nödvändigt att ta in de gröna tekniska normerna för offentlig upphandling. Det är vår vädjan att detta ska komma in.

Vi har också tagit upp ekosystem, och under programmet Landbaserade ekosystem vill vi påminna om det som ministern tog upp i sitt anförande om utrotningshotade arter och rödlistade arter.

Också punkten Östersjön och jordbrukspolitiken kommenterades, och där har vi velat lyfta upp Helcom. Christina Gestrin tog upp det i sin fråga, så jag utgår från att det kommer ett svar på den frågan. Det är bra att ministern har bejakat jordbrukets roll i det här och hur vi på olika sätt kan använda oss av jordbruket på ett positivt sätt för att rädda vår miljö och vårt klimat. Då handlar det om att jordbrukspolitiken utformas så att den i stället för att skada miljön i Östersjön kan förbättra den ekologiska statusen.

Under punkten Havsmiljö önskar utskottet hänvisa till Nordiska rådets rekommendation om olje- och gasutvinning i Arktis. Det är en stor utmaning, och här krävs ett stort engagemang från Nordiska rådet.

Jag vill avslutningsvis säga att det är viktigt att vi nu kopplar strategin till miljöhandlingsprogrammet.

Med det yrkar jag bifall till förslaget.

Ville Niinistö (De Gröna (gröna))

President

För att samla in alla frågor är det klart att vi måste få en utveckling som handlar om grön ekonomi där miljöfrågorna tas på allvar i den ekonomiska agendan så att vi kan få en positiv lösning, en win-win-lösning på ekonomisk utveckling och miljöhänsyn. Då det handlar om övergödningen av Östersjön gäller det att förstärka samarbetet både i ministerrådet gentemot Helcom, men också inom Helcom och vi regeringar är mycket aktiva i Helcomarbetet för att se till att vi kan motverka de fortfarande existerande källorna av övergödning. Det har gjorts ett effektivt arbete och det fortsätter vi göra också genom ministerrådet.

När det gäller frågan om fonden som Christina Gestrin tog upp är det någonting som länderna och miljöministrarna ser som viktig och vi försöker se till att den får fortsatt finansiering av ministerierna.

När det handlar om inhemsk energipolitik i Finland kan man säga att i alla länder är det viktigt att man minskar användningen av fossila bränslen och torv på ett sätt att de inte ersätts av andra fossila bränslen men att däremot satsa på bioenergi och andra former av förnybar energi, vindkraft. Där har vi olika erfarenhet i olika länder, information som vi delar hela tiden regeringarna emellan för att söka bästa möjliga lösningar och få dem i bruk så fort som möjligt i de nordiska länderna också. Jag jobbar för dem internationellt.

Præsidenten indskærpede, at taletiderne skal overholdes af hensyn til tidtabellen.

Bertel Haarder overtog ledelsen af forhandlingerne.

Jari Koskinen

Finlands Landbrugs- og skovbrugsminister

Arvoisa herra presidentti! Pohjoismaiseen hyvinvointimalliin kohdistuu tätä nykyä monia paineita. Ylipainoisten määrä kasvaa ja väestön fyysinen aktiivisuus vähenee, ja kehitystä on vaikea saada käännettyä. Myös ruokailutottumuksiin liittyy edelleen suuria haasteita.

Pohjoismaiden ministerineuvoston hyväksyttäväksi esitettiin tänä kesänä tilanneraportti "Elämänlaadun parantaminen ravitsemuksen ja liikunnan avulla - miten pitkälle on päästy vuonna 2012?". Raportissa teemme selkoa Pohjoismaiden ministerineuvoston vuonna 2006 hyväksymän toimintasuunnitelman seurannasta. Vuoden 2012 tilanneraportti on toinen vuoden 2006 jälkeen laadittu tilanneraportti.

Terveyden ja elämänlaadun parantamiseen ravitsemuksen ja liikunnan avulla pyrkivän pohjoismaisen toimintasuunnitelman yleisinä tavoitteina on, että Pohjoismaiden väestön ruokailutottumukset paranisivat selvästi, että valtaosa väestöstä noudattaisi liikuntasuosituksia, että kaikki lapset olisivat fyysisesti aktiivisia, että ylipainoisten ja vaikeasti ylipainoisten määrä pienenisi ja että ravitsemukseen sekä liikuntaan liittyvä terveyden sosiaalinen epätasa-arvo vähenisi.

Myönteisenä kehityksenä voidaan näin ollen pitää sitä, että ongelmista ollaan nykyään hyvin tietoisia. Kaikki maat keskittyvät tahoillaan hakemaan ratkaisuja näihin haasteisiin. Tämä onkin täysin välttämätöntä ja keskeinen edellytys sille, että Pohjoismaat voisivat yhdessä keskittyä luomaan pohjoismaista synergiaa.

Monissa Pohjoismaissa tehdään työtä ruotsalaiseen avaimenreikämerkkiin pohjautuvan pohjoismaisen ravitsemusmerkin parissa. Tämä työ on oiva esimerkki siitä, miten kokemusta ja uudenlaista ajattelua yhdistämällä voidaan suoraan ja näkyvästi vaikuttaa tavallisiin pohjoismaisiin kuluttajiin.

Yhtenä lähtökohtana ovat yhteispohjoismaiset ravitsemussuositukset. Ne ovat osoittautuneet kestäviksi ja laajalti tunnustetuiksi myös kansainvälisesti. Suosituksia päivitetään jatkuvasti ja parhaillaan on meneillään niiden perinpohjainen tarkistus. Uusien pohjoismaisten ravitsemussuositusten odotetaan valmistuvan vuoden 2013 alussa. Toinen hyvin tärkeä näkökulma on sektorien välinen yhteistyö, sillä yksikään sektori ei pysty yksinään ratkaisemaan kaikkia edessämme olevia haasteita.

Onkin erittäin hyvä, että terveyden ja hyvinvoinnin globalisaatioaloitteeseen heijastuu myös toimintasuunnitelman seuranta. Mainittuun aloitteeseen sisältyy useita sektorien välisiä hankkeita. Yksi näistä hankkeista keskittyy siihen, miten tilanteen kehittymistä voidaan mitata. Ensi vaiheessa on päätetty luoda yhteispohjoismainen seurantajärjestelmä, jonka avulla voidaan mitata pohjoismaalaisten ruokailutottumusten, fyysisen aktiivisuustason ja ylipainotilanteen kehitystä. Tällöin pystymme paremmin arvioimaan, mitkä keinot ovat tehokkaita ja missä ne tehoavat parhaiten. Nollakohtamittaus on suoritettu vuonna 2011 ja ensimmäiset tulokset on saatu, mutta vasta kun seuraava mittaus suoritetaan, todennäköisesti vuonna 2014, saadaan selville, onko ylipainoisten osuus vähentynyt, fyysisesti aktiivisten osuus kasvanut ja ovatko väestön ruokailutottumukset parantuneet.

Toivomme näin ollen, että Pohjoismaiden neuvosto tutustuu tarkoin vuoden 2012 tilanneraporttiin ja antaa vastaisuudessakin tukensa tämän tärkeän työn jatkamiselle myös tulevina vuosina.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade herr president! Flera slags tryck riktas för närvarande mot den nordiska välfärdsmodellen. Antalet överviktiga ökar och befolkningens fysiska aktivitet minskar, och utvecklingen är svår att vända. Också matvanorna är fortfarande förknippade med stora utmaningar.

Lägesrapporten "Et bedre liv gennem mad og motion i Norden– hvor langt er vi nået 2012?" lämnades in för godkännande till Nordiska ministerrådet i somras. I rapporten redogör vi för uppföljningen av handlingsplanen som Nordiska ministerrådet godkände år 2006. Lägesrapporten år 2012 är den andra lägesrapport som gjorts efter år 2006.

De allmänna målen för den nordiska handlingsplanen som strävar efter förbättrad hälsa och livskvalitet genom näring och motion är att den nordiska befolkningens matvanor ska förbättras avsevärt, att största delen av befolkningen ska följa motionsrekommendationerna, att alla barn ska vara fysiskt aktiva, att antalet överviktiga och svårt överviktiga ska minska och att den sociala ojämlikheten i fråga om näring och motion ska krympa.

Det kan sålunda anses som en positiv utveckling att vi är så väl medvetna om problemen nuförtiden. Alla länder koncentrerar sig på sina respektive håll på att söka lösningar på dessa utmaningar. Detta är helt nödvändigt och en viktig förutsättning för att de nordiska länderna tillsammans ska kunna koncentrera sig på att skapa nordisk synergi.

I många nordiska länder arbetar man med ett nordiskt näringsmärke som grundar sig på det svenska nyckelhålsmärket. Detta arbete är ett utmärkt exempel på hur man genom att kombinera erfarenhet och nytänkande direkt och klart kan påverka vanliga nordiska konsumenter.

En av utgångspunkterna är de samnordiska näringsrekommendationerna. De har visat sig hållbara och vida erkända också internationellt. Rekommendationerna uppdateras kontinuerligt och som bäst pågår en grundlig granskning av dem. De nya nordiska näringsrekommendationerna väntas bli

färdiga i början av år 2013. En annan mycket viktig synvinkel är det intersektoriella samarbetet, för ingen sektor kan ensam lösa alla utmaningar som vi har framför oss.

Det är därför mycket bra att uppföljningen av handlingsplanen också avspeglas i globaliseringsinitiativet för hälsa och välfärd . Det nämnda initiativet innehåller flera intersektoriella projekt. Ett av dessa projekt koncentrerar sig på hur utvecklingen av läget kan mätas. I det första skedet har man beslutat skapa ett samnordiskt uppföljningssystem för att mäta nordbornas matvanor, fysiska aktivitetsnivå och överviktsutveckling. På så sätt kan vi bättre bedöma vilka metoder som är effektiva och var de har bäst effekt. Nollpunktsmätningen har gjorts år 2011 och vi har fått de första resultaten, men först då nästa mätning genomförs, sannolikt år 2014, får vi veta om andelen överviktiga minskat, om andelen fysiskt aktiva ökat och om befolkningens matvanor förbättrats.

Vi önskar sålunda att Nordiska rådet bekantar sig ingående med lägesrapporten för år 2012 och också framöver ger sitt stöd till en fortsättning av detta viktiga arbete även under kommande år.

Vigdis Giltun (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Velfærdsudvalgets talsperson

God helse er en vesentlig delfaktor i god livskvalitet, og livsstilssykdommene er nå den største helsetrusselen for befolkningen i Norden. Velferdsutvalget er derfor glad for at Nordisk ministerråd i 2006 valgte å lage en handlingsplan for bedre helse og livskvalitet gjennom mat og fysisk aktivitet. Vi vet at det er innbakt i planen at det skal rapporteres annethvert år om målene som er satt, i forhold til at planen blir nådd.

Velferdsutvalget er kjent med at det også er andre mer langsiktige visjoner frem mot 2021. Målsettingen og visjonene er at det samlet sett skal skje en klar forbedring av kostvanene og økningen i den fysiske aktiviteten i befolkningen i Norden. Dette er selvsagt målsettinger som Velferdsutvalget stiller seg svært positiv til. I tillegg til innsatsene på det nordiske plan er det også nasjonale innsatser. Velferdsutvalget støtter vektleggingen av en nordisk synergieffekt, der nordisk samarbeid tilfører verdier gjennom tiltak som settes i gang i det enkelte land. Velferdsutvalget er kjent med at det ikke finnes en felles nordisk målestokk for kosthold og mosjon, og resultatene fra de ulike landene i Norden kan derfor ikke sammenlignes med hverandre uten videre.

Prosjektet «Effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme» har som formål å utvikle et felles nordisk monitoreringssystem som kan måle utviklingen i kostvanene, fysisk aktivitetsnivå, overvekt samt bruk av alkohol og sigaretter blant Nordens befolkning. Dette systemet vil være avgjørende for å kunne samle data i Norden som kan brukes til å følge utviklingen på dette området. Siden monitoreringsprosjektet og arbeidet med nullpunktsmålingene dessverre er forsinket, har Velferdsutvalget forståelse for at målene som ble satt for 2011, ikke kan måles før neste rapportering for handlingsplanen. Det skal skje i 2014. Velferdsutvalget ser fram mot at vi deretter får et mål på utviklingen av kosthold og aktivitet i Norden hvert annet år fremover.

Velferdsutvalget følger interessert arbeidet med det nordiske ernæringsmerket Nøkkelhullet, som tar utgangspunkt i den svenske nøkkelhullsmerkingen. Dette vil gjøre det lettere for befolkningen å velge sunne matvarer, og det er også viktig at produsentene tilbyr sunnere produkter.

Velferdsutvalget er også kjent med at det er under utarbeidelse en revisjon av de nordiske næringsstoffanbefalingene som ministerrådet rapporterer, og som er ventet i starten av 2013. Begge disse to tiltakene vil gjøre det lettere for folk å følge med på sitt eget kosthold og ta de riktige valgene i forhold til eget behov og egen helse.

Både i Danmark, Finland, Norge og Sverige har man det siste tiåret utviklet forskjellige modeller for mosjon på resept i helsevesenet. Velferdsutvalget ser positivt på det arbeidet som er i gang, og også at man får frem hva som blir «best practice».

Til slutt vil jeg på vegne av velferdsutvalget anbefale å følge utviklingen i de nordiske land, som har rapportert hver for seg i ministerrådets statusrapport, og jeg anbefaler at vi støtter det som er lagt frem.

Sinuhe Wallinheimo (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Arvoisa presidentti! En oikein tiedä, onko tämä oikea väli puhua liikunnasta, kun se tuntuu olevan täysin musta aukko koko pohjoismaisessa yhteistyössä. Tähän asiaan olen kyllä äärimmäisen pettynyt. Nytkin ravitsemusta ja liikuntaa koskevaa raporttia ei ole saatu valmiiksi, joka kyllä kertoo Pohjoismaiden neuvoston ylimielisestä asenteesta esimerkiksi liikunnan ennalta ehkäisevistä vaikutuksista useisiin yleisiin sairauksiin, ihmisten yleiseen terveyteen ja sen vaikutukseen koko kansantalouteen.

Aion nyt esittää teille muutaman faktan. Pohjoismainen kansa lihoo. Armeijaikäiset nuoret miehet ovat historiallisen huonossa kunnossa. Viidesosa päiväkouluikäisistä lapsista on jo ylipainoisia.

Samalla Pohjoismaisten maiden kansalaiset ikääntyvät. Meillä on kohta historiallisen huono huoltosuhde. Koko ajan pienenevällä työikäisten ihmisten määrällä pitäisi ottaan heistä tehoja irti enemmän ja enemmän. Samaan aikaan nämä ihmiset ovat huonommassa ja huonommassa kunnossa.

Pohjoismaissa puhutaan paljon työurien pidentämisestä. Mielestäni ne puheet voidaan unohtaa. Väitän, että tämä tuleva työikäisten sukupolvi ei ole tarpeeksi hyvässä kunnossa suoriutuakseen edes nykyisestä työuran pituudesta.

Nuoria syrjäytyy enemmän ja enemmän. Nytkin meillä Suomessa on 40 000 täysin elämästä syrjäytynyttä nuorta. Kustannus jo yhdestä syrjäytyneestä nuoresta aina eläkeikään saakka on lähes miljoona euroa per nuori. Kertokaa tämä miljoona 40 000 tuhannella. Kansantaloudellinen menetys on valtava.

Suurin osa näistä syrjäytyneistä nuorista olisi pelastettavissa erilaisilla matalan kynnyksen harrastuksilla. Niin liikunta- kuin kulttuuriharrastuksilla. Sama pätee myös työikäisten ihmisten jaksamiseen. Missä on esimerkiksi meidän yhteinen pohjoismainen liikuntastrategiamme? Tai missä on yritys siitä, että jokaiselle nuorelle annettaisiin mahdollisuus edes yhteen harrastukseen? Harrastaminen Pohjoismaissa on jo niin kallista, että kaikilla ei ole edes varaa yhteen harrastukseen.

Voisiko Pohjoismaiden yhteistyön maali olla tulevaisuudessa edes yhden harrastuksen mahdollisuus jokaiselle lapselle ja nuorelle? Tällä mallilla me varmistaisimme sen, että lapset ja nuoret oppisivat harrastusten kautta niin voittamista kuin häviämistä, oppisivat erilaisiin sosiaalisiin kanssakäymisiin, se olisi lääke kotouttamiseen, ennen kaikkea, nuoret saisivat erilaista sisältöä elämään harrastusten kautta.

Näin he jo nuorena voisivat oppia esimerkiksi liikunnallisen elämäntavan, joka auttaisi heitä heidän tulevassa, terveellisemmässä elämässä. Näin tämäkin sukupolvi saataisiin mukaan vastuullisiksi kansalaisiksi tulevaisuuden pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan. Jokaisella meillä on oikeus ja vastuu auttaa pohjoismaista yhteiskuntaa. Annetaan meille kaikille edes se mahdollisuus.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag vet inte om detta är rätt stund att tala om motion eftersom det verkar vara ett svart hål i det nordiska samarbetet. Det är jag ytterst besviken på. Rapporten om kost och motion blev inte färdig, vilket nog vittnar om Nordiska ministerrådets arroganta inställning bland annat till motionens förebyggande inverkan på flera vanliga sjukdomar och människors allmänna hälsa och dess inverkan på hela nationalekonomin.

Jag tänker nu presentera några fakta.

Folket i Norden blir fetare. De unga männen i värnpliktsålder är i historiskt dålig form. En femtedel av barnen i dagisålder är redan överviktiga. Samtidigt åldras medborgarna i de nordiska länderna. Vi kommer snart att ha en historiskt dålig försörjningskvot. Allt större effekt borde fås ut av allt färre människor i arbetsför ålder. Samtidigt är dessa människor i allt sämre skick.

Vi talar mycket om att förlänga arbetslivet i Norden. Det tycker jag tycker vi kan glömma. Jag vill påstå att den kommande generationen av människor i arbetsför ålder inte är i tillräckligt bra kondition för att klara en yrkeskarriär ens av nuvarande längd.

Fler och fler unga blir utslagna. Vi har nu 40 000 ungdomar i Finland som är helt utslagna ur livet. En ung utslagen människa kostar samhället nästan en miljon euro före pensionsåldern. Multiplicera denna miljon med 40 000 – det är en enorm nationalekonomisk förlust.

Största delen av dessa utslagna ungdomar kunde räddas genom aktiviteter med låg tröskel, både friluft- och kulturaktiviteter. Var är till exempel vår gemensamma nordiska motionsstrategi? Var är försöken att ge alla ungdomar en chans till ens en hobby? Att utöva hobbyer i Norden är redan så dyrt att alla inte ens har råd med en sådan.

Kunde en modell för nordiskt samarbete i framtiden vara att ge alla barn och unga chansen att utöva ens en hobby? Genom en sådan modell skulle vi se till att barn och unga genom aktiviteterna lär sig både vinna och förlora, lär sig olika former av socialt umgänge. Det vore ett hjälpmedel i integreringen. Framför allt skulle aktiviteterna ge ungdomarna ett innehåll i livet. De skulle redan i unga år få lära sig till exempel en motionsinriktad livsstil som hjälper dem i deras kommande och mer hälsosamma liv. På så sätt skulle vi omfatta också denna kommande generation som ansvarsfulla medborgare i framtidens nordiska välfärdssamhälle.

Var och en av oss har rätt och ansvar att hjälpa det nordiska samhället. Låt oss ge oss alla den chansen.

Karsten Hansen (Miðflokkurin (Mfl.))

Færøernes helseminister

Herr præsident, tak for ordet. På Færøerne har vi ikke nogen lang tradition for undersøgelser af befolkningens ve og vel. Det er først i dette årtusinde, at direktoratet for folkesundhed begyndte at foretage strukturerede undersøgelser af færingernes BMI, kostvaner og motion. Det betyder, at vi

ikke har mulighed for at se tilbage i tiden og sammenligne resultaterne. Resultaterne siger noget om status, men vi er ikke i stand til at se betydelige klare tendenser til, hvordan det går med folkesundheden.

Status er dog, at en stor del af færingerne er enten overvægtige eller stærkt overvægtige. De seneste undersøgelser viser, at 52 procent af de adspurgte enten var overvægtige eller desværre meget overvægtige. Samme undersøgelse viste, at næsten hver tredje ikke dyrkede nogen form for idræt eller fysisk træning overhovedet.

Det er som sagt svært at se en tendens ud fra det sparsomme materiale, men det tegner ikke særlig godt. Selv om undersøgelsen også viser, at færingerne siden 2003 er begyndt at spise mere frugt og grønt, så er færingernes normalvægt steget, og der er flere overvægtige, end der var for 10 år siden. Samtidig viser en helt ny undersøgelse fra sundheds- og sygeplejerskerne, at hver femte dreng i første klasse er overvægtig. Den samme tendens gælder for pigerne. Derfor er situationen rimelig alvorlig.

I 2009 gav Sundhedsministeriet opdrag til et såkaldt nationalt motionsår, hvor fokus var på motion under alle mulige former. Det fortsatte i 2010. Undersøgelser fra 2011 viser, at indsatsen var en succes. Sidste år var fokus specielt på kostvaner, og selv om det endnu er for tidligt at sige meget om det, er den umiddelbare reaktion positiv. En af de folkesygdomme, som skyldes de kostvaner, vi har haft, er diabetes 2. Vi har derfor nu nedsat en hurtigtarbejdende gruppe til at komme med forslag til, hvordan vi hjælper disse mennesker, så de kan bevare en god dagligdag.

Til sidst vil jeg nævne, at regeringen har taget initiativ til en sundhedsreform. Uden at gå i dybden og i detaljer vil jeg nævne, at forebyggelse og folkesundhed er krumtappen i hele denne reform. Fokus bliver på at forebygge sygdomme i stedet for som i dag at have fokus på behandling.

Det er godt at erfare, at de otte selvstyrende lande står sammen om at få en bedre folkesundhed. Tak.

Velfærd og mangfoldighed

Præsident: Bertel Haarder

Dokumentation:

- Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16, B 278/næring

- Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet: Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet (Dokument 12/2012)

- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv, A 1566/velferd

- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden, A 1551/velferd

- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke, A 1572/kultur

- Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid, A 1545/velferd

Beslutning:

- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af B 278/næring blev godkendt - Rek. 35/2012*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 12/2012 til efterretning*
- *Velfærdsudvalgets rekommandation i anledning af A 1566/velferd blev godkendt - Rek. 36/2012*
- *Velfærdsudvalgets rekommandation i anledning af A 1551/velferd blev godkendt - Rek. 37/2012*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af A 1572/kultur blev godkendt - Rek. 38/2012*
- *Velfærdsudvalgets rekommandation i anledning af A 1545/velferd blev godkendt - Rek. 39/2012*

Lauri Ihalainen

Finlands arbejdsminister

Arvoisa presidentti! Kiitän mahdollisuudesta esitellä työelämäministerineuvoston puolesta Pohjoismaiden neuvoston käsiteltäväksi ehdotuksen ministerineuvoston työelämäalan yhteistyöohjelmaksi vuosille 2013–2016. Ohjelma valmisteltiin Norjan puheenjohtajakaudella.

Globalisaatio ja väestörakenteen kehitys säilyvät uuden yhteistyöohjelman pitkän aikavälin haasteina edelleenkin. Ne vaikuttavat edelleen suuressa määrin a) työelämään, b) pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kilpailukykyyn, sen toimivuuteen, ja 3) kestävään kehitykseen.

Nykyisen vaativan ja epävarmuutta täynnä olevan eurooppalaisen työmarkkina- ja taloustilanteen johdosta haluamme kuitenkin varautua yhteistyöhön myös niiden haasteiden osalta, joita lyhyemmällä aikavälillä suhdannevaihtelut ovat ohjelmajakson aikana aiheuttamassa. Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömyyden torjuminen ovat keskeisiä painopisteitämme.

Yhteistyöohjelmassa määritellään työllisyys- ja työmarkkina-alan sekä työympäristö- ja työoikeusalan strategiset painopistealueet vuosille 2013–2016. Näitä painopisteitä täsmennetään vuosittaisten yhteisten toimintalinjojen puitteissa.

Globalisaation osalta pääasiallisena haasteena on vahvistaa pohjoismaisten työmarkkinoiden sopeutumis- ja kilpailukykyä, jotta pystymme reagoimaan elinkeinoelämän jatkuvaan rakennemuutokseen ja korvaamaan työpaikkojen menetykset aloilla, jotka kärsivät kilpailun kiristymisestä maailmanmarkkinoilla sekä tarjoamaan osaavaa työvoimaa uusille kasvualoille.

Työvoiman liikkuvuus maiden rajojen yli on lisääntynyt globalisaation myötä ja avannut uusia mahdollisuuksia rekrytoida meiltä Pohjoismaista puuttuvaa työvoimaa ja osaamista. Globalisaatio antaa meille paremmat mahdollisuudet laajentaa työvoimapohjaa, jotta voimme vastata väestörakenteen kehityksen pitkän aikavälin haasteisiin.

Jotta saisimme maidemme tarvitsemaa ulkomaista työvoimaa, meidän on kehitettävä pohjoismaista työmarkkinoita alueena, jolle on tyypillistä korkea osaamistaso sekä työehtojen ja työympäristön korkea taso. On erittäin tärkeää huolehtia siitä, että kasvava työperäinen maahanmuutto ei aiheuta lisää sosiaalista polkumyyntiä, puutteellisia työoloja ja syrjäytymistä työelämässä.

Työelämän muutokset vaikuttavat myös yhä useammin työntekijöiden työn sisältöön ja työn organisointiin. Muutokset näkyvät sekä työkuormituksen että joustavuusvaatimusten lisääntymisessä. Tämän takia meidän päätavoitteemme on vahvistaa pohjoismaisten työmarkkinoiden sopeutumiskykyä ja työelämän laatua siten, että varmistetaan yksittäisen työntekijän voimavarat kestävällä käytöllä. Tämä edellyttää palkansaajien turvaa ja joustavuuden sekä työ- ja yksityiselämän, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen tasapainottamista.

Elinikäisen oppimisen edistäminen siten, että työvoiman osaaminen ja taidot vastaavat jatkuvasti työmarkkinoiden tarpeita, on tärkeää sekä nuorten koulutuksen että työssä olevan aikuisväestön ammattipätevyyden päivittämiseksi. Näin voimme edistää ikääntyneiden työurien pidentämistä ja myös heikommassa asemassa olevien ryhmien integroimista työmarkkinoille.

Väestörakenteen kehitystä ajatellen päätavoitteemme on hyödyntää maiden sisäisiä työvoimaresursseja mahdollisimman tehokkaasti. Erityisen tärkeänä pidämme nuorten integroimista aikaisemmin ja paremmin työelämään. Myös maahanmuuttajataustaisten, osatyökykyisten ja muiden työmarkkinoille heikosti sijoittuvien ryhmien saaminen nykyistä tiiviimmin mukaan työelämään, pitkäaikaistyöttömyyden torjuminen, työurien pidentäminen sekä sairauspoissaolojen vähentäminen ovat tärkeitä työvoimapohjan laajentamisenkin näkökulmasta.

Tarkoitus on myös edistää hyvinvointia, osallistamista ja tuottavuutta tukevaa työympäristöä ja kannustaa työntekoon. Hyvinvoiva työyhteisö on myös tuottava työyhteisö.

Pidämme tärkeänä pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista kansainväliseen sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä. Tavoitteemme on kehittää pohjoismaisen työmarkkinamallin hyviä työehtoja, työympäristöä ja sopeutumiskykyä, etenkin suhteessa EU-direktiiveihin ja EY-tuomioistuimen päätöksiin. Haluamme edelleen jatkaa yhteistyötä pohjoismaisten rajaesteiden estämiseksi ja purkamiseksi sekä työvoiman vapaan liikkuvuuden edistämiseksi nimenomaan Pohjolassa.

Kukin maa kantaa vastuuta rajaestetyöstä ja lisäksi työelämän ministerineuvosto seuraa tarkasti, miten yhdessä sosiaali- ja terveyssektorin kanssa toteuttamamme sosiaali- ja työmarkkina-alaa koskevat rajaesteselvityksen ehdotukset etenevät tulevaisuudessa. Tämän yhteistyöohjelman toteuttamisesta vastaa siis työelämän ministerineuvosto, toisaalta työelämän virkamieskomitea ja kolme jaostoa: työmarkkinajaosto, työympäristöjaosto ja työoikeudellinen jaosto.

Ohjelman valmisteluissa kuultiin pohjoismaisten työnantajien ja Pohjolan ammatillisen yhteisjärjestön edustajia ja heidän näkemyksiään, ja ne otettiin hyvin huomioon tässä painopisteohjelmassa. Heidän ehdotuksensa on huomioitu, kun tätä ehdotusta on tehty.

Toivon, että Pohjoismaiden neuvosto haluaa ottaa tämän ohjelman vastaan pohjoismaisen työelämäalan yhteistyön pohjaksi seuraavan neljän vuoden ajaksi ja antaa sen painotuksista näkemyksensä joko täällä tai sitten myöhemmin suositusten muodossa. Kiitoksia.

Skandinavisk oversettelse:

Ärade president! Jag tackar för möjligheten att på vägnar av ministerrådet för arbetsliv få presentera förslaget till ministerrådets samarbetsprogram för arbetslivssektorn åren 2013–2016 till Nordiska rådets behandling. Programmet bereddes under Norges ordförandeskap.

Globaliseringen och den demografiska utvecklingen kvarstår som utmaningar på lång sikt för det nya samarbetsprogrammet. De påverkar fortfarande i stor utsträckning a) arbetslivet, b) det nordiska välfärdssamhällets konkurrenskraft, dess funktionalitet, och 3) den hållbara utvecklingen.

Arbetsmarknadsläget och det ekonomiska läget i Europa är krävande och fyllt av osäkerhet, och därför vill vi förbereda oss på ett samarbete också i fråga om de utmaningar som konjunkturväxlingarna på kortare sikt ser ut att förorsaka under programperioden. Att minska ungdomsarbetslösheten och bekämpa långtidsarbetslösheten är centrala tyngdpunkter för oss.

I samarbetsprogrammet definieras strategiska insatsområden för sysselsättnings- och arbetsmarknadssektorn samt arbetsmiljö- och arbetsrättssektorn för åren 2013–2016. Dessa tyngdpunkter ska preciseras inom ramen för de årliga gemensamma riktlinjerna för verksamheten.

Den huvudsakliga utmaningen för globaliseringens del är att stärka den nordiska arbetsmarknadens anpassningsförmåga och konkurrenskraft, så att vi kan reagera på den ständiga strukturomvandlingen i näringslivet och ersätta förlorade arbetsplatser på sektorer som lider av den skärpta konkurrensen på världsmarknaden samt erbjuda nya tillväxtbranscher kunnig arbetskraft.

Arbetskraftens rörlighet över nationsgränserna har ökat till följd av globaliseringen och öppnat nya möjligheter att rekrytera arbetskraft och know-how som vi saknar i Norden. Globaliseringen ger oss bättre möjligheter att bredda sysselsättningsbasen så att vi kan svara på den demografiska utvecklingens utmaningar på lång sikt.

För att vi ska få den utländska arbetskraft som våra länder behöver måste vi utveckla den nordiska arbetsmarknaden som ett område som karaktäriseras av en hög kunskapsnivå samt högklassiga arbetsvillkor och arbetsmiljöer. Det är mycket viktigt att se till att den växande arbetsrelaterade invandringen inte leder till ökande social dumpning, bristfälliga arbetsvillkor och utslagning i arbetslivet.

Förändringarna i arbetslivet påverkar också allt oftare innehållet i och organiseringen av arbetet för arbetstagarna. Förändringarna märks i en ökning av arbetsbelastningen och kraven på flexibilitet. Därför är vårt huvudmål att stärka den nordiska arbetsmarknadens anpassningsförmåga och kvaliteten på arbetslivet så att vi tryggar den enskilda arbetstagarens resurser genom hållbar användning. Detta förutsätter trygghet för de anställda och en balansering av flexibiliteten och anpassningen av arbetsliv, privatliv och familjeliv.

Att främja livslångt lärande så att arbetskraftens kompetens och kunskaper ständigt motsvarar arbetsmarknadens behov är viktigt för att uppdatera både de ungas utbildning och den vuxna befolkningens yrkeskompetens. På så sätt kan vi främja längre yrkeskarriärer för äldre och även integreringen av mindre gynnade grupper på arbetsmarknaden.

Med tanke på befolkningsutvecklingen är vårt huvudsakliga mål att utnyttja de interna arbetskraftsresurserna i länderna så effektivt som möjligt. Vi finner det speciellt viktigt att bättre och tidigare integrera ungdomarna i arbetslivet. Det är också viktigt, inte minst för att bredda sysselsättningsbasen, att öka arbetslivsintegreringen av personer med invandrarbakgrund eller

nedsatt arbetsförmåga samt andra grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, att bekämpa långtidsarbetslösheten, förlänga arbetskarriärerna och minska sjukfrånvaron.

Avsikten är också att främja en arbetsmiljö som stöder välfärd, aktivering och produktivitet och sporra till arbete. En sund arbetsplats är också produktiv.

Vi anser det viktigt att det nordiska samarbetet stärks i frågor som gäller internationell reglering. Vårt mål är att utveckla de goda arbetsvillkoren, arbetsmiljön och anpassningsförmågan i den nordiska arbetsmarknadsmodellen, i synnerhet i förhållande till EU-direktiven och EG-domstolens beslut. Vi vill fortsätta samarbetet för att förebygga och avskaffa nordiska gränshinder och för att främja arbetskraftens fria rörlighet just i Norden.

Vart land bär sitt ansvar för gränshinderarbetet och dessutom observerar ministerrådet för arbetsliv noga hur gränshinderrapportens förslag om social- och arbetsmarknadssektorn, som vi implementerat tillsammans med social- och hälsovårdssektorn, framskrider i framtiden. För verkställandet av detta samarbetsprogram svarar alltså ministerrådet för arbetsliv, å andra sidan ämbetsmannakommittén för arbetsliv och tre utskott: arbetsmarknadsutskottet, arbetsmiljöutskottet och arbetsrättsutskottet.

I beredningen av programmet hördes representanter för nordiska arbetsgivare och Nordens fackliga samorganisation, och deras åsikter återspeglas väl i detta program. Deras förslag har beaktats då detta förslag har utarbetats.

Jag hoppas att Nordiska rådet vill ta detta program till grund för samarbetet inom den nordiska arbetslivssektorn under de kommande fyra åren och ge sin syn på dess betoningar antingen här eller senare i form av rekommendationer. Tack.

Billy Gustafsson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Herr president, nordiska kolleger! Jag kommer av lätt insedda själ inte att kommentera sakfrågan utan kommer att uppehålla mig vid själva processen.

En grundläggande förutsättning för ett effektivt och meningsfullt fungerande samarbete inom ramen för Nordiska rådet förutsätter ett samarbete mellan de valda parlamentarikerna och ländernas regeringar med respekt för varandras roller och ansvar.

Det nu presenterade ministerrådsförslaget delgavs näringsutskottet först när programmet var layoutat och färdigt. Vi fick förslaget så pass sent att det inte fanns någon möjlighet att höra relevanta aktörer eller att diskutera själva sakfrågan ordentligt. Att få del av ett ministerrådsförslag först när det föreligger färdiglayoutat och klart och ministrarna i princip redan har godkänt innehållet är inte tillfredsställande. Onekligen ger det ett intryck av att man från Ministerrådets sida inte bryr sig om vad rådet menar, att framläggandet av positionen bara är en formsak. Det är som att köra över någon och signalera efteråt.

Näringsutskottet inser naturligtvis att vid utarbetandet av förslaget har programmet varit på remiss till ett ganska stort antal aktörer, men vi i utskottet förväntar oss att vi framgent blir en del av de aktörer som man väljer att remittera sina ärenden till och i så god tid att det är meningsfullt att hantera och diskutera dem.

Tyvärr är den här ordningen inte en isolerad företeelse. Andra ministerrådsförslag har hanterats på liknande sätt både i år och tidigare år. Det är otillfredsställande och skadar relationen mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Under diskussionerna i Göteborg hade ett enigt näringsutskott ett antal synpunkter på sakinnehållet, men vi beslutade oss för att inte framföra dessa synpunkter eftersom förslaget egentligen redan var klart. I stället avser vi att under 2013 behandla sakfrågorna och återkomma vid nästa års session. Näringsutskottet utgår från att Ministerrådet fortsättningsvis involverar utskottet och rådet i dess helhet innan arbetet redan är slutfört och dörrarna är stängda.

Mot denna bakgrund, herr president, föreslår näringsutskottet att Nordiska rådet tar samarbetsprogrammet för kännedom och att Nordiska rådet i detta skede inte yttrar sig i substans på grund av att Nordiska rådet inte indragits tillräckligt tidigt i själva processen.

Steingrímur J. Sigfússon (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Islands industri- och innovationsminister

Præsident. Arbejdet med ligestillingsintegrering er højt prioriteret af de nordiske ligestillingsministre. Såvel det foregående finske som det indeværende norske og kommende svenske formandskab har haft, og vil fortsat have, megen fokus på dette vigtige arbejde.

Nordisk Ministerråds arbejde med ligestillingsintegrering baserer sig på den proces om ligestillingsintegrering, som den nordiske samarbejdskomite godkendte i Nordisk Ministerråd i 2008. Ligestillingsintegrering er et arbejde, som kræver særlig opmærksomhed og indsats for at sikre såvel kontinuitet som kvalitet og engagement.

Nordisk Ministerråd for Ligestilling har i løbet af 2012 arbejdet med at udforme en model og et værktøj for, hvordan ligestillingsintegreringen skal kunne forenkles inden for alle sektorer, og hvordan sektorerne skal kunne udarbejde mål og indikatorer for arbejdet, en ensartet rapporteringsmodel samt metoder for kvalitetssikring. Samarbejdsministrene har som vedtaget et prioriteringsbudget på 8 mio. danske kroner fra og med 2013, inden for hvilket en række fokuserede projekter indgår under overskrifter som for eksempel grøn vækst og velfærd.

I anledning af dette er det blevet besluttet at lave en særskilt indsats inden for ligestillingsintegrering af projekter i prioriteringsbudgettet. Dette arbejde kommer til at foregå i to faser. I den første fase kommer der til at ske en bedømmelse af valg af projekt for at se, hvilke der er bedst egnet inden for ligestillingsintegrering. Bagefter, i anden fase, bliver konkrete projekter, som er blevet bedømt egnede, gennemført.

I anledning af de to eksempler på, hvordan ligestillingsintegrering kan gennemføres på nuværende tidspunkt, kan man arbejde med at sikre et ligestillingsperspektiv inden for hele ministerrådets virksomhed bliver styrket det kommende år. Ligestillingsministrene ser frem til at kunne rapportere om, hvordan dette arbejde skrider frem i redegørelsen til Nordisk Råd i 2013.

I tillæg til arbejdet med ligestillingsintegrering gennemførte ligestillingssektoren løbende en række konkretet projekter eller aktiviteter med andre sektorer. Det er et arbejde, der vil blive forstærket under det kommende formandskab i 2013.

Ligestillingsministrene vil i år specielt vælge eksempler, der er koblet til klima og bæredygtig udvikling samt til medier. Den nordiske velfærdsstat her opnået betydelig international anerkendelse og er i dag en model for inspiration for mange andre lande. Satsningen på et samfund med ligestilling, hvor mænd og kvinder deltager på lige vilkår, har haft central betydning. Lige

muligheder og rettigheder er en grundlæggende menneskeret, og ligestilling er en forudsætning for social, økonomisk og politisk fremgang og en bæredygtig udvikling.

Under Finlands formandskab i 2012 har ligestillingsministrene valgt at fokusere på ligestilling og klimaforandringer. Blandt andet er der blevet oprettet en omfattende portal, *EqualClimate* – kön och klimatförändring ur ett nordiskt perspektiv. Dette arbejde er siden blevet videreført i 2012, ikke mindst gennem gennemførelsen af det interaktive seminar *Gender Equality is Sustainability*, Rio+20. Seminaret samlede akademikere, politikere og ungdomsrepræsentanter fra forskellige dele af verden for at føre en dialog om spørgsmålene i feltet mellem ligestilling, grøn økonomi, velfærd og klima. Desuden har ligestilling fået en tydelig plads i Nordisk Ministerråds forslag til et nyt strategidokument om bæredygtighed. For 2013 er planlagt yderligere aktiviteter, der bygger videre på dette tema i form af aktiviteter inden for emnet gender and biodiversity.

I løbet af året er et nordisk ekspertseminar Nordic Baltic Round Table Meeting on Gender and Media blevet gennemført i samarbejde med NORDICOM. For tiden diskuteres opfølgende aktiviteter inden for medier, eftersom spørgsmålet om ligestilling i medierne er vigtigt, og Norden kan have en rolle at spille i dette spørgsmål.

Fokus på sektorernes egne aktiviteter i løbet af 2012 har været sikring af aktiv deltagelse af drenge og mænd i ligestillingsarbejdet. Et eksempel på en aktivitet inden for dette område er gennemførelsen af konferencen om maskulinitet i forandring – mænd, ligestilling og livskvalitet, seminar om mænd og rekruttering til omsorgssektoren, ekspertseminar om mænd og antifeminisme og ligestilling samt en samisk ligestillingskonference, som også belyste dette aspekt.

Ligestillingsministrene har desuden deltaget i FN's kvindekommissionsmøde – Commission on the Status of Women, og der er blevet gennemført et ministerseminar, Equality between Women and Men – the Nordic Way, samt ekspertseminaret Rural women - an economic potential.

At deltage i en globaliseret verden indebærer, at man fra nordisk side udviser et internationalt engagement. Ligestilling er en del af den nordiske identitet og har været et grundlag for vores demokratier og udviklingen af vores velfærdssamfund. Visionen for ligestillingsarbejdet i Nordisk Ministerråd er at være et forbillede for andre og på internationalt niveau at synliggøre, hvordan vi i Norden møder fremtidens udfordringer gennem en ligestillingspolitik, som sikrer bæredygtige samfund, også i fremtiden. Det er på denne baggrund, at ligestillingsministrene for mange år siden deltog i FN's kvindekommissions møde og har besluttet også at gøre det i det kommende år, 2013.

Om det kommende svenske formandskab i 2013 kan det kort meddeles, at hovedtemaet bliver ligestilling på arbejdsmarkedet og ligestilling før skolen og i skolen. Under disse temaer er større aktiviteter blevet planlagt, og der er blevet søgt samarbejde med andre sektorer. I tillæg hertil fortsætter det højt prioriterede arbejde med ligestillingsintegrering i Nordisk Ministerråd i lighed med andre internationale aktiviteter med nordisk deltagelse. Tak, præsident.

Satu Haapanen (gröna) (De Gröna (gröna) - Mittengruppen)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Herra presidentti! Pohjoismaiset kollegat! Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan puolesta haluan kiittää ministerineuvostoa tasa-arvoselonteosta ja ministeriä äskeisestä hyvästä puheenvuorosta.

Pohjoismainen tasa-arvopolitiikka on merkittävä osa pohjoismaista profiilia muuhun maailmaan päin. Tasa-arvo on pohjoismaisten hyvinvointiyhteiskuntien myönteinen tavaramerkki, ja siksi on tärkeää, että tasa-arvoasioihin suhtaudutaan edelleenkin vakavasti pohjoismaisessa yhteistyössä.

Työ tasa-arvon integroimiseksi Pohjoismaiden ministerineuvoston puitteissa sen nykymuodossa perustuu prosessiasiakirjoille vuodelta 2008. Tavoitteena tuolloin oli, että kaikki ministerineuvoston

alakohtaiset sektorit olisivat tunnistaneet ja integroineet relevantit tasa-arvonäkökulmat omilla toiminta-alueillaan. Silti voimme todeta, että tavoitetta ei vielä ole saavutettu.

On hyvä asia, että on luotu malleja tasa-arvon integroimiseksi sektoreiden työhön. Kansalais- ja kuluttajavaliokunta odottaa siksi ensi vuodelle myönteistä kehitystä kiitos luotujen keinojen ja toivoo saavansa vuonna 2013 kehittyneemmän, kaikkien sektoreiden kertomuksen sisältävän tasa-arvoselonteon.

Tasa-arvon integroinnin kanssa työskentelemisessä on kyse demokraattisista oikeuksista ja syrjinnän vastustamisesta ja mahdollisuuksien luomisesta kaikille. Kansalais- ja kuluttajavaliokunta on monta vuotta tehnyt työtä varmistaakseen, että pohjoismainen yhteistyö on monialaista yhteistyötä, joka kattaa tasa-arvon mitä tulee sukupuoleen, etniseen alkuperään, uskontoon, vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään ja sukupuoliseen suuntaukseen katsomatta. Siksi valiokunta iloitsee siitä, että Pohjoismaiden ministerineuvosto on sisällyttänyt nämä näkökohdat kestävän kehityksen pitkän tähtäimen strategiaan.

Valiokunta tervehtii myös ilolla, että Norjan puheenjohtajuus on sisällyttänyt syrjinnän vastustamisen ja tasa-arvon Pohjoismaiden ministerineuvoston tämän vuoden puheenjohtajuusohjelmaan. Valiokunta pitää myönteisenä sitä, että ministerit ovat käynnistäneet syrjinnän vastustamista, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta koskevan poliittisen keskustelun. Kansalais- ja kuluttajavaliokunta myötävaikuttaa mielellään tähän keskusteluun.

Koskien tilastoliitteessä selostettua sukupuolijakaumaa pohjoismaisen yhteistyön eri organisaatioissa on tärkeää myös huomioida tasa-arvo ja sukupuolijakauma Pohjoismaiden neuvostossa. Meidän vastuullamme on valvoa sukupuolijakaumaa ajatellen vaaleja ensi vuodeksi, kun hieman myöhemmin tänään käsittelemme vaalikomitean esitystä.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Nordiska kolleger! Jag vill på medborgar- och konsumentutskottets vägnar tacka ministerrådet för jämställdhetsredogörelsen och ministern för ett bra anförande.

Den nordiska jämställdhetspolitiken är en viktig del av den nordiska profilen i förhållande till övriga världen. Jämställdheten är ett positivt varumärke för de nordiska välfärdssamhällena och därför är det viktigt att vi fortfarande förhåller oss seriöst till jämställdhetsfrågor i det nordiska samhället.

Arbetet för att integrera jämställdheten inom ramen för Nordiska ministerrådet i dess nuvarande form grundar sig på dokument från processen år 2008. Målet var då att alla sektorer under ministerrådet skulle ha identifierat och integrerat relevanta jämställdhetssynvinklar i sina egna verksamhetsområden. Trots det kan vi konstatera att målet inte har nåtts ännu.

Det är bra att vi har skapat modeller för integreringen av jämställdheten i arbetet inom sektorerna. Medborgar- och konsumentutskottet väntar sig därför en positiv utveckling nästa år tack vare de skapade metoderna och hoppas på att år 2013 få en mer utvecklad jämställdhetsredogörelse som innehåller en rapport från alla sektorer.

Arbetet för att integrera jämställdheten handlar om demokratiska rättigheter och om att bekämpa diskriminering och skapa möjligheter för alla. Medborgar- och konsumentutskottet har i flera år arbetat för att se till att det nordiska samarbetet är ett sektorsövergripande samarbete med jämställdhet oberoende av kön, etniskt ursprung, religion, övertygelse, handikapp, ålder och sexuell läggning. Därför gläder sig utskottet över att Nordiska ministerrådet har inkluderat dessa synpunkter i den långsiktiga strategin för hållbar utveckling.

Utskottet gläder sig också över att Norge har inkluderat bekämpningen av diskriminering och jämställdheten i sitt ordförandeprogram för Nordiska ministerrådet i år. Utskottet finner det positivt

att ministrarna har startat en politisk debatt om bekämpning av diskriminering, om jämställdhet och pluralism. Medborgar- och konsumentutskottet bidrar gärna till denna debatt.

Könsfördelningen i olika organisationer i det nordiska samarbetet refereras i statistikbilagan, och det är viktigt att beakta jämställdhet och könsfördelning också i Nordiska rådet. Det är vårt ansvar att granska könsfördelningen med tanke på valet för nästa år då vi litet senare i dag behandlar valkommitténs förslag.

Siv Friðleifsdóttir (F) (Framsóknarflokkurinn (F))

Velfærdsudvalgets talsperson

Velferdsutvalget vil ha en ny strategi for alkohol- og tobakkspolitikk. Vårt hovedtema i år har vært nordisk alkohol- og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv – jeg vil gjenta: i et folkehelseperspektiv. Det er fordi vi vil sette folkehelse foran frihandelsinteresser, fordi vi mener at alkohol og tobakk ikke er en vanlig vare – det er ikke brød og melk det gjelder. Vi vil minske lidelser, vi vil minske sykdommer, vi vil redde liv, og vi vil spare penger. Derfor har vi her lagt fram tolv forslag. Vi vet at det er mye press utenfra og innenfra i tobakks- og alkoholpolitikken i Norden. Jeg vil nevne at 44 prosent av ølet blir produsert av fire globale firmaer. Det betyr at de har mye penger og mye lobbykraft og kan ha mye innflytelse.

Jeg er stolt over Nordisk råd har tatt denne problematikken opp, og jeg er veldig stolt over Velferdsutvalget og den jobben vi har gjort der. Vi kunne ikke enes om alt: Vi kunne ikke enes om å be om vinmonopol i Danmark, vi kunne ikke enes om totalforbud mot all reklame for tobakk og alkohol, og vi kunne ikke enes om 0 i promille for alt av kjøretøy. Men vi kunne enes om mye, faktisk om mer enn jeg først trodde. Vi kunne enes på ni av tolv punkter. De punktene vi var uenige om, var punktene 9, 11 og 12. Jeg vil gjerne gripe litt fatt i dem, for vi kommer sikkert til å ha votering etterpå.

Majoriteten i utvalget vil at vi jobber mot et tobakksfritt Norden i 2040, punkt 9. Det kunne man ikke helt enes om, men jeg minner om at Finland vil være røykfritt i 2040, og vi i majoriteten vil gjerne jobbe mot det. Når det gjelder punkt 11, er det nevnt at vi vil ha en innsats for en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025. Vi kunne ikke enes om 10 prosent, men jeg minner om at det er et veiledende tall fra WHO, så dit vil vi også. På punkt 12 kunne vi ikke enes om en alkoholgrense på 0,2 promille når det gjelder alle motordrevne farkoster – det vil sige på både land og vann. Det var noen som ikke ville ha dette også på vann, men det vil majoriteten i komiteen, så jeg anbefaler sterkt at Nordisk råd støtter majoriteten i Velferdsutvalget.

Vi kunne enes om ni punkter og tall, men ikke om tre. Uansett er dette en meget god strategi hvis den blir en realitet.

Sonja Mandt (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Velferdsutvalgets tema for 2012 er: Hva er alkohol og tobakk sett ut fra et folkehelseperspektiv? Det er viktig for alle land i Norden. Vi har store utfordringer og store samfunnskostnader. Mye av sykefraværet i arbeidslivet skyldes nettopp rusmiddelmisbruk, og mange av livsstilssykdommene likeså. Vi er nødt til å tore å ta noen grep, og noen av grepene kan være upopulære, som for eksempel forslag om redusert promille, eller forslag om tobakksfritt Norden. Hvis vi skal oppnå noe, må det til tiltak som virker. Det er derfor vi driver politikk.

Vi har i det arbeidet vi nå legger fram, fått gode innspill fra forskere og vitenskapelige rapporter som underbygger vårt forslag til vedtak. Det betyr at utvalgets forslag ikke bygger på antakelser, men på fakta, og det er viktig. Jeg vil understreke noen av forslagene.

Jeg har spesielt lyst til å ta fram forslaget om å innføre alkolås, et forslag som ikke innebærer for mange vansker, og som har vært prøvd flere steder. Alkolås på bil er innført i Frankrike, og i Finland er det innført alkolås for bussjåfører. Alkohol er en av de viktigste årsakene til ulykker i trafikken, og vi mener at alkolås vil være et effektivt tiltak for å redusere dette – en forholdsvis enkel, men virksom forebygging.

Målet for en bedre folkehelse er å redusere forbruk av både tobakk og alkohol. Vi har spurt de beste om råd på hvordan vi skal redusere alkoholforbruket. De rådene vi har fått fra eksperter, er veldig klare – de beste midlene er tilgjengelighet og pris.

Flere nevner at Norden er en pioner med monopolordninger, og at det er et viktig tiltak for å redusere bruken. Utvalget drøftet også det, men vi fant ut at det ville være veldig vanskelig å gjennomføre fordi vi har så ulik tradisjon. Det er derfor det er viktigere å fremme forslag som lar seg gjennomføre, som for eksempel alkolås.

En av forskerne vi hadde besøk av, viste oss hvordan synet på alkohol og alkoholforbruk hadde vært siden 1964 og fram til i dag. En av hans interessante påstander var at ja, Norden hadde lagt til seg mer kontinentale vaner som å drikke mer vin. Men vi gjennomfører det ikke – folk i Norden drikker nå vin som de før drakk sprit. Det er en arv fra vår vikingtid. Likevel må vi ikke gi opp, og vi må prøve å forebygge bedre. Våre tolv forslag er en hjelp på veien.

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president! Jag vill bara understryka att Sverige ändrade sin lagstiftning för inte så länge sedan till att gälla 0,2 promille även för framförande av båt till sjöss. Därför ser vi väldigt positivt på det förslag som välfärdsutskottet nu har lagt fram. Från Sveriges sida tycker vi att det här är ett jättebra incitament att fortsätta arbeta efter.

Isabella Jernbeck (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president! Jag tycker att ni andra nordiska länder ska fundera lite grann innan ni föreslår att man ska sänka promillegränsen till sjöss till 0,2. Det finns ingen skillnad i statistiken över olyckor efter att vi införde de här bestämmelserna i Sverige. Olycksstatistiken hade redan gått ned innan man införde den här gränsen. 90 procent av de olyckor som skedde på sjön orsakades av dem som var nyktra och de övriga 10 procenten av dem som hade över 1,0 promille.

Jag tycker faktiskt inte att man kan likställa biltrafik med båttrafik. När det gäller biltrafiken kör man snabbare på mindre vägar och det är tätare trafik, bara för att välja några skillnader. Man ska också komma ihåg att turistnäringen och restaurangnäringen har gått ned avsevärt sedan man införde gränsen 0,2 promille. Jag tycker att ni andra nordiska länder ska fundera på det.

Anita Brodén (FP) (Folkpartiet liberalerna (FP) - Mittengruppen)

Herr president! Jag begärde replik på samma tema. Jag anser att det är väldigt värdefullt att Siv Fridleifsdottir nu har förtydligat förslaget. Det står visserligen under punkt nr 12 att det gäller alla motordrivna farkoster – sedan har vi fått olika synpunkter på det – men jag anser att det är viktigt

att det också förtydligas, att man skriver in att det gäller såväl till havs som till lands så att det blir klockrent. Jag förordar det alternativet. Jag är tacksam för att ni har lagt fram ett sådant otroligt starkt förslag. Tack för det!

Bjørt Samuelsen (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Ærede præsident! Jeg synes, at forslaget er et meget godt forslag. Det er et forslag, som handler om en nordisk alkohol- og tobakspolitik set i et folkesundhedsmæssigt perspektiv, og det er noget, som vi i VSG-gruppen er meget positivt indstillet over for, men der er dog nogle af punkterne, som vi ikke har været hundrede procent enige i. Men jeg vil gerne bruge noget tid på at snakke om promillegrænsen. Der er på side 11 en oversigt over, hvilke promillegrænser vi har i Norden, og der vil jeg gerne gøre opmærksom på, at Færøerne i lighed med Norge og Sverige også har sænket promillegrænsen til 0,2. Det gjorde vi for et par år siden. Vi kan allerede nu se, at der er kommet nogle meget positive resultater ud af det, og jeg vil derfor anbefale, at de andre nordiske lande kigger på resultaterne for både Sverige, Norge og Færøerne.

Det, som vi kan se, efter at vi har sænket promillegrænsen, er, at der er langt færre, der bliver taget med alkohol i blodet. Vi har heldigvis nogle dødstal i trafikken, der er meget lave, og derfor er det endnu lidt svært statistisk at kunne sige noget om, hvor mange menneskeliv det har reddet, at vi har sænket den. Men når vi ved, hvor stor en andel af ulykkerne og dødsulykkerne det er, der sker i trafikken, hvor der er involveret alkohol, så er vi helt sikre på, at det kommer til at redde liv at vi har gjort det. Jeg vil i forbindelse med denne sænkning af promillegrænsen desuden også sige, at det, da det jo ofte er de unge, som er involveret i færdselsuheldene – og specielt de unge mænd – er noget, der også har stor betydning i forhold til, at de unge lærer ikke at blande det at køre bil med samtidig at have drukket. Der vil jeg understrege, at jeg også helt klart synes, at det er noget, der bør være gældende i forhold til bådtrafikken, hvor det, at sejle i småbåde, er noget, der tager til i omfang.

Herr præsident, der er i de nordiske lande inden for de sidste 10 år i gennemsnit 1.500 mennesker hvert eneste år, der dør i trafikken. Forestil jer, at der en gang om året var en katastrofe, hvor der var 1.500 mennesker, der døde. Så ville der jo være tale om en kæmpe historie i verdenspressen, og alle ville synes, at det var helt grusomt. Men et eller andet sted virker det, som om vi har vænnet os til at godtage, at der er disse helt skrækkeligt høje tal for dødsulykker i trafikken. Det positive er dog, at det er nogle tal, der går ned. Ser vi på sidste år, kan vi se, at tallet for de nordiske lande i gennemsnit var omkring 1.200. Det er en betydelig nedgang, og det synes jeg vi alle sammen skal være glade for. Men vi er alle sammen nødt til at have et mål om nul skadede og nul døde i trafikken, eller at vi i hvert fald får tallene bragt helt betydeligt ned, og det kan vi blandt andet, tror jeg, gøre ved at sænke promillegrænsen. Jeg vil derfor give min støtte til dette forslag, og det gælder selvfølgelig også det, der vedrører tobakdelen. Jeg tror dog ikke på et totalt forbud, og jeg er derfor glad for, at udvalget har modificeret forslaget lidt, sådan at man kan få flere til at støtte det, men jeg vil være meget positivt indstillet over for, at man får gennemført de forslag, der er blevet foreslået her. Tak.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Jeg vil gjerne bare tilføye at i Island er promillegrensen ennå ganske høy, men innenriksministeren har allerede lagt fram et forslag til endring av denne ned til 0,2 promille, og det ser ut til å bli vedtatt før neste vår.

Karsten Hansen (Miðflokkurin (Mfl.))

Landsstyremand, Færøerne

Tak for ordet, hr. præsident. Jeg vil gerne lægge ud med at sige, at jeg glæder mig over Velfærdsudvalgets forslag om, at de nordiske lande helst skal være fri for tobak i 2040. Det er vigtigt, at vi sætter os ambitiøse mål, når det kommer til rygepolitik.

På Færøerne har vi sat os det mål, at årgangen fra 2000 - altså børn, som i dag er 11-12 år - skal forblive røgfrie. Dette var et af målene i Folkesundhedsplanen fra 2006. Planen har været et pejlemærke i det forebyggende arbejde lige siden. Det hidtil største indsatsområde var den nye rygelov, som vi fik i 2008. Den blev mødt med en del skepsis, fordi holdningen var, at loven var for formynderisk. Jeg ser den som en frihedslov, fordi den sikrer den enkelte rettigheden til et røgfrit miljø - til et miljø, som ikke er sundhedsskadeligt. I dag - efter fire års virkning - er der meget få, som ønsker tiden skruet tilbage til før rygeloven, også blandt rygerne.

Lovgivning er dog ikke nok i sig selv - heller ikke på Færøerne. Antallet af rygere er stadig højt. Cirka hver fjerde voksen ryger, og 20 procent af de unge ryger. Rådet for Folkesundhed og Sundhedsministeriet arbejder derfor hele tiden med forskellige forbyggende indsatser blandt børn og unge. Det går den rigtige vej, men vi må blive endnu bedre.

Derfor vil jeg nu her i foråret komme med forslag om stramninger i rygeloven såsom højere straf for salg af tobak og cigaretter til unge under 18 år, forbud mod rygning på arealer, hvor børn og unge er i pleje, i skole eller dyrker idræt. Samtidig er der behov for at styrke motivationen til, at folk tager ansvar for eget og børn og unges helbred og derfor bliver motiveret til at holde op med at ryge.

Hvad angår alkoholpolitikken, har vi overordnet set og sammenlignet med de andre nordiske lande en restriktiv alkoholpolitik. Flere af de tiltag, som Velfærdsudvalget nævner, gælder allerede på Færøerne, blandt andet monopolsalg, høje priser, forbud mod reklamer for alkohol, en 18-årsgrænse for køb og en promillegrænse på 0,2, som vi hørte.

Regeringen mener, at forbruget af alkohol er for højt. Og konsekvenserne er alvorlige for mange familier. Derfor har regeringen også sat fokus på præcis dette område, og vi skal i gang med at formulere en klar politik på området. Dette arbejde er ved at starte op og bliver fokusområde for Folkehelserådet i 2013 og vil både indeholde en diskussion af bedre forebyggelse og en diskussion af behandlingsformer.

Tak for ordet.

Helgi Abrahamsen (sb) (Sambandsflokkurin (sb) - Mittengruppen)

Velfærdsudvalgets talsperson

Herr præsident. I løbet af den tid, vi i Velfærdsudvalget har arbejdet med dette forslag om nordisk alkohol- og tobakspolitik i et folkehelseperspektiv, har vi fået mange skræmmende oplysninger. Vi har set tal, som viser, at 9 procent af alle børn i Europa er del af en familie, som er negativt påvirket af alkohol; at i 16 procent af alle retssager om børnemishandling er alkohol involveret; at 23 procent af alle dødsulykker i trafikken, hvad angår børn op til 15 år, skyldes alkohol.

Vi har set tal, som viser, at seks mio. mennesker hvert år dør af rygning. Det er altså flere, end der dør af tuberkulose, AIDS og malaria tilsammen. Vi har set tal, som viser, at de, som dør af tobaksrelaterede sygdomme, er så mange, at det svarer til, at flere passagerfly styrtede ned i Europa hver eneste dag. Hvem ville sætte sig imod at stoppe et flyselskab med en så dårlig sikkerhed?

Det er det, som det her forslag handler om: at få reduceret et produkt, som 9 procent af alle børn i Europa lider under og stoppe et produkt, som gør forbrugerne afhængige af et, ja, lad os kalde det et fly, som med 50 procent sikkerhed før eller senere vil styrte ned. Tak.

Anders Andersson (KD) (Kristdemokraterna (KD) - Mittengruppen)

Herr president! Jag vill uttrycka ett välkomnande av det förslag som välfärdsutskottet har lagt fram, och jag är mycket glad över den breda politiska enigheten bakom välfärdsutskottets förslag när vi nu behandlar alkohol- och tobakspolitik i ett folkhälsoperspektiv.

Som alla har noterat är det ett omfattande förslag med 30 sidor där vi redovisar argument och synpunkter som är angelägna för beslutsfattandet i våra nordiska länder. Vad det handlar om är stora, samhälleliga, sociala, medicinska och hälsomässiga problem. Alkohol och tobak är utan tvekan stora samhällsproblem som vi måste hitta lösningar på.

Det handlar om att minska, våld, sjukdom och otrygghet och att öka hälsa och välbefinnande. När vi i välfärdsutskottet har arbetat – i arbetsgruppen och i utskottet – har vi valt att lyssna på alkoholforskningen. Det är alkoholforskare i våra nordiska länder, i Europasamarbetet i EU och i Bryssel, och vi har också varit i Genève och träffat företrädare för WHO och den forskning som där finns. Där kan man se att det finns tydliga besked.

På s. 7 i det dokument som välfärdsutskottet nu har lagt fram pekar man på en systematisering. Det gäller de alkoholpolitiska åtgärder som alkoholforskningen anser vara effektivast för att reducera alkoholskador och alkoholrelaterade problem. Dessa sju punkter är alkoholskatterna, det statliga detaljhandelsmonopolet, åldersgränser, begränsning av öppettider, förbud mot marknadsföring, tydliga promillegränser för körning av olika fordon samt rådgivning inom primärsjukvården i våra olika länder. Det är sju områden som är välbekanta, men det intressanta som rapporten lyfter fram är att vi nu bygger vårt förslag på en bedömning där forskarna ganska entydigt – självklart ger forskningen ibland lite olika besked, men här är det ändå ganska entydigt – pekar på att om vi använder dessa medel har vi förutsättningar att få en bättre hälsa och en ökad välfärd i Norden.

Detta är grunden till att jag vill tillstyrka hela välfärdsutskottets förslag med alla dess tolv punkter.

Vigdis Giltun (FrP) (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg har selv sittet i arbeidsutvalget, som har hatt mange meningsutvekslinger underveis. Arbeidsgruppen har hatt et godt og konstruktivt samarbeid og mener det er viktig at det jobbes aktivt med tiltak som forbedrer folkehelsen, i denne saken spesielt skadevirkningene av lovlige varer som tobakk og alkohol. Gruppen har lagt forskning til grunn for sitt arbeid og sine anbefalinger, og jeg stiller meg bak alle hovedkonklusjonene i denne saken.

Det er ulike årsaker til at mange blir alkoholavhengige. Men hvis hovedårsaken var lett tilgjengelighet og lav pris, ville det ikke finnes alkoholikere i Norge. I Norden brukes alkohol i sosiale sammenhenger og under ulike festarrangementer. Det blir også stadig mer vanlig å drikke vin i hverdagen. Man forbinder alkohol med hygge.

Det handler om tradisjoner, men det handler også om trender. Det er ikke lenger trendy å røyke. Derfor er det en del ungdommer som slutter å røyke. Blant ungdommer ser man også en utvikling hvor spill- og pc-bruk gjør at de kutter ut alkohol for å skjerpe seg. Men så er det også en sterk arvelig faktor som gjør at mange blir alkoholavhengige.

Alkoholmisbruk kan føre til ulike fysiske og psykiske lidelser, og det rammer ikke bare personen selv, men hele familier og samfunnet. Overgangen fra bruk til misbruk er ikke lett å avdekke, og ofte er det vanskeligst for dem det gjelder. Økt bevissthet om faresignalene kan føre til at man avdekker avhengighet på et tidligere stadium. Det er også viktig at det offentlige stiller opp med hjelp overfor dem som er kommet i en misbrukssituasjon. Ventetider i helsevesenet er det et politisk ansvar å fjerne.

Det er bred enighet om å arbeide for å bekjempe, begrense og redusere skadevirkningene av alkohol- og tobakksbruk. Samtidig er det best å ha to tanker i hodet i samtidig. Alkohol og tobakk kan brukes som nytelsesmiddel uten at det nødvendigvis har skadevirkninger. Derfor er det viktig for vårt parti å fokusere på skadereduksjon, ikke på forbud. Problemet med rusavhengighet må sees i en helhetlig sammenheng, og jeg tror alle er klar over at man vil bekjempe skadevirkningene av rus av alkohol og tobakk. Det er derfor veldig positivt at vi i Norden kan jobbe mot felles mål i denne saken.

Vi har hatt tre avvikende forslag hvor vi ikke klarte å enes. Det er ikke så veldig store forskjeller, men nyansene er veldig klare. Når utvalget vil gå inn for å redusere volumet av inntaket av alkohol innen 2025, mener vi at det er mer riktig å redusere skadevirkningene av alkoholbruk – vi ønsker altså å redusere den skadelige alkoholbruken. Det betyr ikke at volumet nødvendigvis må reduseres med 10 prosent

I det andre forslaget ønsker vi at skadevirkningene av tobakksbruk skal fjernes innen 2040. Det er det vi skal ha som mål, ikke nødvendigvis at all tobakk skal bort.

Når det gjelder promillegrensen til sjøs, vil vi ha mer forskning før vi vedtar den, og der avviker vi fra de andre. Jeg anbefaler dere å støtte våre tre forslag, som er på side otte i saken.

Karen Ellemann (V) (Venstre (V) - Mittengruppen)

Tak for ordet. Det er vel i virkeligheden en replik til alle de forskellige ordførere, der har været på til det her meget omfattende forslag. Det er et forslag, der faktisk har tolv punkter, og stor respekt for det arbejde, der er foregået i Velfærdsudvalget. Jeg ved ikke, hvordan det er med de afstemninger, som vi skal have nu; altså praktikken i det. Men som jeg hører det, er det lige præcis blot tre af de punkter, der kan være uoverensstemmelser omkring. Er det muligt at dele det op, så vi stemmer separat om de ni og de tre punkter? For jeg kan være ganske enig i de punkter, som netop også er nævnt af den seneste ordfører, om fokus på skadesreduktionerne fremfor at arbejde med forbud. Når vi taler om vores nordiske værdier og vores nordiske sammenhold, er der jo altså en nordisk værdi, som handler om, at vi har personligt ansvar. Dermed er vejen med at forbyde al reklame, tobak og så videre ikke en, som jeg personligt kan støtte. Jeg kender ikke procedurerne for, hvordan muligheden er for i givet fald at kunne dele afstemningen op i to bidder, men hermed denne opfordring.

Præsidenten forklarede herefter, hvordan afstemningsproceduren ville foregå:

Der kan kun stemmes fra ordinære medlemmers pladser. De suppleanter, som er tilmeldt sessionen som suppleanter, kan også stemme fra deres pladser. Øvrige tilstedeværende suppleanter bedes stemme fra de ordinære medlemmers pladser.

Da der ikke var uenighed om forslagets første ni punkter (at-satser), skal der kun stemmes om de punkter, hvor der er fremsat modforslag (reservationer), dvs. punkterne 9, 11 og 12.

Votering efter § 57 i forretningsordenen vedrørende udvalgsforslag A 1566/velferd

Der er indkommer to reservationer til den niende at-sats; vi starter med at stemme om Enhedslistens modforslag.

Velfærdsudvalget foreslår:

at foreslå, at de nordiske lande samt Færøerne, Grønland og Åland igangsætter et arbejde om et tobaksfrit Norden i 2040

1. Afstemning, Enhedslistens modforslag:

at fjerne den niende at-sætning fra utvalgsforslag A 1566/velfærd om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv

For Velfærdsudvalgets forslag stemte:

Helge Abrahamsen, Álfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Jorodd Asphjell, Elisabeth Björnsdottir-Rahm, Anita Brodén, Stefan Caplan, Rigmor Andersen Eide, Annika Engblom, Anders Eriksson, Maarit Feldt-Ranta, Karin Gaardsted, Christina Gestrin, Billy Gustafsson, Satu Haapanen, Tore Hagebakken, Lauri Heikkilä, Høgni Hoydal, Christina Husmark Pehrsson, Thomas Jensen, Ann-Kristine Johansson, Peter Johnsson, Karen J. Klint, Martin Kolberg, Suna Kymäläinen, Anette Lind, Jan Lindholm, Anna Ljunggren, Per Olaf Lundteigen, Sonja Mandt, Göran Montan, Marit Nybakk, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Arto Pirttilahti, Simo Rundgren, Siv Friðleifsdóttir, Sonja Irene Sjøli, Tone Merete Sønsterud, Cecilie Tenfjord-Toftby, Michael Tetzschner, Åsa Torstensson, Sinuhe Wallinheimo, Karin Åström

For Enhedslistens modforslag stemte:

Kim Andersen, Hans Frode Kielland Asmyhr, Mikkel Dencker, Juho Eerola, Karen Ellemann, Vigdis Giltun, Oskar J. Grimstad, Justus Hansen, Linda Kristiansen, Anne Louhelainen, Laila Marie Reiertsen, Kimmo Sasi

Blank stemme:
Silvia Modig

For Velfærdsudvalgets forslag stemte således 44 medlemmer; 12 medlemmer stemte for Enhedslistens modforslag og ét medlem stemte blankt.

2. Afstemning, Fremskrittspartiets modforslag:

at foreslå, at de nordiske lande samt Færøerne, Grønland og Åland påbegynder et arbejde for et Norden frit for skadevirkninger inden 2040 via informationsarbejde og positive kampagner om tobaksskader

For Velfærdsudvalgets forslag stemte:

Helge Abrahamsen, Álfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Árni Þór Sigurðsson, Jorodd Asphjell, Elisabeth Björnsdottir-Rahm, Anita Brodén, Stefan Caplan, Rigmor Andersen Eide, Annika Engblom, Anders Eriksson, Maarit Feldt-Ranta, Siv Friðleifsdóttir, Karin Gaardsted, Christina Gestrin, Billy Gustafsson, Satu Haapanen, Tore Hagebakken, Christina Husmark Pehrsson, Thomas Jensen, Ann-Kristine Johansson, Peter Johnsson, Karen J. Klint, Martin Kolberg, Suna Kymäläinen, Anette Lind, Jan Lindholm, Anna Ljunggren, Per Olaf Lundteigen, Sonja Mandt, Göran Montan, Marit Nybakk, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Arto Pirttilahti, Simo Rundgren, Sonja Irene Sjøli, Tone Merete Sønsterud, Cecilie Tenfjord-Toftby, Åsa Torstensson, Sinuhe Wallinheimo, Karin Åström

For Fremskrittspartiets modforslag stemte:

Kim Andersen, Hans Frode Kielland Asmyhr, Juho Eerola, Karen Ellemann, Vigdis Giltun, Oskar J. Grimstad, Justus Hansen, Lauri Heikkilä, Linda Kristiansen, Anne Louhelainen, Laila Marie Reiertsen, Kimmo Sasi, Eero Suutari, Michael Tetzschner

Blanke stemmer:
Mikkel Dencker, Høgni Hoydal, Silvia Modig

For Velfærdsudvalgets forslag stemte således 42 medlemmer; 14 medlemmer stemte for Enhedslistens forslag og tre medlemmer stemte blankt.

Der var indkommet et modforslag til Velfærdsudvalgets 11. at-sats, som lyder som følger:

at udarbejde en plan for en nordisk indsats for at bidrage til en alkoholreduktion på 10 procent inden 2025 via relevante internationale organisationer, jævnfør FN, WHO og EU's arbejde

3. Afstemning, Fremskrittspartiets modforslag:

at udarbejde en plan for en nordisk indsats for at bidrage til en kraftig reduktion af alkoholskader inden 2025 via relevante internationale organisationer såsom FN, WHO og EU

For Velfærdsudvalgets forslag stemte:

Helge Abrahamsen, Álfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Árni Þór Sigurðsson, Jorodd Asphjell, Elisabeth Björnsdottir-Rahm, Anita Brodén, Stefan Caplan, Rigmor Andersen Eide, Annika Engblom, Anders Eriksson, Maarit Feldt-Ranta, Karin Gaardsted, Christina Gestrin, Billy Gustafsson, Tore Hagebakken, Høgni Hoydal, Christina Husmark Pehrsson, Thomas Jensen, Ann-Kristine Johansson, Peter Johnsson, Karen J. Klint, Martin Kolberg, Suna Kymäläinen, Anette Lind, Jan Lindholm, Anna Ljunggren, Per Olaf Lundteigen, Sonja Mandt, Silvia modig, Göran Montan, Marit Nybakk, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Arto Pirttilahti, Simo Rundgren, Siv Friðleifsdóttir, Sonja Irene Sjøli, Eero Suutari, Tone Merete Sønsterud, Cecilie Tenfjord-Toftby, Åsa Torstensson, Sinuhe Wallinheimo, Karin Åström

For Fremskrittspartiets modforslag stemte:

Kim Andersen, Hans Frode Kielland Asmyhr, Mikkel Dencker, Juho Eerola, Karen Ellemann, Vigdis Giltur, Oskar J. Grimstad, Justus Hansen, Lauri Heikkilä, Linda Kristiansen, Anne Louhelainen, Laila marie Reiertsen, Kimmo Sasi

Blank stemme:
Michael Tetzschner

For Velfærdsudvalgets forslag stemte således 44 medlemmer; 13 medlemmer stemte for Fremskrittspartiets mod forslag og ét medlem stemte blankt.

Der var indkommet to modforslag til Velfærdsudvalgets 12. at-sats, som lyder som følger:

Velfærdsudvalget foreslår:

at arbejde for en alkoholgrænse på 0,2 promille i blodet ved anvendelse af alle motordrevne køretøjer i Norden, Færøerne, Grønland og Åland

4. Afstemning, Fremskrittspartiets modforslag:

at arbejde for en alkoholgrænse på 0,2 promille i blodet ved anvendelse af alle motordrevne køretøjer på veje i Norden, samt at øge forskningen i effekten af lavere alkoholgrænser for motordrevne fartøjer til søs på Færøerne, Grønland og Åland

For Velfærdsudvalgets forslag stemte:

Helge Abrahamsen, Álfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Árni Þór Sigurðsson, Jorodd Asphjell, Elisabeth Björnsdottir-Rahm, Anita Brodén, Stefan Caplan, Rigmor Andersen Eide, Annika Engblom, Anders Eriksson, Maarit Feldt-Ranta, Karin Gaardsted, Billy Gustafsson, Tore Hagebakken, Satu Haapanen, Høgni Hoydal, Christina Husmark Pehrsson, Thomas Jensen, Ann-Kristine Johansson, Peter Johnsson, Karen J. Klint, Martin Kolberg, Suna Kymäläinen, Anette Lind, Jan Lindholm, Anna Ljunggren, Per Olaf Lundteigen, Sonja Mandt, Silvia modig, Göran Montan, Marit Nybakk, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Arto Pirttilahti, Simo Rundgren, Siv Friðleifsdóttir, Sonja Irene Sjøli, Tone Terete Sønsterud, Åsa Torstensson, Sinuhe Wallinheimo, Karin Åström

For Fremskrittspartiets modforslag stemte:

Hans Frode Kielland Asmyhr, Anders Eriksson, Vigdis Giltur, Oskar J. Grimstad, Laila marie Reiertsen, Kimmo Sasi, Eero Suutari, Michael Tetzschner

Blanke stemmer:

Mikkel Dencker, Juho Eerola, Karen Ellemann, Christina Gestrin, Justus Hansen, Lauri Heikkilä, Linda Kristiansen, Anne Louhelainen

For Velfærdsudvalgets forslag stemte således 41 medlemmer; 8 medlemmer stemte for Fremskrittpartiets forslag og 8 medlemmer stemte blankt.

5. Afstemning, Sannfinländarnas modforslag:

å opprettholde de eksisterende promillegrensene i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland

For Velfærdsudvalgets forslag stemte:

Helge Abrahamsen, Álfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Árni Þór Sigurðsson, Jorodd Asphjell, Elisabeth Björnsdottir-Rahm, Anita Brodén, Stefan Caplan, Rigmor Andersen Eide, Annika Engblom, Maarit Feldt-Ranta, Karin Gaardsted, Billy Gustafsson, Tore Hagebakken, Høgni Hoydal, Christina Husmark Pehrsson, Thomas Jensen, Ann-Kristine Johansson, Peter Johnsson, Karen J. Klint, Martin Kolberg, Suna Kymäläinen, Anette Lind, Jan Lindholm, Anna Ljunggren, Per Olaf Lundteigen, Sonja Mandt, Silvia modig, Göran Montan, Marit Nybakk, Torfinn Opheim, Tuula Peltonen, Arto Pirttilahti, Simo Rundgren, Siv Friðleifsdóttir, Sonja Irene Sjøli, Tone Merete Sønsterud, Åsa Torstensson, Karin Åström, Satu Haapanen, Laila marie Reiertsen, Cecilie Tenfjord-Toftby, Michael Tetzschner

For Sannfinnländarnas modforslag stemte:

Mikkel Dencker, Juho Eerola, Anders Eriksson, Christina Gestrin, Lauri Heikkilä, Linda Kristiansen, Anne Louhelainen, Kimmo Sasi, Eero Suutari

Blanke stemmer:

Hans Frode Kielland Asmyhr, Karen Ellemann, Vigdis Giltun, Oskar J. Grimstad, Justus Hansen, Sinuhe Wallinheimo

For Velfærdsudvalgets forslag stemte således 43 medlemmer; 9 medlemmer stemte for Fremskrittpartiets forslag og 6 medlemmer stemte blankt.

Velfærdsudvalgets rekommandation i anledning af A 1566/velferd: Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv blev således godkendt – Rek. 36/2012.

Præsidenten meddelte, at taletiden herefter skæres ned til 2 minutter.

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Velfærdsudvalgets talsperson

Välfärdsutskottets medlemmar har under en längre tid sett med stor oro på den stora ökningen av diagnostisering av ADHD och medicineringen av barn och unga i Norden. Samtidigt är det många obesvarade frågor och komplexa frågeställningar kopplade till utredning och behandling av barn och unga med ADHD. Välfärdsutskottet vill med detta utskottsförslag understryka allvaret i situationen och lyfta fram problemställningarna för alla regeringar i Norden.

ADHD är en potentiellt allvarlig psykisk störning som drabbar många barn i skolåldern och som kan få långsiktiga konsekvenser för utvecklingen och även för lärandet.

Bruket av läkemedel för att behandla ADHD hos både barn och vuxna har ökat betydligt och skiljer sig stort mellan de nordiska länderna. Därför ser vi med stor oro på de stora skillnader som finns i bruket av läkemedel.

Välfärdsutskottet noterar att det finns en osäkerhet om varför det är stor skillnad i diagnostisering när det gäller pojkar och flickor som får diagnosen ADHD.

Den vanligaste behandlingen av ADHD är i dag med centralstimulerande medel, och det finns även där väldigt lite kunskap om effekterna av långvarig läkemedelsbehandling. Därför tycker vi i välfärdsutskottet att det är viktigt att man tar den här frågan på stort allvar och understryker betydelsen av att på ett säkert sätt ge rätt diagnos till barn och vuxna, och inte på andra grunder, och att ta fram andra behandlingsmetoder.

Därför vill vi uppmana Nordiska rådet att rösta för vårt medlemsförslag.

Karen J. Klint (S) (Socialdemokraterne (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Velfærdsudvalgets talsperson

Tak, herr præsident. Den psykiatriske lidelse ADHD er ret ny som diagnose, og selve sygdommen er til stor debat i alle de nordiske lande. Der hersker dog stadig noget usikkerhed om, hvordan man stiller diagnosen, og også om, hvordan man så behandler lidelsen, og det er både den medicinske behandling og anden behandling. Nogle udenlandske tal viser, at to til fem procent. af børnene kan få lidelsen, enten ved at den er medfødt eller kommer til. Det er man ikke helt så sikker på endnu.

Det er altså en alvorlig lidelse, der forstyrrer børnenes opmærksomhed i opvæksten og i indlæringen. Vi må derfor i hele Norden gå sammen og støtte op om ikke mindst den forskning, der sker i Norge, hvor man er foran i ADHD-forskningen, for vi er jo nogle små lande, der hver for sig

ikke kan så meget vedrørende en patientgruppe, der trods alt er lille. Men sammen kan vi gøre noget mere, og vi kan bruge hinandens resultater til en bedre behandling til gavn for både børn og voksne, som har denne sygdom. Jeg anbefaler, at alle støtter op om det.

Álfheiður Ingadóttir (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppens talsperson

Jeg vil gjerne få takke Velferdsutvalget for deres initiativ. Det er dessverre alminnelig at man benekter at det er nødvendig å gi medisin til barn med ADHD. Virkeligheten er at mange mener det ikke er en sykdom, men at barna ikke kan oppføre seg, og at det eneste som duger er å tukte og disiplinere dem. Det er derfor viktig at man her i Nordisk råd og andre steder snakker om ADHD som det det er, nemlig en vanskelig og skjult sykdom, og at følgene ofte er betydelige både sosialt og psykisk for de mange som rammes.

Bruken av methylfenidat, som er medisinen som brukes, er på fire år økt med nesten 50 prosent på Island og er nå langt høyere enn i de andre nordiske land. Forbrukermønsteret er også forskjellig. Det er økt bruk primært hos voksne. 40 prosent av dem som fikk medisin i 2009, er tyve år eller eldre. Selv om methylfenidat primært er beregnet til barn, kan det gagne voksne - under visse betingelser. Men methylfenidat er også klassifisert som narkotika, og det er et faktum at det kjøpes og selges på gaten i Reykjavik, og det er flere og flere som er avhengige av stoffet.

Vi må ikke lukke øynene for denne situasjonen, men vi må også sikre at kampen mot misbruk av methylfenidat ikke står i veien for behandling av dem som har bruk for medisinen, og det er først og fremst unge.

Til sist: Vi må overveie hvor vi trekker grensen mellom barn og voksne. Er det nødvendig med den skarpe inndelingen mellom barn og voksne ved 18-års alder, eller skal vi anerkjenne at det er nødvendig å sette opp en slags overgangsperiode mellom barn og voksen, fra 14-års alder og kanskje opp til 22 eller 24 år?

Jeg støtter dette forslaget - og anmoder alle her i salen om å gjøre det.

Suna Kymäläinen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president! Kära nordiska vänner! Mielestäni hyvinvointivaliokunta on oikealla ja tärkeällä asialla esittäessään ministerineuvostolle lisätutkimusten tarvetta ADHD-diagnoosin ja hoidon suuntaviivoista.

ADHD on arjen selviytymistä voimakkaasti hankaloittava oireyhtymä. Tiedän, mistä puhun, sillä yksi neljästä lapsestani sairastaa ADHD:tä. Lisäksi olen kasvatusalan ammattilainen ja tuostakaan ei tunnu arjessa monesti olevan apua.

ADHD-lasten vanhemmat ovat hankalien tilanteiden ja kysymysten äärellä. Aluksi vanhemmissa heränneeseen huoleen lapsestaan ei usein saada vastakaikua. Vuosien päästä oireet ovat voimistuneet, koulumaailma alkanut ja usein oppimisvaikeudet sekä ongelmat sosiaalisissa suhteissa ovat jo todellisuutta. Kuten yleensä, meidänkin perheessä tutkimukset alkoivat vasta tässä vaiheessa, ja monesti tässä vaiheessa ollaan jo myöhässä.

Vanhemmat joutuvat myös päättämään, aloitetaanko ADHD-lääkitys. Juuri heikko tieto lääkkeiden sivuvaikutuksista sekä pitkäaikaisvaikutuksista aiheuttaa vanhemmissa huolta. Toisaalta ADHD-lapsen vanhemmat ovat todella huolissaan lapsensa selviytymisestä nyt ja tulevaisuudessa. ADHD-lasten kanssa kohtaa hetkessä räjähtäviä tilanteita. Lapsen erityisyys ei näy päällepäin ja lapsen

huono käytös tai äkilliset raivokohtaukset aiheuttavat noloja tilanteita. Usein syytä haetaan huonosta kasvatuksesta tai vanhemmista ylipäänsä.

Kaikki toimet, joilla ADHD:stä saadaan lisätietoa, ovat tärkeitä. Sillä on suuria vaikutuksia perheiden arjen sujumiseen sekä yhteiskunnalle. Olen iloinen Norjassa nyt syksyllä 2012 aloitettavasta kansainvälisesti ainutlaatuisesta ADHD-tutkimuksesta, ja toivon ministerineuvoston edistävän, että tämä aineisto saadaan käytettäväksi myös muissa Pohjoismaissa. Koko esitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Kära nordiska vänner! Jag tycker det är rätt och viktigt att välfärdsutskottet föreslår för ministerrådet att det behövs ytterligare forskning om riktlinjerna för ADHD-diagnoser och vård.

ADHD är ett syndrom som betydligt försvårar det dagliga livet. Jag vet vad jag talar om, för ett av mina fyra barn lider av ADHD. Jag är dessutom pedagog till yrket, men inte ens det verkar vara till mycket hjälp i vardagen.

Föräldrar till ADHD-barn ställs ofta inför svåra situationer och frågor. Till en början får man sällan respons på sin gryende oro över barnet. Under årens lopp blir symptomen starkare, barnet börjar gå i skola och inlärningssvårigheter och sociala problem är ofta redan verklighet. Som så ofta började undersökningarna i vår familj först i det här skedet, och då är det ofta redan för sent.

Föräldrarna tvingas också besluta om man ska inleda ADHD-medicinering. Att läkemedlens biverkningar och långtidseffekter är dåligt kända väcker oro hos föräldrarna. Å andra sidan är föräldrarna till ADHD-barn verkligt bekymrade över hur barnet ska klara sig nu och i framtiden. Med ADHD-barn ställs man ofta inför explosiva situationer. Det syns inte utåt att barnet är annorlunda, och det leder till genanta situationer då barnet uppför sig illa eller får plötsliga raserianfall. Ofta skyller man på dålig uppfostran eller på föräldrarna överlag.

Alla åtgärder för att få mer information om ADHD är viktiga. Det har stor inverkan på familjernas dagliga liv och för samhället. Jag gläder mig över den internationellt unika ADHD-forskning som påbörjas i Norge nu under hösten 2012, och jag hoppas att ministerrådet ska verka för att materialet blir tillgängligt också i övriga Norden. Hela förslaget är mycket bra och värt att stöda.

Peter Johnsson (S) (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Herr president! Jag ska fatta mig ganska kort. Egentligen skulle den här frågan ha varit hela sessionens stora fråga, för det som är den stora utmaningen är situationen som vi ser i Norden i dag med den höga ungdomsarbetslösheten. Därför har vi i kultur- och utbildningsutskottet lagt fram ett förslag om ett nytt gemensamt nordiskt krispaket när det gäller ungdomsarbetslöshet.

Vi ser i dag att ungefär 20 procent av dagens ungdomar inte klarar de uppsatta utbildningsmålen och därför kommer att få svårt att få ett arbete i framtiden. Många unga faller utanför utbildningssystemet och uppnår inte de basala färdigheterna. Det gäller inte minst pojkar men också unga med invandrarbakgrund. De hamnar i ungdomsarbetslöshet. Och en ung som faller från arbetsmarknaden är en för mycket.

Nästa år har Sverige ordförandeskapet. Det nordiska huvudtemat kommer då att handla om ungdomsarbetslösheten. Vi vet också att ministerrådet kommer att ha ett jobbtoppmöte i maj med temat Fler unga i arbete i de nordiska länderna, och jag tycker att det är jättebra att vi sätter fokus på något som är oerhört viktigt. Men vi i kultur- och utbildningsutskottet vill att det ska vara en tydlig koppling mellan flera olika politiska områden. Det handlar om utbildning, arbetsmarknadspolitik och om socialpolitiska åtgärder. Jag tror att det är där någonstans vi kan lösa problemet med utvecklingen som vi ser i dag med drop out från utbildningarna och skapa förutsättningar att eventuellt skräddarsy entreprenörskap inom arbetsmarknadsområdet.

Det är helt klart så att vi inte har råd att förlora nästa generation, som utvecklingen nu ser ut. Jag hoppas att vi allihop tar ett praktiskt och politiskt ansvar för att skapa förutsättningar för unga att komma in på arbetsmarknaden.

Tuula Peltonen (sd) (Finlands Socialdemokratiska Parti (sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Herr president! Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan hyväksymä ehdotus nuorisotyöttömyyden kriisipaketista on myös S-ryhmän mielestä tärkeimpiä eteenpäin vietäviä asioita.

Nuorisotyöttömyys on yksi ajankohtaisimmista ongelmista. Ikävä kyllä, voimme sen useassa Pohjoismaassa allekirjoittaa. Sosialidemokraatit antavat kaiken tukensa tämän asian eteenpäin viemiselle ja myös toukokuussa 2013 järjestettävälle huippukokoukselle aiheesta.

Useat Pohjoismaat ovat asettaneet nuorisotyöttömyyden poistamisen tärkeimmäksi tavoitteeksi tuleville vuosille. Myös Suomessa me sosiaalidemokraatit olemme olleet vaatimassa hallitusohjelmaan nuorisotyöttömyyden poistamista. Suomessa ollaankin toteuttamassa hyvässä yhteistyössä eri ministeriöiden kesken laajaa yhteiskuntatakuuta, jonka olennainen osa on nuorisotakuu.

Pyrimme siihen, että kukaan nuori ei tippuisi vaan kaikilla olisi mahdollisuus saada joko opiskelu-, harjoittelu-, kuntoutus-, oppisopimus- tai työpaikka. Toisen asteen koulutuksessa teemme opiskelijavalintoihin muutoksia, jotta niillä nuorilla, joilla ei ole vielä mitään tutkintoa, olisi parempi mahdollisuus päästä opiskelemaan.

Pohjoismaiden on hyvä tehdä tässä asiassa kiinteää yhteistyötä. Eri toimijoita eri maissa on saatava samaan pöytään löytämään parhaita vaihtoehtoja nuortemme työllistämiseksi. Parhaat käytännöt on löydettävä vietäväksi eteenpäin yhteistuumin.

Skandinavisk oversettelse:

Herr president! Förslaget till krispaket för ungdomsarbetslösheten som har godkänts av kultur- och utbildningsutskottet är också enligt S-gruppen en av de viktigaste frågorna att arbeta för.

Ungdomsarbetslösheten är ett av de mest brännande problemen. Tyvärr kan vi underteckna detta i de flesta nordiska länder. Socialdemokraterna ger allt sitt stöd till främjandet av denna sak och också till toppmötet om frågan i maj 2013.

Flera nordiska länder har ställt upp ungdomsarbetslösheten som det viktigaste målet under de kommande åren. Också i Finland har vi socialdemokrater krävt att bekämpningen av ungdomsarbetslöshet ska ingå i regeringsprogrammet. Vi genomför som bäst i samarbete med olika ministerier i Finland en omfattande samhällsgaranti där ungdomsgarantin är en viktig del.

Vi strävar efter att inga ungdomar ska falla ur systemet utan att alla ska ha en möjlighet till studier, praktik, rehabilitering, läroavtalsutbildning eller arbete. Vi gör ändringar i elevantagningen till gymnasier och yrkesläroanstalter så att de ungdomar som inte ännu har någon examen ska ha bättre möjligheter att få studera.

Ett nära samarbete i denna fråga är bra för de nordiska länderna. Vi måste samla olika aktörer i de olika länderna vid samma bord för att finna de bästa alternativen för att sysselsätta våra ungdomar. Vi måste hitta de bästa metoderna och i samförstånd främja dem.

Bjørt Samuelsen (T) (Tjóðveldi (T) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Ærede præsident. Dette er et meget vigtigt forslag, som handler om ungdomsledighed. Jeg holder med den foregående taler, Peter Johnsson, som påviste, at dette burde have været hovedtemaet på sessionen, og at det måske er lidt synd, at det kommer mod slutningen her. Men der har jo været konference om det i går, og det er vældig vigtigt, at de nordiske regeringer gør sig stor umage for at få ledighedstallene for unge ned.

Vi må tage det alvorligt, at der i Europa og Norden vokser en generation unge op, som ser ud til at have betydelig dårligere udsigt til vækst i velfærden i forhold til, hvad vi som forældregeneration og vore forældre havde. Al ledighed er meget alvorlig, men for unge har det selvfølgelig konsekvenser for resten af deres liv, og det kan også få konsekvenser for kommende generationer og deres børn.

En kompliment til det svenske ordførerskab, som har lagt et program for dette vigtige tema, som skal være et indsatsområde i deres formandskabstid.

Konferencen, som afholdes i maj næste år, er meget vigtig, men jeg vil gerne henvise til, at vi er nødt til at sætte mere fokus på at ansvarliggøre virksomheder, særlig store virksomheder, og få erhvervslivet til i højere grad at tage dette spørgsmål alvorligt og forpligte sig til at tage flere lærlinge ind og sætte flere unge i arbejde. Her tænker jeg særlig på disse milliardinvesteringer, som vi har på alle de nordiske statsbudgetter hvert år. Vi er nødt til at stille krav til, at de, som får disse opgaver, også tager et større ansvar i forhold til arbejdsløsheden.

Vi har set meget gode resultater, blandt andet i Norge, som jo har den laveste ungdomsarbejdsløshed, og jeg synes, at vi i større grad skal komme med de eksempler på gode resultater med hensyn til det tema, jeg nu har taget frem, og sætte nogle meget konkrete mål for alle de nordiske lande, for vi skal have den arbejdsløshed ned, når det i nogle af de nordiske lande er hver fjerde unge under 25, som er arbejdsløs. Tak, herr præsident.

Anders Andersson (KD) (Kristdemokraterna (KD) - Mittengruppen)

Velfærdsudvalgets talsperson

Herr president! Välfärdsutskottet har under flera år fokuserat på arbetet med kultur och hälsa i Norden. Därför välkomnar vi det initiativ som finns i medlemsförslaget från Siv Friðleifsdóttir och Cristina Husmark Pehrsson, som lyfter fram betydelsen av kultur och hälsa. Det vi kan se i förslaget är att man vid en konferens i Malmö 2011 där temat var "kultur för livet" har konstaterat det

viktiga i att kultur och hälsa samverkar. Där kan vi också förebygga bristande hälsa genom ett aktivt kulturengagemang. Det är därför som välfärdsutskottet välkomnar de förslag som finns.

Självklart finns det ett ansvar hos den enskilde, men vi bör också som gemensamma samhällen se till att man har goda förutsättningar för att kunna göra goda val. Från välfärdsutskottet noterar vi också att kultur och hälsa föreslås implementeras som ett programområde inom ministerrådets satsningar på hälsa och välfärd, med särskilt fokus på forskning, utbildning och erfarenhets- och kunskapsförmedling.

Välfärdsutskottet vill uttrycka vikten av att ge goda arbetsförutsättningar för att inom kultur- och hälsoarbetet i Norden vidareutveckla och styrka den samverkan och det samband som finns. Jag vill på detta sätt tillstyrka välfärdsutskottets förslag. Jag föreslår rådet att anta välfärdsutskottets förslag om kultur och hälsa i Norden.

Árni Þór Sigurðsson (VG) (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Den venstresosialistiske grønne gruppe har lagt fram to medlemsforslag om tiltak mot sosial dumping og et forslag om å opprette en arbeidsgruppe om inkludering og mangfold. Vi har lagt merke til Velferdsutvalgets innstilling til saken. Vi vil gjerne arbeide videre med disse sakene og har besluttet å trekke tilbake begge medlemsforslagene.

Taleren meddelte, at Den venstresocialistiske Grønne Gruppe har besluttet at trække A 1547/velfærd og A 1548/velfærd tilbage, hvorefter forslagene udgår fra dagsordenen.

Valg

Præsident: Kimmo Sasi

Præsidenten: Nu behandlar vi "Val till Nordiska rådet". Jag föreslår att vi först väljer president och vicepresident för Nordiska rådet och därefter går över till övriga val.

Till ny president föreslår valkommittén Marit Nybakk. Är det någon som vill ha ordet? Svaret är NEJ. Vi kan då gå vidare till beslut.

Kan rådet bifalla valkommitténs förslag till president för Nordiska rådet? Svaret är JA.

- *Marit Nybakk är vald till Nordiska rådets president 2013*

Præsidenten: Vi fortsätter nu med val av Nordiska rådets vicepresident 2013 i överensstämmelse med valkommitténs förslag?

Till vicepresident föreslår valkommittén Per-Kristian Foss. Är det någon som vill ha ordet? Svaret är NEJ. Vi kan då gå till beslut.

Kan rådet bifalla valkommitténs förslag på vicepresident för Nordiska rådet? Svaret är JA.

- *Per-Kristian Foss är vald till Nordiska rådets vicepresident 2013*

Præsidenten: Då går vi över till övriga val av de övriga 11 medlemmarna av presidiet, medlemmar till Nordiska rådets utskott, kontrollkommitté och valkommitté, ordförande och vice ordförande för Nordiska rådets utskott och kontrollkommitté och val till Nordiska kulturfondens styrelse i överensstämmelse med valkommitténs förslag. Valkommitténs förslag har delats ut i salen.

Är det någon som vill ha ordet? Svaret är NEJ. Vi kan då gå till beslut.

Kan rådet bifalla valkommitténs förslag? Svaret är JA.

- *Valkommitténs förslag är härmed godkända.*

Åsa Torstensson (C) (Centerpartiet (C) - Mittengruppen)

Valgkomitéens formand

Herr president! Innan jag lägger fram valkommitténs förslag skulle jag vilja säga några ord om årets val. Nordiska rådet fick i april 2012 en femte partigrupp, efter att Dansk Folkeparti och Sannfinländarna gick samman och bildade gruppen Nordisk frihet. Nordisk frihet tar plats i presidiet från och med den 1 januari 2013 och kommer framöver att vara representerade i kontrollkommittén och valkommittén. En annan nyhet är att efter ändringar i Nordiska rådets arbetsordning har angående medlemmar som inte tillhör någon partigrupp i år har haft möjlighet att nominera kandidater till de val som plenarförsamlingen ska hålla i dag.

I 2013 tar Norge över ordförandeskapet i Nordiska rådet, och den norska delegationen har utsett Marit Nybakk (Ap) från Den socialdemokratiska gruppen till president och Per Kristian Foss (H) från Den konservativa gruppen till vicepresident. Traditionen trogen har valkommittén valt att lägga delegationens önskemål till grund för sitt förslag till plenarförsamlingen.

Valkommittén har också följt partigruppernas nomineringar till Nordiska rådets presidium och utskott. Fördelningen mellan kvinnor och män kunde ha varit bättre i vissa enskilda utskott. Detsamma gäller den nationella balansen. Inför dagens val är 39 medlemmar kvinnor och 48 män.

Valkommittén har arbetat intensivt och konstruktivt inför sessionen. Valkommitténs förslag är enhälliga.

Marit Nybakk (A) (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kommende præsident

Ærede president! Kjære forsamling! Jeg vil først takke for den tilliten som er gitt meg og min visepresident Per-Kristian Foss, som har måttet reise tilbake til Oslo.

La meg få lov til å legge til at jeg i presidentperioden sterkt vil vektlegge det kontinuerlige samspillet med resten av presidiet, og at jeg også vil gjøre mitt beste for å være inkluderende i forhold til Rådet.

Dernest vil jeg vektlegge at Nordisk råd er parlamentarikernes forum. Vi som parlamentarikere skal ha en aktiv rolle i det nordiske samarbeidet. Det er vi som skal utforme Nordisk råds politikk. Det er vi som parlamentarikere som skal være politiske premissleverandører. Det er vi som har ansvaret for Nordisk råds politikk. Det er vi som skal følge opp ministerrådet. Det er vi som politikere som har ansvaret for at ministerrådet ivaretar og gjennomfører våre vedtak.

Vi som parlamentarikere må ta politikken tilbake og ha ansvaret for den. Det er politikken som har formet de nordiske samfunn, og gjort dem til verdens beste land å leve i, både for menn og for kvinner. Det er politikken som skal ta oss videre og sikre fortsatt bærekraftighet når det gjelder den nordiske modellen.

Den norske delegasjonens formannskapsprogram for 2013 sikrer kontinuitet og fremmer nye forslag og tiltak. Programmet bygger på Nordisk råds rammeprogram, vår visjon for det nordiske samarbeidet.

Det nordiske regjeringssamarbeidet, som i inneværende år ledes av Norge, viser i sitt program – Velferdsstaten i et nordisk perspektiv – til at den økonomiske krisen i Europa også preger Norden, og at de nordiske landene i fellesskap må løse utfordringene.

Vi har snakket mye om den nordiske modellen i disse dagene her, men la meg likevel gjenta noen viktige komponenter som utgjør denne modellen:

At det først og fremst er en økonomisk modell der vi skaper verdier og så deler dem, der privat sektor reguleres av staten, og der det er store velferdsstater. For det andre at vi har et arbeidsmarked der staten har spilt en rolle sammen med partene i arbeidslivet som har skapt vekst og stabilitet i alle nordiske land. Og for det tredje at velferdsmodellen vår er universell, og at den dekker alle. Dette er verdier vi skal ivareta, verne om og sørge for er bærekraftige. Et fjerde punkt er viktig for meg, nemlig at vi har høy kvinnelig sysselsetting, og at det skaper verdier og fører til vekst og utvikling.

Vi imøteser fra Nordisk råd et nært samarbeid med det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd for 2013, «Den nordiska modellen i en ny tid».

Det er viktig at både regjeringene og parlamentarikerne jobber etter de samme målsettinger. Jeg har merket meg at det svenske programmet fokuserer på arbeidsmarkedet, og det er veldig bra – det gjelder ikke minst ungdomsarbeidsledigheten, som også har vært tema på denne sesjonen.

Jeg vil arbeide for at Nordisk råd og Ministerrådet kan avholde en større utdanningspolitisk konferanse, der vi ser på blant annet frafall i skolen, hvordan utdanning kan tilpasses arbeidslivet bedre, og hvordan vi kan synkronisere utdanning. La meg legge til at den økende ungdomsarbeidsledigheten i Europa egentlig er helt uakseptabel. Vi kan ikke miste en hel generasjon, og det er en trussel mot vår felles framtid.

Det norske formannskapet vil fokusere på et effektivt Norden basert på den nordiske modellen, inkludert et velfungerende nordisk arbeidsmarked uten unødige grensehindringer, for eksempel når nye lover vedtas og EU-direktiver implementeres.

Et effektivt Norden krever god kontakt med Europaparlamentet og EU. Nordisk samarbeid er i økende grad også blitt en del av Europa-politikken, ja, faktisk en integrert del av Europa-politikken. Jeg viser her til gårsdagens debatt og til Nordisk råds EU-strategi, vedtatt for et år siden.

Det norske programmet har også lagt vekt på helsepolitikk, og på helsesektoren vil vi særlig jobbe for at små grupper med sjeldne diagnoser kan få bedre behandling ved at det satses på å bygge opp kompetanse på slike sykdommer – da trenger man flere, og da trenger man å samarbeide i Norden. Det er også et mål å få til et register som kan fange opp helsepersonell som er svartelistet i et av de nordiske land. Dette tror jeg er noe folk i Norden vil sette stor pris på at Nordisk råd vedtar. Det er også nødvendig at Nordisk råd prioriterer arbeidet med multiresistens og det som heter «*One Health*». Her må vi se på human- og veterinærmedisin i sammenheng, og også se på samarbeid i miljøsektoren under ett.

I 2013 er det 20 år siden Barentssamarbeidet ble etablert, og det sier seg selv at 2013 også må bli preget av det i nordisk sammenheng og nordisk samarbeid. For det er viktig å styrke og videreutvikle det regionale samarbeidet i nord, blant annet gjennom Barentsrådet, gjennom Arktisk råd, og Den nordlige dimensjon, som vi heller ikke skal glemme. Jeg er kjent med at den norske regjeringen har tatt initiativ til å utforme en ny Kirkenes-erklæring, som gir visjon og retning for Barentssamarbeidet for de neste 20 år, og det vil bli behørig registrert og feiret. Dette er det viktig å følge opp også fra Nordisk råds side.

Vi ønsker fra formannskapet å få belyst mulighetene for økt økonomisk samarbeid i Barentsregionen. Her er selvfølgelig en forutsetning økt samarbeid mellom de nordiske land og Russland om økonomi, infrastruktur, kultur og demokrati.

La meg legge til at samarbeidet med russiske kollegaer er og må være en prioritert oppgave for Nordisk råd i nordområdesammenheng. Jeg har hatt den gleden at jeg ved et par anledninger har kunnet representere det norske stortinget på årsmøtene i Vestnordisk råd. Det er ønskelig, og det er et mål, å komme fram til felles politiske initiativ. Jeg hørte på en av representantene for Vestnordisk råd her i går, og jeg tror det er viktig at vi også kan skape større forståelse for – og ikke minst respekt for – det skjøre økosystemet som vi finner i Arktis, og også respekt for de menneskene som befinner seg i dette området. Det er dem vi skal legge mest vekt på. Det fikk vi også høre i innlegget i går.

Så gleder vi oss ellers til å ønske velkommen når det gjelder nordområdepolitikk, til barentsparlamentarikerkonferanse 22.–24. april i Harstad. Her vil også våre russiske parlamentarikere inviteres, altså russiske parlamentarikere fra nordområdene, og dem som vi samarbeider med i Nordisk råd.

Vi har snakket mye om forsvars- og sikkerhetspolitikk, og de nordiske land har ulike sikkerhetspolitiske forankringer. På tross av dette er det nordiske samarbeidet om utenriks- og forsvarspolitikk styrket i de senere år – et økende samarbeid innenfor rammene av, og også med

respekt for, de enkelte nordiske lands alliansepolitikk. Ulik forsvarspolitisk forankring er dermed ikke til hinder for et tett og godt sikkerhetspolitisk samarbeid i en dynamisk periode for nordisk samarbeid. Det fikk vi virkelig demonstrert da vi hørte på utenriksministrene i går. Jeg mener det er viktig at Nordisk råd ytterligere forsterker det sikkerhetspolitiske samarbeidet, der samfunnssikkerhet og beredskap bør være en integrert del. Det samme gjelder organisert internasjonal kriminalitet i Norden og Baltikum. Det sikkerhetspolitiske samarbeidet er tett, og det er godt, på regjeringsnivå. Derimot er kontakten med det nordiske parlamentariske arbeidet ikke godt nok utbygget. Så kan vi si at det uformelt er bra, og vi har hatt god dialog.

Det er bra med utenriks- og forsvarspolitiske redegjørelser, men kanskje er ikke dette tilstrekkelig. Det norske formannskapsprogrammet mener at regjeringene senest 1. september hvert år bør legge fram for Nordisk råd redegjørelser på disse områdene, slik at Rådets organer og medlemmer får mulighet til å drøfte disse i forkant av Nordisk råds sesjon og komme med innspill før Rådets sesjon.

Jeg vil gjerne understreke, i tillegg til de praktiske samarbeidsløsningene innen forsvars- og sikkerhetspolitikk, at jeg faktisk synes det er viktig å videreutvikle en felles sikkerhetspolitisk tenkning, for ikke å snakke om en felles sikkerhetsidentitet.

Og så, helt til slutt – nå er det mange som skal dra – en norsk journalist spurte meg på mandag: «Ja, men Nordisk råd, er ikke det bare et supperåd?» Mitt svar var helt klart: «Nei, nordisk samarbeid og Nordisk råd har aldri vært mer dynamisk, og dette vil vi forsterke i kommende år.»

Sessionens afslutning

Præsident: Kimmo Sasi

Præsidenten: Vi är härmed vid dagordningens sista punkt Avslutande. På inbjudan av Norges delegation i Nordiska rådet föreslås det att Nordiska rådets kommande ordinarie session, den 65:e sessionen, hålls i vecka 44 år 2013 i Norge. Det föreslås också att presidiet ges mandat att fastställa vilka dagar i den aktuella veckan som sessionen kan hållas.

Kan rådet godkänna detta? Svaret är JA.

Præsidenten: Nordiska rådets 64:e session förklaras härmed avslutad. Jag önskar alla en god resa hem!

Kimmo Sasi (saml) (Samlingspartiet (saml) - Den Konservative Gruppe)

Præsident

Kära nordiska vänner. Vi har haft en mycket god session, vi har talat om framtiden för vår nordiska välfärdsmodell. Debatten kanske inte var så ideologisk som väntat, det kanske kom för få konkreta förslag men det viktiga är att den svenska regeringen har antagit utmaningen och första kapitlet Sveriges regerings ordförandeskapsprogram, där är välfärdstatens framtid. Det är ett faktum att vi måste förlänga arbetskarriärerna i våra länder. Vi är också på god väg att avskaffa gränshinder. Vi fick en ministerrådsrapport med tio avskaffade gränshinder; arbetet fortsätter intensifierat. Det långa steget tog vi på denna session när Stoltenberg-rapporten verkställs och regeringarna meddelade att de är beredda att ta hand om övervakningen av det isländska luftrummet. Också ambassadsamarbetet är också någonting väldigt konkret; vi kommer att få ett fint komplex av nordiska ambassader i Reykjavik, ett fint visitkort.

Jag vill gratulera den nya presidenten. Marit, jag är väldigt enig med dig: politiken skall tillbaka till Nordiska rådet och vi skall arbeta för att vara effektivare i Norden. Jag är övertygad att ditt presidentskap blir en stor framgång.

Jag vill rikta några ord till Hálldor Ásgrimsson. Han har varit med på 40 sessioner, 40 år i nordiskt samarbete, hans första session var 1975. Han har deltagit i Nordiska rådets sessioner som parlamentariker, fackminister, nordisk samarbetsminister, utrikesminister, statsminister och som generalsekreterare för Nordiska ministerrådet. Han har också varit ordförande för mittengruppen. Han pensionerar sig nästa vår och är därför inte mera i den egenskapen i vårt sällskap. Hoppas vi få se dig ännu i Norge, men du har visat en livslång gärning för det nordiska samarbetet i olika funktioner. Tack så väldigt mycket!

Jag vill kort säga att när jag har sett era glada miner på sessionen och på kvällstillställningarna och den vänskap ni har visat är jag alldeles övertygad om att det nordiska samarbetet finns i alla våra hjärtan.

Nordiska rådets 64:e session förklaras härmed avslutad. Jag önskar er alla en trygg och trevlig hemresa.

Sessionen afsluttedes kl. 14.15.

Sager m.m.

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1526/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00091-11

Medborger- og forbrukerutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsforslag *om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked*

2. Bakgrund

Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat Den socialdemokratiska gruppens medlemsförslag om *nordisk initiativ for bedre kontroll af det nordiske lånemarked,* som föreslår att de nordiska länderna samarbetar om att säkra bättre reglering av den nordiska lånemarknaden med specifikt skydd för de unga, bland annat genom förbud mot SMS-lån.

Bakgrunden är att allt fler unga i Norden får finansiella problem i form av betalningsanmärkningar och blir skuldsatta till allt högre nivåer på grund av lättillgängliga kreditanordningar med höga räntor i samband med olika inköp, bland annat genom Internethandel. De nordiska länderna är i europeiskt sammanhang kända för ett högt konsumentskydd, men lånemarknaden i Norden kan anses vara allt för oreglerad i detta sammanhang.

3. Remissbehandling

Medborgar- och konsumentutskottet har fått tagit del av de danska, finska, svenska och norska insatserna och erfarenheterna kring unga och skuldsättning vid utskottsmötena i Oslo 20-21 september 2011 och januari 2012.

I Norge har Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet, som ansvarar för konsumentpolitiken och den s.k. *gjeldordningsloven* som ska hjälpa personer med alvarliga skuldproblem en möjlighet att få kontroll över sin ekonomi, konstaterat att allt fler unga vuxna i Norge får betalningsanmärkning. Departementet håller för närvarande tillsammans med Forbrukerombudet, Statens Institutt for forbruksforskning (SIFO)och Forbrukerrådet på att kartlägga problematiken kring unga vuxna och skuldsättning.

SIFO har genomfört attitydundersökningar med olika grupper av unga angående attityder kring kredit och konsumtion. Forbrukerrådet har undersökt ungas förståelse av inkassoprocessen. Här konstateras att de unga inte förstår inkassobyråernas vokabulär och har dålig kunskap om lån och kredit. Departementet har nu påbörjat en genomgång kring hur läroböckerna i matematik tar upp privatekonomi som förväntas bli klar till årsskiftet.

Norska Forbrukerombudet har informerat om unga vuxnas betalningsproblem vilket de bedömer som en av de största utmaningarna på konsumentområdet för närvarande och prioriterat det som ett särskilt insatsområde under 2011. De har sett på marknadsföring, avtalsvillkor i kontrakt, övrig information vid ingående av avtal och även de ungas attityder. Forbrukerombudet har även kartlagt marknadsföring på bloggar och tagit fram en vägledning för detta ända mål. Dessutom har de undersökt marknadsföringen vid det stora norska firandet vid examensfirande efter gymnasieskolan, ett område som präglas av dåliga villkor och olovlig marknadsföring.

Norske Inkassobyråers Forening styreleder Baard Sig. Bratsberg har informerat om hur de arbetar med förebyggande åtgärder kring ungas skuldsättning. Bratsberg menade dock att ungas överskuldsättning inte kan regleras bort, utan handlar mer om beteende vilket bäst kan ändras genom informations- och kunskapsöverföring. I Norge rekommenderades att betalningsanmärkningar ska lagras i tre år och därmed försvåra för dem i skuld att överskuldsätta sig istället för räntetak. Vidare bör "gjeldsordnings"-anmärkningar också registreras över en längre period och ett skuldregister borde införas.

I dialogen med de norska aktörerna konstaterades att de unga behöver praktisk kunskap och här har skolan en viktig roll. Ansvarsfulla lösningar eftersöks. I konklusion konstaterades att informationssatsningar är nödvändigt.

Utskottet har även fått presentationer av de finska, svenska och danska erfarenheterna från finska Justitieministeriets arbetsgrupp kring problematiken runt snabblån; svenska Konsumentverkets insatser mot unga samt danska Penge- og Pensionspanelets kampanj riktat mot unga i förhållande till skuldsättning och privatekonomi. Dessutom kort information om nordisk konsumentundervisning från Forbrukeravdelingen, norska Barne-, likestillings- och inkluderingsdepartementet som ingår i den Nordisk-estnisk arbetsgrupp kring konsumentundervisning.

4. Utskottets synpunkter

Medborgar- och konsumentutskottet har i behandlingen av medlemsförslaget varit enigt med förslagsställarna att det är angeläget att förhindra att unga vuxna skuldsätter sig i allt för hög grad och därmed får problem för livet. Utskottet har diskuterat hur detta kan göras på bästa sätt, då lånemarknaden är organiserad nationellt och det kan ifrågasättas om det egentligen kan sägas existera en gemensam nordisk lånemarknad vilket därmed begränsar möjligheten till att reglera på nordisk nivå. Utskottet

har därmed valt att fokusera på frågeställningen kring hur man kan minska risken för unga att hamna i skuldfälla.

Medborgar- och konsumentutskottet kan efter att ha fått ta del av de danska, finska, norska och svenska erfarenheterna konstatera att de nordiska myndigheterna arbetar aktivt med att skydda de unga mot överskuldsättning genom ett utåtriktat och målgruppsanpassat informationsarbete mot de unga vuxna i förebyggande syfte. Dessutom pågår för närvarande en utredning kring åtstramning av snabblånemarknaden i Finland och i andra nordiska länder har det redan införts restriktioner kring snabblånen. Myndigheterna tar även del av de andra nordiska ländernas erfarenheter i de insatser de genomför nationellt.

Medborgar- och konsumentutskottet anser därmed att det inte finns anledning att gå vidare med medlemsförslaget.

5. Konklusion

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av *Medlemsforslag om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked*

Reykjavik den 22 mars 2012

Anna Ljunggren (A)
Bjørt Samuelsen (Tj.)
Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Suna Kymäläinen (Sd)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Thomas Jensen (S)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1526/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00091-11

Medlemsforslag om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarkedet

Det kommersielle presset på unge i Norden er i dag sterkt økende. Utviklingen i kredittmarkedet fører til at blant annet unges gjeld er sterkt økende. Flere får inkassokrav og betalingsanmerkninger mot seg. Det kommersielle presset på unge i dag er sterkt. Handelen på nett er økende, og stadig flere tilbyr lett tilgjengelig usikret kapital til forbrukerkjøp med utsatt betaling og lett tilgjengelige kontanter til svært høy rente, i norsk sammenheng, opp mot 36 %. Den lette tilgangen gjennom handel på nett medfører større grad av affekthandlinger, økt forbruk og økt sosialt press.

I Norge har nesten 19.000 unge under 25 år betalingsanmerkning. I snitt har unge nordmenn mellom 18 og 24 år 150.000 kroner i gjeld (studielån er holdt utenfor). Atferden i bransjen må reguleres.

De nordiske landene er i europeisk sammenheng kjent for en høy grad av forbrukerbeskyttelse, men lånemarkedet i Norden er langt fra regulert nok. I Holland er der eksempelvis en grense for de årlige omkostninger til lån på 18 %.

De nordiske landene bør samarbeide om å sikre en regulering av dette området inneholdende:

- Nordisk samarbeid for å forebygge inkasso eller gjeldsordning spesielt for ungdom, dette for å begrense sosiale økonomiske konsekvenser for samfunnet og den enkelte forbruker
- Ansvarliggjøring av den nordiske og den internasjonale finansbransjen, i form av valg av salgsmetoder og produktinformasjon fra tilbyder
- Et nordisk initiativ om bevisstgjøring av "god forretningsskikk" hos tilbyder
- Krav til at de nordiske bankene og kredittinstitusjonene selv må ta regningen hvis de har lånt ut penger til personer som åpenbart ikke har økonomi til å betjene sine kreditter
- Forebyggelse av overdreven og uoverstigelig gjeldssetting

- loft over de årlige omkostninger i prosent for alle forbrukslån
- forbud mod SMS-lån i hele Norden.
- Opprettelse av uvillig rådgivning for gjeldssatte og potentielle låntagere, særlig unge.

Alle disse tiltak kan utvikles til å bli så effektive som mulig, ved at de nordiske landene samarbeider i implementeringsprosessen og gjør bruk av hverandres erfaringer.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å igangsette et fellesnordisk initiativ for en regulering og kontroll av det nordiske lånemarkedet som bl.a. inneholder de forslag som er fremsatt i Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarkedet

at Nordisk ministerråd løpende har en dialog med Nordisk råd om initiativet

København, den 16. marts 2011

Anna Ljunggren (A)
Bendiks Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Karin Åstrøm (S)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Maarit Feldt-Ranta (Sd)
Ole Vagn Christensen (S)
Sigridur Ingibjörg Ingadottir (A)
Sonja Mandt (A)
Tone Merete Sønsterud (A)

Nordisk Råd

A 1526/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00091-11

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

Næringsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud, samt medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd

1. Udvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at oprette et nordisk system/netværk, hvor man udveksler oplysninger om dyremisbrugssager i landene

2. Baggrund

Midtergruppen har lagt et medlemsforslag frem om, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer at udvikle informationsudveksling vedrørende husdyrbrugere, som har forbud mod at holde dyr i et nordisk land, så de ikke kan bedrive virksomhed i et andet land, og at man videre skal udvide informationsudvekslingen til samtlige europæiske lande.

Forud for mødet i marts havde Vigdis Giltun, Norge (FrP) stillet et skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om samme emne. E1/2012: Hva vil de nordiske regjeringene foreslå av endringer som kan sikre at rettskraftsvirkningene av en straffedom, der domfelte fradømmes retten til dyrehold, også skal få virkning i hele Norden eller innenfor EØS-området?

Der kom svar fra den norske regering, som meddelte, at tab af retten til at eje eller holde husdyr ikke var en straf, og derfor ikke omfattet af reglerne om international gyldighed.

Vigdis Giltun fremsatte den 4. juni 2012 et nyt spørgsmål til den svenske regering, E 6/2012: På hvilken måte kan det foretas konkrete endringer som hindrer mennesker, som allerede er fradømt retten til dyrehold i Norge, å anskaffe seg dyr i Sverige?

Den svenske regering svarede den 18. juli 2012, at der pågår et revisionsarbejde af dyrebeskyttelseslovværket, men at der ikke er tale om at ændre det sådan, at personer, som har fået dyreforbud i Norge, også får det i Sverige.

Endelig har Vigdis Giltun fremsat et medlemsforslag, A 1562/næring, hvor at-satsen lyder:

> *at* tap av rett til dyrehold i et nordisk land også skal håndheves i de øvrige nordiske landene

Næringsudvalget behandlede begge forslag på sit sommermøde i juni 2012, og der blev konstateret, at hensigten med begge disse forslag ligger meget tæt op ad hinanden. Midtergruppens forslag var sendt i høring inden Vigdis Giltuns forslag var fremsat, men fordi de ligger så tæt op ad hinanden vurderede Næringsudvalget, at høringssvarene også kunne gælde for det nye forslag.

3. Høring

Forslaget (A 1531/näring) blev sendt i høring hos relevante myndigheder og dyreværns- og opdrætsorganisationer.

Der var både positive og negative svar, mest positive fra dyreværns- og opdrætsorganisationerne. Der er tvivl om problemstillingens omfang, for der er ingen dokumentation for, at det er et omfattende problem. De fleste dyreværnsorganisationer kender dog til tilfælde, som forslaget ville omfatte, og byder forslaget velkomment.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) er imod forslaget, med begrundelse i, at man er betænkelig ved en løsning, der indebærer indførelse af særlove og -registre. Erfaringsmæssigt er sådanne love og registre, ifølge DDD, meget svære at håndhæve. Da der ikke findes en fælles nordisk lovgivning for dyrehold, er det ikke muligt efter gældende dansk lovgivning at nægte opstart af dyrehold på baggrund af et forbud mod dyrehold i et andet nordisk land.

Der bliver af flere høringsinstanser påpeget, at man bør starte med at udvikle ens lovgivning om dyrehold.

4. Udvalgets synspunkter

Næringsudvalget er enigt med forslagsstillerne i, at det er en vigtig sag at sætte fokus på. Udvalget stiller sig dog skeptisk overfor hensigten om at ændre lovgivning for at imødekomme denne problemstilling, som ifølge tilsynsmyndigheder ikke er specielt omfattende. Udvalget mener til gengæld, at det vil komme landene til gode, hvis man kan udveksle informationer og viden om disse typer af sager.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Næringsudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at oprette et nordisk system/netværk, hvor man udveksler oplysninger om dyremisbrugssager i landene

Göteborg den 26. september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud

Inom Norden är det ett allt vanligare problem att personer som belagts med djurförbud på grund av vanvård av djur, flyttar mellan de nordiska länderna för att fortsätta bedriva sin verksamhet. Exempelvis finns det hunduppfödare som flyttat över gränsen från Norge till Sverige för att bedriva näringsverksamhet efter att de belagts med djurförbud.

Det är relativt lätt för en dömd djuruppfödare att flytta sin verksamhet över gränserna eftersom det inte finns något register eller informationsutbyte mellan länderna över de personer som belagts med djurförbud. Därför har djurförbud i det ena landet, i sin tur, inte några konsekvenser i det andra landet.

Utifrån djurskyddsperspektiv är det inte rimligt att en person eller företag som dömts i ett land för djurplågeri kan flytta över gränsen till ett annat land för att bedriva eller starta samma verksamhet där.

I europeiskt sammanhang är de nordiska länderna kända för sina rättvisa samhällen, också när det gäller regler om djuruppfödning och djurvård. Djuruppfödning är inte bara en enkel sysselsättning, den är en av de viktiga näringssektorerna i Norden. Detta gör det väsentligt att lösa de problem som uppstår så snart som möjligt.

På sin årliga session i Reykjavik i 2010 godkände Nordiska rådet en rekommendation om att etablera ett nordiskt elektroniskt register för läkare, tandläkare, sjuksköterskor och annan hälsopersonal som är auktoriserade i Norden (*Utvalgsforslag A 1506/velferd*).

Mittengruppen tycker det skulle vara möjligt att upprätta ett liknande register också när det gäller djurförbud. Därmed hänvisar Mittengruppen till Europeiska rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att utveckla ett utbyte av information för att sådana djuruppfödare som belagts med djurförbud i ett nordiskt land inte kan bedriva verksamhet i ett annat land

att utvidga informationsutbytet till samtliga europeiska länder

Oslo den 20 september 2011

Anders Andersson (KD)
Anita Brodén (FP)
Christina Gestrin (sv)
Eeva Maria Maijala (cent)
Jenis av Rana (Mfl.)
Juha Sipilä (cent)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Rigmor Andersen Eide
Satu Haapanen (gröna)
Simo Rundgren (cent)
Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd

De nordiske landene har forskjellige bestemmelser for tap av retten til dyrehold. I dag kan en person som på grunn av vanskjøtsel eller mishandling av dyr er fratatt retten til dyrehold, fritt skaffe seg nye dyr hvis vedkommende flytter over grensen. Det skal være lett å flytte eller drive virksomhet over de nordiske grensene, men da må de begrensningene eller dommene en person har fått i ett land være gjeldende når personen flytter.

Tap av retten til dyrehold er ingen straff, men en reaksjon som skal hindre at dyr utsettes for lidelser.

En rettighet kan fradømmes ved at man som følge av en straffedom har vist seg uskikket til å inneha en stilling eller utøve en særlig næring. Et tap av en rettighet til dyrehold i et nordisk land kan imidlertid ikke håndheves i et annet nordisk land. Sanksjoner ilagt i ett land er altså ikke rettskraftige i de andre nordiske landene.

Dette forholdet er tatt opp i skriftlige spørsmål rettet til den norske justisminister i 18. januar og 31. januar 2012 og i et skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer 18. januar 2012.

I svarene som er mottatt blir de vist til to forhold som har særlig betydning for at fradømmelsen av en rettighet ikke får virkning i et annet nordisk land:

1. I følge den nordiske avtalen om fullbyrding av nordiske dommer på straff mv. fra 1963 gjelder fullbyrding av dommer på fengselsstraff, bøter samt tilsyn, men ikke rettighetstap.

2. I følge Europarådets konvensjon av 28. mai 1970 om internasjonal gyldighet av straffedommer (gyldighetskonvensjonen) er det et generelt vilkår for fullbyrding av straffereaksjoner at mottakerlandet har tilsvarende sanksjon i sin interne rett.

I de nordiske landene oppfattes tap av rett til dyrehold ulikt. I Finland er det en strafferettslig reaksjon mens i svensk rett er tap av dyrehold ute-

lukkende en administrativ sanksjon. En person som er fratatt retten til dyrehold blir ikke mer egnet til å ha omsorgen for dyr ved å flytte til et annet land.

Det nordiske samarbeidet på området fungerer ikke, noe den mye medieomtalte "Rockysaken" vitner om. Det må derfor foretas endringer som sikrer at dyrene ikke utsettes for store lidelser av personer som allerede har vist seg uskikket som dyreeier.

Med bakgrunn i dette foreslås følgende:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

at tap av rett til dyrehold i et nordisk land også skal håndheves i de øvrige nordiske landene

Oslo, den 11. juni 2012

Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

A 1531/näring
A 1562/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsförslag A 1531/näring og A 1562/næring

J.nr. 11-00264-16

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1532/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 11-00267-7

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1532/medborger om en nordisk värdebarometer

2. Bakgrund

Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat Mittengruppens medlemsförslag om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger). Mittengruppen föreslår att det utförs regelbundna nordiska värdeanalyser om nordbornas syn på nationalitet, kulturer, invandring och minoriteter. Syftet borde vara att skapa en nordisk värderingsbarometer, där man kan både jämföra situationer mellan de fem länderna och – som det allra viktigaste – få en överblick över värdeklimatet i hela nordiska regionen. Motivet är att slå vakt om kärnvärderingarna i de nordiska samhällena såsom öppenhet, solidaritet, jämställdhet mellan olika folkgrupper och hög grad av individuell frihet.

3. Utskottets synpunkter

Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat Mittengruppens förslag vid novembermötet 2011 och januarimötet 2012. Utskottet är enigt med förslagsställarna att det är viktigt att värna om de nordiska värderingarna såsom öppenhet, solidaritet, jämställdhet/jämlikhet samt hög grad av individuell frihet.

Vid Nordiska rådets session 1-3 november 2011 antogs välfärdsutskottets betänkande till rekommendation 9/2011/velferd om *hva kan motvirke ghettofisiering i nordiske boligområder.* Denna innehåller en rekommendation till att utveckla en integrationsbarometer, utifrån en modell ifrån Köpenhamns kommun, som fokuserar på inkludering, jämställdhet, aktivt samhällsengagemang med mera.

Dessutom antogs rekommendation Rek. 11/2011/presidiet *Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet* vid sessionen i november som rekom Nordiska Ministerrådet:
Menderar at snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt.

Då dessa rekommendationer redan föreligger väljer medborgar- och konsumentutskottet att inte gå vidare med förslaget om nordisk värdebarometer.

4. Konklusion

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1532/medborger om en nordisk värdebarometer

Reykjavik 22 mars 2012

Anna Ljunggren (A)
Bjørt Samuelsen (Tj.)
Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Suna Kymäläinen (Sd)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Thomas Jensen (S)

Nordiska rådet

A 1532/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 11-00267-7

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1532/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 11-00267-7

Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer

Kärnvärderingar i de nordiska samhällena är öppenhet, solidaritet, jämställdhet mellan olika folkgrupper och hög grad av individuell frihet. Angreppen i Oslo och Utøya i slutet av juli visade att dessa värden inte är någonting som kan tas för givet. Främlingsfientlighet, dvs. hatspråk och hårda attityder mot folk med annan kulturell bakgrund, lever i våra jämställda samhällen.

Mittengruppen anser att det behövs mer kunskap om främlingsfientlighet och dess koppling till de nordiska välfärdssamhällena.

Varje nordiskt land har sin egen "värderingsbarometer", där det aktuella värdeklimatet utforskas och analyseras. I Finland utför Näringslivets delegation EVA regelbundna attityd- och värderingsundersökningar. I Danmark publicerade Aalborgs universitet i 2008 en undersökning om danskarnas attityder och värderingar under rubriken "Danskernes nationale forestillinger". Likadana undersökningar utarbetas i samtliga nordiska länder.

Mittengruppen föreslår att det utförs regelbundna nordiska värdeanalyser om nordbornas syn på nationalitet, kulturer, invandring och minoriteter. Syftet borde vara att skapa en nordisk värderingsbarometer, där man kan både jämföra situationer mellan de fem länderna och - som det allra viktigaste - få en överblick över värdeklimatet i hela nordiska regionen. Barometern kunde med fördel användas som ett verktyg i det intensifierade nordiska globaliseringssamarbetet, exempelvis för att visa för utländska investerare att den nordiska öppna marknaden är tolerant och stabil. International *Social Survey Programme* (ISSP) kan visa sig vara ett bra verktyg. Det viktiga är att undersökningsresultat analyseras och jämföras nordiskt.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att skapa en nordisk värderingsbarometer där nordbornas värderingar regelbundet analyseras och rapporteras

Oslo den 20 september 2011

Anders Andersson (KD)
Anita Brodén (FP)
Christina Gestrin (sv)
Eeva Maria Maijala (cent)
Jenis av Rana (Mfl.)
Juha Sipilä (cent)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Satu Haapanen (gröna)
Simo Rundgren (cent)
Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordiska rådet

A 1532/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 11-00267-7

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1544/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 11-00349-6

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om en årlig EU-redegørelse fra de nordiske regeringer

1. Udvalgets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU-relaterede aktiviteter

2. Baggrund

Nordisk Råd vedtog for nogle år siden en EU-strategi, der senest blev godkendt i en opdateret version under overskriften *"En nordisk stemme i EU"* ved sessionen i København i november 2011.

Midtergruppen i Nordisk Råd har været engageret i at udvikle det nordiske EU-samarbejde, og foreslog derfor allerede under debatten om den opdaterede EU-strategi, at det næste skridt kunne være årlige EU-redegørelser og tematiske EU-debatter på sessionerne.

3. Høring

Forslaget blev første gang nævnt på sessionen i København i november 2011 og siden drøftet på Præsidiets møde i Reykjavik 8.december 2011. Forslaget blev set som en logisk følge af Nordisk Råds beslutning om at løfte EU-politikken indenfor det nordiske samarbejde. Der var generelt tilslutning til forslaget fra de andre partigrupper.

4. Præsidiets synspunkter

Det foreslås, at Nordisk Ministerråd koordinerer bidrag fra de nordiske regeringer i en skriftlig redegørelse, der også nævner Nordisk Ministerråds egne EU-relaterede aktiviteter. Den skriftlige redegørelse behøver ikke at være så detaljeret som de EU-rapporter Nordisk Ministerråd nogle år udgav i en rapport for at redegøre for sine aktiviteter i europæisk sammen-

hæng, f.eks. *"Det internationale Norden, Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006"*. Formålet skal være kort at præsentere initiativer fra de nordiske regeringer af fællesnordisk interesse i forhold til EU samt i koncentreret form at nævne Nordisk Ministerråds egne EU-relaterede aktiviteter. Redegørelserne bør fokusere på kommende forslag og visioner for arbejdet i EU og i mindre grad på allerede opnåede resultater. Det vil være særligt nyttigt at nævne potentielle nordiske samarbejdsområder det kommende år, så disse temaer også kan indgå i Nordisk Råds egen planlægning af fremstød i forhold til EU.

Yderligere kan udenrigsministrene i deres mundtlige redegørelse til sessionen bidrage omkring EU-temaer af fællesnordisk interesse, så det kan indgå i den udenrigspolitiske debat på sessionen.

Ved nogle sessioner bør der være særskilte EU-debatter under sessionen. Det er særligt relevant i de år, hvor et af de nordiske lande har formandskabet for ministerrådet i EU. Netop de år kan der være basis for særskilte EU-debatter med rapportering fra det pågældende formandskabsland. Der behøver dog ikke hver gang at være særskilte EU debatter, men Nordens indsats i forhold til EU bør drøftes f.eks. ved at udenrigsministrene også behandler EU-spørgsmål under den udenrigspolitiske debat. Åland, Færøerne og Grønland gives mulighed for at bidrage til EU-redegørelsen.

Målet for såvel redegørelse som debat er at tage vigtige interessekonflikter op til diskussion og samtidig øge nordisk koordinering indenfor nogle udvalgte politikområder.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU relaterede aktiviteter

Oslo, den 25. januar 2012

Anders Karlsson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordisk Råd

A 1544/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 11-00349-6

Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna

Nordiska rådet har haft en EU-strategi sedan 2010. Strategins syfte är att utveckla Nordiska rådets EU-kompetenser för att mer effektivt kunna argumentera för EU-samordning mellan de nordiska länderna. Det finns ingen politisk aktör förutom Nordiska rådet och ministerrådet som uttryckligen jobbar för att få fram koordinerad och systematisk nordisk EU-politik, och som inte har nationellt intresse som utgångspunkt. Detta gör att Nordiska rådets och ministerrådets roll är avgörande med tanke på en vidareutveckling av nordiskt EU-samarbete.

Mittengruppen tycker att det nordiska EU-samarbetet definitivt bör utvecklas. Det skall inte enbart handla om sporadiska diskussioner i korridorer och ad hoc samordning, utan gemensamma målsättningar och gemensam förberedelse för att få fram nordisk röst. Det finns flera som säger att nordiskt EU-samarbete är som bäst oformellt och obyråkratiskt. Mittengruppen anser att oviljan att systematisera det nordiska EU-samarbetet i grund och botten handlar om brist på politisk vilja. Denna, i sin tur, beror på att man inte ser de möjligheter som ett tätare samarbete skulle erbjuda: det finns inte tid, eller personal, i de nationella förvaltningarna att "tänka nordiskt".

Ett naturligt forum för att tänka nordiskt är Nordiska rådets session. En möjlighet att utveckla nordiskt EU-tänkande är att Nordiska rådet får en årlig muntlig presentation av kommande årets EU-samarbete från regeringarna. Denna skulle ha en särlig fokus på potentiella nordiska samarbetsområden under det kommande verksamhetsåret. Redogörelsen kunde med fördel ges av kommande årets nordiska ordförandeland eller, om aktuellt, kommande årets nordiska EU-presidentskapsland. Förutom detta föreslår Mittengruppen att man kunde överväga att regelbundet ha aktuella EU-debatter vid Nordiska rådets session. Syftet skulle vara att ta upp viktiga intressekonflikter till diskussion och öka nordisk koordinering och samspel inom valda politikområden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås

att Nordiska rådet ber om en årlig EU-redogörelse från de nordiska ländernas regeringar

att aktuella tematiska EU-debatter tas som en bestående del av Nordiska rådets sessioner

Köpenhamn den 31 oktober 2011

Anders Andersson (kd), vice ordförande
Andreas Uldum (D)
Bertel Haarder (V)
Christina Gestrin (sv)
Eeva Maria Maijala (cent)
Erling Bonnesen (V)
Jan Lindholm (mp)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Satu Haapanen (gröna)
Simo Rundgren (cent)
Siv Friðleifsdóttir (F), ordförande
Thomas Danielsen (V)
Villum Christensen(LA)
Åsa Torstensson (c)

Nordisk Råd

A 1544/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 11-00349-6

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Velferdsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velferd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske land

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget mottok medlemsforslag A 1545/ velferd: Om kultur og helse i nordisk samarbeid, under sitt januarmøte 2012. Velferdsutvalget besluttet å sende forslaget til høring til Kultur- og utdanningsutvalget som hadde forslaget oppe til høring den 22. mars 2012, under Temasesjonen 2012.

Velferdsutvalget og Kultur- og utdannelsesutvalget har tidligere samarbeidet om A 1390/kultur/næring om kultur og helse, som ble ferdigbehandlet og avskrevet fra begge utvalgene 30. september 2009 (Rek. 23/2008 /kultur).

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

3. Høring

Kultur- og utdannelsesutvalget drøftet medlemsforslaget den 22. mars 2012 og besluttet å slutte seg til forslaget uten noen ytterligere kommentarer med henblikk på en ferdigstillelse under sesjonen 2012.

4. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget ser at medlemsforslaget tar opp i seg en rekke viktige områder for å videreføre det arbeidet som er lagt til grunn over flere år i det nordiske samarbeidet.

Velferdsutvalget vil spesielt understreke viktigheten av å benytte seg av eksisterende strukturer innenfor det nordiske samarbeidet, som kan følge opp og videreutvikle en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen i en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området.

Velferdsutvalget stiller seg bak medlemsforslaget og tar dette opp til endelig behandling under sesjonen i Helsinki, Finland 2012.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velferd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske land

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), næstformand
Vigdis Giltun (FrP)

Bilag:

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid

Under den nordiske konferansen "Kultur för livet" i Malmö den 6.-7. oktober 2011 ble en rekommandasjon om nordisk samarbeid om kultur og helse overlevert fra arrangørene til tilstedeværende politikere. I rekommandasjonen pekes det på betydningen av

1) å prøve nye metoder og utradisjonelle samarbeidsformer for å beholde og utvikle den nordiske velferds-modellen,
2) et samnordisk tverrfaglig og tverrvitenskapelig samarbeid på området, og
3) at det etableres en koordineringsfunksjon for den nordiske kultur- og helsesatsningen, som kan ta over og fortsette den interrimistiske funksjon Region Skåne har tatt på seg de siste fire år.

I det medlemsforslag som her legges fram foreslås bl.a. at Nordisk ministerråd avsetter tilstrekkelige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for en forsøks-periode på tre år. Denne funksjonen skal ha som oppdrag å være et kontakt- og samarbeidsforum som muliggjør et kontinuerlig samarbeid og utviklingsarbeid mellom de nordiske landenes aktører innen kultur- og helsesatsingen. Det er viktig at en slik koordineringsfunksjon innrettes i tilknytning til en eksisterende institusjon/organisasjon som arbeider på nordisk plan eller inngår i et nordisk samarbeid om parallelle/tilgrensende temaer, slik at man oppnår synergieffekter i et kvalitativt og effektivt velferdsarbeid. Eksempler på slike organisasjoner er Nordens Velferdscenter i Stockholm og Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg. Nordens Velferdscenter har vist interesse for en slik idé. Grunnfinansieringen av en forsøksperiode på tre år bør primært skje gjennom bidrag fra Nordisk ministerråd, men det må også arbeides med å skaffe bidrag fra nasjonale og eventuelt andre nordiske organer både innen kultur-, folkehelse- og omsorgssektorene.

Utviklingen av en bærekraftig velferdsstat i et nordisk perspektiv er hovedtemaet for Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012. Det pekes i programmet blant annet på at en moderne velferdsstat legger til rette for best mulig tilgjengelighet til kultur og deltakelse i kulturlivet. Vi foreslår derfor at det norske formannskapet i 2012 blant annet tar initiativet til et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministrene. Formålet med et slikt møte er å diskutere de nye perspektiver som tegner seg for samarbeidet innen området helse og velferd som følge av den stadig økende oppmerksomhet om blant annet kunstens og kulturens rolle i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeidet.

Perspektiver og utfordringer

Vi ser koplingen mellom kultur og helse som et viktig fokus i en framtidsrettet politikk for helse, velferd og livskvalitet, og som ledd i en gjennomtenkt bruk av våre felles samfunnsressurser. I kultur- og helseperspektivet ligger et overordnet syn på at alle mennesker skal ha tilgang til og mulighet for kulturell egenaktivitet og gode kulturopplevelser. Kunstens og kulturens rolle for helse og livskvalitet diskuteres stadig mer, og er tema for en omfattende forskning både i Norden og internasjonalt. Koplingen mellom kultur og helse handler om grunnleggende holdninger og verdier for organisering og tilretteleggelse av framtidens velferdssamfunn og helse- og omsorgssektor.

Andelen eldre mennesker øker, og stadig flere mennesker rammes av psykisk uhelse og livsstilssykdommer som blant annet har sin årsak i det moderne samfunnets krav og stress. Dette fører til økte utfordringer for samfunnet. Framtidens velferdsstater må tilpasses en virkelighet under kontinuerlig forandring – økonomisk og demografisk. Ansvaret for vår helse ligger selvsagt også hos det enkelte menneske, men samfunnsansvaret er betydelig, og det ligger ikke bare hos helsemyndighetene. Helse og livskvalitet handler om skole og utdanning, arbeid, boligforhold, miljø, personlig livsstil, familie og nettverk, sosial trygghet, osv. I dette bildet representerer kunsten og kulturen det opplevelsesmessige og stimulerende fundament som kan gi oss de nye og nødvendige dimensjoner i valg av arbeidsmetoder og tilnærmingsmåter.

Oppsummering

Gjennom det nordiske samarbeidet om kultur og helse er det målsettingen å synliggjøre og formidle gode eksempler fra forskning, utdanning og praksis i de enkelte land, stimulere tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid innen forskning, utdanning og praktiske tiltak, stimulere til utvikling av nye arbeidsmetoder, og bidra til at spørsmål om forebyggende og helsefremmende arbeid kan få en sterkere status i den offentlige diskusjon, m.m. Gjennom det nordiske samarbeidet på dette feltet tas viktige skritt med det mål å se koplingen mellom kultur og helse som en selvsagt faktor i formuleringen av framtidens politikk, strategier og parametre for helse, velferd og livskvalitet i de nordiske land.

På bakgrunn av ovenstående foreslås det at

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velferd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske land

Oslo, 25. januar 2012

Cristina Husmark Pehrsson (M) *Siv Friðleifsdóttir (F)*

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Bilag

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

1. Medlemsforslagets konklusjoner og forslag

1.1. Nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur og helse

I det foreliggende medlemsforslag foreslås at Nordisk ministerråd avsetter tilstrekkelige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for en forsøksperiode på tre år. Denne funksjonen skal ha som oppdrag å være et kontakt- og samarbeidsforum som muliggjør et kontinuerlig samarbeid og utviklingsarbeid mellom de nordiske landenes aktører innen kultur-, helse- og sosialsektor, frivillig sektor og offentlige myndigheter, være pådrivende i forhold til nasjonale og nordiske myndigheter, utvikle informasjons- og mediestrategier, medvirke i dokumentasjon av aktuell forskning, utdanning, praksis og kunnskap på området, medvirke i planlegging av seminarer og konferanser i samarbeid med relevante aktører, m.m.

Det er viktig at en slik koordineringsfunksjon innrettes i tilknytning til en institusjon/organisasjon som arbeider på nordisk plan eller inngår i et nordisk samarbeid om parallelle/tilgrensende temaer, slik at man oppnår synergieffekter i et kvalitativt og effektivt velferdsarbeid. Eksempler på slike organisasjoner er Nordens Velferdscenter i Stockholm og Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg. Nordens Velferdscenter har vist interesse for en slik idé.

Grunnfinansieringen av en forsøksperiode på tre år bør primært skje gjennom bidrag fra Nordisk ministerråd, men det må også arbeides med å skaffe bidrag fra nasjonale og eventuelt andre nordiske organer både innen kultur-, folkehelse- og omsorgssektorene. Det er foreløpig ikke utarbeidet noe kostnadsoverslag for en slik forsøksperiode. Videre anses det ønskelig at det kan innrettes en styringsgruppe for denne koordineringsfunksjonen, primært etter de prinsipper som gjelder for nordiske institusjoner og samarbeidsorgan.

1.2. Formannskapet i Nordisk ministerråd 2012

Utviklingen av en bærekraftig velferdsstat i et nordisk perspektiv er hovedtemaet for Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012. Det pekes i programmet blant annet på følgende: At en moderne velferdsstat legger til rette for best mulig tilgjengelighet til kultur og deltakelse i kul-

turlivet; seniorpolitikk omhandler også å legge til rette for deltakelse på andre samfunns-områder, slik som samfunnsliv og politikk, i utdanning, kulturliv og frivillig arbeid; samhandling og helhetlige tjenester er en utfordring for kvalitet og gode helsetjenester.

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Det foreslås at det norske formannskapet i 2012 tar initiativet til et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministrene. Formålet med et slikt møte er å diskutere de nye perspektiver som tegner seg for samarbeidet innen området helse og velferd som følge av den stadig økende oppmerksomhet om blant annet kunstens og kulturens rolle i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeidet. Kultur og helse foreslås implementert som et programområde innen ministerrådets satsninger på helse og velferd (f.eks. i tilknytning til Globaliseringssamarbeidet), med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling, og det foreslås at det norske formannskapet bidrar til at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske land.

1.3. Forslag til rekommandasjon

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsningen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/ nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsningen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velferd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske land

2. Innledning – kort historikk

2.1. Et nordisk samarbeid i prosess

FN utpekte årene 1988-97 til "decenniet for kulturell utvikling". I denne perioden lanserte UNESCO internasjonale prosjekter spesielt rettet mot kultur i helse- og omsorgssektor/vården. Dette førte til at temaet også ble omfattet med økende interesse i de nordiske land, og med en rekke prosjekter og aktiviteter om kultur, helse og omsorg. En første nordisk konferanse ble arrangert på Hanaholmen høsten 1994, og en arbeidsgruppe om kultur og helse ble etablert i 1995. I de etterfølgende år har det blitt arrangert flere nordiske seminarer og konferanser om kultur og helse, de siste i Lund 2007, på Hanaholmen 2008, i Umeå 2009 og i Malmö i 2011.

Det nordiske samarbeidet i de første årene var basert på frivillig innsats og medvirkning fra de involvertes side. Det har således manglet en organisatorisk og økonomisk forankring som kan sikre videreføring av et mer permanent samarbeid og ivareta den erfaring og kunnskap som er opparbeidet. Med konferansen i Lund i 2007 fikk man et nytt utgangspunkt. Der presenterte arrangørene dokumentet "Ny nordisk plattform för kultur och hälsa", som bl.a. foreslo etablering av en nordisk samordningsfunksjon.

Region Skånes kulturnämnd besluttet å stille seg positiv til at "enheten för kultur i vården" i Kultur Skåne kunne koordinere et slikt nordisk samarbeid inntil forslaget om en permanent nordisk funksjon kunne bli realisert. En nordisk arbeidsgruppe har vært tilknyttet Kultur Skånes koordineringsfunksjon fra 2008, og ett av prosjektets mål har vært å ta fram et forslag om hvordan et nordisk samarbeid skal kunne organiseres og finansieres på mer permanent basis. Under konferansen i Malmö den 6.-7. oktober 2011 ble en rekommandasjon om nordisk samarbeid om kultur og helse overlevert fra arrangørene til tilstedeværende politikere. I rekommandasjonen pekes det på betydningen av:
1) å prøve nye metoder og utradisjonelle samarbeidsformer for å beholde og utvikle den nordiske velferdsmodellen,
2) et samnordisk tverrfaglig og tverrvitenskapelig samarbeid på området, og
3) at det etableres en koordineringsfunksjon for den nordiske kultur- og helsesatsningen.

2.2. Tidligere forslag i Nordisk råd

En rekke initiativer og forslag i Nordisk råd i de senere år har, med ulike innfallsvinkler, løftet fram spørsmål om helse og livskvalitet m.m. Det skal her nevnes to konkrete saker:

Rek. 23/2008/kultur/velfærd, Velferdsutvalgets og Kultur- og utdanningsutvalgets felles forslag om "helse og kultur". I rekommandasjonen tas til orde for å styrke den forskningsbaserte kunnskapen om kunsten og kulturens og frivillig sektors betydning for folkehelsen ved at det avsettes midler til nordisk samarbeid mellom etablerte miljøer og nettverk på området, videre at det arrangeres en større konferanse om kultur og helse hvert annet år, samt at kultur og helse blir et etablert innslag i nasjonale og nordiske utdanninger innen helse og rehabilitering, innovasjon og relevante kunst- og kulturutdanninger. Rekommandasjonen ble avskrevet i forbindelse med rådets sesjon i 2009 under henvisning til ministerrådets meddelelse om at man anså de enkelte punkter som oppfylt.

Rek. 26/2010/velferd, Velferdsutvalgets forslag om "hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden", der det pekes på styrking av forskning, diverse forebyggingstiltak samt en rekke tiltak av praktisk karakter bl.a. knyttet til e-helse, pasientsikkerhet, psykiatriplan og tiltaksplan for demente, m.m. En del av punktene i rekommandasjonen ble ferdigbehandlet i forbindelse med rådets sesjon i 2011, primært under henvisning til at det gjelder spørsmål som best kan håndteres nasjonalt. Resterende punkter kommer til nye behandling ved rådets sesjon i 2012.

3. Den store utfordringen

Helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeid har lenge vært en utfordring for politikere og planleggere. Da nøkkelen til effektive helsetiltak ligger spredt over flere sektorer, har det vært vanskelig å få satt dette arbeidet i system gjennom politiske beslutninger og i praktisk handling. For det offentlige er utfordringen å være seg bevisst hvilke faktorer som har betydning for livskvalitet, og erkjenne at dette er en dimensjon som må påvirke prioriteringer og beslutninger.

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

I dette arbeidet vet offentlige myndigheter og samfunnsplanleggere hvor man vil, og hvorfor man ønsker endringer. Man vet mindre om hvordan vi skal nå de målene som er satt. I helsepolitiske som i andre veivalg i samfunnsutformingen har vi lett for å velge kortsiktige løsninger på livsvarige problemer og utfordringer.

En vurdering, som er uttrykt av leger og andre fagfolk men ikke forskningsmessig evidensbasert, viser at helsesektoren med sykehus, legetjenester, medisiner, osv. bare i begrenset grad (10 %) kan påvirke de indikatorer som vanligvis brukes for å måle helse. En vesentlig del av indikatorene (90 %) er således knyttet til innsats på andre sektorer og områder, som skole og utdanning, arbeid, bolig, miljø, personlig livsstil, familie og nettverk, sosial trygghet, kultur, osv. Mer penger til helsesektoren fører altså ikke nødvendigvis til en styrking av det helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeidet.

Det er et hovedmål for helsepolitikken å ha så få pasienter som mulig. Derfor har helsefremmende arbeid høy prioritet. Dette innebærer å bruke politiske virkemidler for å utjevne forskjeller i livskvalitet, helse, sykdom og tidlig død, og forskjeller mellom ulike grupper i befolkningen og ulike geografiske deler av et land.

Mange mennesker står av ulike årsaker utenfor kulturlivet. *Kulturlivets fortrinn er at det tar utgangspunkt i – og retter oppmerksomheten mot – folks interesser og ressurser*. Kunsten og kulturen stimulerer det friske i oss, helsetjenesten behandler det syke. Kultur spenner over hele registeret av menneskelig opplevelse, utfoldelse og aktivitet, og rører ved både kropp og sjel, intellekt og følelsesliv. Deltagelse i meningsfylte kulturaktiviteter øker livskvalitet og motivasjon, kompetanse og interesser.

Deltagelse i kulturelle aktiviteter, som aktivt medvirkende eller som publikum, er imidlertid et gode som mange mennesker er avskåret fra, f.eks. som følge av handikap, psykiske problemer og uhelse. Forskning og studier viser at det også er sammenheng mellom på den ene side faktorer som utdanning, inntekt og sosial status og på den andre side i hvor stor grad man aktivt bruker kulturtilbud og naturopplevelser, og hvordan disse forholdene i sin tur kan innvirke på vår helse og oppfatningen av egen livskvalitet. Helse synes dessverre i stadig større grad å bli et statusselektivt gode.

Ved å sette kultur, natur, miljø og helse inn i en ny sammenheng, kan vi bli i stand til å vurdere helse og menneskelige ressurser i et videre perspektiv enn det som det tradisjonelle helse- og sykdomsbegrepet åpner for. Alle har rett til å ta del i kulturlivet, og det er en plikt for offentlige myndigheter å få dette til. Kultur og kunst omfatter mange av de kvaliteter som vi forbinder med et godt samfunn – ytringsfrihet, åpenhet og demokrati, likestilling, kreativitet, dannelse og humanisme. *Kultur for alle* representerer således i første rekke en rettighetspolitikk, og ikke omsorgspolitikk.

Historien om forebyggende helsearbeid er historien om oppfinnsomhet – om hvordan ny innsikt er omsatt i ny praksis som radikalt har bedret folks levekår. I dag er vi i den situasjon at vi har en helt annen tilgang til erfaring, innsikt og kunnskap enn man hadde for rundt 150 år siden, da de store helse- og sosialreformer begynte sin utvikling. Nå er det ikke lenger oppfinnsomhet som i første rekke etterspørres, men at vår innsikt og kunnskap kan omsettes i praktisk politikk, og at man våger å satse på nye og kanskje utradisjonelle arbeidsmetoder og samarbeidsrelasjoner.

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

4. Hva er helse?

Ordet helse har, i norsk språksammenheng, rot i gammelnorsk "heill", som betyr hel – i betydningen frisk, uskadd, fullstendig. Det kan også bety hell – i betydningen lykke og flaks. Helse som begrep er blitt definert på ulike måter i ulike sammenhenger, og kan brukes både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Det er imidlertid ikke én definisjon som kan regnes som allment anerkjent og gyldig.

Det tas ofte utgangspunkt i et negativt og et positivt helsebegrep. I *det negative helsebegrepet* oppfattes helse og sykdom som motsatte ytterpunkter på samme skala, helse blir det som står igjen når sykdommer er borte hos mennesket. Sykdom og helse tilhører samme kategori, og det må medisinsk fagkunnskap til for å forstå om et menneske er uten sykdom, altså ved god helse. Problemet med det negative helsebegrepet er at det hele menneske, med sine relasjoner og ressurser, ikke kommer til syne. Det negative helsebegrepet vil derfor lett bli mangel- eller sviktorientert.

Ut fra *det positive helsebegrepet* skapes helse av mange faktorer, ikke bare av fravær av sykdom. Helse og sykdom forstås som to forskjellige kategorier med hvert sitt endepunkt på en skala, men her blir det motsatte av god helse betegnet som dårlig helse eller uhelse. *Uhelse er uttrykk for manglende muligheter og/eller evne til å mestre livets påkjenninger*. Dersom begrepene sykdom og helse blir brukt på denne måten, gir det god mening å snakke om at også et menneske med en sykdom eller en funksjonshemming kan ha god helse. Det å være ved "god helse" handler derfor mer om subjektiv opplevelse av livskvalitet enn fravær av sykdom. Det positive helsebegrepet blir etter dette ikke et medisinsk begrep, men et allmenn-menneskelig og tverrfaglig begrep.

Sykdom		Helse	
< ---------- >		< ---------- >	
Livstruende sykdom	Ikke påvisbar sykdom	Uhelse/dårlig helse	God helse

Den israelsk-amerikanske sosiologen Aaron Antonovsky (1923-1994) mente at menneskers ulike evne f.eks. til å reagere på belastninger har sammenheng med ulike måter å oppleve mestring og sammenheng i livet. Denne opplevelsen av mestring og sammenheng består av forståelighet, overkommelighet og mening.

5. Eget ansvar – det offentliges ansvar

Stadig flere synes å bli mer usikre og engstelige når det gjelder helsen, og vi får større forventninger til helsen og den hjelp det er mulig å få fra et helsevesen som allerede er under sterkt press. Mange oppsøker allmennpraktiker for å presentere problemer som helsetjenestene ikke kan gjøre noe med. Forventningene kan bl.a. skyldes at vitenskapen på mange områder har tatt herredømmet over livet. Vi tar det for gitt at helsevesenet skal forvalte vår skjebne og løse våre eksistensielle problemer. En konsekvens er at fageksperte ne og andre ansatte i helsevesenet får en status som er ufortjent og som de færreste av dem har rygg til å bære. Vi som sitter forventningsfulle på venterommene for å få svar på dagliglivets spørsmål, får gradvis redusert vår egen evne til å ta hånd om oss selv.

Vi har alle et selvsagt ansvar for vår egen helse, gjennom hele livet. Men rammebetingelsene for samfunns-utformingen er et offentlig ansvar. Den norske professor i medisin Peter F. Hjort (1924-2011) har illustrert dette spørsmålet ved å bruke myten om Sisyfos, som ble dømt til å rulle en sten oppover en bakke. Hver gang han kom til toppen av bakken rullet steinen

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

ned igjen. Vi har selv ansvaret for, og må skyve på vår egen helse gjennom hele livet. Men hvor bratt motbakke vi møter når vi skal ta vare på helsen vår bestemmes av samfunnet. Derfor er helse et spørsmål om helhetstenkning og politikk, sa Peter F. Hjort.

Politikk innebærer å fordele levekår. Når kommuner, fylker og stat legger opp politikken for inntekt, arbeid, bolig og utdanning m.m., fordeles også rammebetingelser for helse. Samtidig er politikk å skape et sosialt klima: Fellesskap eller egennytte, nåtidsvelvære eller framtidsansvar. Både gjennom levekårene og samfunnsklimaet former politikken folkehelsen. Enkeltmenneskets helse er en funksjon av folkehelsen og av det menneskesyn og den fordelingsmoral og ansvarsfølelse som råder i samfunnet.

6. Velferdssamfunn under press

Den nordiske velferdsmodell er basert på gode og likeverdige helsetjenester som en selvsagt rettighet for alle, uavhengig av egen utdanning, økonomi og sosial status osv. Helse- og velferdstjenestene krever imidlertid en stadig økende del av de offentlige budsjetter, samtidig som disse tjenestene i seg selv ikke kan løse de store utfordringer vi står overfor når det gjelder spørsmål knyttet til folkehelsen og det enkelte menneskes livskvalitet og helse. Vi har heller ingen garanti for at vi kan betale for de økte omkostninger med helse- og sosialtjenestene i fremtiden. Våre individuelle og personlige krav og forventninger, sammen med den stigende levealder og en sterkt økende eldrebefolkning, presser fellessamfunnets ressurser, slik vi ser av den senere tids diskusjoner i de nordiske land.

7. Er det en sammenheng?

Det er en stadig økende oppmerksomhet om de ulike faktorer og forhold som påvirker vår helse og livskvalitet, og betydningen av den kulturelle implementering i helsebildet har en sentral plass i disse diskusjonene. Dette handler om minst to forhold:

> *Den betydning det har for den enkelte selv å kunne delta aktivt i kulturelle og kunstneriske sammenhenger, eller få oppleve kunst og kultur som publikum.*

Dette representerer et inkluderende syn på vår tilnærming til kunst og kultur som en positiv og forløsende kraft.

> *De holdninger og verdier som legger premissene for og styrer vår virksomhet gjennom organisering og samarbeidsrelasjoner.*

Dette representerer et grunnleggende syn på hvordan vi ønsker at morgendagens samfunn og våre velferdsordninger skal tilrettelegges. Det bør for eksempel ligge et fundamentalt verdisyn til grunn for hvordan vi bruker den medisinske vitenskapen og teknologien.

Det foregår en meget omfattende forskning relatert til kultur og helse, og av særlig interesse er molekylærbiologien med forskning på ytre påvirkning og stimuli som signifikant kan avleses i hjernen. Dette er et hovedinnsatsområde for den virksomhet som pågår for eksempel i regi av Centrum för kultur och hälsa ved Göteborgs Universitet. Det er her snakk om basal og fundamental kunnskap om menneske og miljø som kommer fram i denne type forskning.

Kunsten og kulturen har sin egen begrunnelse og betydning ved at det kan gi våre liv et dypere og mer meningsfullt innhold. Kunst og kultur, som andre deler av menneskene liv og virke, fungerer ikke isolert og for seg selv. Kunsten har sin egen forståelsesramme, men gode opplevelser

gjør noe med våre liv, og dermed er forbindelsen til livskvalitet og helse nærliggende.

> *Kunst kan ikke forandre verden, men den kan bidra til å forandre bevisstheten hos de mennesker som kan forandre verden.* (Herbert Marcuse, The aesthetic dimension.)

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

8. Sektorovergripende perspektiver

På tross av den omfattende forskning og praksis og de dokumenterte resultater dette har gitt har det vært problematisk å få politisk aksept for en mer målrettet satsing på området, slik at erfaringene har kunnet bli tatt vare på og utviklet som en selvsagt del av en helhetlig politikk for det forebyggende og helsefremmende arbeidet. Mange erfaringer og mye kunnskap går også tapt, da det savnes midler til evaluering og oppfølging av gjennomførte tiltak.

I forbindelse med presentasjonen av planene for det ovennevnte Centrum för kultur och hälsa ved Göteborgs Universitet i april 2007, uttalte den svenske eldre- og folkehelseminister Maria Larsson og kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth blant annet følgende i en felles pressemelding (her i norsk oversettelse). Sitat:

"Noen mener at helse og kultur ikke hører sammen - det anser derimot vi. Mye taler for at det finnes en forbindelse nettopp mellom kultur og helse.

Vi vil altså medvirke til en utvikling der kulturen får en rolle i folkehelsearbeidet, og utforme en politikk der også kulturopplevelser som fremmer helsen står i fokus. I Sverige er det en sterkt utviklet sektortenkning. Vi har en tendens til å se og håndtere hvert samfunnsspørsmål og hvert problem isolert for seg selv. Sneversyn og revir gjør at kommuner og «landsting» ikke har evne til å utvikle samarbeidsformer som løser problemer for den enkelte, men tvert i mot skaper nye vanskeligheter. Også på statlig nivå kreves det i blant kraftinnsatser for å fremme et helhetsperspektiv.

Mye av den banebrytende utviklingen skjer i dag i grenselandet mellom politikkområder, mellom temainnretninger og mellom kunstneriske uttrykk. Et helhetssyn på mennesket innebærer at det må være menneskene som står i sentrum. Sektortenkning betyr at det alt for ofte blir helt andre hensyn som anses som de viktigste. Vi ser stadig klarere effekten av et grenseoverskridende perspektiv på forbindelsen mellom kultur og arbeidsliv, kultur og regional utvikling, kultur og skole. Resultatene er entydige - det er i den gjensidige utveksling som utviklingen finnes. For oss - som kulturminister og folkehelseminister – kjennes det viktig å alltid være det enkelte menneskes fremste talerør."

Sitat slutt. I dette som i mange andre spørsmål om langsiktig planlegging og helhetstenking gjelder ikke et enten-eller, men et både-og. Gevinsten for enkeltmennesker og samfunn ligger i at en tør ta nye og kraftfulle grep, som ikke nødvendigvis kan avleses i nasjonalregnskapet på kort sikt, men som representerer incitamenter og nye perspektiver for flere sektorer og fagområder.

9. Den lokale utfordringen

Et levende lokalsamfunn er nøkkel til økt livskvalitet for innbyggerne. Kommunene og lokalmiljøene får et stadig større ansvar for samfunnsutviklingen, og blir i framtiden hovedarena for utvikling av bedre folkehelse, større kulturelt mangfold og økt trivsel og trygghet. Fellesskapets ansvar

for sosiale og støttende nettverk ligger hos kommunene i samspill med nærmiljøene og enkeltmenneskene.

Nordisk Råd

A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00366-7

Det er nær sammenheng mellom satsingen på lokal aktivitet, amatørvirksomhet og frivillige organisasjoner - og satsingen på kunstnere og et profesjonelt kulturtilbud av høy kvalitet. Grasrotaktivitet legger grunnlaget for tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet. Kulturelle og kunstneriske opplevelser gir oss noe å løfte blikket mot - noe som vekker gjenkjennelse eller undring, noe som gleder eller irriterer. Til sammen er det dette som skaper liv og dynamikk i samfunnet.

Helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende tiltak og strategier må bli elementer i all lokal samfuns-planlegging. Vi må ha kommuner som 1) satser på godt utbygd kulturell infrastruktur, 2) satser på mennesker med idéer og kunstnerisk og faglig kompetanse og på organisasjonstalenter som kan mobilisere det brede folkelige kulturliv, og 3) er villige til å satse risikokapital for utprøving av nye idéer og tiltak.

Folk som arbeider i helse- og sosialsektoren blir ofte minnet om at løsningen på forebyggende og helsefremmende arbeid ligger i helt andre sektorer, og ikke minst i en bevisstgjøring omkring lokal samfunnsutvikling. Det er en utfordring for politikere, planleggere og offentlige etater å etablere et godt samspill på tvers av fag, nivåer og strukturer. Utgangspunktet for et gjensidig forpliktende kommunalt samarbeid - faglig, praktisk og økonomisk - er en felles forståelse av de utfordringer en står overfor.

Samarbeid på tvers av etatene krever en åpen og drøftende arbeidsform, der det er kunnskaper og argumenter som er avgjørende, og ikke aktørenes formelle og uformelle posisjon i forvaltningsapparatet. I alle saker av politisk karakter må en stille spørsmålet: Hva kan denne saken gjøre for velferd, trygghet og helse - nå, og i framtiden?

10. Eksempler på nasjonale prosjekter og satsinger

Det er i dette notatet ikke ambisjonen å gi noe omfattende bilde av prosjekter og satsinger i de nordiske land. Den følgende oversikt omfatter derfor bare noen hovedtrender.

Danmark

Det er ingen store nasjonale initiativer innen området kultur og helse, men det er eksempler på at kultur- og helse-/sunnhetsperspektivet er i ferd med å få økt oppmerksomhet. Blant annet har Kulturministeriet i regi av Styrelsen for Bibliotek og Medier støttet Næstved Kommunes Biblioteker med prosjektmidler, hvor biblioteket bygger bro mellom kultur og sunnhet. Prosjektet har vært i gang i 2011 og ønsker å omsette nyere forskning om koplingen mellom sunnhetsmessig tilstand og kulturelle opplevelser. Det er også flere eksempler på kommuner som nå ønsker å kunne iverksette konkrete prosjekter og samarbeidsinitiativer på feltet.

Arbeidet i Danmark på dette feltet er også i stor grad kjennetegnet ved å være drevet av ildsjeler, ikke minst ser man dette innen omsorgssektoren. Nevnes skal spesielt Per Thorgaard, som er ledende overlege på Anæstesien i Region Nordjylland, og opphavsmann til det forskningsbaserte nettverk AUSIRA. Han har gjennom flere år arbeidet med dokumentasjon av den optimale måte å bruke musikk på i særlig viktige situasjoner - på sykehus, i annen behandlingsinstitusjon eller i hjemmet. Her har det vist seg at pasienters fokus meget ofte retter seg mot et gunstig/positivt lydmiljø - f.eks. musikk i rommet, i ambulanser, m.m. Disse erfaringer har blant an-

net ført til et samarbeid med Falck om *Musik i ambulancen*, hvor musikken brukes for å dempe den stressfremkallende lyd fra sirenen.

Finland
Det er initiert en rekke prosjekter og aktiviteter blant annet innen omsorgssektoren, og det er tatt initiativer med sikte på å etablere et nasjonalt nettverk av aktører og samarbeidspartnere innen feltet.

Regjeringen har iverksatt *Konst och kultur ger välfärd – åtgärdsprogram 2010-2014*. Programmet involverer en rekke ministerier, institusjoner og organisasjoner innen offentlig, privat og frivillig sektor, forskning og utdanning, kommuner, m.m. Programmets formål er å fremme velferd og helse med hjelp av kultur og kunst og å øke delaktigheten på individ-, felleskaps- og samfunnsnivå. Dette programmet er det mest ambisiøse i nordisk sammenheng når det gjelder å stimulere til tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid på nasjonalt nivå.

Island
For Islands del har man foreløpig ingen oversikt over eventuelle satsninger på feltet, og innen det nordiske samarbeidet har det så langt ikke vært tilstrekkelige ressurser til å undersøke aktuelle og relevante kontakter og miljøer på feltet.

Norge
Norsk kulturråd og det daværende Sosial- og helsedepartementet gjennomførte i perioden 1996-1999 det omfattende forsøksprosjektet *Kultur gir helse*. Prosjektet involverte én kommune i hvert fylke samt en rekke institusjoner og organisasjoner, bl.a. innen utdanningssektor og frivillig sektor. Evalueringen av forsøksprosjektet ga en rekke interessante og positive resultater, men det var ikke avsatt tilstrekkelig økonomiske ressurser til å foreta forskningsmessig datainnsamling og bearbeiding.

De delprosjekter og aktiviteter som ble initiert i nevnte forsøksvirksomhet har delvis blitt videreført, i tillegg er det i årene etter iverksatt en relativt omfattende virksomhet både gjennom praktiske tiltak, forskning og utdanning. Ett eksempel er *Den kulturelle spaserstokken*, som bidrar til at eldre mennesker får et profesjonelt kulturtilbud. Denne satsningen stimulerer til samarbeid mellom kultursektoren og omsorgs-sektoren i kommunene slik at eldre får kulturtilbud i nærmiljøet. I 2011 fikk 285 kommuner tilskudd fra Kulturdepartementet til denne satsningen.

Videre skal nevnes følgende satsinger:

FOLK 1 og 2 (kultur- og helsearbeid i kommunene i Nord-Trøndelag fylke), der kulturelle aktiviteter har blitt benyttet som virkemidler i folkehelsearbeidet.
HUNT-undersøkelsene (Helseundersøkelser i Nord-Trøndelag fylke). Norges største innsamling av helse-opplysninger om en befolkning, i henholdsvis 1984-86, 1995-97 og 2006-08). Gjennom HUNT kartlegges også sosiale faktorer som kulturdeltakelse, nettverk og tilhørighet.

For øvrig er det i den senere tid lagt fram flere viktige *meldinger på nasjonalt nivå* - Samhandlingsreformen, Folkehelseloven, NOU 2011:11 "Innovasjon i omsorg" og Stortingsmelding nr 25 "Omsorgsplan 2015", der kultur- og helseperspektivet er sentralt.

Sverige
Region Skåne i samarbeid med Kommunförbundet Skåne har siden 2006 hatt *kultur i vården* som en fast virksomhet i Kultur Skåne. Oppgaven er

bl.a. å formidle kunnskap om sammenhengen mellom kultur og helse og stimulere til mer kultur i helse- og omsorgssektor, først og fremst for barn, innen psykiatri og eldreomsorgen. "Kultur i vården" anses som en komplettering til den medisinske omsorgen og bygger på en omsorgsideologi der mennesker ses som en helhet. Region Skåne har det siste året gjennomført et forsøksprosjekt om *Kultur på recept*, initiert av Kulturdepartementet og Socialdepartementet.

Umeå kommun har siden 2002 arbeidet med satsningen *Kultur för seniorer – Kultur och hälsa* med formål å forlenge den friske delen av livet gjennom sosiale og kulturelle aktiviteter og tilbud. Gjennom et koordinert nettverk mellom kulturinstitusjoner, foreningsliv, eldreomsorg og eldreorganisasjoner m.fl. gjennomføres et forebyggende arbeid med meningsfulle aktiviteter.

Innen Landstinget i Jönköpings län er kvalitetsutvikling gjennom *styrkende kultur* en del av Landstingets kontinuerlige forbedringsarbeid. Målet er å øke forutsetningene for at kulturen skal gis større plass i omsorgen/vården og dermed bidra til bedre omsorgsarbeid. Det pågår også et bredt samarbeid mellom Landstinget og Regionen i Jönköpings län samt kommunene for å utvikle en meningsfull hverdag på kommunenes aldersinstitusjoner.

Centrum för kultur och hälsa ved Göteborgs universitet er navet i et nettverk av aktiviteter og forsknings-prosjekt ved ulike institusjoner og fakulteter – både innen- og utenfor universiteter. Virksomheten knytter sammen forskere, lærere og administratorer som samarbeider for å fordype kunnskapene om sambandet mellom kultur og helse. Av særlig interesse er molekylærbiologien med forskning på ytre påvirkning og stimuli som signifikant kan avleses i hjernen. Når det gjelder å løfte fram denne type forskning har centret i Göteborg vært ledende. Pågående forskningsprosjekt er *Culture and Brain Health Initiative; Religion, kultur och hälsa og SOM-institutet: Kultur och hälsa.*

I 2010 ga den svenske regjeringen Statens kulturråd i oppdrag å utvikle sin utadrettede informasjon om det pågående arbeidet innen kultur og helse, i særlig grad innen omsorgsområdet/ vården. Kulturrådet har dessuten høsten 2011 utlyst 30 mill kr i støtte til *sjukvårds- och omsorgsverksamhet* for å utvikle arbeidet med kultur for eldre. Bidraget har som mål å fremme eldre menneskers delaktighet i kulturlivet og å gi større kunnskap om pågående utviklingsarbeid med kulturinnsatser innen eldreområdet.

Det *nasjonale nettverket for kultur i vården* er et forum for gjensidig utveksling av kunnskap og erfaringer for yrkesaktive innen området. Nettverkets mål er å øke kunnskapen om hva kultur i omsorgen/vården kan innebære for enkeltmennesker og for samfunnet i stort.

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1546/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 11-00390-9

Miljø- og naturressursutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår

> *at* Nordisk råd ikke foretar seg ytterligere i anledning av Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser

2. Bakgrunn

Den venstresosialistiske grønne gruppe har fremsatt et forslag om sikring av felles naturressurser. I følge forslaget, er utgangspunktet at naturressursene bør eies av folket og at en fornuftig bruk og vern av naturressurser er framtidens viktigste politiske utfordring.

I forslaget henvises det til at voksende befolkningstall i verden og stadig mer industrialisering i kommende årtier, vil øke etterspørselen etter energi, vann, fisk og andre felles naturressurser. Samtidig vil markedskreftenes kamp for å overta makten over all energi og naturressurser bli hardere. Alle smutthull i lovgivning vil bli brukt for å privatisere naturressurser, også internasjonale avtaler og regler, blant annet EUs regelverk. Derfor foreslås at de nordiske lands regjeringer arbeider for lov- og grunnlovsendringer som sikrer folkets rettigheter.

For å sikre samfunnets rett for framtiden, vil Den venstresosialistiske grønne gruppen at Nordisk råd rekommandere hva de nordiske regjeringer kan gjøre for å unngå at felles naturressurser blir fratatt allmennheten, eller brukt opp på bekostning av kommende generasjoner. Derfor foreslås at de nordiske lands regjeringer arbeider for å grunnlovsfeste at naturressursene blir godt bevart og utnyttet for samfunnet. Videre, at det ved lovgivning sikers at det betales for retten til å høste av naturressursene og at gevinsten går til samfunnet.

Av forslaget fremgår den holdning at vann er en menneskerettighet, men en neglisjert menneskerettighet og at det må forandres. Klimaendringer

gjør tilgangen til vann enda mer usikker enn tidligere. Likevel er knappheten og skjev fordeling av vann allerede så stor at flere har mistet livet på grunn av vannrelaterte sykdommer i det siste tiår enn det samlede antall omkomne i krig og konflikt siden annen verdenskrig. Maktkampen om vannressurser blir hardere. Det understrekes av at alle mennesker skal ha lik adgang og rett til vann og at vannet skal være i samfunnseie. Derfor foreslås at alle nordiske land tilslutter seg FN-resolusjonen om vann som menneskerett.

3. Høring

Forslaget har ikke vært sendt til høring. Forslaget er drøftet på tre møter i Miljø- og naturressursutvalget.

4. Utvalgets synspunkter

Ifølge forslaget skal Nordisk råd rekommandere de nordiske lands regjeringer om å utarbeide forslag til nødvendige lovendringer slik at at samfunnets rett til naturressurser blir sikret ved lov og i landenes grunnlover. Videre skal de nordiske lands regjeringer ifølge forslaget, sikre en god bevaring og utnyttelse av ressursene for samfunnets, naturens og fremtidens beste og at det betales for retten ved utnyttelsen av naturressurser som er i samfunnets eie. I følge forslaget skal de nordiske land også ved lov sikre at kraftverk og selskaper som selger kraft til sumfunnets behov altid blir i samfunnets eie og styrt av folket, og ikke private interesser. Forslaget legger også opp til at de nevnte prinsipper inngår i de nordiske lands forhandlinger om relevante internasjonale avtaler. Til slutt foreslås at de nordiske land tilslutter seg FN-resolusjonen om vann som menneskerettighet.

Under diskusjon av forslaget er det opplyst at formålet med forslaget er å hindre den voksende privatisering ved utnyttelse av naturressurser i samfunnets eie som vann, olje, gass og levende ressurser i havet for dermed å sikre allmennhetens interesser.

Flertallet i Miljø- og naturressursutvalget finner at forslaget favner meget bredt, intensjonene er sympatiske, men det er uklart hvilke formål en rekommandasjon fra Nordisk råd vil tjene.

Utvalget konstaterer at de nordiske land innenfor sine lover har anstrengt seg for å beskytte naturressurser i felles eie som luft, vann og levende ressurser i havet. I en internasjonal sammenheng bedømmes de nordiske lands forvaltning av naturressursene som fremgangsrike, både med hensyn til å maksimere den økonomiske avkastning og for å beskytte det biologiske ressursgrunnlaget. Flertallet i utvalget anser at det er uhensiktsmessig at Nordisk råd tar det spørsmålet opp.

Utvalget noterer at det i Norden finnes mange eksempler på partnerskap mellom det offentlige og private om utnyttelse av ressurser i samfunnets eie for å maksimere nytten for samfunnet. Dette gjelder til eksempel *offshore* olje- og gassutvinning, vannkraft, skog i allmenn eie og retten til fiskekvoter. Omfang og form av dette er forskjellig fra land til land. Et vellykket partnerskap hvor private betaler for retten til å anvende naturressurser i samfunnets eie har vist seg å kunne genere betydelige inntekter for vedkommende stat. Generelt ser flertallet i utvalget positivt på utvikling på dette området, og anser at det ikke er behov for innsats fra Nordisk råds side.

Det nordiske energimarkedet er komplekst og forskjellig fra land til land. Integrasjonen av det nordiske el-markedet har bidratt til økt energisikkerhet i Norden. Målet er å opprette et sluttbrukermarked i 2015. Et

mangfold av produsenter, store og små, leverer el til det nordiske markedet, både i privat og offentlig eie. Dette mangfold mener utvalget er en styrke. Flertallet i utvalget mener derfor ikke det er hensiktsmessig å lovfeste at kraftverk og selskaper som selger kraft til samfunnets behov altid blir i samfunnets eie og styrt av folket, som foreslått av Den venstresosialistiske grønne gruppe.

Utvalget deler den vurdering som fremgår av forslaget at tilgangen til vann er en menneskerettighet. Forslagets annen at-sats setter fokus på retten til vann. Det henvises til en FN-resolusjon som ble vedtatt i 2010 om vann som menneskerettighet. Resolusjonen ble støttet av Norge og Finland, mens Danmark, Island og Sverige valgte ikke å avgi stemme. Norge inngår i en gruppe land som arbeider med oppfølgningen av resolusjonen. I følge forslaget, skal alle nordiske land tilslutte seg resolusjonen. Det fremgår ikke av forslaget i hvilken form det kan skje.

Under utvalgets behandling kom man fram til at denne delen av forslaget med fordel kunne behandles ved å stille et skriftlig spørsmål til Danmarks, Sveriges og Islands regjering om hvorfor de nevnte land ikke kunne støtte FN-resolusjonen.

5. Konklusjon

Miljø- og naturressursutvalget foreslår

> *at* Nordisk råd ikke foretar seg ytterligere i anledning av Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser

Åland, 26. juni 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Christina Gestrin (sv)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Margareta Sandstedt (SD)
Peter N. Myhre (FrP)
Thomas Danielsen (V)
Torstein Rudihagen (A)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1546/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalge

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 11-00390-9

Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser

Utgangspunktet for å fremsette forslaget er at naturressursene eies av folket og at en fornuftig bruk og vern av naturressurser er framtidens viktigste politiske utfordring.

Voksende befolkningstall i verden og stadig mere industrialisering i kommende årtier, vil øke etterspørselen etter energi, vann, fisk og andre felles naturressurser. Samtidig vil markedskreftenes kamp for å overta makten over all energi og naturressurser, bli hardere. Alle smutthull i lovgivning vil bli brukt for å privatisere naturressurser, også internasjonale avtaler og regler, blant annet EUs regelverk.

For å sikre samfunnets rett for framtiden, legger Den venstresosialistiske grønne gruppen i Nordisk råd fram forslag om hva de nordiske regjeringer kan gjøre for å sikre at felles naturressurser ikke blir fratatt almennheten, eller brukt opp på bekostning av kommende generasjoner.

Vann er en menneskerettighet, men en neglisjert menneskerettighet og det må forandres. Klimaendringer gjør vanntilgangen enda usikrere enn tidligere. Likevel er knapphet og skjev fordeling av vann allerede så stor at flere har mistet livet på grunn av vannrelaterte sykdommer i det siste tiår enn det samlede antall omkomne er i krig og konflikt siden annen verdenskrig. Maktkampen om vannressurser blir hardere. Den venstresosialistiske grønne gruppen i Nordisk råd understreker at alle mennesker skal ha lik adgang og rett til vann og at vannet skal være i samfunnseie.

På denne bakgrunn oppfordrer Den venstresosialistiske grønne gruppen de nordiske landes regjeringer til

> *å* utarbeide forslag til nødvendige lovendringer slik at samfunnets rett til naturressurser bliver sikret ved lov samt å innlede nødvendige tiltak for å få folkets rett sikret i landenes grunnlov
>
> *at* alle nordiske land tilslutter seg FN-resolusjonen om vann som menneskerettighet

at eierskap til naturressurser festes i de nordiske landenes grunnlover, hvor der også sikres at ressursene blir godt bevart og utnyttet for samfunnets, naturens og framtidens beste

at der ved lovgivning sikres at det betales for retten til å høste av naturressursene, slik at gevinsten går til samfunnet, i form av en rente eller leie. Bruk av naturressurser skal under alle omstendigheter være rettferdig og til det beste for hele samfunnet

at der ved lovgivning sikres at kraftverk og selskap som selger kraft til samfunnsbehov altid blir i samfunnets eie og styrt av folket, og ikke privatinteresser

at nordiske regjeringer alltid kan sikre at det i internasjonale avtaler og forhandlinger vil bli tatt vare på ovennevnte grunnprinsipper

Nordisk Råd

A 1546/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 11-00390-9

København den 1. november 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Alf Egil Holmelid (SV)
Árni Þór Sigurðsson (VG)
Finn Sørensen (EL)
Marianne Berg (V)
Sara Olsvig (IA)
Silvia Modig, (VF)

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1547/velfærd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00392-4

Velferdsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om indsats mod social dumping

1. Velferdsutvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår Nordisk råd

> *å* ikke foreta seg noe i anledning av A 1547/velfærd: Medlemsforslag om indsats mod social dumping

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt og behandlet medlemsforslaget fra Den venstresosialistiske grønne gruppe i Nordisk Råd, *A 1547/velferd: Medlemsforslag om innsats mot sosial dumping*.

Medlemsforslaget trekker frem konklusjonen fra Nordisk ministerråds rapport; *Udenlandsk arbejdskraft i Norden* (2010), hvor uverdige boligforhold, underbetaling og lange arbeidsdager stadig er virkeligheten for de mange østeuropeere som arbeider i Norden. Sosial dumping i Norden fastslås å være utbredt, til tross for at det er politisk uakseptabelt i alle nordiske land.

Medlemsforslaget påpeker behovet for en konkret innsats mot å demme opp mot sosial dumping i Norden, og ønsker at det nedsettes en arbeidsgruppe som kartlegger omfanget og peker på løsninger.

Velferdsutvalgets medlemmer understreker viktigheten av denne problemstillingen ved å prioritere arbeid mot sosial dumping i sine budsjettprioriteringer for 2013.

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget understreker viktigheten av å fortsette arbeidet med denne problemstillingen ved å prioritere tiltak mot sosial dumping i budsjettprioritering for 2013. Velferdsutvalget har et sterkt fokus på denne problemstilling og har hatt det over mange år, og vil dessverre antagelig måtte ha det høyt på dagsorden i lang tid. Den globale økonomien er an-

strengt, og mange menneskers liv er preget av fattigdom og arbeidsløshet. Det er kjent at det foregår utnyttelse av mennesker i en sårbar situasjon, som trenger arbeid i Norden. Tiltak mot sosial dumping har et meget høyt politisk fokus i alle de nordiske regjeringer og gjennom trepartssamarbeidet.

Velferdsutvalgets medlemmer mener at det konkrete medlemsforslaget tar opp i seg mye av den tematikken og de problemstillinger som Velferdsutvalgets medlemmer har jobbet med spesielt i forbindelse med Velferdsutvalgets hovedtema i henholdsvis 2011 og 2009:
A 1543/velferd: Medlemsforlag om hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder og
A 1480/velferd: Utvalgsforslag om hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden.

Velferdsutvalget ønsker at se på effekten av tiltakene fra disse forslagene før nye tiltak settes i verk, men vil samtidig arbeide aktivt på andre arenaer for å motvirke sosial dumping.

Velferdsutvalgets medlemmer besluttet ikke å foreta seg noe ytterligere med A 1547/velferd: Medlemsforslag om innsats mot sosial dumping.

4. Konklusjon

På bakgrunn av det overstående foreslår Velferdsutvalget Nordisk råd

å ikke foreta seg noe i anledning av A 1547/velfærd: Medlemsforslag om indsats mod social dumping

Reykjavik den 22. mars 2012

Anne Louhelainen (saf)
Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Karen J. Klint (S)
Peter Jeppsson (S)
Sonja Mandt (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Svein Harberg (H)
Vigdis Giltun (FrP)

Reservasjon

Den venstresosialistiske grønne gruppe (VSG) ønsker at *A 1547/velfærd: Medlemsforslag om indsats mod social dumping* skal opprettholdes.

VSG merker seg at Velferdsutvalget har behandlet lignende tematikk tidligere, men at fokuset her har vært knyttet til spørsmål rundt inkludering av utenlandsk arbeidskraft. VSG ser behovet av å nedsette en arbeidsgruppe som kan innsamle erfaringer fra tiltak mot sosial dumping, lokalisere barrierer for innsatsen og bidra til koordinering på nordisk plan.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den venstresosialistiske grønne gruppe at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å nedsette en arbeidsgruppe om sosial dumping i Norden

Reykjavik den 22. mars 2012

Finn Sørensen (EL)

BILAG:
MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1547/velfærd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00392-4

Medlemsforslag om indsats mod social dumping

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe (VSG) i Nordisk Råd opfordrer til konkret indsats for at dæmme op mod social dumping og samle viden om problemet i de nordiske lande. Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe foreslår, at der nedsættes en arbejdsgruppe som kortlægger omfanget og peger på løsninger.

"Uværdige boligforhold, lavere løn end mindstelønnen, ulovligt lange arbejdsdage og brud på sikkerhedskrav med arbejdsulykker til følge. Det er virkeligheden for mange i den relativt store gruppe af østeuropæere, som arbejder i Norden". Sådan er konklusionen i en rapport fra Nordisk Ministerråd, som udkom i oktober 2010. Rapporten kortlægger eksisterende viden om arbejdsmiljø og arbejdsforhold for udenlandske arbejdere i hvert af de nordiske lande. Rapporten konkluderer, at social dumping er udbredt i Norden, selvom det er politisk uacceptabelt i alle nordiske lande.

Regeringer, myndigheder og arbejdsmarkedets parter i de nordiske lande må fremkomme med reelle løsninger, som forhindrer at fremmedfjendske og nationalistiske grupper får mere opbakning, og forhindrer at social dumping også udgør en politisk trussel.

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe (VSG) foreslår, at det arbejde, der er indledt med rapporten fra Nordisk Ministerråd, intensiveres i Velfærdsudvalget, og at der bl.a. bliver opfordret til, at Nordisk Ministerråd nedsætter en arbejdsgruppe, der mere dybtgående kortlægger problemets omfang og drøfter mulige løsninger. VSG foreslår, at arbejdsgruppen får følgende arbejdsopgaver:

- At kortlægge problemets omfang i de enkelte nordiske lande, og undersøge, om der er tværgående problemer. Det gælder analyser af, hvor mange udenlandske arbejdere der er, og under hvilke vilkår de er ansat.

- At skabe overblik over og vurdere erfaringerne med, hvordan de enkelte lande har forsøgt at løse problemet, det være sig gennem overenskomster, lovgivning, særlig myndighedsindsats og samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og myndighederne.

Nordisk Råd

A 1547/velfærd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00392-4

- At undersøge, hvilke forhindringer, der er for en effektiv indsats mod social dumping. Det kan være mht. landenes egen lovgivning, manglende samarbejde mellem myndigheder og arbejdsmarkedets parter og gældende EU-regler. Især bør konsekvenserne af reglerne om udstationering og EU-domstolens praksis i den forbindelse undersøges. Arbejdsgruppen bør også undersøge og evt. komme med anbefalinger af mulige ændringer af reglerne.

- At de myndigheder og NGO'er, der arbejder mod menneskehandel, også inddrages i arbejdet, da meget tyder på, at menneskehandel til tvangsarbejde er hastigt stigende.

- At arbejdsgruppens arbejde danner grundlag for en nordisk konference, der afholdes i efteråret 2012, hvor såvel forskere, som arbejdsmarkedsorganisationer, myndigheder og politikere bliver inviteret og kan drøfte fælles tiltag. Det bør også drøftes, hvordan der kan opbygges et fælles netværk på tværs af de nordiske lande, der på forskellige planer - fagforeninger, arbejdsgiverorganisationer, myndigheder og regeringer - i fællesskab kan øge indsatsen.

- At man også ser nærmere på nogle af de tiltag, på erfaringerne med forskellige varianter af solidaransvar/bestilleransvar, regler for offentlige udbud (jf. ILO-konvention 94), anvendelsen af ID-kort i bestemte brancher, tvungen registrering af udenlandske virksomheder, almengørelse af overenskomsterne, myndighedernes muligheder for kontrol og indgriben, og sidst men ikke mindst spørgsmålet om, hvordan man kan give de udenlandske arbejdere langt bedre oplysning om deres rettigheder på det nordiske arbejdsmarked.

København den 31. oktober 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Alf Egil Holmelid (SV)
Árni Þór Sigurðsson (VG)
Finn Sørensen (EL)
Marianne Berg (V)
Sara Olsvig (IA)
Silvia Modig, (VF)

Nordisk Råd

A 1548/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00393-5

Velferdsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår Nordisk råd

> *å* ikke foreta seg noe i anledning av A 1548/velferd: Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt og behandlet medlemsforslaget fra Den venstresosialistiske grønne gruppe i Nordisk råd, *A 1548/velferd: Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold.*

Medlemsforslaget trekker frem viktigheten av at Presidiets bestemmelse om inkludering og mangfold skal inngå som et viktig element i arbeidet fremover for å utvikle den nordiske velferdsmodellen og bevokte hvordan dette blir fulgt opp i Nordisk ministerråd.

Medlemsforslaget ønsker at Velferdsutvalget skal nedsette en arbeidsgruppe for å se på de problemstillingene, som manglende integrering og mangfold representerer.

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget understreker viktigheten av inkludering og mangfold i våre nordiske samfunn, som er en av våre kjerneverdier i Norden. Det er essensielt å sørge for at alle nordboere skal ha en plass i samfunnet uavhengig av et sosialøkonomisk ståsted, kjønn, alder, seksuell legning, religion, geografisk tilknytning og annet.

Velferdsutvalget har over flere år vært meget opptatt av denne problematikken bl.a. gjennom valg av hovedtemaer, og gjennom det generelle velferdspolitiske arbeidet som i stor grad handler om inkludering av

medmennesker som ikke har samme gode forutsetninger, uansett om du er gammel eller ung, fattig eller rik, mann eller kvinne.

Velferdsutvalget seneste valg av hovedtema for 2011 gikk spesifikt på inkludering og mangfold i forhold til en økende segregasjon i alle de nordiske land og nordiske boligområder. Gjennom velferdsutvalgets arbeid med hovedtema 2011: *A 1543/velferd: Medlemsforlag om hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder*, fikk Velferdsutvalgets medlemmer en ny kunnskapsoppdatering på området. Velferdsutvalget har foreslått flere tiltak på dette området som ligger til behandling i Nordisk ministerråd.

Velferdsutvalget har allerede et sterkt fokus på inkludering og mangfold i sitt velferdspolitiske arbeid, og beslutter å ikke foreta seg noe ytterligere med A 1548/velferd: Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold.

4. Konklusjon

På bakgrunn av det overstående foreslår Velferdsutvalget Nordisk råd

å ikke foreta seg noe i anledning av A 1548/velferd: Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold

Reykjavik den 22. mars 2012

Anne Louhelainen (saf)
Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Karen J. Klint (S)
Peter Jeppsson (S)
Sonja Mandt (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Svein Harberg (H)
Vigdis Giltun (FrP)

Reservasjon

Den venstresosialistiske grønne gruppen (VSG) ønsker at *A 1548/velferd: Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold* skal opprettholdes.

VSG merker seg at det er snakk om emner som tidligere har vært behandlet i Velferdsutvalget, men at forslaget tar tematikken et skritt videre. VSG foreslår at det nedsettes en arbeidsgruppe til gjennomgang av situasjonen i de nordiske land, herunder innsamling av erfaringer, oppfordringer til de nordiske regjeringene, samt en konferanse om inkludering og mangfold

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den venstresosialistiske grønne gruppe Velferdsutvalget

å nedsette en arbeidsgruppe om inkludering og mangfold

Reykjavik den 22. mars 2012

Finn Sørensen (EL)

BILAG:

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1548/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00393-5

Medlemsforlag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold

Den Venstresosialistiske grønne gruppen (VSG) i Nordisk råd foreslår at Velferdsutvalget nedsetter en arbeidsgruppe med representanter fra de nordiske landene og Åland, Færøyene og Grønland. Arbeidsgruppens mål skal være å sikre oppfølgning av Presidiets bestemmelser om at inkludering og mangfold skal inngå som et viktig element i arbeidet med å utvikle den nordiske velferdsmodellen, samt å følge opp hvordan de enkelte ministerråd arbeider for de åpne nordiske samfunn.

Bakgrunn: I sin betenkning over forslaget til Nordisk ministerråds samlede budsjett for 2012 har Presidiet foreslått overfor ministerrådet at inkludering og mangfold skal inngå som et viktig element i arbeidet med å utvikle den nordiske velferdsmodellen.

Dette er et område som fortjener et sterkt fokus fra Nordisk råd.

For å styrke arbeidet med disse viktige og dagsaktuelle spørsmålene foreslås det:

- *at* Velferdsutvalget gjennomgår situasjonen i alle nordiske land. De nordiske landene har mange ting felles, men også ulike erfaringer når det gjelder integreringsarbeidet. En gjennomgang av situasjonen i de nordiske landene kan bidra til gjensidig læring og øke evnen til å møte de utfordringene vi står overfor

- *at* arbeidsgruppen skal koordinere og følge opp på arbeidet, bidra til å samle erfaringer fra de nordiske landene, og legge til rette for erfaringsutveksling og felles innsats på dette området. Den skal oppfordre regjeringene i alle nordiske land til å sette i gang arbeid som vil styrke innsatsen. Som en del av gruppens arbeid skal det også arrangeres en nordisk konferanse om inkludering og mangfold høsten 2012.

Nordisk Råd

A 1548/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00393-5

København den 1. november 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Alf Egil Holmelid (SV)
Árni Þór Sigurðsson (VG)
Finn Sørensen (EL)
Marianne Berg (V)
Sara Olsvig (IA)
Silvia Modig, (VF)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle mer kunnskap i Norden om langtidsvirkning av medikamentell og psykososial behandling av ADHD

å utvikle felles nordiske retningslinjer for diagnostisering og behandling av ADHD

å stimulere til at ADHD-studien i Norge som er unik i verdenssammenheng gjennomføres fra høsten 2012, og gjøres tilgjengelig for de nordiske land, Grønland, Færøyene, Åland og andre

å kartlegge årsakene til de store forskjeller i ADHD- medisinering i Norden, samt utvikle og bruke helseregistre slik at det er mulig å følge utvikling og trender i diagnostikk og behandling

å gjennomføre en Nordisk konferanse om ADHD- diagnostisering og medisinering

2. Bakgrunn

ADHD Attention Deficit Hyperactivity Disorder /Hyperkinetisk atferdsforstyrrelse
Velferdsutvalgets medlemmer har over lengre tid sett med stor bekymring på den sterke økningen av ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden. Samtidig er det fortsatt mange ubesvarte spørsmål på komplekse problemstillinger knyttet til utredning og behandling av barn og unge med ADHD.

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

Velferdsutvalget vil med dette utvalgsforslaget understreke alvoret i situasjonen ovenfor de nordiske regjeringer, Grønland, Færøyene og Åland, og bidra til at denne krevende problemstillingen blir satt på dagsorden, og at det snarest settes inn ytterligere tiltak i et bredt spekter på dette området.

Beskrivelse ADHD og problemstillinger knyttet til ADHD
ADHD/Hyperkinetisk atferdsforstyrrelse er en diagnose som er kjennetegnet av hyperaktivitet, impulsivitet og oppmerksomhetsvansker i et omfang som overstiger det som er normalt for alderen. ADHD er en potensielt alvorlig psykisk lidelse som rammer to til fem prosent av barn i skolealder på verdensbasis. Selv om foreldre melder bekymring for sitt barns atferd tidlig, tar det gjennomsnittlig fire år før utredning og tiltak kommer i gang. Da har de fleste begynt på skolen, og mange har utviklet betydelige tilleggsvansker. Man finner tilleggsvansker hos minst 50 % av barn med ADHD. De vanligste er atferdsvansker (trasslidelse hos de små, til dels alvorlig normbrytende atferd hos eldre barn), emosjonelle vansker (angst, depresjon), samt språk- og lærevansker.

Årsaker til ADHD antas i hovedsak å være nevrologisk basert og med høy arvelighet. Mange gener med liten effekt hver antas å være involvert. Det er forøvrig for lite kunnskap om årsaker, blant annet om betydningen av forhold i svangerskapet, biologiske risikofaktorer (miljøgifter, nikotin og alkohol, ernæring), tidlige psykososiale faktorer og hvordan slike faktorer spiller sammen med genetiske faktorer i et utviklingsforløp.

ADHD kan få alvorlige langsiktige konsekvenser for sosial og læringsmessig utvikling. Unge voksne med ADHD utgjør en betydelig andel av uføre, og tilstanden gir økt risiko for andre psykiske lidelser, stoffmisbruk og kriminalitet. ADHD medfører derfor store belastninger for pasienter, pårørende og samfunnet for øvrig.

Bruken av legemidler til å behandle ADHD hos både barn og voksne har økt betydelig de siste to tiårene i Norden og i den hele vestlige verden. En nylig publisert forskningsrapport basert på 2007-tall fra de nordiske reseptregistrene viser en betydelig variasjon i bruken av ADHD legemidler mellom de nordiske land. Finland lå lavest med 1,2/1000 innbyggere som ble behandlet med ADHD legemidler mens Island hadde 10 ganger så høy forekomst på 12,5/1000 innbyggere. Det er også store regionale forskjeller i andelen som er behandlet innad i de enkelte land. Nye tall fra Norsk pasientregister viser også store fylkesvise forskjeller i andelen av befolkningen som får ADHD-diagnose.

Velferdsutvalget merker seg at det er usikkerhet om økningen i antall pasienter med ADHD er reell, eller er et uttrykk for endret praksis i helsetilbudet. Det er fortsatt uklart hvorfor det er så store nasjonale og regionale forskjeller i diagnostisering og medisinering av ADHD.

Alle de nordiske land har gode helseregistre med informasjon om forskrivning av medikamenter og informasjon om diagnoser og henvisningsgrunner. Dette muliggjør forskning på, og overvåking av, endringer i praksis på tvers av nordiske land.

Diagnose og kjønnsfordeling
Det er langt flere gutter enn jenter som blir diagnostisert med ADHD. I kliniske studier er det inntil ti gutter pr. jente med diagnosen, mens kjønnsfordeling i befolkningsbaserte kartleggingsundersøkelser er ca. tre gutter pr. jente. Den økte forskjellen i kliniske studier kan delvis forklares med at gutter i større grad har utagerende atferdsvansker i tillegg til ADHD, og blir derfor lettere henvist til utredning. Jenter med ADHD har ofte mer oppmerksomhetsvansker og mindre utagerende atferd sammen-

lignet med gutter, og vil ofte ikke oppdages like lett. Det er lite kunnskap om hvorfor det er kjønnsforskjeller.

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

ADHD i voksen alder
Inntil nylig ble ADHD betraktet som en sykdom som kun opptrådte hos barn og unge. Det finnes undersøkelser om hvordan det går med pasienter med ADHD når de blir voksne. Om lag 60 % av de som får diagnosen i barnealder har betydelige symptomer som voksne, men man finner også at 90 % har vansker av en eller annen art, selv om de ikke tilfredsstiller kriteriene for diagnosen ADHD. Norsk forskning viser at ca. 30 % av innsatte i fengsel har/har hatt ADHD. To nye studier viser at blant personer med ADHD er det mindre enn 25 % som har inntekt fra ordinært arbeid, mens denne andelen er på 78 % i befolkningen for øvrig. Den største sjansen for at en person med ADHD er i ordinært arbeid, er hvis vedkommende har fått medikamentell behandling for sin ADHD som barn. De vanligste tilleggsvanskene hos voksne med ADHD er depresjon (38 %), stoffmisbruk (28 %) og alkoholmisbruk (23 %). Økningen i antall barn som behandles med ADHD-medisin er av relativt ny dato og oppfølgingsundersøkelser har ikke vært utført som viser om dette medfører en nedgang i slike alvorlige følgevansker.

Utredning og behandling av ADHD
Det finnes offisielle retningslinjer eller veiledere for utredning og behandling av ADHD på nasjonalt nivå og på europeisk nivå. Disse er nokså like. I Norge finnes en "Veileder for diagnostikk og behandling av ADHD", utgitt av Sosial- og helsedirektoratet i 2005, som er revidert flere ganger. Her er noen av hovedpunkter i retningslinjene:

- Utredning av ADHD innebærer både kartlegging av symptomer (omfang og frekvens), i hvilken grad symptomene medfører redusert funksjon for pasienten på viktige områder i livet, hvor lenge symptomene har vart (min. seks mnd.) og når de startet opp (før syv års alder).

  Det er også svært viktig å avvise eventuelle andre årsaker til symptomene, som utviklingsforstyrrelser/autisme, andre psykiske lidelser (psykose), eller alvorlige psykososiale hendelser (overgrep, omsorgssvikt, annet). Utredningen må derfor være bred, innebære informasjonsinnhenting fra flere informanter og gjøre bruk av ulike metoder. Den bør også innebære noe testing av kognitiv funksjon for å kartlegge eventuelle spesifikke eller generelle lærevansker/utviklingsavvik.

- Behandling skal basere seg på evidensbaserte metoder. All behandling bør starte med informasjon om tilstanden til foreldre, lærere og pasient (psykoedukasjon). Dette regnes som en del av behandlingen og har vist seg å bidra positivt i en endringsprosess. Videre vil de fleste barn profitere på ulike psykososiale / atferdsrettede tiltak, som for eksempel foreldretreningsprogrammer (*Parent Management Training* - PMT). Slike tiltak innebærer å skape økt forutsigbarhet og struktur for barnet. Tiltakene er imidlertid særlig egnet mot atferdsvansker. Noen behandlingsstudier har vist at tiltak som PMT kan ha god effekt på ADHD-symptomer hos små barn (under syv-åtte år), mens effekten hos eldre barn i hovedsak er på atferdsvansker og ikke på kjernesymptomer ved ADHD.

- Medikamentell behandling anbefales (i Europa) når de atferdsrettede tiltakene ikke har god nok effekt. For noen barn der symptomene på ADHD er særlig plagsomme, vil medikamentell behandling være førstevalget; noen barn har så omfattende oppmerksomhetsproblemer og uro at atferdsrettede tiltak ikke kommer til

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

anvendelse. (I USA er medikamentell behandling svært ofte førstevalg ved diagnose ADHD).

- Medikamentell behandling skal aldri gis som eneste behandling, og krever oppfølging og overvåking av effekter og bivirkninger. Veldig ofte må doser justeres.

Medikamentell behandling
Vanligste behandling er med det sentralstimulerende stoffet methylfenidat som er virkestoffet i blant annet Ritalin og Concerta. Det er gjort en lang rekke studier på effekten av methylfenidat på barn med ADHD. Disse viser at minst 70 % av barn med ADHD har god nytte av medisinene ved at symptomene på ADHD dempes: konsentrasjonsevnen øker, og uro og impulsivitet dempes.

Mange større barn og ungdommer kan selv rapportere om god effekt. I en stor studie der medikamentell behandling med tett oppfølging ble sammenlignet med høy-intensiv psykososial behandling, en behandlingspakke der begge elementene inngikk, og en gruppe som mottok vanlige helsetjenester, viste betydelig bedre effekt av medikamentell enn av psykososial behandling, selv om denne var svært intensiv. Dette gjaldt effekt på kjernesymptomene ved ADHD. Den psykososiale behandlingen viste god effekt på tilleggsvansker som atferdsproblemer, sosiale vansker og lærevansker.

Manglende kunnskap om langtidseffektene ved medikamentell behandling
Det er imidlertid lite kunnskap om langtidsvirkningene av medikamentell behandling. Noen bekymringer er avvist i ny forskning: det er ikke økt risiko for alvorlig hjertesykdom eller økt blodtrykk. Økt risiko for plutselig og uventet død ved bruk av ADHD-medisiner er også tilbakevist. Det er noen indikasjoner på nedsatt lengdevekst hos noen barn (opptil en cm/år) mens de er på medisin, men høyde som voksen ser ut til å være normalisert. Nedsatt matlyst kan gi nedsatt vektøkning hos noen i startfasen av behandlingen, men ikke over tid.

Det finnes flere studier som tyder på redusert risiko for senere rusmisbruk etter medikamentell behandling i barndommen. Langtidseffekten av ADHD-medisin på områder som læring, sosial fungering og psykisk helse er ikke dokumentert.

Områder for videre forskning og kunnskapsinnhenting
ADHD er en potensielt alvorlig psykisk lidelse som kan gi omfattende følgevansker hvis den ikke behandles. Gode, trygge og effektive behandlingstiltak krever mer kunnskap om årsaksforhold, inklusive risikofaktorer for tilleggsvansker, og om utviklingsforløp. Velferdsutvalget merker seg at forskning så langt, tyder på at psykososiale tiltak er særlig egnet for de yngste barna, men at det per i dag ikke er utviklet gode nok metoder for å identifisere ADHD sikkert hos barn i førskolealder. Velferdsutvalget ser nødvendigheten med mer kunnskap om tidlige kjennetegn som differensierer ADHD fra normalt høyt aktivitetsnivå hos små barn.

Videre er det behov for undersøkelser av årsaker til ulik forekomst og behandling i ulike områder nasjonalt og mellom land. Landene i Norden er nokså like økonomisk og kulturelt, og det er ikke grunnlag for å tro at det er reelle forskjeller i genetikk som forklarer de store regionale forskjellene. Det er også behov for forskning om årsaker til økningen i antallet som får diagnose og behandling.

Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av å være sikker på at det er de rette barn og unge (voksne) som får en diagnose og eventuell behandling, og ikke gis til noen som ikke har ADHD og hvor symptomene knytter seg til andre årsaker og dermed skal ha en annen behandlingstilnærming.

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

Kunnskap om langtidseffekter av behandling, både medikamentell og psykososial, kan gjennomføres med utgangspunkt i helseregistre som finnes i de nordiske land.

Velferdsutvalget ser at det er et sterkt behov for mer kunnskap om effekter på kjernesymptomer og utvikling av tilleggsvansker over tid, eventuelle langsiktige bivirkninger, samt effekter på sosial, akademisk og arbeidsmessig fungering.

Den norske ADHD-studien i Mor og barn-undersøkelsen (MoBa)
I Norge foregår et stort forskningsprosjekt om ADHD som har potensiale til å besvare mange av spørsmålene knyttet til ADHD. Prosjektet har pågått siden 2007, og er unikt i verdenssammenheng fordi det er befolkningsbasert, mens de fleste studier om ADHD er basert på kliniske utvalg. Prosjektet kobles til prospektiv informasjon om mor og barn fra før fødsel, dvs. informasjon om hendelser samlet inn før man vet om sykdom vil oppstå, mens de fleste studier er basert på retrospektiv informasjon: Det vil si informasjon basert på hukommelse innhentet etter at sykdom har inntruffet. Videre er det informasjon om mor og barn på flere tidspunkter etter fødsel, og det fins biologiske prøver for barn og begge foreldre (muliggjør undersøkelser av årsaksfaktorer).

Undersøkelsen er kalt *"The Norwegian longitudinal ADHD Cohort Study" (ADHD-studien)* som er en populasjonsbasert oppfølgingsundersøkelse med målsetting å skaffe kunnskap om årsaker, utviklingsforløp og tidlige kjennetegn ved ADHD, som er nødvendig for utvikling av diagnostisering, tiltak og behandlingsmetoder.

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) og Oslo universitetssykehus HF (OUS). Prosjektet er basert på Den norske Mor og barn-undersøkelsen (MoBa). MoBa er en befolkningsbasert undersøkelse som følger ca. 108.000 svangerskap fram til fødsel og videre oppover i barnets oppvekst. I MoBa fyller mor og far ut spørreskjema om seg selv og om barnet ved en rekke tidspunkter i svangerskapet og etter fødsel. Informasjonen omfatter blant annet fysisk og psykisk helse, diett og ernæring, psykososiale forhold og sosioøkonomiske faktorer. For barnet er det også informasjon om utvikling, atferd og temperament. Far deltar i 80 % av tilfellene. Det samles inn blodprøver fra mor, far og barn, urinprøve fra mor, og barnets melketenner når barna er rundt syv år.

ADHD-studien rekrutterer barn fra MoBa når de fyller tre år og har nå grundige kliniske undersøkelser av 1.200 barn. Det er planer om å følge disse når de blir åtte år, fra høsten 2012. En oppfølgingsundersøkelse av så mange barn vil kunne bidra til kunnskap om tidlige kjennetegn på ADHD og på andre psykiske lidelser hos barn. Videre vil prosjektet kunne bidra med bedre og mer objektive kriterier for kartlegging og diagnosefastsetting i ung alder.

Noen av temaene/problemstillingene for prosjektet:

1. Årsaks- eller risikofaktorer:
   - Sammenhengen mellom forhold i svangerskapet (alkoholbruk, røyking, miljøgifter) og utvikling av ADHD hos barnet
   - Betydningen av foreldres symptomer på ADHD og/eller andre psykiske vansker
   - Betydningen av psykososiale forhold i oppveksten og utvikling av ADHD
   - Sammenheng mellom gener og miljøfaktorer i utvikling av ADHD

2. Sammenhengen mellom ADHD og andre funksjonsområder i tidlig skolealder: språk- og lærevansker, skolefaglig og sosial funksjon

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

3. Utviklingsforløp fra tidlig barnealder og identifisering av tidlige tegn på lidelse/vansker

4. Koblingsstudier for overvåking av forekomst og behandling samt tendenser over tid. Kobling mellom ADHD-studien og Norsk Pasientregister og Nasjonalt reseptregister muliggjør undersøkelser av kjennetegn ved barn som får diagnosen vs. de som ikke får diagnosen men som har betydelige symptomer, samt undersøkelse av det naturlige forløpet hos barn som mottar medikamentell behandling vs. de som ikke gjør det, evt. mottar annen type behandling

5. Utvikling av metoder for kartlegging og diagnostisering av ADHD og andre psykiske vansker i førskolealder, samt metoder for lavterskel oppfølging av barn med bekymringsfulle symptomer

6. Resultat på lengre sikt: blant annet i forhold til rusmiddelbruk og misbruk og i forhold til skoleresultater og utdanning

Prosjektet er unikt gitt sin basis i Mor og barn-undersøkelsen. Dette, sammen med grundig klinisk undersøkelse på flere tidspunkt, gjør at studien er den eneste med så omfattende informasjon om psykisk helse og utvikling, somatisk helse, diett og ernæring, biologiske prøver, fra før fødsel og for foreldre og barn.

Velferdsutvalget ser et slikt prosjekt vil kunne gi betydelig nordisk nytteverdi i forhold til de mange ubesvarte spørsmål som ADHD- problematikk reiser for enkeltindividet, familier, samfunnet og andre.

Prosjekter i de andre nordiske land
Det finnes flere studier i Danmark, Sverige, Island og Finland som følger barn og unge over tid, blant annet med mulighet til å studere ADHD. Disse er i hovedsak mindre i omfang enn det norske, eller har mindre omfattende datamateriale.

Danmark har en studie, *The Danish National Birth Cohort (DNBC)*, som tilsvarer den norske Mor og barn-undersøkelsen. DNBC omfatter 100.000 svangerskap og følger mor og barn gjennom svangerskapet og etterpå gjennom spørreskjema. Det tas også blodprøver av mor under svangerskapet og av barnet ved fødsel. Prosjektet har publisert flere vitenskapelige artikler om ADHD. Det er så vidt kjent ikke kliniske oppfølgingsstudier av barn innenfor *DNBC*. Det er noe mindre data om psykisk helse, men *DNCB* er viktig for kobling mellom ulike typer helseregistre i forhold til forskning på årsaker til ADHD og resultater på lengre sikt.

Velferdsutvalget vil understreke at alle de nordiske landene har gode helseregistre som muliggjør oppfølging av henvisning, diagnostisering og behandling av ADHD. Det vil være viktig å etablere et nordisk samarbeid basert på de store undersøkelsene innenfor dette området for å få til en maksimal nordisk nytteverdi av de helsepolitiske beslutninger som fattes.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle mer kunnskap i Norden om langtidsvirkning av medikamentell og psykososial behandling av ADHD

å utvikle felles nordiske retningslinjer for diagnostisering og behandling av ADHD

å stimulere til at ADHD-studien i Norge som er unik i verdenssammenheng gjennomføres fra høsten 2012, og gjøres tilgjengelig for de nordiske land, Grønland, Færøyene, Åland og andre

å kartlegge årsakene til de store forskjeller i ADHD- medisinering i Norden, samt utvikle og bruke helseregistre slik at det er mulig å følge utvikling og trender i diagnostikk og behandling

å gjennomføre en Nordisk konferanse om ADHD- diagnostisering og medisinering

Nordisk Råd

A 1551/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-1

Reykjavik den 22. mars 2012

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Karen J. Klint (S)
Peter Jeppsson (S)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Sonja Mandt (A), nestleder
Svein Harberg (H)
Vigdis Giltun (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1553/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00085-8

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om nordiskt ekonomiskt samarbete i Arktis

1. Utskottets förslag

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att kartlägga möjligheterna för ett ökat energisamarbete med berörda länder när det gäller gasleveranser från Barentshavet till de nordiska länderna utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

att kartlägga förutsättningar och behov av gemensamma insatser, t.ex. inom tranport/infrastruktur, för gruvdrift i de arktiska områdena, inklusive Grönland, Finland, Island, Norge och Sverige, också detta utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

2. Bakgrund

Delar av den finska delegationen i Nordiska rådet har lämnat ett medlemsförslag om att Nordiska rådet (NR) rekommenderar Nordiska ministerrådet(NMR)

att kartlägga möjligheterna till ett ökat bärkraftigt energisamarbete mellan de nordiska länderna och mellan Norden och det övriga Europa

att främja det ekonomiska samarbetet i Arktis och stöda utvecklingen av miljövänlig teknologi och enhetliga miljönormer

att stärka samarbetet mellan Norden och Ryssland i syfte att utveckla den nordliga sjörutten, och öka samarbetet inom järnvägstrafik och telekommunikationer

att verka för att EU i större utsträckning dras in i det arktiska samarbetet och ges möjligheter att delta i utbyggnaden av det, och för att EU blir permanent observatör i Arktiska rådet,

samt att

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige

att etablera gemensamma organ för planeringen av transport- och logistikfrågor samt för gruvdrift och arbetsmarknadsfrågor som berör utvecklingen i Arktis

3. Utskottets synpunkter

Arktis blir politiskt sett en allt viktigare region där utmaningarna de senaste åren har ökat betydligt och blivit mer synliga. Stora förändringar sker som förutom att påverka naturen, miljön och klimatet på ett globalt plan, även påverkar det arktiska samhället och dess befolkning.

Arktis står potentiellt inför en rad stora och krävande satsningar i form av utvinning av naturtillgångar såsom olja, gas och mineraler. Många länder och företag riktar sina blickar mot Arktis i takt med att tillgångarna på andra ställen i världen minskar och kostnaderna för att utvinna ökar. Enligt vissa uppskattningar kan ca 25 procent av jordens oupptäckta reserver av olja och gas finnas norr om polcirkeln.

En eventuell utvinning av naturresurser i Arktis kan komma att innebära mycket stora belastningar på miljön och riskerna för miljökatastrofer kommer att öka drastiskt. Även befolkningen i dessa områden kommer att påverkas när "storskalig industri möter småskaligt samhälle" och därför måste varje initiativ i Arktis utgå ifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv samt befolkningens villkor och deras och förutsättningar. Viktigast är dock att den ytterst känsliga miljön i minsta möjligaste mån påverkas.

Det arktiska samarbetet med de nordiska länderna i spetsen måste driva på för ett stärkt samarbete som säkrar en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling och förvaltning.

Dagens samhälle är uppbyggt av strukturer som kräver att energitillförseln säkras och endast korta avbrott kan tolereras utan allvarliga störningar i samhällets funktioner. Ökad efterfrågan, stigande priser samt miljö- och klimathoten har satt energipolitiken högt på den internationella politiska dagordningen och begrepp som energisäkerhet förekommer allt oftare i debatten. De nordiska länderna behöver, liksom många andra EU-länder, förbereda sig på framtidens utmaningar för att säkra tillförsel av energi.

I medlemsförslaget föreslås att NMR kartlägger möjligheterna för ett ökat energisamarbete mellan de nordiska länderna då en ökad industriell aktivitet (t.ex. gruvdrift) i den nordliga regionen kräver ökad tillgång till energi. De stora olje- och gastillgångar som förväntas finnas utanför Norge i Barentshavet kan på sikt komma att bli en viktig energiresurs för hela Europa, men speciellt för den nordliga regionen. Utskottet anser att detta är ett område som bör utredas och kartläggas närmare. Men det är utskottets uppfattning att en kartläggning måste utgå ifrån ett miljö-, klimat- och hållbarhetsperspektiv. En utvinning av naturresurser i de arktiska områdena måste ske på ett hållbart och miljömässigt försvarbart sätt och den bästa tillgängliga teknologin måste användas för att inte påverka denna känsliga miljö.

Utskottet har tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet lagt fram en rekommendation (Rek. 23/2011/næring) om energieffektivitet, förnybar energi och energiforskning där man bl.a. pekar på det avtal som Norge, Danmark och Sverige i december 2010 ingått med UK, Irland, Frankrike, Tyskland och Beneluxländerna om att undersöka förutsättningarna för ett elnät i Nordsjön, det s.k. *North Sea Grid Initiative* (NSG). Mot-

svarande karläggning bör initieras av NMR med berörda länder när det gäller gasleveranser från Barentshavet till de nordiska länderna.

Utvecklingen av miljövänliga teknologier står högt på de nordiska ländernas politiska prioriteringar. Det visar inte minst de nordiska statsministrarnas initiativ för att möta de globala utmaningarna, det s.k. Globaliseringsinitiativet. Inom det nordiska samarbetet pågår ett antal konkreta projekt, bl.a. har den största gemensamma nordiska satsningen inom forskning och innovation någonsin sjösatts: Toppforskningsinitiativet (TFI). Genom att involvera både kunskapsmiljöer och näringsliv och sammanföra de främsta talangerna i Norden, bidrar de nordiska länderna till att lösa de globala klimatutmaningarna. En del i TFI är arktiska forskningsprojekt *(t.ex. NCoE SVALI – Stability and Variations of Arctic Land Ice och NCoE CRAICC – Cryosphere-Atmosphere Interactions in a Changing Arctic Climate)* med det uttalade målet att vara en plattform för gemensamma processtudier, analyser, delning av metoder, forskarutbildningar och aktiviteter för spridning av information av de vetenskapliga resultaten. Utskottet anser därför att den andra att-satsen i medlemsförslaget redan är omhändertagen av NMR via TFI.

Näringsutskottet har tillsammans med miljö- och naturresursutskottet under flera år engagerats sig i transport- och infrastrukturfrågor. Bl.a. lade rådet fram en rekommendation (Rek. 17/2008/næring) om en gemensam nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik efter ett gemensamt utskottsförslag från de båda utskotten. Utgångspunkten för förslaget var ett ökat nordiskt samarbete för utveckling och användning av energieffektiva, klimatvänliga och miljöanpassade transportlösningar för luft-, land- och sjötransporter i och mellan de nordiska länderna. Responsen på rekommendationen från NMR har dock varit sval med den motiveringen att som en konsekvens av att det formella nordiska samarbetet inom transport/infrastruktur upphörde i samband med strukturreformen av NMR 2005 då MR-Transport lades ner.

Utskotten har i tidigare betänkanden på Rek. 17/2008/næring pekat på vikten av att omvärdera detta beslut då det förhindrar ett utökat samarbete för att förändra och förbättra transport och infrastrukturen gemensamt i de nordiska länderna. Utskotten anser att hela Nordens transportnät, inklusive det arktiska måste ses som en helhet och del av en större lösning för transportflödet mellan och i de nordiska länderna vidare ut i Europa och världen. Därför anser utskotten det olyckligt att de nordiska regeringarna inte prioriterar ett djupare och mer förpliktigande samarbete inom transport/infrastrukturområdet.

Representanter från utskotten deltog den 30 augusti 2011 i det nordiskbaltiska transportministermötet (NB 8) i Reykjavik där rådets rekommendation diskuterades. Ministrarna var generellt negativa till att skapa en gemensam handlingsplan då man menar att det nuvarande oformella NB8-forumet används till erfarenhetsutbyte och att infrastrukturfrågor är mer relevant att ta upp bilateralt och med EU samt inom den Nordliga dimensionen för transportsamarbete. Vidare menade ministrarna att det är svårt att följa upp en handlingsplan eftersom det inte finns gemensamma nordiska ekonomiska medel för transportsamarbetet.

Utskotten har även lagt fram ett förslag (Rek. 18/2011/miljø) om ökad sjöfartssäkerhet och miljöskydd i Arktis. I rekommendationen pekar utskotten på den fara som en ökad trafikering av de arktiska farvattnen utgör och det ökade behovet av internationellt samarbete av nationer och aktörer i de arktiska områdena.

I ljuset av detta anser utskotten att det på nuvarande tidpunkt är bättre att återkomma med ett mer stringent förslag som omfattar hela transport- och infrastruktursektorn då det finns ett stort behov för övergripande ge-

mensamma nordiska insatser och en nordisk handlingsplan inom det transport/infrastrukturpolitiska området som även innefattar utvecklingen i det arktiska området. De båda utskotten har utsett var en rapportör som ska lägga fram ett förslag om en nordisk transport och infrastrukturpolitik.

Utskottet menar därför att den problemställning som medlemsförslaget lyfter angående gruvdriften i de nordiska länderna är principiellt viktig. Gruvdriften i Finland, Norge och Sverige är av tradition en viktig näringsgren och en del av ländernas basindustrier, framför allt i den nordliga delen. Även i Grönland har gruvdriften en viktig roll. Därför kan de nordiska länderna dra nytta av varandras erfarenheter genom ett tätare samarbete, speciellt inom tre dimensioner: gruvteknologier och säkerhet; rekrytering av kvalificerad arbetskraft samt transport- och logistik knytet till gruvdrift.

Av förslaget framgår att ett gemensamt organ för planering, etc. inrättas när det gäller gruvdrift, transport- och logistik samt arbetsmarknadsfrågor. Utskottet menar att det är inte är relevant att föreslå att instifta ett nytt organ utan en grundlig analys, bl.a. för det kan få ganska stora budgetmässiga konsekvenser. Utskottet föreslår därför att NMR utreder och kartlägger förutsättningar och behov av gemensamma insatser när det gäller gruvdrift, exempelvis för transport- och logistiklösningar, i de arktiska områdena inklusive SV, NO, FIN. I ljuset av att Grönland också har en stor potential för gruvdrift vore det naturligt att de även ingår i utredningen.

I medlemsförslaget föreslås att NMR ska verka för att EU i större utsträckning dras in i det arktiska samarbetet och ges möjligheter att delta i utbyggnaden av det, och för att EU blir permanent observatör i Arktiska rådet. Enligt fördelingen av ansvarsområden inom rådet ansvarar presidiet för frågor som rör utrikespolitik och övergripande kontakter till andra politiska organisationer som t.ex. EU. Presidiet har lagt fram en strategi för rådets kontakter med EU med överskriften *"En nordisk stemme i EU"* med det övergripande målet att kraftigare prioritera en gemensam nordisk insats i kontakterna med EU. Utskotten har därför överlämnat denna fråga till presidet för behandling.

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att kartläggar möjligheterna för ett ökat energisamarbete med berörda länder när det gäller gasleveranser från Barentshavet till de nordiska länderna utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

att kartlägga förutsättningar och behov av gemensamma insatser, t.ex. inom tranport/infrastruktur, för gruvdrift i de arktiska områdena, inklusive Grönland, Finland, Island, Norge och Sverige, också detta utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

Nuuk den 27 juni 2012

Annette Lind (S), næstformand
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Bjørt Samuelsen (T)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Jessica Polfjärd (M), formand
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torgeir Trældal (FrP)
Wille Valve (MÅ)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1553/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00085-8

Medlemsförslag om nordiskt ekonomiskt samarbete i Arktis

Det arktiska området är under stark omvandling. Klimatförändringarna, den smältande isen och naturrikedomarna gör att en helt ny bild av området nu träder fram. Nya farleder i de nordliga vattnen utforskas aktivt och naturresurserna blir allt mera tillgängliga. Nya gruvor öppnas och olje- och gasfyndigheter utvecklas. Turismens betydelse ökar.

Politiskt håller Arktis på att bli en allt viktigare region. Alla nordiska stater har under de senaste åren utformat arktiska strategier. Omvärlden visar också ett allt större intresse för utvecklingen i området. Norden har haft en viktig roll i denna politiska utveckling. De nordiska länderna, fem av åtta medlemmar, har en stark position i Arktiska rådet. Det är viktigt att vi tillsammans fortsätter att aktivt backa upp rådet som den primära organisationen för arktiskt samarbete.

Förändringarna i Arktis innebär stora möjligheter. Våra länder har goda förutsättningar att vara centrala aktörer i det framtida samarbetet. Vi kan bidra till en bärkraftig ekonomisk utveckling som gynnar våra länder i sin helhet, och beaktar de intressen som befolkningen som bor i området har. För att klara framtidens utmaningar måste vi satsa på utbildning och på att stärka den kompetens vi redan har i våra respektive länder inom forskning och teknologi- och produktutveckling. I detta arbete bör vi utgående från en bärkraftig utveckling kombinera de krav som en ekonomisk, social och miljömässig utveckling ställer för att främja en grön ekonomi. Målet bör vara att skydda biodiversiteten och att spara naturresurser genom ett effektivare resursutnyttjande.

Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram, som sätter befolkningen i centrum, utgör en god grund för det övergripande samarbetet mellan våra länder. I programmet ingår bl.a. åtgärder för att underlätta anpassningen till klimatförändringarna, och för att uppmärksamma ursprungsbefolkningens behov. I tillägg behövs konkreta åtgärder för att underlätta det ekonomiska samarbetet i regionen och för att ta fasta på EU:s möjligheter att öka sitt engagemang i detta samarbete. Under de närmaste åren behövs nya insatser för att stärka de nordiska ländernas

position särskilt inom denna del av samarbetet. Målet bör vara att främja den ekonomiska utvecklingen i området på ett sätt som är ansvarsfullt och ekologiskt hållbart. För detta krävs ett intensifierat samarbete mellan alla nordiska länder, och i vissa konkreta frågor som berörs här särskilt mellan Finland, Norge och Sverige.

Ett problem i våra nordliga områden är traditionellt kommunikationerna och transport-förbindelserna över gränserna. Ett uppsving i det ekonomiska samarbetet ställer nya krav på goda transportleder. Fungerande och effektiva transporter ger också Norden en stark position när det globala transportmönstret förändras. Det är inte enbart fråga om transporter via hamnar i norr längs den nordliga sjörutten till Asien. Också transitotrafiken mellan Sydeuropa och hamnarna i norr kan i framtiden bli av stor betydelse när nya väg- och järnvägsförbindelser byggs ut i Europa. I synnerhet på det här området behövs ett närmare samarbete mellan Finland, Norge och Sverige. Det förs en diskussion mellan våra länder om olika nya järnvägs- och vägprojekt. Vi skulle emellertid ha mycket att vinna på att gå ett steg längre och tillsätta gemensamma organ med ansvar för planeringen av sådana projekt. Vi behöver en planering som betraktar regionen som en helhet och ser till att våra länder får så stor gemensam nytta som möjligt av den kommande utvecklingen.

En viktig fråga i detta sammanhang är också samarbetet med Ryssland. Det finns stora förväntningar på den nordliga sjörutten till Asien. De nordiska länderna kan erbjuda det kunnande som behövs för att bygga ut en farled som är miljövänlig och uppfyller höga krav på säkerhet och effektivitet. De nordiska länderna bör också intensifiera sitt arbete för enhetliga internationella regler för säkerhet och miljöskydd inom sjöfarten i Arktis. I det här arbetet vi kan också dra nytta av de resultat som har uppnåtts inom Östersjösamarbetet för att öka säkerheten och minska miljöriskerna inom sjöfarten. Mobilnät och bredbandsförbindelser behöver också stärkas och byggas ut, särskilt i de områden i Ryssland som gränsar till den nordliga sjörutten. Tillsammans kan vi också uppmuntra Ryssland till ett ökat samarbete i järnvägstrafiken och för att underlätta gränsövergångar. Åtgärder på det här området är centrala för att säkra förbindelserna till våra globala marknader också på lång sikt. Inom den Nordliga Dimensionens politik (ND) har ett nytt partnerskap för transport och logistik etablerats. ND transport- och logistiksamarbetet kan tillsammans med såväl nationella som gemensamma nordiska insatser ge betydelsefulla synergieffekter och konkreta resultat. Det är i de nordiska ländernas intresse att transport- och logistikpartnerskapet utvecklas till ett viktigt instrument för ett konkret projektsamarbete. Norden befinner sig i en viktig knutpunkt för framtida transportrutter och farleder. Det nordiska samarbetet i riktning mot Kanada och USA behöver också intensifieras med tanke på att nya nordliga farleder på sikt förväntas bli av betydelse också i den riktningen. Island och Danmark kan här få en viktig position.

Gruvnäringen ökar också snabbt i betydelse. Traditionellt har gruvdriften i Sverige varit viktig, och under senaste tid har många nya gruvor öppnats i Finland. Planeringen av ytterligare projekt pågår i länderna. Norge antas också ha goda förutsättningar, och de geologiska undersökningarna har intensifierats. En gemensam syn på gruvverksamheten, och enhetliga regler för etablering och drift av gruvor är därför av stor betydelse för framtiden. Ett utökat nordiskt forsknings- och utvecklingssamarbete i syfte att prioritera en teknologi som minimerar miljöriskerna skulle vara ett starkt stöd i detta arbete. Inom EU/EES behövs också ett närmare samarbete inom produktionen och förädlingen av strategiskt viktiga mineraler. I Finland och Sverige utvinns många för hela EU viktiga råvaror. Om utvecklingen går framåt så snabbt som man nu kan förvänta sig, finns det också ett starkt behov av samarbete inom arbetskraftspolitiken mellan Finland, Norge och Sverige, för att motverka bristen på arbetskraft och förebygga en osund konkurrens.

Ökad industriell aktivitet i norr, särskilt gruvdriften, kräver tillgång till mera energi. I Barentshavet utanför Norge finns stora olje- och naturgastillgångar, och det finns också goda förutsättningar för regionen att utvecklas till en betydande producent av vatten- och vindkraft, på sikt eventuellt också vågkraft. Särskilt gasen från Barentshavet kan bli en viktig energiresurs för hela Europa. En möjlighet för framtiden kan vara att bygga ut ett gasnät som förser industrin i norr med energi och sedan fortsätter söderut mot Centraleuropa.

EU kan med sina resurser utgöra ett starkt stöd för Norden, när det arktiska samarbetet byggs ut. En viktig förutsättning är emellertid att EU också får en klar roll inom samarbetet och accepteras som permanent observatör i Arktiska rådet. För närvarande pågår inom EU arbetet på att planera ett arktiskt informationscentrum. Avsikten är att detta EU-informationscentrum etableras i Rovaniemi, i anslutning till Finlands Arktiska centrum, och att centret fungerar som ett nätverk mellan forskningsinstitutioner runt om i Europa. En stark uppslutning i Norden kring detta centrum främjar också samarbetet med och inom EU i arktiska frågor.

Undertecknade föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att kartlägga möjligheterna till ett ökat bärkraftigt energisamarbete mellan de nordiska länderna och mellan Norden och det övriga Europa

att främja det ekonomiska samarbetet i Arktis och stöda utvecklingen av miljövänlig teknologi och enhetliga miljönormer

att stärka samarbetet mellan Norden och Ryssland i syfte att utveckla den nordliga sjörutten, och öka samarbetet inom järnvägstrafik och telekommunikationer

att verka för att EU i större utsträckning dras in i det arktiska samarbetet och ges möjligheter att delta i utbyggnaden av det, och för att EU blir permanent observatör i Arktiska rådet

och att

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige

att etablera gemensamma organ för planeringen av transport- och logistikfrågor samt för gruvdrift och arbetsmarknadsfrågor som berör utvecklingen i Arktis.

Helsingfors den 5 mars 2012

Anne Louhelainen (saf)
Arto Pirttilahti (cent)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Eero Suutari (saml)
Juho Eerola (saf)
Kimmo Sasi (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Maria Tolppanen (saf)
Simo Rundgren (cent)
Wille Valve (MÅ)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1558/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 12-00107-7

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer

1. Præsidiet forslår at

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

> *at* nå til enighed om en overenskomst mellem landene, der skal styrke borgernes juridiske rettigheder i forbindelse med forvaltningen af de nordiske konventioner og aftaler vedrørende bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende. Styrkelsen kan enten være i form af at oprette en nordisk ombudsmandsinstans for grænsehindringer eller at udvide mandatet for de eksisterende ombudsmænd.

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe har fremsendt et forslag om at oprette en ombudsmandsinstans for grænsehindringer. Forslaget skal ses på baggrund af, at der på trods af 60 års politisk arbejde for fri bevægelighed fortsat er mange grænsehindringer, der har alvorlige konsekvenser for både borgere og virksomheder.

Forslaget går ud på, at det oprettes en ombudsmandslignende instans i Nordisk Ministerråds regi. Borgere, der føler sig krænket i forhold til forvaltningspraksis af deres nordiske rettigheder, skal kunne henvende sig til denne ombudsmandsinstans. De nordiske rettigheder fremgår af nordiske konventioner og angår særligt forhold vedrørende bopæl, uddannelse, beskæftigelse og lignende.

Ombudsmandsinstansen skal også kunne yde juridisk bistand i forberedelse af nordiske sager om grænsehindringer og forvaltningspraksis. Samtidigt skal ombudsmandsinstansen bistå og rådgive Nordisk Ministerråd og de nordiske regeringer og parlamenter om at undgå grænsehindringer i

forbindelse med lovforberedende arbejde og ved implementering af EU-ret.

Nordisk Ministerråd har i 2007 behandlet en lignende rekommandation fra Nordisk Råd (Fremst. 3/2007/presidiet) Dengang blev ministerrådet opfordret til at indstifte en nordisk "samordnare" (koordinator) for grænsehindringer.

Svaret lød i 2008, at Nordisk Ministerråd netop havde oprettet Grænsehindringsforum, som skulle løfte frem og finde løsninger på konkrete grænsehindringsproblematikker. Grænsehindringsforummet har således i de seneste fem år undersøgt, prioriteret samt foreslået løsninger på konkrete grænsehindringer mellem landene.

Forummet har dog ingen formel eller juridisk rolle, der sikrer at borgers rettigheder ikke krænkes over grænserne. Dertil kommer, at Grænsehindringsforummets mandat udløber i 2013.

3. Høring

Forslaget har ikke været i skriftlig eller mundtlig høring. Derimod har samtlige nordiske parlamenter i april 2012 afholdt parlamentariske debatter om grænsehindringer i norden. Forslaget er derigennem blevet stillet flere steder og har modtaget støtte på tværs af partier og lande.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet ønsker at styrke borgernes juridiske rettigheder i henhold til de nordiske konventioner og finder derfor forslaget interessant og relevant. Præsidiet vil dog ikke lægge sig fast på, hvordan det bedst sikres at reglerne overholdes og at den enkelte borger garanteres sine rettigheder. Derfor vil Præsidiet lade det være op til regeringerne at afgøre, om der er behov for at oprette en helt ny instans, eller om rettighederne kan sikres ved at udvide mandatet for de eksisterende nationale ombudsmænd.

5. Konklusion

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

> *at* nå til enighed om en overenskomst mellem landene, der skal styrke borgernes juridiske rettigheder i forbindelse med forvaltningen af de nordiske konventioner og aftaler vedrørende bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende. Styrkelsen kan enten være i form af at oprette en nordisk ombudsmandsinstans for grænsehindringer eller at udvide mandatet for de eksisterende ombudsmænd.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Bilag:

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1558/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 12-00107-7

Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer

De nordiske lande har alle en ombudsmand, som på vegne af landets parlament fungerer som en kontrolinstans i forhold til den offentlige forvaltning. Institutionen er et vigtigt demokratisk instrument til at sikre, at borgeres rettigheder ikke bliver krænket af beslutninger truffet af den offentlige forvaltning.

Men når en nordisk borgers rettigheder bliver krænket i et andet eller flere nordiske lande er der ingen institution, der juridisk har mulighed for at tale borgerens sag.

Trods 60 års politisk arbejde for fri bevægelighed i Norden, er målet langt fra nået. Alt for mange borgere oplever store og små hindringer, når de vælger at imødekomme målet om nordisk mobilitet. En del af disse hindringer har yderst alvorlige konsekvenser både for enkelte borgere og for samfundsøkonomien.

I 2007 fremlagde Præsidiet et forslag om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet). Et forslag som Nordisk Ministerråd valgte at afskrive, på grund af etableringen af Nordisk Grænsehindringsforum.

Grænsehindringsforummet spiller en vigtig rolle i at identificere nordiske grænsehindringer, men har ingen formel eller uformel rolle for at sikre, at borgeres rettigheder ikke bliver krænket over grænserne.

Derfor ønsker Socialdemokraterne i Nordisk Råd, at der i regi af Nordisk Ministerråd oprettes en instans, som borgere i Norden kan henvende sig til, hvis de oplever, at deres rettigheder bliver krænket i et eller flere nordiske lande på baggrund af landenes forvaltningspraksis vedrørende borgernes bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende. Denne instans bør i et vist omfang kunne yde nordiske borgere juridisk bistand i forberedelse af sager om nordiske grænsehindringer, der vedrører nordiske lan-

des forvaltninger og skal gives mulighed for at orientere relevante nordiske landes ombudsmænd herom. Endvidere skal instansen i samarbejde med Nordisk Grænsehindringsforum rådgive Nordisk Ministerråd og de nordiske landes regeringer og parlamenter om at undgå grænsehindringer i forbindelse med lovforberedende arbejde og ved implementering af EU-ret.

En sådan instans skal oprettes og basere sig på baggrund af en nordisk overenskomst tegnet af de nordiske lande.

På baggrund af ovenstående foreslår Socialdemokraterne i Nordisk Råd, at

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

at nå til enighed om en overenskomst mellem landene om oprettelse af en ombudsmandslignende grænsehindringsinstans i regi af Nordisk Ministerråd, som nordiske borgere kan henvende sig til hvis de oplever, at deres rettigheder bliver krænket i et eller flere nordiske lande på baggrund af landenes forvaltningspraksis vedrørende borgernes bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende.

Reykjavik den 22. marts 2012

Anders Karlsson (S)
Anna Ljunggren (A)
Annette Lind (S)
Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Helgi Hjörvar (A)
Hilde Magnusson (A)
Karen Klint (S)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A)
Peter Jeppsson (S)
Peter Johnsson (S)
Sigridur Ingibjörg Ingadottir (A)
Sjurdur Skaale (Jvfl.)
Sonja Mandt (A)
Suna Kymäläinen (sd)
Thomas Jensen (S)
Tone Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

A 1558/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 12-00107-7

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

Kultur- og Uddannelsesudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indgå en fællesnordisk aftale om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, eller – alternativt - at arbejde for en *smidiggørelse* af det nordiske samarbejde om gensidig anerkendelse, der skal basere sig på den eksisterende struktur og som er grundlaget for autorisation af relevante erhverv på de nordiske arbejdsmarkeder.

at udarbejde en række fælles kriterier for kompetenceniveauer, herunder tage stilling til, hvordan realkompetencer bør anerkendes og godkendes med henblik på at uddannelser kan anvendes i tilsvarende erhverv i de andre nordiske lande og at regeringerne samtidig tilser, at relevante (ikke-) offentlige nationale brancheorganisationer inddrages i udarbejdelsen, gerne med en indledende rundbordssamtale mellem de relevante parter.

at der landene imellem opnås enighed om, på hvilke områder, der undtagelsesvis, og med saglig og faglig begrundelse, er behov for et supplement til erhvervsuddannelsen i form af relevante specifikke nationale kurser, alternativt *on-the-job-training*-forløb for at komplettere et andet nordisk lands erhvervsuddannelse. Dette skal ske på baggrund af gyldig dokumentation for behovet for dette nationale supplementskursus eller træningsforløb. Sådanne kurser og tiltag skal være lettilgængelige og kunne erhverves gratis inden for en kort nærmere bestemt periode fra ansøgningstidspunktet.

Endvidere foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

at udarbejde en kortlægning af inden for hvilke erhverv, der ikke er automatisk anerkendelse af et andet nordisk lands erhvervsuddannelse for at fastslå, hvor stort omfanget måtte være, herunder tilsikre at myndigheder, der eksplicit kræver at en autorisation må udstedes, også må begrunde sagligt og fagligt, hvorfor anerkendelsen ikke kan ske automatisk

2. Baggrund

I udgangspunktet burde "yrkesuddannelser"/erhvervsuddannelser i Norden være så tilpas ensartede, at man per automatik burde kunne godkende, at f.eks. en håndværker tager til et andet nordisk land og arbejder. Det burde udelukkende være, hvis der er særlige forhold, der taler i mod dette, at man ikke kunne udstede en autorisation per automatik. På den anden side kunne man for at sikre en faglig ensartethed i uddannelserne overveje en række tiltag, der kunne være med til at forbedre mobiliteten på arbejdsmarkederne i Norden.

Overordnet set burde det afklares, hvem som har ansvaret (ejerforhold) og sætter retningslinjer for godkendelse af faglig uddannelse /"yrkesuddannelse" og dermed også udsteder autorisation. Det er vigtigt, at få afgjort, hvem der har ansvaret for de forskellige dele for dernæst at få oversigt over, hvem som er ejer af ordningen. Herefter kan det afgøres, hvor der kunne gøres forbedringer. Her menes både i forhold til europæisk ansvar, statsligt ansvar, brancheansvar samt nordisk og internationalt set. Brancherne har som nationale organisationer ansvar i forhold til autorisation og det er vigtigt at tage hensyn til, når man bliver enige om en nordisk samarbejdsform i denne forbindelse. De fagspecifikke brancher bør ses som vigtige ressourceinstanser, som må være med på at løse de nordiske udfordringer på en vældig effektiv og praktisk måde.

En mulighed er også, der hvor det specifikt måtte kunne begrundes med en saglig og faglig argumentation fra branchen selv, at man tilbyder en nordisk overbygning/tillægskursus i hver enkelt fagretning for personer, som har gennemført faguddannelse i et nordisk land. Denne tillægsuddannelse bør indeholde *kompletterende oplæring,* som der måtte behøves fra et land til et andet, og samtidig indeholde nationale normer for det enkelte land, og der, hvor det måtte være muligt også europæiske/internationale autorisationskrav i forbindelse med faget. Dette betyder en overbygning på den generelle faguddannelse og kunne have en varighed på ca. seks måneder.

3. Høring

Sekretariatet har på vegne af Kultur- og Uddannelsesudvalget sendt forslaget i høring/på remiss til relevante instanser i hele Norden. Der er indkommet en række høringsvar fra de relevante uddannelses- og brancherelaterede organisationer:

- Utbildningsdepartementet i Sverige
- Gränshinderforum, Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U)
- SIK Grønland
- LO Danmark
- Beskæftigelsesministeriet (i DK)
- Styrelsen for Universiteter og Internationalisering (i DK)
- Utbildning Nord
- Nordens Fackliga Samorganisation

4. Udvalgets synspunkter

I udgangspunkt burde vi i Norden per automatik kunne godkende hinandens erhvervsuddannelser. Den lange ventetid på autorisationer er skade-

lig for arbejdskraftens frie bevægelighed og mobilitet i Norden. Systemet burde være mere fleksibelt og mindre bureaukratisk.

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

Udvalget synes, at et godt alternativ til dagens system ville være, at en jobansøger kunne få lov til at begynde at arbejde med det samme og få en autorisation efterfølgende. Derved ville man undgå unødig ventetid for både arbejdsgiver og arbejdstager.

Med hensyn til tillægsuddannelser er udvalget tilbageholdende med at foreslå dette som en generel løsning. Særligt fordi tillægsuddannelser kan være kostbare, hvem ville finansiere dem. De er svære at organisere, vil der være nok deltagere på hvert kursus? Og dét er ikke nødvendigvis motiverende for en jobsøger, der står og vil i arbejde her og nu. Derfor vil Kultur- og Uddannelsesudvalget understrege, at der bør ligge en faglig og saglig argumentation og dokumentation til grund for at en branche kan kræve en egentlig tillægsuddannelse før autorisation kan udstedes. Som alternativ til en egentlig tillægsuddannelse kunne man indføre *"On-the-job-training"*, dvs. at den ansatte får oplæring imens han/hun arbejder i virksomheden. On-the-job-training kræver nogle ekstra ressourcer fra virksomhedens side, men til gengæld vil oplæringen blive en del af ansættelsen, og det betyder, at den ansatte præcis opnår de kvalifikationer, som det specifikke arbejde kræver. Dermed undgår både virksomheden og jobsøgeren at vente på autorisationen. Således er det kun, hvis der er særlige forhold, der taler for dette, at der bør være krav tillægsuddannelse, men ellers burde anerkendelsen gå per automatik.

Udvalget mener, at det er vigtigt at kortlægge alle de aktører i de Nordiske lande, der godkender uddannelser og udsteder autorisationer. Det er vigtigt at kortlægge, i hvilken grad disse aktører samarbejder og om dette kunne øges. Udvalget mener, at det ligeledes er vigtigt at få brancheorganisationer inddraget i denne kortlægning. Der skal også tages hensyn til om jobsøgeren har erhvervserfaring, herunder også en bedømmelse af realkompetencer. Der er forskel på, om jobsøgeren er nyuddannet eller om der er tale om flere års erhvervserfaring. Derfor er det vigtigt, at man også anerkender erhvervskompetencer og realkompetencer, og ikke kun uddannelse og eksamensbevis. Udvalget vil slutteligt gerne henvise til Bolognaprocessen, ifølge hvilken et EU/ESS-land automatisk skal godkende en uddannelse fra et andet EU/EES-land, såfremt der ikke foreligger særlige faglige eller saglige omstændigheder, som taler i mod dette.

5. Konklusion

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

> *at* indgå en fællesnordisk aftale om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, eller - alternativt - at arbejde for en *smidiggørelse* af det nordiske samarbejde om gensidig anerkendelse, der skal basere sig på den eksisterende struktur og som er grundlaget for autorisation af relevante erhverv på de nordiske arbejdsmarkeder.
>
> *at* udarbejde en række fælles kriterier for kompetenceniveauer, herunder tage stilling til, hvordan realkompetencer bør anerkendes og godkendes med henblik på at uddannelser kan anvendes i tilsvarende erhverv i de andre nordiske lande og at regeringerne samtidig tilser, at relevante (ikke-) offentlige nationale brancheorganisationer inddrages i udarbejdelsen, gerne med en indledende rundbordssamtale mellem de relevante parter
> *at* der landene imellem opnås enighed om, på hvilke områder der undtagelsesvis, og med saglig og faglig begrundelse, er behov for et supplement til erhvervsuddannelsen i form af relevante specifik-

ke nationale kurser, alternativt *on-the-job-training* forløb for at komplettere et andet nordisk lands erhvervsuddannelse. Dette skal ske på baggrund af gyldig dokumentation for behovet for dette nationale supplementskursus eller træningsforløb. Sådanne kurser og tiltag skal være lettilgængelige og kunne erhverves gratis inden for en kort nærmere bestemt periode fra ansøgningstidspunktet.

Endvidere foreslår Kultur- og uddannelsesudvalget at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af inden for hvilke erhverv der ikke er automatisk anerkendelse af et andet nordisk lands erhvervsuddannelse for at fastslå, hvor stort omfanget måtte være, herunder tilsikre at myndigheder, der eksplicit kræver at en autorisation må udstedes, også må begrunde sagligt og fagligt hvorfor anerkendelsen ikke kan ske automatisk.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

Bilag:
MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden

Nægtelse af beskæftigelse inden for visse erhverv i et nordisk land for borgere, der har en erhvervsuddannelse fra et andet nordisk land, medfører alt for ofte vanskeligheder i at opnå autorisation til at kunne udføre et erhverv, som vedkommende ellers har autorisation til i det land, hvor uddannelsen er taget. Det har væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser for de nordiske lande og bremser den ellers ønskelige mobilitet af arbejdskraften i Norden.

Eksempelvis kan en islandsk uddannet elektriker med autorisation i Island ikke få autorisation i Norge, hvis ikke vedkommende har været beskæftiget minimum to år i Island. Men grænsehindringer forekommer også inden for autorisationer inden for sundhedsfag. Eksempelvis naprapatuddannelsen, som er autoriseret i Sverige, men ikke er mulig i Norge. Dette kan også have konsekvenser for patientsikkerheden, idet en person som fratages autorisation i et land på grund af misforhold kan virke i lande som ikke kræver autorisation.

Norden står over for store demografiske udfordringer, der stiller krav til en mobil arbejdskraft, der er villig til at tage job i lande med mangel på beskæftigelse inden for sit område. De nordiske nabolande er derfor oplagte arbejdsmarkeder, da de kulturelle, sproglige og samfundsmæssige forhold er meget lig hinanden i Norden.

Det synes at være rigide nationale krav, der stiller hindringer op for at målsætningen om mobil arbejdskraft kan imødekommes. Socialdemokraterne i Nordisk Råd anser dette for at være en unødvendig problemstilling, som med et godt samarbejde landenes uddannelses- og autorisationsmyndigheder i mellem samt i samarbejde med arbejdsmarkedets parter kan løses.

Nordisk Råd

A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00108-6

På baggrund af ovenstående foreslår Socialdemokraterne i Nordisk Råd , at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indgå en fællesnordisk aftale om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser som grundlag for autorisation for relevante erhverv på de nordiske arbejdsmarkeder

at udarbejde fælles basiskrav til uddannelserne, således at uddannelserne kan anvendes i tilsvarende erhverv i de nordiske lande

at der landene imellem opnås enighed om, på hvilke områder, der undtagelsesvis er behov for supplement til erhvervsuddannelsen i form af relevante specifikke nationale kurser for at komplettere et andet nordisk lands erhvervsuddannelse. Dette skal ske på baggrund af gyldig dokumentation for behovet for dette nationale supplementskursus. Sådanne kurser skal være lettilgængelige og kunne erhverves gratis inden for en kort nærmere bestemt periode fra ansøgningstidspunktet.

Endvidere foreslår Socialdemokraterne i Nordisk Råd, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af inden for hvilke erhverv der ikke er automatisk anerkendelse af et andet nordisk lands erhvervsuddannelse

Reykjavik den 22. marts 2012

Anders Karlsson (S)
Anna Ljunggren (A)
Annette Lind (S)
Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Helgi Hjörvar (A)
Hilde Magnusson (A)
Karen Klint (S)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A)
Peter Jeppsson (S)
Peter Johnsson (S)
Sigridur Ingibjörg Ingadottir (A)
Sjurdur Skaale (Jvfl.)
Sonja Mandt (A)
Suna Kymäläinen (sd)
Thomas Jensen (S)
Tone Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1560/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00129-5

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

1. Udvalgets forslag

Præsidiet foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har fremsat et forslag om at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at anerkende Palæstina som selvstændig stat. Forslaget har været til behandling ved Præsidiets møde den 19. juni 2012.

Præsidiet drøftede på sit møde forslaget fra den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, der havde ønsket et signal fra de nordiske lande om, at Israel og Palæstina burde søge fred. Mange udtrykte enighed omkring ønsket om fred, men der var ikke tilslutning til, at dette var en sag for Nordisk Råd. Mens nogle nordiske lande som Island har anerkendt Palæstina som selvstændig stat, så har andre nordiske parlamenter afslået dette med henvisning til, at en anerkendelse bør ske gennem FN.

Præsidiet afviste forslaget med henvisning til, at det ikke er en opgave for Nordisk Råd at udtale sig om verdens konflikter langt fra Norden. Præsidiet besluttede derfor, at det ikke ønsker at gå videre med forslaget.

3. Konklusion

Præsidiet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

Göteborg den 27. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

A 1560/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00129-5

BILAG: MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1560/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00129-5

Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

Palæstina har siden 1988 haft observatørstatus i FN. FN-resolution 242 kræver israelsk tilbagetrækning fra palæstinensisk territorium til 1967-grænserne og understreger respekten og anerkendelsen af suverænitet, territorial integritet og politisk uafhængighed for alle stater. (Sikkerhedsrådets resolution 242: *The Situation in the Middle East* af 22.november 1967).

Fredsforhandlingerne mellem Israel og Palæstina er gået meget langsomt. Dette skyldes blandt andet styrkeforholdet mellem de to lande. Styrkeforholdet mellem Palæstina og Israel vil med en anerkendelse blive mere balanceret, hvilket kan være med til at fremme visionen om, at to-statsløsningen skal blive en varig løsning i Israel-Palæstina konflikten.

En anerkendelse af en selvstændig palæstinensisk stat vil give mulighed for at udnytte det juridiske og principielle grundlag, der allerede ligger i FN's resolutioner.

De nordiske lande bør gennem EU og FN være med til at presse på for en anerkendelse, der vil kunne skabe mere balance i forholdet mellem Palæstina og Israel.

En anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat vil desuden være i forlængelse af Sikkerhedsrådets centrale resolutioner, herunder nr. 242 og nr. 1397.

Palæstina er i færd med en normalisering af forholdet til FN og har ansøgt om medlemskab af flere af FN's organisationer. Senest er Palæstina blevet optaget i UNESCO. Afstemningen om optagelse i UNESCO viste, at EU er på vej mod anerkendelse af Palæstina. 11 EU-lande stemte for, fem imod og 11 afstod – heriblandt Danmark.

Palæstinas grænser er uafklarede og et led i fredsforhandlingerne. Anerkendelsen skal derfor gælde det territorium, som er defineret af grænser-

Nordisk Råd

A 1560/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 12-00129-5

ne fra før seks-dages krigen i 1967, dvs. et territorium omfattende Vestbredden, inkl. Østjerusalem, og Gaza-striben med tilhørende kystområde.

Over 100 lande har anerkendt Palæstina som stat, senest Norge og Island. Tidligere har Tjekkiet, Ungarn, Malta og Polen også formelt anerkendt en palæstinensisk stat. I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe (VSG) mener vi, at det er et vigtigt skridt, at palæstinenserne får en anerkendelse af deres stat.

Alle nordiske lande bør derfor følge Islands og Norges eksempel for at støtte udviklingen hen mod et selvstændigt Israel og et selvstændigt Palæstina, der kan eksistere som ligeværdige og fredelige naboer.

Anerkendelse er en naturlig forlængelse af, at bl.a. Danmark, Norge og Island, på linje med flere vestlige lande heriblandt Storbritannien, Frankrig og Spanien, opgraderede de palæstinensiske diplomatiske forbindelser til enten mission- eller ambassadestatus.

Både Verdensbanken og EU anerkender palæstinensernes store arbejde, i form af Salam Fayyads to-års plan fra 2009, på at blive klar til at styre deres egen stat.

Det er VSG's opfattelse at Palæstina har arbejdet hårdt for at opbygge en offentlig administration og nu er klar til at være egen stat. De nordiske lande skal derfor anerkende Palæstina som selvstændig stat.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at regeringerne i alle nordiske parlamenter stiller forslag om, at det respektive lands parlament anerkender Palæstina som selvstændig stat

at israelere og palæstinensere opfordres til at arbejde for fred og forsoning, gennem fredsaftaler baseret på international ret og FN-resolutioner, herunder den gensidige anerkendelse af staten Israel og staten Palæstina

Reykjavik den 21. marts 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Árni Þór Sigurðsson (VG)
Christian Juhl (EL)
Finn Sørensen (EL)
Marianne Berg (V)
Sara Olsvig (IA)
Silvia Modig, (vänst)

Nordiska rådet

A 1561/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 12-00161-3

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur

1. Utvalgets forslag

Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget foreslår

> *at* Nordisk råd ikke foretar seg ytterligere i anledning av medlemsforslag om nordisk samarbeid om infrastruktur

2. Bakgrunn

Den sosialdemokratiske gruppen har framsatt et forslag om at det gjennomføres en analyse for å identifisere viktige trafikkforbindelser mellom de nordiske land for å lette person- og godstrafikken.

Medlemsforslaget tar utgangspunkt i at med utviklingen mot en kunnskapsbasert økonomi, blir investeringer i infrastruktur stadig viktigere som konkurransefaktor, bl.a. fordi det er større behov for et regionalt arbeidsmarked. Det påstås at de nordiske land på grunn av lav befolkningstetthet og lange avstander til de øvrige delene av Europa har en utfordring. Det henvises også til at infrastruktur binder de nordiske land sammen og bidrar til økt integrasjon og felles arbeidsmarked, som fremmer vekst og velstand. Det henvises til de gode erfaringene med Øresundsbroen i den forbindelse.

Forslaget henviser til en rekke konkrete prosjekter som i fremtiden vil kunne bidra til å fremme en positiv utvikling. Det henvises bl.a. til at Femern-forbindelsen fra Danmark til Tyskland, som ventes klar i 2020-22, vil skape nye og positive forutsetninger for forbindelsen fra Norge og Sverige til Danmark. Det vises også til gruvevirksomheten i det nordlige Skandinavia, hvor det vil være behov for å styrke forbindelsen over de tre land hvis vekstpotensialet skal utnyttes.

Konkret foreslås at Nordisk ministerråd gjør en gjennomgang og sammenlikning av nordiske lands planer for infrastruktur med det formål å

identifisere de viktigste prosjekter, som går på tvers av landenes grenser og som vurderes å være en strategisk fremtidssatsning.

I januar 2012 opprettet Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget et rapportørskap som fikk i oppdrag å vurdere mulig tiltak for å fremme nordiske samarbeid om klimavennlig transport, inklusive konkrete prosjekter som vil kunne fremme klimavennlig transport mellom de nordiske land. Rapportørskapet har fremsatt forslag herom.

Nordiska rådet

A 1561/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 12-00161-3

3. Utvalgets synpunkter

Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget har i fellesskap behandlet forslaget.

Utvalgene er enige i den vurdering som fremgår av forslaget, at utbygging av infrastruktur i Norden, som både forbedrer forbindelsene mellom de nordiske land og Norden og det øvrige Europa, er meget viktig for den fremtidige økonomiske utvikling i Norden. Utvalgene vil dog tilføye at utbygging av infrastruktur skal ut over økonomiske hensyn og fremme av integrasjon, også tilgodese landenes mål med hensyn til utslipp av klimagasser og miljøvern mer generelt.

Utvalgene har i løpet av året arbeidet med den samme problemstilling som forslaget adresserer, men fra et bredere perspektiv. Et forslag, som også tar opp spørsmålet om konkrete infrastrukturprosjekter, ble framlagt på utvalgenes sommermøte. Det vil bli viderebehandlet med sikte på fremleggelse ved sesjonen i Helsingfors. Av denne grunn anser utvalgene at Nordisk råd ikke behøver å foreta seg ytterligere i anledning av medlemsforslaget.

4. Konklusion

Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget foreslår

> *at* Nordisk råd ikke foretar seg ytterligere i anledning av medlemsforslag om nordisk samarbeid om infrastruktur

Gøteborg, 26. september 2012

Næringsutvalget
Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formann
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Miljø- og naturressursutvalget
Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S)
formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Bilag:
MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1561/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 12-00161-3

Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur

I utvecklingen mot en avancerad, kunskapsbaserad ekonomi blir investeringar av infrastruktur en allt viktigare konkurrensfaktor. Förutsättningarna på den regionala arbetsmarknaden avgör i växande omfattning den långsiktiga ekonomiska tillväxten. Ett ökat nordiskt samarbete rörande infrastrukturfrågor utgör en viktig del i denna utveckling.

Inom EU pågår ett arbete för att utveckla ett europeiskt nätverk av gröna godskorridorer för effektiva och hållbara godstransporter. EU-kommissionen har nyligen presenterat ett nytt förslag till EU-TEN i syfte att lägga grunden för effektivare logistik och bättre mönster för transporter i Europa. Inom ramen för EU pågår således ett omfattande arbete för att samordna medlemsländernas infrastruktur och kraftsamla kring särskilt viktiga stråk och korridorer.

De nordiska länderna har en gemensam nackdel i att avståndet till de mer tätt befolkade delarna av centrala Europa är stort, vilket medför ökade kostnader såväl för företagens transporter som för enskilda individers resor. Väl fungerande infrastruktur som medger ökad rörlighet för människor och snabbare transporter av gods mellan Norden och kontinenten kompenserar för denna nackdel. Samtidigt är satsningar på infrastruktur kostsamma för de relativt glest befolkade länderna i Norden.

Infrastruktur som binder samman våra nordiska länder bidrar även till ökad integration av bland annat arbetsmarknaden, vilket i sin tur skapar tillväxt och ökat välstånd genom större möjligheter för både individer och företag i Öresundsregionen och i övriga Norden. De positiva effekterna av gränsöverskridande satsningar illustreras till exempel av Öresundsbron. Pendlingen över Öresund har sedan förbindelsen mellan Köpenhamn och Malmö öppnades mångdubblats. Idag pendlar cirka 20 000 personer fem dagar i veckan jämfört med 3000 personer innan förbindelsen byggdes. Öresundsbrokonsortiets analyser visar att pendlingen på tio år gett den

danska ekonomin ett tillskott på 39 miljarder kronor, samtidigt som den svenska ekonomin sparat mångmiljardbelopp i a-kasseersättning till människor som fått både arbete och värdefull arbetslivserfarenhet i Danmark.

I arbetet för att uppnå full sysselsättning är det viktigt att minska de gränshinder som finns mellan de nordiska länderna. En ökat integrerad Öresundsregion har möjligheten att skapa fler arbeten på båda sidor av sundet och därmed ge dels de nordiska länderna ökade möjligheter till skatteintäkter men även ge regionens kommuner en ökad tillväxt. En fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör kommer att underlätta arbetspendlingen och på så vis ge Öresundsregionen och även resterande delar av Skandinavien goda förutsättningar för att klara av den konkurrens som en ökad globalisering medför. Den ökade globaliseringen kräver att vi som länder och som region står väl rustade inför framtiden. En fast förbindelse länkar samman arbetsmarknadsregionerna och ger en ökad sysselsättning vilket i sin tur ger en ökad kompetens som sedan kommer till användning i hela Norden. En än mer integrerad arbetsmarknad kommer att ge de nordiska länderna en konkurrensfördel gentemot övriga regioner och visar på behovet av ett ökat nordiskt samarbete om infrastruktur.

Behovet av en fast förbindelse diskuteras nu i norra Öresund, mellan Helsingborg och Helsingör, som en nödvändig framtidssatsning för att stärka kapaciteten när Fehmarn Bältförbindelsen öppnar 2020. Denna förbindelse ingår i en större transportkorridor mellan Europas näst största hamn, Hamburg, och Oslo/Göteborg samt Stockholm. Denna korridor har av EU-projektet *TEN Connect* utsetts till en av tio överordnade transportkorridorer inom EU.

När Fehmarn Bält är klar kommer detta att innebära en allt större belastning på Öresundsregionen både när det kommer till transporter på såväl vägar som järnvägar. Mer specifikt kommer detta att innebära ett högre tryck på Öresundsbron. Med ett framtida ökat tryck på att transportera mer gods på järnvägar så kommer trafiken på Öresundsbron att på sikt nå sin maxgräns, vilket ökar betydelsen för en ny fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. En fast förbindelse kommer att stärka Öresundsregionens kapacitet för transporter och ge förbättrade möjligheter till effektiva godsflöden och kommer att öka möjligheterna till specialisering inom industrin vilket kommer att fungera som en konkurrensfördel i globaliseringen. En ytterligare förbindelse kommer även att minska sårbarheten för passagerar- och godstrafiken över sundet.

En utbyggnad av infrastrukturen i de norra delarna av Norden är också av högsta betydelse. Gruvverksamheten i finska Kolari är beroende av effektiva transportvägar för att växa och skapa arbetstillfällen. En transportled från Kolari till de isfria hamnarna i norra Norge öppnar upp möjligheterna till ökad export, gruvnäringen är en stor tillväxtpotential. Ett exempel är möjligheten att transportera malm till Skibotn eller Tromsö som med största sannolikhet skulle ge fler jobb. Ofotbanen, som knyter samman Kiruna och Narvik, är också i behov av en kapacitetsökning för att klara av framtida trafik av både järnmalm och en växande turistnäring.

Den globala handeln blir en allt större del av varje lands BNP och en mycket stor del av godstransporterna är i dag gränsöverskridande och sker mellan de nordiska länderna och omvärlden på väg, järnväg eller till sjöss. Att investera i infrastruktur som banar väg för mer hållbara transportlösningar, att mer gods kan transporteras på järnväg istället för på väg, kräver ett gränsöverskridande perspektiv och ökad samverkan i Norden. På samma sätt som EU pekar ut kärnan i det europeiska infrastrukturnätverket borde vi i Norden enas om de viktigaste gemensamma stråken och gränsöverskridande satsningar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att göra en genomgång och jämförande analys av de nordiska ländernas planer för infrastruktur i syfte att identifiera viktiga gränsöverskridande stråk och strategiska framtidssatsningar för ökad rörlighet för människor och gods i Norden samt mellan Norden och kontinenten

Nordiska rådet

A 1561/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
Medlemsförslag

J.nr. 12-00161-3

Köpenhamn, 12 juni 2012

Anders Karlsson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1563/næring

Fremlagt af:
Næringsudvalget

J.nr. 12-00144-4

Udvalgsforslag
Ny Nordisk Mode

1. Udvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udvikle og igangsætte et fælles nordisk efteruddannelsestilbud til designere, forretningsudviklere, indkøbere, kommunikations- og butikspersonale

at igangsætte en koordinerende indsats for et fælles nordisk genanvendelsesprogram indenfor tøj- og tekstilvarer

at udvikle fælles eksportinitiativer og nye forretningsmodeller for Ny Nordiske Mode i et "Grøn Vækst"-perspektiv

2. Baggrund

I de seneste 20 år har den nordiske beklædningsindustri udviklet sig fra en primært produktionsorienteret tekstilindustri til en eksportorienteret, videns- og designdreven modeindustri. Således huser Sverige i dag verdens største, kommercielle modehus, H&M; i Danmark udgør mode det fjerde største eksporterhverv; Norge er førende indenfor højteknologisk sportstøj; Finland er kendt for funktionel design og teknisk ekspertise; mens Island har en unik tradition for at kombinere kulturarv og innovation i designprocessen. Færøerne har i Gudrun & Gudrun en unik anvendelse af den færøske uld, en ren økologisk naturressource, med et moderne twist.

I 2008 dannedes *Nordic Fashion Association* (NFA) som et samarbejdsorgan for de nordiske modebrancher. Sekretariatet ligger hos *Danish Fashion Institute*, og samarbejdet har først og fremmest mundet ud i NICE-projektet (*Nordic Initiative, Clean and Ethical*). NICE-projektet har til formål at udnytte de nordiske landes forskelligartede kompetencer og ved et koordineret samarbejde skabe nordisk merværdi. Internationalt har NICE-projektet på kort tid vakt stor opmærksomhed. NICE-projektet adresserer de højaktuelle bæredygtighedsudfordringer i modebranchen under dogmet Ny Nordisk Mode. Der skal udvikles et manifest for Ny Nordisk Mode og en

ny forretningsplan, der kan positionere nordisk mode internationalt samt promovere nordiske værdier som demokrati, minimalisme, renhed og etik. NFA arbejder ud fra Nordens "Grøn Vækst"-strategi. Dette gælder særlig uddannelse, kompetenceløft og øget fokus på tekstilaffaldshåndtering og producentansvar. Den nordiske modebranche har fokus på Baltikum med henblik på mere lokal og miljøvenlig produktion, i tråd med Nordisk Ministerråds satsning på tættere regionsamarbejde.

3. Udvalgets synspunkter

Nordisk mode deler en række værdier, som demokrati, renhed, etik og minimalisme, som i disse år er genstand for stor international bevågenhed. At forlænge dette nordiske design-DNA med bæredygtighedsprincippet vil ikke blot være naturligt, det vil også kunne fastholde den internationale bevågenhed og dermed sikre fortsat momentum. Et nordisk samarbejde vil endvidere bringe merværdi, da de enkelte landes ekspertiser samles og systematiseres til gavn for branchen. Især overnationale udfordringer som bæredygtighed kræver samarbejde på tværs af Norden.

Nødvendigt kompetenceløft

En stor barriere i udviklingen af en nordisk bæredygtig modeindustri er det store vidensunderskud, der primært findes i de mange små og mellemstore virksomheder, som samtidig udgør det største vækstlag i den nordiske modebranche. Efteruddannelse er derfor essentiel. Designerens valg af materialer, snit, farve samt brug af tryk og print har en signifikant indvirkning på tøjets miljømæssige belastning i produktions- og forbrugsfase (op til 80 %). Indkøberens vidensniveau og relation til leverandøren er ligeledes afgørende. Kommunikations- og butikspersonale er essentielle i rollen som bindeled og facilitator overfor forbrugerne og den brede offentlighed. Web og sociale medier ses ligeledes som centrale værktøjer til at nå ud til både professionelle og forbrugere. Et højt vidensniveau blandt de rigtige aktører kan positionere Norden på verdensplan som foregangsregion, ganske som det mange gange er blevet fremhævet i det nordiske samarbejde.

Koordineret genbrugsindsats og lokale råvarer

Hvert år smider hver borger i Norden mange kilo tøj ud (Sverige ca. otte kg/år). Kun ca. 20 % bliver indsamlet til genbrug – det meste ryger til forbrænding som almindeligt husholdningsaffald. I en nær fremtid vil værdien af de kasserede tøjfibre – primært bomuld, viskose og polyester – stige signifikant og der er mange lavt hængende frugter i forhold til øget ressourceeffektivitet på tekstilområdet. Veludviklede og borgernære genanvendelsesfaciliteter i samarbejde med industrien, der bygger på Nordens tradition for genbrug, vil fremtidssikre industrien, skabe nye arbejdspladser og samtidig gøre branchen mindre sårbar overfor stigende råvarepriser. En fællesnordisk indsats på området kan f.eks. være nye former for retursystemer med indsamling af brugt tøj direkte i butikkerne. De stigende priser og øget fokus på ressourceeffektivitet taler yderligere for en øget satsning på lokale råvarer såsom viskose (træmasse), algefibre, mælkefibre, tangfibre, uld etc. som kan udgøre en ny grøn vækstbølge for Norden og på sigt gøre regionen uafhængig af dyr import. Et nordisk bibliotek for bæredygtige materialer synes oplagt.

Fælles platform for international positionering og udvikling

Et centralt parameter med Ny Nordisk Mode er at bruge det aktivt som en platform for branding af Norden og som kernen i nye eksportinitiativer. De store modemesser i Paris, Milano, New York og London samt de nye eksplosivt voksende asiatiske markeder kræver en fælles nordisk indsats, da fragmenterede indsatser på nationalt niveau let drukner i konkurrencen. Endvidere er analysen at markedet for bæredygtig mode vil vokse eksponentielt de kommende år og regionen vil derfor opnå en konkurrencemæssig fordel ved at satse intensivt på dette allerede nu. Modebranchen er ligeledes gennemsyret af en udpræget køb-og-smid-væk-kultur som

kan afhjælpes med udvikling af nye forretningsmodeller med f.eks. introduktion af pant på tøj, leasing, tøjbiblioteker, serviceaftaler, reparationstjenester etc. Moderne teknologi giver store muligheder som endnu ikke er udnyttet og er for omkostningstunge at udvikle for den enkelte. Igen er et overordnet nordisk samarbejde udslagsgivende for både brands og forbrugere, som sammen kan skabe grøn vækst og eliminere mængden af ressourcer på afveje.

Næringsudvalget mener, at når modebranchen i Norden i samlet trop viser initiativ og vil gå forrest på internationalt plan, bør man fra politisk hold støtte så meget man kan for at skabe kontinuitet og kompetenceløft. Det er et fælles ansvar at tage vare på vores klima og miljø samt inddrage sociale aspekter, og bevidstgøre om at dette ansvar kan kombineres med vækst og innovation er afgørende samt stemmer overens med målsætningerne for grøn vækst i Norden.

Fokus på efteruddannelse og affaldshåndtering
Det er særdeles positivt, at der foreligger et konkret initiativ, som nu har vokset sig så stort, at det ikke længere rækker med lokale/nationale kræfter. Derfor mener Næringsudvalget, at det er en naturlig konsekvens, at de nordiske lande tager teten og hjælper initiativet videre.

Mode er den anden mest forurenende industri på verdensplan (branchen står bl.a. for ¼ af det samlede pesticidforbrug på verdensplan), og i lyset af diverse "Grøn Vækst"-strategier og "Bæredygtig Udviklings"-handlingsplaner, mener Næringsudvalget, at det er vigtigt at det organiserede nordiske samarbejde også inddrager denne samfundsaktør, som modebranchen er. Særlig fordi branchen er ekstremt forbrugernær – i modsætning til mange andre brancher, der fremhæves under "Grøn Vækst", såsom f.eks. *cleantech*.

Det er naturligt for Norden at tage ejerskab på denne dagsorden, da værdier som demokrati og renhed allerede er en fast bestanddel af det nordiske designs DNA. Tilsammen har de nordiske lande et unikt udviklingspotentiale, som langt overstiger ukoordinerede nationale tiltag, og i en fælles nordisk platform som Ny Nordisk Mode ligger en særlig mulighed for at skabe nordisk merværdi i form af øget eksport, fastholdelse af arbejdspladser samt grøn innovation og vækst.

Næringsudvalget er bekendt med projektet om genanvendelse af dels plastik og dels tekstiler, som kører under Nordisk Affalds Gruppe, (NAG) under Nordisk Ministerråd. Tekstil-delen hænger godt sammen med Ny Nordisk Modes hensigter om at øge genanvendelse af tøj, og er derfor også en relevant samarbejdspartner, som kan udnytte det store branchenetværk som NFA repræsenterer.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Næringsudvalget , at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udvikle og igangsætte et fælles nordisk efteruddannelsestilbud til designere, forretningsudviklere, indkøbere, kommunikations- og butikspersonale

at igangsætte en koordinerende indsats for et fælles nordisk genanvendelsesprogram indenfor tøj- og tekstilvarer

at udvikle fælles eksportinitiativer og nye forretningsmodeller for Ny Nordiske Mode i et "Grøn Vækst"-perspektiv

Göteborg 26 september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formand
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1564/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-1

Udvalgsforslag om et Nordisk uddannelsestopmøde

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at planlægge og gennemføre et Nordisk Uddannelsestopmøde, efter amerikansk-/OECD/EI forbillede: *International Summit on the Teaching Profession*, hvortil alle relevante nordiske uddannelsesaktører, herunder regeringsrepræsentanter, repræsentanter fra pædagogernes og lærernes faglige organisationer, elev- og forældreorganisationer samt forskere inviteres til at deltage. Topmødet skal markere startskuddet for et kontinuerligt, politisk forankret uddannelsessamarbejde på tværs af Norden.

at Nordisk Ministerråd under hensyntagen til de i forslaget fremførte synspunkter, forpligtiger sig til at igangsætte omfattende initiativer på baggrund af konferencens slutresultater og resolutioner i det fortsatte fællesnordiske uddannelsessamarbejde, herunder at nye forslag om samarbejds- og dialogformer indarbejdes i ministerrådets fortsatte projektportefølje.

2. Indledning

Den nordiske velfærdsmodel har vist sig at være økonomisk bæredygtig. Men den nordiske velfærdsmodel er under pres, og det skaber behov for målrettede politiske prioriteringer, ikke mindst inden for uddannelsessektoren. Uddannelse er en af hjørnestenene i et nordisk velfærdssamfund. Velfærdssamfundet er afhængig af en befolkning, som er uddannet til at klare sig i en globaliseret verden. Uddannelser tilfører samfundet øget vækst og velstand i form af øget produktivitet. Det genererer positive afkast og værditilvækst, når der sammenlignes med personer, der ikke har fuldført uddannelse.

Nordisk Råd

A 1564/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-1

Samtidig har uddannelserne en direkte positiv effekt på de offentlige finanser. Hver uddannet borger vil sammenlignet med en ufaglært borger i gennemsnit bidrage med ca. to - seks mio. flere DKK til de offentlige finanser set henover et helt livsforløb. Derfor er uddannelse en god og sikker investering for både samfundet og den enkelte borger. Dels medfører uddannelse stigende produktivitet, og dels sikrer uddannelse en god tilknytning til arbejdsmarkedet. Begge dele er med til at sikre en højere vækst og velstand til samfundet. Flere makroøkonomiske prognoser peger på, at efterspørgslen efter uuddannet arbejdskraft falder markant på fremtidens arbejdsmarked.

Økonomer har tillige påpeget, at de nordiske lande generelt investerer nok i uddannelse, men ikke får fuldt udbytte af investeringerne. Alt for mange gennemfører ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse og blandt andet PISA-undersøgelser viser, at en del af de nordiske lande producerer en alt for stor restgruppe, der ikke tilegner sig de nødvendige kompetencer til at kunne klare sig i videre uddannelse. Den nordiske velfærdsmodel er afhængig af, at langt størstedelen af befolkningen besidder relevante kompetencer og et uddannelsesniveau, der matcher samfundets behov. Derfor er det en af de nordiske landes absolut største udfordringer at få uddannelsessektoren til at fungere langt bedre og få mere ud af de ressourcer man investerer heri.

Et fokus på, at de nye generationer skal uddanne sig akademisk vil imidlertid kun være en del af løsningen. Der er fortsat behov for erhvervsuddannede personer i relativt stort omfang, og der er samtidig behov for, at de unge oparbejder kompetencer inden for innovation og entreprenørskab. Der er tillige behov for at skabe en større sammenhæng mellem hele uddannelsessystemet, erhvervsliv og forskning - den såkaldt kundskabstriangel (*knowledge triangle*). Kundskabstriangel er en måde at skabe synergi mellem de tre områder. Yderligere bør et nordisk uddannelsessamarbejde både omfatte det politiske, det videnskabelige og det praktiske niveau.

Et nordisk samarbejde på uddannelsesområdet skal for at skabe effekt omfatte hele sektoren og dens aktører samt samarbejde med vigtige relaterede områder som arbejdsmarkeds-, erhvervs- og forskningssektorerne. Den nye måde at tænke uddannelse og skole på, vil ophæve de snævre nationale rammer som traditionelt har været omdrejningspunkt for uddannelse og pædagogik i Norden. Udover det nordiske fokus skal samarbejdet også omfatte et internationalt udsyn med særligt blik for værdien i nordiske erfaringer og viden samt en forståelse af uddannelses betydning for samfundet og dets økonomi.

Et nordisk initiativ på uddannelsesområdet vil således både have en *top-down* og et *bottom-up*-tilgang. Der er behov for nogle tydelige politiske målsætninger: *Benchmarks* defineret ud fra de nordiske landes fælles behov for at klare sig i den globale konkurrence, hvor de succesfulde nordiske værdier og tilgange er intakte. Det vil sige udvikling af nordiske *benchmarks* inden for uddannelse som man eksempelvis har det i EU-2020-initiativet, men med målsætninger tilpasset den nordiske virkelighed så der derigennem kan opnås resultater ikke mindst på baggrund af Nordens fælles forudsætninger, der skaber grundlag for erfaringsudveksling. Samtidig vil *en bottom-up*-orienteret implementering af metoder og redskaber til at nå de fællesnordiske politiske målsætninger være afgørende for at udvikle bæredygtige praksisser og ikke mindst den nødvendige forankring.

Der vil være tale om en proces, hvor der er behov for at tænke nyt og anderledes såvel politisk som på praksisniveau. Den traditionelle nationale tænkning er ofte koblet sammen med internationalt samarbejde og udsyn. Denne kan udbygges yderligere - også på tværs af Norden for at sikre en

Nordisk Råd

A 1564/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-1

kritisk tilgang til nuværende praksis og med henblik på at nå de politiske målsætninger.

Særligt fokus bør rettes på den alt for store restgruppe, ofte drenge eller elever med indvandrebaggrund, som kræver særlig opmærksomhed. Der skal tydeligere fokus på, hvad der virker og ikke virker, og hvordan denne gruppe sikres reelt lige muligheder, det være sig muligheden for individuelle uddannelsesforløb i form af virksomhedsoplæring og entreprenørskabsfokus. En indsats på dette område vil givetvis også skabe opmærksomhed på behovet for kreative og praktiske fag i skolen samt behovet for fokus på bevægelse og sundhed som integrerede dimensioner i undervisning og pædagogik.

Uddannelse og dannelse er i det hele taget noget, der sker gennem hele livet. Derfor skal pædagogiske tilbud for førskolebørn integreres i uddannelsespolitikken med særlig fokus på at sikre, at alle får de bedste forudsætninger for at klare sig videre i uddannelsessystemet og samfundet, ligesom der skal etableres fungerende rammer for at sikre livslang læring for alle grupper i samfundet. Det stiller krav til mere fart på udvikling af anvendelsen af realkompetence og et uddannelsessystem, der giver mange forskellige indgange til videre uddannelse og kompetenceudvikling.

3. Baggrund

For at sikre ovenstående fokus og prioriteringer, er der behov for en høj kvalitet i den uddannelsesvidenskabelige forskning i Norden. En rapport fra Nordisk Ministerråd har påpeget, at kvaliteten i forskning inden for uddannelsesfeltet i højere grad må kunne fokuseres og prioriteres. Dels er der for lidt kvantitativ forskning, dels er forskningen for spredt ud over for mange felter med det resultat til følge, at der ikke er højniveau-forskning på en række områder, samt at det internationale forskningssamarbejde ikke er tilstrækkelig udbredt. En tydeligere prioritering af forskningsressourcerne inden for uddannelsesvidenskab og beslægtede forskningsfelter må kunne iværksættes. Her kan et nordisk samarbejde bidrage til øget koordinering, højere kvalitet og dermed positive synergieffekter.

På baggrund af ovenstående kunne Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i dialog og samarbejde sætte rammerne for et fælles nordisk uddannelsespolitisk initiativ. Principperne for et sådant initiativ kan være:

1. Et nordisk samarbejde om uddannelse skal sikre, at de nordiske velfærdssamfund udvikler sig så de er fuldt konkurrencedygtige også globalt set

2. Initiativet er en operationel fortsættelse af Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ inden for rammerne af prioriteringsbudgettet med 'Holdbar Velfærd' og forskningsprogrammet *'Education for Tomorrow'* som overordnede referencerammer

3. Initiativet har to tilgange:
   a) en *top-down*, hvor det politiske niveau fastlægger nogle nordiske politiske målsætninger i form af *benchmarks* inden for det uddannelsespolitiske område, der skal bidrage til Nordens konkurrenceevne
   b) en *bottom-up*, hvor aktører inden for uddannelse og pædagogik bidrager til at udvikle evidensbaseret praksis der blandt andet bidrager til at opfylde ovenstående *benchmarks*

4. Initiativet bygger på nordiske værdier som demokrati, ligestilling, lige muligheder, innovation og højt videns- og kundskabsniveau,

men også på et internationalt udsyn med blik for vigtig viden og erfaringer fra den øvrige del af verden

5. Optimering af ressourcer, der er investeret i uddannelsessektoren

6. Gennem et bevidst arbejde med kundskabstrianglen at skabe et synergigivende samarbejde mellem uddannelse, forskning og erhvervsliv, der skaber merværdi i Norden

7. Forskningsbaseret uddannelse af lærere og pædagoger for at sikre høj kvalitet i pædagogiske og uddannelsestilbud

8. Evidensbaseret praksis i den pædagogiske sektor og uddannelsessektoren

9. Udvikling af den pædagogiske kultur ved at sikre national åbenhed og ved at fremme internationalt udsyn i effektive løsninger til uddannelserne

10. Fokus på udvikling af resultatgivende specialundervisning, og på at sikre, at alle børn og unge får det nødvendige udbytte af uddannelse og pædagogiske tilbud til at klare en erhvervskompetencegivende uddannelse

11. Opprioritering af erhvervsuddannelser og sikring af, at en innovations- og entreprenørskabsstrategi bliver en del heraf

12. Erfaringsudveksling, dialog og videndeling udbygges mellem de nordiske lande inden for det pædagogiske område

13. Udvikling af en nordisk strategi for at sikre høj kvalitet i uddannelsesvidenskabelig forskning i Norden

14. Udvikling af en IT-integreret pædagogik (eLearning), der fremmer gode faglige og pædagogiske resultater

4. Kultur- og Uddannelsesudvalgets synspunkter

Det er udvalgets opfattelse, at der i det nordiske samarbejde bør satses langt mere på et forpligtende og mere vidtgående uddannelsessamarbejde på højeste politiske niveau mellem de nordiske lande. De nordiske lande har betydelige udfordringer i forhold til at forhindre *drop-outs* og frafaldsproblematikker blandt elever i skolen og dermed sikre, at samtlige børn og unge opnår de nødvendige kvalifikationer og kompetencer for aktivt at kunne medvirke og indgå i fremtidens arbejdsmarked og velfærdssamfund i Norden.

Således foreslår udvalget, at Nordisk Ministerråd planlægger og afholder et *KICK-OFF* uddannelsestopmøde/*Nordic Summit* (efter amerikansk-/OECD forbillede: *International Summit on the Teaching Profession*), hvortil alle relevante nordiske uddannelsesaktører, herunder regeringsrepræsentanter og repræsentanter fra lærernes faglige organisationer inviteres til at deltage. Formålet med at arrangere et nordisk uddannelsestopmøde er at anvende nordiske erfaringer og samarbejde til at udvikle den pædagogiske og politiske praksis ud fra en erkendelse af de ensartede udfordringer de nordiske samfund og uddannelsessystemer står over for. Årsagen til, at det er meningsfyldt at gøre dette i en nordisk sammenhæng er, at de nordiske lande og samfund bygger på mange af de samme værdier, der ikke mindst afspejler sig i landenes uddannelsessystemer.

Konferencen arrangeres af Nordisk Ministerråd i et samarbejde med enkelte centrale aktører, som eksempelvis NLS (Nordiske lærerorganisationers

Nordisk Råd

A 1564/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-1

samarbejdsorgan - nordisk paraplyorganisation for pædagoger og lærere 0-18 år). Samarbejdet skal bidrage til at uddannelsespraktikere engageres i målsætningen for konferencen og det efterfølgende arbejde. Samtidig skal konferencen bidrage til at sætte fokus på, hvilke politiske prioriteringer der bør være for uddannelsespolitikken i de enkelte lande samt opstille relevante *benchmarks* for de nordiske landes uddannelsessystemer.

Topmødet skal markere startskuddet for et kontinuerligt uddannelsessamarbejde, der skal sikre et tættere forankret og politisk samarbejde mellem de enkelte uddannelsessystemer i Norden. De nordiske lande har brug for en veluddannet befolkning for at kunne konkurrere globalt. For at sikre fordybelse og forankring foreslås det, at der inden for konferencens og initiativets rammer sættes fokus på delaspekter som førskole, grundskole, ungdomsuddannelse, videregående uddannelse samt livslang læring. Målet er at bibeholde nationale særpræg og kendetegn i de enkelte nordiske landes uddannelsessystemer, og samtidig gennem synergigivende samarbejde at udvikle landenes unikke uddannelsessystemer på baggrund af erfaringsdeling og identificering af *best-practice*, herunder at videreudvikle og fremme ny nordisk uddannelsesvidenskabelig forskning på højeste internationale niveau.

Topmødet skal opfylde følgende kriterier:

1. Topmøde skal være for politikere, praktikere og forskere inden for uddannelsesverden
2. Topmødet skal bidrage til at definere de vigtigste uddannelsespolitiske målsætninger og udfordringer, *benchmarks* samt fremme samarbejde mellem praktikere og forskere
3. Topmødet skal fremme samarbejde om udvikling af evidensbaseret *best-practice* inden for prioriterede områder gennem tværnordiske og tværfaglige netværk
4. Topmødet skal skabe et engagement hos involverede aktører gennem aktiv involvering af disse til at bidrage til at udvikle uddannelsessystemer, der fremmer nordiske værdier, vækst og konkurrenceevne
5. Topmødet skal skabe en neutral ramme med henblik på udvikling af uddannelsespolitik og -praksis i et bredt nordisk erfaringsgrundlag, der søger at fremme dialogen både mellem nationale uddannelsesaktører og på tværs af nordiske aktører
6. Topmødet og det fremadrettede samarbejde skal styrke de nordiske landes uddannelsessystemer, samfund og konkurrenceevne.

5. Konklusion

Afslutningsvis vil Kultur- og Uddannelsesudvalget gerne kvittere for de aktuelle uddannelsesinitiativer, som allerede er vedtaget inden for det officielle nordiske samarbejde, herunder eksempelvis den forskningsrettede satsning *'Education for Tomorrow'*. Imidlertid mener udvalget, at uddannelsespolitikken er så altafgørende for Nordens fremtidige velfærdssamfund og for Nordens globale position som en konkurrencekraftig region, at langt mere omfattende og gennemgribende politiske tiltag må igangsættes nu.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget , at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at planlægge og gennemføre et Nordisk Uddannelsestopmøde, efter amerikansk-/OECD/EI forbillede: *International Summit on the Teaching Profession*, hvortil alle relevante nordiske uddannelsesaktører, herunder regeringsrepræsentanter, repræsentanter fra pædagogernes og lærernes faglige organisationer, elev- og forældreorganisationer samt forskere inviteres til at deltage. Topmødet skal markere startskuddet for et kontinuerligt, politisk forankret uddannelsessamarbejde på tværs af Norden.

at Nordisk Ministerråd under hensyntagen til de i forslaget fremførte synspunkter, forpligtiger sig til at igangsætte omfattende initiativer på baggrund af konferencens slutresultater og resolutioner i det fortsatte fællesnordiske uddannelsessamarbejde, herunder at nye forslag om samarbejds- og dialogformer indarbejdes i ministerrådets fortsatte projektportefølje.

Nordisk Råd

A 1564/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-1

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1565/præsidiet

J.nr. 12-00229-1

Præsidieforslag om et grænseløst Norden

1. Præsidiets forslag

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer, som indledning på en længere proces,

Om bopæl og borgerrettigheder

at nordiske medborgere, der bor i et andet nordisk land og som på grund af nationale regler i statsborgerskabslandet ikke har mulighed for at stemme på nationalt niveau, skal have denne rettighed i bopælslandet

at sikre handikappedes mobilitetsrettigheder, således at funktionshæmmede frit kan bosætte sig i Norden med eksempelvis handikap-køretøjer (kørestol), førerhund samt personlig assistance

at koordinere regelværket vedrørende rehabilitering og førtidspensionering, således at arbejdstagere med nedsat arbejdsfunktion, ikke mister rettigheder til økonomiske kompensation, når de anvender deres ret til fri bevægelighed.

at udarbejde en nordisk konvention om partnerskabslovgivning, der sikrer at registrerede partnerskab og ægteskab indgået i et land har samme juridiske og retlige virkninger i et andet nordisk land

at komme overens om, hvilke sikkerheds- og dokumentationskrav, som skal gælde for nationale identitetshandlinger samt om gensidig anerkendelse af disse

Om arbejde

at samarbejde omkring fastsættelse af de nødvendige standardiseringer, som EU-retten overlader til national implementering. Det angår særligt standarder og krav indenfor bygge- og anlægsbranchen

at koordinere reglerne om arbejdsløshedsforsikringer, således at medlemmer ikke mister sine rettigheder og anciennitet, ved at flytter hjem efter år i udlandet

at øge sæsonarbejdernes mobilitet ved at medlemsstaterne foretager et oversyn af reglerne for kildebeskatning, som kan indebære grænsehindringer for de nordske sæsonarbejderne

at de nationale regler for bevilling og tildeling af offentlig finansierede forskningsmidler justeres således, at midlerne kan anvendes til fælles projekter/satsninger over de nordiske grænser

Om studie

at regler omkring studiestøtte og studielån udformes således, at ingen studerende mister retten til studiemidler på grund af at vedkommende har udnyttet sin ret til fri bevægelighed indenfor Norden/EU/EES

at sikre at unge i uddannelser får mulighed for tage praktikpladser i andet nordisk land

Om organisering af arbejdet

at oprette en mekanisme eller en rutine i nordiske departementer som sikrer, at man ikke skaber nye grænsehindringer ved indføring af national lovgivning

at udvikle faste samarbejdsstrukturer mellem de nordiske lande ved indføring af EU-retsakter for at sikre en ensartet implementering af EU-retten

at udse en særlig ansvarlig for grænsehindringer ved statsministrenes kancellier

at indføre en årlig rapportering i de nordiske parlamenter om status for grænsehindringsarbejdet

at mandatet for Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum forlænges fra 1. januar 2014

at de nordiske regeringer ved Nordisk Råds session redegør for, hvilke grænsehindringer man *ikke* anser for mulige at fjerne

2. Baggrund

Indsatsen for at bekæmpe grænsehindringer i de nordiske lande er intensiveret betydeligt i de senere år. Både nationalt og på nordisk niveau er arbejdet blevet opprioriteret og tilført øgede ressourcer. Arbejdet i Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum har i høj grad medvirket til den øget opmærksomhed på problemstillingerne ved at løfte frem konkrete sager og foreslå konkrete løsninger.

For første gang i den nordiske historie besluttede de nordiske lande i 2012 at afholde fælles parlamentariske debatter om grænsehindringer. Beslut-

ningen blev truffet på baggrund af Nordisk Råds og Grænsehindringsforums initiativ.

Debatterne om grænsehindringer forløb over dagene fra den 11. - 25. april 2012 og havde forskellig form, afhængig af de nationale parlamentariske arbejdsgange og muligheder. I nogle parlamenter var der mulighed for at afslutte debatten med en afstemning eller en erklæring, i andre blev der fulgt op på anden vis. Der var ligeledes nationale forskelle, hvad angår ministerdeltagelse.

Der var generel stor tilfredshed med de parlamentariske debatter i de nationale parlamenter. Det havde været et godt forløb, interessante diskussioner og et stort engagement både fra parlamentarikernes og ministrenes side. Det havde også ført til en god mediedækning, at debatterne var nordiske og samtidige. Denne form kunne anbefales og anvendes til andre debatter fremover og eventuelt også udvides med de baltiske parlamenter.

I protokollerne fra de nordiske parlamenter findes adskillige konkrete forslag om, hvordan man kan fjerne grænsehindringer og forebygge, at nye dannes. På den baggrund har Præsidiet udarbejdet et ekstrakt af de mange gode ideer, og omskrevet dem til forslag til rekommandationer.

3. Høring

Eftersom samtlige forslag er initieret af parlamentarikere og drøftet i de nordiske parlamenter, har forslagene ikke været sendt i skriftlig eller mundtlig høring efterfølgende.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet finder arbejdet hen imod et grænseløst Norden overordentligt vigtigt. Om end problemstillingerne er blevet analyseret og har været kendt længe, eksisterer der fortsat unødvendige hindringer mellem de nordiske lande. Det kræver politisk vilje at fjerne dem. Alt for ofte anlægges dog en protektionistisk og national indstilling til at ændre de gældende regler eller den rutinerede praksis.

Præsidiet anerkender, at der findes nationale regler, der ikke er hensigtsmæssige eller mulige at ændre. Men Præsidiet er også opmærksom på, at der er en udbredt enighed blandt parlamentarikere og ministre om ønsket om at komme flest mulige hindringer til livs. Derfor ønsker Præsidiet at fastholde de nordiske regeringer på det fortsatte arbejde hen imod et grænseløst Norden.

Præsidiet er yderst tilfreds med forløbet af de parlamentariske debatter om grænsehindringer. Der fremkom adskillige gode og konkrete forslag til at fjerne eksisterende grænsehindringer og til at forebygge at nye opstår.

Præsidiet har nu valgt at fremsende en del af forslagene. Nogle forslag kan formentlig forholdsvist nemt realiseres, mens andre kræver større lovmæssige ændringer og koordineringer mellem landene. Samtidigt erkender Præsidiet også, at der findes hindringer, der ikke er mulige at fjerne, og derom er det vigtigt at der informeres klart om disse.

Præsidiet vil nu lade det være op til de nordiske regeringer at tage imod de mange rekommandationer og ser frem til at de bliver behandlet.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer, som indledning på en længere proces,

Om bopæl og borgerrettigheder

at nordiske medborgere, der bor i et andet nordisk land og som på grund af nationale regler i statsborgerskabslandet ikke har mulighed for at stemme på nationalt niveau, skal have denne rettighed i bopælslandet

at sikre handikappedes mobilitetsrettigheder, således at funktionshæmmede frit kan bosætte sig i Norden med eksempelvis handikap-køretøjer (kørestol), førerhund samt personlig assistance

at koordinere regelværket vedrørende rehabilitering og førtidspensionering, således at arbejdstagere med nedsat arbejdsfunktion, ikke mister rettigheder til økonomiske kompensation, når de anvender deres ret til fri bevægelighed.

at udarbejde en nordisk konvention om partnerskabslovgivning, der sikrer at registrerede partnerskab og ægteskab indgået i et land har samme juridiske og retlige virkninger i et andet nordisk land

at komme overens om, hvilke sikkerheds- og dokumentationskrav, som skal gælde for nationale identitetshandlinger samt om gensidig anerkendelse af disse

Om arbejde

at samarbejde omkring fastsættelse af de nødvendige standardiseringer, som EU-retten overlader til national implementering. Det angår særligt standarder og krav indenfor bygge- og anlægsbranchen

at koordinere reglerne om arbejdsløshedsforsikringer, således at medlemmer ikke mister sine rettigheder og anciennitet, ved at flytter hjem efter år i udlandet

at øge sæsonarbejdernes mobilitet ved at medlemsstaterne foretager et oversyn af reglerne for kildebeskatning, som kan indebære grænsehindringer for de nordske sæsonarbejderne

at de nationale regler for bevilling og tildeling af offentlig finansierede forskningsmidler justeres således, at midlerne kan anvendes til fælles projekter/satsninger over de nordiske grænser

Om studie

at regler omkring studiestøtte og studielån udformes således at ingen studerende mister retten til studiemidler på grund af at vedkommende har udnyttet sin ret til fri bevægelighed indenfor Norden/EU/EES.

at sikre at unge i uddannelser får mulighed for tage praktikpladser i andet nordisk land

Om organisering af arbejdet

at oprette en mekanisme eller en rutine i nordiske departementer som sikrer, at man ikke skaber nye grænsehindringer ved indføring af national lovgivning

at udvikle faste samarbejdsstrukturer mellem de nordiske lande ved indføring af EU-retsakter for at sikre en ensartet implementering af EU-retten

at udse en særlig ansvarlig for grænsehindringer ved statsministrenes kancellier

at indføre en årlig rapportering i de nordiske parlamenter om status for grænsehindringsarbejdet

at mandatet for Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum forlænges fra 1. januar 2014

at de nordiske regeringer ved Nordisk Råds session redegør for, hvilke grænsehindringer man *ikke* anser for mulige at fjerne

Helsinki den 30. oktober 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

1. *å* sette ned en ny arbeidsgruppe med representasjon fra alle de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland for å utarbeide et underlagsdokument til MR-S med anbefalinger og tiltak om en ny strategi om en bærekraftig alkohol og tobakkspolitikk i Norden 2014-2020. Arbeidsgruppen skal se på relevansen av de tiltakene som forskere anbefaler er mest effektive for å redusere alkoholrelaterte problemer (s.8)

2. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden rundt tobakk og alkoholbruk og kroniske sykdommer, kreft og livsstilssykdommer (s.17)

3. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden om barn og unge som vokser opp med en eller flere omsorgspersoner som har et alvorlig alkoholmisbruk (s.19)

4. *å* styrke evidensbaserte tiltak i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland for å redusere alkoholkonsumpsjonene og skadene av alkohol (s.6)

5. *å* vurdere innføring av et totalforbud mot reklame og markedsføring for alkohol rettet mot unge i de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland (s.14)

6. *å* innføre alkolås for yrkessjåfører i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland samt for personer som er dømt for promillekjøring og utrede en innføring av alkolås i alle typer kjøretøyer som et alkoholpolitisk tiltak (s.12)

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

7. *å* stimulere til en aktiv dialog med de største nordiske bedriftene om kunnskapen om kostnadene forbundet med alkohol- og tobakk, og bidra til å forsterke deres støtte til den Nordiske modellen for alkoholpolitiske tiltak (s.18)

8. *å* utrede hvordan man kan sikre offentlige innsyn i lobbyvirksomheten til de multinasjonale selskapene i de nordiske land (s.21)

9. *å* foreslå at de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid om et tobakksfritt Norden 2040 (s.28)

10. *å* øke Nordisk samarbeid med FN, WHO og EU om Nordiske, europeiske og globale tiltak for å styrke folkehelsen gjennom forebygging av alkohol og tobakksskader (s.4)

11. *å* utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner, jamfør FN, WHO, og EUs arbeid (s.4)

12. *å* arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i Norden, Færøyene, Grønland og Åland (s.11)

2. Bakgrunn Alkohol

Noen vil stille spørsmål om hvorfor det er behov for ytterlige tiltak i alkohol- og tobakkspolitikken i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland, når det arbeides aktivt med dette spørsmålet både nasjonalt, nordisk, europeisk og på globalt plan.

Velferdsutvalget vil understreke at den viktigste grunnen til initiativet om økt innsats i alkoholpolitikken i Norden, er de betydelige skadevirkningene alkohol og tobakk fører med seg, og de enorme samfunnsmessige kostnadene, både økonomisk og menneskelig. Dødsårsaksstatistikken fra Sverige fra 2010 viser alkoholen er årsaken til 4500 dødsfall per år, som er nesten 100 dødsfall per uke, (Sosialstyrelsen, 2012). De vanligste dødsårsakene er levercirrhose, alkoholavhengighet, alkoholforgiftning og alkoholpsykose. I tillegg til dødsfall som fanges opp av alkoholdiagnosene, er det i følge forskningen et stort antall dødsfall med andre diagnoser som er alkoholrelaterte, som ulykker og selvmord. I tillegg anser man 300 000 personer for å være alkoholavhengige og over 500 000 som alkoholmisbrukere (Misbruksutredningen, SOU 2011:35). Det betyr at hver tidende svenske er en alkoholmissbruker eller alkoholavhengig. Disse tallene er nesten ufattelig store, men forholdene er velkjente for myndigheter og folk flest. Tallene her er representative for flere av de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland.

Sannsynligvis er tallet døde av tobakk enda større. Tall fra WHO (2012) viser at tobakk dreper halvparten av sine brukere, som på verdens basis er nærmere 6 millioner døde, hvor 5 millioner er røykere og 1 million som har sluttet å røyke, og over 600 000 som er utsatt for passiv røyking.

Velferdsutvalget undrer seg hvor vi ellers i samfunnet aksepterer så mange dødsfall på grunn av tobakk- og alkohol skader uten at det det gjøres noe mer kraftfullt. Dødstallene er dessuten bare toppen av isfjellet av medisinske skader på den som drikker, og skader som påføres andre som familie, barn og venner, og sosialt i jobbsammenheng og i fritid, såkalt skade på tredjeperson.

En annen viktig grunn er at alkohol- og tobakksindustrien stadig legger press på ulike arenaer for å fremme sin sak for å redusere begrensninger på distribusjon og salg av alkohol og tobakk. Det er flere eksempler på saker som utkjempes i rettssystemet både i Norden og i verden ellers: i USA kjemper myndighetene for å få lov til å kreve at tobakkspakkene utstyres med bilder av skadene som oppstår ved røyking, i Australia har myndighetene nettopp vunnet en sak ved at røykpakkene skal være nøytrale og med en beskrivelse av skadevirkningene av tobakk, og i Norge har myndighetene krevet at all tobakk skal oppbevares utenfor synsvidde i butikken og uten reklame, noe tobakksindustrien forsøker å motstride. Det er også et økende press på mer alkoholreklame, og mer skjult reklame i form av produktplassering, og for eksempel vin- og øl spalter i aviser og tidsskrifter. Myndigheten i Norge tapte kampen mot rusbrus, som myndighetene ville forby solgt i matvarehandelen.

Velferdsutvalget er kjent med at en gruppe internasjonalt anerkjente rusmiddelforskere har oppsummert den omfattende internasjonale kunnskapen om effekten av ulike alkoholpolitiske virkemidler i boka "Alkohol, ingen vanlig vare", som først kom ut i 2003, som nå er utgitt i 2. utgave, (Babor et al., 2003, 2010). Forskergruppen har gått gjennom den stadig mer omfattende internasjonale forskningen om, og i hvilken grad, ulike alkoholpolitiske strategier og tiltak kan bidra til å redusere omfanget av helsemessige og sosiale problemer knyttet til alkoholkonsum. Velferdsutvalget vil understreke at denne internasjonale forskergruppen gjennom konsensus har konkludert med at alkoholavgifter og begrensninger i serveringstider og antall salgs- og skjenkesteder er effektive virkemidler for å redusere alkoholrelaterte skadevirkninger. Det samme gjelder også for håndhevelse av minstealder for kjøp av alkohol og tiltak mot promillekjøring, særlig når sannsynligheten for pågripelse øker. Likeledes viser Velferdsutvalget til at håndhevelse av minstealder for kjøp av alkohol også er effektivt. Velferdsutvalget vil peke på at til sammen betyr dette i klartekst at det er solid forskningsmessig fundament for den mest restriktive alkoholpolitikken i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland.

På befolkningsnivå er Velferdsutvalget kjent med at betydningen av behandling er relativt begrenset i forhold til bruk av andre strategier og tiltak, ettersom effekten kommer et fåtall til gode, (Babor et al., 2010). Omfattende forskning viser at kartlegging og begrenset rådgivning av pasienter med risikofylt alkoholkonsum kan redusere disse pasientenes alkoholinntak. Til sammenlikning kan behandling av alkoholproblemer være effektivt, men er gjerne kostbart å iverksette og opprettholde. Det betyr likevel ikke at behandling av alkoholmisbruk og avhengighet ikke er viktig for den enkelte som strever med alkoholen, og er særlig viktig for å forebygge skade på tredjeperson som barn og familie.

Spørsmålet Velferdsutvalget stiller seg er hva som må gjøres for å friske opp interessen for å bry seg om problemene med alkohol i hele tiltakskjeden, fra politiske beslutningstakere via nasjonale myndigheter, til lokalsamfunn, frivillige organisasjoner og til enkeltmennesket. Nordisk råd har med dette utvalgsforslaget fra Velferdsutvalget vist at man på politisk plan i Nordisk råd har forstått betydningen av å ha en dynamisk og aktiv alkoholpolitikk ved å sette det på dagsorden i rådet.

Den nordiske velferdsmodellen er etter hvert velkjent også utenfor Nordens grenser. Det er en tradisjon i Norden med et finmasket sosialt samfunnsmessig nettverk, og tiltak for å regulere det som er man vet er til skade for enkeltindivider og/eller samfunnet. Distribusjon, salg og bruk av alkohol og tobakk er derfor strengt regulert i de fleste nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland. Det er ingen tvil om at skadevirkningene som følge av alkohol og tobakk representerer både et stort samfunnsproblem og en alvorlig trussel mot folkehelsa. World Economic

Forum uttalt I 2010 at ikke-smittsomme sykdommer som følger av alkoholbruk og røyking er en del av, er en trussel, ikke bare mot helsen, men også mot utvikling og vekst globalt sett.
Ikke-smittsomme sykdommer står for 63 prosent av alle dødsfall, og er de mest dødelige av alle sykdommer.

Global strategi for å redusere den skadelige bruken av alkohol

Velferdsutvalget er kjent med at alkohol er en av de viktigste årsakene til uførhet, sykdom og død i et globalt folkehelseperspektiv. Alkohol er årsak til ca. fire prosent av dødsfallene på verdensbasis, og årsak til 4,65 prosent av den globale sykdomsbyrden i form av tapte friske leveår. I 2004 er det beregnet at på verdensbasis døde rundt 2.5 millioner mennesker av alkoholrelaterte skader, inkludert 320 000 unge mennesker mellom 15- 29 år. Minst 15,3 millioner mennesker har misbrukslidelser, (WHO, 2010).

Velferdsutvalget vil peke på at det er lett å se at konsensusen om virkningen av de alkoholpolitiske tiltakene, (Babor et al., 2010) henger godt sammen med tiltakene som er foreslått av WHO i deres globale alkoholstrategi, (*WHO, Global strategy to reduce harmful use of alcohol, 2010*).

Velferdsutvalget ser at utviklingen av holdninger i alkoholpolitikken viser at det er behov for å aktualisere og forsterke kunnskapen om alkoholens virkninger både blant beslutningstakere og befolkningen.

I WHOs nye globale alkoholstrategi (2010) er *"Leadership, awareness and commitment"* (1), uttrykt som det første området i strategien. De 9 andre strategiene på nasjonalt nivå er: tiltak i helsetjenesten (2), tiltak på kommunenivå (3), tiltak mot fyllekjøring (4), tiltak for å redusere tilgjengelighet av alkoholholdige drikkevarer (5), prispolitikk (6), regler for markedsføring av alkoholholdige varer (7), tiltak for å redusere negative konsekvenser av drikking og alkoholforgiftning (8), redusering av følgen av bruk av ikke-registrert alkohol (9), og måle og overvåke alkoholkonsum (10).

Velferdsutvalget støtter denne strategien med at arbeidet må begynne med innsikt om alkoholkonsumpsjonens konsekvenser for at det skal bli meningsfullt og viktig å opprettholde de alkoholpolitiske virkemidlene, og forsterke dem ved å innføre nye tiltak i alkoholpolitikken i Norden.

Velferdsutvalget ser at alkohol- og tobakksindustrien er et globalt problem og at det fordrer at mer ressurssterke land har en solidarisk tilnærming til problematikken ved å bruke sine nasjonale samarbeidsorgan for å påvirke prosesser i en positiv retning gjennom FN og WHO. Velferdsutvalget mener derfor at implementeringen av den globale strategien til WHO vil kreve samarbeid med medlemsstater, engasjement sammen med internasjonale utviklingspartnere, det sivile samfunn og privat sektor, så vel som representanter for folkehelse og forskningsinstitusjoner.

På denne bakgrunnen anbefaler Velferdsutvalget at:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å øke Nordisk samarbeid med FN, WHO og EU om Nordiske, europeiske og globale tiltak for å styrke folkehelsen gjennom forebygging av alkohol og tobakksskader

å utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner, jamfør FN,

WHO, og EUs arbeid

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Norden

Det er et tankekors for Velferdsutvalget at alkohol og tobakk sannsynligvis ikke ville blitt tillatt brukt i de nordiske landene hvis de var nye varer på markedet og hvis skaderisikoen og kostnadene for samfunn og individet var kjent.

Totalkonsummodellen

Velferdsutvalget viser til at alkoholpolitikken i de nordiske landene i stor grad bygger på totalkonsummodellen. Ifølge denne kan man begrense alkoholskadene gjennom å holde nede totalkonsumet ved hjelp av begrenset tilgjengelighet og høye alkoholavgifter. Resultater fra forskning tyder på at en gitt økning i konsum leder til en større økning av alkoholskader i de nordiske landene enn i Syd-Europa, (Babor et al., 2010). Det tyder på at risikoen for somatiske skader ikke bare avhenger av mengde alkohol, men at også drikkemønsteret spiller inn.

Velferdsutvalget peker på at det er forskjeller i alkoholpolitikken i Norden. I Norge er tiltakene kraftige og restriktive, men det finnes også strømninger i befolkningen som vil lette på regelverket i spørsmål som gårdssalg og åpningstider for restauranter og barer. Danmark har den mest liberale alkohollovgivningen i Norden, men det har lenge pågått en debatt om problemene og noen innstramningstiltak er innført. I Finland har den politiske støtten til tiltak i alkoholpolitikken ikke vært stabil i de senere år, men erfaringene etter skattesenkningen i 2004 har økt støtten til noe mer restriktive tiltak. På Island har regjeringsskiftet etter den finansielle krisen ført til skjerping av lovgivningen. Sverige har tradisjonelt hatt en restriktiv alkoholpolitikk, som er noe liberalisert etter EU-medlemskapet.

Det mest akutte problemet i alkoholpolitikken i Sverige er det opinionstrykket som finnes for gårdssalg og internetthandel, der den svenske regjeringen har valgt å ikke tillate gårdssalg, men åpner for nettsalg av alkoholholdige varer fra Systembolaget, på samme måte som det norske Vinmonopolet har gjort i flere år.

Velferdsutvalget er kjent med at inntaket av alkohol i de nordiske landene er konsentrert rundt helger, og får da ofte preg av fyll. I Syd-Europa er konsumet mer integrert i hverdagslivet, det skjer ofte i sammenheng med måltider, og er dermed jevnere fordelt.

Et spørsmål Velferdsutvalget stiller seg er om alkohol er farligere i Norden enn i land med andre drikkemønster? Velferdsutvalget peker på at de fleste nordiske landene har lykkes i å holde totalinntaket av alkohol på et relativt lavt nivå gjennom en restriktiv alkoholpolitikk. Det har imidlertid skjedd en utjevning i løpet av de siste tiårene siden konsumet i Syd-Europa stadig har gått ned, mens det har økt i Norden, (Norström, 2002).

En undersøkelse gjort av det finske Folkehelseinstituttet (2011), viser at finlendere drikker mest i Norden. I Finland var alkohol ansvarlig for 17 prosent av alle dødsfall blant menn i alderen 15 til 64 år (Kuussaari, 2005). Hver finlender over 15 år drakk gjennomsnittlig 12,5 liter sprit i fjor. Til sammenlikning drikker nordmenn ikke halvparten så mye, cirka seks liter alkohol per år. Alkoholkonsumet i Norge er fortsatt lavest i Vest-Europa. Bare muslimske land har lavere forbruk.

Sammenlignet med andre europeiske land legger det danske folkehelseinstituttet listen for hva som er skadelig alkoholforbruk svært høyt. Sundhedsstyrelsen i Danmark (2011) gir råd om at kvinner som drikker over 14 enheter med alkohol, og menn som drikker 21 enheter utsetter seg for fare for alkoholskader, mens et risikofritt nivå er anbefalt å være 7 enheter for kvinner og 14 for menn. Likevel drikker hver femte danske, ca. 860 000 personer, mer enn det som er anbefalt fra danske

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

myndigheter. Det vanlige er at det er lavinntektsgrupper som er overrepresentert, men når det kommer til alkohol, er det faktisk mange med høy utdannelse som er i den farligste delen av skalaen.

Ifølge danske myndigheter koster danskenes alkoholforbruk hvert år samfunnet rundt 10 milliarder danske kroner.

Disse tallene står noe i kontrast til tall fra Norge der beregninger av de alkoholrelaterte skadene koster samfunnet 18 milliarder kroner per år.

Når danskene drikker mer enn nordmenn, men utgiftene til de alkoholrelaterte skadene er nesten dobbelt så store i Norge enn i Danmark, kan det tyde på ulike måter å beregne skadene av alkoholbruken.

En av årsakene til at alkoholkonsumpsjonen har minsket blant ungdom i Norden, er foreslått å være den økende dataspillingen. En undersøkelse som gir en viss støtte for dette resonnementet er en spørreundersøkelse fra den svenske Ungdomsstyrelsen fra 2005, der ungdom mellom 13 og 20 år som ofte spilte dataspill, drakk alkohol sjeldnere enn de som bare spilte sporadisk. Blant de høyaktive spillerne oppgav 28 prosent at de drakk alkohol noen ganger i uken eller noen ganger i måneden, mens 49 prosent av de som spilte dataspill sporadisk drakk alkohol like ofte.

Det er litt ulike nivå av reguleringer i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland. Norge, Sverige og Island har de mest omfattende reguleringer av salg og bruk av alkohol og tobakk, Finland er i en mellomstilling, og Danmark har den mest liberale lovgivning i forhold til alkohol og tobakk.

Velferdsutvalget viser til at grunntanken med den nordiske tradisjonelle alkoholpolitikken i tillegg til hensyn til folkehelsen, er å holde markedsøkonomiens krefter borte fra salget av alkohol, dvs. i første omgang konkurranse og interesse for økt avkastning. Danmark er et unntak, som tidlig valgte en annen vei i alkoholpolitikken med skatteøkninger som det viktigste og dominerende instrument i den danske alkoholpolitikken.

I og med at alkohol ikke er en vanlig vare der økt konsumpsjon innebærer større velstand og et bedre liv, mener Velferdsutvalget at dette er en innsiktsfull og konsekvent retning som har gitt gode resultater for å kontrollere alkoholkonsumpsjonen. Alkoholmonopolet er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å nå målet med alkoholpolitikken, som er å begrense alkoholkonsumpsjonen for å redusere skadevirkningene av alkoholkonsum.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* styrke evidensbaserte tiltak i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland for å redusere alkoholkonsumpsjonene og skadene av alkohol

EU/EØS-medlemskapets betydning
Innsikten i, grunnen for og effektene av monopolenes eksistens er gradvis redusert i de nordiske landene, særlig etter EØS-avtalen og EU-medlemskapet for de nordiske landene med krav om å avskaffe både import- og partihandelsmonopolene (grossistleddet). Men Velferdsutvalget vil understreke at detaljhandelsmonopolene (butikkleddet) i Norge, Sverige, Finland og Island fremdeles er veldig kraftfulle instrumenter som forener beskyttelse av folkehelsen med god service og folkelig støtte til bruk av dette virkemidlet i alkoholpolitikken.

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Velferdsutvalget viser til en gjennomgang gjort på oppdrag av det amerikanske helsedepartementet av de vitenskapelige studier som er gjort på effekten av å avskaffe detaljhandelsmonopolet, viser at salget øker med 44 prosent som gjennomsnitt, (Hahn, et al. 2012). En modellering av effektene av å avskaffe Systembolagets monopol i Sverige er beregnet til en økning av forbruket på 38 prosent, (Norström et al., 2010). Å få til like store reduksjoner i alkoholkonsumpsjonen som man får med
alkoholmonopol, for eksempel gjennom skatteøkninger, er svært vanskelig. Det er derfor veldig viktig å beskytte alkoholmonopolene som finnes i de nordiske landene. Ettersom detaljhandelsmonopolet ble godkjent av EU-domstolen i 1997, kommer den største trusselen i dag fra gårdssalg og fordekt detaljsalg og formidling ved hjelp av såkalt salg på distanse og internettsalg.

Nordisk alkoholpolitisk plan
Velferdsutvalget viser til den nordiske alkoholpolitiske planen med mandat fra helse-og sosialministrene i Norden fra 2004. Utviklingen nå viser at det er krefter både fra den internasjonale tobakks- og alkoholindustrien så vel som lokale bønder som vil ha gårdssalg av alkohol, som alle vil uthule deler av de alkoholpolitiske tiltakene i de nordiske landene. Velferdsutvalget ber derfor ministerrådet om å lage en revidert alkoholpolitisk plan innen 2014.

En systematisk oversikt over de effektive alkoholpolitiske tiltakene i følge alkoholforskningen ble publisert i Lancet. (Anderson et al., 2009) oppgav følgende områder til å være de mest effektive for å redusere alkoholskader og alkoholrelaterte problemer:

- Alkoholskatter som regelmessig forhøyes i takt med inflasjonen
- Statlig detaljhandelsmonopol
- Aldersgrenser
- Begrenset tilgjengelighet i form av begrenset antall utsalgssteder og begrensning i åpningstider
- Forbud mot direkte og indirekte markedsføring
- Grenser for promillekjøring på 0,5 eller 0,2, og synlige, tilfeldige kontroller
- Rådgivning i primærhelsetjenesten og støtte i form av mer intensiv behandling for avhengige.

Velferdsutvalget viser til at det viktigste er altså å holde fast ved og bevare de gamle, velkjente alkoholpolitiske tiltakene, og å forsterke effekten av dem. Men nye tider krever også nye tiltak. Politikken for kontroll med alkoholen på nasjonalt og lokalt nivå, har kommet under økende press på grunn av konflikt med den internasjonale handelspolitikken, som gjerne betrakter alkoholholdige drikkevarer som ordinære varer, i likhet med melk og brød. Alkohol betraktes som en viktig vare når det gjelder forretningsmuligheter og jobber i detaljhandelen samt hotell- og restaurantbransjen.

I de senere år har det internasjonale alkoholmarkedet blitt dominert av noen få store selskaper. I 2005 ble 60 prosent av alt kommersielt brygget øl i verden produsert av globale selskaper, hvorav 44 prosent av de fire største: Inbev, Anheuser Busch, SABMiller og Heineken. En lignende utvikling har skjedd i brennevinsbransjen, hvor Diageo og Pernod Ricard nå styrer noen av verdens ledende merker. Disse selskapenes størrelse og lønnsomhet styrker den integrerte markedsføringen på globalt nivå. Størrelsen gjør det også mulig å benytte betydelige ressurser direkte eller indirekte til å fremme bransjens politiske interesser. Denne utviklingen utfordrer folkehelsesektoren og myndigheter til å svare med nasjonale og globale folkehelsestrategier for å begrense de helsemessige og sosiale konsekvensene av det ekspanderende globale markedet for alkoholholdige

drikkevarer.

Når alkohol betraktes som en ordinær vare, hemmer disse avtalene ofte alkoholkontrollpolitikken. Med økende vektlegging av frihandel og frie markeder, har internasjonale organisasjoner som EU presset på for å oppheve statlige alkoholmonopol og andre tilgjengelighetsrestriksjoner på alkohol, og stridigheter om handelsavtaler har resultert i nedsatte skatter og ulike former for økt tilgjengelighet. Virkningene av de internasjonale handelsavtalene kan likevel ikke alene klandres for mangel på effektiv alkoholkontrollpolitikk på nasjonalt nivå. Selv om handelsavtaler legger bånd på hvordan innenlandske regelverk utarbeides, tillater de også at myndighetene treffer spesielle tiltak for å beskytte miljøet og menneskers helse. Innsigelser mot restriksjoner på tilgjengelighet og markedsføring av alkohol er imøtegått ved at restriksjonene er begrunnet som både nødvendige og veltilpassete for å oppnå klart definerte mål for regjeringers helsepolitikk. Restriktiv politikk har likevel ofte sider som beskytter lokale økonomiske interesser, noe som kan gjøre den vanskelig å forsvare. Velferdsutvalget mener at overveielser vedrørende alkohol og folkehelse bør ha forrang fremfor frihandelsinteresser på internasjonalt nivå.

Velferdsutvalget mener at det er på tide å revidere den alkoholpolitiske handlingsplanen fra 2004, og foreslår at Nordisk ministerråd tar initiativ til å sette i gang et arbeid for å lage en ny nordisk alkoholpolitisk plan 2014-2020.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* sette ned en ny arbeidsgruppe med representasjon fra alle de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland for å utarbeide et underlagsdokument til MR-S med anbefalinger og tiltak om en ny strategi; om en bærekraftig alkohol og tobakkspolitikk i Norden 2014-2020. Arbeidsgruppen skal se på relevansen av de tiltakene som forskere anbefaler er mest effektive for å redusere alkoholrelaterte problemer

Strategier og tiltak for å redusere alkoholrelaterte problemer

Regulering av pris og tilgjengelighet på alkohol

Velferdsutvalget ser at regulering av pris og tilgjengelighet på alkohol er effektivt for å begrense alkoholrelaterte skader og problemer. Det er omfattende empirisk støtte for at det er en klar sammenheng mellom prisen på en vare og etterspørselen av varen. Tilsvarende gjelder for sammenhengen mellom tilgjengeligheten til, og etterspørselen av en vare, (Babor et al., 2010). En nylig publisert oversiktsstudie presenterte resultater fra 112 publiserte studier om sammenhengen mellom pris og alkoholsalg og viste at disse studiene entydig fant en negativ sammenheng mellom pris og salg. Med andre ord: dersom alkoholprisen går opp, vil salget gå ned, og når prisen går ned, vil salget gå opp, (Wagenaar, Salois, & Komro, 2009). Tilsvarende sammenhenger er også blitt avdekket i studier av andre avhengighetsskapende varer, herunder tobakk og heroin, (Grossman, 2005).

Dette betyr at regulering av pris og tilgjengelighet gjennom politiske virkemidler kan være effektivt for å endre etterspørselen av en vare i en ønsket retning. Når det gjelder avhengighetsskapende varer, som tobakk og alkohol, er det imidlertid mange som tror at avhengige brukere ikke responderer på slike reguleringer av pris og tilgjengelighet, og at de skaffer seg varen (nesten) uansett pris og tilgjengelighetskostnader. Det er derfor av særlig interesse å belyse betydningen av pris- og tilgjengelighetsreguleringer av avhengighetsskapende varer, både med

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

hensyn til den samlete etterspørselen etter varen, og med hensyn til etterspørselen blant de som er avhengige eller har et særlig høyt konsum, (Rossow, Pape og Baklien, 2010).

Regulering av alkoholtilgjengelighet
Restriksjoner på alkoholtilgjengelighet fokuserer på regulering av steder, tider og kontekster hvor forbrukerne kan skaffe seg alkohol, og omfatter så vel delvis som fullstendig forbud mot alkoholsalg. Det er store variasjoner i reguleringen av alkoholtilgjengelighet. Velferdsutvalget peker på at forskning viser klart at konsumet og de alkoholrelaterte problemene øker med økende alkoholtilgjengelighet, uansett om det er gjennom kommersielle eller sosiale kilder. Når tilgjengeligheten derimot reduseres, avtar alkoholbruken og de relaterte problemene. Dette er best vist i studier av endringer i tilgjengelighet i detaljutsalg, herunder reduksjon i salgstider og begrensning i antall salgs- og skjenkesteder. Velferdsutvalget understreker at konsekvent håndhevelse av regelverket er viktig for effekt av tiltakene.

Velferdsutvalget ser at regulering av tilgjengeligheten av alkohol har betydelig effekt. Kostnaden ved å innskrenke alkoholtilgjengeligheten er lav sammenlignet med kostnadene ved de helsemessige konsekvensene av alkoholbruk. Men Velferdsutvalget er samtidig kjent med at tilgjengelighetsbegrensning har også noen uheldige konsekvenser, deriblant et økt illegalt marked (f.eks. hjemmeproduksjon og ulovlig import).

Når myndighetene eier utsalgsstedene for alkohol (alkoholmonopol), kan regulering av alkoholtilgjengeligheten skje på omfattende vis. Det er godt grunnlag for å hevde at statlige monopol for salg av alkohol begrenser alkoholkonsumet og alkoholrelaterte problemer, og at opphevelse av slike monopol kan øke det totale alkoholkonsumet. Privatisering fører til flere utsalgssteder, utvidede salgstider og redusert håndhevelse av forbud mot salg til mindreårige. Danmark som har valgt denne modellen i sin alkoholpolitikk, har utfordringer på disse områdene.

Velferdsutvalget viser videre til at de kommersielle aktivitetene som øker salg og konsumpsjon, for eksempel markedsføring i butikk med reklameplakater, vareplassering, pristilbud osv., unngås gjennom monopolene, som ikke har profittinteresse og dermed ingen interesse for å drive opp salget, og dermed ikke bruker slike metoder som er kjent fra dagligvarehandelen.

Regulering av pris gjennom avgifter
En annen type virkemiddel for å begrense totalforbruket av alkohol er å holde høye priser gjennom skattlegging av produktene. Velferdsutvalget viser til at dette tradisjonelt har blitt gjort i de nordiske landene, og mange økonometriske undersøkelser viser at dette er effektivt, (Österberg 1995, Babor et al., 2010).

Men bruken av dette virkemidlet har klare begrensninger. Etter at Sverige og Finland ble med i EU ble det et stadig sterkere press på alkoholprisene fra andre deler av det indre marked der prisene var langt lavere. Så lenge de nordiske landene kunne opprettholde visse kvoter for skattefri import av alkohol ved reiser, var det til en viss grad mulig i stå imot presset, men da alle restriksjonene i EU falt bort fra 2004 ble dette mye vanskeligere.

Danmark satte ned avgiftene på brennevin med 45 prosent fra oktober 2003, og fra mars 2004 reduserte Finland avgiftene på brennevin med 44 prosent, hetvin med 40 prosent, vanlig vin med 10 prosent og øl med 32 prosent. Sverige har også gjort noen tilpasninger, bl.a. en 39 prosent reduksjon av ølavgiften i 1997 og en 19 prosent reduksjon i vinavgiften i

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

2001, men har ellers i stor grad holdt stand mot prispresset fra de andre EU-landene. Også Norge har merket presset, særlig i form av grensehandel, og har redusert alkoholavgiftene. De største reduksjonene har vært for hetvin der avgiften ble redusert med 46 prosent i 2000 på grunn av en omlegging i skattereglene, og for brennevin der avgiftene ble redusert med til sammen 25 prosent i toårsperioden 2002 og 2003.

I Sverige har man sluttet å høye alkoholavgiftene på midten av 1990-tallet. Det har ført til at realprisen på alkohol er minsket samtidig med at den disponible inntekten har økt. Siden Norge har høyere alkoholavgifter, fører det til at grensehandelen med alkohol er mer lønnsom enn hvis Sverige hadde regulert alkoholavgiften etter prisveksten.

Sårbare grupper påvirkes også
Det er verdt å merke seg at særlig sårbare grupper som ungdom og alkoholavhengige også responderer på prisendringer og drikker mindre når prisene går opp, og vice versa, (Cook & Moore, 2002). De nevnte studiene av avgiftsendringer har til dels vist relativt større endringer i skader og problemer som er forbundet med alkoholmisbruk enn i alkoholkonsumet. Dette tilsier at oppfatningen om at alkoholprisene ikke påvirker konsumet hos misbrukere er feilaktig, og indikerer snarere tvert om at bruk av alkoholavgifter også kan være et viktig virkemiddel for å begrenset konsumet blant alkoholmisbrukere.

I tillegg til bruk av avgifter kan myndighetene også regulere alkoholprisene gjennom andre virkemidler som for eksempel fastsettelse av minimumspriser og begrensning av rabatt- og tilbudsordninger. I den norske alkoholloven er det gitt forbud mot å selge alkohol med rabatt. Den internasjonale forskningslitteraturen omfatter få studier som har belyst effekten av dette, og studiene er av svak kvalitet (Babor, et al., 2010). Ett eksempel er en amerikansk studie som viste at beruselsesdrikking blant collegestudenter forekom i større grad der det var spesialtilbud og kvantumsrabatt på alkohol (Kuo, Wechsler, Greenberg, & Lee, 2003).

Aldersgrense
Heving av minimumsalderen for alkoholkjøp resulterer i mindre alkoholsalg til unge mennesker og færre problemer. Velferdsutvalget viser til at det er godt dokumentert at endringer i aldersgrensen for kjøp av alkohol har betydelig effekt på så vel trafikkdødsfall som andre skader.

I Norge er aldersgrensen 18 år for å få kjøpt øl, vin og rusbrus, og 20 år for kjøp av brennevin. Sammenliknet med sør- og mellomeuropeiske land er aldersgrensen i Norge høy, men den tilsvarer (omtrent) aldersgrensen i flere andre nordiske land og er lavere enn i USA. Flere studier har vist at mindreårig ungdom likevel får kjøpt alkohol både i butikker, på skjenkesteder og på Vinmonopolet, (Buvik & Baklien, 2006; Rossow, Pape, & Storvoll, 2005).

ESPAD-undersøkelsen (2012) - en stor sammenliknende undersøkelse av alkohol-, tobakk- og narkotikabruk blant 15-16-åringer i over 30 europeiske land - viste at danske ungdommer lå på Europatoppen i alkoholkonsum. Kit Broholm fra Sunhedstyrelsen tror at tilgangen på alkohol bidrar til et massivt gruppepress om at man på videregående skole skal drikke hvis det er fest. Mads Koch Hansen i den danske legeforeningen peker på at danske ungdommer har europarekord i å drikke seg fulle.

At aldersgrensen er av betydning, viser erfaringer fra Danmark der aldersgrense for kjøp av alkohol i butikk ble fjernet i 1970 og så innført igjen i 1998. Bakgrunnen for at man da innførte 15 års aldersgrense var dels en bekymring for ungdoms bruk av rusbrus (alcopops), og dels at den

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

første Spørreundersøkelser blant 11-17-åringer viste at alkoholkonsum og alkoholberuselse gikk noe ned etter at aldersgrensen ble innført, først og fremst blant ungdom under 15 år, men også blant de over, (Møller, 2002).

Funnene ble fortolket dit hen at innføringen av aldersgrense hadde en effekt på alkoholkonsum blant mindreårig ungdom, og at den offentlige debatten knyttet til innføringen av aldersgrense trolig også bevirket mer restriktive holdninger blant foreldre og derigjennom påvirket konsumet blant ungdom over 15 år.

Velferdsutvalget peker på at det er åpenbart at betydningen av aldersgrense er avhengig av hvordan, og i hvilken grad denne håndheves. Velferdsutvalget mener derfor at myndighetene i de nordiske land må vurdere tiltak for at aldersgrensen skal fungere slik den er tenkt, som er å begrense alkoholbruken blant unge.

Promillegrenser
Velferdsutvalget peker på at Norge var det første landet i verden som innførte en lovlig promillegrense på 0,05 prosent i 1936. Etter Sverige senket den lovlige grensen fra 0,05 til 0,02 i 1990, økte presset for en tilsvarende senkning i Norge, og i 2001 ble promillegrensen i Norge satt til 0,02 prosent.

Promillegrenser i trafikken:

Finland[1]:	Bil:	0.5 promille
	Båt:	1.0 promille
	Yrkesfartøy:	0.5 promille
	Luftfartøy:	0.5 promille
	Tog:	0.5 promille
Norge[2]:	Bil:	0.2 promille
	Yrkessjåfør:	0.0 promille
	Båt (småbåt):	0.8 promille
	Båt over 15 m:	0.2 promille
	Yrkesfartøy:	0.5 promille
	Luftfartøy:	0.5 promille
	Tog:	0.5 promille
Danmark[3]:	Bil:	0.5 promille
	Fartøy	0.5 promille
	(fritidsfartøy er unntatt)	
Sverige[4]:	Bil:	0.2 promille
	Fartøy:	0.2 promille
	(minst 15 knop eller minst 10 meter),	
Island[5]:	Bil:	0.5 promille

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i de nordiske landene, Færøyene, Grønland og Åland

---

[1] Kilde Straffeloven 19.12.1889/39, 23 kap §§ 5-7

[2] Kilde: (SOU 2006:12 Rattfylleri och sjöfylleri

[3] Lov om sikkerhed til søs

[4] Kilde: Sjölag 1994:1009

[5] Kilde bil: WHOs database: European Information System on Alcohol and Health (EISAH

Alkolås
En alkolås er en elektronisk innretning som gjør det umulig å starte bilen dersom føreren er påvirket av alkohol.

Velferdsutvalget har merket seg at Frankrike innførte alkohollås på alle motordrevne kjøretøy utenom scooter og moped fra 1. juli 2012. Det er påbudt med et alkometer av godkjent type i alle kjøretøyer som er omfattet av loven, som omfatter alle som kjører på franske veier, også biler som er registrert utenfor Frankrike. Meningen er at hvis man er i tvil om sin promille, så skal man skal kunne teste seg selv før man setter bilen i gang. Bilister, som blir stoppet uten et alkometer vil få en bot på 11 euro. I Frankrike er grensen for å kjøre med alkohol i blodet på 0,5 promille. Man kan kjøpe billige engangs alkometre (éthylotest) til 1-2 euro per stykk på bensinstasjoner, supermarkeder og apotek. De er holdbare i to år, men kan kun brukes én gang.

Vinteren 1999 startet man i Sverige en prøveordning med frivillig bruk av alkolås for promilledømte. De dømte fikk tilbud om å beholde førerkortet mot at det ble installert alkolås i bilen og at de deltok i et to-årig oppfølgingsprogram. Ordningen var i starten begrenset til privatbilister i tre fylker, men ble i 2003 utvidet til hele landet og alle førerkortklasser bortsett fra den for motorsykkel. Promillekjøring er i Sverige som i Norge en av de viktigste årsakene til ulykker i trafikken. Alkolås er et effektivt tiltak for å hindre at promilledømte på nytt kjører i beruset tilstand. Det viser en evaluering som Transportøkonomisk Institutt (TØI) i Norge har utført på oppdrag fra det svenske Vägverket. Ifølge rapporten har den svenske forsøksordningen ført til en langvarig effekt med mindre promillekjøring og trafikkulykker blant deltakerne.

Velferdsutvalget ser at det er mulig å tenke tilsvarende for båter med en viss motorkraft, selv om det må utredes hvilke konsekvenser en slik ordning vil ha. Det er tilsvarende viktig å sikre at de som kjører sjøgående fartøyer ikke kjører med promille over promillegrensen.

Velferdsutvalget mener at det er aktuelt å vurdere tilsvarende ordning med alkolås for alle kjøretøyer for de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland. Det svenske Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF) har fått med seg Rikspolisstyrelsen, som har gitt grønt lys for å sette i gang et tiltak i form av automatiske bommer med alkolås på alle svenske fergeavkjørsler.

I Sverige ruller 3,3 millioner kjøretøy av fergene årlig. På sikt skal alle gjennom kontrollene. På denne måten vil det totale antall blåsetester i Sverige dobles i forhold til dagens kontroller. Kun et fåtall av dagens tester gjøres på fergeleier, men erfaringen viser at det i slike kontroller stoppes dobbelt så mange ruspåvirkede som ellers i trafikkbildet.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å innføre alkolås for yrkessjåfører i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland samt for personer som er dømt for promillekjøring og utrede en innføring av alkolås i alle typer kjøretøyer som et alkoholpolitisk tiltak

Restriksjoner på markedsføring
Markedsføring av alkohol er verdensomspennende. Velferdsutvalget er kjent med at mange land er nå gjenstand for mengder av sofistikert markedsføring som man ikke har sett tidligere, både gjennom tradisjonelle medier som TV, radio og presse, nye medier som internett og mobiltelefoner, sponsoravtaler og direkte markedsføring, inkludert

merkevarer og utstilling på salgssteder.
Velferdsutvalget peker på at forskning viser at unge menneskers eksponering for alkoholmarkedsføring fremskynder drikkedebuten og øker alkoholinntaket hos dem som allerede drikker.

Lovgivning som legger restriksjoner på alkoholreklame er et veletablert forebyggende tiltak som benyttes av myndigheter mange steder i verden, til tross for motstand fra alkoholbransjen. Velferdsutvalget viser til at mange reklameforbud i flere nordiske land imidlertid er delvise; f eks kun vært anvendt på brennevin eller på bestemte TV-tider, og de har kun dekket noen av de mediene hvor markedsføringen gjøres. Disse forbudene fungerer ofte side om side med bransjens egne regler, som spesifiserer innholdet i, eller de tillatte formene for, alkoholreklame.

Velferdsutvalget viser til en dom i norsk høyesterett i Pedicel-saken (som utgir bladet Vinforum), som hadde klaget på forbudet mot alkoholreklame er i strid med EØS-reglene. I dommen, som Pedicel tapte, blir det påpekt at i tillegg til direkte virkning av et reklameforbud, kommer imidlertid den mer indirekte effekten. Fra dommen vises det til en betenkning fra førsteamanuensis Bendik M. Samuelsen og stipendiat Lars Erling Olsen, der det heter; "I tillegg er det et vesentlig argument at en eventuell aksept av reklame for alkohol fra myndighetene vil kunne virke som en betydelig signaleffekt om samfunnets aksept av drikking og drikkekultur. En slik aksept vil i seg selv kunne ha betydning for påvirkningen av konsum utover reklamens egeneffekt."

Tilsvarende sammenheng er påpekt i EF-kommisjonens forslag til tobakksdirektiv fra 2001 (COM 22001), der et eksempel fra Storbritannia blir brukt for å forklare betydningen av den indirekte effekten av reklame for tobakk. 2/3 av alle voksne som røyker sier at de vil gjerne slutte å røyke, men halvparten av dem sier at det kan ikke være så farlig å røyke, så lenge myndighetene tillater alkoholreklame.

Velferdsutvalget understreker at eksponering for markedsføring har betydning for alkoholforbruket, og ønsker og sette spørsmålet om regulering av reklamen høyt på den politiske dagsorden. Høybråten, stortingsrepresentant for Kristelig folkeparti har nylig hatt en interpellasjon i Stortinget om det norske unntaket av alkoholreklame i EØS-avtalen. EU-kommisjonen har nå uttrykt at den ikke vil gå inn for å forlenge det norske unntaket fra alkoholreklame. Saken er ikke avgjort og norske myndigheter arbeider konsekvent for å beholde reklameforbud mot alkohol.

Velferdsutvalget merker seg at både Norge, Sverige og Frankrike har restriktive lover mot markedsføring av alkoholholdige produkter.

Selvregulering ved hjelp av bransjens egne regler ser ikke ut til å forhindre den typen markedsføring som har virkning på unge mennesker. Forbrukerombudsmannen i Danmark meldte at Dansk Ungdomsferie ApS fikk en bot på 55.000 DDK i 2011 for sin markedsføring av oppfordring til alkoholinntak, som var rettet blant annet mot unge under 18 år. Dommen er den første på sitt område i Danmark, som slår fast at alkohol ikke hører hjemme i reklame rettet mot de yngste forbrukere.

Velferdsutvalget peker på at forskning som viser effekten av den nåværende mengden markedsføring på rekruttering av stordrikkere blant unge, tyder på at det er behov for å vurdere et totalforbud av alkoholmarkedsføring rettet mot unge. Velferdsutvalget viser til at selv om forskningsgrunnlaget er begrenset, er det sannsynlig at et totalforbud mot all slags markedsføring vil kunne ha en virkning på alkoholkonsumet blant unge mennesker, spesielt hvis omdirigeringen av reklamemidlene til andre kanaler stanses.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å vurdere innføring av et totalforbud mot reklame og markedsføring for alkohol rettet mot unge i de nordiske land og Færøyene, Grønland

Informasjonstiltak og holdningsskapende strategier
Informasjonstiltak og holdningsskapende strategier er et av de vanligste tiltakene som blir iverksatt av myndigheter og frivillige organisasjoner for å forebygge alkoholrelaterte problemer. Noen skolebaserte programmer for opplæring om alkohol har vist seg å øke kunnskapen om alkohol og endre holdningene til den, men drikkeadferden forblir oftest upåvirket. Velferdsutvalget peker på at alkoholindustrien tilbyr informasjon til blant annet skoler. Her vil Velferdsutvalget understreke viktigheten av at informasjon som skal brukes i undervisning må være kvalitetssikret av rette offentlige helsemyndigheter. Velferdsutvalget mener at det er viktig at myndighetene ikke inngår i samarbeid med alkohol- eller tobakksindustrien, selv om det tilsynelatende ikke er om alkohol eller tobakk direkte. Et bånd mellom myndighetene og tobakks- og alkoholindustrien kan svekke effekten av de forebyggende tiltakene.

Velferdsutvalget peker på at forskning viser at det er minimal effekt av holdningsskapende kampanjer, og virkningene er som regel beskjedne og kortvarige, (Babor et al., 2010).

Velferdsutvalget kjenner til at de beste effektene har man sett i forbindelse med programmer rettet mot høyrisikogrupper, en tilnærmingsmåte som er beslektet med kartlegging og tidlig intervensjon. Velferdsutvalget ser at informasjonstiltak og holdningsskapende strategier synes å ha liten effekt. Et fokus utelukkende på å informere og overbevise den enkelte om å forandre sin drikkeadferd uten å forandre de bredere omgivelsene, kan dermed ikke regnes som en effektiv strategi.

Alkoholrelaterte skader og problemer
Kroniske sykdommer diskuteres ikke bare av WHO, men også av FN, Verdensbanken, *World Economisk Forum* og OECD. *World Economic Forum* klassifiserte kroniske sykdommer som et av de største globale truslene i sin risikorapport 2010, som fokuserer på livsstilskader i et langsiktig perspektiv (*Global Risks 2010, World Economic Forum*). FN holdt en generalforsamling i fjor om dette spørsmålet.

WHO arbeider på sin side med standarder og mål for det globale arbeidet mot kroniske sykdommer. Alkoholindustrien arbeider hardt for sine markedsandeler og motarbeider reduksjon i alkoholkonsumpsjonen som mål i WHOs forslag til FN.

De kroniske sykdommene kan for en stor del unngås gjennom å unnvike de fire hovedsakelige livsstilsfaktorene som er årsaken til dem: tobakk, alkohol, mangel på fysisk aktivitet og dårlig kosthold. Alkoholen er den nest største kreftårsaken etter tobakk, som forårsaker 18 prosent av alle dødsfall som skyldes kreft, (IARC, *Attributable Causes Of Cancer In France In The Year 2000*).

Velferdsutvalget merker seg tall fra Vårt land (Norge) om at nordmenn vet minst i Europa om alkoholens skadevirkninger. Bare en av tre nordmenn har fått med seg at alkohol øker faren for hjerte-og karsykdommer. Kun av en av fem vet at alkoholbruk kan føre til kreft. Velferdsutvalget mener dette tyder på at det er viktig med generell folkeopplysning om

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

skadevirkninger av alkoholbruk, gjerne så tidlig som mulig, for eksempel gjennom undervisning i skolen.

Kroniske sykdommer og skader
Velferdsutvalget vil peke på at hjerte-karsykdommer, brystkreft, tuberkulose, trafikkulykker, skrumplever og selvmord er blant de viktigste alkoholrelaterte skadene på individnivå. Samlet sett står ulykker, selvmord og vold for den største delen av sykdomsbyrden som kan tilskrives alkohol. Alkoholforbruket er også en risikofaktor for en lang rekke sosiale problemer. Velferdsutvalget vil også understreke at alkoholforbruk kan ha negative konsekvenser for andre personer enn den som drikker ved blant annet alkoholrelatert kriminalitet, vold i hjemmet, familieproblemer, trafikkulykker og problemer på arbeidsplassen. Selv om det finnes belegg for en direkte årsakssammenheng mellom alkoholforbruk og vold, er forholdet mer komplekst når det gjelder problemer som skilsmisse, barnemishandling og problemer i arbeidslivet.

Velferdsutvalget ser at det er godt dokumentert at det er en sammenheng mellom hvor stort alkoholkonsumet i befolkningen er og hvor omfattende de alkoholrelaterte problemene er (Babor, et al., 2010). Når alkoholprisene har betydning for etterspørselen av alkohol, kan man derfor forvente en sammenheng mellom alkoholpriser og omfang av alkoholrelaterte problemer. En rekke studier finner også nettopp en slik sammenheng, (Chaloupka, Grossman, & Saffer, 2002; Wagenaar, et al., 2009), og har vist at en økning i alkoholprisene er forbundet med en nedgang i bl.a. promillekjøring og trafikkulykker, skrumpleverdødelighet, selvmord og volds- og vinningskriminalitet.

Alkohol og eldre
Velferdsutvalget peker på at befolkningen i de nordiske landene eldes. I Norden vil cirka 30 prosent av befolkningen bestå av personer på 65+, mens cirka 10 prosent vil være over 80+ i 2028 (Eldre, alkohol og legemiddelbruk, Frydenlund, 2011). I Norge vil hver femte nordmann om et par tiår være 65+, og dette antallet ventes å stige til om lag hver fjerde nordmann i 2050. Velferdsutvalget viser til at økningen skyldes forlenget levealder og lavere fødselstall.

Velferdsutvalget merker seg at det samtidig de siste tiårene skjedd store forandringer innenfor alkoholpolitikken i forhold til pris og tilgjengelighet. I en helseundersøkelse av eldre (60 +) og alkohol (HUNT, Støver et al., 2012), vises det til at eldre lever lenger og også har en større økonomisk frihet enn før, og er blitt et eget markedssegment for de som selger alkohol, og med det vil sannsynligheten for storforbruk og helseskader også øke. Til tross for at det synes å være en økende interesse for eldres rusbruk, er forskningen som er gjort på området svært begrenset. I mange av alkoholundersøkelsene av befolkningen som er gjort i Norden, er ikke engang de eldre blitt inkludert . Noen få nordiske studier er gjennomført, men det mangler sammenlignende studier, og det mangler også studier som ser på eldres alkoholbruk kombinert med medisinbruk.

I HUNT-undersøkelsen (Støver et al., 2012) pekes det på at det er flere grunner til at dette feltet bør satses på i fremtiden. En ser at det er en mangel på kunnskap om sosiale effekter og helseeffekter av alkoholbruk hos eldre både i de nordiske landene og resten av Europa. En økning i alkoholbruk og økningen i andelen eldre, sannsynliggjør at samfunnet vil få større utfordringer med dette i årene som kommer. Fremover vil det være viktig med egen forskning på alkoholbruk blant eldre. Velferdsutvalget merker seg at HUNT-undersøkelsen anbefaler at det bør fokuseres på utvikling og validering av screeninginstrument som er spesielt tilpasset eldre. Det understrekes at helsevesenet vil få store utfordringer med hensyn til kartlegging og oppdaging av alkoholproblemer, og kunnskap om alkoholbruk hos eldre bør i større grad

inn i utdanning av helsepersonell.
Velferdsutvalget merker seg at det altså er grunnlag for å anta at tiltak som fører til høye priser kan være effektivt for å forebygge alkoholproblemer. Velferdsutvalget viser til at alkoholavgifter er det vanligst brukte alkoholpolitiske virkemiddelet for å påvirke alkoholprisene.

Skadevirkningen øker i takt med avgiftslette
Velferdsutvalget viser til at brennevinsavgiftene i Danmark ble redusert med 45 prosent høsten 2003 for å motvirke turistimport fra andre EU-land. Salget av brennevin i Danmark økte betydelig etter avgiftsnedsettelsen ved at omsetningen siste kvartal 2003 var 41 % høyere enn i tilsvarende periode året tidligere. Samtidig var det en jevn nedgang i ølsalget i Danmark, og det samlete alkoholsalget fortsatte også den nedadgående trenden som hadde startet på slutten av 1990-tallet. Selv om data fra spørreundersøkelsen i den danske befolkningen ikke viste noen endringer idet selvrapportert alkoholkonsum eller alkoholrelaterte problemer etter avgiftsreduksjonen, er det et tydelig eksempel på at avgiftspolitikken styrer forbruket. Men selv om totalkonsumet ikke steg, viste data fra akuttmottakene i Danmark at det var en økning i omfanget av akutt alkoholforgiftning blant ungdom i tilknytning til avgiftsnedsettelsen på brennevin, (Bloomfield, Rossow, & Norström, 2009).

Videre viser Velferdsutvalget at også Finland reduserte alkoholavgiftene i 2004. Bakgrunnen var at man ønsket å motvirke turistimport fra blant annet Estland. Avgiftsreduksjonen i Finland var størst for brennevin (44 %), noe mindre for øl (32 %) og minst for vin (10 %).

Alkoholsalget økte i 2004 med 17 % for brennevin og fem % for øl, mens vinsalget ikke ble påvirket. I alt økte alkoholsalget i Finland med syv % i 2004. Man fant også en klar økning i omfanget av alkoholrelaterte dødsfall, alkoholrelaterte sykdommer og alkoholforgiftning, arrestasjoner for offentlig beruselse og promillekjøring i tiden etter endringene i 2004. Parallelt med avgiftsreduksjonen og det økte alkoholsalget i Finland skjedde det også en økning i det uregistrerte alkoholkonsumet som følge av turistimport fra Estland. Økningene i omfanget av de alkoholrelaterte problemene kan altså ikke bare tilskrives avgiftsnedsettelsen, men også den økte grensehandelen med alkohol, (Mäkelä & Österberg, 2009).

Alkohol og vold
Velferdsutvalget vil peke på at det er en forbindelse mellom alkohol og vold. En stor del av mishandlingen begås av berusede personer. Tidsserieanalyser viser en tydelig sammenheng mellom alkoholsalget og voldskriminalitet, men sammenhengen er kompleks. Det er for eksempel ingen sammenheng som viser at land med høy alkoholkonsumpsjon har flere voldstilfeller enn land med lavere alkoholkonsumpsjon. Det er også sånn at mange voldstilfeller begås uten alkoholbruk og de fleste tilfeller av alkoholkonsumpsjon fører ikke til vold. Forskning viser at mennesker som er påvirket av alkohol tyr til vold i situasjoner som er preget av frustrasjon og stress. Alkohol er i hovedsak en utløsende faktor, men er ikke er den eneste forklaringsfaktoren til voldshandlinger. Den har heller en betydning for forståelsen av hvorfor voldskriminaliteten endrer seg over tid, (Lenke, 1990).

Alkoholfaktorens betydning er best dokumentert for trafikkulykker, men den er også dokumentert for andre typer ulykker, som for eksempel fall og drukning, (Med Norström, 2005). Koblingen mellom alkohol og selvmord indikeres av et flertall studier som viser en forhøyet selvmordsrisiko blant alkoholmisbrukere (Rossow, 1996).

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å styrke evidensbasert forskning i Norden rundt tobakk og alkoholbruk og kroniske sykdommer, kreft og livsstilssykdommer

Alkoholkostnader for samfunnet, arbeidsliv og næringsliv
Velferdsutvalget peker på at ulike vurderinger av alkoholens samfunnskostnader gir ulike resultater. I rapporten *Alcohol in Europe*, som er skrevet på oppdrag av EU-kommisjonen, hevdes det at den beste beregningen er 1,3 prosent av BNP. For Sverige tilsvarer det drygt 45 milliarder kroner i 2011 års nivå. Andre beregninger ligger på mellom 20 – 158 milliarder kroner for Sverige.

I den svenske Missbruksutredningen (SOU 2011:6) anslås det at bare de 68 000 misbrukerne som har størst behov for hjelp koster samfunnet hele 66 milliarder svenske kroner. Hver person beregnet å føre til kostnader på 940 000 svenske kroner per år, 214 000 for kommunen, 115 000 for fylkeskommunen, 164 000 for rettsvesenet og 447 000 i produksjonstap.

Velferdsutvalget merker seg at det ikke bare er de tyngste misbrukerne som forårsaker kostnader. Innvirkning på arbeidsliv og produktivitet er også stor, blant annet gjennom sykefravær og gjennom redusert produktivitet hos personer som er på jobb. Thor Norström (2006) anslo at en økning av alkoholkonsumpsjonen med en liter er forbundet med en økning i sykefraværet på 11 prosent for menn og seks prosent for kvinner. En liknende norsk studie gav samme resultat for menn, (Norström og Moan, 2009).

Velferdsutvalget merker seg at effekten av redusert produktivitet på arbeidet er like stor eller større enn sykefraværet, (*Scientific Opinion of the Science Group of the European Alcohol and Health Forum, 2011*). Velferdsutvalget vil påpeke at det dermed virker som om næringslivet bærer en stor det av alkoholkonsumpsjonens konsekvenser. Velferdsutvalget mener at denne kunnskapen vil kunne bidra til større interesse fra arbeidsgiversiden for alkoholpolitiske tiltak, ikke bare i arbeidslivet, men i samfunnet generelt.

Velferdsutvalget merker seg at rapporten: «Rus og voksenbefolkningen - tidlig intervensjon ut fra et arbeidslivsperspektiv»i Norge, (Cecilie Schoug, 2011), anbefaler at det blir arbeidet videre med at i et forebyggingsperspektiv vil arbeidslivet være tjent med å fokusere på å nå de «større massene» av arbeidstakere. Tidlig intervensjon på arbeidsplassen forutsetter at ledelsen og HMS-virksomheten er proaktive i det rusforebyggende arbeidet, og at de får effektive strategier og modeller for selektive intervensjoner i arbeidslivet. Slik Velferdsutvalget ser det, er forankring på arbeidsplassenhelt avgjørende for å nå konkrete resultater med å redusere alkoholforbruket blant medarbeidere.

Velferdsutvalget ser en mulighet for å stimulere til at Nordisk råd og Nordisk ministerråd kan gå i dialog med de største nordiske bedrifter for å se om det er grobunn for å få til et samarbeid innenfor arbeidsliv og helse, og se om det er aksept for om større nordiske bedrifter offentlig kan støtte den nordiske modellens tiltak innenfor alkoholpolitikken. Det ville kunne gi positive signaler ut over Nordens grenser, og vise at nordiske bedrifter tar sitt sosiale ansvar overfor bruk av alkohol i arbeidslivet.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å stimulere til en aktiv dialog med de største nordiske bedriftene om kunnskapen om kostnadene forbundet med alkohol- og tobakk, og bidra til å forsterke deres støtte til den Nordiske modellen for alkoholpolitiske tiltak

Alkoholens virkning på tredjeperson
Velferdsutvalget viser til at alkoholens rolle i forhold til skader på tredjeperson er mindre utforsket enn den medisinske, men det vi vet er at den er mye større en tobakkens og minst like stor som alkoholens medisinske skader på konsumenten selv.

Velferdsutvalget viser til at en vurdering av skadevirkningen i Storbritannina av et antall narkotiske preparater, tobakk og alkohol, førte til at alkohol ble bedømt som mest skadelig av alle substansene. Det kan være vanskelig å sammenlikne legale og illegale substanser, men alkohol ble vurdert til å ha nesten tre ganger så store skadevirkninger som tobakk, begge to legale stoffer. Skadevirkningene fra alkohol på andre enn konsumenten selv ble vurdert til å være nesten dobbelt så store som tobakkens totale skadevirkninger, (Nutt et al., Lancet 2010).

Det svenske Folkhälsoinstitutet har beregnet at rundt 385 000 barn lever i familier med missbrukeradferd, (Barn i familjer med alkohol och narkotikaproblem, R 2008:28).

Velferdsutvalget peker på at Sosialstyrelsen i Sverige skriver i en rapport fra 2009 om barn og unge i familier med misbruk, at det mangler kunnskap om barn og unge som lever med misbruksproblem. I samme rapport blir det uttrykt at av antallet kvinner som begynte misbrukerbehandling i løpet av 2008 var det 21 prosent som levde med barn, sammenlignet med 13 prosent av mennene. Halvparten av kvinnene som hadde barn var aleneforsørger, mens menn med barn oftest var samboere.

Velferdsutvalget merker seg at forskning om barn og unge som lever i familier med et misbrukerforhold og da særlig med fokus på familier med et alkoholmisbruk ikke har vært nok prioritert. Velferdsutvalget ser det som særdeles viktig at oppvekstsvilkårene til disse barn og unges livskvalitet og utviklingsmuligheter, kartlegges med tanke på videre konsekvenser.

I år 2008 jobbet Velferdsutvalget med hovedtemaet; Hvordan krenkede barn blir syke voksne. Krenkede barn er i stor grad de voksne behandlingssystemet møter, (Kirkengen, 2009). Under denne prosessen kom det tydelig frem at barn og unge, som lever under slike krenkede forhold med mulighet for psykiske og fysiske overgrep og opplevelse av vold i nære relasjoner, kan bli merket av dette senere i livet gjennom manglende skolegang, dårlig tilknytning til arbeidslivet, kriminalitet, eget misbruk, utvikling av psykisk og fysiske problemer og annet. I hjem hvor rusmiddelmisbruk dominerer, kan det være vanskelig å skape et sensitivt samspill og en trygg, gjensidig tilknytningsprosess mellom barn og foreldre, noe som anses som grunnleggende viktig for utviklingen av psykiske, sosiale og kognitive ferdigheter (Fonagy et al., 2002; Killen, 2003; Schore, 2001). Jo lengre barnet eksponeres for foreldrenes rusmiddelmisbruk og jo flere familiemedlemmer som har rusmiddelproblemer, jo større vil risikoen være for at barnet opplever negative konsekvenser (Burke et al., 2006; Hussong et al., 2008).

Velferdsutvalget peker på at det altså er klart at både et langvarig høyt alkoholkonsum og episoder med sterk beruselse øker risikoen for ulike negative konsekvenser for barn og unge.
Det samme vil være gyldig for barn som eksponeres for narkotikabruk, (Rossow et al., 2009).

Det er en stor forskningsbasert kunnskap om skader og lidelser hos barn som kan relateres til foreldres rusmiddelmisbruk. Epidemiologiske studier viser at omfanget av barn som blir berørt er stort, og skadene viser seg blant annet gjennom kliniske undersøkelser som følger barn over tid. Det pekes på at Velferdsutvalget har et forslag som handler om ADHD, der alkohol er en faktor som kan være en medvirkende årsak, (A1551/Velferd: Om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden).

I Norge, som i mange andre land, er det satset tungt på informasjon om skadevirkningene av alkoholbruk under graviditet, som et viktig forebyggende tiltak. Vi står overfor en stor utfordring når det gjelder å tidlig identifisere barn som lever under oppvekstforhold preget av rusmiddelmisbruk. To rapporter fra Statens Institutt for Rusmiddelforskning (SIRUS), (Solbakken & Lauritzen, 2006; Solbakken et al., 2005) beskriver betydningen av dette, og gir forslag til modeller for å nå ulike risikogrupper. Velferdsutvalget merker seg at Frankrike har valgt å merke vinflasker med advarsel overfor kvinner som er gravide.

I Norge ble det før sommeren 2012 lagt frem en Stortingsmelding om barn som vokser opp med alkoholmissbrukende foreldre, "Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk", Stortingsmelding Nr.: 53/2012. En sterk regjeringssatsning pågår for å samordne tidlig intervensjon for barn av foreldre med rusmiddelmisbruk, psykiske lidelser og somatiske sykdom. Som vist er rusmiddelmisbruk del av en ofte vanskelig livssituasjon slik at forebygging av skader og vansker hos barn som blir berørt i stor grad må foregå gjennom generelle helse- og sosialpolitiske virkemidler.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å styrke evidensbasert forskning i Norden om barn og unge som vokser opp med en eller flere omsorgspersoner som har et alvorlig alkoholmisbruk

Gårdssalg
Velferdsutvalget merker seg at gårdssalg av alkoholholdig drikke sammen med spørsmålet om denne formen for detaljhandel og formidling gjennom distansehandel, er de viktigste utfordringene innenfor det alkoholpolitiske området. Dette ble bekreftet av Vinmonopolets leder, Kai G. Henriksen i møte med Velferdsutvalget i januar 2012.

Konsekvensene for detaljhandelsmonopolet er store hvis gårdshandel blir tillatt. Velferdsutvalget viser til at alle partier i Sverige sier at de ikke ønsker gårdssalg hvis det risikerer alkoholmonopolet. To svenske utredninger har kommet fram til at gårdssalg, det vil si der svenske produsenter på landsbygden har rett til å selge sitt alkoholholdige produkt direkte til konsumenten, er diskriminerende og strider mot EU-retten. Velferdsutvalget viser til at kommisjonen sier åpent at det samme gjelder for salg av gårdslikører i Finland, og vil også gjelde for frukt- og bærvinssalget i Finland.

Velferdsutvalget understreker at den svenske Justitiekansleren mener at EU-domstolen kan komme til å prøve hele den svenske alkohollovgivningen, og at resultatet kan bli at den underkjennes EU-rettslig. Velferdsutvalget peker på at de folkehelsemessige konsekvensene av gårdssalg av alkohol med stor sannsynlighet vil bli veldig store.

Internetthandel
Velferdsutvalget er kjent med at da det ble åpnet for privat import av

alkoholholdig drikke i svensk lovgivning etter at Sverige tapte i Rosengren-saken i EU-domstolen, etablerte det seg et stort antall kommersielle virksomheter som har som mål å selge alkoholholdig drikke i Sverige. Visse av dem har en omfattende virksomhet i Sverige, mens andre selger alkohol som kan hentes i matforretningen. Velferdsutvalget peker på at dersom disse virksomhetene får fortsette, kan de få en så stor omfatning at de utgjøre en reell trussel mot den svenske detaljhandelens eksistens, og dermed også påvirke detaljhandelsmonopolene i de andre nordiske landene. Salget har økt eksponentielt, og det foregår mye aktivitet for å øke salget ved blant annen service til konsumentene, evenementer, vinsmaking (med påfølgende muligheter til å kjøpe alkohol), abonnementer (ferdigkomponerte varer), varetilbud, nyhetsbrev m.m. Reklamen i både nye og tradisjonelle medier øker, i form av annonser, direktereklame m.m.

Velferdsutvalget peker på at man nå kan bestille alkohol direkte via mobiltelefon, gjennom sosiale medier og i forum på internett. Velferdsutvalget viser til at både Finland og Norge har utarbeidet tydeligere regler enn Sverige når det gjelder internetthandel med alkohol. I Norge kreves det, etter endringen i alkoholloven i 2009, registrering av transportør av privatimportert alkohol. Transportøren skal være uavhengig av selgeren og får ikke ha faste leveringssteder. I Finland har man tydeliggjort mot formidling av alkohol i sin alkohollov. Alkoholen må også være betalt før den passerer Finlands grense og transporteres direkte til kunden. Det er også regler om at det ikke er tillatt å levere alkoholholdige drikker sammen med matvarer hjem til kunden.

Velferdsutvalget vil understreke at dersom det etableres en kanal for salg og markedsføring av alkoholholdig drikke til konsumenter utenfor alkoholmonopolet i Norge, Sverige, Finland eller Island, kan det føre til at selve spørsmålet om monopol på detaljhandel av alkohol blir tatt opp til vurdering av EU-domstolen. Konsekvensen av dette kan være at EU-domstolen kommer fram til at det ikke lenger er en sammenhengende og systematisk alkoholpolitikk for å beskytte folkehelsen mot alkoholens skadevirkninger. En fellende dom kan føre til at Sverige må endre sin lovgivning i tråd med EU-retten, og alkoholmonopolet står dermed for fall.

Økt grensehandel
Velferdsutvalget mener at det ikke er tvil om at handelen med alkohol over grensene i EU har økt kraftig. Det er et handelspolitisk problem for de landene i EU som ønsker å beholde høye avgifter som et alkoholpolitisk virkemiddel. Det er tillatt å ta med seg alkohol for to års forbruk over grensene i EU-landene. Norge, som ikke er medlem av EU, har iflg. EØS-avtalen rett til å ha restriksjoner på de reisendes import av alkohol, og det er tillatt med kun små kvantum. Det betyr at norske alkoholprodusenter er beskyttet av restriksjoner på import av alkohol fra andre land, men er samtidig hemmet ved at de ikke har lov til å markedsføre sine produkter i Norge. Alkoholreklamen kommer til Norge indirekte gjennom fjernsyn som er produsert utenfor grensene og gjennom internasjonale aviser og tidsskrift, samtidig som de ikke har noen kanal å markedsføre sine produkter i.

Tax-free
Velferdsutvalget viser til at EU har som grunnprinsipp at det ikke skal være taxfree salg av alkohol ved avreise eller ankomst noe land i den europeiske unionen. Prinsippet i EU er at punktskatter skal betales i det landet alkoholen konsumeres i, men det er enda unntatt fra prinsippet om konsumpsjonslandet. Det som kan motivere et begrenset taxfree salg, er tanken om at kontrollen blir mindre krevende om en viss kvote er akseptert av de reisende.
Velferdsutvalget er kjent med at erfaringer fra Norge viser at mengden alkohol som omsettes gjennom taxfreeordningen er problematisk rent

alkoholpolitisk, og at det finnes grunner for å ikke tillate taxfree salg. Det er motsetningsfylt at Norge, som har den strengeste alkohollovgivningen i Norden, samtidig har et betydelig salg av taxfree alkoholholdige varer. Hovedflyplassen i Oslo har innført tilbud om kjøp av taxfree alkohol og tobakk etter at flyet er landet i Norge.

Velferdsutvalget mener at hvert land og selvstyrende område i Norden bør ha rett til å sette egne nivåer på lovgivning som skal virke beskyttende for folkehelsen som alkoholskatten er et tilfelle av. Det er rimelig at prinsippet om at beskatning i konsumpsjonslandet opprettholdes.

Velferdsutvalget merker seg at partiet Venstre i Norge i valgprogrammet for 2013 har forslag om å avvikle taxfreeordningen (05.09.12)

Velferdsutvalget peker på at ordningen med tilbud om "kjøp tre og få fjerde flasken gratis", er særlig et problem i Danmark, men det gjelder også for ferger mellom Sverige og Finland. Her mener Velferdsutvalget at det må det utredes hvilke lovregler som gjelder i form av nasjonal og internasjonal lovgivning.

Transparens og lobbyvirksomhet
Det er klart at både tobakksindustrien og alkoholindustrien representerer en tung lobbyaktør både på internasjonalt, nordisk og nasjonalt plan. Det ville være et framskritt å kunne følge denne lobbyvirksomheten for å kunne bidra til motargumentasjon for å ivareta folkehelsen i de nordiske landene. Det er ikke lett å se hvordan man skulle kunne få til en transparens i forhold til denne lobbyvirksomheten, som har som formål å redusere de politiske tiltakene i forhold til produksjon, distribusjon, salg og bruk av alkohol og tobakk i befolkningen. Velferdsutvalget vil utfordre ministerrådet til å foreslå en mulig måte man i de nordiske landene kan sikre seg innsyn i lobbyvirksomheten til de store multinasjonale selskapene.

Velferdsutvalget vil peke på at WHO advarer mot et samarbeid mellom myndighetene og representanter fra tobakk- og alkoholindustrien, selv på områder som tilsynelatende ikke handler direkte om alkohol eller tobakk.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* utrede hvordan man kan sikre offentlige innsyn i lobbyvirksomheten til de multinasjonale selskapene i de nordiske land

Forholdet mellom smugling og høye priser på alkohol.
Velferdsutvalget viser til at det argumenteres mot høye alkoholpriser og redusert tilgjengelighet, med at det fører til smugling og inntekter for organisert kriminelle nettverk. Velferdsutvalget er kjent med at den uregistrerte konsumpsjonen eksisterer, men denne delen er tatt med som estimat i alkoholstatistikken. Det er likevel slik at høye alkoholskatter reduserer alkoholkonsumpsjonen effektivt, samtidig som det øker skatteinntektene.

Det er også sånn at land med lave skattenivåer på alkohol, overraskende nok også har en høyere andel uregistrert salg og konsumpsjon av alkohol. Å redusere alkoholskatten vil altså ikke nødvendigs redusere smugling, man må øke kontrollvirksomheten gjennom tollvesen og politi. For tobakk er dette vel belyst, framfor alt i utviklingsland, der konklusjonen er at skattehøyninger er effektive både for å redusere konsumpsjonen og for å høye skatteinntektene. Den uregistrerte konsumpsjonen er første og fremst bestemt av nivået på kontrollen.

Det bekreftes av EU i boken: *"Tobacco or Health in the European Union"* som ble utgitt av den Europeiske Kommisjonen (2004).

Velferdsutvalget peker på at forholdet mellom skatt og smugling ikke er like godt undersøkt for alkohol som for tobakk, men i et underbilag til en forskningsrapport som er skrevet på oppdrag for den Europeiske Kommisjonen: *"The effects of tax changes on crossborder and other unrecorded consumption"*, (RAND, 2012), pekes det på at området ikke er tilstrekkelig belyst, men det er data som taler for at skatteøkninger er effektive for å redusere konsumpsjon og skader, selv om de kan forandre fordelingen mellom registrert og uregistrert alkoholkonsumpsjon.

Velferdsutvalget mener derfor at det er viktig å styrke innsatsen mot smugling og videresalg av smuglede varer med en prioritering av tollens og politiets arbeid, overfor storskala smugling, og også for småskala, frekvent smugling.

Den frie innførselen for privat bruk av alkohol er motivert innen EU av at grensekontrollene skal avskaffes. Velferdsutvalget ser at det er et lite holdbart argument, siden det ikke er tillatt å ta med mer tobakk enn for 1 måneds forbruk. Når det gjelder alkoholkvoten ligger den på to års forbruk, som er maksgrensen for lavrisikoforbruk over to år. Velferdsutvalget forstår at denne bestemmelsen er vanskelig å endre på, fordi det krever enstemmighet i EU-ministerrådet. Et tiltak som kan bidra til å redusere innførselen av alkohol mellom landene i EU, er å sette dette spørsmålet på dagsorden i alle EUs medlemsland for å senke de nivåene som kan innføres. Velferdsutvalget peker på at dette er et område de nordiske sosialministrene kunne gå sammen å jobbe forenet om. Velferdsutvalget peker samtidig på at det er mulig å vurdere tiltak for å ta bort muligheten forbrukere har til å innføre den to-årige kvoten mer enn en gang i en to-årsperiode. De som innfører alkohol flere ganger i denne perioden kan tiltales for smugling, eller betale skatter og avgifter for den mengden som overskrider det tillatte volumet alkohol som kan innføres i løpet av to år.

3. Bakgrunn Tobakk

Velferdsutvalget peker på at tobakk er den eneste vare som selges lovlig som kan skade alle som utsettes for den og dreper halvparten av dem som røyker. Tobakk er vanlig i hele verden, på grunn av lave priser, verdensomspennende aggressiv markedsføring, manglende oppmerksomhet rundt farene forbundet med røyking og inkonsekvente politiske tiltak for å motvirke røyking.

Tobakk, en skadelig vare

Tobakksprodukter er produkter som helt eller delvis er laget av tobakksblader som råmateriale, som skal røykes, suget på, tygget eller gjennom snusing. Velferdsutvalget er kjent med at hovedingrediensen i tobakk er nikotin som er et avhengighetsskapende stoff. Nikotin tas hurtig opp i lungene og gir biologisk målbare effekter innen bare noen sekunder etter det er inhalert. Det fremkaller positive belønningseffekter i hjernens belønningssystem og aktiverer også "alarmsystemet", noe som gir økt våkenhet. Abstinens, det vil si når nikotin uteblir hos nikotinavhengige, kan føre til problemer med å håndtere situasjoner, aggressivitet, spenning, uro og konsentrasjonsvansker.

Velferdsutvalget peker på at sigarettrøyk inneholder 4 000 helseskadelige kjemiske stoffer, hvorav mange er farlig for helsen (WHO). Røykingen har skadelige effekter overalt der innåndingsluften passerer og dit blodet strømmer, det vil dermed si i stort sett alle kroppens organsystemer. Alle organsystemer i kroppen skades av tobakksrøyking, og alle som røyker skades, og halvparten av alle som røyker dør tidligere enn forventet.

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Velferdsutvalget viser til at røyking øker risikoen for over 50 ulike sykdommer, deriblant de store folkesykdommene; hjerteinfarkt og andre karsykdommer, kreft (lungekreft med mer) og lungesykdommen KOLS. I tillegg er røyking forbundet med økt risiko for en rekke andre sykdommer.

Til tross for dette er røyking vanlig verden over. Hvor skadelig røyk er, avhenger selvsagt av hvor mye røyk en person utsetter seg for (røyker selv), eller utsettes for (passiv røyking, skade på tredjeperson). Fordi det er avstand på flere år mellom det at folk starter å røyke, til de får helseproblemer som følge av røykingen, har epidemien med tobakksrelaterte sykdommer og død bare så vidt begynt.

Passiv røyking dreper også
Velferdsutvalget understreker at passiv røyking i hjemmet, på restauranter, kontorer eller andre lukkede områder fører til samme type skade som aktiv røyking. Det er ikke noe nivå av passiv røyking som er sikkert mot skader, selv kortvarig eksponering kan for eksempel framprovosere sterkere og hyppigere anfall hos barn som allerede har astma, (*U.S. Department of Health and Human Services, USDHHS*, 2006).

Tobakk som inhaleres (hovedrøyk) forbrennes ved en høyere temperatur enn den som fyller rommet når sigaretten gløder (siderøyk). På grunn av dette har siderøyken en høyere konsentrasjon av partikler, noe som gjør den enda mer farlig enn den røyken som røykeren har inhalert. Passiv røyking er forbundet med både akutte besvær (i nesen, øyne, hals og luftveier) og med langvarig virkning på helsen (hjerteinfarkt, lungekreft, kreft i bihulene), (Centralforbundet för Narkotika- og Alkoholupplysning, CAN).

Passiv røyking øker risikoen for både lungekreft og hjerteinfarkt med 30 prosent, og KOLS med 40-80 prosent, sammenliknet med de som ikke ble utsatt for røyk, (Statens Folkhälsoinstitut, 2009a).

Velferdsutvalget merker seg at barn er særlig utsatt for de skadelige stoffene i sigarettrøyk. I tillegg til økt risiko for å få en rekke luftveissykdommer, er det også påvist at barn som blir utsatt for passiv røyking har høyere sannsynlighet for hyppige infeksjoner i mellomøret. Passiv røyking innebærer i tillegg økt risiko for krybbedød (USDHHS, 2006; Kvaavik (2011).

Tobakksindustrien
Velferdsutvalget viser til at tobakksindustrien inkluderer de som lager, importerer og distribuerer tobakksprodukter, og som har som mål å direkte eller indirekte å skape profitt på tobakksprodukter. Tobakksindustrien promoterer tobakk, selv om de i tiår har visst at både røyking og passiv røyking ødelegger folks helse. Selv om bransjen i 1954 lovet å undersøke og dele alle forskningsfunn med allmennheten, har tobakksindustrien skjult fakta for offentligheten og fortsetter å benekte virkningen tobakksprodukter har, for å beholde egen profitt og øke salget (WHO, 2012).

Velferdsutvalget er kjent med at det er mange måter tobakksindustrien forsøker å påvirke på, blant annet ved å forsøke å underminere anti-tobakkskampanjer. De har som mål å influere alle nivåer og sektorer til regjeringene så vel som NGO-grupper, inkludert den private sektor og det sivile samfunn. De forsøker å fremstå som uunnværlige bidragsytere til økonomisk og sosial velferd.

Velferdsutvalget peker på at WHO rapporterer at tobakksindustrien har ulike områder de forsøker å påvirke på:

- Manøvrerer for å kapre den politiske og juridiske prosessen. Det gjøres for eksempel gjennom lobbyvirksomhet for å markedsføre avgjørelser som gavner dem selv, men i skinn av at det gavner offentligheten. De utnytter hull i loven, krever en plass ved forhandlingsbordet hos myndigheter, fremmer frivillig regulering framfor lovgivning. En annen strategi er å gå i partnerskap med ulike departementer ved å finansiere felles prosjekter som for eksempel sportsevenementer for barn, støtte menneskerettigheter osv. Andre strategier inkluderer støtte til politiske kampanjer, støtter reguleringer som prioriterer handel framfor helse.
- Overdriver den økonomiske betydningen av tobakksindustrien. Tobakksindustrien overdriver deres betydning i form av sysselsetting, bidrag i form av skatt og andre økonomiske indikatorer for et lands økonomi. Informasjonen er ikke bare overdreven, men ignorerer den negative økonomiske virkningen av tobakk og røyking.
- Manipulering av opinionen for å framstå som respektable. Tobakksindustrien bruker store summer på å fremme sitt budskap ved hjelp av PR-firmaer.
- Fabrikkerer støtte gjennom frontgrupper. Slike frontgrupper er organisasjoner som ser ut til å ha allmenheten som sitt mål, men som egentlig gjør en jobb for en tredjepart (her tobakksindustrien) som de ikke avslører forbindelsen til.
- Diskreditering av forskningsresultater. Fordi det er en betydelig forskning som har vist at røyking og passiv røyk er skadelig, må tobakksindustrien diskreditere denne forskningen for å sikre svakere kontroll og lovgivning som ikke setter grenser for tobakksalget.
- Truer myndighetene med rettssaker. Det er oftere enn før rettssaker mot myndighetenes lover og regler når det gjelder tobakk, som tobakksindustrien står bak, men en hel armé av advokater som hjelp.

WHO

Velferdsutvalget er kjent med at røyking av tobakk er den ledende dødsårsaken globalt sett som kan forebygges. Tobakken dreper 6 millioner mennesker hvert år på grunn av kreft, hjertesykdom, lungesykdom, barnesykdommer mm. Det er flere enn alle som dør a tuberkulose, HIV/AIDS og malaria til sammen. Tobakk koster flere hundre billioner dollar i økonomisk tap verden over, (WHO, 2011).

I løpet av 21. århundre kan røyking drepe om mot åtte millioner mennesker årlig, hvis det ikke blir gjort vesentlig tiltak for å redusere tobakksbruken, (Chan, 2012).

Tobakk er den dødsårsaken i verden som lettest kan forebygges og unngås Velferdsutvalget peker på at vi har kunnskap om hva som kan dempe tobakkepidemien. WHO har laget *Framwork Convention on Tobacco Control (FCTC)* der 173 nasjoner pluss EU-landene har forpliktet seg til å arbeid sammen for å implementere konvensjonen. Velferdsutvalget merker seg at konvensjonen er ment å beskytte nålevende og fremtidige generasjoner fra helseplager, sosiale, miljømessige og økonomiske konsekvenser av røyking og det å være passivt utsatt for tobakksrøyk. "Tobakksepidemien er i sin helhet skapt av mennesker, og den kan snus ved hjelp av innsatser fra regjeringer og samfunnet", Dr. Margaret Chan (WHO, 2012).

WHO lanserte en plan i 2008 – *"MPower"*, som er seks tiltak som man vet virker forebyggende mot salg og bruk av tobakk:

- Økte priser og høyere avgifter

- Forbud mot markedsføring, kampanjer og sponsorvirksomhet for tobakk
- Beskyttelse mot passiv røyking
- Advarsler mot faren med tobakksrøyking
- Hjelp til de som vil slutte
- Monitorering av utviklingen og virkningen av disse tiltakene

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

WHO viser til at tobakksavgifter er den mest effektive måten å redusere tobakksbruken på, særlig blant unge mennesker og mennesker med lav inntekt. En avgiftsøkning på 10 prosent reduserer i følge WHO forbruket med fire prosent i høyinntektsland og opp til åtte prosent i middelinntektsland.

Ved hjelp av tiltak mot røyking er antallet mennesker som ble beskyttet mot passiv røyking steget fra 354 millioner mennesker i 2008 til 739 millioner mennesker i 2010.

Et omfattende forbud mot å markedsføre, lansering av kampanjer og sponsorvirksomhet relatert til tobakk og tobakksindustrien kan redusere tobakksalget gjennomsnittlig med syv prosent, og i noen land med så mye som 16 prosent, (WHO, 2008). Bare 19 land i verden har en omfattende lovgivning mot tobakksreklame, og kampanjer og sponsorvirksomhet relatert til tobakksindustrien.

Grafiske, groteske bilder av følgene av røyking på tobakkspakker og anti-røykekampanjer reduserer antallet barn som begynner og øker antallet voksne som slutter, (WHO, 2008). Også kampanjer i massemedia kan i følge WHO redusere tobakksbruken, influere beskyttelsen av ikke-røykere og overbevise unge mennesker om å slutte å røyke.

Norden
Velferdsutvalget merker seg at andelen dagligrøykere i Europa varierer, men i mange land røyker mer enn én av tre. Velferdsutvalget peker på at tall fra 2010 (WHO) viser at 24,9 prosent av den voksne befolkningen røyker, i Finland røyker 20 prosent, i Island røyker 17,3 prosent, og i Norge røyker 22 prosent av voksne kvinner og menn daglig. Sverige er blant de land i verdens som har lavest andel røykere i befolkningen. 13-15 prosent svensker til røyker daglig, og i tillegg kommer av-og-til-røykere.

Dette er tall fra WHOs helsedatabase for europeiske land fra 2010. Velferdsutvalget er glad for at antallet røykere i alle de nordiske land er synkende.

I Sverige er røyking mest vanlig blant arbeidere, folk med korttidsutdannede, de som er arbeidsløse, og blant personer som er sykemeldt eller har trygd. Blant de som ellers er sosialt utsatte i det svenske samfunnet (psykisk syke, alkohol- og narkotikaavhengige), er det dobbelt så vanlig å røyke som i befolkningen for øvrig. Det er flere kvinner enn menn som røyker, og majoriteten av de som røyker er i aldersgruppen 45-64 år, (Centralforbundet för Narkotika- og Alcoholupplysning, CAN). Tall fra Norge viser samme tendens av røyking som et klassedelt fenomen, (Lund and Lindbak, 2007; Vedøy, 2011).

Ungdom
Velferdsutvalget er kjent med at gjennomsnittstall fra WHOs internasjonale undersøkelse om helsevaner blant skolebarn viser at skolebarn i de fleste europeiske land begynner å røyke i alderen 11-13 år, og i 15-årsalderen er daglig røyking etablert hos 16-18 prosent, (HBSC-studien). Jo tidligere barna tar sin først sigarett, jo tidligere blir de dagligrøykere. I Nord- og Vest-Europa røyker jentene like ofte som eller oftere enn guttene.

Velferdsutvalget peker på at Sverige er det land i Norden som har den laveste andelen røykere blant ungdom. Blant 15-åringer røykte fire prosent av guttene og seks prosent av jentene daglig. I tillegg brukte 11 prosent av guttene og en prosent av jentene snus daglig, /HBSC-studien fra 2005-06, (Danielson 2006)). Snus er ikke tillatt solgt i EU, men Sverige har unntaksbestemmelse (Statens folkhälsoinstitut). Velferdsutvalget merker seg at ungdomsrøykingen i Sverige minsket markant fra 2010 til 2011 i både grunnskole og videregående skole i følge CANs målinger, men det er for tidlig å si om det er et trendbrudd. Vannpipe er blitt vanligere og er et ungdomsfenomen. Vannpipe røykes mer sporadisk, noen ganger per måned.

De fleste som røyker vil slutte
Minst 70 prosent av de voksne som røyker, vil slutte og nesten halvparten av dem som snuser. Omkring en tredjedel vil ha hjelp til å slutte. I både grunnskole og videregående skole ville 75-90 prosent av ungdommene slutte, hvorav en tredjedel umiddelbart, (Henriksen & Leifman, 2011).

Etniske forskjeller
Blant voksne innvandrere i Norge er det store kjønnsforskjeller i røykevaner. Det er svært få kvinner fra Pakistan, Sri Lanka og Vietnam som røyker, (Kumar m. fl., 2008). Blant menn født i Tyrkia, Iran, Vietnam og Pakistan er andelen røykere blant menn stor, men andelen røykere blant menn fra Sri Lanka er lavere enn blant norskfødte menn. Blant jenter med foreldre fra land med muslimsk majoritet er det færre som røyker enn blant dem med norsk bakgrunn. Blant gutter er bildet motsatt, (Grøtvedt m. fl., 2008).

Røyking, dårlig helse og død
Velferdsutvalget peker på at tobakk er en risikofaktor for seks av de åtte ledende dødsårsaker i verden i dag. WHO har beregnet at halvparten av røykerne dør tidligere enn de ville gjort som ikke-røykere. I den vestlige verden i dag er røyking den største enkeltårsaken til sykdom og tidlig død (Lopez et al., 2006).

Velferdsutvalget viser til at WHOs prosjekt "*Global Burden of Disease*" (GBD) har beregnet:

- hvor mange dødsfall som kan tilskrives bruk av de ulike substansene, og
- hvor mange friske leveår som går tapt på grunn av slik bruk, dvs. antall år som går tapt på grunn av for tidlig død og antall år folk lever med svekket helse.

I verden under ett, viste beregningene fra 2004 at røyking var den nest viktigste årsaken til død etter høyt blodtrykk. Alkoholbruk ble rangert som den åttende viktigste. Når det gjelder årsaken til tap av friske leveår, ble alkohol rangert som nummer tre etter underernæring og ubeskyttet sex. Tobakk ble rangert som nummer seks (WHO, 2009).

Samlet sett for alle høyinntektslandene ble røyking rangert som den viktigste risikofaktoren for både dødsfall og tap av friske leveår. Alkoholbruk ble rangert som nest viktigst for tap av friske leveår, og som nummer ni når det gjaldt dødsfall.

Velferdsutvalget peker på at tobakksbruk bidrar til klart flere dødsfall enn bruk av alkohol eller narkotika. De fleste dødsfall som skyldes røyking, skjer imidlertid i relativt høy alder, mens dødsfall og sykelighet på grunn av alkohol oftere rammer unge voksne. Alkoholbruk sto derfor for nesten like stort tap av friske leveår som det tobakksbruk gjorde. Narkotikabruk (og særlig injisering av opiater) er forbundet med høy sykelighet og dødelighet, men fordi narkotikabruk er så mye mindre utbredt i

befolkningen, bidro narkotikabruk i betydelig mindre grad til dødsfall og tap av friske leveår enn hva alkohol- og tobakksbruk gjorde (WHO, 2009).

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Estimert dødelighet på åtte millioner årlig fram mot 2030
Velferdsutvalget er kjent med at WHO har rapportert at det totale antallet tobakksrelaterte dødsfall er forventet å stige opp mot åtte millioner årlig fram mot 2030. Mens antallet røykerelaterte dødsfall er forventet å bli noe lavere i vestlige land som følge av nedgangen i andelen røykere i denne delen av verden, forventes det en fordobling i røykerelatert mortalitet i land med lavt eller middels inntektsnivå, når ettervirkningene av veksten i røyking vi har sett de seneste årene i disse områdene slår inn, (*Mathers & Loncar, 2006).*

Velferdsutvalget merker seg at i Sverige er det 6 400 personer hvert år som dør av sin egen røyking, og ytterligere 200 som dør av passiv røyking (CAN, Sverige). I Norge falt den beregnede andelen som årlig dør av røyking fra 6700 i 2003 til cirka 5100 menn og kvinner i 2009, noe som tilsvarer 13 prosent av alle dødsfall dette året. I gjennomsnitt taper hver person som dør av røyking 11 leveår.

Velferdsutvalget peker på at i tillegg til risiko for død, innebærer røyking risiko for å måtte leve mange år med dårlig helse. En dansk undersøkelse viste at røykere i gjennomsnitt har fem - syv flere år med opplevd dårlig helse sammenlignet med ikke-røykere, (Brønnum-Hansen & Juel, 2001). Amerikanske undersøkelser har vist at røykere oftere er borte fra jobben enn ikke-røykere, og når de blir syke bruker de lengre tid på å bli friske. Røykere går oftere til legen, de blir oftere innlagt på sykehus og de har lengre liggetid når de blir innlagt sammenlignet med personer som ikke røyker, (USDHHS, 2004). I tillegg til de belastningene dette innebærer for røykerne selv, koster sykdom forårsaket av tobakksbruk som følge av dette samfunnet store summer hvert år.

Snus
Velferdsutvalget peker på at snus ikke gir de samme helseskadene som røyking, men gir minst like sterk nikotinavhengighet. Velferdsutvalget merker seg at mens andelen røykere i vestlige land har gått betydelig ned de seneste årene, har bruken av snus økt. Det er publisert flere kunnskapsoppsummeringer om risiko for helseskader ved bruk av snus, både i Norge, (Dybing et al., 2005) og internasjonalt, (Cogiliano, 2004; *Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks* (SCENIHR), 2008; Royal College of Physicians (RCP,) 2007). Disse konkluderer med at bruken av snus ikke innebærer økt risiko for lungekreft eller andre av de lungerelaterte sykdommene som røyking disponerer for, og det er heller ikke påvist økt risiko for hjerte- og karsykdommer. Det er imidlertid påvist en sammenheng mellom bruk av snus og kreft i bukspyttkjertelen og kreft i spiserøret. Velferdsutvalget ser at risikoen er likevel klart mindre enn for røyking. Det er også vist sammenheng mellom oral kreft og bruk av snus. Imidlertid er risikoen for oral kreft ved bruk av snus med lavt innhold av tobakkspesifikke nitrosaminer, regnes som liten eller helt fraværende (RCP, 2007).

Velferdsutvalget merker seg at det ser ut til at snus har overtatt noe for røyking blant ungdom og unge voksne. Blant 10. klassinger i seks fylker i Norge var det i 2000-2004 til sammen 21 prosent av guttene og fire prosent av jentene som brukte snus daglig eller av og til. I Hedmark ble undersøkelsen gjentatt i 2009 og viste da at andelene hadde økt til 29 prosent av guttene og 18 prosent av jentene, (Ungdomsundersøkelsene). Tall for hele landet i 2011 viste at 25 prosent av menn i aldersgruppen 16 - 24 år brukte snus daglig og 16 prosent av og til, eller til sammen 41 prosent. Blant kvinner var det 11 prosent som brukte snus daglig og like mange som var av og til-brukere, (Statistisk sentralbyrå, 2011).

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Røyking og graviditet
Velferdsutvalget understreker at i tillegg til helserisikoen som knytter seg til passiv røyking, er det påvist risiko for skader på foster når mor røyker under svangerskapet. Kvinners røyking innebærer blant annet risiko for svangerskap utenfor livmoren, for tidlig vannavgang og blødninger. Røyking i svangerskapet øker også risikoen for forliggende morkake, og risikoen for tidlig løsning av morkaken. Kvinner som røyker kan også føde barn som veier mindre enn barn av kvinner som ikke røyker, (USDHHS, 2004).

Velferdsutvalget peker på at for barn kan røyking i svangerskapet føre til redusert fødselsvekt og dermed til at barnet blir mindre robust. Samvirke mellom arvelige faktorer og røyking øker blant annet risikoen for at barnet blir født med leppe-ganespalte, (Folkehelseinstituttet rapport 2006:3).

Forbud mot tobakk
Velferdsutvalget peker på at det i dag vil være utenkelig å introdusere et nytelsesmiddel på markedet som ikke bare ville gjøre forbrukerne avhengig, men også ta livet av halvparten av langtidsbrukerne, slik tobakken gjør. I følge en kronikk i Dagens medisin av Karl Erik Lund fra Statens Institutt for Rusmiddelforskning, ønsker nærmere 30 % i den voksne befolkning i Norge å forby salg av sigaretter og røyketobakk fra 2020. Han viser til at årlig dør mer enn 6 500 av tobakksrelaterte sykdommer. Med dagens rater for tilsig og avgang av røykere, vil det trolig gå 30-40 år før andel røykere er nede på 10 %. Etter at Norge nå har innført de fleste anbefalte virkemidler, røyker fortsatt nærmere 1,3 millioner nordmenn, kan et totalforbud være det neste trekk i kampen mot tobakken. Overfor dagens røykere vil effekten av å intensivere de eksisterende virkemidlene sannsynligvis bare være moderat. Karl Erik Lund stiller derfor spørsmålet om et totalt salgsforbud bli neste trekk i kampen mot tobakken.

Velferdsutvalget er kjent med at parlamentet på Island har debattert et forslag fra velferdsutvalgets leder, Siv Friðleifsdottir (F) Island, om å forby salg av sigaretter i dagligvarehandel, bensinstasjoner, kiosker og på tax-free. Forslaget går ut på at bare apotek skal få selge sigaretter som er reseptpliktig. I forslaget ligger det også en tanke om at leger skal oppfordre avhengige med blant annet programmer for røykeslutt.

Velferdsutvalget ser at forslaget om å selge sigaretter gjennom apotek etter resept, vekker reaksjoner og skaper debatt. Velferdsutvalget viser til at reaksjonene i befolkningen og i relaterte næringer, i Norge, var tilsvarende fylt med engasjement, da Norge som første land i Norden innført forbud mot røyking på offentlige steder, først delvis i 1988, deretter var restauranter unntatt til 1993, før det ble innført et totalforbud i 2004. Nå derimot er det et overveldende antall som støtter røykeloven i Norge.

Velferdsutvalget peker på at forslaget om at de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland skal arbeide for et tobakksfritt Norden i 2040, vil vise at Norden heller ikke ser på tobakk som en vare, men som et helsefarlig produkt som ikke kan tillates solgt her.

Velferdsutvalget merker seg at Finland arbeider mot å gjøre nasjonen røykfri innen 2040. Velferdsutvalget ser at det er nødvendig og ikke bare arbeide mot en visjon, men at det er nødvendig å ha en konkret målsetting om når salg av tobakk skal være forbudt i Norden.

På denne bakgrunn anbefaler Velferdsutvalget at;

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å foreslå at de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid om et tobakksfritt Norden 2040

Velferdsutvalget er oppmerksomme på faren for stigmatisering av de som røyker og moral- og syndebukk-mentalitet overfør røykere. Velferdsutvalg vil påpeke at det er samfunnets oppgave å legge til rette forholdene for tiltak som kan hjelpe folk å slutte som allerede røyker, og tiltak som motvirker at flere blir røykere i samfunnet.

Er 'e-sigaretten' en delvis løsningen på tobakksproblemet?
Velferdsutvalget peker på at nikotinmarkedet har fått enda en sigarett-type med påstått skadereduserende effekt, den såkalte elektroniske sigaretten. De elektroniske sigarettene inneholder ikke tobakk og brenner ikke, men inneholder nikotinampuller som varmes opp med energi fra et batteri. Ved innånding aktiverer batteriet en glødelampe som gjør at vanndamp med nikotin kan inhaleres og at en slags tåkelignende sky ekshaleres. Ampullene tilbys separat (refill) og kan fås med varierende innhold av nikotin og med ulik smak.

Interessen for e-sigaretter har vært sterkt økende siden produktet først ble introdusert på det europeiske og amerikanske nikotinmarkedet i henholdsvis 2006 og 2007. Markedsføring og salg av produktet har hovedsakelig skjedd gjennom internett, men i USA og England selges e-sigaretter også fra kiosker og bensinstasjoner. Noen produsenter har opprettet websider på sosiale medier som Facebook mens andre har lagt videosnutter ut på YouTube. Det annonseres også på søkemotorer som Google, Yahoo og MSM.

Bruk av e-sigaretter blant celebriteter i Hollywood har gjort produktet attraktivt, også for ikke-røykere.

Den raske etterspørselsveksten etter e-sigaretter og uklarheten rundt reguleringspraksis av produktet, har ført til at mange lands myndigheter har ønsket å rådføre seg med WHO. WHO ga ut en rapport i januar 2010 der de konkluderte med at den forskningsbaserte kunnskapen om e-sigarettene foreløpig var liten.

SIRUS har oppsummert den samlede forskningen på e-sigaretten (2012).

Forskere tilknyttet UCLA, Berkeley og Boston University School of Public Health har foretatt en gjennomgang av 16 studier som har karakterisert de kjemiske komponentene i e-sigarettene, og konkluderte med at produktet framstår med langt færre og langt mindre farlige stoffer enn sigarettene.

Velferdsutvalget peker på at mange er redd for at visse smakstilsetninger kan appellere til bruk blant barn og unge, med en påfølgende lyst til å forsøke ordinære sigaretter, og at e-sigaretten underminerer tilkjempede forordninger om røykeforbud, at tilgjengelighet til e-sigaretten kan utsette beslutninger om røykeslutt og føre til dobbelbruk, at refill-ampullene med nikotin kan utgjøre en fare for småbarn dersom de puttes i munnen og svelges, samt at e-sigaretten kan brukes for å innta narkotika (refill-beholdere kan tilsettes cannabisolje), (Lund, 2012).

I forskersamfunnet er det imidlertid en utbredt enighet om at e-sigarettene representerer et skadereduserende alternativ til sigarettene, men at de eksakte helsekonsekvensene foreløpig er vanskelig å anslå. Videre, at e-sigaretter ser ut til å kunne være en hensiktsmessig metode i røykeslutt, men at dette bør bekreftes i eksperimentelle og observasjonelle studier før produktet kan anbefales som en generell metode.

4. Konklusjon

På bakgrunn av det ovenstående foreslår Velferdsutvalget at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *å* sette ned en ny arbeidsgruppe med representasjon fra alle de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland for å utarbeide et underlagsdokument til MR-S med anbefalinger og tiltak om en ny strategi; om en bærekraftig alkohol og tobakkspolitikk i Norden 2014-2020. Arbeidsgruppen skal se på relevansen av de tiltakene som forskere anbefaler er mest effektive for å redusere alkoholrelaterte problemer (s.8)

2. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden rundt tobakk og alkoholbruk og kroniske sykdommer, kreft og livsstilssykdommer (s.17)

3. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden om barn og unge som vokser opp med en eller flere omsorgspersoner som har et alvorlig alkoholmisbruk (s.19)

4. *å* styrke evidensbaserte tiltak i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland for å redusere alkoholkonsumpsjonene og skadene av alkohol (s.6)

5. *å* vurdere innføring av et totalforbud mot reklame og markedsføring for alkohol rettet mot unge i de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland (s.14)

6. *å* innføre alkolås for yrkessjåfører i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland samt for personer som er dømt for promillekjøring og utrede en innføring av alkolås i alle typer kjøretøyer som et alkoholpolitisk tiltak (s.12)

7. *å* stimulere til en aktiv dialog med de største nordiske bedriftene om kunnskapen om kostnadene forbundet med alkohol- og tobakk, og bidra til å forsterke deres støtte til den Nordiske modellen for alkoholpolitiske tiltak (s.18)

8. *å* utrede hvordan man kan sikre offentlige innsyn i lobbyvirksomheten til de multinasjonale selskapene i de nordiske land (s.21)

9. *å* foreslå at de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid om et tobakksfritt Norden 2040 (s.28)

10. *å* øke Nordisk samarbeid med FN, WHO og EU om Nordiske, europeiske og globale tiltak for å styrke folkehelsen gjennom forebygging av alkohol og tobakksskader (s.4)

11. *å* utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner, jamfør FN, WHO, og EUs arbeid (s.4)

12. *å* arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i Norden, Færøyene, Grønland og Åland (s.11)

Gøteborg 26. september 2012

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A)
Vigdis Giltun (FrP)

Alle Velferdsutvalgets medlemmer i Nordisk Råd stemmer for forslag 1 til og med 8. Det er reservasjoner rundt forslag; 9, 11 og 12.

Reservasjon mot forslag 9 og 11 og 12:
Medlemmet fra *Fremskrittspartiet (FrP), Vigdis Giltun, Norge*, ønsker å fremme alternative forslag til votering over punkt 9, 11, og 12.

FrP mener at det må være mulig å ha to tanker i hodet samtidig. Det bør være fullt mulig å arbeide for en sterk reduksjon av skadevirkninger, samtidig som man ikke ønsker å blande seg inn i hvilke nytelsesmiddel folk bruker. For samfunnet bør det kun være interessant å forsøke å redusere skadevirkningene, mens folk selv må få bestemme om de ønsker å nyte tobakk og/eller alkohol. Det offentlige bør ha andre ting å stelle med enn å legge seg opp i menneskers egne frie valg, så lenge det ikke går utover folkehelsen.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Fremskrittspartiet:

> 9. *å* foreslå at de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid for å gjennom informasjonsarbeid og positive kampanjer om tobakkskader arbeide for et Norden fritt for skadevirkninger innen 2040
>
> 11. *å* utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en sterk reduksjon av alkoholskader innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner som FN, WHO, og EU
>
> 12. *å* arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster på veg i Norden, samt øke forskningen knyttet til effekter av lavere alkoholgrense for motorgående farkoster på vann i Norden, Færøyene, Grønland og Åland

Gøteborg den 27. september 2012

Vigdis Giltun (FrP)

Reservasjon mot forslag 12:
Medlemmet fra Sannfinländarna (saf), Anne Louhelainen, Finland, ønsker å reservere seg mot forslag 12:

> å arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i Norden, Færøyene, Grønland og Åland

og vil fremme følgende motforslag

> å opprettholde de eksisterende promillegrensene i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland

Helsinki, 31. oktober 2012

Anne Louhelainen (saf)

Reservasjon mot forslag 9:

Medlemmet fra *Enhedslisten (EL), Finn Sørensen, Danmark,* ønsker å reservere seg mot forslag 9 og vil fjerne punktet helt fra utvalgsforslaget.

Finn Sørensen foreslår derfor, at Nordisk råd ikke foretager sig noe i anledning av forslagets punkt 9.

Gøteborg den 27. september 2012

Finn Sørensen (EL)

Nordisk Råd

A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-6

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1568/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget
Næringsutvalget

J.nr. 12-00211-2

Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å utarbeide en felles nordisk strategi for arbeidet med utvikling og investeringer i transportinfrastruktur på sjø og land av felles nordisk interesse

å utarbeide en felles plan for forbedring av forbindelsene mellom de mest folkerike deler av Norden: Oslo-Gøteborg-Malmø-København; Helsingborg-Helsingør og Oslo-Stockholm

å utarbeide en felles plan for utbygning og drift av jernbanen i den nordligste delen av Skandinavia fra Narvik og østover til Kiruna, og nordover mot og innover i Finland

å undersøke ulike muligheter for å utbygge og finansiere de foreslåtte prosjekter hvor de involverte stater inngår som partnere

Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gi de relevante nordiske institusjoner, som NordForsk og Nordisk energiforskning (NEF), i oppdrag å utarbeide en langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet med sikte på å utvikle mer effektive, sikre og klimavennlige løsninger for transport på sjø og land i Norden

2. Bakgrunn

På fellesmøtet i Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget i Oslo i januar 2012 ble det besluttet å utpeke Torstein Rudihagen (A) fra Miljø- og naturressursutvalget og Torgeir Trældal (FrP) fra Næringsutvalget som rapportørskap for å vurdere muligheten for å fremme nye forslag, som kan bidra til å styrke nordisk samarbeid om transport. Rapportørskapet har på utvalgenes sommermøter lagt fram en statusrapport og fått tilslutning til å utvikle videre et utvalgsforslag med konkrete rekommandasjoner til de nordiske lands regjeringer og Nordisk ministerråd.

Utvalgets rapportørskap har under sitt arbeid stilt spørsmål til de relevante nordiske lands regjeringer og hatt møte med Danmarks transportminister. Det søkes å få til tilsvarende møter med transportministrene i Norge, Sverige og Finland.

Utvalget har fått innblikk i samarbeidet innenfor Den nordlige dimensjonens partnerskap for transport og logistikk (NDPTL). Videre har utvalget gjennomgått relevante planer innenfor EU, dvs. den nordiske triangel og forbindelsen som inngår i EUs transportplan TEN-T. Utvalget har også gjennomgått informasjon fra et antall grenseregionale organisasjoner som beskjeftiger seg med infrastruktur, bl.a. Kvarkenrådet, Nordkalottrådet og Øresundskomiteen samt fra Barentsrådets styregruppe for samarbeid om transport (BEATE).

3. Høring

Forslaget har ikke vært til høring men rapportørskapet har avholdt møte med den danske transportminister og drøfte forslagene.

Rapportørskapet har også stilt spørsmål til de nordiske lands regjeringer og fått svar som inngår i vurdering.

4. Utvalgets synspunkter

Nordisk transportstrategi
Avviklingen av et formelt ministerråd for transport innebærer at det ikke er samme oppfølgning på nordiske saker som før. Det nordisk-baltiske transportsamarbeid (NB8) er nyttig som forum for informasjonsutveksling, men det er uformelt og uforpliktende.

Det konstateres at de nordiske transportministre ikke har planer om å styrke nordisk samarbeid om transport, men at det ventes å bli videreutviklet som et uformelt samarbeid og som samråd innenfor EUs transportministermøter. Det utelukkes dog ikke at forskning på transportområdet kan adresseres innenfor det formelle nordiske samarbeidet.

Selv om de nordiske land ikke har et formelt samarbeid om transportpolitikk vil det være en fordel å samle felles nordiske synspunkter i en strategi. En strategi gjør det mulig for de respektive nordiske land å finne et felles fotslag innenfor NDPTL, samordne synspunkter i den bredere europeiske dialog, spesielt innen EU, og forbedre forutsetningen for å oppnå en bred støtte og finansiering fra de regionale finansieringsordninger. En strategi skal ikke overlappe eller motvirke øvrig samarbeid om transport innenfor Den nordlige dimensjonen, EU og grenseregionale organisasjoner. Strategien skal gjøre det lettere for de enkelte land å utforme sine nasjonale transportplaner så de i større grad tar hensyn til forbindelser over grensene.

En nordisk transportstrategi skal ta utgangspunkt i Helsingforsavtalens bestemmelse og beskrive hvordan de nordiske land bør søke samråd om infrastruktur av felles nordisk interesse, ikke minst i relasjon til arbeidet i EU og NDPTL. Strategien skal beskrive en felles visjon og målsetninger og

Nordisk Råd

A 1568/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalge
Næringsutvalget

J.nr. 12-00211-2

felles ambisjoner angående utbyggingen av transportkorridorene mellom de nordiske land og fra Norden til kontinentet.

Strategien skal baseres på en analyse av de grensehindringer som finnes i de nordiske transportkorridorer samt transportforbindelsene med kontinentet. Den skal identifisere et begrenset antall infrastrukturprosjekter av felles nordisk interesse, som det er enighet om å prioritere i de kommende år. Strategien skal inneholde bestemmelser om hvordan denne listen regelmessig oppdateres.

Strategi skal utformes og vedtas av de respektive ministre som har ansvar for transportpolitikken i den nordiske land. Strategien kan med fordel vedtas som et *Memorandum of Understanding*. Før strategien blir endelig vedtatt skal den forelegges Nordisk råd.

Konkrete infrastruktur prosjekter
Transportsektorn har en grundläggande betydelse för ekonomisk tillväxt och sysselsättning i vårt samhälle. Den framtida utvecklingen är starkt beroende av effektiva transporter för att åstadkomma en långsiktig och hållbar tillväxt och konkurrenskraft i alla delar av Norden som ett led i att bevara och utveckla den nordiska välfärden. Förutsättningarna för att starta, utveckla och locka till sig såväl nationella som internationella företag i den nordiska regionen är starkt beroende av att det finns fungerande transporter och kommunikationer som håller hög kvalitet.

Internasjonal handel og pendling over nasjonale grenser vokser. Behovet for internordiske prosjekter vokser i takt med dette.

Miljøperspektivet har vært et viktig utgangspunkt for Nordisk råds fokus på transport. Infrastrukturinvesteringer som bidrar til å redusere transportsektorenes negative innvirkning på miljøet og redusere utslipp av klimagasser bør derfor stå i fokus. Det mest opplagte fra et nordisk perspektiv er utbygning av jernbanenettet til både person- og godstransport. Transport på sjø er, og vil fortsatt dog også være meget viktig. I den forbindelse har utvalgene drøftet implementeringen av EUs svoveldirektiv og hvilke konsekvenser den vil kunne ha på sjøtransporten i Østersjøen. Dette vil utvalgene se nærmere på.

Det finnes noen meget positive erfaringer av samarbeid om grenseoverskridende infrastruktur, som til eksempel ved Svinesund mellom Norge og Sverige og Øresund mellom Danmark og Sverige. Erfaringen viser dog at internordiske infrastrukturprosjekter ikke får samme politiske oppmerksomhet som rene nasjonale prosjekter. Det gjør at disse prosjekter taper i kampen om bevilgninger. Det behøves instrumenter som kan flytte fokus fra det rent nasjonale til det som har større regional betydning. En konkret plan om felles nordiske prioriteringer skal gjenfinnes i de nasjonale planer.

Utvalget har vurdert de mange veier- og togforbindelser mellom de nordiske land og vurdert hvilke forbindelser som bør prioriteres. Utvalget mener at det er behov for å sette fokus på forbindelsene, spesielt togforbindelsene, mellom de mest folkerike deler av Norden (Oslo, Stockholm, Göteborg, Malmø og København samt omliggende områder, inklusive forbindelsen Helsingborg-Helsingør). Det er tale om et område hvor ca. 2/3 av Nordens 25 million innbyggere bor og arbeider. Den mest folkerike strekningen er aksen fra Oslo til København. Styrket persontransport vil kunne bedre områdets konkurranseevne, og riktig utformet kunne en styrket togforbindelse redusere miljø- og klimapåvirkninger. Danmarks beslutning om å bygge en tunnel til Tyskland under Femer-beltet, som ventes å komme i drift 2020-22, har positiv innvirkning på forutsetningen for de nevnte transportkorridorer i Sverige og Norge.

Utvalget mener at de nordligste delene av Skandinavia har et stort potensiale som råvareleverandør for det europeiske markedet og bereder det globale markedet. Nordisk samarbeid om transportruten i dette området vil gjøre utvinningen av råvarene mer økonomisk, og vil kunne sikre de miljøriktige løsninger. Det er tale om Ofotbanen (Malmbanen) fra Narvik og østover til Kiruna, og nordover mot og innover i Finland. I Finland ser man også på hvordan disse kan forbedre transportkorridorene mot naboene i øst. Ofotbanen kan muligvis også vurderes med henvisning til Nord-Øst passasjen, og derfor også være relevant for islandske og grønlandske interesser.

Forskning
Det nordiske forskningssamarbeidet er vel utviklet med institusjoner som NordForsk og Nordisk energiforskning (NEF). Innenfor dette samarbeidet foregår transportrelevant forskning med sikte på energi-teknologisk utvikling med utgangspunkt i Nordisk ministerråds globaliseringsinitiativ.

Transportutfordringene er store, og mange av de løsninger som de Nordiske land søker vil komme fra andre land, som har større kapasitet på dette området. Men det vil også være behov for felles nordisk innsats for forskning på transportområdet. Det er ikke kun tale om forskning som søker eller tester ny energiteknologier i de særlige nordiske forhold. Det er også tale om å finne løsninger på trengselsproblemer, som mange av de større nordiske byer sliter med. Derfor vil det være behov for felles nordisk transportrelevant forskning som søker effektive, sikre og klimavennlige løsninger på Nordens transportutfordringer. Her kan Nordisk ministerråd spille en rolle.

Finansiering av infrastruktur
Det finnes mange samfunnsøkonomisk lønnsomme infrastrukturprosjekter som også har gagnlig klima- og miljømessig effekt. I flere land er statenes finansielle råderom begrenset, bl.a. på den nye EU-avtale om finansiell og økonomisk stabilitet, som kommer i kjølvannet av krisen i Hellas. Derfor kan det være vanskelig å finansiere disse prosjekter.

Rapportørskapet har vurdert at offentlig privat partnerskap (*Public Private Partnership - PPP*) er blitt anvendt med gode resultater i mange land. Det kan flytte noen investeringer fra de pressede statsbudsjettene til selvfinansierende prosjekter. Når det er tale om prosjekter som går over landegrenser er offentlig privat partnerskap en utfordring som involverer flere stater. Utvalget kan konstatere at det i Nordisk råd er delte meninger om anvendelsen av offentlig privat partnerskap og den samfunnsøkonomiske innvirkning av dette.

Utvalget mener finansiering av de nevnte transportforbindelser med fordel bør adresseres i et nordisk perspektiv, og man bør søke å finne felles løsninger hvor det er mulig.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å utarbeide en felles nordisk strategi for arbeidet med utvikling og investeringer i transportinfrastruktur på sjø og land av felles nordisk interesse

å utarbeide en felles plan for forbedring av forbindelsene mellom de mest folkerike deler av Norden: Oslo-Gøteborg-Malmø-København; Helsingborg-Helsingør og Oslo-Stockholm

å utarbeide en felles plan for utbygning og drift av jernbanen i den nordligste delen av Skandinavia fra Narvik og østover til Kiruna, og nordover mot og innover i Finland

å undersøke ulike muligheter for å utbygge og finansiere de foreslåtte prosjekter hvor de involverte stater inngår som partnere

Nordisk Råd

A 1568/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget
Næringsutvalget

J.nr. 12-00211-2

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gi de relevante nordiske institusjoner, som NordForsk og Nordisk energiforskning (NEF), i oppdrag å utarbeide en langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet med sikte på å utvikle mer effektive, sikre og klimavennlige løsninger for transport på sjø og land i Norden

Gøteborg, 26. september 2012

Miljø- og naturressursutvalget

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Næringsutvalget

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formann
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1569/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 12-00210-1

Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å videreutvikle og styrke Den Nordiske Investeringsbanks (NIB) utlåning til klima- og energiprosjekter

å tilføre mer kapital til Nordisk utviklingsfond (NDF) for å støtte klimatiltak i lavinntekts-uland

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjøre det mulig for Nordisk miljøfinansieringsselskap (NEFCO) å inngå i arbeidet med innovasjon og investeringer i ikke-prøvde miljø- og energiteknologier, i sine tradisjonelle virksomhetsområder og i Norden

2. Bakgrunn

Klimaendringenes omfang og konsekvenser er alarmerende. En global temperaturøkning på over to grader Celsius regnes som en grense for hva vi kan tåle uten store negative konsekvenser. Hittil har ikke de internasjonale klimaforhandlingene ført til beslutninger om hvordan dette kan unngås. Det haster hvis det ikke skal bli for sent. For å omforme verdens økonomier til et mer bærekraftig spor behøves nye tiltak og ikke minst investeringer i nye energiformer og energieffektivitet.

De nordiske land har hver for seg og sammen i Nordisk ministerråd og Nordisk råd, vært konstruktive aktører i det globale klimaarbeidet. Norden

Nordisk Råd

A 1569/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00210-1

kan først og fremst bidra med å påpeke effektive løsninger, vise i praksis at det er mulig å redusere utslipp av klimagasser, og ved å skaffe midler som kan utløse flere private midler og midler fra andre multilaterale finansieringsinstitusjoner til klima- og energiprosjekter. I dette forslag settes det fokus på de nordiske finansieringsinstitusjoner som instrument til dette formål.

Norden har tre effektive institusjoner på det finansielle området, nemlig Nordisk Investeringsbank (NIB), som eies i fellesskap med de tre baltiske land, Nordisk Utviklingsfond (NDF) og Nordisk miljøfinansieringsselskap (NEFCO). Estland, Latvia og Litauen inngår som medeiere i NIB. Disse institusjonene utfører i dag nyttig innsats i klimaarbeidet. Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg mener dog at institusjonenes potensiale ikke utnyttes fullt ut, og at de kan påta seg flere og større oppgaver, både i Norden og globalt.

NIB
NIB har som mål å fremme regionens konkurranseevne og bidra til miljøforbedringer.

Volumet på NIBs balanse er 25 milliarder euro. NIB tar sikte på langsiktig finansiering til både private og offentlige virksomheter, i Norden og utenfor Norden, satser direkte på store prosjekter, men låner til små og mellomstore bedrifter gjennom mellomledd. Banken inngår derfor i finansiering av andre banker, som for sin del kan låne ut til de små og mellomstore virksomheter, som er meget viktig for innovasjon og beskjeftigelse.

NIB har en klar målsetning om å fremme investeringer som reduserer utslipp av klimagasser, forbedring av energieffektivitet og investeringer i fornybar energi. Derfor har NIB en låneordning for klima og energi (CLEERE), som på noen få år har vokst fra en milliard EUR til fire milliarder EUR.

Bankens viktigste virksomhetsområde er de nordiske land og årlig utlånes to milliarder EUR. Det er tale om lavrisiko- investeringer hvor banken kan utnytte sin stilling som bank med høyest mulig kredittrating. Virksomheten gir overskudd.

NEFCO
NEFCOs kjernevirksomhet er å gå inn med eierkapital i bedrifter i Øst-Europa med sikte på å oppnå miljøgevinst til lavere pris enn tilsvarende innsats ville gi i Norden. Det er tale om små og mellomstore bedrifter. Når prosjektene har gitt de forventede resultater selger NEFCO sin andel. Erfaringen viser at det har gitt gode resultater. Som helhet har NEFCO ikke tapt på sine investeringer. Styret har gitt direksjonen mandat til å utrede om det kunne være fornuftig å utvide virksomhetsområdet til den sørøstlige delen av Europa.

NEFCO har omfattende forvaltningsvirksomhet som innebærer at arbeidet med klimaprosjekter kan gjennomføres i et større geografisk område, dog ikke i Norden.

NEFCO forvalter kapital til en samlet verdi av 540 millioner euro som anvendes til kapitalplasseringer i miljøprosjekter. Stor del av prosjektene gjelder fornybar energi, energieffektivisering og CO_2 kreditter. Årlige utlåningsavtaler har de seneste år været 70-80 millioner euro. Investeringer i Øst-Europa vurderes å gi «additionalitet» i forhold til tilsvarende investering i Norden.

NEFCO har ikke mandat til å investere i ikke-prøvde teknologier, men det er overveielser om å delta i opprettelsen av et fond med dette som for-

mål. Det er et stort behov for nye teknologier og NEFCO vil kunne bygge på sine erfaringer med prøvde teknologier.

Nordisk Råd

A 1569/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00210-1

NEFCO har mange fond som har ulike formål. På klimaområdet er det tale om i alt 218 millioner euro, inklusive *Nordic Climate Facility* i samarbeid med NDF. Det inkluderer også et karbonfond på 165 millioner euro som i stor grad finansieres med private midler. NEFCO og NDF har inngått samarbeid om å utvikle to såkalte NAMAs[1] prosjekter. Det ene er avfallsbehandling i Peru og det andre er sementproduksjon i Vietnam. NEFCO har ca. 400 prosjekter i sin portefølje. Klima har vært en viktig komponent i virksomheten helt fra tidlig 1990 tallet, og betyr at NEFCO har en unik kompetanse på dette området.

NDF
NDF ble etablert i 1989 for å støtte økonomisk og sosial utvikling i lavinntektsland ved anvendelse av myke lån. Fram til 2005 innvilget NDF slike lån til om lag 190 prosjekter i 37 utviklingsland til en samlet verdi av en milliard euro. I 2009 besluttet NDFs eiere at fondet i tiden framover skulle rette sin innsats mot finansiering av klimaprosjekter i 27 lavinntektsland i Afrika, Asia og Latin-Amerika og at bidragene inntil videre skulle gis på gavevilkår.[2] De nye prosjektene finansieres ved midler fra tilbakebetalinger på tidligere innvilgede lån. I og med at bidragene nå gis som gaver reduseres NDFs kapital sakte men sikkert.

NDFs innsats skjer i hovedsak i samarbeid med multilaterale utviklingsbanker (Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene), men fondet har også prosjektsamarbeid med Det finske utenriksriksministeriet, NEFCO (om *Nordic Climate Facility* - NCF) og NIB. Pr. september 2012 har fondet godkjent støtte på 130 millioner euro til nesten femti klimaprosjekter, inklusive tre bidrag til NCF. Støtten fra NDF går for det meste til offentlige prosjekter, men noe formidles også via NGOer, forskningsinstitusjoner og private bedrifter.

I første halvår 2012 er det blitt foretatt en uavhengig evaluering av NDFs arbeid med klimaprosjekter for perioden 2009-2011. Evalueringen ble foretatt av det norske selskapet Vista Analyse AS. Evalueringsrapporten konkluderte med at NDF oppfyller sine målsetninger ved å muliggjøre økte investeringer i klimarelaterte aktiviteter i lavinntektsland, ved å øke merverdien og komplementariteten i forhold til annen tilgjengelig finansiering og ved å fremme nordiske prioriteringer i sin virksomhet. Videre påpeker rapporten at NDFs rolle under klimamandatet markant har endret karakter til å være en mer proaktiv aktør, særlig i prosjektplanleggingsfasen. Rapporten viser således på en oppmuntrende måte at de reformer som NDF har gjennomført har gitt gode resultater og at institusjonens framgang samsvarer med gjeldende strategi og målsetninger.

I 2013 skal det foretas en ekstern evaluering av virksomheten under NCF.

Fra 2009 skjer innkjøp til NDF prosjekter ved internasjonal anbudskonkurranse. NDF er imidlertid opptatt av å formidle relevant nordisk teknologi og kompetanse til sine samarbeidspartnere i utviklingslandene. NDF arbeider derfor aktivt med å informere nordiske bedrifter og institusjoner om relevante innkjøpsmuligheter under prosjekter som NDF finansierer.

---

[1] Over 40 utviklingsland har presenter forslag om å begrense sine utslipp av klimagasser senest 2020. Disse forslag har betegnelsen *Nationally Appropriate Mitigation Actions (NAMAs)*. Ideen er at NAMAs skal føre til at de respektive land utvikler seg uten tilsvarende avhengighet av utslipp som de industrialiserte land (low carbon development journaey). NEFCO og NDF deltar i 2 NAMAs prosjekter.

[2] NDF støtter prosjekter i lavinntektsland som tidligere har fått støtte fra NDF.

Nordisk Råd

A 1569/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00210-1

3. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget bedømmer innsatsen til NIB, NEFCO og NDF som fremgangsrik. Det er bl.a. tale om *Nordic Climate Facility*, NIBs klimafasilitet og felles innsats om NAMAs. Videre kan det konstateres at NIB og NEFCO over tid ikke har hatt store tap på sine disposisjoner, og derfor er den innskuddskapital som disse institusjoner har fått tilført fra statene intakt.

Behovet for innsats på klima- og energiområdet er enormt. De tre nordiske institusjoner vil på ingen måte kunne dekke dette enorme behovet. Men Norden har plikt til å lære av de positive erfaringer og bygge videre på den kunnskap som er samlet opp i de tre investeringsinstitusjoner. Institusjonene er ulike mht. til størrelse, målgruppe og finansielle instrumenter. Sammen råder de over kunnskap, som vil være til stor nytte i de kommende år. Utvalget mener at de fremgangsrike støtte- og låneordninger på klima- og energiområdet bør videreutvikles.

Med hensyn til NIB noterer utvalget spesielt en kontinuerlig fremgang i utlåning til klima- og energiprosjekter. Videre noterer utvalget NIBs mulighet til å finansiere sin virksomhet på meget gunstige vilkår. Utvalget noterer også at NIB via andre banker bidrar til finansiering av små- og mellomstore virksomheter som antas som meget viktig for innovasjon. Utvalget støtter opp om denne utviklingen.

Med hensyn til NEFCO noterer utvalget at innskuddskapitalen fra de nordiske land er intakt, og institusjonen har fra mange forskjellige hold fått overført stort ansvar for å administrere en rekke ulike fond. Dette er tegn på at NEFCO har et stort potensiale for videreutvikling. NEFCO har inntil nå kun fokusert på prøvde teknologier. Utvalget mener at tiden er moden til å gjøre det mulig for NEFCO å utnytte sin unike posisjon og erfaring til å fremme utviklingen av nye teknologier. Dette vil medføre mer risiko for virksomheten, og dette bør derfor utformes på en måte så det ikke setter de øvrige delene av NEFCOs virksomhet i fare. Videre bør man vurdere fordeler ved også å tillate NEFCO å investere i Norden, hvor det gjøres forsøk med nye og innovative klima- og energiløsninger. Vellykkede forsøk med nye teknologier i Norden kan så utvides til områder utenfor Norden.

Med hensyn til NDF noterer utvalget med tilfredshet evalueringens positive konklusjoner om mandatoppfyllelse, økt merverdi, effektive prosesser, en høy grad av bistandseffektivitet og klar resultatorientering. Det er tale om et solid fundament for NDFs fortsatte arbeid. Utvalget noterer at finanseringen er avhengig av tilbakeført kapital fra gamle utlån, og dette setter noen grenser på veksten. Utvalget mener at kapitalpåfylling vil gi NDF mulighet til å intensivere sin innsats med klimaprosjekter og ønsker derfor at de nordiske lands regjeringer ser på muligheten for å overføre nytt kapital til NDF.

Nordisk Råd

A 1569/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 12-00210-1

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å videreutvikle og styrke Den Nordiske Investeringsbanks (NIB) utlåning til klima- og energiprosjekter

å tilføre mer kapital til Nordisk utviklingsfond (NDF) for å støtte klimatiltak i lavinntekts-uland

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjøre det mulig for Nordisk miljøfinansieringsselskap (NEFCO) å inngå i arbeidet med innovasjon og investeringer i ikke-prøvde miljø- og energiteknologier, i sine tradisjonelle virksomhetsområder og i Norden

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1571/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- International strategi for Nordisk Råd

J.nr. 12-00260-1

Præsidieforslag om international strategi for Nordisk Råd

1. Udvalgets forslag

Præsidiet foreslår,

at vedlagte internationale strategi for Nordisk Råd godkendes

2. Baggrund

Nordisk Råd vedtog på sessionen i 2009 en EU-strategi, der på sessionen i 2011 blev vedtaget som opdateret EU-strategi for Nordisk Råd: *"En nordisk stemme i EU"*. På sessionen i 2011 blev yderligere vedtaget *"Retningslinjerne for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvest Rusland"*. Den internationale strategi sammenfatter yderligere prioriteringer i forhold til andre dele af Nordisk Råds udadvendte virksomhed.

3. Høring

Den internationale strategi for Nordisk Råd har været behandlet flere gange i Præsidiet. Yderligere er udkast til strategien sendt til udvalgene til orientering.

4. Præsidiets synspunkter

Nordisk Råd vil aktivt arbejde med udenrigs- og forsvarspolitiske temaer og vil forstærke sit internationale arbejde. Norden kan især være en dynamisk aktør i Nordeuropa og Nordatlanten. Målet er at udvikle de internationale kontakter til et mere aktivt samarbejde, der fører til politiske initiativer.

Nordisk Råd vil om muligt gøre det nordiske udenrigs- og forsvarspolitiske samarbejde til en del af det formelle regeringssamarbejde under Nordisk Ministerråd. Nordisk Råd vil styrke sin indsats i EU, især i forhold til nordiske medlemmer af Europaparlamentet. Der blev allerede på temasessionen i marts 2012 formuleret en række nordiske bidrag til arktisk politik.

På andre områder, som kontakterne med russiske parlamenter og i Østersøregionen, har samarbejdet nået et niveau, hvor der ikke er behov for flere kontakter men at fordybe det politiske samarbejde. Strategien gennemgår, hvilke udadvendte aktiviteter Nordisk Råd ønsker at prioritere.

Nordisk Råd

A 1571/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- International strategi for Nordisk Råd

J.nr. 12-00260-1

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

at vedlagte internationale strategi for Nordisk Råd godkendes

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Bilag:

Nordisk Råd

A 1571/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- International strategi for Nordisk Råd

J.nr. 12-00260-1

International strategi for Nordisk Råd

Norden som dynamisk aktør i Nordeuropa og Nordatlanten

Mål

Nordisk Råd arbejder aktivt med udenrigs- og forsvarspolitiske temaer og vil forstærke sit internationale arbejde. Norden kan især være en dynamisk aktør i Nordeuropa og Nordatlanten. Målet er at udvikle de internationale kontakter til et mere aktivt samarbejde, der fører til politiske initiativer.

Nordisk Råd vil om muligt gøre det nordiske udenrigs- og forsvarspolitiske samarbejde til en del af det formelle regeringssamarbejde under Nordisk Ministerråd, så området får dets fortjente centrale plads i det nordiske samarbejde. Nordisk Råd vil styrke sin indsats i EU især i forhold til nordiske medlemmer af Europaparlamentet. Der blev på temasessionen i marts 2012 formuleret en række nordiske bidrag til arktisk politik. På andre områder som kontakterne med russiske parlamenter og i Østersøregionen har samarbejdet nået et niveau, hvor der ikke er behov for flere kontakter men at fordybe det politiske samarbejde. Denne strategi gennemgår, hvilke udadvendte aktiviteter Nordisk Råd ønsker at prioritere.

Midler

Det internationale samarbejde sker gennem at arrangere fælles møder, deltagelse i hinandens arrangementer, studieprogrammer og gennem at bruge det parlamentariske netværk også i andre regionale organisationer. Nordisk Råd vil bl.a. gennem de regionale parlamentariske organer, hvor Nordisk Råd deltager (Østersø, Arktisk, Barents, Nordlige Dimension) arbejde aktivt for at nå fælles politiske mål.

Præsidiet har det overordnede ansvar for Nordisk Råds udadvendte aktiviteter, men fagudvalgene bør inddrages, da et mål for de internationale kontakter er at udveksle erfaringer og at lære af hinandens *"best practice"*.

Udenrigs- og forsvarspolitik

Mål

Nordisk Råd arbejder aktivt på at få et øget nordisk fokus på udenrigs- og forsvarspolitik. Der er tættere samarbejde mellem nordiske udenrigs- og forsvarsministre især som opfølgning af Stoltenberg rapporten fra 2009 og Gade-Birkavs rapporten fra 2010 om nordisk-baltisk samarbejde.

Når det gælder forsvarspolitik er det nordiske forsvarssamarbejde NORDEFCO blevet styrket med fokus på temaer som "grønt forsvar", samarbejde i Arktis og fælles nordiske initiativer på materiel-, uddannelses- og øvelsesområdet.

Samfundssikkerhed blev igen sørgeligt aktuelt med begivenhederne i Norge 22. juli 2011. Det formelle nordiske regeringssamarbejde bør styrkes på dette område. Alle nordiske lande er også aktive indenfor udviklingspolitikken og der er samarbejde f.eks. i *Nordic Development Fund*. Forslag om et formelt nordisk udenrigssamarbejde har dog endnu ikke vakt genklang på regeringssiden. Et formelt ministerråd vil være det bedste på

langt sigt, men i hvert fald bør der være en form for en "mekanisme", som bringer parlamentarikerne repræsenteret i Nordisk Råd mere formelt ind i processen omkring et tættere samarbejde om udenrigs- og forsvarspolitik.

Midler
Nordisk Råd har dialog med de nordiske udenrigsministre gennem uformelle møder i forbindelse med Nordisk Råds sessioner, hvor der efterfølgende er udenrigspolitisk debat i plenum. Dialogen forsøges nu udbygget med et møde om foråret mellem Nordisk Råds præsident og den sikkerhedspolitiske rapportør med formandskabslandets udenrigsminister. Tilsvarende møder kan afholdes med den forsvarsminister, der har formandskabet for det nordiske forsvarssamarbejde NORDEFCO.

Nordisk Råd er i færd med at styrke dialogen med Nordisk Ministerråd om sidstnævntes aktiviteter i Nordeuropa og Nordatlanten. Også Nordisk Ministerråds EU-aktiviteter ønsker Nordisk Råd mere dialog om, og her bliver der en årlig redegørelse i forbindelse med den udenrigspolitiske debat på sessionen. Nordisk Råd bør være aktiv i den udenrigspolitiske debat i Norden gennem præsidentskab og de udnævnte rapportører.

EU – især Europaparlamentet

Mål
Det nordiske samarbejde i EU bliver stadig mere relevant. Norden er en del af Europa og de nordiske lande er alle medlemmer af enten EU eller EØS. Det nordiske samarbejde er ikke et konkurrerende samarbejde, men derimod et supplerende regionalpolitisk samarbejde. De nordiske lande kan spille en mere indflydelsesrig rolle indenfor EU-systemet, såfremt det konkrete samarbejde omkring EU-forslag styrkes.

Midler
På Nordisk Råds session i København 1. – 3. november 2011 blev godkendt en EU-strategi for Nordisk Råd, *"En nordisk stemme i EU"*, der peger på kanaler for indflydelse. Sager med nordisk relevans og muligheder for nordisk indflydelse gennem fælles nordisk påvirkning må udvælges i kontakt med især de nordiske medlemmer af Europaparlamentet.

Alle udvalg bør forholde til sig til udvalgte sager fra EU, der er relevante for det samlede Norden. Udvalgene afgør, om der skal følges op med møder, skriftlige henvendelser eller andre initiativer – særligt i forhold til de nordiske medlemmer af Europaparlamentet. Der bør også være kontakt med de nordiske nationale EU-udvalg og relevante fagministre i Nordisk Ministerråd om de udvalgte temaer af fællesnordisk interesse. Partigrupperne spiller en stor rolle i Europaparlamentet, så det vil være en fordel med styrket kontakt mellem nordiske og europæiske partigrupper. Medlemmerne af Nordisk Råd opfordres til at benytte sig af den service, som parlamenternes udsendte medarbejdere i Europaparlamentet samt de faste EU-repræsentationer i Bruxelles kan tilbyde.

Arktisk samarbejde

Mål
Nordisk Råd valgte at gøre arktisk politik til tema for sessionen i Reykjavik i marts 2012 og der var enighed om at støtte et forstærket arktisk samarbejde bl.a. gennem forslag om en fælles nordisk strategi for Arktis. De nordiske lande har intet ønske om at fremstå som en blok i Arktisk Råd. Nordisk Råd ønsker dog at fastholde nordisk fokus på de store udfordringer indenfor miljø, forskning og uddannelse samt krav til erhvervslivet, når Canada i 2013 overtager formandskabet for Arktisk Råd efter at tre nordiske lande har haft ledelsen de seneste seks år.

Midler
Opgaven er at følge op på de nordiske regeringer og Nordisk Ministerråds behandling af de nye rekommandationer om arktisk politik. Nordisk Råds observatør blandt de arktiske parlamentarikere i SCPAR må støtte bestræbelserne på at opbygge et endnu tættere parlamentarisk samarbejde om de presserende udfordringer mod nord.

Vestnordisk Råd er lige som Nordisk Råd observatører i SCPAR, de arktiske parlamentarikeres komité. Derfor er der fælles fokus på de arktisk temaer, og i den forbindelse er også samarbejdet med Vestnordisk Råd en del af den internationale virksomhed. Vestnordisk Råd støtter også kontakt mod naboer i vest, især Canada. Nordisk Ministerråd har netop taget første skridt til fælles projekter. Nordisk Råd underskrev i november 2006 en særlig samarbejdsaftale med Vestnordisk Råd, der har bundet de to parlamentariske organisationer tættere sammen.

Den Nordlige Dimension, samarbejdet med parlamenter i Rusland samt Barents samarbejde

Mål
Nordisk Råd bør medvirke til at udvikle de parlamentariske kontakter indenfor Den Nordlige Dimension. De overordnede mål for samarbejdet med parlamenter i Rusland er:

- *at støtte en fredelig og demokratisk udvikling i regionen*
- *at fremme gensidig forståelse for centrale spørgsmål på den internationale agenda*
- *at formidle ideer og udveksle erfaringer*

Nordisk Råds samarbejde med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland har udviklet sig positivt de seneste år. *"Retningslinjerne for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvest Rusland"*, som blev godkendt på sessionen i 2011, slår fast, at Nordisk Råd fortsætter det etablerede samarbejde med de russiske parlamentarikere, men bestræber sig på at uddybe det ved at sætte fokus på faglige temaer, som de fire partnerskaber indenfor den Nordlige Dimension. Et centralt mål for samarbejdet er at støtte demokratiudviklingen i Rusland. Konkrete mål er også et bedre havmiljø i Østersøen og bedre kulturelle forbindelser over grænserne.

Midler
Samarbejdet sker gennem studieprogrammer, rundbordssamtaler og forum for unge politikere. PANWR, sammenslutningen af de regionale parlamenter i Nordvestrusland, har planlagt studieprogrammerne i Nordvestrusland 2012-2015, og derfor besluttede Nordisk Råd på samme måde at planlægge for en periode af fire år. Det er således også besluttet, hvilke lande, der frem til 2015 har ansvar for den årlige rundbordssamtale samt for det årlige forum for unge politikere.

Det forstærkede bilaterale samarbejde styrker samtidig samarbejdet i de andre regionale organisationer ved at politikere i Nordisk Råd får opbygget netværk med russiske parlamentarikere. Nordisk Råd har gennem de seneste 20 år fået udbygget samarbejdet med russiske parlamentarikere i regionale organisationer som Østersø-parlamentarikernes BSPC, det arktiske samarbejde i SCPAR, indenfor Barents parlamentariske netværk samt indenfor det parlamentarisk forum for den Nordlige Dimension. Nordisk Råds udvalg er involveret i de fire partnerskaber: kultur, socialt velbefindende og folkesundhed, miljø samt transport og logistik.

Nordisk Råd følger revideringen af Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejdet med Rusland, der forventes behandlet på sessionen i 2013.

Østersøsamarbejde og samarbejde med Baltisk Forsamling

Nordisk Råd

A 1571/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- International strategi for Nordisk Råd

J.nr. 12-00260-1

Mål

Norden bør virke samlende i Nordeuropa og især Østersøregionen. En sådan indsats kan præge udviklingen i EU i en retning af nordiske værdier herunder godt naboskab med andre lande i området. Indenfor EU bliver samarbejdet forstærket gennem EU's Østersøstrategi, mens den Nordlige Dimension også inddrager det store naboland Rusland ved EU's østlige grænse. Nordisk Råd arbejder på at være brobygger ved at undgå unødige spændinger mellem EU's interne Østersøstrategi og den eksterne Nordlige Dimension.

Midler

Nordisk Råd har tætte kontakter med baltiske parlamentarikere, specielt gennem Baltisk Forsamling som er oprettet efter mønster fra Nordisk Råd. Nordisk Råd etablerede samarbejde med baltiske parlamentarikere allerede i oktober 1990 altså inden de baltiske lande genvandt deres selvstændighed i 1991.

Da de baltiske lande i 2004 blev medlemmer af NATO og EU blev det tid til et helt ligeværdigt samarbejde. Det europæiske samarbejde betyder ikke, at der er mindre grund til at opretholde særligt tætte kontakter i nærområdet. Tværtimod kan EU være et centralt punkt for samarbejde mellem Nordisk Råd og Baltisk Forsamling, og her forventes fælles initiativer i 2013. Også på andre områder, hvor Nordisk Råd og Baltisk Forsamling har fælles interesser, bør samarbejdet fordybes.

I den større Østersøregion fungerer BSPC som forum for parlamentarisk samarbejde. Nordisk Råd konsoliderede det parlamentariske Østersøsamarbejde i april 1992 ved at rådet tog initiativ til at følge op på en første konference i Finland i januar 1991 om et parlamentarisk Østersøsamarbejde.

Andre vigtige organisationer i regionen er NIB, Nordisk Investeringsbank, og NEFCO, Nordic Environment Finance Corporation, der begge har bidraget med store beløb til bl.a. sikringen af et renere havmiljø i Østersøen. Der er blevet sat handlingen bag ordene om en fokuseret indsats.

Som allerede omtalt er Rusland en vigtig aktør i Østersøsamarbejdet. De seneste år har der også vist sig en øget interesse fra Polen og Tyskland for tættere samarbejde med Norden. Polen har markeret et ønske om et tættere samarbejde med Norden, og bl.a. gennem det fælles ambassadekompleks i Berlin har der også været initiativer til tættere tysk-nordiske forbindelser. De større lande Polen og Tyskland er i en anden kategori end de små nordiske og baltiske lande, men Nordisk Råd følger opmærksomt mulighederne både for bilateralt samarbejde og for forstærket Østersøsamarbejde. Det sidste sker til dels i regi af EU's Østersøstrategi, hvor Nordisk Ministerråd er aktivt i mange projekter.

Nordisk Råd følger revideringen af Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejdet med de baltiske lande, der forventes behandlet på sessionen i 2013. Nordisk Råd er i den forbindelse også optaget af opfølgningen af NB8-rapporten.

Hviderusland

Mål

Nordisk Råd har siden 2007 været engageret i en dialog med både politikere fra oppositionen, som pt. ikke er repræsenteret i parlamentet og med politikere fra parlamentet i Hviderusland. Baltisk Forsamling har været samarbejdspartner i dette initiativ. Formålet er at bidrage til en dialog mellem medlemmer af parlamentet i Minsk og oppositionen udenfor og dermed bidrage til en demokratisk udvikling, der bringer Hviderusland nærmere Østersøregionen. I perioden med tilbagegang for demokratiet i Hviderusland efter præsidentvalget i december 2010, er det nødvendigt med fortsat støtte og kontakt til oppositionspartier og andre grupper, der arbejder for menneskerettigheder.

Midler

Samarbejdet sker i form af kontaktmøder og rundbordssamtaler. I 2007-2010 arrangerede Nordisk Råd i samarbejde med Baltisk Forsamling fire rundbordssamtaler med politikere fra Hviderusland fra både oppositionspartier og partier, der er repræsenteret i parlamentet i Minsk. Den seneste blev afholdt i Minsk i 2010. Nordisk råds Miljøudvalg besøgte i juni 2008 Hviderusland. Fokus var rettet imod effekterne af ulykken på atomkraftværket Tjernobyl, hvor egne i det sydlige Hviderusland blev hårdt ramt. Nordisk Råd deltog med observatør ved parlamentsvalget i september 2008.

Efter præsidentvalget i 2010 blev situationen forværret i Hviderusland, så det er endnu ikke afklaret, hvilke aktiviteter det er muligt at arrangere fremover. Parlamentsvalget i september 2012 bidrog også til denne usikkerhed. I efteråret 2011 blev der afholdt et seminar i Vilnius, hvor der deltog repræsentanter fra oppositionsgrupper og menneskerettighedsorganisationer. Nordisk Råd vil i samarbejde med Baltisk Forsamling arrangere et nyt seminar i Vilnius. Afhængigt af udviklingen i Hviderusland kan der på kommende seminarer evt. deltage parlamentarikere fra Minsk, der ikke er på EU's sorte liste. Forslaget om et Nordisk Ministerråds kontor i Minsk er stillet i bero. Nordisk Ministerråds kontor i Litauen er imidlertid engageret i forhold til hviderussiske aktiviteter ikke mindst i forhold til eksiluniversitetet EHU.

Andre internationale kontakter

Mål

De seneste år har hovedparten af Nordisk Råds internationale aktiviteter været koncentreret i de ovennævnte retninger, men der er også kontakt med andre parlamentariske organisationer. Samarbejdet har været stærkest i nærområderne i Nordatlanten og Nordeuropa, men nogle af udvalgene har også kontakter f.eks. med FN-organisationer og Europarådet. Den faglige relevans er afgørende for, hvor udvalgene har valgt at opdyrke kontakter.

Midler

Der er forskellige former for relationer med omverdenen. I nogle tilfælde er det vigtigt blot at have kontakter gennem at tale på sessioner eller andre vigtige møder. I andre tilfælde er der behov for ofte at udveksle informationer og erklæringer, og endelig er det i nogle sammenhænge afgørende, at der opretholdes nære forbindelser for at koordinere synspunkter og politiske indspil. I alle forhold kan der udpeges rapportører til at følge op på den internationale strategi. Jo tættere samarbejdet udvikles med de udvalgte partnere, jo mere er der behov for aktive rapportører eller observatører fra Præsidiet og fagudvalgene.

I Nordeuropa har Nordisk Råd igen udbygget sit samarbejde med Beneluxparlamentet og har de seneste år haft en vis kontakt med the *British*

Irish Parliamentary Assembly, BIPA. Efter den økonomiske krise ramte Irland, har BIPA dog været koncentreret om interne forhold, men på regeringsplan har der været afholdt flere møder med deltagelse af de nordiske og de baltiske lande samt Storbritannien. Der kan være potentiale i at udvikle disse kontakter også på parlamentarisk plan.

Fra nye parlamentariske regionale organisationer, der især indbefatter tidligere dele af Sovjetunionen samt Balkan, har der de senere år været en stigende interesse for at lære af det etablerede nordiske samarbejde. Det samme kan blive tilfældet i Middelhavsområdet efter det arabiske forår. Det er opmuntrende at dele erfaringer med nye aktører, der selv har valgt at søge inspiration fra det nordiske samarbejde.

I forhold til initiativer til parlamentarisk samarbejde på Balkan, så kan Nordisk Råd bidrage til at fremme disse ved at overføre kompetencer. Man kan forestille sig en turné, hvor præsident eller vicepræsident fra Nordisk Råd besøger de relevante hovedstæder i området for på seminarer at fortælle om de 60 år med officielt nordisk samarbejde.

Nordisk Råd

A 1571/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- International strategi for Nordisk Råd

J.nr. 12-00260-1

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1572/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-1

Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed - en nordisk krisepakke

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at kortlægge og udveksle nordiske erfaringer og *best-practice* vedrørende uddannelsespolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag så som virksomhedernes sociale ansvarlighed og, incitamentsstrukturer, der er knyttet hertil, og som kan være med til at øge jobskabelsen i form af flere elev-, lærlinge- eller praktikpladser for unge, og gerne så erfaringerne formidles i den nordiske ressourcebank, etableret af Nordisk Velfærdscenter, der indeholder *best-practice*, som kan stimulere 16-25-årige til at gennemføre videregående oplæring med henblik på job

at kortlægge og udveksle modeller for partnerskaber, der knytter kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder sammen med henblik på at samarbejde om skræddersyede uddannelses- og oplæringsforløb, der hjælper de (udsatte) unge til at komme i job

at Nordisk Råd får mulighed for at deltage og medvirke (f.eks. med observatørstatus) på det planlagte Job-Topmøde i maj 2013, hvor de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre er værter for en konference i Stockholm omhandlende ungdomsarbejdsløshed

at der på sessionen 2013 v/ Nordisk Ministerråd gives en redegørelse vedrørende nye tiltag igangsat for at imødegå ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst, hvilke jobskabelsesinitiativer som social ansvarlighed og incitamentsstrukturer for virksomhederne, der kan anbefales i bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden i Norden

Nordisk Råd

A 1572/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-1

at vedtage og iværksætte en fællesnordisk ungdoms-krisepakke baseret på fælles erfaringsudveksling og *best-practice* i Norden. En nordisk ungdoms-krisepakke / -strategi bør tage udgangspunkt i de enkelte nationale jobpakker og krisepakker, der måtte findes i Norden, og skal indeholde en konkret nordisk handlingsplan, som hurtigst muligt kan operationaliseres på tværs af de enkelte lande i Norden, for at landene samlet set optimerer synergigivende arbejde omkring mobilitet og jobskabelse i Norden med det formål at nedbringe den voksende ungdomsarbejdsløshed

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget ønsker at fremme et nyt forslag til en fællesnordisk krisepakke, der kunne være med til at øge fokus på nogle af Nordens problemer inden for ungdomsarbejdsløshed. Sverige har som formandsskabsland i Nordisk Ministerråd også et hovedtema i 2013 som er relateret til ungdomsarbejdsløshed.

Op mod 20 % af en nordisk ungdomsårgang har ikke en uddannelse eller et job. Mange falder ud af uddannelsessystemet og opnår ikke de basale færdigheder, dette gælder ikke mindst drenge og unge med indvandrerbaggrund. Mange af de unge havner i ungdomsarbejdsløshed. Flere af de nordiske regeringer har en målsætning om at 95 % af en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse og i sidste ende også opnå kvalifikationer med henblik på at få et job.

Kultur- og Uddannelsesudvalget ønsker at det tværsektorielle fokus er en vigtig pointe, der skal medtages i ungdoms-krisepakken. Med det tværsektorielle menes, at der skal være en tydelig kobling mellem de uddannelsespolitiske, arbejdsmarkedspolitiske og socialpolitiske tiltag. Uddannelsespolitiske tiltag såsom forskning og kortlægning af mulige løsninger på frafaldsproblematikken, arbejdsmarkedspolitiske tiltag, f.eks. entreprenørskab og virksomhedernes sociale ansvarlighed samt incitamentsstrukturer knyttet hertil. Socialpolitiske tiltag kan f.eks. være arbejdet for at bryde med den negative sociale arv. Udvalget ønsker således en bred tilgang med inkludering af alle disse tiltag.

Derudover er de sociale klausuler, hvor virksomheder med en kontrakt på en vis størrelse skal udløse et antal jobs til unge, endnu et initiativ, der er værd at medtage som et initiativ i en ungdomskrisepakke. De sociale klausuler medvirker til en social ansvarlighed hos virksomhederne, og er en vej til jobskabelse.

3. Udvalgets synspunkter

Ungdomsarbejdsløshed har i flere sammenhænge været på dagsordenen og er et aktuelt problem i de fleste nordiske lande. Ungdomsarbejdsløshed er et fælles generelt problem i Norden, som er blevet diskuteret og undersøgt og de nordiske lande er kommet med diverse tiltag for at løse problemet.

I foråret 2013 vil Sverige være vært for et Job-Topmøde mellem de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre, og planen er at sætte fokus på problemet omkring ungdomsarbejdsløshed i fællesnordisk regi, under overskriften "Flere unge i arbejde i de nordiske lande". Her skal foretages en bred udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om foranstaltninger for at sikre at flere unge kommer ud på arbejdsmarkedet.

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at der på baggrund af de nordiske landes forskellige erfaringer og gode initiativer inden for området, udarbejdes en *Nordisk Krisepakke for Ungdomsarbejdsløshed*, altså en strategi og en fællesnordisk handlingsplan for at nedbringe antallet af unge

arbejdsløse i de Nordiske lande. Det er vigtigt at understrege, at Kultur- og uddannelsesudvalget ønsker en konkret handlingsplan, der kan føre til operationalisering så hurtigt som muligt, da dette er et akut problem, som man ønsker at handle på i nærmeste fremtid.

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil gerne kvittere for, at det svenske formandskab i Nordisk Ministerråd i 2013 har udset fire overordnede temaer: Social eksklusion, konkurrenskraft, bæredygtighed og demografi. Og at ét af hovedtemaerne i den forbindelse vil blive *Ungdomsarbejdsløshed*. Yderligere har Kultur- og Uddannelsesudvalget taget ad notam at ministerrådet, i regi af NORDBUK, tillige vil foranstalte en systematisering af forskning indenfor temaet ungdomsarbejdsløshed, hvilket vil være en relevant kortlægning af ny viden i denne sammenhæng. Videre har Nordens Välfärdscenter (NVC) fået i opdrag at oprette, udvikle og lancere en nordisk ressourcebank over programmer og tiltag, som har opnået gode resultater for at stimulere 16-25 årige til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme ind på arbejdsmarkedet.

Disse tiltag kan samlet set bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om, hvordan man kan reducere ungdomsledigheden og langtidsledigheden og desuden indtænke behovet for at sikre en tilstrækkelig arbejdsstyrke med de rette kvalifikationer i Norden på længere sigt. De nordiske lande har en lang række erfaringer omkring, hvordan uddannelse, lovgivning, fri bevægelighed i uddannelser og på arbejdsmarked kan påvirke og lette de unges indtræden på arbejdsmarkedet. I Norden findes der desuden fælles erfaringer i forhold til, hvordan ikke-Nordboere eller indvandrere ofte har sværere ved at gennemføre uddannelse og derfor også har sværere ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Udvalget vil således gerne hilse ministerrådets nye satsningsområde "Flere unge i arbejde i Norden" velkomment. Kultur- og Uddannelsesudvalget vil se frem til, at der i løbet af 2013 vil blive gennemført et bredt udbytte af erfaringer mellem de nordiske lande omkring tiltag, der kan forbedre de unges muligheder for at få fodfæste på arbejdsmarkedet og for at lette overgangen mellem uddannelse og job. I forlængelse af erfaringsudvekslingen opfordrer Kultur- og Uddannelsesudvalget til, at der udarbejdes en ungdoms-krisepakke, som skal være en konkret fælles nordisk handlingsplan, der iværksættes og operationaliseres for at nedbringe antallet af unge arbejdsløse. Slutteligt vil udvalget gerne henvise til betænkningen "Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden", som er et andet initiativ fra Nordisk Råds side, der også har til formål at forbedre mobiliteten mellem de nordiske lande.

4. Konklusion

Med udgangspunkt i de store udfordringer omkring ungdomsarbejdsløsheden og på baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget , at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at kortlægge og udveksle nordiske erfaringer og *best-practice* vedrørende uddannelsespolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag så som virksomhedernes sociale ansvarlighed og incitamentsstrukturer, der er knyttet hertil, og som kan være med til at øge jobskabelsen i form af flere elev-, lærlinge- eller praktikpladser for unge, og gerne så erfaringerne formidles i den nordiske ressourcebank, etableret af Nordisk Velfærdscenter, der indeholder *best-practice*, som kan stimulere 16-25-årige til at gennemføre videregående oplæring med henblik på job

at kortlægge og udveksle modeller for partnerskaber, der knytter kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder sammen

med henblik på at samarbejde om skræddersyede uddannelses- og oplæringsforløb, der hjælper de (udsatte) unge til at komme i job

at Nordisk Råd får mulighed for at deltage og medvirke (fx med observatørstatus) på det planlagte Job-Topmøde i maj 2013, hvor de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre er værter for en konference i Stockholm omhandlende ungdomsarbejdsløshed

at der på sessionen 2013 v/ Nordisk Ministerråd gives en redegørelse vedrørende nye tiltag igangsat for at imødegå ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst hvilke jobskabelsesinitiativer som social ansvarlighed og incitamentsstrukturer for virksomhederne, der kan anbefales i bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden i Norden

at vedtage og iværksætte en fællesnordisk ungdoms-krisepakke baseret på fælles erfaringsudveksling og *best-practice* i Norden. En nordisk ungdoms-krisepakke / strategi bør tage udgangspunkt i de enkelte nationale jobpakker og krisepakker, der måtte findes i Norden, og skal indeholde en konkret nordisk handleplan, som hurtigst muligt kan operationaliseres på tværs af de enkelte lande i Norden for at landene samlet set optimerer synergigivende arbejde omkring mobilitet og jobskabelse i Norden med det formål at nedbringe den voksende ungdomsarbejdsløshed

Nordisk Råd

A 1572/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-1

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1573/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00253-1

Udvalgsforslag om en fællesnordisk filmportal

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre et for-projekt/*feasibility study*, der skal kortlægge og beskrive mulighederne for, at der mellem de nordiske lande etableres en fællesnordisk filmportal, som kan benyttes af alle lærere og elever på skoler i Norden, indeholdende nordisk producerede kort- og dokumentarfilm med tilhørende pædagogisk undervisningsmateriale, som frit kan *streames* og benyttes i undervisningssammenhæng i Norden med henblik på at øge kultur- og nabosprogsforståelsen blandt børn og unge i Norden.

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget har i de forløbne to til tre år arbejdet med et initiativ omkring en Ny Nordisk Arte-kanal. Dette initiativ har vist sig at være svært at realisere, idet den politiske opbakning ikke har været til stede i tilstrækkelig grad.

Udvalget har efterfølgende undersøgt andre muligheder for at etablere et udbygget nordisk film-samarbejde. Således viser det sig, at der kunne være større opbakning til at oprette en fælles nordisk film-portal, der bliver forankret i alle de nordiske lande og gerne i samarbejde med de nationale filminstitutter og/eller biblioteksmyndigheder. Flere af de nordiske lande har allerede filmportaler i nationalt regi; her kan eksempelvis nævnes *filmrommet.no* i Norge og *filmstriben.dk* i Danmark. Nogle af disse online-tjenester er tilknyttet de nationale filminstitutter og de respektive biblioteksmyndigheder.

Desuden kan nævnes det norske firma Norgesfilm A/S, som også er involveret i de tekniske løsninger bag filmportal-løsninger rettet mod skolerne. Norgesfilm A/S er en del af Nordens ledende miljø, for netbaseret filmdi-

stribution og udvikler tekniske distributionsløsninger for digital film. Denne type aktører kunne være relevante at se nærmere på og eventuelt inddrage eller kortlægge i en videre analyse af et nordisk filmportal-projekt.

Portalen skulle i udgangspunktet udformes og etableres som et film- og undervisningstilbud, der retter sig mod den samlede undervisningssektor i de Nordiske lande. Skoler og undervisningsinstitutioner i bred forstand har traditionelt set altid benyttet sig af film i undervisningen, både som smalfilm eller ni-millimeter film tilbage i tiden. Senere med videobånd og dvd-film. Den teknologiske udvikling har imidlertid betydet, at det nu lader sig gøre at *streame* film direkte fra nettet til brug for lærere og elever i undervisningen, hvilket betyder en langt større tilgængelighed og fleksibilitet for skolerne. Kultur- og Uddannelsesudvalget mener, at disse muligheder burde udnyttes i højere grad -også i en nordisk sammenhæng.

3. Udvalgets synspunkter

En fælles nordisk filmportal ville drage nytte af digitaliseringen og give nye muligheder for kulturudveksling samt være med til at øge den samlede forståelse og udbredelse af nabolandskultur i Norden, ikke mindst for børn og unge. Denne målgruppe er særlig vigtig og film af nordisk oprindelse i undervisningen ville være en udbytterig måde, hvorpå eleverne kunne lære om nabolandskultur i Norden. Alle lande i Norden har omfattende arkiver indeholdende kort- og dokumentarfilm, som i udgangspunktet er produceret og finansieret af staten. I første omgang er filmene produceret til at blive vist via analoge platforme, men i takt med digitaliseringen er filmmaterialet blevet konverteret til brug på digitale platforme. Kultur- og Uddannelsesudvalget mener at denne kulturarv i form af kort- og dokumentarfilm bør udnyttes i en fælles nordisk kontekst, til gavn for alle skolebørn i hele Norden. Ved at kunne vise filmene på tværs af de nordiske lande, øges mulighederne for at se andre film om fælles og gængse temaer, som geografi, historie og samfundsfag osv. Filmene fra de andre lande giver nye perspektiver og mangfoldigheden øges inden for den fælles referenceramme, som det nordiske sprog- og kulturfællesskab kan siges at udgøre.

Udvalget er bekendt med, at der kan opstå udfordringer i forhold til ophavsrettigheder, men samtidig er netop området, kort- og dokumentarfilm, det område som alt andet lige er lettest at håndtere i forhold til rettighedsspørgsmålet. I og med at staten i udgangspunktet har finansieret filmene, så mener udvalget, at der bør være opbakning fra politisk side til, at der udfærdiges aftaler mellem de nordiske lande, som frikøber rettighederne til netop denne filmtype, da det må være i statens interesse at så mange så muligt får adgang til filmene -også på tværs af de nordiske lande. Det ville eksempelvis være langt mere krævende og omkostningsfuldt at lave samme øvelse med kommercielle spillefilm, idet det ville være dyrere at frikøbe rettighederne hos de kommercielle aktører, hvorfor rettighedsspørgsmålet i denne sammenhæng ville være mere kompliceret.

4. Konklusion

Formålet med en filmportal er at øge dels udveksling af kultur og traditioner i Norden gennem brugen af nye medier og internet, dels at øge nabosprogsforståelse med henblik på at inkludere og videreudvikle børn og unges kulturdeltagelse i videst muligt omfang. En fælles nordisk filmportal skal kunne distribuere kort- og dokumentarfilm digitalt til skoler og øvrige undervisningsinstitutioner. Filmene i portalen er tiltænkt skoler og biblioteker og er til ikke-kommerciel anvendelse i undervisningen. Filmene kan udvælges eksempelvis af Filminstitutterne i de respektive nordiske lande.

Nordisk Råd

A 1573/kultur

Fremlagt af:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00253-1

Filmene skal være *clearet* til visning i undervisningen på skoler i hele Norden, således at der er adgang til at se filmene fra nordiske IP-adresser.

Ideen bag en fælles nordisk filmportal baserer sig på, at man skal kunne løfte de enkelte nationale film-portalløsninger op til en nordisk model, som retter sig til lærere og elever i hele Norden. Fra portalen skulle skoler over hele Norden kunne *streame* relevante film direkte fra computeren, som skulle kunne bruges i undervisningen, og som har et nordisk indhold i form af kultur og sprog. Videre kunne der lægges forslag til undervisningsforløb og pædagogisk materiale ind på portalen, som kunne anvendes direkte af lærere og elever i undervisningen i hele Norden.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre et for-projekt/*feasibility study*, der skal kortlægge og beskrive mulighederne for, at der mellem de nordiske lande etableres en fællesnordisk filmportal, som kan benyttes af alle lærere og elever på skoler i Norden, indeholdende nordisk producerede kort- og dokumentarfilm med tilhørende pædagogisk undervisningsmateriale, som frit kan *streames* og benyttes i undervisningssammenhæng i Norden med henblik på at øge kultur- og nabosprogsforståelsen blandt børn og unge i Norden.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1574/præsidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 12-00200-8

Præsidieforslag om ændringer af Nordisk Råds priser

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtægterne for de fire priser sammenskrives til et samlet sæt vedtægter med plads til de fire priser. Det nye sæt vedtægter skal harmonisere nomineringsperioderne. Vedtægterne skal træde i kraft 1. januar 2014.

2. Baggrund

I de seneste år har der været en del drøftelser vedrørende Nordisk Råds priser. Det angår særligt nominering og offentliggørelse, ceremonien og rammen for overrækkelsen, prisernes økonomi og administration samt prisernes vedtægter.

På den baggrund nedsatte rådsdirektøren i efteråret 2011 en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd til at se nærmere på disse forhold og komme med forslag. Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra de fire prissekretariater samt fra Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Arbejdsgruppen skulle tage stilling til nuværende former for nominering og offentliggørelse af prisvinderne samt om prisuddelingen er optimal og indkomme med eventuelle ændringsforslag. Gruppen nåede frem til følgende forslag:

1. At alle prisnomineringer sker i perioden 1. august til 1. september

2. At offentliggørelse af vinderne og overrækkelsen af priserne sker samtidig i forbindelse med Nordisk Råds session

3. At et udvalg af de nominerede er til stede ved prisoverrækkelsen («Oscar model»)

4. At det udarbejdes vedtægter som omfatter alle priserne (ikke fire forskellige vedtægter som i dag)

5. At nuværende diploma erstattes med en statuette/figur

6. At udvikle overrækkelsesceremonien til et show som bliver udsendt med tv

7. At musikprisen revurderes

8. At der tages stilling til om forvaltningen af de fire priser: om at fortsætte med fire forskellige sekretariater eller at samle det et sted

Samtidigt besluttede Præsidiet på sit møde den 22. marts 2012 at bakke op om et konkret forslag fra den norske delegation, om at prisceremonien i 2013 planlægges og distribueres af NRK, Norges nationale TV-og Radioudbyder. Det norske forslag harmonerede fint med arbejdsgruppens anbefalinger.

Efter gruppen havde afsluttet sit arbejde indkom der et forslag om, at Natur- og Miljøprisen kunne arrangeres som en konkurrence mellem de nordiske byer. Eksempelvis årets mest økologiske, mest grønne, mest selvforsynende eller lignende udvalgte miljøkriterier.

Slutteligt skal det bemærkes, at Kulturministrene fra de fem nordiske lande har foreslået, at der oprettes en børnelitteraturpris. Kulturministrene vil derfor fremlægge sit ministerrådsforslag ved Nordisk Råds session 2012.

Præsidiet drøftede ovenstående forslag om at revidere Nordisk Råds priser på sit møde den 19. juni 2012.

3. Høring

Arbejdsgruppens forslag var sendt i høring til Kultur- og Uddannelsesudvalget samt til Miljø- og Naturressourceudvalget.

Kultur- og Uddannelsesudvalget efterlyste en analyse, der kan kortlægge fordele og ulemper med arbejdet med priserne. Udvalgt kunne både se fordele ved at prissekretariaterne administreres decentralt og fordele ved at samle administrationen. Derfor burde dette anliggende undersøges nærmere.

Kultur- og Uddannelsesudvalget bakker op om at udbygge samarbejdet med public service kanalerne i forbindelse med Nordisk Råds prisoverrækkelse og finder Oscar-modellen interessant, såfremt det kan have et nordisk præg.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder det nødvendigt, at der udarbejdes en omkostningsanalyse for at skabe klarhed over finansieringen ved en eventuel ændring.

Udvalget mener, at alle fire priser skal uddeles samtidigt og at det ville, være en fordel om, miljøministrene kunne engageres i præsentationen. Udvalget vurderer endvidere, at der kan være praktiske problemer knyttet til at offentliggøre navnet på selve uddelingen og at nomineringsprocessen er for kort.

Miljø- og Naturresurseudvalget stiller sig positivt til et eventuelt Tv-show for at give publicitet og udbrede kendskabet til priserne, og påpeger, at

såfremt man udskifter diplomet med en statuette, skal det være "Den nordiske Svane".

Endelig foreslår udvalget, at Ungdommens Nordiske Råd skal inddrages i for eksempel nomineringsprocessen.

På Præsidiets møde den 27. september 2012 fik Litteraturpriskomiteens formand Eva Ström foretræde for Præsidiet. Eva Ström præsenterede Litteraturpriskomiteens syn på ændringsforslagene, og sagde at komiteen ikke fandt anledning til at ændre på Litteraturprisen. Den fungerede godt som det var, og derfor modsætter Litteraturpriskomiteens sig enhver ændring.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet mener, at der er behov for at revidere Nordisk Råds priser med henblik på at ensrette og optimere rammerne. Præsidiet støtter således op om en harmonisering af nomineringsperioden, så alle nomineringer finder sted i samme periode.

Derudover mener Præsidiet, at Ungdommens Nordiske Råd skal inddrages for derved at bidrage til en modernisering af priserne.

Samtidigt konstateres det, at der er flere tiltag i gang. Parallelt med at debatten foregår i Nordisk Råds organer, har Nordisk Ministerråd ligeledes stillet forslag til ændringer og indførelse af en ny pris for børne- og ungdomslitteratur. Dette ministerrådsforslag bliver behandlet i Nordisk Råds Kultur-og Uddannelsesudvalg og efterfølgende af plenum på Nordisk Råds session 2012.

Præsidiet vil selvstændigt træffe beslutning om de ændringer i vilkår og betingelser, som ligger indenfor Præsidiets mandat. Det angår tidspunktet for offentliggørelse og overrækkelse samt at erstatte diplomet med en statuette af det nordiske Svanemærke.

Præsidiet ønsker derudover, at yderligere ændringer bliver koordineret og er velovervejet. Derfor vil Præsidiet opfordre til et konstruktivt samarbejde og dialog med ministerrådet i 2013 med henblik på at harmonisere vedtægter og forhold for de fire priser pr. 1. januar 2014.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* vedtægterne for de fire priser sammenskrives til et samlet sæt vedtægter med plads til de fire priser. Det nye sæt vedtægter skal harmonisere nomineringsperioderne. Vedtægterne skal træde i kraft 1. januar 2014.

Helsinki den 30. oktober 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

KOMITÉFORSLAG

Nordisk Råd

A 1575/kk

Fremlagt af:
Kontrolkomiteen

J.nr. 12-00256-1

Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer

1. Udvalgets forslag

Kontrolkomitéen foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at alle rekommandationer fra Nordisk Råd bliver substansbehandlet på ministerniveau

at bidrage til at kontakten mellem rådene styrkes på alle niveauer

at der gives en særskilt begrundelse i de tilfælde, hvor rekommandationen ikke følges op

Kontrolkomitéen foreslår desuden, at

Nordisk Råd beslutter

at fokusere og kvalificere rekommandationerne og derved begrænse antallet pr. år

at der udpeges en talsmand i det aktuelle udvalg med ansvar for udvikling og opfølgning af rekommandationen; at dialogen med de aktuelle fagministre styrkes og at spørgeinstituttet bruges mere aktivt både i de nationale parlamenter og i form af spørgsmål til ministre i øvrige nordiske lande

at anbefale de nationale delegationer at gå igennem sine interne rutiner og foretage en vurdering af om ressourcerne benyttes maksimalt både i forhold til de nationale delegationer og Nordisk Råds samlede virksomhed

at give Kontrolkomitéen i opgave at følge op på sagen og melde tilbage til Nordisk Råd med statusrapport senest på temasessionen 2014

2. Baggrund

Kontrolkomitéen besluttede i 2011 at undersøge, hvordan der bliver fulgt op på Nordisk råds rekommandationer og andre forslag, samt hvordan de nationale parlamenter er involverede i dette. Opgaven blev løst ved en analyse af et tilfældigt udvalg af 25 rekommandationer (af i alt 109 rekommandationer i perioden 2005-2009), med hjælp af en ekstern ekspert, Catharina Peters fra Sverige.

Nordisk Råd

A 1575/kk

Fremlagt af:
Kontrolkomiteen

J.nr. 12-00256-1

Resultatet blev rapporten "En utredning om genomförandet av Nordiska rådets beslut". På sit møde 25. januar 2012 konkluderede Kontrolkomitéen, at rapporten kan være et nyttigt udgangspunkt for at gennemgå arbejdsprocedurer ved udvikling, behandling og opfølgning af forslag og beslutninger i Nordisk Råd.

Rapportens anbefalinger til Nordisk Råd lød:

1. Anvende rekommandationen mere strategisk politisk
2. Øget prioritering og fokusering
3. Øget relevans for det bredere internationale samarbejde
4. Øget relevans for det nationale arbejde
5. Øget brug af majoritetsbeslutninger
6. Stærkere dialog mellem NR og NMR
7. Stærkere dialog mellem NR og NMR på forskellige niveauer
8. Bedre underbyggede og tydeligere formulerede rekommandationer
9. Afklaring om økonomiske konsekvenser ved gennemførelse af rekommandationerne
10. Bedre udnyttelse af sekretariats-ressourcerne
11. Gøre brug af talspersoner for de enkelte rekommandationer
12. Bruge andre instrumenter, som f.eks. at stille spørgsmål i de nationale parlamenter
13. Nye rutiner og oplæring af nye parlamentarikere

Hvad Nordisk Ministerråd og regeringerne kan gøre:

1. Større åbenhed for NRs forslag
2. Hurtigere behandling
3. Nye rutiner for behandling af meddelelser
4. Stærkere dialog med NR (svarer til punkterne 6 og 7 ovenfor)

Komitéen har konkretiseret rapportens anbefalinger til ovenstående forslag.

3. Høring

Forslaget blev diskuteret på sekretariatstræf med tilstedeværelse af alle delegationssekretariater d. 24. maj 2012, og blev efterfølgende sendt i høring hos alle udvalg samt Præsidiet, de nationale delegationer og partigrupper. Høringssvar og kommentarer:

Næringsudvalget:
Udvalget bifaldt forslaget, og var enig i vigtigheden af at forbedre kvaliteten i rekommandationerne, og pointerede, at det var stort behov for at gennemføre Kontrolkomitéens forslag. Der blev sagt, at ressourceanvendelse var et tilbagevendende spørgsmål, deltagelse af embedsmænd vs. politikere på møder/session blev vendt, og vedrørende antallet af rekommandationer, så mente formanden, at kvalitet ikke var afspejlet i antallet af rekommandationer, måske tværtimod.

Dog var det vigtigt, at politikernes ret til at fremsætte så mange forslag som de ønsker stadig består, men man burde gennemtænke alle forslag, og vurdere, hvad den nordiske nytte er. Videre har medlemmer af Nordisk

Råd andre midler til rådighed end rekommandationer, og udvalget mente, at de i højere grad skulle anvendes.

Medborger- og Forbrugerudvalget:
Medborgar- och konsumentutskottet diskuterade kontrollkommitténs förslag vid sitt sommarmöte den 26 juni 2012 och specifikt de rekommendationer som berör utskottsarbetet. I diskussionen lyftes frågan om antalet rekommendationer skulle begränsas ytterligare, men utskottet enades om att de föreslagna antalet från kontrollkommittén var rimligt. Utskottet ställde sig bakom kontrollkommitténs förslag.

Miljø- og Naturresurseudvalget:
Miljø-og naturressursutvalget støtter intensjonene i forslaget om å styrke det politiske arbeidet i Nordisk råd og gjennomgå og styrke arbeidsrutiner i utvalgene og rådssekretariatet for å forbedre kvaliteten og resultatene av Nordisk råds rekommandasjoner.

Utvalget støtter forslaget om å fokusere arbeidet på færre rekommandasjoner, som vil kunne underlette den politiske oppfølgning. Derimot anser utvalget at det ikke er hensiktsmessig å sikte på et bestemt antall rekommandasjoner, som det er lagt opp til i forslaget.

Utvalget oppfordrer de nasjonale delegasjoner til å se på hvordan de effektivt kan anvende de ressurser og instrumenter som de har til rådighet for å fremme arbeidet med Nordisk råds rekommandasjoner, som det er lagt opp til i forslaget.

Utvalget støtter intensjonen om å styrke den politiske dialog med Nordisk ministerråd og arbeide for at alle rekommandasjoner fra Nordisk råd til Ministerrådet blir underlagt en politisk vurdering.

Velfærdsudvalget:
Velferdsutvalget stiller seg bak reformarbeidet som er i gang. Velferdsutvalgets medlemmer understreker viktigheten av at rekommandasjoner og fremstillinger skal bli behandlet på politisk nivå i Nordisk ministerråds prosesser. Det vil være viktig å se på om interne rutiner og ressursutnyttelsen er ivaretatt på en god måte når det gjelder nasjonale delegasjoner og Nordisk råds samlede virksomhet. Det kan være vanskelig å enes om en absolutt grense for antall forslag i året Nordisk råds medlemmer kan fremme. Det gir en politisk frihet å kunne fremme forslag som kommer opp gjennom det nordiske arbeidet og på den politiske dagsorden. Det må samtidig være en felles forståelse av at forslag som fremmes, skal ha den nødvendige kvalitet, substans, politiske intensitet og nordisk nytteverdi, som gir forslagene den plass og rett politisk behandling, som skal til. Velferdsutvalget ser at det kan være mulig å styrke bruken av andre virkemidler, som f. eks å stille spørsmål om aktuelle politiske problemstillinger til de nordiske lands regjeringer og/eller til Nordisk ministerråd.

Nordisk råds behandling av Nordisk ministerråds budsjettforslag er en annen arena der det er mulig å påvirke den politikk på dagsorden i det nordiske samarbeidet, gjennom budsjettprioriteringer og den endelige avstemningen over budsjett hvert år under sesjonen.

Velferdsutvalgets medlemmer vil understreke viktigheten av det politiske nettverket som utvikles i Nordisk råd, og muligheten det gir for å lære av hverandres erfaringer som kan omsettes til «nordiske nytteverdi».

Innhenting av kunnskap om dagsaktuelle problemstillinger gjennom det nordiske komitéarbeidet, som kan anvendes nasjonalt og nordisk, er slik Velferdsutvalget ser det, underkommunisert i rapporten til Catharina Peters rapport;» En utredning om effekterna av Nordiska rådets beslut».

Kultur- og Uddannelsesudvalget:
Kultur- og Uddannelsesudvalget bakker op om forslaget og ser frem til at følge det videre arbejde.

Midtergruppen:
Mittengruppen menar att kontrollkommittén har gjort ett gedigent arbete för att hitta sätt att förbättra effekten av Nordiska rådets rekommendationer.

Angående den första att-satsen, dvs. att begränsa antalet rekommendationer till 10-15 per år, menar Mittengruppen att det är viktigt att denna gräns enbart är vägledande, inte bindande.

Mittengruppen vill också peka på att man inte skall underskatta de informella kontakter som Nordiska rådet möjliggör, samt den effekten av Nordiska rådets rekommendationer, att de t.ex. i flera fall leder direkt till nationell lagstiftning.

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Gruppen mener at utvalgene som helhet skal ta kollektivt ansvar for behandlingen av saker men enkelte medlemmer kan ta ansvar for oppfølgningen. Gruppen mener ikke det er ønskelig å begrense antallet rekommandasjoner men at det bør legges vekt på å sikre kvaliteten av rekommandasjonene. Det pekes på at det av tidsmessige grunner ikke er fornuftig og planlegge møte med ministerrådet ved sesjonene. Gruppen foreslår at det lages en kostnadsutredning i forbindelse med Nordisk råds rekommandasjoner. Det foreslås også at Nordisk råds og Nordisk ministerråds sekretariater utarbeider en operativ plan for samarbeidet.

4. Kontrolkomitéens synspunkter

Det politiske ansvar

Nordisk Råds Kontrolkomité henviser til at udarbejdelse af medlems- og udvalgsforslag er et politisk ansvar. For at sætte stærkere fokus og højne kvaliteten af de politiske indspil, fremsætter Kontrolkomitéen Komitéforslag A 1575/kk med baggrund i det udredningsarbejde, som er gået forud og især granskningsopgaven fra 2011, udredningen om gennemførelsen af Nordisk Råds beslutninger.

Nordisk Ministerråd

Kontrolkomitéen bifalder at Præsidiet i sin rekommandation til Ministerrådet (Rek. 27/2011, Rek. 28/2011, IB 1/2011) har anbefalet at der afgives et første syn på rekommandationen indenfor fire måneder efter modtagelse.

Analysen i rapporten "En utredning om genomförandet av Nordiska rådets beslut" viste, at der igennem årene har været en del meddelelser fra ministerrådet/regeringerne som ikke har været fyldestgørende i deres svar til rekommandationen. For at opnå større kvalitet i rekommandationerne anbefales Nordisk Ministerråd at give mere fyldestgørende forklaring på, hvorfor rekommandationen ikke imødegås, og videre ser Kontrolkomitéen gerne, at alle meddelelser altid substansbehandles på politisk niveau i Nordisk Ministerråd. Det er også vigtigt for samarbejdet, at der føres en positiv dialog mellem sekretariaterne, og dette vil Kontrolkomitéen også anbefale til ministerrådet at bidrage til.

Nordisk Råd

Præsidiet har i sit forslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (Rek. 27/2011, Rek. 28/2011, IB 1/2011) været inde på mange af de vigtige punkter, som bør medføre positive ændringer, både internt i rådets arbejde, men også i samarbejdet med ministerrådet. Komitéen er enig i Præsidiets vurdering at et overblik og udvikling af rådets arbejde er påkrævet.

Som et resultat af den analyse, som blev gennemført på opfølgningen af Nordisk Råds rekommandationer, har Kontrolkomitéen yderligere nogle punkter. Disse bliver fremhævet i dette forslag.

Komitéen vil gerne slå fast, at det er et politisk ansvar, at der produceres medlems- og udvalgsforslag af høj kvalitet.

Rapporten *"En utredning om genomförandet av Nordiska rådets beslut"* kom frem til, at rekommandationerne har størst gennemslagskraft, når de er velfunderede og gennemarbejdede fra start. Det forudsætter dels et politisk argument, et grundigt researcharbejde men også et samarbejde med ministerrådssekretariatet, helt fra den indledende fase. Rapporten pegede også på, at antallet af rekommandationer har stor betydning for modtagerens incitament for at imødegå rekommandationen. Der blev sagt, at et for stort antal rekommandationer risikerer at udvande instrumentet og lede til at den enkelte rekommandation ikke får den behandling den fortjener. Derfor anbefaler Kontrolkomitéen, at man forsøger at begrænse antallet af rekommandationer, og en vejledende målsætning kunne være ca. 10-15 nye pr. år. De kommer så oveni det antal som er opretholdt fra tidligere år. Det er ikke et mål i sig selv at begrænse antallet, men en metode som kan bidrage til en grundigere behandling og dermed bedre kvalitet på de vedtagne rekommandationer.

Rekommandationer, arbejdsgange og instrumenter

Grundstenen under Nordisk Råds arbejde er medlems- og udvalgsforslagene. Behandlingen som fører til, at de bliver til rekommandationer til Nordisk Ministerråd og regeringerne er derfor en af vores allervigtigste processer. Rapporten påpeger, at mange af de afgørende faktorer for, hvor effektfulde rekommandationerne har været, ligger internt i rådet.

Det er vigtigt for rådets arbejde, at alle medlemmer er bekendt med dels, hvordan virksomheden drives i rådet, og dels med hvilke instrumenter, der er til rådighed for medlemmerne. Når et forslag bliver behandlet første gang bør udvalget udpege en talsmand for forslaget, som har til opgave at følge sagen til bunds. I processen omkring behandling af forslag er det vigtigt at inddrage de(n) ansvarlig(e) minister/-re, og holde en dialog omkring problemstillingen. Udvalgene kan f.eks. mødes med ministeren i forbindelse med Nordisk Råds session, hvor de typisk er til stede. Hvis udvalgene ikke er tilfredse med en sagsbehandling, anbefales det i tråd med rapportens anbefalinger, at man i højere grad anvender sig af muligheden for at stille skriftlige spørgsmål til ministrene, det såkaldte spørgeinstitut.

Komitéen mener også, at der kan udføres et bedre oplæringsarbejde, som vil medføre højere kvalitet i rådets arbejde. Kontrolkomitéen ser frem til at modtage den nye vejledning som rådssekretariatet er ved at udarbejde, men foruden det bør Præsidiet anmode rådsdirektøren om at gennemgå rådssekretariatets interne arbejdsrutiner og rutiner for oplæring af nyansatte, med fokus på kvalitetssikring. Der foreslås også udarbejdet en tjekliste, til brug ved udformning at nye forslag, og herunder bør der også tages stilling til de økonomiske konsekvenser af et forslag.

Det foreslås også at Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds sekretariater udarbejder en operativ plan for samarbejdet.

De nationale delegationers sekretariater

En afgørende aktør i ovenstående proces er de nationale delegationer. Totalt set har Nordisk Råd et stort sekretariat til rådighed, når man ser på fællessekretariatet i København og sekretariaterne til de nationale delegationer som helhed. Det er vigtigt at udnytte disse ressourcer fornuftigt og effektivt, at udnytte den mulighed som det giver for at styrke Nordisk Råds arbejde. Kontrolkomitéen har i løbet af behandlingen af dette forslag rejst spørgsmålet om fordelingen mellem embedsmænd og politikere i

Nordisk Råds møderegi. Komitéen ønsker at anbefale til delegationssekretariaterne, at de udfører et eftersyn af deres ressourceanvendelse i denne forbindelse.

Disse foreslåede ændringer af procedurer, arbejdsrutiner og tilgange til Nordisk Råds virksomhed vil kræve tid at implementere. Kontrolkomitéen vil derfor gerne følge op på sagen efter en tidshorisont på 1½ år, dvs. at der bliver udarbejdet en statusrapport til Nordisk Råd til temasessionen 2014.

Nordisk Råd

A 1575/kk

Fremlagt af:
Kontrolkomiteen

J.nr. 12-00256-1

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kontrolkomitéen , at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at alle rekommandationer fra Nordisk Råd bliver substansbehandlet på ministerniveau

at bidrage til at kontakten mellem rådene styrkes på alle niveauer

at der gives en særskilt begrundelse i de tilfælde, hvor rekommandationen ikke følges op

Kontrolkomitéen foreslår desuden, at

Nordisk Råd beslutter

at fokusere og kvalificere rekommandationerne og derved begrænse antallet pr. år

at der udpeges en talsmand i det aktuelle udvalg med ansvar for udvikling og opfølgning af rekommandationen; at dialogen med de aktuelle fagministre styrkes og at spørgeinstituttet bruges mere aktivt både i de nationale parlamenter og i form af spørgsmål til ministre i øvrige nordiske lande

at anbefale de nationale delegationer at gå igennem sine interne rutiner og foretage en vurdering af om ressourcerne benyttes maksimalt både i forhold til de nationale delegationer og Nordisk Råds samlede virksomhed

at give Kontrolkomitéen i opgave at følge op på sagen og melde tilbage til Nordisk Råd med statusrapport senest på temasessionen 2014

Gøteborg, den 25. september 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Baastrup (SF)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Sonja Mandt (A), leder

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1577/medborgar

Framlagt av:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00276-1

Utskottsförslag om självstyre i Norden

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram en jämförande publikation om "Självstyre i Norden" som samlar erfarenheterna från Grönland, Färöarna och Åland i en jämförelse kring självstyrelseformerna i Norden. Avsikten med publikationen skulle vara att synliggöra självstyret i Norden, som ett fredligt sätt att lösa regionala konflikter och se till minoriteters rättigheter och bör ha ett diplomatiskt fokus.

att anordna en konferens kring "Självstyre i Norden" där publikationen presenteras och självstyreformerna i Norden kan diskuteras

2. Bakgrund

Medborgar- och konsumentutskottet har studerat självstyret i Norden genom besök i Grönland 2010, Färöarna 2011 och Åland 2012.

Färöarna, Grönland och Åland har genom självstyret rätt att stifta lagar om interna angelägenheter och fastställa sin egen budget.

Färöarna och Grönland, som är en del av kungariket Danmark, har en stor grad av självstyre sedan 1948 respektive 1979. Grönlands självstyre utökades senast 2009 då polis, domstolsväsende och kustbevakning ingår i det grönländska självstyret. Det omfattar emellertid inte riksangelägenheter som bland annat utrikes- och säkerhetspolitik samt valutapolitik. Färöarnas lagstiftningsrätt omfattar alla områden utom statsförfattning, medborgarskap, högsta domstolen, utrikes-, säkerhets-, och försvarspolitik samt valuta och penningpolitik.

Åland är en del av republiken Finland, men har en egen lagstiftande församling. Inom de områden där Åland har egen lagstiftning fungerar landet

i praktiken som en egen nation. Åland firar 90 år av självstyre 2012 och är inne på sin tredje självstyrelselag och arbetar nu med att ta fram en ny självstyrelseramlag.

Nordiska rådet

A 1577/medborgar

Framlagt av:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00276-1

3. Remissbehandling

Ingen formell remissbehandling har hållits, men i utskottets dialog med de färöiska, grönländska och åländska representanterna har intresset för självstyrelsen mottagits positivt.

4. Utskottets synpunkter

Medborgar- och konsumentutskottet ser med intresse på de olika självstyrelseformerna i Norden och anser det angeläget att synliggöra självstyret som en god konfliktlösningsmodell med respekt för minoriteter och lokala beslut.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram en jämförande publikation om "Självstyre i Norden" som samlar erfarenheterna från Grönland, Färöarna och Åland i en jämförelse kring självstyrelseformerna i Norden. Avsikten med publikationen skulle vara att synliggöra självstyret i Norden, som ett fredligt sätt att lösa regionala konflikter och se till minoriteters rättigheter och bör ha ett diplomatiskt fokus.

att anordna en konferens kring "Självstyre i Norden" där publikationen presenteras och självstyreformerna i Norden kan diskuteras

Helsingfors den 30 oktober 2012

Anna Ljunggren (A)
Annicka Engblom (M)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Isabella Jernbeck (M)
Linda Kristiansen (RV)
Marianne Berg (vänst)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Michael Tetzschner (H)
Mikkel Dencker (DF)
Suna Kymäläinen (sd)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Thomas Jensen (S)

BETENKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 276/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00217-10

Kultur- og Uddannelsesudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at implementere den fremlagte strategi for det nordiske kultursamarbejde gældende for perioden 2013-20 indeholdende de hovedtemaer og samarbejdsformer som står beskrevet i strategien, og under hensyntagen til de i betænkningen fremførte synspunkter

at arrangere et seminar/konference/kulturforum med udgangspunkt i den nye rapport omhandlende nabolandskultur i Norden, hvor de fremadrettede forslag og anbefalinger i rapporten drøftes, behandles og operationaliseres med henblik på, at nye aktiviteter og satsninger inden for nabolandskultur kan udvikles og implementeres fremadrettet

2. Baggrund

Kultur- og Uddannelsesudvalget har medvirket til udarbejdelsen af nærværende forslag til en ny strategi for det nordiske kultursamarbejde, bl.a. i forbindelse med seminarer, hvor udvalgets medlemmer har haft mulighed for at deltage og komme med input.

3. Udvalgets synspunkter

Kultur- og uddannelsesudvalget kan tilslutte sig ideen om, at der iværksættes en overordnet strategi for det nordiske kultursamarbejde gældende 2013-20. Strategien kan fungere som en overordnet ramme for samarbejdet og give de respektive samarbejdsfora og institutioner mulighed for at agere og virke inden for denne ramme. Særligt finder udvalget det vigtigt, at der med strategien skabes en forankring blandt de nationale kulturaktører, herunder eksempelvis de nationale kulturråd. På denne måde kan der mere effektivt drages nytte af et synergigivende samarbejde

på tværs af landene, hvilket ikke mindst vil styrke det nordiske samarbejde, hvor ressourcer og finansiering er begrænset hvorfor samtækningen og forankringen i nationalt regi er vigtig. Udvalget finder, at det tillige er vigtigt at udfylde rammen med konkrete tiltag for at konkretisere de fem hoved-tiltag mere tydeligt, herunder Det bærekraftige Norden; Det kreative Norden; Det interkulturelle; Norden; Det unge Norden og Det digitale Norden. Dette kunne bl.a. gøres med udgangspunkt i den for nylig offentliggjorte rapport om nordisk nabolandskultur, udfærdiget af Christian Nissen. Rapporten giver flere anbefalinger til det videre kultur-samarbejde i Norden, blandt andet inden for områderne TV, medier, film, digitalisering og digitale platforme. Udvalget anbefaler således, at der følges op på denne rapport, og at ministerrådet eksempelvis arrangerer et seminar for at følge op på rapportens anbefalinger og sikre at konkrete initiativer sættes i gang fremadrettet.

Slutteligt vil udvalget gerne henvise til et Nordisk Råd tiltag omhandlende en fælles-nordisk filmportal (A 1573/kultur). Denne type initiativer mener udvalget giver en god nordisk nytte og ministerrådet bør igangsætte lignende konkrete tiltag med udgangspunkt i den nye strategi.

4. Konklusion

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår derfor, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at implementere den fremlagte strategi for det nordiske kultursamarbejde gældende for perioden 2013-20 indeholdende de hovedtemaer og samarbejdsformer som står beskrevet i strategien, og under hensyntagen til de i betænkningen fremførte synspunkter

at arrangere et seminar/konference/kulturforum med udgangspunkt i den nye rapport omhandlende nabolandskultur i Norden, hvor de fremadrettede forslag og anbefalinger i rapporten drøftes, behandles og operationaliseres med henblik på, at nye aktiviteter og satsninger inden for nabolandskultur kan udvikles og implementeres fremadrettet

Helsinki, 29.október 2012

Árni Þór Sigurðsson (VG), formand
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Justus Hansen (D)
Karen Ellemann (V), næstformand
Liselott Blixt (DF)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (JF)
Tuula Peltonen (sd)

Bilag:

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 276/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00217-10

Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbeidet 2013-2020

Under henvisning til:

de nordiske kulturministrenes møte den 26. april 2012, foreslår Nordisk ministerråd en ny strategi for det nordiske kultursamarbeidet som skal gjelde fra 2013 til og med 2020.

De nordiske kulturministrenes samarbeid er stadfestet i Helsingforsavtalen, § 1 (trådte i kraft 1. juli 1962) og Avtale om kulturelt samarbeid (trådte i kraft 1. januar 1972).

Den nåværende strategien for det nordiske kultursamarbeidet utløper i 2012. Arbeidet pågår med å utforme en ny strategi. Den nye strategien skal vedtas av de nordiske kulturministrene i MR-K 02/12, som finner sted under Nordisk råds sesjon 2012 i Helsingfors.

Nordisk ministerråd har under arbeidet med strategien utvekslet tanker og utkast med Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg. Dette har gitt viktige innspill til arbeidet. Dialogen skal fortsette, slik at strategien kan utgjøre et godt grunnlag for en omforent utvikling av det nordiske kultursamarbeidet. Videre dialog er også viktig for arbeidet med å finne felles løsninger på de utfordringene vi står overfor i Norden.

Den nye strukturen som ble etablert etter reformen på kulturområdet er blitt evaluert innenfor rammen av den gjeldende strategien. Evalueringen viser at strukturen er innført på en god måte og danner et solid grunnlag for det videre samarbeidet.

Evalueringen peker videre på muligheter for en økt grad av politiske prioriteringer og en styrket dialog med ulike aktører innen kultursektoren i Norden. Som følge av dette, skal det i arbeidet med den kommende strategien ses spesielt på ministrenes muligheter for å gjennomføre prioriterte

og strategiske satsinger, samt å sikre en god dialog med flere deler av kultursektoren.

Arbeidet med å utvikle en ny strategi har også gitt mulighet for å innlede en prosess med bred deltakelse fra kunst- og kulturfeltet i Norden. Det har vært avholdt en rekke workshops og dialogmøter samt et nordisk forum med deltakere fra bl.a. nasjonale kulturmyndigheter, amatør- og frivilligsektoren, Nordisk råd, eksperter og nordiske institusjoner som NordForsk, Nordens velferdssenter og Nordbuk.

En grunnleggende forutsetning for det nordiske kultursamarbeidet er prinsippet om nordisk nytte: at samarbeidet skjer på områder der de nordiske landene har felles interesser og utfordringer. Gjennom erfarings- og kompetanseutveksling og nettverksbygging skal Norden som region utvikles og styrkes. Det nordiske språkfellesskapet skal fremmes og understøttes. Kultursamarbeidet skal være basert på en bærekraftig utvikling. Et bredt forankret kultursamarbeid utvikler fellesskap og samhold i Norden og vil dermed bidra til sammenhengskraft i de nordiske velferdssamfunnene.

Det nordiske kultursamarbeidet skal forvalte nordisk kulturarv innen historie, kultur og språk og på denne måten sikre en kontinuitet. Samtidig er det nødvendig å innlemme nye kulturuttrykk og impulser. Endringer i kulturlivets og kunstens rammebetingelser, i befolkningssammensetning, teknologi med mer stiller krav om fleksibilitet og fornyelse.

De fem hovedtemaene i strategien for det nordiske kultursamarbeidet for 2013-2020 er *Det bærekraftige Norden*, *Det kreative Norden*, *Det interkulturelle Norden*, *Det unge Norden* og *Det digitale Norden*. Ved hjelp av disse hovedoverskriftene ønsker kulturministrene å fange opp endringer og utfordringer i dagens samfunn generelt, og på kulturområdet spesielt. Det vil samtidig være behov for ny kunnskap om hvordan disse endringene påvirker kulturlivet. Arbeidet med å utvikle et kunnskapsgrunnlag skal derfor prioriteres i arbeidet med å gjennomføre strategien. Med det relativt sett begrensede budsjettet som de nordiske kulturministrene rår over, er det vesentlig å styrke samspillet mellom det nordiske og det nasjonale nivået. Det er nødvendig å sikre at de midlene som står til rådighet er en del av en strategisk innsats, der samspillet mellom det nordiske og nasjonale er en garanti for at det oppnås reelle resultater.

De nordiske kulturministrene har i MR-K 01/12 besluttet følgende:

- Tittelen for den nye strategien er *Strategi for det nordiske kultursamarbeidet.*
- Tidsrammen for strategien er 2013-2020. Den forholdsvis lange tidsperioden reflekterer at langsiktige temaer krever langsiktig arbeid.

Målsettingene og tekstene til de fem temaene skal besluttes av Kulturministrene i MR-K 02/12, 31. oktober. Det kan derfor bli foretatt mindre endringer i teksten.

Det bærekraftige Norden

Mål: Nordisk kulturliv styrker bærekraften i de nordiske samfunnene ved å være tilgjengelig og involverende.

Et vitalt kunst- og kulturliv er nødvendig i et moderne samfunn. Kulturopplevelser og kulturaktiviteter er viktige for sosial utveksling, identitetsutvikling og inkludering der tillit, respekt og sosiale bånd kan etableres mellom innbyggerne. Kunst og kultur utfordrer og utvikler oss som enkeltmennesker og som samfunn, og bidrar slik til et bærekraftig samfunn. Derfor er det viktig at tilgangen til et mangfold av kunst- og kulturopple-

velser er god og at alle har muligheter til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur. For å løse noen av de store utfordringene som de nordiske velferdssamfunn står overfor, er det nødvendig med en helhetstenkning som omfatter flere sektorer og politikkområder. Satsing på kultur har stor betydning for andre samfunnsmål, som næringsutvikling og arbeidsplasser, integrering og inkludering, helse, læring og kreativitet.

Nordisk Råd

B 276/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00217-10

Det kreative Norden

Mål: Norden står frem som en levende, dynamisk og kreativ kulturregion.

Kunst og kultur er hjørnesteiner i det nordiske samarbeidet. Gjennom de nordiske institusjonene og programmene understøttes alt fra kollektive kulturuttrykk til enkeltkunstneres arbeid. Ministerrådet for kultur skal stimulere og støtte kultur- og kunstproduksjon av høy kvalitet. Det nordiske sektorovergripende samarbeidet skaper forutsetninger for å utvikle nordisk eksport til globale markeder. Parallelt prioriterer de nordiske landene arbeidet med å fremme kulturelle og kreative næringer. Et sterkere og mer langsiktig samarbeid skal bidra til et styrket nordisk hjemmemarked, økt økonomisk vekst og økt internasjonal gjennomslagskraft. Ved hjelp av kulturspesifikke målsettinger for de kreative næringene skal det nordiske varemerket styrkes.

Det interkulturelle Norden

Mål: Alle innbyggerne i Norden kjenner seg hjemme og er kulturelt delaktige i Norden.

Kultursektoren tilbyr felles arenaer og møteplasser for samarbeid, dialog og meningsutveksling. Et aktivt og dynamisk kulturliv som manifesterer seg i et mangfold av kulturuttrykk, er en sentral del av et inkluderende samfunn. Det handler om "ulike kulturers eksistens og likeverdige samspill, samt muligheten for å skape felles kulturytringer gjennom dialog og gjensidig respekt" (Unescos konvensjon om vern og fremme av mangfoldet av kulturuttrykk). Det nordiske kultursamarbeidet skal bidra til åpenhet og inkludering og speile mangfoldet i det nordiske fellesskapet. Kultursamarbeidet skal også fremme den nordiske språkforståelsen. Den styrker både integreringen av fremmede kulturer og opplevelsen av nordisk kultur. Allmennkringkastingsselskaper, kulturinstitusjoner og andre som skaper og formidler kunst og kultur spiller en viktig rolle i å synliggjøre det nordiske mangfoldet.

Det unge Norden

Mål: Barn og unge i Norden skaper, tar del i og har synspunkter på kunst og kultur.

Barn og unge har en viktig plass i det nordiske kultursamarbeidet. De nordiske landene har et felles syn på barn og unge og erkjenner barns og unges rettigheter og muligheter til innflytelse over sine egne liv. Det er vesentlig at både barne- og ungdomskultur prioriteres innenfor de nordiske støtteordningene. Ministerrådet for kultur skal se på mulighetene for at barn og unge involveres i beslutningsprosessene som påvirker dem. Det nordiske samarbeidet må forholde seg dynamisk til barns og unges kulturelle uttrykksformer. Gjennom det nordiske kultursamarbeidet øker interessen for de nordiske språkene hos barn og unge. Litteraturen spiller en særlig rolle. Såvel fysiske som digitale møteplasser skal stimulere til en økt interesse for kunst og kultur blant barn og unge.

Det digitale Norden

Mål: Nordisk kultur drar full nytte av den digitale teknologien.

Digitaliseringen innebærer store muligheter for Norden i en stadig mer globalisert verden. Den fører med seg muligheter for felles opplevelser – kulturelle og språklige - og kan på den måten fremme nordisk samhold. Det nordiske kultursamarbeidet skal utnytte ny teknologi i arbeidet med å verne om ytrings- og pressefriheten og sikre tilgangen og kjennskapen til nordisk kunst og kultur. Digital formidling er en viktig del av arbeidet for å demokratisere tilgangen til kulturtilbud. Den nordiske opphavsrettsmodellen skal utvikles på demokratisk grunnlag, og nordisk allmennkringkasting og kvalitetsfilm skal gis de beste forutsetninger, slik at et bredt tilbud blir tilgjengelig for alle. Fortsatt forskning på området og økt mediekunnskap skal styrke fremtidige muligheter for innbyggerne i Norden.

Strategien skal tjene som styringsdokument for institusjoner og samarbeidsorganer innenfor det nordiske kultursamarbeidet og dermed bidra til at strategien realiseres og følges opp løpende.

Dette vil kunne skje på ulike måter:

- I institusjonenes egne virksomhetsmål samt mål- og resultatkontrakter og årsrapporteringer. Institusjonene oppfordres til å sette opp virksomhetsmål, som konkretiserer hva strategiens overgripende mål innebærer for egen virksomhet.
- I budsjettekster som angir prioriteringer for kommende år
- I de strategiske satsninger som MR-K *beslutter om*
- *Ved at samarbeidet mellom de nasjonale kulturmyndigheter og det nordiske kultursamarbeid styrkes*
- *Ved at dialogen intensiveres* på alle nivåer
- Ved et årlig kulturforum der de nordiske institusjonene og samarbeidsorganene skal diskutere hvilke hindre og muligheter som finnes for å realisere strategien på policy-nivå med temaer som skal prioriteres i Kultur- og kunstprogrammet
- I formannskapsprogrammene

I 2016 skal det skal gjennomføres en midtveisevaluering, som skal undersøke framdriften i arbeidet med å realisere strategiens målsettinger, - om strategiens målsettinger fortsatt er relevante, eller om det finnes behov for justeringer.

Nordisk Råd

B 276/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00217-10

BETÆNKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

Miljø- og naturressursutvalgets betenkning over

Ministerrådsforslag om nytt rammeprogram MR- FJLS 2013-2016

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å skape større klarhet om mål og prioriteringer for de enkelte innsatsområder som inngår i forslaget om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016*

å sikre at de årlige formannskapsprogrammer tar utgangspunkt i utfordringene beskrevet i rammeprogrammet fra et nordisk perspektiv

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 277/miljø om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016* og inndra Nordisk råds synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

2. Bakgrunn

Nordisk ministerråd, ministrene for fiskeri og vannbruk, jordbruk, livsmidler og skogsbruk (MR-FJLS) har utarbeidet et nytt rammeprogram for perioden 2013 - 2016. Programmet avløser program for perioden 2009-2012 som Nordisk råd behandlet på sesjonen i 2008.

MR-FJLS forklarer at det legges vekt på et program som er relativt kortfattet, overordnet og policy-orientert. Programmet skal skape rammer og målsetning for samarbeidet. Det skal fokusere på områder som prioriteres nasjonalt, hvor det vurderes at nordisk samarbeid skaper merverdi. I tillegg fokuserer programmet på nordisk samarbeid om genetiske ressurser.

Rammeprogrammets gjennomføring presiseres og kompletteres årlig av de enkelte lands formannskapsprogrammer. Ministerrådet forklarer at

Nordisk råd også kan ha innflytelse på de enkelte tiltak gjennom den årlige budsjettprosessen.

Rammeprogrammet beskriver en visjon om bærekraftig og konkurransekraftig produksjon i den grønne og blå sektor av varer og tjenester som har nordiske, biologiske naturressurser som grunnlag, til gang for bærekraftig utvikling av velferd i Norden. Det legges vekt på at ha et fleksibelt program som kan tilpasses de omliggende forandringer, flerårig perspektiv, tverrgående aktiviteter, overordnet og policy-orientert, påvirkning av internasjonale prosesser med forskning og innovasjon som prioritet.

Det er fokus på tre overordnede utfordringer:

- Konkurransekraftig produksjon
- Bærekraftig forvaltning av naturressursene
- Opprettholdelse og utvikling av de nordiske velferdssamfunn.

For de tre utfordringer gjelder det, at utgangspunktet er å støtte holdbar utvikling.

3. Høring

Det fremgår ikke av forslaget fra ministerrådet at det har vært til høring hos de berørte interessenter. Nordisk råd har mottatt forslaget i starten av september, og av tidsmessige grunner har utvalget derfor ikke hatt mulighet til å gjennomføre en høring.

4. Utvalgets synspunkter

Utvalget kan støtte den visjon som rammeprogrammet beskriver om bærekraftig og konkurransekraftig produksjon i de grønne og blå sektorer, og dermed fremme grønn vekst i Norden. Utvalget ønsker at det legges stor vekt på bærekraftig bruk av naturressursene som et grunnleggende prinsipp for forvaltningen.

Utvalget noterer også med tilfredshet henvisningen til at programmet skal anvendes som et instrument som støtter de nordiske lands tilpasning til de globale utfordringer, og bidrar til at Norden kan påvirke den globale utvikling i en positiv retning.

Utvalget kan støtte MR-FJLS' intensjoner om et fleksibelt program som kan tilpasses utfordringene og som presiseres i de årlige formannskapsprogrammer. Utvalget savner dog en større klarhet om hvilke oppgaver som forventes å stå høyest på MR-FJLS agenda i den kommende fireårsperiode. I teksten finnes det flere indikasjoner om konkrete utfordringer som ventes å stå på den nordiske agenda i den kommende fireårsperiode, inklusive:

- Globalisering
- Klima
- Matsikkerhet og mattrygghet
- Kostråd for bedre helse
- Mangfold i produksjonsformer og produkter, inklusive Ny nordisk mat
- Dyrevelferd, dyrehelse og etikk
- Effektiv bruk av naturressurser, å produsere mer med mindre ressurser
- Forskning og innovasjon
- Bevaring og bruk av biologisk mangfold og genetiske ressurser

Utvalget noterer også at rammeprogrammet ikke presiserer hvordan disse oppgaver skal adresseres, og at det vil bli gjort i de årlige formannskapsprogrammer. Det kan utvalget støtte med forbehold om at de årlige for-

mannskapsprogrammer tar utgangspunkt i utfordringene fra et nordisk perspektiv, og ikke fra et nasjonalt perspektiv.

Utvalget savner større klarhet om det som ønskes oppnådd innenfor de enkelte innsatsområder. Videre, i lys av at det er tale om en meget omfattende agenda og begrensede ressurser, vil det være behov for å prioritere et begrenset antall av oppgaver. Utvalget forventer at dette vil bli gjort ved utarbeidelsen av de årlige formannskapsprogrammer.

Nordisk råd har i den senere tid utpekt noen utfordringer på naturressursområdet som rådet mener bør stå høyt på Ministerrådets agenda, inklusive følgende:

- Primærnæringenes tilpasning til klimaendringer og bidrag til matsikkerhet, både i Norden og globalt
- Tiltak for å redusere matsvinn
- Utvikling av støtteordningene i jordbruket som instrument for å fremme bæredyktig produksjon
- Kobling mellom menneskehelse og dyrehelse (*One Health*)
- Utvikling av modeller og kunnskap som kan bidra til å løse konflikter om fiske av de pelagiskes fiskebestander
- Fremtidssikring av samarbeidet om genetiske ressurser i jordbruk og skogbruk (NordGen).

Utvalget legger vekt på at ovennevnte utfordringer, som Nordisk råd har gitt uttrykk for bør prioriteres, inngår i MR-FJLS' arbeid i den kommende fireårsperioden. Spesielt ønsker utvalget å fremheve punktet om den viktige felles nordiske satsing på bevaring av genetisk mangfold i jordbruket, som fortsatt bør være en oppgave av høy prioritet.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å skape større klarhet om mål og prioriteringer for de enkelte innsatsområder som inngår i forslaget om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016*

å sikre at de årlige formannskapsprogrammer tar utgangspunkt i utfordringene beskrevet i rammeprogrammet fra et nordisk perspektiv

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 277/miljø om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016* og inndra Nordisk råds synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

Ministerrådsforslag om "Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016"

Nordisk ministerråd for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug har udarbejdet et nyt rammeprogram for perioden 2013-2016.

I arbejdet med at udarbejde det nye program er der lagt vægt på at det skal være et relativt kortfattet, overordnet og policy orienteret program, der skal angive rammerne og målsætningerne for samarbejdet og fokusere på nationalt prioriterede områder, hvor det nordiske samarbejde skaber merværdi. Programmet skal ligeledes inkludere arbejdet med de genetiske ressourcer.

Rammeprogrammet kommer dermed til at udgøre et styringsinstrument indenfor samarbejdet, hvor der er lagt op til, at formandskabsprogrammerne for de enkelte år skal præcisere og komplementere rammeprogrammet.

Ministerrådet anmoder hermed om Nordisk Råds synspunkter på forslaget for det nye rammeprogram for perioden 2013-2016.

Ministerrådet vil specielt pege på følgende.

Rammeprogrammets indhold
Rammeprogrammet gælder for perioden 2013–2016.
Rammeprogrammets vision er:

Naturresurser – hållbarhet – konkurrenskraft – välfärdsutveckling
Hållbarhet och konkurrenskraftig produktion i den gröna och blå sektorn av varor och tjänster med nordiska biologiska naturresurser som bas – til gagn för en hållbar utveckling av välfärden i Norden.

Der er lagt vægt på, at rammeprogrammet:

- er fleksibelt og kan tilpasses til de omkringværende forandringer, som kræver nye prioriteringer
- baseres på spørgsmål som har et flerårigt perspektiv og er fremtidsorienteret
- er overordnet og policy orienteret. Detaljer skal håndteres i formandskabsprogrammerne og i programmerne for sektorernes undergrupper.
- er tværgående i sin karakter og så vidt muligt reflekterer alle de sektorer som berøres af samarbejdet. Det udgør derved et instrument som binder de 4 FJLS-sektorer sammen
- fokuserer på områder som giver fælles nordisk nytte, specielt spørgsmål hvor Norden er gode, giver mest udbytte af ressourcer og den bedste påvirkning af de internationale processer og
- prioriterer en fortsat indsats indenfor forskning og innovation.

Samarbejdet vil fokusere på tre overordnede udfordringer, som alle præges af, at de er grænseoverskridende og derfor samtidigt er en del af den globale dagsorden som Norden og MR-FJLS sektorerne står inde for:

- Konkurrencekraftig produktion
- Holdbar naturressource forvaltning
- At opretholde og udvikle de nordiske velfærdssamfund

For de 3 udfordringer gælder det, at udgangspunktet er holdbar (økonomisk, miljømæssig og social) udvikling.

Opfølgning, finansiering og evaluering
Rammeprogrammet gælder for perioden 2013-20. Rammeprogrammet forankres i forhold til Nordisk Råd ved, at det forelægges Nordisk Råd til bemærkninger før den endelige vedtagelse. Nordisk Råd har i den årlige budgetproces mulighed for at påvirke de konkrete planer for de kommende år.

Ministerrådet og embedsmandskomiteerne for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug arbejder for, at de nødvendige ressourcer prioriteres til de forskellige satsningsområder i rammeprogrammet.
Hen imod afslutningen af perioden gennemføres en evaluering af rammeprogrammet.

Processen
Rammeprogrammet er udarbejdet af en nedsat arbejdsgruppe bestående af det daværende finske formandskab og det efterfølgende norske formandskab, bistået af Nordisk Ministerråds sekretariat.
Rammeprogrammet har været igennem en national høringsproces samt i høring hos relevante aktører indenfor ministerområdet.

Undervejs i processen er der gennemført work-shops og løbende konsultationer i de 4 afdelinger under EK-FJLS og underliggende institutioner og arbejdsgrupper. Formålet med møderne og konsultationerne har været at sikre en fælles tilgang til og forankring af forslaget til rammeprogrammet.

Nordisk Ministerråd for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug har på sit møde den 28. juni 2012 vedtaget et forslag til rammeprogrammet, og besluttet at forelægge det for Nordisk Råd.

Nordisk Ministerråd for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug ser frem til Nordisk Råds bemærkninger, både angående indhold og gennemføring, før den endelige vedtagelse af rammeprogrammet.

/Nordisk Ministerråd (fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug)

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

BILAG: Rammeprogram

NOTAT

Til

Kopi

Fra

Emne

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

21. juni 2012
11-00957-37

Förslag till MR-FJLS om nytt ramprogram for MR-FJLS 2013 - 2016

VISION
för det nordiska samarbetet inom MR-FJLS

Naturresurser – hållbarhet – konkurrenskraft – välfärdsutveckling

Hållbarhet och konkurrenskraftig produktion i den gröna och blå sektorn av varor och tjänster med nordiska biologiska naturresurser som bas – till gagn för en hållbar utveckling av välfärden i Norden.

Ramprogram
för det nordiska samarbetet inom fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013–2016

Ramprogrammet anger inriktningen för det nordiska politiska samarbetet inom fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk under perioden 2013– 2016 inom Nordiska ministerrådet. Ramprogrammet ger möjligheter och beskriver de centrala utmaningarna på området.

Ordförandeprogrammet för de enskilda åren preciserar och kompletterar ramprogrammet. Dessa utgör tillsammans handlingsprogrammet för samarbetet.

Utöver detta har i ramprogrammet beaktats de prioriteringar och strategier inom Nordiska ministerrådet som sätts upp av statsministrarna, samarbetsministrarna och övriga ministerråd när man arbetar med teman och problemställningar inom vilka MR-FJLS kan bidra.

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalge

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

Målet med arbetet inom MR-FJLS är att främja en hållbar utveckling inom de fyra sektorerna fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk.

Målet är att förbättra förutsättningarna för en ekonomisk tillväxt och välfärdsutveckling och samtidigt bidra till att säkerställa en bättre miljömässig, hälsomässig och social/regional utveckling.

Utgångspunkten för samarbetet är att det ger mervärde för länderna och skapar nordisk nytta. De nordiska länderna samarbetar för att hitta lösningar och identifiera möjligheter för utvecklingen inom MR-FJLS-området, där ministrarna dels har ett ansvar när det gäller företag som utnyttjar naturresurser, dels har ansvar för konsumentskydd.

Den nordiska nyttan uppstår när samarbetet sträcker sig längre än det enskilda landets möjligheter att identifiera och hitta lösningar på givna utmaningar.

Därmed mobiliserar man komplementär expertis och komplementära resurser för att hitta lösningar på gemensamma utmaningar.

Den politiska och samhälleliga utvecklingen under de senaste åren har lett till ett ökat fokus på klimatförändringarna, utmaningar rörande övervikt och den globala livsmedelssäkerheten, antibiotikaresistens, hållbar utveckling, tankar om grön tillväxt och det biobaserade samhället. Detta är omständigheter som på olika sätt påverkar arbetet inom MR-FJLS. MR-FJLS-sektorerna bidrar till att skapa problemen, men de bidrar också till lösningarna, vilka inte kan identifieras och realiseras utan ett aktivt deltagande från MR-FJLS-sektorernas sida – FJLS-sektorerna är en del av lösningen.

Samarbetet kommer därför att fokusera på tre övergripande utmaningar, som alla präglas av att de är gränsöverskridande och därför samtidigt är en del av den globala dagordningen som Norden och MR-FJLS-sektorerna står inför:

- Konkurrenskraftig produktion
- Hållbar naturresursförvaltning
- Att upprätthålla och utveckla de nordiska välfärdssamhällena

För de tre utmaningarna gäller att utgångspunkten är hållbar (ekonomisk, miljömässig och social) utveckling. De tre utmaningarna avspeglar att MR-FJLS området har användningen av biologiska naturresurser för mänsklig konsumtion som utgångspunkt. Detta utnyttjande av naturresurserna resulterar i produktion, som vidare innebär ett ansvar för förvaltningen av naturresurserna och som samtidigt ger grundläggande bidrag till att upprätthålla och utveckla de nordiska välfärdssamhällena.

Arbetet i MR-FJLS fäster uppmärksamhet på hur de nordiska länderna kan anpassa sig till de globala utmaningarna samt, där det är relevant, vid hur de nordiska länderna med hjälp av gemensamma bidrag kan påverka de internationella tendenserna i en för Norden positiv riktning.

Konkurrenskraftig produktion
Utgångspunkten för MR-FJLS-sektorerna är att de genom utnyttjande av biologiska naturresurser producerar varor och tjänster som exempelvis mat, trämaterial, biomassa, energi, friluftsliv och rekreation.

Utmaningarna kopplade till detta är att säkra och upprätthålla en hållbar produktion, som är ekonomiskt lönsam, som värnar om miljön och som bidrar till den sociala sammanhållande kraften över hela Norden.

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

Att säkerställa och stärka utvecklingen av en konkurrenskraftig och lönsam produktion inom de areella näringarna och livsmedelproduktionen är en stor utmaning. Vad det ger i form av konkurrensfördelar i dag blir standardlösningar i morgon. Man måste därför hela tiden arbeta med konkurrenskraft och lönsamhet genom att ha som utgångspunkt att omvandla politiska prioriteringar till konkurrensfördelar.

Med begreppet "grön tillväxt" fokuseras på att säkerställa en hållbar utveckling i produktionen, som både ger miljövinster och en stärkt konkurrenskraft. För MR-FJLS är grön tillväxt en viktig punkt på dagordningen, på samma sätt som MR-FJLS-sektorerna är centrala för att realisera grön tillväxt som ett instrument för hållbar utveckling.

MR-FJLS-sektorerna arbetar med produktion med förnybara biologiska naturresurser som bas och har därigenom en central ställning i den samhällsutveckling som nu i vissa sammanhang betecknas som grön tillväxt och i andra sammanhang som det biobaserade samhället. Det är en ständig utmaning att säkerställa en hållbar utveckling i produktionen med tidens aktuella utmaningar.

Utöver välkända problemställningar som globalisering, klimat, livsmedelssäkerhet samt djurhälsa och -välfärd uppstår det hela tiden nya krav, förväntningar och möjligheter för olika typer av produktion, som både kan ge ökade intäktsmöjligheter och samtidigt väcker frågan om vad resurserna kan och bör användas till, exempelvis mat eller energi.

Frågan om knappheten i resurserna och utnyttjandet av dessa pekar också mot nya möjligheter; det som är avfall idag blir värdefulla resurser i morgon.

I en värld med en starkt ökande befolkning finnsett grundläggande behov av att producera mer med mindre resurser. Detta sätter också fokus på resursslöseri i form av outnyttjad biomassa, ett stort matsvinn och bristande utnyttjande av potentialen i de sammanlagda resurser som blir resultatet av strukturella, tekniska eller andra hinder. Potentialen i det biobaserade samhället ger nya perspektiv och anledning till nordiska reaktioner på hur dessa utvecklingstendenser ska leda till anpassningar i förvaltning och produktion och hur man med utgångspunkt i nordiska styrkepositioner kan påverka den europeiska och globala utvecklingen.

MR-FJLS kommer att bidra till ovanstående genom att vara en leverantör av biobaserade lösningar för företagen och samhället. Efterfrågan på biobaserade lösningar har aldrig varit större än i dag. MR-FJLS kommer under programperioden att bidra till att bemöta de stora utmaningarna.

Ramarna för utvecklingen nationellt skapas av länderna. På det nordiska planet ska samarbetet bidra till att genom dialog och nätverk förbättra de nordiska ländernas förutsättningar för att möta klimatförändringarna och utvecklingen av det biobaserade samhället samt de utmaningar och möjligheter som är förbundna med dem.

Hållbar naturresursförvaltning
All samhällsutveckling och produktion bygger på ekosystemens produktion av varor och tjänster och livsuppehållande funktioner. Den gröna sektorn och dess hållbara förvaltning utgör därigenom basen för en hållbar utveckling av ett biobaserat samhälle.

Ekosystemens funktion är grunden för allt mänskligt liv. De bidrar med flera typer av ekosystemtjänster till samhället, som försörjning i form av grödor, djur, trä och fiber, stödjande och reglerande genom klimatreglering och vattenrening och kulturellt genom ökad livskvalitet och hälsa.

Forskning och utveckling som utgår från denna bas leder till kunskap som kan omsättas i innovationer och företagande inom de areella näringarna och i övriga samhället. Den gröna sektorn levererar på detta sätt många samhällstjänster.

Produktionen inom MR-FJLS-sektorerna sker med utgångspunkt i användning av biologiska naturresurser. Denna användning måste ske på ett hållbart sätt, och också ta ansvar för förvaltningen av naturresurserna. Detta är centralt för MR-FJLS. Hållbar betyder ett ansvarigt bruk och produktion av naturresurser som säkrar biologisk mångfald, reproduktion och viktiga ekosystemfunktioner också i framtiden. Förvaltningen av dessa är betydelsefulla utmaninger för näringarnas produktion inom MR-FJLS. Det gäller både det akvatiska och terrestriska ekosystemet.

En ansvarsfull förvaltning av marina och färskvattenresurser har stor betydning för de nordiska länderna. För fiskeriförvaltningen är vetenskapliga underlag och tillämpningen av försiktighetsansatsen centrala element. Genomförandet av hållbara förvaltningsstrategier av de marina och färskvattenresurserna ska basera sig på ett hänsynstagande till hela ekosystemet.

De nordiska länderna är alla underställda internationella krav på bevarande och hållbart utnyttjande av biologisk mångfald och genetiska resurser. Det är ett krav som länderna delvis har valt att lyfta som ett nordiskt samarbete.

De nordiska länderna har under många år varit aktiva bidragsgivare i det internationella samarbetet om genetiska resurser och biologisk mångfald, och det sker inom ramen för bland annat FAO:s Commission on Genetic Resources, Konventionen om biologisk mångfald och de internationella TRIPS-avtalen.

Den ständiga utmaningen för det nordiska samarbetet består i att tillsammans med länderna säkra ett grundläggande bevarandearbete. Det sker genom att utveckla strategier för bevarande av den genetiska variationen, där den är i naturtillstånd (in-situ-bevarande) och genom strategier för bevarande av den genetiska variationen i till exempel fryst tillstånd (ex-situ-bevarande).

Hållbart nyttjande av genetiska resurser är en utmaning som handlar om att säkerställa att den genetiska variationen tas i användning i produktionen. Det sker bland annat genom växtförädlingsinitiativ, utveckling och förstärkning avhållbar användning av genetiska resurser, vilket kräver fortsatta satsningar inom Nordiska ministerrådet.

MR-FJLS-sektorernas produktion med utgångspunkt i användning av biologiska naturresurser sker i nära samspel med jord och vatten. FJLS-sektorerna använder och påverkar både jord och vatten samtidigt.

Det råder ett samband mellan vattenkvalitet och primär- och livsmedelsproduktionens möjligheter att producera hälsosamma och säkra livsmedel. Och det är inte enbart en utmaning i de nordiska länderna, det är en global utmaning som understryker att vatten vid en svag förvaltning blir en strategisk resurs som långt ifrån alla i tillräcklig grad har tillgång till.

Att upprätthålla och utveckla de nordiska välfärdssamhällena

Den nordiska välfärdsmodellen genomgår just nu en förändring. Sektorerna inom MR-FJLS skapar grundläggande förutsättningarför upprätthållande och utveckling av de nordiska ländernas välfärdssamhällen, exempelvis livsmedelssäkerhet, och bioenergi samt bidrar på flera viktiga sätt till att säkerställa tillgången till rent dricksvatten. Främjande av en hälsosam kost och en bra livskvalitet bland annat genom tillgång till friluftsliv i

en riklig natur och en levande matkultur är också viktiga delar i den nordiska välfärdsmodellen.

En av de största utmaningarna på välfärdsområdet är ohälsosamma kostvanor, fysisk inaktivitet och övervikt, som utgör ett hot mot en god hälsa i Norden och stora delar av den övriga världen. Samarbetet genomförs inom ramen för den nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, som ska ge stöd åt de nationella satsningarna. För att stärka fundamentet för bra och enkla kostråd finns samarbetet om "de nordiska näringsrekommendationerna" och att omsätta dem till direkt konsumentupplysning sker bl.a. genom användning av näringsmärkningen "nyckelhålet".

Genom arbetet med Ny nordisk mat fokuserar MR-FJLS på att utveckla en mer mångsidig produktion - både när det gäller produktionsformer och olika storlek på produktionen. Ett resultat av betydelse av det bakomliggande manifestet för ett nytt nordiskt kök är ett ökat fokus på lokal hållbar produktion och inte minst lokalt värdeskapande med potentiellt stora effekter för utvecklingen i kust- och landsbygdsområdena.

Den ökande handeln i världen ger ett ökat tryck på produktionen av livsmedel. Den utmaningen ska bemötas genom att stärka de nordiska värderingarna, det vill säga fokus på säkra livsmedel och friska djur, som föds upp på ett etiskt försvarbart sätt. På de områdena har de nordiska länderna i dag en hög standard. Det är viktigt att upprätthålla denna standard. Norden utvecklar hanteringen av utmaningarna på livsmedelsområdet genom att i högre grad tillämpa ett helhetsorienterat, riskbaserat synsätt och genom att utnyttja resurserna på bästa möjliga sätt genom exempelvis förebyggande åtgärder.

Den nordiska rösten

Den nordiska dialogen bidrar till att klarlägga var det råder enighet om givna utmaningar och lösningar och var det råder oenighet. Detta klarläggande ger en bra utgångspunkt för var och när det är möjligt och var och när det är relevant att höja den nordiska rösten.

Samarbetet ska bidra till att främja genomslagskraften hos de gemensamma nordiska positionerna och intressena i internationella processer och forum regionalt och globalt, där det är relevant.

Samarbetet inriktar sig bland annat på att utarbeta bakgrundsmaterial, och när det är ändamålsenligt, att ta initiativ inom ramen för internationella processer som bidrar till att stärka målen i detta ramprogram. Kunskaper om hur de internationella processerna påverkar förvaltningarna i de nordiska länderna utgör också en grund till handling. De nordiska länderna kan lära av varandra och dela erfarenheter även med andra delar av Europa.

Många av utmaningarna för MR-FJLS är gränsöverskridande och kan bäst lösas genom ett bredare internationellt samarbete i Norden och med grannregionerna, i Europa eller globalt, där länderna ser det som relevant och där det ger nordisk nytta. Den ökande internationaliseringen med en ökad konkurrens som följd och de nordiska ländernas olika förhållande till EU och andra internationella organisationer utgör både utmaningar och möjligheter i det nordiska samarbetet. De nordiska EU-ländernas åtaganden avseende den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken ska beaktas och respekteras.

Samarbetet med Nordens närområden, de baltiska länderna, Nordvästra Ryssland och Arktis styrs av särskilda program och riktlinjer, liksom det när det gäller EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen ges möj-

lighet att göra den nordiska rösten hörd i ett regionalt nordeuropeiskt perspektiv.

Internationella konventioner, avtal och processer påverkar förutsättningarna för förvaltningen och utnyttjandet av naturresurserna från jord och fjord till bord.

Genomförande
Utöver ramprogrammet utgör ordförandeskapsprogrammen ett nödvändigt och flexibelt komplement, som årligen kan anpassas enligt förändringar i omvärlden som kräver nya prioriteringar.

Ordförandeskapsprogrammet utformas således så att det uttrycker både ordförandelandets särskilda prioriteringar och övriga samnordiska behov - samt preciserar och kompletterar ramprogrammet. Ordförandeskapet bör samarbeta med det tidigare och det kommande ordförandeskapet för att säkerställa kontinuiteten.

Framgångskriteriet ska mätas i form av samarbetets förmåga att sätta igång och genomföra satsningar och processer som bidrar till att bemöta de tre utmaningarna och uppnå politiska resultat.

Samarbetet inom MR-FJLS bygger på ett omfattande nätverk. Detta nätverk är ett viktigt instrument för genomförandet av ramprogrammet och utgår ifrån det nordiska regeringssamarbetet med ministrar och tjänstemän och vidare till forskare och utövare samt näringslivsorganisationer och -representanter. Målet är att vara det ledande politiska nätverket i Nordeuropa, med relationer till forskning och näringsliv.

BESKRIVNINGEN AV DEN ORGANISATORISKA UPPBYGGNADEN AV SAMARBETET
I ETT DIAGRAM MED ÄMBETSMANNAKOMMITTER, INSTITUTIONER, SAMARBETSORGAN, ARBETSGRUPPER OCH PROGRAM.
Forskning och innovation har stor betydelse för genomförandet av ramprogrammet. Forskningslandskapen på nationell, nordisk och europeisk nivå förändras hela tiden, vilket återspeglas i MR-FJLS genom en allmän utveckling med ökat fokus på forskningspolicy och bemötande av de stora utmaningarna inom forskningsfinansiering. Detta innebär en kontinuerlig utveckling av samarbetet mellan Samnordisk skogsforskning, Nordiska kommittén för livsmedels- och jordbruksforskning, arbetsgruppen Fisk med möjlig inblandning av NordGen och de övriga arbetsgrupperna. Samtidigt är det ett ökat fokus på samarbete mellan MR-FJLS de övriga nordiska aktörerna inom forskning och innovation, som ministerrådet för forskning, ministerrådet för näringsliv, energi och regional utveckling, NordForsk, Nordisk Innovation och Nordisk Energiforskning. Samarbete med andra relevanta aktörerna i det nordeuropeiska forskningssamhället - som samarbete med EFINORD - är viktigt för att skapa kontakter och sprida nätverk i Europa.

Kommunikation är en viktig del av genomförandet och kommer att ske i samarbete med Nordiska ministerrådets kommunikationsavdelning samt relevanta nationella kommunikationsaktörer. Kommunikation och dialog är viktiga instrument för samarbetet och bidrar till att sprida kunskaper och idéer om hur det nordiska samarbetet kan skapa lösningar för de nordiska länderna. Lösningar som leder till bra och acceptabla anpassningar till internationella strömningar eller som ger möjligheter att med hjälp av samarbetets och ländernas egna bidrag påverka den internationella utvecklingen samt strömningar och utvecklingen i en riktning som är positiv för Norden.

En utvärdering av handlingsprogrammet genomförs i slutet av programperioden.

Nordisk Råd

B 277/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Ministerrådsforslag
MR-FJLS rammeprogram
2013-2016

J.nr. 12-00220-3

BETÆNKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Næringsudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om samarbejde på arbejdslivsområdet 2013-2016

1. Udvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår

att Nordiska rådet tar samarbetsprogrammet för kännedom

att Nordiska rådet i detta skede inte yttrar sig i substans p.g.a. att Nordiska rådet indragits alltför sent i processen

2. Baggrund

Dette samarbejdsprogram fastlægger det strategiske fokus for det formelle nordiske regeringssamarbejde på arbejdslivsområdet i perioden 2013-2016. Fokus i programperioden er på de langsigtede udfordringer som følger af globaliseringen og den demografiske udvikling, men samarbejdet prioriterer efter behov også mere konjunkturelt betingede udfordringer, som opstår i perioden.

Samarbejdet bygger fortsat primært på erfarings- og informationsudveksling under Ministerrådet for Arbejdsliv om nationale tiltag og resultater i forhold til de fælles udfordringer. Samarbejdet bidrager samtidig til vigtig netværksdannelse blandt myndighedspersoner på arbejdslivsområdet i Norden. Herunder vil den nordiske erfarings- og informationsudveksling, netværksdannelse og koordination i forbindelse med EU-initiativer og forhandlinger samt implementering af EU-direktiver være centrale elementer i samarbejdet.

En hovedprioritering for samarbejdet på *beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet* er at fremme arbejdsudbuddet, øge beskæftigelsen og reducere den strukturelle ledighed for både kvinder og mænd. Formålet er at bidrage til holdbare offentlige finanser og de nordiske velfærdssamfunds bæredygtighed fremover samt at styrke inklusionen af marginaliserede

grupper i samfundet. Målene er at mobilisere den interne arbejdskraftressource, styrke matchningen af udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, fremme livslang læring målrettet mod arbejdsmarkedets behov, fremme tiltrækningskraften i forhold til efterspurgt arbejdskraft fra lande uden for EU/EØS, fremme koordinationen blandt relevante myndigheder samt at bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed. At bekæmpe ungdomsledigheden er blandt de største udfordringer og højeste prioriteter.

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsmiljøområdet* er at fremme sikkerhed, sundhed og velfærd i arbejdet for både kvinder og mænd. Formålet er at skabe et arbejdsmiljø, som er attraktivt, motiverende og inkluderende, og som forebygger arbejdsrelaterede fysiske og psykiske sundhedsproblemer. Samtidig skal det være udviklet under hensyntagen til internationale aftaler og EU's lovgivning. Målene er at styrke et godt arbejdsmiljø på arbejdspladserne, videreudvikle arbejdsmiljøstrategier og tilsyn, modvirke uacceptable arbejdsforhold, 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet, synliggøre betydning af god ledelse og aktiv medarbejderindflydelse, samt styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer.

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsretsområdet* er at følge op på den nordiske models vilkår, udfordringer og tilpasninger og udvikle den i et stadigt mere globaliseret arbejds- og erhvervsliv. Formålet er at værne om den nordiske model og det nordiske arbejdsmarkeds gode arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og tilpasningsevne. Målene er at sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet, fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet samt at styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering, først og fremmest i EU.

Et *tværgående prioritetsområde* vil fortsat være at forebygge og nedbryde grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked med henblik på at fremme den geografiske mobilitet, tiltrækningskraften og tilpasningsevnen yderligere. Den nordiske model udgør et godt grundlag for et velfungerende arbejdsliv, og samarbejdet med arbejdsmarkedets parter vil fortsat udgøre en naturlig del af det nordiske samarbejde.

Yderligere temaer, som følger op på mere *aktuelle politiske og faglige udfordringer*, vil i perioden blive nærmere fastlagt i de skiftende formandskabers sektorprogrammer samt i udvalgenes virksomhedsplaner og temaindretninger.

3. Høring

Då ministerrådsförslaget delgivits utskottet så pass sent (11/9), har utskottet inte haft möjlighet att inhämta synpunkter från berörda intressenter.

4. Udvalgets synspunkter

Utskottet beklagar att programmet delgivits utskottet så pass sent att det har varit omöjligt att inhämta synpunkter från externa intressenter. Utskottet önskar också påpeka att det vore önskvärt att fortsättningsvis få möjlighet att lämna synpunkter på programmet redan innan programmet är layoutat och färdigt, då det annars upplevs som att alla eventuella synpunkter från utskottet är för sent inkomna för att kunna beaktas. Utskottet önskar därför inte, i detta skede, lämna sina synpunkter på ministerrådsförslaget.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet tar samarbetsprogrammet för kännedom

att Nordiska rådet i detta skede inte yttrar sig i substans p.g.a. att Nordiska rådet indragits alltför sent i processen

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Göteborg 26 september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Fælles udfordringer og nordisk nytte

Program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdslivsområdet 2013-2016

Indholdsfortegnelse

Forord **5**

Sammenfatning **6**

Indledning **7**

1. Hovedudfordringerne på arbejdslivsområdet **8**

2. Hovedprioriteringer og mål i programperioden **10**
2.1. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet 10
2.2. Arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet 11
2.3. Tværgående prioritetsområder herunder bekæmpelse af grænsehindringer 12

3. Rammevilkår for samarbejdet **14**

Forord

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Ministerrådet for Arbejdsliv har med dette samarbejdsprogram fastlagt det strategiske fokus for det formelle nordiske regeringssamarbejde på arbejdslivsområdet i perioden 2013-16.

De nordiske arbejdsmarkeder står også i denne periode over for en række fælles langsigtede udfordringer primært som følge af globaliseringen og den demografiske udvikling, men også mere konjunkturelt betingede udfordringer og eventuelle krisesituationer på kort sigt må forventes. Dermed udfordres også de nordiske velfærdssamfunds konkurrenceevne, holdbarhed og sammenhængskraft på længere sigt.

Nordisk Ministerråd sikrer her en ramme for nyttig udveksling af erfaringer og iværksættelse af fælles projekter blandt de nordiske landes regeringer, som styrker landenes muligheder for at imødegå både de langsigtede og kortsigtede udfordringer på den mest effektive måde.

I samarbejdsprogrammet for Ministerrådet for Arbejdsliv fastlægges de vigtigste mål for samarbejdet på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet, arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet samt tværgående prioritetsområder. Disse mål sigter alle mod at sætte ind på strategiske områder, som styrker de nordiske landes muligheder for at imødegå de nævnte udfordringer på arbejdslivsområdet. Det drejer sig bl.a. om at udvide og opkvalificere arbejdsstyrken, så den modsvarer arbejdsmarkedets behov, samt bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed – ikke mindst blandt unge. Det drejer sig også om at styrke et godt arbejdsmiljø og en bæredygtig anvendelse af arbejdstagernes ressourcer, modvirke 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet, sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering. Et vigtigt tværgående prioritetsområde er desuden bekæmpelse og forebyggelse af grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked. Programmet angiver i øvrigt det aftalefundament, som samarbejdet hviler på, og de rammevilkår samarbejdet fungerer inden for.

Jeg vil gerne her fremhæve den del af aftalefundamentet, som udgøres af *Overenskomsten om et fælles nordisk arbejdsmarked*. Denne overenskomst har siden 1954 sikret nordiske borger ret til frit at tage arbejde og bosætte sig i et andet nordisk land. Dermed vil det fælles nordiske arbejdsmarked i denne samarbejdsperiode kunne fejre sit 60-års jubilæum som det mest integrerede regionale arbejdsmarked i verden. Det har vi i Norden og i det nordiske samarbejde god grund til at være stolte af!

Det er mit håb, at det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet såvel som på de øvrige nordiske samarbejdsområder også fremover vil skabe grundlag for sådanne innovative og fremsynede fælles nordiske løsninger.

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær
Nordisk Ministerråd

Sammenfatning

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Dette samarbejdsprogram fastlægger det strategiske fokus for det formelle nordiske regeringssamarbejde på arbejdslivsområdet i perioden 2013-2016. Fokus er i programperioden på de langsigtede udfordringer som følger af globaliseringen og den demografiske udvikling, men samarbejdet prioriterer efter behov også mere konjunkturelt betingede udfordringer, som opstår i perioden.

Samarbejdet bygger fortsat primært på erfarings- og informationsudveksling under Ministerrådet for Arbejdsliv om nationale tiltag og resultater i forhold til de fælles udfordringer. Samarbejdet bidrager samtidig til vigtig netværksdannelse blandt myndighedspersoner på arbejdslivsområdet i Norden. Herunder vil den nordiske erfarings- og informationsudveksling, netværksdannelse og koordination i forbindelse med EU-initiativer og -forhandlinger samt implementering af EU-direktiver være centrale elementer i samarbejdet.

En hovedprioritering for samarbejdet på *beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet* er at fremme arbejdsudbuddet, øge beskæftigelsen og reducere den strukturelle ledighed for både kvinder og mænd. Formålet er at bidrage til holdbare offentlige finanser og de nordiske velfærdssamfunds bæredygtighed fremover samt at styrke inklusionen af marginaliserede grupper i samfundet. Målene er at mobilisere den interne arbejdskraftressource, styrke matchningen af udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, fremme livslang læring målrettet mod arbejdsmarkedets behov, fremme tiltrækningskraften i forhold til efterspurgt arbejdskraft fra lande uden for EU/EØS, fremme koordinationen blandt relevante myndigheder samt at bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed. At bekæmpe ungdomsledigheden er blandt de største udfordringer og højeste prioriteter.

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsmiljøområdet* er at fremme sikkerhed, sundhed og velfærd i arbejdet for både kvinder og mænd. Formålet er at skabe et arbejdsmiljø, som er attraktivt, motiverende og inkluderende, og som forebygger arbejdsrelaterede fysiske og psykiske sundhedsproblemer. Samtidig skal det være udviklet under hensyntagen til internationale aftaler og EU's lovgivning. Målene er at styrke et godt arbejdsmiljø på arbejdspladserne, videreudvikle arbejdsmiljøstrategier og -tilsyn, modvirke uacceptable arbejdsforhold, 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet, synliggøre betydning af god ledelse og aktiv medarbejderindflydelse, samt styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer.

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsretsområdet* er at følge op på den nordiske models vilkår, udfordringer og tilpasninger og udvikle den i et stadigt mere globaliseret arbejds- og erhvervsliv. Formålet er at værne om den nordiske model og det nordiske arbejdsmarkeds gode arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og tilpasningsevne. Målene er at sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet, fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet samt at styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering, først og fremmest i EU.

Et *tværgående prioritetsområde* vil fortsat være at forebygge og nedbryde grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked med henblik på at fremme den geografiske mobilitet, tiltrækningskraften og tilpasningsevnen yderligere. Den nordiske model udgør et godt grundlag for et velfungerende arbejdsliv, og samarbejdet med arbejdsmarkedets parter vil fortsat udgøre en naturlig del af det nordiske samarbejde.

Yderligere temaer, som følger op på mere *aktuelle politiske og faglige udfordringer*, vil i perioden blive nærmere fastlagt i de skiftende formand-

skabers sektorprogrammer samt i udvalgenes virksomhedsplaner og temaindretninger.

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Indledning

Der er en lang tradition for nordisk samarbejde på arbejdslivsområdet. Dette omfatter såvel det formelle samarbejde i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Råd som det uformelle samarbejde mellem landene. De nordiske landes fælles værdigrundlag og mange fællestræk giver gode muligheder for at lære af hinandens erfaringer og koordinere synspunkter, hvor det er relevant, og hvor det giver *nordisk nytte*. Det vil sige på områder, hvor landene kan opnå mere sammen end hver for sig.

Formålet med dette samarbejdsprogram er at fastlægge det strategiske fokus for det formelle nordiske regeringssamarbejde under Ministerrådet for Arbejdsliv i perioden 2013-2016. Samarbejdet dækker beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet samt arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet.

Programmet sigter mod et målrettet nordisk samarbejde om initiativer, der giver nordisk nytte og styrker de nordiske landes muligheder for at imødegå tidens fælles udfordringer.

Samarbejdet vil fortsat primært bygge på at udrede, analysere og drøfte ligheder og forskelle blandt de nordiske landes tiltag og resultater i forhold til de fælles udfordringer. Dette formelle samarbejde skaber endvidere vigtige netværk blandt nordiske myndighedspersoner på arbejdslivsområdet, som landene kan få stort udbytte af i konkrete situationer.

Fokus for samarbejdet vil i denne periode primært være på en række mål, som sigter mod at imødegå de langsigtede udfordringer, som det nordiske arbejdsmarked står over for som følge af globaliseringen og den demografiske udvikling. Der vil også være den nødvendige fleksibilitet til efter behov at fokusere på mere konjunkturelt betingede udfordringer, som måtte komme op i løbet af programperioden.

Samarbejdet vil blive nærmere konkretiseret i formandskabernes årlige sektorprogrammer og de årlige virksomhedsplaner inden for hvert enkelt samarbejdsområde.

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

1. Hovedudfordringerne på arbejdslivsområdet

Arbejdslivet spiller en central rolle for udviklingen af de nordiske velfærdssamfund, erhvervslivet og individet. De hovedudfordringer, som arbejdslivet står overfor, har således stor indflydelse på mange niveauer i de nordiske lande. Regeringerne i alle de nordiske lande overvejer løbende, hvordan man gennem arbejdslivspolitikken og samarbejde med arbejdsmarkedets parter kan imødegå disse udfordringer og bidrage til vækst og beskæftigelse. Gennem det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet henter regeringerne nyttig information og inspiration til dette arbejde.

Udviklingen på de nordiske landes arbejdsmarkeder påvirkes i stigende grad af nogle langsigtede hovedudviklingstræk, hvoraf de vigtigste er globaliseringen og den demografiske udvikling. Disse udviklingstræk skaber løbende både nye muligheder og nye udfordringer. Samtidig er udviklingen på arbejdsmarkedet i høj grad påvirket af konjunkturelle svingninger, som kræver hurtige reaktioner.

Med hensyn til *globaliseringen* vil det fortsat være en langsigtet hovedudfordring at styrke de nordiske arbejdsmarkeders omstillings- og konkurrenceevne. Det vil give bedre muligheder for hurtigt at kompensere for hastige strukturforandringer, herunder tab af arbejdspladser inden for brancher, der bliver ramt af den skærpede konkurrence på verdensmarkedet, og tilbyde arbejdskraft med efterspurgte kvalifikationer inden for vækstområder. Arbejdskraften bliver gradvist mere mobil i et globalt perspektiv. Det stiller øgede krav om at sikre, at der er en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet, og at arbejdskraften har de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger.

Globaliseringen øger også konkurrencen om talenterne og de bedst kvalificerede på verdensmarkedet. Hovedudfordringen er her at styrke og profilere fordelene ved at arbejde og leve i de nordiske lande og herunder at gøre de nordiske arbejdsmarkeder endnu mere attraktive bl.a. gennem gode arbejdsvilkår og et godt arbejdsmiljø, som forebygger sundhedsproblemer, øger trivsel og motivation samt bidrager til forlængelse af arbejdskarrieren.

Med hensyn til *den demografiske udvikling* vil det fortsat være en langsigtet hovedudfordring at sikre en tilstrækkelig arbejdskraft til både den private og den offentlige sektor. Det vil være afgørende for private virksomheders muligheder for vækst, for den offentlige sektors muligheder for at imødekomme de voksende behov for velfærdsydelser og for finansieringen af de nordiske velfærdssamfund fremover.

Denne udfordring kan være særligt krævende for de nordiske lande med deres høje grad af arbejdsmarkedsdeltagelse. Dertil kommer andre udfordringer som et relativt højt sygefravær i Norden og den store andel af den nordiske befolkning i den arbejdsdygtige alder, som af forskellige årsager står uden for arbejdsmarkedet og lever af offentlige ydelser.

Hovedudfordringerne for arbejdslivspolitikken er her at bidrage til et højt arbejdskraftudbud bl.a. gennem at forlænge arbejdskarrieren og at styrke integrationen på arbejdsmarkedet af marginaliserede grupper i samfundet. Dette stiller nye og større krav til virksomheders og myndigheders arbejdsmiljø, organisering af arbejdet og tilpasninger af arbejdsforholdene i forhold til den enkelte arbejdstager. Desuden er det også på dette område en hovedudfordring at sikre, at arbejdstagerne har en kompetence og viden, som matcher efterspørgslen på arbejdsmarkedet, samt at stadigt mere arbejdskraft og flere tjenesteydere rekrutteres udefra – også fra lande uden for EU/EØS-området.

Mens både globaliseringen og den demografiske udvikling således medfører behov for at øge indvandringen af udenlandsk arbejdskraft til de nordiske lande, udgør den voksende migration også en udfordring for 'den nordiske model'. Den kan medføre et øget pres på visse velfærdsydelser, en skærpet lavtlønskonkurrence og en voksende omgåelse af reglerne for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Hovedudfordringen for arbejdslivspolitikken er her at sikre, at overenskomsterne overholdes, og at 'social dumping' og uacceptable arbejdsforhold bekæmpes. Det vil også bidrage væsentligt til lige og sunde konkurrencevilkår blandt virksomheder og lønmodtagere på det nordiske arbejdsmarked.

Det er også en udfordring at styrke de nordiske arbejdsmarkeders evne til omstilling til en mere CO_2-neutral økonomi og til at levere den efterspurgte arbejdskraft med de relevante kompetencer til de nye sektorer og brancher, som opstår i den sammenhæng.

Med hensyn til de *konjunkturelt betingede* stigninger i arbejdsløsheden vil hovedudfordringerne oftest bestå i med kort varsel at sætte effektivt ind over for stigende ledighed blandt unge og andre udsatte grupper samt en voksende langtidsledighed, som kan få alvorlige konsekvenser for den enkelte, for de offentlige finanser og for de nordiske velfærdssamfund.

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

2. Hovedprioriteringer og mål i programperioden

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet skal overordnet set bidrage til at sikre et velfungerende nordisk arbejdsmarked og et godt arbejdsliv i et konkurrencedygtigt Norden.

Samarbejdet på hele arbejdslivsområdet vil sætte fokus på, hvordan man bedst muligt fremmer ligestilling mellem kønnene på arbejdsmarkedet og bekæmper diskrimination og uacceptable forskelle i arbejdsvilkår og arbejdsmiljø på grund af f.eks. køn, nedsat arbejdsevne, alder eller etnisk baggrund med særligt fokus på segregerede arbejdsmarkeder.

Nedenfor er fastlagt de vigtigste mål for det nordiske regeringssamarbejde i perioden på hhv. beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet samt arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet.

Samarbejdet vil være fleksibelt nok til også at kunne fokusere på konjunkturelt betingede udfordringer, forskellige typer af krisesituationer og eventuelle vigtige ændringer i politiske og faglige prioriteringer, som måtte opstå i programperioden.

Målene vil blive konkretiseret i de skiftende formandskabers årlige sektorprogrammer samt i udvalgenes årlige virksomhedsplaner og temaindretninger.

2.1. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet

En hovedprioritering for samarbejdet på *beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet* er at fremme arbejdsudbuddet, øge beskæftigelsen – ikke mindst blandt unge - og reducere den strukturelle ledighed. Samspillet mellem den økonomiske politik, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken vil i den sammenhæng være vigtig. Samarbejdet vil være i overensstemmelse med og udgøre et supplement til EU-/EØS-samarbejdet på området.

De vigtigste mål på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet er:

Mobilisering af så stor en del af de interne arbejdskraftressourcer som muligt
Der vil blive sat fokus på at integrere unge, herunder studerende, tidligere og bedre i arbejdslivet, samt at fastholde ældre i job. Fokus vil endvidere være på at mindske sygefraværet blandt arbejdstagere og få grupper med svag forankring på arbejdsmarkedet, herunder personer med indvandrerbaggrund og nedsat arbejdsevne, bedre integreret i arbejdslivet. En vigtig ressource udgøres også af dem, som allerede har et arbejde på deltid, og som vil øge deres arbejdsudbud.

Styrke matchningen af udbud og efterspørgsel på arbejdskraft
Der vil blive sat fokus på, hvordan mobiliteten på arbejdsmarkedet kan styrkes med henblik på at reducere flaskehalse og undgå, at der inden for bestemte faggrupper både mangler arbejdskraft og er mange ledige. Det drejer sig bl.a. om såvel incitamentsstrukturer og krav i forhold til den enkelte ledige som arbejdsformidlingsmetoder og -værktøjer. Gensidig godkendelse af kvalifikationer er fortsat et aktuelt tema.

Fremme livslang læring målrettet mod arbejdsmarkedets behov
Der vil blive sat fokus på, hvordan man bedst muligt udvikler arbejdskraftens kompetencer og viden i tæt kobling med efterspørgselssiden med henblik på at sikre, at arbejdsstyrken til stadighed har de kvalifikationer, som det private og offentlige arbejdsmarked har brug for. Det gælder mere generelt i forhold til unges uddannelser og voksnes kompetenceudvik-

ling men er også vigtigt i forhold til målene om at fastholde og tilknytte ældre arbejdstagere på arbejdsmarkedet og forbedre integrationen af svagere grupper på arbejdsmarkedet.

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

Bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed
Der vil blive sat fokus på at bekæmpe høj ungdomsledighed med effektive arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske tiltag med henblik på at styrke kompetenceudviklingen og integrationen på arbejdsmarkedet. Særlig opmærksomhed vil blive viet til arbejdsløse unge, som har en ufuldstændig uddannelse. Også andre grupper, som har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet, som f.eks. indvandrere, personer med lav uddannelse eller nedsat arbejdsevne og langtidsledige, vil stå i fokus.

Fremme tiltrækningskraften i forhold til efterspurgt arbejdskraft fra lande uden for EU/EØS
Der vil blive sat fokus på, hvordan man kan styrke eller udvikle de nordiske arbejdsmarkeders tiltrækningskraft i forhold til efterspurgt udenlandsk arbejdskraft i lande uden for EU/EØS. Sammenhængen mellem øget arbejdsmigration, økonomisk vækst og de nordiske velfærdsordningers bæredygtighed på længere sigt vil i den sammenhæng være blandt de centrale problemstillinger.

Fremme koordinationen blandt relevante myndigheder
Der vil blive sat fokus på at styrke koordinationen blandt relevante myndigheder og forvaltninger inden for og blandt landene med det formål at forbedre mulighederne for, at arbejdsløse, sygemeldte og personer, som har problemer ud over ledighed, hurtigt og effektivt kan finde veje til et aktivt arbejdsliv.

2.2. Arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsmiljøområdet* er at fremme sikkerhed, sundhed og velfærd i arbejdet. Målet er et arbejdsmiljø, som er attraktivt, motiverende og inkluderende og som forebygger arbejdsrelaterede sundhedsproblemer. Samtidig skal det være udviklet under hensyntagen til internationale aftaler og EU's lovgivning.

En hovedprioritering for samarbejdet på *arbejdsretsområdet* er at følge op på den nordiske models vilkår, udfordringer og tilpasninger og udvikle den i et stadigt mere globaliseret arbejds- og erhvervsliv.

For begge områder gælder i særlig grad, at der vil være fokus på at styrke den fælles nordiske erfarings- og informationsudveksling, netværksdannelse og koordination i forhold til initiativer og forhandlinger i EU og særskilt i forbindelse med implementering af EU-direktiver, som har betydning for arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet.

De vigtigste mål for samarbejdet på arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet er:

Styrke et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladserne
Der vil blive sat fokus på at udvikle og forbedre de fysiske, psykiske, organisatoriske og sociale forhold på arbejdspladserne. Det systematisk forebyggende arbejde vil blive prioriteret for at mindske arbejdsulykker og erhvervsrelaterede sygdomme. Et godt arbejdsmiljø vil endvidere bidrage til at forlænge arbejdskarrieren og støtte op om aktiv aldring. Opmærksomhed vil bl.a. blive viet til de mest belastede grupper, sektorer eller brancher i det nordiske arbejdsliv samt effektive metoder til at forbedre situationen. Andre relevante temaer vil være udfordringer i forhold til stressrelaterede symptomer knyttet bl.a. til en stadig øget tilgængelighed og dermed mangel på restitution.

Videreudvikle arbejdsmiljøstrategier og -tilsyn
Der vil blive sat fokus på videreudvikling af arbejdsmiljøstrategier og -tilsyn under hensyntagen til prioriteringerne i EU's arbejdsmiljøstrategi samt øvrige internationale samarbejder på området. Man vil i den sammenhæng styrke samarbejdet mellem de nordiske lande og med arbejdsmarkedets parter og nøje følge arbejdsmiljøets udvikling i landene samt identificere vigtige områder, hvor man kan forvente særskilt nytte af det nordiske samarbejde.

Modvirke uacceptable arbejdsforhold, 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet
Der vil blive sat fokus på, hvordan man kan videreudvikle Norden som et attraktivt arbejdsmarked med en høj faglig kompetence og en høj standard på arbejdsvilkår og arbejdsmiljø, som bidrager til at tiltrække/attrahere efterspurgt udenlandsk arbejdskraft. Fokus vil samtidig være på at forebygge, at øget arbejdsindvandring og lavtlønskonkurrence bidrager til uacceptable arbejdsforhold, 'social dumping' og diskrimination på det nordiske arbejdsmarked. I den sammenhæng vil man udveksle erfaringer om gode virkemidler og tiltag samt se på mulighederne for et styrket samarbejde mellem relevante nordiske myndigheder.

Synliggøre betydningen af god ledelse og aktiv medarbejderindflydelse
Der vil blive sat fokus på betydningen af god ledelse og aktiv medarbejderindflydelse med henblik på at udvikle en høj arbejdsmiljøstandard, sundhed i arbejdet og god produktivitet på arbejdspladserne i såvel den private som den offentlige sektor.

Styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer
Der vil blive sat fokus på, hvordan man kan fremme en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer med henblik på at arbejds- og privatliv kan kombineres positivt i forskellige livsfaser, så stress, sygefravær, nedslidning, udstødning og tidlig tilbagetrækning fra arbejdslivet modvirkes. Man vil herunder fokusere på udvikling af fleksibiliteten på arbejdspladserne, bl.a. i forhold til arbejdstid og distancearbejdspladser.

Sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet
Der vil blive sat fokus på modeller for, hvordan man kan sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet med henblik på at styrke de nordiske arbejdsmarkeders omstillingsevne yderligere. Man tilstræber også at følge, hvordan omstillingsprocesser, nye former for arbejde og nye måder at anvende arbejdskraft på kan organiseres og gennemføres uden negative konsekvenser både for den enkelte, virksomhederne og samfundsøkonomien.

Styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering
Der vil blive sat fokus på, hvordan man gennem arbejds- og vidensdeling og samarbejde i kontakten med internationale fora kan værne om og udvikle den nordiske model. Det gælder især i forhold til EU, ILO, Europarådet, OECD, FN og i forhold til internationale standardiseringsorganer.

2.3. Tværgående prioritetsområder herunder bekæmpelse af grænsehindringer

Et *tværgående prioritetsområde* vil fortsat være at forebygge og nedbryde grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked. Foruden det ansvar, som hvert land har for at vurdere grænsehindringer, vil MR-A følge området nøje. I samarbejde med MR-S har arbejdslivssektoren gennemført en grundig kortlægning af grænsehindringer på social- og arbejdsmarkedsområdet i Norden. Reelle grænsehindringer skaber unødige friktioner på det fælles nordiske arbejdsmarked. Reduktionen af sådanne hindringer bidrager til at give forøgede muligheder for nordiske borgere til at flytte og

tage arbejde i et andet nordisk land og bidrager også til at øge tilgangen af kvalificeret arbejdskraft inden for Norden. Samarbejde med EURES-arbejdsformidlingsnetværket på grænseområdet er vigtigt i den sammenhæng.

MR-A vil generelt samarbejde med andre sektorer og institutioner under Nordisk Ministerråd samt andre internationale organisationer, hvor det giver nordisk nytte. Samarbejdet med Nordens nærområder vil blive fortsat, hvor det er relevant, herunder med de baltiske lande og Polen.

Nordisk Råd

B 278/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00218-1

3. Rammevilkår for samarbejdet

Ministerrådet for Arbejdsliv (MR-A) har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet og udgør et væsentligt forum for drøftelser og erfaringsudvekslinger blandt de nordiske beskæftigelses-, arbejds- og arbejdsmiljøministre om, hvordan man bedst muligt imødegår de fælles udfordringer på arbejdslivsområdet.

Siden 1954 har det nordiske samarbejde på arbejdsmarkedsområdet haft sit grundlag i *Overenskomsten om et fælles nordisk arbejdsmarked*, senest revideret i 1982 og trådt i kraft i 1983. I overenskomsten fremhæver de nordiske regeringer blandt andet, at det er en grundlæggende rettighed for borgerne frit at kunne tage arbejde og bosætte sig i et andet nordisk land. Det understreges endvidere, at regeringerne har som mål at opretholde fuld beskæftigelse i de respektive lande samt at samarbejde om dette. Arbejdskraftens frie bevægelighed i de nordiske lande fungerer uanset bindinger gennem aftaler på EU/EØS-området. Det nordiske samarbejde er imidlertid blevet stadigt mere påvirket af udviklingen af det fælles europæiske arbejdsmarked, da den frie bevægelighed hovedsageligt reguleres af EF-retten og EØS-aftalen.

På arbejdsmiljøområdet bygger samarbejdet på *Nordisk arbejdsmiljøkonvention* fra 1989. I denne konvention fastlægges de grundlæggende principper for det nordiske samarbejde på arbejdsmiljøområdet. Konventionen angiver overordnede principper for samarbejdets indhold, hvis hovedsigte er at arbejde for et stadigt bedre, sundere og sikrere arbejdsmiljø.

Samarbejdet organiseres af Embedsmandskomiteen for Arbejdsliv (EK-A), som udstikker retningslinjer for og fordeler MR-A's budget. En fleksibel organisationsstruktur er vigtig for, at det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet effektivt kan iværksætte og følge op på aktuelle sager. EK-A har nedsat tre faste udvalg - Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget – og nedsætter ad hoc grupper efter behov.

Udvalgene og grupperne spiller en vigtig rolle for erfaringsudvekslingen blandt landene inden for deres respektive ansvarsområder. De faste udvalg råder også over projektmidler, som de primært anvender til at forbedre grundlaget for erfaringsudvekslingen. Dette sker bl.a. ved at få kortlagt og analyseret ligheder og forskelle blandt de nordiske landes tiltag og effekterne heraf. De skal også bidrage med indspil til EK-A og MR-A, bl.a. gennem at identificere og fremlægge relevante og interessante politiske og faglige temaer til drøftelse i disse fora.

Det er et mål for perioden, at samarbejdet skal lægge øget vægt på at drøfte erfaringer og fælles udfordringer.

Under det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet hører også *Nordisk Institution for Videreuddannelse inden for Arbejdsmiljøområdet* (NIVA) i Helsingfors, som afholder kurser og seminarer på engelsk inden for arbejdsmiljøområdet i hele Norden (www.niva.org). Endvidere delfinansierer Ministerrådet *Nordjobb-programmet*, som er et udvekslingsprogram for unge nordboer, som ønsker at arbejde om sommeren i et andet nordisk land (www.nordjobb.net). Ministerrådet finansierer også et Informationsprogram om det nordiske arbejdslivsområde på skandinavisk og engelsk (www.arbeidslivinorden.org).

Et organigram, som viser situationen i 2012, er vist nedenfor:

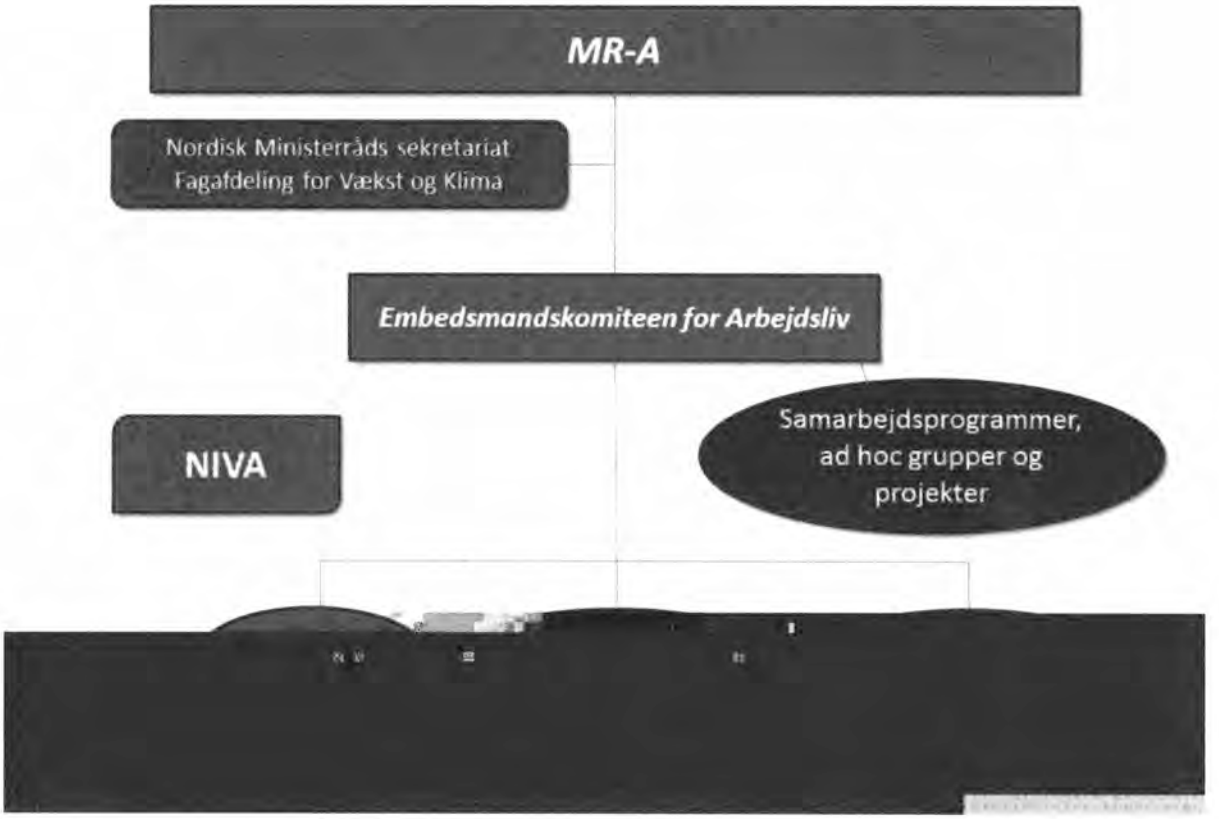

Udvalgene samt NIVA, Nordjobb og Informationsprogrammet skal hvert år fremlægge en virksomhedsplan for det kommende år samt en årsrapport over resultater og regnskab i det foregående år. Rapporteringerne danner grundlag for EK-A's fordeling af MR-As budget.

Arbejdsmarkedets parter spiller en naturlig rolle i udviklingen af arbejdslivspolitikken og de nordiske velfærdssamfund og er også vigtige samarbejdspartnere for Nordisk Ministerråd. Kontakterne mellem MR-A og arbejdsmarkedets parter vil foregå gennem en fleksibel dialog, som kan omfatte temamøder, konferencer, samrådsmøder etc.

Gennemførelsen af samarbejdsprogrammet skal evalueres forud for afslutningen af programperioden med henblik på udformningen af det næste samarbejdsprogram.

BETÄNKANDE ÖVER
MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

Näringsutskottets betänkande över

Ministerrådsförslag om nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013-2016

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra ministerrådsförslaget om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013-2016 som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

att i kommande handlings-/samarbetsprogram ha en mer handlingsorienterad infallsvinkel med tydliga mål och aktiviteter som kan följas upp och utvärderas

2. Bakgrund

I utkast till regionalpolitiskt samarbetsprogram utpekas tre huvudsakliga satsningsområden:

- Bidra til en regionalt bærekraftig velferdsutvikling
- Fremme en bærekraftig regional utvikling i Arktis
- Stimulere til grønn vekst i alle regioner

Utgångspunkterna i programmet är att det regionala Norden ska visa goda lösningar på nordiska och europeiska utmaningar och att det nordiska regionalpolitiska samarbetet har nordisk nytta. I programmet framhålls att det nordiska regionalpolitiska samarbetet bygger på att de nordiska ländernas regionala utmaningar och förutsättningar är likartade och att de nordiska länderna genom många år har samarbetat genom erfarenhetsutbyte, kunskapsuppbyggnad en ambition av att reducera gränshinder i Norden.

3. Utskottets synpunkter

Utskottet anser att de tre huvudskaliga fokusområdena är (var för sig) relevanta och intressanta områden. Den demografiska utmaningen som de nordiska länderna står inför är en mycket viktig fråga som kommer att kräva stora (ekonomiska och samhälleliga) insatser de närmaste åren. Där kan och ska det nordiska samarbetet dra nytta av varandras erfarenheter och samarbeta om relevanta insatser.

I ett tidigare utkast till samarbetsprogram (juni 2012) saknade näringsutskottet dock en koppling till de aktiviteter som sker inom övriga sektorer i det nordiska samarbetet, t.ex. hur programmet kan komplettera och utveckla initiativet om grön tillväxt. Detsamma gäller programmets inriktning på näringsutveckling i Arktis där en rad utmaningar och problem beskrivs men kopplingen till pågående aktiviteter saknades i stor grad.

Näringsutskottet saknade även en koppling till hur det nordiska samarbetet ska förhålla sig till aktiviteter som sker utanför Norden inom EU, Nordliga Dimensionen och Östersjösamarbetet.

Vidare talas det i programmet om innovativa satsningar men utskottet menade att det i detta sammanhang är viktigt att tala om forsknings- och innovationssatsningar då dessa två områden idag är starkt integrerade och sammankopplade.

I juniutkastet till programmet framhölls också att "utgångspunkten för det gränsregionala samarbetet har varit att de nordiska gränsregionerna ofta är perifera regioner i respektive land, samtidigt som gränserna i sig själv skapar hinder för verksamheters och arbetstagares mobilitet på tvärs av gränserna." Detta menade utskottet var ett felaktigt perspektiv då det är olika lagar och regler (och dess tillämpning) på vars sin sida av en nationsgräns som skapar hinder, inte gränsen i sig. En nationsgräns är inget annat än en geografisk markering. Utskottet saknade vidare en större och bredare inriktning/engagemang/arbete/perspektiv på harmonisering/tillämpning/implementering av lagar, förordningar, direktiv och regler i programmet.

I det bifogade utkastet till program, från september 2012, och som är det utkast som ministrarna kommer att behandla den 11 oktober 2012, har näringsutskottets synpunkter beaktats, vilket näringsutskottet är tacksamt för. Detta väl sagt så saknar näringsutskottet en tydligare vision och handlingsorienterad infallsvinkel på den framtida nordiska regionalpolitiken. De flesta satsningar som explicit lyfts fram i programmet, handlar om erfarenhetsutbyten, studier och utvecklandet av planläggningsverktyg. Utskottet hade gärna sett att planen också innehöll mätbara gemensamma aktiviteter och mål som kan utvärderas löpande och efter programperiodens slut. Erfarenhetsutbyten, studier och redskap utgör bra utgångspunkter för handling, men utskottet saknar en tidplan för när kunskap ska växlas upp till gemensam handling. Med tanke på att samarbetsprogrammet redan är så gott som färdigt, föreslås ändå att Nordiska rådet godkänner ministerrådsförslaget.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra ministerrådsförslaget om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013-2016 som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

att i kommande handlings-/samarbetsprogram ha en mer handlingsorienterad infallsvinkel med tydliga mål och aktiviteter som kan följas upp och utvärderas.

Göteborg 26 september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

15 oktober 2012
11-01631-28

NORDENS REGIONER VISER VEI: EN REGIONALT BÆREKRAFTIG VELFERDSUTVIKLING, BÆREKRAFTIG ARKTIS OG GRØNN VEKST

Nordisk samarbeidsprogram for regional utvikling og planlegging 2013-2016

SAMMENDRAG

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

De nordiske ministre med ansvar for regional utvikling og planlegging legger med dette fram sitt samarbeidsprogram for 2013-2016.

Det nordiske samarbeidet skal gi økt faglig kunnskap og inspirere til videreutvikling av regionalpolitiske perspektiver og tiltak. De nordiske regionalministre inviterer samarbeidsministrene, andre relevante nordiske sektorer samt nasjonale og internasjonale institusjoner til et felles løft for å

- **bidra til en regionalt bærekraftig velferdsutvikling**
- **fremme en bærekraftig regional utvikling i Arktis**
- **stimulere til grønn vekst i alle regioner**

Regionalsektoren vil i programperioden:

- Skape en felles plattform for oppbygging av kunnskap om de velferdsutfordringene som vil oppstå som følge av demografiske endringer. Det skal gjennomføres et større nordisk program der målsettingen er at lokale og regionale myndigheter utvikler innovative løsninger for å håndtere utfordringer som oppstår som følge av den demografiske utviklingen. De gode eksemplene skal formidles og diskuteres, og de skal danne grunnlag for videreutvikling av politikk og forvaltning på statlig, regionalt og lokalt nivå.
- Ta initiativ til en tematisk bred og dyptpløyende studie av den framtidige utviklingen i Arktis, i form av scenarier eller framtidsbilder. Målet er å bringe Nordisk Ministerråds samarbeidsprogram for Arktis videre ved å samle, bearbeide og analysere eksisterende informasjon, inkludere perspektiver fra øvrige initiativ innen Norden og Europa, vurdere ulike forutsetninger for framtidig utvikling i området og tegne perspektivrike framtidsbilder. Dette vil bidra vesentlig til videreutvikling av den politiske debatten og gi den faglige kunnskapen større tyngde og et mer helhetlig preg.
- Bidra til vekst i næringsliv og sysselsetting innenfor grønne næringer. Det er behov for mer kunnskap om forutsetningene for miljørettet entreprenørskap og innovasjon. Det skal prøves ut nye tiltak for å fremme grønn innovasjon regionalt og lokalt. Gode eksempler skal diskuteres og spres til andre områder.
- Utvikle eksempler på bæredyktige bymønstre som kan fungere som modeller for ulike typer regioner i Norden og som samtidig kan inspirere andre land i Europa.

Ministerrådet for næring-, energi- og regionalpolitikk (MR-NER) er det øverste samarbeidsorganet innenfor det nordiske regionalpolitiske samarbeidet. Ministrene tar de strategiske beslutningene om innretningen på samarbeidet. Møtet mellom de nordiske regionalministrene gir muligheter for interessante politiske diskusjoner og er en arena for å utvikle nye samarbeidsinitiativ. Samarbeidet gjennomføres av Embetsmannskomiteen for regionalpolitikk (EK-R) i nært samarbeid med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Praktisk grenseoverskridende arbeid har alltid stått sentralt i det nordiske samarbeidet. **NORA** (Nordisk Atlantsamarbeid) og **Vestnordenfondet** gjennomfører utviklingstiltak i det vestnordiske området. I programperioden vil Vestnordenfondets virksomhet bli analysert med tanke på økt ressursutnyttelse. I de øvrige grenseområdene har kommuner og regioner etablert **grensekomiteer** som arbeider med utviklingstiltak over landegrensene. Grensekomiteene utgjør den institusjonelle infrastrukturen for det lokale samarbeidet, og mottar derfor økonomisk støtte fra Nordisk Ministerråd. Det vil bli utarbeidet nye kriterier for tildeling av slik støtte.

Nordregio er en institusjon under Ministerrådet som utvikler og formidler relevant kunnskap overfor myndigheter innen regional utvikling og planlegging i Norden.
Nordregio får ansvaret for å planlegge og gjennomføre tiltak innenfor de tre innsatsområdene ut fra et mandat gitt av EK-R. Nordregio disponerer størstedelen av embetsmannskomiteens prosjektmidler og er en faglig rådgiver som leverer innspill og konkrete prosjektforslag til EK-R. Nordisk Ministerråd ønsker at Nordregio fokuserer enda sterkere på policy-relevant kunnskapsproduksjon og formidling. En videreutvikling av rollen som sekretariat, rådgiver og formidler overfor EK-R vil bidra til dette.

De økonomiske ressursene som stilles til rådighet for det nordiske regionalpolitiske samarbeidet vil bli prioritert til gjennomføringen av dette programmet. Programmet er ambisiøst, og Ministerrådet vil søke samarbeid med andre for å få det gjennomført i hele sin bredde. Regionalministrene ønsker å bidra til et godt samarbeid mellom fagsektorene i NMR, nasjonale myndigheter og regionale og lokale aktører.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

1. DET REGIONALE NORDEN SKAL VISE GODE LØSNINGER PÅ NORDISKE OG EUROPEISKE UTFORDRINGER

De nordiske ministre med ansvar for regional utvikling og planlegging legger med dette fram sitt samarbeidsprogram for 2013-2016. Programmet viser prioriteringen av de nordiske fellesressursene. Samarbeidet fokuserer på temaer av politisk interesse i de enkelte landene, innenfor regionalsektoren så vel som for det nordiske samarbeidet. Samarbeidsprogrammet inneholder satsingsområder som også EU har på sin dagsorden.

Alle nordiske land har overordnede regionalpolitiske mål om å bidra til velferdsutvikling og økonomisk vekst ved å utnytte potensialet i alle deler av landet. Regional politikk og planlegging skal bidra til en bærekraftig utvikling i byer og landsbygdsområder. Det nordiske samarbeidet innen regional politikk og planlegging tar utgangspunkt i disse nasjonale overordnede målsettingene.

Det grunnleggende utgangspunktet for programmet er at mange politiske tiltak må bygge på en forståelse av lokale og regionale forutsetninger. Lokal og regional kunnskap og handlekraft må kombineres med nasjonale sektorers myndighet og handlingsrom for å prøve ut nye løsninger på felles utfordringer. Derfor vil de nordiske regionalministre med dette programmet invitere samarbeidsministrene, andre relevante nordiske sektorer samt nasjonale og internasjonale institusjoner til et felles løft for å

- bidra til en regionalt bærekraftig velferdsutvikling
- fremme en bærekraftig regional utvikling i Arktis
- stimulere til grønn vekst i alle regioner

Det overordnede målet for samarbeidsprogrammet er at sentrale, regionale og lokale myndigheter i Norden skal bli inspirert av gode eksempler innenfor de tre satsingsområdene. Nye løsningsmodeller skal gi økt faglig kunnskap og inspirere til formidling og diskusjon av modellene som grunnlag for videreutvikling av regionalpolitiske perspektiver og tiltak. På minst ett av disse områdene skal vi i Norden ha inspirert andre europeiske land til nytenkning om felles utfordringer.

Gjennom dette samarbeidsprogrammet legger regionalsektoren opp til at det meste av midler, administrative ressurser og politisk oppmerksomhet skal konsentreres om disse tre satsingsområdene.

2. REGIONALPOLITISK SAMARBEID GIR NORDISK NYTTE

Forutsetningene for å nå målene og ambisjonene som er nevnt overfor er likeartede i de nordiske landene – i alle fall sammenliknet med mange andre europeiske land og regioner. Derfor har også landene, gjennom arbeidet innenfor Nordisk Ministerråd, over mange år samarbeidet om utveksling av erfaringer, oppbygging av felles kunnskapsgrunnlag og reduserte grensehindre.

Samarbeidet er konsentrert om to typer aktiviteter:

- samarbeid over grensene
- felles kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling

Det grenseregionale samarbeidet er et viktig redskap for å skape fungerende regioner på tvers av statsgrensene i Norden, og slik forsøke å veie opp for ulempen grenseområder ofte opplever ved å være perifere regioner i sitt eget land. Samtidig skaper forskjeller i nasjonale regelverk hindre

for mobilitet på tvers av statsgrensene, både for arbeidstakere og næringsdrivende.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

Grensekomiteene har i flere år arbeidet med hverdagsintegrasjon i form av prosjekter som legger til rette for kulturelt, sosialt og økonomisk samarbeid. Nordisk Ministerråd har tatt en viktig rolle i arbeidet med å redusere de formelle grensehindre som skapes av ulike regelverk. Grensekomiteene i Norden bidrar til dette arbeidet, samtidig som de har en viktig rolle i arbeidet med de uformelle og opplevde grensehindringene, for eksempel kulturelle og språklige ulikheter.

Gjennom flere år har regionalsektoren arbeidet systematisk med komparative analyser der nordiske land og regioner sammenliknes med hverandre, og med regioner i øvrige Europa, blant annet gjennom arbeid i Nordregio. Det er gjennomført felles forskningsprosjekter for å øke kunnskapen om forutsetningene for regional utvikling og planlegging. De nordiske landene har i fellesskap arbeidet for å styrke våre interesser overfor EUs regionalpolitikk og konkurransepolitikk.

Erfaringsutveksling, kunnskapsoppbygging og grenseregional utvikling er relevant og viktig for både de nordiske landenes og EUs regionalpolitikk. Nedenfor følger noen eksempler:

- *Nordisk grenseregionalt samarbeid ga grunnlaget for Interreg i Norden:* Grenseregionalt samarbeid ble en del av NMR sin virksomhet fra begynnelsen av 70-tallet. Dette samarbeidet var igjen grunnlaget for at de nordiske landene effektivt kunne utnytte Interreg-midlene da disse ble tilgjengelige etter Finlands og Sveriges medlemskap i 1995. Resultatet ble en mangedobling av ressursene for grenseregionalt samarbeid, der også Færøyene, Grønland, Island og Norge er med.

- *Felles forståelse og samordning ga nytt mål i EUs regionalpolitikk:* Under forhandlingene mellom EU og Finland, Norge og Sverige i 1994 ble det klart at Norden på den ene siden fokuserte på perifere og spredtbygde regioner, mens EU på den andre siden var opptatt av økonomisk tilbakeliggende regioner basert på lav BNP og høy arbeidsløshet. De nordiske landene fant felles posisjoner i forhandlingene ut fra gode relasjoner og en samlet forståelse og kunnskap om landenes regionalpolitikk. Dette bidro sterkt til etableringen av mål 6 basert på befolkningstettheten i regionene, og som senere har sikret Finland og Sverige flere milliarder kroner fra EU til regional utvikling. Under forhandlinger ble også regelverket for statsstøtte endret, slik at lav befolkningstetthet ble tatt inn som et eget kriterium.

- *Nordisk-skotsk samarbeid ga utviklingsprogrammet for Nordlig Periferi:* I 1994 fant de nordiske landene (gjennom NMR) og Skottland ut at de hadde flere felles strategiske interesser i forhold til EU, og et godt politikkutviklingssamarbeid ble innledet. Det enkeltresultatet som fikk størst betydning, var etableringen av programmet Nordlig Periferi. Dette programmet har gitt over 50 mill NOK pr. år til utviklingsprosjekter i Finland, Færøyene, Grønland, Irland, Island, Nord-Irland, Norge, Skottland og Sverige.

- *Nordisk statistikk og analyser har bidratt til at spredtbygde regioner nå er nevnt i EU-traktaten:* Nordregio har over lang tid utviklet statistikk og analyser som har gitt grunnlag for å sammenlikne utviklingen i regioner og kommuner i Norden, og etter hvert også i Europa. Dette arbeidet har gitt et faktabasert og kvalitetssikret argumentasjonsgrunnlag i flere sammenhenger. Ett eksempel er at man har sikret seg oppmerksomhet om de nordlige regionene i Norden, noe som igjen har bidratt til at spredtbygde regioner nå er nevnt i EU-traktaten som en type område det skal

tas særlige hensyn til.

- *Grenseregionene har redusert grensebarrierer:* Å redusere de problemene som en grense mellom to land skaper, krever langsiktig innsats. I forbindelse med etableringen av Øresundsbroen arbeidet Øresundskomiteen fram en grundig og omfattende oversikt over ca. 90 grensehindre, som igjen ble lagt til grunn for de to landenes arbeid for å legge til rette for befolkning og næringsliv. Flere grenseregioner har over lang tid arbeidet for nye transportløsninger på tvers av landegrensene. Eksempler på dette er tog- og flyforbindelser mellom Sverige og Norge og fergeforbindelsen mellom Vasa og Umeå. Grensedatabasen StatNord og tilgjengelighetsdatabasen Pin Point Norden er utviklet som viktige verktøy for grensehinderarbeidet.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

3. SATSINGSOMRÅDER FOR NORDISK REGIONALPOLITISK SAMARBEID 2013-2016

Nedenfor omtales kjernen i dette strategiprogrammet. På grunnlag av nasjonale og nordiske prioriteringer er det identifisert tre områder som det vil være spesielt nyttig å samarbeide om på nordisk nivå.

3.1. REGIONALT BÆREKRAFTIG VELFERDSUTVIKLING

Et viktig element i nordiske lands regionalpolitikk er å bidra til at alle regioner har tilgang til arbeid, utdanning og velferdstjenester. De nordiske landenes regionalpolitiske myndigheter har oppmerksomhet på utfordringer som kan kreve en ekstra, eller en annen type, innsats for å sikre gode levekår i alle deler av landet.

Framover er det grunn til å vente at de regionalpolitiske elementene i velferdspolitikken igjen blir viktigere. Årsaken er blant annet at de fleste nordiske land står overfor betydelige demografiske utfordringer:

- Stagnasjon eller delvis reduksjon i arbeidsstyrken. De yngre generasjonene er ikke tallmessig store nok til fullt ut å erstatte de generasjonene som forlater arbeidsmarkedet.
- Sterk økning i antallet eldre over 65 år. I løpet av de neste 30 årene vil en oppleve en vekst i denne aldersgruppen på 50-100 % i alle nordiske land.
- Etterkrigstidens sentralisering av befolkningen har medført betydelige forskjeller i befolkningsstrukturen mellom de voksende byområdene og den tynt befolkede landsbygda. Dette fører til nye regionale ubalanser i tilgang til og behov for arbeidskraft.

Utfordringenes karakter og omfang varierer i og mellom land. Utfordringene er spesielt store og komplekse i mange av Nordens perifere regioner og lokalsamfunn. Dette er ofte samfunn med flere demografiske utfordringer samtidig. Eksempelvis kan sterk økning i antallet eldre bare i beskjeden grad møtes med omsorgsinnsats fra egen arbeidskraft. Det er nødvendig med tilflytting av arbeidskraft og kompetanse fra andre områder. Samtidig sliter en rekke områder med å være tilstrekkelig attraktive for innflyttere. Tynt befolkede områder har også utfordringer knyttet til å levere kvalitativt gode og lett tilgjengelige tjenester på grunn av blant annet lange avstander og høye transportkostnader. Også det private næringslivet vil kunne oppleve mangel på arbeidskraft med relevant kompetanse.

Flere regioner har mangel på arbeidskraft og arbeidsledighet samtidig, på grunn av dårlig samstemming av tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft. En må derfor arbeide for mer fleksible arbeidsmarkeder gjennom tiltak for hurtig omskolering, bedrede pendlingsmuligheter, styrkede incentiver for eldre til å fortsette i jobb samt reduksjon av bindinger til tradisjonelle kjønnsroller i yrkesvalg.

Økt konsentrasjon av befolkningen til byer skaper både sosiale og miljømessige utfordringer, samtidig som innovasjon i byene kan bidra til vekst også i andre deler av landet. Den demografiske utviklingen viser behovet for å analysere byer og distrikter som kompletterer hverandre og fungerer som sammenhengende regioner.

I de siste årene har innflytting fra utlandet bidratt til å fylle behovet for arbeidskraft og kompetanse i privat og offentlig virksomhet. I gjennomsnitt har de nordiske landene hatt en nettoinnvandring på 5,1 pr 1000 innbyggere i perioden 2006-2010. Store deler av Sverige og Norge samt Åland har en nettoinnvandring vesentlig større enn dette, mens Danmark og særlig Finland har en beskjeden nettoinnvandring. Færøyene, Grønland og enkelte kommuner på Island har relativt sett den høyeste

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

netto utvandringen i Norden. Arbeidsinnvandring vil kunne bidra til å fylle det økende behovet for arbeidskraft med relevant kompetanse. Det ligger et potensial i å kvalifisere ny arbeidskraft til yrker der behovet er særlig stort.

Kombinasjonen av en stadig mindre andel av befolkningen i arbeidsstyrken og en stadig økende andel av befolkningen med behov for omsorgstjenester, vil skape utfordringer for de nordiske landene. Og dette blir spesielt tydelig i periferiregionene. Utviklingen får en påtakelig regional dimensjon, som vil kreve nye løsninger. Gjennom det nordiske samarbeidet vil vi utveksle kunnskap og erfaringer om måter å møte disse utfordringene på.

Strategi: Innovative løsninger for lokal og regional velferdsutvikling

De demografiske utfordringene krever innsats innenfor en rekke forskjellige politikkområder; økonomisk politikk, nærings- og arbeidsmarkedspolitikk, utdanningspolitikk og velferdspolitikk i bred forstand. Innsatsen bør være samordnet på tvers av sektorer og mellom forvaltningsnivåer.

Regionalsektoren i NMR vil skape en felles nordisk plattform for kunnskapsoppbygging, som en arena for erfaringsutveksling omkring de utfordringer og muligheter som oppstår gjennom den demografiske utviklingen. Regionalsektoren vil utvikle et større nordisk program der målsettingen er at lokale og regionale myndigheter utvikler innovative løsninger for å håndtere utfordringer og utnytte muligheter som oppstår som følge av demografiske endringer. De gode eksemplene skal med støtte fra kunnskapsplattformen formidles og diskuteres, og de skal danne grunnlag for videreutvikling av politikk og forvaltning på statlig, regionalt og lokalt nivå i de nordiske landene.

Prosjekter som blir iverksatt i dette programmet, skal bidra til å utnytte potensialet for videre utvikling av offentlige og private tjenester, lokalsamfunns attraktivitet og mobilisering av arbeidskraft. Prosjektene skal støtte opp om:

- Økt innovasjon i de tjenesteytende virksomhetene: Ny teknologi, ny organisering, nye arbeidsmåter.
- Økt innflytting og bedre inkludering: Utvikle attraktive lokalsamfunn som kvalifiserer, rekrutterer og beholder arbeidskraft med relevant kompetanse for offentlig og privat virksomhet.
- Sterkere mobilisering av egen arbeidskraft: Flere i arbeid, høyere stillingsprosenter og mer kompetanseutvikling.
- Mer samarbeid med private: Mobilisere ressurser i organisasjoner og hos enkeltpersoner.
- Nye produkter og tjenester: Økt innovasjon for å skape produkter og tjenester tilpasset bestemte brukergrupper av offentlige velferdstjenester.

Erkjennelsen av at behovene varierer innen og mellom ulike typer regioner og lokalsamfunn er en viktig forutsetning for gode resultater.

I det nordiske regionalpolitiske samarbeidet har Nordregio kommet langt i å beskrive og analysere den demografiske utviklingen. Det er utarbeidet en håndbok om hvordan lokalt og regionalt nivå kan bidra til å løse utfordringene som følge av den demografiske utviklingen. Håndboken skal nå utvides til å omfatte gode eksempler på løsninger som igjen skal formidles og diskuteres i regioner og lokalsamfunn.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

3.2 BÆREKRAFTIG REGIONAL UTVIKLING I ARKTIS

Hovedmålet for Nordisk Ministerråds samarbeidsprogram for Arktis 2012-2013 er å realisere en bærekraftig utvikling for befolkningen i Arktis med utgangspunkt i de utfordringer som globaliseringen og klimaforandringene gir. I programmet pekes det på at klimaendringene på den ene siden kan innebære at tradisjonelle levemåter, bosettingsmønstre, næringsstruktur og natur kan gå tapt. På den andre siden kan klimaendringene bety nye nærings- og utviklingsmuligheter, eksempelvis innen olje-, gass- og mineralutvinning.

Arktis er et gigantisk geografisk område som mange land og organisasjoner ser potensialer i. Det gjelder selvfølgelig først og fremst de landene som utgjør Arktisk råd, dvs. Norden, USA, Canada og Russland. Disse åtte landene har alle utviklet sine arktiske strategier. EU har sin egen nordområdestrategi og er blitt stadig mer aktiv i nordområdene. Også de nordøst-asiatiske landene Kina, Japan og Sør-Korea har allerede investert i det arktiske området.

Interessen er delvis knyttet til forventninger om vesentlig mer effektive transportløsninger gjennom Nordøstpassasjen. Sommeren 2011 ble passasjen brukt av bulkskip. Prognoser tyder på at den isfrie perioden vil øke i årene som kommer, og at stadig flere skip vil anvende denne reiseruten. Økt trafikk gjennom Nordøstpassasjen gir også nye muligheter for steder som er velegnet for havneutbygging. Samtidig vil Nordøstpassasjen som transportåre være usikker og forbundet med miljøutfordringer, og det er åpenbare behov for effektive beredskapsløsninger.

I løpet av de ti siste årene har temperaturene i Arktis steget dobbelt så raskt som det globale gjennomsnittet. Isdekket sommerstid er redusert med ca. en tredel sammenliknet med gjennomsnittet for perioden 1980-2000. Over 40 % av den årlige globale havnivåstigningen skyldes nå nedsmelting av Grønlandsisen og breene i Arktis. Varmere klima, endringer i nedbørsintensitet (tørrere eller våtere, avhengig av område) og forurensning kan også påvirke naturens tåleevne i de arktiske områdene.

I et næringsutviklingsperspektiv er det samtidig både store muligheter og alvorlige miljøutfordringer:

- Fiskeri og havbruk: Det arktiske området utgjør en av verdens største fiskeriområder, og videre utnyttelse forutsetter en bærekraftig ressursforvaltning. Samtidig er det muligheter for å utnytte nye arter.
- Olje og gass: Det er antatt at den arktiske kontinentalsokkelen skjuler 13 % av verdens samlede oljereserver og omkring 30 % av naturgassreservene. Barentshavet og Øst-Grønland er de to nærmeste områdene i eller i tilknytning til Norden. Samtidig krever utnyttelse av ressursene omfattende kunnskap om miljøkonsekvenser og tiltak for å redusere farene.
- Mineralnæringene: Det er regnet med sterk vekst i verdensmarkedene for mineraler til industrien og til helseformål. Det er nye, store prosjekter innenfor malm- og mineralutvinning i nordlige deler av Finland, Norge og Sverige. Samtidig er slik utvinning svært arealkrevende og det er miljøutfordringer knyttet til bruk av natur, forurensning og avfall. Malm- og mineralutvinning gir også økte muligheter for transportnæringer og servicetjenester både på land og til sjøs, samtidig som det kreves videre utbygging av havner. I dag regnes infrastrukturen som en flaskehals for utnytting av ressursene på Nordkalotten.
- Reiseliv: En økende andel av verdens turister ser seg selv som utforskere mer enn vanlige turister. Disse vil kunne oppleve store utfordringer og gleder i Arktis. Med åpning av Nordøstpassasjen vil cruiseturismen kunne vokse betydelig. Samtidig kreves det

reguleringer for å redusere negative konsekvenser for natur og miljø, og beredskapen må skjerpes vesentlig.

Strategi: Utvikle framtidsbilder for bærekraftig regional utvikling i Arktis
Det er behov for mer kunnskap og bedre begrunnede oppfatninger om framtiden for å kunne utvikle handlingsprogrammer og tiltak.

Regionalsektoren i NMR vilta initiativ til en tematisk bred og dyptpløyende studie av den framtidige utviklingen i Arktis, i form av scenarioer eller framtidsbilder. Målet er å bringe Nordisk Ministerråds samarbeidsprogram for Arktis videre ved å samle, bearbeide og analysere eksisterende informasjon, vurdere ulike forutsetninger for framtidig utvikling i området og tegne perspektivrike framtidsbilder. Dette vil bidra vesentlig til videreutvikling av den politiske debatten og gi den faglige kunnskapen større tyngde og et mer helhetlig preg.

Framtidsbildene bør inneholde analyser der teknologiske, økonomiske, sosiale, kulturelle og miljømessige perspektiver blir sett i sammenheng, og der regionale forutsetninger for og konsekvenser av utnyttelse av ressurser står sentralt. Dette vil gi et godt grunnlag for utforming av konkrete programmer og tiltak på regionalt, nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.

Regionalsektoren kan mobilisere statistiske data, regionale analyser og solid forståelse av regional samfunnsutvikling generelt og i Arktis spesielt. Som grunnlag for framtidsbildene har regionalsektoren allerede utarbeidet mye relevant materiale. Her kan eksempelvis nevnes Nordregios rapport "Megatrends" og OECD-rapporten for NORA. Nå ønsker vi å bruke nordiske og nasjonale studier til å utforme mer helhetlige framtidsbilder.

3.3 GRØNN VEKST I ALLE REGIONER

Det er et overordnet mål i europeiske og nordiske grønn vekst-satsinger å gjenreise veksten etter finanskrisen, samtidig som en skal ivareta hensynet til den globale klima- og miljøutviklingen. Investeringer og innovasjon skal fremme typer av vekst som gir ny verdiskaping og en mer bærekraftig økonomisk utvikling generelt. En er spesielt opptatt av å stimulere utviklingen av miljørettet næringsutvikling innen alle bransjer, inkludert energiproduksjon. Arbeidet for å fremme grønn vekst er samtidig et viktig ledd i arbeidet med å nå miljø-, klima- og regionalpolitiske mål.

Tiltak innen regionalpolitikk og planlegging utgjør viktige bidrag til ovennevnte mål. Innenfor regional politikk og planlegging er det to perspektiver som har vært – og bør være – sentrale i det nordiske samarbeidet:

- fremme grønn innovasjon og entreprenørskap i alle regioner
- utvikle gode modeller for bærekraftige byregioner

Også innenfor dette området er hovedformålet å utvikle, formidle, diskutere, iverksette og etterprøve gode eksempler som kan gi innspill til fornyelse av politisk tenkning og tiltak. Satsingsområdet er dessuten relevant innenfor eksisterende prioriteringer i EU og sannsynligvis også i prioriteringene innenfor EUs strukturfond i perioden 2014-2020.

Det grunnleggende perspektivet er at forutsetningene for ulike typer grønn vekst vil variere sterkt mellom ulike regioner. Regionalsektoren vil arbeide for å identifisere ulike regioners potensialer for å bidra til klima-, energi- og miljømål. Gjennom regionalt og lokalt tilpasset politikk skal potensialet utnyttes best mulig. Regionalsektoren ønsker å gjennomføre aktivitetene i dette satsingsområdet i nært samarbeid med næringssektoren og energisektoren i Nordisk Ministerråd.

Strategi: Fremme grønn innovasjon og entreprenørskap i alle regioner

Studier referert til i rapporten fra de nordiske statsministrenes arbeidsgruppe for grønn vekst viser muligheter for å skape 1,4 millioner nye arbeidsplasser i Europa – forutsatt at en når målsettingen om 20 % andel fornybar energi i 2020. Norden har noen viktige fortrinn når det gjelder teknologisk innovasjon for grønne løsninger. Landene har allerede høy kompetanse på grønn teknologi, blant annet takket være systematisk satsing på miljø og bærekraftig utvikling over mange år.

Regionalsektoren i NMRs mål er å bidra til en vekst i grønt næringsliv og sysselsetting der både kvinner og menn deltar. Det er behov for mer kunnskap om forutsetningene for miljørettet entreprenørskap og innovasjon. Det skal prøves ut nye virkemidler og tiltak for å fremme grønn innovasjon regionalt og lokalt. Gode eksempler skal diskuteres og spres til andre områder. For å oppnå dette vil det bli tatt initiativ til mer systematisk læring og kunnskapsoverføring.

Det er viktig å ha et regionalt perspektiv, da ressursene er regionalt ulikt fordelt og fornybar energi må produseres lokalt, og av og til også forbrukes lokalt. Regioner og kommuner er tettere på forbrukere og virksomheter. De kan derfor bedre enn statlige og europeiske myndigheter omsette politikken i praksis. Dessuten er lokale og regionale myndigheter involvert i plan- og beslutningsprosesser.

En OECD-analyse viser at tynt befolkede områder har potensial for grønn vekst. Det gjelder særlig innen fornybar energi i form av vindkraft og biomasse. Andre eksempler er utvikling av grønn turisme og miljøvennlig matvareproduksjon. Samtidig må en ta hensyn til at for eksempel satsing på fornybar energi kan komme i konflikt med mål om uberørt natur og mål om å legge til rette for utvikling av reiselivet.

Strategi: Utvikle gode modeller for bærekraftige byregioner

Det er grunn til å vente at høye fødselstall og innflytting fra utlandet fortsatt vil skape befolkningsvekst i de nordiske storbyene, og at denne utviklingen vil legge press på infrastruktur og arealanvendelse. Planløsninger for å møte disse utfordringene må avspeile at en ser næringsutvikling, fysisk planlegging og miljø- og klimahensyn i sammenheng. Det er også nødvendig å se utvikling av byer og kommuner innenfor pendlingsavstand i sammenheng for å utvikle bærekraftige bymønstre. Dermed må også miljøeffektive transportløsninger og utvikling av energivennlige transportformer vurderes nærmere. Særlig storbyer er svært komplekse regioner. Miljø, økonomisk utvikling og sosiale utfordringer må ses i et helhetlig perspektiv, og det krever bedre planprosesser og mer kunnskap.

Regionalsektoren i NMRs mål er å bidra til utvikling av planleggingsverktøy for byer i utvikling, der næringsutvikling, fysisk planlegging samt klima- og miljøhensyn ses i sammenheng. Videre skal det utvikles eksempler på bæredyktige bymønstre som kan være gode modeller for ulike typer regioner i Norden og som samtidig kan inspirere andre land i Europa.

I utviklingen av slike modeller er det flere viktige problemstillinger som må avklares: Hvordan legge til rette for utvikling og vekst i byregionene under forutsetning av overordnede mål om bærekraft og klimahensyn? Og hvordan bidra til næringsutvikling og vekst i byregionene uten at de bruker mer areal, energi og andre ressurser enn nødvendig?

De nordiske land har mange av de samme utfordringene og ganske like plan- og forvaltningssystemer. Nordisk Ministerråd vil derfor videreføre den kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling som er påbegynt i regi av

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

arbeidsgruppen om nordiske byregioner og Nordregio. I dette arbeidet ønsker regionalsektoren også innspill fra det uformelle nettverket av planmyndigheter i de nordiske landene og fra relevante aktiviteter hos andre nordiske aktører.

4 AKTØRER I SAMARBEIDET

Det regionalpolitiske samarbeidet gjennomføres av nordiske beslutningsorganer og institusjoner, av grenseregionene og et stort antall organisasjoner over hele Norden.

4.1 MINISTERRÅDET – ARENA FOR POLITISKE DISKUSJONER OG SAMARBEIDSINITIATIV

Regionalministrene inngår i et ministerråd sammen med energiministrene og næringsministrene (MR-NER). Ministrene møtes vanligvis en gang pr. år.

Regionalministrene tar de strategiske beslutningene om innretningen på det nordiske regionalpolitiske samarbeidet. Møtet mellom de nordiske regionalministrene gir muligheter for interessante politiske diskusjoner og er en arena for å ta nye samarbeidsinitiativ.

4.2 EMBETSMANNSKOMITEEN – ARENA FOR FAGLIGE DISKUSJONER

Embetsmannskomiteen for regionalpolitikk (EK-R) har et faglig og administrativt ansvar for regionalsektorens aktiviteter i nært samarbeid med Nordisk Ministerråds sekretariat. Formannskapet i EK-R roterer mellom landene. Formannskapet setter dagsorden og legger til rette for et godt samarbeid på de ulike arenaene.

Embetsmannskomiteen er et forum for faglig diskusjon og erfaringsutveksling som er med på å danne grunnlaget for policyutvikling i hvert enkelt land. EK-R følger opp gjennomføringen av samarbeidsprogrammet og tar imot resultatene fra programaktiviteten.

I programperioden 2009-2012 etablerte EK-R følgende fire arbeidsgrupper for å forsterke samarbeidet om policyutvikling, kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling:

- Nordiske byregioners rolle i regionalpolitikken
- Landsbyutvikling sett i et bredt perspektiv
- Globalisering og grenseoverskridende samarbeid
- Tredje generasjons regionalpolitikk

Arbeidsgruppene har fungert etter hensikten. De har bidratt til konkret og nyttig erfaringsutveksling og har vært med på å løfte de nordiske perspektivene innen politikkområdet. For programperioden 2013-2016 vil det derfor bli etablert tilsvarende arbeidsgrupper for hvert av de tre satsingsområdene for den nye perioden.

En egen arbeidsgruppe har fulgt opp regionalpolitiske tema i EU og diskutert EU/EØS-relaterte spørsmål, slik som støtte til landenes arbeid med regelverk og nasjonale posisjoner. Dette samarbeidet vil bli videreført.

4.3 GRENSEREGIONENE – INFRASTRUKTUR FOR PRAKTISK SAMARBEID

Praktisk grenseoverskridende samarbeid har alltid stått sentralt i det regionalpolitiske samarbeidet. Det grenseregionale og lokale utviklingssamarbeidet i Norden består av flere elementer:

- Den nordiske institusjonen NORA (Nordisk Atlantsamarbejde),

som arbeider i Færøyene, Grønland, Island, Nord-Norge og Vest-Norge.
- Økonomisk støtte til grensekomiteer som arbeider i grenseområder mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.
- Støtte til integrasjonsarbeidet gjennom StatNord, et samarbeid der de nordiske landenes statistikkmyndigheter deltar ved å produsere og analysere grenseoverskridende statistikk.
- Vestnordenfondet, som primært yter lån til foretak i Færøyene og Grønland. NMR utpeker revisorer og beslutter om endringer i vedtektene.

Mange av grenseregionene har lange samarbeidstradisjoner, for eksempel kan samarbeidet i ARKO og Nordkalotten dateres helt tilbake til 1967. Målet for den nordiske støtten til grenseregionene er:
- Utnytte muligheter og redusere hindringer som skapes av at det finnes riksgrenser innenfor en funksjonelt sammenhengende region.
- Støtte utvikling, innovasjon og vekst i et bærekraftperspektiv.

NORA og grensekomiteene arbeider blant annet med å utvikle konkurransekraft i næringslivet i grenseregionene, identifisere og bryte ned grensehindre i bred forstand, utvikle bærekraftige og klimavennlige miljø- og energiløsninger og utvikle infrastruktur/kommunikasjoner.

Gjennom finsk og svensk EU-medlemskap fra 1995 har ressursene for grenseregionalt samarbeid blitt mangedoblet. I sin tid var etableringen av de nordiske grenseregionene og støtten fra Nordisk Ministerråd et avgjørende grunnlag for den geografiske avgrensningen og organiseringen av EUs deltakelse i det grenseregionale samarbeidet i Norden. Det nordiske samarbeidet bidro dermed til å løse ut vesentlig mer ressurser enn man tidligere selv hadde lagt inn. I 2010 utgjorde NMR-midlene i sum om lag 6 % av omsetningen i grensekomiteene, men med store variasjoner mellom dem.

Grensekomiteene samler lokale og regionale aktører og bringer inn ideer, nettverk samt økonomiske ressurser til det grenseregionale samarbeidet. Ministerrådet legger vekt på den lokale og regionale forankringen av arbeidet. Ministerrådet ønsker fortsatt å bidra til at det finnes lokale samarbeidsorganer der det grenseoverskridende samarbeidet forankres, planlegges og gjennomføres. Grensekomiteene utgjør den institusjonelle infrastrukturen for det lokale samarbeidet, og det er i kraft av dette at Nordisk Ministerråd fortsatt ønsker å støtte dem økonomisk. Det vil i løpet av den kommende samarbeidsperioden bli utarbeidet nye kriterier for tildeling av slik støtte.

Nordisk Ministerråd vil også i fortsettelsen legge til rette for systematisk og kontinuerlig erfaringsutveksling og felles kunnskapsoppbygging mellom grenseregionene. Her vil NMRs sekretariat være en viktig aktør.

Innenfor budsjettrammene for grenseregionalt samarbeid vil Ministerrådet bidra til driften av den felles nordiske grenseregionale statistikkdatabasen StatNord.

Nordisk Ministerråd vil ta initiativ til en gjennomgang av Vestnordenfondet, med sikte på å få mer ut av fondets ressurser.

NORA, Vestnordenfondet og Nordkalottrådet og andre relevante grensekomiteer vil bli invitert til å delta i arbeidet med å utvikle regionale framtidsbilder for bærekraftig næringsutvikling i Arktis.

Nordiska rådet

B 279/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00388-14

4.4 NORDREGIO – KUNNSKAPSNAVET

Nordregio ble etablert av Nordisk Ministerråd i 1997 og har i dag om lag 30 ansatte. Instituttet ledes av et styre og det inngås rammekontrakter med NMR som styrer både institusjonen og det faglige innholdet. Nordisk Ministerråd har de senere år vært oppdragsgiver for om lag 50 % av virksomheten ved Nordregio.

Nordregio er en nordisk FoU-institusjon som utvikler og formidler relevant kunnskap overfor myndigheter innen regional utvikling og planlegging i Norden. Nordregio arbeider for å bli det ledende senteret for forskning og målrettet utvikling innen fagområdet i Europa. Nordregio vil være en av de viktigste aktørene i gjennomføringen av dette samarbeidsprogrammet, i nært samarbeid med Embetsmannskomiteen for regionalpolitikk. Nordregios europeiske nettverk vil utnyttes i arbeidet med innsatsområdene.

Nordregio har de senere år disponertstore deler av embetsmannskomiteens prosjektmidler og er en faglig rådgiver som leverer innspill og konkrete prosjektforslag til EK-R. Nordisk Ministerråd ønsker at Nordregio fokuserer enda sterkere på policy-relevant kunnskapsproduksjon og formidling. En videreutvikling av rollen som arbeidsgruppesekretariat, rådgiver og formidler overfor EK-R vil bidra til dette.

4.5 NMRs SEKRETARIAT – EN STØTTESPILLER FOR GJENNOMFØRING AV PROGRAMMET

Nordisk Ministerråds sekretariat i København har, i samarbeid med formannskapet, ansvaret for saksforberedelsen til møter i Ministerrådet og Embetsmannskomiteen.

Sekretariatet er en faglig støttespiller for landene og har også ansvar for økonomiforvaltning og koordinering med andre sektorer i NMR. Sekretariatet kan også ta nye initiativ og fremme saker for formannskapet/embetsmannskomiteene.

4.6 SAMARBEID MED ANDRE AKTØRER

Det regionalpolitiske samarbeidet har sterke koblinger til andre deler av det nordiske samarbeidet, spesielt når det gjelder de store fellesinitiativene innen for eksempel globalisering, bærekraftig utvikling, grønn vekst og velferdsområdet.

Norden har i mange år hatt et velutviklet samarbeid med organisasjoner som dekker andre geografiske områder. Gjennom det grenseregionale samarbeidet er det etablert god kontakt med Skottland, de baltiske landene, Nordvest-Russland og Barentsregionen. Organisasjoner som Arktisk Råd, Europarådet og OECD har betydning for utviklingen av den nordlige regionen av Europa. EU har utarbeidet en Østersjøstrategi og en politikk for den nordlige dimensjonen, og spesielt i Østersjøregionen er det et stort antall organisasjoner. Regionalsektoren vil også i den kommende programperioden søke å komplettere dette samarbeidet ved å tilføre analyser av utviklingen i vår del av verden.

5 ØKONOMISKE KONSEKVENSER

De økonomiske ressursene som stilles til rådighet for det nordiske regionalpolitiske samarbeidet vil bli prioritert til gjennomføringen av dette programmet. Programmet er ambisiøst, og Ministerrådet vil søke samarbeid med andre for å få det gjennomført i hele sin bredde.

Regionalministrene ønsker å bidra til et godt samarbeid mellom fagsektorene i NMR, nasjonale myndigheter, samt regionale og lokale organer.

Præsidiets betænkning over

Ministerrådsforslag
Nordisk Ministerråds samlede budget for 2013

1. Præsidiets forslag

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der indenfor rammen af "Holdbar Nordisk Velfærd" afsættes midler til at arbejde med organisering af sjældne diagnoser og højt specialiseret behandling i sundhedsvæsenet

at Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik inddrager overvejelserne i Rek. 28/2010 om at etablere et nordisk elektronisk register for læger, tandlæger, sygeplejere og andet sundhedspersonale, der er autoriserede i Norden indenfor de prioriteringsmidler, der er foreslået afsat til "Holdbar Nordisk Velfærd", subsidiært sikrer smidig og effektiv koordination mellem de nationale registre

at der under miljøministrenes dispositionsmidler 3-3310-1 skal gennemføres et projekt, som skal fremlægge forslag til nordisk samarbejde omkring radioaktivt affald i de nordiske lande

at Nordisk Råds Natur- og Miljøpris indskrives i budgettet under en specifik budgetkonto

at der øremærkes 300.000 DKK til et Nordisk Uddannelsesmøde i 2013 for at sikre kvaliteten og udviklingen i grunduddannelse i Norden. (Finansieres gennem dispositionsmidler for uddannelse og forskning, 2-2505-1 og eventuelt medfinansiering af Nordisk Råd)

at der ydes støtte til konkrete konsumentpolitiske projekter op til 300.000 DKK

at der afsættes et beløb med henblik på umiddelbart at iværksatte tiltag, som afhjælper problemerne med at rekruttere personale fra andre nordiske lande til sekretariaterne i København

2. Baggrund

Præsidiet har modtaget Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2013. Præsidiets Budgetgruppe, bestående af formand Per-Kristian Foss (K) Norge, Helgi Hjörvar (A) Island, Åsa Torstensson (C) Sverige, Silvia Modig (vänst) Finland, Karen Elleman (V) Danmark samt Anne Louhelainen (saf) Finland, har efter forhandlinger med det norske formandskab for Nordisk Ministerråd udarbejdet dette udkast til betænkning over forslaget til budget 2013.

Forhandlingerne har i år været præget af, at samarbejdsministrene først i september måned behandlede Generalsekretærens budgetforslag. Eftersom Nordisk Råd ikke har indflydelse på den overordnede budgetramme, men udelukkende kan foreslå ændrede prioriteter indenfor rammen, har de endelige forslag måtte afvente ministrenes stillingtagen.

Forslaget om højspecialiseret behandling og sjældne diagnoser er et emne, som flere nordiske lande har fokus på og prioriteret. De nordiske statsministre drøftede ligeledes dette emne under deres sommermøde 2012.

Forslaget om at inddrage overvejelserne i Rek. 28/2010 om at etablere et nordisk register for læger, tandlæger, sygeplejere og andet sundhedspersonale, er en rekommandation, der er aktualiseret af flere uhensigtsmæssige erfaringer indenfor sundhedssektoren.

Forslaget om radioaktivt affald er initieret af Miljø- og Naturresursudvalget, der har gjort Budgetgruppen opmærksom på dette manglende samarbejde.

Nordisk Råds Natur- og Miljøpris har ikke tidligere været indskrevet i budgettet om end prisen har eksisteret siden 1996.

Et nordisk uddannelsestopmøde for at sikre kvaliteten og udviklingen i grunduddannelsen i Norden, er et forslag, der har haft bred støtte i både udvalg og af partigrupper.

Forslaget om konsumentpolitiske projekter er et resultat af Medborger- og Forbrugerudvalgets konference, der blev afholdt den 27. september 2012, hvorfor udvalget havde forbeholdt sig mulighed for at afvente konferencens resultater.

Endelig findes forslaget om *at iværksætte tiltag for at løse rekrutteringsproblemerne,* eftersom denne problematik er aktualiseret og kræver politisk handling.

De foreslåede ændringer er tillæg til budgetforslaget, som forventes at blive imødekommet af ministrene. Det bemærkes, at ifølge Helsingforsaftalen skal ministerrådet følge Rådets anbefalinger, medmindre der kan anføres særlige omstændigheder jævnfør art. 64, Helsingforstraktaten.

3. Høring

Samtlige udvalg i Nordisk Råd samt Nordisk Råds partigrupper har behandlet budgetforslaget og har indleveret sine prioriteter og forslag. Indspillene har været drøftet i Budgetgruppen, og danner grundlag for de endelige forslag, der indgår i betænkningen.

4. Præsidiets synspunkter

I 2012 har Præsidiet overordnet set været tilfreds med Generalsekretærens forslag til budget samt med forslagene til prioriteringsbudget. Præsidiet noterer at adskillige af Nordisk Råds forslag er imødekommet undervejs i forhandlingerne og der har været en høj grad af enighed.

Der er derfor tilfredshed med, at Budgetgruppens indspil vedrørende at undgå farlige kemikalier i offentlige indkøb, er blevet imødekommet under arbejdet med "Grøn vækst". Det samme gælder samarbejdet med Helcom, som først og fremmest pågår indenfor rammen af NEFCO.

Et andet punkt, der har været fremhævet under budgetforhandlingerne er søfartssikkerheden i Arktis. Præsidiet er bekendt med, at dette ansvarsområde ikke indgår i det formelle nordiske samarbejde, men derimod i Arktisk Råd og andre internationale fora. Nordisk Råd vil dog følge arbejdet tæt og vende tilbage med rekommandationer på kommende temasession, hvor sikkerheds- og forsvarspolitik er på dagsordenen.

Præsidiet har ligeledes forståelse for, at når ministerrådet varsler besparelser for de kommende år, er det ikke hensigtsmæssigt at igangsætte nye tiltag som "Projekt Nordens Hus Flensborg", som ellers var på tale.

Budgetgruppens tilgang til forhandlinger for 2013 har forudsat, at der ikke sker nedskæringer i den samlede budgetramme. Denne beslutning blev først sent indgået mellem samarbejdsministrene og Præsidiet beklager den forsinkelse, det har medført for budgetprocessen.

Præsidiet har noteret, at samarbejdsministrene har indgået en overenskomst for 2014 om at beskære budgettet med fem procent. Præsidiet beklager denne overenskomst og finder ingen anledning til at træffe en sådan beslutning. Besparelser rammer de nordiske lande langt mere end hvad de enkelte lande vinder ved samarbejdet.

Men Præsidiet ønsker at påpege, at såfremt der fremover skal ske besparelser på budgettet, opfordres ministerrådet til at foretage konkrete og politiske vurderinger af, hvor besparelserne skal ramme. Præsidiet understreger, at den ikke vil bifalde en generel besparelse på fem procent af alle konti. Såfremt der fremover skal skæres i budgetrammen eller der overvejes rationaliseringer, må det ske på baggrund af en politisk og ansvarlig vurdering af budgettets konti. Præsidiets Budgetgruppe vil gerne bidrage konstruktivt i sådan en proces.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der indenfor rammen af "Holdbar Nordisk Velfærd" afsættes midler til at arbejde med organisering af sjældne diagnoser og højt specialiseret behandling i sundhedsvæsenet

at Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik inddrager overvejelserne i Rek. 28/2010 om at etablere et nordisk elektronisk register for læger, tandlæger, sygeplejere og andet sundhedspersonale, der er autoriserede i Norden indenfor de prioriteringsmidler, der er foreslået afsat til "Holdbar Nordisk Velfærd", subsidiært sikrer smidig og effektiv koordination mellem de nationale registre

at der under miljøministrenes dispositionsmidler 3-3310-1 skal gennemføres et projekt, som skal fremlægge forslag til nordisk samarbejde omkring radioaktivt affald i de nordiske lande

at Nordisk Råds Natur- og Miljøpris indskrives i budgettet under en specifik budgetkonto

at der øremærkes 300.000 DKK til et Nordisk Uddannelsesmøde i 2013 for at sikre kvaliteten og udviklingen i grunduddannelse i Nor-

den. (Finansieres gennem dispositionsmidler for uddannelse og forskning, 2-2505-1 og eventuelt medfinansiering af Nordisk Råd)

at der ydes støtte til konkrete konsumentpolitiske projekter op til 300.000 DKK

at der afsættes et beløb med henblik på umiddelbart at iværksatte tiltag, som afhjælper problemerne med at rekruttere personale fra andre nordiske lande til sekretariaterne i København

Helsinki den 30. oktober 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

C 2/2012: Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013 -

17. august 2012

Generalsekretærens indstilling

- at NSK/MR-SAM godkender det fremlagte Ministerrådsforslag til budget 2013 med en total udgiftsramme på 961,472 MDKK i 2012-priser med:
-
  1. De ændrede tekster under MR-Social- og helsepolitik som fremgår af bilag 1.
  2. At teksten under MR-Miljø revideres som angivet nedenfor således at den nu inkluderer information om miljø-prisen.

- at NSK/MR-SAM tager til efterretning at MR-U forventes at træffe beslutning om ændringer som anført i bilag 2 og at disse ændringer indarbejdes i det endelige budget

- at NSK/MR-SAM tager den økonomiske status til efterretning.

Generalsekretærens kommentarer

Budgettets totalramme og ændringer på budgetpostniveau

Generalsekretæren fremlægger forslag til et Ministerrådsforslag med en aktivitetsramme på 961,472 MDKK og en uændret fordeling af bevillinger på sektorer i forhold til Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2013 - fremlagt af Generalsekretæren. Som det fremgår af bilag 2 forventes det, at MR-U træffer beslutning om at nedlægge 3 Rådgivningsgrupper og samle disse bevillinger på en ny budgetpost kombineret med at overføre restbeløbet til sektorens projektmidler. Den totale ramme for MR-U ændres ikke i denne ændring, og Generalsekretæren anbefaler at dette tages til efterretning under hensyntagen til MR-U's særlige budgetkompetence.

National høring om Generalsekretærens budgetforslag 2013

Generalsekretærens forslag har været i national høring. Danmarks svar til den nationale høring er vedlagt som bilag 3. Det fremgår heraf, at Danmark ikke kan tilslutte sig Generalsekretærens budgetforslag for budgettet 2013, idet det lægger op til en nominel forøgelse af budgettet fra 2012 til 2013. Som følge deraf vurderer Danmark, at der er behov for et nyt budgetoplæg for 2013. Generalsekretæren henviser til de drøftelser, der skal finde sted under foregående punkt på dagsorden på dette møde, hvor der på dagsordenen er behandling af Danmarks regeringsbeslutning angående Nordiske ministerrådets budget 2013.

Herudover er der kun kommet forslag om mindre tekstmæssige ændringer fra landene i den nationale høring. Disse samt andre mindre redaktionelle ændringer vil blive indarbejdet i det endelige budget. Der er ikke modtaget bemærkninger fra Norge.

Budgetekspertgruppens udtalelse

Budgetekspertgruppens udtalelse om Generalsekretærens budgetforslag er vedlagt som bilag 4. Heraf fremgår det, at Budgetekspertgruppen ikke har vurderet de pågående drøftelser om størrelsen på Nordisk ministerråds budget. Budgetgruppen havde bemærkninger til to punkter: a) udisponerede midler i Nordisk ministerråds institutioner og b) videreførselsreglen for udisponerede midler på budgetpostniveau.

a)
I Nordisk Ministerråds opgørelse af udisponerede midler medtages midler, for hvilke der *ikke* er truffet beslutning om anvendelsen.

Bevillinger til Nordisk Ministerråds institutioner besluttes i forbindelse med vedtagelse af årets budget, hvorefter dispositionsretten til disse midler overgår til den enkelte institution og styrelsen herfor.

Ved årets udgang kan institutionens "udisponerede" midler opgøres som den enkelte institutions egenkapital, idet egenkapitalen viser andelen af aktiverne, der ikke modsvares af forpligtelser overfor 3. part. Institutionens egenkapital skal sikre, at institutionen er solvent og tillige har den nødvendige likviditet til at dække de basale omkostninger i institutionen. Institutionerne har i henhold til Ministerrådets Økonomireglement ikke ret til at optage lån, hvilket f.eks. udelukker mulighed for kassekredit uanset om det kun er af midlertidig karakter. Hvis egenkapitalen søges holdt omkring 0, vil der derfor være betydelig risiko for, at institutionen ikke altid vil have den nødvendige likviditet til dækning af f.eks. medarbejdernes løn.

Ministerådssekretariatet anbefaler derfor generelt overfor institutionerne, at egenkapitalen af hensyn til institutionens kontinuerlige drift bør have en

størrelse svarende til omkostningerne til 2-3 måneders drift. Størrelsen på denne egenkapital fastsættes af institutionens styre, og drøftes årligt mellem ministerrådssekretariatet og den enkelte institution i forbindelse med årsregnskab og årsrapportering, særligt hvis der er væsentlige afvigelser mellem den tilsigtede egenkapital og den realiserede egenkapital ved årets afslutning.

Det er således sekretariatets vurdering, at man ved at medtage institutionernes egenkapital i en fremstilling af udisponerede midler for Nordisk Ministerråd ikke får et retvisende billede af midler, for hvilke der ikke er truffet beslutning om anvendelsen.

b)
I Økonomireglementet for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget fremgår i § 20 A Overførselsadgang følgende:

"Af mindreforbrug (udisponerede midler) på budgetposter kan der overføres et beløb svarende til 20 % af årets bevilling til det efterfølgende budgetår. Hvis budgetposten er under 1 MDKK. kan mindreforbrug dog overføres ubeskåret op til 200.000 DKK.

Overførsel af midler mellem budgetårene sker på budgetpostniveau efter princippet om, at de ældste bevillinger anvendes først.

Fra og med regnskabsåret 2009 vil udisponerede midler, der ikke kan overføres til følgende budgetår (r+1) blive tilbagebetalt til landene indtil Ministerrådet har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landene efter den fordelingsnøgle, som var gældende i 2008. "

Budgetekspertgruppen har anmodet sekretariatet om at vurdere effekten af en sænkning af de 20 % til henholdsvis 10 og 5 %. I nedenstående tabel er vist konsekvensen af, at procentsatsen ændres til enten 10 % eller 5 % (2011 regnskabstal).

	20 %	**10 %**	**5 %**
Beløb	2.244 TDKK	7.257 TDKK	14.956 TDKK

Hvorvidt en ændring af reglen for fremtiden vil resultere i tilsvarende merprovenu er vanskeligt at vurdere, men en lavere procentsats vil alt andet lige altid give et større provenu.

Økonomisk status pr. 15.8.2012
Den økonomiske status (bilag 5) viser, at der på nuværende tidspunkt er ca. 133 MDKK, som er udisponeret. Dette svarer til en disponeringsgrad på 80 %. På tilsvarende tidspunkt sidste år (10/8) var der 133 MDKK, som var udisponeret (79 %).
De områder, der på nuværende tidspunkt har flest udisponerede midler, er Nabopolitikområdet og Globaliseringsinitiativerne.

Drøftelser med Nordisk Råd om Ministerrådsforslaget 2013
Der er aftalt et møde om budgettet med formanden for for Nordisk Råds budgetgruppe til den 29. august 2012. Budgetgruppen i Nordisk Råd har fremsendt en række overvejelser vedrørende Generalsekretærens budgetforslag. En af deres overvejelser er, om Nordisk Råds Miljøpris som de ønsker at bevare og sikre. Det foreslås derfor, at Miljøprisen indskrives og tydeliggøres i formål under budgetposten dispositionsmidler - Miljø og at der ligeledes indskrives en kort tekst i den generelle indledning til Miljøsektoren.
Til NSKs orientering er overvejelserne og Ministerrådets svar vedlagt som bilag 6.

Prognose for landenes indbetalinger
Der er i forbindelse med fremlæggelse af Ministerrådsforslaget udarbejdet på grund af ændrede inflationsforventning og valutakurser udarbejdet en ny prognose for landenes indbetalinger i national valuta i 2013. I nedenstående oversigt er også indregnet konsekvenserne af betalingsordningen for højere uddannelse med den hidtil gældende sats:

	aug-12	***jun-12***	***Ændring***
Danmark, TDKK	154.276	153.650	*0,41 %*
Finland, TEUR	24.980	24.903	*0,31 %*
Island, TISK	149.315	149.212	*0,07 %*
Norge, TNOK	335.674	337.110	*-0,43 %*
Sverige, TSEK	369.533	370.778	*-0,34 %*

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Bilag 1:

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Bilag 1: Reviderede tekster under MR-Social og helsepolitik

A)

Under afsnittet "Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2013", på side 19 bliver teksten i 2. paragraf under **Ministerrådet for social- og sundhedspolitik (MR-S)** erstattet med følgende:

"Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats skal sektorens projektmidler for perioden 2013-2015 koncentreres om temaet "Inkludering af udsatte unge i arbejdsliv og uddannelse". Temaet har baggrund i den økonomiske krise i Europa som har sat velfærdsstaten under pres og formålet er en bedre komparativ oversigt over politikker for at inkludere udsatte unge i arbejdslivet og uddannelse i de nordiske lande. Temaet sætter særlig fokus på den øgede andel unge med psykiske lidelser, som modtager førtidspension/uførepension."

B)

De tekster under **MR-Social- og helsepolitik** i Generalsekretærens budgetforslag som havde den bemærkning at de afventede MR-S beslutning i juni 2012, er nu reviderede i Ministerrådsforslaget. Det drejer sig om følgende:

1. Paragraf 4 i den generelle indledning på side 78 erstattes med:
   "Det prioriterede tema for sektorens projektmidler
   Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats besluttede MR-S på dets møde i juni 2012, at sektorens projektmidler for perioden 2013-2015 koncentreres om temaet "Inkludering af udsatte unge i arbejdsliv og uddannelse". Temaet har baggrund i den økonomiske krise i Europa som har sat velfærdsstaten under pres og formålet er en bedre komparativ oversigt over politikker for at inkludere udsatte unge i arbejdslivet og uddannelse i de nordiske lande. Temaet sætter særlig fokus på den øgede andel unge med psykiske lidelser, som modtager førtidspension/uførepension."

2. Budgetpost 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik
   Teksten i afsnittet "Prioriteringer i 2013" erstattes med:

   "Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats vil sektorens projektmidler blive målrettet et specifikt temaområde gældende for perioden 2013-2015. MR-S tog på deres møde i juni 2012 beslutning om at sektorens projektmidler for perioden 2013-2015 koncentreres om temaet "Inkludering af udsatte unge i arbejdsliv og uddannelse."

Bilag 2:

Bilag 2: MR-U, Forslag til ændringer

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

1)
Det er planlagt at efterfølgende tre rådgivningsgrupper bliver nedlagt:

2-2510-1 Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.651.000	1.622.000	97%	NSS

Rådgivningsgruppen skal nedlægges fra 2013.

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.175.000	1.154.000	89%	SVL

Rådgivningsgruppen skal nedlægges fra 2013.

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.391.000	1.366.000	85%	HÖGUT

Rådgivningsgruppen skal nedlægges fra 2013.

Sammenlagt bliver dette 4,217 MDKK.

2)
Der forventes at en ny ad hoc gruppe bliver oprettet:

2-xxxx-1 Ad hoc arbejdsgrupper på prioriterede områder

Valuta	Budget 13	Budget 12	Budget 11	disp./bud 11	Bud.disp av
5.1.1..1.1 DKK	3.000.000	0	0	0	EK-U

5.1.1..1.2 Formål

EK-U nedsatte i 2011 en arbejdsgruppe, der skulle vurdere om den måde, der bliver samarbejdet på under MR-U, er optimal, hvad angår målopnåelse, synergier, ressourceudnyttelse og indflydelse. Arbejdsgruppern foreslog blandt andet, at EK-U fremover anvender ad hoc arbejdsgrupper, tænketanke, nationale myndigheder og lignende til at frembringe indspil og underlag til ministerrådets arbejde på prioriterede områder. Ad hoc grupper forventes at kunne fungere som et effektivt og fleksibelt redskab for EK-U, herunder at kunne imødekomme behovet for at arbejde tværsektorielt med udvalgte temaer. I forlængelse heraf nedlægges de tre rådgivningsgrupper rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbejde, NSS (budgetpost 2-2510-1), rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring, SVL (2-2520-1) og rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde inden for højere uddannelse, HØGUT (2-2530-1). NMRS vurderer, at den årlige udgift til disse ad hoc grupper vil være lavere end de 4,127 MDKK, som de tre rådgivningsgrupper har disponeret over.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Prioriteringer i 2013

I 2013 nedsættes blandt andet ad hoc grupper inden for følgende prioriterede temaer:

- Samarbejde, arbejdsdeling og koncentration inden for højere uddannelser og universiteter (SAK)
- Forskningssamarbejdet
- Grøn vækst
- Helse og velfærd: velfærdsprofessionerne.

3)

De restmidler som bliver til rådighed når de tre rådgivningsgrupper er nedlagte og den nye ad hoc gruppe oprettet, 1,217 MDKK skal overføres til 2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning. Total beløbet på denne budgetpost bliver da 4,809 MDKK.

4)

Reviderede tekster:

a)

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

Valuta	Budget 13	Budget 12	Budget 11	disp./bud 11	Bud.disp av
5.1.1..1.3 DKK	6.874.000	6.874.000	6.752.000	100%	EK-U

5.1.1..1.4 Formål

Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) blev etableret i 2005. NVL er en nordisk mødeplads, som er organiseret omkring en værtsorganisation/hovedkoordinator og nationale netværk/landekoordinatorer i alle de nordiske lande og kontaktmiljøer i de selvstyrende områder. NVL skal følge og analysere udviklingen inden for området voksnes læring, bygge netværk, informere om nordisk samarbejde om voksnes læring, sprede resultater og erfaringer fra rapporter, projekter, udviklingsarbejder samt bidrage med underlag til Nordisk Ministerråds arbejde.

Prioriteringer i 2013

NVL skal fremme udvikling og implementering af strategier for livslang læring og kompetenceudvikling inden for forskellige

områder af voksnes læring, bidrage til personlig udvikling og demokratisk deltagelse samt informere struktureret og strategisk om nordisk samarbejde om voksnes læring.
- Fleksibilitet i uddannelserne.
- Arbejdspladsen som læringsarena.
- Validering af realkompetencer.
- Vejledning i forhold til videre uddannelse og kompetenceudvikling.
- Fremme udviklingen af kreative og innovative i uddannelserne.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 3.550.000 DKK
Faktiske udgifter: 3.550.000 DKK

Bilag:
- Ministerrådsforslag

Sekretariatsfunktion

Vox, nationalt fagorgan for kompetencepolitik, Oslo. NVL drives af en heltidsansat medarbejder og ti deltidsansatte medarbejdere i landene samt Færøerne, Grønland og Åland. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganisationen har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85% af ressourcen går til faglige opgaver. På det grundlag skønnes de samlede administrative udgifter til 425,5 TDKK.

J.nr. 12-00191-14

b)

2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde

Valuta		Budget 13	Budget 12	Budget 11	disp./bud 11	Bud.disp av
		5.357.000	5.357.000	5.262.000	%	EK-U
5.1.1..1.5	DKK					

5.1.1..1.6 Formål

Denne budgetpost består af tre dele:

1) 3-årig rammekontrakt (2009-2011), en tillægskontrakt i 2012 med Dansk Sprognævn som forvaltningsorgan om varetagelse af Nordisk Sprogkoordination og aftalte netværksaktiviteter, der varetages af Netværket for Sprognævnene i Norden samt en tillægskontrakt med samme forvaltningsorgan i 2013. Overordnet skal koordinatorfunktionen bidrage til:

- At koordinere aktiviteter på sprogområdet som ikke før blev koordineret
- At aktører på sprogområdet får bedre kendskab til hinanden, og motiveres til at samarbejde
- At få synergieffekt ud af samspillet mellem sprognævnene/sprogrådene samt koordineringen af Program for Sprogkurser, dvs. Nordspråk, Nordkurs og De nordiske Perler
- At skabe større effektivitet i arbejdet idet der er en tidshorisont for planlægning, og der foretages løbende opfølgning af resultater
- At skabe kontinuitet i driften
- At det nordiske sprogsamarbejde bliver mere synligt for omverdenen

Nordisk Sprogkoordination har et budget på 1 MDKK pr. år, og Netværket for Sprognævnene i Norden har et budget på 800.000 DKK pr. år.

2) 3-årig rammekontrakt med Program for Sprogkurser (2009-

2011) og en tillægskontrakt i 2012 gennem grundlagsdokumentet 'Nordisk mål' samt en tillægskontrakt med samme forvaltningsorgan i 2013. Program for Sprogkurser består af Nordspråk (kurser for nordiske lærere på grundskoler, gymnasier og læreruddannelser), Nordkurs (kurser for nordiske universitetsstuderende i de nordiske landes respektive sprog, kultur og litteratur) og De nordiske Perler (kurser for lærerstuderende i nabosprog og nabokultur.) De fire kursusgårde/institutioner Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland, Voksenåsen og Fondet for dansk-norsk samarbeid - Lysebu og Schæffergården kaldes for De nordiske Perler. Det overordnede formål med Nordisk mål er at uddanne lærere og lærerstuderende til at være i stand til at undervise i Nordens sprog og inspirere og motivere dem til at satse mere på denne undervisning. Målsætningen med Nordisk mål er at sikre bedre ressourceudnyttelse og styrket formidlingseffekt af de skolerelaterede kurser, som afholdes af de tre nævnte aktører. Videre skal Nordisk mål bidrage til større synlighed og en klarere profilering af nabosprogsarbejdet og øge kompetencen indenfor dette felt. Budgettet er 3,2 MDKK pr. år.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

3) 3-årig kontrakt (2009-2011) og en tillægskontrakt i 2012 vedrørende De nordiske Sprogpiloter samt en tillægskontrakt med samme forvaltningsorgan i 2013. De nordiske Sprogpiloter er et uddannelsesforløb, som uddanner praktiklærer/'øvelsesskolelærer' til at have fokus på nabosprog og inddrager nabosprogsdimensionen i undervisningen i grundskolen. En sprogpilot er også en ressourceperson, der kan hjælpe kolleger med at tilrettelægge nabosprogsundervisning og give gode råd om materialer og metoder. Endelig er en sprogpilot en praktikvejleder, der kan bidrage til, at nabosprogsdimensionen får en plads i de lærerstuderendes praktik. Projektet De nordiske Sprogpiloter gennemføres i samarbejde med Nordisk Kulturfond og De nordiske Perler. Nordisk Ministerråds bidrag er på 100.000 DKK pr. år.

Prioriteringer i 2013

Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd skal fortsat rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse, primært forståelsen af dansk, norsk og svensk.

- En omorganisering af sprogområdet i Nordisk Ministerråd forberedes til ikrafttræden pr. 1. januar 2014 på baggrund af en evaluering af enhederne på sprogområdet under MR-U (leveret i maj 2012), herunder en styrket koordinering og et intensiveret samarbejde mellem uddannelses- og kultursektoren på det sprogpolitiske område
- En landerapportering på 'Deklaration om nordisk Sprogpolitik (Sprogdeklarationen), der behandles på Nordisk Råds session i 2013
- En færdigbehandling af revideringen af Den nordiske Sprogkonvention

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1) Dansk Sprognævn: 245.000 DKK. 2) Program for Sprogkurser: Nordkurs 150.000 DKK, Nordspråk 75.000 DKK og De nordiske Perler: 180.000 DKK. 3) De nordiske sprogpiloter: 10.000 DKK.
Faktiske udgifter: 1) Dansk Sprognævn: 241.845 DKK, 2) Progr sprogkurser: Nordkurs 142.000 DKK, Nordspråk 80.517 DKK og De ske perler 175.000 DKK 3) De nordiske sprogpiloter: 10.000 DKK.

Sekretariatsfunktion

1) Dansk Sprognævn for at varetage Nordisk Sprogkoordination.
2) Program for sprogkurser for at varetage Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler.
3) De nordiske perler for at varetage De nordiske Sprogpiloter.

c)

2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

Nordisk Råd

Valuta		Budget 13	Budget 12	Budget 11	disp./bud 10	Bud.disp av
5.1.1..1.7	DKK	1.080.000	1.080.000	1.061.000	%	Samarbejdsnæv-net for Norden-undervisning i Udlandet

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

5.1.1..1.8 Formål

Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er: At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden og at tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner i og udenfor Norden. Færøerne, Grønland og Åland er ikke en del af netværket.

Prioriteringer i 2013

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet bevilger støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer der underviser i nordiske sprog ved udenlandske universiteter. Samarbejdsnævnet afholder faglige regionale konferencer for lektorerne og arrangerer symposier og foredrag ved universiteter i aktuelle indsatsområder samt foretager større regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem Nordenunderviserne og institutionerne.

SNU er en af de enheder på sprogområdet der indgår i evalueringen af sprogområdet under MR-U (se også budget 2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde).

Ledelse og adm. Sekretariatsfunktion

Planlagte udgifter: 100.000 DKK
Faktiske udgifter: 100.000 DKK
Sigurðar Nordals instituttet i Island under Árna Magnússon instituttet for islandske studier.

Prioriteringsbudget:

Revidered tekst under Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2013

Under afsnittet **Ministerrådenes politiske prioriteringer**, på side 13 bliver teksten som handler om prioriteringsbudgettet erstattet med følgende:

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Prioriteringsbudgettet:
Samarbejdsministrene har besluttet at oprette et prioriteringsbudget på 80 MDKK indenfor Nordisk Ministerråds budgetramme for 2013. Prioriteringsbudgettet skal anvendes til at igangsætte nye større og prioriterede satsninger. I 2013 vil vægten ligge på prioriterade insatser hos det svenska ordförandeskapet, samt områderne grøn vækst, helse og velfærd samt videreførelse af eksisterende globaliseringsinitiativer.

Prioriteringsbudgettet indeholder to dele. Én del på 20 MDKK øremærkes til initiativer fra det kommende formandskab, mens den resterende del indeholder 60 MDKK. Fagministerrådene er blevet inkluderet i processen, og er således, af generalsekretæren, blevet bedt om at komme med forslag til aktiviteter der kan finansieres af den del af prioriteringsbudgettet der indeholder 60 MDKK.

Tema: Ordförandskapsandelen
Den del av prioriteringsbudgeten som öronmärkts för initiativ som initierats av det svenska ordförandeskapet kommer att handla om: 1) en satsning för att bekämpa ungdomsarbetslöshet i Norden, 2) grundandet av ett expertnätverk med syfte att föra samman intressenter från den nordiska gruv- och mineralsektorn (NordMin), 3) ett projekt för att förbättra de nordiska ländernas emissionsinventeringar av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar, s.k. SLCP och 4) ett projekt som syftar till att genom arbete ge anpassad och praktisk, värderad och dokumenterad utbildning som leder till arbete.

Tema: Grøn Vækst
Visionen "Norden – ledande i grön tillväxt" understryker, att de nordiska länderna tillsammans utnyttjar sin position när det gäller energieffektivisering, utveckling av hållbar energi, miljömedvetenhet, innovations- och forskningssatsningar och höga internationella målsättningar på miljö/klimatområdet. Genom att Norden agerar tillsammans kan satsningar inom grön tillväxt uppnå en större massa, skapa en större marknadsstorlek samt uppnå ett större politiskt genomslag i pågående internationella processer.

På det nordiska statsministermötet i november 2011, gav statsministrana i uppdrag till olika fackministrar att vidareutveckla de åtta konkreta förslagen som presenterades i rapporten "Norden-ledande i grön tillväxt" från arbetsgruppen för grön tillväxt. Norden ska tillsammans verka för grön tillväxt genom att:

1. utveckla nordiskt samarbete om testcenter för gröna lösningar
2. samarbeta om utbildning och forskning för grön tillväxt
3. främja förbrukningsflexibilitet på den nordiska elmarknaden
4. samarbeta om gröna tekniska normer och standarder
5. samarbeta om gröna offentliga inköp
6. utveckla tekniker och metoder för avfallshantering
7. främja integrationen av miljö och klimat i utvecklingssamarbetet
8. samordna och förstärka finansiering av gröna investeringar och företag

Generalsekreteraren för Nordiska Ministerrådet ska säkra en effektiv och tät koordinering av arbetet som statsministrarna har beslutat skall utföras i de relevanta nordiska fackministerråden där arbetet är en högt prioriterad uppgift 2013.

Tema: Hållbar Nordisk Välfärd
Hållbar Nordisk Välfärd framhäver Nordiska ministerrådets möjlighet för att bidra till det nationella arbetet med att åstadkomma innovativa, nya och välfungerande lösningar på omfattande välfärdsproblem. De nordiska länderna står alla till

mötes samma utmaningar i förhållande till att säkra välfärdssystemens utveckling och hållbarhet.

Utmaningarna är kopplade till en rad förändringar i samhället. Det gäller exempelvis demografiska förändringar i form av en åldrande befolkning i kombination med låga födelsestal, värdemässiga förändringar i form av individualisering, högre krav och förväntningar till en mer aktiv ålderdom och en mer holistisk syn på hälsa och välfärd, samt teknologiska förändringar i form av utveckling av ny välfärdsteknologi, kostnadsdrivande läkemedel- och medicinteknik och nya etiska problemställningar kopplade till bioteknologiska innovationer. Globaliseringen har också medfört ett ökat tryck på finansieringen av välfärden. Konkurrensen på världens marknader är hård, liksom tävlan om både investeringar och rekryteringar. Det krävs därför att konkurrenskraft, omställningsförmåga och attraktivitet prioriteras högt.

I Hållbar Nordisk Välfärd kan Norden genom att agera tillsammans, bidra i utvecklingen av långsiktiga och hållbara välfärdssystem, bland annat genom att arbeta för:

- helhetliga, tvärsektoriella och inte minst nya lösningar
- bidra till att stärka arbetstagares anpassningsförmåga och omställningskapacitet i förhållande till nya kompetensbehov, på arbetsmarknaden i allmänhet, och inom hälso- och omsorgssektorn i synnerhet
- att förebygga ungdomsarbetslöshet, bland annat genom bättre samspel mellan aktörer inom utbildning, arbetsliv och hela välfärdsmodellen
- bidra i möjliggörandet av att utveckla nya och effektiva behandlingar
  ta fram ny evidensbaserad kunskap kring förändringar i social ojämlikhet i hälsa

Tema: Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ
Globalisering identifierades som ett nytt prioriterat område för det nordiska samarbetet i samband med statsministrarnas möte i Punkaharju, Finland 2007. Sedan 2008 har totalt 22 globaliseringsinitiativ startats inom NMR. Grundtanken har varit att globaliseringssatsningen som helhet avslutas vid utgången av år 2012, men vissa av de enskilda initiativen har ett motiverat krav för en fortsatt finansiering år 2013. Här beaktas de globaliseringsinitiativ där NSK/MR-SAM, vid beslutet om initiativets igångsättande, godkänt ett mandat med en projektperiod som sträcker sig utöver 2012, eller avslutade initiativ som på basen av en evaluering eller diskussion om initiativet har ett beslut från den ansvariga ämbetsmannakommittén/ ministerrådet om att man önskar en fortsättning av initiativet genom en medfinansiering från MR-SAM:s budgetram. MR-SAM har således särskilt betonat *en vidareföring av de existerande globaliseringsinitiativen* som ett av de prioriterede insatsområden i prioriteringsbudgeten 2013.

7-8001-2 NordMin

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000				MR-NER

Formål Det inrättas ett expertnätverk med syfte att föra samman aktörer inom den nordiska gruv- och mineralsektorn - NordMin. Syftet med NordMin är att stärka den nordiska gruvnäringens konkurrenskraft genom innovation, näringsutveckling och samverkan. NordMin ska synliggöra gruv- och mineralnäringens betydelse för en grön tillväxt i Norden. Nätverket ska fungera som en forsknings- och innovationsplattform för befintliga och framtida nordiska samarbeten inom området och kommer att utformas i dialog med aktörer inom industrin, akademin och från andra berörda myndigheter.

Prioriteringe Fastställa olika styrdokument såsom en strategisk forsknings- och

r i 2013 innovationsagenda, plan för workshopar och seminarier i syfte att diskutera frågor av vikt för branschens utveckling, en handlingsplan för fortsatt finansiering av nätverket och långsiktiga prioriteringar, identifiera och bjuda in fler organisationer i samarbetet samt bjuda in nationella program och projekt som kan ansluta till och utvecklas inom ramarna för NordMin.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Sekretariats-funktion Administrationen av nätverket placeras vid Luleå tekniska universitet (LTU).

7-8002-2 Fler unga i arbete i Norden och jobbtoppmötet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.000.000				Generalsekretæren

Formål **Att** sätta fokus på ungdomars arbetslöshet i ett nordiskt perspektiv, genom att presentera nordiska data och belysa olika analytiska aspekter av problematiken runt ungdomars arbetslöshet samt genom att lyfta fram fungerande verksamheter/projekt/initiativ på lokal och regional nivå i Norden. I maj 2013 kommer ett jobbtoppmöte anordnas med brett deltagande från berörda delar av samhället - exempelvis av arbetsmarknadens parter från de nordiska länderna, ungdomsorganisationer, arbetsgivare från ungdomsbranscher, forskare, representanter från myndigheter och kommuner m.fl. Under toppmötet hålls ett antal seminarier där bland annat den forskning som tagits fram diskuteras. Vid jobbtoppmötet kommer de nordiska statsministrarna att delta i ett seminarium samt hålla en paneldiskussion.

Prioriteringe r i 2013 De förberedande aktiviteterna inför jobbtoppmötet som att ta fram statistiska och vetenskapliga forskningsrapporter som grund för erfarenhetsutbytet under jobbtoppmötet, att identifiera fungerande nordiska verksamheter och projekt syftande till att minska ungdomars utanförskap, att arrangera förberedande seminarier, samt genomförandet av själva jobbtoppmötet.

7-8003-2 Förbättrade emissionsinventeringar av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000				MR-M

Formål Ett treårigt projekt för att förbättra de nordiska ländernas emissionsinventeringar av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar, s.k. SLCP. Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för minskade halter av sot och troposfäriskt ozon i atmosfären genom bättre kunskap om utsläppens källor och omfattning. Dessa ämnen påverkar både klimat och luftkvalitet. Projektet ska dels öka kunskapen om de faktiska utsläppen av SLCP från källor i Norden och dels föreslå åtgärder för att minska utsläppen. Åtgärder som föreslås ska vara kostnadseffektiva och genomförbara i de nordiska länderna. Projektet ska bygga vidare på och komplettera det metodutvecklingsarbete för emissionsinventeringar av sot som nu pågår under FN UNECEs luftvårdskonvention LRTAP.

Prioriteringe r i 2013 En bakgrundsanalys genomförs i syfte att kartlägga de stora källorna till utsläpp av SLCP i de nordiska länderna samt identifiera

kunskapsluckor. Den internationella sjöfartens bidrag till SLCP i de Nordiska länderna ska ingå i analysen. Ett nordiskt program för mätning etableras utifrån identifierade kunskapsluckor.

Nordisk Råd

7-8004-2 Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

B 280/præsidiet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000				MR-U

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål

Ett treårigt projekt som syftar till att genom arbete ge anpassad och praktisk, värderad och dokumenterad utbildning som leder till arbete. Projektet ska ha som mål att utveckla kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande och därmed underlätta övergången till arbetsmarknad samt nå nya elevgrupper. Projektet kan även inriktas mot att minska risken för avhopp. Omvårdnadsutbildning samt två andra utbildningsområden med varierade förutsättningar för APL, samt både ungdoms- och vuxenutbildning bör ingå i projektet. Inslag i projektet är samverkan mellan skola och arbetsplats, planering, uppföljning, bedömning, dokumentation och betygsättning av APL.
Skolverket kommer att vara projektledare för initiativet.

7-8110-1 Testcenter

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	500.000				MR-NER

Formål

Syftet är att undersöka möjligheterna för att utveckla ett nordiskt samarbete omkring existerande nationella ordningar där energiteknologi kan testas och utvecklas i stor skala, samt att undersöka möjligheterna och mervärdet av att etablera nya gemensamma nordiska test- og demonstrationsanläggningar.

Prioriteringer i 2013

På baggrund af en kortlægning af eksisterende testfaciliteter indenfor energiteknologi der vil blive færdigstillet i begyndelsen af 2013, vil der blive udarbejdet et forslag til opfølgning på opdraget fra statsministrene vedrørende fællesnordiske test og demonstrationsfaciliteter af nye energiteknologier.

7-8111-2 Uddannelse og forskning inden for grøn vækst

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	8.500.000				MR-U

Formål

Norden er i dag et af verdens førende regioner inden for grøn vækst og bæredygtig udvikling. Dette skyldes ikke mindst at der i de nordiske lande investeres i forskning og udvikling af grønne teknologier, og et relativt højt vidensniveau om bæredygtig udvikling i befolkningerne. Der foregår i dag et væld af tiltag og aktiviteter i krydsfeltet mellem uddannelse, forskning og innovation og bæredygtig udvikling i de nordiske lande.

For at styrke Nordens internationale førerposition og inspirere andre regioner og lande til bæredygtig udvikling, består en vigtig

opgave i at lære af, udnytte og profilere viden og erfaringer fra igangværende indsatser i Norden.

Nordisk Råd

Prioriteringer i 2013

MR-U iværksætter derfor i 2013 en kortlægning og formidling af *best practice* eksempler i relation til uddannelse og forskning i bæredygtig udvikling i Norden.

B 280/præsidiet

MR-U vil samtidig bidrage til at tilvejebringe ny viden, der kan være med til at fastholde nordens internationale førerposition, når det kommer til uddannelse og forskning i bæredygtig udvikling.

Behandles i: Præsidiet

MR-U iværksætter derfor i løbet af 2013 et mindre antal projekter for grøn vækst baseret på eksisterende satsninger i NMR's regi:

Bilag:
- Ministerrådsforslag

Det drejer sig overordnet om følgende tiltag:

J.nr. 12-00191-14

- Videreudvikling af Topforskningsinitiativet Klima, Miljø og Energi med særlig fokus på skæringspunktet mellem uddannelse, forskning og innovation rettet mod grøn vækst.
- Indtænke grøn vækst som centralt tema i Nordplus-programmet
- Integrere forskning i grøn vækst og bæredygtig udvikling med den pædagogiske forskning i kraft af uddannelses-forsknings- og formidlingsinitiativet (Education for Tomorrow)
- Udvikling af Nordic Masters inden for grøn vækst og bæredygtig udvikling.

Den samlede indsats inden for uddannelse og forskning konkretiseres i samarbejde med formandsskabet, EK-U og relevante samarbejdspartnere, og sammenfattes i en handlingsplan for 2013.

7-8112-1 Elmarknaden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000				MR-NER

Formål

I statsministrenes initiativ om grøn vækst indgår initiativer til at fremme forbrugerfleksibilitet på det nordiske elmarked og at fremme et samarbejde med ledende aktører inden for industri og servicesektoren for at dele erfaringer og best-practice i forbrugerfleksibilitet og energieffektivisering.

Prioriteringer i 2013

Der sker allerede meget i de nordiske og europæiske markeder, som påvirker forbrugerfleksibiliteten i Norden i de kommende år. Men der er behov for at udarbejde en innovationsstrategi for at gennemføre et integreret marked for smarte tjenester og som udnytter mulighederne på det nordiske elmarked og udforsker mulige samspil med varmemarkederne.

Det forudsættes, at opgaven løses af konsulenter, som udvælges efter udbud. Et led i opgaven skal være at inddrage de ledende aktører inden for elsektoren, industri og serviceerhverv og skabe et samlet overblik over best-practice omkring energieffektivitet og smarte og fleksible energiløsninger.

7-8113-2 Grønne tekniske normer og standarder - Norden som standardmaker

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000				MR-NER

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål Formålet med indsatsen er at fjerne barrierer for handel indenfor bæredygtigt byggeri ved at koordinere tekniske normer og standarder på visse områder.

Prioriteringer i 2013 COWI har kortlagt området og identificeret 10 områder, hvorefter nordiske aktører fra industrien, standardiseringsmyndigher, forskning og offentlig myndighed har udvalgt tre:

1. Bæredygtig renovering af eksisterende bygninger
2. Indeklima og frivillige klassificeringsstandarder
3. Fremtidig EU regulering af produkt- og bygningsdeklarationer

Der gennemføres satsninger på alle tre områder. Arbejdet gennemføres i dialog med aktørerne og der forventes en væsentlig medfinansiering herfra. Arbejdet forventes afsluttet i 2014.

7-8114-2 Grønt offentligt indkøb

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.000,000				MR-NER

Formål Insatsen ska adressera de viktigaste hindringer för att realisera och
innovativ offentlig miljöteknikupphandling: bättre koppla samman utbud och efterfrågan av miljöteknikresurser för att kunna öka tempot i utvecklingen av miljödrivna marknader samt säkerställa tillräckligt stora och ekonomiskt starka och uthålliga beställargrupper för att minska risktagandet för enskilda företag att våga satsa på utveckling av innovativ miljöteknik.

Prioriteringer i 2013 Initiativet kommer att genomföras i nära samverkan med partners i samtliga nordiska länder för att etablera ett praktiskt koncept för innovations- och miljöteknikupphandlingar i nordiska kommuner och regioner med syfte att sådana upphandlingar fortgå av egen kraft utifrån realistiska marknadsmässiga aspekter. Initiativet koordineres med den nordiske indsats om offentlige indkøb i sundhedssektoren.

7-8115-2 Utveckla tekniker och metoder för avfallshantering

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	7.000.000				MR-M/MR-FJLS

Formål Budgetposten delas i två projekt. A-del med budget för 3 MDKK och B-del med budget för 4 MDKK.
A: Ett förprojekt har satts igång via Nordiska avfallsgruppen under miljösektorn. Förslaget ska se på ökad materialåtervinning av plast och textiler efter fyra fastlagda kriterier. Syftet med förprojektet är att utveckla ett flerårigt projekt som ska se på olika styrinstrument för att minska avfall men också utveckling av möjliga

teknologier för att sortera och återanvända avfall ska undersökas.

B: Projektet om mattsvinn har till syfte att tydliggöra tänkbara vinster (ekonomiska, ekologiska och etiska) med ett minskat mattsvinn och att belysa eventuella hinder som finns i t.ex. tillämpningen av gällande EU-lagstiftning och handelsnormer och vad som borde förändras för att möjliggöra dessa vinster. Avsikten är gemensamma insatser för att minska matsvinnet i alla led från primärproduktion, via detaljhandel och fram till konsument.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Prioriteringer i 2013

A: Förprojektet ska avslutas med en workshop i syfte att förankra projektet i relevanta fora och att identifiera behov av forskning och utveckling för nya lösningar och beräknas vara klart i oktober 2012.

B: I ett samarbete mellan de nationella myndigheter och departement innan naturvård, livsmedel och jordbruk siktas det på att genomföra ett treårigt projekt som bland annat kommer kartlägga matavfall och matsvinn i primärproduktionen, och andra orsaker till matsvinn samt konkreta åtgärdsförslag och initiera nationella dialoger med livsmedelsbranschen, detaljhandeln och konsumentorganisationer. Dessutom planeras en avslutande gemensam workshop med inriktning på goda exempel på åtgärder för att minska matsvinnet men även bättre utnyttja de oundvikliga matavfallet för att öka biogasproduktion.

7-8116-1 Främja integrationen av miljö och klimat i utvecklingssamarbetet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	200.000				MR-M

Formål

NEFCO har redogjort för miljöministrarna hur de kan bidra i arbetet med grön växt. På senaste miljöministermötet i mars 2012 var det bred enighet om utmaningen med att lyfta uppgiften om att främja integration av miljö- och klimat i utvecklingssamarbetet i det utvecklingsbistånd som ligger utanför miljöministrarnas mandat. Generalsekreteraren har skrivit brev till norske miljö som är i dialog med utrikesdepartmentet där han betonar de nordiska ländernas framskjutna positioner och att miljö och klimat är centrala delar i nationell biståndspolitik. Ordförandeskapet har efter denna dialog pekat på problemställningarna och enats om att föreslår att temat tas upp på dagordningen vid nästa möte mellan de nordiska utvecklingsministrarna.

Prioriteringer i 2013

NEFCO och NDF samarbetar sedan några år tillbaka om klimatinsatser i fattiga utvecklingsländer och på FN:s senaste klimattoppmöte presenterades ett nytt initiativ för stöd till utvecklingsländerna att reducera klimatutsläpp. Frågan om att främja integrationen av miljö och klimat i utvecklingssamarbetet har diskuterats på ett möte mellan de nordiska utvecklingsministrarna. Nordiska ministerrådet inväntar förslag från Norge om hur frågan kan hanteras vidare.

7-8117-1 Samordning och förstärkt finansiering av gröna investeringar och företag

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	400.000				MR-Finans

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål

I syfte att ge förslag hur gröna investeringar kan samordnas och förstärkas har ämbetsmannakommittén för ekonomi och finans (ÄK-Finans) under våren 2012 låtit utarbeta en bakgrundsstudie. Studien gav underlag för beslut om det vidare arbetet och omfattar följande moment; inventering av relevanta aktiviter i relevanta finansiella institutioner, värdering av potential för att öka finansiering inom grön tillväxt, kartläggning av orsaker till varför outnyttjad potential finns samt förslag till åtgärder hur de nordiska länderna kan samordna sina insatser för att förstärka grön tillväxt. Vid det nordiska finansministermötet i juli 2012 beslutades att ge ÄK-Finans i uppdrag att arbeta vidare på förslag på insatser utifrån diskussionen på MR-Finans och baserat på underlagsrapporten.

Prioriteringer i 2013

ÄK-Finans har beslutat att inrikta arbetet mot insatser som syftar till att skapa förutsättning för att externeliteter från gröna investeringar beaktas i större grad. Detta kan göras genom analys, erfarenhetsutbyte och best practice av generella styrmedel som påverkar det relativa priset på miljöpåverkan, tex skatter, avgifter, subventioner och normgivning som gynnar gröna investeringar. Miljö-Ekonomigruppen som är en tvärsektoriell arbetsgrupp mellan MR-Miljö och MR-Finans har fått i uppdrag att utarbeta en analys om användandet av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken i de Nordiska länderna och med särskilt fokus på investeringar.

I detta arbete kan det vara aktuellt att igångsätta ytterligare analyser, anordna workshops samt etablera specialiserade arbetsgrupper. Arbetet planeras att avslutas under 2013.

7-8210-2 Hållbar nordisk välfärd

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	17.500.000				MR-S/MR-U

Formål

Det överordnade syftet med Hållbar Nordisk Välfärd är att bidra i utvecklingen av långsiktiga och hållbara välfärdssystem i Norden genom nordiskt samarbete.

Hållbar Nordiskt Välfärd består av ett antal projekt som syftar till att:

- Stärka anpassningsförmåga och omställningskapacitet i förhållande till kompetensbehov
- Förebygga ungdomsarbetslöshet
- Säkra kvalitet i omsorgssektorn
- Säkra tillgången på personresurser i omsorgssektorn
- Ta fram ny evidensbaserad kunskap om social ojämlikhet i hälsa
- Utveckla nya och effektiva behandlingar genom nordiskt samarbete om infrastruktur på hälso- och välfärdsområdet
- Profilera och synliggöra nordiskt samarbete om hållbar välfärd

Prioriteringer i 2013

- Igångsättande av programmet och de projekt som är planerade att starta under 2013
- Profilera och förankra Hållbar Nordisk Välfärd
- Att etablera väl fungerande ramar för projekten således att

framdriften i projekten är god

Nordisk Råd

7-8211-1 Fælles studie af den nordiske velfærdsmodels udfordringer

B 280/præsidiet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000				MR-A

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål

Formålet med bevillingen er at gennemføre en analyse af de udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står over for i dag set fra et arbejdslivsperspektiv. Det drejer sig bl.a. om den demografiske udvikling, konkurrenceevnen, innovation og investeringer, den offentlige sektor, afhængigheden af overførselsindkomster, eksport af velfærdsydelser og uddannelsessystemerne. Analysen skal munde ud i en række løsningsforslag til de nordiske landes regeringer på disse områder.

Prioriteringer i 2013

På baggrund af det foreliggende idéforslag skal NMRS i samarbejde med de nordiske arbejdsgiverforeninger sikre udarbejdelse af et solidt udbudsmateriale, som sættes i begrænset udbud i begyndelsen af 2013 blandt højkvalitets forskningscentre i Norden med et samlet budget på 3,3 MDKK (300.000 DKK tilføres fra de nordiske arbejdsgiverforeninger). Der vil blive lagt op til, at analysen skal foreligge i en rapport publiceret af NMR Publikation mod slutningen af 2013 og behandles på et højniveau seminar med deltagelse og bidrag fra de nordiske regeringer og arbejdsmarkedets parter.
Analysen skal fokusere på 1) den nordiske velfærdsmodels tidligere og nuværende præstationer, 2) fremtidige udfordringer i forhold til modellens bæredygtighed og fremtidige succes samt 3) mulige løsninger.

- Udarbejdelse af udbudsmateriale
- Gennemførelse af udbud
- Indgåelse af kontrakt med højkvalitets forskningscenter
- Leverance af analyse
- Gennemførelse af højniveau seminar
- Behandling på EK-A møde med henblik på beslutning om opfølgning

7-8212-2 Välfärd og kost

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.000.000				MR-FLJS

Formål

Status för "Den nordiska handlingsplanen för kost och motion" från 2006 diskuteras i 2012, härunder hur man kan gå vidare med planen. Det er beslutat at Handlingsplanen för kost och motion fortsättas och utvecklas på så sätt:

- Att de nu snart färdigställda nordiska näringsrekommendationerna omsätts till konkreta kostråd med fokus mot olika sociala grupper i samhället, så att önskad effekt av kostråden uppnås. I en nyligen genomförd undersökning framgår att det föreligger stora skillnader i matval mellan olika grupper och att man som följd av det kan se skillnader i utvecklingen av övervikt och fetma. För att nå bästa resultat behöver olika metoder och kommunikationssätt utvecklas. Dessutom är det viktigt att rekommendation-

erna anpassas till matvaruval och måltidsmönster.

- Nyckelhålet är ett viktigt verktyg för att kommunicera kostråden och måste kontinuerligt vidareutvecklas och moderniseras för att nå nya målgrupper och nya områden. Med modernisering avses också utveckling av olika kommunikationsformer och kanalval för att nå ut till olika målgrupper. Nyckelhålet röner ett stort internationellt intresse som sätter Norden i fokus.

- Det framgår också att det är skillnader i matvanor mellan kvinnor och män, liksom att det finns en skillnader beroende på utbildningsnivå och också mellan etniska grupper i samhället, vilket öppnar för samarbete med andra kommittéer (Jämställhet och Social).

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Prioriteringer i 2013 Et seminar i foråret 2013 skal fokusere på hvordan det nordiske arbejde kan tilrettelægges mht., at de nordiske næringsrekommendationer kan omsættes til konkrete kostråd, og hvordan den videre kommunikation af kostrådene kan nå ud til alle de relevante grupper. Det nordiske ernæringsmærke skal indgå i disse overvejelser. Samarbejde med sektorerne social og ligestilling skal indgå i disse aktiviteter.

Sekretariatsfunktion Den varetages i et samspil mellem nordisk ministerrådssekretariat og en af de arbejdsgrupper, der hører under EK FJLS (Levnedsmidler): NKMT (Nordisk arbejdsgruppe for fødevarer, ernæring og toksikologi)

7-8310-2 Klimavenligt byggeri

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.500.000				EK-NER

Formål Fællesnordisk innovationsprogram for klimavenligt byggeri. Programmet skal styrke udviklingen af Norden som foregangsregion indenfor klimavenligt byggeri, og være med til at sikre innovation, vækst og eksport på området. Programmet skal have en tæt tilknytning til markedet, og være i samspil med nationale programmer og satsninger på området.

Prioriteringer i 2013 Igangsættelse af konkurrencen NordicBuilt Challenge. Konkurrencen er centreret om renovering af 5 specifikke bygninger, en i hvert nordisk land. Det sidste modul er gennemførelse af et fælles nordisk call for proposals, som bygger videre på eksisterende nationale indsatser på området.

- Vise NordicBuilt charterets principper i praksis
- Stimulere innovation samtidig med at man udnytter eksisterende teknologi.
- Fremme de nordisk landes konkurrenceevne gennem at tænke i helhedsløsninger.
- Styrke regionen som et samlet marked
- Sikre at charter og program er forankret i den nordiske byggesektor

Sekretariatsfunktion Nordisk Innovation

7-8311-2 Kultur og kreativitet - KreaNord initiativet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.000.000				EK-NER/MR-K

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål

KreaNord er etableret som et nordisk tværsektorielt samlingspunkt for udveksling af erfaringer, viden og udviklingsvisioner for både erhvervs- og kultursektoren.

Formålet med KreaNord er at styrke mulighederne for vækst, beskæftigelse og eksport i de kreative industrier i Norden. KreaNord skal inden for det afsatte budget skabe øget værdi i de kreative industrier i Norden, der samtidigt bidrager til vækst og innovation i kunst- og kulturlivet samt i det øvrige erhvervsliv. KreaNord skal bidrage til bedre koordinering mellem de nordiske landes politikudvikling.

I 2010 fik KreaNord opbakning fra de nordiske nærings- og kulturministre til fire policy anbefalinger som ramme for arbejdet.

1. Fremme det strategiske samarbejde mellem og inden for de nordiske kreative og kulturelle industrier og det øvrige erhvervsliv
2. Fremme nye muligheder for finansiering, adgang til det globale marked og tiltrækning af udenlandske investorer til de kulturelle og kreative industrier i Norden
3. Fremme kultur og kreativitet på alle uddannelsesniveauer i Norden samt fremme kompetenceudviklingen inden for iværksætteri og forretningsudvikling på de kreative og kunstneriske uddannelser.
4. Etableringen af et fælles nordisk marked for kulturelle produkter og tjenester.

Prioriteringer i 2013

KreaNord arbejder i 2013 med den videre implementeringen af anbefalingerne.
KreaNord skal:

- fortsætte udviklingen og skabe rammerne for Norden som frontløber inden for de kreative industrier
- skabe øget værdi i de kreative industrier i Norden, der samtidigt bidrager til vækst og innovation i kunst- og kulturlivet samt i det øvrige erhvervsliv
- være en stærk nordisk platform og et samlingspunkt for udveksling af erfaringer, viden og dannelse af strategiske partnerskaber
- danne ramme om samarbejde mellem myndighederne i de nordiske lande, private virksomheder, kreative og kulturelle entreprenører og uddannelsesinstitutioner
- bidrage til at koble de nordiske landes nationale satsninger på området og i tæt samarbejde hjælpe hinanden til at indtage en førerposition i forhold til at forstå og udvikle de kreative og kulturelle erhverv i Norden og i relation til EU-initiativer.

7-8312-2 Offentligt-privat-partnerskab om planteforædling i Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	700.000				MR-FLJS

Formål

Nordisk Ministerråd støtter etableringen af et offentlig-privat-partnerskab om planteforædling i Norden. Pilotprojektet startede i 2011 og et sekretariat er blevet etableret på NordGen.

Partnerskabet er etableret som et tre-årigt pilotprojekt, hvor partnerskabets aktiviteter finansieres med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene samlet bidrage med 8 MDKK årligt. En evaluering af partnerskabet vil blive gennemført i 2013 med henblik på at afklare, hvordan partnerskabet skal og kan udvikles efter 2013, herunder hvilken økonomisk ramme partnerskabet skal have. Evalueringen forventes forelagt på MR-FJLS sommermødet i juni 2013.

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Prioriteringer i 2013 Arbejdet med partnerskabet i 2013 vil have to hovedspor, dels videreudvikling af de konkrete samarbejdsprojekter, og dels arbejdet med evalueringen af partnerskabet.

Sekretariatsfunktion NordGen varetager sekretariatsfunktionen for det offentlig-private-partnerskab om planteforædling i Norden.

7-8313-2 Ny Nordisk Mad

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.000.000				MR-FJS

Formål Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning, der med udgangspunkt i Manifest for et nyt nordisk køkken, har til formål, at styrke det tværsektorielle samarbejde, som favner mad, kultur, kreative industrier, turisme og erhverv med henblik på at skabe ny inspiration. Indsatsen under denne budgetpost relaterer sig til budgetpost 3-6420-2 Ny Nordisk Mad, og skal bidrage til at synliggøre det nordiske arbejde med Ny Nordisk Mad i og uden for Norden.

Prioriteringer i 2013 Prioriteringerne for indsatsen under denne budgetpost fastlægges ultimo 2012, men følger af rammeprogrammet for Ny Nordisk Mad II 2010-2014.

7-8401-1 Kennedycenter

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000				NSK/MR-SAM

Formål Kennedy Art Center i Washington har valt Norden som tema för deras internationella festival 2013. Festivalen, Nordic Cool 2013, kommer att visa upp konst och kultur av yppersta kvalitet från Norden. Festivalen kommer också undersöka samspelet mellan centrala värderingar i Norden som natur, innovation, hållbarhet, entreprenörskap och ungdomskultur. Förutom konst och kultur kommer Kennedy Center även lägga tonvikt på Ny Nordisk Mat. Festivalen pågår mellan den 19 februari och 17 mars.

Prioriteringer i 2013 Kennedy Art Centers nordiska festival Nordic Cool 2013. Förutom nordisk finansiering från NSK/MR-SAM bidrar även MR-K och Nordiska kulturfonden till festivalen.

Nordisk Råd

7-8402-1 Integrering av jämställhetsperspektiv

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	B 280/præsidiet BUD.DISP AV
DKK	200.000				ÅK-JÄM

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Formål

Jämställdhet är en av värdegrunderna i det nordiska samarbetet. Jämställdhetsintegrering är en strategi för att uppnå jämställdhet. Det innebär att all politik och myndighetsutövning ska genomföras med ett köns- och jämställdhetsperspektiv av dem som normalt arbetar inom området. Beslut har fattats om att en enhetlig jämställdhetsintegrering av alla projekt i prioriteringsbudgeten ska genomföras under 2013. Satsningen samfinansieras med medel från MR-JÄM:s budget.

Prioriteringer i 2013

- Jämställdhetsintegreringen ska genomföras med hjälp av en extern konsult.
- Arbetet ska föregå i två faser enligt följande:
  Fas 1) Alla projekt i prioriteringsbudgeten bedöms för att se vilka som är mest lämpliga för insatsen.
  Fas 2) Insatsen genomförs i de projekt som bedömts som mest lämpliga.

Bilag 4: Beslutning

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Beslutning

15/12 Budget 2013 - Ministerrådsforslag

19. september 2012

Generalsekretærens indstilling

- at NSK/MR-SAM godkender det fremlagte Ministerrådsforslag til budget 2013 med en total udgiftsramme på 961,472 MDKK i 2012-priser med:
  3. De ændrede tekster under MR-Social- og helsepolitik som fremgår af bilag 1.
  4. At teksten under MR-Miljø revideres som angivet nedenfor således at den nu inkluderer information om miljø-prisen.

- at NSK/MR-SAM tager til efterretning at MR-U forventes at træffe beslutning om ændringer som anført i bilag 2 og at disse ændringer indarbejdes i det endelige budget

- at NSK/MR-SAM tager den økonomiske status til efterretning.

Beslutning

Det norske formandskab orienterede om mødet den 29. august 2012 mellem formanden for Budgetgruppen i NR Per-Kristian Foss og den norske samarbejdsminister om budget 2013.

MR-SAM besluttede at godkende generalsekretærens indstillinger med det tillæg, at Danmark foreløbig fortsat ikke kan godkende generalsekretærens budgetforslag for 2013, jf beslutningen under punkt 14/12.

Bilag 5: Beslutning

Nordisk Råd

B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00191-14

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Beslutning

53/12 Budget 2013 - Ministerrådsforslag

19. september 2012

Generalsekretærens indstilling

- at NSK/MR-SAM godkender det fremlagte Ministerrådsforslag til budget 2013 med en total udgiftsramme på 961,472 MDKK i 2012-priser med:
  5. De ændrede tekster under MR-Social- og helsepolitik som fremgår af bilag 1.
  6. At teksten under MR-Miljø revideres som angivet nedenfor således at den nu inkluderer information om miljø-prisen.

- at NSK/MR-SAM tager til efterretning at MR-U forventes at træffe beslutning om ændringer som anført i bilag 2 og at disse ændringer indarbejdes i det endelige budget

- at NSK/MR-SAM tager den økonomiske status til efterretning.

Beslutning

Der blev uddelt indspil fra NRs Budgetgruppe til ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2013. Generalsekretæren redegjorde for møde den 29. august 2012 mellem formanden for Budgetgruppen Per-Kristian Foss og samarbejdsminister Rigmor Aasrud.

NSK konstaterede, at konklusion på punktet må afvente diskussion på MR-SAM den 6. september 2012.

Danmark meddelte, at man ikke kunne godkende generelsekretærens udspil. Man ønskede et nyt udspil, der i højere grad imødekom dansk holdning, eller at den samlede budgetramme i det nuværende udspil blev nedjusteret, jf. dansk forslag om en reduktion på 30 mio. kroner i 2013.

BETENKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Miljø- og naturressursutvalgets betenkning over

Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget forslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 281/miljø om miljøhandlingsprogram 2013 – 2018, med de endringer som Nordisk råd foreslår i betenkningen om forslaget og/eller ved å ta hensyn til disse synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

2. Bakgrunn

Det nordiske samarbeid om miljøpolitikk har utviklet seg over de siste 40 år og gitt mange viktige resultater. For å planlegge samarbeidet er det hvert fjerde år utviklet et miljøhandlingsprogram som beskriver fokus, målsetninger og prioriteringer. Miljøutvalget behandlet gjeldende miljøhandlingsprogram i 2008. Ministerrådet har oversendt til Nordisk råd forslag til et nytt program som skal gjelde i seks år, nemlig perioden 2013 til 2018.

Forslaget setter fokus på fire hovedområder:

1. Grønn samfunnsutvikling: oppdelt i bærekraftig produksjon og forbruk; og ressurseffektivitet og avfall.
2. Klimaendringer og luftforurensninger: oppdelt i klimaendringer, luftforurensning og kortlivede klimadrivere.
3. Biologisk mangfold, økosystemer og havforsuring: oppdelt i landbaserte økosystemer; friluftsliv, landskap og kulturmiljø; biologisk mangfold og klimaendringer; havmiljø og havforsuring.
4. Helse og miljøfarlige kjemikaler

Ambisjonen for samarbeidet er uendret, men fokus og prioriteringer tar utgangspunkt i både eldre og nye utfordringer. Det legges vekt på at samarbeid i Norden skal sees i sammenheng og støtte samarbeid i UNEP,

OECD, Arktisk råd, FNs miljøkonvensjoner og andre regionale miljøkonvensjoner, bl.a. for å styrke de nordiske påvirkninger.

Under hvert av de fire hovedområder finnes det en overordnet målsetning og delmålsetninger for underområder.

Programmet vil bli underlagt en evaluering etter tre år og vil etterfølgende eventuelt bli justert.

Gjennomføring av programmet er basert på et antall fagbaserte arbeidsgrupper som planlegger og gjennomfører sitt arbeid under ledelse av embedsmannskomiteen for miljø. Arbeidets omfang er avhengig av de ressurser som årlig bevilges over Nordisk ministerråds budsjett. Miljøministrene mottar regelmessig rapporter om gjennomføringen og de planlagte aktiviteter.

3. Høring

Nordisk ministerråd har under våren 2012 sendt et utkast til miljøhandlingsplan til høring hos berørte organisasjoner. Nordisk råds sekretariat fikk mulighet til å fremføre synspunkter under høringen. Utvalget har av tidsmessige grunner ikke kunnet foreta en høring.

4. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget finner forslaget til ny miljøhandlingsplan nyttig, målrettet og som en ambisiøs fortsettelse av et fremgangsrikt samarbeid om miljøpolitikk i Norden.

Utvalget støtter valget av de fire hovedområder som underområder og prioriteringer.

Utvalget minner om at Nordisk råd har fremført flere rekommandasjoner om nordisk miljøpolitikk, og mange av disse er imøtekommet i forslaget til miljøhandlingsprogram. Det inkluderer forebyggelse av matavfall, kortlivede klimagasser og bidrag til de internasjonale klimaforhandlinger. Forslaget tar også opp viktige temaer, som har vært drøftet på utvalgets møter med de nordiske miljøministrene eller med tilknytting til de årlige budsjettforhandlinger, som til eksempel luftkvaliteten i de større byer i Norden og utviklingen av det nordiske miljømerket Svanen. Utvalget ønsker dog å påpeke noen utfordringer som Nordisk råd har tatt opp, og som med fordel bør inngå i handlingsprogrammet.

Med henvisning til prioriteringer innenfor «bærekraftig produksjon og forbruk» er det lagt opp til arbeid for å videreutvikle grønne tekniske normer for offentlig innkjøp. Her ønsker utvalget å minne om Nordisk råds rekommandasjon om nordisk samarbeid for å unngå farlige kjemikaler i offentlige innkjøp hvor det finnes bedre substitutter. Samme kommentar er også relevant for prioriteringer under «helse- og miljøfarlige kjemikaler».

Under prioriteringer innenfor «landbaserte økosystemer» minner utvalget om Nordisk råds rekommandasjon om tettere nordisk samarbeid om utarbeidelsen av såkalte «rødlister» over truede arter. Mange av de truede arter finnes i flere nordiske land, og det ville bedre forståelsen for utfordringen å komme med en felles nordisk vurdering av situasjonen.

Med henvisning til prioritering under «havmiljø» ønsker utvalget å henvise til Nordisk råds rekommandasjon om «offshore olje og gassutvinning i Arktis». Utvalget er av den oppfatning at det er en meget stor utfordring, og at det er et behov for tett nordisk samarbeid herom, ikke minst for å øke nordisk innflytelse innenfor Arktisk råd. Under samme punkt

«havmiljø» hører også atomsikkerhet, som ikke adresseres i miljøhandlingsprogrammet. Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg har vært aktive i dialogen med det sivile samfunn, myndigheter og industri om trusselen av virksomhetene i Sellafield i England. Videre har Nordisk råd vært i dialog med russiske parlamentarikere om atomavfall fra Sovjettiden i de nordlige områder. Utvalget mener at disse utfordringer med fordel bør inngå i Nordisk ministerråds arbeid med havmiljø.

Under «havmiljø» henvises det til HELCOMs aksjonsplan for Østersjøen. Det støtter utvalget. Utvalget vil dog legge vekt på at det er tale om en tverrsektoriell oppgave, hvor samarbeidet med jordbrukssektoren er meget viktig. I den sammenheng har utvalget bl.a. etterlyst en vurdering av hvordan støtteordninger i jordbruket kan tilrettelegges for å støtte arbeidet med å oppnå en god økologisk status i Østersjøen.

Under «havforsuring» finnes tre prioriteringer som går ut på å skape kunnskap om påvirkningen, overvåkning og sosiale konsekvenser. Her finner utvalget at det mangler en klar henvisning til å utvikle forslag til tiltak som kan motvirke havforsuring.

Utvalget støtter at programmet evalueres og eventuelt etterfølgende justeres om tre år. Utvalget mener at Nordisk råd bør orienteres om evalueringen og eventuelle justeringer av programmet. Videre, at en eventuell justering bør ta hensyn til de miljøpolitiske meldinger som kommer fra Nordisk råd i perioden frem til evalueringen.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjennomføre Ministerrådsforslag B/281/miljø om miljøhandlingsprogram 2013-2018, med de endringer som Nordisk råd foreslår i betenkningen om forslaget og/eller ved å ta hensyn til disse synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Versjon 11.9. 2012

Nordisk Miljøhandlingsprogram for perioden 2013 – 2018

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

1. Utvalgets forslag **1**

2. Bakgrunn **1**

3. Høring **2**

4. Utvalgets synspunkter **2**

5. Konklusjon **3**

Forord **5**

Innledning **7**
1.1 Bærekraftig produksjon og forbruk 9
1.2 Ressurseffektivitet og avfall 10
2.1 Klimaendringer 13
2.2 Luftforurensning 14
2.3 Kortlivede klimadrivere 15
3.1 Landbaserte økosystemer 18
3.2 Friluftsliv, landskap og kulturmiljø 18
3.4 Havmiljø 20
3.5 Havforsuring 21

Liste over forkortelser **24**

Forord

Mi fyrste oppgåve som miljøvernminister var å leie nordisk miljøvernministermøte på Svalbard i mars 2012 under det norske formannskapet. Klima var ei av hovudsakene, og vi fikk vedteke ei erklæring om å redusere tilførsel av sot til Arktis. Samtidig fekk eg og mine gode kolleger eit lynkurs i miljøutfordringane i nord - eit område som både er prega av vakker og sårbar natur, stor issmelting og alvorlege klimaendringar.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Dei siste satelittmålingane viser at det aldri har vore så lite is rundt Nordpolen som no. Difor hastar det med ein ny og bindande internasjonal klimaavtale. Vi har inga tid å miste.

Forskinga på klimaendringar og miljøgifter på Svalbard og andre stadar i Arktis har fått mykje merksemd internasjonalt og bidratt med grunnleggande premiss til fleire viktige miljøavtalar.

Eit eksempel på godt nordisk miljøsamarbeid er initiativet vårt til ein global kvikksølvavtale som no er i ferd med å bli realisert. Oppfølginga av Gøteborgprotokollen om luftforureining og utvikling av miljømerket Svanen er andre eksempel. Tett nordisk ekspertarbeid har over tid gitt bidrag til styrka nasjonal politikk og felles innspel til internasjonale prosessar.

Grøn samfunnsutvikling er eit prioritert tema for dette miljøhandlingsprogrammet. Vi må styrke kunnskapen om ressurseffektivitet, bærekraftig produksjon og forbruk. Vi må etablere eit system der næringslivet rapporterer om miljøeffekter i produksjon, energibruk og transport, noko som vil bidra til ei meir miljøvennleg samfunnsutvikling.

Auka ressursforbruk og forureining har ført til at naturmiljøet er på vikande front over heile kloden. Tap av arter skjer i stadig raskare tempo. I nordiske land er dette delvis motverka gjennom ein aktiv miljøpolitikk sidan 1970-tallet. Vår erfaring er at det må setjast ein pris på økosystemtenester som rein luft og reint vatn. Det som blir verdsett, blir også godt forvalta.

Vi treng meir presise mål for velferdsutviklinga. Brutto nasjonalprodukt per innbyggar må supplerast med informasjon om verdien av naturmiljøet for å reflektere den samla velferden i samfunnet. Det er derfor nødvendig å verdsette dei verdifulle tenestene som økosystema og naturkapitalen leverer, overvake endringar i miljøtilstanden og sikre kvaliteten i økosystemtenestene. Å gjere samfunnet oppmerksam på dei viktige tenestane som økosystema leverer, er ei vesentlig oppgåve.

Oppfølging av rapporten til dei nordiske statsministrane "Norden – leiande i grøn vekst" vil stå sentralt i det nordiske miljøsamarbeidet. Miljøsektoren har eit overordna ansvar for avfall og skal også legge vekt på grøne innkjøp og vidareutvikle miljømerket Svanen i tillegg til andre verkemiddel i samarbeid med øvrige sektorar.

I tillegg vil oppfølging av Rio 2012 vil være viktig i det nordiske samarbeidet. Dei nordiske landa skal aktivt bidra til auka ressurseffektivitet, bærekraftig produksjon og forbruk og grøn samfunnsutvikling i samspill med FN, EU og andre land. Dette vil også kunne gje nye høve for næringsutvikling og grøne arbeidsplassar i Norden.

Dei nordiske landa vil understøtte viktige prosessar innanfor EU, OECD, internasjonale miljøkonvensjonar og FNs miljøprogram UNEP. Dette vil kunne bidra til å styrke miljøregelverket internasjonalt.

I dag utgjer det nordiske samarbeidet ei viktig ramme for samordninga av dei nordiske landa overfor EU, samtidig som Norden-politikk er blitt ein stadig større del av Europa-politikken. Det nordiske samarbeidet har på denne måten blitt ein integrert del av det europeiske samarbeidet.

Våre nordiske land er prega av likskap, tillit til offentlege institusjonar og dialog med det sivile samfunn. Desse trekka i dei nordiske samfunna må vi bygge vidare på i arbeidet med å fremme grøn samfunnsutvikling.

Nordisk miljøpolitikk har gjeve gode resultat og suksesshistoriar. Eg håper difor det nordiske samarbeidet vil inspirere andre land og understøtte det viktige arbeidet med utvikling og gjennomføring av internasjonale miljøavtalar.

Med helsing

Bård Vegar Solhjell,
miljøvernminister

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Innledning

I løpet av de siste 40 årene har de nordiske landene oppnådd vesentlige resultater gjennom samarbeid på miljøområdet. Landene har klart å kombinere økonomisk vekst og velferdsutvikling med en ambisiøs miljøpolitikk, og har aktivt bidratt til miljøforbedringer både i Norden og internasjonalt.

Utvikling av bærekraftig produksjon og forbruk, miljøvennlig teknologi og grønn økonomisk vekst i samarbeid med andre sektorer, herunder næringsliv og internasjonale organisasjoner, vil være viktige utfordringer i det nordiske samarbeidet. I tillegg vil oppfølging av FNs konferanse om bærekraftig utvikling i Rio 2012 være sentral i det videre nordiske samarbeidet.

Basert på prinsippet om å oppnå størst mulig nytte og merverdi av nordisk samarbeid, vil dette miljøhandlingsprogrammet løfte frem følgende områder:

1. Grønn samfunnsutvikling
2. Klimaendringer og luftforurensninger
3. Biologisk mangfold, økosystemer og havforsuring
4. Helse og miljøfarlige kjemikalier

I perioden for miljøhandlingsprogrammet vil også nordisk samarbeide for utvikling og gjennomføring av EU/EØS-regelverket og av internasjonale miljøkonvensjoner prioriteres. Det er viktig å få vedtatt en ny rettslig bindende klimaavtale som forplikter alle land til utslippsreduksjoner fra 2020. Et videre samarbeid om grønn økonomisk vekst samt bidrag til å fremme bærekraftig velferdsutvikling vil også stå høyt på dagsorden.

Miljøhandlingsprogrammet skal være et styringsdokument for miljøarbeidet innenfor rammen av Nordisk Ministerråd for Miljø (MR-M) de neste seks årene 2013-2018. Det skal være løsningsorientert og presentere virkemidler som viser at Norden kan gjøre en tydelig forskjell. Programmet er utvidet til å gjelde for en seksårsperiode.

Miljøhandlingsprogrammet er utviklet med utgangspunkt i de utfordringene vi står overfor og skal sees som et av flere virkemidler for å fremme bærekraftig utvikling.

Samarbeidet hviler på prinsippet om nordisk nytte og merverdi, noe som innebærer at landene samarbeider der hvor man kan oppnå bedre resultater sammen enn hver for seg.

Viktige internasjonale fora for nordisk miljøsamarbeid er UNEP, OECD og FNs miljøkonvensjoner, som Klimakonvensjonen og konvensjonen om biologisk mangfold. Gjennom det nordiske miljøsamarbeidet leverer de nordiske landene faglige innspill til konvensjonsprosesser og utveksler informasjon som bidrar til å styrke den nordiske påvirkningen.

Løsningene på miljøspørsmålene i Nordens nærområder er høyt prioritert i det nordiske samarbeidet. De nordiske landene har derfor etablert miljøfinansieringsinstitusjonen NEFCO, som finansierer nordiske miljøprosjekter i Nordvest-Russland, Ukraina og Hviterussland. Norden bidrar også til finansiering av større miljøprosjekter og eksport av nordisk miljøteknologi. De nordiske landene er aktive i miljøsamarbeidet i Arktisk Råd, Barents Euro-Arktisk Råd og i Østersjørådet samt i de regionale havmiljøkonvensjonene HELCOM og OSPAR. Arbeidet med det nordiske miljømerket Svanen utvikles og forbedres.

Mange av effektene fra globale miljøtrusler er spesielt tydelig i Arktis, med redusert isdekke, opphopning av miljøgifter i næringskjeden samt andre negative effekter på miljø og helse. Det nordiske miljøsamarbeidet fokuserer på å bevare det unike miljøet i Arktis og å fremme arktiske perspektiver i internationale fora.

I tillegg er det viktig å legge vekt på særtrekkene i deler av de nordiske samfunn, herunder å samarbeide om ressursforvaltning og erfaringsutveksling når det gjelder nordiske småsamfunn.

1. Grønn samfunnsutvikling
Mål: Samfunnsutviklingen er styrt gjennom aktiv og koordinert miljø-, finans-, nærings- forsknings- og innovasjonspolitikk. Stadig høyere ressurseffektivitet, reduserte miljøbelastninger og økt velferd innenfor naturens tålegrenser, er oppnådd.

Økonomisk vekst og utvikling medfører fortsatt økt ressursbruk og miljøbelastninger. Veksten preges av manglende integrering av miljøhensyn i beslutninger og prissystemer.

Økonomi og velferd bygger på naturens ressurser, økosystemtjenester og verdier skapt gjennom bruk av metaller, mineraler, fossilt og ikke-fossilt brensel, ferskvann, dyrket mark, naturområder og havets ressurser. Genetiske ressurser er avgjørende for fremtidig matsikkerhet. Miljøvern og økonomisk vekst må forenes gjennom omstilling til grønn økonomi og grønn vekst. Dette gjelder både på globalt, europeisk og nordisk nivå og er en utfordring for både industri- og utviklingsland.

Det vil være viktig å finne alternative måter å måle velferdsutvikling på for å fremme bærekraftig utvikling. Verdsettingen av naturkapitalen og økosystemtjenester bør inkluderes i et slikt bredere velferdsperspektiv. Bruk av økonomiske virkemidler bør styrkes, slik at miljøkostnadene i økende grad dekkes av prissystemet. Miljøskadelige subsidier bør reduseres eller fjernes. Bærekraftig utvikling krever at alle sektorer og samfunnsaktører bidrar og tar miljøhensyn.

Arbeidet for å fremme grønn økonomi og grønn vekst gjennom for eksempel OECD
og UNEP i samarbeid med andre internasjonale institusjoner, har høy prioritet for de nordiske landene.

I Europa er strategien EU 2020 og EUs veikart for ressurseffektivitet, og det 7. miljøhandlingsprogrammet sentrale initiativ som vil bli fulgt opp i de nordiske landene.

De nordiske landene er blant de førende i starten på omstillinger til en grønnere vekst og har bevist at miljøbelastning og ressursforbruk kan minskes, samtidig som økonomisk vekst og sosiale velferdsordninger opprettholdes.

Viktige eksempler på hvordan dette gjøres:
- Prinsippet "forurenser betaler"
- Økonomiske virkemidler: avgifter, kvotesystemer, fond, fjerning av subsidier
- Lover og reguleringer
- Planlegging og miljøkonsekvensanalyser
- Integrering av naturens verdier og tjenester i beslutningssystemer
- Forvaltningsplaner basert på økosystembasert tilnærming
- Tiltak for økt ressurseffektivitet
- Frivillige avtaler, for eksempel avfallsforebygging og krav til gjenvinning (avfall/produsentansvar)
- Offentlige innkjøpsordninger
- Miljømerking og miljøinformasjon

- Forskning, utvikling og spredning av miljøteknologi
- Miljøledelse og bedrifters samfunnsansvar (CSR)
- Sektorovergripende samarbeid med energi, helse-, næring-, forburker-, finans-, jordbruk-, fiskeri-, skog-, gruvedrift- og transportsektoren.
- Verdsetting av økosystemtjenester
- Dialog med næringslivet og sivilsamfunnet
- Tilrettelegge for en bærekraftig livsstil

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

1.1 Bærekraftig produksjon og forbruk

Mål: Produksjon og forbruk er tilpasset naturens tålegrenser, slik at miljø- og helsetilstanden kan forberedes og ressursbruken er effektiv og bærekraftig.

De nordiske landene utgjør på mange måter et felles marked med samme produkttilbud og lignende forbruksmønstre. Sammen kan de nordiske landene bidra til utviklingen av miljøtilpassede produksjonsmetoder og et miljø- og klimabevisst forbruk. En bærekraftig livsstil kan oppnås gjennom prissetting, standarder, kommunikasjon, miljømerking og miljøinformasjon på produkter og tjenester. Internasjonalt samarbeid, inkludert det nordiske samarbeidet med klima- og miljøbevisste offentlige innkjøp, har gitt positive erfaringer.

Det er viktig å skape markedsforutsetninger som stimulerer øko-innovasjon og øko-design. Dette vil gi motivere næringslivet og forbrukere til å gjøre investeringer og innkjøp som bidrar til å minske og forebygge fremtidige miljøproblemer.

Miljølovgivning, reguleringer og krav til miljøteknologi samt økonomiske virkemidler skal bidra til å fremme miljøteknologisk innovasjon og utvikling. Dermed kan nordiske bedrifter bedre utnytte de markedsmuligheter som skapes av økt etterspørsel etter miljøvennlige produkter. I en internasjonal økonomi vil koordinert lovgiving på tvers av land bidra til et marked med like konkurransevilkår for næringslivet.

I forbrukersamfunnet er miljøkommunikasjon et viktig verktøy i arbeidet med å fremme bærekraftig forbruk. Derfor samarbeider de nordiske landene godt gjennom miljømerket Svanen. Svanen gir forbrukerne mulighet til å velge de beste produktene på markedet ut fra miljøhensyn og stimulerer til produktutvikling som tar hensyn til miljøet. I tillegg samarbeides det om indikatorer for å fremme bærekraftig forbruk og livsstil. Det er behov for videreutvikling av kriterier på produktområder som påvirker miljø og klima, og hvor miljømerkingen kan bidra. Eksempler her er bygninger, transport, fritid og turisme. Kriterier for offentlig innkjøp bør også videreutvikles, og man bør ta sikte på å finne synergieffekter mellom Svanen og EU-blomsten.

Offentlige anskaffelser står for en stor markedsandel og har et stort potensial i Norden og i EU. Dette prioriteres høyt i alle nordiske land for å fremme bærekraftig produksjon og forbruk. Offentlig sektors rolle som forløper er også svært viktig når det gjelder innovasjon og utviklingen av grønne teknologier. Privat sektor vil bli oppfordret til å øke innsatsen med grønne innkjøp og gjennom krav til bedriftsrapportering.

Prioriteringer:

- Fremme bærekraftig forbruk og produksjon ved å utvikle lover og økonomiske virkemidler og å gjennomføre FNs og EUs handlingsplaner om bærekraftig produksjon og forbruk

- Tilrettelegge for bedre samordning og bruk av ulike virkemidler for miljøkommunikasjon, slik som Svanen og EU-blomsten samt videreutvikle standarder og miljødeklarasjoner som et ledd i å bidra inn i EUs arbeid.
- Utvikle og forsterke arbeidet med Svanen, slik at det kan opprettholde posisjonen som et velkjent og effektivt miljømerke
- Videreutvikle grønne tekniske normer og påvirke utviklingen, slik at grønne offentlige innkjøp blir vanlig praksis i Norden og inngår som et ledd i å påvirke arbeidet i EU
- Oppmuntre til videreutvikling av teknologi, innkjøp og offentlige kontrakter som bidrar til en økt andel av miljø- og klimavennlige varer og tjenester

1.2 Ressurseffektivitet og avfall

Mål: Forbruket av ressurser er frakoblet økonomisk vekst gjennom økt ressurseffektivitet, forebygging og materialgjenvinning av avfall. Miljøpåvirkning fra produksjon, varer og avfall i et livsløpsperspektiv er minimert.

På verdensbasis kan man se tegn til ressursknapphet og at priser på sentrale råvarer vil stige.
De nordiske landene vil forebygge ressursknapphet og uholdbar utnyttelse av naturressurser gjennom økt ressurseffektivitet og tilpasning av produksjon og forbruk.

For å fremme grønn økonomisk vekst, er det viktig å arbeide for kretsløp som preges av ressurseffektivitet og høy grad av ombruk og materialgjenvinning. Det er også viktig at produkter ikke inneholder farlige stoffer, og det må derfor stilles krav til produksjon gjennom standarder. Avfall som inneholder miljøgifter, bør tas ut av kretsløpet og ikke materialgjenvinnes - dette for å hindre spredning av miljøgifter i økosystemene.

De nordiske landene skal fortsatt være pådrivere for utvikling, tilrettelegging, gjennomføring og koordinering av internasjonale avfallskonvensjoner og andre sentrale avtaler. EUs rammedirektiv for avfall har fokus på styring av materialstrømmen. Avfallsforebygging, ombruk, materialgjenvinning, energiutnyttelse og sluttbehandling er angitt eksplisitt og i prioritert rekkefølge. De nordiske landene vil arbeide for å videreutvikle og gjennomføre dette.

De nordiske landene arbeider aktivt med ressurseffektivitet, grønne teknologier og miljøteknologi hver for seg og sammen i gjennomføringen av den europeiske handlingsplanen for miljøteknologi (EcoAP). Store miljøgevinster kan oppnås gjennom spredning av ressurseffektiv og miljøvennlig teknologi som allerede finnes på markedet. De nordiske landene vil samarbeide videre om å styrke markedet for grønne teknologier.

EUs strategier for bærekraftig produksjon og forbruk og grønne offentlige innkjøp beskriver hvilken retning arbeidet i EU vil ta. Arbeidet med nye eller reviderte direktiv om øko-design og industriutslipp (IED) kan få stor betydning i forbindelse med å sette høye standarder for material- og ressursforbruk.

Tett oppfølging av EUs lavkarbon veikart for 2050 og veikart for ressurseffektivitet vil også stå høyt på dagsorden.

Prioriteringer:
- Videreutvikle virkemidler og skape forutsetninger for økt ressurseffektivitet

- Fokusere på avfallsforebyggelse, materialeeffektivitet og materialgjenvinning og bidra til utvikling av EUs arbeid på området.
- Unngå materialgjenvinning av materialer som inneholder potensielle miljøgifter og sørge for at kretsløpene, så langt det er mulig, er fri for farlige stoffer
- Arbeide for at EUs regler stiller forsvarlige krav til materialgjenvinning og til innhold av farlige stoffer i produkter som stammer fra avfall, herunder *End of Waste*
- Arbeide for EU-regler og internasjonal enighet om at informasjon om varers innhold av farlige stoffer blir gjort tilgjengelig under varenes livssyklus, inkludert når de blir avfall
- Utarbeide nordiske innspill til arbeidet med øko-design i EU
- Videreutvikle det nordiske samarbeidet på forebygging av matavfall og utarbeide nordiske innspill til EU- og FN-prosesser på matavfallsområdet
- Arbeide videre for å fremme grønn samfunnsutvikling og oppfølging av de nordiske statsministernes initiativ som gjelder avfall

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

2. Klimaendringer og luftforurensninger

Mål: Utslipp av klimagasser og luftforurensninger er redusert for å unngå alvorlige klimaendringer - dette for å nå målet om at global oppvarmning begrenses til under 2 grader Celcius og i tillegg begrense negative miljø- og helseeffekter.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutval

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Siden den industrielle revolusjon har konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren økt med om lag 30 prosent. Den globale middeltemperaturen har økt med 0,8 grader Celsius siden før-industrielt nivå. Scenarioer fra FNs klimapanel viser at frem mot 2100 er det fare for at den globale middeltemperatur kan øke med 1,8 - 4 grader C dersom utviklingen fortsetter uten nye utslippsreduserende tiltak, sammenlignet med gjennomsnittet for perioden 1980-99.

På regionalt nivå har Arktisk Råd utarbeidet en rapport om Snø, Vann, Is og Permafrost i Arktis (SWIPA-rapporten). Denne peker på at havisen og Grønlandsisen har hatt et avvikende mønster de siste 10 årene. Når Grønlandsisen smelter påvirker det ikke bare de som bor i Arktis, men bidrar også til at det globale havnivået stiger. En videre temperaturstigning i Arktis kan bidra til tining av permafrost i Arktis. Dette kan føre til at metan frigjøres og slippes ut i atmosfæren. Metan er en sterk klimagass, og slike utslipp vil kunne bidra til å påskynde den globale oppvarmingen.

De nordiske landene arbeider for å få etablert en ny global klimaavtale under FNs Klimakonvensjon, med rettslig bindende forpliktelser for alle land. En slik avtale skal bidra til å oppfylle målet om å holde den globale temperaturøkning under 2 grader Celsius.
EU har utarbeidet et lavkarbon veikart for 2050, og flere av de nordiske landene er i ferd med å lage nasjonale handlingsplaner for å fremme utviklingen av lavutslippssamfunn.

Frem til 2020 vil arbeidet med strengere globale utslippsforpliktelser stå sentralt. Forbedret energieffektivitet i alle sektorer, økt bruk av fornybare energibærere og miljøvennlig energi vil være relevante tiltak. De nordiske landene vil arbeide for å avvikle subsidier til fossilt brensel og innføre miljøavgifter som reflekterer miljøskade. Dette vil gi riktige insentiver for å redusere utslipp fra energibruk og transport, herunder internasjonal skips- og flytransport. De nordiske landene vil arbeide for bærekraftige løsninger på produksjon og bruk av biobrensel slik at dette ikke fortrenger matproduksjon. Dette unngås ved å minimere indirekte arealbrukseffekter.

Luftforurensninger skader økosystemer og menneskers helse. Forurensende stoffer som svovel, nitrogenoksider, små helseskadelige partikler, *Persistent Organic Pollutants* (POPs) og tungmetaller transporteres over lange avstander og krysser landegrenser. Internasjonale avtaler er nødvendige for å redusere disse forurensningene. De nordiske landene vil fortsatt samarbeide om utvikling og gjennomføring av nye internasjonale avtaler om reduksjon av luftforurensninger. Landene vil også samarbeide om utvikling av nasjonale tiltak og virkemidler samt utveksle erfaringer om sitt arbeid på dette området.

Kortlivede klimadrivere er et samlenavn for sotpartikler, tropofærisk ozon, metan og andre gasser og partikler med kort atmosfærisk levetid som antas å ha bidratt til den globale oppvarmingen og som kan påskynde avsmeltingen av is og snø. Effekten av reduksjoner av kortlivede klimadrivere antas å være større i Arktis, hvor den forventede temperaturstigningen fortsatt vil være stor. Økt innsats for å redusere utslipp og dannelse av kortlivede klimadrivere på kort og mellomlang sikt

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

kan sammen med en kraftig reduksjon i utslipp av langlivede klimagasser som CO_2 være avgjørende. Siden utslipp av sot også medfører et helseproblem, gir det dobbel effekt å begrense disse utslippene. Det pågår arbeid på dette området i flere internasjonale fora som i Arktisk Råd, UNEP og under Konvensjonen om langtransportert grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP). De nordiske landene vil styrke arbeidet med å redusere utslipp og dannelse av kortlivede klimadrivere nasjonalt, regionalt og globalt.

Tiltak for å minske konsentrasjonen av kortlivede klimadriver i atmosfæren vil ikke erstatte arbeidet som pågår under FNs klimakonvensjon for å minske utslipp av CO_2 og andre langlivede klimagasser.

Viktige eksempler på hvordan dette gjøres:

- Oppfølging av Klimakonvensjonen, Kyotoprotokollen og Gøteborgprotokollen
- Nye internasjonale avtaler om klima og luftforurensninger med rettslig bindende forpliktelser for alle land
- Frivillig samarbeid med relevante land og organisasjoner om utslippsreduksjoner. Samarbeid om klimavennlig omstilling og langsiktige utslippsreduksjoner
- CO2-avgift
- Kvotehandel og andre fleksible markedsmekanismer
- Standarder og energimerking
- Samarbeid med andre sektorer om lavutslippsløsninger
- Forskning og utvikling
- Utvikling av nasjonale strategier for klimatilpasning
- Informasjon

2.1 Klimaendringer

Mål: En global klimaavtale er ferdigforhandlet i 2015 – med ikrafttredelse i 2020 og med rettslig bindende forpliktelser for alle land. Avtalen må nedfelle konkrete forpliktelser om utslippsreduksjoner for både industriland og store utviklingsland og bidra til at global oppvarming begrenses til under 2 grader Celsius.

Det er startet en prosess for å fremforhandle en ny juridisk bindende klimaklimaavtale som skal omfatte alle land. Forhandlingene skal avsluttes i 2015, og avtalen skal gjelde fra 2020. Frem mot 2020 vil alle de nordiske landene bli omfattet av 2. forpliktelsesperiode under Kyotoprotokollen. Samtidig skal det forhandles om et arbeidsprogram for å øke ambisjonene også frem mot 2020.

De nordiske landene har satt høye mål og vil oppfylle sine forpliktelser ved å vise at det er mulig å redusere utslippene kostnadseffektivt i regionen og i samarbeid med andre store utslippsland. De nordiske landene vil ha en viktig rolle ved å bidra til å sette premissene for fremforhandling av den nye klimaavtalen som skal gjelde fra 2020. Alle land med store utslipp må arbeide for iverksetting av kostnadseffektive tiltak. Det vil være et felles, men differensiert ansvar for å redusere utslipp og begrense global oppvarming samt bidra til gjennomføring av en juridisk bindende avtale.

Reduserte klimagassutslipp vil ofte gi *vinn-vinn* effekter i form av redusert lokal luftforurensing og positive helseeffekter på mennesker og miljø. Erfaringer fra samarbeid med store utslippsland viser dette.

De nordiske landene har hver for seg gjennomført ulike tiltak for klimatilpasninger. Norden kan sammen utveksle kunnskap og utvikle gode

eksempler på dette feltet. Privat sektor bør involveres for å skape innovasjon når det gjelder klimatilpasninger.

Prioriteringer:

- Videreutvikle virkemidler for kostnadseffektive reduksjoner av klimagassutslipp og kortlivede klimadrivere gjennom nasjonale virkemidler og miljøfinansierings-institusjonen NEFCO
- Utvikle felles nordiske analyser av viktige spørsmål i klimaforhandlingene samt aktiviteter for å bidra til resultater i forhandlingene og i videre oppfølging nasjonalt og i regionen
- Fremme utvikling av velfungerende og nye markedsbaserede mekanismer for å stimulere til omkostningseffektive reduksjoner gjennom sektorbaserte virkemidler
- Bidra til utvikling av Det grønne klimafondet og innovative finansieringsmekanismer
- Bidra til bruk av *Best Available Techniques* (BAT) for klimavennlige løsninger
- Bidra til å fremme løsninger internasjonalt gjennom *International Maritime Organization (IMO)* for å redusere utslipp fra marin transport
- Tilrettelegge for omstilling til "lavkarbonutslipp"-samfunn i de nordiske land.
- Støtte opp om Arktisk Råds og Barentsrådets arbeid med klimaendringer og effekter på økosystemer i nord

2.2 Luftforurensning

***Mål:* Skader på miljø og menneskers helse forårsaket av luftforurensning overskrider ikke tillatte grenseverdier eller internasjonale krav for luftkvalitet, eller naturens tålegrenser for miljøskader. Landenes samlede utslipp og utslippene fra enkeltkilder holdes under internasjonalt fastsatte krav.**

Luftforurensning som skader økosystemer og menneskers helse, er grenseoverskridende og transporteres over lange avstander med luftstrømmer. Internasjonalt samarbeid er derfor av største viktighet på dette området. Det internasjonale arbeidet har resultert i reduserte utslipp av forsurende og overgjødslende stoffer, fine partikler, tungmetaller og organiske miljøgifter. Det nordiske miljøsamarbeidet har bidratt vesentlig til utviklingen av effektbaserte avtaler under Konvensjonen om langtransportert grenseoverskridende luftforurensning (LRTAP) og til EUs regelverk på dette feltet. Innenfor LRTAP arbeides det også med å redusere utslipp av kvikksølv, *Persistent Organic Pollutants* (POPs) tungmetaller, polyaromatiske hydrokarboner og dioksiner samt partikler inklusive sot.

Revisjonen av Gøteborgprotokollen i 2012 og EUs tematiske strategi for luftforurensning vil være styrende for luftkvalitetsarbeidet i årene fremover. EUs strategi tar utgangspunkt i helseeffektene av luftforurensingen som den største drivkraften for tiltak. EU er i dag den viktigste aktøren når det gjelder utvikling av lovgivningen for å bedre lokal luftkvalitet.

Luftkvaliteten i flere større byer i Norden er tidvis verre enn de anbefalte grenseverdiene som er tillatt etter EUs direktiver om luftkvalitet og i WHOs retningslinjer. Studier viser en betydelig overdødelighet forårsaket av luftforurensning, som hovedsakelig er assosiert med fine partikler. Derfor kreves raske tiltak lokalt og nasjonalt, og i tillegg bør miljøskader og helseeffekter av spesielt fine og ultra fine partikler undersøkes ytterligere. Det er behov for internasjonale tiltak som har fokus på grenseoverskridende utslipp og effekter av disse samt økonomiske konsekvenser tilknyttet fine og ultrafine partikler.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Andre problemer forårsaket av luftforurensning, som forsuring og overgjødsling, er langt fra løst. Forsuringsproblemet vedvarer i store deler av Norden. Imidlertid er avsetning fra nitrogen mer betydningsfull i dag enn avsetning av svovel. Nitrogenavsetningen påvirker biologisk mangfold. Gjennom samvirke med metan og sollys dannes bakkenært ozon som fører til reduksjon i landbruksproduksjon. Langtransport av organiske miljøgifter og tungmetaller som anrikes i næringskjeden, er et vedvarende problem som krever handling.

Norden bør derfor fortsatt støtte utvikling og gjennomføring av tiltak basert på vitenskapelig grunnlag for å redusere luftforurensning fra viktige kilder som husholdning, energi, transport, industri og landbruk slik at internasjonale avtaler overholdes.

Prioriteringer:

- Bidra med innspill til internasjonale forhandlinger og EU- direktiver om å redusere miljøskadelige luftutslipp og utslippene av grenseoverskridende forurensning
- Arbeide for å redusere utslipp og effektene av forsurende og overgjødslende stoffer
- Forebygge og minske grenseoverskrivende utslipp fra kvikksølv, polyaromatiske hydrokarboner og dioksiner
- Styrke kunnskap om samspillet mellom luftforurensninger og klimaendringer
- Utvikle kunnskap og dele erfaringer for å redusere konsentrasjonen av ultrafine partikler i bymiljø.

2.3 Kortlivede klimadrivere

Mål:
Utslippene av sot, metan og dannelse av troposfærisk ozon er redusert.

Økende lufttemperaturer og redusert havis om sommeren er to indikatorer som tyder på at klimaet i Arktis endrer seg raskere enn i andre regioner. Den viktigste årsaken til temperaturøkningen i Arktis og globalt er utslipp av langlivede klimagasser, først og fremst CO_2. Kortlivede klimadrivere, som sot, metan og bakkenært ozon, kan imidlertid så langt ha bidratt med hele 30-40 prosent av oppvarmingen i Arktis. Siden kortlivede klimadrivere har langt kortere atmosfærisk levetid enn CO_2, vil en reduksjon i disse utslippene kunne gi en raskere klimaeffekt enn reduksjon i utslipp av klimagasser som har lang levetid i atmosfæren.

Reduserte utslipp og dannelse av kortlivede klimadrivere vil, i tillegg til den positive klimaeffekten, også ha positive helseeffekter.

Klimaeffekten av utslipp av sot vil avhenge av hvor partiklene slippes ut. Sannsynligheten for deponering på hvite flater i Arktis er størst for utslipp på nordlige breddegrader, som i Norden. Det er derfor viktig at de nordiske landene har spesielt fokus på hvordan vi nasjonalt og samlet kan bidra til å redusere slike utslipp. Den raske oppvarmingen i Arktis forventes å kunne bremses dersom Norden og andre land går inn for tiltak mot utslipp av sot. Det er fortsatt behov for å styrke kunnskapen på dette feltet. De nordiske landene vil fokusere på arbeidet med kortlivede klimadrivere som et supplement til arbeidet med å begrense utslippene av langlivede klimagasser som CO_2 - dette for å begrense den globale oppvarmingen til høyst 2 grader Celsius.

Kortlivede klimadrivere som sot og bakkenært ozon er også forurensning som kan forårsake skader på menneskers helse. De nordiske landene vil samarbeide med UNEP, Arktisk Råd og andre land og internasjonale

organisasjoner om tiltak som reduserer forekomsten av klimadrivere med kort levetid i atmosfæren. Det gjelder utslipp av sot, metan og forløpere til dannelse av bakkenært ozon. Å redusere disse utslippene kan gi relativt rask effekt både på klima og befolkningens helse. På bakgrunn av ministererklæringen på Svalbard i mars 2012 vil de nordiske landene samarbeide om å utvikle og styrke nasjonale utslippsregnskap, redusere utslipp av kortlivede klimadrivere samt støtte opp om relevante internasjonale initiativ.

Prioriteringer:

- Bedre kunnskapen om effekter av kortlivede klimadrivere på klima, menneskers helse og økosystemer
- Støtte opp om det internasjonale arbeidet om kortlivede klimadrivere som pågår blant annet i Arktisk Råd og under Konvensjonen om langtransportert grenseoverskridende luftforurensning
- Følge opp UNEPs gjennomføring av global handlingsplan og ulike globale tiltak, som blant annet *Climate and Clean Air Coalition to Reduce Short Lived Climate Pollutants*
- Utvikle og styrke nasjonale utslippsregnskap, nasjonale og regionale handlingsplaner og fremme tiltak for å redusere utslipp av kortlivede klimadrivere,
- Gjennomføre koordinerte kostnadseffektive prosjekter gjennom den nordiske miljøfasiliteten NEFCO

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

3. Biologisk mangfold og økosystemer

Mål: Tap av naturmangfold er stanset, slik at økosystemene er robuste og fortsetter å levere nødvendige økosystemtjenester for velferd og verdiskaping.

Nordens natur med arter og naturtyper, både på land og i havet, er fremdeles utsatt for press.
Hovedtruslene knytter seg til endret arealbruk, industriell utvikling, råstoffutvinning, klimaendringer, introduksjon av fremmede arter, forurensinger samt ikke-bærekraftig utnyttelse av levende ressurser. Mange samfunnssektorer har stor påvirkning på natur og landskap, som transport, energi, jord- og skogbruk og fiskeri.

Menneskene er avhengige av naturens verdier og tjenester, såkalte økosystemtjenester, både for overlevelse og for velferd. TEEB-utredningene *The Economics of Ecosystems and Biodiversity* vurderer hvordan naturkapitalen kan integreres bedre i nasjonalregnskapet og nasjonalformuen. Dette har gitt nye verktøy og bedre forståelse for betydningen av økosystemer.

Biologisk mangfold kan defineres som både den totale variasjonen blant alle levende organismer, på gen-, arts- og populasjonsnivå, og variasjonen av økosystemer og naturtyper. En reduksjon i mangfoldet kan få innvirkning på mattilgang og genressurser. Biologisk mangfold er en viktig forutsetning for å opprettholde produktivitet, strukturer og funksjoner i økosystemene. Opprettholdelse og vedlikehold kan gjøres gjennom økosystembasert forvaltning.

Økosystembasert forvaltning skal sikre bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Forvaltningen skal være kunnskapsbasert og også ta hensyn til menneskers bruk og påvirkning av økosystemene. Økosystemenes integritet, mangfold og produksjon av økosystemtjenester skal opprettholdes i et langsiktig perspektiv.

Landskapsverdiene, kulturmiljøene og mulighet for friluftsliv er viktig for menneskenes opplevelse og velferd. Det er også viktig at ulike tiltak for reduksjon av klimagassutslipp og tilpasninger til klimaendringer ivaretar hensynet til økosystemer, natur og kulturmiljø på en god måte.

Med et klima i endring er det viktig at økosystemenes funksjon som karbonlagre blir ivaretatt i forvaltningen av spesielt hav, skog og våtmarker.

Det er en felles nordisk utfordring å forvalte natur og landskap slik at natur- og kulturmiljøverdiene ivaretas, samtidig som dette kan være en ressurs for samfunnsutviklingen.

De nordiske landene samarbeider særlig om implementeringen og utviklingen av internasjonale avtaler, som for eksempel Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), Ramsar- og Verdensarvkonvensjonene. Ofte inngår de baltiske landene i samarbeidet. Særlig på feltet genmodifiserte organismer samarbeider Norden og Baltikum om å spille inn til EUs direktiver. I forbindelse med fremmede organismer har det nordiske samarbeidet en viktig rolle i å videreutvikle EU og CBDs konkretisering av hvordan man skal nå miljømålene.

Viktige eksempler på hvordan dette kan gjøres:

- Konvensjonen om biologisk mangfold, oppfølging av strategisk plan og de 20 felles delmål frem mot 2020

- Miljøkonvensjoner og avtaler, samarbeid i Arktisk Råd, Barentsrådet og EU
- Et globalt naturpanel (Intergovernmental Panel on biodiversity and ecosystem services IPBES)
- Nagoyaprotokollen om genressurser
- *TEEB*- utredningene og tilsvarende verktøy i Norden
- Konkrete prosjekter for å løfte nasjonal oppfølging av politikkområdene.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutval

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

3.1 Landbaserte økosystemer

Mål: De nordiske landbaserte økosystemene har god miljøstatus. Det er sikret god balanse mellom vern og bærekraftig bruk av økosystemene.

Utviklingen viser at det er mulig å snu negative trender hvis de rette forebyggende tiltakene settes inn. Det er viktig å øke anstrengelsene for å oppnå miljømål og miljøhensyn i jord- og skogsbruk og annen arealdisponering. Oppsplitting av leveområder er en stadig større utfordring, ikke minst som barriere for utveksling av genetisk materiale.

Verdsetting av økosystemtjenester må stå sentralt for å synliggjøre verdiene av disse, noe som også vil bidra til bærekraftig bruk. I tillegg kan restaurering av natur føre til gjenoppretting av økosystemtjenestene, for eksempel i våtmarksområder. Norden kan sammen bidra med innspill og gode eksempler på tiltak til miljøkonvensjonene og annet internasjonalt samarbeid.

Naturmangfoldet i Nordens fjellområder og i Arktis er sårbart. Forandringer i klimaet har stor innvirkning på naturtyper som den arktiske tundra - noe som innebærer økende risiko for opptining av permafrost. Fremmede arter utgjør en stor trussel mot det biologiske mangfoldet i Norden, ikke minst i kombinasjon med klimaendringene.

Norden vil samarbeide om gjennomføringen av målene under CBD, slik at EUs biodiversitetsstrategi mot 2020 får en god nordisk tilpasning. Videre samarbeider Norden tett i gjennomføringen og utviklingen av Ramsar-, verdensarv- og landskapskonvensjonene. Regionale prosjekter er viktige innspill og fungerer som gode eksempler i det faglige arbeidet under konvensjonene.

Prioriteringer:

- Bidra til å kartlegge og synliggjøre verdiene av biologisk mangfold og landbaserte økosystemtjenester nasjonalt og lokalt samt gi innspill til internasjonale prosesser og EU, herunder oppfølging av *TEEB*-utredningene
- Videreutvikle virkemidler som kan stimulere til bevaring og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet
- Arbeide for økt samarbeid og informasjonsutvikling om naturvernområder og bidra til å utvikle grønne korridorer mellom naturområder for bevaring av biologisk mangfold
- Videreføre samarbeid for å begrense spredning av fremmede og skadelige arter
- Informasjonsutveskling og samarbeid om mulig gjenoppretting av skadede økosystemer

3.2 Friluftsliv, landskap og kulturmiljø

Mål: Landskap-, kultur- og bymiljøer er en ressurs for den nordiske befolkningens velferd, trivsel og friluftsliv.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Tilgang på naturområder, kulturmiljøer og bynære friluftsområder er viktige for folkehelse og velferd i de nordiske samfunn.

Et friluftsliv med rike opplevelser i natur- og kulturlandskapet øker også miljøbevissthet og forståelsen for en bærekraftig forvaltning av natur- og kulturresursene. Likevel begrenses friluftslivet av fysiske hindre og forsøk på å begrense allemannsretten. Nye stimuleringstiltak behøves for at flere skal kunne ta i bruk mulighetene til et rikt friluftsliv.

Nordens natur- og kulturarv skal forvaltes til velferd og nytte for nåværende og fremtidige generasjoner. Norden som region skal samarbeide om gjennomføring av Verdensarvkonvensjonen og den Europeiske landskapskonvensjonen, med fokus på natur og kulturlandskap

Det er viktig å anerkjenne landskap, kulturmiljø og friluftsliv som en ressurs for menneskene i de nordiske landene. Sammen skal de nordiske landene samarbeide og utveksle erfaringer om landskap samt kultur- og bymiljøers betydning for blant annet resurseffektivitet, klima og velferd.

Prioriteringer:

- Fremme og styrke friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og ellers i naturen
- Bidra til verdiskaping basert på natur- og kulturarven
- Få synliggjort kulturmiljøets betydning i arbeidet med økosystemtjenestene

3.3 Biologisk mangfold og klimaendringer

Mål: FNs klimakonvensjon bidrar til oppfyllelse av målene under Konvensjonen om biologisk mangfold og omvendt.

Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) konkretiserer hvordan biomangfold- og klimaarbeidet kan støtte opp under de respektive målsettinger. I Nagoya vedtok landene et mål om at landene innen 2020 skal ha sikret mer robuste økosystemer, som blant annet bidrar til økt karbonlagringskapasitet. Dette skal oppnås gjennom bevaring og restaurering av økosystemer, noe som bidrar til å begrense klimaendringer, styrke klimatilpasningen og stanse forørkning.

Vedtakene om klima og biologisk mangfold i CBD omfatter både økosystemenes bidrag til å forebygge klimaendringer og til å minimere effekter av klimaendringer gjennom tilpasning. Norden skal være en foregangsregion i å vurdere utfordringer knyttet til sammenhengene mellom klima- og biologisk mangfold ved å identifisere og gjennomføre klimatiltakene som gir synergieffekter. Andre naturkonvensjoner som har klare koblinger til klimakonvensjonen og CBD, som for eksempel Ramsarkonvensjonen, skal også vurderes i denne sammenheng.

Prioriteringer:

- Styrke synergiene mellom FNs klimakonvensjon og biomangfoldkonvensjon
- Utvikle naturkonvensjonenes bidrag i arbeidet med forebygging og effekter av klimaendringer
- Styrke kunnskap om økosystemenes rolle som karbonlagre for å begrense temperaturøkning og klimaendringer

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

3.4 Havmiljø

Mål:
De nordiske havene har en god miljøtilstand, basert på økosystembasert forvaltning. Havet brukes på en ressurseffektiv og bærekraftig måte.

Havets økosystemer har stor samfunnsmessig betydning for liv og velferd, men utfordringene varierer. Østersjøen er preget av eutrofiering og sterkt økende oljetransport med tilhørende risiko for uhell. I nordlige og vestlige havområder gir en begrenset infrastruktur og barske klimatiske forhold store utfordringer i forbindelse med økt skipstrafikk og petroleumsaktivitet, noe som medfører høyere risiko for oljesøl og større ulykker. Det er behov for tilpasset beredskap. Viktig i denne sammenheng er København-avtalen om å bekjempe forurensning av havet som skyldes olje eller andre skadelige stoffer samt internasjonalt avtaleverk i Arktisk Råd. Økende mengder av fremmende arter, forårsaket av intensiv marin trafikk og klimaendringer, er også en trussel mot havmiljøets økologiske balanse.

Utfordringer knyttet til bruk av havet tilsier en helhetlig og økosystembasert forvaltning basert på sektorovergripende planlegging. Verdsetting av marine økosystemtjenester og marin arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre langsiktig og bærekraftig forvaltning av havets ressurser og opprettholdelse av biologisk mangfold. Et nordisk samarbeid for å utveksle erfaringer og utvikle felles prinsipper for marin arealplanlegging som verktøy for helhetlig økosystembasert havforvaltning, er ønskelig. Det er nødvendig å skape forutsetninger for å ivareta biologisk mangfold gjennom å etablere beskyttelse for sårbare områder. Det er også behov for å utvikle vurderinger av de kumulative effektene og usikkerhetene av menneskelig påvirkning som overgjødsling, miljøgifter, klimaendringer og havforsuring.

Marint søppel utgjør et betydelig problem, lokalt så vel som globalt. Våre kunnskaper om omfanget av marin forsøpling, om kilder og konsekvenser for det marine miljø, er mangelfulle. Det er derfor behov for mer kunnskap og utvikling av virkemidler som kan bidra til reduksjon.

De nordiske landene som er medlem av EU skal i samsvar med EUs havstrategidirektiv innen 2015 utarbeide helhetlige marine strategier for sine havområder, med sikte på å oppnå en god miljøtilstand innen 2020. Samtidig har Norge kommet langt i arbeidet med å utvikle helhetlige forvaltningsplaner for egne havområder. Disse forvaltningsplanene tilsvarer i stor grad de marine strategiene som skal lages i tråd med direktivet. Island arbeider med beskyttelse av sitt havområde i forbindelse med internasjonalt og regionalt samarbeid.

De regionale havmiljøkonvensjonene OSPAR og HELCOM vil være samarbeidsplattformer for økosystembasert forvaltning av havområdene og bidra til gjennomføringen av EUs havstrategidirektiv. Det er fortsatt viktig å redusere tilførsel av næringsstoffer til Østersjøen og *Baltic Sea Action Plan*, og NEFCOs innsats bidrar til dette.

I tråd med EUs rammedirektiv for vann utarbeider de nordiske landene vannforvaltningsplaner for kystvann så vel som ferskvann.

Prioriteringer:

- Støtte arbeid med en regionalt koordinert, tverrsektoriell og økosystembasert tilnærming til forvaltning av havet og det marine miljø, herunder arealbaserte virkemidler
- Redusere risikoen for miljøskader, gjennom internasjonalt samarbeid for å hindre introduksjon og spredning av fremmede arter
- Styrke utviklingsarbeidet med verdsetting av marine økosystemtjenester
- Øke kunnskapen om årsak til og effekter av marint søppel for å redusere tilførsel
- Støtte opp om *Baltic Sea Action Plan* og NEFCOs arbeid med å redusere tilførsel av næringssalter til Østersjøen

3.5 Havforsuring

Mål:
Landene har utviklet og styrket kunnskap om havforsuringens effekter på økosystemer og biologiske ressurser.

Havene fungerer som en buffer i det globale karbonkretsløpet ved å oppta karbondioksid. Dermed begrenses innholdet av karbondioksid i atmosfæren og den globale temperaturøkningen. Økt opptak av karbondioksid medfører at havet forsures og fører til endringer i havets kjemiske og biologiske prosesser. Kalkbærende organismer vil få problemer med å danne kalkskjeletter. Kaldt vann absorberer mer karbondioksid enn varmt vann, og derfor antas konsekvensene av forsuring å bli større i kalde havområder. På lang sikt forvents det at strukturelle endringer vil skje i de marine næringskjedene.

Forsuring av havet er en stor trussel mot marine økosystemer. Det forskes på dette både globalt og regionalt, blant annet i Arktisk Råd. Det er behov for mer kunnskap om effekter på økosystemenes motstandsdyktighet og de sosioøkonomiske konsekvensene av havforsuring.

Prioriteringer:

- Øke kunnskapen om effekten av havforsuring på havmiljøet, for eksempel næringskjedenes struktur, funksjon og påvirkning av nøkkelarter
- Bidra til å utvikle indikatorer og modellverktøy for konsekvensanalyser for havforsuring
- Fremme utviklingen av sosioøkonomiske konsekvensutredninger av havforsuring

4. Helse- og miljøfarlige kjemikalier

Mål: Negative helse- og miljøeffekter av kjemikalier i produkter, utslipp og avfall er minimert.

Eksponering for kjemikalier kan skade både miljø og helse. Stoffer kan oppkonsentreres gjennom næringskjeden og belaste helsetilstanden.

En stor utfordring er å utvide kunnskapen om stoffenes farlige egenskaper, forekomst i miljøet og kilder til utslipp. Utslipp av helse- og miljøskadelige stoffer fra produksjon, produkter og avfallshåndtering må begrenses. I tillegg er langtransportert forurensing og opphopning av miljøfarlige stoffer i marine næringskjeder et problem for folkehelsen.

For mange kjemiske stoffer mangler man tilstrekkelig kunnskap om hvor farlige disse stoffene er for menneskets helse og for miljøet. Det er nødvendig å øke denne kunnskapen, spesielt om nanomaterialer, substituerbare stoffer, hormonforstyrrende stoffer og den samlede

effekten av eksponering for flere kjemikalier - såkalte kombinasjonseffekter.

EU-forordningen REACH øker krav til å skaffe frem kunnskap på disse områdene. Samarbeid om tilsyn er nødvendig for å følge opp disse og andre krav i kjemikaliereglene. Det nordiske samarbeidet skal også bidra til bedre tilgang til informasjon om kjemikalier. I Norden er det viktig med samarbeid mellom miljø-, forbruker- og bransjeorganisasjoner.

Det nordiske kjemikaliesamarbeidet skal bidra til at helse- og miljøskadelige kjemikalier reguleres i EU/EØSs kjemikalieregelverk, blant annet i REACH, biocid- og plantevernforordningen og i regionale og globale avtaler. De nordiske landenes erfaringer og bidrag til det internasjonale kjemikaliesamarbeidet gir gode forutsetninger til videreutvikling av eksisterende kjemikaliekonvensjoner, FNs globale kjemikaliestrategi (SAICM) og til utviklingen av en global kvikksølvavtale. Videre bør de nordiske landene bidra til å skape et bedre internasjonalt regime for å regulere stoffer som ikke dekkes av disse avtalene.

Kunnskap om miljøfarlige stoffer i Arktis og samarbeid med Arktisk Råd er strategisk viktig. Effektene av miljøgifter er store i Arktis, og mye av forsknings- og prosjektarbeidet på dette området pågår i Arktisk Råd. Nordisk Ministerråd støtter aktivt opp om arbeidet.

For å sikre en grønn og bærekraftig samfunnsutvikling, vil man også arbeide for å øke næringslivets innsats for å erstatte farlige stoffer. Dette inkluderer en bedre forståelse av behovet for erstatninger, herunder alternative stoffers egenskaper, alternative produksjonsmetoder og miljøteknologi.

Prioriteringer:

- Forebygge og redusere grenseoverskridende utslipp av farlige stoffer som kvikksølv og organiske miljøgifter *POPs* i samarbeid med Arktisk råd
- Identifisere nye helse- og miljøfarlige kjemikalier i miljøet gjennom systematiske screeningprogrammer, blant annet i nordområdene og i Arktis
- Bidra til å ferdigstille, verksette og følge opp en global avtale om å redusere bruken av kvikksølv
- Videreutvikle konvensjonene på kjemikalie- og avfallsområdet, og bidra til å skape et bedre internasjonalt regime for å regulere stoffer som ikke omfattes av eksisterende konvensjoner
- Påvirke utvikling av og samarbeide om gjennomføringen av EU/EØS kjemikalieregelverket, inkludert REACH, klassifisering og merking (CLP), biocider og plantevernmidler, samt tilsynsarbeid.
- Påvirke arbeidet med hormonforstyrrende stoffer i EU og OECD
- Bidra til å styrke beskyttelsen i forbindelse med risiko fra anvendelse av nano-materialer
- Bygge opp og spre kunnskap om bruk av og eksponering for farlige stoffer, samt arbeide for regler som bidrar til mer informasjon om farlige stoffer i produkter og varer
- Arbeide for at kombinasjonseffekter vurderes i bedømming av kjemikaliers risiko
- Fortsette kartlegging av og utvikle indikatorer for miljøfarlige stoffer i nordiske havområder
- Bidra til utvikling av internasjonalt harmoniserte testmetoder

Gjennomføring og ansvar

De nordiske miljøministre (MR-M) har det overordnede politiske ansvar for det nordiske miljøsamarbeidet. Under MR-M finnes Embedsmannskomitéen for miljø (EK-M) som har ansvaret for at Miljøhandlingsprogrammet gjennomføres. Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS) koordinerer samarbeidet med det aktuelle formannskapsland og de øvrige land i tillegg til Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske miljøsamarbeidet bygger på et godt nettverk mellom de nordiske landene både på ekspertsiden, mellom forvaltningsmyndigheter, forskningsmiljøer og næringsliv samt på politisk nivå.

Gjennomføringen av miljøhandlingsprogrammet skjer primært gjennom arbeidsgruppenes prosjekter i form av analyser og utredninger, seminarer og workshops med bidrag fra nordiske eksperter. Der er et krav om at minst tre land må delta i prosjektene, og at samarbeidet skal gi merverdi og nordisk nytte.

Ekspertene i de enkelte miljøarbeidsgruppene representerer nasjonale synspunkter. Hver arbeidsgruppe har en koordinator og en leder, som er plassert i forvaltningsorganer i de nordiske landenes miljømyndigheter. Det er arbeidsgruppenes ansvar å sørge for målrettet-kommunikasjon og synlighet når det gjelder resultatene av prosjektarbeidet.

Arbeidsgruppene udfører tverfagligt samarbeide der det fremmer integrering av miljøhensyn i andre sektorer, og der man oppnår strategiske synergier, Nordisk nytte og merverdi.

Budsjettmessige endringer vil kunne påvirke gjennomføringen av miljøhandlingsprogrammet.
En vurdering av miljøhandlingsprogrammet vil skje etter tre år, og eventuelle justeringer vil gjøres med hensyn til dette.

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Organisasjonskart

Nordisk Råd

B 281/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutval

Bilag:
Miljøhandlingsprogram

J.nr. 12-00221-2

Liste over forkortelser

BAT Best Available Techniques
CBD Konvensjonen om biologisk mangfold
CLP Classification, labeling and packaging of substances and mixtures
CSR Corporate Social Responsibility
EcoAP Eco-Innovation Action Plan
ETAP Environmental Technologies Action Plan
EU/EØS Europeiske Union/ Europeiske økonomiske samarbeid
FN De Forente Nasjoner
HELCOM Helsinki Commission
ICAO International Civil Aviation Organization
IED Industrial Emissions Directive
IMO International Maritime Organization
LRTAP Long-Range Transboundary Air Pollution
NEFCO Nordic Environment Finance Cooperation
NIB Nordic Investment Bank
OECD Organization for Economic Co-Operation and Development
OSPAR Oslo Paris Convention
POPs Persistent Organic Pollutants
RAMSAR Konvensjonen om våtmarker av internasjonal betydning, særlig som fuglehabitat
REACH
SAICM Strategic Approach to International Chemicals Management
SWIPA Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic
TEEB The Economics of Ecosystems and Biodiversity
UNEP United Nations Environment Programme
WHO Worth Health Organization

MR-M Nordisk Ministerråd for Miljø
EK-M Embetsmannskomiteen for Miljø
AU Arbeidsutvalget under Embetsmannskomiteen for miljø

BETENKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 282/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00222-11

Kultur- og utdanningsutvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur"

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at iværksætte det nye initiativ "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur", herunder oprettelse af en ny litteraturpris for børn og unge, med virkning fra 2014

at oprette en nordisk stipendieordning for nye og lovende børnelitteraturforfattere, således at disse støttes bedst muligt på vejen hen imod en etableret forfatterkarriere, hvilket vil understøtte vækstlaget af børnebogsforfattere og dermed være med til at fremme, støtte og synliggøre nyskabende børnelitteratur i Norden

2. Baggrund

De nordiske kulturministre har fremsat et forslag om, at man bør oprette en ny pris indenfor børne- og ungdomslitteratur i regi af Nordisk Råd. Kultur- og Uddannelsesudvalget er enig i, at det er vigtigt at bakke op om børne- og ungdomslitteraturen i Norden. På trods af, at der er mulighed for at uddele den nuværende litteraturpris til en børnebogsforfatter, så er dette aldrig sket i løbet af de ca. 50 år, hvor Nordisk Råds litteraturpris har eksisteret. Derfor er der nu god grund til at kigge på, hvordan indsatsen kan fokuseres og styrkes, når det gælder nordisk børne- og ungdomslitteratur.

Udvalget er også enigt i, at børn og unges læsevaner bør have et større fokus, og at man fra politisk side bør sikre endnu bedre rammer, der kan understøtte og styrke børn og unges læselyst og engagement bedst muligt. Udvalget mener overordnet set, at Nordisk Ministerråds forslag "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur" vil bidrage til dette. Forslaget

indeholder ideen om at oprette en ny nordisk pris inden for børn- og ungdomslitteratur.

De nordiske lande har en lang tradition for at skrive og udgive børnelitteratur og er tilmed kendt for internationalt set at skrive børnelitteratur af meget høj kvalitet. Denne anseelse og det gode omdømme bør helt klart anvendes proaktivt og på mere strategisk vis, således at der skabes de bedste synergier og betingelser for børnelitteraturen også i det fremadrettede perspektiv.

Den nuværende litteraturpris er imidlertid Nordisk Råds absolutte flagskib og udvalget mener, at denne pris bør fortsætte uforandret, idet den er velfungerende og velestimeret og fordi det vil være risikabelt at ændre på indretningen og kriterierne for denne. Udvalget finder, at der er god argumentation for ministrenes forslag om, at man deler indsatsen for børnelitteratur ind i tre hovedområder:

a) øget oversættelse og netværksdannelse blandt relevante aktører
b) læseaktiviteter for børn og unge, der blandt andet relaterer sig til biblioteksugen samt forslaget om
c) oprettelse af en selvstændig pris for børne- og ungdomslitteratur i Nordisk Råd

Set i forhold til prisen er udvalget på den ene side bekendt med, at der traditionelt set er stor tilbageholdenhed med at indstifte nye priser i Nordisk Råd. Dette kan begrundes med, at der kan skabes inflation omkring priserne, og at det kan svække både eventuelle nye priser og ikke mindst de eksisterende priser. Denne situation er uhensigtsmæssig og bør derfor undgås. På den anden side mener Kultur- og Uddannelsesudvalget, at en børne- og ungdomslitteraturpris er en pris, som ikke uden videre kan eller bør afslås fra rådets side. Børnelitteratur er som nævnt et utrolig vigtigt og højprioriteret område, og derfor bør det være muligt at diskutere, om man kunne gøre en undtagelse og eventuelt bakke op om de nordiske kulturministres forslag om at indstifte en ny pris inden for netop denne genre.

Udvalget vil gerne tilføje, at der fremover bør arbejdes mere målrettet med synliggørelsen og offentliggørelsen af priser i Nordisk Råd i det hele taget. Således bør der arbejdes på, at involvere eksempelvis public service-stationerne i nomineringen og offentliggørelsen af priserne. En TV-transmission omhandlende Nordisk Råds prisuddelinger ville kunne skabe en større omtale af priserne og vil kunne nå langt ud blandt mange seere i hele Norden, hvilket vil gøre Nordisk Råds priser mere synlige og folkeligt forankrede.

Udvalget vil derfor understrege, at det bør undersøges nærmere, hvorvidt det er formålstjenligt at uddele en ny børne- og ungdomslitteraturpris hvert år, eller om det skulle være hvert 2. eller 3. år. Et argument kunne være, at uddelingen af prisen ville stå i skyggen af den store litteraturpris, og at man derfor kunne vælge, at uddele børnebogsprisen hvert 2. eller 3. år. Dette år kunne man så undlade at uddele den eksisterende litteraturpris. På denne måde kunne man undgå at den "store" pris tager opmærksomheden fra den "lille" pris. Udvalget kan videre konstatere, at andre større (børne)bogpriser også deles ud hvert 2. eller 3. år. Det gælder for eksempelvis H.C. Andersens pris, Vestnordisk Råds pris samt den nordiske Skolebiblioteksforeningens børnebogspris. Udvalget mener, det kunne være hensigtsmæssigt at undersøge, hvilke årsager, der ligger til grund for, at man har valgt denne model.

Ydermere mener udvalget, at det i forbindelse med uddelingen bør undersøges, om man kunne inddrage f.eks. biblioteker, Ungdommens Nordiske Råd og skoler, således at nomineringer foretages med inddragelse af en

form for børne-panel. Dette kunne være med til at få prisen ned i børnehøjde, og sikre en medinddragelse af børn og unge, hvilket også i sidste instans kunne få skabt en større læse- og skrivebevidsthed netop blandt målgruppen selv – altså hos de unge.

Kultur- og Uddannelsesudvalget ønsker at udtrykke sin bekymring om, at denne sag kan blive fremskyndet lidt for hurtigt, uden at alle detaljer er undersøgt til bunds. Derfor vil udvalget anbefale, at man ventede med at oprette en ny pris inden for børnelitteratur til 2014. Som et eksempel kan nævnes, at Nordisk råds filmpris blev uddelt første gang i 2002, og at der siden gik tre år før den blev egentlig etableret. Udvalget vil understrege, at prisen først bør indstiftes, når planlægningsarbejdet er helt fuldendt.

Med udgangspunkt i, og erfaring fra tidligere års behandlinger af forslag til nye Nordisk Råd-priser, mener udvalget, at det kan være nødvendigt at have alternative løsningsmodeller klar, ifald det skulle vise sig at oprettelse af en ny pris af en eller anden grund ikke bliver muligt. I dette tilfælde vil udvalget pege på, at en stipendieordning indeholdende f.eks. forfatterskole og skrivekurser også ville være en god satsning. En stipendieordning inden for børne- og ungdomslitteratur, der bliver tildelt en eller flere nye og lovende nordiske børnebogsforfattere, kunne være med til at stimulere vækstlaget blandt nye forfattere, sikre nyskabende litteratur, og endelig støtte rammebetingelserne for nye forfattere. Således ville nye forfatternavne modtage en vis hjælp og støtte i deres bestræbelser på at etablere en egentlig forfatterkarriere. Udvalget vil således henstille til, at Nordisk Ministerråd arbejder videre med ideen om en stipendieordning, idet vækstlaget bør understøttes bedre og samtidig fortjener et øget fokus.

3. Konklusion

Nordisk Råd deler kulturministrenes ønske om at fremme læseglæden hos børn og unge, og at man styrker kendskabet til nordiske forfattere samt nordiske børne- og ungdomsbøger. Der er skrevet mange gode børne- og ungdomsbøger gennem årenes løb, bøger som havde fortjent endnu flere læsere. Set i lyset af det faktum, at den nuværende litteraturpris i Nordisk Råd aldrig er blevet tildelt en børnebogsforfatter, mener udvalget, at det nu er på høje tid at øge fokus på nordisk børne- og ungdomslitteratur.

Den eksisterende litteraturpris har gennem 50 år oparbejdet en høj anseelse både i Norden og internationalt set. Udvalget ønsker derfor ikke at ændre statutter og indhold i denne pris, og udvalget mener således, at man bør fortsætte uddelingen af den eksisterende pris uændret. Derfor kan Kultur- og Uddannelsesudvalget bakke op om ministrenes forslag om "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur", herunder oprettelse af en ny pris inden for børne- og ungdomslitteratur.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at iværksætte det nye initiativ "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur", herunder oprettelse af en ny litteraturpris for børn og unge, med virkning fra 2014

at oprette en nordisk stipendieordning for nye og lovende børnelitteraturforfattere, således at disse støttes bedst muligt på vejen hen i mod en etableret forfatterkarriere, hvilket vil understøtte vækstlaget af børnebogsforfattere og dermed være med til at fremme, støtte og synliggøre nyskabende børnelitteratur i den

Nordisk Råd

B 282/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalg

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00222-11

Helsinki, 29. oktober 2012

Árni Þór Sigurðsson (VG), formand
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Justus Hansen (D)
Karen Ellemann (V), næstformand
Liselott Blixt (DF)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (JF)
Tuula Peltonen (sd)

Bilag: Ministerrådsforslag

Nordisk Råd

B 282/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00222-11

Ministerrådsforslag: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur

Under henvisning til:
De nordiske kulturministrenes møte den 26. april 2012, foreslår Ministerrådet at det blir opprettet en nordisk pris for barne- og ungdomslitteratur i regi av Nordisk råds priser.

Forslaget om en pris inngår i et samlet løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur, som omfatter økt oversettelsesstøtte, støtte til nettverk og til aktiviteter som direkte involverer barn og unge.

Med dette løftet ønsker de nordiske kulturministrene også å slå et slag for det nordiske språkfellesskapet.

Nordisk Ministerråd har fra 2013 satt av en foreløpig ramme på MDKK 2,3 til et markant løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur.

De nordiske barnelitterære nettverkene og faglige miljøene ønsker en sterkere synliggjøring av nordisk barnelitteratur velkommen. De støtter Ministerrådets forslag, og er klare for å bidra til at løftet realiseres og får en god nasjonal forankring.

En innsats for barne- og ungdomslitteraturen ble drøftet i samrådsmøtet mellom kulturministrene og Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg under Rådets sesjon i 2011. Siden har det vært en god dialog om utviklingen av saken. Nordisk ministerråd har høye forventninger til et slikt løft, og håper på en fortsatt positiv dialog med Rådet om dette.

Nordisk råds litteraturpris kan i prinsippet tildeles et barne- eller ungdomslitterært verk. Det må imidlertid konstateres at dette aldri har skjedd så langt i de nesten 50 årene prisen er blitt utdelt. Barnelitteraturen lever i et parallelt system adskilt fra voksenlitteraturen. Det er derfor av stor betydning at det gjøres en særskilt innsats for at barnelitteraturen blir synlig og anerkjent på linje med annen litteratur.

En nordisk barne- og ungdomslitteraturpris vil bidra til å fremheve særegne og gode verk skrevet for barn og unge. Den vil gi økt oppmerksomhet til prisvinneren og de øvrige nominerte utenfor deres respektive landegrenser, både i Norden og internasjonalt.

Parallelt med dialogen med Nordisk råd forbereder Ministerrådet det praktiske omkring prisen. Det skal fastsettes vedtekter, oppnevnes jury og etableres et prissekretariat, med sikte på at prisen kan deles ut første gang i 2013. Ministerrådet er kjent med at Rådet for tiden vurderer fremtidens organisering av de eksisterende prissekretariatene, og avventer utviklingen med tanke på hvordan et sekretariat for barne- og ungdomslitteraturprisen kan ordnes.

En pris kan ikke stå alene

Barn henter i dag fortellinger, faglig kunnskap og opplevelser fra mange andre steder enn bøker, f.eks. på internett, i dataspill, film og i selvproduserte opptak. I knoppskytingen av nye medieteknologier er det lett å glemme boken, som ofte beskrives som et tradisjonelt medium. Disse utfordringene er felles for alle de nordiske landene, som for tiden intensiverer oppmerksomheten på boken som et sentralt medium for barns dannelse. Litteraturen formidler seg selv i mindre grad enn mange andre medier,

derfor er det behov for å synliggjøre og formidle den på nåtidens premisser.

Nordisk Råd

B 282/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalg

Bilag: Ministerrådsforslag

J.nr. 12-00222-11

På bakgrunn av dette ønsker Ministerrådet å gi et samlet løft til barne- og ungdomslitteraturen. En pris skal suppleres av en rekke andre tiltak som kan dra nytte av den oppmerksomheten en pris skaper. Det handler om å sikre tilgjengelighet og tilbud av nordisk barne- og ungdomslitteratur. Dette vil man bidra til ved hjelp av oversettelsesstøtte. Det er også nødvendig med formidling, utvikling av faglige nettverk og utveksling av inspirasjon og erfaringer i Norden, for å lære av hverandre. Sist, men ikke minst, skal barn og unge være deltakere framfor tilskuere. Derfor planlegges det en forfatterskole for unge, og aktiviteter i forbindelse med Nordisk bibliotekuke.

De nordiske språkområdene er små, derfor er det særlig behov for å støtte oversettelse av kvalitetsutgivelser. Muligheten for å søke om oversettelsesstøtte er ikke så kjent. Det er derfor behov for å målrette informasjonsinnsatsen for å øke antallet oversettelser. Utvekslingen mellom de nordiske landene samt Grønland, Færøyene og Åland er svært ujevn. En økt innsats kan bidra til en mer differensiert utveksling.

For å sikre mer dynamikk og aktivitet, er det behov for møteplasser og nettverk for forlag og oversettere. Det er også behov for at forskere og formidlere møtes, for å sikre at den oversatte litteraturen kommer ut til målgruppen og blir formidlet.

Nordisk bibliotekuke markeres hvert år på mer enn 2000 bibliotek og andre samlingssteder i Norden og Baltikum. Denne plattformen kan utvides for å styrke møtet mellom litteraturen og barn og unge. Dette kan være i form av aktiviteter som forfatterpresentasjoner i skoler og dagtilbud, arrangementer på bibliotekene, Nordisk forfatterkaravane, skriveverksteder, utstillinger m.v.

En forfatterskole for unge i Norden vil handle om å hjelpe unge talenter til å bli enda bedre til å skrive, gjennom undervisning og inspirasjon fra etablerte forfattere. Et annet mål er å skape nettverk mellom unge med interesse for å skrive - fra alle de nordiske land og Grønland, Færøyene og Åland Det finnes en rekke velprøvde modeller som både omfatter lokale skrivekurs og en sommerskole, hvor unge fra Skandinavia gjennom flere år har møtt hverandre for å skrive sammen. Ideen er å koble det beste fra disse modellene sammen i en nordisk utgave.

Ministerrådet håper at dette løftet for barne- og ungdomslitteraturen vil bety en reell forskjell. I en verden der fellesskap, samhold, toleranse og imøtekommenhet er viktigere enn noen gang før, er kunnskap om hverandres kulturelle bakgrunn og verdier av stor betydning. En innsats for å synliggjøre den nordiske barne- og ungdomslitteraturen er ikke bare en mulighet til å fremme lesing og litterære opplevelser, men også en mulig inngang til å bli bedre kjent med de nordiske landenes kultur og språk.

BETÄNKANDE ÖVER
MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Miljö- och naturresursutskottets betänkande över

Ministerrådförslag om nordisk strategi för hållbar utveckling

1. Utskottets förslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å vedta og gjennomføre Ministerrådsforslaget B 284/miljö, *Nordisk strategi för hållbar utveckling*, med de endringer som Nordisk råd foreslår, med forbehold om at forslag om de konkrete innsatser fremlegges som ministerrådsforslag i 2013

å sikre at de relevante sektorene, ved planlegning av sitt arbeid tar direkte utgangspunkt i strategien og prioriterer oppgaver i henhold til strategiens mål, og at det redegjøres til Nordisk råd herom i 2013

2. Bakgrunn

Med utgangspunkt i en statsministerdeklarasjon i 1998 har Nordisk ministerråd utarbeidet tre etterfølgende fire-års strategier, som har hatt som formål å fremme arbeidet med bærekraftig utvikling i Norden. Strategiene har både skissert de langsiktige mål og kortsiktige prioriteringer. Det har vært tale om overordnede tverrsektorielle rammer for arbeidet, som dekker de tre dimensjoner av bærekraftig utvikling, nemlig den økonomiske, sosiale og økologiske. I det foreliggende forslag til strategi er tidsrammene 2013 til 2025 og kultur er inkludert som en viktig dimensjon i tillegg til de tre andre dimensjoner.

Den foreslåtte strategi har som overordnede mål at de nordiske land suksessivt utvikler samfunn med mer bærekraftige velferdsmodeller og skaper en positiv endring innenfor en overskuelig tid. Nåværende og kommende generasjoner skal ha samfunn preget av sikkerhet, godt helbred og verdig liv. Rio-prinsippene om forsiktighet, forurensning- og produsentansvar samt substitusjonsprinsippet skal være veiledende.

I det fremlagte forslag til strategi, som skal gjelde fra 2013 og revideres ved behov, identifiseres fem hovedområder;

- velferd
- økosystemer
- klima
- ressursbruk
- samt utdannelse, forskning og innovasjon

For hvert område beskrives to eller flere målsetninger fram til 2025, i alt 16 målsetninger. Det står at innen år 2025 skal det oppnås betydningsfulle resultater innenfor de prioriterte områder. Resultatene overvåkes ved hjelp av et sett indikatorer, som oppdateres årlig i en rapport.

Strategiens verdier og målsetninger skal integreres i fagministrenes sektorprogrammer, og omsettes til konkrete tiltak med målbare mål, som det fastslås i innledningen til strategien. Avslutningsvis står at Nordisk ministerråd skal også følge opp på Rio+20-konferansen.

I følge forslaget vil samarbeidsministrene straks etter at strategien er vedtatt henstille til fagministrene at de rapporterer om de konkrete tiltak, som de vil være deres bidrag til oppfølgning av strategien. Med utgangspunkt i de sektorvise rapporter vil det bli utarbeidet en redegjørelse til Nordisk råd, som fremlegges ved sesjonen i Oslo i 2013.

3. Remissbehandling

Under utvikling av strategien har et utkast til strategi vært til remis-behandling, som har inkludert Nordisk ministerråds fagsektorer og landene. Videre har et utvalg interesseorganisasjoner fått den til remisbehandling. Nordisk råds sekretariat har også send synspunkter under remisbehandlingen.

Miljø- og naturressursutvalget har hovedansvar for Nordisk råds behandling av ministerrådsforslaget. Forslaget vedrører også Velferdsutvalget, Medborger- og forbrukerutvalget, Næringsutvalget og Kultur-og utdanningsutvalget. Forslaget er derfor forelagt disse utvalg til vurdering innen den endelige behandling i Rådet.

Medborger- og forbrukerutvalget har i flere år arbeidet for å sikre at mangfold er en del av det nordiske samarbeidet som inkluderer likestilling og likebehandling med hensyn til kjønn, etnisitet, religion, alder, handikap og seksuell legning og er tilfredse med at disse aspekter inngår i hovedområdet om det nordiske velferdssystemet. Derutover noterer utvalget med tilfredshet at arbeidet med menneskerettigheter og ikke minst utfordringene med hensyn til menneskehandel blir prioritert.

I forhold til hovedsatsningsområdet om ressurser påpekes behovet for å inkludere forbrukeraspektet, ikke minst i forhold til den økende anvendelse av kjemikalier og nano-materialer i forskjellige produkter.

I forhold til mattrygghet og dyrehelse fremheves «*One Health*»-konseptet, dvs. at det arbeides ut fra en helhetstankegang og tverrsektorielt med forholdet mellom menneske-dyr-natur og miljø. Forebyggende arbeid med vekt på samarbeidet mellom human- og veterinærmedisin samt miljøsektoren for å unngå ytterligere spredning av resistensproblematikken bør vektlegges.

Velferdsutvalget fremhever sitt arbeid med Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser og høyspesialisert behandling (A 1514/velferd), TFI-II (Toppforskningsinitiativ II, velferd, helse og sosial (A 1505/velferd), og et felles nordisk elektronisk register for autorisert helsepersonell, grensehinder helse og sosial, ungdomsarbeidsløshet, et inkluderende arbeidsliv, utenforskap, fattigdom i Norden, barn og unge som er utsatt og

hvilke konsekvenser det har i et langsiktig perspektiv, alkohol og tobakkspolitikk, doble demografiske utfordringer, helsesamarbeid på tvers av de nordiske grenser, organisering av helse- og sosialområdet, demografiske utfordringer, velferdsteknologi, ADHD problematikk, universell utforming, sosiale og helsemessige forskjeller og annet. Velferdsutvalget legger seg på overordnede nivå for å se en nordisk nytteverdi også i forhold til en sosialøkonomisk tilnærming innenfor velferdsområdet, som krever betydelige budsjettprioriteringer.

Velferdsutvalget ser det er positivt at velferd er løftet opp som en av fem hovedprioriteringer i strategien. Det er helt nødvendig siden det er her det også vil være betydelige utfordringer i forhold til blant annet økonomi, det å opprettholde et godt velferdssamfunn og gode velferdstilbud til alle. Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av at strategien er dynamisk og har muligheter for å endre seg innenfor det velferdspolitiske området, siden utfordringene innenfor helse- og sosialsektoren vil være betydelig i alle våre nordiske samfunn.

Det vil være viktig at sektorministrene i sine planer tenker bærekraftige løsninger samtidig visjonært for å videreutvikle sektoren og den velferdspolitiske arena og de utfordringer Norden står over for. Velferdsutvalget kan ikke se at Ministerrådsforslag B 284/miljø om bærekraftig utvikling har fått den nødvendige politiske realitetsbehandling, som er nødvendig for en så overgripende strategi som skal ha en levetid fra 2013 til 2025. Velferdsutvalget vil at B 284/miljø om bærekraftig utvikling, utsettes til en endelig behandling og godkjenning under Temasesjonen 10-11. april 2013, Riksdagen, Sverige.

Kultur- og utdanningsutvalget kan bakke opp om strategien.

Næringsutvalget har ikke realitetsbehandlet ministerrådsforslaget men vil løfte fram relevante substansspørsmål på et senere tidspunkt.

4. Miljøutvalgets synpunkter

Miljø- og naturressursutvalget finner at forslaget gir en meget nyttig overordnet ramme, som kan bidra til å sette det konkrete arbeidet i fagsektorene i klar sammenheng med strategiens overordnede mål: at de nordiske land suksessivt utvikler samfunn med mer bærekraftige velferdsmodeller, og skaper en positiv endring innenfor en overskuelig tid.

Utvalget kan støtte forslaget om de overordnede mål og målene for de fem hovedområder. Spesielt finner utvalget det interessant at kulturen inndras i strategien som et redskap. Kulturen kan bidra til å skape det nødvendige folkelige engasjement og forankring.

Det noteres med tilfredshet at mangfold, som inkluderer likestilling og likebehandling med hensyn til kjønn, etnisitet, religion, alder, handikap og seksuell legning inngår i hovedområdet om det nordiske velferdssystemet. Videre, noteres med tilfredshet at arbeidet med menneskerettigheter og ikke minst utfordringene med hensyn til menneskehandel blir prioritert.

Det overordnede mål gir dog ingen mening, hvis ikke de relevante sektorene ved planlegging av sitt arbeid tar direkte utgangspunkt i strategien og prioriterer oppgaver med henvisning til strategien. Det er tale om sektorer som energi, utdannelse og forskning, næring, inklusive primærnæringene, sosial og helse, kultur og miljø. Utvalget ser det som en fordel at sektorene presenterer ambisiøse mål for sine innsatser.

Utvalget ser fram til at ministerrådet i 2013 vil presentere de konkrete innsatser. Utvalget noterer at i følge ministerrådsforslaget skal de

konkrete innsatser presenteres som en redegjørelse. Det finner utvalget ikke tilfredsstillende. De konkrete innsatser bør fremlegges som ministerrådsforslag og behandles i vedkommende utvalg i Nordisk råd og rådet i plenum.

Utvalget har på sitt septembermøte behandlet Nordisk ministerråds miljøhandlingsplan samt rammeprogrammet for arbeidet med fiskeri og vannbruk, jordbruk, livsmidler og skogsbruk. I disse programmer er det ingen direkte henvisning til forslaget om strategi for bærekraftig utvikling, for ikke å tale om målsetningene. Utvalget forutsetter at ministerrådet retter på dette.

Utvalget noterer at en strategi, som skal gjelde fra 2013, skal revideres ved behov. Det nordiske samarbeidet skal være dynamisk og kontinuerlig tilpasses nye utfordringer. Derfor mener utvalget at spørsmålet om revidering av strategien bør aktualiseres regelmessig, og minst hvert fjerde år.

Med hensyn til målsetningen om klima, vil utvalget henvise til et utvalgsforslag som er rettet mot de nordiske finansieringsinstitusjoner (A 1569/miljø). Investeringer i klimavennlige energiløsninger og tilpasninger til klimaendringene vil være meget ressurskrevende i de kommende år. Utvalget mener at det med fordel kan henvises til de nordiske finansieringsinstitusjonenes rolle i klimaarbeidet under målsetningen for klima i kapitel 4. Under samme avsnitt ville det også være en fordel å henvise til at de enkelte nordiske land setter seg ambisiøse nasjonale mål for å redusere utslipp av klimagasser. Videre vil det kunne bli nødvending å revurdere målsetningene i lys av den nye vurdering fra FNs klimapanel som ventes i 2013 og 2014.

I forhold til hovedsatsningsområdet om bærekraftig utnyttelse av ressurser påpekes behovet for å inkludere forbrukeraspektet, ikke minst i forhold til den økende anvendelse av kjemikalier og nano-materialer i forskjellige produkter. Videre savnes en tydeligere henvisning til behovet for å skaffe mat i en verden med voksende befolkning og Nordens rolle i denne enorme utfordringen. Dette kan med fordel inngå som en målsetning fram til 2025. Mattrygghet og dyrehelse bør i denne sammenheng fremheves. Det bør arbeides ut fra en helhetstankegang og tverrsektorielt med forholdet mellom menneske-dyr-natur og miljø. Forebyggende arbeid med vekt på samarbeidet mellom human- og veterinærmedisin samt miljøsektoren for å unngå ytterligere spredning av resistensproblematikken vektlegges.

Med hensyn til strategiens fokus på den nordiske velferdsmodellen understrekes at strategien bør være dynamisk og har muligheter for å endre seg innenfor det velferdspolitiske området og tilpasses de endringer som kan ventes i fremtiden. Sektorministrene bør i sine planer tenke både på bærekraftige løsninger og visjonære mål for å videreutvikle sektoren og den velferdspolitiske arena.

Med hensyn til spørsmålet om forankring, gjennomføring og oppfølgning noterer utvalget at samarbeidsministrene gjennom det årlige budsjett vil gi en aktiv støtte til implementeringen. Dette finner utvalget meget viktig. Det vil bidra til at de enkelte sektorer innenfor sine respektive ansvarsområder prioriterer i samsvar med strategiens mål og søker samarbeid med andre sektorer.

Utvalget noterer med tilfredshet forslaget om at Nordisk ministerråds sekretariats virksomhet og fasiliteter skal drives med utgangspunkt i prinsipper om bærekraftig utvikling og støtter ideen om miljø-sertifisering av hele virksomheten.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *å* vedta og gjennomføre Ministerrådsforslaget B 284/miljö, *Nordisk strategi för hållbar utveckling*, med de endringer som Nordisk råd foreslår, med forbehold om at forslag om de konkrete innsatser fremlegges som ministerrådsforslag i 2013
>
> å sikre at de relevante sektorene, ved planlegning av sitt arbeid tar direkte utgangspunkt i strategien og prioriterer oppgaver i henhold til strategiens mål og at det redegjøres til Nordisk råd herom i 2013

Helsingfors, 30. oktober 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Christina Gestrin (sv)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Margareta Larsson (SD)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Stefan Capland (M)
Thomas Danielsen (V)
Tore Hagebakken (A)

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Bilag: Ministerrådsförslag

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Ministerrådsförslag om ett gott liv i ett hållbart Norden – Nordisk strategi för hållbar utveckling

Syftet med den nordiska strategin för hållbar utveckling
Den *nordiska strategin för hållbar utveckling är ett överordnat tvärsektoriellt styrdokument för Nordiska ministerrådet.* Allt arbete som görs inom ramen för Nordiska ministerrådet ska ha ett integrerat hållbarhetsperspektiv. Nordiska ministerrådet ska genom nordiskt samarbete prioritera teman, processer och projekt som främjar en hållbar utveckling.

Det nordiska samarbetet om hållbar utveckling inleddes med en statsministerdeklaration i 1998. Den första nordiska strategin inom hållbar utveckling trädde i kraft i 2001, har reviderats regelbundet och det antogs även en ny statsministerdeklaration i 2008. Den här strategin är därmed den fjärde samnordiska strategin om hållbar utveckling och ska främja tvärsektoriellt samarbete inom ministerrådet. Strategin fokuserar på områden där Norden har gemensamma intressen och utmaningar, där det finns särskilt goda förutsättningar att bidra till hållbar utveckling, där det nordiska samarbetet skapar ett mervärde samt bidrar till ökad kompetens och effektiviserar resursanvändningen.

Den övergripande målsättningen med strategin är att de nordiska länderna successivt ska utveckla samhället till en mer hållbar välfärdsmodell och att skapa positiva förändringar inom överskådlig tid. Fram till år 2025 ska betydande resultat inom de prioriterade områdena ha uppnåtts. Även Nordiska ministerrådets och Nordiska ministerrådets sekretariats egen verksamhet och faciliteter ska vara hållbara. En möjlig väg är att miljöcertifiera hela verksamheten.

Nordiska ministerrådet ska främja ett nordiskt samarbete för hög sysselsättning, grön tillväxt och ökad konkurrenskraft. Försiktighetsprincipen, principen om att förorenaren betalar, producentansvar, samt substitutionsprincipen, ska vara vägledande för arbetet liksom ökad internalisering av externa kostnader i priset på produkter. Dessa mål och principer inom hållbar utveckling ska fortsatt integreras i arbetet inom fackministerråden inklusive relevanta internationella processer.

I denna fjärde nordiska strategi för hållbar utveckling har de övergripande målen tills 2020 aktualiserats och gäller nu till och med 2025. Strategins målsättningar ska integreras i fackministerrådens sektorsprogram och omsättas till konkreta åtgärder med mätbara mål. Nordiska ministerrådet avser att redogöra för dessa konkreta åtgärder under Nordiska rådets session 2013.

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Strategins målsättningar inom prioriterade områden ligger väl i linje med statsministrarnas initiativ om grön tillväxt. Den nordiska strategin kan också fungera som utgångspunkt för gemensamma inspel i internationella forum inom hållbar utveckling.

Strategiprocessen
Den nordiska samarbetskommittén (NSK) beslutade i juni 2011 att den nordiska strategin för hållbar utveckling revideras före utgången av 2012. På projektmandatet definierade NSK att syftet med revideringen är att ha ett ambitiöst styrdokument för Nordiska ministerrådets arbete med hållbar utveckling, som har stor genomslagskraft för ministerrådets verksamhet och som såväl NSK/MR-SAM som fackministerråden känner starkt ägarskap för. I tillägg ingick i uppdraget att ta fram ett nordiskt indikatorset för hållbar utveckling, som illustrerar utvecklingstendenser i Norden.

Vidare beslutade NSK att den nya strategin ska bestå av ett begränsat antal tvärsektoriella teman som innehåller aktuella, konkreta och mätbara målsättningar för det framtida nordiska samarbetet om hållbar utveckling. Det nya nordiska indikatorsetet för hållbar utveckling ska bestå av ett par nyckelindikatorer per tema, som ska vara tydligt kopplade till strategins målsättningar och basera sig på befintlig data. Samtidigt bestämde de nordiska länderna att sikta på en stark statsministerdeklaration om hållbar utveckling.

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling fick i uppdrag att förhandla ett förslag till en reviderad strategi. Gruppen fick skrivhjälp från en extern konsult. Norge har haft ordförandeskapet i gruppen och det överordnade ansvaret för processen.

Nordiska ministerrådets facksektorer har involverats i strategiarbetet genom tvärsektoriella möten och de har haft en möjlighet att skicka skriftliga inspel och delta i en remissbehandling. Strategin har även varit i en remissbehandling hos länderna och utvalda nationella intresseorganisationer.

Sammanfattning av innehållet
Strategin ger långsiktiga riktlinjer för Nordiska ministerrådets verksamhet fram till 2025 inom fem tvärsektoriella fokusområden. Den nya strategin ska gälla tillsvidare och revideras vid behov.

Den nordiska välfärdsmodellen
Norden ska ha en stabil, uthållig och sund ekonomisk utveckling. Hållbarheten i finansieringen av den nordiska välfärdsmodellen säkras i ljuset av den demografiska utvecklingen. Sysselsättningsnivån och arbetsutbudet i Norden ska öka. Den strukturella arbetslösheten reduceras med särskild vikt på ungdomsarbetslöshet.

Hälso- och välfärdspolitik utvecklas så att länderna bevarar det sociala säkerhetsnätet och undvikar utstötning av utsatta grupper, samtidigt som Nordens konkurrenskraft säkras. Kvalitet och säkerhet i social- och hälsovåsen förstärkas. Folkhälsan förbättras i hela befolkningen och förebyggande insatser prioriteras.

Jämställdhet och social sammanhållning främjas med hänsyn till kön, etnicitet, religion, övertygelse, funktionsförmåga, ålder och sexuell orientering. Förebyggande satsningar genomförs inom området mänskliga rättigheter, exempelvis eliminering av fattigdom och människohandel. Även kulturens betydelse och roll identifieras och stärks inom arbetet med hållbar utveckling i Norden.

Livskraftiga ekosystem

Den biologiska mångfalden i Norden stärks så att ekosystemen förblir robusta och fortsätter att tillhandahålla nödvändiga ekosystemtjänster för att skapa välfärd. Kunskapen stärks avseende värdet av ekosystemtjänster vilket kan bidra till utvecklandet av styrmedel som i sin tur kan stimulera en bevaring och hållbart brukande, inklusive bevarande, av den biologiska mångfalden.

De nordiska havsområdena ska ha ett gott miljötillstånd och de ska användas på ett hållbart sätt. Förvaltningen av de nordiska havsområdena byggs på kunskap och en enhetlig ekosystembaserad förvaltning. Övergödningen av Östersjön minskas och miljöns och vattenområdenas tillstånd i Östersjön förbättras. De nordiska landbaserade ekosystemen ska ha ett gott miljötillstånd och en god balans mellan skydd och hållbart bruk av dessa ekosystem säkras. Hållbart brukande av skog, genom skydd och god förvaltning av skog, säkras med hänsyn till deras mångsidiga funktioner och ekosystemtjänster. Luftföroreningsskador på miljö och människor reduceras.

Ett förändrat klimat
Nordisk energiförsörjning utvecklas på ett mer hållbart sätt. Det genomförs en utökad satsning på förnybar energi och energieffektivisering i Norden. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och konsumtion av icke-förnybar energi skall brytas. Förbrukningsflexibilitet på den nordiska elmarknaden ökas.

De nordiska länderna verkar för att ett globalt klimatavtal tas fram senast 2015 med ikraftträdande 2020. I avtalet begränsas global uppvärmning till högst 2 grader Celsius med bindande förpliktelser för alla länder. Norden strävar efter att integrera miljö och klimat i utvecklingssamarbetet, samt inkludera välfärds- och sysselsättningsaspekter i klimatarbete.

Hållbart nyttjande av jordens resurser
Norden ersätter en ohållbar konsumtions- och förbrukningskultur med en mer hållbar återanvändningskultur baserad på miljöanpassad produktion och konsumtion. Hållbar konsumtion och produktion utökas genom utvecklingen av lagstiftning och ekonomiska styrmedel. Arbetet med det nordiska miljömärket Svanen utvecklas och förstärks. Nordiskt samarbete inom gröna tekniska normer och standarder utökas, däribland offentliga inköpsstandarder.

Norden bryter sambandet mellan en ohållbar förbrukning av resurser och ekonomisk tillväxt genom en ökad resurseffektivitet, återanvändning och en hållbar avfallshantering. Miljöpåverkan från produktion, varor och avfall i ett livscykelperspektiv, inklusive negativa hälso- och miljöeffekter, har minimerats. Utvecklandet av nya gemensamma tekniker och metoder främjar en mer hållbar avfallshantering i Norden.

Utbildning, forskning och innovation
Kunskap om hållbar utveckling inkluderas i utbildningen på alla nivåer. Flera unga i Norden ska få en utbildning som ger de kompetenser som efterfrågas av näringslivet.

Tvärvetenskaplig nordisk forskning och utbildningssatsning initieras till stöd för en hållbar utveckling, speciellt inom grön tillväxt samt välfärd och hälsa. Vetenskapliga resultat används i högre utsträckning som beslutsunderlag för politikens utformning.

Norden ska vara en föregångsregion när det gäller utveckling av miljöteknik och sociala innovationer till stöd för en grön tillväxt och hållbar utveckling. Finansiering av gröna investeringar och företag samordnas och förstärks.

Resurser och budget
Finansieringen av ministerrådets genomförande av strategin sker inom ramen för Nordiska ministerrådets budget. De berörda fackministerråden har, inom sina sektorsbudgetar, ansvaret för finansieringen av genomförandet med betoning på strategins mål inom prioriterade områden.

I ministerrådets budget ska finnas ett separat anslag för hållbar utveckling som ska användas för att initiera gemensamma nordiska aktiviteter som främjar implementeringen av den nya strategin. Initiativen skall uppfylla kraven om nordisk nytta, vara tvärsektoriella och innovativa, samt integrera de tre aspekterna av hållbar utveckling. Dessa medel ska användas för att stöda fackministerrådens arbete inom hållbar utveckling. Anslaget för hållbar utveckling ska också hjälpa till att förstärka kommunikationsinsatser kring ministerrådets aktiviteter inom hållbar utveckling, inklusive användningen av de nordiska indikatorerna för hållbar utveckling. Utöver Norden kan anslaget för hållbar utveckling också användas för promovering av det nordiska samarbetet inom hållbar utveckling i Nordens närområden och internationellt. Nordiska ministerrådet ska också följa upp Rio+20 konferensen.

Genomförande och uppföljning
Strategin förankras gentemot Nordiska rådet genom att framläggas som ministerrådsförslag. Strategin läggs till grund för Nordiska ministerrådets budgetering och långsiktiga arbete med hållbar utveckling.

De nordiska samarbetsministrarna har i kraft av sin samordnande och assisterande roll gentemot statsministrarna det övergripande ansvaret för samordning av genomförandet av strategin. Samarbetsministrarna har ansvaret för information, rapportering, utvärdering och revidering av strategin. Nordiska ministerrådets expertgrupp för hållbar utveckling bistår samarbetsministrarna i arbetet med hållbar utveckling. Nordiska ministerrådets sekretariat tillvaratar sekretariatsfunktionen för genomförande och uppföljning av strategin.

Förverkligandet av strategin sker inom ministerrådets olika samarbetsområden. Strategins målsättningar ska integreras i fackministerrådens sektorsprogram och omsättas till konkreta åtgärder med mätbara mål. Fackministerråden organiserar själva, samordnat med berörda sektorer, genomförandet av strategin, undersöker framstegen i genomförandet samt bidrar till rapporteringen om och bedömningen av genomförandet. Hållbar utveckling ska även främjas i samarbete med nordiska institutioner och samarbetsorgan.

Det tvärsektoriella samarbetet inom ministerrådet ska stödjas bl.a. genom att främja dialog och erfarenhetsutbyte mellan sektorerna kring strategin och dess målsättningar, samt deras betydelse för respektive sektor. För att underlätta en god kommunikation genom hela ministerrådsorganisationen och för att stödja en mer konsekvent förankring av hållbarhetsfrågor i verksamheten ska det utses specifika hållbarhetskontakter för varje sektor. Vidare övervägs utveckling av nya verktyg för utvärdering, rapportering och kommunikation av resultaten av hållbarhetsrelevanta aktiviteter.

De nordiska indikatorerna för hållbar utveckling ska uppdateras löpande. I tillägg ska det utarbetas årliga indikatorrapporter för att följa utvecklingen i Norden i samband med rapporteringen om implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin.

Bilaga:

Ett gott liv i ett hållbart Norden

Nordisk strategi för hållbar utveckling

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

2012-10-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ministerrådförslag **1**

1. Utskottets förslag **1**

2. Bakgrunn **1**

3. Remissbehandling **2**

4. Miljøutvalgets synpunkter **3**

5. Konklusjon **5**

Ministerrådsförslag **6**

1. Ett nordiskt perspektiv på hållbar utveckling **10**

2. Den nordiska välfärdsmodellen **13**

3. Livskraftiga ekosystem **14**

4. Ett förändrat klimat 16

5. Hållbart nyttjande av jordens resurser **17**

6. Utbildning, forskning och innovation **19**

7. Förankring, genomförande och uppföljning **19**

1. Ett nordiskt perspektiv på hållbar utveckling

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Strategin för hållbar utveckling är den överordnade och tvärsektoriella ramen för Nordiska ministerrådets arbete. Hållbar utveckling[1] har tre ömsesidigt beroende dimensioner: den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. En av dessa dimensioner får inte underminera förutsättningarna för utveckling inom de andra dimensionerna. Även kulturen har stor betydelse för de nordiska värderingarna. Det gäller till exempel val av livsstil, konsumtionsmönster, förhållande till naturen och acceptans för förändringsprocesser i samhället. Därför är det viktigt att inkludera kulturella frågor i arbetet för hållbar utveckling.

De nordiska länderna[2] har tidigt positionerat sig inom hållbar samhällsutveckling. Den nordiska välfärdsmodellen bygger på att alla människor har lika värde, respekt för mänskliga rättigheter, rättvisa, jämlikhet, god förvaltning, låg nivå av korruption, demokrati, främjande av hälsa och välbefinnande. Jämställdhet, öppenhet och engagemang är andra viktiga grundstenar. De nordiska ländernas framgång är också ett resultat av att man på ett tidigt stadium bejakade ekonomisk öppenhet och frihandel. Decennier av målinriktade miljöinsatser har förbättrat tillståndet för miljön på flera områden. Norden är rikt på naturresurser och naturresursbaserade sektorer som skogsbruk, jordbruk, fiske och gruvnäring. Detta är en viktig grund för en levande landsbygd. För att stärka ekonomi och hållbar utveckling är det viktigt att dessa resurser brukas utan att förbrukas. En hållbar förvaltning stärker de nordiska ländernas ekonomier. Höga krav på miljöhänsyn har stimulerat till ökad kunskap och teknisk utveckling, vilket i sin tur har bidragit till en växande miljöteknikexport.

Människors hälsa och välbefinnande är sammankopplade med en god livsmiljö. Möjligheten till ett rikt friluftsliv och tillgång till grönområden är viktiga ingredienser för mänskligt välbefinnande. Det ökar dessutom förståelsen för de insatser och beteendeförändringar som krävs för att utvecklingen ska bli mer hållbar.

Samtidigt står Norden inför flera utmaningar som kräver tvärsektoriella insatser där principen om hållbar utveckling måste integreras. Det totala ekologiska avtrycket av nordisk verksamhet har blivit allt större på grund av en ökad konsumtion. Den demografiska förändringen är också en nyckelutmaning för den nordiska välfärdsmodellen. Dessutom tillkommer de faktorer som följer av att det övergripande ekonomiska läget i Europa och världen förändras.

Nordiska ministerrådet ska bidra till att de nordiska länderna successivt fortsätter att förbättra välfärden och livskvaliteten för nuvarande och kommande generationer genom att skydda och tillvarata jordens förmåga att uppehålla liv i hela dess mångfald och därmed utveckla en mer hållbar välfärdsmodell. För att uppnå detta mål behöver Norden successivt ställas om till en grön ekonomi[3]. Även Nordiska ministerrådets och Nordiska mi-

---

[1] **Definition *hållbar utveckling*** (Bruntlandkommissionens definition): "En hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov."

[2] Med de **nordiska länderna** menas Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland.

[3] **Definition *grön ekonomi*** (fritt översatt från UNEP:s definition): En grön ekonomi främjar mänskligt välbefinnande och rättvisa samtidigt som den minskar miljörisker och bristen på ekologiska tillgångar. Enkelt uttryckt har en grön ekonomi låg koldioxidpåverkan, är resurseffektiv och omfattar alla människor. Tillväxten av inkomstnivåer och arbetstillfällen i en grön ekonomi drivs av offentliga och privata investeringar som reducerar koldioxidutsläpp och föroreningar, förstärker energi- och resurseffektivitet, och förhindrar förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Dessa investeringar behöver underlättas och stödjas av riktade offentliga bidrag, politiska reformer och nya regleringar. Den här utvecklingsvägen ska bibehålla, förstärka och om nödvändigt återuppbygga naturligt kapital som en avgörande

nisterrådets sekretariats egen verksamhet och faciliteter ska vara hållbara. En möjlighet är att miljöcertifiera hela verksamheten. Detta skulle även kunna gälla Nordiska rådet och Nordiska kulturfonden.

Grön tillväxt har blivit en central målsättning som många länder och regioner har satt upp för att möta de stora miljö-, klimat- och energimässiga utmaningarna samtidigt som en god ekonomisk tillväxt upprätthålls. Marknaden för gröna lösningar växer och det finns potential för att Norden kan flytta fram sin marknadsposition. De nordiska statsministrarnas initiativ för grön tillväxt spelar en viktig roll i detta sammanhang. Ökad konkurrenskraft och tillväxt ska uppnås genom en effektivare resursanvändning, mer hållbar energianvändning och -försörjning samt tydligare lagstiftning och prissättning på naturresurser.

1.1 Strategins syfte och användningsområden

Det nordiska samarbetet om hållbar utveckling inleddes med en statsministerdeklaration 1998. Den första nordiska strategin för hållbar utveckling trädde i kraft 2001 och har reviderats regelbundet. En ny statsministerdeklaration antogs 2008. Detta är därmed den fjärde nordiska strategin för hållbar utveckling. Den gäller tills vidare och ska revideras vid behov.

Strategin fokuserar på områden där Norden har gemensamma intressen och utmaningar och där det finns särskilt goda förutsättningar för att bidra till hållbar utveckling. Det nordiska samarbetet ska också skapa ett mervärde och bidra till ökad kompetens och en mer effektiv resursanvändning. Strategin ger långsiktiga riktlinjer för ministerrådets verksamhet fram till 2025 och syftar till att främja Nordiska ministerrådets tvärsektoriella samarbete inom följande fokusområden: den nordiska välfärdsmodellen, livskraftiga ekosystem, ett förändrat klimat, ett hållbart nyttjande av jordens resurser samt utbildning, forskning och innovation. Utvecklingen följs upp med hjälp av indikatorer inom respektive områden.

Strategins gemensamma värdegrund och målsättningar ska integreras i fackministerrådens sektorsprogram och omsättas till konkreta åtgärder med mätbara mål. Fackministerråden organiserar tillsammans genomförandet av strategin, undersöker framstegen i genomförandet och bidrar till rapporteringen om och bedömningen av genomförandet. Den nordiska strategin kan också fungera som utgångspunkt för gemensamma inspel i internationella forum för hållbar utveckling.

1.2 Övergripande målsättningar och principer för det nordiska hållbarhetssamarbetet

Allt arbete som görs inom ramen för Nordiska ministerrådet ska ha ett integrerat hållbarhetsperspektiv. Nordiska ministerrådet ska genom nordiskt samarbete prioritera teman, processer och projekt som främjar en hållbar utveckling. Härigenom kan Nordiska ministerrådet inspirera de nordiska länderna samt andra länder och regioner till egna konkreta målsättningar och initiativ.

Den övergripande målsättningen med strategin är att de nordiska länderna successivt ska utvecklas till mer hållbara välfärdssamhällen och att skapa positiva förändringar inom en överskådlig framtid. Fram till år 2025 ska betydande resultat inom de prioriterade områdena ha uppnåtts. Nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras ett säkert, hälsosamt och värdigt liv. Hög medvetenhet om de åtgärder och processer som leder till en hållbar utveckling ska skapas i samhället.

---

ekonomisk tillgång och källa till offentliga fördelar, särskilt för fattiga människor vars livsuppehälle och säkerhet står i starkt beroende till naturen.

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Nordiska ministerrådet ska främja ett nordiskt samarbete för hög sysselsättning, grön tillväxt och ökad konkurrenskraft. Försiktighetsprincipen[4], principen att förorenaren betalar[5] , producentansvar och substitutionsprincipen[6] ska vara vägledande för arbetet. Dessutom ska externa kostnader i ökad utsträckning införlivas i priset på produkter. Urfolken har en särskild roll i skapandet av en hållbar utveckling. Dessa mål och principer ska fortsatt integreras i fackministerrådens arbete och i relevanta internationella sammanhang.

2. Den nordiska välfärdsmodellen

Hållbar utveckling och utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen går hand i hand. De nordiska länderna har till betydande del lyckats förena höga miljöambitioner, en hög inkomstnivå, ekonomisk tillväxt, stabil makroekonomi och ett socialt välbefinnande. Den sociala sammanhållningen, folkhälsan, fungerande socialförsäkring, bra arbetsmiljö, avtal som reglerar löner och anställningsvillkor, sociala tjänster, hälso- och sjukvård, högt deltagande på arbetsmarknaden och miljöskydd fungerar som motorer för utveckling, livskvalitet och säkerhet. De nordiska länderna har byggt sina välfärdsmodeller på en gemensam politisk intention som givit en stark sammanhållning i samhället. Den nordiska modellen kännetecknas av ett starkt samband mellan välfärds- och arbetsmarknadspolitik. Även om de nordiska ländernas välfärdssystem inte är uppbyggda på exakt samma sätt så har likheterna gjort att *den nordiska välfärdsmodellen* blivit ett begrepp.

Den nordiska samhällsmodellen är känd för universella välfärdssystem. Kärnvärdena är lika möjligheter, social solidaritet och trygghet för alla oavsett kön, etnicitet, religion, övertygelse, funktionsförmåga, ålder och sexuell orientering. Det handlar om sociala rättigheter och principen att alla ska ha lika tillgång till social- och hälsotjänster, utbildning och kultur. Det gäller också omsorgen för socialt utsatta och sårbara grupper i samhället. Välfärdsmodellen bygger på mångfald där alla grupper integreras i samhället. Mångfaldsfrågan är relevant för de flesta områden i strategin och bör ingå i arbetet för hållbar utveckling. Möjligheten för alla att delta i samhällslivet och samhällets beslutsprocess utgör en central del i den nordiska välfärdsmodellen. Ett jämställt samhälle möjliggör att alla resurser i samhället kan nyttjas. Det bidrar i sin tur till en bättre välfärd.

Den nordiska välfärdsmodellen bygger på en samhällsstruktur med god förvaltning där förtroendet mellan generationer är centralt. Den framtida demografiska förändringen är en nyckelutmaning, främst på grund av förskjutningen av åldersstrukturen. En av de viktigaste utmaningarna blir att verka för att en större del av den arbetsföra befolkningen deltar i arbetslivet. Det innebär bland annat att den invandrade befolkningen behöver integreras bättre i samhälls- och arbetslivet. Övergångstiden från skola till arbete behöver kortas ner och möjligheterna att förlänga arbetslivet behöver förbättras.

God hälsa i befolkningen är en förutsättning för en hållbar välfärdsmodell. De samhälleliga och demografiska utmaningarna gör det nödvändigt att förstärka insatserna inom folkhälsa, bland annat att förebygga kroniska

---

[4] **Försiktighetsprincipen:** Om det föreligger hot om allvarlig eller oåterkallelig skada, får inte avsaknaden av vetenskaplig bevisning användas som ursäkt för att skjuta upp kostnadseffektiva åtgärder för att förhindra miljöförstöring.

[5] **Principen om att förorenaren betalar, den s.k. *polluter pays principle – PPP*:** Förorenaren bär kostnaden för föroreningen.

[6] **Substitutionsprincipen: I** valet mellan en från miljösynpunkt bättre och en sämre produkt ska den bättre väljas. Med andra ord: finns det ett miljömässigt bättre substitut till en produkt så ska detta väljas.

sjukdomar och skador. Det krävs också insatser för att främja aktivt åldrande så att fler kan upprätthålla funktionsförmågan och klara sig själva så länge som möjligt. En god folkhälsa påverkar ländernas konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga positivt.

Trots en relativt stark samhällsekonomisk utveckling förekommer fattigdom också i de nordiska länderna. Invandrare, långtidsarbetslösa, långtidssjuka, personer med funktionsnedsättning och ensamförsörjarfamiljer löper den största risken att drabbas. Långa arbetslöshetstider bland unga är ett särskilt allvarligt problem eftersom dessa personer riskerar att hamna utanför arbets- och samhällslivet under lång tid. Insatser för att öka sysselsättningen bland unga är därför centralt.

En annan utmaning är människohandel och jämförbart utnyttjande som kränker individens människovärde och integritet. För att kunna stoppa denna utveckling finns det ett behov av gemensamma kunskaper och förståelse för detta fenomen. Detta kräver nationellt, regionalt och internationellt samarbete.

Målsättningar fram till 2025:

Långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt
Norden ska ha en stabil, uthållig och sund ekonomisk utveckling. Hållbarheten i finansieringen av den nordiska välfärdsmodellen säkras i ljuset av den demografiska utvecklingen. De nordiska länderna satsar på en hållbar samhällsplanering som grundar sig på regionala utvecklingsförutsättningar.

Arbete och mångfald
Sysselsättningsnivån och arbetsutbudet i Norden ska öka. Den strukturella arbetslösheten reduceras med särskild vikt på ungdomsarbetslöshet. Inkludering och mångfald ökas i nordiska samhällen och arbetsliv. Nivån på säkerhet, hälsa och välfärd i arbetslivet höjs.

Hälsa och social trygghet
Hälso- och välfärdspolitik utvecklas så att länderna bevarar det sociala skyddssnätet mot utstötning av utsatta grupper, samtidigt som Nordens konkurrenskraft säkras. Kvalitet och säkerhet i social- och hälsosektorn förstärks. Folkhälsan förbättras i hela befolkningen. Förebyggande insatser prioriteras.

Jämställdhet, demokrati och mänskliga rättigheter
Jämställdhet och social sammanhållning främjas med hänsyn till kön, etnicitet, religion, övertygelse, funktionsförmåga, ålder och sexuell orientering. Förebyggande åtgärder genomförs för att främja mänskliga rättigheter, till exempel för att eliminera fattigdom och människohandel.

Kultur
Kulturens betydelse och roll identifieras och stärks inom arbetet med hållbar utveckling i Norden.

3. Livskraftiga ekosystem

Jordens ekosystem förser mänskligheten med en rad livsviktiga varor och tjänster som möjliggör en fortsatt hållbar och grön tillväxt och mänskligt välbefinnande. Exempel på sådana ekosystemtjänster[7] är livsmedel och

[7] Begreppet **ekosystemtjänst** utgår från människans behov och välbefinnande och inkluderar därför de varor och tjänster som ekosystemen producerar. Ett ekosystem är en samling växter, djur, och mikroorganismer som interagerar med varandra och den icke levande miljön. Ekosystemtjänster kan ibland förväxlas med biologisk mångfald eller biodiversitet. Biologisk mångfald avser artrikedomen av allt levande på jorden, det vill säga variationerna

andra biologiska råvaror, färskvatten, naturlig vattenrening, klimatreglering, koldioxidupptag, naturligt skydd mot naturkatastrofer och pollinering. Forskning visar att tillståndet för flertalet ekosystemtjänster har försämrats betydligt. Detta äventyrar det internationella samfundets möjligheter att uppnå de av FN uppsatta millenniemålen och har betydande påverkan på industrin och mänskligt välbefinnande.

Nordiska ministerrådet har (2011-2012) initierat en studie[8] med särskilt fokus på de nordiska länderna som bygger på den internationella rapporten "The Economics of Ecosystems & Biodiversity" (TEEB). Denna tydliggör kostnaden för förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster jämfört med vad det skulle kosta att bevara dem. Denna forskning understryker betydelsen av att värdera ekosystemtjänster och naturresurser på rätt sätt och att dessa kostnader integreras i nationella räkenskaper och i underlag för beslutsfattande.

Även om Norden kan anses vara en föregångare avseende hållbart brukande av både förnyelsebara och icke förnyelsebara naturresurser så finns det stor potential för förbättring. En nyckelutmaning är att utveckla hållbara driftsformer under de olika natur- och klimatförhållandena i Norden och samtidigt möta efterfrågan från en växande världsbefolkning. De största ekosystemrelaterade utmaningarna i Norden är att mark och skog försämras genom förorening och kortsiktig förvaltning, och att den marina miljön försämras på grund av utsläpp från landbaserade föroreningskällor.

För att förebygga förorening av den marina miljön och kustområdena är det viktigt att åtgärda problemen vid källan. Exempelvis Östersjön, en nästan sluten, grund och kall bräckvattensbassäng, är mycket sårbar. Den påverkas i hög grad av den kraftiga belastningen från mänskliga aktiviteter i kuststaterna. Det allvarligaste problemet är övergödning. Dessutom har höga halter av skadliga ämnen, bland annat tungmetaller, uppmätts. De kraftigt ökade och alltjämt tilltagande olje- och kemikalietransporterna särskilt på Finska viken ökar också risken för olje- och kemikalieskador.
Aktiviteten i Arktis med ökad skeppsfart och transporter av olja och gas innebär att nordiska områden i Nordatlanten utsätts för ökade miljörisker. Ett ökat säkerhets- och beredskapspolitiskt arbete bör därför prioriteras högt.

Målsättningar fram till 2025:
Hållbar naturresursförvaltning
Den biologiska mångfalden i Norden stärks så att ekosystemen förblir robusta och fortsätter att tillhandahålla nödvändiga ekosystemtjänster för att skapa välfärd. Kunskapen om värdet av ekosystemtjänster stärks. Detta kan bidra till att utveckla styrmedel som i sin tur kan stimulera ett hållbart bruk och bevarande av den biologiska mångfalden.

Marina ekosystem
De nordiska havsområdena ska ha ett gott miljötillstånd och användas på ett hållbart sätt. Förvaltningen av havsområdena byggs på kunskap och en enhetlig ekosystembaserad förvaltning. Övergödningen av Östersjön minskas och miljöns och vattenområdenas tillstånd i Östersjön förbättras.

Landbaserade ekosystem

---

inom arter och mellan arter och ekosystem. Artrikedom, eller biologisk mångfald, är inte en ekosystemtjänst. Snarare är biologisk mångfald en förutsättning för alla ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster i sin tur bidrar till biologisk mångfald.

[8] http://www.ieep.eu/work-areas/biodiversity/valuing-biodiversity-and-ecosystem-services/2011/02/initiating-a-teeb-assessment-for-the-nordic-countries

De nordiska landbaserade ekosystemen ska ha ett gott miljötillstånd. En god balans mellan skydd och hållbart bruk av dessa ekosystem säkras. Hållbart skogsbruk säkras genom skydd och förvaltning. Hänsyn tas till skogens mångsidiga funktioner och ekosystemtjänster.

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Luft
Luftföroreningsskador på miljö och människor reduceras. Föroreningar ska inte överskrida de tillåtna gränsvärdena och internationella krav för luftkvalitet eller gränserna för vad naturen tål. Kunskap om kopplingen mellan luftföroreningar och klimatändringar stärks.

4. Ett förändrat klimat

Klimatförändringarna är en viktig utmaning som redan medfört betydande konsekvenser för människa och miljö. Förenta nationernas klimatpanel (IPCC) räknar med en fördubbling av koncentrationen av koldioxid (CO_2) i atmosfären i förhållande till förindustriell tid. Detta beräknas i sin tur medföra en ökning av genomsnittstemperaturen med 1,1–6,4 grader Celsius de närmaste hundra åren.

Klimatförändringen förväntas få stora ekonomiska och mänskliga konsekvenser, bland annat ökad vattenbrist i vissa regioner, höjd havsnivå, tätare värmeböljor, fler stormar och havsförsurning. Risken för rubbningar i naturliga ekosystem och accelererande förlust av biologisk mångfald är betydande med en försämrad välfärd för många människor som följd. Inom den nordiska regionen är effekten av klimatförändringarna störst i Arktis där känsligheten är särskilt stor.

Klimatförändringarna har stor inverkan på ekosystemet i havet och på de marina resurserna. Utmaningarna förstärks av klimatrelaterad havsförsurning som enligt många forskare anses vara det största hotet mot marina ekosystem. Fiskebeståndens ändrade migrationsmönster kan medföra ekonomiska, politiska och förvaltningsmässiga problemställningar. Detta kräver i sin tur stärkt regionalt samarbete. Även städer och infrastruktur påverkas negativt av ett förändrat klimat, exempelvis genom skador orsakade av kraftiga skyfall och andra extrema väderfenomen - något som bedöms öka i framtiden.

De nordiska länderna har en viktig uppgift i att vara pådrivande i de internationella klimatförhandlingarna. Målsättningen är att begränsa den globala temperaturökningen till högst 2 grader Celsius i förhållande till förindustriell nivå för att undgå de mest skadliga effekterna av den globala uppvärmningen. Detta ambitiösa klimatmål kräver omfattande och omedelbara åtgärder i alla länder.

Det är nödvändigt att globalt bryta kopplingen mellan fossil energianvändning och ekonomisk tillväxt. Dessutom behöver samhällen och städer anpassas till pågående och förväntade effekter av klimatförändringarna. Klimatanpassning omfattar förändrade brukningsmetoder och markanvändning, bland annat utvecklande av grödor och trädsorter som är mer motståndskraftiga mot nya typer av smittämnen i jord- och skogsbruket.

Men anpassningsstrategier och lindring av klimatförändringar är inte bara en teknisk fråga. Även den sociala dimensionen och könsperspektivet bör inkluderas och tas hänsyn till där det är relevant. På så sätt kan man effektivisera anpassningsåtgärderna och bättre stödja arbetet med att lindra klimatförändringarna och verka för en hållbar utveckling.

Energieffektiviseringar inom områden som transport[9], boende/byggande, produktutveckling och en övergång till en större andel förnybar energi är exempel på viktiga åtgärder för att reducera utsläppen av växthusgaser. Samtidigt förväntas fossila energikällor få fortsatt stor betydelse även i framtiden. Det är därför nödvändigt att också stödja åtgärder som bidrar till ett minskat användande av fossila energikällor och minskade utsläpp av växthusgaser även utanför Nordens gränser. Åtgärder för anpassning till klimatförändringarnas effekter i sårbara och mindre utvecklade länder ska också stödjas. Behovet av nya tekniska och sociala innovationer kan även skapa affärsmöjligheter för det nordiska näringslivet.

Målsättningar fram till 2025:

Energi
Nordisk energiförsörjning utvecklas på ett mer hållbart sätt. Det genomförs en utökad satsning på förnybar energi och energieffektivisering i Norden. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och konsumtion av icke förnybar energi ska brytas. Flexibel elförbrukning på den nordiska elmarknaden ökas.

Klimat
De nordiska länderna verkar för att ett globalt klimatavtal tas fram senast 2015 med ikraftträdande 2020. I avtalet begränsas global uppvärmning till högst 2 grader Celsius med bindande förpliktelser för alla länder. Norden strävar efter att integrera miljö- och klimatfrågor i utvecklingssamarbetet och att inkludera välfärds- och sysselsättningsaspekter i klimatarbetet.

5. Hållbart nyttjande av jordens resurser

Den ekonomiska tillväxten har skapat förutsättningar för höjd materiell välfärd. Samtidigt skapar tillväxten betydande sociala och miljömässiga utmaningar. På många områden upphävs de miljövinster som uppnåtts med hjälp av effektiv miljöteknologi av en ökad och ohållbar konsumtion. Problemen kan ofta hänföras till frågor kring livsstil, framför allt bland världens välbärgade människor där hushållens konsumtion står för omkring hälften av miljöpåverkan.

På den globala Rio+20 konferensen om hållbar utveckling i Rio de Janeiro 2012 beslutades ett globalt 10-årigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion. Detta kommer att spela stor roll för det fortsatta arbetet på området. Vidare beslutades att inleda ett arbete med globala hållbarhetsmål, där naturresursfrågor och hållbar konsumtion och produktion förmodligen kommer att vara viktiga temaområden. Rio+20 beslutade också att utveckla indikatorer som kompletterar bruttonationalprodukt som ett mått på utveckling.

Även om de nordiska länderna har stärkt sina miljöinsatser, exempelvis genom lagstiftning, ekonomiska styrmedel, miljömärkning och en effektivare miljöteknologi, så har det totala ekologiska avtrycket blivit allt större. Det gäller även utanför Nordens gränser. Livsmedel, boende och transporter är områden som är särskilt miljöpåverkande, eftersom de i hög utsträckning nyttjar energi- och vattenresurser. De nordiska länderna behöver reducera de miljö-, sociala- och hälsoproblem som hör samman med en ohållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster.

Miljöbelastningen från olika livsmedel orsakad av bland annat djurhållning, transporter och svinn i livsmedelskedjan varierar för olika produkter och

[9] Transportsektorn är viktig i sammanhanget, men eftersom transport inte utgör ett eget samarbetsområde inom ramen för Nordiska ministerrådet behandlas transportsektorns ansvar för omställning till hållbar utveckling inte direkt i denna strategi.

kan även påverka livsmedelssäkerheten och djurhälsan. Att ha hållbara kostvanor innebär att beakta en rad olika perspektiv. Det handlar exempelvis om att välja livsmedel med så liten negativ miljöpåverkan som möjligt, men som också främjar social utveckling och befolkningens hälsa. Det innebär att äta säker och näringsriktig kost som reducerar övervikt, fetma eller andra livsstilssjukdomar. Det handlas också om att produktionen är hållbar.

Efterfrågan och val av boende påverkas av att det i de nordiska länderna blir fler ensamhushåll och större bostadsytor. Ett hållbart boende förutsätter effektiv användning av energi och andra naturresurser. Det inkluderar också hälso- och privatekonomiska aspekter, säkerhet och tillgänglighet. Det hållbara boendet ställer dessutom krav på närhet till arbetsplatser, butiker, avfallsinsamling, ett väl utbyggt system för kollektivtrafik, gång- och cykelvägnät och annat som konsumenter är beroende av i vardagen för att göra hållbara val.

För att främja en grön tillväxt är det viktigt att öka resurseffektiviseringen, att vara varsam med ändliga resurser och att skapa en ny syn och lösning på avfallsproblematiken. Avfall bör i högre grad betraktas som en värdefull råvara, samtidigt som avfall som innehåller miljögifter bör tas ur kretsloppet. Miljöpåverkan från produktion, varor och avfall bör minimeras ur ett livscykelperspektiv.

Genom att de nordiska länderna agerar tillsammans kan satsningar inom grön tillväxt uppnå en större massa, skapa en större marknadsstorlek och få ett större politiskt genomslag i pågående internationella processer. Offentliga, privata, och enskilda konsumenter påverkar utbudet genom sin efterfrågan och medverkar till att driva fram hållbara produkter och tjänster. Den offentliga sektorn har en strategisk funktion som beställare av hållbara produkter och tjänster. Näringslivet har också en viktig roll, bland annat genom utökat samarbete med leverantörskedjorna avseende miljö- och sociala aspekter, företagens samhällsansvar (CSR) och miljömärkning.

Målsättningar fram till 2025:

Hållbar konsumtion och produktion
Norden ersätter en ohållbar konsumtions- och förbrukningskultur med en mer hållbar återanvändningskultur baserad på miljöanpassad produktion och konsumtion. Hållbar konsumtion och produktion utökas genom lagstiftning, ekonomiska styrmedel, information och utbildning samt genom infrastrukturella åtgärder som underlättar för konsumenter att agera hållbart. Arbetet med det nordiska miljömärket Svanen utvecklas och förstärks. Nordiskt samarbete inom gröna tekniska normer och standarder utökas, däribland offentliga inköpsstandarder. Nordiska ministerrådet och dess sekretariat har integrerat ett hållbarhetsperspektiv i hela sin verksamhet.

Resurseffektivitet och avfall
Norden bryter sambandet mellan en ohållbar resursförbrukning och ekonomisk tillväxt genom en ökad resurseffektivitet, återanvändning och en hållbar avfallshantering. Negativa miljö- och hälsoeffekter från produktion, varor och avfall i ett livscykelperspektiv (alltså även i andra länder) har minimerats. Förebyggande och återvinning av avfall ska effektiviseras samtidigt som avfall i högre grad ska betraktas som en värdefull råvara. Utvecklingen av nya gemensamma tekniker och metoder främjar en mer hållbar avfallshantering i Norden.

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

6. Utbildning, forskning och innovation

Goda förutsättningar för utbildning, forskning och innovation är viktiga komponenter för en grön ekonomi. Ökad kunskap om hållbar utveckling ligger till grund för att förändra attityder och beteenden hos individer, företag och organisationer. Kunskapen behövs för att hitta lösningar på framtida utmaningar för att verka för en hållbar utveckling. Kunskap och ny teknologi, men också förmågan att ta tillvara på människors kompetens, är grundstenar för Nordens konkurrenskraft och har bidragit till internationellt framgångsrika företag.

En central förutsättning för utveckling av en mer miljöanpassad teknologi är myndigheternas möjligheter att prissätta och reglera utsläpp av miljöfarliga ämnen. Med sådana möjligheter ökas den potentiella lönsamheten av forskning och utveckling.

Forsknings- och innovationsmiljöerna bör mobiliseras genom investeringar och hela befolkningen ska ha samma möjligheter till kunskapsbyggande och utbildning av god kvalitet. Nivåerna för satsning på forskning och innovation kommer att variera mellan de nordiska länderna. De mål som ställs upp för utbildning om hållbar utveckling ska utgå från den egna kulturen och de lokala sociala, ekonomiska och miljömässiga förhållandena. Forsknings- och innovationsmiljöerna bör mobiliseras till att ta upp problem av särskild relevans för användningen av jordens resurser.

Målsättningar fram till 2025:

Utbildning

Kunskap om hållbar utveckling inkluderas i utbildningen på alla nivåer. Fler unga i Norden ska få en utbildning som ger de kompetenser som efterfrågas av näringslivet.

Forskning

Tvärvetenskaplig nordisk forskning och utbildningssatsningar initieras till stöd för en hållbar utveckling. Det ska ske i samverkan med liknande nationella och europeiska initiativ, exempelvis inom området bioekonomi. Nordiskt samarbete utökas inom forskning och utbildning för grön tillväxt, välfärd och hälsa. Vetenskapliga resultat används i högre utsträckning som beslutsunderlag för politikens utformning.

Innovation

Norden ska vara en föregångsregion när det gäller utveckling av miljöteknik och sociala innovationer till stöd för grön tillväxt och hållbar utveckling. Ett nordiskt samarbete ska utvecklas omkring testning och utveckling av energiteknologi och möjligheter till gemensamma nordiska test- och demonstrationsanläggningar ska undersökas. Finansiering av gröna investeringar och företag samordnas och förstärks.

7. Förankring, genomförande och uppföljning

Allt arbete som görs inom ramen för Nordiska ministerrådet ska ha ett integrerat hållbarhetsperspektiv. Strategin läggs till grund för Nordiska ministerrådets budgetering och långsiktiga arbete med hållbar utveckling. De nordiska samarbetsministrarna har i kraft av sin samordnande och assisterande roll gentemot statsministrarna det övergripande ansvaret för samordning av strategins genomförande. Samarbetsministrarna har ansvaret för information, rapportering, utvärdering och revidering av strategin. Nordiska ministerrådets expertgrupp för hållbar utveckling bistår samarbetsministrarna i arbetet med hållbar utveckling.

Förverkligandet av strategin sker inom ministerrådets olika samarbetsområden. Strategins målsättningar ska integreras i fackministerrådens sektorsprogram och omsättas till konkreta åtgärder med mätbara mål. De organiserar själva, samordnat med berörda sektorer, genomförandet av

strategin, undersöker framstegen och bidrar till rapportering och bedömning av genomförandet. Hållbar utveckling ska även främjas i samarbete med nordiska institutioner och samarbetsorgan.

Finansieringen av ministerrådets genomförande av strategin sker inom ramen för Nordiska ministerrådets budget. De berörda fackministerråden ansvarar, inom sina sektorsbudgetar, för finansieringen av genomförandet med betoning på strategins mål och prioriterade områden.

Samarbetsministrarnas anslag för hållbar utveckling ska användas för aktiviteter som stödjer implementeringen av den nordiska strategin för hållbar utveckling. Dessa initiativ ska uppfylla kraven om nordisk nytta, vara tvärsektoriella och innovativa samt integrera de tre aspekterna av hållbar utveckling. Anslaget ska också användas för att förstärka kommunikationsinsatser kring ministerrådets aktiviteter inom hållbar utveckling, inklusive användningen av de nordiska indikatorerna för hållbar utveckling. Aktiviteterna ska riktas både till Norden, dess närområden och internationellt. Nordiska ministerrådet ska även följa upp och implementera Rio+20 konferensens resultat.

Det tvärsektoriella samarbetet inom ministerrådet ska stödjas, bland annat genom att främja dialog och erfarenhetsutbyte mellan sektorerna kring strategin och dess målsättningar och deras betydelse för respektive sektor. För att underlätta en god kommunikation genom hela ministerrådsorganisationen och för att stödja en mer konsekvent förankring av hållbarhetsfrågor i verksamheten ska det utses specifika hållbarhetskontakter för varje sektor. Vidare övervägs utveckling av nya verktyg för utvärdering, rapportering och kommunikation om resultaten av hållbarhetsrelevanta aktiviteter.

De nordiska indikatorerna för hållbar utveckling ska uppdateras löpande. Dessutom ska det utarbetas årliga indikatorrapporter för att följa utvecklingen i Norden i samband med rapporteringen om implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin.

Obs! Respektive fokusområden kommer att kompletteras med indikatorer under hösten 2012.

Nordiska rådet

B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 12-00240-4

norden
Nordiska rådet

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed

Årsregnskab for 2011

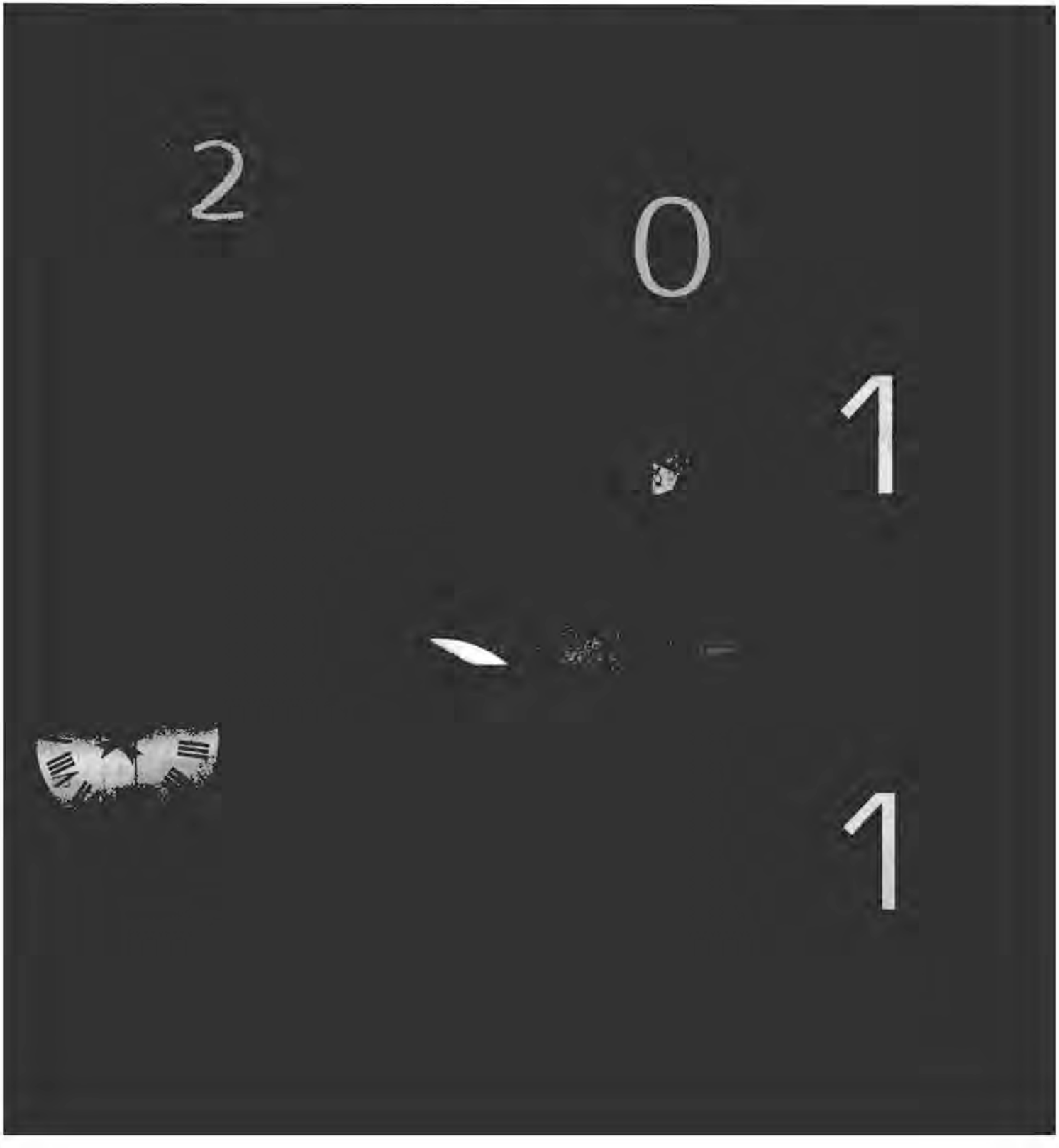

Nordisk ministerråds samlede virksomhed

Årsregnskab for 2011

ANP 2012:760

Nordisk ministerråds samlede virksomhed
Årsregnskab for 2011

ISBN 978-92-893-2428-1
http://dx.doi.org/10.6027/ANP2012-760
ANP 2012:760

© Nordisk Ministerråd 2012

Layout: Hanne Lebech
Omslagsfoto: Scanad

Tryk: Kailow Express ApS
Oplag: 50

Printed in Denmark

Denne rapport er udgivet med finansiel støtte fra Nordisk Ministerråd. Indholdet i rapporten afspejler dog ikke nødvendigvis Nordisk Ministerråds synspunkter, meninger, holdninger eller anbefalinger.

www.norden.org/da/publikationer

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Nordisk Ministerråd
Ved Stranden 18
1061 København K
Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

Forord ... 7
Revisionspåtegning ... 9
Ledelsens beretning og -påtegning ... 13
Hoved- og nøgletal ... 19
Anvendt regnskabspraksis ... 21
- Generelt ... 21
- Opstilling af årsregnskabet ... 21
- Resultatopgørelsen ... 21
- Aktiver og passiver ... 23
- Pengestrømsanalyse ... 24

Resultatopgørelse ... 25
Balance pr. 31. December ... 27
Pengestrømsopgørelse ... 29
Noter ... 31
- 1. Bidrag fra de nordiske lande ... 31
- 2. Renteindtægter ... 31
- 3. Midler beskåret efter 20 % reglen ... 31
- 4. Renteudgifter og øvrige udgifter ... 32
- 5. Projektmidler ... 32
- 6. Institutioner ... 32
- 7. Samarbejdsorganer, programmer og lignende ... 33
- 8. Tilbageførte midler (ej forældede) ... 34
- 9. Ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum ... 34
- 10. Ministerrådets sekretariat ... 35
- 11. Ministerrådets publikationsafdeling ... 36
- 12. Ministerrådets kommunikationsafdeling ... 36
- 13. Overførte midler (sekretariat, publikation, kommunikation) ... 37
- 14. Ikke disponerede midler ... 37
- 15. Årets resultat ... 37
- 16. Likvide midler ... 38
- 17. Forudbetalt løn ... 38
- 18. Øvrige fordringer ... 38
- 19. Eu projekter ... 38
- 20. Egenkapital ... 39
- 21. Skyldige omkostninger ... 39
- 22. Projektgæld - NMR projekter ... 40
- 23. Yderligere oplysninger ... 40

Bilag 1: Ikke disponerede midler ... 41
Bilag 2: Institutionernes økonomi ... 45
Bilag 3: Ledelsens regnskabserklæring ... 49
Bilag 4: Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011 ... 53

Forord

Hermed præsenteres årsrapporten for Nordisk Ministerråd for 2011. Årsrapporten indeholder Nordisk Ministerråds årsregnskab og udvalgte hoved- og nøgletal. Endvidere indeholder rapporten Rigsrevisionens beretning og påtegning.

Siden 2007 har globaliseringsarbejdet været retningsgivende for Nordisk Ministerråds virksomhed. Globaliseringsinitiativet har ikke mindst bidraget til en større fokusering på de globale udfordringer i Nordisk Ministerråds arbejde, ikke kun for de globaliseringsmidler, der koordineres og disponeres af samarbejdsministrene, men også i de enkelte fagministerråd. Samtidig har det medført et tættere tværsektorielt samarbejde mellem de forskellige ministerråd.

Nordisk Ministerråd anvendte i 2011 i alt 81,2 MDKK på globaliseringsaktiviteter (2010: 77,7 MDKK) og der er siden 2007 anvendt i alt 282 MDKK på disse aktiviteter.

Temaet på det globaliseringsforum, der blev afholdt i 2010 var grøn vækst og det finske formandskab har i indeværende år haft klima som overordnet tema for Nordisk Ministerråds arbejde. På det nordiske statsministermøde i november 2011 gav statsministrene de forskellige fagministerråd til opgave at videreudvikle otte konkrete forslag, som blev præsenteret i rapporten "Norden - ledende i grøn vækst". Arbejdet med grøn vækst og disse otte forslag vil præge arbejdet i Nordisk Ministerråd de kommende år.

København, den 29. juni 2012

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær
Nordisk Ministerråd

Revisionspåtegning

Den uafhængige revisors påtegning

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd

Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2011, omfattende ledelsespåtegning, ledelsesberetning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter.

Vi betragter med denne påtegning revisionen af årsregnskabet for 2011 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved denne påtegning, bliver vurderet på ny.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revisionen af statens regnskaber m.m. Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om årsregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2011 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysning

Revisionen har ikke omfattet de i årsregnskabet oplistede budgettal.

København, den 29. juni 2012
Rigsrevisionen

Lone Strøm
Rigsrevisor

Tina Mollerup Løigaard
Kontorchef

Ledelsens beretning og -påtegning

Resultatopgørelse

Det samlede budget for Nordisk Ministerråd udgjorde i 2011 i alt 935 MDKK (2010: 899 MDKK).

Budgettet finansieres primært af indbetalinger fra landene, der i 2011 udgjorde 926 MDKK. Hertil kommer indtægter fra afgift på lønudbetalinger, renteindtægter, midlerne beskåret efter reglerne i økonomireglementets § 20 og øvrige indtægter. Disse udgjorde i 2011 i alt 18,3 MDKK (budget 2011: 9,2 MDKK). Forskellen imellem disse to beløb udgør årets resultat for Nordisk Ministerråd: et overskud på i alt 9,1 MDKK (2010: overskud på 4,8 MDKK), der kan tilbagebetales til landene.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement kan årets overskud tilbagebetales til landene, såfremt MR-SAM i forbindelse med regnskabets endelige vedtagelse tager beslutning herom. En eventuel indbetaling sker ud fra den samme fordelingsnøgle, der blev anvendt ved fastlæggelsen af landenes bidrag for budgetåret 2011.

Af Nordisk Ministerråds økonomireglement fremgår ligeledes, at ikke disponerede midler større end 20 % af årets bevilling skal tilbagebetales til landene. For budgetposter under 1 MDKK gælder dog, at der altid kan overføres 200 TDKK til det kommende år. Tilbagebetalingen til landene skal ske indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt den rammeudvidelse på 35 MDKK, der skete i 2008 for at finansiere de nye globaliseringsinitiativer. Når de ikke disponerede midler i henhold til ovenstående er tilbagebetalt for 2011 udgør den samlede tilbagebetaling i alt 7,5 MDKK.

Nordisk Ministerråds udgifter til projekter, institutioner, samarbejdsorganer, programmer og lignende udgjorde i 2011 i alt 894 MDKK (2010: 891 MDKK). Derudover anvendte Nordisk Ministerråd 77 MDKK (2010: 73 MDKK) til drift af sekretariatet samt publikations- og kommunikationsafdelingen. Stigningen i udgiften til sekretariatet er et resultat af sekretariatets flytning, herunder udskudte investeringer og afskrivning på flytning.

Af de samlede forbrugte midler anvendte Nordisk Ministerråd 28 % på projekter (2010: 30 %), 30 % til udbetaling til institutioner (2010: 29 %) og 34 % til udbetaling til samarbejdsorganer, programmer, ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum og lignende (2010: 33 %). De resterende 8 % (2010: 8 %) blev anvendt til driften af Nordisk Ministerråds sekretariat samt publikations- og kommunikationsafdelingen.

De samlede udgifter (ekskl. renter) udgjorde i 2011 i alt 935 MDKK (2010: 913 MDKK).

Balance

De likvide midler udgjorde pr. 31.12.2011 i alt 171 MDKK (2010: 184 MDKK). Samarbejdsministrene besluttede i 2007 at reducere likviditeten med 70 MDKK igennem en reduktion af indbetalingerne i 2008. For at reducere Nordisk Ministerråds likviditet yderligere har MR-SAM besluttet at rykke landenes indbetalinger med to måneder, således at raterne i 2011 skulle indbetales henholdsvis 1. marts, 1. juni, 1. september og 1. december. Likviditeten er ved udgangen af 2011 i alt 69 MDKK lavere end ved udgangen af 2008 og kan ikke reduceres yderligere uden konsekvenser for gennemførelsen af det i budgettet fastlagte aktivitetsniveau.

Nordisk Ministerråds egenkapital udgjorde pr. 31.12.2011 i alt -111 MDKK, der er opstået primært som følge af ovennævnte reduktion af indbetalingerne fra landene samt et tidligere afskrevet krav på landene, dog reguleret for årets resultat. Den negative egenkapital vil i henhold til økonomireglementet for Nordisk Ministerråd blive udlignet gennem indbetalinger fra landene, når likviditeten betinger dette.

Nordisk Ministerråd indgik i 2006 kontrakter til en værdi af 66 MDKK med EU vedrørende drift af eksiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius, hvoraf der ved udgangen af 2011 er anvendt i alt 60 MDKK. I 2008 etableredes EHU Trust Fund, der administreres af Nordisk Ministerråd, men som aflægger selvstændigt regnskab. I 2011 indgik Nordisk Ministerråd yderligere to kontrakter til en samlet værdi af 42 MDKK med EU. Projekternes formål er primært at yde støtte til civilsamfundet og unge hviderussiske studerende.

Ikke disponerede midler udgør ved udgangen af 2011 i alt 26,9 MDKK og er således øget med i alt 6,6 MDKK siden 2010. En oversigt over ikke disponerede midler på budgetpostniveau findes i bilag 1. De ikke disponerede midler indgår i finansieringen af aktiviteterne i 2012.

Styring

Nordisk Ministerråd har siden 2007 implementeret en ny budgetprocedure for at sikre, at projekter bliver igangsat i henhold til de politiske beslutninger. I 2009 igangsatte Nordisk Ministerråd endvidere en ekstern undersøgelse af Ministerrådets projektadministration, som blandt andet stillede forslag om klarere målfastsættelse i forbindelse med beslutning om projektbevillinger og forslag om et øget fokus på rapportering om og anvendelse af projektresultaterne. Nordisk Ministerråd har på den baggrund fra 2009 igangsat en række initiativer til forbedring af projektadministrationen. Initiativerne har blandt andet omfattet udvikling af en projektmodel for administration og styring af projekter under Nordisk Ministerråds Sekretariat, og alle relevante medarbejdere i se-

kretariatet er efterfølgende uddannet i anvendelsen af modellen gennem et tre dages kursus.

I den af Rigsrevisionen for nyligt afsluttede forvaltningsrevision fokuseredes på følgende områder:

- Grundlag for tilskudsforvaltningen
- Materiel hjemmel og bevilling
- Formulering af formål med tilskud
- Målopfyldelse for de enkelte tilskud og budgetrammen
- Gennemgang af regnskab

I rapporten vurderer Rigsrevisionen generelt, at grundlaget for Ministerrådets projektadministration er hensigtsmæssigt, og at projektdispositioner er i overensstemmelse de beslutninger, der er taget af ministerråd og embedsmandskomitéer, men at der er områder, der med fordel kan styrkes for at skabe et mere sikkert og effektivt kontrolmiljø. Nordisk Ministerråd vil i 2012 og 2013 arbejde videre med Rigsrevisionens konkrete anbefalinger.

Særlige områder

Globalisering

Et eksempel på et tværgående tema er globaliseringsaktiviteterne. Statsministrene tilkendegav på deres sommermøde i 2007, at de ønskede op til 60 MDKK afsat til globaliseringsaktiviteter og i budgettet for 2011 blev der afsat 72,4 MDKK til dette arbejde. Når der tillægges midler tilbagebetalt fra tidligere igangsatte aktiviteter, anvendte Nordisk Ministerråd i 2011 i alt 81,6 MDKK (2010: 77,7 MDKK) på globaliseringsarbejdet. Beløbet indgår i regnskab og budget som projektmidler.

På baggrund af statsministrenes beslutning er der igangsat i alt 22 globaliseringsaktiviteter, hvoraf der i 2011 er afsat og anvendt yderligere midler til følgende aktiviteter:

1. Globaliseringsforum (3.850 TDKK)
2. Innovationsrepresentation i Asien (2.000 TDKK)
3. Gränshindersforum (1.407 TDKK)
4. Utveckl. av det nordiska forsk.- och innov.omr. (NORIA) (4.274 TDKK)
5. Främjande av högre utbildning i Norden (12.216 TDKK)
6. En god upplärning av ungdomar och vuxna (2.470 TDKK)
7. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden (4.794 TDKK)
8. Kultur och kreativitet (6.138 TDKK)
9. Hälsa och välfärd (12.068 TDKK)

10. eScience (8.772 TDKK)
11. Energi och transport (10.593 TDKK)
12. Klimatvänligt byggeri (7.627 TDKK)

Udover ovenstående anvendte Nordisk Ministerråd 5.352 TDKK på afslutning af allerede igangsatte globaliseringsaktiviteter.

Generalsekretæren vil søge at afklare behovet og omfanget af yderligere relevante tværgående temaer for det nordiske samarbejde, og indarbejde resultatet af dette i forslaget til budgetanvisningerne for herved at understøtte en systematisk registrering og afrapportering på de relevante temaer.

Grøn vækst

Visionen "Norden – ledende i grøn vækst" understreger, at de nordiske lande sammen udnytter sin position, når det gælder energieffektivisering, udvikling af holdbar energi, miljøbevidsthed, innovation- og forskningssatsninger og høje internationale målsætninger på miljø- og klimaområdet. Ved at Norden agerer sammen kan satsninger indenfor grøn vækst udgøre en større masse, skabe et større marked og opnå en større politisk gennemslagskraft i de internationale processer. På det nordiske statsministermøde i november 2011 gav statsministrene de forskellige fagministerråd til opgave at videreudvikle de otte konkrete forslag, som blev præsenteret i rapporten "Norden – ledende i grøn vækst".

Norden skal således sammen medvirke til grøn vækst gennem at:

1. Udvikle det nordiske samarbejde om et test center for grønne løsninger
2. Samarbejde om uddannelse og forskning for grøn vækst
3. Fremme fleksibiliteten på det nordiske el marked
4. Samarbejde om grønne tekniske normer og standarder
5. Samarbejde om grønne offentlige indkøb
6. Udvikle teknikker og metoder for affaldshåndtering
7. Fremme integrationen af miljø og klima i udviklingssamarbejdet
8. Samkøre og forstærke finansiering af grønne investeringer og virksomheder

Nabosamarbejdet

Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter prioriterer støtte til eksiluniversitetet European Humanities University i Vilnius, Litauen gennem EHU Trust Fund som administreres af Nordisk Ministerråd og samler støtte fra 18 donorer. Demokratiudvikling og styrkelse af civilsamfundet støttes også gennem Nordisk Ministerråds NGO-program, samt projektet Civil Society Stability for Belarus, som finansieres af EU og administreres af Nordisk Ministerråd. Dertil kommer stipendieprogrammet Open Europe Scholarship Scheme, der har til formål at give hviderussiske studerende en mulighed for at læse på et europæisk

universitet. I forbindelse med Hvideruslands aktiviteterne har Nordisk Ministerråd et tæt samarbejde med EU.

Efter de tragiske hændelser i Oslo og Utøya i juli 2011 prioriterer Nordisk Ministerråd i 2012 at arbejde for at sikre og bevare de åbne og demokratiske nordiske samfund. Indsatsen sker på flere områder, og de enkelte ministerråd vil, hvor det er relevant, se nærmere på om og hvordan Nordisk Ministerråd kan bidrage til dette arbejde.

Regnskabet for 2011 overleveres hermed.

København, den 29. juni 2012

Generalsekretær
Halldór Ásgrimsson

Afdelingschef
Vagn Egede Olsen

Hoved- og nøgletal

Udvalgte hoved- og nøgletal for Nordisk Ministerråd for de foregående fire år:

	2011	2010	2009	2008	2007
Udgiftsramme					
Årets budget (TDKK)	934.716	899.247	912.759	910.362	858.572
Indtægter: (TDKK)					
- Danmark	198.060	191.345	198.646	187.334	193.682
- Finland	161.965	154.139	155.888	147.722	153.085
- Island	10.181	10.630	10.690	10.728	9.303
- Norge	268.400	248.925	244.077	219.520	213.135
- Sverige	286.910	280.816	281.490	259.958	276.567
- Afgift, renter og øvrige indtægter	18.288	18.214	24.485	24.583	24.906
I alt	**943.804**	**904.069**	**915.276**	**849.845**	**870.675**
Årets resultat					
Indtægter minus udgiftsramme	9.088	4.822	2.517	-60.517	12.103
Landenes bidrag – fordeling pr. land					
- Danmark	21,4 %	21,6 %	22,3 %	22,7 %	22,9 %
- Finland	17,5 %	17,4 %	17,5 %	17,9 %	18,1 %
- Island	1,1 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,1 %
- Norge	29,0 %	28,1 %	27,4 %	26,6 %	25,2 %
- Sverige	31,0 %	31,7 %	31,6 %	31,5 %	32,7 %
Beholdninger pr. 31.12					
Ikke disponerede midler	26.961	20.355	35.504	30.086	23.645
Likvide midler	170.687	183.617	249.298	240.975	251.177
Egenkapital	-110.912	-115.064	-108.001	-110.518	-37.897
Øvrige					
Ikke disponerede midler i % af årets budget	2,9 %	2,3 %	3,9 %	3,3 %	2,8 %
Sekretariatets drift i % af samlet budget	8,3 %	8,2 %	8,0 %	7,9 %	7,9 %
Antal institutioner	16	17	18	20	20
Antal ansatte på Nordiske vilkår[1]	93	93	97	98	93
- heraf kvinder	61	54	55	58	55
- heraf mænd	32	39	42	40	38

[1] Ved udgangen af året på sekretariatet i København. Forskydning i antal ansatte er primært et udtryk for ændringen i antallet af ledige stillinger ved udgangen af året.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Nordisk Ministerråd har valgt at basere regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til tidligere år.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomi-reglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

Opstilling af årsregnskabet

I forbindelse med opstillingen af årsregnskabet er fokus lagt på de aktivitetsområder, der tager udgangspunkt i de modtagne bevillinger. I det omfang, det er vurderet relevant, er driften af de enkelte aktivitetsområder specificeret i en note.

Resultatopgørelsen

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalings-tidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Indbetaling fra de nordiske lande

Det enkelte lands bidrag til det samlede budget beregnes på baggrund af landets andel af den samlede brutto nationalindkomst for alle landene. Landene indbetaler et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, netto renteindtægter og øvrige indtægter.

Tilbagebetalte midler.

Midler, der ikke er anvendt senest 3 år efter bevilling tilbagebetales i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement til landene. Tilbagebetalingen foretages sammen med tilbagebetalingen af årets resultat, såfremt MR-SAM træffer beslutning herom i forbindelse med godkendelse af årsregnskabet.

Tilbageførte midler

Tilbageførte midler er midler tilbageført fra aktiviteter, der er afholdt til en lavere omkostning end det bevilgede beløb eller midler fra aktiviteter, der ikke er gennemført. Alle tilbageførte midler, der ikke er forældede i henhold til 3 års reglen anvendes i regnskabsåret.

Afgift af løn

Nordisk Ministerråds ansatte betaler afgift i henhold til det interne afgiftssystem. Afgiften medgår til finansiering af den fastsatte udgiftsramme for Nordisk Ministerråds aktiviteter.

Andre indtægter

Andre indtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Nordisk Ministerråds hovedaktiviteter herunder valutakurs reguleringer.

Ikke disponerede midler/overførte midler.

De af årets budget ikke anvendte midler (ikke disponerede midler) overføres til kommende års aktiviteter som overførte midler, såfremt de ikke udgør mere end 20 % af årets budget. Således udgiftsføres hele årets budgetramme i regnskabsåret.

Årets resultat

Årets resultat opgøres som forskellen imellem de budgetterede og de faktiske beløb på følgende poster: afgift af løn, renteindtægter, øvrige indtægter og forældede midler.

Aktiver og passiver

Materielle anlægsaktiver

Sekretariatets flytteomkostninger er optaget til kostpris og afskrives i.h.t beslutning truffet af MR-SAM over 3 år.

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank. Indestående i fremmed valuta er indregnet til danske kroner på balancedagens kurs.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

Mellemregninger med EU/Projektgæld eksterne projekter

Mellemregninger med EU vedrører indgåede kontrakter om driften af European Humanities Univeristy (EHU), samt projekterne Civil Society Stability for Belarus (CSSB) og Open Europe Scholarship Scheme (OESS).

Forpligtelsen og tilgodehavendet vedrørende de indgående kontrakter er medtaget i balancen. Tilgodehavendet nedskrives i takt med, at Nordisk Ministerråd modtager indbetalinger fra EU og forpligtelsen nedskrives i takt med udbetalingerne til EHU og øvrige projektpartnere.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Dette udgør typisk forudbetalte omkostninger vedrørende leasing, licensaftaler mv.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Hensættelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når Nordisk Ministerråd har en faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af økonomiske ressourcer.

Investeringer

Alle investeringer i anlægsaktiver udgiftsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

Dispositionspuljen

Af mindre forbrug (ikke disponerede midler) på budgetposter kan der overføres et beløb svarende til 20 % af årets bevilling til det efterfølgende budgetår. Hvis budgetposten er under 1 MDKK, kan mindre forbrug dog overføres ubeskåret op til 200 TDKK. Overførsel af midler mellem budgetårene sker på budgetpostniveau efter princippet om, at de ældste bevillinger anvendes først (FIFO).

Ikke disponerede midler, der ikke kan overføres jf. ovenstående tilbagebetales til landende indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landende efter den fordelingsnøgle, der var gældende i 2008. Dette beløb udgør for 2011 2,244 MDKK (2010 0,5 MDKK).

Pengestrømsanalyse

Pengestrømsanalysen er opstillet efter den indirekte metode. Likviditet består af indestående i bank. Pengestrømsopgørelsen kan ikke alene udledes af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Resultatopgørelse

(TDKK)	Note	2011	Budget 2011	2010
Indtægter				
Landene				
Bidrag fra de nordiske lande	1	925.516	925.516	885.855
Andre indtægter				
Tilbageførte midler (forældede)		1.772	0	1.087
Afgift af løn		12.002	8.000	10.926
Renteindtægter	2	1.962	1.000	2.852
Øvrige indtægter		350	200	22
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2008	3	0	0	2.892
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2011/2010	3	2.244	0	485
Indtægter i alt		**943.846**	**934.716**	**904.119**
Renteudgifter og øvrige udgifter	4	-42	0	-50
Netto finansiering af årets aktiviteter		**943.804**	**934.716**	**904.069**
Udgifter				
Projektmidler 7	5	287.203	257.447	316.260
Institutioner	6	288.483	289.483	269.289
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	7	296.908	289.707	284.332
Tilbageførte midler (ej forældede)	8	-42.754	0	-50.440
Ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum	9	21.151	20.960	21.324
Ministerrådets sekretariat	10	78.229	77.119	71.875
Ministerrådets publikationsafdeling	11,12	437	0	354
Udgifter i alt		**929.657**	**934.716**	**912.994**
Overførte midler				
Sekretariat, publikation og kommunikation	13	-1.547	0	1.402
Ikke disponerede midler	14	6.606	0	-15.149
Overførte midler i alt		**5.059**	**0**	**-13.747**
Årets resultat	*15*	*9.088*	*0*	*4.822*

Balance pr. 31. December

(TDKK)	Note	2011	2010
Aktiver			
Anlægsaktivter			
Materielle anlægningsaktiver			
Indretning af lejede lokaler		2.801	4.333
		2.801	4.333
Finansielle anlægningsaktiver			
Deposita		0	168
		0	168
Anlægningsaktiver i alt		*2.801*	*4.501*
Omsætningsaktiver			
Likvide midler			
Bank indestående	16	170.687	183.617
		170.687	183.617
Fordringer			
Personalefordringer		519	526
Forudbetalt løn	17	4.350	4.273
Øvrige fordringer	18	7.709	8.244
Mellemregning med EU	19	36.910	10.244
Periodeafgræsningsposter og forudbetalinger		1.710	1.431
		51.198	24.718
Omsætningsaktiver i alt		*221.885*	*208.335*
Aktiver i alt		**224.686**	**212.836**

(TDKK)	Note	2011	2010
Passiver			
Egenkapital			
Årets resultat	20	6.844	4.337
Tilbagebetaling af rammeudvidelse	20	2.244	485
Reduceret indbetaling	20	-70.000	-70.000
Tidligere afskrevet krav på landene	20	-50.000	-50.000
Egenkapital i alt	**20**	**-110.912**	**-115.178**
Overførte midler			
Ikke disponerede midler	14	26.961	20.355
Ikke anvendte midler (sekretariatet og publikationen)	13	10.602	12.149
Overførte midler i alt		*37.563*	*32.504*
Kortfristet gæld			
Leverandører		10.832	18.328
Skyldige omkostninger	21	1.180	1.934
Personaleforpligtelser		4.547	4.882
Hensættelser	10	495	3.894
Mellemregning med EHU Trust Fund		3.831	1.083
Projektgæld – EU projekter	19	44.945	17.545
Projektgæld – NMR projekter	22	232.205	247.844
Kortfristet gæld i alt		*298.035*	*295.510*
Passiver i alt		**224.686**	**212.836**
Yderligere oplysninger	23		

Pengestrømsopgørelse

(TDKK)	2011	2010
Driftens likviditetsvirkning		
Årets resultat		
Indtægter	943.804	904.069
Udgifter	-929.657	-912.994
Indbetalinger fra driftsaktiviteter		
Fordringer, periodeafgræsningsposter og forudbetalinger	186	3.383
Mellemregning med EU	-26.666	5.043
Kortfristet gæld	-11.984	-29.063
Projektgæld – eksterne projekter	27.400	-1.119
Projektgæld – NMR projekter	-15.639	-16.910
Mellemregning med EHU Trust Fund	2.748	1.134
Pengestrømme fra driftsaktiviteter	**-9.808**	**-46.457**
Finanseringens og investeringers likviditetsvirkning		
Overskud tilbagebetalt til landene	-4.822	-11.999
Ændring i materielle anlægsaktiver	1.532	-4.333
Ændring i finansielle anlægsaktiver	168	0
Ændring i dispositionspuljen	0	-2.892
Pengestrømme fra finansering	**-3.122**	**-19.224**
Likvide beholdninger 01.01	**183.617**	**249.298**
Pengestrømme fra drift	-9.808	-46.457
Pengestrømme fra finansiering	-3.122	-19.224
Likvide beholdninger 31.12	**170.687**	**183.617**

Noter

1. Bidrag fra de nordiske lande

Landenes bidrag udgør i 2011 og 2010 følgende:

	Andel	Regnskab 2011	Andel	Regnskab 2010
Danmark	21,4 %	198.060	21,6 %	191.345
Finland	17,5 %	161.965	17,4 %	154.139
Island	1,1 %	10.181	1,2 %	10.630
Norge	29,0 %	268.400	28,1 %	248.925
Sverige	31,0 %	286.910	31,7 %	280.816
I alt	100,0 %	925.516	100,0 %	885.855

2. Renteindtægter

Nordisk Ministerråd placerer sine likvide midler på aftaleindskud, der løber imellem en uge og tre måneder Det gennemsnitlige renteniveau udgjorde 0,15 % og den gennemsnitlige likviditet 135 MDKK.

3. Midler beskåret efter 20 % reglen

Midler beskåret efter økonomireglementets 20 % regel anvendes til nedbringelse af den rammeudvidelse på 35 MDKK, der blev gennemført i 2008. I 2007 og 2008 blev de beskårede beløb overført til en dispositionspulje, som blev anvendt til finansiering af budgettet for henholdsvis 2009 og 2010.

De beskårne midler fordeler sig således på ministerråd.

	2011	2010	2009
MR-SAM	1.818	131	2.472
MR-Kultur	0	0	100
MR-NER	0	0	0
MR-Finans	0	0	0
MR-FJLS	4	0	0
MR-U	422	0	373
MR-Jäm	0	0	297
MR-Lag	0	354	1.546
Nedlagte ministerråd	0	0	0
I alt	2.244	485	4.788

4. Renteudgifter og øvrige udgifter

Beløbet i 2011 består primært af diverse gebyrer og kursdifferencer primært imellem kursen på DKK og ISK.

5. Projektmidler[2]

De anvendte projektmidler fordeler sig således på de enkelte ministerråd:

(TDKK)	2011	2010
MR-Kultur	29.635	32.037
MR-Jämställdhet	3.863	4.588
MR-Lagstiftning	1.965	1.692
MR-Uddannelse og forskning	19.025	22.499
MR-Arbetsmark. o. miljø	7.854	7.540
MR-NER	14.540	22.968
MR-Social- och hälsovårdspol	10.212	11.788
MR-Ekonomi och finanspol.	1.975	2.038
MR-Miljø	31.381	32.893
MR-FJSL	22.934	29.858
Nabopolitik	27.808	32.957
Samarbejdsministrene	34.450	37.658
Globalisering	81.561	77.744
I alt	**287.203**	**316.260**

6. Institutioner

De nordiske institutioner modtog følgende beløb i DKK i regnskabsåret 2011 og 2010:

	2011	2010
Norden hus på Færøerne (NHFØ)	13.224	13.167
Nordens institut på Grønland (NAPA)	6.171	6.144
NORDICOM	2.899	2.887
Nordens institut på Åland (NIPÅ)	2.843	2.812
Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.364	6.295
Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	15.354	18.758
Kulturkontakt Nord (KKN)	5.241	5.185
Institut för vidareutb. inom arbetsmiljö (NIVA)	3.287	3.073
NordForsk	107.643	96.854
Nordisk Innovations Center (NICe)	72.888	65.635
Nordisk Energiforskning (NEF)	4.536	4.931
Nordisk institut for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.052	4.546
Nordregio	10.008	9.081
Nordisk Välfärdscenter (NVC)	18.833	17.090
Nordisk Genressource Center	14.140	12.831
I alt	**288.483**	**269.289**

[2] Indeholder midler til sektorernes arbejdsgrupper.

I 2009 flyttedes bevillingen til Nordens Hus i Reykjavik fra institutionsmidler til kultursektorens dispositionsmidler (projektmidler). Dette er gjort af hensyn til usikkerheden om den økonomiske situation i Island. Det udbetalte beløb udgjorde i 2011 i alt 8.700 TDKK og i 2010 i alt 8.752 TDKK.

Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd.

7. Samarbejdsorganer, programmer og lignende

Nordisk Ministerråd anvendte i 2011 og 2010 følgende beløb på området:

	2011	2010
Nordisk Kulturfond	34.037	33.044
Nordisk computerspilprogram	11.332	11.250
Nordisk Film- og TV fond	26.127	25.540
Kunst- og kulturprogrammet	16.568	14.491
Mobilitets- og residensprogrammet	11.562	11.477
Samisk samarbeid	3.517	3.491
Nordplus	73.239	70.178
Norden-undervisning i udlandet	1.061	1.051
Politikudvikling voksnes læring	6.752	6.687
Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.528	10.426
Nordisk Instituett for Sjörett (NIfS)	3.138	3.107
Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.974	4.925
Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.083	5.033
Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.921	1.902
Bidrag til Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.170	1.159
Nordjobb	2.560	2.733
Nordisk institutt for odontologiske materialer	10.403	10.199
NORA	6.390	6.265
NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.547	11.321
SVANEN	2.535	2.485
Kunskabsuppbyggning och nätverk	32.181	39.884
EHU/Hvidrusland	3.925	3.539
Tjänestemannautbyte	2.037	15
Föreningarna Nordens Förbund	3.193	3.134
Bidrag til Västnorden	918	998
Grænsekomitteer	10.210	0
I alt	**296.908**	**284.332**

8. Tilbageførte midler (ej forældede)

Tilbageførte midler er midler tilbageført fra aktiviteter, der er afholdt til en lavere omkostning end det bevilgede beløb eller midler fra aktiviteter, der ikke er gennemført. Følgende beløb blev tilbageført i henholdsvis 2011 og 2010. Da beløbene ikke er forfaldet i henhold til 3-års reglen anvendes de i løbetaf året til Nordisk Ministerråds aktiviteter.

	2011	2010
Projekter	-33.540	-41.435
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	-9.214	-9.005
I alt	**-42.754**	**-50.440**

9. Ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum[3]

Følgende beløb er anvendt i henholdsvis 2011 og 2010.

	2011	2010
Skt. Petersborg	7.766	7.446
Kaliningrad	2.108	1.938
Estland	3.848	3.719
Letland	3.649	3.519
Litauen	3.598	3.468
Tværgående indsatser og projekter	182	1.234
I alt	**21.151**	**21.324**

[3] Inklusive infopunkterne i Murmansk, Petrozavodsk, Arkhangelsk og Tartu.

10. Ministerrådets sekretariat

Nordisk Ministerråds sekretariat har budgetpost nummer 4-0180-3 i Nordisk Ministerråds budget.

(TDKK)	2011	Budget 2011	2010
Indtægter			
Nordisk ministerråds budget	77.119	77.119	73.632
Øvrige indtægter	10.413	9.500	9.738
Indtægter i alt	**87.532**	**86.619**	**83.370**
Udgifter			
Personale relaterede omkostninger	50.310	49.552	48.899
Lokaler og andre sekretariatsomkostninger	21.826	23.792	20.904
Virksomheds- og kompetenceudvikling	7.301	8.700	2.990
Kommunikationsafdelingen	9.205	8.910	8.820
Udgifter i alt	**88.642**	**90.954**	**81.613**
Årets resultat	*-1.110*	*-4.335*	*1.757*
Årets budget	77.119	77.119	73.632
Faktisk anvendt af ikke disponerede midler	1.110	0	-1.757
I alt	**78.229**	**77.119**	**71.875**

Sekretariatets indtægter består primært af administrationsbidrag fra Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd, Kommunikationsafdelingen samt fra projektansatte medarbejdere. Bidraget kommer fra Nordisk Kulturfond: 5 medarbejdere, Nordisk Råd: 15 medarbejdere og kommunikationsafdelingen: 15 medarbejdere. Derudover opkræves administrationsbidrag for medarbejdere, der er ansat på projekter i mere end 3 måneder.

Sekretariaterne for Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond flyttede i løbet af 2010 fra henholdsvis Store Strandstræde og Store Kongensgade i København til lokaler på adressen Ved Stranden ligeledes i København. De samlede udgifter til flytningen udgjorde 5.308 TDKK, hvoraf Nordisk Råds andel udgør 788 TDKK og Nordisk Kulturfonds andel udgør 188 TDKK.

Nordisk Ministerråds andel udgør således i alt 4.333 TDKK. Samarbejdsministrene har besluttet at afskrive dette beløb i perioden 2011-2013.

Udover de nævnte flytteomkostninger blev der i Nordisk Ministerråds regnskab for 2010 og 2009 foretaget en hensættelse til renovering af lokalerne i Store Strandstræde. Hensættelsen blev foretaget ud fra en vurdering af, at Nordisk Ministerråds andel ville udgøre i alt 3.038 TDKK. I løbet af 2011 aftaltes det med Slots- og Ejendomsstyrelsen, at Nordisk Ministerråds udgift til renovering af de tidligere lokaler skulle udgøre 2.588 MDKK, hvorfor et beløb på 451 DKK er indtægtsført i sekretariatets regnskab for 2011.

Sekretariatets lokaler blev i juli 2011 ramt af en omfattende vandskade, som betød, at en del af lokalerne på Ved Stranden ikke kunne anvendes. Erstatningen fra forsikringsselskabet er ved udgangen af

regnskabsåret endnu ikke opgjort og Nordisk Ministerråds udgifter på i alt 421 TDKK er derfor optaget som et tilgodehavende i regnskabet. I forbindelse med, at en del af Nordisk Ministerråds lejede lokaler ikke har kunnet anvendes forventer sekretariatet ligeledes en husleje kompensation. Dette beløb er ikke medtaget i regnskabet for 2011.

11. Ministerrådets publikationsafdeling

Publikationsafdelingen er en integreret del af kommunikationsafdelingen. Alle omkostninger viderefaktureres til opdragsgiverne som hovedsageligt er Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og de nordiske institutioner. Hovedparten af publikationerne sælges igennem agenter i de nordiske lande.

(TDKK)	2011	Budget 2011	2010
Indtægter			
Omsætning	3.782	5.000	4.401
Indtægter i alt	*3.782*	*5.000*	*4.401*
Udgifter			
Personale relaterede omkostninger	1.894	1.960	1.877
Publiceringsudgifter	1.885	2.605	2.413
Øvrige udgifter	440	435	417
Udgifter i alt	*4.219*	*5.000*	*4.707*
Årets resultat/udgift	**-437**	**0**	**-306**

12. Ministerrådets kommunikationsafdeling

Kommunikationsafdelingen varetager både det daglige og langsigtede arbejde med kommunikations- og informationsvirksomhed i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. Kommunikationsafdelingen finansieres af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd i forholdet 60/40.

(TDKK)	2011	Budget 2011	2010
Indtægter			
Nordisk ministerråds budget	9.205	8.970	8.820
Nordisk råds budget	6.137	5.980	5.880
Indtægter i alt	*15.342*	*14.950*	*14.700*
Udgifter			
Personale relaterede omkostninger	7.990	7.865	7.579
Administration	3.421	3.150	3.130
Web	511	700	533
Andre udgifter	3.420	3.185	3.473
Udgifter i alt	*15.342*	*14.900*	*14.715*
Disponeret til projekter	0	0	50
Årets resultat	*0*	*0*	*-65*
Årets resultat	0	0	-65
- heraf nordisk råd	0	0	16
Årets indtægt	**0**	**0**	**-49**

13. Overførte midler (sekretariat, publikation, kommunikation)

De ikke anvendte midler vedrørende sekretariatet og publikationen kan opgøres således:

	Sekretariat	Publikation	Kommunikation	Total
Overførte midler 1.1.2011	13.441	-1.281	-11	12.149
Årets resultat	-1.110	-437	0	-1.547
Overførte midler 31.12.2011	**12.331**	**-1.718**	**-11**	**10.602**

14. Ikke disponerede midler

De pr. 31.12. ikke disponerede midler fremkommer således:

(TDKK)	2011	2010	Forskel
Budget	934.716	899.247	35.469
+ overført fra tidligere år	20.355	35.504	-15.149
+ tilbageførte midler fra projekter	42.754	50.440	-7.686
- anvendte midler	-970.864	-964.836	6.028
I alt ikke disponerede midler	**26.961**	**20.355**	**6.606**

De ikke disponerede midler anvendes til kommende års aktiviteter på budgetpost niveau.

15. Årets resultat

Årets resultat kan opgøres således:

	2011	Budget	Forskel
Afgift af løn	12.002	8.000	4.002
Renteindtægter	1.962	1.000	962
Renteudgifter og øvrige udgifter	-42	0	-42
Øvrige indtægter	350	200	150
Tilbagebetalte (forældede) midler	1.772	0	1.772
I alt	**16.044**	**9.200**	**6.844**
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2011			2.244
Årets resultat			**9.088**

16. Likvide midler

Nordisk Ministerråd havde ved udgangen af 2011 i alt 170.687 TDKK indestående i Nordea A/S. Midlerne placeres i løbet af året på aftaleindskud. Likviditeten har siden de sidste 5 år udviklet sig således:

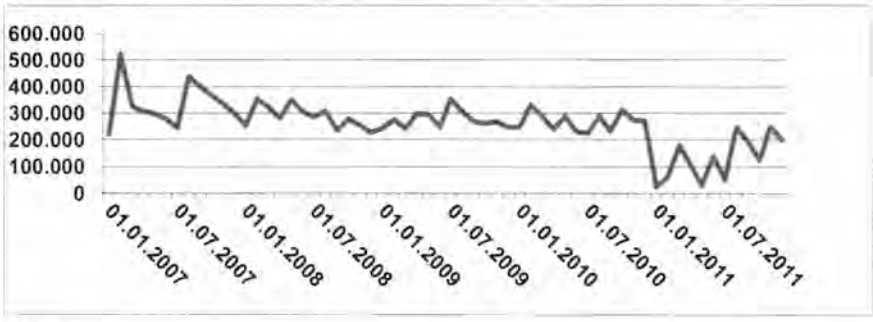

(TDKK)

17. Forudbetalt løn

Ansatte i Nordisk Ministerråd på nordiske vilkår er forudlønnede. Den forudbetalte løn indeholder januar lønnen, der er udbetalt i december.

18. Øvrige fordringer

Øvrige fordringer består primært af tilgodehavende moms hos Udenrigsministeriet og periodiserede projektudbetalinger.

19. Eu projekter

Nordisk Ministerråd gennemfører i samarbejde med og med finansiering fra EU følgende projekter:

Access to Higher Education for Young Belarusians	4.498.193 €
Access to Higher Education for Young Belarusians (part II)	980.910 €
Civil Society Stability for Belarus	1.173.695 €
Open Europe Scholarship Scheme	3.999.981 €

20. Egenkapital

MR-SAM besluttede den 22. maj 2008 at ændre økonomireglementet, således at der i forbindelse med opgørelsen af egenkapitalen vises en fordeling på landene. Egenkapitalen udgør pr. 31. december 2011 i alt -110.912 TDKK og fordeles således imellem landene:

(TDKK)	Andel af resultat 2011	Tilbagebetaling af rammeudvidelse i 2011	Reduktion i finansiering 2008	Afskrevet krav	31.12.2011
Danmark	1.464	509	-15.890	-11.830	-25.747
Finland	1.197	402	-12.530	-8.980	-19.911
Island	75	29	-910	-550	-1.356
Norge	1.985	597	-18.620	-11.850	-27.888
Sverige	2.123	707	-22.050	-16.790	-36.010
I alt	**6.844**	**2.244**	**-70.000**	**-50.000**	**-110.912**
Saldo pr. 31.12.2010	*-115.178*		*Saldo pr. 31.12.2011*		*-110.912*

Fra og med regnskabsåret 2009 vil ikke disponerede midler, der ikke kan overføres jf. ovenstående blive tilbagebetalt til landene indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landene efter den fordelingsnøgle, der var gældende i 2008. Beløbene fordeler sig således på landene:

	Beskåret (20 % reglen) 2011	Beskåret (20 % reglen) 2010	Beskåret (20 % reglen) 2009	31.12.2011
Danmark	509	110	1.087	1.706
Finland	402	87	857	1.346
Island	29	6	62	97
Norge	597	129	1.274	2.000
Sverige	707	153	1.508	2.368
I alt	**2.244**	**485**	**4.788**	**7.517**

21. Skyldige omkostninger

Beløbet består primært af omkostninger, faktureret i 2012 som vedrører regnskabsåret 2011.

22. Projektgæld – NMR projekter

Gælden vedrørende Nordisk Ministerråds projekter kan opgøres således:

	2011	2010
Gæld 1.1.	**247.844**	**264.754**
+ Disponerede midler/indgåede forpligtelser	507.757	529.094
- Tilbageførte midler	-42.754	-50.440
- Udbetalte midler	-480.642	-495.564
I alt	**232.205**	**247.844**

23. Yderligere oplysninger

Nordisk Ministerråd har indgået en otte årig lejeaftale vedrørende lokalerne på Ved Stranden 18. Den samlede forpligtelse for den resterende del af lejeperioden (syv år) udgør 42 MDKK. Der er ligeledes indgået en aftale vedrørende leasing af computerudstyr. Forpligtelsen vedrørende denne aftale udgør ved udgangen af 2011 i alt 1 MDKK.

Bilag 1:
Ikke disponerede midler

Fra og med 2011 er kategoriseringen af budgetposterne i Nordisk Ministerråds budget ændret. Denne ændring er af hensyn til sammenligningstallene for 2010 ikke implementeret i regnskabsaflæggelsen for 2011.

		Budget 2011 +	Ovf. fra 2010 +	Tilbageført i 2011 +	Midler til rådighed =	Anvendt i 2011 -	Ikke disp. Midler +
Globaliseringsinitiativer		**72.420**	**3.975**	**11.560**	**87.955**	**81.161**	**6.794**
	Projektmidler	*72.420*	*3.975*	*11.560*	*87.955*	*81.161*	*6.794*
2020	Globaliseringsforum	3.876	750	0	4.626	3.850	775
2040	Fælles Energiexpo	0	0	304	304	104	200
2042	Energi og Transport	11.832	0	0	11.832	10.593	1.239
2045	Expo 2010 Shanghai	0	440	607	1.047	847	200
2050	Nordisk inspil til klimaforhan	0	200	-200	0	0	0
2055	Bekæmpelse af Grænsehindringer	1.326	111	126	1.563	1.407	156
2062	E-Science	8.772	0	0	8.772	8.772	0
2065	Plan for fremme af højere udda	6.120	148	6.550	12.818	12.216	602
2070	Projektplan for god uppläring	2.040	155	518	2.713	2.470	243
3000	Puljen til nye globaliseringsinitiativer	0	1.289	2.832	4.121	3.994	127
2025	Nordisk Topforskning	0	81	0	81	6	75
2030	Innovationsrepræsentationer i	2.040	102	0	2.142	2.000	142
2035	Nytt nordisk innovationspris	0	200	-200	0	0	0
2060	NORIA	3.570	308	900	4.778	4.275	504
2075	Konsekvenser af klimaforändrin	4.794	0	0	4.794	4.794	0
2080	Kultur og kreativitet	7.140	191	122	7.454	6.138	1.316
2085	Hälse og välfärd	13.260	0	0	13.260	12.068	1.192
2090	Klimatvänlig byggeri	7.650	0	0	7.650	7.627	23
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-FJL		**212.128**	**2.211**	**4.541**	**218.880**	**215.508**	**3.372**
MR-Kultur		**166.751**	**1.494**	**2.758**	**171.003**	**169.519**	**1.484**
	Projektmidler	*26.862*	*1.163*	*2.564*	*30.589*	*29.634*	*955*
2203	Dispostionsmidler Kultur	9.873	303	185	10.362	10.355	7
2204	Nordisk Kulturforum	1.598	87	255	1.940	1.628	312
2206	Nordisk Råds Priser	2.334	222	88	2.643	2.484	159
2207	Kulturministrenes globaliserings	1.629	25	193	1.847	1.789	58
2210	Nordiskt idrottssamarbete	0	170	0	170	0	170
2212	Nordisk Børne- og Ungdomskomit	5.977	357	1.843	8.177	7.928	249
2223	Nordisk Journalistisk Efterudd	2.582	0	0	2.582	2.582	0
2253	Nordisk oversættelsesstøtte	2.869	0	0	2.869	2.869	0
	Programlignende aktiviteter	*99.630*	*331*	*93*	*100.053*	*99.626*	*427*
2205	Nordisk kulturfond	34.037	0	0	34.037	34.037	0
2221	Nordisk computerspilprogram	11.332	111	0	11.443	11.332	111
2222	Nordisk Film- och TV-fond	26.074	53	0	26.127	26.127	0
2251	Kunst- og kulturprogrammet	16.625	127	93	16.844	16.568	277
2254	Mobilitets- og residensprogram	11.562	40	0	11.602	11.562	40
	Institutioner	*36.742*	*0*	*0*	*36.742*	*36.742*	*0*
2228	NORDICOM	2.899	0	0	2.899	2.899	0
2259	Kulturkontakt Nord	5.241	0	0	5.241	5.241	0
2272	Nordens hus på Färöarna	13.224	0	0	13.224	13.224	0
2274	Nordens institut på Åland	2.843	0	0	2.843	2.843	0

		Budget 2011 +	Ovf. fra 2010 +	Tilbageført i 2011 +	Midler til rådighed =	Anvendt i 2011 -	Ikke disp. Midler +
2277	Nordens institut på Grönland	6.171	0	0	6.171	6.171	0
2548	Nordens institut i Finland	6.364	0	0	6.364	6.364	0
	Organisationsbidrag	*3.517*	*0*	*102*	*3.619*	*3.517*	*102*
2234	Samisk samarbeid	3.517	0	102	3.619	3.517	102
MR-Ligestilling		**8.644**	**83**	**684**	**9.411**	**8.915**	**496**
	Projektmidler	*3.592*	*83*	*684*	*4.359*	*3.863*	*496*
4410	Projektmedel – Jämställdhet	3.592	83	684	4.359	3.863	496
	Institutioner	*5.052*	*0*	*0*	*5.052*	*5.052*	*0*
4480	Nordiskt institutt for kvinde	5.052	0	0	5.052	5.052	0
MR-FJSL		**36.733**	**634**	**1.099**	**38.466**	**37.074**	**1.392**
	Projektmidler	*22.593*	*629*	*1.099*	*24.321*	*22.934*	*1.387*
6310	Projektmidler Skovbrug	782	33	36	851	651	200
6420	Ny nordisk Mad	3.186	50	0	3.236	3.236	0
6510	Projektmidler Jordbrug	759	141	97	997	817	180
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	795	0	0	795	795	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.317	0	0	5.317	5.317	0
6610	Projektmedel – Fiskeri	6.022	254	51	6.327	5.861	466
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	4.108	94	162	4.365	3.851	514
6820	Forskning – levnedsmidler	1.093	23	0	1.116	1.116	0
6830	Nordisk handlignsplan for bedre helse	531	34	752	1.317	1.290	27
	Institutioner	*14.140*	*5*	*0*	*14.145*	*14.140*	*5*
6585	Nordisk Genressource Center	14.140	5	0	14.145	14.140	5
MR-U, MR-S		**265.383**	**1.717**	**9.290**	**276.389**	**273.982**	**2.406**
MR-U		**227.642**	**1.494**	**7.191**	**236.327**	**234.535**	**1.791**
	Projektmidler	*14.506*	*1.228*	*5.084*	*20.818*	*19.025*	*1.792*
2505	Dispositionsmedel-Utbildning	3.528	545	1.615	5.688	4.997	690
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.622	43	1.160	2.825	2.533	293
2520	Rådgivningsgruppen for Nordisk	1.154	56	0	1.210	1.078	132
2530	Rådgivningsgruppen for høgre utbild.	1.366	200	1.131	2.697	2.499	199
2544	Nordens Språkråd	5.262	193	245	5.700	5.446	254
2553	Politikudvikling, Videnssamfund	590	166	932	1.688	1.488	200
3140	Nordisk komité for Bioetikk	984	25	0	1.009	984	25
	Programlignende aktiviteter	*104.323*	*266*	*2.108*	*106.696*	*106.696*	*-1*
2512	Nordplus Junior	0	0	113	113	113	0
2513	Nordplus rammeprogram	63.697	202	1.995	65.894	65.894	0
2543	Nordplus Sprog og Kultur	7.169	64	0	7.233	7.233	0
2545	Norden-undervisning i utlandet	1.061	0	0	1.061	1.061	0
3127	Politikudvikling voksnes læring	6.752	0	0	6.752	6.752	0
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	10.528	0	0	10.528	10.528	0
3181	Nordiska Institutet för Sjörett	3.138	0	0	3.138	3.138	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	4.974	0	0	4.974	4.974	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	5.083	0	0	5.083	5.083	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.921	0	0	1.921	1.921	0
	Institutioner	*107.643*	*0*	*0*	*107.643*	*107.643*	*0*
3100	Nordforsk	107.643	0	0	107.643	107.643	0
	Organisationsbidrag	*1.170*	*0*	*0*	*1.170*	*1.170*	*0*
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	1.170	0	0	1.170	1.170	0
MR-S		**37.741**	**223**	**2.098**	**40.063**	**39.448**	**615**
	Projektmidler	*8.505*	*218*	*2.098*	*10.821*	*10.212*	*609*
4310	Projekmedel - Social- och häls	5.554	218	2.098	7.870	7.261	609
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	1.102	0	0	1.102	1.102	0
4340	Nomesko og Nososko	1.849	0	0	1.849	1.849	0
	Institutioner	*29.236*	*6*	*0*	*29.242*	*29.236*	*6*
4380	Nordisk Velfærdscenter	18.833	0	0	18.833	18.833	0
4382	Nordisk Institutt for Odontolo	10.403	6	0	10.409	10.403	6

		Budget 2011 +	Ovf. fra 2010 +	Tilbageført i 2011 +	Midler til rådighed =	Anvendt i 2011 -	Ikke disp. Midler +
MR-NER, MR-A, MR-Finans, MR-Miljø		**175.097**	**5.045**	**3.945**	**184.087**	**179.711**	**4.376**
MR-NER		**116.272**	**2.798**	**1.810**	**120.880**	**118.572**	**2.308**
	Projektmidler	*11.107*	*2.798*	*1.810*	*15.715*	*14.540*	*1.175*
5110	Projektmidler - næring	0	-1	0	-1	-1	0
5150	Projektmidler - Næring, energi	0	2.799	0	2.799	2.799	0
5140	Projektmidler - næring	2.040	0	500	2.540	2.136	404
5141	Projektmidler - energi	2.141	0	1.309	3.450	3.226	224
5142	Arbejdsgrupper - energi	2.040	0	0	2.040	2.037	3
5145	Arbejdsgrupper under regional	1.530	0	0	1.530	1.315	215
5143	Porjektmidler - regional	3.356	0	0	3.356	3.027	329
	Programlignende aktiviteter	*10.343*	*0*	*0*	*10.343*	*10.210*	*133*
5160	Grænsekomitéer	10.343	0	0	10.343	10.210	133
	Institutioner	*88.432*	*0*	*0*	*88.432*	*87.432*	*1.000*
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.536	0	0	5.536	4.536	1.000
5180	Nordisk innovationscenter (NIC	72.888	0	0	72.888	72.888	0
6180	Nordregio	10.008	0	0	10.008	10.008	0
	Organisationsbidrag	*6.390*	*0*	*0*	*6.390*	*6.390*	*0*
5151	NORA	6.390	0	0	6.390	6.390	0
MR-Finans		**1.790**	**4**	**196**	**1.989**	**1.976**	**14**
	Projektmidler	*1.790*	*4*	*196*	*1.989*	*1.976*	*14*
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	1.790	4	196	1.989	1.976	14
MR-A		**13.238**	**1.130**	**148**	**14.517**	**13.701**	**816**
	Projektmidler	*7.191*	*1.052*	*148*	*8.392*	*7.854*	*538*
4110	Prosjektmedel – Arbejdsliv	602	953	148	1.703	1.587	117
4111	Arbejdsliv faste udvalg	5.222	0	0	5.222	4.803	419
4130	Informationsprojektet	1.367	99	0	1.466	1.464	2
	Programlignende aktiviteter	*2.760*	*78*	*0*	*2.838*	*2.560*	*278*
4120	Nordjobb	2.760	78	0	2.838	2.560	278
	Institutioner	*3.287*	*0*	*0*	*3.287*	*3.287*	*0*
4180	Institut för vidareutb.inom ar	3.287	0	0	3.287	3.287	0
MR-Miljø		**43.797**	**1.112**	**1.792**	**46.701**	**45.463**	**1.238**
	Projektmidler	*29.715*	*1.089*	*1.792*	*32.596*	*31.381*	*1.215*
3310	Projektmedel - Miljö	6.630	1.089	995	8.713	7.946	768
3311	Miljøsektorens arbejdsgrupper	23.085	0	797	23.882	23.435	448
	Programlignende aktiviteter	*11.547*	*21*	*0*	*11.568*	*11.547*	*21*
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.547	21	0	11.568	11.547	21
	Organisationsbidrag	*2.535*	*2*	*0*	*2.537*	*2.535*	*2*
6720	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.535	2	0	2.537	2.535	2
MR-Lov		**1.368**	**271**	**494**	**2.133**	**1.966**	**167**
	Projektmidler	*1.368*	*271*	*494*	*2.133*	*1.966*	*167*
7110	Projektmedel - Lagstiftning	1.368	271	494	2.133	1.966	167
Nabopolitik		**93.215**	**3.986**	**10.490**	**107.690**	**100.418**	**7.272**
	Projektmidler	*25.453*	*1.101*	*3.968*	*30.522*	*27.808*	*2.714*
800	Gennemførelse af retningslinier	204	34	130	368	281	87
870	Arktisk samarbeidsprogram	9.545	30	985	10.560	10.540	20
910	Politiske initiativer	1.122	220	140	1.482	1.258	224
960	NGO-virksomhed i Østersøregion	5.714	156	54	5.924	5.146	778
980	Partnerskab og grænseregionalt	6.208	340	2.106	8.653	7.581	1.072
990	Samarbejde med Nordens Naboer	2.660	321	553	3.534	3.002	532
	Programlignende aktiviteter	*52.408*	*2.885*	*6.522*	*61.814*	*57.257*	*4.558*
810	Ministerrådets kontorer i Estl	11.095	146	192	11.433	11.127	307

		Budget 2011 +	Ovf. fra 2010 +	Tilbageført i 2011 +	Midler til rådighed =	Anvendt i 2011 -	Ikke disp. Midler +
820	Kunskapsuppbyggning och nätver	26.753	1.566	6.170	34.489	32.181	2.308
950	EHU/Hviderusland	4.695	0	0	4.695	3.925	770
970	Ministerrådets kontorer i Nord	9.865	1.172	160	11.197	10.024	1.173
	Institutioner	*15.354*	*0*	*0*	*15.354*	*15.354*	*0*
5280	Nordiska Projektexportfonden	15.354	0	0	15.354	15.354	0
Samarbejdsministrene		**37.986**	**3.150**	**2.035**	**43.171**	**40.599**	**2.573**
	Projektmidler	*32.345*	*2.961*	*1.644*	*36.950*	*34.450*	*2.500*
435	Generalsekreterarens disponeri	408	164	86	658	539	120
445	Formandsskabspuljen	6.426	790	849	8.065	6.912	1.153
450	Stöd till frivillig sektorn	0	42	0	42	0	42
460	Holdbart Norden	2.693	87	358	3.138	3.059	79
500	Pulje til Island	3.060	190	0	3.250	3.149	102
1011	Informationsaktiviteter	10.088	724	38	10.851	10.359	492
1012	Norden i Fokus	0	0	0	0	0	0
1021	Internationale aktiviteter	714	189	238	1.141	941	200
1030	Hallo Norden	5.284	0	61	5.345	5.345	0
1035	Grænsehindringer	3.672	625	0	4.297	3.984	312
185	Nedbrydelse af grænsehindringe	0	128	0	128	128	0
1040	Översättning och tolkning	0	22	0	22	22	0
1000	Strukturpuljen	0	0	13	13	13	0
	Programlignende aktiviteter	*1.530*	*190*	*390*	*2.110*	*2.037*	*73*
1050	Tjänstemannautbyte	1.530	190	390	2.110	2.037	73
	Organisationsbidrag	*4.111*	*0*	*0*	*4.111*	*4.111*	*0*
410	Föreningarna Nordens Förbund	3.193	0	0	3.193	3.193	0
425	Bidrag til Västnorden	918	0	0	918	918	0
Aktiviteter med selvstændigt regnskab							
	I alt	*77.119*	*0*	*0*	*77.119*	*77.119*	*0*
180	Ministerrådets sekretariat (NM)	77.119	0	0	77.119	77.119	0
TOTAL		**934.716**	**20.355**	**42.354**	**997.425**	**970.464**	**26.960**

Bilag 2:
Institutionernes økonomi

Institutioner	Valuta	Indtægter fra Nordisk Ministerråds budget	Projektbevillinger fra Nordisk Ministerråd	Nationale bevillinger, internationale org. mv.	Andre indtægter	Totale indtægter
Indtægter (National valuta)						
Nordicom	DKK	2.899	401	5.201	1.679	10.180
Nordens hus Før. (NHFØ)	DKK	13.224	1.982	2.274	4.622	22.102
NAPA	DKK	6.171	85	980	28	7.264
Niva	EUR	442	24	4	135	605
Nopef	EUR	2.064	0	0	905	2.969
NIFIN	EUR	855	98	24	28	1.005
NIPÅ	EUR	382	0	96	34	512
KKN	EUR	704	12	132	3	851
Norey	ISK	179.177	15.256	12.607	28.875	235.914
NEF	NOK	6.034	11.151	31.309	17.956	66.451
Nordic Innovation	NOK	79.226	3.826	14.377	15.591	113.020
NIKK	NOK	5.491	0	210	128	5.829
NordForsk	NOK	117.003	6.481	56.165	8.391	188.040
Nordregio	SEK	13.168	6.689	3.390	9.993	33.239
NHV	SEK	0	3.661	44.631	10.639	58.931
NVC	SEK	26.142	7.809	4.502	2.099	40.552
NordGen	SEK	18.509	5.187	3.382	4.539	31.617
Indtægter (DKK)						
Nordicom		2.899	401	5.201	1.679	10.180
Nordens hus Før. (NHFØ)		13.224	1.982	2.274	4.622	22.102
NAPA		6.171	85	980	28	7.264
Niva		3.288	179	30	1.004	4.501
Nopef		15.354	0	0	6.732	22.086
NIFIN		6.364	728	179	207	7.478
NIPÅ		2.842	0	714	253	3.809
KKN		5.238	89	982	22	6.331
Norey		7.884	671	555	1.271	10.380
NEF		5.551	10.259	28.805	16.520	61.135
Nordic Innovation		72.888	3.520	13.227	14.344	103.978
NIKK		5.052	0	193	118	5.363
NordForsk		107.643	5.963	51.672	7.720	172.997
Nordregio		10.008	5.083	2.576	7.594	25.262
NHV		0	2.783	33.919	8.085	44.787
NVC		19.868	5.935	3.422	1.595	30.820
NordGen		14.067	3.942	2.570	3.450	24.029

Institutioner	Valuta	Administrative omkostninger	Virksomheds-området	Projekt-omkostninger	Totale udgifter
Udgifter (National valuta)					
Nordicom	DKK	553	9.208	401	10.162
Nordens hus Før. (NHFØ)	DKK	5.690	3.928	10.479	20.097
NAPA	DKK	1.146	6.092	0	7.238
Niva	EUR	193	359	46	598
Nopef	EUR	171	453	2.107	2.731
NIFIN	EUR	81	728	125	935
NIPÅ	EUR	159	282	40	480
KKN	EUR	98	678	49	825
Norey	ISK	52.701	191.797	0	244.498
NEF	NOK	4.677	4.499	56.244	65.420
Nordic Innovation	NOK	5.983	6.979	96.849	109.811
NIKK	NOK	2.046	2.076	1.749	5.871
NordForsk	NOK	5.714	13.200	172.970	191.884
Nordregio	SEK	6.486	22.146	4.490	33.121
NHV	SEK	9.005	32.723	9.841	51.568
NVC	SEK	13.839	23.589	1.516	38.944
NordGen	SEK	6.289	16.308	6.928	29.525
Udgifter (DKK)					
Nordicom		553	9.208	401	10.162
Nordens hus Før. (NHFØ)		5.690	3.928	10.479	20.097
NAPA		1.146	6.092	0	7.238
Niva		1.436	2.671	342	4.449
Nopef		1.272	3.368	15.676	20.315
NIFIN		605	5.417	932	6.954
NIPÅ		1.183	2.098	298	3.571
KKN		729	5.044	365	6.138
Norey		2.319	8.439	0	10.758
NEF		4.303	4.139	51.745	60.186
Nordic Innovation		5.504	6.421	89.101	101.026
NIKK		1.882	1.910	1.609	5.401
NordForsk		5.257	12.144	159.132	176.533
Nordregio		4.929	16.831	3.412	25.172
NHV		6.844	24.869	7.479	39.192
NVC		10.518	17.928	1.152	29.597
NordGen		4.780	12.394	5.265	22.439

Institutioner	Valuta	Likvide midler	Årets resultat	Egenkapital
Øvrige nøgletal (National valuta)				
Nordicom	DKK	752	18	311
Nordens hus Før. (NHFØ)	DKK	6.191	2.004	5.075
NAPA	DKK	1.989	26	1.480
Niva	EUR	176	7	101
Nopef	EUR	4.471	238	573
NIFIN	EUR	262	70	206
NIPÅ	EUR	31	32	83
KKN	EUR	217	27	168
Norey	ISK	16.824	-8.583	25.403
NEF	NOK	36.872	1.031	5.501
Nordic Innovation	NOK	78.768	3.209	6.524
NIKK	NOK	884	-42	884
NordForsk	NOK	436.197	-3.844	7.237
Nordregio	SEK	15.213	118	7.285
NHV	SEK	19.858	7.363	9.633
NVC	SEK	13.338	1.608	10.813
NordGen	SEK	16.415	2.092	-1.290
Øvrige nøgletal (DKK)				
Nordicom		752	18	311
Nordens hus Før. (NHFØ)		6.191	2.004	5.075
NAPA		1.989	26	1.480
Niva		1.309	52	751
Nopef		33.262	1.771	4.265
NIFIN		1.951	523	1.532
NIPÅ		231	238	618
KKN		1.614	201	1.250
Norey		740	-378	1.118
NEF		33.922	949	5.061
Nordic Innovation		72.467	2.952	6.002
NIKK		813	-39	813
NordForsk		401.301	-3.536	6.658
Nordregio		11.562	90	5.536
NHV		15.092	5.596	7.321
NVC		10.137	1.222	8.218
NordGen		12.475	1.590	-980

Bilag 3:
Ledelsens regnskabserklæring

Til Rigsrevisionen

Ledelsens regnskabserklæring vedrørende årsregnskabet for 2011 for Nordisk Ministerråd

Denne regnskabserklæring er afgivet i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2011 for Nordisk Ministerråd, der udviser et overskud på 9.088 t. kr., en aktivmasse på 224.686 t. kr. og en negativ egenkapital på 110.912 t. kr.

Ved væsentlige forhold forstås i det efterfølgende en udeladelse eller fejlagtig præsentation, der enkeltvis eller sammenlagt kan ændre de beslutninger, som en regnskabsbruger træffer på baggrund af årsregnskabet.

I tilslutning til aflæggelse af årsregnskabet skal vi efter bedste overbevisning bekræfte følgende:

- At vi er bekendt med ledelsens pligt til efter lovgivningen at give Rigsrevisionen de oplysninger, der er af betydning for bedømmelsen af Nordisk Ministerråd, herunder forhold af betydning for aflæggelsen af årsregnskabet.
- At vi er bekendt med ledelsens ansvar for, at årsregnskabet herunder ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglements krav til regnskabsaflæggelse, herunder at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat af Nordisk Ministerråds aktiviteter og indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse heraf.
- At såvel finansielle som ikke-finansielle oplysninger i ledelsesberetningen om realiserede og forventede forhold er korrekte og i overensstemmelse med den øvrige del af årsregnskabet og grundlaget herfor.
- At der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet.
- At vi har ansvar for implementeringen og driften af regnskabs- og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for blandt andet at forebygge og opdage besvigelser og fejl.

"Besvigelser" omfatter fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation og fejlinformation som følge af misbrug af aktiver. Regnskabsmanipulation indebærer bevidst fejlinformation eller udeladelse af beløb eller oplysninger i årsregnskabet for at vildlede regnskabsbrugerne. Fejlinformation som følge af misbrug af aktiver omfatter tyveri af Nordisk Ministerråds aktiver ofte sammen med falske og vildledende registreringer eller dokumenter for at skjule, at aktiverne ikke er til stede.

Rigsrevisionen har modtaget alle oplysninger vedrørende besvigelser eller formodninger om besvigelser, som vi har kendskab til, og som kan have påvirket Nordisk Ministerråd.

Det er vor vurdering, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

- At vi ikke er bekendt med svagheder eller mangler i den interne kontrol og forretningsgange, som kan have væsentlig indflydelse på årsregnskabet, og at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation eller udeladelser.
- At vi har stillet alt regnskabsmateriale og underliggende dokumentation herunder aftaler, kontrakter mv. samt alle referater med tilhørende bilag af møder for samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité frem til dato til rådighed for Rigsrevisionen.
- At der ikke har været overtrædelser af lovgivning eller anden regulering, der har betydning for årsregnskabet.
- At Nordisk Ministerråd har opfyldt alle indgåede kontrakter, som ved manglende opfyldelse kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet. Der har ikke været overtrædelse af noget myndighedspåbud eller krav, der kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet.
- At samtlige aktiver er indregnet i balancen, at disse er til stede, tilhører Nordisk Ministerråd og er forsvarligt værdiansat, herunder at foretagne nedskrivninger mv. er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på aktiverne. Der er ingen ukurante anlægsaktiver.
- At Nordisk Ministerråds aktiver ikke er pantsat, behæftet med ejendomsforbehold eller lignende, og at der ikke er rådighedsindskrænkninger og sikkerhedsstillelser udover det i årsregnskabet anførte.
- At samtlige aktuelle forpligtelser og eventualforpligtelser, der påhviler Nordisk Ministerråd, er indarbejdet og oplyst i årsregnskabet, samt at disse er forsvarligt opgjort.
- At vi har indregnet alle garantistillelser, kontraktlige forpligtelser, afgivne hensigtserklæringer eller lignende tilsagn, som vi har kendskab til og som burde være indregnet i årsregnskabet, og vi har ikke kendskab til verserende eller truende erstatningskrav, retssager,

eventualforpligtelser, såsom kautions-, garanti-, pensions- og leasingforpligtelser eller andre økonomiske forpligtelser herunder valutarisici samt miljømæssige forpligtelser, som væsentligt vil kunne påvirke Nordisk Ministerråds økonomiske stilling udover det i årsregnskabet oplyste.

- At Nordisk Ministerråd ikke har finansielle engagementer eller kreditrammer ud over, hvad der er oplyst i årsregnskabet.
- At vi har foretaget de nødvendige handlinger til sikring af, at Nordisk Ministerråd inden for en rimelig frist kan opfylde sine forpligtelser, såfremt Nordisk Ministerråd udsættes for tyveri af eller skade på it-udstyr, programmel eller egne data.
- At Nordisk Ministerråd har tegnet forsikringer i et sådant omfang eller er dækket af gennem fællesforsikringer for Nordisk Ministerråd m.fl., at Nordisk Ministerråd skønnes tilstrækkeligt forsikringsdækket i eventuelle skadesituationer.
- At alle transaktioner i det forløbne regnskabsår er foretaget på normale forretningsmæssige vilkår.
- At vi har givet fuldstændige oplysninger vedrørende identifikation af nærtstående parter samt transaktioner med disse. Mellemværender og transaktioner med nærtstående parter er korrekt registreret og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.
- At det er vor opfattelse, at effekten af de ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet, som opsummeret og omtalt i vedhæftede bilag, både enkeltvis og sammenlagt er uvæsentlige for årsregnskabet som helhed.
- At Nordisk Ministerråd ikke har planer, som vil medføre en væsentlig anden vurdering af aktiver og forpligtelser udover det i årsregnskabet oplyste.
- At der ikke er indtruffet begivenheder efter 31. december 2011, som i væsentlig grad påvirker Nordisk Ministerråds finansielle stilling og derfor kræves indarbejdet i årsregnskabet.

København, den 29. juni 2012

Generalsekretær
Halldór Ásgrimsson

Afdelingschef
Vagn Egede Olsen

Bilag 4:
Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011

Juni
2012

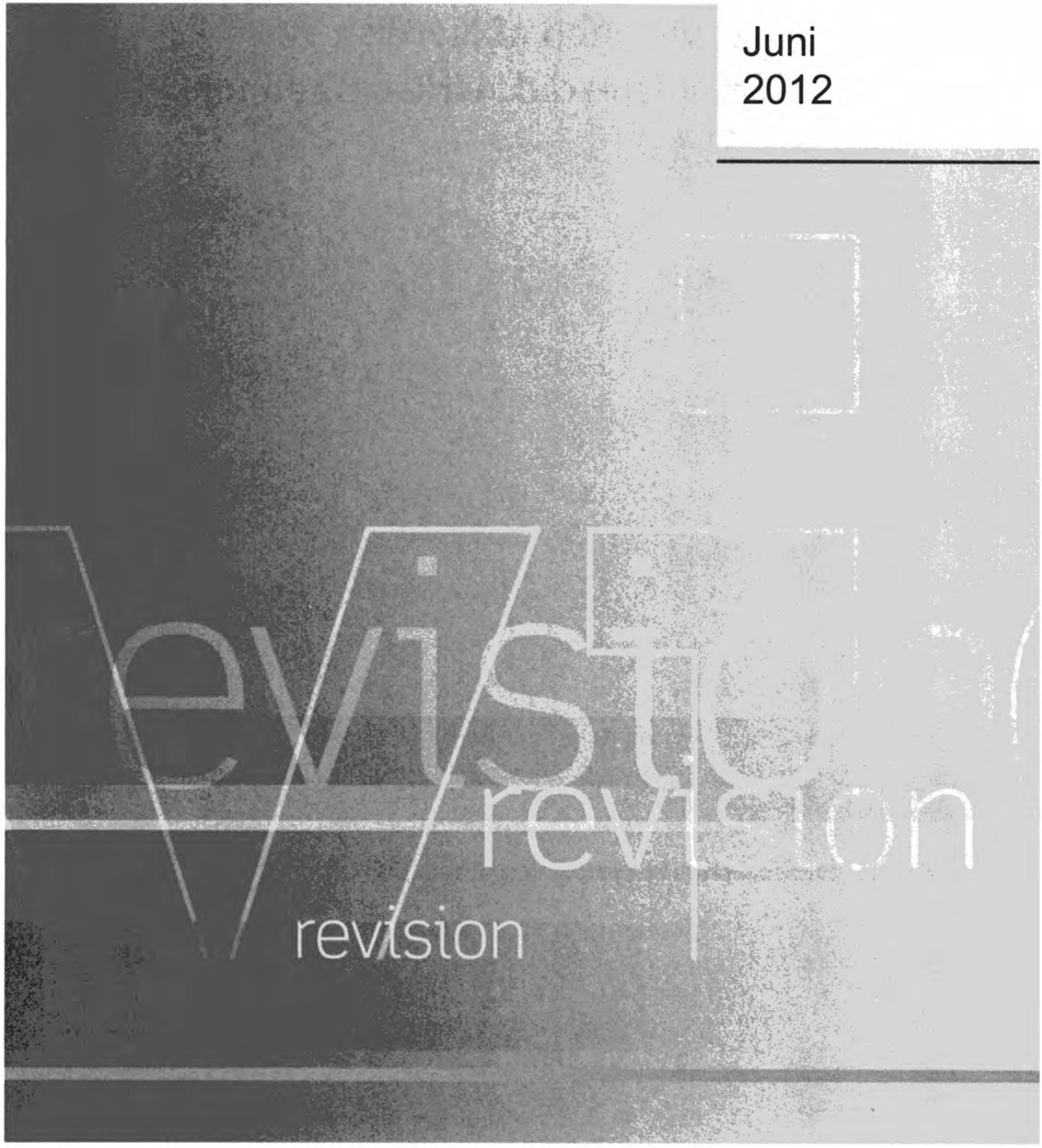

Indholdsfortegnelse

7I. Revision af årsregnskabet for 2011 2
A. Indledning 2
B. Konklusion på den udførte revision 2

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011 2
A. Regnskabsprincip mv. 2
B. Samarbejdsaftaler mv. 2
C. It-sikkerhed mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 3
A. Den samlede resultatopgørelse 3
a. Nordisk Ministerråds sekretariat 3
b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling 3
B. Den samlede balance 4

IV. Den udførte revision 5
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 5
B. Risikofyldte områder 6
C. Revisionens udførelse 7
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 7

V. Nordisk Ministerråds kontorer 9

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. 9
A. Generelt 9
B. Nordisk Ministerråds institutioner 10
a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. 10

VII. Andre oplysninger mv. 11
A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller 11
B. Overholdelse af lovgivningen 11
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 11
D. Ledelsens regnskabserklæring 11
E. Ikke-korrigerede forhold 11
F. Afsluttende bemærkninger 11

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011
Revision af årsregnskabet for 2011

Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2011 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.
Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2011.
Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.
Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.
2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2012, udviser et overskud på 9,1 mio. kr. og en negativ egenkapital på 110,9 mio. kr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2012 beslutning om disponering af årets resultat.

Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2011, jf. dog pkt. 42.
Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III.
4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet blive forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at vi ikke har foretaget revision af budgettal i årsregnskabet.
Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2011 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.
Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse fremgår af kap. IV.

Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011

Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2011 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter.
Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder mv., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.
6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber for 2011 efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd, dog i enkelte tilfælde modificeret i forhold til nationale regnskabsbestemmelser.

Samarbejdsaftaler mv.

7. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med henholdsvis Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.
8. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne fortsat løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Aftalerne er senest opdateret i 2010 – med virkning fra 2011 – i forbindelse med flytningen til det nye fælles domicil.

It-sikkerhed mv.

9. Nordisk Ministerråd gennemførte i forbindelse med flytningen i 2010 en ændret it-strate-gi med bl.a. et væsentlig større sikkerhedsniveau i forhold til tidligere, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende. I behandlingen af it-strategien indgik overvejelser om at leje serverkapacitet eksternt, hvilket blev gennemført i 2010. Af samme årsag blev datasikkerheden ikke påvirket af den omfattende vandskade, der ramte Nordisk Ministerråds sekretariat i sommeren 2011, jf. pkt. 16, og regnskabsaflæggelsen er således heller ikke blevet berørt heraf.

Kommentarer til årsregnskabet

Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds resultat for 2011 viser et overskud på 9,1 mio. kr. mod et overskud på 4,8 mio. kr. i 2010. Stigningen i overskuddet i 2011 skyldes bl.a. større intern afgift af løn end forudsat ved budgetlægningen, bl.a. som følge af almindelige lønstigninger, samt tilbageførsel af forældede projektmidler mv.
11. De samlede indtægter udgør 943,8 mio. kr. i 2011 mod 904,1 mio. kr. i 2010, hvoraf bidragene fra de nordiske lande udgør hovedparten. De samlede bidrag er 39,7 mio. kr. større i 2011 end i 2010.
12. De samlede omkostninger udgør 934,7 mio. kr. i 2011 mod 899,2 mio. kr. i 2010. Hovedparten af omkostningerne, 857,6 mio. kr., anvendes til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter, mens driftsomkostningerne udgør 77,1 mio. kr.

Nordisk Ministerråds sekretariat

13. Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen. I den forbindelse har vi med personalechefen i Nordisk Ministerråd drøftet mulige tiltag til, hvordan lønafstemningen kan optimeres og effektiviseres for derigennem dels at gøre afstemningen mere forståelig, dels at spare resurser i lønkontoret. Vi vil følge forholdet.
Rigsrevisionen har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi konstaterede ved revisionen af årsregnskabet for 2010, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret gennem dialog med SKAT, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Vi har konstateret, at forholdet endnu ikke er løst, hvilket ikke er tilfredsstillende. Rigsrevisionen har efterfølgende haft drøftelser med Nordisk Ministerråds personalechef, der har meddelt, at forholdet vil blive taget op med SKAT medio 2012. Vi vil følge forholdet.
14. I forbindelse med fraflytning af de tidligere lokaler i 2010 blev der hensat 3 mio. kr. til istandsættelse af lokalerne. Den endelige omkostning er i 2011 opgjort til 2,6 mio. kr., hvorfor der er indtægtsført 0,4 mio. kr. i 2011.
15. Nordisk Ministerråds andel af de samlede flytteomkostninger og indretningen af lokaler i 2010 udgjorde 4,3 mio. kr. Omkostningen skal efter MR-SAM's beslutning afskrives i perioden 2011-2013, og der er i 2011 afskrevet 1,5 mio. kr. af beløbet. Dispositionen er ikke i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip, men Rigsrevisionen tilsluttede sig MR-SAM's beslutning om den regnskabsmæssige behandling, så der er et mere retvisende billede af samlede omkostninger og lejemålets løbetid.
16. Nordisk Ministerråds sekretariat blev i 2011 ramt af en væsentlig vandskade, der medførte skader på arkiver, mødelokaler, kontorer og elektriske installationer mv. Den endelige forsikringserstatning er pr. 31. december ikke opgjort, hvorfor omkostningerne på 0,5 mio. kr. i forbindelse med vandskaden er aktiveret i årsregnskabet. Endvidere forventer Nordisk Ministerråd en huslejekompensation som følge af lejemålets delvise uanvendelighed. Størrelsen af denne kompensation er ukendt og er derfor ikke optaget som et tilgodehavende eller som et eventualaktiv. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af disse forhold.
17. Der er i 2011 foretaget en væsentlig opgradering af Nordisk Ministerråds økonomi- og journalsystem. De samlede omkostninger hertil udgør 5,4 mio. kr., der har påvirket sekretariatets driftsregnskab.
18. Nordisk Ministerråds sekretariat forestår administrationen af en eksternt finansieret fond, EHU Trust Fund, der understøtter hviderusseres universitetsuddannelse i Vilnius. I aftalerne for fonden har Nordisk Ministerråd ret til et overhead til dækning af omkostningerne ved administrationen af fonden. Procentsatsen for overheadet kan ændres, hvis der måtte være behov for det. Det fremgår af det årsregnskab, der blev aflagt af EHU Trust Fund den 30. september 2011, at de administrative omkostninger samlet set overstiger overheadet med 1,6 mio. kr. Det er Rigsrevisionens vurdering, at denne underdækning ikke bliver mindre over tid, medmindre der sker justering af procentsatsen for overheadet, eller at der sker tilpasning af omkostningerne ved administration af fonden, og endvidere kan omkostningen komme til at belaste Nordisk Ministerråd. Vi har derfor anbefalet Nordisk Ministerråd, at der sker en afklaring. Vi vil følge forholdet.

Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

19. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Derudover har vi gennemgået Nordisk Ministerråds økonomiafdelings foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende administration af tilgodehavenderne, og at der ikke er væsentlige overforfaldne poster pr. 31. december 2011. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.
20. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2011 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

Den samlede balance

21. De likvide midler på 170,7 mio. kr. udgør hovedparten (76 %) af de samlede aktiver på 224,7 mio. kr. pr. 31. december 2011. De likvide midler er faldet med 12,9 mio. kr. i forhold til 2010, hvilket skyldes almindelig fluktuation i balanceposterne over regnskabsperioden.
Størstedelen af de likvide midler placeres på aftalekonti med løbetider på mellem 1 uge og 3 måneder. Placering af de likvide midler på aftalekonti sker for at opnå bedst mulig forrentning af den frie likviditet. Forrentningen har gennemsnitligt været på 0,15 % i 2011.
Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2011 og påset, at alle engagementer er korrekt indregnet i årsregnskabet.
22. Fordringer udgør i alt 51,2 mio. kr. i 2011 mod 24,7 mio. kr. i 2010. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius og Civil Society Stability for Belarus på i alt 36,9 mio. kr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne.
Herudover er der i fordringerne indregnet forudbetalt løn mv. på 4,9 mio. kr. og øvrige fordringer inkl. momsrefusion på 9,2 mio. kr. Øvrige fordringer indeholder mindre rejseforskud til medarbejderne. Vi har anbefalet, at de resterende faste rejseforskud bliver afregnet med medarbejderne, idet alle medarbejderne nu anvender et kreditkort i forbindelse med rejser.
Under fordringer indgår mellemregninger med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Vi har konstateret, at mellemregningerne ikke løbende bliver udlignet, og vi har anbefalet, at dette sker periodisk, fx hver måned eller hvert kvartal.
Rigsrevisionen har stikprøvevist påset, at øvrige fordringer løbende indfries.
23. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2011, men som vedrører regnskabsåret 2012. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.
24. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 20,9 mio. kr. i 2011 mod 30,2 mio. kr. i 2010. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten er bl.a., at der pr. 31. december 2010 fortsat var skyldige omkostninger vedrørende flytningen i 2010.
Vi har stikprøvevist afstemt leverandørgælden til eksterne oplysninger samt betalinger primo 2012. Desuden har vi gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta, og vi har konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

25. Gæld til eksterne projekter på 44,9 mio. kr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius og Civil Society Stability for Belarus, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter og er sammenholdt med de foretagne udbetalinger. Civil Society Stability for Belarus bliver administreret fra Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius, og der aflægges endeligt regnskab for projektet ultimo 2012. Rigsrevisionens endelige revision for projektet vil derfor afvente dette slutregnskab.
26. Skyldige projektmidler udgør 232,2 mio. kr. i 2011 mod 247,8 mio. kr. i 2010. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, og har stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.
27. Ikke-disponerede midler udgør i alt 37,6 mio. kr. i 2011 mod 32,5 mio. kr. i 2010. For 2011 udgør sekretariatets og publikationsafdelingens andel 10,6 mio. kr. De resterende 27 mio. kr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.
28. MR-SAM vedtog i 2009 en ændring af økonomireglementet, så der direkte kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler inden for en totalramme på 35 mio. kr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2011 er der sket en tilbageførsel på 2,2 mio. kr., der indgår i årets resultat. Pr. 31. december 2011 er der sket tilbageførsel af i alt 7,5 mio. kr. Rigsrevisionen har gennemgået beregningen og opgørelsen for tilbageførslen i 2011, og vi har fundet opgørelsen i overensstemmelse med reglerne i økonomireglementet.
29. Rigsrevisionen skal henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld pr. 31. december 2011 overstiger omsætningsaktiverne med 76,4 mio. kr. Generelt bør omsætningsaktiverne være af en sådan størrelse, så det er muligt at indfri den kortfristede gæld. Al projektgæld indgår imidlertid som kortfristet gæld, selv om projekterne kan løbe over flere år. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tidligere oplyst, at det ikke er muligt at foretage en meningsfyldt opdeling af projektgælden, da en opdeling vil forudsætte entydige betalingsplaner for de enkelte projekter, hvilket imidlertid ikke er muligt, da projekternes fremdrift generelt afviger fra de oprindelige planer. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har derfor valgt at undlade en opdeling af projektgælden, indtil der er etableret en brugbar måde at foretage opdelingen på. På dette grundlag er Rigsrevisionen enig i den regnskabsmæssige behandling af projektgæld, og vi vil følge forholdet.
30. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør ÷110,9 mio. kr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på indbetalingerne fra landene i 2005 på ÷50 mio. kr., underbudgetteringen i 2009 med ÷70 mio. kr. og årets resultat for 2011 på 9,1 mio. kr. Rigsrevisionen har konstateret, at det ordinære resultat for 2010 er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2011.
Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.
31. Eventualforpligtelserne udgør kontraktuelt i alt 44 mio. kr., hvoraf 43 mio. kr. vedrører husleje i uopsigelighedsperioden, og 1 mio. kr. vedrører lejeaftale for it-udstyr.
32. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2011.

Den udførte revision

Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

33. Det er revisionens formål at påse, at ledelsens aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter, samt at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.
Revisionen omfatter resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse samt noter. Revisionen omfatter ikke ledelsespåtegningen og -beretningen. Ledelsesberetningen vil dog blive revideret i relation til målopstilling og målopfyldelse i forhold til kravene om forvaltningsrevision, men vil kun blive gennemlæst for øvrige områder. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011, der afgives i august 2012.
34. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.
Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 37.
35. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

36. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

Risikofyldte områder

37. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

De væsentlige og risikofyldte områder har været:

- tilbageførte projektmidler
- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

Revisionens udførelse

38. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.
Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
39. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.
Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2012. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for at vurdere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.
Skyldige projektomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 53.
Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2012.
40. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.
Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.
Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Redegørelse om forvaltningsrevision

41. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2011.

42. Rigsrevisionen har gennemgået oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater. Vi kan konstatere, at der i ledelsens beretning er oplistet mål og resultater for anvendelsen af Nordisk Ministerråds budgetmidler for 2011, hvilket understøttes af de talmæssige oplysninger i resultatopgørelsen, balancen samt noter, dvs. der er oplysninger om, hvordan budgetmidlerne er disponeret i forhold til budgettet. Der er derimod ikke egentlige oplysninger – endsige summariske – om slutresultaterne af de anvendte midler, dvs. oplysninger om, hvilke resultater de anvendte midler har medført. Dette forhold har tidligere været drøftet med Nordisk Ministerråd, der har oplyst, at det kræver en større specifikation af budgettet i forbindelse med budgetlægningen for at kunne identificere relevante overordnede resultatmålinger, men at de enkelte ministerråd løbende modtager informationer om enkeltsager mv. Rigsrevisionen skal anbefale, at Nordisk Ministerråd undersøger behovet for og kravet til større information herom i årsregnskabet, jf. bemærkningerne i pkt. 46.

43. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået administrationsudgifterne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold vedrørende flytteomkostninger for nye medarbejdere. Vi har konstateret, at der indhentes mindst 2 tilbud på flytninger i forbindelse med medarbejderes til- og fraflytning, og at tilbuddene administrativt er godkendt, før flytning påbegyndes. Herudover har vi konstateret, at Nordisk Ministerråd nu anvender mere end én udbyder af hotellejligheder i forbindelse med medarbejderes midlertidige ophold ved tilflytning.

44. Rigsrevisionen har undersøgt Nordisk Ministerråds sekretariats opfølgning på de forslag, som Budgetekspertgruppen fremkom med i 2006 vedrørende bl.a. Nordisk Ministerråds administration af projekter. Vi har konstateret, at forslagene er ved at være endeligt implementeret i Nordisk Ministerråd i 2011. Nordisk Ministerråds sekretariat har udarbejdet en ny projektmodel og metode for projektvirksomhed, der bl.a. indebærer en mere klar opdeling i forbrug af budgetmidlerne til tilskud, programmer og projekter samt større krav til målformulering og det tidsmæssige forløb af projektet. Som følge heraf har Nordisk Ministerråd oprettet en egentlig kontraktenhed for at ensarte projektkontrakterne og optimere projektadministrationen, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

45. Rigsrevisionen har foretaget stikprøvevis finansiel revision af enkeltprojekter. Revisionen har vist, at udbetaling af projektmidler følger de terminer, der er defineret i projektkontrakterne, som ud over de beløbsmæssige oplysninger indeholder oplysninger om formål, handlingsplan og tidsmæssigt forløb af projektet. Revisionen har endvidere vist, at tidsfristerne generelt overholdes, men at et projektforløb undtagelsesvist kan blive langstrakt, fx hvis der er projektparter på tværs af landegrænser, eller hvis det viser sig vanskeligt at finde og fastholde parter til projektet.

46. Rigsrevisionen gennemførte endvidere primo 2012 en dyberegående forvaltningsmæssig projektrevision ved Nordisk Ministerråd. Denne forvaltningsmæssige projektrevision er afrapporteret særskilt til Nordisk Ministerråd i maj 2012, hvor der er givet anbefalinger om bl.a. større information om anvendelsen af Nordisk Ministerråds projekthåndbog for derigennem:

at skabe et mere effektivt kontrolmiljø

at Nordisk Ministerråd på besluttende niveau i højere grad operationaliserer målene for projektvirksomheden og opstiller indikatorer for målopfyldelse inden for de enkelte ministerråd

at der fremadrettet er fokus på konkretisering og operationalisering af mål og resultatkrav til de enkelte projekter

at der etableres klarere krav til regnskabsaflæggelsen for projekterne samt til Nordisk Ministerråds gennemgang heraf.

Rigsrevisionen vil følge forholdet.

Nordisk Ministerråds kontorer

47. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2011 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Riga og Vilnius. Vi konstaterede, at man i kontorerne i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg.
48. Alle kontorerne administrerer enkeltprojekter, hvor der er tilknyttet et overhead til dækning af kontorernes omkostninger. Vi konstaterede, at kontorerne imidlertid ikke beregnede sig dette overhead. Rigsrevisionen finder, at overhead løbende skal beregnes og indgå som omkostninger i kontorenes projektregnskaber. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har efterfølgende meddelt, at der medio 2012 vil blive holdt et seminar for kontorernes økonomimedarbejdere for bl.a. at gennemgå dette forhold. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstilende og vil følge forholdet.
49. Ved kontoret i Riga bemærkede Rigsrevisionen, at omkostninger til et fælles it-program til projektstyring var blevet belastet et mobilitetsprogram og ikke kontorets egne omkostninger. Vi anbefalede, at dette forhold blev løst internt i kontoret. Endvidere anbefalede vi, at tilgodehavende udlæg ikke bliver sammenblandet med kontorets egentlige projekter.
50. Ved kontoret i Vilnius konstaterede Rigsrevisionen, at der blev indregnet en andel af vicedirektørens løn som en projektomkostning. Rigsrevisionen kunne ikke få dokumentation for rigtigheden af denne disposition og har anbefalet, at lønandelene blev ført tilbage.
Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at kontoret har problemer med at få support på det nuværende økonomisystem. Vi anbefalede, at kontoret finder en løsning på forholdet. Endvidere anbefalede vi, at kontorets regnskabsinstruks bliver opdateret omkring vicedirektørens kompetencer og på it-området.
51. Rigsrevisionen har drøftet forholdene med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, der er i gang med at løse dem i samarbejde med kontorerne. Rigsrevisionen vil følge op herpå ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

Generelt

52. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.
Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil projektet er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.
53. Rigsrevisionen videresendte den 5. marts 2012 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2012, der var fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at der var enkelte fejl i oversigten med hensyn til korrekt landekode for nogle få projekter. Fejlen er formentlig opstået som følge af nye medarbejdere i Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, herunder kontraktafdelingen for projekter.

Nordisk Ministerråds institutioner

54. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.
55. I Danmark er der fra 1. januar 2010 etableret en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution (Nordens Velfærdscenter – Uddannelse for Døvblindepersonale). Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.
56. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.
Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner for regnskabsåret 2011.
57. Nordens Hus i Island revideres af Ríkisendurskoðun.
Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2011.
58. Riksrevisjonen varetager revisionen af 4 af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Den 5. institution revideres af et privat revisionsfirma. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.
Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende årsregnskaberne for henholdsvis Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV Fond. For begge regnskaber er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.
59. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.
60. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver én nordisk institution.
For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionerne på Færøerne og Åland, mens der er afgivet en supplerende oplysning for institutionen på Grønland om, at regnskabets indholdte budgettal ikke er revideret.

Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland
61. Statens Revisionsverk bemærker, at KKN fra 1. januar 2012 overføres til Nordens Institut i Finland (NiFin). Statens Revisionsverk bemærker endvidere, at KKN ifølge Nordisk Ministerråds projektliste har modtaget beløb, der rettelig vedrører NiFin. Statens Revisionsverk anbefaler, at dette forhold afklares i relation til NiFin før sammenlægningen af de to institutioner.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige
62. Riksrevisionen har konstateret, at NordGen i 2011 er påbegyndt at udarbejde regler for den interne styring i NordGen for at forbedre den økonomiske situation, og at dette arbejde vil fortsætte i 2012. Desuden mangler der at blive udarbejdet en regnskabsinstruks, der skulle være færdig i maj 2012.
Riksrevisionen har konstateret, at en projektleder i et tilknyttet projekt fortsat har et gammelt forskud, der ikke er blevet afregnet. Samtidig er der ikke fremkommet slutrapport fra projektet, idet der fortsat søges udsættelse af afslutningsdatoen.
Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Noregio, Sverige
63. Riksrevisionen har konstateret, at Nordregio ikke har fulgt de nationale regler for offentligt udbud ved køb af varer og tjenester. Endvidere har Riksrevisionen konstateret, at der er brister i den interne styring og kontrol ved Nordregios håndtering af bidrag til Arktisk samarbejdsprogram (ASP). Bristerne ligger dog ikke kun i Nordregio, men også i Nordisk Ministerråd, hvor bevillingerne besluttes, men hvor der ikke sættes tydelige vilkår for udbetaling af midler samt krav til opfølgning herpå.

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Sverige
64. Riksrevisionen har konstateret, at NHV i 2011 er påbegyndt at udarbejde regler for den interne styring i NHV for at forbedre den økonomiske situation, herunder at sikre løbende økonomiske opfølgninger. Der mangler fortsat en del arbejde hermed. Samtidig er der fortsat mangler ved NHV's projektstyring, og regler herfor skal indarbejdes i NHV's regnskabsinstruks.
Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK), Norge
65. Institutionen er lukket pr. 15. december 2011, så revisionen er foretaget på det afsluttende årsregnskab af samme dato. Institutionens egenkapital er overført til Nordisk Ministerråd.

Nordens Hus i Island, Island
66. Ríkisendurskoðun har anbefalet, at der sker adskillelse mellem arbejdsområder for økonomisk styring og regnskab. Desuden har Ríkisendurskoðun konstateret mangelfuld administration af institutionens debitorfordringer og kreditorgæld.

67. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

Andre oplysninger mv.

Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

68. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (MR-SAM og Nordisk Samarbejdskomité (NSK)), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2011.

Overholdelse af lovgivningen

69. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.
Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/ MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

70. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.
Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser og fejl af betydning for årsregnskabet.
Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser og fejl af væsentlig betydning for årsregnskabet.

Ledelsens regnskabserklæring

71. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.
Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

Ikke-korrigerede forhold

72. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed. Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.
Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

Afsluttende bemærkninger

73. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 29. juni 2012

Lone Strøm

Tina Mollerup Laigaard

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2011:760
ISBN 978-92-893-2428-1

Forslag til Nordisk Ministerråds

Planer og budget 2013

Fremlagt af Generalsekretæren 1. juni 2012

Forord

Hermed præsenterer jeg mit budgetforslag for 2013.

Budgettet er udarbejdet efter de retningslinjer som er givet af de nordiske samarbejdsministre. Som noget nyt har samarbejdsministrene bestemt, at der i 2013 skal arbejdes med et todelt prioriteringsbudget på samlet 80 MDKK. Den ene del (20 MDKK) skal fordeles til nye initiativer efter forslag fra det kommende formandskab, som i 2013 er Sverige. Den anden del skal fordeles til større strategiske satsninger, herunder arbejdet med "grøn vækst", videreførsel af enkelte globaliseringsinitiativer fra tidligere år samt initiativer vedrørende helse og velfærd.

Den endelige udmøntning af prioriteringsbudgettet forventes først klar til samarbejdsministrenes møde i september.

De 80 MDKK til prioriteringsbudgettet finansieres fra de hidtidige globaliseringsinitiativer, formandskabspuljen, de særlige Islandsaktiviteter samt mindre besparelser på Nabosamarbejdet. De enkelte sektorers budgetrammer fastholdes dermed uændrede i forhold til budget 2012.

København den 1. juni 2012

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2013 12

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2013 13

Hovedlinjer i budget 2013 ... 13

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau ... 20

Kulturpolitik 21

Generel indledning ... 21

Generelle Kultursatsninger ... 26
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur 26
1-2204-1 Nordisk Kulturforum 26
1-2205-2 Nordisk kulturfond 27
1-2206-2 Nordisk Råds priser 27
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser 28
1-2208-1 Strategiska satsningar 28

Børn og Unge ... 29
1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 29

Film og Media ... 29
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram 29
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 30
1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse 31
1-2228-3 NORDICOM 32

Kunstområdet ... 32
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet 32
1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte 33
1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur 34
1-2259-3 Kulturkontakt Nord 35

Nordiske Kulturhus ... 35
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 35
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 35
1-2274-3 Nordens institut på Åland 36
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 37
1-2548-3 Kulturkontakt Nord (før NIFIN) 37

Andre kultursatsninger ... 38
1-2234-4 Samisk samarbeid 38

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug 39

Generel indledning ... 39
3-6420-2 Ny nordisk mad 44

Fiskeri ... 44
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 44

Jordbrug ... 45
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug 45
3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 45

3-6585-3 Nordisk Genressource Center (Nordgen) 46

Skovbrug ... 47
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug 47
3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS) 47

Levnedsmidler ... 48
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 48
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 49
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet 49

Jämställdhet **50**

Generel indledning ... 50
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 53
1-4480-2 Nordisk information för kunskap om kön (NIKK) 54

Uddannelse og forskning **55**

Generel indledning ... 55

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser ... 62
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 62

Politikudvikling m.v. ... 62
2-2510-1 Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS) 62
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL) 63
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT) 63
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde 64
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 64
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 65

Mobilitets- og Netværksprogrammer ... 65
2-2513-2 Nordplus 65
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 67
2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet 68
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet 68

Nordforsk ... 68
2-3100-3 NordForsk 68
2-3140-2 Nordisk komité for Bioetikk 72

Forskning i øvrigt ... 73
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 73
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 74
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 74
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 76
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 76

Social- og Helsepolitik **78**

Generel Indledning ... 78

Projektmedel ... 82
4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 82
4-4320-1 Nordiska Handikapprådet (NHR) 82
4-4340-1 Nomesko og Nososko 83
4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer 83

Institutioner ... 84
4-4380-3 Nordens Välfärdcenter 84

4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV)* 85

Närings-, Energi- og Regionalpolitik **87**

Generel indledning ... 87

Näring ... 89
4-5140-1 Projektmidler Näring 89
4-5180-3 Nordisk Innovation 90

Energi ... 91
4-5141-1 Projektmidler Energi 91
4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi 92
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 92

Regional ... 94
4-5143-1 Projektmidler Regional 94
4-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional 95
4-5151-4 NORA 95
4-5160-2 Grenseregionalt samarbeid 96
4-6180-3 Nordregio 97

Miljø **98**

Generel indledning ... 98
3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø 100
3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper 100
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 101
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 102

Arbejdslivspolitik **103**

Generel indledning ... 103
2-4110-1 Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv 105
2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg 106
2-4120-2 Nordjobb 107
2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv 107
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA) 108

Ekonomi og Finanspolitik **110**

Generel indledning ... 110
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 112

Lagstiftning **114**

Generel indledning ... 114
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 115

Grannlandspolitik **116**

Generel indledning ... 116
6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 117
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde 119
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 120
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 120
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland 121
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 122
6-0910-1 Politiske initiativer 123

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 123
6-0950-2 EHU/Hviderusland 124
6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland 125
6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest 126

Samarbejdsministrene 127

Generel indledning ... 127

Sekretariatet ... 130
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 130

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter ... 131
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 131
5-0425-4 Bidrag til Västnorden 132
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 132
5-0445-1 Formandsskabspuljen 132
5-0460-1 Holdbart Norden 132
5-1011-1 Informationsaktiviteter 133
5-1012-1 Norden i Fokus 134
5-1021-1 Internationale aktiviteter 135
5-1030-2 Hallo Norden 135
5-1035-1 Grænsehindringer 136
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 137
5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island 137
5-2055-1 Gränshindersforum 137

Globalisering 139

Generel indledning ... 139
5-2020-1 Globaliseringsforum 139
5-2025-2 Nordisk Topforskning 140
5-2030-2 Innovationsrepræsentationer 140
5-2042-1 Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo 140
5-2055-1 Gränshindersforum 141
5-2060-2 Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) 141
5-2062-1 e-Science 142
5-2065-1 Främjande av högre utbildning i Norden 142
5-2070-1 En god upplärning av ungdomar och vuxna 143
5-2075-2 Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden 143
5-2076-2 Harmonisering af el-markederne i Norden 144
5-2080-2 Kultur og kreativitet 144
5-2085-2 Hälsa och välfärd 145
5-2090-2 Klimatvänligt byggeri 146

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2013 147

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger ... 147

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget ... 150

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet 153

Udviklingen i udisponerede midler 2007-2011 ... 153

Budgettets udvikling i perioden 2002 – 2013 ... 155

Likviditetens udvikling ... 156

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier 157

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO **159**

Bilag 2 – Status 30.05.2012 på budgetpostniveau **167**

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier **174**

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd **175**

Bilag 5 - Förteckning över förkortningar **177**

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2013

Den totale udgiftsramme for 2013 for Nordisk Ministerråd er i alt 961.472 TDKK i 2012 priser. Fordeling af udgiftsrammen på budgetsektorer for 2013 ses af nedenstående tabel:

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2013 OG 2012 (løbende priser, TDKK)

	BUDGET 2013	Andel	BUDGET 2012	Andel	Difference +/-	Difference %
Prioriteringsbudgettet	**80.000**	**8,3%**	**0**	**0,0%**	**80.000**	-
Formandskapspuljen	20.000					
Prioriteringspuljen	60.000					
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**219.480**	**22,8%**	**219.480**	**22,8%**	**0**	**0,0%**
Kultur	169.972	17,7%	169.972	17,7%	0	0,0%
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	40.551	4,2%	40.551	4,2%	0	0,0%
Ligestilling	8.957	0,9%	8.957	0,9%	0	0,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**274.903**	**28,6%**	**274.903**	**28,6%**	**0**	**0,0%**
Uddannelse og forskning	235.093	24,5%	235.093	24,5%	0	0,0%
Socialpolitik	39.810	4,1%	39.810	4,1%	0	0,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**182.681**	**19,0%**	**181.481**	**18,9%**	**1.200**	**0,7%**
Näring, energi og regional	122.546	12,7%	121.546	12,6%	1.000	0,8%
Miljø	44.586	4,6%	44.586	4,6%	0	0,0%
Arbejdsliv	13.727	1,4%	13.527	1,4%	200	1,5%
Finanspolitik	1.822	0,2%	1.822	0,2%	0	0,0%
MR-Lag	**1.393**	**0,1%**	**1.393**	**0,1%**	**0**	**0,0%**
Lag	1.393	0,1%	1.393	0,1%	0	0,0%
Samarbejdsministrene	**203.015**	**21,1%**	**211.937**	**22,0%**	**-8.922**	**-4,2%**
Nabopolitik	93.774	9,8%	95.147	9,9%	-1.373	-1,4%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	79.220	8,2%	79.220	8,2%	0	0,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	30.021	3,1%	37.570	3,9%	-7.549	-20,1%
Globaliseringsinitiativerne	**0**	**0,0%**	**72.278**	**7,5%**	**-72.278**	-
TOTALT	**961.472**	**100,0%**	**961.472**	**100,0%**	**0**	**0,0%**

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2013

Hovedlinjer i budget 2013

Nordisk Ministerråd er forum for det formelle samarbejde mellem de nordiske regeringer. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingfors-aftalen, der senest er blevet ændret i 1995.

Det er de nordiske samarbejdsministre(MR-SAM), der har det overordnede ansvar for koordinering af Ministerrådets arbejde. Herudover udføres samarbejdet i 10 fagministerråd.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Sverige afløser i 2013 Norge som formandskabsland for Nordisk Ministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene. Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de budgetanvisninger, som vedtages af samarbejdsministrene i februar, i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget vedtages i september på grundlag af generalsekretærens forslag og en national høring i de nordiske lande. Det endelige budget for 2013 vedtages i november af samarbejdsministrene efter drøftelser med Nordisk Råd.

Ministerrådenes politiske prioriteringer

Prioriteringsbudgettet:

Samarbejdsministrene har besluttet at oprette et prioriteringsbudget på 80 MDKK indenfor Nordisk Ministerråds budgetramme for 2013. Prioriteringsbudgettet skal anvendes til at igangsætte nye større og prioriterede satsninger. I 2013 vil vægten ligge på områderne grøn vækst, helse og velfærd samt evt. videreførelse af eksisterende globaliseringsinitiativer.

Prioriteringsbudgettet indeholder to dele. Én del på 20 MDKK øremærkes til initiativer fra det kommende formandskab, mens den resterende del indeholder 60 MDKK.

Fagministerrådene er blevet inkluderet i processen, og er således, af generalsekretæren, blevet bedt om at komme med forslag til aktiviteter der kan finansieres af den del af prioriteringsbudgettet der indeholder 60 MDKK.
(OBS. Dette afsnit vil blive opdateret efter mødet i MR-SAM i september 2012)

Grøn Vækst:

Visionen "Norden – ledande i grön tillväxt" understryker, att de nordiska länderna tillsammans utnyttjar sin position när det gäller energieffektivisering, utveckling av hållbar energi, miljömedvetenhet, innovations- och forskningssatsningar och höga internationella målsättningar på miljö/klimatområdet. Genom att Norden agerar tillsammans kan satsningar inom grön tillväxt uppnå en större massa, skapa en större marknadsstorlek samt uppnå ett större politiskt genomslag i pågående internationella processer.

På det nordiska statsministermötet i november 2011, gav statsministrana i uppdrag till olika fackministrar att vidareutveckla de åtta konkreta förslagen som presenterades i rapporten "Norden-ledande i grön tillväxt" från arbetsgruppen för grön tillväxt. Norden ska tillsammans verka för grön tillväxt genom att:

1. utveckla nordiskt samarbete om testcenter för gröna lösningar

2. samarbeta om utbildning och forskning för grön tillväxt

3. främja förbrukningsflexibilitet på den nordiska elmarknaden

4. samarbeta om gröna tekniska normer och standarder

5. samarbeta om gröna offentliga inköp

6. utveckla tekniker och metoder för avfallshantering

7. främja integrationen av miljö och klimat i utvecklingssamarbetet

8. samordna och förstärka finansiering av gröna investeringar och företag

Generalsekreteraren för Nordiska Ministerrådet ska säkra en effektiv och tät koordinering av arbetet som statsministrarna har beslutat skall utföras i de relevanta nordiska fackministerråden där arbetet är en högt prioriterad uppgift 2013.

Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ:

Globalisering identifierades som ett nytt prioriterat område för det nordiska samarbetet i samband med statsministrarnas möte i Punkaharju, Finland 2007. Sedan 2008 har totalt 22 globaliseringsinitiativ startats inom NMR. Grundtanken har varit att globaliseringssatsningen som helhet avslutas vid utgången av år 2012, men vissa av de enskilda initiativen har ett motiverat krav för en fortsatt finansiering år 2013. Här beaktas de globaliseringsinitiativ där NSK/MR-SAM, vid beslutet om initiativets igångsättande, godkänt ett mandat med en projektperiod som sträcker sig utöver 2012, eller avslutade initiativ som på basen av en evaluering eller diskussion om initiativet har ett beslut från den ansvariga ämbetsmannakommittén/ ministerrådet om att man önskar en fortsättning av initiativet genom en medfinansiering från MR-SAM:s budgetram. MR-SAM har således särskilt betonat *en vidareföring av de existerande globaliseringsinitiativen* som ett av de prioriterede insatsområden i prioriteringsbudgeten 2013.

Samarbejdsministrene(MR-SAM) prioriterer herudover fortsat særligt nabosamarbejdet, arbejdet med at forebygge og nedbryde grænsehindringer, samt bæredygtig udvikling.

Nabosamarbejdet har til formål at styrke den samlede region med særligt fokus på Østersøregionen. Også samarbejdet med naboerne i Vest, og særligt Canada, er blevet prioriteret, og indsatsen i og for Arktis forsættes gennem det arktiske samarbejdsprogram. MR-SAM vil i dialog med Nordisk Råd udvikle det fremtidige nabosamarbejdes form og indhold.

Ministerrådets samarbejde i Østersøregionen fokuserer på udvikling af den samlede region som "Europas top". Udover det mangeårige samarbejde med Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, er udvikling af samarbejdet med Polen og Tyskland blevet aktualiseret med EU's Østersøstrategi, hvor Ministerrådet på en række områder bidrager til gennemførelsen af handlingsplanen for strategien. Det europæiske perspektiv er en integreret del af Ministerrådets arbejde, hvor man også deltager aktivt i gennemførelse af den Nordlige Dimension og udviklingen f partnerskaberne. Udover samarbejdet med EU, samarbejder Ministerrådet tæt med de øvrige regionale råd i regionen, hvor samarbejdet udbygges og styrkes.

Fokusområderne i samarbejdet med Estland, Letland og Litauen er uddannelse, forskning, innovation, miljø og Klima. I samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på uddannelse, forskning og innovation; Miljø, klima og energi; styrkelse af civilsamfund og demokrati, samt fremme af betingelserne for økonomisk samarbejde samhandel. Ministerrådets kontorer i Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland spiller en central rolle for udvikling af samarbejdet i Østersøregionen og Barentsregionen.

Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter prioriterer støtte til eksiluniversitetet European Humanities University i Vilnius, Litauen, gennem EHU Trust Fund som administreres af Nordisk Ministerråd og samler støtte fra 18 donorer. Demokratiudvikling og styrkelse af civilsamfundet støttes også gennem Ministerrådets NGO-program, samt projektet Civil Society Stability for Belarus som finansieres af EU og administreres af Nordisk Ministerråd. Dertil kommer stipendieprogrammet Open Europe Scholarship Scheme (OESS), der har til formål at give hviderussiske studerende en mulighed for at læse på et europæisk universitet. I forbindelse med Hvideruslandsaktiviteterne har Ministerrådet et tæt samarbejde med EU.

Med naboerne i Vest ønsker Ministerrådet særligt at øge samarbejdet på områderne forskning, innovation og klima, samt at skabe synergi med det arktiske samarbejdsprogram.

Nordisk Ministerråds arbejde i og for Arktis fortsættes med det arktiske samarbejdsprogram, der har fokus på det overordnede emne, bæredygtig udvikling, med indsatsområderne klima og miljø, befolkningen, sundhed, uddannelse og kompetenceudvikling. Aktiviteterne i Ministerrådets arktiske samarbejdsprogramgøres i henhold til prioriteringerne i de nordiske landes strategier, Arktisk Råd, Ministerrådets egne strategier, samt andre relevante fora.

Bæredygtig udvikling er fortsat en høj prioritet for Nordisk Ministerråd. Fra 1. januar 2013 afløses den eksisterende strategi *Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden: revideret udgave med mål og prioriteringer 2009-2012*, af det nye styredokument, der definerer Nordisk Ministerråds målsætninger og prioriteringer på området fem til 2025.

Styredokumentet er udarbejdet i samarbejde med samtlige embedsmandskomitéer og har følgende fokusområder:

- Levedygtigt økosystem – ressourcegrundlaget i en bæredygtig samfundsudvikling
- Et forandret klima – energianvendelse, samt klimatilpasning i Norden
- Bæredygtig konsumption og produktion – bæredygtig udnyttelse af jordens ressourcer
- Den nordiske velfærdsmodel – mennesket i fokus
- Forskning, uddannelse og innovation – udgangspunktet for bæredygtig nordisk konkurrenceevne
-

Arbetet mot gränshinder för såväl privatpersoner som företag får tydligare former och innehåll. Efter de parlamentariska temadebatterna om gränshinder 2012, samt MR-SAM:s beslut om att skapa en flerårig handlingsplan för gränshinderarbetet, har såväl länderna som ministerrådet intensifierat sina insatser för att dels förhindera uppkomsten av nya hinder, som lösandet av befintliga hinder. En större översyn över de befintliga och tänkbara gränshinderaktörer pågår samtidigt. Målsättningen är att en möjlig ny organisering, med sektorförankrade mål, ska vara klar att tas i bruk till 2014. Som en del i arbetet kommer också att ligga att följa upp på de lösningsförslag som lades fram i den rapport som ämbetsmannakommittén på social- respektive arbetsmarknad beställde 2010, och som behandlades av behöriga ministrar under 2012.

Ministerrådet for Arbejdsliv(MR-A) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne beskæftigelse og arbejdsmarked samt arbejdsmiljø og arbejdsret. I MR-A's samarbejdsprogram 2013-2016 fremhæves globaliseringen og den demografiske udvikling som de langsigtede udfordringer samarbejdet i særlig grad vil blive rettet mod. Samtidig vil samarbejdet efter behov prioritere også mere konjunkturelt betingede udfordringer, som opstår i perioden.

Det overordnede formål med samarbejdet er at bidrage til at sikre et velfungerende nordisk arbejdsmarked og et godt arbejdsliv i et konkurrencedygtigt Norden.

Målene omfatter bl.a. at tilvejebringe en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke, at bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed, at styrke et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladserne, at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet, at fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet, at styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering og at bekæmpe grænsehindringer. Samarbejdet bidrager gennem projektstøtte, sammenlignende kortlægninger og analyser, temadrøftelser, netværk samt informations- og erfaringsudvekslinger til at de nordiske regeringer kan nå disse mål.

MR-A vil endvidere i perioden forsat støtte institutionen NIVA i Helsingfors, udvekslingsprogrammet Nordjobb samt Informationsprogrammet om nordisk arbejdsliv gennem hjemmesiden www.arbeidslivinorden.org og elektroniske nyhedsbreve.

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS) bidrar via samarbetet på det ekonomiska och finansiella området till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med hög sysselsättning samt god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås.

EU-frågor är av hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Det pågående arbete med implementeringen av EU regler om kapital- och likviditetskrav i bankerna där en nordisk arbetsgrupp tillsats av finansministrarna, kommer följas upp och behandlas i sektorn under 2013. Sektorn har dessutom en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2013 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling. En annan prioritering under året kommer vara arbetet med uppdraget från de nordiska statsministrarna om grön tillväxt, som syftar till att förbättra och samordna insatserna i finansiella institutioner,

Det svenska ordförandeskapet kommer att ha fyra teman: utanförskap, konkurrenskraft, hållbarhet och demografi. Finansministrarnas ansvarsområde ligger främst inom temat utanförskap, där Sverige har utsett ungdomsarbetslöshet till ett huvudtema. Under våren 2013 planeras för ett jobbtoppmöte mellan de nordiska statsministrarna och i anslutning till det ett finansministermöte.

Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS) arbejder for at styrke en bæredygtig udvikling inden for de fire sektorer fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Målet er, at styrke rammerne for en økonomisk vækst og velfærdsudvikling, som på samme tid bidrager til at sikre bedre miljømæssige, sundhedsmæssige, sociale og regionale udviklinger.

Samarbejdet tilrettelægges derfor gennem fokus på tre overordnede udfordringer, som alle har karakter af at være grænseoverskridende, og derfor samtidig er en del af den globale dagsorden, som Norden og sektorerne under MR-FJLS står over for:

- Konkurrencedygtig produktion
- Bæredygtig naturressourceforvaltning
- Øget velfærd

Rammeprogrammet suppleres af det svenske formandskabsprogram for 2013.

Det svenske formandskabsprogram for 2013 vil sætte fokus på spørgsmålet om hvad primærproduktionen i Norden – fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler (inklusiv dyrevelfærd og folkehelse) og skovbrug – tilbyder af muligheder for en ny tid. En klar målsætning for aktiviteterne i samarbejdet er, at bidrage til, at det også i fremtiden skal være muligt at bo og arbejde i en levende landsby på konkurrencedygtige vilkår. Dette forudsætter en bæredygtig produktion miljømæssigt-, socialt- og økonomisk med udgangspunkt i en biobaseret samfundsøkonomi samt en tilpasning til fremtidens behov og ønsker.

Den politiske og samfundsmæssige udvikling i de seneste år har medført et øget fokus på klimaforandringerne, den globale fødevaresikkerhed, antibiotikaresistens, bæredygtig udvikling, tanker om grøn vækst og det biobaserede samfund. Dette er forhold, som på forskellig vis har betydning for arbejdet inden for MR-FJLS, og som nødvendigvis må reflekteres i og af samarbejdet. Her gælder, at sektorerne under MR-FJLS til dels bidrager til problemerne, men også at løsningerne ikke kan identificeres og realiseres uden en aktiv deltagelse fra sektorernes side. Sektorerne er således en del af løsningen.

Ministerrådet for Jämställdhet (MR-JÄM) arbetar inom ramen för det fyra-åriga samarbetsprogrammet för jämställdhet, Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle 2011-2014. Samarbetsprogrammet fokuserar på tre prioriterade teman nämligen samarbete i Norden, samarbete med de tre baltiska länderna och samarbete med Nordvästra Ryssland. Inom dessa områden har samarbetet egna prioriterade teman. Under perioden 2011-2014 har jämställdhetsarbetet två överordnade tvärgående teman nämligen integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv samt mäns och pojkars aktiva deltagande. För samarbetet i Norden är de prioriterade områdena jämställdhet på arbetsmarknaden; jämställdhet i utbildning; kön, etnicitet och jämställdhet samt nolltolerans mot könsrelaterat våld. För samarbetet med Baltikum är de prioriterade temana jämställdhet på arbetsmarknaden, jämställdhetundervisning, jämställdhet i det offentliga rummet samt nolltolerans mot könsrelaterat våld. I Nordvästra Ryssland är de prioriterade temana jämställdhetsundervisning samt nolltolerans mot könsrelaterat våld.

Jämställdhetspolitiken påverkas av den allmänna samhällsutvecklingen, arbetsmarknadens parter, det civila samhället, frivillighetssektorn och ett skiftande fokus i opinionen. Ett samhälle i utveckling förutsätter en jämställdhetspolitik i utveckling. Visionen för jämställdhetsarbetet i Nordiska ministerrådet är att vara en förebild för andra, och på internationell nivå synliggöra hur vi i Norden möter globaliseringens utmaningar just genom att genomföra en jämställdhetspolitik som säkrar hållbara samhällen – också i framtiden.

Ministerrådet for Kultur (MR-K) arbejder for at styrke det fællesnordiske kultursamarbejde, hvor kunst og kultur udgør en hjørnesten i det fællesskab som binder de nordiske lande sammen.

Det nordiske kultursamarbejde indeholder en bred vifte af temaer og indsatser; fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Begge dele skal have forudsætninger for at udfolde og udvikle sig, og vores fællesnordiske institutioner og programvirksomhed skaber gode og fleksible rammer for dette. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet er blevet grundigt evalueret i 2011 og den overordnede konklusionen er, at strukturen er velfungerende og i stand til at håndtere de udfordringer og krav til udvikling som kultursektoren mødes af.

MR-K har vedtaget en ny strategi for kultursamarbejdet 2013-2020. Strategien beskriver hvordan samarbejdet skal bidrage til at fremme og styrke:

- Det holdbare Norden
- Det kreative Norden
- Det interkulturelle Norden
- Det unge Norden
- Det digitale Norden

Ministerrådet för Lagsamarbete (MR-LAG) Det nordiska lagstiftningssamarbetet inleddes i slutet av 1800-talet, men grunden för den nordiska rättsgemenskapen ligger långt tillbaka i tiden. Den rättsliga grunden för samarbetet är förankrad i Helsingforsavtalet från 1962.

Lagsamarbetet är ett verktyg i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer i nordisk lagstiftning i överensstämmelse med en nordisk värdegemenskap. Lagsamarbetet ger dessutom en möjlighet att skapa en gemensam nordisk linje i det europeiska lagstiftningssamarbetet och vid genomförande av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.

Inom ramen för lagsamarbetet finns också den Nordisk-Baltiska kontaktgruppen, vars aktiviteter huvudsakligen ryms inom ramen för EU:s handlingsplan för den nordliga dimensionen.

Förutom Helsingforsavtalet bygger lagsamarbetet på justitiesektorns samarbetsprogram, som löpande kompletteras med ordförandeskapsprogram och enskilda initiativ.

Ministerrådet för Miljø (MR-M) skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, have forvaltningsrelevans samt påvirke internationalt samarbejde. Udgangspunktet er et nyt miljøhandlingsprogram som gælder for perioden 2013 – 2018 og desuden bidrager man til at implementere det nordiske styredokument for bæredygtig udvikling.

Hovedtemaerne i miljøhandlingsprogrammet reflekterer områder, hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde, og samtidig er fremtidsorienteret: grøn økonomi og vækst, miljøøkonomi og ressourceeffektivitet, affald, bæredygtig konsumption og produktion, klima, luft og hav, biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester, kemikalier og miljømæssige toksiner.

Miljøsamarbejdet vil i 2013 også være styret af prioriteterne angivet af det svenske formandskabsprogram for ministerrådet i 2013 samt de nordiske statsministres visioner om grøn vækst.

Miljøsamarbejdet vil blive støttet primært gennem miljøsektorens arbejdsgrupper, men også gennem miljøfinansieringsinstitutionen NEFCO og miljømærket Svanen. Internationalt prioriteres samarbejdet med

regionale organer fx. Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM, men også i EU og i miljøkonventioner og f.eks. i FN's miljøprogram UNEP. Tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andre sektorer og synergieffekter er strategisk og sker efter behov.

Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitikk (MR-NER) skal, via sitt nærings- og innovasjonspolitiske samarbeidsprogram for 2011-2013, sikre økt fokus på innovasjon, entreprenørskap og bæredyktig næringsutvikling. Med seks fyrtårnsprosjekter som skal skape konkrete resultater, vil næringssektoren bidra til å gjøre Norden til en ledende region for innovasjon innenfor grønn vekst og velferd. Videre skal det i 2013 utarbeides et nytt samarbeidsprogram for nærings- og innovasjonspolitikken.

MR-NER skal, via sitt energipolitiske samarbeidsprogram for 2010-2013, bidra til å sikre stabil energiforsyning og bæredyktig vekst og velferd for borgere i de nordiske land. Det nordiske energisamarbeidet skal være et redskap til markedsføring av nordiske styrkeposisjoner innenfor energisektoren på den globale arena og arbeide målrettet for å bidra til et velfungerende energimarked med klimavennlige energisystemer, utvikling av miljøvennlig transport, energieffektivisering og bruk av vedvarende energikilder.

MR-NER skal, via sitt regionalpolitiske samarbeidsprogram for 2013-2016, sikre regional samfunnsutvikling med fokus på problemstillinger som følge av demografiske endringer i Norden, herunder avfolkning i rurale områder og sentralisering i byregioner. Samarbeidsprogrammets kjernefokusområder er grønn vekst og samfunnsplanlegging, innovasjon i den nordiske velferdsmodellen og nye muligheter i Arktis. Samarbeidsprogrammet viderefører det grenseregionale samarbeidet i de nordiske landene som en sentral del av det nordiske fellesskapet.

MR-NER vil i 2013 ivareta en sentral rolle i arbeidet med grønn vekst, bærekraftig og velferd. Utviklingen av grønne, bærekraftige vekststrategier vil være sentralt i alle de nordiske landene og MR-NER vil ta del i dette arbeidet på nordisk plan for å bidra til å sikre bærekraftige velferdssamfunn i Norden.

Ministerrådet for Social og Sundhedspolitik (MR-S) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne social- og sundhedspolitik. Det nordiske samarbejde er baseret på fælles værdier, som er koncentreret om udvikling og bæredygtigheden af det nordiske velfærdssamfund i et Europæisk/globalt perspektiv, herunder fjernelse af grænsehindringer mellem de nordiske lande. Endvidere koncentreres samarbejdet om udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt udvekslingen af national information og erfaring.

Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats skal sektorens projektmidler for perioden 2013-2014 koncentreres om temaet "Bæredygtig velferd og helse". Temaet har baggrund i den økonomiske krise som har sat velfærdsstaten under pres og formålet er at de nordiske lande samarbejder om at opretholde høj deltagelse på arbejdsmarkedet og bæredygtig velfærd og sundhed. (OBS!! Afventer MR-S beslutning juni 2012)

Nordens velfærdscenter (NVC) er en vigtig aktør til at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder, samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv.

Nordic School of Public Health NHV (NHV) har virksomhedsområdet folkesundhedsvidenskab i nordisk perspektiv. NHV's mission er at medvirke til professionaliseringen af folkesundhedsarbejdet gennem uddannelse og forskning. Oplysninger om befolkningens sundhedstilstand, sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse og

interorganisatorisk integration og interprofessionelt samarbejde inden for folkesundhed er højt prioriterede områder hos NHV.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik og forskningspolitik, ligesom Ministerrådet koordinerer Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne IT-politik og sprogpolitik.

En hovedprioritet for MR-U i 2013 er initiativer i relation til statsministrenes satsning på grøn vækst formuleret i pressemeddelelsen "Norden – ledende i grøn vækst". MR-U har ansvaret for at udvikle samarbejdsområdet "Uddannelse og forskning for grøn vækst" og bidrager til udvikling af en række andre områder knyttet til grøn vækst.

En anden vigtig prioritering er arbejdet med at udvikle den nordiske velfærdsmodel, herunder spørgsmål koblet til demografiske udfordringer, livslang læring, sundhed samt aktiv aldring, velfærdsteknologi og kundskabsopbygning inden for sundhedsprofessionerne.

Rapporten om oversyn af det nordiske forskningssamarbejde "Vilje til forskning?" følges op, og den samlede udvikling af et mere effektivt, fokuseret og sektorovergribende samarbejde på forskningsområdet har høj prioritet.

NordForsk er en vigtig aktør i Nordisk Ministerråds globaliseringssatsning, i implementeringen af det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA) samt i at etablere samnordiske forskningsmiljøer og forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet.

Inden for Nordplus programmerne vil fortsat implementering, spredning af resultater og styrket information om og profilering af Nordplus blive prioriteret i 2013, herunder implementeringen af en ny programkomite, hvis opgave det blandt andet er at bidrage til den strategiske udvikling af Nordplus.

Også i 2013 vil der være fokus på at styrke børn og unges forståelse af og muligheder for at forstå hinanden på dansk, norsk og svensk.

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau[1]. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsenteres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., som styrer dette arbejde, og der gives et overblik over sektorernes styringsdokumenter. Derefter redegøres for de budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen i de enkelte ministerråd. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater.

Efter sektorens resultater vises en oversigtstabel over alle sektorens budgetposter og en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

[1] I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. I bilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig og systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Nordisk Ministerråd arbejder for at styrke det fællesnordiske kultursamarbejde hvor kunst og kultur udgør en hjørnesten i det fællesskab som binder de nordiske lande sammen.
Det nordiske kultursamarbejde indeholder en bred vifte af temaer og indsatser; fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Begge dele skal have forudsætninger for at udfolde og udvikle sig, og vores fællesnordiske institutioner og programvirksomhed skaber gode og fleksible rammer for dette. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet er blevet grundigt evalueret i 2011 og den overordnede konklusionen er, at strukturen er velfungerende og i stand til at håndtere de udfordringer og krav til udvikling som kultursektoren mødes af.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Ministerrådet for kultur har vedtaget en ny strategi for kultursamarbejdet 2013-2020 Strategien indeholder en række temaer som er retningsgivende for hvilke prioriteringer kultursamarbejdet har:

1. Det holdbare Norden
2. Det kreative Norden
3. Det interkulturelle Norden
4. Det unge Norden
5. Det digitale Norden

Dertil er formandskabsprogrammet for kultursektoren et vigtigt styringsdokument i forhold til årets aktiviteter og fokusområder.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Følgende kan opsummeres som vigtigste resultater i 2011:
Samarbejdsstrukturen for det nordiske kultursamarbejde blev grundigt evalueret i 2011. Evalueringen konkluderer, at ændringerne af kultursamarbejdet i Norden overordnet har været vellykkede, erfaringerne positive, og at der kun er behov for mindre justeringer. Et konkret resultat af evalueringen, er at Nordens institut i Finland og Kulturkontakt Nord er lagt sammen med virkning fra 1. januar 2012. Sammenlægningen har udløst 1 MDKK til flere nordiske kulturaktiviteter.

Ministerrådets tre programmer: Kultur- og kunstprogrammet, Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram og Nordisk Computerspilsprogram gav i 2011 støtte til sammenlagt over 400 projekter.
Som led i kulturministrenes globaliseringsstrategi blev der gennemført en markant eksponering af nordisk litteratur på Salon Du Livre i Paris.

Der blev i 2011 afholdt en række kulturfora med forskellige temaer:
- Nordisk oversætteruddannelse og bogbranchesamarbejde i en globaliseret verden
- Ny nordisk mad – madkultur i Norden
- Kompetancebehov for fremtidens kulturudviklere
- Skabende børn – et kreativt Norden
- Ytringsfrihed og fristadsforfattere

- Creating Partnerships within the Northern Dimension

Kultursamarbejdet med Estland, Lettland og Litauen prioriteres fortsat og varetages primært gennem Nordic-Baltic working group som fungerer som en reference-gruppe for Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram.

De nordiska husen, instituten, medieinstitutionerna och ministerrådets rådgivande organ på barn- och ungdomsområdet har var för sig haft en omfattande verksamhet under året varav en del redogörs för nedan:

Kulturkontakt Nords (KKN) verksamhet har under året präglats av arbetet med att genomföra kulturministrarnas beslut om att lägga samman KKN och Nordens Institut i Finland (Nifin). Sammanläggningen trädde i kraft den 1 januari 2012 och institutionens namn är från och med detta datum Kulturkontakt Nord. Parallellt med detta arbete har KKN bedrivit sitt ordinarie arbete med att administrera Kultur- och konstprogrammet och Nordiskt-Baltiskt Mobilitetsprogram, samt att informera om dessa och det nordiska kultursamarbetet. KKN har även deltagit i arrangerandet av ordförandeskapsseminariet "Mobilitet och residens – Nya möjligheter för konst och kultur i framtiden" samt det nordiska kulturforumet "Skapande barn – ett kreativt Norden" i samarbete med Nifin.

Nordens hus i Reykjavik (NOREY) har under året arbetat med resiliens som tema, dvs. människans och naturens förmåga att läka och återhämta sig. Bakgrunden till detta är den ekonomiska krisen på Island men också klimatförändringarna och utnyttjandet av de begränsade naturresurserna. Exempel på detta är den stora kustkulturfestivalen Sail Husavik och Nordic Fashion Biennale i samarbete med Nordic Heritage Museum i Seattle som satte tradition och innovation i centrum för en Västnordisk designpresentation. Ytterligare exempel är samarbetet med Reykjavik stad och Islands Universitet om att återskapa våtlandet och fågelskydds-området utanför Nordens Hus. Norey har även genomfört flera samarbetsprojekt med Färöarna och Grönland om att stärka den västnordiska regionen som turistmål och att gränshinder undanröjs. Norey har liksom tidigare genomfört ett flertal projekt riktade mot barn och unga: filmworkshops, rockfestival, kulturprojekt för barn och unga med funktionshinder, arkitekturworkshops. Noreys bibliotek har en omfattande verksamhet med, förutom utlåning av nordiska verk, författaraftnar med nordiska författare och har tillsammans med Nordiska rådet organiserat en utställ-ning om Nordiska rådets litteraturpris 50 år. Biblioteket var även medarrangör till den internationella Litteraturfestivalen som återkommer vartannat år. Noreys bibliotek blev också det första isländska biblioteken som erbjuder utlåning av e-böcker via e-boksdistributören Elib.

Nordens hus på Färöarna (NHFÖ) fortsatte liksom under 2010 att samordna den färöiska varianten av den kulturelle skolesekken, Listaleypurin. Projektet genomförs i samarbete med Undervisningsministeriet och kommunernas landsförening. Förutom besök och arbete i skolorna med färöiska konstnärer har det deltagit konstnärer från Danmark och Norge. Huset har arrangerat en filmafton till stöd för unga färöiska filmproducenter och organiserat World Story Telling Day. Dessutom arrangerades Dansens dagar med kompanier från Danmark, Sverige och Norge. Nordens hus arrangerade under året fem konstutställningar, bl.a. en sommar-

utställning med verk av den svenska konstnären Jan Håfström och den danska konstnären Knud Odde. Det treåriga konsthantverksamarbetet mellan Färöarna, Bornholm och Gotland avslutades under året med en konferens och workshops på Nordens hus. Nordens hus etablerade ett samarbete med den lokala biografen om visningar av nordisk film. Huset har även initierat ett samarbete med Nordiska filmdagar i Lübeck som visade fem filmer från Färöarna. Nordens hus har även varit ansvarig för projektledningen av Nordisk kulturfestival som under året avhölls i Köpenhamn under Nordiska rådets session.

Nordens institut på Grönland (NAPA) Nordens institut på Grønland (NAPA) har i 2011 arbejdet målrettet på at støtte og vejlede kulturaktører og unge kunstnere, og på at etablere yderligere netværk i Grønland og Norden, med NAPA som "trædested" i kulturfeltet. NAPA har også målrettet sin indsats mod at få forankret NAPAs projekter i grønlandske institutioner og på at få styrket samarbejdet med relevante nordiske institutioner. NAPA har arbejdet aktivt på en række projekter i 2011 og har blandt andet skabt det kulturelle indhold og optræden ved Arctic Winter Games 2012, der er en arktisk sports- og kulturbegivenhed for børn og unge i alderen 14 til 20 år med deltagere fra Canada, Alaska, Sibirien, Grønland og Sameland. Derudover har NAPA i 2011 arbejdet på projekterne Outervision 2011; en dansefestival for børn og unge i samarbejde med det norske danseakademi Baardar og Katuaq, INNERSUIT; en introduktion af rollespilgenren til skoler igennem rollespil bygget op omkring grønlandske myter og sagn og Views from Greenland: en landsdækkende fotokonkurrence lanceret under Arktisk Råds møde i Nuuk. Udover NAPAs egen indsats, har NAPA støttet en lang række kulturprojekter i og uden for Grønland. I 2011 har NAPA modtaget i alt 199 ansøgninger, hvoraf der er bevilget støtte til 65 ansøgninger fordelt på 38 bevillinger til rejsestøtte og 27 til projektstøtte. Både hvad gælder NAPAs egne projekter såvel som NAPAs støtte til kulturprojekter, har NAPA haft stor fokus på projekter der involverer børn og unge.

Nordens institut i Finlands (NIFIN) verksamhet har under året, liksom KKN:s, präglats av arbetet med att genomföra kulturministrarnas beslut om att lägga samman KKN och Nifin. Parallellt med det arbetet har Nifin genomfört sin ordinarie verksamhet med att stärka nordisk språklig och kulturell närvaro i Finland och att arbeta med att sprida information om och öka intresset för det finska språket och finländsk kultur i de övriga nordiska länderna. Barn och unga är en prioriterad målgrupp inom alla verksamhetsområden. Inom ramen för Nifins bibliotek, som är Finlands enda nordiska bibliotek, genomfördes ett stort antal evenemang riktade till barn och unga, som t.ex. ordverkstäder, dramaworkshops, teaterföreställningar, digital storytelling. Nifin genomförde även, i samarbete med KKN, kulturforumet Skapande barn – ett kreativt Noden. Nifin arrangerade ett antal författaraftnar och medverkade vid Åbo bokmässa och Helsingfors bokmässa. Dessutom seminarier om kvinnor och mångkultur, utställningen VAR?DAG – barn i många kulturer och föredrag om konstnärligt skapande med barn från olika kulturer. Nifin har även arrangerat musikaftnar, filmvisningar och arrangerat konstutställningar. Inom ramen för Nifins uppdrag om att sprida kunskap om norden och nordiska språk har institutet arrangerat språkkurser och seminarier.

Nordens institut på Åland (NIPÅ) har i 2011 haft mer än 12000 besökare och har genomfört 7 stora arrangement. Bland dessa kan speciellt nämnas seminariet

Kulturell Dialog, ett seminarium kring kulturförmedling för barn och unga ur ett mångfaldsperspektiv. Inom det mångkulturella kan även nämnas att Utställningen Var?Dag - barn i många kulturer under 2011 visats i både Helsingfors och i Berlin. I början av 2011 höll NIPÅ en föreläsningsserie där Island var temaland. Inom barn och unga har institutet arrangerat en skrivtävling för elever i årskurs 9 där fler än 300 unga deltog. Projektet resulterade i en antologi. Andre stora arrangemang var Dansens dag där det arrangeredes workshops för unga och en stor dansföreställning med professionelle dansare från Danmark och Sverige. Institutet är nu på sitt andra år gällande Yo!BaNa(Young Baltic Narratives) projektet inom EU Central Baltic Interreg IVA Programme 2007-2013. Projektet Yo!BaNa involverar ett sjuttiotal elever i fem skolor på Åland. Projektet vars uppgift är att få barn och unga att lära sig göra film har deltagare från Stockholms skärgård, Gotland, Pargas stad samt estniska öar. Projektet avslutas 2012 med ett stort filmläger på Åland.

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) har i 2011 fortsat arbejdet med børn og unge som aktive nordiske medborgere, menneskerettigheder og nordisk sprogforståelse, som en del af en større globaliseringskontekst.
Ligeledes har NORDBUK i 2011 opretholdt et stort fokus på at ivaretage sine forpligtelser overfor forskningsområdet. Herunder er resultaterne fra den første del af forskningsprojektet "Nordisk ungdomspolitik i ett komparativt perspektiv – politisk eller väldfärdsmässig delaktighet", blevet præsenteret af forskerne Peter Wara, Jytte Rydiger och Oskar Sanell. Endvidere har NORDBUK i 2011 udarbejdet en ny forskningsstrategi. Den nye strategi har primær fokus på de nordiske landes indsats i forhold til ungdomsarbejdsløshed. Som en aktualisering af den nye strategi har man i 2011 tilknyttet en forskningskoordinator til NORDBUKs arbejde under temaet; ungdomsarbejdsløshed, og som et yderligere led i NORDBUKs forskningsindsats, har NORDBUK besluttet at støtte den europæiske ungdomsforskningsjournal FORUM21.
Arbejdet med websiden Norden før og nu, er i løbet af 2011 blevet videreudviklet. Herunder har NORDBUK samarbejdet med fødevareområdet, Språkkampanjen og Danmarks Radio om både indhold og markedsføring. Øvrige særlige indsatser i 2011 har været under temaerne: ungdomssektoren og ungdoms deltagelse såvel som ungdoms ligestilling, indvandring, demokrati, ytringsfrihed og racisme, samlet under overskriften "Det åbne Norden".

Nordiska Datorspelsprogrammet har arbetat med global marknadsföring av nordiska datorspel genom Game Developers Conference i San Francisco, Nordic Game i Malmö, GamesCom i Köln och Game Connection i Paris. Uppbyggnad av kanaler för konsument och marknadsinformation. Expertstöd och mentorskap med rådgivning till drygt 20 deltagande företag. Nätverksarbete för branschorganisationerna i Norden. Uppbyggnad av nordisk digital distribution av spel direkt till konsument. Nordisk speldag med 95 deltagande nordiska bibliotek engagerande bortåt 5 000 spelare. Fortsatt stort antal ansökningar om utvecklingsstöd för spel från hela Norden; 124 stycken ansökningar inkom 2011.

Nordisk Film och TV Fond har arbetat med kvalitetsgranskning och utdelning av stöd till produktion och distribution som stimulans av nordisk film- och TV produktion till utveckling av kvalitetsproduktioner för film och TV i en bred nordisk marknad. High Five Cross Media For Kids – skapandet av tvärmedialt kvalitetsinnehåll för nordiska barn (film-TV-spel-mobiltelefoner och online-aktiviteter).

Digitaliseringsprojekt i Nordamerika för utvalda nordiska filmer. Nordisk talang- och Master Class – möte mellan avgångselever vid nordiska filmskolor möter branschens professionella kring projektförslag och idéer. Nordisk High Five – stöd till fem nordiska distributionsverksamheter för att säkra dessas fokus på nordisk filmdistribution. Medverkan i festivaler, seminarier och branschmöten.

Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning NORDICOM har haft fokus på barn och unga och medier med stärkt kunskaps-utbyte på den globala arenan.
NORDICOM har framställt underlag av relevans för kunskapsförmedling från forskningen om mediernas roll och villkor i samhället till olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen. Verksamheten har utarbetat och tillgängliggjort översikter och analyser rörande trender i medieutvecklingen i Norden för olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen. Man har redovisat relevant omvärldskunskap genom att systematiskt följa mediepolitiken på nordisk, europeisk och internationell nivå. Nordicom har tillgängliggjort kunskap om mediernas roll och villkor i samhället av god kvalitet och relevans för olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen. Nordicom har ökat samarbete med globala partners avseende frågor om medieutveckling och mediestatistik, samt främjat samnordiska kunskapsprojekt om public-service medierna i ett framtidsperspektiv. Verksamheten har medverkat i aktiviteter som rör frågor om yttrandefrihet på den internationella arenan.

Nordiska Journalist Centret har genomfört sex kurser/konferenser, två träffar/möten för 281 nordiska journalister och redaktörer, varav 156 män och 118 kvinnor.
Tio studieresor och kurser för 225 ryska journalister i Nordvästryssland med innehållsligt fokus på ekonomiska världskrisen, den globala klimatproblematiken och den globaliserade kulturen som allt sammantaget ställer större krav på historisk kunskap och bekantskap med det gemensamma nordiska kulturarvet som en del av den dagliga referensramen för moderna medieverksamma journalister.

		Budget 2013	**Budget 2012**	**Differenc e +/-**	**%**
Sum MR-K (TDKK)		**169.972**	**169.972**	**0**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*47.787*	*52.736*	*-4.949*	*-9,4%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	1.976	12.425	-10.449	-84,1%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	0	1.627	-1.627	-100,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	34.650	34.650	0	0,0%
1-2206-2	Nordisk Råds priser	2.376	2.376	0	0,0%
1-2207-1	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	0	1.658	-1.658	-100,0%
1-2208-1	Strategiska satsningar	8.785	0	8.785	-
	Barn och unga	*6.085*	*6.085*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*6.085*	*6.085*	0	0,0%
1-2212-2	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	6.085	6.085	0	0,0%
	Film och media	*38.784*	*41.284*	*-2.500*	*-6,1%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*35.833*	*38.333*	-2.500	-6,5%

1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	6.662	9.162	-2.500	-27,3%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	26.543	26.543	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.628	2.628	0	0,0%
	Institutioner	*2.951*	*2.951*	0	0,0%
1-2228-3	NORDICOM	2.951	2.951	0	0,0%
	Konstområdet	*73.736*	*66.287*	*7.449*	*11,2%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*31.633*	*32.633*	-1.000	-3,1%
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	16.942	17.942	-1.000	-5,6%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	2.921	2.921	0	0,0%
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	11.770	11.770	0	0,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*42.103*	*33.654*	*8.449*	*25,1%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	8.449	0	8.449	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	13.462	13.462	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.941	2.941	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	6.282	6.282	0	0,0%
1-2548-3	Kulturkontakt Nord (før NIFIN)	10.969	10.969	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*3.580*	*3.580*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*3.580*	*3.580*	*0*	*0,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	3.580	3.580	0	0,0%

Opdelt på kategorier	**169.972**	**169.972**	**100%**	**100%**
Projektmidler	10.761	15.710	6,3%	9,2%
Programlignende aktiviteter	110.577	114.077	65,1%	67,1%
Institutioner	45.054	36.605	26,5%	21,5%
Organisationsbidrag	3.580	3.580	2,1%	2,1%

Generelle Kultursatsninger

1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.976.000	12.425.000	9.873.000	100%	MR-K/ÄK-K

Formål Budgetposten skal dække en række aktiviteter og politiske initiativer, herunder udgifter til policygrupper, arbeidsgrupper m.m.

Prioriteringer i 2013 Under 2013 prioriteres policygrupper og andre politiske initiativer

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.627.000	1.598.000	84%	MR-K/ÄK-K

Formål Enligt beslut av MR-K har Nordiskt kulturforum lagts ned i sin nuvarande form och medlen överförs till den nyupprättade budgetposten 1-2208-1 Strategiska satsningar

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	34.650.000	34.650.000	34.037.000	100%	Fondstyret

Formål Nordisk Kulturfonds formål er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande ved at bevilge bidrag til samarbejdsprojekter inden for almen kultur og kunst. Fondens virksomhed baserer sig på en aftale mellem de nordiske lande, der blev indgået i 1966.

Prioriteringer i 2013 Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand. Det forventes, at sekretariatet skal behandle ca. 1200 ansøgninger og administrerer ca. 250 bevillinger.

Fonden vil i 2013 arbejde proaktivt for at generere ansøgninger inden for de prioriterede områder, blandt andet ved at skabe nordiske mødepladser i form af workshops og medvirke til dannelsen af nordisk netværk. I 2013 er Fonden desuden vært for et møde for de nordiske bilaterale fonde og foreninger.

Prioriteringer fastlægges endeligt på bestyrelsens møde i august 2013, men forventes ikke at adskille sig væsentligt fra de nuværende prioriteringer.

- Aktiviteter som aktivt og konkret fremmer børn og unges deltagelse i det nordiske kultursamarbejde.
- Aktiviteter der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere.
- Aktiviteter der fremmer nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde.
- Aktiviteter i tyndt befolkede områder i Norden.
- Aktiviteter der fremmer samarbejdet mellem Vestnorden (Færøerne, Grønland og Island) og det øvrige Norden.

Sekretariats-funktion Nordisk kulturfonds sekretariat

1-2206-2 Nordisk Råds priser

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.376.000	2.376.000	2.334.000	94%	MR-K/ÄK-K

Formål Denna budgetpost samlar beviljningarna för de tre nordiska kulturpriserna; Nordiska rådets litteraturpris, filmpris och musikpris under en och samma budgetpost.

Budgetposten upprättades 2009 för att bidra till att synliggöra den viktiga satsning

som priserna representerar innanför det nordiska kultursamarbetet och till att skapa samarbete och synergieffekter mellan priserna och deras profilering.

Budgetposten omfattar:
- prisbeloppen för musik-, litteratur- och filmpriserna
- administrativa kostnader för priserna genom prissekretariaten
- arvode och reseutgifter till bedömningskommittéerna
- kostnader för synliggörning och marknadsföring av priserna

Prioriteringar i 2013
- Administrera priserna enligt prisstadgarna, samt fungera som sekretariat för prisernas bedömningskommittéer.
- Synliggöra och marknadsföra priserna till relevanta professionella aktörer och för en bred publik både i Norden och i övriga världen.

Sekretariats-funktion
Nordiska rådets litteraturpris: Nordiska rådets delegation vid Sveriges riksdag
Nordiska rådets filmpris: Nordiska Film- och TV-fonden
Nordiska rådets musikpris: Nordens hus på Färöarna

1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.658.000	1.629.000	97%	MR-K/ÄK-K

Formål
Kulturminstrarnas globaliseringsinsatser löpte ut 2012 och projekten är avslutade. Medlen förs över till den nyupprättade budgetposten 1-2208-1 Strategiska satsningar.

1-2208-1 Strategiska satsningar

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	8.785.000	0	0	-	MR-K/ÄK-K

Formål
Budgetposten är nyupprättad och syftet med den är att samla resurser för att realisera kulturministrarnas strategiska satsningar under året. Insatserna ska vara kopplade till Strategin för det nordiska kultursamarbetet som gäller från 2013 vars överordnade teman är Det hållbara Norden, Det unga Norden, Det digitala Norden, Det kreativa Norden och Det interkulturella Norden. Medlen ska även användas till ordförandeskapsaktiviteter och konferenser som belyser arbetet med att realisera strategin.

Prioriteringar i 2013
- Ett lyft för nordisk barn- och ungdomslitteratur
- Nordisk musikexport
- Norden i världen, världen i Norden
- - Nordic Cool 2013, Kennedy Centers nordiska festival i Washington
- - Nordisk dansplattform
- Ordförandeskapsaktiviteter
- Årligt forum om det nordiska kultursamarbetet

Børn og Unge

1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.085.000	6.085.000	5.977.000	97%	NORDBUK

Formål

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål.
NORDBUKs arbejde baserer sig på NMR's strategi for børn og unge vedtaget af MR-SAM i 2009, samt på NORDBUKs handlingsplan for 2010-2013. NMR's strategi for børn og unge har den overordnede vision om at "Norden skal være det bedste sted i verden for børn og unge". NORDBUK fremlægger for MR-SAM årligt en rapport der belyser arbejdet med børn og unge inden for strategiens prioriterede områder. Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2013

I 2013 arbejder NORDBUK ud fra en handlingsplan gældende for perioden 2010-2013. Udover prioriteringerne nedfældet i handlingsplanen prioriteres følgende indsatser i 2013: Systematisering af forskning indenfor temaet ungdomsarbejdsløshed, revision af handlingsplanen og indgåelse af kontrakt om forvaltning af NORDBUKs støtteordninger gældende fra og med 2013.
NORDBUKs prioriteringer for 2013 i henhold til NORDBUKs handlingsplan er:

- at støtte børn og unges egen organisering og børn og unges nordiske samarbejde
- at støtte udvikling og spredning af nye og eksisterende metoder for børn og unges deltagelse i demokratiske processer
- globaliseringsfokus
- at sikre en stigende mangfoldighed blandt dem, der får gavn af støtte via NORDBUK
- at fremme kendskabet blandt børn og unge til menneskerettigheder og demokrati
- at udvide samarbejde og koordinering med andre internationale samarbejdsstrukturer inden for det børne- og ungdomspolitiske område
- at opnå større viden om børn og unge og koordinere udbredelse af denne viden

Sekretariats-funktion

NORDBUKs støtteordninger: besluttes i 2012

Film og Media

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.662.000	9.162.000	11.332.000	99%	MR-K/ÄK-K

Formål Nordiska Datorspelprogrammet ska stimulera till ökad kvalitet samt tillgång till nordiskt producerade datorspel för barn och unga med hänsyn till nedanstående prioriteringar.
Kulturministrarna har beslutat om en finansieringsplan för fortsatt stöd till Nordiskt datorspelsprogram enligt följande modell:
2012 – 9,0 miljoner DKK, 2013 - 6,5 miljoner DKK, 2014 – 6,5 miljoner DKK, 2015 - 4,0 miljoner DKK.
Beloppen under 2014 – 2015 beviljas under förutsättning att nödvändiga medel tilldelas inom ramen för kulturministrarnas budget.

Prioriteringer i 2013 Utvecklingsstödet ska säkra tillgången till nordiska spel för barn och unga genom att ge direkt stöd till utvecklingen av nya kreativa datorspel.

- Nordic Game-konferensen ska ge nordiska spelutvecklare möjlighet till erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, nätverksuppbyggnad och ger nordisk synlighet och gemenskap i en global industri.
- Exportaktiviteterna ska hjälpa nordiska spelutvecklare att få ut sina produkter på den globala marknaden.
- Arbetet för breddad finansiering ska säkra ett varaktigt nordiskt samarbete inom datorspelområdet genom att utöka antalet och typerna av finansierande parter.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Enligt senare beslut.
Faktiske udgifter : 1.789.383 DKK

Sekretariats-funktion Enligt senare beslut.

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	26.543.000	26.543.000	26.074.000	100%	MR-K/ÄK-K

Formål Nordisk Film & TV Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.
NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.
NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt Nord på DKK 1.400.000 per år. Filmkontakt Nord er et samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og de nordiske filminstitutter med henblik på at promovere nordiske kort- og dokumentarfilm internationalt.

Nordisk Film & Tv Fonds virksomhed er baseret på en juridisk forpligtende aftale, som ikke gør det muligt at foretage reduktioner i bevillingen, uden at genforhandle aftalen med alle parter. I Aftale 2010-2014 fastsættes garantisummen til 69.000.000 i 2008-tal. Nordisk Ministerråd bidrager med en tredjedel af denne garantisum, som skal prisjusteres til 2012.

Prioriteringer i 2013 Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden, 2010-2015, og virksomheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.

- Fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet.
- Inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande.
- Styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 4.315.785

Sekretariats-funktion Nordisk Film &TV Fonds sekretariat

1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.628.000	2.628.000	2.582.000	100%	MR-K/ÅK-K

Formål Det er Nordisk Journalistcenters overordnede opgave, via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag for journalister og redaktører (herefter målgruppen), at skabe og fastholde viden om og forståelse for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab i en stadig mere globaliseret verden.

Nordisk Journalistcenter vil arbejde for at øge synligheden af den nordlige dimension i medierne, og understøtte den nordiske sprogforståelse.

Prioriteringer i 2013 Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk opdatering af NJCs kursusvirksomhed, gælder at NJC skal foretage en satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen. Samtidig er det en central opgave at sikre netværksopbygning indenfor målgruppen.
NJCs prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og virksomheden skal således ikke specificere prioriteringer for de enkelte år.

- NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt til at opbygge netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner.
- NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører.
- NJC skal især være opmærksom på at stimulere deltagelse i egne kurser fra Grønland, Åland og Færøerne og det finsktalende Finland.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 1.369.656

Sekretariats-funktion NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse i Århus.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	2.951.000	2.951.000	2.899.000	32%	MR-K/ÄK-K

Formål Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation.

Prioriteringer i 2013 Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

- Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna.
- Dokumentation av medieutvecklingen i de nordiska länderna.
- Kunskapsförmedling inom medieområdet till brukare i Norden, Europa och övriga världen.

Kontrakt-Periode 2010-2012

Kontrakt-status Kontraktsförslag behandlas på ÄK-K 3 2012

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 553.000

Kunstområdet

1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	16.942.000	17.942.000	16.625.000	98%	Sakkunnig-gruppen

Formål Kultur- och konstprogrammet är ett ramprogram som pågår 2012-2016.
Programmet beviljar bidrag till projekt från alla kultur- och konstfält. Kvalitet och nytänkande är väsentliga kriterier vid utdelningen av stöd.

Programmet har två delar, så kallade moduler.

Produktionsinriktad verksamhet
Denna modul är avsedd för projekt som satsar på kultur- och konstproduktioner samt kreativt arbete. Nyckelordet är innovation, vilket innebär utveckling och testning av nya idéer, koncept och processer.

Kompetensutveckling
Denna modul är avsedd för projekt som satsar på utbyte av information och

kompetensutveckling för aktörerna inom kultur- och konstfältet. Detta kan ske i form av t.ex. seminarier, kurser eller workshops.

1 miljon DKK, som 2012 överförts från budgetpost 1-2259-3 Kulturkontakt Nord till budgetpost 1-2251-2 Kultur- och konstprogrammet, förs 2013 över till budgetpost 1-2208-1 Strategiska satsningar. Medlen användes 2012 till att genomföra MR-K:s kulturpolitiska satsningar och administrerades av ministerrådssekretariatet.

I budgetposten ingår också medel till Orkester Norden och Nordisk biblioteksvecka med 1 000 000 DKK respektive 500 000 DKK.

Prioriteringer i 2013

Prioriteringar i Kultur- och konstprogrammet skall reflektera temana i Strategi for det nordiske kultursamarbete 2013-2020 (prioriteringarna är sido-ordnade)

- Det hållbara Norden
- Det kreativa Norden
- Det interkulturella Norden
- Det unga Norden
- Det digitala Norden

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : EUR 66.133

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.921.000	2.921.000	2.869.000	100%	Sakkunnig-gruppen

Formål

Denne budgetposter blev etableret i 2010, og har til hensigt at synliggøre og lyfte frem oversættelsestøtten til nordisk litteratur.

Støtten øgedes i 2010 med 100.000 DKK, som øremærkets til oversættelse af litteratur for børn. Öronmärkningen gäller även för 2013.

Støtteordningens formål er at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget. Støtteordningen er forankret i de nationale litteraturcentraler, der fungerer som gruppe af sagkyndige for uddeling af støttemidler.

Nätverket för de nordiska litteraturcentralerna (NORDLIT) och representanter för Färöarna, Grönland och Åland handlägger översättningsstödet mellan de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland.

NORLA (Kontoret for norsk litteratur i utlandet) är koordinator för nätverket och stödordningen.

Prioriteringer i 2013
- Av bidraget ska 100 000 DKK öronmärkas för utgivning av litteratur för barn
- De mindre språkområdena (Färöarna, Grönland och det samiska språkområdet) i Norden
- Poesi och dramatik bör få särskild uppmärksamhet vid utgivning i bokform och i tidskrifter

Sekretariats-funktion Norwegian Fiction Abroad (NORLA)

1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	11.770.000	11.770.000	11.562.000	100%	Sakkunnig-gruppen

Formål Det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet 2012-2014 är ett tvärsektoriellt ramprogram som beviljar mobilitetsstöd för kultur- och konstaktörer, stöder nätverksbildande inom konst- och kulturfältet samt bidrar till utveckling av konstnärsresidenscentra. Programmet är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturfältet inklusive kulturarv.

Mobilitetsprogrammet bidrar till att förstärka existerande nordisk-baltiskt samarbete. De övergripande principerna vad gäller såväl finansiering som styrning baseras på deltagande på lika villkor.

Finansieringen av programmet sker likvärdigt med bidrag från de baltiska länderna och Nordiska ministerrådet. Dessutom tilldelas ett särskilt bidrag från Nordiska ministerrådets grannlandsbudget. I 2011 uppgick grannlandsbudgetens bidrag till ca 750.000 DKK.

Programmet evaluerades grundligt 2010/2011 och programmets allmänna värdering är positiv: Programmet spelar en mycket viktig roll i det nordisk-baltiska kulturella samarbetet och är för tillfället det enda finansiella instrumentet som förenar den politiska dimensionen av det nordiska och baltiska kulturella samarbetet med praktiskt samarbete inom kulturområdet på lika villkor.

Skandinavisk Forenings Kunsterhus i Rom får ett ett-årigt bidrag på DKK 900.000 inom ramen för denna budgetpost.

Prioriteringer i 2013 Målet är att skapa en plattform för innovativt och dynamiskt konst- och kulturliv i den nordiska och baltiska regionen.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : EUR 125.573

Sekretariats-funktion Kulturkontakt Nord

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
EUR	0	0	704.400	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	0	0	5.241.000		

Formål Budgetposten är nedlagd och sammanfört med NIFIN

Nordiske Kulturhus

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
ISK	179.766.000	0	0	-	Institutionen
MODSVARER DKK	8.449.000	0	0	-	

Formål Nordens Hus i Reykjavik startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og de øvirge nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirksomhed.

Prioriteringer i 2013
- Barn och unga – delaktighet och engagemang
- Litteratur och språk – ett modernt nordiskt bibliotek och program
- Internationell kunskap och kultur – Norden i världen, världen i Norden
- Lokal kulturkontaktpunkt – nätverksbygge och information
- Ny nordisk mat – måltidensk kultur och NNM-centrum i Västnorden
- Långsiktig hållbarhet – som innovatör med lokal och regional strategi
- Husets underhåll – arkitektur i centrum

Kontrakt-periode 2011-2013

Kontrakt-status Uppfyllt

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 52.701.303

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	13.462.000	13.462.000	13.224.000	69%	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande.

samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Nordens Hus på Færøerne administrerer Nordisk Råds musikpris.

Prioriteringer i 2013
- Kulturprojekter for børn
- Kulturprojekter for voksne
- Lokal kulturkontaktpunkt og Nordisk Råds musikpris
- Kultur og erhverv
- Vedligehold af huset

Kontrakt-periode 2012-2014

Kontrakt-status Uppfyllt

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 5.690.000

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
EUR	394.800	394.800	382.100	75%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.941.000	2.941.000	2.843.000		

Formål Nordens Institut på Åland etablerades 1985 och har som uppgift att främja det åländska kulturlivet i samspel med kulturlivet i det övriga Norden och i samarbete med lokala kulturorganisationer. Institutionen skall också främja kontakten och utväxling mellan Åland och det övriga Norden.

Prioriteringer r 2013
- Förmedling av nordisk konst och kultur till Åland samt kulturutväxling
- Kulturell mångfald och interkulturell dialog
- Barn och unga
- Lokal kulturkontaktpunkt - information och nätverksbygge

Kontrakt-periode 2012-2014

Kontrakt-status Uppfyllt

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : EUR 158.763

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	6.282.000	6.282.000	6.171.000	86%	Institutionen

Formål Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands selvstyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.

Prioriteringer i 2013
- Børn- og ungeprojekter
- Udveksling af kulturarrangementer i Grønland og i Norden
- Lokalt kulturkontaktpunkt for Kultur- og kunstprogrammet og Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram

Kontrakt-periode 2012-2014

Kontrakt-status Uppfyllt

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 1.145.794

1-2548-3 Kulturkontakt Nord (før NIFIN)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
EUR	1.472.300	1.472.300	855.400	95%	Institutionen
MODSVARER DKK	10.969.000	10.969.000	6.364.000		

Formål Som en konsekvens av samarbetsministrarnas beslut att lägga samman Kulturkontakt Nord och Nifin byter institutionen namn till Kulturkontakt Nord. Kulturkontakt Nords syfte är att:
• utgöra en central nordisk kulturell mötesplats med syfte att stärka nordisk språklig och kulturell närvaro i Finland och i det övriga Norden
• fungera som administrativt sekretariat för Nordiska ministerrådets program
• profilera det nordiska kultursamarbetet, både i Norden och internationellt.

Prioriteringer i 2013
- Nordisk mötesplats
- Programadministration
- Information och kommunikation

Kontrakt-periode 2012

Kontrakt-status Uppfyllt

Økonomi Inga anmärkningar

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2011
Faktiske udgifter : 179.340 EUR (KKN och Nifin)

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.580.000	3.580.000	3.517.000	97%	Samerådet och Samiska konstnärsrådet

Formål Ändamålet med beviljningen är att stöda det samiska samarbetet på kulturområdet. Budgetposten fördelas mellan Samerådet och Samiska konstnärsrådet. Samerådet är de norska, finska, svenska och ryska samernas gemensamma kulturpolitiska och politiska organ, som idag är organiserat med huvudvikt på fyra sakområden: kultur, mänskliga rättigheter, miljöarbete och samarbete mellan urbefolkningar. Samiska konstnärsrådet är takorganisationen för samiska konstnärsorganisationer som har författare, bildkonstnärer, musiker, komponister och teateranställda som medlemmar.

Prioriteringer i 2013 Medlen till Samerådet och Samiska konstnärsrådet förväntas framledes i ökad grad användas till samiskt kulturstöd och i minskad grad till administrativa driftskostnader, vilket även formulerats i projektkontrakten med de båda aktörerna. Ett årligt rapporteringsmöte avhålls vid vilket Samerådet ska redogöra för hur de uppfyllt de insatser och mål som uppställts i kontraktet. Med Samiska konstnärsrådet kommer ett årligt rapporteringsmöte att avhållas i den mån sekretariatet anser att uppgifterna i den skriftliga årsrapporten föranleder detta.

- Stöda, stimulera och utveckla de lokala samiska konstnärerna och kulturutövarna, bevarandet av det samiska kulturarvet och kulturlivets särart samt det samiska kulturlivet.
- Informera om samiska kulturfrågor och ansvara för urfolkens kultursamarbete.
- Utdela och/eller administrera kulturstöd till samiska konst- och kulturaktörer.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

MR-FJLS består af ét ministerråd med fire politikområder: Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedsmandskomité (EK-FJLS) med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder, nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug.

MR-FJLS' kerneopgaver er at fremme bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, inklusive de genetiske ressourcer. MR-FJLS bidrager til at sikre tillid og tilgang til gode madvarer, som en forudsætning for bedre sundhed hos nordiske borgere og udvikle de muligheder, som findes i nordiske råvarer og madkultur. Forskning og innovation indgår som en nødvendig del i dette arbejde.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Gældende styringsdokument for MR-FJLS er rammeprogrammet for 2013-2016, som blev godkendt af MR-FJLS den 28. juni 2012 og blev forelagt på Nordisk Råds session.

Rammeprogrammet for MR-FJLS 2013-16 har fokus på tre overordnede udfordringer

- Konkurrencedygtig produktion
- Bæredygtig naturressourceforvaltning
- Øget velfærd

Rammeprogrammet og formandsprogrammet for de enkelte år, der skal præcisere og supplere rammeprogrammet, udgør tilsammen handlingsprogrammet for samarbejdet. For 2013 vil det svenske formandskabsprogram derfor være et centralt styringsdokument for samarbejdet inden for MR-FJLS.

Det svenske formandskabsprogram for MR-FJLS har "Den moderna landsbygd" som centralt tema. Formandskabets vil sætte fremtiden i fokus, det vil sige, at fremvise områder og eksempler der allerede findes, men som stadig er i en opstartsfase eller som endnu er på tegnebordet, men som bidrager til at varetage og fremme det store potentiale, som findes i landdistrikterne og i primærproduktionen.

Målet er, at Sveriges formandskab for MR-FJLS og underliggende organer skal opfattes som en helhed, som fastsat af sektorprogrammet, og realiseres i et konsekvent aktivitetsprogram, hvis prioriteringen vil bidrage til nordisk nytte samt national værdi ved at fremhæve de politiske prioriteringer i rammeprogrammet for MR-FJLS.

Nedenfor følger en kort gennemgang af ministerrådets satsninger i programmer og tværsektorielt samarbejde som på hver sit felt understøtter arbejdet med af

rammeprogrammet MR-FJLS.

Programmer
Ministerrådet har en række vigtige aktiviteter henlagt i programmer. For nærværende er der tre programmer, som ministerrådet har ansvaret for: "Handlingsprogrammet for Kost og Motion", "Ny Nordisk Mad" samt "Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden". Programmerne understøtter på hver sit felt målsætningerne i rammeprogrammet for MR-FJLS. Programmet om klimaforandringerne vil i løbet af 2013 blive afrapporteret til MR-FJLS. For så vidt angår programmets indsats i forhold til etablering af et offentligt-privat-partnerskab, skal partnerskabet evalueres inden udgangen af 2013 med henblik på at afklare, hvordan partnerskabet skal og kan udvikles efter 2013.

Tværsektorielt samarbejde
Ministerrådet lægger vægt på samarbejde med politiske og faglige områder i andre ministerråd. Dels samarbejder sektorerne direkte eller gennem programmerne. Fiskerisamarbejdet er medlem af konsortiet for det "Nordiske Marine Innovationsprogram" og samarbejder med MR-Kultur om kystkulturprojekter, "Ny Nordisk Mad" samarbejder med "Krea Nord" programmet på nærings- og kulturområdet. Indenfor handlingsplanen for kost og motion, hvor børn og unge har været prioriteret, har der været et godt samarbejde med NordBuk, samt gode synergier med gloabliseringsinitiativet om "Helse og velfærd".

Endvidere lægges vægt på at samarbejde med regionale politiske grupperinger så som Nordisk Råd, andre parlamentariske samlinger og nabosamarbejdet generelt.

Samtlige politikområder i MR-FJLS er solide bidragsydere i Nordisk Ministerråds arbejde med Grøn Vækst, EU' s Østersøstrategi, det nordiske arbejde med Bæredygtig Udvikling, Arktisk samarbejde og lignende overordnede prioriteter i Nordisk Ministerråd.

NordGen
Institutionen NordGen har sit primære virkeområde på bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. NordGens aktiviteter skal modarbejde tab af genetisk mangfoldighed og bidrage til øget bæredygtig udnyttelse af den genetiske variation. NordGen bidrager herigennem også til tværgående aktiviteter i at udvikle landbrug og skovbrug til fremtidens udfordringer, hvor klima står centralt.

Forvaltningsrelateret forskning og Kundskabsopbygning
Forvaltningen af primærerhvervene og fødevareproduktion er baseret på en bred forskningsrelateret platform. Derfor har MR-FJLS i stor udstrækning inddraget sektorforskningen i arbejdet i ministerrådet for at skabe den nødvendige vidensopbygning for forvaltningerne, og arbejder aktivt for en øget dialog om forskningsmæssige og innovationsmæssige prioriteringer i Norden med kritisk relevans for MR-FJLS. Et tættere samarbejde mellem SamNordisk Skovforskning (SNS), Nordisk kontaktorgan for jordbrugs og madforskning (NKJ) og Arbejdsgruppe for fiskerisamarbejd (AG-Fisk) blev etableret i 2012 med det formål at drøfte og formulere ministerrådets forskningspolicy. Samtidig indgår disse også i løbende dialoger og samarbejder med NordForsk, NEF og Nordisk Innovation. På

embedsmandsniveau er der en fælles mødeplads til forskningsdrøftelser mellem EK-FJLS og EK-U under etablering. Denne proces vil fortsætte og intensiveres i 2013.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Formandsprogrammet for MR-FJLS relateredes til det overordnede finske program "Det gröna Norden – klimatsmart aktör". Politikkerne for fødevarer, jordbrug, fiskeri/akvakultur og skovbrug udtrykkes i de værdinormer som gør Norden til foregangsregion som sikrer udviklingen af primærerhvervene i respekt for bæredygtighed, klima, miljø, ernæring og fødevaresikkerhed.

Dette var de bagvedliggende refleksioner for ministerrådets arbejde i 2011 og de konkrete initiativer, som formandskabet satte i gang.

Resultaterne fra ministerrådets arbejde i 2011 disponeres i det følgende efter de indsatsområder, som fremgår af Rammeprogrammet 2009-12 og stilles op mod områdets målsætning.

Nordisk konkurrencekraft
Samarbejdet har bidraget til udvikling af konkurrencekraftig produktion gennem aktiviteter, som har sat fokus på erhvervets rammebetingelser. Endvidere har ministerrådet medvirket til at udvikle mærknings- og certificeringssystemer, som tilfredsstiller forbrugernes behov.

I forbindelse med det årlige ministermøde arrangerede NKJ en konference med fokus på det biobaserede samfund. Konferencen bidrog til at sætte nordisk fokus på mulighederne og udfordringerne i tankerne om det biobaserede samfund, som i de kommende år forventes at få øget politisk opmærksomhed. Ideerne bag giver øgede muligheder for at skabe fornyet konkurrencekraft i primærerhvervene gennem fokus på nye produktionsmuligheder og anvendelse af biomasse fra primærerhvervene. Fokus på det biobaserede samfund afspejledes i flere tiltag i løbet af 2011, og forventes at blive en mere markant dagsorden i samarbejdet i de kommende år.

Klima
Samarbejdet har bidraget til at forbedre landenes forudsætninger for at imødekomme effekterne af klimaforandringerne på primærerhvervene samt i forhold til tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne. Denne indsats fandt især sted i regi af globaliseringsinitiativet "Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden".

Udover selve klimaprogrammet, er indsatsen i forhold til klima også kommet til udtryk i forbindelse med skovbrugssamarbejdets opfølgning på Selfossdeklarationen om bæredygtigt skovbrug, som fokuserer på vandmiljø og klimaforandringer. Med udgangspunkt i arbejdet fra en ad hoc gruppe fremlagdes en rapport med 20 anbefalinger, som i 2010 og 2011 har været omsat til konkrete tiltag i relation til skovbruget og klimaspørgsmålet med involvering af primært SNS, NordGens Skov.

Nordisk Ministerråd tog endvidere initiativ til at gennemføre en konference om bæredygtig produktion og udnyttelse af biomasse til bioenergi i forbindelse med det årlige high level møde om EU's Østersøstrategi, som blev afholdt sammen med det årlige møde i Baltic Development Forum. Konferencen samlede aktører fra hele Norden og Østersøregionen til en drøftelse af potentiale og udfordringer for en øget

efterspørgsel af biomasse til bioenergi. Konferencen var et første skridt til etablering af et stærkt regionalt netværk, som samler aktører fra myndigheder, forskning og erhverv med fokus på den samlede værdikæde. Konferencen er i øvrigt tæt koblet mod arbejdet om det biobaserede samfund, og var første af flere aktiviteter, som skal lede frem til etablering af stærke nordisk initierede netværk i relation til EU's Østersøstrategi.

Det finske formandskab gennemførte endeligt en konference om energiforbruget i landbruget, som samlede forskere, myndigheder og erhverv til en to dages konference med fokus på muligheder for at reducere energiforbruget.

Genetiske ressourcer
Nordisk Ministerråds indsats i forhold til genetiske ressourcer sker først og fremmest gennem institutionen Nordisk Genressourcecenter – NordGen. NordGens opgave er at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. Rammerne for arbejdet er fastlagt i en kontrakt mellem Nordisk Ministerråd og NordGen, og der rapporteres særskilt om institutionen årligt med udgangspunkt i kontrakten.

2011 var præget af to overordnede forhold omkring samarbejdet om genetiske ressourcer.

For det første en overordnet drøftelse af NordGens fremtidsperspektiver. Denne diskussion tog sit udgangspunkt i en rapport fra arbejdsgruppen om fremtidssikring af NordGen. På baggrund heraf blev der truffet beslutninger om øgning af NordGens budget fra og med 2012, med henblik på at sikre institutionen evne til fortsat at kunne levere sine kerneydelser om bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. De økonomiske beslutninger, som blev truffet i 2011, bidrager til en samlet plan, som sikrer at de økonomiske rammer er i overensstemmelse med forventningerne til institutionens opgavevaretagelse. Udover Nordisk Ministerråds øgede budget til NordGen blev den samlede plan sikret ved et bidrag fra den svenske regering på 4 MSEK samt tilpasninger i organisationen og reduktioner i personalet. I 2011 udarbejdes en ny kontrakt mellem Nordisk Ministerråd og NordGen, som blev underskrevet i december 2011 og gælder for perioden 2012-14. Kontrakten prioriterer klart i forhold til NordGens kerneopgaver om bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer.

For det andet etableringen af det offentlig-privat-partnerskab om planteforædling. Sekretariatet og styregruppe for partnerskabet blev etableret i 2011 og der er dels blevet arbejdet med at sikre grundlæggende styredokumenter for partnerskabet samtidig med, at arbejdet med at igangsætte konkrete projekter med henholdsvis byg, rajgræs og æble er også kommet i gang.

Det finske formandskab gennemførte endvidere et seminar med titlen "Values of Genetic Resources" med nordisk og international deltagelse.

Kyst- og landsbyudvikling
Samarbejdet har støttet bæredygtig udvikling af kyst og landsbyer i Norden.

Flere af Ministerrådets aktiviteter inden for de andre indsatsområder bidrager med

væsentlige komponenter inden for kyst og landsbyudvikling. Som eksempel skal nævnes de fiskeripolitiske aktiviteter som har et klart kystudviklingsperspektiv samt aktiviteterne inden for NNM II som satser på udnyttelse af lokale råvarer og lokal madkultur og tradition.

Velfærd, levnedsmidler og sundhed
Samarbejdet har medvirket til udvikling af den nordiske velfærdsmodel med hovedvægt på ernæring og fysisk aktivitet, fødevaresikkerhed, dyrevelfærd samt dyrebeskyttelse.

MR-FJLS' bidrag til udvikling af den nordiske velfærdsmodel var i 2011 koncentreret omkring benchmarking af kontrolsystemer.

Endvidere fortsatte den omfattende revision af de nordiske næringsanbefalinger, der vil udkomme i 2012.

Fødevaresikkerhed og dyresundhed var også i fokus med gennemførelse af den årlige tilsynskonference og det veterinære beredskab.

Internationalt samarbejde
Samarbejdet har bidraget til at Norden har været synlig og medvirket i internationale processer.

MR-FJLS' internationale engagement kom til udtryk i forhold til flere forskelligartede aktiviteter.

Ministerrådets sektorer var også aktive i projekter inden for område 9 i Østersøstrategien. FJLS bidrog aktivt med at etablere netværk og samarbejdsrelationer inden for skovforskningen, arbejdet med genetiske ressourcer og veterinært beredskab. I regi af Østersøstrategien fokuseres på flere øvrige områder med relevans for FJLS, hvilket betyder, at mulighederne og relevansen for input fra MR-FJLS til stadighed vurderes.

		Budget 2013	**Budget 2012**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-FJLS (TDKK)		**40.551**	**40.551**	**0**	**0,0%**
	Projektmidler	*2.327*	*2.327*	*0*	*0,0%*
3-6420-2	Ny nordisk mad	2.327	2.327	*0*	0,0%
	Fiskeri	*6.130*	*6.130*	*0*	*0,0%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	6.130	6.130	0	0,0%
	Jord- och skovbrug	*26.563*	*26.563*	*0*	*0,0%*
	Projektmidler - jordbrug	*1.174*	*1.174*	*0*	*0,0%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	365	365	0	0,0%
3-6520-2	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	809	809	0	0,0%
	Institutioner - jordbrug	*19.587*	*19.587*	*0*	*0,0%*
3-6585-3	Nordisk Genressource Center (Nordgen)	19.587	19.587	0	0,0%

	Projektmidler - skovbrug	*5.802*	*5.802*	*0*	*0,0%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	302	389	-87	-22,4%
3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.500	5.413	87	1,6%
	Levnedsmidler	*5.531*	*5.531*	*0*	*0,0%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	4.990	3.877	1.113	28,7%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	0	1.113	-1.113	-100,0%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	541	541	0	-
Opdelt på kategorier		**40.551**	**40.551**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	12.328	12.415	30,4%	30,6%
	Programlignende aktiviteter	8.636	8.549	21,3%	21,1%
	Institutioner	19.587	19.587	48,3%	48,3%

3-6420-2 Ny nordisk mad

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.327.000	2.327.000	3.186.000	86%	Styregruppen for Ny Nordisk Mad

Formål Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion". Arbejdet med Ny Nordisk Mad er forankret inden for MR-FJLS, men har et tværsektorielt sigte, og involverer et tæt samarbejde med KreaNord og det nordiske kultursamarbejde. Til programmet er etableret en programorganisation.

Prioriteringer i 2013 Prioriteringer for programmet for 2013, fastlægges ultimo 2012, men følger af rammeprogrammet for Ny Nordisk Mad II 2010–2014.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 900.000 DKK
Faktiske udgifter : 900.000 DKK

Sekretariats-funktion Jordbruksverket i Sverige

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.130.000	6.130.000	6.022.000	93%	EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug)

Formål Formålet med midlerne er at understøtte politisk prioriterede aktiviteter, som fremmer bæredygtigt fiskeri og akvakultur samt fangst af marine pattedyr inden for rammerne af Rammeprogrammet for MR-FJLS samt formandskabsprogrammet for hvert år.

Prioriteringer i Prioriteringerne i 2013 vil have deres udgangspunkt i målsætningerne i det nye

2013

Rammeprogram, men det svenske formandskabsprogram vil være toneangivende for de aktuelle aktiviteter i fiskerisamarbejdet i 2013.

Det forventes, at de pågående større substanstemaer i fiskerisamarbejdet fortsættes i 2013:

- Fiskeriernes konkurrencekraft og rammebetingelser
- Udvikling af bæredygtig akvakultur
- Udvikling af samarbejde med internationale organisationer
- Kystsamfundsudvikling
- Kystkultur
- Klimaforandringernes påvirkning på hav og fiskeri
- Udnyttelse af marine pattedyr
- Udvikling af integreret havforvaltning
- Udvikling af økosystem- og flerartsforvaltning

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 250.000 DKK
Faktiske udgifter : 250.000 DKK

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen i AG-Fisk varetages af DTU-Aqua, Hirthals

Jordbrug

3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	365.000	365.000	759.000	93%	EK-FJLS (Jordbrug)

Formål

Jordbrugsafdelingens midler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policyrettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2013

Prioriteringerne for 2013 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det svenske formandskabsprogram og der vil blandt andet komme fokus på den moderna landsbygd og nye lokalt baserede med globalt tilpassede løsninger, hvor entreprenører udvikler nye muligheder for at udvikle egne virksomheder og dermed den lokale økonomi. Der vil gennem fokus på den moderna landsbygd blive prioriteret inden for følgende områder:

- Jordbrugets konkurrencekraft
- Miljø- og klimaspørgsmål i relation til jordbruget
- Genressourcespørgsmål

3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	809.000	809.000	795.000	100%	NKJ

Formål Nordiskt Kontaktorgan for Jordbruksforskning (NKJ) er rådgivende til Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål, når det gælder jordbrugs- og levnedsmiddelforskningen. NKJ fungerer desuden som kontaktorgan mellem nationale forskningsråd. NKJ fremmer forskningspolitiske spørgsmål, som gavner jordbrugs- og levnedsmiddelsektorerne i Norden og koordinerer en vis forskningsvirksomhed som finansieres nationalt.

Prioriteringer i 2013 NKJs prioriteringer for 2013 er fastlagt i strategien for NKJ 2011-14. En vigtig prioritet for arbejdet er, at udvikle NKJs rolle i forhold til det politiske arbejde inden for EK-FJLS (Jordbrug) og EK-FJLS (Livs) og at placere NKJ i relation til de nye forskningslandskaber nationalt, nordisk og europæisk.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 500.000 DKK
Faktiske udgifter : 500.000 DKK

Sekretariats-funktion Sekretariatsudgifterne finansieres ved nationale kontingentbidrag. Bidraget på 795.000 DKK anvendes til konkrete policyorienterede aktiviteter. Sekretariatsfunktionen for NKJ varetages af NordForsk.

3-6585-3 Nordisk Genressource Center (Nordgen)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
SEK	23.887.000	23.887.000	18.605.000	55%	NordGen
MODSVARER DKK	19.587.000	19.587.000	14.140.000		

Formål NordGen skal fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden og på den måde bidrage til fødevaresikkerhed og erhvervsudviklingen. NordGen skal videre påvirke Norden og det internationale samfund til bæredygtige, retfærdige og transparente løsninger for brug og bevaring af genetiske ressourcer.

Prioriteringer i 2013 Efter gældende kontrakt mellem NMRS og NordGen er prioriteterne for institutionen i perioden 2012-2014 fastlagt. NordGens to kerneopgave er at sikre bevaring af genetiske ressourcer relevant for mad og landbrug og at bidrage til bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer relevant for mad og landbrug.

Kontrakt-periode 2102-2014

Kontrakt-status Opfyldt.

Økonomi Nordgen følger banen med den langsigtigede økonomiske udvikling.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 4.770.000 DKK
Faktiske udgifter : 3.843.000 DKK

Skovbrug

3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	302.000	389.000	782.000	100%	EK-FJLS (Skovbrug)

Formål

Skovbrugsafdelingens projektmidler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policyrettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2013

Prioriteringerne for 2013 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det svenske formandskabsprogram. Der vil gennem fokus på den moderna landsbygd blive prioriteret inden for følgende områder:

- Skovbrugets konkurrencekraft
- Skov og Klima
- Skov og vand

3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.500.000	5.413.000	5.317.000	100%	SNS

Formål

SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

Prioriteringer i 2013

Överlag är inriktningen på hållbart nyttjande av skogen, skydd och skötsel av skogar med beaktande av deras ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella värden. Prioriterade forskningsområden är:

- Klimatförändringar, inklusive anpassning av skogens och dess möjligheter att motverka förändringarna. Skogens och skogsmarkens roll i kolbalansen
- Åtgärder för ökad biomassaproduktion för ersättning av fossila och andra icke-förnybara naturresurser
- Materialutveckling och metoder för ökad och ny användning av träprodukter
- Brukande av skog och skogsmark på ett sätt som bevarar och restaurerar biologisk mångfald och som undviker negativa effekter på mark och vatten, bl.a. erosionsskador
- Skogens skador och hälsotillstånd - förebyggande och restaurerande åtgärder
- Skogens ekonomiska, sociala och kulturella betydelse i samhället
- Skogens möjligheter att bidra till kust- och landbygdens utveckling genom att nyttiggöra dess ekosystemtjänster. Skogsskötsel i urban miljö

Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 790.000 DKK Faktiske udgifter : 774.064 DKK
Sekretariats-funktion	Sekretariatet for SNS er i perioden 2010-2013 placeret ved Skov & Landskab, Københavns Universitet i Danmark

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	4.990.000	3.877.000	4.108.000	88%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål	Formålet med midlerne er at understøtte aktiviteter i forhold til sikre og sunde fødevarer, forbrugerbeskyttelse, og at arbejde for et højt niveau indenfor dyresundhed og dyrevelfærd. Dette gøres konkret i regi af levnedsmiddelsektorens arbejdsgrupper. Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet. * Fra 2013 er 6810 og 6820 sammenlagt til en samlet budgetpost. Deraf den store forskel i beløbene i forhold til de foregående år.
Prioriteringer i 2013	Prioriteringerne for 2013 følger det nye rammeprogram for MR-FJLS 2013-16 og det svenske formandskabsprogram. Der vil blive prioriteret inden for følgende områder: • Undersøgelse af miljø- og klimarelaterede spørgsmål indenfor levnedsmiddelområdet, herunder madspild og drikkevand. • Opfølgning på handlingsplanen for kost og motion • Risikohåndtering og ensartet tilsynsvirksomhed. • Samarbejde om veterinært beredskab og dyrevelfærd • Udvikling af relevante netværk
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1.490.000 DKK Faktiske udgifter : 1.490.000 DKK
Sekretariats-funktion	Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for ernæring, mad og toksikologi (NKMT) varetages af Fødevarestyrelsen, Danmark. Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for madforvaltning og forbrugerinformation (NMF) varetages af Livsmedelsverket, Sverige. Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for mikrobiologi og dyresundhed/dyrevelfærd (NMDD) varetages af Mattillsynet/Veterinærinstituttet, Norge. Generalsekretariatet i Nordisk Metodikkomite for Levnedsmidler (NMKL) varetages af Veterinærinstituttet.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.113.000	1.093.000	100%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Budgetposten nedlægges fra 2013 og overføres til budgetpost 6810

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	541.000	541.000	531.000	98%	EK-FJLS (Levnedsmidler)

Formål Formålet er at implementere den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og fysisk aktivitet som en prioriteret indsats af tværsektoriel karakter.

Prioriteringer i 2013 Tværsektorielle aktiviteter indenfor handlingsplanens prioriteringsområder, som involverer flere fagsektorer.

Jämställdhet

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Det nordiska samarbetet inom Ministerrådet for jämställdhet (MR-JÄM) ska utvecklas så att det i alla de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland skapas de bästa möjligheter för en jämställdhetspolitisk utveckling och att detta även omfattar samarbetspartners i och utanför Nordens grannländer.

Samarbetet i Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) baserar sig på samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014. I utarbetandet av samarbetsprogrammet har ministerrådet involverat och förankrat innehållet hos ett brett spektrum av aktörer i det civila samhället och politiska myndigheter i Norden, de baltiska länderna och Nordvästra Ryssland.

Ett av målen med det nordiska jämställdhetspolitiska samarbetet i perioden 2011-2014 är att vara en modell för andra länder. Jämställdhet är en del av den nordiska identiteten och har varit grundläggande för våra demokratier och utvecklandet av våra välfärdssamhällen. Visionen för jämställdhetsarbetet i Nordiska ministerrådet är att vara en förebild för andra, och på internationell nivå synliggöra hur vi i Norden möter globaliseringens utmaningar genom att genomföra en jämställdhetspolitik som säkrar hållbara samhällen.

Nordisk jämställdhetspolitik står idag inför nya utmaningar och ska anpassas samhällsändringar som bl.a. befolkningens ökande och rikare etniska och kulturella mångfald, oklara gränser mellan familje- och arbetsliv, nya och stora variationer i familjesammansättningar, en ökning av de äldres andel i befolkningen med mera.

Det årliga sektorprogrammet skall tillsammans med samarbetsprogrammet säkerställa att omsorg, makt och inflytande fördelas lika mellan alla kvinnor/flickor och män/pojkar och att kvinnor/flickor och män/pojkar har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla samhällsområden och i alla livsfaser. Ett jämställt samhälle förutsätter ett samhälle fritt från alla typer av könsrelaterat våld och annan ojämlik behandling.

Utgångspunkten för jämställdhetssamarbetet med de tre baltiska länderna Estland, Lettland och Litauen är de prioriteringar som har utarbetats i samarbete med de baltiska ländernas jämställdetspolitiska myndigheter.

En av utgångspunkterna för jämställdhetssamarbetet med Nordvästra Ryssland är "Protocol of Intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation". Dessutom samarbetar man kring de politiska prioriteringar som lokala myndigheter har formulerat för det nordisk-ryska jämställdhetssamarbetet. Jämställdhetsområdet samarbetar med social- och hälsområdet och lagstiftningssektorn kring samarbetet med Nordvästra Ryssland.

Samarbetsprogrammet "Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle" har två tvärgående teman. Inom ramen av dessa tvärgående teman ska aktiviteter byggas

upp som kan genomföras under flera ordförandeskapsperioder. Dessa tvärsektoriella teman ska även inarbetas och integreras i samarbetsprogrammets andra teman och samarbetsformer i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland och i Nordens grannländer, de baltiska länderna och i NV Ryssland. Mäns och pojkars aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att lyckas nå målet om ett verkligt jämställt samhälle präglat av mångfald.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Det nordiska jämställdhetssamarbetet styrs av det fyra-åriga samarbetsprogrammet som startade år 2011 och som avslutas år 2014. I MR-JÄM:s årliga sektorprogram fastställs årliga prioriterade jämställdhetspolitiska teman och ordförandeskapets prioriterade teman. Dessutom följer MR-JÄM alla de riktlinjer och överordnande styrningsdokument som har utarbetats för det nordiska samarbetet.

Det nordisk-baltiska jämställdhetssamarbetet fastställs på årliga NB8 möten på tjänstemannanivå, och NB-ministermöten som arrangeras vid behov. År 2009 godkände de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation. Det nordisk-baltiska jämställdhetssamarbetet följer även Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2009-2013.

Det nordiska jämställdhetssamarbetet med Nordvästra Ryssland tar utgångspunkt i Protocol of Intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation och Guidelines for the Nordic Council of Ministers' co-operation with North-West Russia 2009-2013.

En ny styrningsform har införts som en del av det nya samarbetsprogrammet. Den nya samarbetsformen kallas för "trojka"-möten och innebär att årets, det föregående och kommande ordförandeskapet möts för att garantera kontinuitet och sammanhang mellan det nordiska jämställdhetssamarbetets årliga sektorprogram och samarbetsprogram.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

MR-Jäm

År 2011 var det första året för genomförandet av samarbetsprogrammet för det nordiska jämställdhetssamarbetet, 2011-2014 med rubriken Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle. Samarbetsprogrammet har två genomgripande teman: Integrering av ett genus- och jämställdhetsperspektiv och Mäns/pojkars aktiva deltagande. Dessa två teman skall införlivas i de prioriterade temana. De prioriterade övergripande temana för det nordiska jämställdhetsarbetet i Norden 2011-2014 är jämställdhet och arbetsmarknaden, jämställdhet inom utbildning, kön, etnicitet och jämställdhet och nolltolerans mot könsrelaterat våld. Samarbetsprogrammet innehåller ett nordiskt, ett närområdes samt ett internationellt fokus.

År 2011 inleddes med kick-off evenemang för ordförandeskapet genom konferensen Lösningar, nära, tillsammans i Åbo 31.1.-2.2.2011. Under evenemanget arrangerades ett sidoevenemang med anknytning till klimatförändringen med syfte att uppmärksamma könets betydelse för klimatförändringen samt att uppmana experter och beslutsfattare att integrera könsperspektiet i sin verksamhet.

Det största projektet under 2011 var den elektroniska databanken om

klimatförändring, kön och jämställdhet, Equal Climate. Databanken ser på förhållandet mellan kön, konsumtionsvanor, koldioxidutsläpp, information och det polisitka beslutsfattandet i ett nordiskt sammanband. Databanken innehåller förutom information också praktiska exempel på hur kvinnor och män själva påverkar klimatförändringen med sin livsstil samt hur klimatförändringen påverkar könen på olika sätt. Projektet lever vidare och utvecklar en särskild vinkel för barn och unga.

I samband med den årliga FN-sessionen Committee on the Status of Women arrangerades ett politiskt sidoevenemang samt ett expertseminarium. Temat för ministersidoevenemanget var kvinnors och flickors deltagande i utbildning, i synnerhet inom vetenskaps- och teknologiområden, samt kvinnornas sysselsättning och utkomst. Expertseminariet behandlade våld mot kvinnor.

Under utbildningstemat arrangerades konferensen Nordic Challenges, Future Possibilities – Gender Awereness in Schools and Teacher Education. Konferensen behandlade läget I skolorna och lärarutbildningen ur ett jämställdhetsfrämjande perspektiv.

Parental leave, child care and gender equality in the Nordic countries är en av två aktiviteter under arbetsmarknadstemat vid sidan av seminariet Leave policies and the economic crisis som arrangerades i Helsingfors. Utredningen om föräldraledighet och barnomsorgspolitik från det isländska ordförandeskapets tid 2009 översattes till engelska 2011. Seminariet i sin tur berörde den ekonomiska krisens effekter på de nordiska ländernas föräldraledighetssystem och påverkningar på föräldraledigheterna i Norden.

Under året fortsatte projektet social kontroll om god praxis i jämställdhetsarbetet som gäller ungdomar från olika etniska grupper. Vidare utarbetades en utredning om de nationella strukturerna för integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv som en del av jämställdhetspolitik. Under 2011 nedsattes en arbetsgrupp om Män och jämställdhet. Arbetsgruppens förslag presenterades hösten 2011 och arbetet fortsatte under 2012.

Inom ramen för samarbetet med Nordvästra Ryssland och Baltikum genomfördes en rad aktiviteter. Konferensen Jämställdhet skapar ett hållbar samhälle var en kick-off konferens för det nya jämställdhetsprogrammet som ordnades i St.Petersburg i oktober. Ett projekt kring barnboken Den dag då Rikke var Rasmus – Den dag då Frederik var Frida inleddes i Baltikum och Nordvästra Ryssland. Vid NB8-mötet i Tallinn i maj planerades det nordisk-baltiska samarbetet. ÄK-JÄM deltog även i ett jämställdhetsseminarium i Litauen i december.

Den evaluering som under år 2010 utfördes av Nordiska institutet för kunskap om kön, NIKK, ledde under 2011 till avveckling av NIKK i dess dåvarande form. Nordiska institutet för kunskap om kön avvecklades 31.12.2011.

Nordisk Institutt for Kunnskap on Kjønn(NIKK)
Det största projektet som NIKK har genomfört år 2011 var etableringen av nätportalen Equal Climate i samarbete med det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Syftet med portalen är att visa hur inkludering av ett könsperspektiv kan bidra till och förstärka klimatarbetet.

NIKK har även i 2011 varit ett kunskaps- och informationscentrum för NMR inom könsjämställdhet. NIKK har varit en arena för dem som använder och producerar kunskap om könsjämställdhet. Verksamheten har koncentrerat sig kring ett begränsat antal strategiskt relevanta områden med ett speciellt fokus på det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet. NIKK har strävat efter att inte ha överlappande aktiviteter med andra nationella eller lokala organisationer och institutioner.

Verksamhetsåret var det fjärde och sista inom ramen för NIKKs resultatkontrakt med NMR. Verksamhetsåret påverkades av MR-JÄMs beslut att avveckla institutionen NIKK och upprätta ett samarbetsorgan.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-Jäm (TDKK)		**8.957**	**8.957**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*8.957*	*8.957*	*0*	*0,0%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	5.957	3.657	2.300	62,9%
1-4480-2	Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)	3.000	5.300	-2.300	-43,4%
Opdelt på kategorier		**8.957**	**8.957**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	5.957	3.657	66,5%	40,8%
	Programlignende aktiviteter	3.000	5.300	33,5%	59,2%

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.957.000	3.657.000	3.592.000	89%	MR/Äk-JÄM

Formål

Medlen ska användas till att följa upp de behov, intressen och önskemål som MR-JÄM beslutar om för att inom ramen av det nordiska jämställdhetssamarbetet genomföras i de fem nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland och i Nordens närområden samt på internationell arena.

Prioriteringer i 2013

Under 2013 kommer MR-JÄM att lägga vikt vid att utveckla aktiviteter inom ramen för samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014.

I och med omstruktureringsprocessen från det tidigare Nordiska Institutet för Kunskap om Kön till Nordisk Information för Kunskap om Kön frigjordes medel från administration. De frigjorda medlen skall gå till tvärnordiska projekt och forskning. Åtgärderna beskrivs närmare i sektorprogrammet för år 2013, som godkänns i slutet av år 2012.

Aktiviteterna på det nordiska jämställdhetspolitiska området under år 2013

kommer att stöda det svenska ordförandeskapets prioriteringar i Nordiska ministerrådet. Fokus kommer att ligga på två av samarbetsprogrammets prioriterade områden, jämställdhet på arbetsmarknaden och jämställdhet inom utbildning. Utöver nya aktiviteter kommer det svenska ordförandeskapet under 2013 att föra vidare och ytterligare utveckla enskilda aktiviteter, som startades under 2011 och 2012 inom ramen för samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014.

1-4480-2 Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	5.300.000	5.052.000	100%	MR/Äk-JÄM

Formål

Nordisk Information för Kunskap om Kön (NIKK) skall vara ett synliggörande och förmedlande organ samt ett flexibelt och operationellt verktyg som stöder realiseringen av nordiska jämställdhetspolitiska prioriteringar. NIKK skall insamla, använda och förmedla nationell forskning, politik och praxis i ett nordiskt perspektiv. Vidare skall NIKK koordinera utförande och förmedling av komparativa studier och projekt efter beställning av ÄK-JÄM. I relation till sektorprogrammet skall NIKK kunna agera projektsekretariat.

Prioriteringer i 2013

Under 2013 är Nordisk Information för Kunskap om Kön fortfarande i uppstartsfasen. Vikten skall läggas vid att skapa ett fungerande samarbetsorgan som motsvarar MR-JÄM:s förväntningar om att insamla och förmedla forskning, politik och praxis, förmedla komparativ information, fungera som projektsekretariat och skapa nätverk. Dessutom skall det nya NIKK etablera en arbetsgång som säkrar att det inhämtas information från hela Norden som förmedlas på skandinaviska och engelska samt önskvärt även på andra nordiska språk.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2.500.000
Faktiske udgifter :

Uddannelse og forskning

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik og forskningspolitik, ligesom MR-U koordinerer Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne IT-politik og sprogpolitik. Uddannelses- og forskningssektoren har i 2013 en budgetramme på sammenlagt 235.093 TDKK (2012 tal). Udover dispositionsmidlerne har budgetrammen fire hovedkategorier: Politikudvikling, mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus, NordForsk og samarbejdsorganer (forskning i øvrigt).

En hovedprioritet for MR-U i 2013 er initiativer i relation til statsministrenes satsning på grøn vækst formuleret i pressemeddelelsen "Norden – ledende i grøn vækst". MR-U har ansvaret for at udvikle samarbejdsområdet "Uddannelse og forskning for grøn vækst" og bidrager til udvikling af en række andre områder knyttet til grøn vækst.

En anden vigtig prioritering er arbejdet med at udvikle den nordiske velfærdsmodel, herunder spørgsmål koblet til demografiske udfordringer, livslang læring, sundhed samt aktiv aldring, velfærdsteknologi og kundskabsopbygning inden for sundhedsprofessionerne.

Rapporten om oversyn af det nordiske forskningssamarbejde "Vilje til forskning?" følges op, og den samlede udvikling af et mere effektivt, fokuseret og sektorovergribende samarbejde på forskningsområdet har høj prioritet.

MR-U har haft ansvar for seks globaliseringsprojekter, og i 2013 er der blandt andet fokus på at sprede resultater og erfaringer fra projekterne. Topforskningsinitiativet inden for klima, energi og miljø (TFI) og initiativet inden for eScience fortsætter i 2013. TFI følges op, blandt andet i relation til satsningerne på grøn vækst.

Politikudvikling
Midlerne for politikudviklingen administreres af MR-U's forskellige rådgivningsgrupper og netværk. Rådgivningsgruppernes opgaver er policyorienterede og rådgivende, men rådgivningsgrupperne har også visse operative opgaver. Rådgivningsgrupperne følger gennem en årlig arbejdsplan op på MR-U's strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet i perioden 2011-2013, formandskabsprogrammet samt øvrige overordnede strategier og relevante initiaitver. Desuden rådgives MR-U/EK-U af Ekspertgruppen Nordens Sprogråd og af forskellige ad hoc arbejds- og ekspertgrupper.

Mobilitet, projekt- og netværksprogrammet Nordplus
Fortsat implementering, spredning af resultater og styrket information om og profilering af Nordplus vil blive prioriteret i 2013, herunder implementeringen af en ny programkomite, hvis opgave det blandt andet er at bidrage til den strategiske udvikling af Nordplus.

NordForsk
NordForsk har en nøglefunktion i at implementere det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA), som en del af det europæiske forskningsområde (ERA).

NordForsk er aktiv i at etablere samnordiske forskningsmiljøer samt forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet. Disse baseres på nationale forskningsprioriteringer og styrker regionens konkurrenceevne og status som videnssamfund. NordForsk skal særskilt koncentrere sin indsats, hvor landene har en international stærk position eller et særskilt strategisk motiv. Initiativerne skal udformes ud fra nationale prioriteringer, og de organisationer, som finansierer den nationale forskning, skal stå for hovedparten af udgifterne, mens NordForsk først og fremmest giver speciel støtte til de samlede projekt- og programudgifter.

I 2013 gives arbejdet med et nyt program inden for sundhed og velfærd høj prioritet og udviklingen af nordisk samarbejde om forskningsinfrastruktur.

Samarbejdsorganer
Samarbejdsorganerne er tidligere nordiske forskningsinstitutter , som er overført til nationalt niveau og er tilpasset værtslandets retslige forhold. Samarbejdsorganerne fremmer forskning og forskningssamarbejde inden for udvalgte specifikke fagområder.

Øvrige satsninger
MR-U videreudvikler i 2013 satsningen på et fælles nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ. Under dette initiativ fokuseres blandt andet på forskning om frafald og forhold omkring måltiderne i skolen, som påvirker læring og sundhed.

Videre har Nordens Välfärdscenter (NVC) fået i opdrag at oprette, udvikle og lancere en nordisk ressourcebank over programmer og tiltag, som har opnået gode resultater for at stimulere 16-25 årige til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme ind på arbejdsmarkedet.

Nordisk Master Program (NMP) forventes i 2013 – efter gennemførelse af pilotprojekt i 2007-2012 - at gå ind i en ny fase med en mere langsigtet udformning.

Også i 2013 vil der være fokus på børn og unges sprogforståelse og deres muligheder for at forstå hinanden og kommunikere med hinanden på dansk, norsk og svensk.

På IT-området vil mulighederne for en mere formålstjenelig organisering af det nordiske samarbejde blive vurderet.

For at forbedre regionens muligheder for at drage nytte af globaliseringen og udvikle uddannelsessystemerne forstærkes samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Forskningssamarbejdet forstærkes og videreudvikles inden for rammen af de nye fælles godkendte retningslinjer. Uddannelses- og forskningssamarbejdet med Rusland styrkes gennem samarbejdsaftalen med fælles finansiering og fælles prioriteringer. Inden for EUs Østersøstrategi har MR-U frem for alt givet prioritet til arbejdet med kundskabsinfrastrukturen for den 5. frihed (Baltic Ring). Arktisk

samarbejde inden for uddannelse og forskning videreudvikles på basis af arbejdet i den såkaldte Arktis 8 ad hoc gruppe. Det nordiske samarbejde i Asien undersøges med tanke på om merværdien for de nordiske lande kan øges gennem eksisterende netværk. Der skal endvidere følges op på områder, som styrker det nordiske samarbejde i forhold til EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Østersørådet (CBSS), Barentsrådet og Arktisk Råd.

Ministerrådets styrings-dokumenter

MR-U besluttede i 2010 en treårig strategi for det nordiske uddannelses- og forskningsområde Kunnskap for grøn vekst og velferd 2011-2013. Strategien har som centralt omdrejningspunkt kundskabstrekanten, hvor samspillet mellem uddannelse, forskning og innovation skaber ny viden og ny udvikling. Strategien lægger sammen med formandskabsprogrammet grunden for det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde i 2013.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

MR-U har haft hovedansvar for udviklingen af seks globaliseringsprojekter og har leveret bidrag til flere andre projekter.

I programperioden 2008-2011 for Nordplus rammeprogram er omkring 2.700 ansøgninger blevet indleveret, heraf 262 ansøgninger til Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet. Godt 75 % af ansøgningerne er godkendt, og totalt 32,7 millioner danske kroner (4,2 millioner euro) er distribueret gennem programmerne.

Efter en reduktion i antal ansøgninger fra 825 i 2008 til 587 i 2009 har målet for Nordplus været at opretholde antal ansøgninger på ca. 600 hvert år, og dette målet er indfriet. Foråret 2011 var den fjerde fælles ansøgningsfrist for programmerne, og der blev indleveret 598 ansøgninger, og 442 projekter blev godkendt.

Nordplus	**Ansøgninger (antal)**			
	2011	**2010**	**2009**	**2008**
Nordplus Junior	222	200	195	340
Nordplus Højere Uddannelse	214	255	254	301
Nordplus Voksen	76	69	60	90
Nordplus Horisontal	36	32	35	46
Nordplus rammeprogram	**548**	**556**	**544**	**777**
Nordplus Nordiske Sprog- og Kultur	85	86	43	48
Nordplus **totalt**	**633**	**642**	**587**	**825**

Nordplus	**Godkendte projekter (antal)**			
	2011	**2010**	**2009**	**2008**
Nordplus Junior	138	143	135	151
Nordplus Højere Uddannelse	189	217	209	191
Nordplus Voksen	52	44	40	43
Nordplus Horisontal	23	20	18	21
Nordplus rammeprogram	**402**	**424**	**402**	**406**
Nordplus Nordiske Sprog- og Kultur	40	35	36	37
Nordplus **totalt**	**442**	**459**	**438**	**443**

Nordplus programmerne blev evalueret i 2010/2011, og evalueringsrapporten findes på www.norden.org. Evalueringen viste blandt andet, at Nordplus er i et spændningsfelt mellem mange og øgede forventninger, og at øget kompleksitet og

større bredde ofte må kompenseres gennem stærkere styring, større grad af professionalisering og bedre profilering udad. Dette er fulgt op i den nye programperiode, som går fra 2012 til 2016. Synliggørelse og spredning af gode projekter og resultater er et prioriteret mål i den nye programperiode, og en rapport, som synliggør resultater fra programperioden 2008 til 2011, findes på Nordplus hjemmesiden www.nordplusonline.org.

I 2010 blev en kampagne for at styrke børn og unges gensidige forståelse af dansk, norsk og svensk lanceret. Sprogkampagnen blev afsluttet i 2011 med konferencen "Tør du? Du forstår mere, end du tror - hvis du tør" Sprogkampagnen har været medvirkende til at løfte sprogområdet, og har på den måde bidraget til at styrke det nordiske sprogfællesskab. Nordisk Sprogkoordination var kampagneleder, og deltager i arbejdet med at videreføre gode kampagnetiltag. Som led i Sprogkampagnen afholdt Nordisk Ministerråd (MR-SAM/NSK) en konkurrence om udvikling af forslag til produkter, der kan bruges i Nordisk Ministerråds satsning med henblik på at styrke børn og unges forståelse af dansk, norsk og svensk i samtlige nordiske lande. Et vurderingspanel fandt to vinderprojekter, som delte førstepladsen og præmien på 500.000 DKK.

I 2011 blev arbejdet med en ekstern evaluering af sprogområdet og sprogorganiseringen fra 2009 igangsat. Evalueringen og en eventuelt ny organisering af sprogområdet forventes tilendebragt i 2012.

2011 var også året, hvor arbejdet med revideringen af Sprogkonventionen blev genoptaget i regi af ressorthavende myndigheder fra landene og Færøerne, Grønland og Åland i Højniveaugruppen til revidering af Sprogkonventionen.

Under Nordisk Råds session blev to større redegørelser på sprogområdet præsenteret af den danske børne- og undervisningsminister: Redegørelse om opfølgningen på sprogdeklarationen, baseret på landerapporter, og Redegørelse om tiltag der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de der arbejder for og med den målgruppe. Begge redegørelser kan læses på www.norden.org.

Inom globaliseringsprojektet "Främjande av högre utbildning i Norden" utlyste Nordiska ministerrådet under våren 2011 medel för en tre-årig satsning med syfte att etablera nätverk mellan nordiska universitet och högskolor som bidrar till ett förstärkt samspel mellan akademi och samhälle samt ökat kunskapsutbyte kring kommersialisering och innovation s.k." kunskapstriangelnätverk".

Rådgivningsgruppen for høyere utdanning (HÖGUT):s aktiviteter har i 2011 varit tätt sammankopplade med globaliseringsprojektet "Främjande av högre utbildning i Norden" och HÖGUT har under året fattat beslut om ytterligare en utlysning av Nordic Master Program (NMP) för 2012 och tillsatt en arbetskommitté som ska ge förslag till en långsiktig utveckling av programmet. HÖGUT har även bidragit till finansieringen av de nordiska institutionernas deltagande i det europeiska klassifikationsprojektet "U-Map". HÖGUT har också under året initierat en studie om avgiftsbelagd utbildning i norden och följt arbetet i expertgrupperna som arbetar med studiestöd och erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning (ENIC/NARIC).

Rådgivningsgruppen for det nordiske skolesamarbeidet (NSS) har i 2011 prioriteret arbejdet knyttet til frafald og kreativitet, innovation og entreprenørskab som en del af globaliseringsprojektet "En god opplæring for ungdom og voksne". Det ble blant annet arrangert en konferanse våren 2011 der resultater fra en omfattende studie om kreativitet, innovation og entreprenørskab i utdanningen og videre oppfølgning ble diskutert. Når det gjelder arbeidet med frafald har Nordens velferdssenter fått i oppdrag å opprette, utvikle og lansere en nordisk ressursbank over program og tiltak som har oppnådd gode resultat for å stimulere 16-25-åringer å gjennomføre videregående opplæring eller komme inn på arbeidsmarkedet.

Andre temaer NSS har arbejdet med i 2011 er blant annet opplæringstilbudet til barn med særskilte behov, Nordisk Klimadag 2011, små håndverksfag, utdannelsespolicy knyttet til et flerkulturelt Norden samt mobilitet inklusive EU-verktøy som EQF og ECVET. Videre er det gjennom det nordiske skolesamarbeidet blitt publisert to rapporter; "Northern Lights on PISA 2009 – Focus on reading" og "Tradisjonelle utfordringer – fornyet interesse: Hvordan er de nordiske lands yrkesutdanninger i stand til å møte arbeidslivets behov?".

En gemensam nordisk Klimatdag har organiserats för tredje gången 11.11.2011. Målsättningen med Klimatdagen har varit att stimulera nordiska elevers och lärares engagemang och medvetenhet i klimatfrågor, att öka kunskap och samarbete i Norden, att etablera en plattform för god praxis, att stimulera intresset för naturvetenskapliga ämnen och att stimulera barn och ungdomar att förstå varandra och kommunicera på svenska, danska och norska. År 2011 var temat klimat och mat. Klimatdagen har sökt synergier med andra nordiska projekt som Ny Nordisk Mat och den nordiska Språkkampanjen. Genom stimulering från den virtuella mötesplatsen www.klimanorden.org har lärare, elever och andra intresserade i Norden kunnat ta upp klimatfrågor i anknytning till mat och livsmedelproduktion i undervisningen.

Rådgivningsgruppen for voksnes læring (SVL) har i 2011 knyttet sit arbejde til globaliseringsprojektet "En god uddannelse for unge og voksne", blandt andet ved at færdiggøre et debatoplæg om kreativitet og innovation i voksenuddannelserne, en rapport om effektive strategier for livslang læring samt under Lære- og dialogforum initieret udarbejdelsen af en minihåndbog med råd og vejledning til hvordan man skal tilrettelægge gode seminarer, workshop eller konferencer. SVL har iværksat en evaluering af Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL), et arbejde om indikatorer for voksnes læring og et forprojekt om validering med henblik på skabe fleksibilitet i arbejdslivet. SVL har afsluttet et studie om "Voice of users. Promoting quality of guidance in the Nordic countries", en kortlægning om klima og miljø i voksenundervisningen samt en kortlægning om uddannelsesmuligheder for voksenundervisere. Endelig fortsatte SVL samarbejdet med Arbejdsmarkedsudvalget under MR-A om et nordisk PIAAC-netværk.

NVL har i 2011 konsolideret sin position som samlende organ for nordiske miljøer inden for området voksnes læring. NVL har arbejdet med følgende prioriterede temaer: fleksibilitet i uddannelserne, arbejdspladsen som læringsarena, validering, vejledning og udvikling af uddannelser og undervisningen. NVL's aktiviteter i form af netværk, seminarer, konferencer og kurser er forankret i hele Norden. Udførlig

årsrapport for 2011 kan læses på NVL's hjemmeside på hjemmesiden www.nordvux.net.

MR-U är engagerat i globaliseringsinitiativet för hälsa och välfärd genom att ha huvudansvaret för delprojektet "Ernæring, læring og helse". I 2011 har första fasen av projektet avslutats. Resultatet var rapporten "Kost i skole og barnehage og betydningen for helse og læring: En kunnskapsoversikt", som redogör för nordiska och internationella forskningsresultat om sambandet mellan kost, lärande och hälsa samt nordiska matordningar i för- och grundskola. På bakgrund av kunskapsöversikten har det fattats beslut om att sätta i gång forskning. NordForsk är ansvarig för projektet som en del av Utbildningsforsknings- og formidlingsinitiativet. Forskningen ska fokusera på förhållanden runt måltiderna i skolan som påverkar lärande och hälsa.

Den informella arbetsgruppen av IT-direktörer har under året drivit ett gemensamt nordiskt projekt om cloud computing och publicerat en rapport med förslag på nordiskt samarbete kring cloud computing. Rapporten presenteras och diskuteras på seminarier i de nordiska länderna och därefter fattas beslut om implementering av de framlagda förslagen.

I ett led att stärka den nordiska informationsspridningen inom både kunskaps- och välfärdsområdet, inleddes år 2011 en process med syfte att utveckla en kommunikationsplan för kunskaps- samt hälsa och socialområdet. Arbetet genomfördes via workshops i april och maj 2011 med relevanta aktörer från alla nordiska länder. Som ett resultat av arbetet har Nordiska Minsterrådets avdelning för kunskap och välfärd lanserat månatliga informationsmail, med syfte att stärka sekretariatets kommunikation utåt på områdena i fråga.

Med baggrund i de nordisk statsministres beslutning om at satse på grøn vækst, og det forhold at MR-U har kundskab om grøn vækst og velfærd som overordnet strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet i 2011-2013, har MR-U i 2011 arbejdet videre inden for dette område. Et omfattende kundskabsunderlag om nationale prioriteringer og større initiativer på området er udviklet som basis for det videre udviklingsarbejde.

MR-U traf i november 2010 beslutning om, med støtte af de baltiske ministre, at invitere samtlige berørte lande til at diskutere spørgsmålet om at etablere et samarbejde i en proces for oprettelse af en fælles kundskabsinfrastruktur for den 5. frihed i Østerområdet. I 2011 er samtlige tekniske, organisatoriske og finansielle analyser udviklet og blandt de involverede lande er opnået bred konsensus om at arbejde videre mod realisering.

NordForsk er dybt involveret i det nordiske globaliseringsarbejde og har siden 2009 sammen med Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk Energiforskning (NEF) udviklet og implementeret sekretariatsfunktionen for topforskningsinitiativet inden for klima, energi og miljø. Initiativet består i dag af mere end 30 projekter i nært samarbejde mellem universiteter, institutter og virksomheder til en samlet værdi af ca. 700 MNOK.

Gennem flagskibet Nordic Centres of Excellence (NCoE) har NordForsk i de

seneste år ført de fremmeste nationale forskningsmiljøer sammen i nordiske virtuelle centre, og i alt 1.600 forskere omfattes af NCoE-ordningen. I alt støtter NordForsk over 200 nordiske samarbejdsprojekter, som involverer mere end 11.000 forskere og forskerstuderende. I 2009 resulterede udbuddet i 30 nye forskernetværk og 16 nye forskerkurser og yderligere nye netværk og forskerkurser blev etableret i 2011, blandt andet med indretning mod forskning om det nordiske samarbejde.

Det mangeårige samarbejde mellem forskningsrådene og dataleverandører i Norden om fælles brug af højkapacitetscomputere – Nordic Data Grid Facility (NDGF) – gik i 2011 ind i en ny fase og organiserede under NordForsk en egen styregruppe under NordForsks bestyrelse.

Resultaterne fra NORIA-nettet inden for sundhed og velfærd, "sport science", og forskningsinfrastruktur blev præsenteret i 2011 og ligger til grund for større satsninger i 2012 og fremover.

Koordineringen af fælles nordiske forskningsinvesteringer er forstærket blandt andet med lanceringen af to nye tematiske NORIA-net om biobanker og sociale registre.

NordForsk har udviklet sit samarbejde med andre sektorer inden for Nordisk Ministerråd og har blandt andet overtaget sekretariatetsfunktionen for nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) og for globaliseringsprojektet "Belysning af konsekvenserne af klimaforandringerne på naturressourcer i Norden".

eScience som satsningsområde inden for IT er videreudviklet, og i 2011 besluttede MR-U at igangsætte et nordisk globaliseringsprojekt på området. Forslaget tager udgangspunkt i forslaget til nordisk eSciencestrategi fra 2007 og handlingsplanen fra 2008. Globaliseringsforslaget er udviklet i tæt samarbejde med NordForsk og repræsentanter fra et af NordForsk etableret NORIA-net på området eScience (eNORIA).

I 2011 signerede Nordisk Ministerråd en samarbejdsaftale med Rusland inden for uddannelse og forskning. Samarbejdet implementeres i første omgang gennem et 3-årigt samarbejdsprogram. Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) er hovedkoordinator for programmet.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-U (TDKK)		**235.093**	**235.093**	**0**	**0,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*3.592*	*3.592*	*0*	*0,0%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	3.592	3.592	0	0,0%
	Politikudvikling m.v.	*17.049*	*17.049*	*0*	*0,0%*

2-2510-1	Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)	1.651	1.651	0	0,0%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)	1.175	1.175	0	0,0%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)	1.391	1.391	0	0,0%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	5.357	5.357	0	0,0%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	601	601	0	0,0%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.874	6.874	0	0,0%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*74.413*	*74.413*	*0*	*0,0%*
2-2513-2	Nordplus	72.142	72.142	0	0,0%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.191	1.191	0	0,0%
2-2545-2	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	1.080	1.080	0	0,0%
	NordForsk	*113.933*	*113.933*	*0*	*0,0%*
2-3100-3	NordForsk	112.931	112.931	0	0,0%
2-3140-2	Nordisk komitè for Bioetikk	1.002	1.002	0	0,0%
	Forskning i øvrigt	*26.106*	*26.106*	*0*	*0,0%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.718	10.718	0	0,0%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	3.194	3.194	0	0,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	5.064	5.064	0	0,0%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.174	5.174	0	0,0%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.956	1.956	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**235.093**	**235.093**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	13.767	13.767	5,9%	5,9%
	Programlignende aktiviteter	107.204	107.204	45,6%	45,6%
	Institutioner	112.931	112.931	48,0%	48,0%
	Organisationsbidrag	1.191	1.191	0,5%	0,5%

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.592.000	3.592.000	3.528.000	88%	MR-U/EK-U

Formål Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter og initiativer, særligt med henblik på opfølgning af NMR's prioriteringsbudet og MR-U's strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd 2011-2013".

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.651.000	1.651.000	1.622.000	97%	NSS

Formål Rådgivningsgruppen for nordisk skolsamarbeid (NSS) er et policy-, rådgivende og iverksettende organ for Nordisk Ministerråd (utdannings- og

forskningsministrene). Virksomheten omfatter førskoleområdet, grunnskole og videregående opplæring (yrkes- og studieforberedende program). Samarbeidet skal bygge videre på og fremme skoleutvikling i de nordiske landene og internasjonalt, innen prioriterte områder, når det gjennom dette kan oppnås en nordisk merverdi.

Prioriteringer i 2013

Bidra til realiseringen av MR-Us strategi strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd" samt følge opp på prioriteringer i formannskapsprogramet innen skoleområdet.

- Videreutvikle arbeidet for økt gjennomføring av unge i videregående opplæring, herunder utarbeidelse av en nordisk ressursbank over program og tiltak som har oppnådd gode resultat for å stimulere 16-25-åringer å gjennomføre videregående opplæring eller komme inn på arbeidsmarkedet.
- Videreføre arbeidet med å fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til lærerutdanningen.
- Fremme god kunnskapsutvikling og økt nordisk samarbeid om de nordiske landenes deltakelse og resultater i internasjonale undersøkelser.
- Bidra til å øke barn og unges forståelse av dansk, norsk og svensk.

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.175.000	1.175.000	1.154.000	89%	SVL

Formål

Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL) er policy-, rådgivende og udførende organ for Nordisk Ministerråd (uddannelses- og forskningsministrene). Virksomheden omfatter folkeoplysning, grunduddannelse for voksne, erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse i et perspektiv af livslang læring. Rådgivningsgruppen skal styrke det nordiske samarbejde om voksnes læring og den nordiske konkurrence i en globaliseret verden. Samarbejdet skal sigte på, at der opnås nordisk merværdi.

Prioriteringer i 2013

Bidrage til realiseringen af MR-U's strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd" samt følge op på prioriteringer i formandskabsprogramet inden for voksnes læring.

- Videreføre arbejdet med nordisk opfølgning af OECD-undersøgelsen om voksnes basisfærdigheder (PIAAC-undersøgelsen).
- Fortsætte arbejdet med kreativitet, innovation og entreprenørskab i voksenuddanelserne.
- Videreføre arbejdet med inkludering af udsattte grupper i uddannnelse og arbejdsliv.

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.391.000	1.391.000	1.366.000	85%	HÖGUT

Formål

Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT) är policy-, rådgivande och verkställande organ för Nordiska Ministerrådet (utbildnings- och forskningsministrarna. HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska

utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor. HÖGUT eftersträvar genom sitt arbete att på bästa möjliga sätt ta tillvara de nordiska högre lärosätenas styrkor för att på detta sätt uppnå effekter som skapar ett nordiskt mervärde genom initiativ och projekt som inte ett land själv skulle kunna åstadkomma.

Prioriteringer i 2013

Bidra till realiseringen av MR-U:s strategi "Kunskap för grön växt och välfärd" samt följa upp prioriteringar i ordförandeskapsprogrammet inom högre utbildning.

- Arbeta med högre lärosätens relation till det omgivande samhället inom ramen för kunskapstriangeln t.ex kopplat till de universitetsbaserade kunskapstriangelnätverken.
- Profilera nordiska styrkepostioner inom högre utbildning, t.ex genom klassificeringsprojektet U-Map samt vidareföring av Nordisk Master Program.
- Stärka kopplingen mellan högre utbildning, forskning och innovation.

2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.357.000	5.357.000	5.262.000	95%	Nordiske Skole-samarbejde (NSS)

Formål

Sprogområdet er under evaluering i 2012, og det forventes at organiseringen af sprogområdet besluttes af EK-U i juni og eventuelt i september 2012.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 0
Faktiske udgifter : 1) Dansk Sprognævn: 241.845 DKK, 2) Program for sprogkurser: Nordspråk 80.517 DKK, Nordkurs 142.000 DKK og De nordiske perler 175.000 DKK 3) De nordiske sprogpiloter: 6000 DKK.

Sekretariats-funktion

1)Dansk Sprognævn for at drive Nordisk Sprogkoordination.
2)Program for sprogkurser for at drive Nordkurs, Nordspråk og De nordiske perler.
3)De nordiske perler for at drive De nordiske sprogpiloter.

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	601.000	601.000	590.000	66%	MR-U/ÄK-U

Formål

MR-U övertog 2006 ansvaret för att koordinera NMRs IT-politik och har i tillägg ansvar för den enskiljda IT-politiken för utbildnings- och forskningsområdet. Budjetposten skall stöda MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.

Prioriteringer i 2013

Inom IT-området drivs gemensamma projekt där nordiskt mervärde identifierats, exempelvis cloud computing och E-ID. Prioriteringar för 2013 är att utveckla IT-samarbetet utifrån ny tillhörighet och struktur inom Nordiska Ministerrådet, med

syftet att identifiera och driftsätta gemensamma insatser med nordisk nytta. Därutöver är det en prioritering att stödja processen för uppbyggnad av kunskapsinfrastruktur för den femte friheten i Östersjöområdet, det sk Baltic Ring projektet.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.874.000	6.874.000	6.752.000	100%	SVL

Formål

Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) blev etableret i 2005. NVL er en nordisk mødeplads, som er organiseret omkring en værtsorganisation/hoved-koordinator og nationale netværk/landekoordinatorer i alle de nordiske lande og kontaktmiljøer i de selvstyrende områder. NVL skal følge og analysere udvik-lingen inden for området voksnes læring, bygge netværk, informere om nordisk samarbejde om voksnes læring, sprede resultater og erfaringer fra rapporter, projekter, udviklingsarbejder samt bidrage med underlag til SVLs arbejde (SVL er en rådgivningsgruppe under MR-U, se budgetpost 2-2520-1).

Prioriteringer i 2013

NVL skal fremme udvikling og implementering af strategier for livslang læring og kompetenceudvikling inden for forskellige områder af voksnes læring, bidrage til personlig udvikling og demokratisk deltagelse, fremme samspillet med Nordplus rammeprogram (Nordplus Voksen) samt informere struktureret og strategisk om nordisk samarbejde om voksnes læring.

- NVL evalueres i foråret 2012 og resultatet heraf vil foreligge september 2012.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : 3.550.000 DKK

Sekretariats-funktion

Vox, nationalt fagorgan for kompetencepolitik, Oslo. NVL drives af en heltidsansat medarbejder og ti deltidsansatte medarbejdere i landene samt Færøerne, Grønland og Åland. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganisationen har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85% af ressourcen går til faglige opgaver. På det grundlag skønnes de samlede administrative udgifter til 425,5 TDKK.

Mobilitets- og Netværksprogrammer

2-2513-2 Nordplus

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	72.142.000	72.142.000	63.697.000	100%	MR-U/EK-U

Formål

Nordplus 2012-2016 består av fem delprogrammer, herunder det tverrsektorielle Nordplus Horisontal og de fire sektorprogrammene Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Nordiske Språk.

De overordnede målsetninger og innholdet for Nordplus 2012-2016 er beskrevet i Nordplus Programdokument. Programdokumentet skal sikre en helhetlig og

transparent styring i programmet, og eies av MR-U/EK-U. I Nordplus 2012-2016 er forenkling og profilering vektlagt; forenklinger ovenfor brukere, i mål- og styringsstruktur, samt profilering gjennom en bedre synliggjøring og utnyttelse av resultater av programmet som helhet og enkeltprosjekter.

Overordnede målsetninger for Nordplus 2012-2016 er å;
• Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde;
• Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis;
• Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, samt samarbeid med arbeidslivet, om utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging;
• Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse;
• Styrke språkforståelsen særlig blant barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk;
• Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Et resultat av forenklingen av Nordplus er opprettelsen av en felles programkomité for hele programmet. Programkomitéen skal blant annet bidra til at programmets overordnede målsetninger blir realisert og skal spille en rolle i den strategiske utviklingen av programmet.

Av øvrige endringer som ble innført i 2012, og som det arbeides videre med i 2013, kan nevnes:
- Nordplus deles ikke lenger opp i et rammeprogram og et språkprogram assosiert til rammeprogrammet, men utgjør et integrert og helhetlig program med navnet Nordplus.
- For å øke antallet skoler som deltar i prosjekt og nettverk i Nordplus Junior, er kravet til egenfinanisering senket fra 50 til 25 % av prosjektkostnadene tilsvarende det som er gjeldende for Nordplus Voksen.
- Det legges til rette for økt praksis og samarbeid med arbeids- og næringsliv i programmet.
- Ordningen med en hovedkoordinator er styrket for å sikre en god ledelse og styring av programmet.
- Nordplus Nordplus Språk er åpnet opp for deltakelse fra de baltiske landene basert på følgende begrunnelser og prinsipper:
-Nordplus Nordiske Språk har som delprogram i Nordplus stor betydning for det nordiske arbeidet for å fremme nordiske språk. Dette er en strategisk oppgave for det nordiske samarbeidet. Nordplus Nordiske Språk har som delprogram i Nordplus også en særlig stor betydning for å fremme forståelsen og bruken av de skandinaviske språk, både gjennom sine programaktiviteter og gjennom at skandinavisk er det eneste arbeidsspråk i Nordplus Nordiske Språk.
- De baltiske land Estland, Latvia og Litauen gis for perioden 2012 - 16 rett til å delta i Nordplus Nordiske Språk på like fot, dvs. prosjektdeltakelse, innbetaling mm. Særlige bestemmelser knyttet til Nordplus Nordiske Språk er nedfelt i Programdokument for Nordplus.
- Et eventuelt prosjektsamarbeid om de nordiske og baltiske språk kan skje under Nordplus Horisontal.

- 2 MDKK er flyttet fra det "gamle" Nordplus Nordiske Språk og Kultur til Nordplus Junior, og er øremerket til mobilitetsprosjekter knyttet til språk.

Prioriteringer i 2013

Prioriterte oppgaver i 2013 er å arbeide videre med de endringene som ble innført i 2012, og prioriterte oppgaver i 2013 er følgende:

- Arbeide for at forenklingene i programmet ovenfor brukere og i mål- og styringstruktur fungerer som tiltenkt;
- Arbeide systematisk og kontinuerlig for å styrke synliggjøring og utnyttelse av resultater fra programmet som helhet og enkeltprosjekt;
- Sikre bedre rapportering og statistikk i progammet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 9.380.914 DKK
Faktiske udgifter : 7.197.000 DKK

Sekretariats-funktion

Nordplus administrasjonen er basert på et konsortium utpekt av Nordisk ministerråd, bestående av fem nasjonale programkontorer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, som hver er utpekt som hovedadministrator for et spesifikt Nordplus delprogram. Nordplus administrasjonen inkluderer de tre nasjonale programkontorer, som er utpekt av utdannings- og forskningsministrene i henholdsvis Estland, Latvia og Litauen til nasjonale informasjonskontorer for Nordplus. De utvalgte informasjonspunkter for Nordplus i Grønland, Færøyene og Åland er tilknyttet de utpekte nasjonale programkontorer i henholdsvis Danmark og Finland, og er således en del av Nordplus administrasjonen. En av de fem nordiske hovedadministratorer, Senter for internasjonalisering av utdanning, SIU i Norge, er av Nordisk ministerråd utpekt som hovedkoordinator for Nordplus administrasjonen for perioden 01.01.2012 – 31.12.2013.

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.191.000	1.191.000	1.170.000	100%	Styret for NSU

Formål

NSU:s huvuduppgift är att främja det nordiska samarbetet inom forskning genom att stärka den vetenskapliga idé- och nätverksutvecklingen inom tvärfackliga områden, som ännu inte har resulterat i etablering av samnordiska forskningsprojekt. Verksamheten består i att deltagare från olika fackområden, yrken, generationer, institutioner och språk samlas runt gemensamma studier knutna till interdisciplinära problemställningar.

NSU grundades i 1950 och är i dag strukturerad som en svensk ideel organisation, där jf. en årlig projektkontrakt stöds med ett verksamhetsbidrag från NMR. NMR täcker pt. ca. 80 % av de aktuella intäkterna; resten betalar deltagarna. NSU har inga ansatta.

Prioriteringer i 2013

NSU vill fortsätta att utveckla sin kärnverksamhet, dvs. arbetet i studiekretsarna, som håller sina respektive vintersymposier och en gemensam nordisk sommarkonferens, och den tillhörande informations- och publikationsverksamheten.

- Planera sommarkonferenser för 2014 och 2015.
- Skärpa NSU:s profil som en innovativ vetenskapsmiljö och –som ett nätverk som  genom interdisciplinär forskning bidrar till såväl ny kunskap och nya forskningsmiljöer både i Norden och internationellt.
- Stöda det löpande akademiska arbetet i 8 studiekretsar: företa 8 vintersymposier, 1-2 ad hoc symposier för i allt ca. 150 deltagare och arrangera en stor gemensam samnordisk och internationell sommarkonferens med minst 150 deltagare.
- Fortsätta diskussionen om vad det innebär att vi är ett Nordiskt Sommaruniversitet.

2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	0	7.169.000	100%	MR-U

Formål Se budgetpost 2-2513-2.

2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.080.000	1.080.000	1.061.000	100%	Samarbejds-nævnet for Nordenundervis-ning i Udlandet

Formål Sprogområdet er under evaluering i 2012, og det forventes at organiseringen af sprogområdet besluttes af EK-U i juni og eventuelt i september 2012.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : 100.000

Nordforsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
NOK	0	118.875.000	117.003.000	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	112.931.000	112.931.000	107.643.000		

Formål NordForsks overordnede mål er i henhold til statuttene å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, og på den måten styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår.

NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene i spørsmål om forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet gjennom å være en kompetent og effektiv samordner og

aktør innen policyutvikling og forskningsfinansiering.

Prioriteringer i 2013

Den överordnade prioriteringen år 2013 är att vidareföra implementeringen av NordForsks strategi 2011-2014 inom de fem satsningsområden som definierats för strategiperioden: forskningsfinansiering, infrastruktursamarbete, forskningspolitik, Norden-EU relationer samt kommunikation. Detta innebär fokus på samarbete och relationsbyggande med på nationell, nordisk och europeisk nivå för att säkra en god förankring av aktiviteter och ett effektivt utnyttjande av resurser.

Finansiering av nordiskt forskningssamarbete
Huvudprioriteringarna inom satsningsområdet forskningsfinansiering är etablerandet av nordiska excellenscentra; initierande och deltagande i tvärvetenskapliga forskningsprogram utgående från stora samhälleliga utmaningar; samt skapandet av kritisk massa och komposition inom små och spridda forskningsområden som bedöms ha stor betydelse och potential för framtiden.

År 2013 vidareförs det nordiska globaliseringsinitiativet inom eScience (NeGI). Detta innebär finansiering och uppföljning av Nordic Centres of Excellence och en forskarskola inom eScience som etablerats som resultat av utlysningar år 2012. De två satsningsområdena för NeGI är forskning på klimatförändringar och hälsa/sociala förutsättningar för hälsa. Utveckling av e-vetenskapliga metoder och verktyg inkluderas i bägge satsningar. Därtill prioriteras åtaganden for att styrka och förbättra högre utbildning inom e-vetenskap i de nordiska länderna.

Programmet inom utbildningsforskning och förmedling, som igångsatts år 2011, vidareförs. Detta innebär finansiering av ett Nordic Centre of Excellence och ett flertal större forskningsprojekt och som beviljats baserat på utlysningar år 2012 samt förmedlingsaktiviteter. Programmet skall stärka Nordens position inom utbildningsforskning, bidra till en kunskapsbaserad politik i Norden genom att belysa problemställningar som är relevanta ur ett samhällsperspektiv och förmedla forskningsresultaten till en bred grupp intressenter.

NordForsk tar sikte på att år 2013 starta upp aktiviteter inom ett nytt tematiskt program inom hälsa och välfärd. Programkonceptet är i en utvecklingsfas och kommer att konkretiseras genom en dialog med programmets intressenter hösten 2012, men det läggs upp till en större nordisk satsning över flera år.

Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö (TFI) vidareförs i samarbete med Nordisk Innovation och Nordisk Energiforskning och genom detta vidareutvecklas också samarbetet med dessa två institutioner.

Samarbete inom forskningsinfrastruktur
NordForsk stärker nordiska forskares tillgång till forskningsinfrastruktur genom att främja gemensam användning av forskningsinfrastruktur, etablerandet av gemensam nordisk forskningsinfrastruktur samt nordisk samordning inom europeiskt infrastruktursamarbete.

NordForsk baserar sina forskningsinfrastrukturinitiativ på det arbete som genomförs på olika nordiska arenor, inte minst inom de NORIA-nätverk som NordForsk etablerat som koordineringsinstrument för att identifiera nordiska

prioriteringar och potentiella framtida nordiska satsningar. År 2013 kommer NordForsk att genomföra åtaganden som följer upp den rapport som NORIA-nätverket inom infrastruktur tagit fram år 2011/2012, samt inhämta rekommendationer från två NORIA-net som etablerats år 2012 inom hälsoregister och biobanker respektive sociala register.

Infrastruktursamarbete ingår också som en viktig komponent i de större tematiska satsningar NordForsk initierar och deltar i, speciellt eScience samt programmet inom Hälsa och Välfärd.

År 2013 vidareförs organiseringen av det nordiska e-infrastruktursamarbetet (NeIC) under NordForsk, baserat sig på en omorganisering år 2011 av det mångåriga nordiska samarbetet Nordic Data Grid Facility (NDGF). NordForsk kommer även fortsättningsvis att arbeta för att underlätta nordiskt infrastruktursamarbete bland annat genom att kunna agera juridisk värd för infrastruktursamarbeten liknande det ovannämnda e-infrastruktursamarbetet. Detta kan år 2013 bland annat komma att inkludera ett sekretariatet för det nordiska samarbetet om kliniska multicenterstudier.

Norden-EU relationer
Prioriteringarna inom satsningsområdet är att analysera forsknings- och innovationsrelaterade frågor av betydelse för utvecklingen av det europeiska forskningsområdet, synliggöra resultat av det nordiska forskningssamarbetet i Europa, följa med utvecklingen inom europeiskt forskningssamarbete och främja samarbete mellan nordiska och europeiska forskningsaktörer.

NordForsks ambition är att stärka den nordiska forskningens roll i utvecklandet av ett konkurrensduktigt ERA. Analyser av relevante forsknings- och innovationsfrågor samt överföring av goda erfarenheter från nordiskt forskningssamarbete till den europeiska forskningsarenan är viktiga tilltag för att uppnå detta. NordForsk arbetar för att stärka nordiskt forskningsdeltagande i EUs forskningsaktiviteter, och för att skapa goda synergier mellan nationella, nordiska och europeiska forskningsinitiativ. Utvecklingen av Horizon2020 och det framtida ramverket för det Europeiska forskningsområdet (ERA Future Framework) kommer att följas tätt och NordForsk värderar möjligheterna för att utveckla samnordiska bidrag till detta arbete.

Forskningsanalys och forskningspolitik:
Inom detta satsningsområde prioriteras en god dialog mellan forskningsarenan och den politiska arenan; analys av det nordiska forskningslandskapet; samt ett stärkt samarbete mellan forsknings- och utbildningssektorn och andra sektorer.

NordForsk skall vara en viktig och relevant aktör inom policyfrågor bland annat genom att producera strategiska analyser. Ambitionen är att bidra till en interaktiv utveckling av nationell och nordisk forskningspolitik. Detta görs i tätt samarbete med bl.a. Nordiska ministerrådet och andra centrala forskningspolitiska aktörer.

Det kontinuerliga arbetet med analysen av det nordiska forskningslandskapet är den centrala prioriteringen inom satsningsområdet. Analysen omfattar såväl strukturen hos landskapet som vilka prioriteringar och prestationer som görs däri.

Landskapsanalysen är en flerårig aktivitet som sträcker sig genom NordForsks strategiperiod. Efter 2012 års satsning på att kartlägga, förstå och beskriva strukturerna i forskningslandskapet kommer fokus år 2013 att ligga på prioriteringar och prestationer.

Aktiviteter som kan bli väsentliga prioriteringar år 2013 är samarbete om grön tillväxt, samarbete om Arktis samt samarbete om samhällssäkerhet.

NordForsks styrelse har entydigt signaliserat intresse att bidra till och konkretisera en större satsning inom det nordiska samarbetet om Grön tillväxt som kan inkludera en vidareutveckling av Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö, eScience samarbete och samarbete med andra relevanta sektorer.

Forskning om Arktis ingår som en väsentlig komponent i flera av NordForsks aktiviteter och har fått ökad betydelse under de senaste åren. NordForsk arbetar för en kommande större satsning inom Arktis genom tät dialog med nordiska och nationella intressenter i alla åtta arktiska länder.

Beroende på rekommendationerna i en förstudie om nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet som tas fram år 2012, kommer NordForsk år 2013 också att följa upp detta forskningsområde inom ramarna för sina tematiska program eller som en egen satsning.

NordForsk ämnar fortsatt bidra till stärkt samordning av nordiskt forskningssamarbete genom samarbetet med andra sektoraktörer. Detta gör vi bl.a. genom att tillvarata sekretariatsfunktionen for Nordiskt Kontaktorgan för Jordbruksforskning (NKJ), globaliseringsinitiativet' "Klimaeffekter på primærnæringene – effekter og tiltak" som bägge organisatoriskt hör under MR-FJLS, och Nordisk Samarbetsnämnd för Naturvetenskaper (NOS-N) som ägs av de nationella forskningsråden, samt genom att administrera och koordinera nordiska samfinansierade forskningsprogram, som beskrivet ovan. Utveckling av samarbete med sektoraktörer är också möjlig relaterat till grön växt och hälsa och välfärd.

Kommunikation
Inom satsningsområdet kommunikation prioriteras synliggörandet av resultat av det nordiska forskningssamarbetet, NordForsks roll som plattform för dialog mellan aktörer och sektorer inom det nordiska forskningssamarbetet, samt vikten av en strategisk mix av kommunikationskanaler för att nå de riktiga målgrupperna med relevant information.

År 2013 skall NordForsk vidareutveckla samspelet med de nationella forskningsfinansiärernas kommunikationsavdelningar i ett samarbetsforum. Kommunikation av samarbetsaktiviteter och forskningsresultat ingår som en integrerad del i alla NordForsks aktiviteter och därtill organiseras specifika kommunikationsaktiviteter som konferenser, utveckling av webbmaterial och trycksaker. År 2013 vidareutvecklas det arbete med sociala medier som påbörjats år 2012.

Kontrakt-Periode

Kontraktperioden 2007 – 2009 förlängdes, med ett år i gången fram till 2012.

Kontrakt-status	Nytt kontrakt från 1 januari 2013
Økonomi	Inga anmärkningar
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 5.5 MNOK Faktiske udgifter : 5.714 MNOK

2-3140-2 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.002.000	1.002.000	984.000	97%	Nordisk kommitté för bioetik

Formål	Nordisk kommitté för bioetik, som tillsattes 1989, har som uppgift att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.
Prioriteringer i 2013	Under 2013 har kommittén för avsikt att prioritera följande områden: • Att fortsätta uppmärksamma bioetiska frågor med anknytning till barn och barnperspektiv; bl.a. genom ett seminarium om surrogatmödrar. • Att arrangera ett evenemang om makt och prioriteringar i samband med vaccinering och annan hälsovård. • Att delta som inbjuden organisation i en internationell kongress för utgivning av vetenskaplig litteratur. • Att uppmärksamma bioetiska frågor med anknytning till religion och religiösa fenomen. • Att fortsätta samarbetet med övriga bioetiska kommittéer i Norden. • Att fortsätta utveckla kontakterna med Nordiska rådet/ministerrådet samt politiker och beslutsfattare.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Utgifterna för 2013 förväntas vara ungefär desamma som för 2011. Faktiske udgifter : De administrativa utgifterna för 2011 var 31 711 €; (i denna summa ingår kostnader för sekreterare och overhead.)
Sekretariats-funktion	Kommitténs förvaltning sköts på basen av ett avtal med NMR av Vetenskapliga samfundets delegation, Helsingfors.

Forskning i øvrigt

2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	10.718.000	10.718.000	10.528.000	100%	Styret for NORDITA

Formål

Ägarskapet för Nordita blev år 2007 överfört till Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Stockholms Universitet (SU) i Sverige. Från år 2007 är Nordita ett samarbetsorgan under NMR. Norditas främsta uppgift är att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, samt att utföra grundforskning på högsta internationella nivå inom teoretisk fysik. För att uppnå detta bedriver institutet förutom grundläggande forskning vetenskaplig programverksamhet med 1-2 månaders perioder av intensiv forskning kring konkreta frågor med stort nordiskt deltagande, ett stipendiatprogram för unga forskare främst från Norden och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällelig betydelse. En evaluering av Nordita utfördes i april 2009 och ett nytt kontrakt mellan NMR och KTH/SU är förhandlat för perioden 2010 – 2013.

Prioriteringer i 2013

Nordita prioriterar verksamheter som bidrar till att stärka forskningen inom teoretisk fysik i Norden. I detta ingår grundforskning, programverksamhet, stipendie- och gästforskarprogram samt forskarskolor. Nordita har följande prioriteringar under året:

- Första prioritet är att genomföra forskning på högsta internationella nivå inom ett brett spektrum av teoretisk fysik.
- Vidare att genomföra särskilda vetenskapliga program som täcker ett brett urval av vetenskapliga områden. Under 2013 är följande vetenskapliga program planerade: "Pushing the Boundaries with Cold Atoms", "Stochastic Thermodynamics", "Differential Rotation and Magnetism across the HR Diagram", "Stability and Transition", "Photo-Evaporation in Astrophysical Systems", "Beyond the LHC", "Superconductivity: The Second Century", och "Lyman Alpha as an Astrophysical Tool".
- Nordita Winterschool on Theoretical Physics är en forskarskola för doktorander och unga forskare främst från norden, och den kommer att hållas under två veckor i januari 2013. Årets ämnesområde är teoretisk astrofysik.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Det förutses ingen större ändring av de administrativa kostnaderna under 2013 jämfört med 2012.
Faktiske udgifter : De faktiska utgifterna för 2010 var 30 603 000 SEK (DKK 25 094 000 med NMR kurs 0,82). Administrativa kostnader var 4 926 000 SEK (DKK 4 039 000 med NMR kurs 0,82)

Sekretariats-funktion

Kungliga Tekniska Högskolan.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.194.000	3.194.000	3.138.000	100%	Styret for NIfS

Formål

Ejerskabet for Nordisk institutt for sjørett (NIfS) blev overført til Universitet i Oslo (UiO) i 2004. NIfS er nu et samarbejdsorgan under NMR.

Nordisk institutt for sjørett (NIfS) skal fremme forskning og undervisning i de nordiske land i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett og beslektede fagområder. NIfS skal videre opprettholde en høy kompetanse i alminnelig formuerett.
NIfS skal innen sine fagområder drive forskning og forskerutdanning, tilby undervisning og videreutdanning, utgjøre et internasjonalt kompetansesenter, utvikle internasjonalt samarbeid og sikre forskningsformidling.

Prioriteringer i 2013

NIFS har i sin virksomhet først og fremst fokus på å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innen rammene for sitt mandat. På grunn at rettens økende grad av internasjonalisering får imidlertid aktiviteten på instituttet også en mer globalisert innretning. NIFS har følgende prioriterte forskningsområder:

- Forskning knyttet til kontrakter i skipsfarts-, off shore- og energisektoren, herunder en rekke ulike typer av kontrakter knyttet til skip, offshoreinstallasjoner, transport og energi. Særlig fokus rettes mot multimodale transporter, offshore certepartier og ergioptimaltransport. Denne forskningen får også mer internasjonal innretning gjennom forskergruppen Internasjonale kontrakter.
- Forskning knyttet til sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts, offshore- og energisektoren. Dette inkluderer fokus på nordområdene og til Østersjø-
- Baltikumområdet og spørsmål knyttet til miljøutslipp fra skip.
- Forskning innen energi-, klima- og miljørett med fokus på globaliserings- og klimaspørsmål.
- Forskning innen energimarkedsrett dvs. reguleringen av henholdsvis gassmarkedet og kraftmarkedet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samme som foregående år.
Faktiske udgifter : 1.796 936 NOK for år 2011.

Sekretariats-funktion

Universitetet i Oslo.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.064.000	5.064.000	4.974.000	100%	NIAS styre

Formål

NIAS blev indlejret på Københavns Universitet i 2005 og er nu et samarbejds-program under Nordisk Ministerråd. NIAS arbejder i et nordisk konsortium

sammen med Københavns Universitet (KU) som hovedpartner og værtsinstitution og medlemsinstitutionerne i Nordic NIAS Council (NNC). NIAS samarbejder med KU om implementering af dets strategiske satsning på Asien området, Asia Dynamics Initiative.

NIAS er et uafhængigt nordisk forsknings- og serviceinstitut, som genererer og kommunikerer indsigt i Asiens moderne samfundsudvikling set i en historisk og kulturel kontekst. NIAS dækker hele Asien.

NIAS aktiviteter omfatter:
- Grundforskning og anvendt forskning.
- Egen videnskabelig publikation gennem etablerede publikationskanaler samt nordisk og international videnskabelig publicering på eget forlag, NIAS Press.
- Støtte til forskeruddannelse i de nordiske lande og undervisning på Master og PhD-niveau.
- Arbejdsstipendier for Master og PhD studerende, NIAS SUPRA Programme
- Informations- og biblioteksservice i det nordiske område, NIAS LINC - NIAS Library and Information Centre.
- Intellektuel udveksling og støtte til nordiske landespecifikke og tematiske netværk.
- Samarbejde med Nordisk Ministerråd (NMR) omkring udvikling af øvrige aktiviteter i Asien og NMR's globaliseringsstrategi, hvor udvikling af relationer til Asien vil spille en rolle.
- Konsulentarbejde og rådgivning for NMR.

Gennem samarbejde med NNC, 23 nordiske universiteter og forskningsinstitutioner, bidrager NIAS til koordinering, konsolidering og ekspansion af Asienstudier i de nordiske lande.

Prioriteringer i 2013

- Udvikle stærkere samarbejdsrelationer mellem det nordiske og det europæiske asienforskningsmiljø gennem medlemskabet i The European Alliance of Asian Studies, og Asia-Europe Foundation. En møderække er aftalt.
- Promovere udviklingen af forskningscentre og programmer i Asien med fokus på Norden, bl.a. gennem netværksudvikling og etablering af komparative forskningsprojekter. To nordisk-asiatiske forskernetværk er oprettet, og et nordisk center er under etablering i Korea.
- Etablere eksternt finansierede forskningsprojekter med fokus på Asiens voksende betydning for Norden og Europe. To projekter er under udarbejdelse: et med arbejdstitlen Cultural Encounters og et med arbejdstitlen Asia and the Arctic.
- Følge udviklingen i Asien generelt med henblik på vor funktion som et rådgivende organ for nordiske offentlige og private interessenter, herunder de nordiske nyhedsmedier.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Ingen forandringer.
Faktiske udgifter : 1.552.000 DKK.

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen ligger på NIAS. Regnskab/finansiel styring og IT-ydelser sker i samarbejde med Københavns Universitets administration.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.174.000	5.174.000	5.083.000	100%	Styret i NORDVULK

Formål

NORDVULK er et nordisk forskningscenter indenfor emnet vulkanologi. Centeret er idag en integreret del af det Geovidenskabelige Institut på Islands Universitet. NORDVULK's formål er at opretholde et nordisk kompetencecenter indenfor forskning i vulkanologi og relaterede emner, herunder at vejlede og uddanne yngre nordiske forskere indenfor feltet, således at den faglige ekspertise indefor disse emner opbygges/opretholdes i de nordiske lande. NORDVULK udbyder hvert år 5 stillinger til yngre nordiske forskere samt PhD studerende. Forskning udført på NORDVULK publiceres i internationale tidsskrifter og præsenteres på både nordiske og internationale konferencer. Desuden stræber NORDVULK efter at afholde årlige sommerskoler med nordisk deltagelse ("graduate" niveau), hvor der sættes fokus på varierende emner indenfor vulkanologi.

Prioriteringer i 2013

At opretholde og udvikle NORDVULK's virksomhed indenfor både vulkanologisk forskning på internationelt niveau, samt uddannelse af yngre nordiske forskere.

- Understøtte den internationale synlighed NORDVULK nyder som et nordisk kompetencecenter i vulkanologi, gennem yderligere udbygning og forstærkning af internationalt samarbejde i forskningprojekter.
- Understøtte den almene Nordiske interesse for Jordens processer vækket ved Islandske vulkanudbrud i de senere år, gennem PR aktiviteter i form af forelæsninger, fornyelse af hjemmesiden, samt repræsentation af NORDVULK ved relevante offentlige møder.
- Fornyelse af forældede instrumenter ved NORDVULK, fortrinsvist gennem søgning af eksterne midler.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrative omkostninger for 2013 forventes at være i samme størrelsesorden som i 2011.
Faktiske udgifter: De administrative omkostninger for 2011var 10.016.000 ISK

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen udføres af Islands Universitet.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.956.000	1.956.000	1.921.000	100%	Styret for Samisk Høgskole

Formål

Eierskapet for Nordisk Samisk Institutt (NSI) blev i 2004 overført til Sámi allaskuvla - Samisk høgskole. NSI er nu et samarbejdsorgan under Nordisk Ministerråd (NMR). Høgskolen skal produsere og effektivt formidle

kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generellt, i Norden og internasjonalt.

Prioriteringer i 2013

Videreføring av det 4-årige forskningsprogrammet "Samisk forskning for det samiske samfunn". Programmet omfatter primært forskning innen områdene:

- Videreutvikling av samisk som vitenskapsspråk, spesiell innen fagområdene språk og litteratur, humaniora, pedagogikk og urfolksforskning.
- Kartlegging og dokumentasjon av og forskning på samisk tradisjonell kunnskap. Utvikling av forskningsprosjekter og metoder for innsamling, vern, kunnskapslagring, bruk og formidling står sentralt.
- Utvikling av forskningskompetanse innen samiske tradisjonelle næringerog tradisjonell naturforståelse og ressursforvaltning . Hensikten er å bidra til utvikling av bærekraftige samiske lokalsamfunn.
- Forskning på det moderne samiske samfunn.

Ledelse og adm.

Planlagte adm. udgifter i 2013 forventes være på samme nivå som i 2011. Faktiske adm. udgifter for 2011 var NOK 1.694.225

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunksjonen for Nordisk Samisk Institutt (NSI) er samorganisert med Samisk høgskoles øvrige virksomhet.

Social- og Helsepolitik

Generel Indledning

Generelt om Ministerrådet

De nordiske regeringers samarbejde inden for social- og sundhedssektoren ledes af Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S). Social- og sundhedssektoren har i 2012 en budgetramme på 39.810 TDKK (2012 priser). Budgetrammen dækker projektmidler og samarbejdsorganer på social- og sundhedsområdet samt institutionerne Nordens Velfærdscenter (NVC) og Nordic School for Public Health NHV (NHV). NHV er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd.

Det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet er baseret på fælles værdier, som er koncentreret om udvikling og bæredygtigheden af det nordiske velfærdssamfund i et Europæisk/globalt perspektiv, herunder fjernelse af grænsehindringer mellem de nordiske lande. Endvidere koncentreres samarbejdet om udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt udvekslingen af national information og erfaring.

Prioriteringsbudget
I 2013 har et nyt prioriteringsbudget været oprettet i Nordisk ministerråd. Prioriteringsbudgetet afløser fra året 2007 pågående globaliseringsinitiativ. MR-S har i 2011 og 2012 forberedt projektforslag til prioriteringsbudgetet. Forslaget fokuserer på temaet en bæredygtigt nordisk velfærdsmodel.

Det prioriterede tema for sektorens projektmidler
Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats besluttede MR-S på dets møde i juni 2012, at sektorens projektmidler for perioden 2013-2014 koncentreres om temaet "Bæredygtig velferd og helse". Temaet har baggrund i den økonomiske krise i Europa som har sat velfærdsstaten under pres og formålet er at de nordiske lande står sammen om at møde de udfordringer som knyttes til at opretholde høj deltagelse på arbejdsmarkedet og bæredygtig velfærd og sundhed. [OBS!! afventer MR-S beslutning juni 2012]

Nabosamarbejde og samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel
Social- og sundhedssektoren har en lang tradition for at være engageret i samarbejdet med vores nabolande, særligt Nordvestrusland. Hovedindsatsområderne er sociale initiativer målrettet udsatte grupper og indsats mod HIV/AIDS samt indsats mod menneskehandel. Ministerrådet fortsætter aktiv deltagelse i Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing (NDPHS).

Nordisk ministerråd vedtog i 2011 en fokuseret indsats mod menneskehandel gennem et samlet program på 3,9 mio. DKK. Programmet består af fem delprojekter, som skal fremme en helhedsorienteret indsats på tværs af ministerråd. Målet er at forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande inden for den nordlige dimensions region, herunder NDPHS og med andre internationale partnere som Council of the Baltic Sea States (CBSS). Programmet har særligt fokus på de sociale aspekter af og nye former for

menneskehandel med fokus udnyttelse til tvangsarbejde og udnyttelse af børn til tiggeri samt romaer. Programmet afslutter i 2013 og resultater og anbefalinger vil blive formidlet til omverden.

Øvrige satsninger
De nordiske lande fortsætter at fokusere på udvikling og bæredygtigheden af de nordiske sundhedssystemer i Norden. Målet er at placere Norden som foregangsregion på disse felter og samtidig imødekomme globaliseringsudviklingen på sundhedsområdet.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Strategi for social- og sundhedsområdet
Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et strategidokument. Der er tale om et overordnet politisk dokument, som komplementeres af formandskabets prioriteringer, og det der besluttes af MR-S og EK-S.

Strategi for anvendelse af sektorens projektmidler
Projektstrategien er et vigtigt led i udmøntningen af centrale prioriteter for social- og sundhedsministrenes samarbejdsområder. Projektstrategien skal sikre at projektmidler anvendes effektivt, fokuseret og koncentreret om større projekter.

Samarbejdsaftale mellem Nordisk ministerråd (NMR) og Skt. Petersborg
En tværsektoriel rammeaftale med Skt. Petersborg om samarbejde indenfor social, sundhed og ligestillingsområdet, herunder indsatser mod menneskehandel.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Prioriteringsbudget
I 2013 er prioriteringsbudget initieret i Nordisk ministerråd. Prioriteringsbudget afløser fra året 2007 pågående globaliseringsinitiativ. MR-S har i 2011 og 2012 forberedt projektforslag til prioriteringsbudget. Forslaget fokuserer på en bæredygtig nordisk velfærdsmodel.

Sektorens projektmidler
MR-S har koncentreret sektorens projektmidler for perioden 2011-2012 til en satsning på området tidligt forebyggende indsatser for familier som er i risiko for social marginalisering. Ifølge projektplanen arbejder NVC med temaerne (1) Aktuell forskning inom området risk och skyddsfaktorer (2) Lovande exempel på tidiga interventioner från de nordiska länderna (3) Förenklad tillgång till service ur ett brukarperspektiv og (4) Låt barnens röst höras.

Øvrige satsninger
De nordiske lande har i de sidste år fokuseret på udvikling af de nordiske sundhedssystemer. Målet er at placere Norden som foregangsregion og imødekomme udviklingen på sundhedsområdet.

MR-S har drøftet merværdien af et fortsat nordisk samarbejde i forhold til den tiltagende centralisering og specialisering af de nordiske landes sundhedsvæsener. Formålet med et nordisk samarbejde på dette område er at sikre en højere kvalitet i varetagelsen af de højtspecialiserede funktioner end den, de enkelte lande kan varetage hver for sig. I 2011 fremlagde den nordiske ekspertgruppe om højtspecialiseret behandling i sundhedsvæsenet en fremdriftsrapport for MR-S. Endvidere afholdt gruppen en interessentkonference hvor formålet var at skabe en

yderligere afklaring af mulighederne for et styrket nordisk samarbejde omkring den højtspecialiserede behandling. Ekspertgruppen fik allokeret 425.000 DKK i 2011.

Der som Norden er foregangsregion når det gælder en langvarig og udbred anvendelse af avancerede e-helsetjenester samtidig som alle nordiske lande nu deltager aktivt i pågående EU-projekt er der unik mulighed for at Norden kan være drivkraft i det europæiske arbejde og kan gå hurtigere fremad end andre lande i Europa. I 2011 fik den Nordiska eHälsogruppen et nyt mandat hvor gruppen skal være et centralt forum for kundskabsformidling mellem de nordiske lande og bidrage til at stærke den globale lederposition de nordiske lande har når det gælder eHelse. eHälsogruppen fik allokeret 400.000 DKK i 2011.

MR-S besluttede i 2010 at de nordiske lande skulle gennemføre en vurdering af samarbejde om kliniske studier. Store kliniske multicenterstudier er den metode der anvendes til at måle, med så stor sikkerhed og præcision som muligt, om nye behandlinger er effektive og sikre. Dette kræver store grupper af patienter, som er vanskelig at opnå på nationalt plan i de nordiske lande, især hvad angår små patientgrupper eller sjældne sygdomme. Med en befolkning på omkring 25 millioner mennesker kan de nordiske lande være en god base for gennemførelsen af kliniske multicenterstudier og lægemiddelforsøg. Den nordiske arbejdsgruppe om kliniske multicenterstudier fik allokeret 400.000 DKK i 2011. Gruppen afleverede en rapport med forslag til nordisk samarbejde på området.

Samarbejde med nabolandene
Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) har aktivt deltaget i Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing (NDPHS). Siden 2010 har NMRS sammen med Canada Health været co-chair i Task gruppen "Indigenous Mental Health, Addictions and Parenting Task Group". I december 2011 har Canada officielt meddelt at de træder ud af NDPHS og NMR trækker sig i 2012 derfor ud af dette engagement. NMRS er fortsat i dialog med Canada for at afsøge mulighederne om organisering af en fælles konference i Canada med fokus på oprindelige folk og sundhed i 2012/2013.

I 2011 er der opnået en fokuseret indsats mod menneskehandel gennem et samlet program på 3,9 mio. DKK. Programmet består af fem delprojekter, som skal fremme en helhedsorienteret indsats på tværs af ministerråd inden for den nordlige dimensions region.

Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR)
NHR blev evalueret i 2009. Evalueringen viste, at det eksisterer et værdifuldt fællesskab på Handikapområdet i Norden, men at NHR har haft begrænset politisk gennemslagskraft. I 2010 blev det igangsat en proces, hvor evalueringsrapporten blev fulgt op med henblik på at beslutte hvilke tiltag, der skulle sættes i gang for at imødekomme evalueringsrapportens anbefalinger. Et udvalg fik i 2010 mandat til at vurdere det fremtidige nordiske samarbejde på området. Udvalget har i 2011 leveret en rapport til MR-S. MR-S har i 2011 påbegyndt en diskussion om forslaget og skal beslutte om en rekommandation til MR-SAM om struktur og organisering af det fremtidige nordiske handikappolitiske samarbejde i starten af 2012.

Nordens Velfærdscenter (NVC)
NVC, oprettet i 2009, er hovedorgan for at fremme udviklingen på det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder. NVC har i 2011 fortsat haft stort fokus på at få institutionen til at fremstå som en samlet organisation. Effektivisering af administrative funktioner har ligeledes været i fokus. En betydelig bevægelse er sket sådan at NVC i dag fremstår som én samlet organisation.

NVC har i 2011 gennemført et stort antal aktiviteter på kontraktens syv indsatsområder. Centralt for arbejdet har været elementer som nordisk nytte, globalisering og den demografiske udvikling. Derudover har brug af ny velfærdsteknologi, brugermedvirkning, forebyggelse og tidlig intervention samt hele inkluderings/ekskluderingsproblematikken været centralt element i arbejdet med indsatsområderne.

Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab (NHV)
NHV fortsætter at bidrage til at forstærke folkesundhed med forskning, uddannelse og kundskabsformidling som har en nordisk dimension. Fokus er nu skiftet til et endnu større engagement for nordisk nytte og merværdi, udvikling af NHV's varemærke, profilering af kundskabsområdet og samarbejde med andre kundskabsorganisationer i Norden, lokalt og globalt. Den store udfordring for NHV i 2011 var at levere kursusaktiviteter på grund af mange ophør i forskerstillinger. Der blev konstitueret ny rektor i maj 2011 efter rektors opsigelse i februar.

Nordisk Institutt for Odontologisk Materialer as (NIOM)
NIOM har arbejdet med biologisk og klinisk relevante spørgsmål relaterede til keramer, metaller og polymere biomaterialer. I 2011 har NIOM totalt haft 34 forskningsprojekter på forskellige stadier fra planlægning, via gennemføring til publicering, og publiceret 17 artikler inden disse områder. 11 projekter er baseret på tværvidenskabeligt samarbejde, både internt på institutionen og med eksterne samarbejdspartnere. Otte forskningsprojekter er af samnordisk karakter. Seks gæsteforskere har haft ophold på NIOM. Produktdatabasen har fået 300 nye produkter og det har været arbejdet med at videreudvikle produktdatabasen til en informationsportal.

Nordisk medicinalstatistisk komité (NOMESKO)
I 2011 arbejdede NOMESKO på den årlige publikation Health Statistics in the Nordic Countries/Helsestatistik for de nordiske lande som skal udgives primo 2012. NOMESKO har også arbejdet på en temapublikation om finansieringen af sundhedsudgifterne og nordisk database for sundhedsstatistiske indikatorer.

Nordisk socialstatistisk komité (NOSOSKO)
I 2011 udgav NOSOSKO den årlige publikation Social tryghed i de nordiske lande henholdsvis på dansk og engelsk og en temaudgivelse om "Ungdomsarbeidsledighet i Norden – En studie av rettigheter og tiltak for unge arbeidssøkere" som handler om sårbare 16-29 årige på arbejdsmarkedet. NOSOSKO har også i 2011 fulgt EUROSTAT's arbejde vedrørende Social Protection statistik.

	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	%

MR-S (TDKK)		**39.810**	**39.810**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*19.248*	*19.248*	*0*	*0,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	5.654	5.654	0	0,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.122	1.122	0	0,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.882	1.882	0	0,0%
4-4382-2	NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer	10.590	10.590	0	0,0%
	Institutioner	*20.562*	*20.562*	*0*	*0,0%*
4-4380-3	Nordens Välfärdcenter	20.562	20.562	0	0,0%
4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV)	37.034	37.034	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**39.810**	**39.810**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	8.658	8.658	21,7%	21,7%
	Programlignende aktiviteter	10.590	10.590	26,6%	26,6%
	Institutioner	20.562	20.562	51,7%	51,7%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

Projektmedel

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.654.000	5.654.000	5.554.000	92%	MR-S/EK-S

Formål Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt og er policyskabende.

Prioriteringer i 2013 Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats vil sektorens projektmidler blive målrettet et specifikt temaområde gældende for perioden 2013-2014. Social og sundhedsministrene tog på deres møde i juni 2012 beslutning om at sektorens projektmidler for perioden 2013-2014 koncentreres om temaet bæredygtig velfærd og helse (NB!! Afventer MR-S beslutning i juni 2012)

4-4320-1 Nordiska Handikapprådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.122.000	1.122.000	1.102.000	100%	NVC

Formål Nordiska handikapprådet är ett rådgivande organ. Rådet har en rådgivande funktion i förhållande till NVC som ska utarbeta en handlingsplan för handikappområdet. Handlingsplanen ska förankras i MR-S.

Prioriteringer i 2013 Det nordiska handikappsamarbetet har under 2012 genomgått en omorganisering. Fokus för det nya handikapprådet är att fungera som rådgivande organ i utarbetandet av en handlingsplan för handikappområdet. NVC ansvarar för att genomföra handlingsplanen. Arbetet med handlingsplanen och prioriteringarna i

denna igångsätts under 2013.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: SEK 799.000
Faktiske udgifter : SEK 772.000

Sekretariats-funktion Nordens Velfærdscenter (NVC)

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.882.000	1.882.000	1.849.000	100%	Statens Serum Institut, Danmark

Formål Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal på området sikre sammenlignelige statistikker mellem de nordiske lande, drive internationalt og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2013 NOMESKO forventer i 2013 at udgive Health Statistics in the Nordic Countries/Helsestatistik for de nordiske lande. NOSOSKO forventer i 2013 at udgive Social tryghed i de nordiske lande på både dansk og engelsk. I 2013 vil der desuden blive gennemført en revision af NOMESKO og NOSOSKO's fælles hjemmeside og database, for at øge kendskabet til udvalgenes arbejde og tilgængeligheden af sammenlignelig nordisk sundheds- og socialstatistik.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 240.000 DKK
Faktiske udgifter : 240.000 DKK

Sekretariats-funktion Statens Serum Institut, Danmark (Overgået fra Sundhedsstyrelsen i Danmark pr. 1. marts 2012)

4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	10.590.000	10.590.000	10.403.000	100%	NIOM AS

Formål NIOM har til formål å sikre at medisintekniske produkter som benyttes innen tannpleien i Norden, oppfyller de helsemessige og tekniske krav som kan stilles med hensyn til utviklingen innen området. NIOMs oppgaver er forskning, materialprøving, standardisering og opplysningsvirksomhet. NIOMs forskningsog informasjonsvirksomhet skal baseres på vitenskapelig grunn og være praktisk anvendelig i klinisk virksomhet. NIOMs aktiviteter skal ha en høy nordisk profil og bidra til nordisk nytte ved å skape en merverdi utover faglige samarbeidsresultater. NIOMs visjon er å bidra til at pasienter i nordiske land får sikre og velfungerende biomaterialer.

Prioriteringer i 2013 NIOM har utarbeidet en strategisk plan for de kommende fem år med fire hovedmål:
- NIOM skal ha en høy nordisk profil
- NIOM skal drive biomaterialforskning på internasjonalt nivå
- NIOMs oppdragsvirksomhet skal generere midler og kompetanse som kan styrke

den øvrige virksomheten
• NIOM skal være en aktiv premissleverandør innen europeisk og internasjonal standardisering

I tillegg er det utarbeidet en handlingsplan for 2012-13 med følgende prioriteringer:

• NIOM skal ha fokus på pasientsikkerhet i Norden med spesiell interesse for materialkvalitet og klinisk anvendelse av dentale og andre biomaterialer som resinbaserte materialer, keramer og titan
• NIOM skal etablere samarbeid og nettverksbygning til akademi, biovitenskap og andre relevante miljøer lokalt og i Norden
• NIOM skal årlig ha minst 24 måneder gjesteforskeraktivitet med forskere fra de nordiske landene
• NIOM skal samarbeide med myndighetene i de nordiske landene for en systematisk kvalitetsutvikling av dentale restaureringer
• NIOM skal inkorporere Dentale Material Norden i sin hjemmeside og endre innholdet til en informasjonsportal om dentale materialer og deres egenskaper og anvendelighet basert på publiserte artikler

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 2.500.000 NOK
Faktiske udgifter : 2.111.995 NOK

Sekretariats-funktion NIOM AS

Institutioner

4-4380-3 Nordens Välfärdcenter

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
SEK	25.076.000	25.076.000	24.780.000	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	20.562.000	20.562.000	18.833.000		

Formål NVCs opgave er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder, samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv. Dette skal ske gennem uddannelse, information, fokus på forskningsarbejde og udbredelse af forskningsresultater, udviklingsarbejde, netværksopbyggende og internationalt arbejde. NVC er organiseret som tre organisatoriske enheder, men med én styrelse, som er ansvarlig for driften ved NVC Stockholm og centerets to datterinstitutioner, NVC Finland og NVC Danmark. Alle institutionens virksomhedsformer og aktiviteter bidrager til den nordiske profil og nytte, således at arbejdet skaber en nordisk merværdi udover de rent fagmæssige samarbejdsresultater.

Prioriteringer i 2013 NVC arbejder med velfærdsmodellen som paraply for NVC's indsatsområder. Hovedindsatsområder er:

	• Velfærdspolitik: Hovedmålet er se på - og belyse konsekvenserne og udviklingsmuligheder for den nordiske velfærdsmodel og dens udfordringer. Fremfor alt betones strategier og mål af forebyggende karakter, som skal identificere ekskluderingsmekanismer og sikre social inkludering af svagt stillede grupper og grupper med behov for særlig støtte. • Handicapspørgsmål: Hovedmålet er at skabe gode forudsætning for mennesker med funktionsnedsættelse om ligestilling og deltagelse, herunder inkludering på arbejdsmarkedet. Målsætningen er at koordinere og sammenstille nordisk og international forskning på området, fange aktuelle problemstillinger op og områder med behov for speciel indsats, samt at sprede kundskabsbaseret information og gode erfaringer i de nordiske lande, som kan forbedre situationen for personer med funktionsnedsættelse. I kommende periode er det også en målsætningen at videreudvikle samarbejdet med de nordiske brugerorganisationer. • Alkohol- og narkotikaforskning: Målsætningen er at stimulere, opretholde og formidle en aktuel og relevant samfundspolitisk kundskabsbase på alkohol- og narkotikaområdet. NVC skal initiere, udføre og deltage i nordiske og internationale projekter på området, samt bidrage med underlag til nordiske politiske og administrative netværk (institutionsnetværk, embedsmænd m.fl.). • Velfærdsteknologi: Målsætningen er at fremme de nordiske landes udvikling af velfærdsteknologiske løsninger, og fremme udbredelsen af de velfærdsteknologiske løsninger, således at landene mest effektiv kan drage nytte af andre landes erfaringer og viden. NVC arbejder for at de nye teknologiske muligheder anvendes effektivt og fordomsfrit og udformes etisk forsvarligt i overensstemmelse med brugernes ønsker, behov og forudsætninger. Det er desuden et formål at præsentere og positionere nordisk viden og nordiske synspunktet i relevante europæiske fora. • Arbejdsinkludering: Opfølgningstiltag på baggrund af resultater fra arbejdsinkluderingsprojektet under globaliseringsinitiativet helse og velfærd samt etablering af en ressourcebank om frafald i uddannelserne blandt unge 16-20 årige i Norden. Arbejdsinkluderingsprojektet belyser og analyserer hvordan de nordiske landene lykkes med at inkludere utsatte grupper på arbejdsmarkedet: • Unge i risiko for at falde udenfor ved overgang fra uddannelse til arbejde • Mennesker med nedsat funktionsevne som har problemer med at få job og fodfeste i arbejdslivet • Seniorer med risiko for uønsket, tidlig afgang fra arbejdslivet
Kontrakt-periode	2012-2014
Kontrakt-status	Ny kontrakt 1. januar 2012
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 10.886.000 SEK Faktiske udgifter : 10.518.000 SEK

4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV)*

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV

SEK	45.163.000	45.163.000	44.632.000	81%	Institutionen
MODSVARER DKK	37.034.000	37.034.000	33.920.000		

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

Formål

NHV's virksomhedsområde er folkesundhedsvidenskab i nordisk perspektiv. NHV's mission er at medvirke til professionaliseringen af folkesundhedsarbejdet gennem uddannelse og forskning. Dette skal bidrage til at de fungerende sundhedssystemer opnår den nødvendige kundskab til at kunne bedrive et målrettet, omkostningseffektivt og etisk forsvarligt sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende arbejde.

Prioriteringer i 2013

NHV har følgende tre højt prioriterede områder inden for folkesundhedsvidenskabelig forskning og uddannelse:
- Epidemiologi: Oplysninger om befolkningens sundhedstilstand
- Health promotion: Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse
- Sundhedssystemer: Interorganisatorisk integration og interprofessionelt samarbejde inden for folkesundhed

Hertil kommer en række særlige områder som f.eks. smittskydd/vårdhygien/infektionshygiejne, børns sundhed, migrationsforskning samt universelt design.

NHV bedriver uddannelse på diplom-, master (MPH) og DrPH (Ph.d.) niveau og har årligt ca. 600 studerende. Et nyt diplomprogram etableres fra 2013, som samler flere eksisterende programmer indenfor smittskydd/vårdhygien, universelt design og almen folkesundhed i et samlet program med en mere tydelig folkesundhedsprofil. Desuden satser NHV på en yderligere udvikling af sin distance-undervisning.

Følgende initiativer vil også være højt prioriterede:
- Styrkelse og videre udvikling af nordiske uddannelsesnetværk inden for folkesundhedsvidenskab
- Intensiveret samarbejde med WHO Europe samt andre europæiske og internationale organisationer

Kontrakt-periode

Ny kontrakt forberedes i 2012/2013

Kontrakt-status

Kontrakt udløber december 2012

Økonomi

Pr. 31. dec. 2011 udgør den samlede egenkapital 9.633.114 SEK, hvilket modsvarer 2-3 måneders drift af institutionen

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 7.700.000 SEK
Faktiske udgifter : 9.004.701 SEK

Närings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådet for erhverv, energi og regionalpolitik (MR-NER) skal, via sit nærings- og innovationspolitiske samarbejdsprogram for 2011-2013, sikre øget fokus på innovation, entreprenørskab og bæredygtig erhvervsudvikling. Med seks fyrtårnsprojekter som skal skabe konkrete resultater, vil erhvervssektoren bidrage til at gøre Norden til en ledende region for innovation indenfor grøn vækst og velfærd. Endvidere skal der i 2013 udarbejdes et nyt samarbejdsprogram for erhvervs- og innovationspolitikken. Hensigten er, under det svenske formandsskab, at arrangere en større konference om Nordens fremtidige erhvervspolitk, som forventes at kunne give et værdifuldt indspil til det forsatte arbejde med et skabe et nyt samarbejdsprogram.

MR-NER skal, via sit energipolitiske samarbejdsprogram for 2010-2013, bidrage til at sikre stabil energiforsyning og bæredygtig vækst og velfærd for borgere i de nordiske lande. Det nordiske energisamarbejde skal være et redskab til markedsføring af nordiske styrkepositioner indenfor energisektoren på den globale arena og arbejde målrettet for at bidrage til et velfungerende energimarked med klimavenlige energisystemer, udvikling af miljøvenlig transport, energieffektivisering og brug af vedvarende energikilder. Et nyt energihandlingsprogram skal udarbejdes under år 2013.

MR-NER skal, via sit regionalpolitiske samarbejdsprogram for 2013-2016, sikre regional samfundsudvikling med fokus på problemstillinger som følge af de demografiske ændringer i Norden, herunder affolkning i rurale områder og centralisering i byregioner. Samarbejdsprogrammets hovedfokusområder er grøn vækst og samfundsplanlægning, innovation i den nordiske velfærdsmodel og nye muligheder i Arktis. Samarbejdsprogrammet viderefører det grænseregionale samarbejde i de nordiske landene som en central del af det nordiske fællesskab. Etablering af nye virksomheder og resssourceudvinding i Nord vil være et centralt tema under det svenske formandskab.

MR-NER vil i 2013 ivaretage en central rolle i arbejdet med grøn vækst, holdbar udvikling og velfærd. Udviklingen af grønne, holdbare vækststrategier vil være centralt i alle de nordiske landene og MR-NER vil tage del i dette arbejde på nordisk plan for at bidrage til at sikre bæredygtige velfærdssamfund i Norden.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Nordisk samarbeidsprogram for innovastion og erhvervspolitik 2011-2013
Handlingsprogram for det nordiske energipolitiske samarbejde 2010-2013
Nordisk regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-2016

Styringsdokumentene er tilgængelige på www.norden.org.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

I 2011 startede erkvervssektoren implementeringen af seks større fyrtårnsprojekter som skal bidrage til at gøre Norden til en ledende region for innovastion indenfor grøn vækst og velfærd.

- Nordisk innovationsforum
- fælles nordisk CSR strategi
- videncenter for entreprenørskab
- klimavenligt byggeri
- fælles markedsføringsindsats af innovative nordiske virksomheder
- innovation gennem offentligt indkøb og regulering

I den forbindelse er der i 2011 blevet udarbejdet en fælles nordisk CSR strategi. Et program om fælles nordisk klimavenligt byggeri er sat i gang. Programmet skal skabe en platform for samarbejde og profilering af nordisk klimavenligt byggeri. Inden for fyrtårnsprojektet om innovation gennem offentligt indkøb og regulering er der udarbejdet en kortlægning og en casesamling om nordisk organisering af innovative offentlige indkøb i sundhedssektoren. Der er også udviklet netværk med henblik på udveksling af modeller og best practice, fælles indkøb og på sigt udvikling af et egentligt nordisk marked på sundhedsområdet.

Energiministrene afholdt i 2011 en konkurrence om Nordens Energikommune 2011. Alle kommuner i Norden blev inviteret til at konkurrere om de bedste energiløsninger på lokalt niveau. Den danske kommune Albertslund blev udnævnt som vinder.

Arbejdsgruppen for energieffektivisering (AGEE) har i 2011 fremlagt et Idékatalog med gode eksempler fra den kommunale sektor i de nordiske lande.

Regionalsektoren startede i 2011 produktionen af en håndbok for hvordan nordiske regionale og lokale myndigheder kan løse udfordringer som følge af de demografiske ændringer i Norden. Håndbogen er et led i en større satsing på demografi-spørgsmålet.

Arbejdsgruppen for globalisering og grænseregionalt samarbejde har i 2011 udgivet en publikation med gode eksempler på samarbejdet i nordiske grænsekomiteer.

I oktober 2011 sendte regionalministrene fra Norge, Sverige, Finland og Island et fælles brev til EU-Kommissionen, hvor de opfordrede til at det indenfor EUs fremtidige regionalpolitik og indenfor regelværket for regional statsstøtte fortsat vises speciel opmærksomhed til de nordlige regionene med spredt beboelse.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Sum MR-NER (TDKK)		**122.546**	**121.546**	**1.000**	**0,8%**
	Næring	*78.430*	*78.546*	*-116*	*-0,1%*
	Projektmidler - Næring	*1.961*	*2.077*	*-116*	*-5,6%*
4-5140-1	Projektmidler Næring	1.961	2.077	-116	-5,6%
	Institutioner - Næring	*76.469*	*76.469*	*0*	*0,0%*
4-5180-3	Nordisk Innovation	76.469	76.469	0	0,0%
	Energi	*11.029*	*10.065*	*964*	*9,6%*
4-5141-1	Projektmidler Energi	2.181	2.180	1	0,0%

4-5142-2	Arbejdsgrupper - energi	2.040	2.077	-37	-1,8%
	Institutioner - Energi	*6.808*	*5.808*	*1.000*	*17,2%*
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	6.808	5.808	1.000	17,2%
	Regional	*33.087*	*32.935*	*152*	*0,5%*
4-5143-1	Projektmidler Regional	3.687	3.447	240	7,0%
4-5145-2	Arbejdsgrupper under Regional	0	1.527	-1.527	-100,0%
4-5151-4	NORA	6.700	6.505	195	3,0%
4-5160-2	Grenseregionalt samarbeid	11.600	10.529	1.071	10,2%
	Institutioner - Regional	*11.100*	*10.927*	*173*	*1,6%*
4-6180-3	Nordregio	11.100	10.927	173	1,6%
Opdelt på kategorier		**122.546**	**121.546**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	7.829	7.704	6,4%	6,3%
	Programlignende aktiviteter	13.640	14.133	11,1%	11,6%
	Institutioner	94.377	93.204	77,0%	76,7%
	Organisationsbidrag	6.700	6.505	5,5%	5,4%

Näring

4-5140-1 Projektmidler Näring

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.961.000	2.077.000	2.040.000	84%	EK-NE/N

Formål

Projektmidlerne skal sikre gennemførelse af de politiske målsætninger i ministerrådet (MR-NER).

Ett nytt samarbetsprogram för närings- och innovationspolitik efter 2013 ska tas fram under det svenska ordförandskapet. Avsikten är att anordna en större konferens om Nordens framtida näringspolitik som förväntas kunna ge värdefulla inspel till detta program.

Vidare avses det att finnas ett visst fokus på olika frågor inom områden såsom utmaningsdriven innovation, turism, kulturella och kreativa næringar, CSR-frågor och/eller samhällsentreprenörskap.

Prioriteringer i 2013

I 2013 fortsätter arbetet med genomförandet av Nordiskt samarbetsprogram för innovations- och näringspolitik (2011-2013), vilket inkluderar insatser för entreprenörskap, innovation och grön tillväxt. Detta samarbetsprogram innehåller följande sex fyrtornsprojekt:

- Nordiskt Innovationsforum
- Gemensam nordisk CSR-strategi
- Vetenskapscenter för entreprenörskap
- Gemensamt nordiskt program för klimatvänligt byggande
- Gemensam marknadsföringsinsats av innovativa nordiska verksamheter
- Innovation genom offentlig upphandling och reglering

4-5180-3 Nordisk Innovation

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
NOK	80.494.000	80.494.000	79.226.000	73%	Institutionen
MODSVARER DKK	76.469.000	76.469.000	72.888.000		

Formål

Nordisk Innovations rolle er å bidra til å øke innovasjons- og konkurranseevnen til nordisk næringsliv, å formidle kunnskap om innovasjon og å spre resultatene fra fellesnordiske satsninger.

Nordisk Innovation samarbeider med myndigheter, innovasjonsaktører, næringslivet og forskningsmiljøer. Samtidig skal formidling mellom relevante nordiske aktører bidra til at det skapes sterke nordiske nettverk og samarbeidsplattformer. Nordisk Innovation skal nå målgruppene gjennom å skape samarbeide mellom ledende nordiske offentlige og private aktører innen handel og innovasjon.

Nordisk Innovations hovedaktiviteter er å utvikle fellesnordiske satsninger innenfor handelsfremme (grenseløst nordisk næringsliv)og innovasjon i Norden. Samt bidra med innspill til policyutvikling for styrking av nordisk næringsliv. I tillegg arbeider Nordisk Innovation med implementering av programmer, prosjektstyring, formidling og påvirkningsvirksomhet innen for rammene av de overordnede mål med virksomheten.

Nordisk Innovation arbeider for å utvikle og formidle ny kunnskap, skape platformer og verktøy for samarbeid, koble sammen relevante kompetansemiljøer innenfor innovasjon næringsliv og handelsfremme. Nordisk Innovation arbeider også med å bryte ned grensehindringer for næringslivet i Norden. Gjennom nordisk samarbeid kan man bedre rammebetingelsen for innovasjon og internasjonal handel, og stimulere til at kompetanse, kunnskap, varer, tjenester og kapital kan bevege seg fritt over de nordiske landegrensene. Som et verktøy for nordisk nærings- og innovasjonspolitisk samarbeid, medvirker Nordisk Innovation til at politiske initiativ gjennomføres.

Prioriteringer i 2013

Nordisk Innovation vil fortsette å konsentrere arbeidet om færre og større satsinger. Hoveddelen av Nordisk Innovations ressurser vil benyttes til satsinger innenfor områdene innovasjon, handelsfremme og grønn vekst.

Følgende områder vil prioriteres i 2013:

- Bidra til realiseringen av fyrtårnprosjektene i det nordiske nærings- og innovasjonspolitiske samarbeidsprogrammet 2011-13. Herunder gjennomføre felles nordisk utlysning og «challenge» konkurranse på Nordic Built
- Utvikling av minst ett nytt samarbeidsinitiativ innenfor innovasjons- og handelsområdet
- Delta aktivt i utarbeidelsen av et nytt samarbeidsprogram for nærings- og innovasjonspolitikken
- Videreutvikle programmene "Bedre tjenestehandel i Norden og EU" og "Standardisering for økt konkurranseevne og vekst"
- Gjennomføre studier om handelshindre for næringslivet i Norden og EU, med

formål om å bidra til et styrket indre marked
- Arbeide med Grønn vekst-initiativet innenfor områder som harmonisering av grønne normer og standarder, innovative offentlige anskaffelser, bærekraftig handel og kommunikasjon av grønne nordiske løsninger
- Ta initiativ avseende utmaningsdriven innovation, CSR samt samhällentreprenörskap och hållbarhetsfrågor
- Følge opp og avslutte arbeidet innenfor Toppforskningsinitiativet (TFI) med særlig vekt på Nanoteknologi og Karbonfangst og lagring (CCS).

Kontrakt-periode 2011-2013

Kontrakt-status Oppfylt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 6,2 MNOK
Faktiske udgifter : 6,0 MNOK

Energi

4-5141-1 Projektmidler Energi

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.181.000	2.180.000	2.141.000	93%	EK-NE/Energi

Formål Projketmedlerna ska säkra genomförandet av de energipolitiska målsättningarna i ministerrådet.

Klimatutmaningen står högt på dagordningen i ministerrådet. Det nordiska energisamarbetet ska riktas mot utmaningarna på klimatområdet och bidra till att säkerställa ländernas försörjningssäkerhet av energi och skapa förutsättningar för grön tillväxt. De nordiska länderna ska vara aktiva och konstruktiva aktörer i de politiska processerna i EU och i andra internationella fora. Genom samarbetet ska ländernas inflytande på och implementering av EU:s lagstiftning stärkas.

Prioriteringer i 2013 Viktiga områden för det energipolitiska samarbetet i Norden 2013 är energieffektivisering, förnybar energi och den nordiska elmarknaden, områden som alla är centrala för skapandet av grön tillväxt i Norden. Utöver detta ska det fokuseras på glesbefolkade områden och energisamarbeten med länderna i Östersjöregionen.
- Stärka konsumentens ställning på elmarknaden, bl.a. genom uppföljning av den svenska energiministerns brev från 2011
- Utveckla en gemensam nordisk slutkundsmarknad för el med genomförande senast 2015
- Metoder för flaskhalshantering ur ett nordiskt och europeiskt perspektiv
- Den framtida elförsörjningen i ljuset av att den gemensamma elmarknadens

växer alltmer geografiskt
- Ökade insatser för utveckling av förnybarhetsdirektivets samarbetsmekanismer
- Fortsatt samarbete kring förberedelse och genomförande av EU-strategier och direktiv med avseende på energieffektivisering
- Initiera en diskussion om inriktningen på den nordiska energiforskningen i framtiden

4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.040.000	2.077.000	2.040.000	100%	EK-NE/Energi

Formål Syftet med arbetsgrupperna är att de ska hjälpa till att säkra implementeringen av det energipolitiska handlingsprogrammet för 2010-2013. Arbetsgrupperna har 1-åriga arbetsprogram som godkänns av ÄK-E.

Prioriteringer i 2013 Under 2013 finns det fyra verksamma arbetsgrupper inom energiområdet: Arbetsgruppen för energieffektivisering (AGEE), Arbetsgruppen för förnybar energi (AGFE), Elmarknadsgruppen (EMG) och Arbetsgruppen för glesbygd (TBO).
- Det nordiska energisamarbetet ska leva upp till de politiska förväntningarna om en gränslös nordisk elmarknad med en hög grad av försörjningstrygghet. Arbetet med utvecklingen av en gemensam nordisk slutkundsmarknad har en hög prioritet och ska vara implementerat senast 2015. Särskilt vikt kommer att ges att stärka konsumentens ställning på elmarkanden. Infasningen av förnybar energi på elmarknaden är ett viktigt steg mot uppfyllandet av EU:s mål för förnybar energi till år 2020. Viktigt är även metoder för flaskhalshantering ur ett nordiskt och europeiskt perspektiv.
- Nordiskt samarbetet inom förnybar energi och energieffektivitet är viktigt för ländernas uppfyllelse av EU:s mål. Hög prioritet kommer att ges utvecklingen av förnybarhetsdirektivets samarbetsmekanismer.
- På energieffektivitetsområdet prioriteras speciellt nordiskt samarbete i förberedelse och genomförande av EU – strategier och direktiv. Ecodesign och energimärkning kommer att vara fortsatta prioriterade områden.
- De nordiska länderna har gemensamma problem med att säkerställa klimatvänliga och konkurrenskraftiga energisystem i både tät- och glesbefolkade områden, och kommer därför att fortsätta arbeta tillsammans för att utveckla sådana system.

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
NOK	6.114.000	6.114.000	6.017.000	26%	Institutionen
MODSVARER DKK	6.808.000	5.808.000	5.536.000		

Formål Formålet med NEFs arbeid er å bidra til økt nordisk kompetanse og konkurransekraft på energifeltet. NEF skal fremme forskning, utvikling og informasjonsutveksling innenfor energiområder av fellesnordisk interesse og nytte.

NEF bidrar til økt internasjonalisering av energiforskningen i Norden, både gjennom forskningsprogrammet "Sustainable Energy Systems 2050", deltakelsen i Toppforskningsinitiativet og gjennom deltakelse i ERA-Net Smart Grids. Gjennom de nordiske forskningsprosjektene i Sustainable Energy Systems 2050, som NEF finansierer ved hjelp av økonomiske bidrag direkte fra de nordiske landene (100 millioner NOK i perioden 2010-2014), bidrar institusjonen aktivt til å implementere nasjonale energiforskningsstrategier. De nordiske energiforskningsprosjektene danner ofte grunnlag for ytterligere internasjonalisering fordi prosjektene bruker det nordiske samarbeidet som utgangspunkt til å oppnå forskningsfinansiering fra EU.

NEF skal frembringe vitenskapsbasert beslutningsgrunnlag, koble FoU til relevante energipolitiske prosesser og bidra til løsning av aktuelle energipolitiske spørsmål. Videre skal NEF være en aktør i det internasjonale energiforskningssamarbeidet i forhold til det europeiske forskningsrom (ERA), International Energy Agency (IEA) og andre relevante internasjonale fora.
NEF skal fungere som brobygger mellom industri-, forsknings- og policyaktører.

Prioriteringer i 2013

Følgende skal prioriteres i 2013:

- Forvaltningen av forskningsprosjektene under Sustainable Energy Systems 2050 som omhandler lavkarbon transport, marked og nett samt fornybare energiteknologier
- Administrasjon av forskningsprosjektene og nettverkene finansiert under Toppforskningsinitiativets delprogrammer for biodrivstoff og integrasjon av storskala vindkraft
- Fortsatt deltakelse i Smart Grids ERA-Net
- Deltakelse i Interregprosjektet Bioenergy promotion
- Baltisk deltakelse i prosjektene under "Sustainable Energy Systems 2050"
- Energimarkedsspørsmål gjennom blant annet sekretariatsfunksjonen for sluttbrukermarkedet
- Synliggjøring, formidling og profilering av det nordiske energiforskningssamarbeidet til nordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt i relevante internasjonale fora

Kontrakt-periode

2011-2014

Kontrakt-status

Oppfylt

Økonomi

Ingen bemerkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Planlagte utgifter: 4 698 000 NOK
Faktiske udgifter : Faktiske utgifter: 4 676 727 NOK

Regional

4-5143-1 Projektmidler Regional

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.687.000	3.447.000	3.356.000	90%	EK-R

Formål

De nordiske regionenes rolle, både innenfor Norden og i et større europeisk og globalt perspektiv, blir viktig for å sikre nordisk vekst og velferd i fremtiden. Regionalpolitikkens fokus på den territorielle dimensjonen i sammfunnsutviklingen gir den en særlig rolle som strategisk og tematisk brobygger mellom andre politikkområder og sektorsinteresser. Regionalsektoren må høyne den faglige og politiske beredskapen for å møte endringer i rammebetingelsene for regional utvikling og planlegging.

De nordiske regionalpolitiske midlene skal bidra til å sikre implementering av de politiske målsetningene i Ministerrådet (MR-NER). Embetsmannskomiteen for regionalpolitikk (EK-R) har det overordnede faglige og administrative ansvaret for regionalsektoren aktiviteter. Utover de overordnede styringsoppgaver, skal Embetsmannskomiteen være et kraftsentrum for overordnet faglig diskusjon og erfaringsutveksling som grunnlag for policyutvikling i hvert enkelt land. Embetsmannskomiteen vil kontinuerlig vurdere behovet for utredninger og evalueringer som kan bidra til å optimere bruken av midler innenfor det regionalpolitiske samarbeidet i Norden.

Regioner og kommuner i de nordiske landene står overfor store utfordringer som kan knyttes til demografiske endringer i befolkningsstrukturen. Den demografiske utviklingen vil skape store konsekvenser for tjenestetilbud og offentlig service, infrastruktur, kompetanseforsyning, tilgang på boliger, transport og næringsutvikling.

I det nordiske regionalpolitiske samarbeidet er det utarbeidet en demografisk håndbok om hvordan lokalt og regionalt nivå kan bidra til å løse demografiske utfordringer de nordiske landene står overfor. På bakgrunn av håndboken vil regionalsektoren implementere et program med det formål å stimulere kommuner og regioner til å utvikle innovative løsninger på de demografiske utfordringene.

Et nytt nordisk regionalpolitisk samarbeidsprogram skal implementeres fra 2013. I denne forbindelse vil det opprettes nye arbeidsgrupper i 2013. En del av regionalsektorens prosjektmidler vil derfor i løpet av budsjettåret overføres til budsjettpost 4-5145 for regionalpolitiske arbeidsgrupper.

Prioriteringer i 2013

Følgende områder skal prioriteres i 2013:

- Innovasjon i den nordiske velferdsmodellen
- Innovasjon i grønne næringer
- Demografiske utfordringer i Norden
- Utvikling av bærekraftige bymønstre
- Utvikling i det arktiske området

Sekretariats-funktion NMRS

4-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.527.000	1.530.000	86%	EK-R

Formål De nordiske regionalpolitiske arbeidsgrupper skal bidra til implementeringen av Nordisk regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-2016. Arbeidsgruppenes sammensetning og oppdrag vil følge prioriteringene i samarbeidsprogrammet. Arbeidsgruppene vil bli opprettet i løpet av 2013 og i denne prosessen vil det bli bevilget midler til budsjettposten fra regionalsektorens frie midler.

Arbeidsgruppene skal utarbeide innspill til nordisk policyutvikling på det regionalpolitiske området og bidra til kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling mellom landene. Nordregio har et koordinerende ansvar for aktiviteten i arbeidsgruppene. Denne innsatsen er en del av budsjettoverføringene til Nordregio og vil være spesifisert i kontrakten mellom NMR og Nordregio.

Prioriteringer i 2013 De nordiske regionalpolitiske arbeidsgruppene skal følge de overordnede prioriteringene i Nordisk regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-2016.

Sekretariats-funktion Nordregio ivaretar sekretariatsfunksjonen for arbeidsgruppene

4-5151-4 NORA

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.700.000	6.505.000	6.390.000	100%	MR-NER/ER-R

Formål NORA (Nordisk atlantssamarbeid) er et nordisk regionalt samarbejdsorgan, opprettet av Nordisk Ministerråd med det formål at styrke samarbejdet i den nordatlantiske region (Grønland, Island, Færøerne og Kystnorge) og i forhold til Nordens naboer i vest (Canada, Skottland, Irland). Ved at styrke samarbejdet mellem især virksomheder og forsknings- og udviklingsorganisationer på tværs af landegrænserne, skal NORA bidrage til at gøre Nordatlanten til en kraftfuld nordisk region med en stærk og bæredygtig økonomisk udvikling. NORA skal fungere som en strategisk aktør og igangsætter i de nordatlantiske landes projektsamarbejde.

Prioriteringer i 2013 I det kommende år vil NORAs væsentlige arbejdsredskaber dels være egne strategiske initiativer som konferencer, netværksarrangementer og analysevirksomhed, dels den fortsatte vedligeholdelse og udbygning af NORAs projektportefølje.

NORAs virksomhed vil i 2013 have fokus på den fortsatte virkeliggørelse af de mål, som i NORAs strategiprogram for 2012-2016 sammenfattes under tre overskrifter: 1) Gøre stærke sider stærkere – ved at styrke innovation og

samarbejde inden for fiskeri og marine ressourcer, 2) Skabe nye muligheder – ved at fremme den nødvendige diversifikation af regionens økonomier, og 3) Overvinde afstande – ved at bidrage til løsning af de hindringer, som skabes af de lange afstande i regionen. Dertil kommer som en fjerde hovedprioritet, at nabolandssamarbejdet med Nordens naboer i vest, herunder Canada, Skotland og Irland, fortsat vil stå centralt i NORAs virksomhed.

De overordnede målsætninger vil i den årlige handlingsplan for 2013 blive omsat til en række konkrete initiativer, som vil have fokus på:

- At skabe politiske og faglige arenaer, hvor nordatlantiske problemstillinger drøftes, og strategier og fælles initiativer udvikles
- At formidle og iværksætte konkret projektsamarbejde i regionen
- At udvikle NORA til en attraktiv platform for nordisk samarbejde med nabolandene

4-5160-2 Grenseregionalt samarbejd

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	11.600.000	10.529.000	10.343.000	99%	EK-R

Formål

Ministerrådets innsats for det nordiske grenseregionale samarbeidet skal bidra til å utvikle de nordiske regionene - også regioner på tvers av statsgrenser i Norden.

Finansieringsstøtte til grenseregionale samarbeidsorganer i Norden skal bidra til deres innsats for å utnytte muligheter og begrense hindringer som skapes av at det befinner seg en eller flere riksgrenser innenfor en funksjonelt sammenhengende geografisk region.

Regionalsektoren vil arbeide mer systematisk og kontinuerlig for felles kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling. Nordiske grensekomiteer, lokale og regionale myndigheter skal inkluderes i denne innsatsen. De nordiske grenseregionale midlene for 2013 skal bidra til dette arbeidet.

Det nordiske regionalpolitiske samarbeidet vil fortsette sitt samarbeid med europeiske grenseregionale organer gjennom sitt engasjement i Association of European Border Regions (AEBR).

I det nordiske regionalpolitiske samarbeidet har man bygget opp statistikkdatabaser som anvendes for å beskrive og analysere den demografiske utviklingen. I 2008 ble det opprettet en egen database for grenseregional statistikk mellom de nordiske landene, StatNord. Statistikken omfatter fem emneområder: Befolkning, Flytting, Lønnsummer, Sysselsetting og Arbeidspendling.

Det nordiske regionalpolitiske samarbeidet ønsker gjennom de grenseregionale midlene å bidra til at de nordiske landene kan opprettholde en felles-nordisk grenseregional statistikkdatabase.

Prioriteringer i 2013

Midlene for grenseregionalt samarbeid skal følge de overordnede prioriteringene i Nordisk regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-2016.

- Bidra til et velfungerende og fruktbart grenseregionalt samarbeid i Norden
- Bidra til å sikre opprettholdelsen av den nordiske grenseregionale statistikkdatabasen StatNord

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
SEK	13.326.000	13.326.000	13.168.000	60%	Institutionen
MODSVARER DKK	11.100.000	10.927.000	10.008.000		

Formål

Nordregio beskæftiger sig specielt med politikområderne regional udvikling, demografi, regional tilvækst, planlægning, bæredygtig udvikling og andre beslægtede politikområder. Blandt de overordnede mål kan nævnes, at Nordregio skal fastholde og videreudvikle sin rolle som europæisk og nordisk forskningscenter inden for sit faglige felt.

Gennem videnopbygning og kompetenceudvikling bidrager Nordregio til, at Norden udnytter sine særlige styrkepositioner som region i et globalt perspektiv. Nordregio skal bidrage til at udvikle viden og kompetence om strategisk vigtige spørgsmål i relation til den regionale udvikling i de forskellige dele af Norden til brug for nationale og regionale beslutningstagere. Herunder skal Nordregio levere konkrete indspil til EK-R og NMRs policyudvikling.

Prioriteringer i 2013

I 2013 indgås en ny kontrakt mellem Nordisk Ministerråd og Nordregio. Her vil det blive præciseret, hvordan Nordregio skal støtte den nordiske politik udvikling, og hvordan brugerne af Nordregio på en effektiv måde inddrages i arbejdet.

- Demografiske udfordringer og håndteringen af dem på regionalt og lokalt niveau. Herunder opfølgning af projektet "Handbok om demografiska utmaningar" og et specialstudie af udviklingen i Arktis og de nordligste regioner (Northern Sparsely Populated Areas).
- Grøn vækst, identifikation af regionale potentialer og regionale udviklingsstrategier.
- Udvikling af et monitieringssystem for Østersøregionen til brug for implementeringen af EUs Østersøstrategi og VASAB Long Term Perspective.
- Integreret planlægning og multi-level governance, med særlig henblik på at opnå bedre sammenhæng mellem den traditionelle fysiske planlægning og regionale vækststrategier.

Kontrakt-periode

2013-2016

Kontrakt-Status

Oppfylt

Økonomi

Ingen bemerkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 4.100.000
Faktiske udgifter : 3.808.000

Miljø

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Det nordiske miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, ha forvaltningsrelevans samt påvirke internationalt samarbejde. Udgangspunktet er ett nytt miljøhandlingsprogram som gæller før perioden 2013 – 2018 og i tillæg bidrager man til at implementere det nordiske styrdokumentet for bæredygtig udvikling. Den tidigare Arktiske miljøstrategi for miljøgifter og klima har inarbetats i Miljöhandlngsprogrammet.

Hovedtemaerne i miljøhandlingsprogrammet refelekterer områder, hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde.

Norden og de nordiske landes miljøsamarbejde er i fokus og vil blive støttet primært gennem arbetsgrupperne men også genom miljøfinansieringsbolaget NEFCO og miljømærket Svanen. Internationellt prioriteras samarbejdet med regionale organer fx. Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM, men også i EU och i miljökonventioner och fx. i FN's miljøprogram UNEP.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andre sektorer og synergieffgekter er straegisk og sker vid behov. Målsætninger og prioriteringer finns i miljøhandlingsprogrammet som dækker blandt andet grøn økonomi og vækst, miljøøkonomi og resurseffektivitet, avfall, bärkraftig konsumtion och produktion, klima, luft og hav, biologisk mangfoldighed og ekosystemtjänster, kemikalier og miljögifter.

Miljøsamarbejdet vil i 2013 også være styret af prioriteterne angivet af det svenske formandskabsprogram for ministerrådet i 2013 samt de nordiske statsministres uppdrag om grön växt.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Några eksempler på aktiviteter og resultater med stor synlighet i 2011:

• Klimat: To projekter, der er væsentlige for arbejdet i Arktisk Råd, gennemførtes af AMAP-sekretariatet med støtte fra KoL. Det ene om kortlivede klimagasser (SLCF) og det andet drejer sig om klimaændringernes effekt på miljøgiftenes påvirkning på økosystemer og mennesker.

Nordic Partnership Initiative on Up-scaled Mitigation Action (NPI, före detta NOAK-NEFCO Partnership Initiative), med to pilotprojekter – omfattende cement sektoren i Vietnam og affaldssektoren i Peru. Projektets mål er at vise hvordan international klimafinansieringsmuligheder kan styrke en mere intensiv sektor-baseret indsats i udviklingslandene med det formål at reducere klimagasudslippene.

Projekt om analyse af hvad tograders målets konsekvens vil være i form af konkrete udslipsreduktioner samt studie om tillväxtekonomiernas agerande i klimatförhandlingarna (Brasilien, Sydafrika, Kina och Indien).

• Luft: Et projekt med modellering af luftforurening efter EMEP og GAINS-

modellerne inddrager i 2010 og 2011 de vestrussiske provinser i modelarbejdet. Projektet styrker Ruslands muligheder for at deltage i det internationale samarbejde under f.eks. CLRTAP-konventionen, og det er bl.a. relevant i forhold til de store russiske skov- og mosebrande i 2010

• Havet: AEG:s väsentligaste aktiviteter koncentrerades sig på miljöfarliga ämnen, övergödning, EU:s vattenrams- och havsdirektiv och marina strategi samt HELCOM:s aktionsplan för Östersjön (BSAP). Projekten hade fokus på arktiska och västnordiska havsområden. AEG:s fokus på västnordiska havsområden syns tydligt i de aktiviteter som finansierats i bland annat AMAP och PAME.

AEG har sammankallat ett tvärsektoriellt nätverk av nationella experter som assisterat AEG i arbetet med havsmiljöförvaltning. En workshop avhölls på Färöarna i november. Havsplanering har tagit väsentliga steg framåt.

• Biodiversitet og økosystemtjenester: TEG har bl.a. været involveret i projekter som spiller op imod Ramsar- og Landskabskonventionen og det europæiske arbejde med TEEB, samt IUCN arbejde med beskyttede områder. Flere av TEGs projekter under 2011 er koblede til temaet grøn økonomi, herunder projekter om værdisætning af økosystemer i kommunalt regi, værdisætning af vandløb, natur- og kulturarv.

• Hållbar konsumtion och produktion: Viktiga projekt har behandlat EuP-direktivet och uppstart av projektet Ecodesign and Future Product Policy, Svanen 2015 visions projekt, projekt om grön offentlig upphandling och projekt om BAT. HKP arrangerade under år 2011 seminarier/workshops med fokus på policyutveckling för grön ekonomi däribland ett side-event under CSD 19.

• Kemikalier: De viktigaste verksamhetsområdena har varit implementeringen av EU:s kemikalilagstiftning, utveckling av testmetoder av kemikalier, nordisk ekotoxikologiskt testprogram för nanomaterial, hormonförstörande ämnen, biocider, ozon och kvicksilver. NKG har genom att ta fram ny kunskap bidragit till att samhället utvecklas i en mer grön inriktning. Ett viktigt led i omställningen är att främja substitution av farliga kemikalier.

• Affald: NAG har haft flera aktiviteter om matavfall samt bygg- och anläggningsavfall. Ett projekt om begränsning av matavfall från hotell, kantiner och catering, ett om förebyggande av matavfall från butiker och grossister samt en förstudie om en nordisk matavfallskampanj. Ett projekt av internationell betydelse har relaterat till Baselkonventionens förbud om gränsöverskridande avfall mellan OECD-länder och utvecklingsländer och avsett teknisk hjälp till vissa länder att ratificera avtalet.

• Miljöekonomi: Starkt stöd till Nordiska ministerrådets arbete med grön växt samt projekt om: Reforming environmentally harmful subsidies: granskar och ger råd om principer och kriterier för styrmedel för att minska subsidierna. Värdesättning av ekosystemtjänster med fokus på vattendrag: ger en översikt över värderingsmetoder i de nordiska länderna. Miljöeffektiv teknologi: beskriver de nordiska ländernas insatser i perioden 2004 – 2011 och rekommenderar uppföljningsåtgärder avseende varje land och förslag till förstärkt nordiskt samarbete.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	%
MR-Miljø (TDKK)		**44.586**	**44.586**	**0**	**0,0%**
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	6.040	6.749	-709	-10,5%
3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	22.791	23.501	-710	-3,0%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.755	11.755	0	0,0%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	4.000	2.581	1.419	55,0%
Opdelt på kategorier		**44.586**	**44.586**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	6.040	6.749	13,5%	15,1%
	Programlignende aktiviteter	34.546	35.256	77,5%	79,1%
	Organisationsbidrag	4.000	2.581	9,0%	5,8%

3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.040.000	6.749.000	6.630.000	91%	EK-M/MR-M

Formål

Miljösektorn förfogar över ett så kallat prioriteringskonto som ska användas till politiska initiativ i tillägg till de projekt och aktiviteter som arbetsgrupperna arbetar med.

Prioriteringer i 2013

Prioriteringarna finns angivna i Miljöhandlingsprogrammet men omfattar också prioriteringar i Sveriges ordförandeskapsprogram för miljösektorn 2013. Politiskt prioriterade frågor under år 2013 förväntas vara:

- Grön ekonomi och ekosystemtjänster
- Klimat inklusive kortlivade klimatgaser
- Hav med tonvikt på ekosystembaserad förvaltning
- Kemikalier
- Arktiska miljön

3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	22.791.000	23.501.000	23.085.000	98%	Arbetsgrupperna

Formål

Genomförandet av miljöhandlingsprogrammet sker genom arbetsgrupper i projekt, i form av t.ex. analyser och udredninger, seminarer och workshops, och under medverkan av nordiska experter. Miljösektorn väljer den organisering och de arbetsgrupper som mest effektivt kan genomföra det breda nordiska miljösamarbetet.

Det nordiske miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, ha forvaltningsrelevans samt påvirke internationalt

samarbejde.
ÄK-M fördelar medlen till arbetsgrupperna.

Prioriteringer i 2013

Prioriteringarna finns angivna i Miljöhandlingsprogrammet. Eksempler på områden och aktiviteter som forventes at blive prioriteret i 2013 er:

- Fortsatta aktiviteter inom ramen för grön ekonomi, härunder ekosystemtjänster, miljö- och hållbarhetsaspekter i räkenskaper, ekonomiska styrmedel, grön offentlig upphandling och miljömärkningsarbete
- Ekosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder
- Resurseffektivitet och forebyggelse af affald i et livscyklus-perspektiv
- Nano-teknologi og hormonforstyrrende stoffer
- Fortsatt fokus på uppföljning av HELCOM:s handlingsplan för Östersjön
- Fortsat engagemang i den arktiske miljøsamarbejde

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Arbetsgruppernas sekretariatskostnader på samma nivå som 2012. Förbättrad eknomistyrning av arbesgrupperna.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Varje arbetsgrupp har en fast anställd koordinator som är placerad i och serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	11.755.000	11.755.000	11.547.000	100%	NEFCO

Formål

Nordisk Ministerråd medfinansierer indbetalinger til den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO:s Miljøudviklingsfond. Miljøudviklingsfonden er rettet mod at muliggøre og tilrettelægge finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i særligt Rusland, Ukraine och Vitryssland, på særligt favorable vilkår med sigte på at styrke forudsætningerne for gennemførelse af nye miljøprojekter. Miljøministrenes delegater i NEFCO:s styrelse besluttede i 2010 at genom NEFCO fortsætte de årlige indbetalinger til miljøudviklingsfonden i perioden 2011-2013 via disponering af overskudsmidler fra NEFCO's grundkapital.

Prioriteringer i 2013

NEFCO:s miljöutvecklingsfond ska i 2013 fokusera på följande:

- Renare produktionsprojekt i den privata sektorn
- Energibesparingsprojekt i den offentliga sektorn
- Regionala miljöprogram: eliminering av Barents Hot Spots
- Reduktion av miljögifter med fokus på Arktis
- Pojekt för att stödja genomförandet av Baltic Sea Action Plan särskilt kommunala avlopssverk och inom jordbrukssektorn
- Projekt för att minska utsläpp från jordbruket bland annat gödselhantering

Sekretariats-funktion

NEFCO

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	4.000.000	2.581.000	2.535.000	100%	Nordiska miljömärknings-nämnden

Formål

Svanen är Nordens officiella miljömärkning. Syftet är att ha en frivillig gemensam nordisk miljömärkning, som medverkar till att minska den börda som den dagliga konsumtionen lägger på miljön. Svanemärket granskar varors och tjänsters miljöpåverkan under hela livscykeln från råvara till avfall. Det ställs hårda miljö- och klimatkrav men även krav på funktion, hälsa och kvalitet.

Arbetet samordnas genom den Nordiska miljömärkningsnämnden (NMN), som bestämmer vilka produktgrupper som ska omfattas av Svanen och vilka krav de ska uppfylla. Nordiska expertgrupper arbetar fram förslag till kriterier och de olika ländernas miljömärkningssekretariat tar hand om licensansökningar och utfärdar licenser. Miljömärkningen i Norden omsätter årligen i storleksordningen 100 miljoner danska kronor och arbetsstyrkan utgör totalt över 100 personer. Alla miljömärkningssekretariaten arbetar parallellt med Svanen och det europeiska miljömärket EU Ecolabel.

En ekonomisk kartläggning av organiseringen av det nordiska miljömärket Svanen har resulterat i beslut år 2012 om att etablera en ny samnordisk juridisk plattform för Nordisk miljömärkning som förväntas förvekligas i slutet av 2012. Detta beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Det föreslås stödet till Svanen ska öka till 4 miljoner DKK per år för perioden 2013 – 2015 och parallellt arbeta för att stärka stödet från andra sektorer som också drar nytta av Svanens bidrag till utveckling av grön ekonomi.

Prioriteringer i 2013

Nordiska miljömärkningsnämnden ska i 2013 fokusera på följande:

- Etableringen av den nya juridiska enheten
- Implementering och uppföljning av visionsarbetet Svanen 2015, med fokus på att systematisera kopplingen mellan miljömärkning och offentlig upphandling samt förstärka synergier mellan olika miljöinformationssystem.
- Förstärkning och effektivisering av det samnordiska kriteriearbetet.
- Nordisk samordning av informationsarbetet.
- Utveckling av indikatorer för att mäta effekten av miljömärkning
- Samarbetet med Global Ecolabelling Network (GEN).

Arbejdslivspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådet for Arbejdsliv (MR-A) vil i perioden 2013-16 fokusere det nordiske samarbejde på de udfordringer, som udspringer af globaliseringen og den demografiske udvikling. Samtidig vil samarbejdet efter behov prioritere også mere konjunkturelt betingede udfordringer, som opstår i perioden. På den baggrund har MR-A opstillet en række fælles mål på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet, på arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet samt på tværgående prioritetsområder, som skaberne rammerne for det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet i perioden.

MR-A har det overordnede ansvar for samarbejdet på arbejdslivsområdet. Samarbejdet organiseres af Embedsmandskomiteen for arbejdsliv (EK-A), som udstikker retningslinjer for og fordeler MR-A's budget til EK-As tre udvalg samt til Nordjobb, NIVA og budgetposten 'Kommunikation om arbejdsliv'. Endvidere nedsætter EK-A ad hoc grupper efter behov.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Det overordnede formål med MR-As samarbejdsprogram 2013-16 er at bidrage til at sikre et velfungerende nordisk arbejdsmarked og et godt arbejdsliv i et konkurrencedygtigt Norden. De vigtigste mål er følgende:

På beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet:

1. Mobilisering af så stor en del af de interne arbejdskraftressourcer som muligt
2. Styrke matchningen af udbud og efterspørgsel på arbejdskraft
3. Fremme livslang læring målrettet arbejdsmarkedets behov
4. Fremme tiltrækningskraften i forhold til efterspurgt udenlandsk arbejdskraft fra lande uden for EU/EØS
5. Fremme koordinationen blandt relevante myndigheder
6. Bekæmpe ledigheden blandt udsatte grupper og langtidsledighed

På arbejdsmiljø- og arbejdsretsområdet:

7. Styrke et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladserne
8. Videreudvikle arbejdsmiljøstrategier og –tilsyn
9. Modvirke uacceptable arbejdsforhold, 'social dumping' og diskrimination på arbejdsmarkedet
10. Synliggøre betydningen af god ledelse og aktiv medarbejderindflydelse
11. Styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer
12. Sikre en god balance mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet
13. Fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet
14. Styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering

Tværgående prioritetsområder:

15. Forebygge og nedbryde grænsehindringer
16. Deltagelse i tværsektorielt samarbejde, hvor det giver nordisk nytte

Samarbejdet vil blive nærmere konkretiseret gennem det svenske formandskabsprogram for arbejdslivsområdet, de faste udvalgs virksomhedsplaner for 2013 samt kontrakterne med NIVA (2012-2014), Informationsprogrammet (2013-2014) og Nordjobb (2011-2013).

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

MR-A gennemførte et vellykket møde i Finland i november 2011. Fokus var på en temadrøftelse med arbejdsmarkedets parter på nordisk plan og Nordisk Handicappolitisk Råd om strategier og tiltag for at forbedre beskæftigelsesforudsætningerne for personer med funktionshindringer/nedsat arbejdsevne. Temadrøftelsen viste generel enighed om, at man ønsker at styrke integrationen af funktionshindrede på det almindelige arbejdsmarked på så normale vilkår som muligt. Det drejer sig om at skabe lige muligheder og styrke de funktionshindrede, så de får samme forudsætninger som alle andre. MR-A drøftede desuden grænsehindringssamarbejdet på arbejdslivslivsområdet med formanden for Grænsehindringsforum og formanden for den af EK-A og EK-S nedsatte ekspertgruppe på grænsehindringsområdet. MR-A udtrykte stor tilfredshed og opbakning i forhold til ekspertgruppens arbejde med at kortlægge og analysere grænsehindringer på arbejdsmarkeds- og socialområdet. MR-A gav stærk politisk støtte til det norske formandskabs opfølgning på gruppens anbefalinger i 2012, og herunder at det norske formandskab forberedte et grundlag for, hvordan man skal arbejde videre med at løse disse grænsehindringer.

EK-A gennemførte to møder i 2011. EK-A fulgte bl.a. status for gennemførelsen af de to globaliseringsprojekter, som MR-A har hovedansvar for, og udtryke tilfredshed med udviklingen i begge projekter. Desuden fulgte EK-A status for ekspertgruppen på grænsehindringsområdet. EK-A indledte også arbejdet med forberedelse af udkast til MR-As nye samarbejdsprogram 2013-16 bl.a. på baggrund af udvalgenes evalueringer af det eksisterende samarbejdsprogram. Endelig kan det fremhæves, at EK-A drøftede processen i forbindelse med sit indspil til den nye overordnede strategi for holdbar udvikling.

De tre udvalg under EK-A fortsatte deres arbejde med gensidig orientering om de seneste udviklinger på arbejdslivsområdet i landene og i EU, temadrøftelser samt allokering af projektmidler til udvalgte projekter.

Informationsprogrammet konsoliderede og videreudviklede sine hjemmesider og de elektroniske nyhedsbreve Arbeidsliv i Norden og Nordic Labour Journal, som har et voksende antal besøg og abonnenter. Informationsprogrammet overopfyldte sine mål ifølge kontrakten, idet man udgav samtlige 9 årlige nyhedsbreve på både skandinavisk og engelsk ud fra en ambition om at nå ud til en bredere international læserskare og styrke mulighederne for at flere finske og islandske læsere kan få glæde af nyhedsbrevene.

Nordjobb lykkedes ikke med at opfylde sine mål for antal komplette ansøgninger, nordjobbere og arbejdspladser. Kursudviklingen mellem danske og svenske kroner kombineret med reducerede nationale bidrag til Nordjobb betød at Nordjobbs samlede budget i 2011 lå på det laveste niveau i fem år, og at man måtte afvikle Nordjobb-sekretariatets informationsindsats. Desuden skiftede man operatør i Sverige og projektleder i Danmark, hvilket gav visse omstillingsvanskeligheder.

NIVA gennemførte 20 kurser i 2011 med totalt 564 deltagere og nåede dermed langt over sine mål for året ikke mindst takket være to succesfulde Nordic Tours. Årets resultat viste et mindre overskud og egenkapitalen lå ved regnskabsafslutningen på et normalt niveau.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-A (TDKK)		**13.727**	**13.527**	**200**	**1,5%**
	Projektmedel	*10.521*	*10.321*	*200*	*1,9%*
2-4110-1	Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv	671	611	60	9,8%
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	5.305	5.305	0	0,0%
2-4120-2	Nordjobb	3.010	2.810	200	7,1%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	1.535	1.595	-60	-3,8%
	Institutioner	*3.206*	*3.206*	*0*	*0,0%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	3.206	3.206	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**13.727**	**13.527**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	2.206	2.206	16,1%	16,3%
	Programlignende aktiviteter	8.315	8.115	60,6%	60,0%
	Institutioner	3.206	3.206	23,4%	23,7%

2-4110-1 Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	671.000	611.000	602.000	93%	EK-A

Formål

'Projektmidler – i øvrigt' anvendes i 2013 bl.a. til finansiering af MR-As formandskabspulje, den nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe og EK-As driftsmidler.

Prioriteringer i 2013

Budgetposten skal bidrage til gennemførelsen det svenske formandskab og driften af det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet i 2013.

- MR-As formandskabspulje skal give mulighed for at yde økonomisk støtte til gennemførelsen af formandskabets konferencer og seminarer på arbejdslivsområdet.
- Bevillingen til EU-informationsgruppen dækker udgifterne til gruppens eksterne sekretærfunktion, som er nødvendig for gennemførelsen af gruppens møder.
- EK-As driftsmidler skal sikre en smidig drift af Ministerrådet for arbejdsliv.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 90.000 DKK
Faktiske udgifter : 90.000 DKK

Sekretariats-funktion

NMRS står for sekretariatsfunktionen idet dog sekretariatsfunktion for EU-informationsgruppen varetages af det polske arbejds- og socialministerium.

2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.305.000	5.305.000	5.222.000	92%	EK-A

Formål

EK-A uddelegerer årligt ansvaret for fordelingen af årets projektstøttemidler til Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget. Udvalgene annoncerer hvert år et antal temaer inden for rammerne af MR-As samarbejdsprogram og formandskabsprogrammet, som man ønsker at fokusere projektstøttemidler på. Udvalgene behandler de indkomne ansøgninger og bevilger projektstøtten til de projekter, som bedst muligt kan bidrage til at belyse de valgte temaer. Projektstøtten anvendes også til finansiering af de eksterne sekretærer for de tre udvalg.

Gennem støtten til de konkrete projekter frembringer udvalgene især viden om aktuelle arbejdslivspolitiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdslivspolitikker og til at fremme nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2013

Udvalgene skal i 2013 på deres halvårlige møder fokusere på implementering af målene i MR-As samarbejdsprogram 2013-2016 og det svenske formandskabs sektorprogram. Disse programmer skal dels styre udvalgenes arbejde generelt og dels deres annonceringer efter projektansøgninger. Udvalgene vil overordnet set fokusere på kortlægninger og analyser, som bidrager til at skabe ny viden om, hvordan Norden bedst kan udnytte de muligheder og imødegå de udfordringer, der udspringer af globaliseringen og den demografiske udvikling.

- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan reducere ungdomsledigheden og langtidsledigheden og indtænke behovet for at sikre en tilstrækkelig arbejdsstyrke med de rette kvalifikationer i Norden på længere sigt.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke sundhed og velfærd for nordiske arbejdstagere yderligere gennem udvikling af kvaliteten i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet på de nordiske arbejdsmarkeder samt fremme ligestilling og ligebehandling i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan gøre det nordiske arbejdsmarked endnu mere attraktivt med henblik på at tiltrække arbejdskraft og investeringer.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 400.000 DKK
Faktiske udgifter : 400.000 DKK

Sekretariats-funktion

Der er tre eksterne sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage sekretærfunktionen i de tre udvalg.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.010.000	2.810.000	2.760.000	90%	FNF

Formål

Formålet med Nordjobb-projektet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at tilbyde unge (18-28 år) et sommerjob, en bolig og et fritidsprogram i et andet nordisk land. Samtidig skal projektet give nordiske arbejdsgivere mulighed for at trække på arbejdskraft fra andre nordiske lande i sommerperioden.

Prioriteringer i 2013

Nordjobb skal i 2013 opnå en række konkrete mål for antal komplette ansøgninger, arbejdspladser, deltagere og fritidsledere.

Ved forhandlingerne mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om budgettet for 2012 blev der opnået enighed om, at Nordjobb som en fast ordning tilføres yderligere 200 TDKK som finansieredes af uforbrugte midler fra tidligere år. Fra 2013 sker dette i form af et tillæg til MR-As samlede budget.

Ved forhandlingerne mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om budgettet for 2012 er der opnået enighed om, at Nordjobb som en fast ordning tilføres yderligere 200 TDKK som finansieres af uforbrugte midler fra tidligere år.

- 4700 komplette ansøgninger
- 760 arbejdspladser
- 760 deltagere
- Desuden arbejdes der i 2012 på udvikling af en række kvalitative mål, som i tillæg til ovennævnte kvantitative mål kan give et bedre billede af Nordjobbs brede indsats.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1.000.000 DKK
Faktiske udgifter : 900.000 DKK

Sekretariats-funktion

Foreningerne Nordens Forbund

2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.535.000	1.595.000	1.367.000	100%	EK-A

Formål

Formålet med Kommunikation om arbejdsliv er at styrke informationen og debatten i og uden for Norden om arbejdslivsområdet i Norden.

Budgetposten dækker følgende opgaver og udgifter i 2013:

1.Informationsprogrammet varetager opgaven som ekstern redaktør for webmagasin (www.arbeidslivinorden.org) og de elektroniske nyhedsbreve på skandinavisk og engelsk: 1.150.000 DKK

2.Oversættelser til engelsk: 85.000 DKK
3.Støtte til nyhedsbrevet 'EU & arbetsrätt' og dets webportal(www.arbetsratt.juridicum.su.se): 300.000 DKK.

Prioriteringer i 2013

Kommunikationen om arbejdsliv sker i 2013 i henhold til MR-As informations- og kommunikationsstrategi 2013-2016. Som en del heraf vil den eksterne ansvarlige redaktør sikre vedligeholdelse af webmagasinet og udsendelse af de elektroniske nyhedsbreve Arbeidsliv i Norden og Nordic Labour Journal til brede målgrupper.

- Antallet af abonnenter skal forøges i 2013 i forhold til 2012.
- Informationsprogrammet skal udgive 9 nyhedsbreve årligt på både skandinavisk og engelsk.
- Samarbejdet mellem Informationprogrammet og andre relevante webportaler skal udvikles til gensidig nytte.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 800.000 DKK
Faktiske udgifter : 740.000 DKK

Sekretariats-funktion

Webmagasin og elektroniske nyhedsbreve udgives af Arbeidsforskningsintituttet i Norge efter aftale med EK-A.

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
EUR	430.300	430.300	441.800	78%	Institutionen
MODSVARER DKK	3.206.000	3.206.000	3.287.000		

Formål

NIVAs hovedopgave er at fremme viden om arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, praktikere i myndigheder og virksomheder samt øvrige aktører. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international forskning og politik på arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet.

Prioriteringer i 2013

NIVA skal fungere som et forum for udvikling af nye ideer og tilpasninger af afprøvede løsninger. Et vigtigt mål er at opbygge et specialistnetværk. Samarbejdet er specielt vigtigt på områder, hvor de enkelte lande har relativt få egne eksperter. På disse områder er det særligt vigtigt, at specialister fra de forskellige lande har mulighed for regelmæssigt at udveksle erfaringer og opdatere sine kundskaber.

- Flere af kurserne bør fokusere på psykosociale spørgsmål inden for arbejdsorganisationen, f.eks. vedrørende aldring, mobning og vold.
- Der bør også planlægges kurser om metodologiske og epidemiologiske spørgsmål, forebyggelse, tilbagegang til arbejdet, holdbar udvikling i arbejdslivet, fremme af arbejdsevnen, ergonomi, toxikologi, arbejdshygiejne, astma, allergi og dermatologi.
- NIVA skal gennemføre 8-15 kurser/seminarer/symposier pr. år.
- Målet for antal deltagere pr. år er 300. Derudover er det en prioritering, at bevilge op til ti stipendier årligt til deltagere fra Rusland.
- Fremme viden og bygge netværk internationalt om nordisk arbejdsmiljøviden

og -forskning.
- Effektivisering af markedsføringen af NIVAs kursustilbud bl.a. gennem øget anvendelse af elektronisk kommunikation, herunder publicere et elektronisk nyhedsbrev tre gange årligt.
- Der skal gennemføres en ekstern evaluering af NIVA i 2013.

Kontrakt-periode	2012-2014
Kontrakt-status	Kontraktmålene for 2011 blev nået.
Økonomi	NIVAs aktiviteter i 2011 gav et mindre overskud og egenkapitalen ligger på et normalt niveau.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1.300.000 DKK Faktiske udgifter : 1.438.000 DKK

Ekonomi og Finanspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Nordiska ministerrådets samarbete på det ekonomiska och finansiella området skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med hög sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2013 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor, samråd och samarbete om stabilitet på finansmarknaden, samt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling.

Sektorns arbete understöds av en rad arbetsgrupper som t.ex. nordiska miljö- och ekonomigruppen, nordiska konjunkturgruppen och den nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Sektorns styr av de överordnade prioriteringar de nordiska finansministrarna beslutade om under 2007, i dokument om kärnuppgifter för MR-Finans. De övergripande målsättningarna är bl.a. att verka för en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt, att verka för utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen, att främja den ekonomiska integrationen inom Norden och med Östersjöregionen och Europa samt att främja gemensamma nordiska intressen internationellt.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

• Nordiskt samarbete kring informationsutbyte på skatteområdet
I syfte att följa upp OECD:s arbete mot internationell skatteflykt beslutade de nordiska länderna i juni 2006 att inleda gemensamma förhandlingar med finansiella offshorecentra (sk. skatteparadis). Framgångarna för projektet har inte låtit vänta på sig. Fram till den 29 februari 2012 har de nordiska länderna ingått informationsutbytesavtal med närmare 40 stater (Andorra, Anguilla, Antigua och Barbuda, Aruba, Bahamas, Bahrain, Barbados, Belize, Bermuda, British Virgin Islands, Cayman Islands, Cook Islands, Costa Rica, Curacao, Dominica, Gibraltar, Grenada, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Liberia, Liechtenstein, Macao, Marshall Islands, Mauritius, Monaco, Montserrat, Nederländska Antillerna, Samoa, San Marino, Seychellerna, St. Kitts och Nevis, St. Lucia, St. Maarten, Turcs and Caicos Islands, St. Vincent och Grenadinerna, Uruguay samt Vanuatu). Sex av dessa avtal undertecknades under 2011 och de gemensamma nordiska förhandlingarna förväntas resultera i att fler avtal ingås under 2012. Samarbetet planeras att avslutas 2012.
Projektet har fått mycket positiv uppmärksamhet i OECD och bidragit till att stärka Nordens ställning internationellt i dessa frågor. Efter framgångarna i projektet ligger

nu de nordiska länderna i den absoluta toppen när det gäller avtal om informationsutbyte med stater som av OECD utpekats som skatteparadis.

• Utgivningen av en Nordisk ekonomisk-politisk forskningstidskrift
Med målsättningen att göra aktuell ekonomisk-politisk forskning mer användbar för beslutsfattare samt att främja en bredare diskussion av ekonomisk-politiska frågor i de nordiska länderna etablerades en Nordisk forskningstidskrift med namnet Nordic Economic Policy Review 2009 och som ges ut två gånger per år. Det första numret utgavs i slutet av 2010 och nummer två och tre utgavs under 2011. Total sex nummer planeras att utges under projektperioden som avslutas 2012. Under 2011 avhölls även två konferenser där artiklarna från det tredje och fjärde numret presenterades för en bred deltagarkrets. Tidskriftens artiklar diskuterades även på de nordiska finansministrarnas möte under 2010 och 2011. Tidskriften delfinansieras av Nordiska ministerrådets medel och tidskriften är som utgångspunkt tidsbegränsat till en treårsperiod varefter en slutlig utvärdering sker under våren 2012

• Ekonomiska instrument i miljöpolitiken
Arbetet i Miljö-ekonomigruppen, som är en gemensam grupp mellan MR-Finans och MR-Miljö, har resulterat i ett antal studier och rapporter. Under 2011 har man genomfört analyser om; kolläckage, effektiva styrmedel för förnybar energi, värdesättning av ekosystemstjänster, användandet av mjuka styrmedel i miljöpolitiken samt gröna jobb och dess allokeringseffekter. Arbetet i gruppen har inneburit ett värdefullt tillskott inför beslut i de nordiska länderna omkring olika ekonomiska faktorer och styrmedels betydelse för miljön.

• Arbetsgrupp för implementeringen av EU regler om kapital- och likviditetskrav i bankerna.
Vid MR-Finans möte den 1 november 2011 beslutade ministrarna att nedsätta en Nordisk arbetsgrupp på hög nivå med uppgift att utarbeta ett internt dokument som värderar de utmaningar de nordiska länderna var för sig står inför med avseende på CDR IV (Basel III). Gruppens arbete kommer följas upp och behandlas i MR-Finans under 2012.

• Arbetet med att undanröja gränshinder
Gränshindersfrågor är ett prioriterat område för samarbetet. ÄK-Finans har under 2011 behandlat gränshindersfrågor på samtliga möten. Frågor som tagits upp och behandlats är dels frågeställningar som inkommit från Gränshindersforum omkring det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, samt dels uppföljningen av det rundabords-samtal omkring moms vid införsel av arbetsmaskiner till och från Norge, som avhölls den 5 april 2011.

	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	%

MR-Finans (TDKK)	**1.822**	**1.822**	**0**	**0,0%**
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.822	1.822	0	0,0%
Opdelt på kategorier	**1.822**	**1.822**	**100%**	**100%**
Projektmidler	1.822	1.822	100,0%	100,0%

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.822.000	1.822.000	1.790.000	99%	EK-MR-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor. Med utgångspunkt i ministerrådets kärnuppgifter och ordförandeskapsprogrammet, skall genomförandet av de prioriteringar som finansministrarna har beslutat säkras. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m. .

Prioriteringer i 2013

Under år 2013 planeras sektorns verksamhet fokusera på följande områden/frågor:

Det svenska ordförandeskapet kommer att ha fyra teman: utanförskap, konkurrenskraft, hållbarhet och demografi.

Finansministrarnas ansvarsområde ligger främst inom temat utanförskap, där Sverige har utsett ungdomsarbetslöshet till ett huvudtema. De nordiska länderna har alla sina erfarenheter av hur utbildning, lagstiftning och rörlighet kan påverka ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Det är också en gemensam erfarenhet att arbetslösheten bland utrikes födda ungdomar är särskilt hög. Under rubriken "Fler unga i arbete i Norden" vill Sverige under 2013 genomföra ett brett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna om åtgärder för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. I det svenska ordförandeskapet planeras för ett jobbtoppmöte under våren mellan de nordiska statsministrarna och i anslutning till det ett finansministermöte.

Ett annat område inom utanförskap är gränshinder. Under 2012 har Nordiska Ministerrådet inlett en översyn av hur det nordiska gränshinderarbetet bedrivs. Översynen syftar bland annat till att förbättra koordineringen mellan gränshinderarbetets aktörer. Sverige kommer under 2013 att på grundval av översynen leda arbetet med att ta fram förslag på hur gränshinderarbetet skall kunna reformeras och effektiviseras.

Prioriteringarna förutsätter en fortsatt aktiv nordisk dialog om bland annat ekonomisk politik, konjunkturbevakning, budgetfrågor, strukturfrågor, skatter och avgifter, samt regelverket för finansiell sektor.

Informationsutväxling och diskussion av EU-frågor på det ekonomiska och

finansiella området vill fortsatt vara ett viktigt tema under de nordiska finansministermötena. Samarbetet skall också bidra till att införandet av direktiv och andra EU/EES-rättsakter blir så likartat som möjligt.

Ordförandeskapets prioriteringar inkluderar dessutom en rad samarbeten som etablerats sedan tidigare:

- Gränshindersarbetet
  Arbetet med att undanröja gränshinder i Norden är fortsatt ett av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker kontinuerligt ett nordiskt samarbete, dels genom den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden. De senaste åren har arbetet med att lösa gränshindersfrågor intensifierats. Målsättningen att lösa minst två prioriterade gränshindren innan 2013.
- Nordic Economic Policy Review
  Den nya tidskriften Nordic Economic Policy Review som utgavs första gången juni 2010 väntas fortsatt att vara en prioritet för EK-Finans 2012, där tidskriften fortsatt kommer att kunna fungera som inspiration för utformningen av den ekonomiska politiken. Tidskriften utvärderas under början av 2012 och beslut om en vidareföring av tidsskriften förväntas av MR-Finans i juni 2012.
- Arbete med implementeringen av EU regler om kapital- och likviditetskrav i bankerna.
- Vid MR-Finans möte den 1 november 2011 beslutade ministrarna att nedsätta en Nordisk arbetsgrupp på hög nivå med uppgift att utarbeta ett internt dokument som värderar de utmaningar de nordiska länderna var för sig står inför med avseende på CDR IV (Basel III). Gruppens arbete kommer följas upp och behandlas i MR-Finans under 2012 och 2013.
- Finansiering av gröna företag och investeringar, uppföljning av statsministrarnas uppdrag om grön tillväxt.
  På det nordiska statsministermötet den 1 november 2011 gavs i uppdrag att vidareutveckla åtta konkreta förslag som presenterades i rapporten "Norden-ledande i grön tillväxt" från arbetsgruppen för grön tillväxt. Finansministrarnas fick i uppdrag att ge förslag till hur de kan samordna och förstärka sina insatser i finansiella institutioner där de nordiska länderna är centrala aktörer för att stödja finansieringen av växande gröna företag och investeringar. Arbetet med uppdraget kommer följas upp under 2012 och 2013.

Lagstiftning

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Samarbetet inom sektorn rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ till förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EU/EES-rätt.

För att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar och sektorns samarbetsprogram, genomgås aktuella nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Under år 2013 följs bland annat följande projekt och resultat från arbetsgrupper och utredningar upp:
- Den nordiska arvskonventionen
- Administrativa sanktioner
- Utredning om överförande av straffverkställighet i Norden i form av samhälls-tjänst

Med utgångspunkt i sektorns samarbetsprogram och ordförandeskaps-programmet önskar man år 2013 speciellt ge ekonomiskt stöd till utredningar och forskningsprojekt.

Efter de tragiska händelserna i Oslo och Utøya i juli 2011 prioriteras särskilt arbete, som bidrar till att säkra och bevara ett öppet demokratiskt nordiskt samfund.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stor andel av lagstiftningsarbetet rör EU/EES-regler. Frågan om nordisk rättslikhet vid genomförande av EU-EES-rättsakter har lyfts fram tidigare men kommer även att fokuseras på under år 2013. Det är viktigt att det finns fungerande samarbetsmodeller för ett aktivt nordiskt lagstiftnings-samarbete, inklusive koordinerad implementering av EU-direktiv.

Den nordisk-baltiska kontaktgruppen fortsätter sin verksamhet. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för den nordliga dimensionen.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Sektorns samarbetsprogram reviderades år 2011 och trädde i kraft 1.1.2012. Samarbetsprogrammet gäller tillsvidare och nästa revidering och justering skall ske 2014.
Samarbetsprogrammet och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005 och reviderat år 2010, samt en

handlingsplan.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Under 2011, hölls ett antal seminarier, bl.a.

- Seminarium om Administrativa Sanktioner, som följs upp av ett forskningsprojekt
- Seminarium för juridikstuderande, för att säkra intresset för nordiskt juridiskt samarbete bland unga jurister
- Seminarium om Brottsoffrets ställning och behov av medling vid brott i Norden (Beviljades medel i 2011, men seminariet hölls i februari 2012)

I övrigt har sektorn arbetat vidare med uppföljning av polisiärt samarbete mellan de nordiska länderna och berörda myndigheter, samt uppföljning av utredningen om behov av en nordisk skuldsanerings-konvention. En utredning om överförande av verkställighet av straff i form av samhällstjänst inom Norden har gjorts.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Lag (TDKK)		**1.393**	**1.393**	**13**	**1,0%**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.393	1.393	13	1,0%
Opdelt på kategorier		**1.393**	**1.393**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.393	1.393	100,0%	100,0%

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.393.000	1.393.000	1.368.000	92%	MR-LAG/NÄL

Formål

Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskaps-programmet säkras genomförandet av de nedanstående prioriteringar som justitieministrarna har beslutat. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. utredningar och forskningsprojekt.

Prioriteringer i 2013

- Ordförandeskapets prioriteringar
- Åtgärder som bidrar till att säkra och bevara ett öppet, demokratiskt nordiskt samfund
- Åtgärder som förhindrar uppkomsten av nya gränshinder

Grannlandspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådets budget for nabopolitik omfatter samarbejdet med Nordens nabolande med hovedfokus på landene rundt om Østersøen især Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, samt naboerne i Vest. Samarbejde med andre regionale organisationer, Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersørådet, EU hører også under dette politikområde. Samarbejdet med Arktisk Råd har en selvstændig status indenfor NMRs Arktiske Samarbejdsprogram. Endvidere er støtte til demokratiudvikling i Hviderusland samt støtte til NGO-samarbejde i Østersøregionen omfattet. Dertil kommer, at en del af fagministerrådenes samarbejde indenfor nabopolitikken finansieres fra fagministerrådenes budgetter.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Nabopolitikområdet har flere styringsdokumenter. Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen foregår indenfor rammerne af retningslinjer for 2009-2013 vedtaget af Samarbejdsministrene. Tilsvarende retningslinjer for 2009-2013 er vedtaget for samarbejdet med Nordvestrusland. Prioriterede områder i retningslinjerne er blandt andet uddannelse, forskning, miljø, klima, energi, innovation, kreative industrier, grænseregionalt samarbejde, samarbejde med frivillige organisationer samt samarbejde, der understøtter gennemførelsen af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. Nye styringsdokumenter forventes udarbejdet i løbet af 2013. For det arktiske samarbejde er der i 2011 vedtaget et samarbejdsprogram for 2012-2014 "Bæredygtig udvikling i Arktis". Generelle retningslinjer for NMRs samarbejde med Barentsrådet, Østersørådet og Arktisk Råd blev besluttet af MR-SAM i september 2005. Andre styringsdokumenter er Den Nordlige Dimensions Policy Framework Document og EU's Østersøstrategi. I tillæg til disse styringsdokumenter kommer formandskabsprogrammer samt de enkelte fagministerråds handlingsplaner og programmer og initiativer, som koordineres med indsatser under nabopolitikken.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland er blevet videreudviklet og fordybet med udgangspunkt i retningslinjerne for samarbejdet. De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, næringsliv og kultur er blevet videreført. Arbejdet med programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland er blevet intensiveret og nye projekter lanceret på en lang række områder, herunder anti-korruption, bekæmpelse af HIV/AIDS, kommunesamarbejde, kreative industrier. Et Memorandum of Understanding mellem Nordisk Ministerråd og det russiske føderale Undervisnings- og forskningsministerium blev underskrevet i september. Generelt er ministerrådets samarbejde med russiske myndigheder på føderalt niveau og på regionalt og lokalt niveau i Nordvestrusland blevet styrket. Ministerrådet har i 2011 bidraget til handlingsplanen for EU's Østersøstrategi med en række konkrete projekter. Endvidere har ministerrådet støttet udviklingen af Partnerskabet for Kultur under den Nordlige Dimension, blandt andet ved at påtage sig værtsskabet for Partenrskabets sekretariat i 2011-2013. Ministerrådet har i 2011 fortsat støttet det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University i Vilnius samtidig med at ministerrådet har påtaget sig administrationen af to EU-finansierede programmer til støtte for civilsamfundet og hviderussiske studerende. Samarbejdet

med Nordens naboer i vest er blevet udviklet og retninglinjer for samarbejdet vedtaget af Samarbejdsministrene.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Nabopolitik (TDKK)		**93.774**	**95.147**	**-1.373**	**-1,4%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	27.035	27.235	-200	-0,7%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.120	6.320	-200	-3,2%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	6.025	6.025	0	0,0%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	15.682	15.882	-200	-1,3%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	10.043	10.043	0	0,0%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	11.295	11.295	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	969	1.142	-173	-15,1%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	9.517	9.717	-200	-2,1%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	4.580	4.780	-200	-4,2%
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	2.508	2.708	-200	-7,4%
Opdelt på kategorier		**93.774**	**95.147**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	25.139	25.912	26,8%	27,2%
	Programlignende aktiviteter	31.615	32.015	33,7%	33,6%
	Institutioner	37.020	37.220	39,5%	39,1%

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	27.235.000	27.235.000	26.753.000	93%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten overordnede formål er at skabe netværk mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdsvis de baltiske lande. Budgetposten finansierer dels de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer, dels programmet for kundskabsopbygning og netværk, som er ministerrådets centrale instrument i samarbejdet med Nordvestrusland.

De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er det primære finansieringsinstrument til fremme af samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande er først og fremmest et politisk samarbejde med udgangspunkt i fælles prioriteter og fælles nytte. Samarbejdet understøttes af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, erhvervssamarbejde henholdsvis kultur, som blev lanceret i 2009 og besluttet videreført i perioden 2011-2013 efter en midtvejsevaluering af programmerne. De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er finansieret ud fra landenes relative økonomiske størrelse målt ved bruttonationalindkomsten og er forankret i relevante fagministerråd. Der er krav om deltagerbetaling på minimum 30%. Programmerne fremmer

netværksopbygning mellem de nordiske og de baltiske lande og understøtter dermed det politiske samarbejde. Programmerne er åbne for deltagere fra de baltiske og de nordiske lande. Administrationen af programmerne varetages af Ministerrådets kontorer i Tallinn og Riga samt af Kultur Kontakt Nord. Bevillingen til nordisk-baltisk mobilitetsprogrammer forudsættes fastholdt på minimum samme niveau som i 2012.

Samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på områder, hvor der både er fælles nordisk nytte og hvor der kan opnås enighed med russiske partnere om vigtigheden af samarbejdet. Samarbejdet komplementerer de nordiske landes bilaterale samarbejde. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland tager udgangspunkt i nordiske prioriteringer af samarbejdsområder med Nordvestrusland. Programmet har hidtil indeholdt fire hovedområder:

1. Offentlig forvaltning
2. Uddannelse og forskning
3. Forbedring af forudsætningerne for økonomisk samarbejde
4. Civilsamfund

Hovedområderne omfatter en række delprogrammer med fælles finansiering, heraf med minimum 30% medfinansiering fra russisk side, dog undtaget samarbejde om styrkelse af civilsamfundet. En top-down approach anvendes til identifikation af samarbejdspartnere for at sikre forankring i de politisk fastsatte prioriteter. Programmet er fleksibelt for udvikling af nye delprogrammer med nye aktører indenfor de fire hovedområder, samtidig med at det er fokuseret på klart identificerede områder, hvor der er ønske om samarbejde. Programmets administration varetages dels af Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland og relevante nordiske institutioner, dels af de medvirkende myndigheder, institutioner og organisationer. Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland medvirker derudover til at identificere relevante aktører for programmet.

Budgetposten indeholder derudover en pulje til at sikre synergi mellem det nordiske samarbejde med de baltiske lande og med Nordvestrusland på områder, hvor det synes hensigtsmæssigt med et bredere regionalt samarbejde. Puljen kan finansiere aktiviteter initieret af NMRS, fagministerråd eller NMRs kontorer og instutioner for at komplementere indsatser på prioriterede områder, hvor en russisk henholdsvis baltisk dimension er ønsket. Sådanne indsatser kan medvirke til implementering af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi.

Den årlige rapportering til MR-SAM indeholder en kvalitativ bedømmelse af samarbejdsinstrumenterne.

Prioriteringer i 2013

I 2013 vil der ske en fortsat udvikling af samarbejdet mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdvis Estland, Letland og Litauen indenfor rammerne af kundskabs- og netværksprogrammet og de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.

- Udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland.
- Udvikling af nye tiltag og initiativer inden for programmet for kundskabsopbygning og netværk i Nordvestrusland.
- Udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde på prioriteringsområderne i

Ministerrådets retningslinier for samarbejde med de baltiske lande henholdvis samarbejde med Nordvestrusland, særligt med henblik på at bidrage på områder af relevans for EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.
- Videreudvikling af de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer samt forberedelse af beslutningsgrundlag for programmerne efter 2013.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.020.000	6.320.000	6.208.000	88%	NSK/MR-SAM

Formål

Formålet med budgetposten er at understøtte gennemførelsen af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi på områder af særlig nordisk nytte, at fremme samarbejdet med øvrige regionale organisationer og andre relevante aktører samt at støtte grænseregionalt samarbejde mellem Norden og nabolandene.

Den Nordlige Dimension udgør den overordnede ramme for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland. Nordisk Ministerråd arbejder gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt velbefindende med indsatser især rettet mod bekæmpelse af menneskehandel og smitsomme sygdomme (HIV/AIDS, tuberkulose). Aktiviteter indenfor den Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab gennemføres af NEFCO, Nordic Environment Finance Cooperation. Nordisk Ministerråd støtter også arbejdet indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur og har i perioden 2011-2013 påtaget sig værtskabet for sekretariatet.

Ministerrådet bidrager til gennemførelse af konkrete projekter i handlingsplanen for EU's Østersøstrategi, både som projektleder og som deltager. Endvidere bidrager ministerrådet til at sikre synlighed og opmærksomhed om Østersøstrategien gennem organisering og deltagelse i seminarer og konferencer om temaer af relevans for strategien.

Samarbejdet og koordination med øvrige regionale organisationer sker i overensstemmelse med MR-SAMs retningslinier vedtaget i september 2005. Samarbejdet med Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Helcom skaber synergi og understøtter EU's Østersøstrategi, Østersørådets reformproces og den Nordlige Dimension, ligesom også samarbejdet med EU støttes fra denne post.

Prioriteringer i 2013

Indsatser, som understøtter gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension, er prioriteret.

- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af EU's Østersøstrategi.
- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af den Nordlige Dimension.
- Fortsat udvikling af samarbejdet med øvrige regionale råd og organisationer, herunder EU, Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd samt Helcom og Baltic Development Forum.
- Videreudvikling af samarbejdet i Barentsområdet, herunder projektsamarbejdet med Barentsrådet.
- Styrkelse af det grænseregionale samarbejde i Østersøregionen, inklusive samarbejde med Polen og Tyskland.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	6.025.000	6.025.000	5.714.000	87%	NSK/MR-SAM

Formål

Ministerrådets NGO-program har som overordnet formål at understøtte demokratiudviklingen og styrkelse af civilsamfundet i Nordvestrusland, Baltikum og i Hviderusland. Programmet er et centralt instrument i Ministerrådets nabopolitik.

Ministerrådets NGO-program for Østersøregionen støtter projekter, der fremmer kapacitetsopbygning og netværksdannelse gennem samarbejde mellem NGOer fra de nordiske lande, de baltiske lande og Polen samt Nordvestrusland og Hviderusland.

Budgetposten finansierer endvidere nordisk-baltiske NGO-samarbejde indenfor en ramme på 1 MDKK. Dette program administreres af Nordisk Ministerråds kontorer i Estland, Letland og Litauen.

Nordisk-russisk NGO-samarbejde finansieres af budgetposten Kundskabsopbygning og netværk.

Prioriteringer i 2013

- Vægt på ligelig geografisk fordeling af aktører i Østersøregionen
- Gennemførelse af 1 – 2 ansøgningsrunder

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
EUR	2.131.800	2.131.800	2.063.700	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	15.182.000	15.882.000	15.354.000		

Formål

Nopefs målsättning är att stärka små och medelstora nordiska bolags konkurrenskraft genom räntefria villkorslån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar (inom ramarna för reglerna om EU:s statsstöd). Nopef har EU:s definition på SME-bolag, dvs. ansökarbolaget ska ha färre än 250 anställda och högst 50 mn € i omsättning. En koncerntillhörighet beaktas.
Projekten skall rikta sig till länder utanför EU/EFTA.
Nopef har sin naturliga plats i början av projektkedjan och bidrar med ett konkret riskavlyft i förstudiefasen. Nopef samarbetar ofta med andra relevanta offentliga finansiärer, privata investerare, banker, konsulter och systerorganisationer. Genom ett aktivt informationsutbyte kan Nopef vägleda bolagen i projektkedjan och bidra med kunskap om förstudier och risktagning. Nopefs medverkan bidrar även med en första grundstruktur inför en kommande internationalisering.

Nopefs nya satsningsområden är från och med 1.1.2011 branscher vars verksamhet berör

- Grön tillväxt, miljöteknik och förnybar energi
- Nordisk spetskompetens
- Hälsa och välfärd

Prioriteringer i 2013

Nopef kan stöda förstudier i hela världen, utanför EU/EES. De ansökande SME-bolagen riktar som huvudregel sina ansökningar till länder som väl passar in i NMR:s globaliseringsstrategi och där nordiska näringslivsintressen föreligger.

- Att med hjälp av rätta marknadsinsatser uppnå 95 ansökningar,
- vilka skall leda till 60 beviljade lån och 16 realiserade etableringar.
- Erbjuda bolagen ett ekonomiskt riskavlyft i en känslig och riskfylld fas
- Skapa nya nordiska affärsnätverk i projektländerna
- Överföra nordisk kompetens och teknologi inom de prioriterade affärsområdena
- Överföra nordiska management-principer såsom Corporate Social Responsibility och Good Governance

Kontrakt-periode

2011-2013

Kontrakt-status

Uppfyllt

Økonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 185 000€
Faktiske udgifter : 171 262€

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	10.043.000	10.043.000	9.865.000	100%	Institutionen

Formål

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland: Kaliningrad og Skt. Petersborg med tilhørende kontaktcentre i Murmansk, Petrozavodsk og Arkhangelsk, som hver har en fuldtidsansat.

Kontorerne har en central rolle for Ministerrådet i gennemførelsen af retningslinjerne for samarbejdet med Nordvestrusland. Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds sekretariat og arbejder sammen med alle relevante fagministerråd og nordiske institutioner. Kontorerne i Nordvestrusland har en aførende rolle for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland og for opbygningen af netværk og udviklingen af samarbejdet med såvel regionale som føderale aktører i Rusland og med andre internationale organisationer. Kontorerne har endvidere tæt samarbejde med de nordiske generalkonsulater i Nordvestrusland og ambassader i Moskva og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer i Rusland om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne fremmer og udvikler Ministerrådets program for Kundskabsopbygning og netværk, som er det centrale instrument for samarbejdet. Derudover medvirker kontorerne i udvikling af både det nordisk-russiske NGO samarbejde og NGO-

samarbejdet i Østersøregionen.

Kontorerne er ansvarlige for administration af en række delprogrammer og projekter under Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt projekter med oprindelse i fagministerrådene. Kontorerne varetager endvidere administration af øvrige ministerråds aktiviteter i Nordvestrusland og medvirker til implementering af ministerrådets aktiviteter relateret til den Nordlige Dimension.

Prioriteringer i 2013

Kontorerne skal i 2013 fortsat udvikle det nordisk-russiske samarbejde samt deltage i og bidrage til gennemførelse af projekter og programmer, herunder særligt programmet for Kundskabsopbygning og netværk samt indsatser relateret til den Nordlige Dimension.

- Facilitering og videreudvikling af det nordisk-russiske samarbejde i koordination med relevante fagministerråd.
- Bidrage til implementering af den Nordlige Dimension på projektniveau, herunder i samarbejde med de øvrige regionale organisationer i Nordeuropa.
- Udvikling af nordisk-russisk-baltisk samarbejde på relevante områder, særligt i forbindelse med den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi og sammen med NMRs kontorer i Estland, Letland og Litauen.
- Udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder inddragelse af partnere fra Barentsregionen.
- Administration og implementering af projekter og delprogrammer under programmet for kundskabsopbygning og netværk samt administration og deltagelse i andre større projekter, herunder EU projekter.
- Aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med Sveriges formandskab.
- Nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Rusland.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	11.295.000	11.295.000	11.095.000	100%	Institutionen

Formål

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Riga, Vilnius og Tallinn, herunder infopunktet i Tartu, Estland.

Kontorerne har en central rolle for Ministerrådet i gennemførelsen af retningslinjerne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds Sekretariat og repræsenterer ministerrådet overfor myndigheder og organisationer i de baltiske lande. Kontorerne bidrager til at udvikle netværk og nye kontakter på politisk niveau i tæt koordination med relevante fagministerråd. Kontorerne bistår landene, fagministerrådene, de nordiske institutioner og sekretariatet i København med udvikling af fælles nordisk samarbejde med de baltiske lande. Kontorerne har tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i Tallinn, Riga og Vilnius og medvirker til at skabe synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne medvirker til at udvikle NGO-samarbejdet mellem Norden og de baltiske lande og NGO-samarbejdet i Østersøregionen. Kontorerne medvirker i samarbejde med de baltiske lande om demokratifremmende projekter i Hviderusland, blandt andet støtten til European Humanities University i Vilnius. Kontorerne deltager i Ministerrådets arbejde for implementering af handlingsplanen for EU's Østersøstrategi og bidrager til ministerrådets arbejde indenfor rammerne af den Nordlige Dimension. Sammen med NMRs kontorer i Nordvestrusland bidrager kontorerne til udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde.

Alle tre kontorer medvirker i udvikling og gennemførelse af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer for offentlig administration, næringsliv og kultur. Særligt kontoret i Vilnius bistår sekretariatet i København med udvikling og administration af ministerrådets aktiviteter i forhold til Hviderusland, herunder EHU.

Prioriteringer i 2013

Kontorerne skal i 2013 fortsat udvikle det nordisk-baltiske politiske samarbejde samt deltage i og bidrage til gennemførelse af projekter og programmer, herunder særligt de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.

- Videreudvikling af nordisk-baltisk politisk samarbejde, inklusive i forbindelse med udvikling af nyt policygrundlag for samarbejdet.
- Medvirken i konkrete projekter under EU's Østersøstrategi samt i NMRs arbejde for synliggørelse af strategien.
- Nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer og udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen.
- Udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde, særligt relateret til EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.
- Aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med Sveriges formandskab.
- Nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader og andre relevante aktører.
- Deltagelse i større projekter som partner eller administrator, herunder EU-projekter.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.069.000	1.142.000	1.122.000	85%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten finansierer samarbejdministrenes initiativer i forbindelse med nye politiske udfordringer i Nordens naboområder eller andre nye satsninger udenfor Norden.

Prioriteringer i 2013

Afhængig af den politiske udvikling i Nordens naboområde.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV

DKK	9.717.000	9.717.000	9.545.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål

Ministerrådets overordnede innsats i Arktis styres gjennom 3-årige arktiske samarbeidsprogrammer. Samarbeidsprogrammet "Bærekraftig utvikling i Arktis" varer fra 2012-2014. Formålet med dette tverrsektorielle programmet er å fokusere på og understøtte de områder hvor Norden har felles interesser og utfordringer i forhold til Arktis. Med den arktiske befolkningen i sentrum tar samarbeidsprogrammet sikte på å styrke innsatser for arktiske befolkningers fremtidige muligheter til å leve og virke i Arktis.

Det arktiske samarbeidsprogrammet er rammen og instrumentet for dette arbeidet, og bevillingen ligger på nivå med bevillingen for 2012. Programmet supplerer de øvrige innsatser under ministerrådets naboskapspolitikk og i de respektive fagministerråd. Nytt i dette samarbeidsprogrammet er at 3 mio DKK er øremerket politiske initiativ.

Initiativene og aktivitetene som understøttes av det arktiske samarbeidsprogrammet har utgangspunkt i de nordiske landenes strategier for regionen og er samtidig i overensstemmelse med arbeidet i andre arktisk relaterte fora som Arktisk Råd, Barentsrådet, EU m.fl.

Det arktiske samarbejdsprogram er rammen samt instrumentet for dette arbejde og bevillingen ligger på niveau med bevillingen for 2011. Programmet supplerer de øvrige indsatser under ministerrådets naboskabspolitik såvel som i de respektive fagministerråd.

Initiativerne og aktiviteterne der understøttes af det arktiske samarbejdsprogram har udgangspunkt i de nordiske landes strategier for regionen og er samtidig i overensstemmelse med arbejdet i andre arktisk relaterede fora (fx Arktisk Råd, Barentsrådet, EU m.fl.).

Prioriteringer i 2013

Det arktiske samarbeidsprogrammet har nye prioriteringer for 2012-2014, og det overgripende tema er «befolkningen i sentrum».

Programmets innsatsområder har fire ulike tema som omfatter:
1) Arktiske befolkninger og deres levekår, helse og samfunnsutfordringer
2) Arktisk miljø, natur og klimaspørsmål
3) Bærekraftig næringsutvikling og utvikling av en grønn næringsutvikling i Arktis
4) Utvikling og kompetanseutvikling av lokalbefolkninger i Arktis.

- Aktiviteter med arktisk og nordisk medvirkning innenfor rammene av det arktiske samarbeidsprogrammets målsettinger, innsatsområder og kriterier.
- Aktiviteter som følger opp på og sprer resultatene fra nordiske initiativer om Arktis, inkludert resultater fra det arktiske samarbeidsprogrammet 2009-2011.
- Aktiviteter som er i tråd med aktuelle politiske prioriteringer, herunder i ministerrådene og i landenes arktiske strategier mv.

6-0950-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV

DKK	4.780.000	4.780.000	4.695.000	84%	NSK/MR-SAM

Formål

Nordisk Ministerråds aktiviteter i forhold til Hviderusland styres af retningslinjerne som godkendtes af NMR i 2010 og er i kraft i 2011 og 2012. På denne baggrund er budgettet til aktiviteter i forhold til Hviderusland forøget. Fokus er først og fremmest på støtte til demokratiudvikling, som er blevet endnu vigtigere efter den negative udvikling som indtraf efter presidentvalget i december 2010. Aktiviteterne udvikles i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med øvrige donororganisationer.

EHU Trust Fondens mandat udløber med udgangen af 2013, hvorfor der forinden skal foretages en ekstern evaluering af fondens aktiviteter og drift med henblik på en eventuel forlængelse af mandatet.

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds bidrag til støtte for det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius for herigennem at bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Støtten til EHU foregår i tæt samspil med EU-kommissionen, som er den største bidragyder til EHU, den litauiske regering samt øvrige donorer, herunder det amerikanske State Department. Nordisk Ministerråds støtte til EHU vil blive kanaliseret gennem den Trust Fund, som ministerrådet etablerede i 2008. Fonden styres af NMR og sikrer gennemsigtighed om anvendelsen af donorstøtten til EHU.

Øvrige aktiviteter under denne budgetpost er støtte til øvrige projekter, der kan bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Endvidere kan budgetposten finansiere medarbejderressourcer på NMRs kontor i Vilnius, som bistår sekretariatet i København med udvikling af projekter relateret til Hviderusland.

Prioriteringer i 2013

Udvikling af initiativer i forhold til Hviderusland i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med de øvrige donororganisationer.

- Fortsat støtte til European Humanities University (EHU) i Vilnius, Litauen.
- Effektiv drift og administration af Trust Fonden for EHU.
- Udvikling af initaitiver til fremme af en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland.

6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	0	204.000	76%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten utgår

6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	2.408.000	2.708.000	2.660.000	85%	NSK/MR-SAM

Formål

Nordisk ministerråd ønsker å øke samarbeidet med Nordens naboer i vest, med hovedvekt på Canada. Budsjettposten finansierer utviklingen av samarbeidsinitiativ og konkrete prosjekter i de temaområder som nevnes i NMRs retningslinjer for samarbeidet med naboene i vest, d.v.s. det marine området; næring, miljø, klima og energi; utdanning, forskning og innovasjon; kultur; og helse. Budsjettposten skal primært brukes som såkornsmidler og ikke som kontinuerlig finansiering. Initiativene koordineres med de øvrige relevante innsatser i Nordisk ministerråd.

Prioriteringer i 2013

I 2013 prioriteres oppfølgingen av NMRs retningslinjer for samarbeidet med naboene i vest 2012-2016.

Samarbejdsministrene

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve.

Posten Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har primært et kommunikations- og formidlingsperspektiv, som disponeres af generalsekretæren.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Formandskabsprogrammet
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Den nye nordiske profil

De budgetmæssige konsekvenser af reduktionen og omdisponeringerne på rammerne i budget 2013:
Fordelingen af rammebevillingen for 2013 ændres på grund af finansiering af prioriteringsbudgettet samt som resultat af drøftelserne med Nordisk Råd om budget 2012 og på grund af forskydninger på følgende budgetposter:

Formandsskabspujlen
Budgetposten er nedlagt og bruges til finansiering af prioriteringsbudgettet.

Hallo Norden
På NSK møde i juni 2010 blev det besluttet at anvende 300 TDKK til at oprette kontaktpunkt for Hallo Norden på Åland i en forsøgsperiode i 2 år, 2011 og 2012. I 2011 bestemte NSK at oprette kontaktpunkt på Færøerne med forsøgsperiode i årene 2012 og 2013. Det er nu et ønske at fortsætte med dette arbejde på Åland. Generelsekretæren foreslår, at begge disse kontaktpunkter bliver vurderet på samme tidspunkt og som anledning deraf, at forlænge støtte til Hallo Norden på Åland med 200 TDKK i 2013. Midler hertil finansieres med 100 TDKK henholdsvis fra Grænsehindringer og Grænsehindringsforum.

Grænsehindringer
Som led i at finde finansiering til Hallo Norden som nævnt ovenfor, er budgetposten reduceret med 100 TDKK.

Grænsehindringsforum
Budgetposten er i 2012 en del af globaliseringsbudgettet, som bliver nedlagt i 2013. Dette projekt skal fortsætte under Samarbejdsministrenes ramme.

Som led i at finde finansiering til Hallo Norden som nævnt ovenfor, er budgetposten reduceret med 100 TDKK.

Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island
Budgetposten er nedlagt og bruges til finansiering af prioriteringsbudgettet.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2011

Det finska ordförandeskap 2011
Under det finska ordförandeskapet 2011 genomfördes 31 projekt med stöd från ordförandeskapsanslaget. Det största evenemanget blev klimatkonferensen "Nordic Climate Festival @ Aalto", då ett hundratal studerande från nordiska högskolor kom med idéer till praktiska lösningar på klimatförändringarnas utmaningar. En nordisk välfärdskonferens fokuserade på globaliseringens inverkan på den nordiska välfärden. På hösten arrangerade de nordiska ungdomsorganisationerna ett seminarium "Det öppna Norden" för att diskutera frågor om öppenhet och en social dialog som följd av terrordåden i Norge. I tillägg stöddes projekt utförda i samarbete med de nordiska beskickningarna i Paris, Riga, St. Petersburg, Tallinn och Vilnius samt publikationen "Ditt Norden" (som på ett kort och överskådligt sätt visar vad den nordiska budgeten används till) med medel från anslaget.

Kommunikation och förmedling 2011
På strategisk nivå togs en ny kommunikationsstrategi för åren 2011-2013 fram och godkändes av NSK. Den lyfter fram exponering av Ministerrådets politiska arbete liksom prioritering av utvalda kärnområden, en löpande avspegling av politiskt aktuella fokusområden och av ordföorandelandets prioriteringar. En utvärdering av kommunikationsaktiviteterna mellan 2008-2010 visade att detta är rätt väg att gå.

Kopplade till Kommunikationsstrategin togs nya riktlinjer för publicering fram. Dessa godkändes av NSK på första mötet 2012.

Följande insatsområden 2011 kan framhävas: Nordiska klimatdagen , Skatteflyktsprojektet, Almedalsveckan på Gotland, Folkemöte på Bornholm, Energikommunprojektet, Den internationella givarkonferensen för Vitryssland i Warszawa, EHU Donor´s Assembly, FN:s jämställdhetskonferensen i New York, Salon du Livre, Nordisk litteratur i Leipzig, Nordisk arkitekturutställning i Berlin, Ny nordisk mat, Hållbarhetskonferens som uppstart till det finska ordförandeskapet, Nordisk Kulturforum, och COP 17. I samverkan med norden i fokus har flera publikdragande seminarier genomförts, till exempel "Upp till kamp för klimatet", som arrangerades i samverkan med det finska ordförandeskapet, "Thors saga – hur kommer Island vidare", "Det unga Norden och kulturell mångfald", "Nordiskt stopp för skatteflykt" samt seminarier i samband med prisutdelningarna.

Under 2011 lanserades frågedatabasen Nordsvar, förbättringar av vår sökbarhet på norden.org genomfördes och tack vare teknisk kvalitetshöjning ökades genomslagskraften hos våra nyhetsbrev. Det startades och ett nytt Hallå Norden-kontor på Åland och ett nytt på Färöarna planerades.

Arbetet med att testa och utröna i vilken grad de sociala medierna gagnar vår kommunikation genomfördes, bland annat i samband med 50-årsjubiléet av Nordiska rådets litteraturpris. Streaming och videoproduktion har ökat förmågan att nå media och allmänhet med våra budskap.

Under 2011 utgav Nordiska ministerrådet cirka 200 publikationer. Bland dessa framhålls "10 nordiska politiker", pamfletten om gränshiner "Jyrki och Johanna", den förenklade årsberättelsen "Ditt Norden" och en ny informationsbroaschyr om det nordiska samarbetet. Medialt väckte som vanligt Nordisk statistisk årsbok stört intresse.

Ett år som 2011, då Finland har ordförandeskapet blir det extra mycket tolkningsinsatser. Utöver det löpande arbetet togs ett nytt ramavtal för frilanstolkar fram. Detta gäller tills vidare, vilket är nytt då de tidigare avtalen varit tidsbegränsade. Arbetet med att förbättra dialogen med översättare, tolkar och andra samarbetspartners har varit fortsatt intensiv.

Hållbar utveckling 2011
Den reviderade hållbarhetsstrategin Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012 trädde i kraft den 1 januari 2009. Strategin har varit den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet och fokuserat på fyra prioriterade områden: klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier.

Det har startats omfattande samnordiska aktiviteter inom alla prioriterade områden. Det nordiska indikatorset, som ska följa upp framsteg inom hållbar utveckling i Norden, har uppdaterats och finns tillgängligt för alla på ministerrådets hemsida. Det beviljades projektstöd för 5 projekt inom utbildning och lokalt samarbete för att främja implementeringen av strategin.

Under det finska ordförandeskapet 2011 startades revideringen av den nordiska hållbarhetsstrategin med sikte på att det nya styrdokumentet ska godkännas under Nordiska rådets session 2012. Som en del av processen genomförde Copenhagen Resource Institute en undersökning om hur den nuvarande strategin har använts och inkluderats i facksektorernas arbete, samt vilken påverkan strategin har haft. Undersökningens resultat behandlades i en workshop med deltagare från samtliga nordiska ämbetsmannakommittéer. Workshopens diskussioner bidrog substantiellt till strategiprocessen.

Som en del av Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet arrangerades även den fjärde nordiska hållbarhetskonferensen i Åbo i januari 2011 med över 500 deltagare från nästan 20 olika länder. I tillägg deltog ministerrådet aktivt i mötet i FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD-19) och arrangerade tillsammans med ordförandeskapet ett side event om grön ekonomi samt ett expertseminarium om hållbar konsumtion och produktion inom ramen för grön ekonomi.

Arbetet med att undanröja gränshinder i Norden
Merparten av allt gränshinderarbete på NMRs sker idag inom ramen för

"Gränshinderforum" (GF), där NMRs är sekretariat för GF. Arbetet i förhållande till GF har främst handlat om att utreda och ta fram underlag rörande konkreta gränshinder, författa brev till myndigheter och ministrar, administrera större utredningar och projekt m.m..

NMRs har också haft ett tätt samarbete med de nordiska informationstjänsterna och gränskommittéerna för att på så sätt försöka samordna gränshinderaktörerna i Norden. Under 2011 gjordes det särskilda insatser för försöka påvisa vilka samhällsekonomiska kostnader som gränshindren medför. Bland annat så arrangerades en tillväxtkonferens i Sveriges Riksdag i detta syfte.

		Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Samarbejdsministrene (TDKK)		**109.241**	**116.790**	**-7.549**	**-6,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*79.220*	*79.220*	*0*	*0,0%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	79.220	79.220	0	0,0%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*30.021*	*37.570*	*-7.549*	*-20,1%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	3.250	3.250	0	0,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	731	731	0	0,0%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	415	415	0	0,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	0	6.022	-6.022	-100,0%
5-0460-1	Holdbart Norden	3.047	3.047	0	0,0%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	5.096	5.096	0	-
5-1012-1	Norden i Fokus	4.461	4.461	0	-
5-1021-1	Internationale aktiviteter	727	727	0	0,0%
5-1030-2	Hallo Norden	5.579	5.379	200	3,7%
5-1035-1	Grænsehindringer	3.842	3.942	-100	-2,5%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.527	1.527	0	0,0%
5-0500-2	Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island	0	1.527	-1.527	-100,0%
5-2055-1	Gränshindersforum	1.346	1.446	-100	-6,9%
Opdelt på kategorier		**109.241**	**116.790**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	18.934	25.156	17,3%	21,5%
	Programlignende aktiviteter	7.106	8.433	6,5%	7,2%
	Institutioner	79.220	79.220	72,5%	67,8%
	Organisationsbidrag	3.981	3.981	3,6%	3,4%

Projektet "Gränshindersforum" var i 2012 del af globaliseringsinitativerne. Det forsætter i 2013 under Samarbejdsministrenes ramme

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	NMR FIN. 11	BUD.DISP AV
DKK	79.220.000	79.220.000	77.119.000	100%	Institutionen

Formål Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for Nordisk

Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd. Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet.

Af bevillingen anvendes 1,5 MDKK til at dække afskrivningen på sekretariatets flytteomkostninger.

Prioriteringer i 2013

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed. Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.250.000	3.250.000	3.193.000	100%	FNF

Formål

Att genom beviljningen till Föreningarna Nordens Förnund (FNF) bidra till en folklig förankring av det nordiska samarbetet, samt till en god kännedom om det nordiska samarbetet bland de nordiska medborgarna.

Beviljningen till FNF är ett allmänt verksamhetsbidrag. FNF tillvaratar samarbetet mellan Föreningarna Norden i de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena, samt bidrar till att verksamheten vid de regionala informationskontoren drivs vidare under 2013.

Prioriteringer i 2013

- Globaliseringsfrågor
- Gränshinder och den gemensamma nordiska arbetsmarknaden
- Nordiskt skolsamarbetet
- Stärkande av förståelse av grannspråken
- Nordisk förbundsstat
- Dialog och samarbete med NMR och NR
- Verksamheten på de regionala informationskontoren

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	731.000	731.000	918.000	100%	General-sekretæren

Formål Bidraget anvendes til rejsestøtte til grønlandske embedsmænds deltagelse i det nordiske samarbejdet.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	415.000	415.000	408.000	71%	General-sekretæren

Formål Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for generalsekretæren til at imødekomme specifikke behov. Reserven giver generalsekretæren mulighed for at igangsætte fx indledende projekter og undersøgelser, sætte fokus på særlige problemstillinger, dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutning af projekter mv. Generalsekretærens reserve skal derimod ikke benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

5-0445-1 Formandsskabspuljen

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	6.022.000	6.426.000	82%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten er nedlagt.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.047.000	3.047.000	2.693.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten Hållbar Norden stimulerar samnordiska insatser inom hållbar

utveckling. Det nya styrdokumentet för hållbar utveckling (som förväntas godkännas under Nordiska rådets session 2012) är den överordnade ramen för ministerrådets insatser inom hållbar utveckling och främjar tvärsektoriellt samarbete mellan fackministerråden.

Det nya styrdokumentet för hållbar utveckling innehåller långsiktiga målsättningar för ministerrådets verksamhet fram till 2025 och kortsiktiga prioriteringar för 2013-2018. Styrdokumentet ska också fungera som utgångspunkt för gemensamma inspel i internationella forum för hållbar utveckling.

Arbetet med hållbar utveckling ska fokusera på områden där Norden har gemensamma intressen och utmaningar, där det finns särskilt goda förutsättningar att bidra till ökad kompetens och effektivisera resursanvändningen. Tvärsektoriella fokusområden för de kommande åren är den nordiska välfärdsmodellen; livskraftiga ekosystem; klimat och energi; hållbar konsumtion och produktion; samt forskning, utbildning och innovation.

De nordiska samarbetsministrarna har det övergripande ansvaret för hållbar utveckling. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter att de berörda fackministerrådena tar ägarskap för det gemensamma hållbarhetsarbetet och implementerar styrdokumentets kortsiktiga prioriteringar.

Prioriteringer i 2013

Dessa medel används för att initiera gemensamma nordiska aktiviteter som främjar implementeringen av ministerrådets styrdokument för hållbar utveckling. Initiativen skall uppfylla kraven om nordisk nytta, vara tvärsektoriella och innovativa, samt integrera de tre aspekterna av hållbar utveckling.

- Igångsätta implementeringen och uppföljningen av det nya nordiska styrdokumentet för hållbar utveckling, inklusive det nordiska nyckelindikatorsetet för hållbar utveckling.
- Engagera ministerrådets fackministerråden för samarbetet om hållbar utveckling.
- Lansera det nya styrdokumentet för hållbar utveckling både i de nordiska länderna och i Nordens närområden.
- Introducera det nya styrdokumentet för hållbar utveckling internationellt och delta aktivt i det internationella arbetet om hållbar utveckling, speciellt inom EU, UNECE, OECD och FN.
- Delta aktivt i den femte nordiska hållbarhetskonferensen som äger rum den 17-19 september 2013 i Sverige.
- Följa upp FN:s konferens för hållbar utveckling Rio+20

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.096.000	5.096.000	10.088.000	95%	General-sekretæren

Formål

Denna budgetpost består av följande aktiviteter: Kommunikationsstrategiskt arbete, utveckling inom kommunikationsområdet, nordiskt statistiskt samarbete, översättningar och tolkning, mediestrategiska satsningar och

informationsaktiviteter. Ur denna budgetpost finansieras endast aktiviteter som berör Nordiska ministerrådet.

Alla aktiviteter under denna post har antingen direkt eller indirekt med informations-
og kommunikationsarbete att göra – antingen är det direkt kommunikation rörande det nordiska välfärdssamhället och det nordiska samarbetet till omvärlden eller så handlar det om stöd till kommunikationen internt och mellan aktörerna i det nordiska samarbetet samt mellan Nordiska ministerrådet och de olika väderstreckens grannar, nordiska institutioner och internationella organisationer.

Prioriteringer i 2013

Särskild vikt kommer att läggas på:

- Ett strategiskt mediearbete
- Att öka graden av service till medborgarna via norden.org
- Att förbättra marknadsföringen och distributionen av våra publikationer
- Att samordna och effektivisera kommunikationen i det nordiska samarbetet
- Att höja organisationens kompetensnivå och medvetandegrad inom uppdraget kommunikation
- Att enligt kommunikationsstrategin mäta och utveckla kommunikationsarbetet
- Att prioritera internationella arenor där det nordiska samarbetet får genomslag, exv Kennedy center

5-1012-1 Norden i Fokus

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	4.461.000	4.461.000	0	-	General-sekretæren

Formål

Norden i Fokus kontoren kommer under 2013 att fortsätta arbetet med styrka samarbetet mellan kontoren och Nordisk Ministerråd, arbeta med kommunikationsstrategin som utgångspunkt och därmed i första hand fokusera på de profilerade frågorna. Uppföljning av aktiviteterna är en viktig del i rapporteringen av verksamheten. Nya medier ska användas i samma eller ökat omfång. Samtidigt ska NIF agera med flexibilitet och snabbhet. Exempelvis har vissa av kontoren goda erfarenheter med att anordna aktiviteter kring ett av de nordiska ländernas val, vilket kommer att fortsätta. Uppföljning av aktiviteterna är en viktig del i rapporteringen av verksamheten. Verksamhetsplaneringen ska ske i dialog med sekretariatets kommunikationsavdelning.

Prioriteringer i 2013

Norden i Fokus kontoren kommer under 2013 att fortsätta arbetet med att modernisera verksamheten genom att styrka samarbetet mellan kontoren.

Val av aktiviteter görs med utgångspunkt i den övergripande kommunikationsstrategin och därmed ska aktiviteter väljas som faller inom ramen för de fyra profileringsområden som beskrivs i kommunikationsstrategin. Ordförandeskapets prioriteringar och globaliseringssamarbetet ska också vara underlag i planeringen av årets aktiviteter.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	727.000	727.000	714.000	72%	General-sekretæren

Formål

Budgetposten finansierar internationella insatser och nordenfrämjande verksamhet av tvärsektoriell karaktär utanför Norden, samt stödjer större nordiska internationella arrangemang iform av t.ex. informationsinsatser. I hög grad anslås medel till finansiering av utredningar, konferenser, produktion av informationsmaterial som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra regionala råd och organisationer.

5-1030-2 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	5.579.000	5.379.000	5.284.000	100%	General-sekretæren

Formål

Syftet med Hallå Norden är att underlätta privatpersoners och företags mobilitet i Norden. Detta skall ske genom att tillhandahålla information till privatpersoner och företag, för att underlätta dessas beslut om flytt, arbete, studier, etablering av företag etc. i ett nordiskt grannland.

I huvudsak skall relevant information tillhandahållas via Hallå Nordens webbportal, www.hallonorden.org, i andra hand skall personlig vägledning ske i de fall enskilda eller företag tar kontakt med Hallå Norden via webben, e-post, telefon, brev eller personliga besök.

För att underlätta mobiliteten i Norden arrangerar Hallå Norden informationsseminarier för nationella tjänstemän på myndigheter som allmänhet och företag ofta tar kontakt med inför en flytt, arbete, studier etc.

Hallå Norden skall också bygga nätverk med centrala personer på centrala myndigheter och departement/ministerier, och arrangera regelbundna möten med dessa i syfte att dels hålla sig informerade om regelförändringar och politiska skeenden i länderna, dels för att själva informera om problem etc.

Prioriteringer i 2013

- Mer fokus på att anpassa texterna om flyttning, jobb och studier på www.norden.org till målgrupperna
- Kontinuerlig uppdatering och översättning av innehåll på norden.org och förbättring av informationsstrukturen
- Optimera annonseringen på Google Adwords och undersöka andra annonseringsmöjligheter
- Utveckla Hallå Nordens sida på Facebook och eventuellt använda den mer aktivt för att ta i mot och svara på frågor
- Arbeta vidare med instruktionsvideoer
- Marknadsföra och vidareutveckla Hallå Nordens nyhetsbrev om gränshinder

5-1035-1 Grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	3.842.000	3.942.000	3.672.000	91%	General-sekretæren

Formål

Syftet med det nordiska gränshindersarbetet är att underlätta människors och företags gränsöverskridande aktiviteter i Norden. En väl fungerande inre marknad i Norden gagnar samtliga länder och bör därför befrämjas.

Gränshinder definieras i detta sammanhang som olik lagstiftning eller andra regelverk eller praxis som förorsakar problem för människor och företag som verkar över gränserna i Norden.

Gränshinderarbetet hör under Samarbetsministrarnas ansvar, och NMRs ansvarar för koordineringen/samarbetet i gränshinderfrågor, såväl i förhållande till de regionala/bilaterala gränshinderaktörer som finns i Norden, som i förhållande till ÄK/MR. NMRs håller MR-SAM löpande uppdaterade kring status i gränshinderarbetet, i bred bemärkelse. NMRs förbereder också den redogörelse om gränshinder som samarbetsministrarna årligen avlägger vid Nordiska rådets session.

MR-SAM bidrar också årligen med 3 milj. DKK till att stödja de insatser som görs av de regionala informationstjänsterna Öresund Direkt, Grensetjänsten och Nordkalottrådet.

Gränshinder/inre marknadsfrågr utgör en prioriterad del av EU:s Östersjöstrategi. NMRs koordinerar relevanta insatser inom ramen för denna strategi.

Prioriteringer i 2013

NMRs arbetar med att förankra och utreda konkreta gränshinder i förhållande till ÄK/MR. Under 2013 förväntas det att det utarbetas och antas en långsiktig handlingsplan för gränshinderarbetet, med förankring i sektorerna. Handlingsplanen förväntas träda i kraft under 2014.

Specifika insatser under 2013 är:

- Att bistå ÄK/MR med förslag till hinder att behandla och ev. förslag till lösningar
- Att bidra till att länderna, i samband med implementering av EU-direktiv och utarbetandet av ny nationell lagstiftning, samarbetar för att förhindra uppkomsten av nya, oavsiktliga gränshinder
- Att samordna de nordiska informationstjänsternas/gränshinderaktörernas inbördes samarbete, samt insatser i förhållande till Gränshinderforum
- Att utarbeta en förankrad handlingsplan för gränshinderarbetet från och med 2014

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.527.000	1.527.000	1.530.000	95%	Kontaktgruppen

Formål

Nordiskt tjänstemannautbyte etablerades 1989 med syfte att
- stärka möjligheterna för statsanställda i Norden att lära känna andra förvaltningar och bli inspirerade av nordiska kollegors arbetsmetoder och praktiker,
- berika den mottagande arbetsplatsen med erfarenheter från sitt hemland,
- främja arbetet på sin hemarbetsplats,
- främja den personliga utvecklingen för den enskilda stipendiaten.

Beviljningen fördelas mellan länderna av en grupp bestående av kontaktpersoner från vart land och självstyrande område. Stipendierna fördelas, utbetalas och rapporteras nationellt.

Prioriteringer i 2013

- Kunskapsutveckling
- Nätverksuppbyggnad
- Marknadsföring av ordning

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådet upprättar kontrakt med kontaktpersoner i vart land. Länderna ansvarar själva för administrations- och resekostnader i samband med gemensamma möten.

5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.527.000	3.060.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten er nedlagt.

5-2055-1 Gränshindersforum

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	1.346.000	1.446.000	1.326.000	88%	GF efter rambeslut av MR-SAM

Formål

Denne budgetpost var en del af globaliseringsinitiativerne menforsætter i 2013 under Samarbejdsministrenes ramme.

Gränshinderforums uppdrag är att på uppdrag av samarbetsministrarna, och ytterst statsministrarna, identifiera, prioritera bland och presentera lösningsförslag på problem som skapar problem för människor och företag som nyttjar sin rätt till fri rörlighet inom Norden.

NMRs utgör sekretariat för Gränshinderforum, och skall bidra till dess arbete genom att utreda regelverk och problemställningar och låta genomföra analyser. NMRs ansvarar även för koordineringen/samarbetet av gränshinderforums

samarbete med andra gränshinderaktörer och med ÄK/MR och de kontaktpersoner som ministerierna har utsett för att bistå Gränshinderforum i arbetet med gränshinder.

Prioriteringer i 2013

Specifika insatser under 2013 är:

- Att bistå Gränshinderforum med analyser och beslutsunderlag kring konkreta gränshinder.
- Att bidra till att länderna, i samband med implementering av EU-direktiv och utarbetandet av ny nationell lagstiftning, samarbetar för att. förhindra uppkomsten av nya, oavsiktliga gränshinder
- Att samordna kontakten mellan Gränshinderforum och ministeriernas kontaktpersoner för gränshinderarbetet.
- Att samordna de nordiska informationstjänsternas insatser i förhållande till Gränshinderforum och omvänt.
- Att särskilt arbeta för att stödja Gränshinderforums arbete med att få löst de utvalda hinder som man valt att prioritera under 2013.

Globalisering

Generel indledning

Generelt

MR-SAM:s globaliseringsanslag för 2012 är 73,7 MDKK. Med syfte att bidra till målsättningarna i globaliseringsinitiativet finansieras 14 globaliseringsprojekt genom MR-SAM:s globaliseringsanslag i 2012. Avsikten med dessa projekt är främst att stärka de gemensamma nordiska insatserna för att bidra till att stödja de nordiska företagens ansträngningar, utvidga de nordiska hemmamarknaderna, öka kunskaps-utbytet och stärka Nordens konkurrenskraft på lång sikt. Medlen fördelas på redan existerande globaliseringsinitiativ förutom att 4.2 MDKK öronmärks i budgetposten globaliseringsforum till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt.

		Budget 2013	Budget 2012
Sum Globaliseringsinitiativer (TDKK)		**0**	**72.278**
5-2020-1	Globaliseringsforum	0	8.144
5-2025-2	Nordisk Topforskning	0	2.036
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer	0	1.527
5-2042-1	Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo	0	9.162
5-2060-2	Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)	0	2.036
5-2062-1	e-Science	0	8.144
5-2065-1	Främjande av högre utbildning i Norden	0	6.108
5-2070-1	En god upplärning av ungdomar och vuxna	0	2.036
5-2075-2	Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden	0	4.072
5-2076-2	Harmonisering af el-markederne i Norden	0	1.527
5-2080-2	Kultur og kreativitet	0	6.108
5-2085-2	Hälsa och välfärd	0	13.234
5-2090-2	Klimatvänligt byggeri	0	8.144
Opdelt på kategorier		**0**	**72.278**
	Projektmidler	0	33.594
	Programlignende aktiviteter	0	38.684

Projektet Grænsehindringsforum var en del af globaliseringsinitativerne i 2012. Det forsætter i 2013 under Samarbejdsministrenes ramme.

5-2020-1 Globaliseringsforum

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	8.144.000	3.876.000	83%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten er udgået.

Syftet med det nordiska Globaliseringsforumet är att ta fram gemensamma

nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför. Globaliseringsforumet ska ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer inom de ämnesområden som statsministrarna valt att prioritera.

I Globaliseringsforumet deltar, förutom de nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena, ett begränsat antal deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer. Till forumet utarbetas som underlag för diskussionen en nordisk "Globaliseringsbarometer" som visar hur Norden som region klarar sig i den globala konkurrensen.

Budgetposten finansierar förutom själva globaliseringsforumet även relevant uppföljningsarbete i anslutning till den nordiska task forcen för grön tillväxt.

5-2025-2 Nordisk Topforskning

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	2.036.000	0	0%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten er udgået.

Det nordiska toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, energi och miljö har sedan starten 2008 utvecklats positiv. Initaivet svarar genom sin verksamhet upp till samtliga uppsatta målsättningar i fråga om tematisk inriktning, kopplingar till nationella miljöer och aktörer och när det gäller samarbete med industrin. Hösten 2011 är 28 projekt till ett samlat värde på cirka 700 MNOK igångsatta.

Samtliga medel från NMRs globaliseringsbudget till TFI har utbetalats under 2008-2010.

5-2030-2 Innovationsrepræsentationer

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.527.000	2.040.000	93%	MR-NER

Formål Budgetposten er udgået.

Midlerne skal medfinansiere samarbejde om nordiske innovationsinitiativer, fx innovationsprojekter eller egentlige innovationsrepræsentationer. Fra midten af 2012 blev det besluttet at ændre den geografiske afgrænsning fra Asien til vækstmarkeder mere generelt.

5-2042-1 Energi och transport inkl. uppfölgning på gemensamt nordiskt EnergiExpo

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	9.162.000	11.832.000	90%	MR-NER

Formål Budgetposten er udgået.

Initiativet Energi & Transports syfte är att bidra till att göra Norden till Europas

ledande region inom utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Samt, att styrka Norden som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker och profilera de nordiska länderna utåt. De nordiska länderna har lång erfarenhet av att lösa gemensamma utmaningar genom samarbete och utveckling av en gemensam politik samt gemensamma projekt. Omstruktureringen av transportsektorn i en mer hållbar riktning är ett område där det nordiska samarbetet är logiskt, nödvändigt och genomförbart.

5-2055-1 Gränshindersforum

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	-	1.446.000	1.326.000	88%	GF efter rambeslut av MR-SAM

Formål

Dette projekt fortsætter under Samarbejdsministrenes ramme.

Gränshinderforums uppdrag är att på uppdrag av samarbetsministrarna, och ytterst statsministrarna, identifiera, prioritera bland och presentera lösningsförslag på problem som skapar problem för människor och företag som nyttjar sin rätt till fri rörlighet inom Norden.

NMRs utgör sekretariat för Gränshinderforum, och skall bidra till dess arbete genom att utreda regelverk och problemställningar och låta genomföra analyser. NMRs ansvarar även för koordineringen/samarbetet av gränshinderforums samarbete med andra gränshinderaktörer och med ÄK/MR och de kontaktpersoner som ministerierna har utsett för att bistå Gränshinderforum i arbetet med gränshinder.

5-2060-2 Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	2.036.000	3.570.000	89%	MR-U

Formål

Projektet "Utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet (NORIA)" är ett samarbetsprojekt mellan MR-U och MR-NER och syftar till att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet och etableringen av en mera öppen och gemensam marknad för innovation och forskning i Norden.

Projektet avslutades 2012.

5-2062-1 e-Science

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	8.144.000	8.772.000	100%	MR-U

Formål

Dette projekt er en del af forslaget til prioriteringsbudgettet.

Norden skall föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden.

Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Målet med projektet är att skapa en Nordisk eScience plattform som
- starkt utvecklar eSciencemetodik och verktyg
- starkt utvecklar högre utbildning på eScienceområdet
- använder eScienceverktyg och metodik till att accelerera framväxten av kunskap i utvalda tematiska forskningsområden
- kan utnyttjas till eventuella framtida samarbeten i Östersjöregionen

Projektet har beretts under 2010 tillsammans med NordForsk och de nationella forskningsfinansiärerna och MR-U beslutade i november 2010 att igångsättande projektet. Projektet etableras och utvecklas under 2011 med sikte på full drift under 2012.

Budgetposten modtog i 2010 7,105 MDKK fra budgetpost 5-3000-1 "Puljen til nye globaliseringsinitiativer".

5-2065-1 Främjande av högre utbildning i Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	6.108.000	6.120.000	95%	MR-U

Formål

Budgetposten er udgået.

Projektet "Främjande av högre utbildning i Norden " har som mål att stärka de nordiska högre utbildningsinstitutionerna och lyfta Norden som en attraktiv kunskapsregion såväl nationellt, nordiskt som globalt.

Projektet ska stimulera, förstärka och intensifiera samarbetet mellan de nordiska högre lärosätena för att bättre utnyttja den samlade kunskapsbasen och bidra till att

säkerställa och förstärka kvaliteten inom högre utbildning i Norden.

Inom projektet har ett pilotinitiativ genomförts vars syfte är att utveckla gemensamma nordiska masterprogram, vilket resulterat i att sexton nya program startats upp. Vidare har en satsning initierats på att etablera nordiska s.k. kunskapstriangelnätverk som bidrar till ett förstärkt samspel mellan akademi och samhälle genom att stärka sambandet mellan utbildning, forskning och innovation. Projektet har även bidragit till de nordiska högre utbildningsinstitutionernas deltagande i det europeiska klassifikationsprojektet "U-map" som avser att ge en heltäckande och jämförbar överblick över de aktiviteter som föregår inom de högre utbildningsinstitutionerna i Europa.

5-2070-1 En god upplärning av ungdomar och vuxna

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	2.036.000	2.040.000	91%	MR-U

Formål

Prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne" avsluttes i 2012.

Formålet med prosjektet har vært å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og inkludering i arbeids- og samfunnsliv.

Gjennom prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", som har pågått fra 2008 til og med 2012, er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger og innhold knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, kreativitet, innovasjon og entreprenørskap. Aktivitetene har vært konsentrert om utvikling av ny viten, erfaringsutveksling, identifikasjon av god praksis og kunnskapsspredning.

5-2075-2 Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	4.072.000	4.794.000	100%	MR-FJLS

Formål

Dette projekt er en del af forslaget til prioriteringsbudgettet.

Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig hertil.

Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et bæredygtigt produktionsfokus. Det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Seks forskernetværk er støttet til at bidrage med resultater indenfor programmets rammer. Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og

Topforskningsinitiativet (TFI).

Som et nyt element i programmet, blev der for 2011 afsat midler til støtte til etablering af et offentligt-privat-partnerskab om planteforædling i Norden. Partnerskabet blev etableret i 2011 og et sekretariat blev etableret på NordGen.

Partnerskabet er etableret som et tre-årigt pilotprojekt, hvor finansieringen af partnerskabets aktiviteter kommer med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene samlet bidrage med 8 MDKK årligt. Partnerskabet skal evalueres inden udgangen af 2013 med henblik på at afklare, hvordan partnerskabet skal og kan udvikles efter 2013, herunder hvilken økonomisk ramme partnerskabet skal have.

5-2076-2 Harmonisering af el-markederne i Norden

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	1.527.000	0	0%	MR-NER

Formål Dette projekt er en del af forslaget til prioriteringsbudgettet.

Et velfungerende nordisk slut-bruger marked i 2015
Et fællesnordisk slutbrugermarked skal være åbent og tilgængeligt for alle kunder
• Kundene skal have den samme beskyttelse uafhængig af hvilket land leverandøren kommer fra
• Lige markedsadgang og vilkår bør sikres ved at gøre det let for leverandører at operere i alle nordiske lande.

Projektsekretariatet er som udgangspunkt tre-årigt (2011-13)

5-2080-2 Kultur og kreativitet

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	6.108.000	7.140.000	82%	MR-NER

Formål Dette projekt er en del af forslaget til prioriteringsbudgettet.

Prosjektet Kultur & Kreativitet videreutvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Utvikling og Profilering av Norden som Center for Kreative Industrier".Initiativet kobles sammen med den allerede etablerte innsats KreaNord, som skal arbeide med å utvikle de generelle vilkår for Nordens kreative industrier, men vil også eksemplifisere denne innsats med to spesifikke innsatsområder under KreaNords regi, for perioden 2010-2012 med Global Markedsføring og Digital Distribusjon av nordiske film, samt Ny Nordisk Mat og branding.

KreaNord har som ambisjon å etablere og vedlikeholde et tett samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter innenfor kreative industrier fra hele Norden, som innenfor rammen av prosjektet gjennomfører en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt kan bedre forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

KreaNord har under fase 1 utviklet et nettverk av myndigheter og bransjeeksperter innenfor kultur og næring fra hele Norden, samt tilrettelagt for et felles nordisk utviklings- og policyarbeid, slik at Norden skal kunne profileres som en toppregion innom den kreative økonomien. KreaNord skal i fase 2 konsolidere sin posisjon som connector for Nordens kreative industrier, samt videreutvikle innsatsene på området.

I 2010 utviklet KreaNord policyrekommandasjoner for Nordens kulturelle og kreative industrier, som ble besluttet av MR-NER og MR-K høsten 2010:

-Fremme strategisk samarbeid og utveksling innenfor de nordiske kulturelle og kreative næringene og med andre sektorer for verdiskaping, innovasjon og vekst

-Arbeide for at de nordiske kulturelle og kreative næringene får nye muligheter for tilgang til globale markeder, finansiering og å tiltrekke seg utenlandske investeringer

-Fremme kultur og kreativitet i nordisk utdanning på alle nivåer og entreprenørskap og næringskompetanse i kultur- og kunstutdanning.

-Utvikle et fellesnordisk kulturmarked for kreativ industri og kulturprodukter, for å utvide de nasjonale hjemmemarked til et nordisk marked, ved å skape større muligheter for salg og eksport for kulturelle og kreative produkter og tjenester.

5-2085-2 Hälsa och välfärd

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	13.234.000	13.260.000	91%	MR-SAM

Formål

Budgetposten er udgået.

Globaliseringsinitiativet om 'Sundhed og velfærd' handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Der er tale om et sammenhængende program med syv delprojekter, som skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Seks ministerråd er involveret (MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-NER og MR-U). Programmet er baseret på de involverede ministerråds egne indspil og består af syv selvstændige delprojekter.

1. Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet (MR-S)
2. Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft (MR-A)
3. Udvikling af kompetencer inden for nye vækstområder (nanoteknologi som case)(MR-A)
4. Sundhedsfremme og forebyggelse af livsstilssygdomme med fokus på børn og

deres familier (MR- S)
5. Effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme (MR-FJLS)
6. Ernæring, læring og helse (MR-U)
7. Innovation og Entreprenørskab i sundhedsvæsenet (MR-NER)

Det tværgående samarbejde er et centralt omdrejningspunkt i programmet. For at sikre synergi indenfor og på tværs af delprojekterne indeholder programmet tværgående mekanismer, som involverer alle delprojekterne:

- Kick-off seminar i 2010
- Statusseminar i april 2011
- Evalueringsseminar i september 2012
- Tværgående information og kommunikationstiltag

5-2090-2 Klimatvänligt byggeri

VALUTA	BUDGET 13	BUDGET 12	BUDGET 11	DISP./BUD 11	BUD.DISP AV
DKK	0	8.144.000	7.650.000	100%	MR-NER

Formål Dette projekt er en del af forslaget til prioriteringsbudgettet.

Fællesnordisk innovationsprogram for klimavenligt byggeri.
Programmet skal styrke udviklingen af Norden som foregangsregion indenfor klimavenligt byggeri, og være med til at sikre innovation, vækst og eksport på områ
Programmet skal have en tæt tilknytning til markedet, og være i samspil med natior programmer og satsninger på området.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2013

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Nordisk Ministerråds budget finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, nettorenteindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger sker i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, som i budgettet for 2013 er 2009 og 2010.

INDTÆGTER TDKK, (løbende priser)	Budget 2010	Fordelings-nøgle 2010	Budget 2011	Fordelings-nøgle 2011	Budget 2012	Fordelings-nøgle 2012	Budget 2013	Fordelings-nøgle 2013
Forbrug af ubrugte midler fra forrige år	2.892							
Afgift på løn	8.000		8.000		10.000		11.000	
Renteindtægter	2.250		1.000		500		1.000	
Øvrige indtægter/(ev. tab)	250		200		200		200	
Landenes bidrag	885.855		925.516		950.772		949.272	
- Danmark	191.345	21,6%	198.060	21,4%	210.881	22,18%	211.688	22,3%
- Finland	154.139	17,4%	161.965	17,5%	169.142	17,79%	165.173	17,4%
- Island	10.630	1,2%	10.181	1,1%	7.226	0,76%	6.645	0,7%
- Norge	248.925	28,1%	268.400	29,0%	277.340	29,17%	278.137	29,3%
- Sverige	280.816	31,7%	286.910	31,0%	286.182	30,10%	287.629	30,3%
Sum :	899.247	100,0%	934.716	100,0%	961.472	100,00%	961.472	100,0%

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Overenskomsten skal fornyes inden udgangen af 2012.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificeret højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende har hidtil været 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som ligger til grund for beregningen. I nedenstående tabel er anvendt den hidtidige sats. Såfremt der ved fornyelse af overenskomsten sker ændring i beløbet pr. studerend, vil ændringen blive indarbjedet i det endilige budget.

Betalingsordning, højere uddannelse TDKK

	Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Danmark	-55.902	-58.641	-62.205	-65.010
Finland	12.688	11.748	12.689	14.668
Island	0	0	0	0
Norge	35.558	37.571	38.000	39.699
Sverige	7656	9.323	11.517	10.643
Sum:		0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

Indbetalinger efter betalningsordning og reduktion i grundkapital, løbende priser TDKK

	Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Danmark	135.443	139.419	148.676	146.678
Finland	166.827	173.713	181.831	179.841
Island	10.630	10.181	7.226	6.645
Norge	284.483	305.970	315.340	317.836
Sverige	288.472	296.232	297.699	298.272
Sum:	885.855	925.516	950.772	949.272

Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta

Som et resultat af budgetmoderniseringsarbejdet besluttede MR-SAM i februar 2007, at der i budgetforslaget skal præsenteres en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i budgetårets priser (2013-priser). Beregningen foregår i to tempi:

1) Ud fra fordelingen på budgetpostkategorier kan den pris- og valutaregulerede udgiftsramme i 2013 beregnes. Denne beregning er foretaget i nedenstående tabel. Prisfaktorerne der er benyttet, er de nationale finansministeriers forventninger til udviklingen i forbrugerprisindekset i 2013 og valutakurserne er de officielle månedsgennemsnitskurser fra den danske nationalbank og for den islanske krones vedkommende den islandske nationalbank i perioden oktober 2011 til 25. maj 2012.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsrammer i 2013 priser,

	Bevilling 2012 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme, TDKK
Projektmidler	559.514	-	1,7	569.026
Institutioner i:				
Danmark	123.253	100	1,6	125.225
Finland	4.402	744	2,6	33.602
Island	179.766	5	3,4	8.550
Norge	206.535	97	1,8	203.845
Sverige	62.499	83	1,3	52.523
Sum:	-	-	-	992.771

2) Når den totale aktivitetsramme i 2013 er kendt kan landenes indbetalinger beregnes ved at fordele finansieringsbyrden efter fordelingsnøglen og korrigere for betalingsordningen for højere uddannelse.

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2012, pris- og valutaomregnede, TDKK

	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Indbetaling
Afgift på løn		11.000		
Renteindtægter		1.000		
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		
Landenes bidrag		980.571		
Danmark	22,3%	218.667	-65.010	153.657
Finland	17,4%	170.619	14.668	185.287
Island	0,7%	6.864	0	6.864
Norge	29,3%	287.307	39.699	327.006
Sverige	30,3%	297.113	10.643	307.756
Sum:	100,0%	992.771	0	980.571

Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta

Nedenfor vises med udgangspunkt i den prognosticerede ramme i 2013-prisniveau og de viste valutakurser landenes prognosticerede indbetalinger til Nordisk Ministerråd i tusinder af det enkelte lands valuta (beløb incl. betalingsordningen).

Budget 2013 - Landenes prognosticerede bidrag i national valuta	
Danmark	153.657 DKK
Finland	24.904 EUR
Island	149.217 ISK
Norge	337.120 NOK
Sverige	370.790 SEK

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

I forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 var et af forslagene at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticeret opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Oversigten er et forsøg på at lave en opgørelse over det økonomiske, juridiske og politiske råderum, der reelt er i det nordiske budget, dvs. der forsøges at give et billede af størrelsen af de politiske omkostninger ved at frigøre midler på de forskellige budgetposter i budgettet. Derudover skal opgørelsen forsøge at give et billede af de økonomiske omkostninger ved at frigøre midler – det kunne f. eks. være tab af tidligere opbyggede nordiske værdier. Det er væsentligt at notere, at der ikke er tale om en kvalitetsvurdering af de nordiske aktiviteter - opgørelsen er alene et forsøg på at vise udgiftsstrukturen i det nordiske budget ud fra et perspektiv om frihedsgraderne i budgettet.

Det skal understreges, at prognosen er lavet på baggrund af den totale ramme i 2013 og samme rammefordeling på ministerråd som i 2013 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. I forbindelse med budgetbehandlingen i sektorerne i foråret 2012 er opgørelserne for de enkelte ministerråd forelagt det politiske niveau.

I opgørelsen inddeles budgetsektorernes midler i tre kategorier. Der begyndes med de midler, som er mindst bundet. Der tages udgangspunkt i rammerne og budgetfordelingen på budgetposterne i budgetforslag 2013.

De tre kategorier er:

Kategori 1: Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc basis. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i de nordiske institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2: Kontraktbundne midler er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om, eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori medtages midler, hvor Nordisk Ministerråd er den eneste finansieringskilde. I denne kategori ligger f.eks. støtteordninger og større programmer og eventuelt samarbejdsorganer og arbejdsgrupper.

Kategori 3: Midler i kategori 3 er midler, som binder Nordisk Ministerråd juridisk. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale i et vist tidsrum (typisk 6 måneder). Denne kategorei er kun aktuel for de nordiske institutioner.

Som det ses af tabellen er der i 2013 ca. 133 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler er ca. 536 MDKK midler, der i større eller mindre grad er bundet op i kontrakter eller hvor der er givet et signal om at finansieringen fortsætter også ud over budgetåret. Og ca. 212 MDKK kan betegnes som frie midler der bruges på år-til-år basis til aktiviteter af engangskarakter. I disse tal er prioriteringsbudgettet ikke indkluderet eftersom endelig beslutning ikke foreligger på nuværende tidspunkt.

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2013			
	Budget overslag 2014		
Graden af frihed	**1**	**2**	**3**
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**19.443**	**170.307**	**29.730**
Kultur	10.761	149.068	10.143
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	2.725	18.239	19.587
Ligestilling	5.957	3.000	0
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**41.814**	**212.444**	**20.645**
Uddannelse og forskning	27.068	197.497	10.527
Socialpolitik	14.746	14.947	10.117
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**42.106**	**109.564**	**31.011**
Näring, energi og regional	33.768	58.607	30.171
Miljø	6.040	38.546	0
Arbejdsliv	476	12.411	840
Finanspolitik	1.822	0	0
MR-Lag	**1.393**	**0**	**0**
Lag	1.393	0	0
Nabopolitik	**62.849**	**18.157**	**12.768**
Samarbejdsministrene	**44.849**	**26.015**	**38.377**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	40.843	0	38.377
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.006	26.015	0
TOTALT	**212.454**	**536.487**	**132.531**

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler 2007-2011

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under budgetposter med projektmidler og programlignende aktiviteter, idet ministerrådet på institutioner og organisationsbidrag udbetaler alle midler til eksterne parter, som har dispositionsretten over midlerne, og derfor er disse midler i Ministerrådets budget altid pr. definition 100 % disponeret. Projektmidler og programlignende aktiviteter udgjorde totalt ca. 57 % af ministerrådets budget i 2011.

I forbindelse med budgetmoderniseringen og vedtagelse af Generalsekretærens forslagskatalog i februar 2007 besluttede MR-SAM at indføre en 20 % -regel, kombineret med et minimumsbeløb på 200.000 DKK (20 % reglen), som betyder, at højst 20 % af årets budget på en budgetpost kan viderføres til næste år; dog kan man altid videreføre 200.000 DKK.[2] Er der udisponerede midler for mere end 20 % af bevillingen på en budgetpost ved årets udgang, så tilbageføres disse midler til landene.

Det forventes, at reglen dels fremskynder projektinitieringen og øger afløbstempoet for Ministerrådets projekter, og dels giver ekstra muligheder for politiske prioriteringer.

Dog er der naturligvis også risiko for at skærpede krav til overførselsadgang kan medvirke til, at der i højere grad bliver disponeret midler til projekter, der ikke umiddelbart er prioriteret højt politisk.

Samarbejdsministrene besluttede i maj måned 2009, at fra og med virksomhedsår 2009 skal midler, som falder for 20 %, tilbageføres til landene. Beslutningen er taget på baggrund af, at budgetrammen i 2008 blev udvidet med et engangsløft på 35 MDKK til finansiering af globaliseringsinitaitiverne.

På budgetpostniveau under hvert ministerråd viser rubrikken "Disp./Bud 11", hvor meget der er disponeret i budgetåret 2011 ud af midler til rådighed. I bilag 2 vises en oversigt over regnskabstal på alle budgetposter pr. 30.05 2012.

Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler siden 2007 samt en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd.

Som det ses af grafen og den efterfølgende tabel, steg de udisponerede midler fra 2010 til 2011 med 6 MDKK.

[2] Minimumsgrænsen er indført af hensyn til de små projektbudgetposter, som en procentordning alene vil ramme uforholdmæssigt hårdt.

Udisponerede Midler ultimo 2007 – 2011

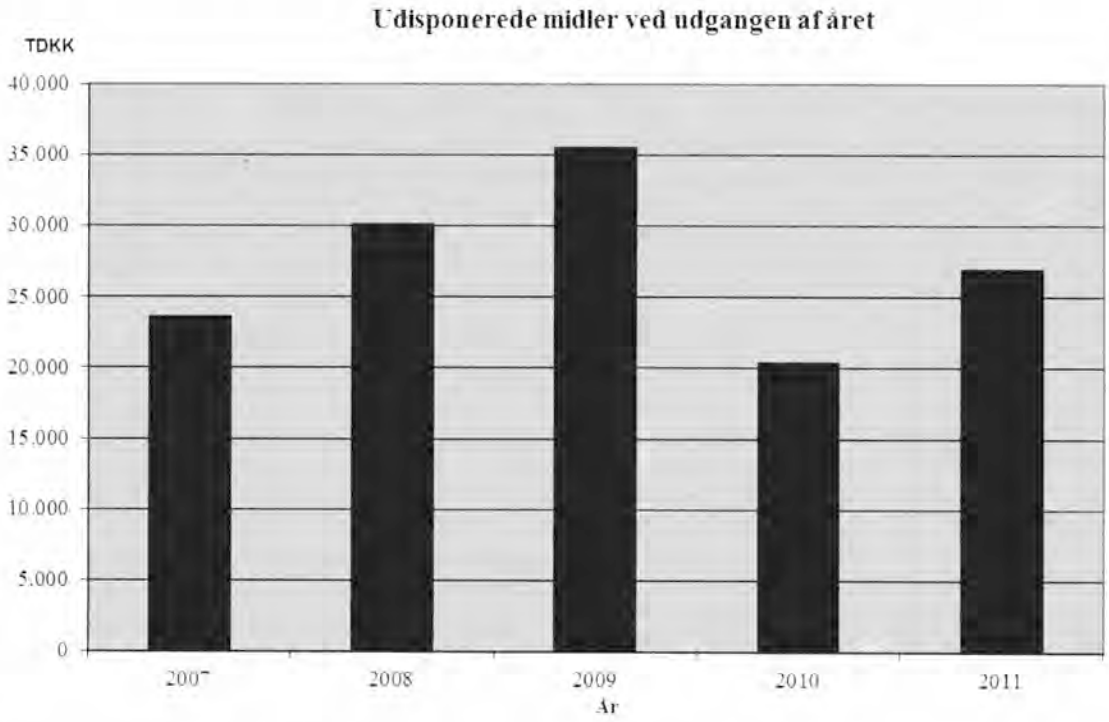

Udisponerede midler ultimo 2007-2011

Sektor (TDKK)	2007	2008	2009	2010	2011	Ændring 2011-2010	Beskåret jf. 20 % reglen
Globaliseringsinitiativer	-	7.916	9.092	3.975	6.794	2.819	
Kulturpolitik	1.340	938	2.098	1.494	1.484	-10	
Uddannelse og forskning	1.990	1.015	1.501	1.494	1.792	298	422
Nabopolitik	6.365	5.421	9.431	3.986	7.272	3.286	
Miljø	710	2.657	3.543	1.112	1.238	126	
Ekonomi og Finanspolitik	347	349	207	4	14	10	
MR-FJLS	2.647	809	1.234	634	1.392	758	
Arbejdslivspolitik	717	820	348	1.131	816	-315	
Social- og Helsepolitik	591	1.206	627	223	615	392	
Ligestilling	671	199	658	83	496	413	
Regionalpolitik	3.085	-	-	-	-		
MR-NER	266	4.528	3.404	2.798	2.308	-490	
Lagstiftning	200	267	270	271	167	-104	
Konsument	200	-	-	-	-		
Strukturpuljen	613	-	-	-	-		
Øvrig virksomhet	3.902	3.961	3.090	3.150	2.573	-577	1.818
SUM	**23.644**	**30.086**	**35.503**	**20.355**	**26.961**	**6.606**	**2.240**

Budgettets udvikling i perioden 2002 – 2013

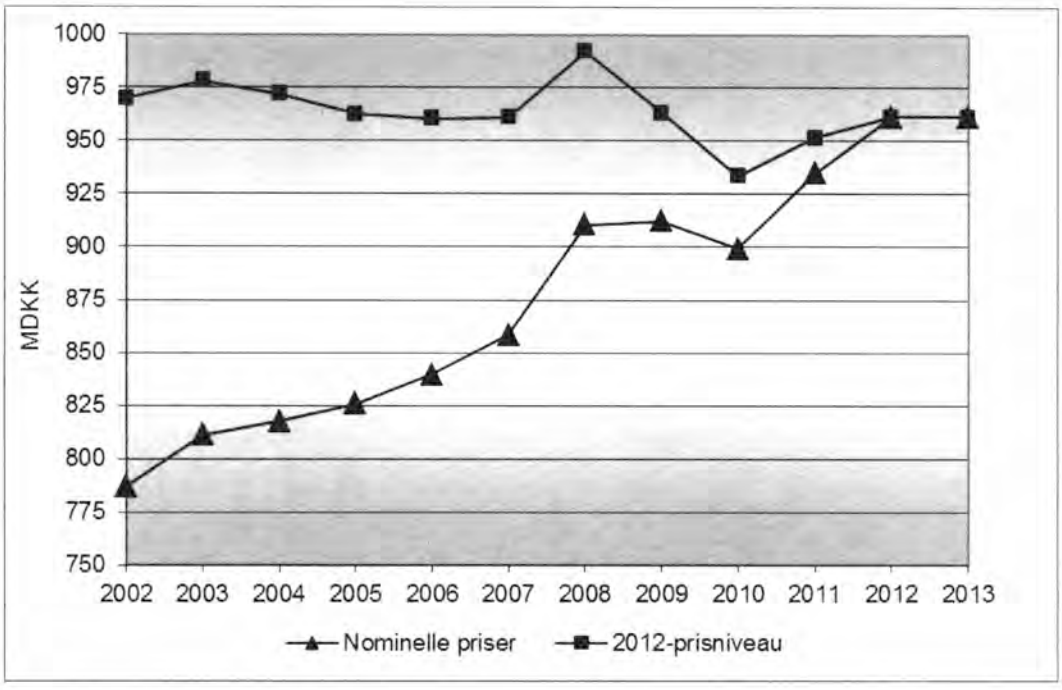

MR-SAM har for 2013 vedtaget en ramme der er på niveau med budgettet 2012. Niveauskiftet i 2008 skal ses på baggrund af beslutningen i forbindelse med budget 2008 om at finansiere en del af globaliseringssatsninger på 60 MDKK i 2008, som statsministrene lancerede i Punkaharju i juni 2007, med en forøgelse af aktivitetsrammen.

Når budgettet i faste priser i 2010 falder i forhold til 2009 og fortsat i 2011 ligger under niveauet for 2009 skyldes det de udsving der har været i valutakurserne. I denne situation skyldes det konkret det store fald i norske og svenske kroners værdi fra sidste halvdel af 2008 til midten af 2009 i forhold til danske kroner. Stigningen fra 2011 til 2012 skyldes på samme måde stigningen i norske og svenske kroner i forhold til danske kroner.

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i ministerrådets likviditet fra medio 2006 til marts måned 2012.

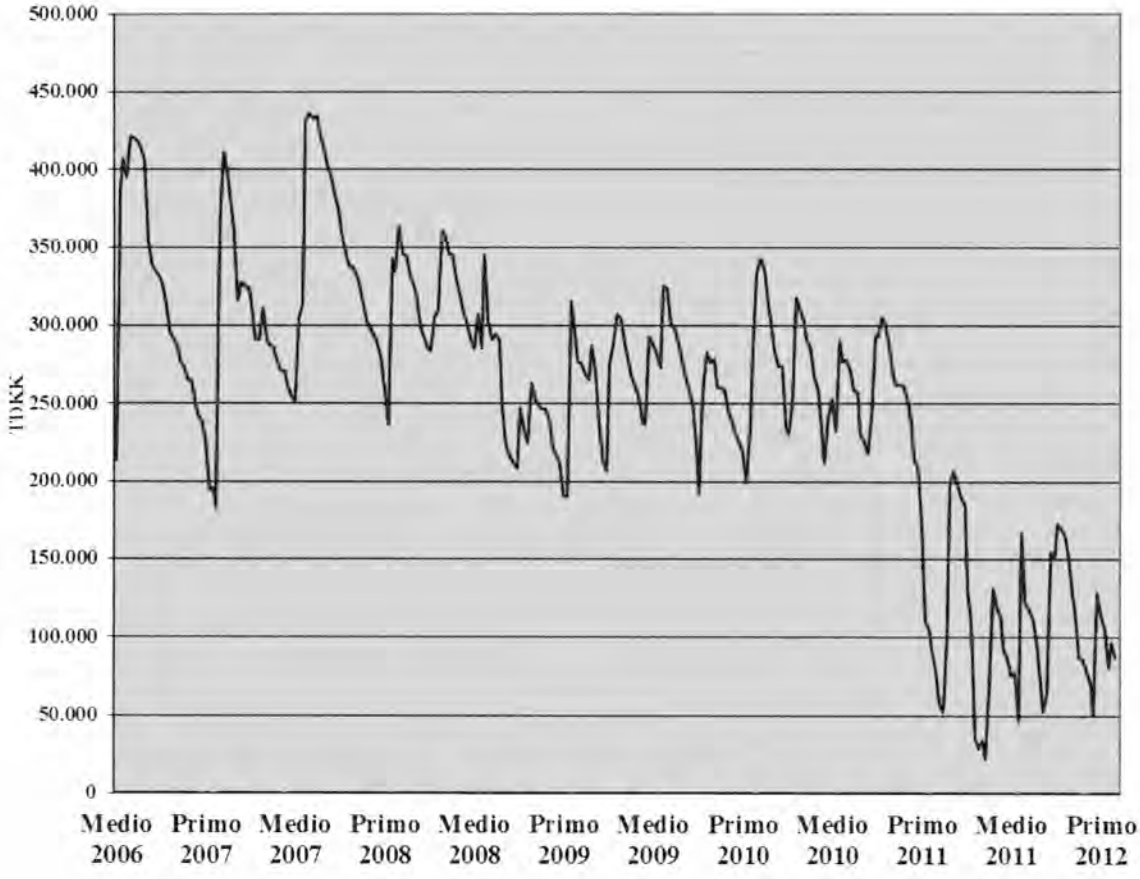

Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene indbetaler på faste tidspunkter i løbet af året.

Fra og med budgetåret 2008 er landene begyndt at indbetale 4 gange årligt mod tidligere 2 gange, som betyder et ændret mønster i Ministerrådets likviditetsbeholdning.

Det har i flere gange over den viste periode været landenes synspunkter, at ministerrådets likviditet har været for høj. Derfor har der i flere omgange været forsøg på at nedbringe den, senest da MR-SAM i november 2010 besluttede at forskyde landenes indbetalinger med to måneder. Effekten herefter er, som ses af figuren, at ministerrådets likviditet er reduceret betydeligt.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

Nedenfor vises budgettet fordelt på budgetkategorier. Foruden de fire kategorier, *projektmidler, programlignende aktiviteter, institutioner og organisationsbidrag*, er globalisering skilt ud som selvstændig kategori. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvestrusland samt i Estland, Letland, og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i diagrammerne nedenfor.

De ordninger, som administreres af de nordiske institutioner NordForsk, Nordisk Innovation og Nordisk projekteksportfond (NOPEF), indgår i institutionsandelen.

Nedenstående tabel viser udvikling i budgettets fordeling på udgiftskategorier.

Løbende priser, TDKK	**Budget 2013**		**Budget 2012**	
Prioritering/Globalisering	80.000	8,3%	72.278	7,5%
Projektmidler	114.834	11,9%	125.149	13,0%
Programlignende aktiviteter	335.229	34,9%	338.372	35,2%
Institutioner	311.399	32,4%	307.277	32,0%
Organisationsbidrag	19.452	2,0%	17.838	1,9%
Sekretariatet og kontorerne	100.558	10,5%	100.558	10,5%
	961.472	100%	961.472	100%

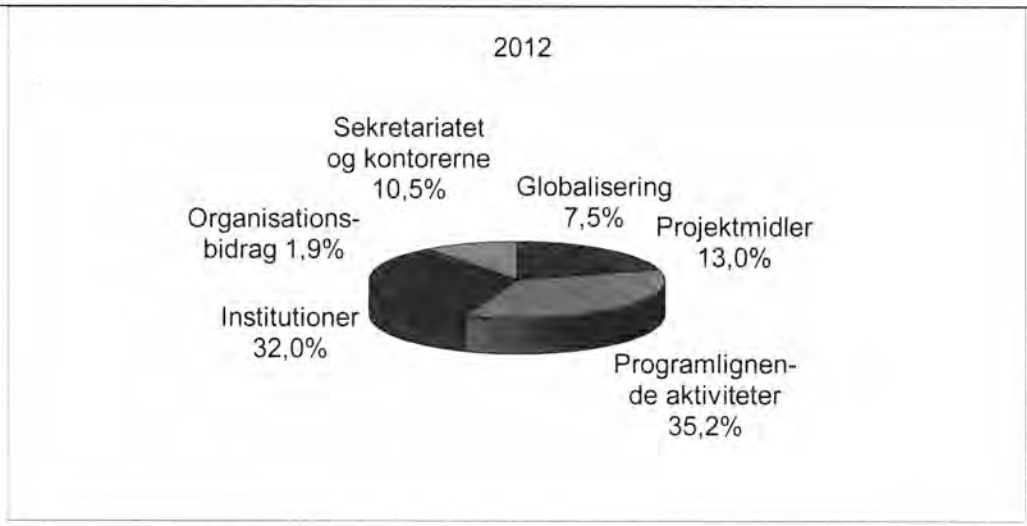
2012
Sekretariatet og kontorerne 10,5%
Globalisering 7,5%
Organisations-bidrag 1,9%
Projektmidler 13,0%
Institutioner 32,0%
Programlignen-de aktiviteter 35,2%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

	MR-Kultur	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**22.815**	**22.815**	**0**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*6.414*	*7.079*	*-664*	*-9,4%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	265	1.668	-1.403	-84,1%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	0	218	-218	-100,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.651	4.651	0	0,0%
1-2206-2	Nordisk Råds priser	319	319	0	0,0%
1-2207-1	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	0	223	-223	-100,0%
1-2208-1	Strategiska satsningar	1.179	0	1.179	-
	Barn och unga	*817*	*817*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*817*	*817*	0	0,0%
1-2212-2	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	817	817	0	0,0%
	Film och media	*5.206*	*5.541*	*-336*	*-6,1%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.810*	*5.145*	-336	-6,5%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	894	1.230	-336	-27,3%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	3.563	3.563	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	353	353	0	0,0%
	Institutioner	*396*	*396*	0	0,0%
1-2228-3	NORDICOM	396	396	0	0,0%
	Konstområdet	*9.897*	*8.898*	*1.000*	*11,2%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.246*	*4.380*	-134	-3,1%
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	2.274	2.408	-134	-5,6%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	392	392	0	0,0%
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	1.580	1.580	0	0,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*5.651*	*4.517*	*1.134*	25,1%
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	1.134	0	1.134	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.807	1.807	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	395	395	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	843	843	0	0,0%
1-2548-3	Kulturkontakt Nord (før NIFIN)	1.472	1.472	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*481*	*481*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*481*	*481*	*0*	*0,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	481	481	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**22.815**	**22.815**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.444	3.597	6,3%	15,8%
	Programlignende aktiviteter	14.843	13.824	65,1%	60,6%
	Institutioner	6.048	4.913	26,5%	21,5%
	Organisationsbidrag	481	481	2,1%	2,1%

	MR-FJLS	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**5.443**	**5.443**	**0**	**0,0%**
	Projektmidler	*312*	*312*	*0*	*0,0%*
3-6420-2	Ny nordisk mad	312	312	*0*	0,0%
	Fiskeri	*823*	*823*	*0*	*0,0%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	823	823	0	0,0%
	Jord- och skovbrug	*3.566*	*3.566*	*0*	*0,0%*
	Projektmidler - jordbrug	*158*	*158*	*0*	*0,0%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	49	49	0	0,0%
3-6520-2	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	109	109	0	0,0%
	Institutioner - jordbrug	*2.629*	*2.629*	*0*	*0,0%*
3-6585-3	Nordisk Genressource Center (Nordgen)	2.629	2.629	0	0,0%
	Projektmidler - skovbrug	*779*	*779*	*0*	*0,0%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	41	52	-12	-22,4%
3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	738	727	12	1,6%
	Levnedsmidler	*742*	*742*	*0*	*0,0%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	670	520	149	28,7%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	0	149	-149	-100,0%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	73	73	0	-
Opdelt på kategorier		**5.443**	**5.443**	**52%**	**79%**
	Projektmidler	1.655	1.666	30,4%	30,6%
	Programlignende aktiviteter	1.159	1.148	21,3%	48,3%
	Institutioner	2.629	2.629	48,3%	48,3%

	MR-JÄM	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-Jäm		**1.202**	**1.202**	**0**	
	Projektmedel	*800*	*491*	*309*	*62,9%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	800	491	309	62,9%
	Institutioner	*403*	*711*	*-309*	*-43,4%*
1-4480-2	Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)	403	711	-309	-43,4%
Opdelt på kategorier		**1.202**	**1.202**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	800	491	66,5%	40,8%
	Programlignende aktiviteter	403	711	33,5%	59,2%

	MR-U	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-U		**31.556**	**31.556**	**0**	**0,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*482*	*482*	*0*	*0,0%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	482	482	0	0,0%
	Politikudvikling m.v.	*2.288*	*2.288*	*0*	*0,0%*
2-2510-1	Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)	222	222	0	0,0%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)	158	158	0	0,0%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)	187	187	0	0,0%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	719	719	0	0,0%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	81	81	0	0,0%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	923	923	0	0,0%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*9.988*	*9.988*	*0*	0,0%
2-2513-2	Nordplus	9.683	9.683	0	0,0%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	160	160	0	0,0%
2-2545-2	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	145	145	0	0,0%
	NordForsk	*15.293*	*15.293*	*0*	0,0%
2-3100-3	NordForsk	15.159	15.159	0	0,0%
2-3140-2	Nordisk komitè for Bioetikk	134	134	0	0,0%
	Forskning i øvrigt	*3.504*	*3.504*	*0*	*0,0%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.439	1.439	0	0,0%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	429	429	0	0,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	680	680	0	0,0%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	694	694	0	0,0%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	263	263	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**31.556**	**31.556**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.848	1.982	5,9%	6,3%
	Programlignende aktiviteter	14.390	14.255	45,6%	45,2%
	Institutioner	15.159	15.159	48,0%	48,0%
	Organisationsbidrag	160	160	0,5%	0,5%

	MR-S	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-S		**5.344**	**5.344**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*2.584*	*2.584*	*0*	*0,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	759	759	0	0,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	151	151	0	0,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	253	253	0	0,0%
4-4382-2	NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer	1.421	1.421	0	0,0%
	Institutioner	*2.760*	*2.760*	*0*	*0,0%*
4-4380-3	Nordens Välfärdcenter	2.760	2.760	0	0,0%

4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV)	4.971	4.971	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**5.344**	**5.344**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.162	1.162	21,7%	21,7%
	Programlignende aktiviteter	1.421	1.421	26,6%	26,6%
	Institutioner	2.760	2.760	51,7%	51,7%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

	MR-NER	**Budget 2013**	**Budget 2012**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-NER		**16.449**	**16.315**	**134**	**0,8%**
	Näring	*10.528*	*10.543*	*-16*	*-0,1%*
	Projektmidler - Näring	*263*	*279*	*-16*	-5,6%
4-5140-1	Projektmidler Näring	263	279	-16	-5,6%
	Institutioner - Näring	*10.264*	*10.264*	*0*	0,0%
4-5180-3	Nordisk Innovation	10.264	10.264	0	0,0%
	Energi	*1.480*	*1.351*	*129*	*9,6%*
4-5141-1	Projektmidler Energi	293	293	0	0,0%
4-5142-2	Arbejdsgrupper - energi	274	279	-5	-1,8%
	Institutioner - Energi	*914*	*780*	*134*	17,2%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	914	780	134	17,2%
	Regional	*4.441*	*4.421*	*20*	*0,5%*
4-5143-1	Projektmidler Regional	495	463	32	7,0%
4-5145-2	Arbejdsgrupper under Regional	0	205	-205	-100,0%
4-5151-4	NORA	899	873	26	3,0%
4-5160-2	Grenseregionalt samarbeid	1.557	1.413	144	10,2%
	Institutioner - Regional	*1.490*	*1.467*	*23*	*1,6%*
4-6180-3	Nordregio	1.490	1.467	23	1,6%
Opdelt på kategorier		**16.449**	**16.315**	**100%**	**88%**
	Projektmidler	1.051	1.034	6,4%	6,3%
	Programlignende aktiviteter	1.831	1.897	11,1%	-
	Institutioner	12.668	12.511	77,0%	76,7%
	Organisationsbidrag	899	873	5,5%	5,4%

	MR-Miljø	**Budget 2013**	**Budget 2012**	**Difference +/-**	**%**
MR-Miljø		**5.985**	**5.985**	**0**	**0,0%**
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	811	906	-95	-10,5%
3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	3.059	3.154	-95	-
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.578	1.578	0	0,0%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	537	346	190	55,0%

Opdelt på kategorier		5.985	5.985	100%	100%
	Projektmidler	811	906	13,5%	15,1%
	Programlignende aktiviteter	4.637	4.732	77,5%	79,1%
	Organisationsbidrag	537	346	9,0%	5,8%

	MR-Arbetsliv	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-A		**1.843**	**1.816**	**27**	**1,5%**
	Projektmedel	*1.412*	*1.385*	*27*	*1,9%*
2-4110-1	Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv	90	82	8	9,8%
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	712	712	0	-
2-4120-2	Nordjobb	404	377	27	7,1%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	206	214	-8	-3,8%
	Institutioner	*430*	*430*	*0*	*0,0%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	430	430	0	0,0%

Opdelt på kategorier		1.843	1.816	100%	100%
	Projektmidler	296	296	16,1%	16,3%
	Programlignende aktiviteter	1.116	1.089	60,6%	60,0%
	Institutioner	430	430	23,4%	23,7%

	MR-Finans	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-Finans		**245**	**245**	**0**	**0,0%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	245	245	0	0,0%

Opdelt på kategorier		245	245	100%	100%
	Projektmidler	245	245	100,0%	100,0%

	MR-Lag	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
MR-Lag		**187**	**187**	**0**	**0,0%**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	187	187	0	0,0%

Opdelt på katgorier		187	187	100%	100%
	Projektmidler	187	187	100,0%	100,0%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

	Nabopolitik	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Nabopolitik		**12.587**	**12.771**	**-184**	**-1,4%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	3.629	3.656	-27	-0,7%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	821	848	-27	-3,2%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	809	809	0	0,0%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.105	2.132	-27	-1,3%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.348	1.348	0	0,0%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.516	1.516	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	130	153	-23	-15,1%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	1.277	1.304	-27	-2,1%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	615	642	-27	-4,2%
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	337	363	-27	-7,4%
Opdelt på kategorier		**12.587**	**12.771**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.374	3.478	26,8%	27,2%
	Programlignende aktiviteter	4.244	4.297	33,7%	33,6%
	Institutioner	4.969	4.996	39,5%	39,1%

	Samarbejdsministrene	Budget 2013	Budget 2012	Difference +/-	Difference %
Samarbejdsministrene		**14.663**	**15.677**	**-1.013**	**-6,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*10.634*	*10.634*	*0*	*0,0%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.634	10.634	0	0,0%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*4.030*	*5.043*	*-1.013*	*-20,1%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	436	436	0	0,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	98	98	0	0,0%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	56	56	0	0,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	0	808	-808	-100,0%
5-0460-1	Holdbart Norden	409	409	0	0,0%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	684	684	0	-
5-1012-1	Norden i Fokus	599	599	0	-
5-1021-1	Internationale aktiviteter	98	98	0	0,0%
5-1030-2	Hallo Norden	749	722	27	-
5-1035-1	Grænsehindringer	516	529	-13	-2,5%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	205	205	0	-
5-0500-2	Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island	0	205	-205	-100,0%
5-2055-1	Gränshindersforum	181	194	-13	-6,9%
Opdelt på kategorier		**14.663**	**14.750**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	2.541	3.377	17,3%	22,9%
	Programlignende aktiviteter	954	205	6,5%	1,4%
	Institutioner	10.634	10.634	72,5%	72,1%
	Organisationsbidrag	534	534	3,6%	3,6%

	Gloabaliseringsinitiativer	Budget 2013	Budget 2012
Sum Globaliseringsinitiativer		**0**	**9.702**
5-2020-1	Globaliseringsforum	0	1.093
5-2025-2	Nordisk Topforskning	0	273
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer	0	205
5-2042-1	Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo	0	1.230
5-2060-2	Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)	0	273
5-2062-1	e-Science	0	1.093
5-2065-1	Främjande av högre utbildning i Norden	0	820
5-2070-1	En god upplärning av ungdomar och vuxna	0	273
5-2075-2	Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden	0	547
5-2076-2	Harmonisering af el-markederne i Norden	0	205
5-2080-2	Kultur og kreativitet	0	820
5-2085-2	Hälsa och välfärd	0	1.776
5-2090-2	Klimatvänligt byggeri	0	1.093
Opdelt på kategorier		**0**	**9.702**
	Projektmidler	0	4.714
	Programlignende aktiviteter	0	4.988

Projektet Grænsehindringsforum var en del af globaliseringsinitativerne i 2012. Det forsætter i 2013 under Samarbejdsministrenes ramme.

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2013 OG 2012 (løbende priser, TEUR)

	BUDGET	Andel	BUDGET	Andel	Difference

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

	2013		2012		+/-	%
Prioriteringsbudgettet	**10.738**	**8,3%**	**0**	-	**10.738**	-
Formandskapspuljen	2.685					
Prioriteringspuljen	8.054					
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**29.460**	**22,8%**	**29.460**	**22,8%**	**0**	**0,0%**
Kultur	22.815	17,7%	22.815	17,7%	0	0,0%
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.443	4,2%	5.443	4,2%	0	0,0%
Ligestilling	1.202	0,9%	1.202	0,9%	0	0,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**36.900**	**28,6%**	**36.900**	**28,6%**	**0**	**0,0%**
Uddannelse og forskning	31.556	24,5%	31.556	24,5%	0	0,0%
Socialpolitik	5.344	4,1%	5.344	4,1%	0	0,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**24.521**	**19,0%**	**24.360**	**18,9%**	**161**	**0,7%**
Näring, energi og regional	16.449	12,7%	16.315	12,6%	134	0,8%
Miljø	5.985	4,6%	5.985	4,6%	0	0,0%
Arbejdsliv	1.843	1,4%	1.816	1,4%	27	1,5%
Finanspolitik	245	0,2%	245	0,2%	0	0,0%
MR-Lag	**187**	**0,1%**	**187**	**0,1%**	**0**	**0,0%**
Lag	187	0,1%	187	0,1%	0	0,0%
Samarbejdsministrene	**27.250**	**21,1%**	**28.448**	**22,0%**	**-1.198**	**-4,2%**
Nabopolitik	12.587	9,8%	12.771	9,9%	-184	-1,4%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.634	8,2%	10.634	8,2%	0	0,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.030	3,1%	5.043	3,9%	-1.013	-20,1%
Globaliseringsinitiativerne	**0**	**0,0%**	**9.702**	**7,5%**	**-9.702**	
TOTALT	**129.057**	**100,0%**	**129.057**	**100,0%**	**0**	**0,0%**

Bilag 2 – Status 30.05.2012 på budgetpostniveau

		BUDGET 2012 +	TILBAGE-FØRT I 2012 +	OVF. FRA 2011 +	MIDLER TIL RÅDIGHED =	ANVENDT I 2012 +
Globaliseringsinitiativer		***73.724.000***	***3.790.907***	***6.794.080***	***84.308.988***	***36.226.804***
	Projektmidler	*35.040.000*	*2.503.469*	*3.542.566*	*41.086.036*	*29.111.664*
2020	Globaliseringsforum	8.144.000	0	775.200	8.919.200	8.094.200
2040	Fælles Energiexpo	0	0	200.000	200.000	200.000
2042	Energi og transport	9.162.000	186.288	1.239.206	10.587.495	1.142.495
2045	Expo 2010 Shanghai	0	0	200.000	200.000	200.000
2055	Bekæmpelse af Grænsehindringer	1.446.000	65.190	155.741	1.666.931	662.559
2062	e-science	8.144.000	0	0	8.144.000	8.144.000
2065	Plan for fremme af højere uddannelse	6.108.000	2.051.991	602.420	8.762.411	8.262.411
2070	Projektplan for god uppläring	2.036.000	200.000	243.381	2.479.381	2.279.381
3000	Puljen tilNye globaliseringsinitiativer	0	0	126.619	126.619	126.619
	Programlignende aktiviteter	*38.684.000*	*1.287.438*	*3.251.514*	*43.222.952*	*7.115.140*
2025	Nordisk Topforskning	2.036.000	0	75.102	2.111.102	2.111.102
2030	Innovationsrepræsentationer	1.527.000	0	141.779	1.668.779	168.779
2060	NORIA	2.036.000	0	503.669	2.539.669	2.039.669
2075	Konsekvenser af klimaforandring	4.072.000	0	0	4.072.000	0
2076	Harmonisering af el-markederne i Norden	1.527.000	0	0	1.527.000	27.000
2080	Profilering afNorden	6.108.000	200.000	1.315.605	7.623.605	1.411.733
2085	Helse og velfærd	13.234.000	1.087.438	1.192.123	15.513.561	1.189.620
2090	Klimavenligt byggeri	8.144.000	0	23.236	8.167.236	167.236
MR-Kultur		***169.972.000***	***1.185.718***	***1.484.148***	***172.641.866***	***27.556.876***
	Projektmidler	*15.710.000*	*385.718*	*547.102*	*16.642.820*	*5.990.927*
2203	Dispostionsmidler Kultur	12.425.000	39.547	6.525	12.471.072	4.391.679
2204	Nordisk Kulturforum	1.627.000	346.171	312.126	2.285.297	1.010.297
2207	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	1.658.000	0	57.955	1.715.955	418.455
2210	NordisktIdrottssamarbete	0	0	170.496	170.496	170.496
	Programlignende aktiviteter	*114.077.000*	*800.000*	*835.196*	*115.712.196*	*14.509.099*
2205	Nordisk kulturfond	34.650.000	0	0	34.650.000	0
2206	Nordisk Råds Priser	2.376.000	0	159.058	2.535.058	159.058

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
2212	NORDBUK	6.085.000	800.000	248.694	7.133.694	1.122.348
2221	Nordisk computerspilprogram	9.162.000	0	111.150	9.273.150	111.150
2222	Nordisk Film- och TV-fond	26.543.000	0	70	26.543.070	12.610.318
2223	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.628.000	0	0	2.628.000	0
2251	Kunst- og kulturprogrammet	17.942.000	0	276.619	18.218.619	526.619
2253	Nordisk oversættelsesstøtte	2.921.000	0	0	2.921.000	0
2254	Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram for kultur	11.770.000	0	39.606	11.809.606	-20.394
	Institutioner	*36.605.000*	*0*	*0*	*36.605.000*	*6.955.000*
2228	NORDICOM	2.951.000	0	0	2.951.000	0
2272	Nordens hus på Färöarna	13.462.000	0	0	13.462.000	0
2274	NordensInstitut på Åland	2.941.000	0	0	2.941.000	1.470.500
2277	NordensInstitut på Grönland (NAPA)	6.282.000	0	0	6.282.000	0
2548	Kulturkkontakt Nord (før NIFIN)	10.969.000	0	0	10.969.000	5.484.500
	Organisationsbidrag	*3.580.000*	*0*	*101.850*	*3.681.850*	*101.850*
2234	Samisk samarbeid	3.580.000	0	101.850	3.681.850	101.850
MR-Ligestilling		***8.957.000***	***129.999***	***496.078***	***9.583.077***	***5.196.864***
	Projektmidler	*3.657.000*	*129.999*	*496.078*	*4.283.077*	*2.196.864*
4410	Projektmedel - Jämställdhet	3.657.000	129.999	496.078	4.283.077	2.196.864
	Programlignende aktiviteter	*5.300.000*	*0*	*0*	*5.300.000*	*3.000.000*
4480	NordisktInstitutt for kvinde for kjønn (NIKK)	5.300.000	0	0	5.300.000	3.000.000
MR-FJSL		***40.551.000***	***82.193***	***1.391.549***	***42.024.742***	***11.729.388***
	Projektmidler	*12.415.000*	*82.193*	*1.386.535*	*13.883.728*	*1.930.874*
6310	Projektmidler Skovbrug	389.000	0	200.000	589.000	468.910
6510	Projektmidler Jordbrug	365.000	0	180.081	545.081	245.278
6610	Projektmedel - Fiskeri	6.130.000	0	465.863	6.595.863	621.816
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	3.877.000	82.193	513.688	4.472.882	426.968
6820	Forskning - levnedsmidler	1.113.000	0	0	1.113.000	0
6830	Nordisk handlignsplan for bedre helse og livskvalitet	541.000	0	26.903	567.903	167.903
	Programlignende aktiviteter	*8.549.000*	*0*	*0*	*8.549.000*	*0*

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
6420	Ny nordisk Mad	2.327.000	0	0	2.327.000	0
6520	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	809.000	0	0	809.000	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS9	5.413.000	0	0	5.413.000	0
	Institutioner	*19.587.000*	*0*	*5.014*	*19.592.014*	*9.798.514*
6585	Nordisk Genressource Center (NORDGEN)	19.587.000	0	5.014	19.592.014	9.798.514
MR-U		***235.093.000***	***1.212.150***	***1.792.216***	***238.097.366***	***65.203.229***
	Projektmidler	*13.767.000*	*1.212.150*	*1.767.338*	*16.746.488*	*8.646.393*
2505	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	3.592.000	262.547	690.348	4.544.895	3.583.849
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.651.000	64.391	292.569	2.007.960	1.551.822
2520	Rådgivningsgruppen SVL	1.175.000	120.000	132.056	1.427.056	1.393.878
2530	HÖGUT	1.391.000	162.213	198.588	1.751.800	706.026
2544	Det nordiske Sprogsamarbejde	5.357.000	250.000	253.778	5.860.778	614.622
2553	Politikudvikling, Videnssamfund	601.000	353.000	200.000	1.154.000	796.195
	Programlignende aktiviteter	*107.204.000*	*0*	*24.878*	*107.228.878*	*91.336*
2513	Nordplus rammeprogram	72.142.000	0	0	72.142.000	64.460
2545	Norden-undervisningI utlandet	1.080.000	0	0	1.080.000	0
3127	Politikudvikling voksnes læring	6.874.000	0	0	6.874.000	0
3140	Nordisk komitè for Bioetikk	1.002.000	0	24.877	1.026.877	26.875
3180	NordiskInstitut for Teoretisk	10.718.000	0	0	10.718.000	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	3.194.000	0	0	3.194.000	0
3182	NordiskInstitutt for Asiastud	5.064.000	0	0	5.064.000	0
3184	Nordisk vulkanologiskInstitut	5.174.000	0	0	5.174.000	0
3185	Nordisk SamiskInstitutt (NSI)	1.956.000	0	0	1.956.000	0
	Institutioner	*112.931.000*	*0*	*0*	*112.931.000*	*56.465.500*
3100	NordForsk	112.931.000	0	0	112.931.000	56.465.500
	Organisationsbidrag	*1.191.000*	*0*	*0*	*1.191.000*	*0*
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet	1.191.000	0	0	1.191.000	0
MR-S		***39.810.000***	***550.227***	***614.954***	***40.975.181***	***13.931.757***

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
	Projektmidler	*8.658.000*	*550.227*	*609.269*	*9.817.496*	*3.645.072*
4310	Projekmedel - Social- och hälse	5.654.000	550.227	609.269	6.813.496	3.645.072
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	1.122.000	0	0	1.122.000	0
4340	Nomesko ogNososko	1.882.000	0	0	1.882.000	0
	Programlignende aktiviteter	*10.590.000*	*0*	*5.685*	*10.595.685*	*5.685*
4382	NordiskInstitutt for Odontolo	10.590.000	0	5.685	10.595.685	5.685
	Institutioner	*20.562.000*	*0*	*0*	*20.562.000*	*10.281.000*
4380	Nordisk Velfærdscenter	20.562.000	0	0	20.562.000	10.281.000
MR-NER		***121.546.000***	***1.664.484***	***2.308.119***	***125.518.603***	***57.157.954***
	Projektmidler	*7.704.000*	*895.727*	*957.104*	*9.556.830*	*7.970.227*
5140	Projektmidler Næring	2.077.000	348.823	403.829	2.829.652	2.591.642
5141	Projektmidler Energi	2.180.000	546.903	224.439	2.951.342	1.664.109
5143	Projektmidler Regional	3.447.000	0	328.836	3.775.836	3.714.476
	Programlignende aktiviteter	*14.133.000*	*768.758*	*351.015*	*15.252.773*	*1.585.727*
5160	Grænsekomiteer	10.529.000	0	133.000	10.662.000	297.000
5142	Arbejdsgrupper - Energi	2.077.000	768.758	3.015	2.848.773	1.288.727
5145	Arbejdsgrupper under regional	1.527.000	0	215.000	1.742.000	0
	Institutioner	*93.204.000*	*0*	*1.000.000*	*94.204.000*	*47.602.000*
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.808.000	0	1.000.000	6.808.000	3.904.000
5180	NordiskInnovationsCenter (NIC	76.469.000	0	0	76.469.000	38.234.500
6180	Nordregio	10.927.000	0	0	10.927.000	5.463.500
	Organisationsbidrag	*6.505.000*	*0*	*0*	*6.505.000*	*0*
5151	NORA	6.505.000	0	0	6.505.000	0
MR-Finans		***1.822.000***	***0***	***13.962***	***1.835.962***	*774.984*
	Projektmidler	*1.822.000*	*0*	*13.962*	*1.835.962*	*774.984*
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	1.822.000	0	13.962	1.835.962	774.984
MR-A		***13.527.000***	***287.211***	***815.715***	***14.629.926***	***4.692.526***

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
	Projektmidler	*2.206.000*	*287.211*	*118.754*	*2.611.965*	*235.158*
4110	Prosjektmedel – Arbejdsliv	611.000	287.211	116.864	1.015.075	233.268
4130	Informationsprojektet	1.595.000	0	1.890	1.596.890	1.890
	Programlignende aktiviteter	*8.115.000*	*0*	*696.961*	*8.811.961*	*2.854.368*
4120	Nordjobb	2.810.000	0	277.996	3.087.996	77.996
4111	Arbejdeliv - faste udvalg	5.305.000	0	418.965	5.723.965	2.776.372
	Institutioner	*3.206.000*	*0*	*0*	*3.206.000*	*1.603.000*
4180	Institut för vidareutb.inom arbetsliv	3.206.000	0	0	3.206.000	1.603.000
MR-Miljø		***44.586.000***	***3.502.818***	***1.238.368***	***49.327.186***	***-789.625***
	Projektmidler	*6.749.000*	*3.502.818*	*767.690*	*11.019.508*	*1.402.598*
3310	Projektmedel - Miljö	6.749.000	3.502.818	767.690	11.019.508	1.402.598
	Programlignende aktiviteter	*35.256.000*	*0*	*468.501*	*35.724.501*	*-2.194.400*
3311	Miljøsektorens arbejdsgrupper	23.501.000	0	447.501	23.948.501	-2.215.400
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.755.000	0	21.000	11.776.000	21.000
	Organisationsbidrag	*2.581.000*	*0*	*2.177*	*2.583.177*	*2.177*
6720	SVANEN –Nordisk miljömärkning	2.581.000	0	2.177	2.583.177	2.177
MR-Lov		***1.393.000***	***67.594***	***167.214***	***1.627.808***	***1.568.308***
	Projektmidler	*1.393.000*	*67.594*	*167.214*	*1.627.808*	*1.568.308*
7110	Projektmedel - Lagstiftning	*1.393.000*	67.594	167.214	1.627.808	1.568.308
Nabopolitik		***95.147.000***	***3.132.786***	***7.271.854***	***105.551.641***	***52.164.110***
	Projektmidler	*25.912.000*	*2.386.684*	*2.713.968*	*31.012.651*	*16.327.790*
790	Grænseregionalt samarbejde	0	40.995	0	40.995	40.995
800	Gennemførelse af retningslinier	0	7.577	87.051	94.628	94.628
870	Arktisk samarbeidsprogram	9.717.000	171.496	20.210	9.908.706	31.844
910	PolitiskeInitiativer	1.142.000	5.703	224.400	1.372.103	1.372.103
960	NGO-virksomhedI Østersøregion	6.025.000	22.200	777.823	6.825.023	4.884.024
980	Partnerskab og grænseregionalt	6.320.000	1.321.337	1.072.483	8.713.820	6.613.820
990	Samarbejde medNordensNaboer	2.708.000	817.376	532.000	4.057.377	3.290.377

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
	Programlignende aktiviteter	*32.015.000*	*746.102*	*3.078.375*	*35.839.477*	*24.408.144*
820	Kunskapsuppbyggning och Nätver	27.235.000	746.102	2.308.179	30.289.281	16.562.477
950	EHU/Hviderusland	4.780.000	0	770.196	5.550.196	7.845.666
	Institutioner	*37.220.000*	*0*	*1.479.512*	*38.699.512*	*11.428.177*
5280	NordiskaProjektexportfonden (NOPEF)	15.882.000	0	0	15.882.000	7.941.000
810	Ministerrådets kontorerI Baltikum	11.295.000	0	306.537	11.601.537	1.581.926
970	Ministerrådets kontorerINordvest Rusland	10.043.000	0	1.172.975	11.215.975	1.905.251
Samarbejdsministrene		***36.124.000***	***1.908.673***	***2.590.663***	***40.623.336***	***19.332.619***
	Projektmidler	*23.710.000*	*1.659.473*	*2.416.116*	*27.785.590*	*17.312.817*
185	Nedbrydelse af grænsehindringer	0	100.000	0	100.000	100.000
435	Generalsekreterarens disponeringsreserv	415.000	0	119.547	534.547	407.232
445	Formandsskabspuljen	6.022.000	530.977	1.153.153	7.706.130	4.051.280
450	Stöd till frivillig sektorn	0	0	42.420	42.420	42.420
460	Holdbart Norden	3.047.000	227.428	78.682	3.353.110	368.364
940	Barentsregionen	0	2.733	0	2.733	2.733
1010	Informationsafdelingen	0	0	18.032	18.032	6.994.867
1011	Informationsaktiviteter	5.096.000	0	492.065	5.588.065	2.744.071
1012	Norden i Fokus	4.461.000	713.276	0	5.174.276	79.000
1021	Internationale aktiviteter	727.000	85.059	200.000	1.012.059	762.059
1035	Grænsehindringer	3.942.000	0	312.217	4.254.217	783.229
1040	Översättning och tolkning	0	0	0	0	977.561
	Programlignende aktiviteter	*8.433.000*	*249.200*	*174.546*	*8.856.746*	*2.019.802*
500	Pulje tilIsland	1.527.000	0	101.500	1.628.500	1.628.500
1030	Hallo Norden	5.379.000	25.000	0	5.404.000	95.000
1050	Tjänstemannautbyte	1.527.000	224.200	73.046	1.824.246	296.302
	Organisationsbidrag	*3.981.000*	*0*	*0*	*3.981.000*	*0*
410	Föreningarna Nordens Förbund	3.250.000	0	0	3.250.000	0
425	Bidrag til Västnorden	731.000	0	0	731.000	0

		BUDGET 2012	TILBAGE-FØRT I 2012	OVF. FRA 2011	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2012
Aktiviteter med selvstændigt regnskab						
	I alt	*79.220.000*	*0*	*0*	*79.220.000*	*57.671.577*
180	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	79.220.000	0	0	79.220.000	57.671.577
TOTAL		***961.472.000***	***17.514.762***	***26.978.920***	***1.005.965.681***	***352.417.370***

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af fire budgetposttyper; 1) Projektmidler, 2) Programlignende aktiviteter som rummer samarbejdsorganer, rene programmer, støtteordninger/samarbejdsorgan og arbejdsgrupper 3) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter samt 4) organisationsbidrag.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden ti sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = Programlignende aktiviteter, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.

Specielle rubrikker	I budgetpostene for projektmidler viser rubrikken Disp./Bud11, hvor stor andel af 11-budgette i procent, som er disponeret i løbet af 2011. En disponering er en beslutning om at bruge peng fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsfø i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene. For så vidt angår videreførselsreglen for udisponerede midler på budgetpostniveau, så blev reglerne, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, ændret fra og med regnskabsåret 2007. Herefter er det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog me en minimumsgrænse på 200 TDKK. I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 11 der procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2011 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler. I rubrikken "kontraktstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen og instutionens økonomiske situation for 2011.

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd

På samarbejdsministrenes møde den 26. februar 2007 vedtog man en tilføjelse til Nordisk Ministerråds økonomireglement, hvorefter hvert enkelt ministerråd skal fastsætte egne retningslinjer for den økonomiske dispositionsret. Nedenstående tabel viser delegeringsreglerne for de forskellige ministerråd.

Beslutninrgsorgan MR/EK	*Beløbsgrænse*	*Andre disponenter end EK/MR og eventuel beløbsgrænse*
MR-Kultur [1]	>= 1 MDKK	
EK-Kultur	< 1 MDKK	
MR-Jäm [2]	>= 1 MDKK	
EK-Jäm	< 1 MDKK	
MR-Lag [3]	>= 1 MDKK	
EK-Lag	< 1 MDKK	
MR-U [3]	>= 1 MDKK	
EK-U	< 1 MDKK	
MR-A		
EK-A	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-NER [4]		
EK-NE og EK-R	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-S [5]		
EK-S	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-Finans		
EK-Finans	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-M [5]		
EK-M	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-FJLS [3]		
EK-FJLS	Alle beslutninger uanset beløb.	

MR-SAM [6]	> 1 MDKK	
NSK	=< 1 MDKK	

1) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generelsekretæren kan bevilge indtil 500 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
2) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 300 TDKK af sektorens midler
3) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 100 TDKK af sektorens midler.
4) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 50 TDKK per gang fra sektorens midler og bevilge totalt 100 TDKK på hvert af områderne næring, energi og regional.
5) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at Generalsekretæren kan bevilge indtil 50 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
6) Gælder for beslutninger under Formandskabspuljen 5-0445-1 og Holdbart Norden 5-0460-1. På Holdbart Norden er der endvidere taget beslutning om at Generalsekretæren kan disponere indtil 300 TDKK (NSK beslutning 10/10). På Nabopolitikområdet varierer beløbsgrænserne på budgetposter. Der henvises til MR-SAM beslutninger 42/08 og 39/09.

Bilag 5 - Förteckning över förkortningar

AEBR	Association of European Border Region
AEG	Association of Environmental & engineering geologists
AGEE	Arbetsgruppen för energieffektivisering
AGFE	Arbetsgruppen för förnybar energi
AMAP	Arctic monitoring and assessment programme
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BAT	Best available techniques
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CCS	Carbon Capture Storage (Avskiljning och lagring av koldioxid)
CDR IV	
CLRTAP	Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution
CSD	Commission on Sustainable Development
CSR	Corporate Social Responsibility
ECVET	European Credit System for Vocational Education and Training
EES	European Evaluation Society
EFTA	European Free Trade Association
EHU	European Humanities University
EMEP	European Monitoring and Evaluation Programme
EMG	Elmarknadsgruppen
ENIC	European Network of Information Centres in the European Region
ERA	European Research Area
EU	Europeiska Unionen
EQF	European Qualifications Framework
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
GAINS	Global Animal Information System
GEN	Global Ecological Network
GF	Gränshinderforum
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
IEA	International Energy Agency
IUCN	International Union for Conservation of Nature
KKN	KulturKontaktNord
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
KU	Köpenhamns Universitet
MPH	Master of Publich Health

MR-A	Ministerrådet för Arbetsliv
MR-Finans	Ministerrådet för Ekonomi- och Finanspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och Skogsbruk
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet för Kultur
MR-Lag	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-M	Ministerrådet för Miljö
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna
MR-U	Ministerrådet för Utbildning
	Forskningscentral för jordbruk och livsmedelsekonomi
NAG	Nordiska avfallsgruppen
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NARIC	National Academic Recognition Information Centres in the European Union
NCOE	Nordic Center of Excellence
NDGF	Nordic Data Grid Facility
NDPHS	Northern Dimension Partnership on Publich Health and Social Wellbeing
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGO	Non Government Organisation
NHFÖ	Nordens Hus på Färöarna
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAL	Nordisk Informationsgrupp om Arbetslivsfrågor
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NIAS-Linc	Nias Library and Information Centre
NIF	Norden i Fokus
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIFU	Nordisk Institutt for Studier av Innovasjon, Forskning og Utdanning
NIKK	Nordisk Institutt for kunnskap om kjønn
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKG	Nordiska kemikaliegruppen
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbetsgrupp för näring, matkultur och toxikologi

NMDD	Nordisk Arbetsgrupp fåor mikrobiologi och djurhälsa/djurvälfärd
NMF	Nordisk arbetsgrupp för Livsmedelsförvaltning och Konsumentinformation
NMKL	Nordisk Metodikkomité for Levnesmidler
NMP	Nordic Master Programme
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NMN	Nordiska Miljömärkningsnämnden
NNC	Nordic Nias Council
NNM	Ny Nordisk Mat
NNR	Nordic Nutrition Recommandation
NOAK	Nordisk Arbetsgrupp för globala Klimatförhandlingar
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NOREY	Nordens Hus i Reykjavik
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
NORDLIT	Norsk Arbetstidskrift I litteratur och Kultur, den Humanistiska fakultet, Tromsö Universitet
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NORLA	Norwegian Fiction and non-fiction abroad
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NOS-N	Nordiskt samarbete för Naturvetenskap
NPI	Nordic Partnership Initiative
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NVC	Nordens Välfärdscenter
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OESS	Open Europe Scholarship
PAME	Protection of the Arctic Marine Environment
PhD	Doctor of Philosophy
PIIAC	Program for the International Assessment of Adult Competencies
SIU	Senter for Internasjonalisering og Utdanning
SLCF	Short lived Climate Forcers

SNS	Samnordisk Skogsforskning
SME-bolag	Små och mellanstora företag
SU	Stockholms Universitet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
TBO	Nordisk arbetsgrupp för glesbefolkade områden
TEG	Arbetsgruppen för terrestriske ekosystem
TEEB	The Economics of Ecosystems and Biodiversity
TFI	Topforskningsinitiativet
UIO	Universitetet I Oslo
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
VASAB	Vision and Strategies around the Baltic Sea
WHO	World Health Organization
ÄK/EK-xxx	Ämbetsmannakommitté /Embedsmandskommitté

BETENKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 12-00174-4

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revision af Nordisk Ministerråd virksomhed for 2011

1. Komitéens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk råd beslutter,

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk ministerråd 2011 til etterretning

2. Bakgrunn

Riksrevisjonen i Danmark har revidert Nordisk ministerråds (NMR) årsregnskap for regnskapsåret 2011.

Resultatet for 2011 viser et overskudd på 9,1 MDKK mot et overskudd på 4,8 MDKK i 2010. Samlede inntekter utgjør 944 MDKK mot 904 i 2011. Samlede omkostninger utgjør 935 MDKK sammenliknet med 899 i 2010. Hovedparten av omkostningene, 858 MDKK, anvendes til institusjoner, samarbeidsorganer og enkeltprosjekter, mens samlede driftskostnader utgjør 77 MDKK.

Regnskapet viser at NMRs egenkapital er negativ med knapt -110 MDKK. Den negative egenkapital har sin opprinnelse i avskrevne krav på landene i 2005 på -50 MDKK samt en under-budsjettering i 2009 med -70 MDKK.

Av rapporten fremgår at det er tilfredsstillende oppfølgning på gamle prosjekter og at Nordisk ministerråd har fulgt opp på Nordisk råds Budsjettgruppes forslag fra 2006 vedrørende administrasjon av prosjekter.

Riksrevisjonen har foretatt en stikkprøve finansiell revisjon av enkeltprosjekter. Det konstateres at tidsfrister generelt overholdes, men at prosjektforløpet unntakelsesvis kan bli langstrakt. Det henvises til en dyptgående forvaltningsmessig prosjektrevisjon, som ble gjennomført i

første halvdel av 2012. I rapporten fra denne revisjonen pekes det bl.a. på at NMR på besluttende nivå i høyere grad bør operasjonalisere målene for prosjektvirksomheten og oppstille indikatorer for måloppfyllelse innenfor de enkelte ministerråd. Videre at det er behov for mer fokus på konkretisering og operasjonalisering av mål og resultatkrav til de enkelte prosjekter, og at det etableres klarere krav til regnskapsavleggelse for prosjektene samt til Nordisk ministerråds gjennomgang av disse.

Tross noen forbedringer det seneste år, pekes det på flere problematiske forhold mht. regnskaper for de nordiske kontorene i de baltiske land og Russland. Det er dog ikke tale om alvorlige brister, og det noteres fremskritt i arbeidet med å forbedre praksis. Det påpekes også at kontorene ikke beregner seg *overhead*-kostnader ved administrasjon av prosjekter, men at det vil bli rettet opp på dette. Nordisk ministerråd har tiltak på vei for å rette på dette.

Rapporten omhandler de nordiske institusjoner som er underlagt revisjonene i de enkelte land. Det er avgitt revisjonsunderskrift uten forbehold. Det er bemerkninger vedrørende noen institusjoner:

> Kulturkontakt Nord (KKN) pga. at beløp er overført til KKN som tilhører NIFIN
> Nordisk Genressurssenter (NordGen) pga. manglende sluttrapporter fra prosjekter og et gammelt forskudd som ikke er blitt avregnet
> Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap (NHV) pga. manglende regler for intern styring og prosjektstyring
> Nordens hus i Reykjavik pga. mangelful oppdeling mellom økonomisk styring og regnskap samt administrasjonen av debitor-fordringer og kreditorgjeld

3. Riksrevisjonens konklusjon

Riksrevisjonen konkluderer at årsregnskapet gir rettvisende bilde av Nordisk ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. desember 2011.

Det fremgår også av beretningen at det er etablert forretningsganger og interne kontroller, som understøtter at de disposisjoner, som er omfattet av årets regnskap, er i overensstemmelse med lover og andre forskrifter samt med inngåtte avtaler og sedvanlig praksis.

Videre at det ved forvaltningsrevisjonen ikke har fremkommet forhold på de områder som er undersøkt, som gir anledning til å konkludere at forvaltningen ikke er ivaretatt på en økonomisk hensiktsmessig måte, eller at opplysningene i regnskapet om mål og resultat ikke er dokumenterte og dekkende for Nordisk ministerråds virksomhet i 2011.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Riksrevisjonen i Danmark ikke gjør vesentlige bemerkninger til Nordisk ministerråds regnskap for 2011.

Komiteen noterer med tilfredshet at det har vært en god oppfølgning på Nordisk råds og Kontrollkomiteens anbefalinger angående Nordisk ministerråds prosjektvirksomhet. Videre, at det er fremkommet anbefalinger om ytterligere forbedringer. Komiteen legger spesielt vekt på resultatkrav i prosjektvirksomheten.

Komiteen noterer merknader angående et antall institusjoner og vil følge opp på disse neste år.

Kontrollkomiteen noterer med tilfredshet at det har vært fremdrift i økonomistyringen i kontorene i de baltiske land og Nordvestrussland. Komiteen støtter Riksrevisjonens påpekning at kontorene må sørge for at *overhead* løpende skal beregnes, og inngå som kostnader ved kontorenes prosjektregnskap.

Kontrollkomiteen noterer at Nordisk ministerråd har negativ egenkapital på 115 millioner kr. Videre at det ved utgangen av 2011 var likvide midler på 170 MDKK. Derfor vurderes negativ egenkapital ikke å skape problemer for virksomheten. Videre er Kontrollkomiteen informert om at ifølge § 20 i Nordisk ministerråds økonomireglement, er landene forpliktet til å dekke den negative egenkapital når likviditeten betinger det.

5. Konklusjon

Kontrollkomiteen noterer Riksrevisjonens konklusjon, at Nordisk ministerråds regnskap er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at det gir et korrekt bilde av Nordisk ministerrådets finansielle stilling 31. desember 2011.

Kontrollkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk ministerråd for 2011 til etterretning

Gøteborg, 25. september 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Baastrup (SF)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Sonja Mandt (A), leder

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 12-00174-4

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011

Juni
2012

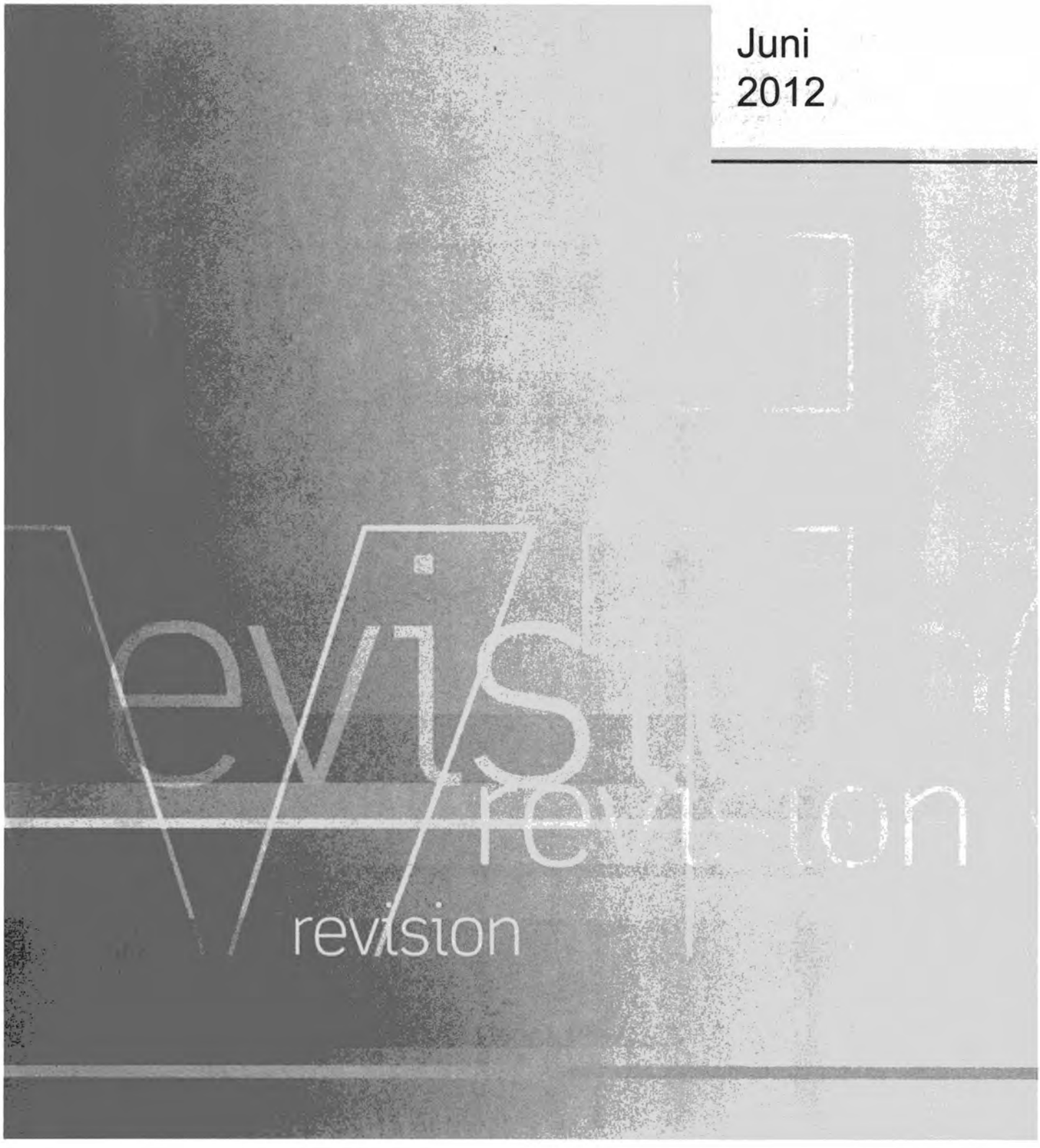

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2011 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011 2
A. Regnskabsprincip mv. 2
B. Samarbejdsaftaler mv. 2
C. It-sikkerhed mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Den samlede resultatopgørelse 2
a. Nordisk Ministerråds sekretariat 3
b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling 4
B. Den samlede balance 4

IV. Den udførte revision 6
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 6
B. Risikofyldte områder 6
C. Revisionens udførelse 7
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 7

V. Nordisk Ministerråds kontorer 9

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. 9
A. Generelt 9
B. Nordisk Ministerråds institutioner 10
a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. 10

VII. Andre oplysninger mv. 11
A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller 11
B. Overholdelse af lovgivningen 11
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 12
D. Ledelsens regnskabserklæring 12
E. Ikke-korrigerede forhold 12
F. Afsluttende bemærkninger 12

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011

I. Revision af årsregnskabet for 2011

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2011 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2011.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2012, udviser et overskud på 9,1 mio. kr. og en negativ egenkapital på 110,9 mio. kr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2012 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2011, jf. dog pkt. 42.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet blive forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at vi ikke har foretaget revision af budgettal i årsregnskabet.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2011 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse fremgår af kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2011 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder mv., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber for 2011 efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd, dog i enkelte tilfælde modificeret i forhold til nationale regnskabsbestemmelser.

B. Samarbejdsaftaler mv.

7. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med henholdsvis Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

8. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne fortsat løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Aftalerne er senest opdateret i 2010 – med virkning fra 2011 – i forbindelse med flytningen til det nye fælles domicil.

C. It-sikkerhed mv.

9. Nordisk Ministerråd gennemførte i forbindelse med flytningen i 2010 en ændret it-strategi med bl.a. et væsentlig større sikkerhedsniveau i forhold til tidligere, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende. I behandlingen af it-strategien indgik overvejelser om at leje serverkapacitet eksternt, hvilket blev gennemført i 2010. Af samme årsag blev datasikkerheden ikke påvirket af den omfattende vandskade, der ramte Nordisk Ministerråds sekretariat i sommeren 2011, jf. pkt. 16, og regnskabsaflæggelsen er således heller ikke blevet berørt heraf.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

10. Nordisk Ministerråds resultat for 2011 viser et overskud på 9,1 mio. kr. mod et overskud på 4,8 mio. kr. i 2010. Stigningen i overskuddet i 2011 skyldes bl.a. større intern afgift af løn end forudsat ved budgetlægningen, bl.a. som følge af almindelige lønstigninger, samt tilbageførsel af forældede projektmidler mv.

11. De samlede indtægter udgør 943,8 mio. kr. i 2011 mod 904,1 mio. kr. i 2010, hvoraf bidragene fra de nordiske lande udgør hovedparten. De samlede bidrag er 39,7 mio. kr. større i 2011 end i 2010.

12. De samlede omkostninger udgør 934,7 mio. kr. i 2011 mod 899,2 mio. kr. i 2010. Hovedparten af omkostningerne, 857,6 mio. kr., anvendes til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter, mens driftsomkostningerne udgør 77,1 mio. kr.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

13. Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen. I den forbindelse har vi med personalechefen i Nordisk Ministerråd drøftet mulige tiltag til, hvordan lønafstemningen kan optimeres og effektiviseres for derigennem dels at gøre afstemningen mere forståelig, dels at spare resurser i lønkontoret. Vi vil følge forholdet.

Rigsrevisionen har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi konstaterede ved revisionen af årsregnskabet for 2010, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret gennem dialog med SKAT, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Vi har konstateret, at forholdet endnu ikke er løst, hvilket ikke er tilfredsstillende. Rigsrevisionen har efterfølgende haft drøftelser med Nordisk Ministerråds personalechef, der har meddelt, at forholdet vil blive taget op med SKAT medio 2012. Vi vil følge forholdet.

14. I forbindelse med fraflytning af de tidligere lokaler i 2010 blev der hensat 3 mio. kr. til istandsættelse af lokalerne. Den endelige omkostning er i 2011 opgjort til 2,6 mio. kr., hvorfor der er indtægtsført 0,4 mio. kr. i 2011.

15. Nordisk Ministerråds andel af de samlede flytteomkostninger og indretningen af lokaler i 2010 udgjorde 4,3 mio. kr. Omkostningen skal efter MR-SAM's beslutning afskrives i perioden 2011-2013, og der er i 2011 afskrevet 1,5 mio. kr. af beløbet. Dispositionen er ikke i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip, men Rigsrevisionen tilsluttede sig MR-SAM's beslutning om den regnskabsmæssige behandling, så der er et mere retvisende billede af samlede omkostninger og lejemålets løbetid.

16. Nordisk Ministerråds sekretariat blev i 2011 ramt af en væsentlig vandskade, der medførte skader på arkiver, mødelokaler, kontorer og elektriske installationer mv. Den endelige forsikringserstatning er pr. 31. december ikke opgjort, hvorfor omkostningerne på 0,5 mio. kr. i forbindelse med vandskaden er aktiveret i årsregnskabet. Endvidere forventer Nordisk Ministerråd en huslejekompensation som følge af lejemålets delvise uanvendelighed. Størrelsen af denne kompensation er ukendt og er derfor ikke optaget som et tilgodehavende eller som et eventualaktiv. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af disse forhold.

17. Der er i 2011 foretaget en væsentlig opgradering af Nordisk Ministerråds økonomi- og journalsystem. De samlede omkostninger hertil udgør 5,4 mio. kr., der har påvirket sekretariatets driftsregnskab.

18. Nordisk Ministerråds sekretariat forestår administrationen af en eksternt finansieret fond, EHU Trust Fund, der understøtter hviderusseres universitetsuddannelse i Vilnius. I aftalerne for fonden har Nordisk Ministerråd ret til et overhead til dækning af omkostningerne ved administrationen af fonden. Procentsatsen for overheadet kan ændres, hvis der måtte være behov for det. Det fremgår af det årsregnskab, der blev aflagt af EHU Trust Fund den 30. september 2011, at de administrative omkostninger samlet set overstiger overheadet med 1,6 mio. kr. Det er Rigsrevisionens vurdering, at denne underdækning ikke bliver mindre over tid, medmindre der sker justering af procentsatsen for overheadet, eller at der sker tilpasning af omkostningerne ved administration af fonden, og endvidere kan omkostningen komme til at belaste Nordisk Ministerråd. Vi har derfor anbefalet Nordisk Ministerråd, at der sker en afklaring. Vi vil følge forholdet.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

19. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Derudover har vi gennemgået Nordisk Ministerråds økonomiafdelings foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende administration af tilgodehavenderne, og at der ikke er væsentlige overforfaldne poster pr. 31. december 2011. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

20. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2011 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Den samlede balance

21. De likvide midler på 170,7 mio. kr. udgør hovedparten (76 %) af de samlede aktiver på 224,7 mio. kr. pr. 31. december 2011. De likvide midler er faldet med 12,9 mio. kr. i forhold til 2010, hvilket skyldes almindelig fluktuation i balanceposterne over regnskabsperioden.

Størstedelen af de likvide midler placeres på aftalekonti med løbetider på mellem 1 uge og 3 måneder. Placering af de likvide midler på aftalekonti sker for at opnå bedst mulig forrentning af den frie likviditet. Forrentningen har gennemsnitligt været på 0,15 % i 2011.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2011 og påset, at alle engagementer er korrekt indregnet i årsregnskabet.

22. Fordringer udgør i alt 51,2 mio. kr. i 2011 mod 24,7 mio. kr. i 2010. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius og Civil Society Stability for Belarus på i alt 36,9 mio. kr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne.

Herudover er der i fordringerne indregnet forudbetalt løn mv. på 4,9 mio. kr. og øvrige fordringer inkl. momsrefusion på 9,2 mio. kr. Øvrige fordringer indeholder mindre rejseforskud til medarbejderne. Vi har anbefalet, at de resterende faste rejseforskud bliver afregnet med medarbejderne, idet alle medarbejderne nu anvender et kreditkort i forbindelse med rejser.

Under fordringer indgår mellemregninger med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Vi har konstateret, at mellemregningerne ikke løbende bliver udlignet, og vi har anbefalet, at dette sker periodisk, fx hver måned eller hvert kvartal.

Rigsrevisionen har stikprøvevist påset, at øvrige fordringer løbende indfries.

23. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2011, men som vedrører regnskabsåret 2012. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

24. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 20,9 mio. kr. i 2011 mod 30,2 mio. kr. i 2010. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten er bl.a., at der pr. 31. december 2010 fortsat var skyldige omkostninger vedrørende flytningen i 2010.

Vi har stikprøvevist afstemt leverandørgælden til eksterne oplysninger samt betalinger primo 2012. Desuden har vi gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta, og vi har konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

25. Gæld til eksterne projekter på 44,9 mio. kr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius og Civil Society Stability for Belarus, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter og er sammenholdt med de foretagne udbetalinger. Civil Society Stability for Belarus bliver administreret fra Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius, og der aflægges endeligt regnskab for projektet ultimo 2012. Rigsrevisionens endelige revision for projektet vil derfor afvente dette slutregnskab.

26. Skyldige projektmidler udgør 232,2 mio. kr. i 2011 mod 247,8 mio. kr. i 2010. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, og har stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.

27. Ikke-disponerede midler udgør i alt 37,6 mio. kr. i 2011 mod 32,5 mio. kr. i 2010. For 2011 udgør sekretariatets og publikationsafdelingens andel 10,6 mio. kr. De resterende 27 mio. kr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

28. MR-SAM vedtog i 2009 en ændring af økonomireglementet, så der direkte kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler inden for en totalramme på 35 mio. kr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2011 er der sket en tilbageførsel på 2,2 mio. kr., der indgår i årets resultat. Pr. 31. december 2011 er der sket tilbageførsel af i alt 7,5 mio. kr. Rigsrevisionen har gennemgået beregningen og opgørelsen for tilbageførslen i 2011, og vi har fundet opgørelsen i overensstemmelse med reglerne i økonomireglementet.

29. Rigsrevisionen skal henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld pr. 31. december 2011 overstiger omsætningsaktiverne med 76,4 mio. kr. Generelt bør omsætningsaktiverne være af en sådan størrelse, så det er muligt at indfri den kortfristede gæld. Al projektgæld indgår imidlertid som kortfristet gæld, selv om projekterne kan løbe over flere år. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tidligere oplyst, at det ikke er muligt at foretage en meningsfyldt opdeling af projektgælden, da en opdeling vil forudsætte entydige betalingsplaner for de enkelte projekter, hvilket imidlertid ikke er muligt, da projekternes fremdrift generelt afviger fra de oprindelige planer. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har derfor valgt at undlade en opdeling af projektgælden, indtil der er etableret en brugbar måde at foretage opdelingen på. På dette grundlag er Rigsrevisionen enig i den regnskabsmæssige behandling af projektgæld, og vi vil følge forholdet.

30. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør ÷110,9 mio. kr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på indbetalingerne fra landene i 2005 på ÷50 mio. kr., underbudgetteringen i 2009 med ÷70 mio. kr. og årets resultat for 2011 på 9,1 mio. kr. Rigsrevisionen har konstateret, at det ordinære resultat for 2010 er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2011.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

31. Eventualforpligtelserne udgør kontraktuelt i alt 44 mio. kr., hvoraf 43 mio. kr. vedrører husleje i uopsigelighedsperioden, og 1 mio. kr. vedrører lejeaftale for it-udstyr.

32. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2011.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

33. Det er revisionens formål at påse, at ledelsens aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter, samt at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse samt noter. Revisionen omfatter ikke ledelsespåtegningen og -beretningen. Ledelsesberetningen vil dog blive revideret i relation til målopstilling og målopfyldelse i forhold til kravene om forvaltningsrevision, men vil kun blive gennemlæst for øvrige områder. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011, der afgives i august 2012.

34. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 37.

35. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

36. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

37. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

De væsentlige og risikofyldte områder har været:

- tilbageførte projektmidler
- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

38. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

39. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2012. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for at vurdere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 53.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2012.

40. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

41. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2011.

42. Rigsrevisionen har gennemgået oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater. Vi kan konstatere, at der i ledelsens beretning er oplistet mål og resultater for anvendelsen af Nordisk Ministerråds budgetmidler for 2011, hvilket understøttes af de talmæssige oplysninger i resultatopgørelsen, balancen samt noter, dvs. der er oplysninger om, hvordan budgetmidlerne er disponeret i forhold til budgettet. Der er derimod ikke egentlige oplysninger – endsige summariske – om slutresultaterne af de anvendte midler, dvs. oplysninger om, hvilke resultater de anvendte midler har medført. Dette forhold har tidligere været drøftet med Nordisk Ministerråd, der har oplyst, at det kræver en større specifikation af budgettet i forbindelse med budgetlægningen for at kunne identificere relevante overordnede resultatmålinger, men at de enkelte ministerråd løbende modtager informationer om enkeltsager mv. Rigsrevisionen skal anbefale, at Nordisk Ministerråd undersøger behovet for og kravet til større information herom i årsregnskabet, jf. bemærkningerne i pkt. 46.

43. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået administrationsudgifterne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold vedrørende flytteomkostninger for nye medarbejdere. Vi har konstateret, at der indhentes mindst 2 tilbud på flytninger i forbindelse med medarbejderes til- og fraflytning, og at tilbuddene administrativt er godkendt, før flytning påbegyndes. Herudover har vi konstateret, at Nordisk Ministerråd nu anvender mere end én udbyder af hotellejligheder i forbindelse med medarbejderes midlertidige ophold ved tilflytning.

44. Rigsrevisionen har undersøgt Nordisk Ministerråds sekretariats opfølgning på de forslag, som Budgetekspertgruppen fremkom med i 2006 vedrørende bl.a. Nordisk Ministerråds administration af projekter. Vi har konstateret, at forslagene er ved at være endeligt implementeret i Nordisk Ministerråd i 2011. Nordisk Ministerråds sekretariat har udarbejdet en ny projektmodel og metode for projektvirksomhed, der bl.a. indebærer en mere klar opdeling i forbrug af budgetmidlerne til tilskud, programmer og projekter samt større krav til målformulering og det tidsmæssige forløb af projektet. Som følge heraf har Nordisk Ministerråd oprettet en egentlig kontraktenhed for at ensarte projektkontrakterne og optimere projektadministrationen, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

45. Rigsrevisionen har foretaget stikprøvevis finansiel revision af enkeltprojekter. Revisionen har vist, at udbetaling af projektmidler følger de terminer, der er defineret i projektkontrakterne, som ud over de beløbsmæssige oplysninger indeholder oplysninger om formål, handlingsplan og tidsmæssigt forløb af projektet. Revisionen har endvidere vist, at tidsfristerne generelt overholdes, men at et projektforløb undtagelsesvist kan blive langstrakt, fx hvis der er projektparter på tværs af landegrænser, eller hvis det viser sig vanskeligt at finde og fastholde parter til projektet.

46. Rigsrevisionen gennemførte endvidere primo 2012 en dyberegående forvaltningsmæssig projektrevision ved Nordisk Ministerråd. Denne forvaltningsmæssige projektrevision er afrapporteret særskilt til Nordisk Ministerråd i maj 2012, hvor der er givet anbefalinger om bl.a. større information om anvendelsen af Nordisk Ministerråds projekthåndbog for derigennem:

- at skabe et mere effektivt kontrolmiljø
- at Nordisk Ministerråd på besluttende niveau i højere grad operationaliserer målene for projektvirksomheden og opstiller indikatorer for målopfyldelse inden for de enkelte ministerråd
- at der fremadrettet er fokus på konkretisering og operationalisering af mål og resultatkrav til de enkelte projekter
- at der etableres klarere krav til regnskabsaflæggelsen for projekterne samt til Nordisk Ministerråds gennemgang heraf.

Rigsrevisionen vil følge forholdet.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

47. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2011 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Riga og Vilnius. Vi konstaterede, at man i kontorerne i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg.

48. Alle kontorerne administrerer enkeltprojekter, hvor der er tilknyttet et overhead til dækning af kontorernes omkostninger. Vi konstaterede, at kontorerne imidlertid ikke beregnede sig dette overhead. Rigsrevisionen finder, at overhead løbende skal beregnes og indgå som omkostninger i kontorenes projektregnskaber. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har efterfølgende meddelt, at der medio 2012 vil blive holdt et seminar for kontorernes økonomimedarbejdere for bl.a. at gennemgå dette forhold. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende og vil følge forholdet.

49. Ved kontoret i Riga bemærkede Rigsrevisionen, at omkostninger til et fælles it-program til projektstyring var blevet belastet et mobilitetsprogram og ikke kontorets egne omkostninger. Vi anbefalede, at dette forhold blev løst internt i kontoret. Endvidere anbefalede vi, at tilgodehavende udlæg ikke bliver sammenblandet med kontorets egentlige projekter.

50. Ved kontoret i Vilnius konstaterede Rigsrevisionen, at der blev indregnet en andel af vicedirektørens løn som en projektomkostning. Rigsrevisionen kunne ikke få dokumentation for rigtigheden af denne disposition og har anbefalet, at lønandelene blev ført tilbage.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at kontoret har problemer med at få support på det nuværende økonomisystem. Vi anbefalede, at kontoret finder en løsning på forholdet. Endvidere anbefalede vi, at kontorets regnskabsinstruks bliver opdateret omkring vicedirektørens kompetencer og på it-området.

51. Rigsrevisionen har drøftet forholdene med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, der er i gang med at løse dem i samarbejde med kontorerne. Rigsrevisionen vil følge op herpå ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

52. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil projektet er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

53. Rigsrevisionen videresendte den 5. marts 2012 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2012, der var fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at der var enkelte fejl i oversigten med hensyn til korrekt landekode for nogle få projekter. Fejlen er formentlig opstået som følge af nye medarbejdere i Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, herunder kontraktafdelingen for projekter.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

54. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

55. I Danmark er der fra 1. januar 2010 etableret en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution (Nordens Velfærdscenter – Uddannelse for Døvblindepersonale). Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

56. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner for regnskabsåret 2011.

57. Nordens Hus i Island revideres af Rikisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2011.

58. Riksrevisjonen varetager revisionen af 4 af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Den 5. institution revideres af et privat revisionsfirma. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende årsregnskaberne for henholdsvis Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV Fond. For begge regnskaber er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

59. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.

60. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver én nordisk institution.

For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionerne på Færøerne og Åland, mens der er afgivet en supplerende oplysning for institutionen på Grønland om, at regnskabets indholdte budgettal ikke er revideret.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland

61. Statens Revisionsverk bemærker, at KKN fra 1. januar 2012 overføres til Nordens Institut i Finland (NiFin). Statens Revisionsverk bemærker endvidere, at KKN ifølge Nordisk Ministerråds projektliste har modtaget beløb, der rettelig vedrører NiFin. Statens Revisionsverk anbefaler, at dette forhold afklares i relation til NiFin før sammenlægningen af de to institutioner.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

62. Riksrevisionen har konstateret, at NordGen i 2011 er påbegyndt at udarbejde regler for den interne styring i NordGen for at forbedre den økonomiske situation, og at dette arbejde vil fortsætte i 2012. Desuden mangler der at blive udarbejdet en regnskabsinstruks, der skulle være færdig i maj 2012.

Riksrevisionen har konstateret, at en projektleder i et tilknyttet projekt fortsat har et gammelt forskud, der ikke er blevet afregnet. Samtidig er der ikke fremkommet slutrapport fra projektet, idet der fortsat søges udsættelse af afslutningsdatoen.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Noregio, Sverige

63. Riksrevisionen har konstateret, at Nordregio ikke har fulgt de nationale regler for offentligt udbud ved køb af varer og tjenester. Endvidere har Riksrevisionen konstateret, at der er brister i den interne styring og kontrol ved Nordregios håndtering af bidrag til Arktisk samarbejdsprogram (ASP). Bristerne ligger dog ikke kun i Nordregio, men også i Nordisk Ministerråd, hvor bevillingerne besluttes, men hvor der ikke sættes tydelige vilkår for udbetaling af midler samt krav til opfølgning herpå.

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Sverige

64. Riksrevisionen har konstateret, at NHV i 2011 er påbegyndt at udarbejde regler for den interne styring i NHV for at forbedre den økonomiske situation, herunder at sikre løbende økonomiske opfølgninger. Der mangler fortsat en del arbejde hermed. Samtidig er der fortsat mangler ved NHV's projektstyring, og regler herfor skal indarbejdes i NHV's regnskabsinstruks.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK), Norge

65. Institutionen er lukket pr. 15. december 2011, så revisionen er foretaget på det afsluttende årsregnskab af samme dato. Institutionens egenkapital er overført til Nordisk Ministerråd.

Nordens Hus i Island, Island

66. Ríkisendurskoðun har anbefalet, at der sker adskillelse mellem arbejdsområder for økonomisk styring og regnskab. Desuden har Ríkisendurskoðun konstateret mangelfuld administration af institutionens debitorfordringer og kreditorgæld.

67. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

68. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (MR-SAM og Nordisk Samarbejdskomité (NSK)), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2011.

B. Overholdelse af lovgivningen

69. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

70. Vi har med Nordisk Ministerrads ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser og fejl af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser og fejl af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

71. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

72. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

73. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 29. juni 2012

Lone Strøm

Tina Mollerup Laigaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning Nordisk Råds Årsregnskab 2011

J.nr. 12-00158-6

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Råds virksomhed 2011

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2011 til efterretning

2. Baggrund

Rigsrevisionen i Danmark har revideret Nordisk Råds årsregnskab for regnskabsåret 2011.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst mulig omfang er indarbejdet i beretningen.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2011 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

Årsregnskabet 2011 udviser et overskud på 0, 2 MDKK. Årsregnskabet i 2010 viste underskud på 0,6 MDKK. Egenkapital, efter hensættelser, er 4,1 MDKK.

De samlede indtægter udgør 33,5 MDKK i 2011, sammenlignet med 33,4 MDKK i 2010. Bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30,1 MDKK og blev fastsat på præsidiets møde i december 2010.

De samlede omkostninger udgør 33,1 mio. kr. i 2011 mod 34 MDKK i 2010, svarende til et fald på 0,9 MDKK. Faldet skyldes bl.a. færre omkostninger i 2011 i tilknytning til årets session og udgivelse af den blå bog samt til samarbejdet med Baltisk Forsamling, Arktisk Samarbejd.

De samlede overføringer udgør 7 MDKK i 2011, mod 6,9 MDKK i 2010. Rigsrevisionen har konstateret, at partistøtten på 5,7 mio. kr. er anvendt til formålet, og at partistøtten er fordelt på de enkelte partier og enkeltpersoner efter den fastsatte fordelingsnøgle. Rigsrevision finder det tilfredsstillende at Kontrolkomiteen i 2012 vil komme med en indstilling om forslag til eventuelle forbedringer af kontrollen med anvendelse af partistøtte, herunder eventuelt revisionskrav.

Rigsrevisionen noterer samarbejdsaftalen med Nordisk Ministerråds sekretariat af 1997, om bl.a. løn- og økonomifunktioner, som NMRS varetager mod betaling. Det konstateres at aftalen løbende opdateres og ajourføres i forhold til de faktiske forhold, nu sidst i forbindelse med flytning til det nye, fælles domicil medio 2010.

Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltnings revision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 på de områder, som de har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2011.

I kommentarer til årsregnskabet anbefales bl.a. at et mindre tilgodehavende for intern afgift hos en tidligere fratrådt medarbejder bliver afskrevet som uerholdeligt. Videre peges det på, at *Baltic Sea Parliamentary Conference* (BSPC), som aflægger årsregnskab sammen med Nordisk råd, ikke har fået status som selvstændig juridisk enhed og anbefaler en hurtig afklaring herom.

Riksrevisjonen peker på at et bidrag fra Nordisk råd (feilaktig skrevet Nordisk ministerråd i revisjonsrapporten) til driften av BSPCs sekretariat på 0,6 million DKK (eksakt tall er 550.000 DKK) ikke inngår i årsregnskapet for BSPC og anbefaler at det fremover rettes opp på dette for å tydeliggjøre hvilke administrative kostnader som er forbundet med BSPCs aktiviteter. Kontrollkomiteen støtter dette synspunkt.

Rigsrevisionen udtrykker at det kunne være hensigtsmæssigt at forsyne årsregnskabet med en ledelsesberetning for derigennem at belyse og redegøre for særlige forhold i årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse henvist til en årlig beskrivelse af årets aktiviteter som fremlægges for rådet.

I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement erklærer Rigsrevisionen, at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

3. Rigsrevisionens konklusion

Rigsrevisionen konkluderer, at det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat. Videre, at det ved forvaltningsrevisionen ikke har fremkommet forhold på de områder som er undersøgt, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i regnskabet om mål og resultat ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2011.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at Rigsrevisionen ikke gør væsentlige bemærkninger til Nordisk Råds årsregnskab for 2011.

Kontrolkomiteen noterer, at Rigsrevisionens finder det tilfredsstillende, at Kontrolkomiteen i 2012 vil komme med en indstilling om forslag til eventuelle forbedringer af kontrollen med anvendelse af partistøtte, herunder eventuelt revisionskrav.

Kontrolkomiteen noterer Rigsrevisionens anbefaling om hurtig afklaring om *Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)* som selvstændig juridisk enhed. Kontrollkomiteen er opplyst om at det av praktiske grunner ikke har vært mulig å opprette et internasjonalt sekretariat for BSPC som en selvstendig juridisk enhet. Videre at den administrative håndtering av BSPCs budsjett skjer innenfor adskilt konto hvor Rådsdirektøren godkjenner regninger innenfor rammen av et budsjett som godkjennes av BSPCs *Standing Committee*. Eksisterende ordning er ikke optimal, men risikoen for Nordisk råd er minimal.

Kontrollkomiteen noterer Riksrevisjonens merknad om støtte fra Nordisk råd til driften av BSPC sekretariat, som ikke inngår i regnskapet for BSPC. Riksrevisjonens merknad, at bidrag skal inngå i regnskapet for BSPC for å gi et fullstendig bilde av omkostningene, støtter Kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteen mener at Nordisk råd fremadrettet bør følge opp på revisjonsrapportens forslag om ledelsesberetning for å belyse og redegjøre for særlige forhold.

Komiteen konstaterer at årsregnskabet for 2011 udviser et overskud på 0,2 MDKK og at egenkapital efter hensættelser er 4,1 MDKK som vurderes tilfredsstillende niveau.

5. Konklusion

Kontrolkomitéen noterer Rigsrevisionens konklusion om, at Nordisk Råds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede av Nordisk Råds økonomiske resultat for 2011 og den finansielle stilling pr. 31. december 2011.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2011 til efterretning

Gøteborg, 25. september 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Baastrup (SF)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Sonja Mandt (A), leder

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning
Nordisk Råds Årsregnskab 2011

J.nr. 12-00158-6

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011

Juni
2012

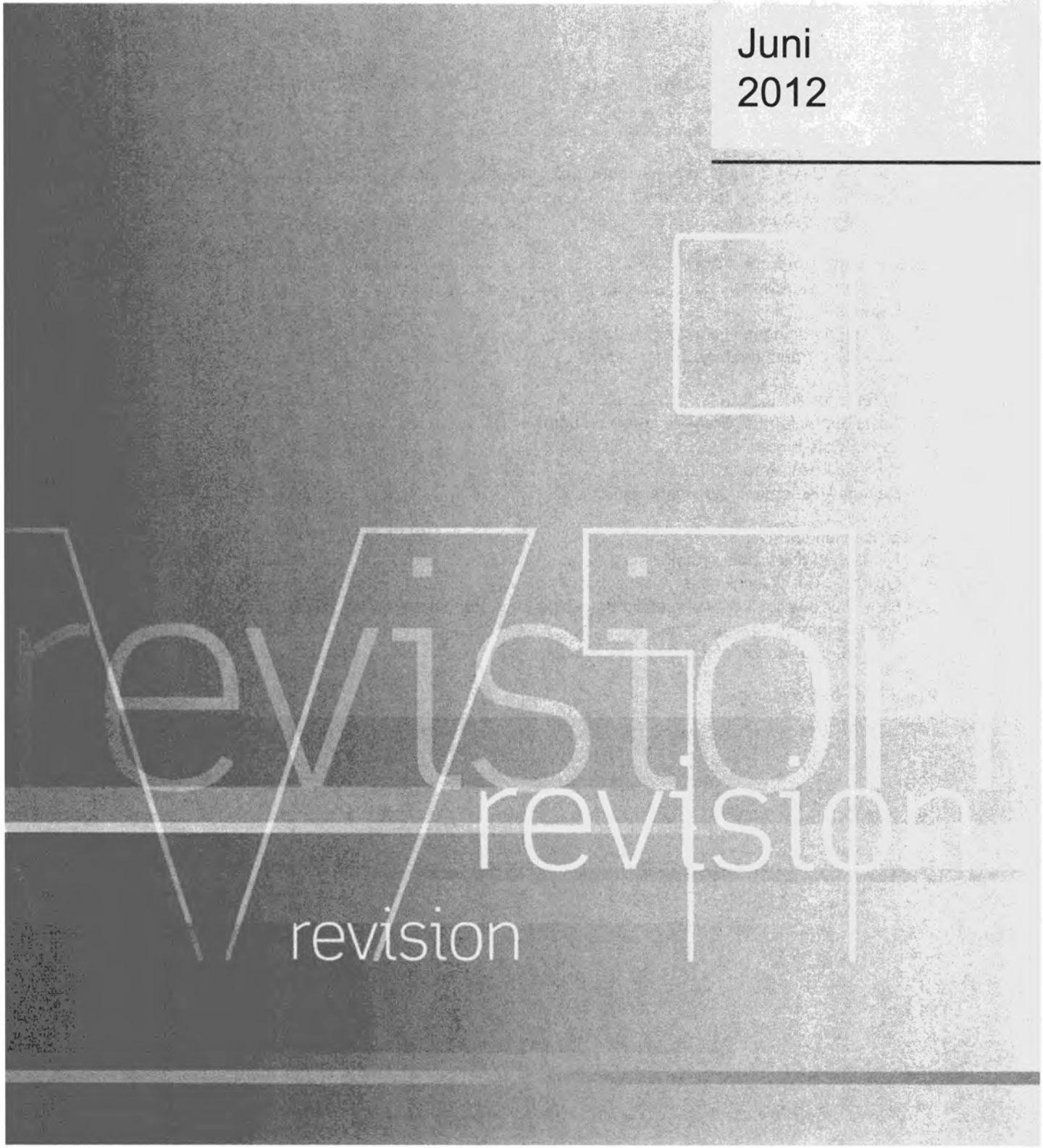

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2011 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011 2
A. Regnskabsmæssige forhold mv. 2
B. Samarbejdsaftale mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Resultatopgørelsen 2
B. Balancen 3
C. Stipendieordningen 4
D. Baltic Sea Parliamentary Conference 4

IV. Den udførte revision 5
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 5
B. Risikofyldte områder 5
C. Revisionens udførelse 6
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 6

V. Andre oplysninger mv. 7
A. Eftersyn af præsidiets protokoller 7
B. Overholdelse af lovgivning 7
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 7
D. Ledelsens regnskabserklæring 7
E. Ikke-korrigerede forhold 7

VI. Afsluttende bemærkninger 8

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011

I. Revision af årsregnskabet for 2011

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2011 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd inden 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2012, udviser et overskud på 0,2 mio. kr. og en egenkapital på 4,1 mio. kr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2011.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2012, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Råd for 2011 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises fremgår af kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011

A. Regnskabsmæssige forhold mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2011 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

B. Samarbejdsaftale mv.

6. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om bl.a. løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling varetager for Nordisk Råds sekretariat.

7. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen i forhold til de faktiske forhold. Aftalen er senest opdateret i 2010 med virkning for 2011 i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil medio 2010.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

8. Nordisk Råds resultat er steget fra ÷0,6 mio. kr. i 2010 til 0,2 mio. kr. i 2011.

9. De samlede indtægter udgør 33,5 mio. kr. i 2011 og udgjorde 33,4 mio. kr. i 2010. Indtægterne består bl.a. af bidragene fra de nationale parlamenter på 30,1 mio. kr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde i december 2010. Vi har påset, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

10. De samlede omkostninger udgør 33,1 mio. kr. i 2011 mod 34,0 mio. kr. i 2010, svarende til et fald på 0,9 mio. kr. Faldet i de samlede omkostninger skyldes bl.a. færre omkostninger i 2011 i tilknytning til årets session og udgivelse af den blå bog samt til Samarbejde med Baltisk Forsamling, Arktisk Samarbejde og til det Nordlige Dimensionsarbejde. Modsat er der i henhold til præsidiets dispositioner af resultatet for de foregående år anvendt 1,2 mio. kr. til udgivelse af Nordisk Råds 60-års jubilæumsskrift samt 0,2 mio. kr. i forbindelse med Nordisk Råds Litteraturpris.

Desuden var der i 2010 afholdt omkostninger ved flytningen til det nye domicil.

11. Rigsrevisionen har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Råd og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Revisorerne har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi konstaterede ved revisionen af årsregnskabet for 2010, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret gennem dialog med SKAT, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Vi har konstateret, at forholdet endnu ikke er løst, hvilket ikke er tilfredsstillende. Vi har anbefalet, at Nordisk Råd henstiller til Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, at der snarest tages kontakt til SKAT om en løsning på problemet. Vi vil følge forholdet.

12. De samlede ordinære overførsler udgør 7,0 mio. kr. i 2011 mod 6,9 mio. kr. i 2010. Overførslerne dækker partistøtte med 5,7 mio. kr., bidrag til Ungdommens Nordiske Råd (UNR) med 0,5 mio. kr., bidrag til Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) med 0,4 mio. kr. og journalststipendier med i alt 0,4 mio. kr. Ud over de ordinære overførsler er der overført yderligere 0,1 mio. kr. til UNR og 0,6 mio. kr. til BSPC i henhold til præsidiets dispositioner af resultatet for de foregående år.

Rigsrevisionen har konstateret, at partistøtten på 5,7 mio. kr. er fordelt til de enkelte partier og enkeltpersoner efter den fastsatte fordelingsnøgle. Vi har konstateret, at præsidiet i 2011 har vedtaget en ny forretningsorden for Nordisk Råd, hvorefter partistøtten fremtidigt fordeles efter en ny fordelingsnøgle. Nordisk Råd har oplyst, at Kontrolkomiteen er ved at gennemgå de implementerede kontroller, der sikrer, at de enkelte modtagere af partistøtten anvender midlerne til formålet. Kontrolkomiteen vil i 2012 komme med en indstilling om forslag til eventuelle forbedringer af kontrollen med anvendelse af partistøtte, herunder eventuelt revisionskrav, med virkning fra 2013. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende og vil følge forholdet.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2011 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Balancen

13. Likvide midler udgør 7,7 mio. kr. pr. 31. december 2011 ud af Nordisk Råds samlede balancesum på i alt 9,2 mio. kr. De likvide midler er faldet med 1,4 mio. kr. fra 2010 til 2011. Faldet skyldes generelle bevægelser i balancens øvrige poster.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser pr. 31. december 2011 og påset, at alle engagementer er korrekt indregnet i årsregnskabet.

14. Fordringer på 0,5 mio. kr. indeholder bl.a. momsrefusioner, udlæg for Stipendieordningen og BSPC samt almindelige fordringer. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

15. Mellemværende løn på 1 mio. kr. indeholder forudbetalt løn for 2012, rejseforskud samt tilgodehavende intern afgift hos medarbejdere. Vi har anbefalet, at et mindre tilgodehavende for intern afgift hos en tidligere fratrådt medarbejder bliver afskrevet som uerholdeligt. Endvidere har vi anbefalet, at de resterende faste rejseforskud bliver afregnet med medarbejderne, idet alle medarbejderne nu anvender et kreditkort i forbindelse med rejser.

16. Leverandørgæld udgør 0,5 mio. kr. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2012.

17. Periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger udgør 3,6 mio. kr. Regnskabsposten indeholder Danmarks forudbetaling ultimo 2011 af 1. kvartals bidrag for 2012 med 3,4 mio. kr.

18. Mellemregning med Nordisk Ministerråd på 0,1 mio. kr. er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab. Vi har konstateret, at mellemregningen ikke løbende bliver udlignet, og vi har anbefalet, at dette sker periodisk, fx hver måned eller hvert kvartal.

19. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgør 4,1 mio. kr. efter overførsel af årets resultat på 0,2 mio. kr.

Præsidiet vedtager hvert år, hvordan årets resultat skal disponeres, herunder om der skal reserveres midler til særlige initiativer. Af den samlede egenkapital pr. 31. december 2011 på 4,1 mio. kr. har præsidiet vedtaget, hvad 1,9 mio. kr. skal anvendes til, mens 2,2 mio. kr. endnu ikke er disponeret.

20. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter årsregnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af Nordisk Råds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2011.

C. Stipendieordningen

21. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

22. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, mens forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

Nordisk Ministerråd har for 2011 vedtaget ikke at bevilge budgetmidler, idet Stipendieordningen over tid har opsparet en væsentlig egenkapital, så aktiviteterne i 2011 kan egenfinansieres. Derfor er de samlede indtægter 0 mio. kr. i 2011 mod 0,6 mio. kr. i 2010.

Årets resultat er et underskud på 0,4 mio. kr., der er overført til egenkapitalen, som herefter udgør 1,1 mio. kr. Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler og er blevet forbrugt til formålet, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

D. Baltic Sea Parliamentary Conference

23. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC). Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

Rigsrevisionen har af Nordisk Råd fået oplyst, at BSPC's status som selvstændig juridisk enhed med egen administration fortsat ikke er afklaret trods drøftelser herom i 2011. Det betyder, at Nordisk Råd fortsat finansierer sekretariatsbistanden til BSPC, bl.a. gennem det særlige bidrag på 0,6 mio. kr. i 2011. På det grundlag skal vi anbefale, at BSPC's retslige status snarest bliver afklaret. Vi vil fortsat følge forholdet.

24. BSPC finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd og gennem kontingentindtægter fra alle deltagere i BSPC. Vi har konstateret, at enkelte deltagerlande har opnået væsentlige kreditter i forbindelse med indbetaling af kontingenter, hvilket vi finder uhensigtsmæssigt.

De samlede indtægter er uændrede i forhold til 2010 og udgør 0,8 mio. kr. Indtægterne omfatter budgetmidler med 0,4 mio. kr. fra Nordisk Råd og tilskud fra deltagerne med 0,4 mio. kr.

Omkostningerne udgør 0,8 mio. kr. i 2011 mod 0,9 mio. kr. i 2010. Faldet i omkostningerne skyldes bl.a. færre omkostninger til rejser, repræsentation, leje af mødelokaler og tolkning. Modsat er der lidt flere omkostninger til trykning af mødemateriale samt eksterne konsulenter.

Det særlige bidrag fra Nordisk Ministerråd på 0,6 mio. kr. er ikke indregnet i årsregnskabet for BSPC, og modsvarende er omkostningerne til sekretariatsbistanden heller ikke indregnet. Rigsrevisionen skal anbefale, at dette sker fremover for derigennem at tydeliggøre, hvilke administrative omkostninger der reelt er forbundet med BSPC's aktiviteter.

Årets resultat er 0 mio. kr. mod et underskud på 0,02 mio. kr. i 2010. Årets resultat overføres til egenkapitalen, der pr. 31. december 2011 udgør 0,7 mio. kr.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

25. Det er revisionens formål at påse, at ledelsens aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement og Nordisk Råds udarbejdede forskrifter, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter resultatopgørelse og balance samt noter. Rigsrevisionen har med direktionen i Nordisk Råd drøftet, om det kunne være hensigtsmæssigt at forsyne årsregnskabet med en ledelsesberetning for derigennem at belyse og redegøre for særlige forhold i årsregnskabet. Nordisk Råds direktion har meddelt, at der i forbindelse med fremlæggelse af årsregnskabet for parlamentarikerne bliver lavet en beskrivelse af årets aktiviteter i Nordisk Råd, og at parlamentarikerne er tilfredse med denne procedure. Direktionen vil dog tage Rigsrevisionens tilkendegivelse om en ledelsesberetning til efterretning.

26. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 28.

27. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som giver anledning til mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

28. I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

29. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer, forpligtelser samt lønninger
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

30. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

31. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger. Herudover er der foretaget gennemgang af bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

32. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering samt anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

33. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2011, herunder om de særlige initiativer, som præsidiet har besluttet, er igangsat og behandlet i overensstemmelse med beslutningerne.

34. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået de administrative omkostninger for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råds midler.

35. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 af de administrative omkostninger ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af præsidiets protokoller

36. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger vedtaget af præsidiet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2011, hvor der har været afholdt 6 møder.

B. Overholdelse af lovgivning

37. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

38. Vi har med Nordisk Råds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser og fejl af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd foregår besvigelser og fejl af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

39. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

40. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

VI. Afsluttende bemærkninger

41. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 29. juni 2012

Lone Strøm

Tina Mollerup Laigaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 12-00159-4

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Kulturfonds virksomhed 2011

1. Komitéens forslag

Kontrolkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfond 2011 til efterretning

2. Baggrund

Rigsrevisionen i Danmark afgiver revisionsberetning for regnskabsår 2011 i Nordisk Kulturfond (NKF) sammen med et medlem af Folketinget efter Nordisk råds bestemmelser.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2012, udviser et overskud på 2,6 MDKK som har ført til at egenkapitalen udgør 2,1 MDKK. Dermed er det rettet på en utilfredsstillende situation i 2010, hvor egenkapitalen var negativ.

Overskuddet er bl.a. et resultat af fald i de administrative omkostninger på 0,6 MDKK og fald i disponerede projektbevillinger på 3,9 MDKK, til stor del pga. endret periodisering av budsjettpostene.

I 2011 har fonden ydet bevillinger på i alt 23,4 MDKK til eksterne projekter, sammenlignet med 29,2 MDKK i 2010. Til interne projekter ble det bevilget 1,9 MDKK. Antal bevilgede ansøgninger i 2011 var 232, mod 269 i 2010. Der var i 2011 i alt 1.206 ansøgninger mod 1.298 ansøgninger i 2010.

Revisorerne noterer, at anskaffelse af nyt it-system, som giver væsentlige mere information, som er anvendelig for NKF's sekretariat og for de sag-

kyndige, der foretager indstilling til bestyrelsen samt for bestyrelsen. Det finder revisorerne tilfredsstillende.

Revisorerne vurderer, at administration af projekterne er tilfredsstillende. Som også nævnt i revisorrapporten i 2011, henvises til en udredning af projektvirksomheden i Nordisk ministerråd, hvor det er anbefalet, at der er en klarere definition af et projekts formål, fokus på rapportering og anvendelse af projektresultat. Revisorerne forventer, at implementeringen af disse anbefalinger også sker i Nordisk Kulturfond, og at de omfatter såvel eksterne som interne projekter.

I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget erklærer revisorerne at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

3. Revisorernes konklusion

Revisorerne konkluderer, at det af ledelsen aflagte årsregnskab giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat 31. december 2011. Det fremgår også af beretningen, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Videre, at det ved forvaltningsrevisionen ikke er fremkommet forhold på de områder som er undersøgt, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i regnskabet om mål og resultat ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2011.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Riksrevisjonen ikke gjør vesentlige bemerkninger til Nordisk Kulturfonds regnskap for 2011.

Komiteen noterer med tilfredshet at det er rettet opp på egenkapitalen i Kulturfonden fra negativ til positiv i tråd med komiteens anbefaling.

Komiteen noterer revisorenes anbefalinger om utvikling av prosjektstyringen og oppfordrer til en hurtig implementering av disse.

Kontrollkomiteen har innenfor de seneste år både besøkt Nordisk Kulturfond og Kulturkontakt Nord, som administrerer Nordisk ministerråds støtteordninger. Komiteens vurdering er at tettere samarbeid mellom de to institusjoner om administrasjon av de nordiske støtteordningene på kulturområdet kunne gi en betydelig effektivitetsgevinst.

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 12-00159-4

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 12-00159-4

5. Konklusion

Kontrolkomiteen noterer Nordisk Kulturfonds revisorers konklusion, at Kulturfondens regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede av Nordisk Kulturfonds finansielle stilling 31. december 2011.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfond 2011 til efterretning

Gøteborg, 25. september 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Baastrup (SF)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Sonja Mandt (A), leder

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011

Juni
2012

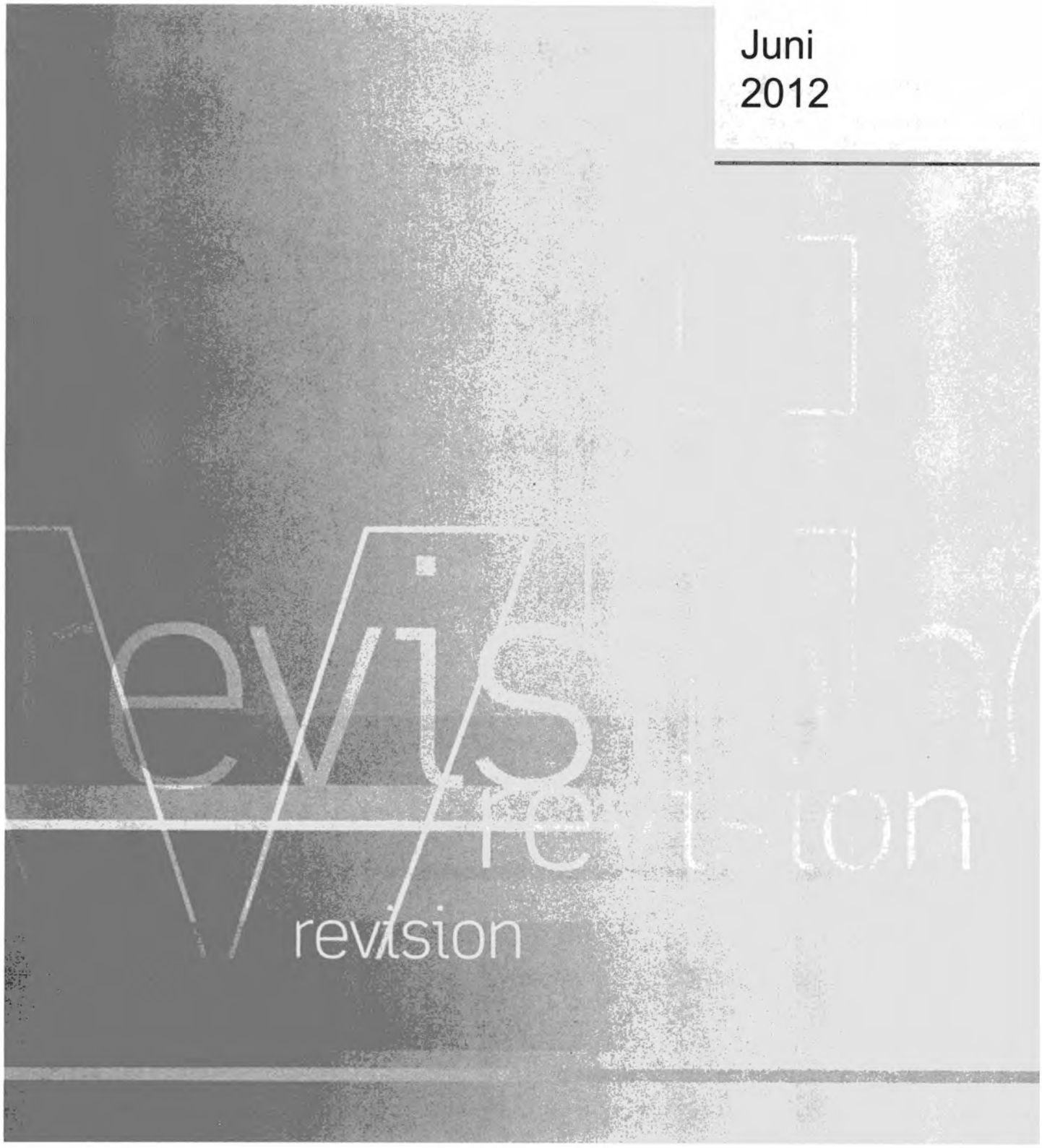

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2011 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011 2
A. Regnskabsprincip 2
B. Samarbejdsaftale 2
C. Projektadministration 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Resultatopgørelsen 2
B. Balancen 3

IV. Den udførte revision 4
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 4
B. Risikofyldte områder 5
C. Revisionens udførelse 5
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 6

V. Andre oplysninger mv. 6
A. Bestyrelsens sammensætning 6
B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller 6
C. Overholdelse af lovgivning 6
D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 7
E. Ledelsens regnskabserklæring 7
F. Ikke-korrigerede forhold 7
G. Afsluttende bemærkninger 7

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011

I. Revision af årsregnskabet for 2011

A. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i Danmark i forening.

Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Lone Strøm er revisorer for Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2011.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Kulturfonds sekretariat, Nordisk Ministerråds sekretariat og Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2012, udviser et overskud på 2,6 mio. kr. og en egenkapital på 2,1 mio. kr.

B. Konklusion på den udførte revision

4. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2011.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III.

5. Nordisk Kulturfond har oplyst, at årsregnskabet i udkast er godkendt af bestyrelsen i maj 2012, og at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsesmødet i august 2012. Vi har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at vi ikke har foretaget revision af budgettal i årsregnskabet

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Kulturfond for 2011 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelse. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse fremgår af kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2011

A. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2011 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder mv., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

B. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Kulturfonds sekretariat.

8. Revisorerne har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen efter behov i forhold til de faktiske forhold. Vi har konstateret, at aftalen er opdateret i 2010 – med virkning for 2011 – i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil. Endvidere har revisorerne konstateret, at fuldmagtsforholdene vedrørende fondens bankkonti er blevet tydeliggjort i administrationsaftalen, så det er Nordisk Kulturfonds direktør, der tildeler fuldmagter og at dispositioner, og tegning af fonden sker af to i forening. Revisorerne finder dette tilfredsstillende.

9. Revisorerne har anbefalet, at der sker en opdatering af regnskabsinstruksen om anvendelse af det nye it-system for administration af fondens projekter, der blev implementeret i 2011.

C. Projektadministration

10. Nordisk Kulturfond har i 2011 implementeret et nyt it-system (Freja) til administration af fondens projekter. Freja afløser det tidligere it-system ÄHS og er væsentligt mere informativ og anvendelig for Nordisk Kulturfonds sekretariat, for de sagkyndige, der foretager indstillinger til bestyrelsen, og for bestyrelsen, idet samtlige oplysninger fra ansøgning om projektmidler til den endelige slutrapportering for projekterne nu er tilgængelige ét sted. Dette finder revisorerne tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

11. Nordisk Kulturfonds resultat for 2011 er et overskud på 2,6 mio. kr. mod et underskud på 1,7 mio. kr. i 2010. Forskellen på 4,3 mio. kr. skyldes bl.a. et fald i indtægterne på 0,2 mio. kr., et fald i de administrative omkostninger inkl. løn- og personaleomkostninger mv. på 0,6 mio. kr. og et fald i disponerede projektbevillinger på 3,9 mio. kr.

12. Faldet i de samlede indtægter skyldes især, at bevillinger til projekter i større omfang er blevet anvendt til formålet, hvorfor der har været færre tilbageførsler af ikke-anvendte bevillinger.

13. De samlede administrative omkostninger inkl. personaleomkostninger mv. udgør 8,1 mio. kr. i 2011. Faldet på 0,6 mio. kr. fra 2010 skyldes bl.a. færre personaleomkostninger med 0,7 mio. kr., hvor der i 2010 var en midlertidig tilgang af mere personale. Herudover var der i 2010 omkostninger til flytning til det nye domicil. Modsat har der i 2011 været omkostninger på 1,6 mio. kr. i forbindelse med udvikling og implementering af it-systemet Freja.

14. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Kulturfond og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Revisorerne har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi konstaterede ved revisionen af årsregnskabet for 2010, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret gennem dialog med SKAT, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Vi har konstateret, at forholdet endnu ikke er løst, hvilket ikke er tilfredsstillende. Vi har anbefalet, at Nordisk Kulturfond henstiller til Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, at der snarest tages kontakt til SKAT om en løsning på problemet. Vi vil følge forholdet.

15. De samlede disponeringer til projekter er faldet og udgør 25,3 mio. kr. i 2011 mod 29,2 mio. kr. i 2010. I projektbevillingerne indgår disponeringer til interne projekter med i alt 1,9 mio. kr. til bl.a. Årets scenekunstbegivenhed, tilskud til bilaterale fonde, Årets Nordiske Kulturbegivenhed og Ny Sprogkampagne.

I 2011 har fonden disponeret bevillinger på i alt 23,4 mio. kr. til eksterne projekter. Antal bevilgede ansøgninger i 2011 var 232 mod 269 i 2010. Der var i 2011 i alt 1.206 ansøgninger mod 1.298 i 2010.

16. Vi har konstateret, at fonden fortsat har en tilfredsstillende administration af projekterne, herunder sikring af overholdelse af 3-års-fristen for projekternes gennemførelse. Vi har ved revisionen ikke fundet projekter, der er mere end 3 år gamle, og hvor der derfor skulle ske en tilbageførsel af disponeringen.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på tilfredsstillende vis. Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler til projekter er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision eller egenkontrol i fondens sekretariat.

B. Balancen

17. Aktiverne udgør i alt 24,8 mio. kr. pr. 31. december 2011 mod 23,2 mio. kr. i 2010. Aktiverne består primært af bankindeståender på 24 mio. kr., der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, som endnu ikke er udbetalt til projekter. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid. Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Kulturfonds bankforbindelser pr. 31. december 2011 og påset, at alle engagementer er korrekt indregnet i årsregnskabet.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

18. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler på i alt 21,2 mio. kr., hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke-anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab. Vi har konstateret, at mellemregningen ikke løbende bliver udlignet, og vi har anbefalet, at dette sker periodisk, fx hver måned eller hvert kvartal.

Egenkapitalen udgør 2,1 mio. kr. og består af overført underskud på ÷ 0,5 mio. kr. fra de foregående år med tillæg af årets overskud på 2,6 mio. kr..

19. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af Nordisk Kulturfonds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2011.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

20. Det er vores formål at påse, at ledelsens aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og Nordisk Ministerråds udarbejdede forskrifter for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsespåtegning, ledelsens årsberetning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter.

21. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 24.

22. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

23. I forbindelse med revisionen er Nordisk Kulturfonds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller stikprøvevist gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

24. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

De risikofyldte områder har været:

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter, omkostninger, løn samt balanceposter.

C. Revisionens udførelse

25. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

26. Ved den stikprøvevise revision af projekter er der foretaget kontrol af udbetalinger, ligesom det er påset, at bevilgede projektmidler og skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Ved revisionen er den enkelte projektsag revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en gennemgang af sagsstyringen i Freja og en stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

Nordisk Ministerråd fik i 2011 udarbejdet en konsulentrapport fra den finske konsulentvirksomhed Net-Effekt Oy om Nordisk Ministerråds projektvirksomhed. Konsulentvirksomheden har anbefalet, at der er en klarere definition af et projekts formål, og at der er mere fokus på rapportering og anvendelse af projektresultatet.

Som en konsekvens heraf, og til trods for vores bemærkninger om fondens administration af projekter, jf. pkt. 16, har vi anbefalet, at også Nordisk Kulturfond fremadrettet har mere fokus på, at projekternes formål bliver defineret klart og entydigt, samt at der også er fokus på de enkelte projekters resultater og anvendeligheden heraf. Vores anbefaling omfatter såvel eksterne som interne projekter.

27. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på væsentlige regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke-anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af bilag for at påse, at reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser er overholdt. Bilagsrevisionen er suppleret med regnskabsanalyse af de enkelte regnskabsposter.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

28. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfond, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2011. Vi har bl.a. vurderet fremdriften af egne projekter i henhold til målsætningen, og vi har påset, at alle disponeringer til eksterne projekter er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutninger, og at bestyrelsen har haft kendskab til alle relevante oplysninger forud for beslutningstagen om de enkelte projekter.

For projekter med bevillinger under 0,05 mio. kr. har vi med Nordisk Kulturfonds daglige ledelse drøftet fondens egen stikprøvevise kontrol af projekternes slutrapporter og gennemgang af de tilhørende projektregnskaber. Vi har gennemgået fondens egen stikprøvevise kontrol af projekter i 2011. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger, og det er vores vurdering, at fonden har opstillet retningslinjer, der sikrer en tilfredsstillende gennemgang af og kontrol med projekternes slutrapporter. Vi vil fortsat følge forholdet.

29. Endelig har vi stikprøvevist gennemgået administrationsomkostningerne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfonds midler.

Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2011 af administrationsomkostningerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Bestyrelsens sammensætning

30. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

31. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af bestyrelsen er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2011, hvor der har været afholdt 3 møder.

C. Overholdelse af lovgivning

32. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

33. Vi har med Nordisk Kulturfonds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser og fejl af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser og fejl af væsentlig betydning for årsregnskabet.

E. Ledelsens regnskabserklæring

34. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra Nordisk Kulturfonds daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

F. Ikke-korrigerede forhold

35. Hvis der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed, oplyser vi bestyrelsen herom.

Denne oplysning gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

G. Afsluttende bemærkninger

36. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 29. juni 2012

Ole Vagn Christensen

Lone Strøm

norden

Årsberetning for Nordisk Kulturfond 2011

Indledning 2
Prioriteringer 3
1.1 Fondens opgave 3
1.2 Prioriteringer 3
2. Fondens bidragsvirksomhed 4
2.1 Bidragspolitik 4
2.2 Kvalitetssikring 4
2.3 Antallet af ansøgninger 6
2.4 Projekternes virksomhedsområder 6
2.5 Projekternes aktivitetsformer 7
2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted 8
2.7 Et udvalg af bevilgede projekter 9
3. Fondens særlige satsninger 10
3.1 Årets Nordiske Kulturbegivenhed 10
3.3 Nyt elektronisk ansøgningssystem, Freja 11
3.5 Kommunikationsstrategi 12
4. Fondens organisation 12
4.1 Fondens bestyrelse og sekretariat 12
5. Fondens økonomi og projektadministration 13
5.1 Fondens indtægter 13
5.2 Fondens udgifter 15
5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne 17
6. Oversigt over bevillinger
6.1 Liste over bevillinger i 2011 19
ÅRSREGNSKAB 2011 28
LEDELSENS UNDERSKRIFTER 29
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS 30
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat) 31
RESULTATOPGØRELSE 32
BALANCE PR. 31. DECEMBER 33
NOTER 34
NOTER 35

norden

Indledning

Nordisk Kulturfond støtter kulturprojekter initieret og udført af både professionelle og amatører. Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner. Bidragsvirksomheden er også i 2011 kendetegnet ved en stor bredde i bidragsvirksomheden. Fonden modtog i 2011 1206 ansøgninger, heraf blev 831 realitetsbehandlet. Fondens støttestruktur opmuntrer til et bredt nordisk kultursamarbejde og dette ses afspejlet i ansøgningerne. For at belyse bredden i projekterne er der i årsberetningen omtalt et lille udvalg af støttede projekter. Af eksemplerne kan læses, at Fonden støtter projekter rangerende fra en balletkonference i Stockholm, et nordisk kulturfremstød i Sofia, Bulgarien og til et sangskrivermøde i Stavanger.

Fonden bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2011 haft fem ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med DKK 100.000, og to frister for ansøgninger på over DKK 100.000. Af 831 gyldige ansøgninger i 2011 bevilgede Fonden støtte til 232 projekter. 28 % af alle realitetsbehandlede ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2011 på DKK 26,7 mio., heraf var bidraget til Fondens egne projekter på DKK 1,4 mio.

I 2011 blev der sat øget fokus på to prioriterede områder henholdsvis "Aktiviteter som aktivt og konkret fremmer børn og unges deltagelse i det nordiske kultursamarbejde" og "Aktiviteter der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen". Med disse satsninger og med satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde" vil Nordisk Kulturfond bidrage til holde det nordiske kultursamarbejde levende og fremtidssikre det.

I 2011 fik Nordisk Kulturfond et nyt og ambitiøst elektronisk sags- og ansøgningssystem, Freja. Freja automatiserer en række procedurer og har gjort ansøgningsproceduren endnu lettere for ansøgeren.

Bestyrelsen besluttede i 2011, at den i 2012 ville gøre ansøgningssystemet mere smidigt for ansøgerne og med hurtigere svarfrister for langt de fleste ansøgere. Derfor er der i 2012 fire ansøgningsfrister med mulighed for at ansøge op til DKK 500.000 pr. gang. Det indskærpes dog, at ca. 80 pct. af Fondens bidrag forsat vil være på under DKK 100.000.

1. Fondens formål, virksomhedsidé og prioriteringer

1.1 Fondens opgave

Fondens virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale, Overenskomsten om Fonden, der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002. Fondens opgave er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande: Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Ifølge overenskomsten omfatter Fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden.

Fonden medvirker til

- at give det lokale og nationale kunst- og kulturliv i Norden en ekstra dimension, som medfører et rigere kulturliv for alle indbyggere i Norden.
- at kunst- og kulturlivet i Norden får større opmærksomhed hos et internationalt publikum; at Norden ikke kun er modtager af nye impulser, men også videreformidler kunst, kultur og erfaringer til andre lande.

Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som

- muliggør møder omkring kunstneriske og kulturelle oplevelser mellem indbyggere fra forskellige dele af Norden.
- formidler kunst og kultur skabt i Norden for et publikum såvel inden for som uden for Norden.
- stimulerer og udvikler netværk inden for kunst og kultur i Norden eller i internationale miljøer med nordisk deltagelse.

1.2 Prioriteringer

Inden for rammerne for Fondens brede virksomhedsområde havde Fonden følgende prioriteringer i 2011:

Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand med særlig prioritering af:

- Aktiviteter som aktivt og konkret fremmer børn og unges deltagelse i det nordiske kultursamarbejde.
- Aktiviteter, der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere.
- Aktiviteter, der fremmer nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde
- Aktiviteter i tyndt befolkede områder i Norden.
- Aktiviteter, der fremmer samarbejdet mellem Vestnorden (Færøerne, Island og Grønland) og det øvrige Norden.

Fonden har i 2011 søgt mere målrettet at generere ansøgninger inden for de prioriterede områder blandt andet ved mere strategisk at arbejde med information og kommunikation.

I de efterfølgende afsnit følger en kort beskrivelse af Fondens forvaltning; dets bestyrelse og sekretariat. Afslutningsvis redegøres for, hvordan bestyrelsen har disponeret sin bevilling og øvrige indtægter, samt hvordan sekretariatet har arbejdet med opfølgningen af projekterne.

norden

2. Fondens bidragsvirksomhed

2.1 Bidragspolitik

Baggrunden for etableringen af Fonden i 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. Med henblik på at nå dette mål har Fonden i 2011 haft fem ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb til og med DKK 100.000 og to ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb over DKK 100.000.

For ansøgninger til og med 100.000 DKK havde Fonden som mål, at disse skulle være behandlet inden for 8 - 10 uger, og målet for behandlingen af ansøgninger over DKK 100.000 er en behandlingstid inden for 12 - 14 uger. I 2011 var 175 bevillinger svarende til 75 % af bevillingerne, på DKK 100.000 eller derunder.

Fonden bevilger som hovedregel ikke mere end DKK 500.000 til et og samme projekt. I 2011 var kun fem af de bevilgede ansøgninger på over DKK 300.000. Herudover har Fonden en regel om, at projekter skal være afsluttede inden for to kalenderår efter bevillingsåret. I 2011 var afslutningsgraden på ca. 99 % af de projekter, som bevilgedes i 2009 eller tidligere. Under 1 % af projekterne modtog en genbevilling.

Bestyrelsens bidragspolitik sigter på primært at give den første grundfinansiering, således at et projekt kan komme videre i sin planlægning, alternativt at bevilge den sidste topfinansiering, således at projektet kan påbegyndes. Dette skal ses i relation til, at det er en generel opfattelse blandt bidragsmodtagerne, at Fondens bidrag genererer fem-seks gange yderligere i bidrag fra andre bistandsydere til et projekt.

Da Fonden har relativt mange ansøgningsrunder og oftest bevilger mindre beløb til relativt mange projekter, er Fondens rolle ikke sjældent den som tager det første skridt i kunst- og kulturlivet og således virker som spydspids for yderligere finansiering.

Fondens bidragspolitik kan sammenfattes til, at den bevilger mindre beløb, ofte og hurtigt.

2.2 Kvalitetssikring

For så vidt angår ansøgninger til bevilling på over DKK 100.000, bliver disse behandlet i tre etaper: Bedømmelse af sagkyndige, behandling af Fondens sekretariat og bestyrelsens beslutning.

For så vidt angår ansøgninger til beløb på under DKK 100.000 har bestyrelsen delegeret sin beslutningskompetence til sekretariatet i de tilfælde, hvor sekretariatet følger den sagkyndiges indstilling. Ordningen medfører, at de fleste ansøgere til bevillinger på under DKK 100.000 kan få svar allerede efter fem uger.

Alle ansøgninger på op til DKK 100.000, hvor sekretariatet ikke har været enig i den sagkyndiges forslag, behandles i et internt "E-forum".

Fondens sagkyndige udgør 24 personer fra forskellige kunst- og kulturområder i Norden og udpeges af bestyrelsen på forslag fra de nationale kulturmyndigheder og -organisationer. Udover at de sagkyndige skal hjælpe Fondens sekretariat med at kvalitetssikre ansøgningerne, er det en vigtig målsætning dels at få synspunkter fra andre personer uden for det officielle nordiske system, dels at skabe en større national forankring af Fondens arbejde.

De sagkyndige bliver udpeget for tre år og udgør en resursegruppe, som bidrager med værdifulde faglige indspil til Kulturfonden ved at kvalitetsvurdere samtlige ansøgninger og ved at etablere nye kontakter og netværk.

Sagkyndige i 2011

Navn:	***Sektor:***	***Stilling:***
Danmark		
Anne-Louise Sommer	Arkitektur	Rektor, Danmarks Designskole
Henrik Marstal	Musik	Frilans
Tom Ahlberg	Tverrkulturelt	Eier af Forlaget Underskoven
Ole Winther	Museer och kulturarv	Kontorchef i MUSEER, Kulturarvsstyrelsen
Færøerne		
Mikkjal Helmsdal	Tværsektorielt	Rektor Thorshavns Gymnasium
Grønland		
Dorthe Korneliussen	Tverrsektorielt	Institutleder, Ilinniarfissuaq, Institut for Læring, Grønlands Universitet
Finland		
Hannele Yrjö-Koskinen	Tværsektorielt	VD, Frederika Wetterhoff Stiftelsen
Vivan Lygdbäck	Tværsektorielt	Kulturchef, KulturÖsterbotten
Sari Lakso	Dans	Freelance
Åland		
Mervi Appel	Tverrkulturelt	Kultursekreterare, avdelningschef för Mariehamns stads kulturbyrå
Island		
Hlín Agnarsdóttir	Teater	Forsker / Freelance
Norge		
Gjermund Kolltveit	Musikk	Norsk folkemusikksamling
Jorunn Veiteberg	Design	Forskningsleder, Kunsthøjskolen i Bergen
Bjarne Kvinnsland	Bildkonst	Freelance
Khalid Salimi	Tvärsektoriellt	Kunstnerisk leder, Stiftelsen Horsont
Aaslaug Vaa	Tvärsektoriellt	Leder enkeltpersonforetak
Halvor Voldstad	Tvärkulturellt	Enhetsleder for kultur og lokalsamfunn, bydel Alna/Oslo kommune
Sverige		
Catharina Bergil	Tværkulturelt	Biträdande museumchef, Världskulturmuseet i Göteborg
Magnus Bärtås	Billedkunst	Professor, KONSTFACK
Bitte Eskilson	Film	Børn- og ungdomsansvarlig, Svenska filminstitutet
Satu Gröndahl	Sprog og sprogpolitik	Leder, Centrum för multietnisk forskning, Uppsala universitet
Ozan Sunar	Tværkulturelt	Freelance
Eva Susso	Litteratur	Forfatter
Martin Hansson	Musikk	Chef projektledaravdelningen, GöteborgsOperaen

2.3 Antallet af ansøgninger

I 2011 indkom totalt 1.206 ansøgninger. Af disse blev 831 anset for at opfylde alle Fondens retningslinjer og blev herefter realitetsbehandlet. Modsvarende tal for 2010 var 1.298, hvoraf 865 var gyldige. Forskellen for de to år er -4 %, for så vidt angår gyldige ansøgninger og -7.1 % for alle indkomne ansøgninger. I 2011 udgjorde de gyldige ansøgninger et samlet søgt beløb på DKK 110.6 mio.

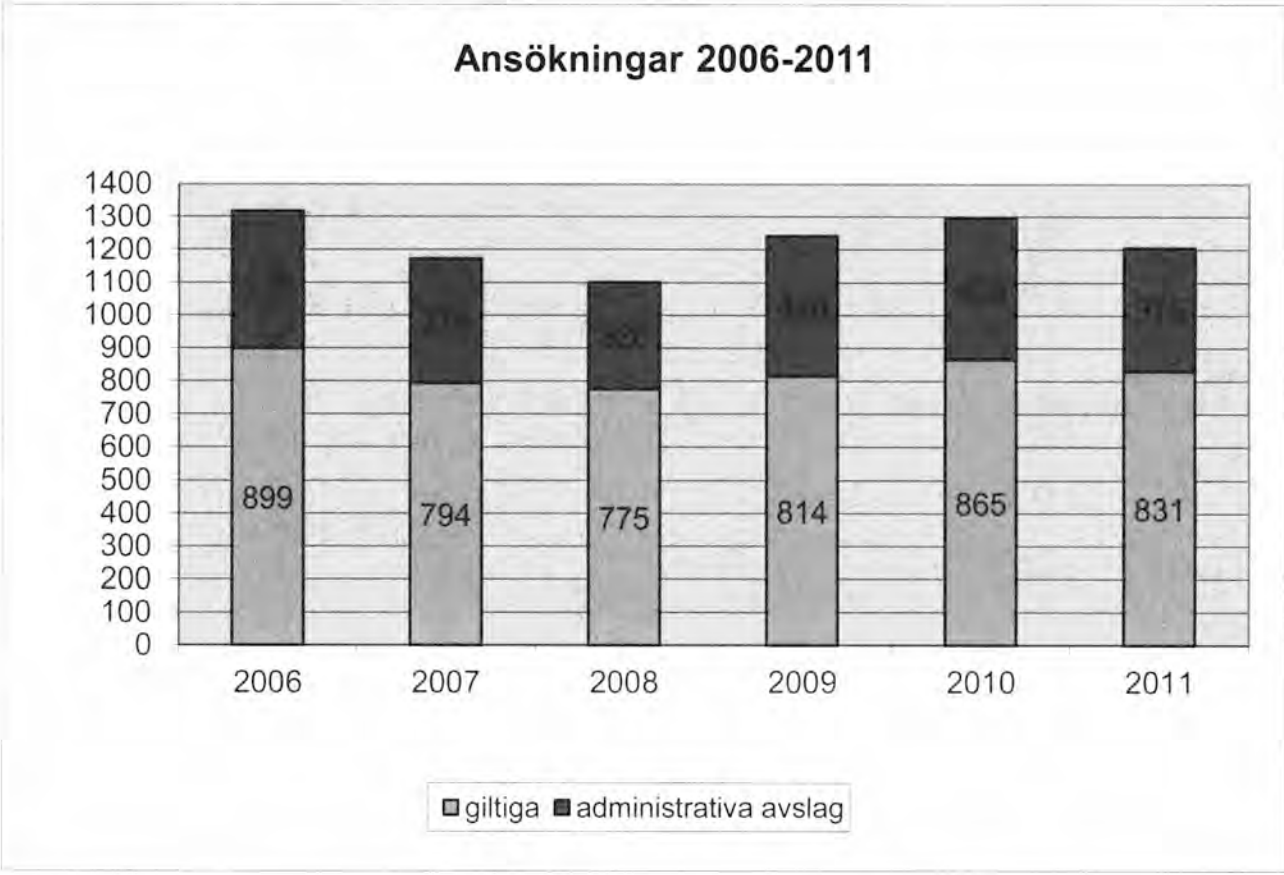

Af de 831 gyldige ansøgninger i 2011 bevilgedes 28 %, hvilket kan sammenlignes med 2010, hvor bevillingsgraden var 31 %. Siden 1. juli 2006 har Fonden kun accepteret elektroniske ansøgninger, rekvisitioner og slutrapporter. I såvel ansøgningen som i slutrapporten har Fonden indført et antal evalueringsspørgsmål. Her kan ansøgerne fremføre deres synspunkter vedrørende Fondens bidragsvirksomhed og deres erfaringer med at drive nordiske kulturprojekter.

2.4 Projekternes virksomhedsområder

Fonden inddeler sine ansøgninger i tre hovedområder: *Tværsektorielle*, det vil sige kulturprojekter, som også berører en anden samfundssektor (eksempelvis kultur og helse), *Tværkulturelle*, det vil sige projekter, som berører flere kunst-/kulturområder (eksempelvis visse festivaler) samt *Enkelte Kunstområder* (eksempelvis musikprojekter). Definitionen *Enkelte kunstområder* skal ikke ses ud fra en kunstpolitisk definition, men mere som en administrativ definition. Det er den enkelte ansøger, som selv klassificerer, hvilken sektor projektet skal tilhøre.

Af de bevilgede midler ligger 88,8 % af projekterne inden for enkelte kunstområder, 10,3 % inden for de tværkulturelle projekter og 0,9 % inden for de tværsektorielle projekter.

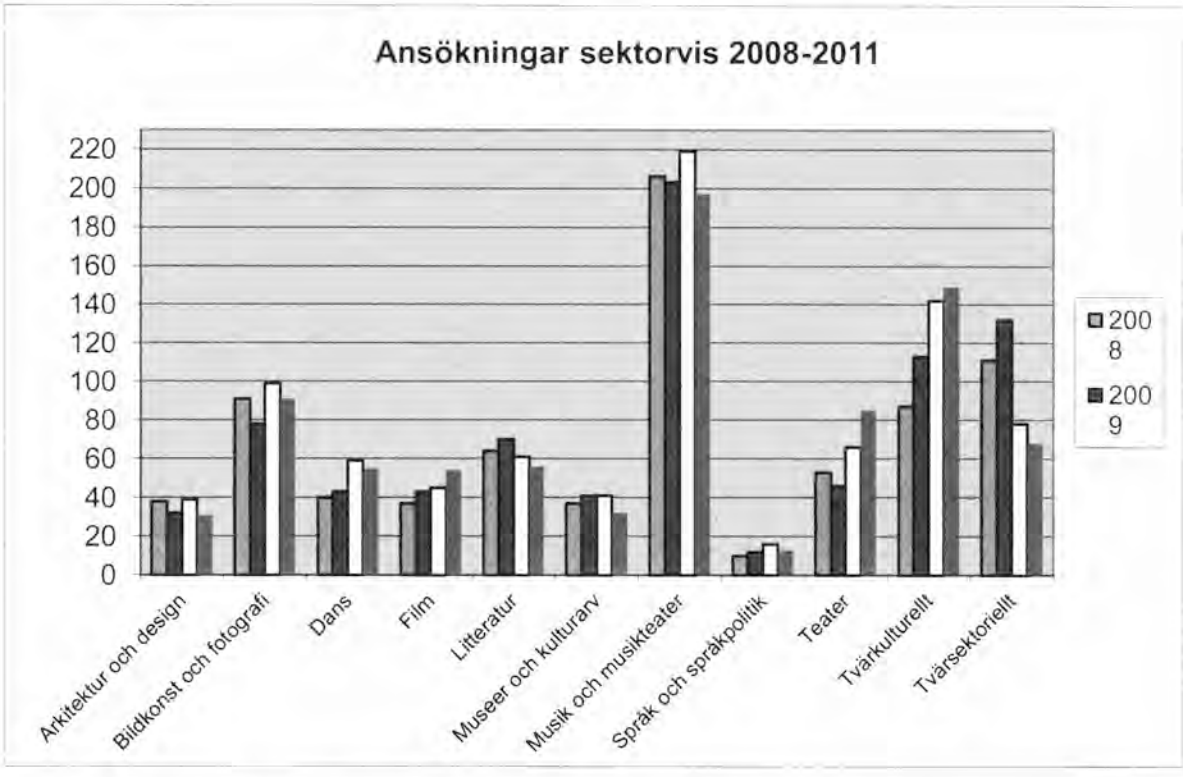

Musikområdet har altid haft en stærk position i Fondens bidragsvirksomhed. Nogen specifik forklaring på hvorfor, findes ikke, men der søges til et bredt område (fra folkemusik, kor, pop/rock til klassisk musik), og udøverne tæller både foreninger og enkeltpersoner og såvel amatører som professionelle. 28 % af Fondens bevilgede bidrag vedrører musikprojekter.

Angående bidrag til filmprojekter skal det bemærkes, at Fonden ikke bevilger bidrag til filmproduktion. Sektoren *Film* vedrører hovedsagelig filmfestivaler og seminarer med temaet film.

2.5 Projekternes aktivitetsformer

I lighed med hvad angår bredden i projekternes virksomhedsområde, så spænder projekterne over et stort antal aktivitetsformer. Nedenfor er et udvalg af de hyppigst forekommende. Herudover forekommer eksempelvis projekter, der handler om "undervisning" og "planlægning".

Som det fremgår af statistikken nedenfor, er de to største aktivitetsformer
Festival og Konference, seminar, workshop.

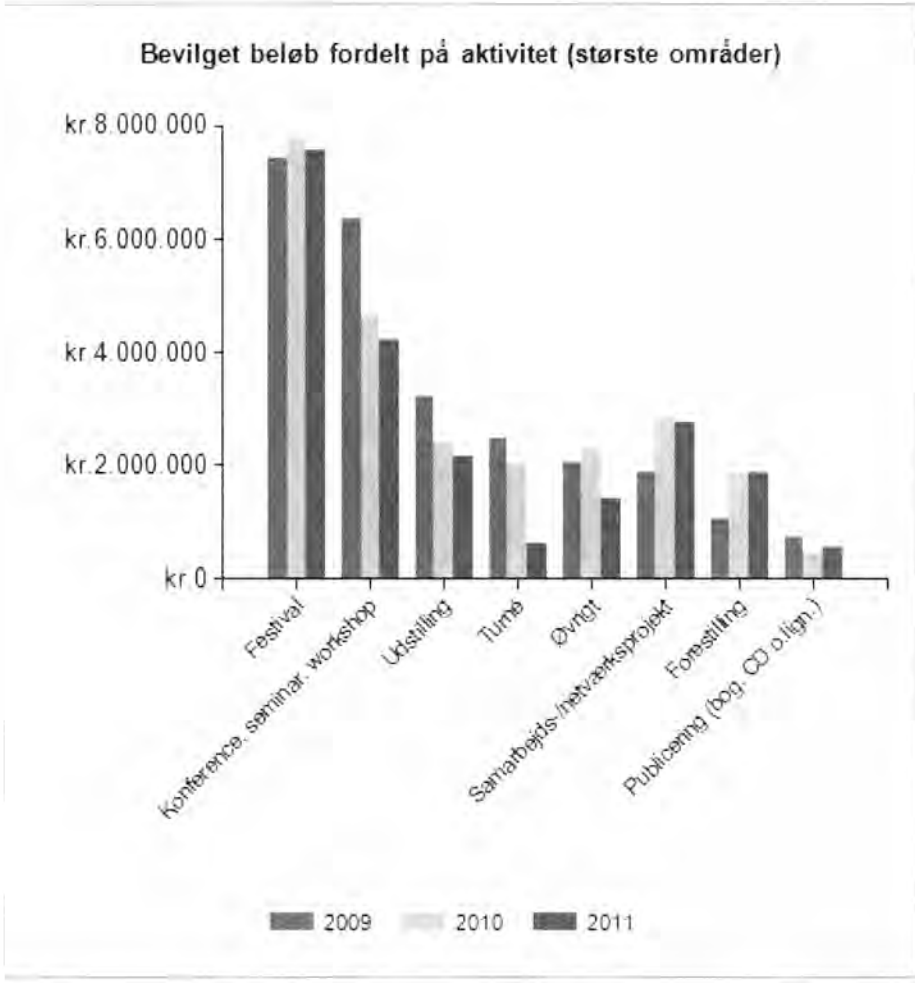

2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted

Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

I 2011 kom 5,6 % af ansøgningerne fra uddannelsesinstitutioner, 6,9 % fra private institutioner, 7,8 % fra private selskaber, 5,2 % fra enkeltpersoner, 22,4 % fra offentlige institutioner og 29,3 % fra frivilligorganisationer og uformelle netværk, og 22,8 % fra øvrige uspecificerede ansøgere. Nedenfor ses statistikken for Fondens bevillinger til de forskellige organisationsformer.

Af de bevilgede ansøgninger i 2011 kom ca. 37,5 %, svarende til 87 af 232 bevillinger, fra hovedstadsområderne i Norden. Da nogle af projekterne er turnéer og samarbejdsprojekter, så indebærer det ikke nødvendigvis, at lige så mange af projekterne alene gennemføres i hovedstadsområderne.

Et projekt kan gennemføres såvel inden for som uden for Norden, og ansøgeren kan have sit hjemsted uden for Norden. Projekter, hvor ansøgerne er fra Norden, er dog den dominerende gruppe. Af Fondens bevillinger i 2011 gik 86 % til ansøgere i de nordiske lande og selvstyrende områder. Endvidere kan nævnes, at 8 % af Fondens bevilgede beløb i 2011 gik til ansøgere fra Vestnorden (Island, Grønland og Færøerne), og at 3 % gik til ansøgere fra Nordens østlige nærområder (Rusland, Estland, Letland og Litauen).

2.7 Et udvalg af bevilgede projekter

Nedenfor ses et udvalg af de i alt 232 projekter, som Fonden har bevilget bidrag til i 2011. Udvalget belyser bredden i Fondens virksomhed;

The Human Lab
DKK 90.000 blev bevilget til The Human Lab, en scenekunstproduktion planlagt af unge nordiske scenekunstnere, der arbejder med dukke- og animationsteater. De unge ville skabe en forestilling baseret på den danske kunstner Michael Kviums malerier. I projektet skulle det undersøges, hvordan en kunstart som maleriet, kan formidles og fortolkes gennem en anden kunstart - nemlig scenekunsten.

Storyslam i Åbo
DKK 75.000 blev ydet i bidrag til nordiske mesterskab i storyslam i Åbo, Finland.

Nordisk Mesterskab i Folkemusik

Föreningen Turismesenter i Sälen i Sverige modtog DKK 200.000 til afholdelse af nordisk mesterskab i folkemusik. Der skulle dystes i tre kategorier; Solister (vokal/instrumental), grupper med max seks medlemmer, og spillemandsgrupper med mindst 15 deltagere. Deltagerene kom fra fire nordiske lande.

Nordisk Korfestival for børn og unge
DKK 200.000 blev ydet til en nordisk korfestival for børn og unge. Festivalen blev arrangeret af NORBUSANG, og der forventedes omkring 500-600 deltagere fra samtlige nordiske lande. Programmet omfattede lektioner, workshops, sammusicering og koncerter.

Sangskrivermøde i Stavanger
Songwriters Circle Norden (SCN) fik DKK 100.000 til en workshop i Stavanger for nordiske sangskrivere med deltagelse af internationalt anerkendte sangskrivere og med efterfølgende koncert i lokalsamfundet.

Unge nordiske strygere tager på kursus i Karis i Sverige
Martin Wegelius Instituttet, Finland modtog DKK 250.000 i støtte til et nordisk strygermusikkursus for børn og unge under 16 år på Västra Nylands folkhögskola i Karis. Omkring 100 unge fra hele Norden deltog.

Humor i Island
Foreningen Nordens Ungdom fik DKK 35.000 til afholdelse af en humorweekend med oplæg, workshops og seminarer for unge fra hele Norden.

Balletkonference i Stockholm
Folkuniversitetet- Balletakademien Stockholm modtog DKK 200.000 i støtte til konferencen "Ballet: Why and How?", der havde som overordnet mål "att (...) leda fram till en ökad medvetenhet - både internationellt och i Norden - om balettens roll i den professionella dansarens vardag och utbildning".

Multicool Nord
Salaam Film og Dialog modtog DKK 300.000 til projektet MULTICOOL NORD, der består af tre nordiske filmfestivaler, Film fra Sør (Oslo), Antirasistiska Filmdagar (Göteborg og Malmö) og Salaam Film og Dialog (København). De tre festivaler sætter fokus på de nordiske flerkulturelle samfund ved hjælp af relevante film og dialog med engagerede nordiske aktører.

Nordisk kultur i Sofia
Universitetet i Sofia i Bulgarien fik DKK 50.000 til at fejre Skandinavisk Instituts 20-års jubilæum i 2012. Jubilæet skal markeres med udstillinger, filmfremvisninger, møder med skandinaviske forfattere, teaterforestillinger samt en international konference "Skandinavien og Verden" i to dele, henholdsvis en om kultur, og en for lingvistik.

3. Fondens særlige satsninger

3.1 Årets Nordiske Kulturbegivenhed 2011-2012 - Scenekunst

Hvert andet år uddeler Fonden et ekstraordinært bidrag på op til DKK 3 mio. til årets nordiske kulturbegivenhed. Formålet med denne satsning er med projektet som løftestang at skabe en større opmærksomhed på det nordiske kultursamarbejde. For 2011-2012 blev det besluttet at sætte fokus på scenekunsten. Valget af årets Nordiske Scenekunstbegivenhed 2011-2012 faldt på den fælles nordiske teaterforestilling "Udvandrerne", der senere skiftede navn til Bastard. Bag forestillingen står Malmö Stadsteater, Teater Får302 i København og islandske Vesturport. Stykket instrueres af islandske Gísli Örn Garðarsson, en af Nordens mest talentfulde unge instruktører. Stykket spiller i Reykjavik den 1.-2. juni 2012, i Malmø den 28. juli – 19. august

2012 og i København den 7. september til 23. september. Desuden vil forestillingen blive vist i forbindelse med en nordisk kulturfestival på Kennedy Art Center i Washington i marts 2013.

3.2 Årets Nordiske Kulturbegivenhed 2013-2014, Kulturfestival for børn og unge

Til ansøgningsfristen den 1. februar 2011 indkom 25 ansøgninger om forprojekteringsmidler, og Fonden bevilgede 13 gange DKK 30.000. Den 14. oktober 2011 arrangerede Fonden et informations- og inspirationsmøde om muligheden for at søge til Årets Nordiske Kulturbegivenhed: Nordisk Børne- og Unge kulturfestival 2013-2014. 90 personer fra hele Norden deltog i mødet, der var en blanding af instruktion, inspiration og interaktion. Formålet med mødet var at fortælle om Fondens intentioner med Festivalen samt give mulighed for potentielle ansøgere at træffe mulige nordiske samarbejdspartnere. Arrangementet var meget vellykket.

På bestyrelsens møde den 29. november besluttedes det at nedsætte en bedømmelseskomite bestående af fem unge i alderen 16-25 år, der i samarbejde med to af Fondens mere erfarne sagkyndige på et møde den 20. april skal komme med en indstilling til Fondens bestyrelse. Fristen for at indsende ansøgning om at komme i betragtning til de DKK 3 mio. er den 15. februar 2012, og bestyrelsen træffer sin beslutning om, hvilket projekt der skal udpeges til årets nordiske kulturbegivenhed træffes på dens møde i København den 1. juni 2012.

3.3 Invitere – Informere - Inkludere

Fonden er åben for den rige mangfoldighed af kunst og kultur, som kendetegner de nordiske lande. Fondens bestyrelse besluttede i 2007 at iværksætte satsningen "Nye nordboere i det nordiske kultursamarbejde" fra 2008, og satsningen blev videreført i 2009 og 2010. Med denne satsning ønsker Kulturfonden at:

- Informere om de muligheder, der ligger i Fondens støtteordninger.
- Stimulere til kontakter og samarbejdsprojekter mellem kunstnere og kulturarbejdere med forskellig etnisk baggrund i de nordiske lande.
- Initiere flere projektansøgninger til Kulturfonden, der i langt større grad end tidligere kan afspejle den etniske mangfoldighed, som de nordiske lande i dag repræsenterer.

For at hjælpe til med at få flere ansøgere inden for denne gruppe har Fonden blandt andet engageret en rådgivningsgruppe i 2008 og 2009 og holdt netværksmøder for kunstnere i 2009 og 2010. Fonden havde taget initiativ til en konference om omkring nordisk film, tv, teater og scenekunst i nordisk og europæisk perspektiv. Konferencen "Kunsten at Skifte Scene" blev afholdt i Filmhuset i København den 24.-26. januar 2011 i samarbejde med Skuespilforbund og Center for Kunst og Interkultur, der stod for den praktiske gennemførelse. Konferencen stillede skarpt på udfordringer og potentialer i forhold til interkultur og mangfoldighed i nordisk film, tv og scenekunst og samlede 70 oplægsholdere og 200 deltagere. Fonden havde ydet DKK 300.000 til projektet.

Der blev i 2011 ydet støtte til i alt 18 projekter, der blev vurderet at falde ind under prioriteringen "Aktiviteter, der fremme nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde".

3.4 Nyt elektronisk ansøgningssystem, Freja

Det blev i 2009 klart, at Kulturfonden var nødsaget til at udskifte sit elektroniske sagsbehandlingssystem. Dette skyldtes dels, at kontrakten med Fondens hidtidige

systemleverandør ville udløbe i 2011, og at leverandøren ikke ønskede at forlænge kontrakten. Derudover betød en opgradering hos Nordisk Ministerråd til Windows 2007 i sommeren 2011, at Fondens hidtidige system ÄHS ikke længere kunne fungere. Af den grund udså Fonden, i samarbejde med konsulentfirmaet Devoteam Consulting, tre mulige systemleverandører.
På styremødet i maj 2010 fik sekretariatet fuldmagt til at indgå forhandling og indgå aftale med det danske IT-firma Exformatics, der tilbød den bedste løsning til at opfylde Fondens behov, og også var den leverandør, som tilbød den billigste pris. Efter forhandling med Exformatics i forhold til produkt, support og pris blev der den 25. juni 2010 underskrevet en kontrakt. Den samlede pris for systemet er på DKK 1.656.320.
Udvikling og implementeringen af Fondens nye elektroniske sagsbehandlingssystem blev påbegyndt i december 2010. Fonden overtog formelt systemet, der blev navngivet Freja, medio oktober 2011, men de facto har Fonden anvendt systemet siden 1. august 2011. Tidsmæssigt blev processen forsinket, hvilket primært skyldtes uforudsete problemer med udviklingen af den eksterne portal, der anvendes af ansøgere og bevillingsmodtagere. Freja vil føre til at en række administrative rutiner er blevet automatiseret og har givet ansøgerne et bedre overblik over deres ansøgning og bevillingsmodtagerne over deres bevilling.

3.5 Kommunikation

Fonden har i 2011 arbejdet videre på opfølgningen af kommunikationsstrategien. En del arbejde er lagt i kommunikationen i forbindelse med Årets Nordiske Kulturfestival for børn og unge 2013-2014. Fonden har haft stor nytte af den særlige del af hjemmesiden www.nordiskkulturfond.org/festival i sin kommunikation til potentielle ansøgere og til medier, der har børn og unge som kerneområde.

Arbejdet med at indsamle og præsentere projekter til inspiration for potentielle ansøgere og som dokumentation for Fondens arbejde har haft høj prioritet i 2011. Det har givet større synlighed og aktivitet på Fondens hjemmeside.

Fondens facebookside anvendes både af Fonden og af brugerne og nåede 1300 brugere ultimo december og vokser støt som et aktivt forum for projektansøgere og bevillingsmodtagere.

Med hensyn til sprogsamarbejdet, gennemførte Fonden i samarbejde med Nordisk Ministerråd, de nordiske informationskontorer og nordiske huse og institutter række minikurser om nabosprog for børn og unge.

Også pressearbejdet er blevet udbygget i hele 2011 med landespecifikt materiale til hvert nordisk informationskontor, hvilket har øget omtalen generelt af Fondens bevillinger.
Netværket med de otte nordiske informationskontorer er i det hele tage styrket og samarbejdet er øget med succes. Også nyhedsbrevene er videreudviklet i 2011og udsendes nu hvert kvartal 1.649 på skandinavisk og 322 på finsk.

4. Fondens organisation

Fonden har en juridisk status og institutionel karakter som selvstændigt retssubjekt.

4.1 Fondens bestyrelse og sekretariat

Fondens bestyrelse består af 13 medlemmer: to fra hvert nordisk land og en fra hvert selvstyrende område. I afsnit 5.4, Årsregnskab 2011, kan ses, hvem der sidder i bestyrelsen.

Det er den siddende bestyrelse, som underskriver Fondens årsberetning. Underskrivelsen af årsberetningen for 2010 foregik på styremødet i august 2011 af de personer, som på det tidspunkt indgik som ordinære medlemmer. I 2011 har Norge haft formandskabet i Fonden, formand var Stortingsmedlem Olemic Thommessen og næstformand var Kjell Myhren,

ekspeditionschef, Kultur- og kirkedepartementet. Bestyrelsen afholdt i alt tre møder: to i København og et i Umeå.

Sekretariatet har i 2011 haft fem fastansatte. Herudover har sekretariatet haft tilknyttet en kommunikationskonsulent på freelance basis.

Seniorrådgiver Aja Bugge (DK) sluttede sin ansættelse i Fonden den 1. februar og blev erstattet af Maria Tsakiris (SE). Personalet har herudover bestået af seniorrådgiver Thomas Heikkilä (FI), rådgiver Petr Larsen (DK), sekretariatskoordinator Helena Karhu (FI) og direktør Karen Bue (DK). Til at varetage kommunikationsarbejdet har Fonden samarbejdet med freelancer og kommunikationskonsulent Gitte Merrild. Desuden har Fonden i 2011 haft bistand fra to studentermedarbejdere, Marianne Rytky (FI) og Turið Johannesen (FO).

Fonden har også i 2011 indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråd og indkøber visse administrative tjenester af ministerrådets sekretariat.

5. Fondens økonomi og projektadministration

Fondens samlede indtægter i 2011 var på DKK 35.998.678, hvilket har været et fald på DKK 199.761 i forhold til 2010. De samlede udgifter og bevillinger i 2011 var på DKK 33.374.065.

Fondens resultat for 2011 blev et overskud på DKK 2.624.614 mod et underskud på DKK 1.641.457 i 2010. En stor andel af overskuddet (DKK 1.433.071) skyldes en ændring i praksis anbefalet Rigsrevisionen. Ændringen betyder, at der i årsregnskabet ikke længere hensættes/reserveres midler til endnu ikke afholdte omkostninger til projekter af administrativ karakter. Disse omkostninger forventes i stedet afholdt i 2012 og denne andel af overskuddet skyldes således tidsforskydning.

Den resterende del overskuddet i 2011 beror på, at blandt andet Fondens administrative omkostninger uventet blev markant lavere end budgetteret. Udgiften til administration blev for 2011 budgetteret til DKK 7,358 mio., men realiseret beløb var på DKK 6,499 mio. DKK. At Fonden er havnet på et større overskud end budgetteret skyldes til dels en besparelse på løn- og personale omkostninger i 2011 på DKK 373.633. Besparelsen skyldes blandt andet, at der var budgetteret med et udlandstillæg til den tiltrædende rådgiver, hvilket ikke er blevet udløst, da den nye rådgiver bor i Malmø, og at Fonden modtog refusion i to måneder for en sygemeldt medarbejder. Desuden blev der udvist tilbageholdenhed i forhold til administration og bevillinger for at dække underskuddet fra 2010.

Fondens samlede frie midler (egenkapital) udgør pr. 31.12.2011 DKK 2.140.941 - et beløb anvendes i budgettet 2012.

5.1 Fondens indtægter

Indtægterne består af tre dele: Bidrag fra Nordisk Ministerråd, renteindtægter og tilbageførte bidrag.

Bidrag fra Nordisk Ministerråd
Bidraget steg fra 2010 til 2011 med DKK 330.000 fra DKK 33.707.000 til DKK 34.037.000.

Udviklingen i de seneste års bidrag fremgår af nedenstående graf:

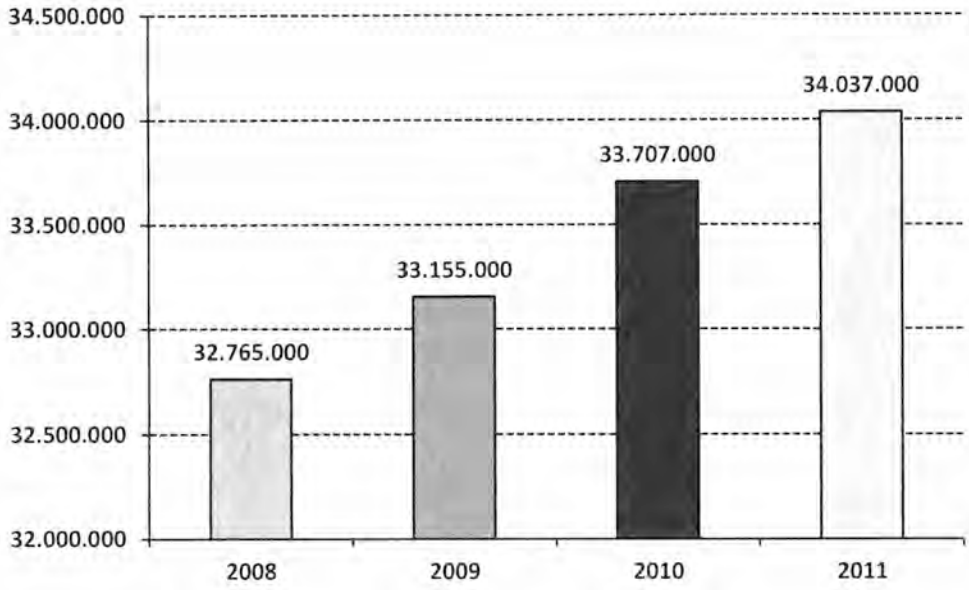

Tilbageførte bidrag

Tilbageførte bidrag er en tilbagebetaling af tidligere bevilgede bidrag, som ikke har kunnet gennemføres ifølge projektplanerne. Hertil indgår resterende bidrag fra projekter, der ikke har kunnet gennemføres inden for to år efter bevillingsåret, hvilket er Fondens regel for projekternes tidsmæssige ramme. Projekterne er derfor blevet genbevilgede. Størrelsen på de tilbageførte bidrag varierer fra år til år afhængig af forskellige omstændigheder for projekterne. Tilbageførte bidrag de seneste år kan illustreres således:

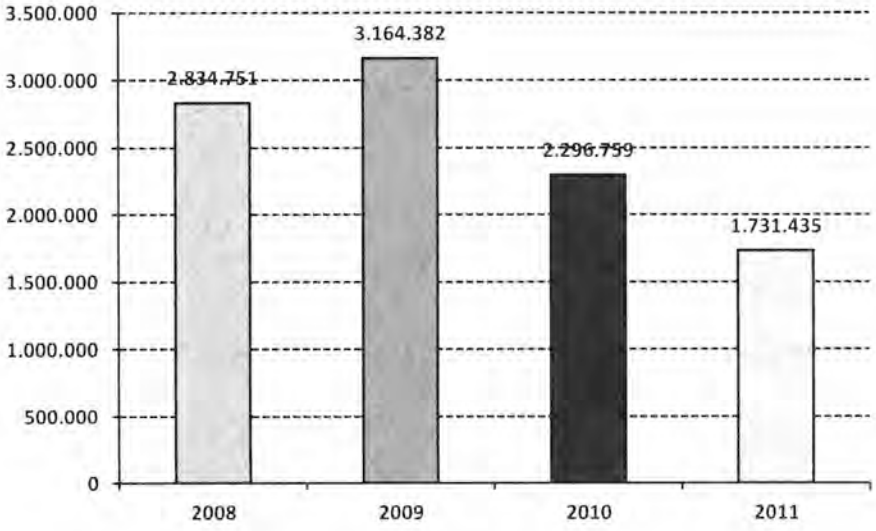

Renteindtægterne

Størrelsen på Fondens renteindtægter påvirkes dels af det gældende renteniveau, dels af hvor hurtigt de bevilgede projektbidrag rekvireres og udbetales. Renteindtægten var i 2011 DKK 230.243, mod en renteindtægt på DKK 194.680 i 2010.

En opgørelse over fondens samlede indtægter de seneste år fremgår af nedenstående tabel:

	2008	2009	2010	2011	2011 i %
Bidrag fra NMR	32.765.000	33.155.000	33.707.000	34.037.000	94,5 %
Tilbageførte midler	2.834.751	3.164.382	2.296.759	1.731.435	4,8 %
Renteindtægter	1.382.912	456.858	194.680	230.243	0,7 %
Total	**36.982.663**	**36.776.240**	**36.198.439**	**35.998.678**	**100 %**

5.2 Fondens udgifter

Udgifterne består af tre dele: Administrationsomkostninger, bevilgede projektmidler og Fondens særlige initiativer/interne projekter.

	2008	2009	2010	2011	2011 i %
Administration	6.806.484	6.502.069	7.325.842	6.498.635	18 %
Fondens egne projekter	2.390.000	925.818	1.346.054	1.631.929	4 %
Bevillinger	27.019.750	29.510.924	29.168.000	25.243.500	70 %
Ikke disponerede midler	766.429	-162.571	-1.641.457	2.624.614	8 %
Total	**36.982.663**	**36.776.240**	**36.198.439**	**35.998.678**	**100 %**

Fondens særlige initiativer/interne projekter

Disse omkostninger skifter fra år til år afhængig af, hvilke satsninger og projekter der er aktuelle. Udgiften omfatter bl.a. bevillinger til Årets Nordiske Udstilling og Årets Nordiske Scenekunstbegivenhed og satsninger som fx. "Nye Nordboere i Det nordiske kultursamarbejde", samt initiativer og ekstra omkostninger i tilknytning til indkøb af et nyt elektronisk projekthåndteringssystem. I 2011 investerede Nordisk Kulturfond i et nyt ansøgningssystem FREJA. Det blev i året anvendt DKK 1.631.929 til denne aktivitet, som i nedenstående fremgår under administrative projekter.

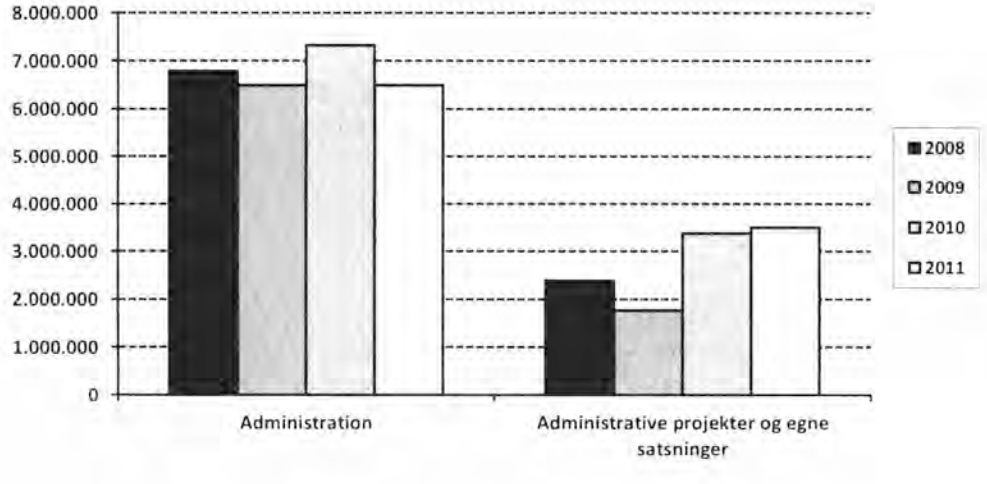

Bevilgede projektmidler
Sammenlignet med 2010 var bevilgede projektmidler i 2011 ca. 14 % lavere. Med hensyn til antallet af bevilgede projekter i 2011 var der 232, hvilket er 14 % færre i forhold til 2010.

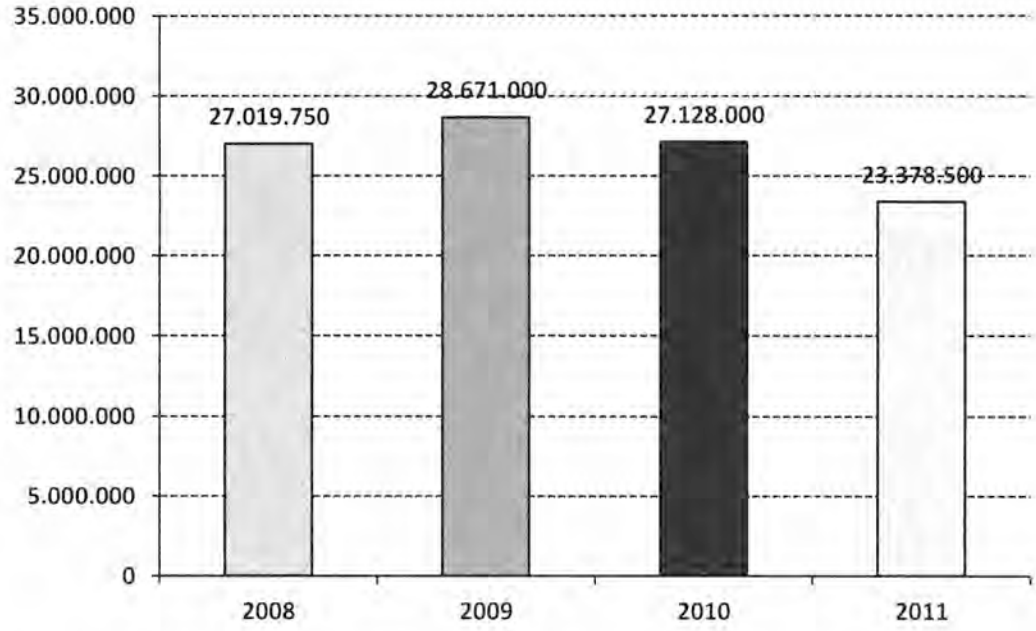

Genbevillinger
Et mål for sekretariatet er, at mindst 95 % af projekterne skal være afsluttet efter to kalenderår. Dette mål er nået i 2011; se tabellen nedenfor.

	2007	2008	2009
Antal bevilget i alt samme år	244	272	280
Antal genbevilget fra samme år	0	1	3
Andel genbevilget	0 %	0,4 %	1,1 %
Andel afsluttet	100 %	99,6 %	98,9 %

Administrationsomkostninger
Bestyrelsens og sekretariatets administrationsomkostninger lå på 19 % af de totale udgifter. I 2010 var det på 20 %.

	2008	2009	2010	2011
Budget	6.960.000	7.045.756	7.308.000	7.358.360
Regnskab	6.806.484	6.502.069	7.325.842	6.498.635
% af totale udgifter	18,4 %	17,7 %	20,0 %	17,6 %

I Fondens administrationsomkostninger indgår i princippet alle løbende udgifter forbundet med bestyrelsens og sekretariatets arbejde. Det vedrører eksempelvis udgifter til bestyrelsens møder og honorarer, annoncering, information, tolkning, oversættelse, personalets rejser og lønninger, indkøb af inventar, drift af data/internet og almindelige kontorudgifter. I omkostninger for personalets lønninger indgår også den sekretariatsafgift, som de

kontraktansatte betaler og som tilbageføres til de nordiske lande ifølge samme principper, som gælder for Nordisk Ministerråds Sekretariat. Totalt tilbagebetaltes fra Fonden DKK 600.086.

I administrationsomkostningerne indgår også omkostninger for de ydelser, som Fonden køber af Ministerrådet angående sekretariatsservice; vagtmestertjenester, telefoni og posthåndtering, lokaleomkostninger, regnskabshåndtering samt personaleadministration. Køb af disse ydelser reguleres i en særlig aftale med Ministerrådet, og i 2011 var beløbet totalt DKK 1.103.356 sammenlignet med DKK 1.063.354 i 2010.

De samlede administrationsudgifter faldt i 2011 med DKK 827.207 i forhold til 2010 (eksklusiv interne projekter) primært som følge af lavere personaleomkostninger, der er faldet med DKK 742.883 i forhold til 2010, mens udgifterne til eksterne sagkyndige er på niveau med 2010. Omkostningerne til Fondens administration bør iagttages ud fra, at bestyrelsen består af to medlemmer fra hvert land samt en fra hvert selvstyrende område, og at Fondens formål omfatter hele kunst- og kulturområdet, hvorfor den må have et relativt stort antal sagkyndige til rådighed til bedømmelse af ansøgninger, samt at al information på Fondens hjemmeside og i ansøgningsproceduren findes i fire sprogversioner. Det skal videre nævnes, at bestyrelsen og sekretariatet har et højt ambitionsniveau angående service, kontrol og kvalitetssikring.

Bestyrelsens honorar
Bestyrelsens medlemmer har siden 1976 modtaget et honorar for deres bestyrelsesarbejde. Honoraret består dels af en grundydelse, dels af et mødehonorar. Grundhonoraret er på DKK 13.860 pr. år for ordinære medlemmer. Formanden modtager dobbelt grundhonorar; det vil sige DKK 27.720, og næstformanden modtager et og et halvt grundhonorar; det vil sige DKK 20.750. Mødehonoraret er på DKK 1.800 pr. mødedag for samtlige medlemmer.

5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne

Fondens sekretariat har siden juli 2006 alene modtaget ansøgninger gennem et elektronisk projekthåndteringssystem, som muliggør en mere effektiv håndtering og opfølgning af ansøgningerne. Systemet muliggør også en bedre statistisk måling af sekretariatets arbejdsbelastning og effektivitet. Nedenfor er en summarisk redegørelse herfor.

Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter
Hvad angår sekretariatets arbejde med Fondens bidragsvirksomhed består den hovedsageligt i at modtage og behandle indkomne ansøgninger, samt at følge op og afslutte de ansøgninger, der er blevet bevilget. I tilslutning hertil arbejder sekretariatet med løbende information og rådgivning.

For at få en opfattelse af, hvor mange projekter, der pr. år er i "omløb" – som sekretariatet behandler og gransker – bør de indkomne ansøgninger og slutbehandlingen af allerede bevilgede ansøgninger ses i en sammenhæng. Til de indkommende ansøgninger bør også lægges de ugyldige ansøgninger, eftersom rådgiverne skal gennemlæse dem for at kunne klassificere dem som gyldige eller ugyldige. Hvad angår afsluttede projekter, så er der her tale om projekter, der tidligere er blevet bevilget, og som er indkommet med sine slutrapporter i de pågældende år.

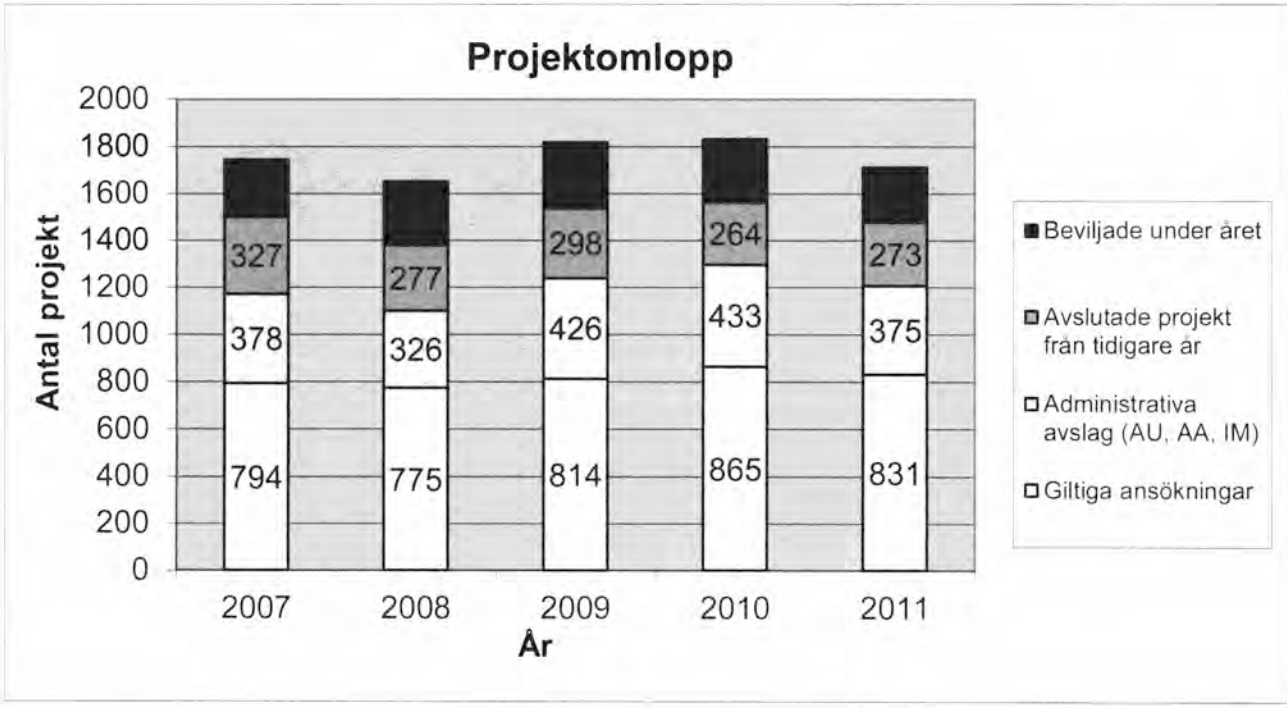

Antal åbne projekter

Den 15. januar 2012 havde Fonden 257 åbne projekter, det vil sige allerede bevilgede projekter, der ikke er afsluttede. 76 af disse er bevilget inden år 2011.

norden

6.1 Nordisk Kulturfond - Liste over bevillinger i 2011

Journal-nummer	Ansøgernavn	Projekttitel	Bevilget beløb
B2010.1056	Tango Club Reykjavik	TaNGO on ICEland 2011 - Partners in dance	75.000
B2010.1196	Højby Skole	Læring med spil	30.000
B2011.0003	Foreningen Højbystævnet	Højbystævnet 2011	40.000
B2011.0011	Voksenåsen AS	Norden og Tyskland-forprosjekt	50.000
B2011.0012	Åsa N Åström	Nordic Choreographic Collaboration - NordicCC	100.000
B2011.0014	INFI, International Network for Female Instrumentalists	INFI Camp	50.000
B2011.0025	Center for IT og Arkitektur, Kunstakademiets Arkitektskole	Arkitekturens Tekstiler	150.000
B2011.0042	Föreningen Turismintressenter i Sälen	NORD11 - Nordiska Mästerskapen i Folkmusik	200.000
B2011.0044	East Iceland Heritage Museum	Edge of the Imagination	80.000
B2011.0046	Doc Lounge	Doc Lounge Network	150.000
B2011.0048	Internasjonalt Samisk Filmsenter AS	FILMPOLITISK KONFERANSE - en felles satsing for samisk film	75.000
B2011.0052	Tidskriften 10TAL	Etikens återkomst	100.000
B2011.0057	FLISS	Drama Boreale Iceland 2012/ The Four Elements, earth, water, air, fire	100.000
B2011.0059	Katuaq - Grønlands Kulturhus	OuterVision Cultural Dance Exchange Festival 2011-2013	150.000
B2011.0060	Folkekirkens Ungdomskor, Inge Marie Andersen	Nordisk børnekorfestival i Horsens	100.000
B2011.0061	Samrådet for de Litterære Selskaber i Danmark	Klassikerne og nutiden - nordisk konference	150.000
B2011.0065	Viseklubben Fjelljom v/visemannen	Knutefestivalen - møtested for nordisk visetradisjon	23.000
B2011.0079	Passepartout Theatre Production	'I solens skygge'. Tværkulturel teaterforestilling, Norge, Sverige,Danmark og Burkina Faso	150.000
B2011.0080	Annika Ostwald	I Vesterled	60.000
B2011.0082	BazarMusicShop	Olympiske lege i Nordisk Hiphop - Nordic HipHop Olympics (NHO)	400.000
B2011.0086	Pablo LLambias	OM AT UNDERVISE I AT SKRIVE - et seminar for undervisere fra hele Norden	150.000
B2011.0090	Lottas Garfveri, Lotta Rahme	Arktisk skinnberedning-ett värdskulturarv	80.000
B2011.0091	Sidney Leoni	War of Fictions	50.000
B2011.0094	My Lindblad	Suomalainen, Ruotsalainen ja Norjalainen (A Finn, a Swede and a	100.000

		Norseman)	
B2011.0096	Editions in Craft	Productive Preservation of Nordic Straw Craft	100.000
B2011.0098	Jens Wabø	Tekstallianse 2011	40.000
B2011.0102	BEDDARI	Bokserien SKANDO, TUR FORLAG	45.000
B2011.0103	Hej Åland	Åland Summer Jam - Bringing Nordic reggae, hip hop and afro musicians under one roof	50.000
B2011.0106	Stig Raff Mortensen	DMC Nordic DJ Championships 2011	40.000
B2011.0108	Aarhus Kunstbygning	Ønskegården	50.000
B2011.0112	Arne Hovda	Songwriters Circle Norden	100.000
B2011.0115	Föreningen Särestö kammarkonserter	Träff för Colourstringspedagoger i Helsingfors	50.000
B2011.0124	Söderköpings kommun	Nomemus - Nordisk Medeltida Musik vid Söderköpings Gästabud	44.000
B2011.0126	Maria Huhmarniemi	Eldkonstevenemanget RiverLights 10 år	115.000
B2011.0130	Sydkustens landskapsförbund r.f.	Nordiska mästerskap i Storyslam samt workshop och nätverksträff i Åbo 2011	75.000
B2011.0134	Garantiföreningen för Tampere Guitar Festival	Nordic Guitar Project	40.000
B2011.0141	Nordisk og norsk Forbund for helsepedagogikk og sosialterapi	Peer for alle - 2011	100.000
B2011.0148	Språkrådet	Nordisk barneordbok, trinn 2	200.000
B2011.0149	Stiftelsen för Martin Wegelius Institutet	Nordisk Yngre Stryge Stafett - NYSS, musikkurs för barn och unga i Norden	250.000
B2011.0152	Museumsdirektør Lise Seisbøll, Danmarks Keramikmuseum	NEW Nordic Narratives - Fortællespor i nordisk samtidskeramik	50.000
B2011.0153	Teater TVAZZ	De Onda	50.000
B2011.0155	Det Danske Kulturinstitut. Afdelingen i Ungarn	Nordic Litterature and Culture at the Budapest Book Festival (arbejdstitel)	90.000
B2011.0156	Kaliningrad Branch of the National Centre for Contemporary A	Sound Around Kaliningrad - Festival of Sound Art and Electornic Music	100.000
B2011.0157	Fondet for dansk-norsk samarbeid	Pluralis (pl) - Nordisk kultursamarbeid i en ny tid	300.000
B2011.0158	Nordens Hus	TING - Nordisk Kulturfestival	300.000
B2011.0162	PARLA sprog & kommunikation	Nordiske kulturveje	150.000
B2011.0166	KulturCentralen	Arabisk aften	40.000
B2011.0172	Melin Art Performance Production	A Safe Place to Die - gästspel till Färöarna	100.000
B2011.0175	Pauline Kleinschmidt Knudsen	Nordisk Forum for Kulturarv i Grønland	50.000
B2011.0176	Tapperiet	Write4Gold Scandinavia 2011	10.000
B2011.0181	Foreningen Vild med ORD	Skandinavisk spoken word møde	20.000
B2011.0182	Kompani Nord Teaterförening r.f.	GERPLA2012	350.000

B2011.0190	Stichting Zomertheater Amersfoort	Festival Spoffin	200.000
B2011.0191	DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed	NEATA festival i Sønderborg 2012	150.000
B2011.0192	Föreningen för Science Fiction-kongresser i Europa	Eurocon 2011	25.000
B2011.0200	Kattas Figurteater Ensemble AS	DUKKEHJEM - et nordisk figurteaterprosjekt	150.000
B2011.0203	SKMU Sørlandets Kunstmuseum	Screaming From the Mountain: Landscapes and Viewpoints	100.000
B2011.0204	Audiatur	Audiatur - Festival for ny poesi 2011	80.000
B2011.0208	Smôga Kammarmusikfestival v/Kjell Habbestad	Smôga Kammarmusikfestival	90.000
B2011.0223	Föreningen KulttuuriKauppila Ii	ART Ii Biennale of Northern Environmental and Sculpture Art 2012	250.000
B2011.0226	Spiritus Mundi	Are You With Us? - Change the World	200.000
B2011.0228	Galleri A50	Live Action New York 11	125.000
B2011.0233	Cecilia Ljung	Runes, Monuments and Memorial Carvings - International Research Network	45.000
B2011.0238	Umeå kommun	Nordisk ungkulturfestival (arbetsnamn fram till 2012-02-15)	30.000
B2011.0241	Kristinehamns Konstmuseum	Nordic Darkness	90.000
B2011.0243	Tampere Film Festival – föreningen Tampere Film Festival	Kulturexportprojekt för nordiska kortfilmer	200.000
B2011.0246	Föreningen för elektronisk musik och konst Madass Revir	Nordiskt medie-/hacklabprojekt på festivalen manSEDANse2011	44.000
B2011.0261	Nordisk Ungdoms Filmfestival - NUFF	Nordisk Talentfilmcamp under NUFF 2011	90.000
B2011.0272	FixC osuuskunta	Northern Video Art Network (tidligere: Nordic Video Art Network NOVA)	93.000
B2011.0273	Vigdís Finnbogadóttir Instituttet for Fremmedsprog	Dansk-Islandsk Sproghjælp over gængse fraser	150.000
B2011.0278	Industrikonstförbundet Ornamo	NNCA- Nordic Network of Craft Associations , nordiskt samarbetsmöte	40.000
B2011.0282	Seriefrämjandet	I Seriernas Värld 2011	50.000
B2011.0284	Copenhagden Dream House	DANSE I BYENS RUM	50.000
B2011.0286	Perpetuum Mobile / Ivor Stodolsky and Marita Muukkonen	INSIDE OUTSIDERS - Gypsy-Romani in Contemporary Art	250.000
B2011.0288	Lithuanian Dance Information Centre	International Contemporary Dance Festival New Baltic Dance'11	75.000
B2011.0289	The Generator Foundation	TodaysArt 2011 Nordic Program	100.000
B2011.0293	Sögusvuntan (The Pocket Theatre)	Laxdæla Saga - Nordic Visual Theatre Productions; three countries, three	150.000

		languages, three different approaches	
B2011.0295	Garantiföreningen för Borgbackens cirkusskola	Nordiskt ungdomscirkusmöte	99.000
B2011.0298	KINO PAVASARIS	ARTscape	50.000
B2011.0311	Rådet for folkemusikk og folkedans	Bygda dansar ut i Norden (Bydun)	150.000
B2011.0314	Birmingham Conservatoire, Birmingham City University	Integra 2011 Festival	150.000
B2011.0320	Stiftelsen Kunstkritikk	Nordisk kritikk - Fase 2	200.000
B2011.0321	Ögonblicksteatern	Queering Sápmi - livsberättelser från en minoritet i en minoritet. Materialinsamling och produktion.	200.000
B2011.0330	Norsk Færøysk Lag	Færøysk Kulturhelg (Føroyskt mentunarvikuskifti)	75.000
B2011.0331	Josef Straka	Nordic Harp Meeting in Denmark	100.000
B2011.0336	Blockflöjtstrion NordicBlock	Blockflöjtstrion NordicBlocks repetitionsperiod i Helsingfors och konserter i Stockholm	20.000
B2011.0341	Sør-Trøndelag fylkeskommune	Ung kultur i Midtnorden 2011	100.000
B2011.0342	Siljeholm/Christophersen	Snik og Snok på månen	100.000
B2011.0346	Danmarks ambassade, Mexico City	Cervantino Festivalen i Guanajuato i Mexico	250.000
B2011.0349	Liisa Pentti + Co	Planering av After Contemporary	16.000
B2011.0352	Ilar Gunilla Persson, Patricia Rodas	Den urbana kvinnan i Norden	50.000
B2011.0359	Ivar Orvedal - Mårenbiennalen	Mårenbiennalen 2011	50.000
B2011.0364	Nordic Music Days 2011 - Tónskáldafélag Íslands	Nordic Music Days 2011	150.000
B2011.0380	Øhavsmuseet, afd. Langelands Museum/Langelandsfort	Konference. The Heritage from the Cold War Period: Then, Now and in the Future.	32.000
B2011.0387	FilmCentrum Stockholm	CinemArena	50.000
B2011.0389	RANK	Ny nordisk folkmusik	30.000
B2011.0396	Terminologicentralen TSK	NORDTERM 2011	30.000
B2011.0398	Helsingør Kommune	Forprojekt til Nordisk Kulturfestival for Børn og Unge	30.000
B2011.0403	Flow r.f.	Dansverket Tabuns bojor	75.000
B2011.0420	Sorø Kommune, Fagcenter Kultur og Fritid	Arbejdstitel: Festival for ung kunst og kultur (forprojekt)	30.000
B2011.0421	Saga-gruppen Finland	Saga	45.000
B2011.0427	Drömmarnas Hus	Elden är lös! Vad brinner du för? Förprojektering	30.000
B2011.0428	Kulturföreningen Kurpitsa	Planering av festivalen Nordisk Utopi	30.000

B2011.0431	Johan Lundh	Being with others	50.000
B2011.0435	Kulturprinsen	Treklang på Kasernen	23.000
B2011.0437	Teaterföreningen Satama	Nordligt sken – nordisk kulturfestival för unga (förprojekt)	30.000
B2011.0438	Föreningen Norden	Skandinaviska språk - Workshopserie	40.000
B2011.0447	Cantabile 2	Nordisk perspektiv Waves 11	100.000
B2011.0451	Islands Universitet	En milepæl i for fremtidig nordisk forskning på sprog- og kulturområdet	70.000
B2011.0462	Copenhagen Bombay Productions	Doxwise Norden	100.000
B2011.0468	Kulturlandskapssenteret i Telemark	Nordisk nettsidesamarbeid om kulturlandskap	100.000
B2011.0471	Frie Filmere	Skagerak Urban Identity	30.000
B2011.0479	Nordiska Akvarellmuseet	Förstudie till samnordisk bilderbokspoetik	50.000
B2011.0484	Museum Sønderjylland - Kunstmuseet i Tønder	ÅNK - Tønder Kunstmuseum præsenterer Nordisk Ungdoms Flyvende Kunstneres Cirkus	30.000
B2011.0496	Den Jyske Opera	Fællesnordisk kunstnerisk kompetenceudvikling: Skriv en opera!	100.000
B2011.0500	Stockholms Kulturfestival	Studion: Festival (arbetsnamn)	70.000
B2011.0502	ANTI ? Contemporary Art Festival	ANTI – Contemporary Art Festival and The Public Space Programme Residency 2011–2012	50.000
B2011.0509	Lommefilm	Young Nordic Film Relay - Moving Stories	80.000
B2011.0517	Helsingfors stadsbibliotek	Kirjamesta – bokfestival för barn och unga	50.000
B2011.0518	Aalborg Kommune, Aalborg Events	Projekt Kul på turen, forprojektering	30.000
B2011.0522	Århus Musikskole, Århus	Forprojekt til TIDEVANDET- Nordisk Børnekulturfestival 2013/2014 Årets kulturbegivenhed	30.000
B2011.0533	Pro Arts & Business	Nätverket Kultur och Näring Norden	50.000
B2011.0543	Kulturhusfællesskabet Culthus	CreActive City	30.000
B2011.0547	Eide kulturarena	BARNAS KLIMAKONFERANSE - en grensesprendende musikal og tematisk utgangspunkt for årets nordiske festival 2013	30.000
B2011.0555	Arbetsgruppen Teaterdroppen	Min berättelse; Min Nordiska Identitet?	50.000
B2011.0576	Aftonstjärnans Kulturförening	Visor i Norden idag och för 90 år sedan!	50.000
B2011.0584	Ola Paulson	PlayNordic	30.000
B2011.0592	Heikki Sørum	Snorfcon, Nordic Fandom organizer workshop seminar	40.000
B2011.0595	Päivi Kumpulainen	Nordiskt vardagsrum på Åbo internationella bokmässa 2011	70.000
B2011.0601	Förbundet för Fotografiska Konstnärer r.f.	Fokus A-i-R 2012	50.000
B2011.0616	ArtShortCut Oy	Masters on the Road – nyutexaminerade magistrar från Norden	70.000

B2011.0624	Instituttet for blinde og svagsynede	The Nordic Music Camp for Visually Impaired People	95.000
B2011.0628	Sveriges Författarförbund	Bildande böcker i en digital värld	75.000
B2011.0631	Fortællefirmaet Annemarie Krarup	Hugin & Munin. Et skandinavisk sprog-beretterprojekt for og med unge og skolebørn	99.000
B2011.0634	Scandinavian House (Skandinavsky dum, o.s.)	Nordic Days 2011 - Prague Festival of Nordic Culture	37.000
B2011.0644	Skagafjordur Heritage Museum	Farskoli safnmanna	15.000
B2011.0658	Maritime Office, Szczecin Municipal Government	Around Baltic Sea	75.000
B2011.0668	Brett Perkins	Copenhagen Songwriters Festival	100.000
B2011.0669	Finlands Svenska Ungdomsförbund	Mobilitet och migration som ungdomskonst	50.000
B2011.0676	Filmmagasinet Ekko	Funny Films of the North	100.000
B2011.0677	Kirsti Øibakken Pedersen	SOS! Sange Over Sundet	50.000
B2011.0678	danskdansk	Mangfoldighed på de nordiske scener	40.000
B2011.0680	NEATA Youth v. Amanda Hald / DATS	Nordisk - Baltisk ungdoms teaterworkshop	100.000
B2011.0684	Oppland fylkeskommune	Ovnsbygging og eksperimentell jernframstilling i den nordiske jernvinna	50.000
B2011.0695	Odense Filmværksted	TCO2011	50.000
B2011.0696	Association for adventurous music Skanu mezs	Cross-border bands in Nordic experimental music	50.000
B2011.0699	FSL Fria seminariet Litterär kritik	kritikfestival köpenhamn Malmö	95.000
B2011.0700	Olo-olO Orchestra - v. Simon Walsøe	Olo-olO Orchestra - Nordisk Turne	50.000
B2011.0704	Lalla la Cour	Bordeline circus	85.000
B2011.0711	Nordklubben (Foreningen Nordens Ungdom, Island)	Nordisk humorweekend	35.000
B2011.0715	ATR-Stockholm - Amatörteaterns Riksförbund, Stockholms distr	Ø med 2 prickar	50.000
B2011.0716	Sindre Sætre	NorthArc Debut Tour: Strike/Illuminate	40.000
B2011.0720	Finlands Ambassad i Brasilia	Nordic Culture & Design in São Paulo 2011	95.000
B2011.0722	BAILANTA, S.L. (Zona de Obras)	DÍAS NÓRDICOS	50.000
B2011.0737	Moss kulturskole	Klaverkurs og konsert.	50.000
B2011.0762	Puppet Theatre PLECIUGA	Little Kontrapunkt	300.000
B2011.0771	Lapplands konstkommission	Författardagar i Norra Finland	70.000
B2011.0802	Folkuniversitetet-Balletakademien Stockholm	International Conference: Ballet Why and How?	200.000

B2011.0808	Copenhagen Bombay	Doxwise Norden	300.000
B2011.0815	Nordisk Informationskontor	litteraturfest.nu	200.000
B2011.0819	Salaam Film og Dialog	MultiCool Nord	300.000
B2011.0821	Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge	Nordiske forfatteres deltagelse på Finnmark internasjonale litteraturfestival 2012	200.000
B2011.0833	Claus Veis Sörensen / fria nätverket Up North	Baltic Composer Summit	85.000
B2011.0839	Statens medieråd	Nordisk ungdomskonferens om internets framtid	250.000
B2011.0843	Voksenåsen kultur og konferansehotell	Norden og Tyskland—før, nå og i årene fremover. EN KONFERANSESERIE 2012-2013 OM DET NORDEUROPEISKE KULTUROMRÅDET	350.000
B2011.0848	Sick Service Ltd.	Nordic Look	45.000
B2011.0861	Castor Visions	Nordisk Tenorfestival i Nuuk	100.000
B2011.0864	DISK / club transmediale GbR	CTM.12 / tm.12 – Nordic Focus	150.000
B2011.0867	Fylkingen	PALS-internationell performancefestival	50.000
B2011.0868	ZeBU	SpringFestival 2012	300.000
B2011.0870	Áslaug Hersteinsdóttir-Hölttä	MADD Musikalfestival	349.000
B2011.0881	Roskilde Universitet	Popular Music in the Nordic Countries: Music, Identity and Social Change in the Early 21st Century	400.000
B2011.0882	Föreningen Svenska Tonsättare	Nordiska Musikdagar 2012	150.000
B2011.0883	Nordic Film Club	Nordic Film Winter	49.000
B2011.0886	Norsk barnebokinstitutt	Nordisk barnelitteratur - et nytt kunstforskningsspørsmål?	100.000
B2011.0889	The John F. Kennedy Center for the Performing Arts	The Nordic Festival - ICE HOT	300.000
B2011.0898	Stiftelsen byLarm	Nordic Music Prize	100.000
B2011.0900	Baltic Circle International Theatre Festival / Q-theatre	Build me a mountain! -Nordic tour	85.000
B2011.0902	ArtShortCut	SMART DESIGN, Mot en hållbar estetik	150.000
B2011.0904	Nordiska Akvarellmuseet	Samnordisk bilderbokspoetik - en ansökan för den nordiska bilderbokens framtid	286.000
B2011.0911	Subtopia/UBAB	Subcase - Nordens marknads- och mötesplats för samtida cirkus	100.000
B2011.0917	Lapplands Ungdomsförbund	Uttryck av samisk kultur och konst på Nordkalotten	150.000
B2011.0920	Filter - for fotografi	Nordisk fotografi	150.000
B2011.0926	Kultur i Troms, Troms fylkeskommune	prosjekt North Atlantic SessionFor	96.000
B2011.0930	The American-Scandinavian Foundation	Regional Modernism: New Art in Scandinavia 1880-1910; A Symposium on Early Modern Nordic Art	85.000
B2011.0931	Fondet for dansk-norsk samarbejde	Nordiske sprogpiloter	160.000

B2011.0941	The 10 finger Theatre	Little Monster - a story about a boy who learns to love his little sister	70.000
B2011.0942	Artistorganisasjonen GramArt	SongFarm 2012 - scandinavisk song writing camp	100.000
B2011.0944	Kgl. Norsk Ambassade	"Der Norden in Leipzig 2012"; Tyngdepunkt: barne- og ungdomslitteratur	188.000
B2011.0946	Kunstmuseet i Tønder	Wirkkala Sculptor	250.000
B2011.0951	Nääs Art&Kraft	Nordisk Glaskonst Turkiet	200.000
B2011.0955	Rasmus Thjellesen	Another two days in Copenhagen	65.000
B2011.0967	Stiftinga Hilmar Alexandersen	NORDLEK2012	300.000
B2011.0973	Marcus Hagemann	NORDLICHTER Biennale 2012	300.000
B2011.0974	Ars Boralis	The Arctic / Culture-Art-History	200.000
B2011.0979	Veera Voima	Suo-Stormsteg-Geitungen	100.000
B2011.0986	Universitetet i Agder	NYSS i Danmark, Nordisk Yngre Stryge Stafett 2012	250.000
B2011.0995	Föreningen Littfest	Littfest - Umeås internationella litteraturfestival	80.000
B2011.0999	Anstalten/Häktet Österåker, Kriminalvården	Körsång på fängelse	50.000
B2011.1001	Salten Kultursamarbeid	Filmfest Salten - Barents Youth Film Festival	100.000
B2011.1005	Museet for Samtidskunst	Soundings	50.000
B2011.1016	NAPA - Nordens Institut i Grønland	NORDEN Rundt - kunst fra iskantens rand	100.000
B2011.1023	FynsVaerk	Odense Lyrik 2012	25.000
B2011.1024	Jyväskylä konstmuseum	Graphica Creativa ´12 ? Grannar	50.000
B2011.1030	Rudi Skotheim Jensen / RSJworks	Performing the princess	100.000
B2011.1039	Fotoklubben Obcsura	Fotofestival på Åland	40.000
B2011.1041	Barnefilmfestivalen AS	FILMVERKSTEDER 2012	100.000
B2011.1049	Staffan Svedberg,3908198710	Världens nordligaste jägarbefolkning	11.000
B2011.1051	The Animation Workshop	Cartoon Digital	50.000
B2011.1056	Garantiföreningen för Åbonejdens Dansskola	Find Ice, skede 2	22.000
B2011.1060	Röhsska museet	Symposium Nordiskt Forum för Formgivningsstudier	28.000
B2011.1064	Kjartan Gullikstad	Drivstoff - Nordisk turné	50.000
B2011.1072	Reykjavik Arts Festival	In-betweens: Collaborations and Artist Initiatives	98.000
B2011.1073	Sláið Ring	Nordring - stævne for nordiske ungdommer indenfor folkedans- og musik	42.000
B2011.1078	Arena Baubo	Arena Baubo post-icke-re-presenterar stolt: Baubo- fittan, myten, legenden	90.000
B2011.1079	Nordic Heritage Museum	Nordic Lights Film Festival 2012	41.000
B2011.1081	Karlsson Barock	Barocka dialoger och dueller	38.000
B2011.1085	After Hand	Nordisk seminar om konceptuel poesi	50.000

B2011.1094	Göteborg International Film Festival	Nordic Film Lab 2012	95.000
B2011.1095	Taneli Viitahuhta	Horst Quartets nordiska turné	22.000
B2011.1101	Centre for Research in the Humanities (icel. Hugvísindastofnun), University of Iceland	XIII Nordic TAG in Reykjavík. Borders - Margins - Fringes: Archaeologies on/from the Edge	50.000
B2011.1109	Loomekeskus MTÜ	The ICE PALACE (Jääloss) - architects, artists, sculptors and engineers workshop in Pärnu Ice Festival	80.000
B2011.1111	STOWARZYSZENIE UPP 55	Skandinaviska filmadaptationer "Såsom i en spegel del 2" ("Jakby w zwierciadle vol. 2" - Przeglad filmowych adaptacji literatury skandynawskiej)	100.000
B2011.1116	Draumasmiðjan	NADYTA, The North Atlantic Deaf Youth Theater Assemble	100.000
B2011.1128	Sofia Universitet "St. Kliment Ohridski"	Internasjonal konferanse "Skandinavia og verden. Skandinavia og Bulgaria"	50.000
B2011.1133	Andreas Borregaard	ÅRSTIDERNE	100.000
B2011.1134	Development Center PRO MAGISTER	Pärnu International August Fringe Festival	75.000
B2011.1135	List án landamæra and Share music	Art without limitation. Movement and rythm workshop	50.000
B2011.1145	Foreningen Undergrundsmusikkens Fremme	"Doomtown 2012"	100.000
B2011.1150	Mona Bentzen	Art Video Exchange in Tromsø 2012	50.000
B2011.1156	Art Lab Projects	Nordic Studio for Continued Engagement	74.000
B2011.1158	Sif Jessen Hymøller	The Human Lab - en scenekunstproduktion af The Nordic Puppet Ambassadors	90.000
Total 232 antal ansøgninger			**23.414.000**

norden

Årsregnskab 2011

LEDELSENS UNDERSKRIFTER

Kerstin Brunnberg Sverige	Bente Dahl Danmark	Poul Bache Danmark
Katrin Dahl Jakobsen Færøerne	Olemic Thommessen Norge	Riitta Kaivosoja Finland
Kjell Myhren Norge	Jan Ole Lönnblad Åland	Aðalsteinn Ásberg Sigrudsson Island
Sif Friðleifsdóttir Island	Cristina H. Pehrsson Sverige	Tuula Peltonen Finland
Lise Lennert Olsen Grønland	Karen Bue Nordisk Kulturfond	Vagn Egede Olsen Nordisk Ministerråd

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Nordisk Kulturfond har valgt baserer regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

RESULTATOPGØRELSEN

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Tilbageførte midler.

Tilbageførte midler er bevillinger vedrørende tidligere års støtte, der som følge af bevillingens ændrede forudsætninger ikke er blevet udbetalt samt midler tilbagebetalt til Nordisk Kulturfond som følge af, at projektet er gennemført til en lavere pris end forventet i den oprindelige bevilling.

AKTIVER OG PASSIVER

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (forsat)

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgræsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Bevillinger

Bevillinger til og med DKK 100.000 udbetales til bevillingsmodtager i 2 rater. 85 % udbetales ved projektets start og de resterende 15 % når projektet er afsluttet og fonden har modtaget og godkendt rapport og projektregnskab. Bevillinger større end DKK 100.000 udbetales i 3 rater. 40 % ved projektets start, 45 % efter at fonden har godkendt en statusrapport og endelig 15 % når fonden har godkendt den endelige rapport og regnskabet for projektet.

RESULTATOPGØRELSE

(DKK)	Note	2011	Budget 2011	2010
INDTÆGTER				
Nordisk Ministerråds budget	1	34.037.000	34.037.000	33.707.000
Tilbageførte midler	2	1.731.435	2.800.000	2.296.759
Renteindtægter og andre indtægter	3	230.243	180.000	194.680
INDTÆGTER I ALT		**35.998.678**	**37.017.000**	**36.198.439**
UDGIFTER				
Mødeudgifter				
Styrelsen	4	652.174	880.000	721.546
Andre mødeudgifter	5	152.780	125.000	39.394
		804.954	**1.005.000**	**760.940**
Drift af sekretariatet				
Løn og personaleomkostninger	6	2.896.367	3.270.000	3.639.251
Rejser og møder	7	135.850	220.000	162.287
IT og inventar	8	561.756	570.000	469.359
Sagkyndige	9	642.721	695.000	651.984
Øvrige administrationsomkostninger	10	1.456.987	1.598.360	1.642.021
		5.693.681	**6.353.360**	**6.564.902**
Administrative projekter				
Fondens egne projekter	11	**1.631.929**	**3.065.000**	**1.346.054**
Administration og administrative projekter		**8.130.565**	**9.418.360**	**8.671.896**
Bevillinger og kulturprojekter				
Kulturfondens egne satsninger	12	1.865.000	1.865.000	2.040.000
Støttebevillinger i året	13	23.378.500	24.728.640	27.128.000
		25.243.500	**26.583.640**	**29.168.000**
UDGIFTER OG BEVILLINGER I ALT		**33.374.065**	**37.017.000**	**37.839.896**
ÅRETS RESULTAT		**2.624.614**	**0**	**-1.641.457**

BALANCE PR. 31. DECEMBER

(DKK)	Note	2011	2010
AKTIVER			
Likvide midler			
Bank indestående		24.034.562	22.601.497
Fordringer		492.529	408.220
Forudbetalt løn		224.170	179.737
AKTIVER I ALT		**24.751.261**	**23.189.454**
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Overførte midler tidligere år	14	-483.673	1.157.784
Årets resultat	14	2.624.614	-1.641.457
		2.140.941	**-483.673**
KORTFRISTET GÆLD			
Periodeafgræsning og skyldige omkostninger		498.211	45.001
Leverandører		273.824	281.833
Mellemregning med Nordisk Ministerråd		363.455	139.579
Personaleforpligtelser		247.000	305.283
Ikke udbetalte bevillinger	13	19.394.050	21.210.589
Kulturfondens egne projekter og satsninger	11,12	1.833.780	1.690.842
KORTFRISTET GÆLD I ALT		**22.610.320**	**23.673.127**
PASSIVER I ALT		**24.751.261**	**23.189.454**
Yderligere oplysninger	15		

NOTER
(DKK)

1. NORDISK MINISTERRÅDS BUDGET

Nordisk Ministerråds bidrag til Nordisk Kulturfond udgør for 2011 i alt 34.037 TDKK. Beløbet udbetales til Nordisk Kulturfond kvartårligt (1.januar, 1. april, 1. juli og 1. oktober).

2. TILBAGEFØRTE MIDLER

Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt fordi projektet ikke er realiseret. Det kan også være tilbagebetalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at forudsætningerne for tildelingen ikke længere er opfyldt, eller projekter, der er gennemført til en lavere omkostning end forventet.

3. RENTEINDTÆGTER OG ANDRE INDTÆGTER

En væsentlig del af Nordisk Kulturfonds likvide midler placeres på aftale indskud i Nordea A/S. Renteindtægter stamme primært fra disse aftaleindskud.

4. STYRELSEN

	Regnskab 2011	Budget 2011	Regnskab 2010
Bestyrelsens mødeudgifter	430.719	450.000	410.909
Bestyrelseshonorar	199.016	330.000	286.739
Øvrigt bestyrelsen	22.439	100.000	23.898
I ALT	**652.174**	**880.000**	**721.546**

5. ANDRE MØDEUDGIFTER

Tolkning	103.275	75.000	39.394
Mødemateriale	49.505	50.000	0
I ALT	**152.780**	**125.000**	**39.394**

6. LØN OG PERSONALEOMKOSTNINGER

Løn fast personale	2.666.983	2.850.000	2.599.344
Løn projektmedarbejdere og studenter	97.757	180.000	458.243
Udgifter i øvrigt til fast personale	86.592	190.000	138.919
Ekstern hjælp	45.035	50.000	442.745
I ALT	**2.896.367**	**3.270.000**	**3.639.251**

norden

NOTER
(DKK)

7. REJSER OG MØDER

	Regnskab 2011	Budget 2011	Regnskab 2010
Sekretariatets rejser	121.193	200.000	152.563
Repræsentation	14.657	20.000	9.724
I ALT	**135.850**	**220.000**	**162.287**

8. IT OG INVENTAR

Inventar	60.140	100.000	0
Drift IT	501.616	470.000	469.359
I ALT	**561.756**	**570.000**	**469.359**

9. SAGKYNDIGE

Mødeudgifter	182.803	225.000	182.341
Honorarer	459.918	470.000	469.643
I ALT	**642.721**	**695.000**	**651.984**

10. ØVRIGE ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER

Advokatomkostninger	1.500	10.000	2.820
Administrationsafgift til Nordisk Ministerråd	1.103.356	1.103.360	1.063.354
Øvrige	1.140	30.000	8.566
Renteudgifter og kurstab	4.165	25.000	38.614
Kontorudgifter	43.096	80.000	70.823
Oversættelser	303.530	350.000	410.805
Information og presse	0	0	11.452
EFC medlemsskab	200	0	35.587
I ALT	**1.456.987**	**1.598.360**	**1.642.021**

norden

NOTER
(DKK)

11. FONDENS EGNE PROJEKTER

	Overført fra 2010	Disponeret	Anvendt i 2011	Saldo 31.12.2011
60006 Regionale infokontorer	34.751	140.000	151.175	23.576
90002 Informationsstrategiske satsninger	310.060	-70.016	240.044	0
90007 Flytning	63.379	0	63.379	211.500
40414 Udvikling fondens IT	82.334	1.561.945	1.432.779	0
I ALT	**490.524**	**1.631.929**	**1.887.377**	**235.076**

12. FONDENS EGNE SATSNINGER

10543 Nordiske sprogpiloter	107.724	150.000	207.724	50.000
70002 Nye nordboere	225.532	0	210.000	15.532
60002 Årets nordiske udstilling 2008-2011	479.643	0	479.643	0
40271 Sekretariatets egne projekter	12.496	50.000	61.000	1.496
60003 Kultur og Helse	15.617	15.000	30.617	0
60004 Bilaterale fonde	937	300.000	300.937	0
90008 Årets scenekunstbegivenhed	358.369	950.000	0	1.308.369
90009 Årets Nordiske Kulturbegivenhed 2013	0	200.000	81.693	118.307
90010 Ny sprogkampagne	0	200.000	95.000	105.000
I ALT	**1.200.318**	**1.865.000**	**1.466.614**	**1.598.704**

norden

NOTER
(DKK)

13. BEVILLINGER

Bevillingerne fra Nordisk Kulturfond har de seneste 5 år set således ud:

	Tilgang af midler	- heraf tilbageførte midler	Bevilgede beløb	- heraf interne projekter
2007	25.775.440	2.492.677	29.384.250	5.290.000
2008	36.982.663	2.834.751	29.409.750	2.390.000
2009	36.776.240	3.151.227	30.436.742	1.765.742
2010	36.198.439	2.296.759	30.514.054	3.386.054
2011	35.998.678	1.731.435	25.243.500	1.631.929

Bevillinger i perioden 2008-2011, som ved udgang af året endnu ikke har fået udbetalt det fulde beløb. Beløbende fordeler sig således på de enkelte år:

2009	410.420
2010	3.813.500
2011	15.170.130
I ALT	**19.394.050**

14. OVERFØRTE MIDLER

Overførte midler er Nordisk Kulturfonds akkumulerede resultater og således forskellen imellem de samlede indtægter og udgifter og bevillinger i alt. Midlerne overføres til det følgende regnskabsår og er til rådighed for fremtidige projekter.

Udisponerede midler 1. januar	-483.673
Årets resultat	2.624.614
I ALT	**2.140.941**

NOTER
(DKK)

15. Yderligere oplysninger

Nordisk Kulturfond indgik i 2011 en 4-årig aftale vedrørende drift af fondens ansøgningssystem.

Den årlige driftsudgift udgør 129.400 DKK, hvoraf udgiften for 2012-2014 udgør 388.200 DKK.

B2011.0192	Föreningen för Science Fiction-kongresser i Europa	Eurocon 2011	25.000
B2011.0200	Kattas Figurteater Ensemble AS	DUKKEHJEM - et nordisk figurteaterprosjekt	150.000
B2011.0203	SKMU Sørlandets Kunstmuseum	Screaming From the Mountain: Landscapes and Viewpoints	100.000
B2011.0204	Audiatur	Audiatur - Festival for ny poesi 2011	80.000
B2011.0208	Smôga Kammarmusikfestival v/Kjell Habbestad	Smôga Kammarmusikfestival	90.000
B2011.0223	Föreningen KulttuuriKauppila Ii	ART Ii Biennale of Northern Environmental and Sculpture Art 2012	250.000
B2011.0226	Spiritus Mundi	Are You With Us? - Change the World	200.000
B2011.0228	Galleri A50	Live Action New York 11	125.000
B2011.0233	Cecilia Ljung	Runes, Monuments and Memorial Carvings - International Research Network	45.000
B2011.0238	Umeå kommun	Nordisk ungkulturfestival (arbetsnamn fram till 2012-02-15)	30.000
B2011.0241	Kristinehamns Konstmuseum	Nordic Darkness	90.000
B2011.0243	Tampere Film Festival – föreningen Tampere Film Festival	Kulturexportprojekt för nordiska kortfilmer	200.000
B2011.0246	Föreningen för elektronisk musik och konst Madass Revir	Nordiskt medie-/hacklabprojekt på festivalen manSEDANse2011	44.000
B2011.0261	Nordisk Ungdoms Filmfestival - NUFF	Nordisk Talentfilmcamp under NUFF 2011	90.000
B2011.0272	FixC osuuskunta	Northern Video Art Network (tidligere: Nordic Video Art Network NOVA)	93.000
B2011.0273	Vigdís Finnbogadóttir Instituttet for Fremmedsprog	Dansk-Islandsk Sproghjælp over gængse fraser	150.000
B2011.0278	Industrikonstförbundet Ornamo	NNCA- Nordic Network of Craft Associations , nordiskt samarbetsmöte	40.000
B2011.0282	Seriefrämjandet	I Seriernas Värld 2011	50.000
B2011.0284	Copenhagden Dream House	DANSE I BYENS RUM	50.000
B2011.0286	Perpetuum Mobile / Ivor Stodolsky and Marita Muukkonen	INSIDE OUTSIDERS - Gypsy-Romani in Contemporary Art	250.000
B2011.0288	Lithuanian Dance Information Centre	International Contemporary Dance Festival New Baltic Dance'11	75.000
B2011.0289	The Generator Foundation	TodaysArt 2011 Nordic Program	100.000
B2011.0293	Sögusvuntan (The Pocket Theatre)	Laxdæla Saga - Nordic Visual Theatre Productions; three countries, three languages, three different approaches	150.000
B2011.0295	Garantiföreningen för Borgbackens cirkusskola	Nordiskt ungdomscirkusmöte	99.000
B2011.0298	KINO PAVASARIS	ARTscape	50.000
B2011.0311	Rådet for folkemusikk og folkedans	Bygda dansar ut i Norden (Bydun)	150.000

B2011.0314	Birmingham Conservatoire, Birmingham City University	Integra 2011 Festival	150.000
B2011.0320	Stiftelsen Kunstkritikk	Nordisk kritikk - Fase 2	200.000
B2011.0321	Ögonblicksteatern	Queering Sápmi - livsberättelser från en minoritet i en minoritet. Materialinsamling och produktion.	200.000
B2011.0330	Norsk Færøysk Lag	Færøysk Kulturhelg (Føroyskt mentunarvikuskifti)	75.000
B2011.0331	Josef Straka	Nordic Harp Meeting in Denmark	100.000
B2011.0336	Blockflöjtstrion NordicBlock	Blockflöjtstrion NordicBlocks repetitionsperiod i Helsingfors och konserter i Stockholm	20.000
B2011.0341	Sør-Trøndelag fylkeskommune	Ung kultur i Midtnorden 2011	100.000
B2011.0342	Siljeholm/Christophersen	Snik og Snok på månen	100.000
B2011.0346	Danmarks ambassade, Mexico City	Cervantino Festivalen i Guanajuato i Mexico	250.000
B2011.0349	Liisa Pentti + Co	Planering av After Contemporary	16.000
B2011.0352	Ilar Gunilla Persson, Patricia Rodas	Den urbana kvinnan i Norden	50.000
B2011.0359	Ivar Orvedal - Mårenbiennalen	Mårenbiennalen 2011	50.000
B2011.0364	Nordic Music Days 2011 - Tónskáldafélag Íslands	Nordic Music Days 2011	150.000
B2011.0380	Øhavsmuseet, afd. Langelands Museum/Langelandsfort	Konference. The Heritage from the Cold War Period: Then, Now and in the Future.	32.000
B2011.0387	FilmCentrum Stockholm	CinemArena	50.000
B2011.0389	RANK	Ny nordisk folkmusik	30.000
B2011.0396	Terminologicentralen TSK	NORDTERM 2011	30.000
B2011.0398	Helsingør Kommune	Forprojekt til Nordisk Kulturfestival for Børn og Unge	30.000
B2011.0403	Flow r.f.	Dansverket Tabuns bojor	75.000
B2011.0420	Sorø Kommune, Fagcenter Kultur og Fritid	Arbejdstitel: Festival for ung kunst og kultur (forprojekt)	30.000
B2011.0421	Saga-gruppen Finland	Saga	45.000
B2011.0427	Drömmarnas Hus	Elden är lös! Vad brinner du för? Förprojektering	30.000
B2011.0428	Kulturföreningen Kurpitsa	Planering av festivalen Nordisk Utopi	30.000
B2011.0431	Johan Lundh	Being with others	50.000
B2011.0435	Kulturprinsen	Treklang på Kasernen	23.000
B2011.0437	Teaterföreningen Satama	Nordligt sken – nordisk kulturfestival för unga (förprojekt)	30.000
B2011.0438	Föreningen Norden	Skandinaviska språk - Workshopserie	40.000
B2011.0447	Cantabile 2	Nordisk perspektiv Waves 11	100.000
B2011.0451	Islands Universitet	En milepæl i for fremtidig nordisk forskning på sprog- og kulturområdet	70.000
B2011.0462	Copenhagen Bombay Productions	Doxwise Norden	100.000

B2011.0468	Kulturlandskapssenteret i Telemark	Nordisk nettsidesamarbeid om kulturlandskap	100.000
B2011.0471	Frie Filmere	Skagerak Urban Identity	30.000
B2011.0479	Nordiska Akvarellmuseet	Förstudie till samnordisk bilderbokspoetik	50.000
B2011.0484	Museum Sønderjylland - Kunstmuseet i Tønder	ÅNK - Tønder Kunstmuseum præsenterer Nordisk Ungdoms Flyvende Kunstneres Cirkus	30.000
B2011.0496	Den Jyske Opera	Fællesnordisk kunstnerisk kompetenceudvikling: Skriv en opera!	100.000
B2011.0500	Stockholms Kulturfestival	Studion: Festival (arbetsnamn)	70.000
B2011.0502	ANTI ? Contemporary Art Festival	ANTI – Contemporary Art Festival and The Public Space Programme Residency 2011–2012	50.000
B2011.0509	Lommefilm	Young Nordic Film Relay - Moving Stories	80.000
B2011.0517	Helsingfors stadsbibliotek	Kirjamesta – bokfestival för barn och unga	50.000
B2011.0518	Aalborg Kommune, Aalborg Events	Projekt Kul på turen, forprojektering	30.000
B2011.0522	Århus Musikskole, Århus	Forprojekt til TIDEVANDET- Nordisk Børnekulturfestival 2013/2014 Årets kulturbegivenhed	30.000
B2011.0533	Pro Arts & Business	Nätverket Kultur och Näring Norden	50.000
B2011.0543	Kulturhusfællesskabet Culthus	CreActive City	30.000
B2011.0547	Eide kulturarena	BARNAS KLIMAKONFERANSE - en grensesprendende musikal og tematisk utgangspunkt for årets nordiske festival 2013	30.000
B2011.0555	Arbetsgruppen Teaterdroppen	Min berättelse; Min Nordiska Identitet?	50.000
B2011.0576	Aftonstjärnans Kulturförening	Visor i Norden idag och för 90 år sedan!	50.000
B2011.0584	Ola Paulson	PlayNordic	30.000
B2011.0592	Heikki Sørum	Snorfcon, Nordic Fandom organizer workshop seminar	40.000
B2011.0595	Päivi Kumpulainen	Nordiskt vardagsrum på Åbo internationella bokmässa 2011	70.000
B2011.0601	Förbundet för Fotografiska Konstnärer r.f.	Fokus A-i-R 2012	50.000
B2011.0616	ArtShortCut Oy	Masters on the Road – nyutexaminerade magistrar från Norden	70.000
B2011.0624	Instituttet for blinde og svagsynede	The Nordic Music Camp for Visually Impaired People	95.000
B2011.0628	Sveriges Författarförbund	Bildande böcker i en digital värld	75.000
B2011.0631	Fortællefirmaet Annemarie Krarup	Hugin & Munin. Et skandinavisk sprog-beretterprojekt for og med unge og skolebørn	99.000
B2011.0634	Scandinavian House (Skandinavsky dum, o.s.)	Nordic Days 2011 - Prague Festival of Nordic Culture	37.000
B2011.0644	Skagafjordur Heritage Museum	Farskoli safnmanna	15.000

B2011.0658	Maritime Office, Szczecin Municipal Government	Around Baltic Sea	75.000
B2011.0668	Brett Perkins	Copenhagen Songwriters Festival	100.000
B2011.0669	Finlands Svenska Ungdomsförbund	Mobilitet och migration som ungdomskonst	50.000
B2011.0676	Filmmagasinet Ekko	Funny Films of the North	100.000
B2011.0677	Kirsti Øibakken Pedersen	SOS! Sange Over Sundet	50.000
B2011.0678	danskdansk	Mangfoldighed på de nordiske scener	40.000
B2011.0680	NEATA Youth v. Amanda Hald / DATS	Nordisk - Baltisk ungdoms teaterworkshop	100.000
B2011.0684	Oppland fylkeskommune	Ovnsbygging og eksperimentell jernframstilling i den nordiske jernvinna	50.000
B2011.0695	Odense Filmværksted	TCO2011	50.000
B2011.0696	Association for adventurous music Skanu mezs	Cross-border bands in Nordic experimental music	50.000
B2011.0699	FSL Fria seminariet Litterär kritik	kritikfestival köpenhamn Malmö	95.000
B2011.0700	Olo-olO Orchestra - v. Simon Walsøe	Olo-olO Orchestra - Nordisk Turne	50.000
B2011.0704	Lalla la Cour	Bordeline circus	85.000
B2011.0711	Nordklubben (Foreningen Nordens Ungdom, Island)	Nordisk humorweekend	35.000
B2011.0715	ATR-Stockholm - Amatörteaterns Riksförbund, Stockholms distr	Ø med 2 prickar	50.000
B2011.0716	Sindre Sætre	NorthArc Debut Tour: Strike/Illuminate	40.000
B2011.0720	Finlands Ambassad i Brasilia	Nordic Culture & Design in São Paulo 2011	95.000
B2011.0722	BAILANTA, S.L. (Zona de Obras)	DÍAS NÓRDICOS	50.000
B2011.0737	Moss kulturskole	Klaverkurs og konsert.	50.000
B2011.0762	Puppet Theatre PLECIUGA	Little Kontrapunkt	300.000
B2011.0771	Lapplands konstkommission	Författardagar i Norra Finland	70.000
B2011.0802	Folkuniversitetet-Balletakademien Stockholm	International Conference: Ballet Why and How?	200.000
B2011.0808	Copenhagen Bombay	Doxwise Norden	300.000
B2011.0815	Nordisk Informationskontor	litteraturfest.nu	200.000
B2011.0819	Salaam Film og Dialog	MultiCool Nord	300.000
B2011.0821	Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge	Nordiske forfatteres deltagelse på Finnmark internasjonale litteraturfestival 2012	200.000
B2011.0833	Claus Veis Sörensen / fria nätverket Up North	Baltic Composer Summit	85.000
B2011.0839	Statens medieråd	Nordisk ungdomskonferens om internets framtid	250.000
B2011.0843	Voksenåsen kultur og konferansehotell	Norden og Tyskland—før, nå og i årene fremover. EN KONFERANSESERIE 2012-2013 OM DET NORDEUROPEISKE	350.000

		KULTUROMRÅDET	
B2011.0848	Sick Service Ltd.	Nordic Look	45.000
B2011.0861	Castor Visions	Nordisk Tenorfestival i Nuuk	100.000
B2011.0864	DISK / club transmediale GbR	CTM.12 / tm.12 – Nordic Focus	150.000
B2011.0867	Fylkingen	PALS-internationell performancefestival	50.000
B2011.0868	ZeBU	SpringFestival 2012	300.000
B2011.0870	Áslaug Hersteinsdóttir-Hölttä	MADD Musikalfestival	349.000
B2011.0881	Roskilde Universitet	Popular Music in the Nordic Countries: Music, Identity and Social Change in the Early 21st Century	400.000
B2011.0882	Föreningen Svenska Tonsättare	Nordiska Musikdagar 2012	150.000
B2011.0883	Nordic Film Club	Nordic Film Winter	49.000
B2011.0886	Norsk barnebokinstitutt	Nordisk barnelitteratur - et nytt kunstforskningsspørsmål?	100.000
B2011.0889	The John F. Kennedy Center for the Performing Arts	The Nordic Festival - ICE HOT	300.000
B2011.0898	Stiftelsen byLarm	Nordic Music Prize	100.000
B2011.0900	Baltic Circle International Theatre Festival / Q-theatre	Build me a mountain! -Nordic tour	85.000
B2011.0902	ArtShortCut	SMART DESIGN, Mot en hållbar estetik	150.000
B2011.0904	Nordiska Akvarellmuseet	Samnordisk bilderbokspoetik - en ansökan för den nordiska bilderbokens framtid	286.000
B2011.0911	Subtopia/UBAB	Subcase - Nordens marknads- och mötesplats för samtida cirkus	100.000
B2011.0917	Lapplands Ungdomsförbund	Uttryck av samisk kultur och konst på Nordkalotten	150.000
B2011.0920	Filter - for fotografi	Nordisk fotografi	150.000
B2011.0926	Kultur i Troms, Troms fylkeskommune	prosjekt North Atlantic SessionFor	96.000
B2011.0930	The American-Scandinavian Foundation	Regional Modernism: New Art in Scandinavia 1880-1910; A Symposium on Early Modern Nordic Art	85.000
B2011.0931	Fondet for dansk-norsk samarbejde	Nordiske sprogpiloter	160.000
B2011.0941	The 10 finger Theatre	Little Monster - a story about a boy who learns to love his little sister	70.000
B2011.0942	Artistorganisasjonen GramArt	SongFarm 2012 - scandinavisk song writing camp	100.000
B2011.0944	Kgl. Norsk Ambassade	"Der Norden in Leipzig 2012"; Tyngdepunkt: barne- og ungdomslitteratur	188.000
B2011.0946	Kunstmuseet i Tønder	Wirkkala Sculptor	250.000
B2011.0951	Nääs Art&Kraft	Nordisk Glaskonst Turkiet	200.000
B2011.0955	Rasmus Thjellesen	Another two days in Copenhagen	65.000
B2011.0967	Stiftinga Hilmar Alexandersen	NORDLEK2012	300.000
B2011.0973	Marcus Hagemann	NORDLICHTER Biennale 2012	300.000
B2011.0974	Ars Boralis	The Arctic / Culture-Art-History	200.000
B2011.0979	Veera Voima	Suo-Stormsteg-Geitungen	100.000
B2011.0986	Universitetet i Agder	NYSS i Danmark, Nordisk Yngre Stryge	250.000

		Stafett 2012	
B2011.0995	Föreningen Littfest	Littfest - Umeås internationella litteraturfestival	80.000
B2011.0999	Anstalten/Häktet Österåker, Kriminalvården	Körsång på fängelse	50.000
B2011.1001	Salten Kultursamarbeid	Filmfest Salten - Barents Youth Film Festival	100.000
B2011.1005	Museet for Samtidskunst	Soundings	50.000
B2011.1016	NAPA - Nordens Institut i Grønland	NORDEN Rundt - kunst fra iskantens rand	100.000
B2011.1023	FynsVaerk	Odense Lyrik 2012	25.000
B2011.1024	Jyväskylä konstmuseum	Graphica Creativa ´12 ? Grannar	50.000
B2011.1030	Rudi Skotheim Jensen / RSJworks	Performing the princess	100.000
B2011.1039	Fotoklubben Obcsura	Fotofestival på Åland	40.000
B2011.1041	Barnefilmfestivalen AS	FILMVERKSTEDER 2012	100.000
B2011.1049	Staffan Svedberg,3908198710	Världens nordligaste jägarbefolkning	11.000
B2011.1051	The Animation Workshop	Cartoon Digital	50.000
B2011.1056	Garantiföreningen för Åbonejdens Dansskola	Find Ice, skede 2	22.000
B2011.1060	Röhsska museet	Symposium Nordiskt Forum för Formgivningsstudier	28.000
B2011.1064	Kjartan Gullikstad	Drivstoff - Nordisk turné	50.000
B2011.1072	Reykjavik Arts Festival	In-betweens: Collaborations and Artist Initiatives	98.000
B2011.1073	Sláið Ring	Nordring - stævne for nordiske ungdommer indenfor folkedans- og musik	42.000
B2011.1078	Arena Baubo	Arena Baubo post-icke-re-presenterar stolt: Baubo- fittan, myten, legenden	90.000
B2011.1079	Nordic Heritage Museum	Nordic Lights Film Festival 2012	41.000
B2011.1081	Karlsson Barock	Barocka dialoger och dueller	38.000
B2011.1085	After Hand	Nordisk seminar om konceptuel poesi	50.000
B2011.1094	Göteborg International Film Festival	Nordic Film Lab 2012	95.000
B2011.1095	Taneli Viitahuhta	Horst Quartets nordiska turné	22.000
B2011.1101	Centre for Research in the Humanities (icel. Hugvísindastofnun), University of Iceland	XIII Nordic TAG in Reykjavík. Borders - Margins - Fringes: Archaeologies on/from the Edge	50.000
B2011.1109	Loomekeskus MTÜ	The ICE PALACE (Jääloss) - architects, artists, sculptors and engineers workshop in Pärnu Ice Festival	80.000
B2011.1111	STOWARZYSZENIE UPP 55	Skandinaviska filmadaptationer "Såsom i en spegel del 2" ("Jakby w zwierciadle vol. 2" - Przeglad filmowych adaptacji literatury skandynawskiej)	100.000
B2011.1116	Draumasmiðjan	NADYTA, The North Atlantic Deaf Youth Theater Assemble	100.000
B2011.1128	Sofia Universitet "St. Kliment Ohridski"	Internasjonal konferanse "Skandinavia og verden. Skandinavia og Bulgaria"	50.000

B2011.1133	Andreas Borregaard	ÅRSTIDERNE	100.000
B2011.1134	Development Center PRO MAGISTER	Pärnu International August Fringe Festival	75.000
B2011.1135	List án landamæra and Share music	Art without limitation. Movement and rythm workshop	50.000
B2011.1145	Foreningen Undergrundsmusikkens Fremme	"Doomtown 2012"	100.000
B2011.1150	Mona Bentzen	Art Video Exchange in Tromsø 2012	50.000
B2011.1156	Art Lab Projects	Nordic Studio for Continued Engagement	74.000
B2011.1158	Sif Jessen Hymøller	The Human Lab - en scenekunstproduktion af The Nordic Puppet Ambassadors	90.000
Total 232 antal ansøgninger			**23.414.000**

Årsregnskab 2011

LEDELSENS UNDERSKRIFTER

Kerstin Brunnberg Sverige	Bente Dahl Danmark	Poul Bache Danmark
Katrin Dahl Jakobsen Færøerne	Olemic Thommessen Norge	Riitta Kaivosoja Finland
Kjell Myhren Norge	Jan Ole Lönnblad Åland	Aðalsteinn Ásberg Sigrudsson Island
Sif Friðleifsdóttir Island	Cristina H. Pehrsson Sverige	Tuula Peltonen Finland
Lise Lennert Olsen Grønland	Karen Bue Nordisk Kulturfond	Vagn Egede Olsen Nordisk Ministerråd

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Nordisk Kulturfond har valgt baserer regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

RESULTATOPGØRELSEN

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Tilbageførte midler.

Tilbageførte midler er bevillinger vedrørende tidligere års støtte, der som følge af bevillingens ændrede forudsætninger ikke er blevet udbetalt samt midler tilbagebetalt til Nordisk Kulturfond som følge af, at projektet er gennemført til en lavere pris end forventet i den oprindelige bevilling.

AKTIVER OG PASSIVER

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (forsat)

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgræsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Bevillinger

Bevillinger til og med DKK 100.000 udbetales til bevillingsmodtager i 2 rater. 85 % udbetales ved projektets start og de resterende 15 % når projektet er afsluttet og fonden har modtaget og godkendt rapport og projektregnskab. Bevillinger større end DKK 100.000 udbetales i 3 rater. 40 % ved projektets start, 45 % efter at fonden har godkendt en statusrapport og endelig 15 % når fonden har godkendt den endelige rapport og regnskabet for projektet.

RESULTATOPGØRELSE

(DKK)	Note	2011	Budget 2011	2010
INDTÆGTER				
Nordisk Ministerråds budget	1	34.037.000	34.037.000	33.707.000
Tilbageførte midler	2	1.731.435	2.800.000	2.296.759
Renteindtægter og andre indtægter	3	230.243	180.000	194.680
INDTÆGTER I ALT		**35.998.678**	**37.017.000**	**36.198.439**
UDGIFTER				
Mødeudgifter				
Styrelsen	4	652.174	880.000	721.546
Andre mødeudgifter	5	152.780	125.000	39.394
		804.954	**1.005.000**	**760.940**
Drift af sekretariatet				
Løn og personaleomkostninger	6	2.896.367	3.270.000	3.639.251
Rejser og møder	7	135.850	220.000	162.287
IT og inventar	8	561.756	570.000	469.359
Sagkyndige	9	642.721	695.000	651.984
Øvrige administrationsomkostninger	10	1.456.987	1.598.360	1.642.021
		5.693.681	**6.353.360**	**6.564.902**
Administrative projekter				
Fondens egne projekter	11	**1.631.929**	**3.065.000**	**1.346.054**
Administration og administrative projekter		**8.130.565**	**9.418.360**	**8.671.896**
Bevillinger og kulturprojekter				
Kulturfondens egne satsninger	12	1.865.000	1.865.000	2.040.000
Støttebevillinger i året	13	23.378.500	24.728.640	27.128.000
		25.243.500	**26.583.640**	**29.168.000**
UDGIFTER OG BEVILLINGER I ALT		**33.374.065**	**37.017.000**	**37.839.896**
ÅRETS RESULTAT		**2.624.614**	**0**	**-1.641.457**

BALANCE PR. 31. DECEMBER

(DKK)	Note	2011	2010
AKTIVER			
Likvide midler			
Bank indestående		24.034.562	22.601.497
Fordringer		492.529	408.220
Forudbetalt løn		224.170	179.737
AKTIVER I ALT		**24.751.261**	**23.189.454**
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Overførte midler tidligere år	14	-483.673	1.157.784
Årets resultat	14	2.624.614	-1.641.457
		2.140.941	**-483.673**
KORTFRISTET GÆLD			
Periodeafgræsning og skyldige omkostninger		498.211	45.001
Leverandører		273.824	281.833
Mellemregning med Nordisk Ministerråd		363.455	139.579
Personaleforpligtelser		247.000	305.283
Ikke udbetalte bevillinger	13	19.394.050	21.210.589
Kulturfondens egne projekter og satsninger	11,12	1.833.780	1.690.842
KORTFRISTET GÆLD I ALT		**22.610.320**	**23.673.127**
PASSIVER I ALT		**24.751.261**	**23.189.454**
Yderligere oplysninger	15		

NOTER
(DKK)

1. NORDISK MINISTERRÅDS BUDGET

Nordisk Ministerråds bidrag til Nordisk Kulturfond udgør for 2011 i alt 34.037 TDKK. Beløbet udbetales til Nordisk Kulturfond kvartårligt (1.januar, 1. april, 1. juli og 1. oktober).

2. TILBAGEFØRTE MIDLER

Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt fordi projektet ikke er realiseret. Det kan også være tilbagebetalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at forudsætningerne for tildelingen ikke længere er opfyldt, eller projekter, der er gennemført til en lavere omkostning end forventet.

3. RENTEINDTÆGTER OG ANDRE INDTÆGTER

En væsentlig del af Nordisk Kulturfonds likvide midler placeres på aftale indskud i Nordea A/S. Renteindtægter stamme primært fra disse aftaleindskud.

4. STYRELSEN

	Regnskab 2011	Budget 2011	Regnskab 2010
Bestyrelsens mødeudgifter	430.719	450.000	410.909
Bestyrelseshonorar	199.016	330.000	286.739
Øvrigt bestyrelsen	22.439	100.000	23.898
I ALT	**652.174**	**880.000**	**721.546**

5. ANDRE MØDEUDGIFTER

Tolkning	103.275	75.000	39.394
Mødemateriale	49.505	50.000	0
I ALT	**152.780**	**125.000**	**39.394**

6. LØN OG PERSONALEOMKOSTNINGER

Løn fast personale	2.666.983	2.850.000	2.599.344
Løn projektmedarbejdere og studenter	97.757	180.000	458.243
Udgifter i øvrigt til fast personale	86.592	190.000	138.919
Ekstern hjælp	45.035	50.000	442.745
I ALT	**2.896.367**	**3.270.000**	**3.639.251**

NOTER
(DKK)

7. REJSER OG MØDER

	Regnskab 2011	Budget 2011	Regnskab 2010
Sekretariatets rejser	121.193	200.000	152.563
Repræsentation	14.657	20.000	9.724
I ALT	**135.850**	**220.000**	**162.287**

8. IT OG INVENTAR

Inventar	60.140	100.000	0
Drift IT	501.616	470.000	469.359
I ALT	**561.756**	**570.000**	**469.359**

9. SAGKYNDIGE

Mødeudgifter	182.803	225.000	182.341
Honorarer	459.918	470.000	469.643
I ALT	**642.721**	**695.000**	**651.984**

10. ØVRIGE ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER

Advokatomkostninger	1.500	10.000	2.820
Administrationsafgift til Nordisk Ministerråd	1.103.356	1.103.360	1.063.354
Øvrige	1.140	30.000	8.566
Renteudgifter og kurstab	4.165	25.000	38.614
Kontorudgifter	43.096	80.000	70.823
Oversættelser	303.530	350.000	410.805
Information og presse	0	0	11.452
EFC medlemsskab	200	0	35.587
I ALT	**1.456.987**	**1.598.360**	**1.642.021**

NOTER
(DKK)

11. FONDENS EGNE PROJEKTER

	Overført fra 2010	Disponeret	Anvendt i 2011	Saldo 31.12.2011
60006 Regionale infokontorer	34.751	140.000	151.175	23.576
90002 Informationsstrategiske satsninger	310.060	-70.016	240.044	0
90007 Flytning	63.379	0	63.379	211.500
40414 Udvikling fondens IT	82.334	1.561.945	1.432.779	0
I ALT	**490.524**	**1.631.929**	**1.887.377**	**235.076**

12. FONDENS EGNE SATSNINGER

10543 Nordiske sprogpiloter	107.724	150.000	207.724	50.000
70002 Nye nordboere	225.532	0	210.000	15.532
60002 Årets nordiske udstilling 2008-2011	479.643	0	479.643	0
40271 Sekretariatets egne projekter	12.496	50.000	61.000	1.496
60003 Kultur og Helse	15.617	15.000	30.617	0
60004 Bilaterale fonde	937	300.000	300.937	0
90008 Årets scenekunstbegivenhed	358.369	950.000	0	1.308.369
90009 Årets Nordiske Kulturbegivenhed 2013	0	200.000	81.693	118.307
90010 Ny sprogkampagne	0	200.000	95.000	105.000
I ALT	**1.200.318**	**1.865.000**	**1.466.614**	**1.598.704**

NOTER
(DKK)

13. BEVILLINGER

Bevillingerne fra Nordisk Kulturfond har de seneste 5 år set således ud:

	Tilgang af midler	- heraf tilbageførte midler	Bevilgede beløb	- heraf interne projekter
2007	25.775.440	2.492.677	29.384.250	5.290.000
2008	36.982.663	2.834.751	29.409.750	2.390.000
2009	36.776.240	3.151.227	30.436.742	1.765.742
2010	36.198.439	2.296.759	30.514.054	3.386.054
2011	35.998.678	1.731.435	25.243.500	1.631.929

Bevillinger i perioden 2008-2011, som ved udgang af året endnu ikke har fået udbetalt det fulde beløb. Beløbende fordeler sig således på de enkelte år:

2009	410.420
2010	3.813.500
2011	15.170.130
I ALT	**19.394.050**

14. OVERFØRTE MIDLER

Overførte midler er Nordisk Kulturfonds akkumulerede resultater og således forskellen imellem de samlede indtægter og udgifter og bevillinger i alt. Midlerne overføres til det følgende regnskabsår og er til rådighed for fremtidige projekter.

Udisponerede midler 1. januar	-483.673
Årets resultat	2.624.614
I ALT	**2.140.941**

NOTER
(DKK)

15. Yderligere oplysninger

Nordisk Kulturfond indgik i 2011 en 4-årig aftale vedrørende drift af fondens ansøgningssystem. Den årlige driftsudgift udgør 129.400 DKK, hvoraf udgiften for 2012-2014 udgør 388.200 DKK.

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *4/2008/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1403/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-76

Felles rovdyrforvaltning i Norden

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regeringer,

at etablere en fællesnordisk terminologi og metode for indberetning i forbindelse med de tre landes eksisterende forvaltningsplaner for store rovdyr[1]

at på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau

at arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter og opfyldelse af internationale forpligtelser[2]

at myndighederne forstærker dialogen med berørte medborgere og interessegrupper

at rovdyrbestandene forvaltes med en størst mulig grad af forudsigelighed for nærings- og andre samfundsinteresser, særligt i grænseområderne

at styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringelse af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Finlands, Sveriges og Norges regjeringer viser til tidligere kommentarer om at det på grunn av ulike lover-, forvaltnings- og erstatningssystemer er lite hensiktsmessig med felles forvaltningsplaner og noterer at Miljø- og

[1] Første, fjerde og femte at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2009

[2] Tredje at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010

naturressursutvalget avskriver fire av i alt seks anbefalinger. Nedenfor følger kommentarer til de to gjenstående anbefalingene:

- Vedrørende anbefaling om å utarbeide samordnete forvaltningsplaner på populasjonsnivå

Det er under utvikling et samarbeid om retningslinjer for forvaltning av populasjoner. Et eksempel på dette er felles retningslinjer med Sverige og Norge om genetisk viktig ulv. Den norske og svenske statssekretæren har undertegnet et særskilt dokument om forvaltning av genetisk verdifulle ulv i den skandinaviske ulvebestanden for å oppnå en levedyktig bestand innenfor sitt naturlige utbredelsesområde og det samarbeides mellom direktoratene for å utarbeide handlingsprinsipper. For de andre artene er det et forskningssamarbeid (se under). Når det gjelder utvalgets merknad om innavl er dette i hovedsak et problem i den skandinaviske ulvebestanden.

- Vedrørende anbefaling om å styrke felles forskningsinnsats med økt fokus på sosiologiske disipliner.

Skandinavisk rovviltforskning og -overvåking ligger på verdenstoppen når det gjelder populasjonsregistreringer og overvåkning. Det gjenstår å samarbeide tettere om sosiologiske disipliner, kompetanse- og informasjonstiltak. Dette kan på sikt utvikles som del av den trilaterale svensk-finsk-norske avtalen som ble undertegnet i august 2011.

Finlands, Sveriges og Norges regjeringer konstaterer at de tre landenes regjeringer har oppnådd et godt samarbeid både på forsknings- og myndighetsnivå, samt bred erfarings- og informasjonsutveksling mellom Norge, Sverige og Finland. Regjeringene anser at de to gjenstående punktene i rekommandasjonen vil bli ivaretatt i den grad det er hensiktsmessig, blant annet gjennom avtalene som ble undertegnet i 2011.

Regjeringene anser derfor at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Med hensyn til den første at-sats ovenfor, noterer Miljø- og naturressursutvalget med tilfredshet den positive utvikling i samarbeidet mellom Norge og Sverige om forvaltning av rovdyrpopulasjonene, og spesielt innsatsen for å bevare den genetisk levedyktige skandinaviske ulvebestanden. Utvalget ser gjerne at samarbeidet utvikler seg også til å omfatte Finland i lys av at det er tale om felles rovdyrbestander. På sikt mener utvalget at den optimale løsning er en samordning av forvaltningsplaner av de store rovdyr i de tre land for å oppfylle internasjonale forpliktelser, bevare biodiversitet og for å imøtekomme legitime interesser i de berørte bygder.

Med hensyn til den siste at-sats, vil utvalget peke på at forvaltningen av de store rovdyr har vist seg å være vanskelig på grunn av lokale nærings- og friluftslivsinteresser. Konflikter om rovdyrs-forvaltningen forekommer derfor i alle tre land. Derfor finner utvalget det viktig å utnytte de begrensede nordiske ressurser effektivt med en felles forskningsinnsats på dette området. Forskjellige sosiale forutsetninger og ulikheter i forvaltningssystemer er et nyttig utgangspunkt for komparativ forskning, som kan forbedre grunnlaget for den videre utviklingen av rovdyrpolitikken. Utvalget forventer at Finlands, Sveriges og Norges regjeringer vil følge opp på dette punkt som indikert i meddelelsen.

De øvrige at-satser i rekommandasjonen har Nordisk råd avskrevet på sesjonen i 2010. Utvalget er klar over at de tre regjeringer ikke deler Nordisk råds syn hva angår de enkelte deler av rekommandasjonen. Men som helhet mener utvalget at det har vært en tilfredsstillende oppfølgning på

rekommandasjonen fra regjeringenes side og forventer en fortsatt positiv utvikling i det nordiske samarbeid om forvaltningen av de store rovdyr.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. *4/2008/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Fremst. *4/2008/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1403/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-76

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *7/2008/velfær
D 2012

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-48

Nordisk sundhedsområde

1. Rekommandation

Fremstillingen har følgende ordlyd:
Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* ta initiativ til at det settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk ministerråd, som innen to år skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger er mulig, med fokus på en nordisk nytteverdi

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I juni 2010 diskuterade Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) möjligheterna och mervärdet av ett nordiskt samarbete i förhållande till den tilltagande centraliseringen och specialiseringen av de nordiska ländernas hälsoväsenden. MR-S fattade beslut om att man skulle samarbeta nordiskt om organiseringen av hälsoväsendet i länderna, och bad ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) att undersöka närmare om, samt hur, högspecialiserad behandling i hälsoväsendet kan vara ett gemensamt samarbetsområde. Tematiken sällsynta sjukdomar ingår som utgångspunkt i högspecialiserad behandling, men var inte avsatt att behandlas särskilt i expertgruppens arbete.

Som uppföljning beslutade ÄK-S i oktober 2010 att nedsätta en expertgrupp med representanter från de nordiska länderna. Syftet med arbetet i expertgruppen är att definiera funktioner som på grund av sällsynthet, komplexitet och/eller resursanvändning försvårar upprätthållandet av expertis, erfarenhet, rutin och teknologi, och som därför bör samlas på en eller få avdelningar. Målet med ett nordiskt samarbete om specialvårdsplanering är att säkra en högre kvalitet i tillvaratagandet av de högspecialiserade funktionerna än den de enskilda länderna kan erbjuda var för sig.

På ÄK-S mötet i maj 2011 var ärendet uppe till behandling. Här konstaterades det bland annat att just temat sällsynta sjukdomar inte ska behandlas vidare i expertgruppen. Behandling av sällsynta sjukdomar föregår

delvis på högspecialiserad nivå, men kräver också andra insatser; exempelvis sjukhusbehandling på icke-specialist nivå. ÄK-S beslutade att fortsatt fokusera på enbart högspecialiserade behandlingar och därmed inte inkludera sällsynta sjukdomar.

MR-S har under 2011 igångsatt en prioriteringsprocess, där man försöker identifiera huvudprioriteringar samt koncentrera sina insatser för att därigenom nå bäst resultat. MR-S har således inte för avsikt att ta initiativ till en expertgrupp som kartlägger om ett nordiskt samarbete om sällsynta sjukdomar och resurskrävande behandlingar är möjlig.

Nordiska ministerrådet anser härmed att framställningen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget mener at det er behov for at personer med sjeldne diagnoser skal få bedre og mer tilrettelagt behandling, rehabilitering og bli mer likestilte med andre personer innen helse- og sosialomsorgen.

Velferdsutvalget viser til at Nordisk råd har prioritert arbeidet med sjeldne diagnoser i sitt innspill til budsjettet for 2013. Det vises også til Rek. 1/2012/presidiet: Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden, der Nordisk råd har foreslått å øke samarbeidet med hensyn til behandling av sjeldne diagnoser, høyspesialisert behandling, koordinering av transplantationstjenester samt ambulansetjenester i grenselandet. Til sammen viser det hvilken vektlegging Nordisk råd har på satsningen på et nordisk samarbeid om sjeldne diagnoser.

Under det finske ordførerskapet i Nordisk ministerråd 2007 diskuterte man muligheten for å starte et nordisk prosjekt om sjeldne diagnoser. I den forbindelse ble det laget en rapport fra Nordens Velferdssenter (NVC) som kom med anbefalinger. I rapporten ble det beregnet at det finnes omlag 6 000 – 8 000 personer i Norden, som har en sjelden diagnose. Innen hver av disse diagnosene finnes det få personer med lidelsen, som gir en spesifikk og komplisert livssituasjon for individet selv og pårørende.

Det er mangel på informasjon, risiko for isolering og diskriminering, begrensede ekspertmiljøer innen medisinske og andre behandlende miljøer, men også mangel på pedagogiske, psykologiske og sosiale kompetanser i et livsperspektiv. Det er altså et stort behov for varierende kunnskaper i ulike livsperioder og under ulike livsvilkår for personer som har sjeldne diagnoser og for de som skal behandle dem.

Velferdsutvalget ser at mennesker med sjeldne diagnoser er spredt rundt om i hele Norden, og det er vanskelig å finne god informasjon, profesjonelle med kunnskaper om sjeldne diagnoser og andre personer med samme diagnose. Å samle materiale og identifisere samarbeidsmuligheter har, slik Velferdsutvalget ser det, stor nordisk nytte, fordi ressursene kan konsentreres, for deretter å spres ut i nasjonale og lokale helsemyndigheter og behandlende instanser.

Velferdsutvalget ser denne Rek. *7/2008/velfærd i sammenheng med Rek. 27/2010/velferd og kan ikke se at problematikken rundt sjeldne diagnoser er løst tilfredsstillende fra MR-S, og Velferdsutvalget merker seg at nordisk nytteverdi, på dette spesielle området, ikke blir vektlagt noen større verdi.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *7/2008/velfærd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Nordisk Råd

Fremst. *7/2008/velfærd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-48

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *19/2008/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-38

Hvordan krenkede barn blir syke voksne

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til videre forskning, nasjonalt og nordisk, rundt barn og unges helseproblemer og sosiale forhold og de samfunnsøkonomiske perspektiver og gevinster som ligger i en tverrfaglig og tverrvitenskaplig satsing på dette området [1]

å ta initiativ til at det etableres et nettsted som formidler den forskningen som gjøres i de nordiske land som har relevans for arbeid med barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold

å ta initiativ til å etablere et Nordisk Barnebarometer

å oppmuntre til at det etableres Barnas Hus i alle de nordiske landene og selvstyrende områder

å vurdere etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Tredje att-sats: En nordisk barnbarometer
NORDBUK anderkender Velfærdsudvalgets pointering om vigtigheden af at dele eksisterende kundskab om tiltag på børne- og ungeområdet på tværs af de nordiske lande. Med udgangspunkt i denne erkendelse, er koordinering af forskning indenfor børn og ungeområdet højt prioriteret i NORDBUK, en prioritering der også er nedfældet i NORDBUKs handlingsplan for 2010-2013.

NORDBUK tog i slutningen af firserne første gang initiativ til å knytte til sig en forskningskoordinator og har siden haft tilknyttet forskellige forsk-

[1] Første, andre og fjerde at-sats ble slutbehandlet ved sesjonen 2010

ningskoordinatorer såvel som forskere der har fået i opgave, at se på af NORDBUK udvalgte relevante emner, der berører nordisk børne- og ungdomspolitik. Herunder er der blandt andet i de sidste år blevet arbejdet på temaerne: unges velbefindende og livsvilkår i Norden - Nordisk undersøgelse blandt skoleungdom og Nordisk undomspolitik i ett komparativt perspektiv-politisk eller världfärdsmässig delaktighet?" Derudover har NORDBUK under det finske formandskab i 2011 bidraget til afholdelse af ekspertmøde for diskussion af indikatorer for ungdomssektoren.

Rekommandation 19/2008 om nordisk børnebarometer er tidligere blevet diskuteret af NORDBUK. NORDBUK vurderer, at etablering af et børnebarometer er en ressourcekrævende indsats, der ikke vil kunne gennemføres sideløbende med andre forskningsmæssige prioriteringer indenfor NORDBUK.

For perioden 2011-2013 arbejder NORDBUK aktivt ud fra sin forskningsstrategi hvor hovedtemaet er: De nordiske landes indsats mod ungdomsarbejdsløshed og *dropout*.

Denne prioritering betyder i praksis, at NORDBUK under strategins gyldighedsperiode prioriterer sin indsats på forskningsområdet på forskningsstrategiens tema, herunder også med henblik på ressourcer.

Med udgangspunkt i denne prioritering vurderer NORDBUK, at arbejdet med et børnebarometer må have lav prioritet i NORDBUK i perioden 2012-2013. NORBUK vil imidlertid vurdere hvordan ekspertmøde om indikatorer som ble afholdt under det finske formandskab kan følges op, og om dette kan indgå i et arbejde med et børnebarometer.

Femte att-sats: Etablering av nordisk koordinator för utsatta barn och unga
Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) fasthåller att samtliga nordiska länder har ratificerat FN:s barnkonvention. Alla länder har vidare ombudsfunktioner som tar till vara frågor gällande barn. MR-S anser det inte som lämpligt att upprätta nya funktioner för koordinering av sådana frågor.

MR-S är dessutom av den uppfattningen att barnombuden själva, eller motsvarande myndigheter, är det rätta forumet för en diskussion om inrättandet av en nordisk institution för att stärka samarbetet.

MR-S har vidare inför 2011-2012 beslutat att prioritera temat "Förebyggande insatser för familjer i risk för social marginalisering". Nordens Välfärdscenter (NVC) har utpekats som projektansvarig och mottar facklig sparring gällande prioritering och genomförande från en följegrupp som består av nationella experter. Arbetet syftar till att finna *best practice*-modeller som kan föras vidare i Norden. Till förebyggande insatser hör även en publikation "Familjecenter i Norden – de nationella resurscentren för välbefinnande av barn och föräldrar", som utkom i juni 2011. Publikationen ingick i Finlands ordförandeskapsprogram och finansierades av NMR.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget stiller seg undrende til svaret fra Nordisk ministerråd (NMR) på rekommandasjonen om å etablere et nordisk barnebarometer. Svaret kommer ikke fra Nordisk ministerråd, men fra Nordisk barne- og ungdomskomité (NORDBUK) som er et rådgivende organ for Nordisk ministerråd. I svaret henvises det til at Nordisk råds rekommandasjon ikke kan gjennomføres fordi Nordisk råds rekommandasjon ikke passer inn i strategien for NORDBUK for årene 2010-2013. De sier bl.a. følgende: "For perioden 2011-2013 arbejder NORDBUK aktivt ud fra sin forskningsstrategi hvor hovedtemaet er: De nordiske landes indsats mod ungdomsarbejdsløshed og *dropout*. Velferdsutvalget peker på at vi allerede er midtveis i 2012, og utvalget kunne ha ønsket seg en mer imøtekommende holdning til nye tiltak, særlig etter at den nåværende tre-årige planen er halvveis gjennomført.

Denne prioritering betyder i praksis at NORDBUK under deres strategis gyldighetsperiode prioriterer, sitat: "sin indsats på forskningsområdet på forskningsstrategiens tema, herunder også med henblik på ressourcer". I klartekst vil det innebære at Nordisk råds rekommandasjoner på spørsmål som har med barn- og unge å gjøre, ikke kan gjennomføres dersom det ikke faller inn under NORBUKs strategi.

At Nordisk råds rekommandasjoner skal underordnes et faglig underorgan av Nordisk ministerråd i spørsmål som handler om barn og ungdom innenfor velferdsområdet, finner Velferdsutvalget lite tilfredsstillende. Det er selvsagt at NMR kan hente råd fra sine underliggende organer og arbeidsutvalg og lignende, men at rekommandasjoner fra Nordisk råds utvalg skal avslås på bakgrunn av at forslaget ikke passer inn i en handlingsplan til et underordnet rådgivende organ uten politisk medvirkning, kan vanskelig aksepteres.

Velferdsutvalget er selvsagt klar over at alle nordiske land har ratifisert FNs barnekonvensjon, og at alle nordiske land har noe ulike ombudsfunksjoner som ivaretar spørsmål som gjelder barn og unge. Dette er bakgrunnen MR-S angir for at de ikke anser det nødvendig å opprette nye funksjoner for koordinering av slike spørsmål. Velferdsutvalget deler ikke dette synet.

Selv om de nordiske land på mange områder har både ressurser og velferdsordninger som langt overgår de fleste andre land, er det likevel mange barn og unge i Norden som har store utfordringer i livet. Det kan nevnes eksempler på områder som barnefattigdom, enslige asylsøkere, mobbeofre, barn som faller utenfor utdanningsmessig, og som senere får problemer med å etablere seg i arbeidslivet. Mange barn har også store problemer som følge av at foreldrene har psykisk sykdom, sitter i fengsel, eller ikke får opphold i et nordisk land etter søknad om asyl.

Velferdsutvalget har nevnt tidligere i behandling av Rek. *19/ 2008/velferd at de nordiske barneombud kunne hatt et oppdrag som en nordisk koordinator på eventuelt omgang blant de nasjonale nordiske barneombudene. På denne måten ville det hele tiden vært en kompetent nordisk koordinator for barn og unge, som i sitt daglige arbeid har forankring på nasjonalt plan. En slik koordinatorfunksjon ville kunne virke som en pådriver på nasjonalt plan og løfte de spørsmålene som best kan behandles på nordisk nivå, inn i det nordiske samarbeidet.

Velferdsutvalget mener det hadde vært positivt om MR-S kunne ha drøftet denne modellen med de nasjonale ombudene, og deretter meldt tilbake til Nordisk råd, Velferdsutvalget, om mulighetene. Dersom de nordiske barneombudene deler Velferdsutvalgets syn på den nordiske nytten ved å etablere en nordisk koordinator for barn og unge.

MR-S redegjør for at man har besluttet å prioritere temaet "Forebyggende innsatser for familier i risiko for sosial marginalisering" i 2011-2012. Nordisk Välfärdscenter (NVC) er utpekt som prosjektansvarlig, og får faglig sparring når det gjelder prioritering og gjennomføring fra en gruppe av nasjonale eksperter. Velferdsutvalget støtter helhjertet dette arbeidet som har til hensikt å finne *best-practice*-modeller som kan føres videre i Norden. Tilsvarende er Velferdsutvalget også fornøyd med publikasjonen "Familiecenter i Norden - de nationella resurscentren för velbäfinnande av barn och föräldrar", som utkom 2011.

Det Velferdsutvalget ønsker å oppnå med sitt forslag om en nordisk koordinering for utsatte barn og unge, er en kontinuerlig oppmerksomhet på barn og unges livssituasjon i Norden og de selvstyrende områder: Grønland, Færøyene og Åland.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *19/ 2008 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *19/2008/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-38

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *1/2009/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00185-32

Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlister

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om nøje at overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden[1]

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertil hørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd (NR) har for tredje gang rekommanderet Nordisk Ministerråd (NMR) at udvikle det nordiske samarbejde om artsdatabanker og nationale rødlister, samt at udvikle værktøjer til sikring af landenes biodiversitet.

NMR har på den foranledning i 2009 og 2010 svaret NR med en beskrivelse af en lang række initiativer som NMR har igangsat og deltaget i om netop naturovervågning og rødlister. NR stryger på den baggrund dele af sine rekommandationer og fastholder de første to at-satser i rekommandationen om henholdsvis nordisk samarbejde om naturovervågning og ud-

[1] Tredje og fjerde at-sats blev færdigbehandlet og afskrevet ved sessionen 2011.

vikling af værktøjer til sikring af biodiversitet. Det er derfor disse to at-satser følgende tekst drejer sig om.

Nordisk Råd

Fremst. *1/2009/miljø D 2012

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00185-32

At-sats 1. En lang række projekter og initiativer omkring monitering og indikatorudvikling i forbindelse med nordisk natur er udført i det nordiske miljøsamarbejde og beskrevet i de tidligere svar til NR. Initiativerne har været fokuseret om såvel det internationale biodiversitets overvågningsarbejde som balancen mellem nationalt ansvar og globale initiativer i IUCN regi og regionalt i Nordisk regi. De pågældende projekter er nu alle afsluttet og nye projekter med målrettet overvågnings/indikatorfokus er ikke igangsat. Dette pga. en beslutning som MR-M tog i 2008 i forbindelse med rationalisering og effektivisering af miljøsektoren, herunder at nedlægge Arbejdsgruppen for Monitering og Dataovervågning. Dette udelukker dog på ingen måde muligheden for at man i det nordiske miljøsamarbejde i stedet kunne samarbejde omkring beskyttelse af fælles rødlistede arter som Norden som region har et særskilt ansvar for at beskytte.

En strategisk beslutning om at fokusere og præcisere naturarbejdet i miljøsektoren til ikke at inkludere overvågning er således truffet, hvorfor Nordisk Ministerråd anser, at man med dette svar kan afskrive att satsen om, at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning; blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde og jævnligt opdatere nationale rødlister.

At-sats 2. om at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed. Siden Nordisk Råds rekommandation om dette er en række initiativer omkring udviklingen af økonomiske værktøjer og styremidler blevet initieret og gennemført af Nordisk Ministerråd. NMR har f.x. gennem arbejdsgruppen for terrestriske økosystemer været aktiv deltager i arbejdet med TEEB (*The Economics of Ecosystems and Biodiversity*), som drejer sig om at samle viden om og gøre opmærksom på den økonomiske værdi af biodiversitet. Målet med projektet *TEEB Nordic* er at gennemføre en indledende analyse af den socioøkonomiske rolle og betydning af biodiversitet og ecosystemservices for de nordiske lande. Baseret på eksisterende information vil projektet identificere de mest vigtige økosystemservices opretholdt af sunde og velfungerende balancerede økosystemer og biodiversitet for det nordiske samfund. Mere konkret har NMR indenfor rammen af det nordisk-baltiske EUROPARC-samarbejdet arrangeret en konference om økosystemtjenester i naturbeskyttelsesområder.

Et projekt om økosystem tjenester i vandløb er afsluttet i indeværende år. Et andet projekt om det yderst aktuelle emne økosystemtjenester i skov, især værdien af gammel skov som carbon-sink er iværksat og ligeledes udgangspunkt for en formandsskabsworkshop i efteråret 2012. Der er blandt andet taget et initiativ om naturkapital i et samarbejde mellem to af miljøsektorens arbejdsgrupper. Projektet udreder de erfaringer som de nordiske lande har omkring integrering af naturkapital i landenes nationalregnskaber med udgangspunkt i biodiversitetskonventionens strategiske plan i projektet *"Natural Capital in a Nordic Context Status and Challenges in the Decade of Biodiversity"*.

Dertil kommer et andet afsluttet projekt *"Payment for Ecosystem Services"*, med fokus på naturressourcernes værdi for lodsejere således at disse bliver mere opmærksomme på deres værdier og dermed også bevaringsværdier. Endnu et projekt om virkemidler til beskyttelse af biodiversitet er netop igangsat om støtteordninger i jordbruget med det formål at udrede mulighederne for en mere helhedsorienteret tilgang i støtteordningerne for at minimere risikoen for at støtteordningerne skaber nye miljøproblemer. Et andet projekt *"Natural growth – the economics of ecosystem services and welfare in Nordic municipalities"* har i 2011 og 2012

udviklet og testet en ny metode for implementering af de første skridt af TEEB modellen for lokale økosystemservice evaluering i tre nordiske pilot kommuner. Indenfor rammen af dette projekt udvikledes også et undervisningsprogram baseret på *Millennium Ecosystem Assessment*, TEEB og forskningssyntesen om *Planetary Boundaries*.

Arbejdet med at udvikle og forbedre økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed er således i fuld gang.

Nordisk Ministerråd anser derfor at att satsen om at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed kan afskrives.

Med ovenstående svar anser Nordisk Ministerråd dermed at Fremst. *1/2009/miljø kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer at Nordisk ministerråd i 2008 har besluttet å begrense samarbeidet om overvåking og indikatorutvikling i forbindelse med nordisk natur. I sin meddelelse til Nordisk råd i 2011 ble det ellers opplyst at det i 2011 skulle tas stilling til et nordisk samarbeid om harmonisering av til IUCN[2]s internasjonale standarder og et felles artsdataprosjekt. Videre ble spørsmålet om rødlister reist på møte mellom utvalget og miljøministrene ved Nordisk råds sesjon i Reykjavik i 2010, hvor ministrene ga uttrykk for at det var godt nordisk samarbeid på dette området. De ulike tilbakemeldinger fra NMR finner utvalget forvirrende.

Utvalget noterer med tilfredshet at det i meddelelse står, at nye prioriteringer i det nordiske miljøsamarbeidet ikke utelukker samarbeid omkring beskyttelse av felles rødlistede arter, som Norden som region har særskilt ansvar for.

I lys av årets tilbakemelding fra ministerrådet, anser utvalget at det ikke er hensiktsmessig å opprettholde rekommandasjonen om å fortsette å fordype samarbeidet om de forsknings- og forvaltningsmessige aspekter ved naturovervåkning.

Utvalget noterer med tilfredshet at det foregår et omfattende samarbeid om økonomiske virkemidler til å fremme sikringen av landenes biologiske mangfold. Derimot savnes det beskrivelse av samarbeid om juridiske verktøyer, som det henvises til i meddelelsen. Utvalget vurderer at de nordiske lands lovgivning om areal-planlegging er vitale juridiske instrumenter for å verne om den nordiske artsrikdom, og utvalget hadde gjerne sett at de nordiske land utvekslede erfaring om dette.

[2] International Union for Conservation of Nature.

Sett i et helhets perspektiv anser utvalget at Nordisk ministerråd har fulgt opp på rådets rekommandasjon A 1442/miljø vedrørende felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

å Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. *1/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Fremst. *1/2009/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 08-00185-32

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö
D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af måloplfyldelsen

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Ministerrådet har udarbejdet en statusrapport over Miljøhandlingsplanen i efteråret 2011, som viser gode og mærkbare resultater på en række centrale punkter, jf. vedlagte bilag.

Ministerrådet sikrer, som det fremgår af bilaget, at der stilles miljømæssige krav til de større leverandører af f.eks. it udstyr, rengøring, møbler, rejsebureau m.m.

Ministerrådets bankforbindelse er Nordea, som har en egen politik omfattende miljø og social ansvarlighed. Ministerrådet som hverken har viden eller ressourcer til at foretage nogen egen undersøgelse af det anvendte pengeinstituts konkrete politik på dette område, vil naturligvis, såfremt der skulle fremkomme oplysninger i pressen/offentligheden, der peger på problemer i den retning, tage sagen op til øjeblikkelig overvejelse.

Ministerrådet anser at fremstillingen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget er enig med Nordisk ministerråd i at statusrapporten om gjennomføringen av miljøhandlingsplanen viser en positiv utvikling og merkbare resultater på visse punkter. Datagrunnlaget er dog mangelfullt på visse områder, bl.a. pga. av flytting til et nytt domisil. Den fulle effekt av visse gjennomførte tiltak kan derfor være vanskelig å bedømme.

Utvalget påpeker at det er viktig å involvere medarbeidere i miljøarbeidet og oppdatere både tiltak og målsetninger med jevne mellomrom.

Utvalget anser at intensjonen med rekommandasjonen er oppnådd, men vil følge opp på saken ved å gjennomgå de årlige statusrapporter.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. *2/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP
Torstein Rudihagen (A)

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö
D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

BILAG:

Miljøhandlingsplan Statusrapport pr. 1.1.2011

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Energiforbrug:

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
Elektricitet	Reducere elforbruget med 6 % pr. år. Basisår 2009	Tænd/sluka utomatik hvor det er relevant (ss. gangarealer, møderum, depot) Ingen elvarmeapparater og ventilatorer Reducere antal-let af printere Mindre og lav- energikøleskabe Lavenergipærer Bedre dimensioneret belysning I løbet af 2010 indgå aftale om køb af "grøn el"	Opfølgning af elforbrug. Udviklingen i forbruget af kWh	**<u>Tiltag.</u>** 1. Elforbrug. a. 2006: 342.819 b. 2007: 332.425 c. 2008: 299.983 d. 10. aug.10-31.7.2011: 155.263 Kwh. Note: Ingen registrering for perioden 2. jul-17 aug. 2011 grundet oversvømmelser. Forbrug 17. - 31 aug. 4.313 Kwh. 2. Bemærk: Den væsentligste årsag til reduktion i strømforbruget skyldes hosting af servere (ingen intern strømforbrug til serverekøling-nødstrøm). Pr. 15. 7. 2010 blev serverparken flyttet til TDC-Hosting Center. 3. Pr. 1.7.2011 overgik vi til at få <u>hosted</u> vores servere hos TDC-hosting. 4. Alle gangarealer er forsynet med tænd/sluk automatik. 5. Pr. 15.7.2010 blev antallet af kopi-/printmaskiner reduceret med mere end 75%. 43 stk. kopi- og printmaskiner blev udfaset og erstattet med 10

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
				stk. XEROX multifunktionsmaskiner, der alle lever op til Energy Star kriterierne. Endvidere har leverandøren XEROX et omfattende miljøprogram. 6. Pr. 15.7.10 blev installeret nye kaffemaskiner på etagerne har markedet laveste stand-by strømforbrug. 7. Der anvendes udelukkende økologisk, Rainforest Alliance Certificeret kaffe samt Rainforest Alliance Certificeret chokolade. Lysarmaturer på kontorer og gangarealer. Her tages primært hensyn til arbejdsmiljøet, men der anvendes lavenergipærer, hvor muligt.
Vand (brugsvand)	10 % reduktion inden 2015. Basisår 2009	Sparefilter på vandhaner Lavskylstoiletter Krav til vand- forbrug ved rengøring	Udviklingen i forbrugte kubikmeter	Dette kan ikke opgøres for året 2010/2011 idet vandforbruget afregnes efter en fordelingsnøgle, der relaterer sig til lejemålets areal. **<u>Tiltag.</u>** Udlejer, ATP ejendomme, er blevet anmodet om og er påbegyndt opsætning af vandmålere. Fra 1. 2012 bliver det muligt at registrere faktiske vandforbrug.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMF

J.nr. 08-00184-71

Affald:

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
Elektronik	Alt til særlig bortskaffelse	Aflevering via vagtmesteriet Kun en computer pr. medarbejder	Registrering af årsag til udskiftning	1. Elektronik bortskaffes via Vagtmesteri. 2. Elektronik bortskaffes/kasseres kun når det er defekt og enten ikke kan repareres eller de samlede omkostninger til reparation overstiger ny-prisen (anskaffelsesprisen). 3. Primo april 2011 blev alle pc'er udskiftet. 112 medarbejdere fik udleveret laptops, der er Energy Star mærket. Alle Laptop er leveret med Long Life batterier, der afstedkommer at batterierne skulle kunne "holde" i hele pc'ens "levetid" (36 mdr.) = Færre kasserede batterier. 4. Ved udstyrets levering fra ATEA til NMR var dette blevet ompakket hos ATEA, der håndtere-de/bortskaffede al emballage. 5. Det nye IT-udstyr er lejet. Leasingaftalen giver NMR mulighed for at købe udstyret ved leasingperiodens udløb, hvor cloud computing forventes at være relevant at implementere =

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
				Længere "levetid" på computeren. 6. Al "gammelt" IT-udstyr var lejet og blev leveret tilbage til udlejer ved leasingaftalens udløb.
Batterier	Alt til særlig bortskaffelse Reducere batteriaffald med 50 % inden 2015. Basisår 2009	Aflevering til vagtmesteriet Reducere antallet af batteridrevne apparater/udstyr Anvende genopladelige batterier.	Registrering af batteri indkøb	I perioden primo feb. 2010-ult. Jun 2011 (17 mdr.) er købt: 1. AA-batterier: 264 stk. Heraf 4 stk. genopladelige. 2. AAA-Batterier: 190 stk. Brugen af genopladelige batterier medfører i mange situationer en hel del gener, idet batterierne skal oplades umiddelbart før ibrugtagen. I forbindelse med nyanskaffelser købes trådløse mus med genopladelige batterier, hvis muligt.
Toner	Reduktion på 25 % år 2015. Basisår 2009	Se nedenfor: "Papir" Standardisering af printere/multifunktionsmaskiner	Registrering af Indkøb	I perioden 15. jul. 2010-ultimo sep. 2011 (14 mdr.) er anskaffet 23 stk. patroner heraf 16 stk. sorte. Der indkøbes ikke længere toner, da dette er en del af leasingaftalen **Note:** Registrerede anskaffelser i perioden 1. jan. - 15. jul. 2010 har ingen relevant sammenligningsværdi, idet de beror på mange forskellige printtyper.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMI

J.nr. 08-00184-71

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Grøn indkøbspolitik:

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
Papir	Reduktion af papirindkøb med 25 % inden 2015. Basisår 2009.	" Follow Me Print" implementeres i i forbindelse med udskiftning af printere Duplex print som standard på alle PC:er	Registrering af indkøb	1. Pr. 15. jul. 2010 blev indført "follow me print". 2. Dupleks samt Sort/hvid print er standardopsætning på pc'er. 3. Kopi og print forbrug i perioden 15. juli 2010-15. sep. 2011. a. Kopi/print: 1.273.704 stk. Heraf sort/hvid: 1.045.335 stk. Dupleks (dobbelt sidet): 417.547 b. Antal stk. papir igennem kopi/printer: 649.316 stk. c. Papirkøb (stk.) d. 2009: 849.500 stk. e. 2010: 1.098.000 stk. Medio 2010 til medio 2011: 851.500 stk.
It teknologi	Ved anskaffelse af IT udstyr skal der lægges afgørende vægt på lavt energiforbrug og miljøvenlighed i livscyklusperspektiv	Bede leverandører om livscyklusdata på hardware Øge anvendelse af Internetbaserede IT-ydelser på Softwaresiden. (eks. Cloud telephony & Computing/Web-Meeting)	Krav til leverandører og registrering ved indkøb	Vedr. PC'er: Re. "Elektronik". Vedr. Printere: Re "Elektricitet" og "Papir" Vedr. Telefoni: 15. jul. 2010 overgik vi til Cloud Telephony (web-baseret ydelse fra TDC)
Møbler	At alle nyindkøbte møbler skal være miljømærke-	Krav til leverandører om dokumentation for miljøvenlige produktionsmetoder	Krav til leverandører om dokumentation på fremstillingsme-	Ved flytningen til Ved Stranden blev det købt svanemærkede kontormøbler. Ved nyanskaffelser indkøbes de samme produkter. Ved øvri-

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
	de, f.eks. "Svanen"		tode	ge møbelindkøb, er miljøcertificerede produkter blevet valgt.
Elforbrugende apparater	Udelukkende anskaffe apparater med dokumenteret minimalt elforbrug samtidig med høj driftssikkerhed.	Krav til leverandører om oplysning om miljømærkning Se "Elektricitet" Revurdering af Udskiftningsfrekvens på computere, mobiltelefoner etc.	Registrering af indkøb	Vedr. PC'er se: "Elektronik" Vedr. Printere: Re "Elektriciet" Vedr. Mobiltelefoner: I omløb i alt: 122 stk: 1. *Annskaffelser 2010:* ***52 stk.*** 2. *1.1.11-30.9.11:* ***30 stk.***
Service	Reduktion - 50 % på udgifter til engangsservice inden 2015. Basisår 2009	Intet køb af plastprodukter Kun papkrus (af nedbrydeligt/biologisk materiale) Medarbejdere skal bruge egne krus Indkøb af vandglas til kantinen	Registrering af indkøb Udlevering af papkrus til møder	Fra 15. jul. 2010). 1. Forbruget af papkrus er på årsbasis faldet med ca, 33% fra ca. 42.000 stk. til ca. 28.000 stk. 2. har alle medarbejdere fået udleveret et personligt krus. 3. er vi gået fra 30 cl. papkrus til 25 cl. papkrus (biologisk nedbrydelige. Indkøb af plastikkrus er (næsten) stoppet. Anvendes udelukkende i forbindelse med særarrangementer (Kulturnat etc.) .
Vaske- og Rensemidler	Alle midler skal være miljømærkede i 2011	Gennemgå og revidere indkøb Aftale med rengøringsfirmaet	Kontrol i dec. 2011 Dokumentation	NMR har rengøringsaftale med Rengøringsfirmaet Anders Andersen (AA), der har en miljøpolitik, der er den del af kontrakten/leverancen. AA anvender miljømærkede produkter, hvor dette er muligt. NMR anvender ude-

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
				lukkende svanemærkede toiletartikler (håndsæbe, toilet- og håndklædepapir)

Rejseaktivitet:

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
Flyrejser	10 % reduktion i CO2-belastning 2015. Basisår 2009	Øget brug af web- og videomøder. Tog kan også være et alternativ til fly. Køb af CO2-kvoter for 10-50 % af belastningen over perioden 2010-2015	Udviklingen i den samlede CO2 belastning ved flyrejser	C02 forbrug 2009 397.817 kg C02 forbrug 2010 348.176 kg = 12,5 % reduktion i C02 belastning. Købt C02 kvoter for 10 % af udslippet i 2010 Indkøb af videokonference udstyr i 2011
Hotel-overnatning	50 % af alle hotelovernatninger på miljømærkede (Svane- eller anden Miljømærkning) hoteller i 2015	TPE (rejsebureauet) bedes opgøre liste over miljømærkede hoteller og fremover inkludere miljømærkning som kriterium ved aftaler	Registrering af antal overnatninger på miljømærkede hoteller kontra ikke miljømærkede hoteller	TPE udvikler registrering af hvilke hotel der miljømærkede Ved on-line booking skal man kunne se om et hotel har Miljømærke
Bilkørsel	Reducere antallet af kørte kilometer med 20 % inden 2015. Basisår 2010	Opfordre medarbejderne til at bruge offentlig transport	Udviklingen i antallet af kørte km	År 2010 blev der kørt 24.160 km 70 % af de kørte km kan tilskrives 10 medarbejderes årlige hjemrejse i egen bil
Taxakørsel	Reducere taxaudgifter med 10 % inden 2015. Basisår 2010	Opfordre medarbejdere til mest muligt at bruge offentlig transport I løbet af 2010 indgås aftale med taxaselskab om	Opgørelse årligt af udgifter til taxakørsel	År 2010 blev det kørt taxa for 244.374 kr

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö
D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMR

J.nr. 08-00184-71

Emne	Målsætning	Tiltag	Målemetode	Resultat
		anvendelse af "grønne taxaer"		

Ministerrådssekretariatet udarbejder hvert år inden 1. august en årsrapport om udviklingen i de ovennævnte parametre samt en vurdering af behov for justeringer/ændringer, første gang 1. august 2011.

Administrationsafdelingen har ansvaret for arbejdet med handlingsplanen, herunder løbende følge udviklingen, varetage information til medarbejderne, iværksætte kampagner, udbrede gode råd samt sørge for den nødvendige interne uddannelse/træning og fastlæggelse af ansvar for de enkelte dele.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1442/miljö, A 1446/presidiet

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Bilaga/or:
- Miljøhandlingsplan fra NMI

J.nr. 08-00184-71

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *6/2009/presidiet
D 2012

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-44

Nordiskt ambassadsamarbete

1. Framställning

Framställningen har följande lydelse:

> Nordiska rådet rekommanderer de nordiska ländernas regeringar
>
> *att* öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

De nordiske utenriksministrene hilser velkommen nye forslag til konkrete samlokaliseringer for å styrke samarbeidet mellom de nordiske utenriksstasjonene. Slike samlokaliseringer vil være verdifulle for fremme av felles nordiske utenrikspolitiske prioriteringer, gi større nordisk synlighet, samt sikre en bedre ressursutnyttelse.

Under forutsetning av nærmere vurderinger av enkeltprosjekter, herunder ressursmessige innsparinger på sikt, arbeider vi videre med samlokaliseringer for flere nordiske land i Asia, Afrika, Amerika og Europa. Det vil bli fattet konkrete beslutninger på neste nordiske utenriksministermøte i november.

Det anses at fremstillingen kan avskrives.

3. Presidiets betänkande

Præsidiet har siden rekommandationen blev vedtaget fremført ønsket om et tættere nordisk samarbejde om ambassader og konsulater både i de udenrigspolitiske debatter på Nordisk Råds sessioner, og ved uformelle møder med de nordiske udenrigsministre. Synspunktet har fået opbakning fra de politisk valgte ministre, mens der synes at have været større træghed i administrationerne med at føre forslaget ud i livet. Der er dog

sket noget, og også Stoltenberg-rapporten har sat fokus på den form for samarbejde. Det er imidlertid fortsat en sag Nordisk Råd er særdeles engageret i, og derfor ønsker rådet at opretholde rekommandationen fra 2009.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *6/2009/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

Fremst. *6/2009/presidi
D 2012

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-44

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *15/2009/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 08-00165-40

Etablering av nordiskt kontor i Minsk

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet har i sina tidigare svar på rekommendationen meddelat att det inte är politiskt hänsynsmässigt att etablera ett nordiskt informationskontor i Minsk.

Anledningarna som presenterats i de tidigare svaren är fortfarande gällande, och möjligheterna för att utveckla demokrati och det civila samhället i Vitryssland, samt att försvara mänskliga rättigheter i landet har blivit ännu svårare. För tillfället är samtliga ambassadörer från EU länderna hemkallade, vilket vittnar om de svårigheter som är förknippade med att föra en dialog med Vitryska myndigheter. Likaså är det uppenbart att det inte är möjligt för Nordiska ministerrådet att upprätta en ny representation i ett läge med en så allvarlig diplomatisk konflikt.

Nordiska ministerrådet har emellertid under 2011 tillsammans med EU igångsatt två stora projekt för att stöda det civila samhället samt för att hjälpa ungdomar i Vitryssland. Det är frågan om program som finansieras av EU men genomförs av Nordiska ministerrådet. Detta är tydliga exempel på att det går att hjälpa de krafter i Vitryssland som rådet gärna önskar stöda utan att upprätta ett kontor i Vitryssland.

Nordiska ministerrådet följer noggrant utvecklingen i Vitryssland och vid en ändring av den politiska situationen kan frågan om ett kontor i Vitryssland igen aktualiseras. Ministerrådets bedömning är dock att situationen i dagsläget inte ser ut att förbättras, utan tvärtom, utvecklingen har en negativ trend. Som följd har ministerrådets kontor i

Vilnius fått ett betydligt större uppdrag vad angår aktiviteter i förhållande till Vitryssland.

Nordisk Råd

Rek. *15/2009/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 08-00165-40

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd arrangerede i 2007-2010 årlige rundbordssamtaler med politikere fra oppositionen, som ikke er repræsenteret i parlamentet, og med politikere fra parlamentet i Hviderusland. Målet var at bidrage til en demokratisk udvikling i et land tæt på Østersøregionen. På det tidspunkt så det ud til at være muligt at forstærke den nordiske tilstedeværelse i Hviderusland, og derfor blev rekommandationen om et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland vedtaget.

Nordisk Råd har imidlertid registreret den forværrede situation i Hviderusland efter præsidentvalget i december 2010. Nordisk Råd anerkender, at Nordisk Ministerråd på forskellig vis er aktiv i forhold til at støtte det civile samfund i Hviderusland og at Ministerrådets kontor i Vilnius spiller en vigtig rolle i denne sammenhæng. Derfor er forslaget om et informationskontor i Minsk ikke længere aktuelt, men Nordisk Råd støtter at Nordisk Ministerråd fortsætter med andre former for aktiviteter i forhold til Hviderusland.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *15/2009/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-25

Hvordan skape et bærekraftig inkluderende arbeidsliv i Norden

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

> Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
>
> *å* utvikle parametere for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis
>
> *å* ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt
>
> *å* øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdannelse og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden
>
> *å* ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv, det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet
>
> *å* ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i

dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst[1]

Nordisk Råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-25

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Med henvisning til Nordisk Råds Velfærdsudvalgs anden genfremsendelse af første og femte 'at-sats' i rekommandation *27/2009/velferd ønsker Nordisk Ministerråd at svare følgende:

Ad 1:
Som Nordiske Ministerråd orienterede om i sit forrige svar, har Nordisk Ministerråd en fælles bæredygtighedsstrategi[2] og de enkelte sektorer udvikler ikke egne bæredygtighedsstrategier med egne parametre og målinger. I stedet bidrager alle relevante sektorer til at styrke den fælles strategi og opfølgningen på den.

Desuden eksisterer der allerede en lang række Eurostat-indikatorer, som belyser forskellige aspekter af bæredygtighed, herunder inden for arbejdslivet. De fleste af disse indikatorer dækker alle de fem nordiske lande og opdateres årligt.

MR-A finder det således hverken ønskeligt eller nyttigt at igangsætte et ganske omfattende parallelt arbejde med udvikling af egne parametre og årlige indsamlinger af data inden for dette område.

Arbejdet med udviklingen af en ny fælles bæredygtighedsstrategi fra 2013 finder sted i år og ekspertgruppen, som står bag arbejdet, har bedt alle relevante sektorer om indspil til den nye strategi i form af forslag til 2-3 konkrete prioriteringer og 2-3 indikatorer, som er koblede til de foreslåede prioriteringer og baserer sig på tilgængelige data.

MR-A har på den baggrund foreslået, at afsnittet om arbejdslivsområdet i den ny strategi kommer til at sætte fokus på følgende to konkrete langsigtede prioriteringer:

1. Fremme arbejdsudbuddet og reducere den strukturelle og konjunkturelle ledighed.

Formålet er at udvide og opkvalificere arbejdsstyrken til at matche arbejdsmarkedets behov samt styrke inklusionen af marginaliserede grupper i arbejdslivet med henblik på at yde et væsentligt bidrag til holdbare offentlige finanser og de nordiske velfærdssamfunds bæredygtighed på længere sigt.

2. Fremme sikkerhed, sundhed og velfærd i arbejdet.

Formålet er at sikre et attraktivt, motiverende og inkluderende arbejdsmiljø med henblik på at mindske arbejdsulykker, erhvervsrelaterede sygdomme og for tidlig afgang fra arbejdsmarkedet og i stedet styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer og konkurrenceevnen.

Med henblik på at kunne følge udviklingen på årlig basis har MR-A foreslået, at strategien kommer til at omfatte følgende indikatorer, som er koblede til de foreslåede prioriteringer og baserer sig på tilgængelige data:

Ad 1) Tre af Eurostats indikatorer for udviklingen på beskæftigelsesområdet:

- 'Employment rates' - opdelt på alder og køn

---

[1] Anden, tredje og fjerde at-sats blev ferdigbehandlet ved sesjonen 2010.

[2] *Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: Reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012*

- 'Total long term unemployment'
- 'Duration of working life' – opdelt på køn.

Ad 2) Én af Eurostats indikatorer for udviklingen på arbejdsmiljøområdet:

- 'Accidents at work, fatal and serious'

Nordisk Ministerråd vurderer, at disse indikatorer i den fælles strategi eventuelt suppleret med andre Eurostat-bæredygtighedsindikatorer på området vil give gode muligheder for at følge udviklingen i bæredygtigheden i arbejdslivet i Norden på årlig basis.

Ad 2:
Nordisk Ministerråd deler fuldt ud Nordisk Råds betragtninger vedrørende de udfordringer, som de nordiske velfærdssamfund står over for som følge af den demografiske udvikling.

MR-A udarbejder i år udkast til et nyt samarbejdsprogram for perioden 2013-16, hvor den demografiske udvikling fastholdes som én af to helt centrale langsigtede udfordringer for Norden. Fokus i programudkastet er derfor også på, hvor de nordiske lande skal styrke samarbejdet for bedre at kunne imødegå de udfordringer, som følger af denne udvikling. Programudkastet følger dermed i høj grad op på det eksisterende samarbejdsprogram.

Som det også fremgår af svaret på den første 'at-sats' ovenfor, er det en hovedprioritet for MR-A at samarbejde om at fremme arbejdsudbuddet. Dette skal bl.a. ske ved at styrke samarbejdet om at mobilisere så stor en del af de interne arbejdskraftressourcer som muligt. Fokus vil her være på at integrere unge tidligere og bedre i arbejdslivet, fastholde ældre i job, mindske sygefraværet og styrke inklusionen i arbejdslivet af grupper med svagere forankring, herunder personer med indvandrerbaggrund og nedsat arbejdsevne.

Det skal også ske ved at styrke samarbejdet om at fremme tiltrækningskraften i forhold til efterspurgt arbejdskraft fra lande uden for EU/EØS.

Endvidere skal det ske ved at styrke et godt arbejdsmiljø, som bidrager til at forlænge arbejdskarriererne og støtte op om aktiv aldring, samt ved at styrke en bæredygtig anvendelse af den enkelte arbejdstagers ressourcer så arbejds- og privatliv kan kombineres positivt i forskellige livsfaser med henblik på at modvirke stress, sygefravær, nedslidning, udstødning og tidlige tilbagetrækning fra arbejdslivet.

Udfordringerne rækker således bare inden for arbejdslivsområdet over et meget bredt felt og en effektiv imødegåelse kræver inden for hvert delområde en ganske betydelig indsigt og indsats.

Nordisk Ministerråd har gennemført en række indsatser og aktiviteter inden for arbejdslivssektoren og i samarbejde med relevante sektorer, som fokuserer på centrale delaspekter af disse udfordringer, jf. bl.a. de indsatser som er fremhævet i Nordisk Ministerråds tidligere svar på denne rekommandation.

I tillæg til disse indsatser kan Nordisk Ministerråd tilføje, at det finske formandskab i november 2011 gennemførte en workshop om arbejdsmiljø og arbejdskarriere. På workshoppen udvekslede repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og myndighedspersoner i de nordiske lande erfaringer om, hvordan arbejdsmiljøet i bred forstand kan tilrettelægges, så det fremmer en forlængelse af arbejdskarrieren.

Det kan endvidere oplyses, at det norske formandskab i september 2012 vil gennemføre en konference om aktiv aldring og seniorpolitik i arbejdsli-

vet. Formålet med konferencen er, at relevante myndighedspersoner, arbejdsmarkedets parter og forskere på området skal lære af de nordiske landes erfaringer vedrørende virkningerne af offentlige reformer, seniorers pensioneringsadfærd og præferencer samt virkemidler i arbejdslivet, som arbejdsgivere/virksomheder anvender og kan anvende for at forlænge arbejdskarrieren.

I projektaktiviteten under MR-A støtter man på samme vis projekter, som fokuserer på centrale delaspekter af bl.a. den demografiske udfordring. Det drejer sig bl.a. om følgende aktuelle projekttitler:

1. 'Scandinavia's population groups of developing countries' origin: Change and integration'
2. 'Att möta globaliseringen: Utbildning, aktivering go social exkludering i Norden'
3. 'Nordisk Forum for innovasjon i det flerkulturelle arbeidslivet – internasjonal kompetanse og rekruttering'
4. 'Social Regulation in Nordic Welfare States: The Impact on Employment among Youth from Ethnic Minorities and Youth with Disabilities'
5. 'Ungdomsarbetslöshet i de nordiska länderna'
6. 'Age at retirement by educational background – a comparative analysis'
7. 'Nordisk conference om arbeidsrettet rehabilitering – i krydsfeltet mellem forskning og praksis. Tema: Mentalt helbred'

Nordisk Ministerråd vil også fremover fokusere sine indsatser og aktiviteter på sådanne centrale delaspekter af bl.a. den demografiske udfordring i overensstemmelse med de mål, som fastlægges i MR-As samarbejdsprogram og formandskabernes sektorprogrammer.

Nordisk Ministerråd finder, at en sådan tilgang giver reel nordisk nytte, da fokuserede og afgrænsede nordiske indsatser og initiativer gør det muligt at gå tilstrækkeligt i dybden i forhold til de enkelte delaspekter og kaste nyt lys over de ofte komplekse udfordringer og løsninger, som hvert land står over for. Nordisk Ministerråd mener dermed ikke, man kan opnå et tilstrækkeligt udbytte af et seminar med et så bredt sigte, som foreslået i Velfærdsudvalgets rekommandation.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget vil påpeke det problematiske ved at Nordisk ministerråd (NMR) på den ene siden hevder at det er ressurskrevende å få fram den statistikken Nordisk råd etterspør for å sikre et bærekraftig arbeidsliv i Norden, og på den andre siden hevder at det eksisterer en lang rekke indikatorer i Eurostatsamarbeidet som er anvendelige for de formålene NMR selv har lagt til sine to langsiktige strategier for:

1. Fremme arbejdsudbuddet og reducere den strukturelle og konjunkturelle ledighed, og

2. Fremme sikkerhed, sundhed og velfærd i arbejdet

Slik Velferdsutvalget ser det, er dette områder som inngår i den monitoreringen som Velferdsutvalget mener at det nordiske samarbeidet bør samle seg om, som sikrer at vi i Norden utvikler et arbeidsliv på bærekraftige premisser.

Det er heller ikke lett å se sammenhengen i påstanden fra NMR om at det skulle være svært ressurskrevende å utvikle parametere for å samle inn data for å dokumentere et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden,

når vi vet at nordiske land har god dokumentasjon på mange faktorer som ligger til grunn for utviklingen innen arbeidslivet i Norden, og som det riktignok påpekes fra NMR, at det også finnes god statistikk i Eurostat.

NMR viser til strategien i sin plan "Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: Reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012". Det hevdes at det ikke er egne indikatorer for en bæredyktig utvikling, men på deres egne hjemmesider er det flere slike indikatorer som er faktorer som kan brukes som årlig underlag for å vurdere hvor bærekraftig arbeidslivet i Norden er.

Velferdsutvalget peker også på at ministerrådets plan for en bærekraftig utvikling i Norden kom samtidig med Velferdsutvalgets forslag om en indikator for et bærekraftig arbeidsliv. Det viser at både NMR og NR har hatt samme intensjoner, men samarbeidet har ikke fungert på en måte som gir uttelling for ressursene som legges inn i det nordiske samarbeidet.

I ministerrådets plan for en bærekraftig utvikling i Norden, legges det vekt på at globaliseringen endrer den internasjonale arbeidsfordelingen, ettersom en del av den tradisjonelle industri og kontorarbeidet flytter til land med billigere arbeidskraft. Sysselsettingen minsker også i tradisjonelle yrker som jord- og skogbruk. Overgangen til et service- og informasjonssamfunn skaper nye yrker samt behov for livslang læring og beredskap for å møte utfordringer som det forandrede arbeidslivet medfører. Dette er selvsagt Velferdsutvalget fullt ut enig i, og i tillegg til det NMR påpeker om at det er viktig å utvikle nye bedrifter og arbeidslivet for å trygge økonomisk tilvekst, sysselsetting og velferdsfinansering, mener Velferdsutvalget samtidig at det arbeides for at denne veksten og utviklingen skjer på en bærekraftig måte. Som NMR selv sier i sin plan for en bærekraftig utvikling for 2009-2012, bedrer gode arbeidsforhold produktiviteten og er en positiv konkurransefaktor for de nordiske landene.

Når det er slik at vi i Norden, til tross for en fordelaktig samfunnsøkonomisk utvikling, har en relativ fattigdom, der innvandrere, langtidsarbeidsløse, langtidssyke, personer med funksjonsnedsettelse og aleneforsørgerfamilien har den største risikoen for å falle utenfor arbeidslivet, er samtidig barna til personer i disse gruppene spesielt utsatte.

Velferdsutvalget ser derfor nødvendigheten for, og den nordiske nytten av at vi på årlig basis følger med på utvikling i arbeidslivet i Norden, for å undersøke om det går i riktig retning av et mer inkluderende og bærekraftig arbeidsliv i Norden, eller om strukturforhold, globaliseringen eller økonomiske faktorer bidrar til at situasjonen tvert om utvikler seg i feil retning.

I planen "Hållbar utvekling 2009-2012" vektlegger NMR at den nordiske velferdsstaten bygger på arbeid. Det påpekes også at den demografiske utviklingen innebærer at trykket på de som er den arbeidende delen av befolkningen øker. Det redegjøres for en hel rekke faktorer i arbeidslivet som må justeres og vektlegges for å sikre en god utvikling på arbeidsmarkedet i Norden, for blant annet å sikre kvalifisert arbeidskraft innen helseområdet, forebygge at noen faller utenfor arbeidslivet og trygge integreringen av svake grupper på arbeidsmarkedet. Det legges også vekt på at utviklingen av arbeidslivet skal sikre arbeidstakerens velbefinnende, og muligheten til å kombinere arbeid og familie skal forbedres.

Arbeidslivet må utvikles slik at så mange som mulig kan delta i arbeidslivet så lenge som mulig, og at man skal arbeide for å mobilisere en så stor del av arbeidskraftressursen som mulig, inkludert kvinner.

Velferdsutvalget kunne ikke vært mer enig med NMR om disse målene, og vil bare sikre at vi følger utviklingen på en systematisk måte, slik at vi kan

Nordisk Råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-25

justere utviklingen underveis, der det er nødvendig. Det er mindre fruktbart å ha gode planer, uten at det også er en oppfølging av utviklingen og målene i planen for en bærekraftig utvikling av arbeidslivet i Norden, slik Velferdsutvalget søker med sitt forslag om at det utvikles parametere for å måle nivået av bærekraftig utvikling i Norden på årlig basis.

NMR har selv utviklet indikatorer for bærekraftig utvikling, der en indikator er: "Nordisk velferdsstat som verktøy for bærekraftig utvikling". Under denne indikatoren ligger det fem faktorer:

1. Økonomisk vekst.
Denne faktoren viser at den kjøpekraftskorrigerte veksten viser en negativ trend i alle de nordiske landene.

2. Forventet levealder ved fødsel.
Denne faktoren viser at det er en økning i levealderen i alle de nordiske land, både for kvinner og menn, men statistikken viser ikke om det er forskjeller mellom ulike sosiale grupperingen i samfunnet.

3. Andelen av arbeidsstyrken som ikke er i arbeid.
Denne faktoren viser en synkende trend, som viser at flere faller utenfor arbeidslivet i alle de nordiske landene.

4. Inntektsfordeling (GINI-koeffisienten).
Denne faktoren viser at Danmark, Sverige og Island har økende inntektsforskjeller i befolkningen.

5. Fattigdom i barnefamilier.
Denne faktoren viser et litt broket bilde, fordi det inkluderer enslige med barn, par med barn og par med henholdsvis ett og to barn over flere år.

Velferdsutvalget mener det ville være naturlig å utvikle blant annet en indikator på arbeidslivet i et sosialøkonomisk perspektiv basert på informasjoner fra de nordiske land og Eurostat. Her ville det være mulig å måle om utviklingen er bærekraftig eller ikke, og om det trengs politiske tiltak innenfor visse områder av sektoren. Velferdsutvalget foreslår at dette tas inn i arbeidet med en felles bærekraftighetsstrategi fra 2013 og holder Velferdsutvalget i Nordisk Råd orientert om prosessene fremover.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *27/ 2009/velferd som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *2/2010/miljö
D 2012

Tidligere nummer:
A 1466/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00125-43

Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: *"Substitute it now!"*

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

De nordiske lands regjeringer mener det er bra at kjemikaliefri innkjøpspolitikk får fokus og at et internasjonalt kjemikalie-forskerpanel diskuteres i ulike fora. Muligheten for et vitenskaplig panel ble diskutert på 2. hovedmøte (ICCM 2) under den globale kjemikaliestrategien (SAICM), som er en frivillig avtale, uten at det ble oppslutning om dette. Vitenskaplige panel har som sådan ikke blitt opprettet, men SAICM i seg selv fremmer vitenskaplig diskusjon. I lys av at det ble gjort en særlig innsats for å diskutere muligheten av et eget panel under ICCM 2, mener vi at rekommandasjonen kunne avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget finner meddelelsen fra de nordiske lands regjeringer usedvanlig kortfattet, og den adresserer ikke rekommandasjonen i substans. Det finner utvalget meget utilfredsstillende og etterlyser substansive argumenter.

Nordisk Råd

Fremst. *2/2010/miljö
D 2012

Tidligere nummer:
A 1466/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 09-00125-43

Med hensyn til første at-sats om offentlige innkjøp vil utvalget henvise til meddelelsen fra 2011 og utvalgets betenkning herom. Utvalget kunne i meddelelsen notere flere positive trekk i utviklingen av innkjøp mht. bruk av kjemikaler. Men regjeringene kunne ikke, ifølge meddelelsen, innføre en innkjøpspolitikk hvor det er lagt forbud mot innkjøp av stoffer, hvor det er dokumentert at de inneholder farlige kjemikaler selv om det finnes mindre farlige substitutter. Utvalget er innforstått med at prinsippet for offentlig innkjøp er bl.a. «ikke diskriminering», «objektivitet» og «verifikasjon» og at de nordiske land er forpliktet til å følge WTOs og EUs regler. En innkjøpspolitikk som er basert på å unngå visse kjemikaler som er dokumentert farlige, og velge alternativer bedømmes mindre farlige eller ufarlige, er i overenstemmelse med de nevnte prinsipper.

I rekommandasjonen er ChemSec's SIN-liste(*substitute it now*) brukt som et eksempel. SIN-listen kunne eventuelt brukes som et utgangspunkt for en liste som de nordiske land utarbeider og anvender. Det kunne gi en effektivitetsgevinst hvis de nordiske lands regjeringer i fellesskap blir enige om en liste over farlige kjemikaler som skal unngås, fordi det finnes bedre alternativer.

Utvalget mener derfor at de nordiske lands regjeringer bør se på saken igjen og forsøke å finne et felles fotslag for å gi den nordiske offentlige innkjøpspolitikk et skubb i en bærekraftig retning.

Med hensyn til rekommandasjonens annen at-sats, om å arbeide for at det opprettes et forskerpanel som er uavhengig av kommersielle og politiske interesser, forstår utvalget meddelelsen som om de nordiske lands regjeringer har samme holdning som Nordisk råd, men at det ikke finnes oppbakking til forslaget i de relevante internasjonale fora. Utvalget oppfordrer regjeringene til å arbeide videre med saken, men anser at denne delen av rekommandasjonen kan avskrives

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Fremst. *2/2010/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første at-sats
>
> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Fremst. *2/2010/miljø hva angår annen at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *3/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-39

Ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar

1. Fremstilling

Fremstilllingen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove - ikke mindst de bynære arealer - kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftsaktiviteter for børn og unge [1]

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere, med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftsaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomité, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv[2]

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordplus 2012-2016 ble besluttet av Ministerrådet for utdanning og forskning den 2. november 2011. Nordplus 2012-2016 består av et sett vedtatte overordnede målsetninger og fem delprogrammer, som utgjøres av det tverrsektorielle Nordplus Horisontal og de fire sektorprogrammer Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Nordiske Språk.

---

[1] Første at-sats blev besluttet færdigbehandlet ved sessionen i Reykjavik 2010

[2] Tredje at-sats blev besluttet færdigbehandlet ved sessionen i København 2011

Overordnede målsetninger for Nordplus 2012-2016 er å:

- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde;
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis;
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, samt samarbeid med arbeidslivet, om utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging;
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse;
- Styrke språkforståelsen særlig blant barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk;
- Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Gjennom Nordplus er det mulighet til å søke støtte til mobilitet, prosjekter og nettverk. I det nye Nordplus er det lagt vekt på å forenkle programmet slik at det skal bli enklere for brukerne av programmet å søke midler og benytte seg av de støttemulighetene som programmet tilbyr.

En av disse forenklingene innebærer at det er politisk ønskelig at programmet generelt skal være åpnet for mange former for støtte – så lenge disse er i tråd med de overordnede målsetningene for programmet. Det er derfor mulig å søke Nordplus om aktiviteter knyttet til friluftsliv i undervisningen på lik linje med andre aktiviteter så lenge disse støtter opp om Nordplus overordnede målsetninger. Det vil ikke bli aktuelt å innføre ytterligere spesifikke ordninger som støtter opp om friluftsaktiviteter i undervisningen for barn og unge i Nordplus da dette strider imot den forenkling som man tilstreber i programmet.

Nordisk ministerråd anser derfor at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Det bemerkes at den første at-sats i rekommandasjonen ble avskrevet av Nordisk råd i 2010 og den tredje at-sats i 2011. Utvalgets betenkning vedrører annen at-sats om at Nordplus brukes som et strategisk instrument for å fremme friluftsaktiviteter blant barn og unge i Norden.

Miljø- og naturressursutvalget noterer at Nordisk ministerråd ønsker at Nordplus-programmene generelt skal være åpne for mange former for støtte, så lenge disse er i tråd med det overordnete formål med programmet. Derfor vil aktiviteter knyttet til friluftsliv i undervisningen bli behandle på lik linje som andre aktiviteter.

Ifølge meddelelsen vil ministerrådet forenkle målsetningen for Nordplus fordi det er politisk ønskelig at programmet generelt skal være åpnet for mange former for støtte – så lenge disse er i tråd med de overordnede målsetningene for programmet.

Utvalget minner om at Nordplus som program, ikke kun er et instrument for å fremme nordisk samarbeid generelt, men også til å adressere aktuelle utfordringer som samtlige nordiske land står over for. I forhold til barn og unge er utviklingen alarmerende med hensyn til fedme. Ministerrådet har erkjent at dette er en felles nordisk utfordring ved å utviklet en spesiell handlingsplan: *Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet*. Et viktig instrument for å motvirke fedme blant barn og unge er friluftsliv. Derfor mener utvalget at Nordisk ministerråd bør anvende alle lempelige instrumenter for å støtte en positiv utvikling av friluftsliv i Norden. En aktiv innsats fra Nordplus' side til dette

formål mener utvalget vil være et positiv bidrag fra ministerrådet i kampen mot fedme hos barn og unge i Norden. Videre er friluftsliv et viktig instrument for å forbedre folkehelse og livskvalitet.

Det fremgår av meddelelse at Nordisk ministerråd har fastlagt de overordnede målsetninger for Nordplus for 2012-2016. I sin betenkning i 2011 skrev utvalget at det forventer at Nordisk råds rekommandasjon ville inngå i overveielsen om den fremtidige vinkling av programmet. Utvalget uttrykker en skuffelse over at ministerrådet ikke har tatt hensyn til Nordisk råds synspunkter hva dette angår. Utvalget oppfordrer Nordisk ministerråd til å se på saken igjen og imøtekomme Nordisk råds rekommandasjon herom. Hvis det ikke er mulig å endre de overordnete målsetninger for programmet, kunne ministerrådet imøtekomme Nordisk råds synspunkter ved å påpeke i sin informasjonsformidling at aktiviteter knyttet til friluftsliv er en viktig og naturlig del av Nordplus-junior støtteordningen.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *3/2010/miljö til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår annen atsats

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordiska rådet

Fremst. *3/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-39

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *4/2010/näring
D 2012

Tidigare nummer:
A 1495/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-32

Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA

1. Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom Nordiska ministerrådet (NMR)
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICe, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska Rådets framställning pekar på flera centrala utmaningar för det nordiska samarbetet inom forskning och innovation. Utmaningar som står högt på ministerrådets agenda.

Som utskottet också noterar i sitt förslag har det under de senaste åren genomförts en rad processer, samt strategi-, evaluerings- och utveckl-

ingsarbete på såväl politisk nivå som kopplat till de nordiska institutionerna och till konkreta program. Här kan särskilt nämnas utvärderingar av NordForsk och Nordisk Innovation samt såväl en processutvärdering av initiering av toppforskningsinitiativet som en mitt-evaluering av initiativet. Nordisk Innovation och NordForsk har under de senaste åren också utarbetat ett brett kunskapsunderlag kring samarbetet inom innovation och forskning.

Ministerrådet vill i det här sammanhanget särskilt nämna att MR-U under 2011 tog initiativ till en "Översyn av det nordiska forskningssamarbetet". Rapporten "Vilja till forskning?" har utarbetats av en extern högnivågrupp och färdigställdes under december 2011. MR-U har ännu inte haft någon dialog med näringsministrarna om rapporten.

I rapporten presenteras en analys av styrkor och svaghet inom det nordiska forskningssamarbetet och i rapporten lämnas 7 konkreta förslag till åtgärder inom fyra områden: (1) samspel mellan forskning, högre utbildning och innovation, (2) samspelet Norden-EU, (3) Forskarmobilitet och (4) Gemensamt användande av forskningsinfrastruktur.

Hela rapporten finns tillgänglig på:
http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2011-572

Högnivågruppen har under arbetet med rapporten bl.a. fört en dialog med Nordiska Rådets näringsutskott och utbildnings- och kulturutskottet.

Rapporten kommer under 2012 att följas upp och behandlas inom ministerrådet.

Ministerrådet gör i övrigt bedömningen att det i dagsläget *inte* finns behov för ytterligare kartläggningar, utan prioriterar uppföljning och utvecklingsarbetet på basis av redan befintliga analyser och underlag.

Nordiska ministerrådet anser härmed att framställningen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Næringsudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse om videreudvikling af NORIA.

Udvalget har sammen med Kultur- og Uddannelsesudvalget nedsat en arbejdsgruppe, som behandler spørgsmål om forskning og innovation i det nordiske samarbejde. På basis af behandlingen i arbejdsgruppen mener Næringsudvalget, at ministerrådets meddelelse viser, at spørgsmålet også bliver taget alvorligt i ministerrådet. Udvalget værdsætter at der er gennemført et oversyn af hele forskningssamarbejdet, og har sat sig grundigt ind i "Vilja til forskning" rapporten.

Som rapportens titel siger, så er det afgørende element for forskningssamarbejdet den politiske vilje. Anbefalingerne i rapporten favner bredt, og de forskellige tiltag er alle møntet på at styrke det nordiske forskningssamarbejde. Nogle kan vurderes at være mere tilgængelige end andre, men det er Næringsudvalgets vurdering, at anbefalingerne bør følges så vidt som muligt, for at udvikle og styrke forskningssamarbejdet.

Det er beklageligt at uddannelsesministrene ikke har haft lejlighed til at drøfte en så stor sag med næringsministrene et halvt år efter rapportens færdiggørelse, og vil anmode ministerrådet om at facilitere et sådant møde hurtigst muligt. Man kan forstå at højniveaugruppen sætter et spørgsmålstegn bag titlen, for er der vilje til forskning? Næringsudvalget ser forskning og innovation som en grundsten under de nordiske velfærdssta-

ters videre fremgang, og konkurrencemæssige udfordringer i forbindelse med øget globalisering.

På den baggrund ser Næringsudvalget frem til at følge ministerrådets videre arbejde med rapporten, og de opfølgende tiltag.

Rekommandationen anbefaler en række tiltag, som Næringsudvalget stadig ser som vigtige, og ikke anser som opfyldt af ministerrådet. Et af de måske væsentligste er at få kortlagt samspillet mellem næringslivet og forsknings- og innovationssamarbejdet, og også den interne struktur i Nordisk Ministerråd, hvordan den tværsektorielle koordinering fungerer.

På baggrund af ovenstående foreslår Næringsudvalget

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *4/2010/näring "om vidareutvickling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA" til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordiska rådet

Fremst. *4/2010/näring
D 2012

Tidigare nummer:
A 1495/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-32

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *8/2010/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-21

Udvisning af nordiske statsborgere

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtligt for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborgere på Nordisk Råds session 2010[1]

2. Meddelelse fra Danmarks regering

Danmarks regering har modtaget Nordisk Råds betænkning over meddelelse om rekommandation af 1. november 2011 vedrørende Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag (A 1515/medborger) om sagen om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende offentlig hjælp (Rek. *8/2010).

Den 1. november 2011 deltog den danske justitsminister i samråd med Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg i København, hvor ministeren redegjorde for den danske hjemsendelsespraksis. Ministeren tilkendegav i den forbindelse, at den danske hjemsendelsespraksis er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i Nordisk Konvention fra 1994 om social bistand og sociale tjenester, herunder at der foregår en fuldstændig individuel prøvelse i hver enkelt sag, ligesom hjemsendelse kun er sket i ganske begrænset omfang. Ministeren oplyste endvidere, at der ikke aktuelt var planer om at ændre dansk praksis.

Ministeren tilkendegav ligeledes, at den danske regering er fuldt opmærksom på, at den danske hjemsendelsespraksis adskiller sig fra de øvrige

[1] Den tredje at-satsen blev færdigbehandlet og afskrevet ved sessionen i København 2011

nordiske landes og den kritik, der i den forbindelse er rejst mod den danske praksis, blandt andet af Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg.

Den danske regering sætter det nordiske samarbejde højt. Danmark er, som ministeren også tilkendegav i november 2011, fortsat indstillet på en konstruktiv dialog med Nordisk Råd om emnet, som regeringen fortsat følger tæt.

Danmarks regering anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet om utvisning av nordiska medborgare och beklagar den danska regeringens hållning.

Utvisning av nordiska medborgare har definierats som ett gränshinder och utretts i en del av studien från den nordiska expertgruppen tillsatt av Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för sociala frågor och hälsa (ÄK-S) och ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A). Gruppen har haft i uppgift att utreda de gränshinder som personer som förflyttar sig mellan de nordiska länderna stöter på när det gäller arbetsmarknad, social trygghet/pension, sociala tjänster och socialt bistånd.

Här fastslås skyddet för Nordiska medborgare som omfattas av EU/EES-reglerna om fri rörlighet mot hemsändning. Den nordiska konventionen bör sen fungera som ett ytterligare skydd för de nordiska medborgarnas rättigheter, vilket skulle resultera i att artikel 7 om hemsändning av nordiska medborgare i konventionen ska tolkas och användas enbart restriktivt.

Medan majoriteten av expertgruppen anser att gränshindret kan lösas genom ändringar i dansk praxis, anser inte Danmark detta vara ett gränshinder. Så expertgruppen har inte kommit med något konkret lösningsförslag, utan hänvisar enbart till att nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster sannolikt kommer att revideras inom de närmsta åren, vilket också kan påverka reglerna för hemsändande.

Sen Danmark ändrade den s.k. aktivlovens hemsändningsbestämmelse i förbindelse med *"en ny udlændingpolitik"* 2002, använder sig Danmark av en begränsad definition av perioden som räknas som varaktig (*"vedvarende"*) försörjning – en halvering av perioden från ett år till ett halvt år. Medborgar- och konsumentutskottet ifrågasätter om denna korta period kan anses som *"vedvarende"*/varaktig. Dessutom borde Danmark ha informerat de övriga nordiska regeringarna om denna begränsning av nordiska medborgares rättsliga ställning.

I tillägg har den nordiska konventionens tre-års gräns inte blivit helt korrekt införd i den danska lagstiftningen när man skrev in den i aktivlovens § 3 stycke 5.5 vid lagändringen 2002. De elementer av konventionens artikel 7 som kan modifiera det absoluta kravet om tre års lagligt uppehåll (boende) såsom familjeförhållande, anknytning till landet eller omständigheter i övrigt framgår inte av denna bestämmelse.

Medborgar- och konsumentutskottet konstaterar att det fortsatt finns en problematik med att nordiska medborgare hotas med hemsändning och att vissa danska kommuner aktivt försöker undgå att stödja nordiska medborgare som söker hjälp, vilket är högst beklagligt. Nordiska medborgare ska säkras samma rättigheter oavsett var i Norden de befinner sig.

Nordisk Råd

Rek. *8/2010/medborge
D 2012

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-21

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *8/2010/medborger *Udvisning af nordiske statsborgere* till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Åland den 26. juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek. *8/2010/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *9/2010/medborge
D 2012

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-23

Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende lydelse:

Nordiska rådet rekommanderar Finlands, Norges, Islands og Sveriges regeringer,

> *at* rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande
>
> *at* opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Bekymringen knyttet til Danmarks tolkning og praktisering av artikkel 7 er tidligere adressert både fra Nordisk Råd og fra Foreningene Nordens forbund. Foreningene Nordens forbund fikk i desember 2010 svar fra daværende finske Migrasjons- og Europaminister Astrid Thors. Den danske praksis er også definert som et nordisk grensehinder, og er dermed tema for Ekspertgruppen for grensehinderarbeid mellom den Nordiske embetsmannskomiteen for arbeidsliv (EK-A) og den Nordiske embetsmannskomiteen for sosial- og helsepolitikk (EK-S). Ekspertgruppen skal legge frem sin rapport innen utgangen av første kvartal 2012.

Finlands, Islands, Norges og Sveriges regjeringer er av den oppfatning at sosialkonvensjonens artikkel 7 skal gi god beskyttelse mot at nordiske borgere hjemsendes alene på grunnlag av søknad om sosiale stønader. Artikkelens treårsgrense er en absolutt grense uavhengig av andre kriterier for tilknytning, og tilknytningskravene for øvrig er svake. Danmark

synes å ha en tolkning og praktisering av artikkelen som avviker fra de øvrige nordiske land.

Retten til fri bevegelse mellom de nordiske land er en gammel og grunnfestet rettighet, som kommer alle nordiske borgere til gode, og som bidrar til å sikre samarbeid og lettere tilgang på arbeidskraft i hele det nordiske området. Selv om EU/EØS-regelverket legger mange lignende rettigheter til grunn, er mobiliteten mellom de nordiske land unik – ikke minst på grunn av de små språklige barrierer. Norge har formannskapet for Nordisk Ministerråd i 2012, og mener spørsmålet om Danmarks tolkning bør følges opp i forbindelse med det videre arbeid med den ovennevnte rapporten fra ekspertgruppen, samt innen arbeidsgruppen for den nordiske konvensjonen om sosial bistand og sosiale tjenester. På denne måten ivaretas videre arbeid med problematikken i den form som Nordisk Ministerråd mener er hensiktsmessig.

Norges, Finlands, Islands, og Sveriges regjeringer anser på dette grunnlag at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet om tolkning av nordiska konventionens om socialt bistånd och sociala tjänster och välkomnar Norges, Finlands, Islands och Sveriges regeringars ställningstagande mot Danmarks praxis.

I slutrapporten från den nordiska expertgruppen tillsatt av Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för sociala frågor och hälsa (ÄK-S) och ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) fastslås skyddet för Nordiska medborgare som omfattas av EU/EES-reglerna om fri rörlighet mot hemsändning.

Medborgar- och konsumentutskottet menar att den nordiska konventionen sen bör fungera som ett ytterligare skydd för de nordiska medborgarnas rättigheter.

Medan majoriteten av expertgruppen anser att gränshindret kan lösas genom ändringar i dansk praxis, anser inte Danmark detta vara ett gränshinder. Så expertgruppen har inte kommit med något konkret lösningsförslag, utan hänvisar enbart till att nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster sannolikt kommer att revideras inom de närmsta åren, vilket också kan påverka reglerna för hemsändande.

Sen Danmark ändrade den s.k. aktivlovens hemsändningsbestämmelse i förbindelse med *"en ny udlændingpolitik"* 2002, använder sig Danmark av en begränsad definition av perioden som räknas som varaktig (*"vedvarende"*) försörjning – en halvering av perioden från ett år till ett halvt år. Medborgar- och konsumentutskottet ifrågasätter om denna korta period kan anses som *"vedvarende"*/varaktig. Dessutom borde Danmark ha informerat de övriga nordiska regeringarna om denna begränsning av nordiska medborgares rättsliga ställning.

I tillägg har den nordiska konventionens tre-års gräns inte blivit helt korrekt införd i den danska lagstiftningen när man skrev in den i aktivlovens § 3 stycke 5.5 vid lagändringen 2002. De elementer av konventionens artikel 7 som kan modifiera det absoluta kravet om tre års lagligt uppehåll (boende) såsom familjeförhållande, anknytning till landet eller omständigheter i övrigt framgår inte av denna bestämmelse.

Medborgar- och konsumentutskottet anser det viktigt att Norge, Finland, Island och Sveriges regeringar fortsatt framhåller problemen med den danska praxisen och övar påtryckning för att få detta ändrat.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *9/2010/medborger *Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention* till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Åland den 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek. *9/2010/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-23

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***10/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1486/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-36

Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende lydelse:

Nordisk Råd rekommanderar de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska länderna har olika förutsättningar för att implementera EU-förordningen 2560/2001 (924/2009) om gränsöverskridande betalningar. Finland har infört förordningen som en konsekvens av man är med i EMU-samarbetet. Sverige har som det enda nordiska land valt att införa förordningen i förhållande till svenska kronor. Danmark har hittills valt att inte införa förordningen i förhållande till sina valutor. Norge och Island som inte är medlemmar i EU omfattas av EES-avtalet, men i dagsläget omfattas inte förordningen 924/2009 av EES-länderna.

Det råder ingen samsyn mellan de nordiska länderna i frågan om att gemensamt införa EU-förordningen om gränsöverskridande betalningar. Danmark, Island och Norge planerar för närvarande inte att genomföra införa EU-förordningen.

Följande argument framhålls:

Norge
Det norska finansdepartementet har mottagit en värdering från Finanstillsynen, som även inhämtat synpunkter från Norges bank och Finansnæringens fællesorganisasjon (FNO). Finanstillsynen tillråder det norska finansdepartementet att inte införa förordningen i Norge. Finans-

tillsynen, Norges bank och FNO står bakom denna konklusion. De tre institutionerna framhåller att bankerna kan ha olika kostnader för inhemska och gränsöverskridande betalningar i norska kronor. Införande av förordningen kan medföra en risk för oönskade korssubstitutioner mellan olika tjänster. Vidare framhålls att norska kronor i liten utsträckning används som betalning till mottagare i andra länder.

Förordningen 924/2009 om gränsöverskridande betalningar omfattas i dagsläget är inte av EES-avtalet och Finansdepartementet har därför inte slutligen konkluderat om förordningen ska användas på norska kronor.

Danmark
Det danska Økonomi- og Erhvervsministeriet värderar att med bakgrund av det underlag som föreligger är det inte aktuellt med tillslutning till EU:s förordning om gränsöverskridande betalningar. Utifrån Nordiska rådets undersökning är det inte uppenbart att en tillslutning till förordningen vill ge lägre avgifter för gränsöverskridande betalningar. De danska avgifterna tillhör enligt Nordiska rådets undersökning de lägre i Norden, trots att Danmark inte är tillslutet till förordningen. Det bör genomföras en mer omfattande undersökning av avgifterna för såväl nationella som gränsöverskridande betalningar, innan man kan ta ställning till om en tillslutning till förordningen kommer lösa problemen. Undersökningen bör dessutom omfatta flera banker i de enskilda länderna.

Vidare är det nödvändigt att utreda vilka konsekvenser en eventuell tillslutning till förordningen kommer ha på alla gränsöverskridande betalningstjänster som omfattas innan man tar ställning till en eventuell tillslutning.

Island
Island införde på sin tid förordningen (2560/2001) om överföringar mellan länder i Euro. Förordningen har ersatts av 924/2009 som är relevant för EES länderna. Man arbetar nu med att genomföra denna förordning som redan är i en gennemförandeprocess hos EFTA Working group on Financial Services. Sedan en tid finns valutarestriktioner i Island som medför att arbetet idagsläget fokusera på andra problem än olikheter i bankavgifter vid överföringar mellan länder.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet angående avskaffande av avgifter i förbindelse med gränsöverskridande betalningar och konstaterar att det är identiskt med föregående års meddelande, vilket skulle indikera att de nordiska regeringarna inte har beaktat utskottets betänkande från föregående år under årets behandling.

Medborgar- och konsumentutskottet har varit i dialog med de nordiska storbankerna kring avgifterna för överföringar inom Norden. Glädjande nog kan utskottet notera att en del banker numera erbjuder överföringar inom Norden kostnadsfritt om det sker genom internetbank, medan andra erbjuder olika servicelösningar till sina kunder som innebär snabbare överföringar och till förmånligare pris.

Helt klart är att avgifterna för överföringar inom Norden drabbar de nordiska medborgarna som väljer att arbeta och handla över gränserna i Norden, vilket allt fler gör. Vid de gränshinderdebatter som anordnats i de nordiska parlamenten under våren har bankavgifterna uppmärksammats som ett hinder för den enskilde medborgaren till att dra nytta av de möjligheter som ges inom ett Norden med öppen arbetsmarknad. Nordiska

rådet önskar därför en konstruktiv dialog med de nordiska ländernas regeringar kring bankavgifterna.
Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- og konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *10/2010/medborger *afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger* för rådets del är *slutbehandlad*.

Åland 26. juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek.
***10/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1486/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-36

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *12/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1519/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-24

Nordisk Arte-kanal

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende lydelse:

> Nordisk Råd rekommanderar de nordiske landes regeringer,
>
> > *at* der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med *public service*-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

I forbindelse med behandlingen av Nordisk ministerråds budsjett for 2012 ba Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg Ministerrådet avsette nødvendige midler til en nordisk markedsundersøkelse av interessen for etablering av en ny kulturkanal. En slik undersøkelse ansås også aktuell i forbindelse med en eventuell nettbasert tv-kanal.

Saken ble drøftet i Ministerrådet for kultur (MR-K 2/2011) i november 2011. Det ble der konstatert at lederne for de nordiske landenes allmennkringkastere i en felles henvendelse til Kultur- og utdanningsutvalget 1. juli 2011 hadde gitt uttrykk for at de ikke fant "økonomisk, distribusjonsmessig eller publikumsmessig grunn for å videreføre prosjektet knyttet til en egen kanal. På denne bakgrunn vil vi også tilrå at det ikke iverksettes ytterligere utredninger eller diskusjoner."

Nordiske parlamentarikere og kulturministre har i mange år ønsket å gjøre det nordiske kulturtilbudet mer tilgjengelig for innbyggerne i alle nordiske land. Ikke minst for de som normalt ikke har tilgang til kulturelle aktiviteter. Med digital teknikk åpnes nye muligheter (digital radio og TV, internett og ulike mobile plattformer).

Nordisk Råd

Rek. *12/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1519/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-24

I samrådsmøtet mellom Kultur- og utdanningsutvalget og Ministerrådet for kultur 2. november 2011 ble det på denne bakgrunn oppnådd enighet om behovet for å gjennomføre en undersøkelse for å klarlegge disse mulighetene. Undersøkelsen skal også vurdere hvilke initiativ til samarbeid som ville være nødvendige for å oppnå enda større spredning av det nordiske kulturtilbudet.

MR-K 2 2011 godkjente det oppnådde budsjettkompromisset med Nordisk råd, der midler til undersøkelsen inngikk. MR-K ga Nordisk ministerråds sekretariat i oppgave å utarbeide et utkast til en oppdragsbeskrivelse for en bred undersøkelse. I møte i Nordisk ministerråds embetskomite for kultur (EK-K) i desember 2011 ble forutsetningene for en slik bredere undersøkelse diskutert.
I dialog mellom Nordisk råds sekretariat og Nordisk ministerråds sekretariat ble det utformet et forslag til gjennomføring av undersøkelsen. Forslaget ble deretter framlagt for EK-K i februar 2012. Undersøkelsen har tre hovedtemaer:

1. En forskningsbasert sammenfatning av publikasjoner: aktuell kunnskap og forskning på relevante områder, som a) Public Service i Norden, b) økt tilgjengelighet til kultur for borgerne, c) bruk av ny teknologi og plattformer for spredning av kulturevenementer og kulturinnhold.
2. E-survey: kvantitativ undersøkelse, der et representativt antall respondenter i Norden velges ut for å svare på spørsmål.
3. Kvalitativt intervju av sentrale ressurspersoner innen kategoriene: jus og opphavsrett, nordisk TV- og medieinnhold, nye teknologi- og medieløsninger.
4.

I tillegg vil man kartlegge noen relevante pilotprosjekter fra enkelte land, og nordiske prosjekter som kan bidra til å løfte frem gode eksempler og synergier når det gjelder spredning av kulturinnhold. Disse kan være av teknologisk og/eller innholdsmessig karakter.

Denne undersøkelsen om økt spredning av nordisk kultur ble igangsatt i mars 2012. Den beregnes å være ferdig ultimo oktober 2012.

De nordiske regjeringene anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har modtaget meddelelse fra Nordisk Ministerråd angående forslaget om en ny nordisk Arte-kanal.

Kultur- og Uddannelsesudvalget tager informationen til efterretning, som Rapporten "Adgang til nordisk nabolandskultur" understøtter, og kan konstatere, at samarbejdet om en fælles nordisk Arte- Kanal på nuværende tidspunkt ikke er gunstig. Udvalget afslutter derfor arbejdet men ser på muligheden for at vende tilbage til emnet på et senere tidspunkt indenfor rammen: børn/unge og media med et nyt initiativ om samarbejde med udviklingen af en ny fælles-nordisk filmportal til skoler over hele Norden.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *12/2010/kultur som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

Rek. *12/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1519/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-24

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2012

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-18

Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

> Nordiska rådet rekommenderar de nordiske landes regeringer,
>
> *at* de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

De nordiske landenes felles interesser og geografiske nærhet gjør det naturlig å samarbeide i en solidarisk ånd for å møte utfordringer også på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Som en naturlig følge av dette og med inspirasjon fra Thorvald Stoltenbergs rapport, presentert våren 2009, ble den nordiske solidaritetserklæringen vedtatt våren 2011. Erklæringen viser spesielt til natur- og menneskeskapte katastrofer, digitale angrep og terroristangrep.

Nordisk samarbeid om digital sikkerhet vil komme til å stå sentralt i tiden framover og det er allerede besluttet å etablere et gradert kommunikasjonsnettverk mellom de nordiske hovedsteder. Det graderte kommunikasjonsnettverket vil legge grunnlaget for å kunne varsle, analysere og forberede nødvendige tiltak på en sikker og effektiv måte ved en eventuell digital hendelse mot ett eller flere nordiske land. Det tekniske nettverket representerer et viktig skritt i konkretiseringen av den nordiske solidaritetserklæringen og en styrking av de nordiske lands samarbeid om digital sikkerhet. Utenriksministrene er enige om at et slikt nettverk skal opprettes så raskt som mulig.

I forlengelsen av det utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet utgjør krisehåndteringsorganiseringen mellom de nordiske utenriksministerier en

viktig funksjon for et effektivt samarbeid om nordiske borgere i utlandet. Prinsipielle avklaringer, mandat, deling av kunnskap og etablering av faste kontaktpunkt mellom de nordiske utenriksministerier var aktuelle tema for de nordiske konsulære sjefer på møte i Reykjavik i april i år.

De nordiske land er enige om å utvide og fordype det nordiske samarbeidet innen samfunnsikkerhet og beredskap. Hagaerklæringen, som ble vedtatt av de nordiske beredkskapsministre april 2009, inneholder retningslinjer for videreutvikling av det eksisterende samarbeidet innen blant annet redningstjeneste, krisekommunikasjon, frivillige, forskning og utvikling samt beredskap for ulike trusler. Samarbeidet skal forsterke evnen til å forebygge og håndtere ulykker og katastrofer i Norden. Perspektivet dekker gjensidig samarbeid ved nasjonale- regionale og internasjonale innsatser.

Den norske justisministeren var vertskap for et nytt møte mellom de nordiske ministerne i desember 2009. Det ble deretter holdt et ministermøte i København i november 2010 og i Helsinki i november 2011. Island har invitert til et møte i 2012. Siden det første møtet på Haga i 2009, har ministermøtene medført en rekke initiativer om forsterket samarbeid. Samlet sett gir disse politiske initiativene uttrykk for at ministrenes initiativ på samfunnssikkerhetsområdet har bidratt til at ambisjons- og aktivitetsnivået knyttet til disse spørsmål i de nordiske land er hevet betydelig.

Med det eksisterende Nordred-samarbeidet som grunnlag foregår utviklingen av det nordiske redningstjenestesamarbeidet ut i fra Hagaerklæringen blant annet innen rammen av EU-prosjektet *Cross-border*, som har til hensikt å fordype det grenseoverskridende samarbeidet mellom de nordiske land innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Også de nordiske landenes rettslige myndigheter er gjennom Nordred-samarbeidet involvert i utviklingen av det nordiske redningstjenestesamarbeidet. Både Nordredsamarbeidet og Hagasamarbeiet drives, utvikles og følges opp direkte av de ansvarlige ministre.

Innenfor rammen av det nordisk-baltiske samarbeidet har utenriksministrene i kretsen besluttet å avholde en atomsikkerhetsøvelse i mars 2013. Finland vil koordinere denne øvelsen.

Det Nordiske kurset i samfunnsikkerhet og beredskap for høyere sjefer ble gjennomført i Sverige 4. - 8. april 2011, og var det første kurset i sitt slag. Kursene vil arrangeres regelmessig hvert år, og årets kurs ble gjennomført i Stockholm 23. - 26. april.

Når det gjelder den sivile sikkerheten i de arktiske områdene har de nordiske landene sammen med Canada, Russland og USA innenfor Arktisk råds regi arbeidet utarbeidet en avtale om luftfartsmessig og martim søk og redning i de arktiske områdene som ble undertegnet på utenriksministermøtet i Nuuk i mai 2011. De samme land forhandler nå om en avtale om beredskap mot og håndtering av oljeforurensning til havs i Arktis.

BarentsWatch skal bli et helhetlig overvåkings- og informasjonssystem for hav- og kystområdene. BarentsWatch åpen del vil være tilgjengelig og relevant for brukere i alle de nordiske landene. Den første versjonen av BarentsWatch åpen del lanseres 30. mai 2012. Ved lansering vil et begrenset antall tjenester være tilgjengelige, men systemet vil bygges ut trinnvis og vil når det er ferdigstilt tilby et bredt spekter av informasjon om havområdene til nytte for forskning og forvaltning. Det arbeides videre med å utvikle en lukket del av systemet og denne delen har operative etater som målgruppe. Tjenestene vil baseres på brukerbehov hos de operative etatene.

De nordiske landenes regjeringer anser at rekommendasjonen kan avskrives.

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2012

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-18

3. Præsidiets betänkande

Nordisk Råd anerkender, at de nordiske regeringer har engageret sig i samfundssikkerhed på en række områder, som det fremgår af meddelelsen fra regeringerne. Den nordiske solidaritetserklæring vedtaget i foråret 2011 var således et markant fremskridt. Det er også positivt, at både Nordred-samarbejdet og Haga-samarbejdet udvikles og følges op direkte af de ansvarlige ministre. Her ville det være nyttigt også med mere dialog med parlamentarikerne i Nordisk Råd.

De tragiske begivenheder i Norge 22.juli 2011 viser nemlig, at dette tema må forblive højt på dagsordenen. De enkelte lande har behov for at lære af erfaringerne fra voldsomme begivenheder, hvor beredskabet bliver testet til det yderste. Men også på tværs af grænserne kan de nordiske myndigheder lære at arbejde endnu tættere sammen, når det gælder om at bistå et naboland, hvor samfundssikkerheden bliver truet. Såvel Nordisk Råd som de nordiske regeringer er i voksende omfang optaget af sikkerhedspolitik, og heri indgår også bestræbelser på at modgå trusler mod den indre samfundssikkerhed.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *13/2010/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Helsinki den 30. oktober 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek.
***14/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

J.nr. 10-00261-15

Nordisk likestillingspolitisk samarbeid

1. Rekommandasjon

Rekommandasjon har följende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. *hate crimes*, som er rettet mod særlige udsatte grupper

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

I det fyraåriga *samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbar samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbetet 2011-2014* har ministerrådet för jämställdhet lyft upp Nolltolerans mot könsrelaterat våld som ett av fyra prioriterade tema.

Mandatet för jämställdhetspolitiken i Norden idag är att arbeta med jämställdhet mellan kön. Diskussionen som förs i samband med rekommendation 15/2010 är därmed relevant även i sammanhanget med hatbrott och/eller könsrelaterat våld. I dagens läge arbetar MR-JÄM med en diskrimineringsgrund, dvs. diskriminering på grund av kön, och inom detta mandat med könsrelaterat våld.

Problematiken kring hatbrott har en koppling till diskussionen om utarbetandet av en mångfaldspolitik i NMR och MR-JÄM kommer att fortsätta diskutera detta ärende.

Medborgar- och konsumentutskottet noterar fjolårets meddelande från Nordiska ministerrådet och önskar en närmare involvering och dialog i de arrangemang som genomförs i det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet.

Som det framgår av Nordiska ministerrådets svar på rekommendation 17/2011 har ämbetsmannakommittén för jämställdhet diskuterat former för samarbete med Nordiska rådet. ÄK-JÄM ställer sig positivt till förstärkt dialog. En av de punkter ämbetsmannakommittén tog ställning till var att bjuda in utskottet till de arrangemang och aktiviteter som arrangeras inom ramen för samarbetsprogrammet. Vidare kommer ministerrådet fortsättningsvis att avge en jämställdhetsredogörelse under Nordiska rådets session. Därutöver önskar ÄK-JÄM att sekretariatssamarbetet skall fortsätta och ser gärna att detta fördjupas och systematiseras. I och med ett mer systematiserat sekretariatssamarbete underlättas dialogen mellan utskottet och MR-JÄM.

Mot denna bakgrund anser Nordiska ministerrådet att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande och välkomnar involveringen i de arrangemang som genomförs som en del av samarbetsprogrammet för jämställdhet.

Medan utskottet finner det beklagligt att man inte i nuläget kan utöka arbetet mot könsrelaterat våld till andra former av våld för utsatta grupper, har man förståelse för att detta bör diskuteras i sammanhanget kring ett utarbetande av en mångfaldspolitik inom Nordiska ministerrådet.

Medborgar- och konsumentutskottet välkomnar ett närmare samarbete med Nordiska ministerrådet för jämställdhet och ser fram emot att föra dialogen kring antidiskriminering vidare i ett annat forum.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *14/2010/medborger om *Nordisk likestillingspolitisk samarbeid* för rådets del är *slutbehandlad*.

Åland 26. juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***15/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1494/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00011-21

Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som det framgår av svaret från Nordiska ministerrådet (NMR) 2011 har NMR diskuterat jämställdhet mellan kvinnor och män i över 30 år och idag är jämställdhet en del av den nordiska identiteten.

Nordiska rådet önskar att NMR skall utarbeta en mångfaldspolitik som skall omfatta jämställdhet och lika behandling med fokus på kön, etnicitet, religion, tro, handikapp, ålder och sexuell orientering. I dagens läge arbetar NMR med flera av dessa diskrimineringsgrunder, men detta sker inte samlat. Arbetet med dessa frågor är organiserat på olika sätt i de olika länderna. Nordens väldfärdscenter (NVC) är den centrala aktören i nordiska sammanhang vad gäller arbetet med funktionshinder. NVC, som är en nordisk institution under ministerrådet för social- och hälsovårdspolitik, fungerar bl.a. som sekretariat för Nordiska handikappolitiska rådet. NHV, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, har ett diplomprogram i universell design. Utbildningsprogrammet skall bidra till att öka kunskapen om hur samhället utgormas för att så många som möjligt skall ha tillgång till och kunna använda de funktioner och den service som finns utan extra anpassningar.

Diskussionen om att utforma mångfaldspolitik har i det nordiska sammanhanget fått två spår där det å ena sidan diskuteras utformandet av mångfaldspolitik utan att detta kräver organisationsförändringar och å andra si-

dan diskuteras utvidgat mandat för ministerrådet för jämställdhet. Det skall klargöras vilka möjligheter och alternativ som finns för att införa mångfaldspolitik, samt vilka de organisatoriska förutsättningarna är. Behovet av en mångfaldspolitik har framkommit i diskussionerna men inom det nuvarande mandatet för jämställdhetsministrarna är det inte möjligt att ansvaret finns hos dem.

Att utforma mångfaldspolitik, som inte kräver organisatoriska förändringar, kunde ske genom att utforma en mångfaldsstrategi som omfattar hela Nordiska ministerrådet. Ett första steg i denna riktning är taget i och med förslag om att inkludera mångfald i det nya styrdokumentet för hållbar utveckling. Det är i sammanhanget värt att betona att ansvaret för implementeringen är tvärgående.

Den andra diskussionen kring utformande av en mångfaldspolitik sker genom diskussion om att utvidga mandatet för MR-JÄM till att innefatta även andra diskrimineringsgrunder än kön. Diskussionen om utvidgning av mandatet för jämställdhetsministrarna, som även bör ses i relation till ansvar för en eventuell mångfaldsstrategi, är präglad av olikheter i ländernas nationella strukturer. Ärendet skall diskuteras i ministerrådet för jämställdhet under hösten 2012.

Nordiska ministerrådet konstaterar därmed att diskussionen fortsätter.

Mot denna bakgrund menar Nordiska ministerrådet att rekommendationen kan avskrivas i dess nuvarande form.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet angående utvidgning av innehållet i jämställdhetssamarbetet och välkomnar att ministerrådets vilja till att se till olika lösningar för att kunna tillmötesgå Nordiska rådets rekommendation om att införa en mångfaldspolitik och ser fram emot att diskutera detta vidare med ministerrådet.

Medborgar- och konsumentutskottet har förståelse för begränsningarna med det nuvarande mandatet för Nordiska ministerrådet för jämställdhet och ser helst att ministerrådet skulle utveckla en tvärgående mångfaldsstrategi.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *15/2010/medborger om *udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet* för rådets del är *slutbehandlad*.

Åland 26. juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***16/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-27

Fælles løsning til genbrug og pant på drikkeemballage

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pantautomaterne indstilles til dette formål

at lægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til taxfree salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

De nordiske lands regjeringer viser til Nordisk Råds rekommandasjon *16/2010 til de nordiske regjeringer vedrørende en felles nordisk løsning for gjenbruk og pant på drikkevareemballasje.

De nordiske lands regjeringer viser videre til sin besvarelse knyttet til rekommandasjonen, som i hovedsak står ved lag. Der gis det uttrykk for at drikkevareemballasje som ikke kan innleveres i et nordisk nabolands nasjonale pantesystem ikke utgjør et betydelig miljøproblem fordi emballasjen trolig vil bli innlevert i andre returordninger uansett. Kostnadene ved å opprette et felles nordisk pante- og retursystem for drikkevareemballasje fryktes derfor å bli for store i forhold til miljønytten. Nordisk Råd har imidlertid anmodet om at kostnadene knyttet til et felles nordisk pantesystem utredes nærmere, og det er satt av DKK 200 000 til dette formå-

Nordisk Råd

Rek.
***16/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-27

let. Den nordiske arbeidsgruppen for avfall arbeider med å lyse ut oppdraget for å få utført en slik kost-nytte analyse, som vil gi bedre grunnlag for å vurdere behovet for, og nytten av, et fellesnordisk pantesystem. Pr i dag har vi ikke kunnskap som tilsier at det er tilstrekkelig behov for en slik løsning. De nordiske landene arbeider kontinuerlig med å forbedre sine retursystemer for å øke innsamlingen av drikkevareemballasje, slik at ressursene i avfallet bringes inn i kretsløpet igjen, samtidig som det blir mindre forsøpling. Landene utveksler også erfaringer på området, og gjennom dette samarbeidet forbedres de nasjonale systemene.

De nordiske lands regjeringer mener at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet om en *fælles løsning til genbrug och pant på drikkeemballage* och välkomnar att frågan nu utreds ur ett bredare perspektiv. De tre engagerade utskotten i Nordiska rådet avvaktar med intresse den ovannämnda kostnads- och nyttoanalys av ett nordiskt pantsystem.

Under året som gått har medborgar- och konsumentutskottet i samverkan med miljö- och naturresursutskottet och näringsutskottet aktivt bevakat frågan och bland annat bidragit med remissvar till en studie om pantsystem på europeisk nivå.

Den förstudie kring ett potentiellt europeiskt system för metallburkar som Europeiska kommissionen fått genomförd på uppmaning av Europaparlamentet publicerade sin slutrapport i februari. Studien undersökte sex olika lösningsalternativ - från rent bilaterala lösningar till ett obligatoriskt heltäckande EU-system. Medborgar- och konsumentutskottet, i samverkan med miljö- och naturresurs- och näringsutskotten, framförde bland annat det konsumentperspektiv som legat till grund till att frågan tagits upp på nordisk nivå och förordade samverkan mellan alla existerande och nya pantsystem. Detta skulle innebära att nuvarande system skulle utvecklas till att hantera burkar från andra system och ersätta kunden. Enligt detta lösningsalternativ skulle pantsystems-samordnarna påbjudas att komma överens om överföring av pant mellan system och medlemsländer.

Medan huvudkonklusionen från studien var att den danska regeringen bör fortsätta att försöka lösa problemet bilateralt med den tyska regeringen, föreslås även en harmonisering av system som är likartade.

Med tanke på att situationen mellan Danmark och Tyskland har diskuterats i över 10 år utan att man kommit till en bilateral lösning, vilket skulle kunna indikera att lösningen snarare ska sökas i ett större regionalt nordiskt sammanhang.

Det är i nuläget fortsatt problem i Danmark med nedskräpning från tyska burkar utan pant och skattemyndigheterna konstaterar att gränshandeln av öl och läsk från Tyskland har underskattats under de senaste åren. Nya uppgifter anger att vart tredje läsk och vart fjärde danska öl köps in vid den tyska gränsen, nästan mer än dubbelt så mycket jämfört med vad som redovisades 2009.

Medborgar- och konsumentutskottet noterar även att Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdets (EES) Gemensamma parlamentariska kommitté (*EEA Joint Parliamentary Committee*) har antagit en resolution kring *"European Refunding Scheme for Drinks Containers"* 26 oktober 2011 och debatterat pant vid ett möte i Europaparlamentet i mars 2012. I samband med resolutionens antagande tog Europaparlamentet fram ett s.k. *briefing paper*/bakgrundsdokument kring för- och nackdelar med ett europeiskt pant- och retursystem. Dokumentet konstaterar att ett samlat pantsystem

för den inre marknaden skulle kunna resultera i en högre återvinningsgrad jämfört med andra strukturer, men utmaningarna utgörs av skillnader i avgifts- och prisnivåer i Europa och motstånd mot pantsystem från länder som i nuläget saknar obligatoriska pant- och retursystem. Detta leder till konklusionen att bilaterala eller mindre regionala lösningar skulle kunna vara lika effektiva, speciellt i förhållande till den stora gränshandeln med aluminiumburkar från Tyskland till Danmark och Sverige och från Estland och Sverige till Finland.

Medborgar- och konsumentutskottet är fortsatt av åsikten att Norden ska agera föregångarregion, då en nordisk lösning skulle kunna tjäna som gott exempel för det europeiska samarbetet kring pant- och retursystem.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *16/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek.
***16/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-27

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***17/2010/medborger**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-28

Samordning af nordiske pantsystemer

1. Rekommendation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

De nordiska miljöministrarna och Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott diskuterade ett nordiskt pantsystem på sitt senast möte under Nordiska rådets session 2 november 2011. Den finske miljöministern konstaterade, på vägnar av de nordiska ministrarna, att de nationella pantsystemen är såpass olika att den samordning som Nordiska rådet föreslår är komplicerad men att vissa förbättringar kan göras. Ministern tyckte också det skulle vara förnuftigt att invänta resultaten av pågående arbete i EU om saken.

De nordiska länderna arbetar kontinuerligt med att förbättra sina retursystem i syfte att öka insamlingen av drickvaruemballage.

År 2004 presenterades en utredning från Kommerskollegium i Sverige som i första hand rekommenderade ett samordnat retursystem för dryckesförpackningar mellan Danmark, Norge, Finland och Sverige men som på sikt kunde införas i EU/EES.

Jan Rehnbergs utredning från år 2010 konstaterade att det då inte fanns enighet i industrin om stöd för ett gemensamt nordiskt pantsystem. Däremot rekommenderade utredningen ytterligare tekniska och samhällsekonomiska utredningar parallellt med fortsatta bilaterala förhandlingar mellan Danmark och Tyskland, och Finland och Estland.

I sitt skriftliga svar på rekommendationen anför Nordiska ministerrådet att kostnaderna för ett heltäckande nordiskt pant- och retursystem för dryckesförpackningar skulle vara stora i förhållande till miljönyttan. Däremot

betonar man betydelsen av ett system i EU samt att nationella och lokala förhållanden avseende insamling, återvinning och återanvändning av förpackningsavfall av drycker, och relaterade miljöproblem, bör beaktas och hanteras bilateralt och nationellt.

En EU-rapport publicerades i februari 2012 och sammanfattar hur frågan om pantsystem har behandlats i EU och i medlemsländerna under ett tiotal år. I rapporten konkluderas bland annat att ett gemensamt pantsystem för hela EU kommer att kräva väldigt stora omkostnader i förhållande till de miljömässiga fördelarna. Dessutom föreslås att bilaterala problem till följd av danskars privata gränshandel i Tyskland ska sökas att lösas i ett samarbete mellan de två berörda länderna.

Nordiska rådet har i budgetförhandlingarna för 2012 föreslagit att kompletterande underlag om samhällsekonomiska kostnader och intäkter med ett nordiskt pantsystem ska tas fram. Nordiska avfallsgruppen under miljösektorn i samarbete med Miljö- och ekonomigruppen under miljö- och finanssektorerna har igångsatt en utredning som beräknas vara klar till årets session. Utredningen förväntas också behandla om ett nordiskt pantsystem skulle vara mer effektivt än bilaterala system. Idag saknas full kunskap en gemensam nordisk lösning.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande och anser det glädjande att frågan nu utreds ur ett vidare perspektiv. Ministerrådet skulle kunna stödja de nordiska länderna genom att även se till att få moms på pant belyst.

I förhållande till EU-studien kring burkpant vill utskottet framhålla att det föreslås en harmonisering av system som är likartade och i tillägg till den huvudsakliga rekommendationen kring en bilateral lösning mellan Danmark och Tyskland förordas samarbete mellan en mindre grupp länder.

Att man i Danmark nu konstaterar att gränshandeln med öl och läsk från Tyskland är större än vad man tidigare estimerat, nedskräpning från tyska burkar fortsatt utgör ett problem och då Danmark och Tyskland diskuterat i över tio år utan att komma till en bilateral lösning, skulle tala för att det är dags att söka en större regional lösning.

I övrigt vad gäller EU-studien konstateras att de beräkningarna som gjorts för *cost-benefit*-analysen för att belysa de olika lösningsmodellerna har stor osäkerhet, exempelvis för den estimerade samhällskostnaden för nedskräpning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *17/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), viceordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljö
D 2012

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-36

En nordisk jord- och skogsbrukspolitik

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

å avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

å gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon og grønn vekst

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd gav i 2011 meddelelse på rekommandation *18/2010/miljö. Meddelelsen blev efterfølgende behandlet af Nordisk Råds Miljø- og naturressurseutvalg, som forelog

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *18/2010/miljø til etterretning og avventer ny meddelelse neste år.

Nordisk Ministerråd kan derfor oplyse, at rekommandationen er blevet behandlet på ny, og kan derfor meddele følgende i forhold til de tre at satser.

1. I forhold til første at sats, om at udvikle en kundskabsbase, henvises til besvarelsen for 2011, hvor der henvises til det pågående

arbejde under globaliseringsinitiativ nr. 12: Belysning av konsekvensenrna af klimaförändringerna på naturressurser i Norden og til indsatsen under SNS - SamNordisk Skovforskning.

Nordisk Ministerråd kan i tillæg oplyse, at globaliseringsinitiativet forventes afrapporteret til MR-FJLS under sommermødet i 2013. Dette er selvsagt ikke den eneste aktivitet, som pågår i relation til arbejdet med klimaforandringerne og disses konsekvenser.

Nordisk Ministerråd har i det forgangne år især adresseret forhold vedrørende jordbruget og skovbruget i relation til arbejdet med det biobaserede samfund og med Grøn Vækst.

Inden for rammen af EU's Østersøstrategi arbejdes med spørgsmål om bæredygtig produktion og brug af biomasse, hvor Nordisk Ministerråd har taget initiativ til at foreslå etableret en såkaldt *Horizontal Action* under strategien.

I forhold til Nordisk Ministerråds arbejde med Grøn Vækst, bidrager det nordiske samarbejde om jordbrug og skovbrug aktivt i forhold til flere af initiativerne, eksempelvis i forhold til indsatserne omkring testcentre for grønne løsninger, forskning og uddannelse om grøn vækst og affaldshåndtering.

Endelig drøftes det i en tværsektoriel sammenhæng, hvordan det nordiske samarbejde kan og bør adressere arbejdet med udviklingen af det såkaldte biobaserede samfund. Det biobaserede samfund forholder sig til overgangen fra en fossilt baseret økonomi til en økonomi som i højere grad baseres på biomasse. Dette arbejde pågår blandt andet i EU-Kommissionen, som i februar 2012 lancerede sin strategi "*Innovating for Sustainable Growth: a Bioeconomy for Europe*".

2. Det forskningsmæssige samarbejde inden for MR-FJLS fokuserer i stigende grad på, at de store og langsigtede udfordringer for primærerhvervene, herunder jordbruget i Norden, Europa og globalt. MR-FJLS deler således også Nordisk Råds vurdering af behovet for at fokusere på de langsigtede udfordringer. Dette gøres blandt andet gennem den løbende nordiske politiske dialog, og det gøres ved konferencer og lignende. I 2012 gennemfører det norske formandskab blandt andet en konference om Grøn Vækst, som netop ser på de langsigtede udfordringer inden for jordbruget, skovbruget og fiskeriet. Konferencen finder sted i forbindelse med det årlige sommermøde i MR-FJLS, som i 2012 foregår i Trondheim.

3. Spørgsmålet om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig jordbrugsproduktion og grøn vækst er væsentligt, og bliver behandlet nationalt såvel som for de tre EU-medlemmers vedkommende i relation til drøftelserne om reformen af EU's fælles landbrugspolitik. MR-FJLS ser derfor ikke nogen grund til, at gennemføre en særskilt nordisk ekspertudredning om spørgsmålet i relation til jordbrugsproduktionen. MR-FJLS er dog enige om, at være uenige, og MR-FJLS har derfor ikke en samlet tilgang til dette spørgsmål.

   Nordisk Ministerråd kan dog oplyse, at der under MR-M og MR-FInans, Miljø- og økonomigruppen, arbejdes på et projekt med fokus på støtteordninger i jordbruget til fremme af bæredygtig udvikling og grøn vækst.

Nordisk Ministerråd anbefaler rekommandationen *18/2010/miljö afskrevet.

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljö D 2012

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-36

3. Utskottets betänkande

Med hensyn til første at-sats noterer Miljø- og naturressursutvalget at Nordisk ministerråd i 2013 vil samle opp på resultatene på en omfattende felles nordisk forskningsinnsats om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordiske jord- og skogbruk samt fiskeri. Dette finner utvalget imøtekommer Nordiske råds rekommandasjon om, at det utvikles en felles nordisk kunnskapsbase for å vurdere hvilke tilpasningstiltak som kreves innen for primærnæringene for å sikre en levedyktig fødevaresektor i Norden i fremtiden. Utvalget ser også positivt på meddelelsen om at det nordiske samarbeidet om fødevareproduksjon og skogbruk er involvert i arbeidet med å utvikle det bio-baserte samfunn og grønn vekst, også med tilknytting til Østersjøsstrategien.

Med hensyn til annen-at sats, om en konferanse for å belyse de langsiktige utfordringer for jordbruket, så ser utvalget fram til å motta rapport fra den konferansen som ble avholdt i Trondheim. Dette er et tema som utvalget forventer å arbeide videre med fremover.

Med hensyn til siste at-sats, om utredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan videreutvikles for å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon, ser utvalget fram til å motta rapport om arbeidet som gjennomføres under MR-Miljø, som det henvises til i meddelelsen. Utvalget har fremført flere synspunkter i diskusjonen av den pågående reform av EUs jordbrukspolitikk og lagt vekt på at man bruker de midler som bevilges til støtteordningene for å fremme grønn vekst. Økt kunnskap om dette er viktig, men det avgjørende er den politiske vilje.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *18/2010/miljö som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *20/2010/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1513/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 10-00245-19

Oppfølgning av Copenhagen Accord

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic*[1] *Climate Facility*

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Et viktig resultat fra Copenhagen Accord var målet om å mobilisere 100 milliarder USD per år til klimatiltak i utviklingsland innen 2020. Under klimakonferansen i Cancún i 2010 ble det besluttet å opprette et grønt klimafond som kan kanalisere en betydelig del av disse midlene. Det ble samtidig nedsatt en overgangskomité som fikk i oppgave å utarbeide nærmere detaljer for operasjonaliseringen av fondet. Overgangskomiteen bestod av 40 medlemmer, med 15 representanter fra industrialiserte land og 25 representanter fra utviklingsland. Fra de nordiske landene deltok Danmark, Sverige og Norge. Overgangskomiteen sendte sin rapport med anbefalinger til partskonferansen i Durban, og her ble det fattet nødvendige vedtak for å gjøre Det grønne klimafondet operasjonelt.

For å kunne støtte utviklingslandenes klimaarbeid er det viktig å fortsette arbeidet med å mobilisere midler til klimafinansiering og med effektive og robuste finansieringsmekanismer. Operasjonaliseringen av Det grønne klimafondet vil være et viktig steg på veien. Fondet skal bidra til oppnåelse av Klimakonvensjonens langsiktige mål, og skal fremme en overgang til utviklingsveier som gir lavere klimagassutslipp og bedre evne til tilpasning til klimaendringer i utviklingsland, særlig for de som er mest sårbare for

[1] Annen at-sats ble ferdigbehandlet på sesjonen i 2011

klimaendringer. For at fondet skal kunne bidra effektivt til å nå målene er det viktig å få på plass nødvendige strukturer for å kunne finansiere fondets operative virksomhet.

Flere land har allerede avsatt midler til fondets arbeid fram mot operasjonaliseringen av fondet. Danmark, Norge og Sverige sa seg under COP17 villig til å dekke deler av de administrative oppstartskostnadene for fondet.

Danmark annonserte et bidrag på 100 mill. DKK under COP17 under forutsetning av at fondet blir operativt i 2012.

Flere Nordiske land har deltatt aktivt i å utvikle REDD+ under Klimakonvensjonen. De bidrar også til finansiering av utslippsreduserende aktiviteter i utviklingslandene før en bindende avtale er på plass. Danmark, Norge, Finland og Sverige deltar alle i det internasjonale REDD+ partnerskapet og har lovet finansiering til REDD+ i perioden 2010-12. Danmark, Finland og Norge bidrar sammen med andre givere til det Verdensbank-administrerte *Forest Carbon Partnership Facility*, og Norge og Danmark til Forest Investment Program, som er et av de multilaterale bankenes *Climate Investment Funds*, og til *UN-REDD Programme*. Mer enn 40 utviklingsland deltar til sammen i disse multilaterale initiativene, som bidrar til konkrete erfaringer i form av kapasitetsbygging, nasjonalt planleggingsarbeid og implementering av tidlige tiltak, for å forberede utviklingslandene til deltakelse i en fremtidig REDD-ordning regulert under UNFCCC.

Nordic Climate Facility støtter klimaprosjekter i utviklingsland og har årlige utlysninger til innovative ideer knyttet til utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer, innenfor mer spesifikke temaer. Temaene varierer fra år til år. Formålet er å fremme utviklingslands evne til å redusere utslipp av klimagasser og å tilpasse seg, samt å bidra til utveksling av teknologi, know-how og innovative ideer.

Nordic Climate Facility er nå i gang med sin tredje årlige utlysning, og i utlysningen i 2011/2012 var temaet «*innovative low-cost climate solutions with a focus on local business development*». Fristen for forslag til innovative prosjekter var 16. januar 2012 og prosessen med å behandle disse forslagene er nå i gang. *Nordic Climate Facility* – som støtter klimaprosjekter i utviklingslandene – er et godt eksempel på nordisk samarbeid. Før man vurderer ytterligere utlysningsrunder eller andre endringer i *Nordic Climate Facility,* vil initiativet bli gjenstand for evaluering.

Det anses at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget gjør oppmerksom på at Nordisk råd avskrev annen at-sats, om *Nordic Climate Facility*, på sesjonen i København i november 2011. Rådet var meget tilfreds med oppfølgningen på rekommandasjonen.

Med hensyn til rekommandasjonens første at-sats, om etableringen av *Green Climate Fund* og REED-ordningen, noterer utvalget den positive utviklingen. Videre beskriver meddelelsen at tre nordiske land har bidratt med finansiell støtte til opprettelsen av administrasjonen av den nye *Green Climate Fund,* og fire nordiske land har bidratt med finansiering av REED. Videre noteres at Danmark har kommet med tilsagn om betydelig bidrag til selve fondet når det blir operativt. Utvalget finner at dette er en meget tilfredsstillende utvikling. Utvalget er innforstått med at det er tale om en langsiktig innsats, som vil kreve både politisk oppmerksomhet og finansiering i mange kommende år. Utvalget vil følge utviklingen, men anser at rekommandasjonen kan avskrives.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget,

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *20/2010/miljø hva angår første at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Rek. *20/2010/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1513/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 10-00245-19

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-18

Nordisk produksjon av vedvarende energi

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å fremlegge en redegjørelse på Nordisk råds 63. sesjon med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Hvad sker i de nordiske lande?
Med Norges og Islands tilslutning til VE-direktivet har alle fem nordiske lande nu en fælles EU-referenceramme med pligt til at øge andelen av fornybar energi frem til 2020, hvilket udgør en vældig god ramme for nordisk samarbejde dels inden for det samlede fornybar energiområde, dels med hensyn til at fremme de enkelte fornybar energikilder (vindenergi, fast biomasse, biogas, varmepumper m.v.)

A 1518/næring fokuserer på mulighederne for en harmonisering af de nordiske landes støttesystemer for å fremme produktionen av fornybar energi på elområdet. Sverige og Norge har fra 2012 etableret et fælles markedsbasert sertifikatsystem. Danmark og Finland anvender systemer med mange fællestræk, som bygger på *"feed in tariffs"* og *"feed in premiums"*. Danmark har derudover en særlig markedsbasert model for etablering af havmølleparker. Island støtter ikke fornybar energi til el- og varmeproduktion. Al el-produktion i Island kommer fra vedvarende energi, og der er forbudt at bygge kraftværker, som ikke er baseret på vedvarende energi.

De nordiske lande har følgende nationale planer for udviklingen af deres støttesystemer på fornybar energiområdet for at forbedre deres effektivitet de, hvilket kort opsummeres herunder:

- Danmark: Et meget bredt flertal i Folketinget indgik d. 22. marts 2012 en ny energiaftale for perioden frem til 2020. Som følge af energiaftalen er andelen af fornybar energi estimeret til at udgøre 35 % i 2020. De nuværende støttesystemer på fornybar energiområdet til el-produktion fortsætter
- Finland: Finland har förnyat sitt stödsystem för förnybar el år 2011 och tagit i bruk ett system med inmatninstariff (feed-in tariffer). Under 2012 uppdaterar regeringen nationella energi- och klimatstrategier och värderar funktionen av stödsystemet. Det finns också planer att justera stödet för el från skogsflis. Regeringens proposition om förändringen av lagen ges på hösten 2012
- Norge: Norge har fra 1. januar 2012 et felles elsertifikatmarked med Sverige. Sammen med Sverige har Norge som mål å øke den fornybare elproduksjonen med 26,4 TWh i 2020. Norge og Sverige er ansvarlig for å finansiere halvparten hver gjennom elsertifikatordningen. Det er i tillegg en betydelig satsing på fornybar energi og energieffektivisering gjennom Enova og Energifondet. Enova vil fremover konsentrere virksomheten om satsingsområdene energieffektivisering, økt bruk av fornybar varme og fullskala demonstrasjon af nye energiløsninger
- Sverige: Sverige har från 1 januari 2012 en gemensam elcertifikatsmarknad med Norge. Ett viktigt syfte för svensk del med den gemensamma marknaden är att förbättra dess funktionssätt genom ökad likviditet. Elcertifikatsystemet är det viktigaste styrmedlet för förnybar elproduktion men kompletteras med vissa riktade insatser för att undanröja marknadsmisslyckanden och icke-ekonomiska hinder för att minska kostnaderna för utbyggnaden inom elcertifikatsystemet. Det handlar exempelvis om att underlätta tillståndsprocesser och nätverk för informationsspridning om vindkraft.

Det kan på baggrund heraf konkluderes, at de nordiske lande ikke har planer om grundlæggende at ændre deres støttesystemer til fornybar energi til el-produktion i perioden frem mod 2020. En egentlig nordisk harmonisering af støttesystemerne de kommende år synes derfor ikke aktuel. Det ska även beaktas att de nationella planerna skapar ramar för en långsiktig investering i energi för respektive nordiskt land. Det är viktigt att rambetingelserna är stabila och långsiktiga, inte minst angående stödsystemen. Därmed kan det komma att ha icke önskvärda långtgående konsekvenser om det uppstår osäkerhet om de existerande planerna och stödsystemen.

Der kan derimod være god grund til at analysere mulighederne for at justere og forbedre støttesystemerne på fornybar energiområdet. I den nye danske energiaftale indgår eksempelvis, at det danske afgifts- og tilskudssystem skal undersøges med henblik på at vurdere behovet for justeringer.

Hvad sker i Norden?
Nordisk samarbejde er velegnet til igennem erfaringsudveksling og sammenligning (benchmarking) at identificere "best practise" i brug af støttesystemer og på den måde bidrage til at gøre støttesystemerne mere omkostningseffektive.
Den nordiske arbejdsgruppe MEG (Miljø-Ekonomisk Gruppe) har i samarbejde med de to nordiske arbejdsgrupper KOL (Klima – og Luftforureningsgruppen) og AGFE (Arbetsgruppen for Fornybar Energi) netop igangsat projektet "Effektiva styrmedel for fornybar energi", rapporten er klar 28.09.2012. Uppdraget skall bl.a. besvara följande frågor:

- "Vilken nivå av stöd till förnybar energi tillämpas i de nordiska länderna för olika förnybara energiformer som producerar energi?

- Finns det ett samband mellan stödnivåer och graden av utbyggnad av förnybar energi (valuta för pengarna)?
- Kan man identifiera teknologier för förnybar energi, som får överkompensation i det nationella stödsystemet? Kan man identifiera "best practices"?
- I vilka faser av FOU-kedjan (utveckling, ibruktagande, utbud, efterfrågan) är olika stödordningar mest nödvändiga och effektiva?"

VE-direktivets samarbejdsmekanismer er ikke udviklet endnu. AGFE har derfor igennem nogen tid arbejdet med udviklingen heraf. AGFE har i 2011 gennemført et projekt, der har til formål at operationalisere samarbejdsmekanismerne og vurdere, om der kan være et særligt nordisk perspektiv ved, at Norden bruger disse mekanismer. I projektet er eksempelvis udarbejdet standardkontrakter, der kan bruges, når et sælger- og køberland skal aftale en konkret statistisk overførsel, og der er beskrevet koncepter for, hvordan fælles projekter kan etableres, herunder hvordan de forskellige nordiske støttesystemer kan indgå ved anvendelsen af de nye samarbejdsmekanismer. AGFE fortsætter arbejdet i 2012 ved at fokusere specielt på at bruge samarbejdsmekanismen "fælles projekter" til at fremme udbygning med offshore vindkraft.

A 1518/næring refererer til en analyse, der blev gennemført for AGFE i 2008, og som pegede på, at der kan være store samfundsøkonomiske synergigevinster ved udbygge med VE, hvor det er billigst inden for Norden. Analysen fokuserede på at opnå disse synergigevinster ved at harmonisere nationale støtteordninger og ved å anvende markedsbaserte styringsmidler. Hertil skal bemærkes, at synergigevinster gennem en økonomisk optimal VE-udbygning i Norden kan opnås på andre måder end ved en harmonisering af de nordiske landes støttesystemer. Det bemærkes endvidere, at der eventuelt kan opnås større samfundsøkonomiske fordele ved også at inddrage eksempelvis nabolandene omkring Østersøregionen i et samarbejde frem for at afgrænse et samarbejde til de nordiske lande.

Hvad sker i EU?
EU-Kommissionen offentliggjorde i januar 2011 meddelelsen "Vedvarende energi: På vej til 2020-målet". Kommissionen konkluderede bl.a., at der er et meget stort potentiale for samfundsøkonomisk gevinst ved at udbygge med VE, hvor det er billigst i EU, og at brug af VE-direktivets samarbejdsmekanismer er et første skridt til at høste dette potentiale samtidig med, at landene fortsat kan have kontrol over deres egne nationale støttesystemer, som der er udbredt ønske om.

A 1518/næring peger endelig på, at det formentlig vil tage meget lang tid at opnå et fælles europæisk støttesystem. Det kan i den forbindelse oplyses, at EU-Kommissionen i løbet af 2012 planlægger at offentliggøre en ny VE-meddelelse for perioden efter 2020. Det forventes, at meddelelsen bl.a. vil rejse diskussionen om at etablere VE-mål for EU for 2030 samt på samordning og evt. harmonisering af EU's støttesystemer efter år 2020.

Sammenfatning:
EU-Kommissionens forrige meddelelse om vedvarende energi fra januar 2011 viste, at det i dag ikke er muligt entydigt at konkludere, hvilke støtteordninger til VE, der er de optimale, og det er dermed heller ikke muligt at pege på, hvordan en evt. nordisk harmonisering af støtteordningerne skal udformes.

På EU-niveau fortsætter debatten om samordning og evt. harmonisering af støttesystemer på længere sigt (efter 2020) med en ny meddelelse fra Kommissionen, der forventes offentliggjort i løbet af 2012. Det kan næppe forventes, at Kommissionen vil tage initiativer til en egentlig harmonisering af VE-støttesystemerne før fra og med 2020, men der må forventes

en løbende debat de kommende år på EU-niveau om behovet for og udformningen af et fælleseuropæisk støttesystem.

På grunn av den usikkerhet det vil kunne skape i energisektorene i de nordiske land, er det ikke planer om grunnleggende endringer i støtteordningene som en harmonisering vil medføre. På den baggrund er der ikke for nuværende grundlag for at igangsætte en *"grundig analyse av konsekvenserne av å harmonisere støtteordninger for produktion av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige"*.

Derimod er der behov for, at man i nordisk regi bruger sine relativt begrænsede analysemidler til fortsat at udvikle – og også gerne afprøve - de samarbejdsmekanismer, der nu er etableret i VE-direktivet. Endvidere er der behov for gennem erfaringsudveksling og benchmarking at identificere *"best practise"* i brug af støttesystemer. Den nyligt igangsatte nordiske udredning "Effektiva styrmedel för förnybar energi" er et godt eksempel herpå.

Ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget finner svaret fra Nordisk ministerråd meget fyllestgjørende. Det beskriver et mangfold av aktiviteter, som skal bidra til å formidle erfaringer og kunnskap om de nasjonale støtteordninger for å fremme produksjon av fornybar energi.

Et utgangspunkt for Nordisk råds rekommandasjon var en rapport som ble utarbeidet i regi av Nordisk ministerråd, som viser at det kan være betydelige effektivitetsgevinster å hente ved å harmonisere støtteordningene i Norden. I lys av den potensielle gevinst av en harmonisert støtteordning mente Nordisk råd at saken fortjente en ytterligere utredning fra Nordisk ministerråds side.

Av meddelelsen fremgår at EU ikke har planer om harmonisering av støtteordningene. Utvalgene mener at dette ikke kan brukes som argument for at de nordiske land, som har felles el-marked, ikke foretar en grundig vurdering av mulighetene til harmonisering i Norden. Utvalget er kjent med at situasjonen i Island er en helt annen enn i de øvrige nordiske land.

Utvalgene noter med tilfredshet at Norge og Sverige har funnet en felles ordning, som ventes å kunne gi noen effektivitetsgevinster.

Utvalgene noterer at Nordisk råd legger vekt på at det skapes stabile og langsiktige rammebetingelser for el-produsentene, og at det derfor ikke anses hensiktsmessig å igangsette en prosess som kan skape usikkerhet herom. Hva dette angår er utvalget enig med Nordisk ministerråd. Det er dog viktig ikke å låse seg fast i støtteordninger, som ikke er optimale. Den langsiktige gevinst av harmonisering kan være større enn gevinsten ved stabile rammebetingelser.

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-18

På bakgrunn av ovenstående foreslår Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *21/2010/næring som *ferdigbehandlet* for rådets del

Gøteborg, 26. september 2012

Miljø- og naturressursutvalget
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf),
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Næringsutvalget
Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formann
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *22/2010/miljö
D 2012

Tidigare nummer:
A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 10-00154-23

Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderer de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårdhundens expansion

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringer

Miljø- og naturressursutvalget i Nordisk råd har i møte 21. september 2011 avgitt en betenkning hvor de tilrår at det utarbeides en langsiktig strategi for å hindre at mårhunden etablerer seg i de nordiske land. Utvalget viser til det pågående arbeidet under EU-LIFE prosjektet, og mener dette kan være et godt grunnlag å bygge videre på.

Regjeringene er positive til å videreutvikle det pågående samarbeidet om å forhindre videre spredning av mårhund i en nordisk kontekst.

Bakgrunn og status
EU-LIFE-prosjektet omfatter Finland, Sverige, Norge og Danmark. Representanten fra Finlands Viltcentral leder prosjektet. Dette prosjektet skal avsluttes i 2013.

Norge deltar ikke i EU-LIFE-programmet som sådan, men har deltatt i prosjektet LIFE NAT/SE/344 "Management of the invasive raccoon dog *(Nyctereutes procyonides)* in the north-European countries" (MIRDINEC) som co-financer. Norge er også representert i styringsgruppen for prosjektet som har planlagt avslutning i september 2013.

Hovedformålet med prosjektet er å utvikle og utprøve hensiktsmessige metoder for å nå de overordnede målene for fremmede arter i biomang-

foldkonvensjonen; forhindre, kontrollere og utrydde fremmede arter. Det ble tidlig klart at en gjennom en kort prosjektperiode ikke vil kunne oppfylle målsettingen om å fjerne eller forhindre introduksjon av mårhund, men at dette er et svært langsiktig arbeid.

Gjennom prosjektet er det bygd opp et omfattende kontaktnett og erfaringsgrunnlag som er sentralt for det langsiktige arbeidet i å holde forekomsten av mårhund på et absolutt minimum for Norge, Sverige og Danmarks vedkommende. For Finlands del er målet å begrense en økning av bestanden og spredningen av mårhund, på grunn av stadig ny innvandring av individer over grensen fra russisk side. De viktigste innførselsveiene for mårhund til Skandinavia er via Finland i øst og Tyskland i sør. Foruten Finland, som er en del av EU-LIFE prosjektet, er det etablert kontakt med tyske delstatsmyndigheter for felles samarbeid.

Metodene som benyttes i prosjektet er basert på samme metodikk som er beskrevet i Direktoratet for naturforvaltning sin rapport 2008-2 "Handlingsplan mot mårhund", og erfaringene er overveiende positive. Fra svensk side har en tatt initiativ til å utforme en ny søknad til EU-LIFE programmet fra og med 2013. Denne søknaden involverer foruten Sverige, Finland, Danmark og Norge også Tyskland. I dette søker en å videreføre metodeutviklingen på mårhund i tillegg til at også vaskebjørn og mink inkluderes.

En felles nordisk strategi for bekjempelse av så vel mårhund som andre invasive fremmede arter er således på mange måter allerede igangsatt, og bygger på de to pågående EU-LIFE-prosjektene.

De nordiske lands regjeringer mener at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utskottets betänkande

Miljø- og naturressursutvalget finner det positivt at det med utgangspunkt i prosjektsamarbeid er bygd opp et omfattende kontaktnett og erfaringsgrunnlag, som er sentralt for det langsiktige arbeidet med å holde forekomsten av mårhund i Norden ned.

Det er utvalgets oppfatning at arbeidet for å hindre mårhundens ekspansjon er en langsiktig oppgave. Derfor kan samarbeidet herom ikke baseres på enkelte prosjekter. Utvalget mener derfor at det er en fordel å bygge samarbeidet på en langsiktig felles strategi. Utvalget noterer med tilfredshet at regjeringene er positive til å videreutvikle det pågående prosjektsamarbeidet om å forhindre videre spredning av mårhund i en nordisk kontekst. Utvalget vil følge opp om disse intensjoner på et senere tidspunkt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Rek. *22/2010/miljø til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *24/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1498/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-19

Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere, f.eks. oprette en nordisk masteruddannelse i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, *best practices* og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger *best practice*, metode og erfaring

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap er områder som blir prioritert høyt i Nordisk ministerråds arbeid på flere fronter. Ministerrådet arbeider nå for å se disse tiltakene i sammenheng og sikre en tverrsektoriell og helhetlig tilnærming til områdene. Erfaringsutveksling, tverrsektoriell vitendeling og spredning av god praksis er sentral i dette arbeidet.

Nordisk Råd

Rek. *24/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1498/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-19

Innenfor Ministerrådet for utdanning og forsknings (MR-U) strategi for utdannings- og forskningsområdet, "Kunnskap for grønn vekst og velferd", for perioden 2011-2013 er et mål å fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til universitet.

Gjennom MR-Us globaliseringsprosjekt "En god opplæring for ungdom og voksne" er kreativitet, innovasjon og entreprenørskap løftet frem som ett av fire innsatsområder, og det har vært gjennomført en rekke tiltak på området innenfor rammen av dette prosjektet. Det vises til svaret på rekommandasjonen i fjor for mer om dette.

I MR-NER er det også et fokus på entreprenørskap i utdanningene. I "Nordisk samarbejdsprogram for Innovation og Erhvervspolitik 2011-2013" er det definert et konkret prosjekt som handler om å øke det nordiske samarbeidet om entreprenørskapspolitikk. Finland er hovedansvarlig for prosjektet. Projektet skal skabe en platform for udveksling af erfaringer, politikker og *best practice* i landene. Der vil også blive udarbejdet en entreprenørskabsmonitor hvor uddannelse vil være et af parametrene. EK-U er blitt invitert med inn i dette prosjektet i 2012, og dette vil gi nye muligheter for samarbeid og samlet innsats som forhåpentligvis også vil føre til bedre resultater på både kort og lang sikt.

I globaliseringsprosjektet "KreaNord" – som er et samarbeid mellom kultur- og næringssektoren - ble det i 2011 gjennomført en analyse om entreprenørskap i de kulturelle og kreative utdanninger, som er resultert i rapporten "Entreprenørskab og foretagsomhed på de kunstneriske uddannelser i Norden". Formålet med rapporten var å kartlegge, om – og hvis tilfelle – hvordan entreprenørskaps-undervisningen adskiller seg fra entreprenørskaps-undervisningen på de øvrige utdanninger, og herunder komme med anbefalinger til hvilke kompetanser innenfor entreprenørskap som det med fordel kan fokuseres på i de kreative og kulturelle utdanninger. Rapporten kan finnes på KreaNords hjemmeside www.kreanord.org og KreaNord og MR-NER vil arbeide videre med rapportens konklusjoner.

Som en oppfølging av en rekommandasjon fra Nordisk Råd, blev der avsatt 1 MDKK til "Kultur og kreativitet i skolen" der det iverksettes en nordisk kartlegging under overskriften "Kultur og kreativitet i skolen". Projektet vil blandt andet se på om mødet med kunst i skolen har betydning for elevernes udvikling som fremtidens innovative entreprenører. Ansvaret for projektet ligger hos Børnekulturens Netværk i Danmark i samarbejde med et netværk med repræsentanter fra alle nordiske lande og områder. Projektet bliver samfinansiert av MR-K og MR-U.

Dette knytter an til et innslag i det norske formannsskapsprogrammet for kultur om Den kulturelle skolesekken i Norge. Et eget forskningsprosjekt er igangsatt for å drøfte og videreutvikle grunntenkning omkring "Den kulturelle skolesekken". Hovedfunnene i forskningsprosjektet skal legges frem på en nordisk konferanse i mars 2013. Resultatene fra kartleggingen "Kultur og kreativitet i skolen" vil også bli lagt frem på denne konferansen.

I ministerrådets videre arbeid med oppfølgingen av disse prosjektene vil det bli sett på hvordan sektorene samlet sett kan løfte disse områdene, og det vil bli vurdert ytterligere konkrete tiltak.

På denne bakgrunn mener Nordisk ministerråd at Nordisk råds anbefalinger blir fulgt opp, og at rekommandasjonen derfor kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget anser att de åtgärder som Nordisk Ministerrådet har tilltagit i förbindelse med kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningarna är tillräcklig och utskottet önskar härmed avsluta saken. Udvalget vil imidlertid tage sagen op igen i sit nye forslag om et nyt nordisk uddannelsestopmøde.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *24/2010/kultur som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

Rek. *24/2010/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
A 1498/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-19

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *26/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1509/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-21

God livskvalitet for eldre i Norden

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

Forskning

1) å styrke forskning: grunnforskning, utøvende forskning, excellence-forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

2) å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

Forebygging [1]

3) å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

4) å vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

5) å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

Tiltak

6) å styrke en videre satsing på e-helse

7) å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård-administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

[1] Følgende at-satser blev færdigbehandlet ved sessionen i 2011: 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 og 14

8) å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

9) å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

10) å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

11) å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

12) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

13) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

14) å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

15) å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt - skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Ministerrådet för social- och hälsofrågor (MR-S) har under 2011 igångsatt en prioriteringsprocess, där man försöker identifiera huvudprioriteringar samt koncentrera sina insatser för att därigenom nå bäst resultat med existerande resurser. Det finns i dagsläget redan planerade och igångsatta insatser på området "God livskvalitet för äldre i Norden" som harmonerar med MR-S huvudprioriteringar. Nordiska ministerrådet meddelar att man utöver dessa inte har för avsikt att sätta i gång nya tilltag. När det gäller att-sats 5, 12, 13 och 15 meddelas att Nordiska ministerrådet således inte kommer att sätta i gång föreslagna insatser.

1) MR-S har inte forskning som sitt ansvarsområde. Således är forskningsaktiviteterna i MR-S institutioner, Nordens Välfärdscenter (NVC) och Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), begränsade. MR-S har inte för avsikt att stärka forskningen på området.

2) NVC har välfärdsteknologi som ett av sina prioriterade insatsområden, och har redan en rad insatser i gång. Under 2012 syftar NVC till att etablera en nordisk tänktetank för välfärdsteknologi där länderna kan diskutera hur man på bästa sätt kan utnyttja ny välfärdsteknologi. Det finns också ett institutionsnätverk för erfarenhetsutbyte och information med hänsyn till välfärdsteknologi. Under 2012 kommer det också arrangeras en konferens om välfärdsteknologi och kroniskt sjuka som bor hemma. MR-S har, utöver detta, inte för avsikt att sätta i gång aktiviteter för att utveckla välfärdsteknologi på nordisk nivå.

6) Nordiska ministerrådet har beslutat att stärka sin vidare satsning på hälsa genom att nybilda en arbetsgrupp för eHälsa. Gruppen syftar till att vara ett centralt forum för kunskapsförmedling mellan de nordiska länderna, att understödja ländernas ambitioner för införande och användning av eHälsa i de nationella hälso- och sjukvårdssystemen samt att bidra till att stärka den globala ledarpositionen de nordiska länderna har i förhållande till *eHealth*.

Ett arbetsområde för gruppen är att utveckla indikatorer och modeller för att mäta effekter och nytta av investeringar i eHälsa. Gruppen har initierat ett projekt bestående av att kartlägga strategier för eHälsa i de nordiska länderna och fastlägga ett antal indikatorer som kan ligga till grund för en löpande uppföljning av utvecklingen på detta område. Projektet förväntas kunna ge såväl erfarenhetsutbyte som att föra fram de nordiska framstegen på detta område internationellt. Även det sociala området kommer att vara inkluderat i projektet.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til Nordisk ministerråds (NMRs) redegjørelse over Rek. *26/2010/velferd: God livskvalitet for eldre i Norden.

Velferdsutvalget ser det som svært positivt at Nordens Välfärdscenter (NVC) har velferdsteknologi som ett av sine prioriterte innsatsområder, og allerede har en rekke igangsatte innsatser. Det at NVC skal etablere en tenketank for velferdsteknologi der landene kan diskutere hvordan man best kan utnytte ny velferdsteknologi, og at det finnes et institusjonsnettverk for erfaringsutbytte og informasjon om informasjonsteknologi, vil langt på vei dekke forslaget fra Nordisk råd om å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige. Det skal også arrangeres en konferanse om velferdsteknologi og kronisk syke som bor hjemme. Velferdsutvalget mener at MR-S bør vurdere om tenketanken og institusjonsnettverket for velferdsteknologi kan slås sammen til en mer kontinuerlig arbeidsgruppe innenfor området velferdsteknologi, fordi dette området rommer både muligheter til en bedre omsorg, ressursbesparelser og utbredelse av omsorgstilbud, som ikke har vært mulig tidligere.

Velferdsutvalget er svært fornøyd med at NMR har besluttet å styrke satsningen på helse gjennom å danne arbeidsgruppen eHelse. Nettopp slike arbeidsgrupper vil kunne sikre en kunnskapsformidling mellom landene og styrke den globale lederposisjonen de nordiske landene har i *eHealth*, som også er det Velferdsutvalget søker å oppnå på ulike måter i flere av sine rekommandasjoner, som den ovennevnte om velferdsteknologi.

I sin redegjørelse sier NMR at det på nåværende tidspunkt allerede er planlagte og igangsatte innsatser på området "God livskvalitet för äldre i Norden". Det hadde vært på sin plass å få en redegjørelse fra NMR om hva disse innsatsene består av. Videre uttrykker NMR at de har til hensikt å sette i gang noen nye tiltak, uten at det er sagt noe om hvilke tiltak det handler om.

Området eldre og eldrepolitikk er ikke et høyt prioritert området i NMR ut fra det Velferdsutvalget er kjent med. For Velferdsutvalget er det bekymringsverdig når vi vet at eldrebølgen er en av de store demografiske utfordringene i de nordiske landene i nær framtid. Det er klart at den daglige eldreomsorgen og dermed det meste av eldrepolitikken er lagt til kommunalt nivå, men det må arbeides for å utvikle nye arbeidsmetoder, bruk av velferdsteknologi, forebyggende tiltak og evidensbasere omsorgen for å ha råd til å ha både et høyt nivå og et høyt kvalitetsnivå på eldreomsorgen og i eldrevelferden.

I redegjørelsen sier MR-S at de ikke har forskning som sitt ansvarsområde, og at de ikke har til hensikt å styrke forskningen på området. Velferdsutvalget er av den oppfatning at det som foregår i de nordiske institusjoner, er ministerrådets ansvarsområde, selv om det er delegert oppgaver til institusjonene. Den forskningen som støttes av Nordisk minister-

råd gjennom de nordiske institusjonene må ansees å være ministerrådets ansvar. Nordisk råds rekommandasjon går ikke nødvendigvis ut på å styrke forskningen, men Nordisk råd anbefaler Nordisk ministerråd å styrke forskningen i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert. Det innebærer at den totale forskningsinnsatsen ikke nødvendigvis blir økt, men at den styres mot utvalgte områder. Velferdsutvalget er av den mening at det er riktig og viktig å sikre en kunnskapsbasert eldreomsorg. Hvis denne typen forskning styrkes på nordisk plan, vil det kunne ha stor nordisk nytte ved å spare ressurser i de enkelte nordiske landene.

Velferdsutvalget viser til at det i flere nordiske land har vært omfattende skandaler i eldreomsorgen, der det ikke er satt standarder for hvilken omsorg de eldre skal kunne forvente å få i eldreboliger, sykehjem og av hjemmehjelp og hjemmesykepleie. Velferdsutvalget viser til at det finnes sertifiseringsordninger på mange områder, og mener at det kan være hensiktsmessig å lage sertifiseringsordninger som gjør at foretak som ikke leverer en tilfredsstillende omsorg til eldre, kan miste sin sertifisering, og dermed ikke kan være med i anbudsrunder før de har kvalifisert seg på nytt. Velferdsutvalget mener det er viktig å opprettholde forslaget og ber NMR om *å* vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

Nordisk råd tar til etterretning at Nordisk ministerråd ikke vil ta initiativ til å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden, heller ikke en tiltaksplan for demente i Norden, og ikke ønsker å bidra til å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk: "Hva er et menneske verdt - skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?"

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. * 26/2010/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første og femte at-sats
>
> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Rek. * 26/2010/velferd hva angår anden, sjette, tolvte, trettende og femtende at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F, leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *26/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1509/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-21

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *27/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A514/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-18

Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

> Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
>
> > *å* etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) har under 2011 igångsatt en prioriteringsprocess, där man försöker identifiera huvudprioriteringar samt koncentrera sina insatser för att därigenom nå bäst resultat med existerande resurser. MR-S har diskuterat möjliga insatsområden och därigenom beslutat att sällsynta sjukdomar inte är en av huvudprioriteringarna i det nordiska samarbetet just nu (jfr fremstillingsmeddelande 7/2008). MR-S kommer således inte att ta initiativ till att etablera en gemensam nordisk handlingsplan för sällsynta diagnoser.

Det bör tilläggas att man på EU-plan tagit initiativ till att de europeiska staterna handlar på området genom att utarbeta nationella handlingsplaner, stärka forskningen etc. (*Council Recommendation of 8 June 2009 on action in the field of rare diseases*). Det är ministerrådets uppfattning att detta i nuläget därför bäst hanteras på nationell nivå.

Nordiska ministerrådet anser härmed att framställningen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til Nordisk ministerråds (NMR) meddelelser på rekommandasjoner, Fremst. *7/2008/velfærd og Rek. 1/2012/presidiet, om sine prioriteringer av arbeidet med sjeldne diagnoser.

I meddelelsen på Rek. *27/2010/velferd viser NMR til det initiativet som er tatt på EU-plan som handler om å utarbeide nasjonale handlingsplaner, styrke forskningen på sjeldne diagnoser osv. Ministerrådet er av den oppfatning at sjeldne diagnoser skal håndteres på nasjonalt plan.

Velferdsutvalget viser til at arbeidet med sjeldne diagnoser er høyt prioritert av Nordisk råd både gjennom denne Rek. *27/2010/velferd, Fremst. *7/2008/velfærd og Rek. 1/2012/presidiet, samt prioritering av sjeldne diagnoser i innspillet til budsjett for det nordiske samarbeidet for 2013 og Velferdsutvalgets egne budsjettprioriteringer for 2013.

Velferdsutvalget er av den oppfatning at en nasjonal handlingsplan for hver av de sjeldne diagnosene, vil stå mye svakere enn om det var et nordisk samarbeid bak de små miljøene rundt hver enkelt av de sjeldne diagnosene, og de tilsvarende små fagmiljøene i hver av diagnosene.

Velferdsutvalget mener at det er på denne måten innenfor passende områder at det nordiske samarbeidet har mest nytteverdi. Som nevnt tidligere gjelder det for den enkelte person med en sjelden diagnose, pårørende, fagfolk som arbeider med sjeldne diagnoser, kunnskapsproduksjon og forskningen på disse tallmessig små områdene, men som kan innebære store problemer og lidelser for de som har en sjelden diagnose.

Velferdsutvalget merker seg uttalelser fra de nordiske statsministrenes møte i Lofoten, Norge, den 10. juni 2012 om at det skal bli lansert et utvidet helsesamarbeid der man ser på Norden som en helseregion og vil utnytte kapasiteten over grensene. Sitat, *Jens Stoltenberg*, statsminister, Norge: «Vi er 25 millioner mennesker i Norden. Vi har mye av de samme helseutfordringene, og vi kan sikkert gjøre mye for å få til et bedre samarbeid».

Velferdsutvalget ser denne Rek. *27/ 2010/velferd i sammenheng med Rek. *7/2008/velfærd og kan ikke se at problematikken rundt sjeldne diagnoser er løst tilfredsstillende fra MR-S og Velferdsutvalget merker seg at Nordisk nytteverdi, på dette spesielle området, ikke blir vektlagt noen større verdi.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *å* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *27/2010/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *27/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A514/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-18

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *28/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1506/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-22

Felles nordisk register for autorisert helsepersonell

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

I de nordiske lande gælder en nordisk overenskomst fra 1993 om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet (Arjeplog-aftalen). Ifølge overenskomsten udveksler landene oplysninger om tilbagekaldelse af godkendelse m.m. Der gælder også i de nordiske lande et EU-direktiv, hvor landene skal udveksle information om autorisation af sundhedspersonale. Til brug for den internordiske underretning har de nordiske lande udviklet et system bestående af nogle lister, der rutinemæssigt sendes rundt mellem landene. Landene deltager endvidere i det nye IMI-system (*Internal Market Information System*) hos EU, der forventes at forenkle informationsudvekslingen om autorisation af sundhedspersonale indenfor EU/EØS.

Landene drøftede i 2010 hvordan de nordiske autorisations- og tilsynsmyndigheder bedst sikrer udvekslingen af yderligere oplysninger, og hvilke oplysninger som skal udveksles. På Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S) møde i juni 2010 besluttedes, at de nordiske lande i fællesskab skal etablere øget adgang til udveksling af oplysninger, herunder historiske, mellem de nordiske landes centrale sundhedsmyndigheder om autorisationsforhold, som kan have betydning for de pågældende landes behandling af konkrete autorisationssager.

Som opfølgning af MR-S´ beslutning har tilsynsmyndighederne i landene diskuteret øget samarbejde på dette område, og der har på nuværende tidspunkt været afholdt flere møder om problemstillingen senest i Helsingfors i november 2011.

Der arbejdes fortsat på - landene imellem - at sikre en relevant og fyldestgørende udveksling af oplysninger om autorisationsforhold. Danmark har nu etableret en direkte, elektronisk adgang for de andre nordiske myndigheder til oplysninger i det danske autorisationsregister. Norge overvejer at åbne for en tilsvarende elektronisk adgang for de andre nordiske myndigheder, derimod har Sverige vist nogle lovgivningsmæssige udfordringer i forbindelse med yderligere udveksling af oplysninger, som man er ved at se på, Island har ikke umiddelbart planer om en lignende elektronisk løsning og Finland har et elektronisk register, hvoraf det fremgår om en konkret sundhedsperson har autorisation, og såfremt det skønnes nødvendigt en henvisning til en kontaktperson.

MR-S anser at de rigtige myndigheder i landene allerede arbejder for en øget udveksling af information om autorisation af sundhedspersonale og at deres fortsatte samarbejde, sikrer den udveksling af oplysninger, som er nødvendig for at sikre en øget patientsikkerhed i Norden samt beskytte personlige oplysninger om sundhedspersonale. Et fælles nordisk elektronisk autorisationsregister er efter MR-S vurdering ikke den rette løsning på denne problematik. Såfremt man skulle ønske et fælles nordisk elektronisk autorisationsregister kræver det en stillingtagen til finansiering, drift samt de forskelle, som der er i de forskellige landes tilsynslovgivning herunder sanktionsmuligheder.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget er fornøyd med at helseministrene har satt fokus på problemene knyttet til at helsepersonell som er ansvarlig for alvorlig feilbehandlinger og pasienters dødsfall, kan flytte til et annet nordisk land og de selvstyrende områder, Grønland, Åland og Færøyene, for å fortsette å behandle pasienter uten at hverken pasientene eller virksomhetene er kjent med at de har fått alvorlige advarsler, eller mistet sin autorisasjon.

Velferdsutvalget er kjent med at det er ulike lover som regulerer autorisasjonsforhold i de nordiske landene, og at det krever arbeid for å sikre et felles nordisk elektronisk autorisasjonsregister. Det er selvsagt at det vil være kostnader forbundet med en slik etablering, men neppe av en slik størrelsesorden at det i seg selv skulle være et hinder for få etablert et slikt fellesnordisk register for autorisert helsepersonell.

Velferdsutvalget ser at det arbeides for å sikre en relevant og fyllestgjørende utveksling av opplysninger av autorisasjonsforhold de nordiske landene imellom, og at vi er et stykke på veien, når Danmark har åpnet sitt register for innsyn. Det vil likevel på ingen måte innebære samme sikkerhet som hvis det etableres ett og samme register som alle nordiske helsemyndigheter og de som ansetter helsepersonell, vil kunne henvende seg til ved ansettelser av nordisk helsepersonell, og helsepersonell fra andre land som har virket i Norden. Hvis hvert enkelt nordisk land og selvstyrende område skal ha hver sin måte å rapportere tilfeller av alvorlig feilbehandlinger, vil det være veldig arbeidskrevende for de som skal vurdere ansettelser av helsepersonell i nordiske land og selvstyrende områder.

Velferdsutvalget mener at det er viktig å sikre at pasienter i Norden vet at de blir behandlet av helsepersonell, som driver behandling etter forsvarlige og helsemessig riktige behandlingsformer, at utvalget vil opprettholde sin rekommandasjon. Nordisk ministerråd (NMR) peker på i sin redegjø-

relse at så fremt man skulle ønske et felles nordisk elektronisk autorisasjonsregister krever det en stillingtagen til finansiering, drift samt de forskjeller, som er i de forskjellige landenes tilsynslovgivning, herunder sanksjonsmuligheter. For å få en oversikt over forskjellene landene imellom, og eventuelle nødvendige lovmessige justeringer, samt kostnader ved å opprette og drifte et fellesnordisk elektronisk register, foreslår Velferdsutvalget at NMR tar initiativ til en slik utredning.

Velferdsutvalget merker seg uttalelser fra de nordiske statsministrenes møte i Lofoten, Norge, den 10. juni 2012 om at det skal bli lansert et utvidet helsesamarbeid der man ser på Norden som en helseregion og vil utnytte kapasiteten over grensene. Sitat *Jens Stoltenberg*, statsminister, Norge: «Vi er 25 millioner mennesker i Norden. Vi har mye av de samme helseutfordringene, og vi kan sikkert gjøre mye for å få til et bedre samarbeid».

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *28/ 2010/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *29/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1505

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00208-21

Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Första att-sats: Nordiskt innovationscenter
Nordiska ministerrådet for social- och hälsopolitik har kontinuerligt fokuserat sitt arbete på hur hälsovårdens organisation, arbetsprocesser och utnyttjandet av såväl läkemedel som ny teknik kan förbättra effektiviteten i verksamheten. I dagens läge finns det dock inte förutsättningar att inleda en utredning om förutsättningarna för att omskapa NHV till ett Nordiskt innovationscentrum.

Andra att-satsen: Toppforskningsinitiativ II
Nordiska ministerrådet för social och hälsopolitik samt nordiska ministerrådet för utbildnings- och forskningspolitik meddelar att man under 2011 i ämbetsmannakommittén för utbildnings- och forskningspolitik (ÄK-U) och ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) behandlat frågan om igångsättandet av en process för beredning av ärendet om ett Toppforskningsinitiativ II. I varken ÄK-U eller ÄK-S har man nått fram till beslut om igångsättning av en sådan process.

Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til Nordisk ministerråds (NMR) svar på Rek. *29/2010/velferd Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsevetenskap og Toppforskningsinitiativ II.

Velferdsutvalget har aldri ment med sin rekommandasjon at Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap som sådan i sin helhet skal omvandles til et Nordisk innovasjonssenter for folkehelse. Tvert i mot mener utvalget at Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap har meget gode forutsetninger for å innlemme et slikt innovasjonssenter i sin virksomhet, som en selvstendig enhet. Det er heller ikke tenkt at innovasjonssentret skal finansieres bare av det nordiske samarbeidet, men være en virksomhet underlagt NMR med tilleggsfinansiering fra næringslivet, regioner i Norden samt organisasjoner.

Velferdsutvalget viser til det nordiske samarbeidet, *Nordic Innovation*, som er en nordisk institusjon som jobber for å stimulere til handel og innovasjon på tvers av landegrensene. Organisasjonen er underlagt Nordisk ministerråd og er en sentral aktør i implementeringen av det nordiske partnerskapsprogrammet for handels-, industri- og innovasjonssamarbeid. Velferdsutvalget mener at det er en modell for et nødvendig nytt innovasjonsarbeid innen helse- og sosialområdet, for å møte etterspørselen av helse- og velferdstjenester i framtiden.

Det er et faktum at helse- og sosialsektoren står ovenfor store utfordringer blant annet med tanke på demografiutvikling, livsstilsykdommer og kompliserte infeksjoner som øker belastningen på helsetjenestene. Velferdsutvalget peker i sin rekommandasjon på at innsatser innen forebygging og nye former for god omsorg er eksempler på områder der nye innovasjoner kan være med på å skape en bedre effektivitet og styrke kvaliteten for så vel pasienter som for personalet. Bedre tilgjengelighet og nye løsninger for å få service og kommunikasjoner for at så mange som mulig forblir selvstendige så lenge som mulig, er ytterligere områder hvor det er behov for forandringer, forbedringer og nyskapning.

Velferdsutvalget mener at det er viktig å skape en arena i form av et innovasjonssenter for ulike utviklingsprosjekter innen helse- og pleieområdet som gir tilgang til utdannelse i innovasjonsvirksomhet og entreprenørskap. Et innovasjonssenter for folkehelse i Norden gjør det mulig for de nordiske landene å bidra til utvikling av innovasjoner innen helseområdet der vi har felles utfordringer. Det er tenkt at et slikt Nordisk Innovasjonssenter kan:

- Utvikle metoder og strategier for fremgangsrik implementering av nye løsninger når det gjelder produkter, tjenester eller miljøer innen folkehelse-, helse- og pleieområdet
- Skape nettverk og etablere fruktbare samarbeid mellom ulike profesjoner, samfunnssektorer og bedrifter i Norden
- Utvikle former for sosialt entreprenørskap i de nordiske landene
- Gi utdannelse i innovasjonsvirksomhet og ulike former av entreprenørskap som er nært koplet til praksis. Enkelte medarbeidere innen helse- og sosial kan tilbys utdannelse om hvordan egne forslag, ideer og initiativ om forbedringer kan skapes og forvaltes
- Gjennomføre forskning innenfor rammen for innovasjonssenterets virksomhetsområde.

Et Nordisk Innovasjonssenter i rammen av Nordiska Högskolan för Folkhälsevetenskap vil være et unikt partnerskap mellom offentlige, private og frivillige organisasjoner for å skape en synergieffekt av den kunnskapen

som hver i sær besitter, for å dyrke fram et miljø som vil gi utdannelse i, forskning av og konkrete nye innovative tiltak i helse- og sosialområdet for å møte de framtidige utfordringene velferdsmodellen i Norden står overfor. Velferdsutvalget peker på at noen må sette ballen i spill, og NMR og Nordiska Högskolan för Folkhälsevetenskap har muligheter til å ta et initiativ sammen for å invitere aktuelle samarbeidspartnere for å vurdere interessen for å bidra til et slikt Nordisk Innovasjonssenter.

Når det gjelder forslaget om Toppforskningsinitiativet II, vil Velferdsutvalget peke på at det er høyt prioritert av Nordisk råds Presidium i deres innspill til NMRs budsjett for 2013. Det er en av fire innsatsområde der det heter at: "der er behov for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse".

Velferdsutvalget peker på at dette er en tverrpolitisk enighet om en satsning på et Toppforskningsinitiativ II en nordisk storsatsning innen velferd og helse.

Velferdsutvalget peker på at det ikke er ment at Toppforskningsintitiativet II skal være en blåkopi av Toppforskningsinitiativet innen miljøområdet, men at man kan dra nytte av erfaringene dette prosjektet gjorde. Velferdsutvalget utfordrer NMR til å skape relevante samarbeidskonstellasjoner i velferds- og helsesektoren, som muligens er et av de største vekstområdene i Norden, med tanke på utvikling av nye arbeidsmetoder, utvikle ny velferdsteknologi, og satse på spesifikke områder for forskning innen velferdsområdet.

Velferdsutvalget merker seg uttalelser fra de nordiske statsministrenes møte i Lofoten, Norge, den 10. juni 2012 om at det skal bli lansert et utvidet helsesamarbeid der man ser på Norden som en helseregion og vil utnytte kapasiteten over grensene. Sitat *Jens Stoltenberg*, statsminister, Norge: «Vi er 25 millioner mennesker i Norden. Vi har mye av de samme helseutfordringene, og vi kan sikkert gjøre mye for å få til et bedre samarbeid».

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *29/2010/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *29/2010/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1505

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00208-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *30/2010/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1502/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00166-28

Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende lydelse:

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske landes regeringer

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska länderna är delaktiga i de diskussioner som pågår i olika internationella fora (EU, G20 och IMF) för att skapa stabilitet på den internationella finansmarknaden. Det är avgörande att stabilitetsinsatser på finansmarknaden genomförs globalt, då marknaderna är tätt sammanvävda med varandra internationellt. Detta har inte minst varit tydligt under finanskrisen som drabbade oss 2008-2009. De nordiska länderna står enade när de gäller vikten av att arbeta kraftfullt för att skapa stabilitet på den internationella finansmarknaden.

I frågan om att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner finns det ingen enighet bland de nordiska länderna om, och hur, man bör agera gemensamt. Ländernas ställningstagande till möjligheten och effektiviteten av att införa en dylik avgift skiljer sig åt.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Näringsutskottet behandlade ministerrådets meddelande på sitt sommarmöte, och ansåg då att meddelandet gav ett tillfredsställande svar på rekommendationen. Ärendet behandlades dock på nytt under septembermötet i Göteborg, varpå det framkom önskemål om att länderna tydligare

borde redovisa sina motiv för att inte vilja ha avgifter på finansiella transaktioner

Mot bakgrund av ovanstående föreslår näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *30/2010/næring till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Helsingfors 30. oktober 2012

Annette Lind (S), vice ordförande
Arto Pirrtilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Bjørt Samuelsen(T)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M), ordförande
Eero Suutari (saml)
Kim Andersen (V)
Laila Marie Reiertsen (FrP)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Wille Valve (MÅ)

Nordisk Råd

Rek. *30/2010/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1502/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00166-28

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst.
***33/2010/presidiet**
D 2012

Tidigare nummer:
A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00309-26

Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

1. Fremstilling

Fremstillingen har följende ordlyd:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karensperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdela tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet ga i 2011 en fyldig redegjørelse og vurdering til rådet knyttet til forsterket kontinuitet ved NMRS og NRS. Det vises nærmere til denne redegjørelsen som fortsatt er fyldestgjørende. I tillegg må det gjøres oppmerksom på at Rådet kun i meget begrenset omfang har ansatte medarbeidere i støttefunksjoner, og innføring av en karanteneperiode vil neppe sikre bedre kontinuitet og institusjonell forankring. Ministerrådet mener at 8 års regelen bidrar til en vedvarende utvikling og fornyelse av de nordiske sekretariatenes virksomhet. Dette var også vurderingen ved den siste revisjonen av personalreglementet i 2007.

Nordisk ministerråd anser at fremstillingen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet tager ministerrådets meddelelse til efterretning. Præsidiet er ikke enigt i, at der kun i meget begrænset omfang findes ansatte i såkaldte "støttefunktioner". Ikke desto mindre konstaterer Præsidiet, at der ikke er den fornødne politiske opbakning til denne sag, og vælger derfor at afskrive rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. *33/2010/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), president
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepresident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

Fremst.
***33/2010/presidiet**
D 2012

Tidigare nummer:
A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00309-26

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***1/2011/præsidiet**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1522/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00317-27

Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Denne saken har ved flere anledninger vært vurdert av blant annet NSK og LOP. Det har tidligere også blitt gjort utredninger av eksterne konsulentfirmaer knyttet til avgiften og lønnsforholdene generelt i Ministerrådet.

Konklusjonene fra LOP har vært å ikke nedsette avgiften, og at tiltak for å rekruttere og beholde ansatte bør gjenspeiles i de generelle lønns- og arbeidsvilkår.

Ministerrådet har i en tid utredet et nytt/revidert lønnssystem. LOP er orientert om og involvert i arbeidet. Føringer fra LOP er også tatt høyde for i utredningen. Parallelt med dette arbeidet, har NSK bedt sekretariatet vurdere utenlandstillegget, herunder om det bør etableres et boligtillegg slik man har for de nasjonale utenrikstjenestene. Siktemålet må være at Ministerrådet kan tilby konkurransedyktige betingelser slik at man kan rekruttere tilfredsstillende også fra andre land enn Danmark.

Et revidert lønnssystem må altså sees i sammenheng med de tillegg som tilbys medarbeiderne i Ministerrådet slik at man ser helheten i lønns- og arbeidsforholdene.

Det er nylig gitt en status i arbeidet med et revidert lønnssystem til LOP, og NSK vil holdes orientert og involvert frem til et endelig forslag kan fastsettes av Ministerrådet. Det tas sikte på at arbeidet skal være ferdig høsten 2012.

Det vil etter sekretariatets vurdering ikke være hensiktsmessig å gjøre eventuelle endringer i avgiftssystemet før man har et helhetlig lønns- og tilleggssystem på plass.

Ministerrådet er nå i ferd med å utrede et nytt/revidert lønnssystem. Tilleggene for medarbeidere som rekrutteres fra andre land enn Danmark, vurderes også i nær sammenheng med dette. På denne måten gjøres det nå et helhetlig arbeid for å sikre at lønns- og arbeidsvilkårene i Ministerrådet fremstår som moderne og konkurransedyktig i hele Norden. I denne situasjonen er det ikke grunnlag for å endre avgiftssystemet.

Ministerrådet vil understreke at det vil innebære en uholdbar personalpolitisk situasjon hvis Presidiet beslutter å endre avgiften kun for de ansatte i Rådet.

Nordisk ministerråd anser at fremstillingen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet er fortsat opmærksom på og bekymret for personale- og rekrutteringsproblemerne i sekretariaterne i København. Det fremgår af den seneste personalerapport, at reallønudviklingen i de nordiske lande er markant ulige. Hvor reallønnen i Norge er steget med 44,8 % siden 1998 er den steget tilsvarende i Danmark med 22,6 %. Eftersom lønningerne er relateret til den danske niveau, er det blevet vanskeligere at rekruttere fra de andre nordiske lande.

Nordisk Råds Budgetgruppe har rejst problemstillingen overfor de nordiske samarbejdsministre i forbindelse med budgetforhandlingerne, og ønsker derfor at opretholde denne rekommandation.

Præsidiet er enigt med Ministerrådet i, at personalepolitikken i Nordisk Ministerråd bør være den samme som i Nordisk Råd.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *1/2011 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), president
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice president
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *3/2011/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00164-21

Nordisk forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at afholde et nordisk forum for at styrke netværket om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Frågan om konfliktlösning är grundläggande av utrikespolitisk karaktär och därmed inte naturligt en del av ett samarbete i Nordiska ministerrådets regi. Dock kan Nordiska ministerrådet på begäran bidraga till utvecklingen av samarbetet t.ex. som medarrangör till ett Nordiskt forum om fred och konfliktlösning.

Ett inledande samarbete mellan de nordiska regeringarna om att stärka det konfliktlösande arbetet de nordiska länderna emellan har initierats. Vid ett möte mellan de nordiska utrikesministrarna i New York föreslogs idén om ett nordiskt fredsmäklarnätverk mellan de nordiska länderna. Idén godkändes av de nordiska utrikesministrarna och det överenskoms att skapa ett informellt nätverk som till att börja med skall fungera som ett myndighetssamarbete. Ett första möte har avhållits i nätverket i slutet av januari 2012 i Helsingfors.

Syftet med det informella nätverket är att utbyta information om de nordiska ländernas komptenser på området och den vägen styrka det nordiska kunnandet för att komplettera och effektivisera. Med hjälp av det nordiska nätverket skulle utbildnings- och forskningssamarbetet på området kunna anta nya arbetsformer för att skapa ett nordiskt mervärde.

Som konklusion kan konstateras att en verksamhet i linje med Nordiska rådets framställning *3/2011 igångsatts av de nordiska regeringarna. Ett

nätverk har skapats och en process har startats med målsättning om att utveckla samarbetet. Vad angår frågan om ett konkret Nordiskt Forum bör det nordiska nätverket ta ställning till detta i sitt arbete. Nordiska ministerrådet förhåller sig positivt till att aktivt medverka vid ett dylikt forum.

Nordiska ministerrådet föreslår att rekommendationen upprätthålls med hänsyn till att aktiviteterna i förhållande till rekommendationens syften och mål fortfarande är på hälft.

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd anerkender, at de nordiske udenrigsministre har taget de første skridt i forhold til det ønskede initiativ og at Nordisk Ministerråd er villige til at bidrage til udviklingen af dette samarbejde. Nytten af et netværk om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere er imidlertid ikke blevet mindre med den seneste udvikling i Mellemøsten, så der er behov for at komme videre i samarbejdet i denne retning. Nordisk Råd følger derfor opfordringen fra Nordisk Ministerråd og opretholder rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *3/2011/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), president
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice president
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

Fremst. *3/2011/presidi
D 2012

Tidligere nummer:
A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00164-21

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *4/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1528/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00326-25

Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20)

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:

> Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
>
> *å* igangsette tiltak som fremmer Rio+20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet 2012

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

FN:s tredje konferens om hållbar utveckling ska arrangeras i Rio de Janeiro i Brasilien den 20-22 juni 2012. Konferensen har två teman: 1) grön ekonomi inom ramen för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning; och 2) den institutionella ramen för det internationella arbetet med hållbar utveckling. Nordiska ministerrådet har arbetat mycket med olika relevanta teman inom ramen för grön ekonomi under de senaste åren och har även initierat aktiviteter som främjar det framtida beslutet om den institutionella ramen för hållbar utveckling.

De nordiska länderna har bidragit till reformarbetet om internationell miljöförvaltning (International Environmental Governance) nationellt och genom följande nordiska arrangemang: workshopen *Understanding benefits and challenges of a transition to a Green Economy*, januari 2011 i New York; och rundabordsdiskussionen *Strengthening International Environmental Governance: Exploring System-Wide Responses*, december 2011 i New York.

I samband med Stockholm+40 konferensen i april 2012 kommer det att ordnas ett internationellt dialogmöte på ministernivå för att främja Rio +20 processen.

Under Rio +20 konferensen kommer Nordiska ministerrådet att arrangera följande aktiviteter för att främja det globala arbetet om hållbar utveckling och för att profilera och synliggöra ministerrådets verksamhet: ett side event om miljömärkning och hållbar offentlig upphandling; en workshop om ekosystemtjänster; ett seminarium om mat och biodiversitet, samt ett seminarium om välfärd och jämställdhet. I tillägg ska ministerrådet medverka i två workshopar i Rio +20, den ena om forskning kring hållbar konsumtion och produktion och den andra om nya verksamhetsmodeller för att främja resurseffektiv ekonomi. Ministerrådet kommer även att publicera en broschyr om det nordiska hållbarhetsarbetet och producera en kortfilm om Hållbart Norden med sikte på Rio +20.

Ministerrådet har öronmärkt drygt 1 MDKK från anslaget för hållbar utveckling 2012 för Rio +20 aktiviteter.

Angående de idéer som NR:s betänkande innehåller om klimatrelevanta aktiviteter hänvisas det till NMR:s och de nordiska ländernas svar till rekommendationer 20/2010, 19/2011 och 20/2011.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget er tilfredse med at Nordisk ministerråd har avsatt ressurser og gjennomført flere aktiviteter som er relevante for gjennomføringen av FNs konferanse om bærekraftig utvikling i juni 2012 (Rio+20).

Nordisk råd var representert ved konferansen i Rio de Janeiro og noterte at sluttdokumentet, *Den fremtid vi ønsker*, er omfattende og viser hvor bredden av agendaen for bærekraftig utvikling er. Verdenssamfunnet står overfor mange meget komplekse utfordringer, som kun kan løses gjennom internasjonalt samarbeid. Utvalget mener at landene ikke har klart å utnytte det potensiale som konferansen bød på. Det er ikke mange konkrete tiltak å finne i sluttdokumentet, men mange tegn på erkjennelse av utfordringene og gode intensjoner om å finne løsninger.

Sluttdokumentet og den brede deltakelse blant statsledere på konferansen er en bekreftelse på at bærekraftig utvikling står høyt på den globale agenda. Det er tale om en prosess, som skal videreføres i de kommende år og utmyntes i konkrete tiltak og forpliktene avtale. Det er derfor tolkning av dokumentet og selve implementering, som på sikt vil vise nytten av konferansen. Oppfølgningen av konferansen er derfor meget viktig. Her kan de nordiske land spille en konstruktiv rolle. Utvalget forventer en meddelelse om hvordan Nordisk ministerråd kan bidra til oppfølgningen.

Utvalget noterer også at Nordisk ministerråd er i gang med å utvikle en plan for det videre arbeidet med den nordiske strategi for bærekraftig utvikling. Utvalget ser frem til å motta et ministerrådsforslag herom, og forventer at det vil legge opp til en aktiv nordisk medvirkning i Rioprosessen.

Nordisk Råd

Fremst. *4/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1528/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 10-00326-25

I lys av dette mener utvalget at rekommandasjonen bør opprettholdes inntil Nordisk ministerråd har meddelt Nordisk råd hvordan en felles nordisk oppfølgning av Rio-konferansen tilrettelegges.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *4/2011/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Fremst. *4/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1528/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00326-25

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 5/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
B 272/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00248-14

Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at inddrage Nordisk Råds prioriteringer, når de nye prioriterede indsatsområder fra 2013 skal fastlægges det kommende år

at notere behovet for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse

at der indenfor rammen for det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, (5-2060-2) afsættes 1,5 MDKK til udbygning af *Nordic Academies*

at Nordisk Råds synspunkter vedrørende informationskontorerne i Baltikum, herunder principper for finansieringen, vil indgå, når retningslinjerne/strategien for nabosamarbejdet skal revideres i 2012-2013

at Nordjobb (2-4120-2) tilføjes yderligere 200.000 DKK som en fast ordning

at teksten til budgetpost 4-4380-3 om Nordens Velfærds Center (NVC) udvides med følgende formål *(understreget)*: "NVC´s opgaver er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv, herunder inkludering og mangfoldighed"

at det fremgår i den generelle del af budgettet, at Nordisk Ministerråd vil arbejde for de åbne demokratiske nordiske samfund, og de enkelte ministerråd vil se nærmere på, hvordan dette arbejde kan indarbejdes

at der under formandskabspuljen åbnes op for et lavere krav om egenfinansiering for konsumentprojekter end 50 %

at der øremærkes 0,2 MDKK til at gennemføre en konference i Nordisk Råds regi med temaet: "Hvordan sikres en effektiv nordisk konsumentpolitik, der bidrager til at sikre nordiske konsumenters rettigheder?" Formålet med konferencen er at afklare, hvordan nordisk konsumentpolitik bedst muligt udvikles, samt hvordan der bedst arbejdes for at nordiske konsumentværdier implementeres i EU's konsumentpolitik

at bevillingen til Nordisk Energi Forskning (4-3220-3) forhøjes med 1 MDKK

at der sker en betinget øremærkning i budgettet, der sikrer Svanemærket (3-6720-4) et samlet totalbeløb på 3,5 MDKK, såfremt kortlægningen og den økonomiske analyse af miljømærket konkluderer, at mærket bør tilføres yderligere midler i den størrelsesorden

at der afsættes 0,2 MDKK af budgetposten "Arbejdsgrupper" (3-3311-2) til en omkostnings-nytte-analyse af et nordisk pantsystem

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en udredning om, hvordan eksisterende støtteordninger i landbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig landbrugsproduktion og grøn vækst

at ministerrådet anvender 1 MDKK til "Kultur og kreativitet i skolen". Midlerne finansieres delvist gennem globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" (5-2070-1) og delvist gennem MR-Ks globaliseringsprojekt "Nordisk satsning på kulturinstitutioner og skoler"

at der bevilges 1,5 MDKK i 2012 til Nordisk Kulturfestival

at ministerrådet i dialog med Nordisk Råd udreder mulighederne for at udarbejde en strategi for Nordisk Kulturfestival for 2012-2015, der dels sikrer en årlig nordisk kulturfestival af høj kvalitet og fastsætter de nordiske hovedstæder som kulturmetropoler, dels bidrager til at *brande* nordisk kultur i og uden for Norden

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en nordisk markedsundersøgelse af interessen for etablering af en ny kulturkanal ArteNorden – enten som en TV- eller en netbaseret tjeneste

at øremærke 1,9 MDKK til en kommunikationsindsats og deltagelse i Göteborgs Bokmässa 2012 med temaet "Velfærd". Finansieringen kan ske med midler fra Kultur, Kommunikation, Norden i Fokus og Informationsaktiviteter samt eventuelt fra nogle af de nordiske institutioner

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Det er Nordisk Ministerråds opfattelse, at ministerrådet med den indgåede aftale om budget 2012 med Nordisk Råd har opfyldt rekommandationen. En række af punkterne er ikke helt præcise i formuleringerne, og kræver derfor opmærksomhed i årets indsats. Det drejer sig bl.a. om rådets inddragelse i drøftelserne om nye retningslinjer for nabosamarbejdet, NVC's arbejde med inkludering og mangfoldighed, ministerrådenes arbejde med

de åbne demokratiske samfund og det videre arbejde med en nordisk kulturfestival.

På alle disse områder er der taget initiativer til imødekommelse af rådets rekommandationer.

Ministerrådet anser derfor at rekommandationen kan afskrives.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet tager ministerrådets meddelelse til efterretning. Præsidiet er tilfreds med det gode resultat, som budgetforhandlingerne afsluttede med. Derfor er Præsidiet enigt i, at rekommandationen kan afskrives. Præsidiet ser frem til at blive inddraget i det igangværende arbejde med naboskabspolitikken, NVC's arbejde med inkludering og mangfoldighed, arbejdet med åbne demokratiske samfund og den nordiske kulturfestival.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 5/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 6/2011/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
B 269/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 11-00167-21

Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren

1. Rekommendation

Rekommendationen har følgende ordlyd:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra Ministerrådsförslag för justitiesektorn, B 269/medborger, som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Det nya reviderade samarbetsprogrammet, som utarbetades under 2011 i tätt samarbete med medborgar- och konsumentutskottet presenterades på Nordiska rådets session i Köpenhamn i november 2011, av den finska justitieministern. Implementeringen av det nya samarbetsprogrammet har redan påbörjats.

I enlighet med betänkandet från medborgar- och konsumentutskottet angående EU- och EES-lagstiftningen, arbetar MR-LAG och ämbetsmannakommittén aktivt för att förslag till rättsakter tas upp och behandlas, för att se om det finns orsak till nordiska överläggningar i samband med EU:s lagstiftningsprocess eller vid genomförandet i nationell lagstiftning. När lagförslag läggs fram, skall det när det är relevant för det nordiska samarbetet, innehålla en redogörelse för motsvarande lagstiftning i de andra nordiska länderna.

I MR-LAG/NÄL fokuserar man på erfarenhetsutbyte och arbetsinbesparing, exempelvis genom gemensamma utredningar och forskningsprojekt. Dessutom uppmuntras det informella samarbetet mellan tjänstemän. Sektorn arbetar konstant med att förbättra kommunikationen mellan tjänstemännen inom olika sektorer som arbetar med lagstiftningsfrågor.

För närvarande arbetar MR-LAG/NÄL med revidering av den nordiska arvskonventionen, som följd av EU-lagstiftning.

Ministerrådet anser härmed att rekommendation kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående reviderat samarbetsprogram för justitiesektorn och välkomnar den nära dialogen i samband med framtagandet av programmet.

Utmaningen framöver är att kontinuerligt verka för att de nordiska länderna har ett nära lagsamarbete. Utskottet vill därför påminna om att det, under vårens gränshinderdebatter i de nationella parlamenten, återkommande påpekats att nya gränshinder inte får uppstå i samband med att ny lagstiftning kommer till, och att det är angeläget att de nordiska länderna är i dialog med varandra i det förberedande lagarbetet. Inte minst är detta relevant i samband med implementering av EU-lagstiftning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 6/2011/medborger *Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren* för rådets del är *slutbehandlad*

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A) vice ordförande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna) ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek. 6/2011/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
B 269/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 11-00167-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 7/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00247-18

Nyt arktisk samarbejdsprogram

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 273/præsidiet over nyt arktisk samarbejdsprogram samt indarbejde Præsidiets bemærkninger som fremgår af denne betænkning

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk ministerråd vil med samarbeidsprogammet som bakgrunn arbeide mot å imøtekomme Nordisk råds bemerkninger.

Nordisk ministerråd anerkjenner at miljø-, natur- og klimautfordringer er globale og skjer på tvers av landegrenser. Aktiviteter innenfor det arktiske samarbeidsprogrammet som relaterer seg til disse temaene kan understøtte globale prosesser. Dette er noe MR-M allerede fokuserer på. Eksempelvis vil MR-M på sitt møte på Svalbard 26. - 27. mars 2012 ha som tema: miljøutfordinger i nord og forberedelser til Rio +20-konferansen; UNEP presentasjon av global handlingsplan mot kortlivede klimadrivere som f.eks. sot (*black carbon*) og annen partikkel-forurensning; og diskusjon om å igangsette et nordisk initiativ om kortlivede klimadrivere. Dette er globale problemstillinger som utover Arktis er aktuelle særlig i utviklingsland. Klimaendringer og matsikkerhet vil være et annet tema på møtet. Møtet er lagt til Svalbard nettopp for å illustrere fokus på nordområdene/Arktis. I tillegg pågår forsknings-prosjekter igangsatt i 2011 om disse temaene innenfor rammene av det arktiske samarbeidsprogrammet.

Sjøfartssikkerhet i Arktis er et viktig emne. Island igangsatte under sitt formannskap i NMR et prosjekt for å kartlegge risikoområdene i Nordatlanteren for å underlette systematisk beredskap ved miljøkatastrofer til havs. Ikke minst i lyset av en økt aktivitet i området på grunn av voksende etterspørsel av naturressursene i Arktis og nye transportruter gjør at resultatene av dette prosjektet kan bli et brukbart verktøy i det videre arbeidet. Ytterligere innsatser som vedrører havmiljø og sjøfartssikkerhet

kan bli aktuelle når søknadene til det arktiske samarbeidsprogrammet blir behandlet i april 2012.

Sjøfartssikkerhet som ansvarsområde inngår ikke i den formelle samarbeidsstrukturen i Nordisk ministerråd. Gjennom rammen for Arktisk Råd har samtlige nordiske land, Færøyene og Grønland initiert et viktig arbeid. En rettslig bindende avtale om felles redningsinstanser til havs og i luften ble undertegnet ved Arktisk råds ministermøte i Nuuk i mai 2011. Det er viktig at ressursene ikke brukes til unødvendig overlapping, men at Norden i stedet støtter opp om dette vesentlige arbeidet.

Det nordiske arbeidet med Arktis tar utgangspunkt i erfaringer fra tidligere initiativ og aktiviteter samt de nordiske landenes arktiske strategier og øvrige politiske og økonomiske tendenser i Arktis. Innenfor rammen av det nordiske samarbeidet og i samspill med andre viktige aktører som Arktisk Råd og Barentsrådet, vil NMR satse stort på innsatser som fremmer en bærekraftig utvikling i Arktis. Det skal skje gjennom prosjekter og politiske initiativer i de kommende tre år. Det arktiske samarbeidsprogrammet har nye prioriteringer for 2012 - 2014. Med den arktiske befolkningen i sentrum tar det nye samarbeidsprogrammet sikte på å styrke innsatser for fremtidige muligheter til å leve og virke i Arktis.

Programmets innsatsområder har fire ulike tema som omfatter:
1) Arktiske befolkninger og deres levekår, helse og samfunnsutfordringer
2) Arktisk miljø, natur og klimaspørsmål
3) Bærekraftig næringsutvikling og utvikling av en grønn næringsutvikling i Arktis
4) Utvikling og kompetanseutvikling av lokalbefolkninger i Arktis

Når det gjelder samfunnsutviklingen har nordiske forskningsmidler hatt betydning i Arktis. Selv kontroversielle emner behandles i en åpen og respektfull dialog med urfolk. Forandringene i levevilkårene til befolkningen i Arktis er et vesentlig innsatsområde. NMRs arktiske samarbeidsprogram går blant annet ut på å identifisere nye muligheter og utfordringer.

Ett eksempel er rapporten Megatrends, som var et dansk formannskapsprosjekt til Ministermøtet i Arktisk Råd i Nuuk mai 2011. Med Megatrendsrapporten har de nordiske landene, Færøyene og Grønland tilføyet verdifull kunnskap om de viktigste utfordringene som de arktiske samfunnene står overfor. Rapporten identifiserer utviklingstendenser som er så kraftfulle at de kan forandre grunnsteinene våre samfunn bygger på - både på lokalt og globalt nivå.

Det vil være en workshop om oppfølging av Megatrends-rapporten 29. mai i Stockholm. Målet er å adressere noen av de viktigste megatrends og at workshop'en skal resultere i spennende utviklingsprosjekter og samarbeid på nordisk nivå. Dette i samspill med samarbeidsprogrammets prioriteringer til politiske initiativ. Organisasjonen ICC (Inuit Circumpolar Council) arbeider også for virkeliggjørelsen av Megatrends publikasjonen. NMR deltok på en workshop med University of the Arctic, UNEP/GRID og Arktisk Råd i Tromsø i januar om mulige samarbeider fremover, bl.a. en felles innsats mot unge forskere i Arktis.

For å sikre samspill med Arktisk Råds aktiviteter har NMR avholdt møter med Arktisk Råds svenske formannskap i desember 2011. NMR deltar på møter i Arktisk Råd som observatør.

Det samlede budsjettet for det nordiske arktiske samarbeidsprogram i 2012 er 9,5 MDKK, hvorav 3 MDKK er øremerket politiske initiativ med forankring i NMRs fagsektorer. En åpen søknadsrunde på ca. 6 MDKK administreres av Nordregio.

Nordisk Råd

Rek. 7/2011/præsidiet D 2012

Tidligere nummer:
B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00247-18

Nordisk Ministerråd anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd lægger stor vægt på forstærket samarbejde om at løse de store udfordringer den arktiske region står overfor. Det kom senest til udtryk ved temasessionen om Arktis 23. marts 2012 i Reykjavik, der godkendte en række nye rekommandationer. Nordisk Råd er optaget af, at Norden fastholder fokus på udviklingen i regionen, også når Canada i 2013 overtager formandskabet for Arktisk Råd efter seks år med tre forskellige nordiske formandskaber.

Når det gælder det arktiske samarbejdsprogram bifalder Nordisk Råd at Nordisk Ministerråd har taget hensyn til mange af Præsidiets bemærkninger. Det foreslås derfor, at rekommandationen om dette program afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 7/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

Rek. 7/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00247-18

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 8/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
B 270/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00246-16

Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) som beskrevet i ministerrådsforslaget B 270/presidiet samt indarbejde Præsidiets synspunkter som fremgår af betænkningen

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk ministerråd (NMR) vil med retningslinjene som bakgrunn arbeide mot å imøtekomme Rådets bemerkninger.

Nordisk ministerråd ønsker å øke samarbeidet med Nordens naboer i vest, med hovedvekt på Canada og i tråd med de nye retningslinjene for 2012-2016. Det er ønskelig å fokusere satsningen bedre og oppnå mer synlige resultater, og ett virkemiddel kan være færre, tematiske satsninger i definerte perioder.

NMR og relevante nordiske institusjoner arbeider med å etablere innsatser og samarbeid med Canada, herunder deltakelse i oppfølgingen av *International Polar Year* i april 2012 i Montreal. Her vil NMR delta i samband med Nordforsk, som arrangerer en side-event. NMR har igangsatt samarbeid med Quebec om mulig nordisk deltakelse i Plan Nord, som er et ambisiøst og tverrfaglig generasjonsprosjekt om bærekraftig utvikling i Quebec og nordområdene.

NMR har avsatt midler til utvikling av samarbeidsinitiativ og konkrete prosjekter i de temaområder som nevnes i NMRs retningslinjer for samarbeidet med naboene i vest, d.v.s. det marine området; næring, miljø, klima og energi; utdanning, forskning og innovasjon; kultur; og helse. NMRs bi-

drag skal primært brukes som såkornsmidler og ikke som kontinuerlig finansiering. Initiativene koordineres med de øvrige relevante innsatser i Nordisk ministerråd.

Flere prosjekter ble igangsatt i 2011 som et ledd i samarbeidet, med særlig fokus på Canada. NORA delfinansierer en rekke prosjekter i den nordatlantiske regionen.

NMRs pulje for samarbeid med naboene i vest har gitt bidrag til gjennomføring av nordisk festival i Kennedy Center 2013, som er en kulturfestival i Washington med bidrag fra de ulike fagsektorer.

Et skogforskningsnettverk «*NaboVest Arboreal network*» som omfatter Norden og Baltikum utvides nå til også å omfatte Canada, Irland og Skottland.

NOBILITY goes West-prosjektet, som er et samarbeid mellom Norden og Canada om bærekraftige lokalsamfunn, har fått fortsatt støtte for å opprettholde momentum.

NORA har delfinansiert en rekke prosjekter som omfatter Vestnorden og samarbeid med partnere i Canada og USA. Prosjektene omhandler i stor grad fiskeri og innovasjon, herunder fiskeoppdrett, fiskemerking og optimering av kystflåten.

En sjøsikkerhetsportal er under opprettelse for å sikre sjøsikkerheten i Nordatlanten. Ved utveksling av erfaringer fra konkrete redningsoperasjoner skal den generelle sjøberedskapen i Nordatlanten forbedres.

Onlineverktøyet «*North Atlantic Knowledge Network*» er startet opp for å bedre kunnskapsdeling mellom regionens aktører med tanke på felles utfordringer i å leve i og utvikle nordlige, landbruks- og kystsamfunn. To prosjekter om hhv. kystsamfunn og urbanisering i Vestnorden og Canada er i gangsatt for å styrke bo og levekår i regionen gjennom innovasjon og økonomisk utvikling.

På næringssiden er et marint innovasjonsprogram med Vestnorden og Canada igangsatt for å styrke innovasjon i Nord-atlanteren. Et annet samarbeidsprosjekt omhandler nordatlantiske havs- og marine clustre.

For å bedre vinterturismen i regionen skal et «*North Atlantic Ski Event*» avholdes.

Angående samarbeid med Vestnordisk råd hadde NMR/GS i januar 2012 møte med Vestnordisk råds presidium hvor Vestnordisk råd ble invitert til å komme med initiativ i samarbeidet. Vestnordisk Råd vil holdes oppdatert om utviklingen av samarbeidet.

NSK har besluttet at det fra og med 2012 vil være krav om 50 % medfinansiering fra partnere/naboer i vest. Ved utgangen av 2012 vil det være mulig å vurdere hvordan dette fungerer ut i fra initiativ igangsatt i 2012.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd har indenfor samarbejdet i den arktiske region kontakt også med Canada. Nordisk Råd var således repræsenteret ved den store konference om *International Polar Year* i april 2012 i Montreal. Når Canada i 2013 overtager formandskabet for Arktisk Råd efter seks år med tre forskellige nordiske formandskaber, så får det en vigtig rolle indenfor regeringssamarbejdet, men også på parlamentarisk niveau er Canada en engageret aktør. Canada er samtidig nabo til Vestnorden, og med de store

forandringer, der sker i denne region, er der basis for et tættere samarbejde. Det er glædeligt, at Vestnordisk Råd også har været inddraget i dialog om dette nye initiativ.

Nordisk Råd anerkender i det hele taget, at Nordisk Ministerråd har taget hensyn til mange af Præsidiets bemærkninger. Derfor foreslås, at rekommandationen om disse retningslinjer afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 8/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

Rek. 8/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
B 270/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00246-16

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *9/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1543/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00253-9

Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

1) *å* utvikle et integrasjonsbarometer i Norden
2) *å* oppfordre til økt deltakelse av kvinner og menn med annen etnisk bakgrunn enn nordisk i råd, utvalg, styrer, verv og organisasjoner i Norden
3) *å* sette ned en nordisk "*task force*" på ministernivå for å arbeide frem et ti-punkts handlingsprogram for hvordan de nordiske regjeringene i fellesskap vil skape et mer inkluderende samfunn i Norden
4) *å* utvikle en nordisk helseplan med fokus på sosiale forskjeller innen helseområdet, og komme med forslag om forebyggende tiltak med nordisk nytteverdi
5) *å* ta initiativ til en konferanse som analyserer sosiale støtte- og trygdeordningers effekt på deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv
6) *å* stimulere til økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor for å få til en utvikling av sosialt partnerskap
7) *å* kartlegge den nordiske boligpolitikken med særlig fokus på konkrete tiltak for å fremme variert boligtilbud
8) å i verksette tiltak for å sikre en positiv språkutvikling i god tid før skolestart
9) *å* arrangere en konferanse om Rinkebyskolens virkemidler og erfaringer med å skape en inkluderende skole for alle
10) *å* samle inn data fra de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene om praksis for godkjenning av utenlandsk utdanning

og yrkeskompetanse, og vurdere tiltak som kan styrke ordningen og gjøre den smidigere, uten at kvaliteten blir dårligere

Nordisk Råd

Rek. *9/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1543/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00253-9

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk råds rekommandation om, hvordan man kan modvirke ghettofisering i nordiske boligområder er svært omfattende, den spænder over flere politikområder som er relateret til integrationspolitikken og involverer i praksis koordinering mellem flere ministerråd. En konkret udmøntning vil kræve betydelige ressourcer i ministerrådets arbejde i 2012 og fremover.

MR-S, som vil være et centralt ministerråd i et eventuelt arbejde knyttet til ghettofisering, kan ikke på nuværende tidspunkt binde sig for en sådan politisk prioritering, da der i MR-S netop pågår et større arbejde med langsigtede prioritering og fokusering i det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet. Dette arbejde forventes færdigt i efteråret 2012.

Nordisk Ministerråd vil komme tilbage med et endelig svar på rekommandationen.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget peker på at Nordisk ministerråd (NMR) i sitt svar på Rek. *9/2011/velferd: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder, henviser til et pågående arbeid på sosial- og helseområdet som avsluttes i 2012, som bakgrunn for å ikke besvare rekommandasjonen fra Nordisk råd om hva som kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder.

Velferdsutvalget er klart over at forslagene er omfattende og spenner over flere områder, men mener at det er nettopp slike samarbeider på tvers av sektorer som er nødvendig på mange velferdsområder, som har betydning for utviklingen av ghettoområder i de nordiske boligområdene.

Velferdsutvalget håper at NMR vil bruke tiden til neste svar på rekommandasjoner til å bidra til tiltak som kan redusere ghettofiseringen av boligområdene, og samtidig løse ulike sosiale problemer som skaper denne segregerte boligsettingen. Velferdsutvalget vil gjerne få anledning til å være en partner i arbeidet med å prioritere hva det skal jobbes med innenfor velferdsområdet i årene framover.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *9/ 2011/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 10/2011/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00239-36

En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed

1. Rekommandation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en gemensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser)

att följa upp strategin med effektanalyser av gjorda insatser

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Med henvisning til Nordisk Råds Næringsudvalgs rekommandation 10/2011/næring om en fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløsheden ønsker Nordisk Ministerråd at svare følgende:

Nordisk Ministerråd deler i høj grad Næringsudvalgets synspunkter vedrørende de udfordringer, som de nordiske lande står over som følge af ungdomsarbejdsløsheden efter finanskrisen i 2008. Det er utvivlsomt én af de vigtigste og højst prioriterede udfordringer for de nordiske lande i disse år. Alle de nordiske regeringer har stor fokus på at skabe effektive indsatser på kort sigt rettet mod unge ledige, som hverken er i uddannelse eller job, så man forebygger langvarig marginalisering af disse unge af hensyn til både den enkelte og samfundsøkonomien på længere sigt.

Samtidig står alle de nordiske lande over for de samme demografiske udfordringer, som kræver effektive indsatser på lang sigt bl.a. rettet mod at fremme udbuddet af efterspurgt arbejdskraft som en afgørende forudsætning for de nordiske velfærdsstaters bæredygtighed fremover. Indsatsen

mod ungdomsarbejdsløsheden på kort sigt udgør således også et vigtigt bidrag til nå disse langsigtede mål.

De udfordringer, som de nordiske lande står over for både i forhold til ungdomsledigheden specielt og i forhold til at sikre de nordiske landes velfærdssystemer generelt, kræver helhedsorienterede og tværsektorielle løsninger. Nordisk Ministerråd har på det grundlag taget en lang række initiativer og vil også fremover iværksætte nye satsninger.

Blandt disse initiativer kan fremhæves den kortlægning og analyse af landenes tiltag i forhold til ungdomsledigheden og i lyset af fremtidens mangel på arbejdskraft, som Ministerrådet for Arbejdsliv og Ministerrådet for Uddannelse og Forskning gennemførte i 2010, og som Næringsudvalget henviser til i sin betænkning. Analysen identificerede en række fremgangsfaktorer og gode eksempler fra landene.

Også Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ bør fremhæves i denne sammenhæng.

Et af globaliseringsprojekterne med titlen "Inkludering av utsatte grupper i arbeidsmarkedet i de nordiske landene" skal belyse og analysere, hvordan de nordiske lande formår at inkludere udsatte grupper, herunder udsatte unge, på arbejdsmarkedet set i et mere langsigtet perspektiv, men med særlig fokus på den aktuelle økonomiske krise. En delrapport analyserer landenes tiltag og effekterne heraf i forhold til ungdom, som risikerer at blive ekskluderet i forbindelse med overgangen fra uddannelse til arbejdsliv. Ministerrådet for Social- og Sundhedspolitik er hovedansvarlig for projektet.

Et andet globaliseringsprojekt med titlen 'En god oplæring for ungdom og voksne' skal etablere, udvikle og lancere en nordisk ressourcebank over programmer og tiltag, som har opnået gode resultater med at stimulere 16-25 årige til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme ind på arbejdsmarkedet. Ministerrådet for Uddannelse og Forskning er ansvarlig for projektet.

Det kan også fremhæves, at der som en del af fyrtårnsprojektet om entreprenørskab under Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitisk samarbejde er særlig fokus på uddannelse inden for entreprenørskab. Målet er at etablere en platform for erfaringsudveksling, best practice og yderligere udvikling for de nordiske lande på både nationalt og nordisk niveau. Følgende aktiviteter forventes igangsat:

- Kortlægning af eksisterende nationale politikker og instrumenter inden for entreprenørskabsuddannelse.
- *Benchmark*-studier og identificering af *best practice*.
- Formidling af *best practice*.
- Udvikling af policy rekommandationer og eventuelt fælles guidelines for entreprenørskabsuddannelse.

Arbejdet vil omfatte alle niveauer af uddannelse fra folkeskole til universitets-niveau.

En eventuel yderligere tværsektoriel fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløsheden vil blive vurderet nærmere i forbindelse med iværksættelsen af Nordisk Ministerråds nye prioriteringsbudget for 2013.

Nordisk Ministerråd har således stor fokus på ungdomsledighedens udfordringer og bidrager gennem fælles nordisk kortlægning, analyse, identifikation og udveksling af gode erfaringer samt information og netværksdannelse til tilvejebringelse af nyttig inspiration for de nordiske regeringers nationale indsatser mod ungdomsarbejdsløsheden.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Utskottet är tillfreds med att ministerrådet tar frågan om ungdomsarbetslöshetens bekämpande på stort allvar och att man redan planerar ett brett antal åtgärder för att möta problemet. Utskottet vill samtidigt ytterligare poängtera vikten av att ländernas regeringar tänker och arbetar tvärsektoriellt för att uppnå de önskade målen, samt att man upprättar långsiktiga och väl fungerande fora för erfarenhetsutbyte/*best practice* mellan de nordiska länderna, för att på så sätt uppnå maximal effekt av ländernas ansträngningar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 10/2011/næring för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg 26 september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Ragnheidur Rikharåsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 10/2011/næring D 2012

Tidligere nummer:
A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00239-36

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 11/2011/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1521/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 10-00308-24

Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska länderna kan med sin höga kunskapsnivå och med sina kompetenta statistiska institutioner inta en aktiv roll i utvecklandet av indikatorer för hållbar välfärd. Det pågår redan mycket arbete både nationellt (i enskilda nordiska länder, bland annat i Finland) och internationellt (till exempel inom EU och OECD).

Ytterligare överlappande samnordiska aktiviteter bör därmed undvikas och de nordiska länderna borde främst fokusera på att påverka genom de redan existerande nationella och internationella initiativen.

De nordiska miljöministrarna (MR-M) hade redan i mars 2011 en temadiskussion om utvecklandet av mätare för hållbar välfärd. Miljöministrarna bekräftade att utvecklandet av indikatorer som beaktar välfärden och dess miljömässiga faktorer utgör en relevant uppgift i främjandet av grön ekonomi, vilket signalerades också till statsministrarnas task force om grön tillväxt.

MR-M uppmanade de nordiska länderna till att arbeta för att öka synligheten av dylika indikatorer, och för att öka deras användning parallellt med BNP. Vidare uppmanades de nordiska länderna till att delta i det internationella utvecklingsarbetet av indikatorer för välfärden, utbyta nationella erfarenheter och sörja för att det nordiska arbetet i hög grad tar

sin utgångspunkt i det som sker internationellt, speciellt inom EU och OECD.

MR-M gav ämbetsmannakommittén för miljö (ÄK-M) i uppdrag att initiera ett gemensamt utvecklingsprojekt med målsättning att få information om hur välfärdsindikatorer gynnar miljöpolitiskt beslutsfattande, samt utvecklandet av indikatorer som specifikt beaktar de nordiska ländernas behov. Projektet *Mål og regnskap for bærekraftig miljø* är nu igång och preliminära resultat ska rapporteras till miljöministrarna i 2012. Projektets första del evaluerar olika slags indikatorer och informationsverktyg och deras användning, inklusive de mer tvärgående nationella och internationella indikatorer som rekommendationen nämner och som har ett brett fokus på välfärd.

Med hänvisning till de redan pågående nationella och internationella initiativen, samt till diskussionen i MR-M, anser ministerrådet att det inte är ändamålsenligt att initiera en gemensam nordisk utredning med sikte på att utveckla ett mål for bruttonational livskvalitet som ett supplement till bruttonationalprodukt.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet kvitterer med tilfredshed ministerrådets engagement indenfor udviklingen af bæredygtig og holdbar velfærd. Det noteres, at miljøministrene har bekræftet relevansen af at vurdere velfærdens miljømæssige faktorer i forhold til udviklingen af grøn økonomi og vækst. Præsidiet finder det positivt, at miljøministrene har opfordret de nordiske lande til at arbejde for at øge synligheden af sådanne indikatorer og at de anvendes parallelt med BNP. Præsidiet ser frem til at resultaterne for projekt: "Mål og regnskab for bærekraftigt miljø" bliver afrapporteret i 2012.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 11/2011/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 12/2011/medborger
D 2012

Tidligere nummer:
A 1523/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 11-00002-37

One Health - multiresistens hos mennesker og dyr

1. Rekommendation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at, i samarbejde med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om *One Health*, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører

at udarbejde en nordisk handleplan for *One Health* i Norden indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet om nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk ministerråd for social- og sundhedspolitik (MR-S) har i året 2011 arbejdet med langsigtet prioritering og fokusering i det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet. Med arbejdet forsøger landene at identificere hovedprioriteringer og koncentrere samarbejdet for at få det bedste resultat med nuværende resurser. MR-S har diskuteret mulige indsatsområder og *One Health* er ikke et af de områder som fokuseres på som prioriteret samarbejdsområde ud over det som allerede gøres i *Nordic School of Public Health NHV*.

Indenfor MR-FJLS har de nordiske lande arbejdet med problematikken antimikrobiel resistens i flere år, og tager udfordringen indenfor *"One Health"* meget alvorlig. Der bliver derfor arbejdet på at tage udfordringen op i regi af flere forskellige fora. Kredsen af *Chief Veterinær Officers* følger udviklingen. Nordisk komite for jordbrug- og matforskning er ved at udarbejde et forslag til, hvordan der med fordel kan samarbejdes på nordisk plan.

Første at sats: Konference om One Health
MR-S vil gerne samarbejde om en konference om *One Health* i Norden og anser at NHV kan være samarbejdspartner.

Diplomprogrammet indenfor Smitteværn/sygehushygiejne blev lanceret på *Nordic School of Public Health NHV* i 2007. Der har været stor søgning til programmet, hvor 38 studenter indtil nu har fået diplom. Desuden har 31 af studenterne valgt at fortsætte deres studier på NHV og er efterfølgende blevet optaget på *Master of Public Health* (MPH) programmet.

Diplomprogrammet blev designet og afholdes i samarbejde med en arbejdsgruppe fra Danmark (Statens Seruminstitut), Norge (Folkehelseinstituttet) og Sverige (Smittskyddinstitutet og Västra Götalands regionen).

Hensigten med at placere diplomprogrammet på NHV var at skabe en fælles nordisk uddannelse, som skulle erstatte tidligere nationale uddannelser. Temaer som multiresistens, infektionsepidemiologi og smitteværn/sygehushygiejne blev samtidig sat ind i et tydeligt folkesundhedsperspektiv, ved at programmet indeholder en kombination af specialkurser og kurser fra NHV´s ordinære kursusprogram.

Det er vigtigt at påpege, at både humansiden (MR-S) og veterinærsiden (MR-FJLS) bør involveres, således at man får en samlet opmærksomhed på, hvordan man bedst mulig opnår målsætningerne til *"One Health"*. Konferensen om antibiotikaresistens i København, som det danske EU-formandskab fornylig afholdte, viste tydelig at der er vilje til samarbejde for at hindre udvikling av antimikrobiel resistens. Konferensen viste, at human- og veterinærsiden ved for lidt om, hvad der gøres på de respektive områder, og med fordel kunne udveksle erfaringer på området.

Anden at sats: Nordisk handlingsplan for One Health i Norden
MR-S kommer ikke til at tage initiativ til at etablere en nordisk handlingsplan for *One Health* i Norden.

MR-FJLS arbejder i øjeblikket på via Nordisk komite for jordbrug- og madforskning at finde områder, hvor de nordiske lande med fordel kan samarbejde om at finde de bedste løsninger på det øgede problem med antimikrobiel resistens hos mennesker og dyr. Et af temaerne kunne være forbedret dataindsamling og overvågning.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet och välkomnar ministerrådets institutioners och kommittéers insatser på området.

Medan Nordiska ministerrådet betonar involvering av både human- och veterinärmedicinsk expertis i *One Health*-konferensen, i enlighet med första att-satsen, vill utskottet uppmana till att inkludera även miljöperspektivet då även detta utgör en viktig aspekt i sammanhanget.

Vad gäller en nordisk handlingsplan, i enlighet med rekommendationens andra att-sats, är det glädjande att Nordisk kommitté för jordbruks- och matforskning ser på samarbete kring antimikrobiell resistens. Emellertid finner medborgar- och konsumentutskottet det beklagligt att Nordiska ministerrådet inte anser ett så allvarligt problem som antibiotikaresistens/multiresistens är värt att fokusera på i de mer övergripande politiska prioriteringarna.

Den tvärsektoriella metodiken inom *One Health* kopplat till resistens har ett helhetsgrepp som även inkluderar miljö, då allt fler människor och djur utsätts för antibiotika genom vattendrag och miljöer som blivit förorenade vilket leder till ökad resistens. Detta skulle göra det angeläget att även ha inkluderat Nordiska ministerrådet för miljö i behandlingen av rekommendationen. Detta kan i sig visa på utmaningen vad gäller den tvärsektoriella arbetsmetoden som är nödvändig för att framgångsrikt kunna motarbeta resistens.

Medborgar- och konsumentutskottet är medvetna om utmaningarna och vill gärna utgöra en konstruktiv samarbetspartner vad gäller de planerade insatserna på nordisk nivå i kampen mot resistensen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 12/2011/medborger om *One Health - multiresistens for mennesker og dyr* för rådets del är *slutbehandlad*

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice förande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek. 12/2011/medborge
D 2012

Tidligere nummer:
A 1523/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 11-00002-37

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2011/medborgar
D 2012

Tidigare nummer:
A 1523/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00002-36

One Health i det danske EU-ordförandeskaps-programmet, 2012

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande ordlyd:

Nordisk Råd rekommenderar Danmarks regering

att inkorporera de nordiska erfarenheterna kring *One Health* och antibiotikaresistens i det danska EU-ordförandeskaps-programmet under första halvåret 2012

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Råd har i rekommandation af 3. november 2011 opfordret det danske EU-formandskab til at inkorporere de nordiske erfaringer vedrørende *'One Health'* og antibiotikaresistens i det danske EU-formandskabsprogram.

Det danske formandskab prioriterer kampen mod antibiotikaresistens meget højt. Truslen fra antibiotikaresistens må ikke undervurderes. De betydelige fremskridt, som vi sammen har gjort i de nordiske lande med *'One Health'*, bør udbredes til hele EU. Disse fremskridt er en stor succes, som vi alle i Norden – lande og sektorer imellem – kan være stolte af.

Det er derfor også med glæde, at Danmark kan meddele Nordisk Råd, at det danske EU-formandskab har delt Rådets opfattelse og har gjort *'One Health'* og bekæmpelsen af antibiotikaresistens til et fokusområde i det danske formandskabsprogram.

Det danske formandskab har således netop afholdt konferencen *"Combating Antimicrobial Resistance - Time for Joint Action"* med *'One Health'* som omdrejningspunkt.

Konferencen blev tilrettelagt og afholdt i et tæt samarbejde mellem Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet. Eksperter og fagfolk fra hele Eu-

ropa deltog i konferencen, og der blev udvekslet erfaringer og drøftet mulige indsatser til at bekæmpe vores fælles problem med antibiotikaresistens.

Udfaldet af konferencens drøftelser vil kunne inddrages i det videre arbejde med de rådskonklusioner, som ønskes vedtaget på formandskabets afsluttende rådsmøde i juni 2012 med vægt på bl.a. *'One Health'* perspektivet.

Det danske formandskab har således sat antibiotikaresistens på dagsordenen i EU-regi, og vi vil fortsat arbejde målrettet for at sikre et sundt og raskt Europa, både nu og i fremtiden.

Danmarks regering anser at rekommandationen kan afskrives.

Nordiska rådet

Rek. 13/2011/medborgar D 2012

Tidigare nummer:
A 1523/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00002-36

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar den danska regeringens meddelande och välkomnar insatserna kring antibiotikaresistens och *One Health* inom det danska EU-ordförandeskapsprogrammet under första halvåret 2012 och inte minst att man även framöver arbetar med målinriktat med denna problematik.

Resistensproblematiken utgör ett alvarligt hot mot vår hälsa och *One Health*-metoden och helhetstänkandet utgör en utmaning i en sektoruppdelad värld där ett tvärsektoriellt samarbete mellan human-, och veterinärmedicin och inte minst miljö inte kan tas för givet. Det råder en viss misstänksamhet mellan yrkesgrupperna och det är angeläget att fortsatt arbeta för bättre förståelse så att man gemensamt finner konstruktiva lösningar över sektorsgränserna. Detta har heller inte varit helt enkelt inom Norden, och det kvarstår en del inom Europa och inte minst resten av världen.

Medborgar- och konsumentutskottet är därför glada att se samsynen mellan Nordiska rådet och den danska regeringen vad gäller kampen mot resistensen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 13/2011/medborgar om *One Health i det danska EU-ordförandeskaps-programmet 2012* för rådets del är *slutbehandlad*.

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice förande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *14/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1524/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00017-15

Nordisk samarbeid om ryggmargsskade (RMS)

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordiske og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres

å etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk ministerråd for social- og sundhedspolitik (MR-S) har i året 2011 arbejdet med langsigtet prioritering og fokusering i det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet. Med arbejdet forsøger landene at identificere hovedprioriteringer og koncentrere samarbejdet for at få det bedste resultat med nuværende resurser. MR-S vil som led i dette prioriteringsarbejde og det pågående arbejde med udvikling af nyt MR-S strategidokument vurdere om rygmarvsskader skal være en del af fremtidige prioriteringer i MR-S.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til Nordisk ministerråds svar på Nordisk råds rekommandasjon *14/2011/velferd Nordisk samarbeid om ryggmargsskade (RMS).

Velferdsutvalget tar ministerrådets meddelelse til etterretning om at de i sitt pågående arbeid med et nytt MR-S strategidokument skal vurdere om ryggmargsskader skal være en del av de fremtidige prioriteringer i MR-S. Det er dette Velferdsutvalget gjerne vil bidra til, med sin rekommandasjon. Velferdsutvalget vil peke på at det ligger særlig godt til rette for et nordisk samarbeid på dette området, fordi det allerede er et visst samarbeid om ryggmargsskader i Norden allerede i dag. Velferdsutvalget vil bidra til å sikre dette arbeidet innhold og retning med sin rekommandasjon.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelse Rek. *14/ 2011/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år

Göteborg 26 september 2012

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *14/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1524/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00017-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 15/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 11-00218-15

Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad" - inkludering af Mad til Mange

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å implementere en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange" med henblikk på sunn, velsmakende og miljøriktig mat, som er tilpasset behovet til mottakere i private og offentlige institusjoner som serverer mat til mange

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren

å fokusere på matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus i overnevnte strategi

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk Ministerråds program Ny Nordisk Mad har forskellige fokusområder, og har bidraget til at igangsætte opmærksomhed på forskellige aspekter af de udfordringer, som knytter sig til programmet. Et centralt aspekt er netop, hvad der i rekommandationen omtales som "Ny Nordisk Mat til Mange". Dette tema var centralt i arbejdet i 2011, og fik særlig opmærksomhed under Ny Nordisk Mad konferencen i Helsingfors i efteråret 2011. Det er forventningen, at dette arbejde vil fortsætte som en del af arbejdet med Ny Nordisk Mad.

Nordisk Ministerråd er derfor enigt med Nordisk Råd i, at det er et vigtigt område, og anbefaler da også, at styregruppen arbejder videre ud fra diskussionerne på konferencen i efteråret 2010. Nordisk Ministerråd finder dog, at da arbejdet allerede pågår, er der derfor ikke behov for at implementere en særskilt strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange". Nordisk Ministerråd vil derfor ikke, som det foreslås i første at-sats, implementere en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange".

Det rekommanderes ligeledes, at der i en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange" også skal implementeres en plan for at reducere madaffald i sektoren.

Nordisk Ministerråd er ligeledes enigt i, at det er vigtigt, at adressere spørgsmål om madaffald med henblik på at reducere dette. Men, de problematikker der knytter sig til madaffald, kan dog ikke begrænses til udelukkende at være relevant i Ny Nordisk Mad sammenhæng.

Det er Nordisk Ministerråds opfattelse, at de spørgsmål, som knytter sig til madaffald, skal adresseres i en langt bredere kontekst. Nordisk Ministerråd vil derfor ikke, som det rekommanderes i anden at-sats, implementere en plan for at reducere madaffald i en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange". Nordisk Ministerråd henviser i stedet for til meddelelsen til Rek. 16/2011/miljø.

Endelig rekommanderes Nordisk Ministerråd, at fokusere på "matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus" i overnevnte strategi.

Som det allerede fremgår, vil Nordisk Ministerråd ikke implementere en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange". Og deraf følger også, at spørgsmål om madens helbredende effekter heller ikke vil indgå i en sådan strategi. Ligesom spørgsmålet om madaffald ikke bør begrænses til et fokus gennem Ny Nordisk Mad, men i en bredere kontekst, er det også her Nordisk Ministerråds opfattelse, at dette spørgsmål skal ses i en bredere kontekst.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til Nordisk ministerråds meddelelse til Rek. 15/2011/velferd: Revidering av programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange". Denne satsningen har et bredt nedslagsfelt og er ment at det nordiske kjøkken skal inspirere til matglede, smak og mangfold, både nasjonalt og internasjonalt.

Ny Nordisk Mat II bygger på Manifestet for det nye nordiske kjøkken, med verdier som rent, friskt, enkelt og etisk. Det påpekes at Norden har en sterk regional matkultur som resten av verden begynner å oppdage. Den nye nordiske maten handler om enkelhet og letthet. Ny Nordisk Mat skal oppmuntre lokale tradisjoner i nye former, samt støtte matprodusenter, håndverkere og entreprenører. Det heter videre at Ny Nordisk Mat er i dag en del av opplevelseskultur for både barn og voksne, som noe som kan høye kvaliteten hjemme, i offentlige matrom, møterom og ved representasjon.

I Velferdsstaten i et nordisk perspektiv, Norsk formannskapsprogram i Nordisk ministerråd 2012 legges det vekt på at maten og måltidets plass i det nordiske kostholdet handler om måltidskultur. For at den sunne maten skal bli foretrukket, bør det være et mangfold av god velsmakende mat og det bør være enkelt å velge sunt. Å bruke naturens spiskammer bidrar også til en mer aktiv livsstil. Formannskapet vil fortsette arbeidet med Ny Nordisk Mat og å skape en identitetsfølelse og stolthet over Det nordiske kjøkken. Dette vil bidra til økt sysselsetting, verdiskaping og til et kosthold, som fremmer befolkningens helse og livskvalitet. Norsk formannskap vil også ha fokus på trygt drikkevann, som har stor betydning for både matproduksjon og for den enkeltes helse.

I Manifestet etter Nordisk kjøkkens symposium, som ved siden av å ha Nye nordiske kjøkken, skal inkludere forbrukere, andre mathåndverkere, landbruk, fiskeri, små og store fødevareindustrier, detalj- og mellomhand-

lere, forskere, undervisere, politikere og myndigheter, som inviteres til et samarbeid om dette felles prosjekt, til glede for alle i Norden.

Her kommer Velferdsutvalgets forslag til revidering av programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange" inn, for å sikre at denne betydelige satsningen på definering og utvikling av den nordiske mattradisjonen, også skal komme pasienter og klienter på institusjoner og sykehus i Norden til gode.

Selv om Velferdsutvalget velger å avskrive denne rekommandasjonen, vil utvalget henstille til Nordisk ministerråd om å tenke ut måter som satsningen på Ny Nordisk Mat kan komme grupper som pasienter og klienter til gode, som mer enn de fleste, har behov for at maten er god, næringsrik og tiltalende.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget

> at Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 15/2011/velferd som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 15/2011/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 11-00218-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *16/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1530/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 11-00219-14

Nordisk samarbejde om madspild

1. Rekommandation

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Matavfall uppkommer i alla led i produktionskedjan från primärproduktionen till konsumenten, og videre til biomasse, der kan anvendes til bioenergi. Det finns orsaker kopplade till regelverk om smittskydd och djurhållning samt kvalitetskrav, dvs. anvendelse indenfor en bestemt dato. I den så kallade avfallshierarkin ska i första hand avfall undvikas, i andra hand återanvändas och tredje hand återvinnas. Intresset från konsumenter ökar för en resurseffektiv produktion och att minska matavfall är en väsentlig del av detta.

Att förebygga avfall en den åtgärd som har högst prioritet enligt EU:s ramdirektiv för avfall. Enligt direktivet ska medlemsstaterna upprätta nationella program för förebyggande av avfall, sätta mål och ange åtgärder för att nå målen. EU genomförde år 2010 en utredning som uppsummerar status på matsvinnsområdet samt pågående initiativ i alla medlemsstater för att förebygga matavfall och år 2011 framlade EU-parlamentets jordbrukskommitté målsättningar om att genomföra radikala åtgärder för att reducera avfall från jord till bord med 50 % innan 2025 samt att innan år

2014 sätta mål för att förebygga matavfall. EU-parlamentet och också bett EU-kommissionen om att skyndsamt utveckla en strategi för matavfall.

I de nordiska länderna har man i flera år arbetat aktivt med nationella åtgärder för att kartlägga orsakerna till matavfall och minska det, vilket medför att det finns utrymme också för nordiskt samarbete samt utbyte av erfarenheter.

Nordiska arbetsgruppen för avfall har arbetat med matavfall som en prioriterad fråga under år 2011 och i sitt arbetsprogram för 2012, som godkänts av ÄK-M, föreslagit att man ska samarbeta vidare i Norden om matavfall. Arbetsgruppen är i startfasen av flera nya projekt blanda annat en studie om matavfall i primär produktion och ett seminarium om minskat livsmedelssvinn från butiker, storkök och restauranger. Det senare som en uppföljning på projekt som pågår sedan år 2011 om förebyggande av matavfall från butiker och grossister och ett om att begränsa matavfall från hotell, kantiner och cateringverksamheter.

Arbetsgruppen har på uppdrag av ÄK-M gjort en förstudie om en nordisk matavfallskampanj, hvor det nordiske levnedsmiddelsamarbejde blev involveret. De estimerade kostnaderna för en gemensam nordisk informationskampanj visade sig vara mycket höga och för närvarande är detta förslag om förebyggande och minskning av avfall inte aktuellt att genomföra.

Nordiska avfallsgruppens projekt ska förhoppningsvis resultera både konkreta handlingsförslag som kan användas i nordiska myndigheter med ansvar för miljö, jordbruk och livsmedelsproduktion med flera, och i rekommendationer som kan vidareföras i sektorråden för beslut.

Arbetet med matavfall kan ingå som en del i statsministrarnas uppdrag om grön växt, uppdraget om avfall, som för närvarande är under upphandling och ska startas upp under år 2012. Genom detta garanteras både politisk prioritet och finansering av samnordiska insatser. Flera ministerråd (MR-M, MR-NER, MR-FJLS) kommer att delta i arbetet under åren framöver. Det finns ekonomiska och konkurrensmässiga fördelar i att minska avfall och se avfall som en resurs. Sverige har tagit upp matavfall som en av sina prioriteringar under ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013.

Madspild forventes derfor at være i fokus inden for Nordisk Ministerråd – og vil være en prioritet i det nye "Rammeprogram for MR-FJLS 2013-16".

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Miljø- og naturressursutvalget uttrykker tilfredshet med arbeidet med matavfall under MR-Miljø i regi av Den nordiske avfallsgruppe. Utførte analyser bekrefter tidligere antakelser om at det er tale om meget stort spill av ressurser med både negative økonomiske og økologiske konsekvenser. Utvalget mener den felles nordiske innsats har bidratt til å skape oppmerksomhet om saken. Videre har samarbeidet også ført til at det er utviklet konkrete anbefalinger om hvordan matsvinn kan reduseres eller unngås. Meddelelsen viser en målrettet oppfølgning på de to første at-satser i rekommandasjonen. Det er dog tale om en langsiktig utfordring, og utvalget mener at det er viktig at Nordisk ministerråd følger opp på de mange nyttige tiltak fremover.

Med hensyn til den tredje at-sats, noterer utvalget at spørsmålet om kasting av mat inngår i MR-Miljøs arbeidsplaner, og at det er forventninger om at matsvinn vil inngå i arbeidet med å fremme grønn vekst i Norden. Utvalget noterer også at MR-FJLS forventer at utfordringen med å reduse-

re matsvinn vil bli adressert i rammeprogrammet for perioden 2013-16. Utvalget ser positivt på denne utviklingen, og avventer ytterligere informasjon om saken i neste års meddelelse fra Nordisk ministerråd.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *16/2011/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Rek. *16/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1530/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 11-00219-14

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2011/medborgar
D 2012

Tidigare nummer:
B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00254-16

Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att omstrukturera Nordiska Institutet för Kunskap om Kön (NIKK) till ett samarbetsorgan med verkan från 1.1.2012 som beskrivet i ministerrådsförslag B 275/medborgar

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska Institutet för Kunskap om Kön, NIKK, upphörde att existera som institution den 1 januari 2012. Under 2012 kommer Nordisk Information för Kunskap om Kön, att upprättas. Målsättningen är att NIKK skall vara verksamt som samarbetsorgan från och med september 2012.

MR-JÄMs värdering är att en omstrukturering av NIKK till ett samarbetsorgan är den mest optimala lösningen för att motsvara de förväntningar som NMR och det nordiska jämställdhetspolitiska samarbetet har på NIKK:s verksamhet. Samtidigt genomförs en rationalisering som medför ökad flexibilitet och ökar möjligheterna att genomföra flera aktiviteter inom ramen för den nordiska jämställdhetsbudgeten. De frigjorda medlen kommer att bidra till att ytterligare synliggöra och förstärka jämställdhetspolitiska aktiviteter och prioriteringar.

Den 17 februari 2012 lades anbudet för NIKK ut på www.norden.org. I samband med att anbudet publicerades sändes pressmeddelande till relevanta miljöer i Norden. Frist för att lämna in anbud var den 23 mars 2012. Totalt lämnade fem organisationer in ett anbud. Dessa var Kvinneuniversitetet i Norden, Socialforskningsinstitutet på Island och MARK Center för forskning om mångfald och kön, Kvinfo, Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet och Nationella sekretariatet för genusforskning. Beslutet om värdorganisation för NIKK fattas våren 2012 i ämbetsmannakommittén för jämställdhet.

Det nya organet skall insamla och förmedla nationell forskning, politik och praxis inom jämställdhetsområdet till en bred grupp av intressenter. Dessutom skall organet förmedla komparativ information om aktuell jämställdhets- och könsforskning i hela Norden som även kan fungera som underlag för politiska diskussioner i MR/ÄK-möten. Vidare skall en arbetsgång som säkrar att det kan inhämtas information från hela Norden och förmedlas information till hela Norden etableras. Det nya organet skall även bidra till att skapa nätverk för nordiska köns/genusforsknings och jämställdhetspolitiska diskussioner och synliggöra det nordiska jämställdhetspolitiska arbetet.

Medborgar- och konsumentsutskottets kommentarer i samband med anbudsprocessen har varit ett viktigt inspel. ÄK-JÄM har diskuterat former för samarbete med Nordiska rådet och ser gärna ett bättre och mer systematiskt samarbete. I samband med denna diskussion lyfte kommittén fram att man även i fortsättningen kommer att avge den årliga jämställdhetsredogörelsen. Vidare kommer ÄK-JÄM att bjuda in utskottet till aktiviteter som genomförs. Kommittén önskar att det existerande sekretariatssamarbetet skall fortsätta och påpekar att det kan bli mer systematiskt. Vid behov och om det är möjligt öppnas även för möjligheten att arrangera möten mellan minister och utskottet, t.ex. under Nordiska rådets session.

Mot denna bakgrund menar Nordiska ministerrådet att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet och välkomnar den dialog som förts med Nordiska ministerrådet under processen kring NIKKs omstrukturering. Utskottet välkomnar även ett mer strukturerat samarbete mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet inom jämställdhetsområdet.

Medborgar- och konsumentutskottet ser fram emot att få se det nya NIKKs verksamhet etableras under senare delen av året och kommer att följa utvecklingen av denna noga framöver. Utskottet anser det angeläget att jämställdhetsforskning och praxis förmedlas till politiker och praktiker och inte minst är det viktigt att se till att förmedlingen når ut till de olika språkgrupperna inom Norden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *17/2011/medborgar om *omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan* för rådets del är *slutbehandlad*.

Åland 26 juni 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Juho Eerola (saf)
Marianne Berg (V)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A), vice förande
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *18/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1539/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00206-14

Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen

å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester

å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code*, så de nordiske land kan tale med en stemme

å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code å* arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensing av de arktiske havområder

å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

2. Meddelelse fra de nordiske landes regjeringer

Nordisk Råd

Rek. *18/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1539/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 11-00206-14

Nordisk råd reiser en rekke konkrete og viktige spørsmål tilknyttet økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis.

Arktis er i redningssammenheng et område kjennetegnet av lange avstander, krevende klima og forholdsvis få redningsressurser – med andre ord en meget stor utfordring. Tre forhold er sentrale: 1) Det må stilles strenge krav til sjøsikkerhet for å redusere faren for ulykker og akutt forurensning. 2) Redningssamarbeid er avgjørende for optimal utnyttelse av de ressurser som finnes, for å komme nødstedte til unnsetning så raskt som mulig. 3) Næringen må selv ta sine forholdsregler. Uansett hvor store ressurser som brukes på redningstjenester, vil tidsfaktorene og avstandene gjøre visse aksjoner tilnærmet umulige.

Norge har satt i gang et arbeid for å etablere et helhetlig overvåkings- og informasjonssystem for de nordlige havområder, kalt «B*arentsWatch*». *BarentsWatch* vil gjøre relevant informasjon og tjenester om de nordlige hav- og kystområdene lettere tilgjengelig for myndigheter, beslutningstakere og allmenne brukere. Systemet skal både forenkle tilgang til og sikre utveksling av offentlig informasjon. Ved å samordne informasjon og utvikle nye tjenester basert på kombinasjoner av data, skal *BarentsWatch* formidle et bedre faktagrunnlag og mer helhetlig bilde av aktivitet og tilstand i våre nordlige hav- og kystområder.

BarentsWatch vil ha en informasjonsportal som lanseres 30. mai 2012 og vil bli administrert fra Tromsø. Prioriterte temaområder for portalen vil være klima og miljø, sjøtransport, marine ressurser og olje og gass.

Selv om det folkerettslige rammeverket for Polhavet er på plass med havretten kan nye utfordringer skape behov for videreutvikling på relevante områder. De nordiske landene legger stor vekt på å videreutvikle regelverket for skipsfart i polare strøk. Sentralt i denne sammenheng er det pågående arbeidet i Den internasjonale skipsfartsorganisasjonen, IMO, for utvikling av en bindende regel for polarområdene, den såkalte Polarkoden. Formålet med regelverket vil være å øke sikkerheten for skipsfarten i Arktis og Antarktis gjennom f.eks. strengere krav til konstruksjon og utrustning av skip, navigasjonsmessig utstyr og ferdigheter hos mannskapene.

Det er viktig å sikre at design og utstyr er egnet for operasjon i polare farvann og at miljøhensyn tas opp på en skikkelig måte. Når polarkoden vedtas og trer i kraft, vil også skip som seiler under de ulike nordiske flagg og som skal operere i Arktis og Antarktis, bli bundet av innholdet i polarkodens regler.

Siden skipsfarten i nordområdene opereres av skip med ulike flagg, trenger vi et internasjonalt regelverk som gjelder for alle. Utviklingen av et nytt regelverk må derfor skje gjennom IMO.

Som kyststater har vi klare folkerettslige forpliktelser når det gjelder søk og redning. Etter Havrettskonvensjonen skal hver kyststat arbeide for å etablere, drive og opprettholde en tilfredsstillende og effektiv søke- og redningstjeneste.

Kyststatenes plikter er også presisert i Overenskomst om internasjonal sivil luftfart, den såkalte Chicago-konvensjonen, og i IMOs konvensjon om ettersøking og redning til sjøs, SAR-konvensjonen. Det er inngått en rekke avtaler om søk og redning mellom Norge og naboland.

I mai 2011 ble en avtale mellom Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA om søk og redning i Arktis undertegnet i Nuuk. Formålet med avtalen er å etablere en bedre regional organisering

av søk og redning i Arktis samt å dele inn Arktis i hensiktsmessige nasjonale søke- og redningsregioner for å tydeliggjøre ansvarsdelingen mellom de arktiske landene. Avtalen er det første bindende legale instrument som medlemslandene i Arktisk Råd har inngått innenfor rammene av dette samarbeidet.

Næringen har et eget ansvar og næringen selv må ta sine forholdsregler for å ivareta sikkerheten. IMO har utarbeidet retningslinjer for skipsfart i farvann som har få redningsressurser og store avstander. Det anbefales bl.a. at skip seiler to og to i lag slik at man kan bistå hverandre i tilfelle en ulykke. Forslaget har så langt møtt en del motstand. Det er uklart hvilke sjøsikkerhetsmessige konsekvenser dette forslaget vil kunne medføre. Derfor bør både fordeler og ulemper belyses og nærmere kriterier utarbeides i det videre arbeidet.

Erfaringer fra København-avtalen fra 1971 inngår i grunnlaget for å fremforhandle en avtale mellom Arktisk Råds medlemsland for å styrke samarbeidet om beredskap mot akutt oljeforurensning og respons i de arktiske havområder. København-avtalen er viktig og har gjort det lettere for de nordiske landene å samarbeide om håndtering av akutt forurensning.

De nordiske lands regjeringer vil i tiden fremover arbeide aktivt med de mange problemstillinger som oppstår som følge av økt sjøfart, off-shore-virksomhet, turisme og øvrig virksomhet i Arktis, både via internasjonalt regelverk, den kommende polarkoden og gjennom samarbeidet innen Arktis Råd.

Det anses at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget ser seg tilfredse med at de nordiske lands regjeringer i likhet med Nordisk råd, erkjenner at utfordringene i Arktis er store. Utvalget deler også den vurdering at løsningen ikke kun ligger i regulering og utbygning av redningskapasitet, men først og fremst i at skipsnæringen selv tar alle forholdsregler ved seilas i de arktiske farvann. Utvalget noterer også at erfaringen fra Københavnsavtalen inngår som grunnlag for å fremforhandle en arktisk avtale om beredskap mot akutt oljeforurensning, som anbefalt i rekommandasjonens femte at-sats.

Nordisk råd har i rekommandasjonen foreslått, og argumentert for, at det nordiske samarbeidet om redning styrkes, og at det opprettes en nordisk maritim innsatsenhet, som bl.a. ble foreslått i Stoltenberg-rapporten i 2009. Meddelelsen adresserer ikke dette forslag.

Av meddelelsen fremgår at det legges vekt på å forhandle en juridisk bindende *Polar Code* innenfor IMO. Nordisk råd støtter dette. Nordisk råd har i rekommandasjonen argumentert for at det er behov for å styrke både den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til arbeidet i IMO. Det er viktig at de ulike etater i de enkelte land ikke motarbeider hverandre i dette viktige spørsmålet. Videre viser erfaringen at en samlet nordisk forhandlingsposisjon gir større gjennomslagskraft i forhandlingene. Meddelelsen fra landenes regjeringer adresserer ikke dette viktige poeng i Nordisk råds rekommandasjon.

Nordisk råd rekommanderer at det stilles tilsvarende krav i landenes nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk *IMO Polar Code*. Meddelelsen forklarer ikke hvordan de nordiske land forholder seg til dette forslaget.

Nordisk råd rekommanderer at de nordiske land arbeider for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske far-

vann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten. Av meddelelsen fremgår at IMO anbefaler at skip seiler to og to sammen, slik at man kan bistå hverandre i tilfelle av en ulykke. Videre, at anbefalingen fra IMO møter en del motstand, og at det er behov for å belyse ulemper og fordeler ved den. Utvalget savner informasjon om hvordan de nordiske lands regjeringer forholder seg til IMOs anbefaling om at skip skal seile to og to sammen, og anbefaler at landene i fellesskap ser nærmere på de fordeler og ulemper dette medfører og kommer fram til en felles posisjon.

Nordisk råd rekommanderer at de nordiske lands regjeringer utreder hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder. Utvalget savner meddelelse om hvordan de nordiske land forholder seg til dette forslaget.

Nordisk Råd

Rek. *18/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1539/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 11-00206-14

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. *18/2011/miljø: Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første, annen, tredje, fjerde og sjette at-sats
>
> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Rek. *18/2011/miljø: Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis hva angår at-sats fem til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 19/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1536/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00205-11

Nordisk politikk i arbeidet med klima-utfordringene

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å kartlegge ytterligere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land, og at det utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsatsen på dette området, herunder også i u-land

å utrede forutsetningene for å etablere tett samarbeid mellom et begrenset antall land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner ("etablere en boble"), som inkluderer de nordiske land og er åpen for en bredere deltakelse

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

At-sats 1, angående yderligere tiltag til begrænsning af kortlivede klimastoffer.
Nordisk Ministerråd har i 2012 initieret en række omfattende tiltag for at gøre opmærksom på og foreslå konkrete initiativer omkring begrænsningen af udslip af kortlivede klimastoffer. Arbejdet som gøres i nordisk regi supplerer eksisterende nationale tiltag i bl.a. Norge og Sverige, hvor man i de senere år også i national udviklingspolitik har rettet fokus mod kortlivede klimadrivere og specielt sod, herunder miljø- og helseeffekter af udslip i ulandene. Under det nordiske miljøministermødet på Svalbard 26.-27. marts 2012 var kortlivede klimadrivere et hovedtema. Med basis i det nære samarbejde og fælles værdigrundlag drøftede de nordiske lande en mulig styrkelse af indsatsen for at reducere udslippet af kortlivede klima-

drivere regionalt og lokalt. Mødet gav tillige anledning til at drøfte mulighederne for at styrke den internationale regulering i udslippene af kortlivede klimadrivere. De nordiske miljøministre vedtog bl.a. en erklæring om dette, hvor de helt konkret vedtog at videreudvikle og forstærke nationale udslips- regnskaber for kortlivede klimadrivere, afdække omkostningseffektive reduktionstiltag og vurdere behovet for nationale handlingsplaner for udslips reduktioner, vurdere behovet for at udarbejde en nordisk handlingsplan som vil kunne bidrage til at sikre effektiv gennemførelse af tiltag og optimering af brugen af virkemidler mellem landene baseret på nationale handlingsplaner. For yderligere at understøtte dette arbejde er et nordisk fagseminar arrangeret den 7. - 8. juni 2012 til udveksling af erfaringer om nationale udslips-- regnskaber, identificering af omkostningseffektive tiltag for udslips- reduktioner og etablering af nationale handleplaner for udslips- reduktioner.

At-sats 2, angående udredning af forudsætningerne for etableringen af et tæt samarbejde mellem et begrænset antal lande med ambitiøse mål om udslipsreduktioner (en boble).

Nordisk Ministerråd har blandt sine arbejdsgrupper indenfor miljø, en arbejdsgruppe som udelukkende beskæftiger sig med at understøtte de internationale klimaforhandlinger. Dette gør samarbejdsgruppen især ved at skabe relevante rammer for større, såvel som mindre internationale og bilaterale møder med henblik på uformelle diskussioner for at optimere mulighederne for at opnå et ambitiøst mål om udslips reduktioner. Gennem gruppens arbejde viser det sig, at det ofte er klodens mest ambitiøse lande som deltager i disse uformelle møder. Møderne er intense og viser med ønskelig tydelighed, at der er et behov for nordisk initiativ på dette område. Alt arbejde som NOAK gør, har således fokus på en global klimaaftale ambitiøse mål. Et af NOAKs projekter under 2012 handler f.eks. om *outreach* med vigtige forhandlingsparter. En diskussion om hvordan vi kan få yderligere udslipsreduktioner (nye sektorer og/eller nye klimagasser) planlægges med centrale partnere. Et andet projekt drejer sig om *"Low Carbon Development Strategies"* - hvordan vi bedst muligt kan bidrage til udslips reduktioner, samt understøtte den internationale klimaforhandlingsproces.

At-sats 3, angående forslag til initiering af konference om politiske instrumenter målrettet udslipsreduktioner.
Nordisk Ministerråd afholdt i september 2011 en nordisk konference med deltagelse fra Canada om *best practices* og erfaringer fra de nordiske og canadiske kommuner indenfor bl.a. reduktionstiltag. Konferencen, som havde deltagelse fra kommuner af forskellig størrelse fra Vancouver i Canada til Bergen i Norge, skabte rammen for et tredages møde med teoretiske diskussioner og erfaringsudveksling, uformel dialog og besøg på konkrete kommunale tiltag i fuld skala, herunder havvindmøller i København, solceller på kommunale bygninger i København og biogas anlæg i Malmø. Konferencen var en succes for alle parter med efterfølgende omtale i Canadisk TV, samt præsentation af nordiske *best practices* indenfor reduktionstiltag i nordisk panel ved canadisk klimakonference i starten af februar 2012 i Ottawa. Dertil kommer den nordiske bæredygtighedskonference i Turku/Åbo i februar 2011, som havde en høj grad af fokus på reduktionstiltag og *best practices* her indenfor. Også initiativet omkring udpegning af årets nordiske energikommune er relevant at løfte frem, idet vi her også finder show cases indenfor reduktionstiltag.

Således finder Nordisk Ministerråd at Rek. 19/2011 om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene med ovenstående besvarelser kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget er tilfredse med tilbakemeldingen fra Nordisk ministerråd, som i mange hensender imøtekommer Nordisk råds rekommandasjon. Utvalget bakker opp om Svalbard-rekommandasjonen om kortlivede klimagasser. En hurtig innsats på dette området kan motvirke den urovekkende og eksellerende nedsmelting av havisen i Arktis.

Utvalget noterer at de nordiske land har utviklet et tett samarbeid med de land som ønsker ambisiøse utslippsreduksjoner. Spørsmålet er om disse land seg imellom kan oppnå enighet om tiltak som går lengre enn de tiltak som avtales innenfor FNs klimaavtale, og dermed vise veien mot en fremtid uten utslipp av klimagasser. Utvalget oppfordrer ministerrådet til å arbeide videre med det spørsmål, men anser dog at rekommandasjonen kan avskrives i lys av tilbakemelding.

Utvalget noterer meddelelsen om den konstruktive dialog mellom de nordiske land og Canada om erfaringer med tiltak for å redusere utslipp av klimagasser samt konferansen i Åbo/Turku. Begge setter fokus på kommunale tiltak. Utvalget mener at det også er behov for åpen informasjonsutveksling angående tiltak på statsnivå, inklusive økonomiske styringsmidler. Utvalget vil komme tilbake til dette i en annen sammenheng, og anser derfor at denne delen av rekommandasjonen også kan avskrives.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 19/2011/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *20/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1537/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 11-00272-10

Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land med konkrete tiltak

at de nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter, og at en samlet nordisk posisjon brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

å arbeide for å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner

å fremme informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

En central utgångspunkt i de nordiska ländernas politik för att minska klimatpåverkande utsläpp är tillämpandet av kostnadseffektiva styrmedel. För att det ska vara möjligt att förena höga ambitioner i miljö- och klimatpolitiken med en god ekonomisk tillväxt är det mycket viktigt att samhällsekonomisk effektivitet beaktas i utformningen av politiken. De främsta verktygen för att nå kostnadseffektivitet är ekonomiska styrmedel som är breda, likformiga, teknikneutrala och helst internationellt samordnade. Dessa styrmedel kan användas tillsammans med informations- och normstyrning. De nordiska länderna använder generellt sett ekonomiska styrmedel, tex genom skatter, avgifter och certifikat, i stor omfattning. Detta innebär att en stor del av de politiska tilltag som idag används i

Norden för att minska klimatpåverkan utformas och implementeras genom finansdepartement respektive skatteministerier i länderna. Finansministrarna i Norden är redan idag starkt involverade i de konkreta åtgärder som görs inom klimatpolitiken.

Inom Nordiska ministerrådets samarbete så har finansministrarnas engagemang i miljöpolitiken avspeglats i en gemensam arbetsgrupp, Miljöekonomigruppen, tillsammans med miljöministrarna. Arbetsgruppen har stort fokus på ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken och bidrar till att öka och fördjupa kunskapen om användandet av styrmedel.

Klimat- och miljöfrågor har vid flera tillfällen behandlats på de nordiska finansministermötena, både i form av diskussioner omkring ekonomiska styrmedel, internationella klimatförhandlingar samt om EU:s utsläppshandelssystem. De nordiska finansministrarna kommer fortsatt arbeta för att politiskt intressanta frågor på klimatområdet behandlas på sina möten och undersöka möjligheterna om det finns förutsättningar för en gemensam nordisk hållning inom samarbetena i EU, OECD och FN.

De nordiske landene har klima- og energisatsinger i utviklingsland høyt på den politiske agendaen. I tillegg til de enkelte lands satsinger på dette området, har landene innenfor Nordisk Ministerråd opprettet et initiativ for kostnadseffektive utslippsreduserende tiltak i sektorer i utviklingsland – Nordic Partnership Initiative.

Det er innledet samarbeid om pilotprosjekter i Vietnam og Peru for å bidra til større kunnskap blant u-land om hvordan klimagassreduksjoner kan gjennomføres på en effektiv måte når innsatsen rettes mot en hel sektor istedenfor enkeltprosjekter. Pilotprosjektene søker å fremme bruken av nasjonale klimatiltak ("Nationally Appropriate Mitigation Actions" - NAMA'er) gjennom å bygge opp mottakerlandets kapasitet til evaluering, strukturering og implementering av tiltakene ved bruk av nasjonal og internasjonal finansiering, herunder nye markedsmekanismer. Målet er at prosjektet også skal bidra med nyttige innspill i de internasjonale klimaforhandlingene under Klimakonvensjonen. Det er et mål at pilotprosjektene skal startes opp i 2012. Prosjektet ble gitt varm støtte på politisk nivå under møtene i Nordisk ministerråd det siste året. Prosjektet er også et viktig element i det nordiske samarbeidet og norsk formannskap i Nordisk Ministerråd for miljø i 2012 som for øvrig har hovedfokus på "Klima og grønn økonomi".

I de senere år har man også i nasjonal utviklingspolitikk rettet økt fokus mot kortlivede klimadrivere og spesielt sot, herunder miljø- og helseeffekter av utslipp i utviklingsland. Under det nordiske miljøvernministermøtet på Svalbard 26.-27. mars var kortlivede klimadrivere et sentralt tema. Fra møtet ble det utarbeidet en egen ministererklæring om kortlivede klimadrivere som kan finnes på Nordisk Ministerråd sine nettsider.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet meddelelsen om at klimapolitikken står høyt på de nordiske finansministrenes agenda, inklusive konkrete felles nordiske tiltak. Utvalget er enig i det som fremgår i meddelelse at økonomiske styringsmidler kan være meget effektive instrumenter i klimapolitikken.

Med hensyn til annen at-sats, så savner utvalget en tilbakemelding om stats- og utenriksministrenes engasjement i klimaarbeidet. Menneskeskapte klimaendringer vurderes som en av tidens største utfordringer. Ut-

valget kan konstatere at fremdriften i arbeidet med klima er langt fra tilstrekkelig i forhold til de alvorlige konsekvenser klimaendringene vil ha. For å skape bredere politisk oppbakking i klimapolitikken er det nødvendig å sette klimautfordringen på dagsorden på alle relevante områder, på utenriksministrenes og statsministrenes agenda. Utvalget foreslår derfor at annen at-sats opprettholdes og forventer en meddelelse herom i 2013.

Meddelelsen behandler ikke rekommandasjonens tredje at-sats om opprettelsen av et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner. Denne delen av rekommandasjonen er delvis behandlet i meddelelsen vedrørende A 1513/miljø om oppfølgingen av *Copenhagen Accord*. Videre vil utvalget arbeide videre med dette i relasjon til de nordiske finansieringsinstitusjoner i Helsingfors. Utvalget mener derfor at rekommandasjonens tredje at-sats kan avskrives.

Utvalget er tilfreds med meddelelsen med hensyn til rekommandasjonens fjerde at-sats. Utvalget bakker opp om Svalbard-deklarasjonen om kortlivede klimadrivere og anser at denne delen av rekommandasjonen kan avskrives.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. *20/2011/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår annen at-sats
>
> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Rek. *20/2011/miljø hva angår første, tredje og fjerde at-sats til etterretning og anser disse som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *21/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1540/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00208-10

Nordisk innsats for å løse konflikten om

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren

å styrke det vitensskaplige grunnlaget vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse

å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Udkast af svar til Nordisk Råds rekommandation var formidlet, på vegne af Nordisk Ministerråd, af den ansvarlige nordiske minister for fiskeri, som i 2012 er den norske minister for Fiskeri- og kyst. Alle lande havde ikke givet tilbagemelding på den skriftlige procedure inden for tidsfristen. Ministerrådet foreslår derfor, at Nordisk Råd opretholder rekommendationen.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget finner det meget uheldig at Nordisk ministerråd ikke har kunnet substans-behandle Nordisk råds rekommandasjon om tiltak som kan medvirke til en løsning på konflikten om makrellfisket i Nord-Atlanteren. Utvalget forventer en meddelelse om oppfølgningen av rekommandasjonen til Nordisk råds temasesjon i Stockholm i 2013.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *21/2011/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Rek. *21/2011/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1540/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalge

J.nr. 11-00208-10

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 22/2011/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1541/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 11-00207-17

Utviklingen av det nordiske el-nett og pris-fluktuationer

1. Rekommendasjon

Rekommendasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

å understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen

å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktige for de nordiske forbrukere

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

De nordiske landes regjeringer anser de ovennevnte anbefalinger reist av Nordisk råd som viktige og sentrale. Oppfølgingen av forslagene dekkes i stor grad gjennom det etablerte nordiske samarbeidet om el-markedet. Følgende fokusområder står sentralt i samarbeidet:

A) Nordiske nettinvesteringer og planer
B) Integrasjon av fornybar energi i det nordiske el-markedet
C) Utvikling av et felles nordisk sluttbrukermarked
D) Styrking av det nordiske el-markedet basert på erfaringene fra vinteren 2009/2010
E) Hvordan det nordiske el-markedet fungerer

Forslag 1: å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

Forslaget faller inn under det nordiske el-markedet samarbeidet sine fokusområder A) Nordiske nettinvesteringer og planer og D) Styrking av det nordiske el-markedet basert på erfaringene fra vinteren 2009/2010.

Innenfor det nordiske el-marked samarbeidet vektlegges hensynet til samfunnsøkonomiske lønnsomme nettinvesteringer. Det vektlegges at nordiske nettinvesteringer gjennomføres uavhengig av den organisatoriske utviklingen i EU for øvrig. I København i 2010 bestemte de nordiske nærings- og energiministrene at nødvendige skritt skulle foretas for å sikre at de nordiske TSOene og regulatorene legger til grunn et nordisk perspektiv når fremtidige nettinvesteringer planlegges og godkjennes. Utviklingen i arbeidet dokumenteres i de nordiske TSOene to årlige nettutviklingsplan. Neste to årlige nettuviklingsplan skal ferdigstilles til det nordiske ministerådsmøtet i oktober 2012.

2011 presenterte de nordiske TSOene en statusrapport för nätuvecklingsplanen og de nordiske energiministrene ble forelagt hovedkonklusjoene i rapporten. I rapporten konkluderes det med at felles nordiske nettplaner er oppnådd gjennom European Network of Transmission System Operators for Electricity (ENTSO-E) sin regionale gruppe for Østersjøen. Den nordiske nettplanen er en del av *Baltic Sea Regional Investment Plans,* som igjen er en el av ENTSO-E *Ten-Year-Network-Development-Plan.* Energiministrene fant konklusjoene tilfredstillende och såg frem til en nordisk nett- og investeringsplan, baseret på nordisk nytte til ministermödet i 2012 med ett inhold der följer beslutningerne på minstermödet i 2010.

Med tanke på nye tiltak som skal foretas av de nordiske regjeringer fremheves betydningen av å støtte fortsettelsen av det nordiske samarbeidet om el-markedet som allerede er godt etablert. Iverksatte tiltak som gjennomføres i regi av de nordiske TSOer og regulatorer viser at styrkingen av nettkapasiteten og arbeidet for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett allerede pågår og utvikler seg positivt, og i stor grad imøtekommer forslaget som fremmes av nordisk råd. Eventuelle nye tiltak som skal iverksettes må vurderes i etterkant av neste to årlige status rapport fra TSOene som fremlegges de nordiske energiministrene i forbindelse med nordisk ministerråd oktober 2012.

Vi viser også til svaret på rekommandasjon 3, som fremgår under, hvor arbeid for å styrke det nordiske elmarkedet omtales.

Forslag 2: å *understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen*

De nordiske regjeringer støtter initiativet "Nordsjøens Land Offshore Grid Initiatives" (NSCOGI) som er igangsatt. Initiativet skjer parallelt til det nordiske el-marked samarbeidet som er etablert og har pågått over flere år.

I korte hovedtrekk er NSCOGI et mellomstatlig samarbeidsforum som søker å avdekke hva som egentlig er potensialet for sammenkopling av et mer integrert kraftnett, hva det trolig vil koste, og hvordan et samarbeid kan bidra med en mer kostnadseffektiv og effektiv utveksling av elektrisitet. Samarbeidet legger vekt på økt integrasjon av fornybar energi og først og fremst fra vind. Visjonen er å øke integreringen av vindenergi inn i det nordiske og europeiske kraftnettet og kraftmarkedet. Med eventuelle nye integrerte undersjøiske kabler ser man for seg at landene rundt Nordsjøen kan koble framtidige offshore vindparker som skal realisere integrasjon av en økende mengde fornybar energi inn i de involverte lands elek-

trisitet systemer. Initiativet vil kunne bidra til å imøtekomme EU sin politikk om økt integrasjon av fornybar energi i årene som kommer. Videre vil et nordsjønettverk trolig bidra til å øke mulighetene for handel av elektrisitet mellom landene og Europa forøvrig.

De nordiske regjeringer understøtter arbeidet med Nordsjønettet som pågår. Representanter fra Norge, Sverige og Danmark samarbeider innad i Nordsjønettgruppen slik at eventuelle felles nordiske utfordringer blir ivaretatt. Av geografiske grunner og det nordiske el-nettet sin utforming deltar ikke Finland og Island direkte i samarbeidet. Nordsjønettgruppen arbeider også med å se på markeds- og reguleringsutfordringer. Et eventuelt masket nordsjønett ligger frem i tid. Nordsjønettgruppen forventes å fortsette arbeidet og gruppens første konklusjoner fra den pågående utredningen fremlegges mest sannsynlig i løpet av høsten 2012. Eventuelle særskilte politiske tiltak iverksatt av de nordiske lands regjeringer må avvente til utredningen som pågår har konkludert og gitt sine anbefalinger.

Forslag 3: *å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktige for nordiske forbrukere.*

Perioder med høye strømpriser de siste vintrene har medført misnøye og til dels tillitskrise blant enkelte forbrukere, spesielt i Sverige. Temaet har blitt diskutert ved flere anledninger mellom de nordiske energiministrene og ministrene har allerede konkludert med at tiltak bør iverksettes. Temaet er på dagsorden til de nordiske lands regjeringer.

Vinteren 2009/2010 og 2010/2011 var utfordrende for det nordiske kraftsystemet. I januar 2011 publiserte NordREG en rapport vedrørende pristoppene i det nordiske kraftmarkedet vinteren 2009/2010 og kom med forslag til handlingsplan bestående av tiltak på kort-, mellomlang- og lang sikt som kunne bidra til å styrke det nordiske el-markedet. Handlingsplanen inkluderer følgende tiltak for å styrke håndteringen av pristopper:

1. Økt gjennomsiktighet i markedet
2. Gjennomgang av kapasitetsberegningene og tildelingsmetodene for transmisjonslinjene
3. Gransking og forslag til tiltak for å øke etterspørselsfleksibilitet
4. Gjennomgang av topplastmekanismen

NordReg foreslo også opprettelsen av et nytt organ for å sikre videreutvikling av det nordisk el-markedet og grenseoverskridende samarbeid. *Nord Pool Spot Regulatory Council* ble derfor opprettet med representanter fra regulatorene.

19. mai 2011 fremla NordREG en statusrapport om implementeringen av tiltakene i handlingsplanen. De nordiske energiministrene er tilfreds med gjennomføringen av tiltakene men har bedt om en ny oppdatering om fremdrift i forbindelse med ministerrådsmøtet i oktober 2012.

Energiministerene besluttet i forbindelse med nordisk ministerrådsmøte i 2011 å iverksette en ekstern analyse av det nordiske el-markedet. Elmarknadsgruppen analyserer relevante problemstillinger i samarbeid med danske Ea Energy Analyse i og svenske Hagman Energy. Konsultrapporten vil belyse viktige spørsmål som blant annet knytter seg til prisutviklingen i det nordiske el-markedet. Rapporten skal utgjøre en overordnet gjennomgang av hvordan det nordiske elmarkedet fungerer og identifisere felles problemstillinger og tiltak som kan forbedre det nordiske samarbeidet. Et sentralt utgangspunkt for arbeidet er betydningen av en trygg elforsyning og et vel fungerende marked som også vil være viktig med tanke på et konsumentperspektiv. Rapporten vil konsentrere seg om hvordan nordiske regler og institusjoner i markedet fungerer.

Eventuelle politiske tiltak som skal iverksettes for å imøtekomme utfordringene bør i så fall skje etter at konklusjonene fra analysen er forelagt energiministrene i forbindelse med ministerrådsmøtet i oktober 2012.

De nordiske lands regjeringer mener at rekommandasjonen kan avskrives

3. Utvalgets betenkning

Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget finner meddelelsen fra de nordiske lands regjeringer fyllestgjørende på samtlige av de punkter som Nordisk råd har reist i rekommandasjonen og at tiltakene er i tråd med det som Nordisk råd rekommanderer. Videre noterer utvalgene med tilfredshet at det foreligger planer om den videre oppfølgning.

Med hensyn til rekommandasjonen om tiltak for å redusere prisfluktuasjoner på el- markedet, ser utvalget positivt på de igangsatte tiltak og konstaterer at saken er høyt prioritert av energiministrene. Utvalgene vil følge nøye med utviklingen og komme til bake til saken hvis handlingsplanen ikke gir det forventede resultat.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 22/2011/næring som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Miljø- og naturressursutvalget
Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Næringsutvalget
Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formann
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *23/2011/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1542/næring

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget og
Næringsutvalget

J.nr. 11-00274-11

Energieffektivitet, fornybar energi og energiforsking

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å utvikle felles metoder til å måle utviklingen av energieffektivitet innenfor rammen av en felles handlingsplan, som setter ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet og følger opp på hvordan målene oppnås

å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et paneuropeisk elektrisitetsnett

å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Första att-satsen:
Planer och regelverk för energieffektivisering tas fram inom ramen för det europeiska samarbetet. De nordiska energiministrana har företagit och håller på att utarbeta studier om målsättningar och diskuterar under år 2012 en nordisk syn på hela energieffektiviseringsarbetet inom EU och speciellt målsättningsproblematiken. Att direkt sträva till att påverka arbetet inom EU och ta fram nordiska hållningar till den pågående verksamheten kan vara mera produktivt än att ta fram en nordisk handlingsplan med egna mål och metoder för uppföljning, som är en relativt komplicerad och resurskrävande åtgärd. Ministerrådet följer utvecklingen och om situ-

ationen möjliggör eller kräver samt resurserna finns övervägs även andra konkreta nordiska åtgärder.

Ministerrådet anser därmed att denna del av rekommendationen kan avskrivas.

Andra att-satsen:
Bakgrunn
North Sea Countries Offshore Grid Initiative (NSCOGI) arbeidsprogram er del av en større visjon om å øke integreringen av vindenergi og sende strømmen til der det er behov for den på det tidspunktet den blir produsert. Med eventuelle nye integrerte undersjøiske kabler er tanken at disse kan bidra til at landene rundt Nordsjøen kan koble framtidige offshore vindparker og å muliggjøre integrasjon av den økte mengden av fornybar energi inn i de involverte lands elektrisitet systemer. I tillegg ser man for seg at et nordsjønettverk eventuelt kan øke mulighetene for handel av elektrisitet mellom landene.

I korte hovedtrekk er NSCOGI et mellomstatlig samarbeid forum som søker å avdekke hva som egentlig er potensialet for sammenkopling av et mer integrert kraftnett, hva det trolig vil koste, og hvordan et samarbeid kan bidra med en mer kostnadseffektiv og effektiv utveksling av elektrisitet. Danmark, Sverige og Norge undertegnet en MoU om NSCOGI i desember 2010. Dette samarbeidet følges tett og er også relevant for regional oppfølging innen EUs forslag til energiinfrastrukturforordning som nå drøftes.

NSCOGI er på mange måter et sentralt samarbeid da det er det eneste forumet hvor Nordsjøland regjeringene samarbeider med både *European Network of Transmission System Operators for Electricity* (ENTSO-E) og *EU Agency for the Cooperation of Energy Regulators* (ACER). I tillegg følger EU-Kommisjonen arbeidet tett. Landene som er med i NSCOGI er Danmark, Tyskland, Holland, Belgia, Luxembourg, Frankrike, Sverige, Storbritannia, Irland og Norge, samt landenes TSOer og tilsyn. NSCOGI fortsetter arbeidet og første konklusjoner fra den pågående utredningen er forventet i slutten av 2012.

Konlusjon
Norge, Danmark og Sverige deltar i arbeidet med Nordsjönettet og mener at det er viktig. Norge, Sverige og Danmark har samarbeidet innad i *North Sea Countries Offshore Grid Initiative* (NSCOGI) slik at eventuelle fellesnordiske utfordringer blir godt ivaretatt. Her arbeides det også blant annet med å se på markeds- og reguleringsutfordringer. Et eventuelt masket nordsjønett ligger langt frem i tid. Det er naturlig at arbeidet i nordsjønettgruppen er kommet noe lenger før en setter i gang en eventuell utredning av nordisk spisskompetanse på området og eventuelle politiske tiltak.

Ministerrådet anser därmed att denna del av rekommendationen kan avskrivas.

Tredje att-satsen:
Först ges en bakgrund över pågående aktiviteter både nationellt i de nordiska länderna och gemensamma nordiska aktiviteter, sedan följer en slutsats som svar på rekommendationens tredje påpekande.

Bakgrund
Aktiviteter i respektive Nordiskt land[1]

[1] Budgetsifforna som anges för respektive land kan inte alltid jämföras mellan länderna, eftersom det ibland är olika aktiviteter som den angivna budgeten står för.

Nordisk Råd

Rek. *23/2011/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1542/næring

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsutvalget

J.nr. 11-00274-11

Nordisk Råd

Rek. *23/2011/næring D 2012

Tidligere nummer:
A 1542/næring

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsutvalget

J.nr. 11-00274-11

Danmark
Siden 2010 har der i Danmark være afsat offentlige midler på mere end 1 mia kr årligt til FU&D i ny mere effektiv energiteknologi og vedvarende energi. Midlerne er fordelt på flere programmer med henblik på at dække hele udviklingskæden. I tillæg hertil er der politisk fastsatte pristillæg mm. med henblik på egentlig udbredelse af nye energiteknologier. Fornybar energi modtager langt størstedelen af FU&D-midlerne i Danmark.

Island
Energifonden i Island giver til at støtte/midler til små energiforskningsprojekter. Fonden låner også til forskning og boringer til varmt vand til fjernvarme. Hvis boringer ikke giver de forventede resultater kan de afskrives. Energistyrelsen og Industriministeriet styrker opbygning af varmepumper i områder, hvor huse varmes op med el. Der et etableret et innovationscenter, som har til formål at styrke forskning indenfor landbrug, hvor man ser på nye muligheder til at bruge bioenergi.

Norge
I perioden 2010-2012 har Norge bevilget nærmere 800 mill. kroner per år til forskning innen fornybare energikilder og CO2-håndtering. Dette er mer enn en tredobling siden 2007. Midlene kanaliseres først og fremst gjennom Norges forskningsråd til forskningsprogrammer som RENERGI og CLIMIT og til 11 forskningssentre for miljøvennlig energi (FME-er).
I tillegg er den norske stat største eier av Teknologisenteret for CO2-fangst på Mongstad (TCM), som skal åpnes den 7. mai 2012. Senteret skal bidra til teknologiutvikling for økt utbredelse globalt av anlegg for CO2-fangst. Senteret er bygget mellom 2009 og 2012 og har en estimert totalkostnad på i underkant av 6 mrd kroner. Øvrige partnere er Statoil, Shell og Sasol.

Sverige
För perioden 2010 - 2012 har den svenska regeringen anvisat cirka 4 miljarder svenska kronor för forskning, utveckling, demonstration och innovation på energiområdet. Medlen används till insatser från energiriktad grundforskning till stöd till storskalig demonstration av ny energiteknik, eller produkt- och affärsutveckling. Inriktningen är på förnybar energi och energieffektivisering, inklusive kraftsystemet och s.k. smart grid. Energianvändningen i transportsektorn är ett viktigt delområde. Efterfrågan på ny effektiv och förnybar energiteknik främjas också av olika stöd såsom elcertifikat och stöd till marknadsintroduktion av vindkraft och energiteknik såsom biogas och solceller.

Finland
Finlands insatser på forskning och produktutveckling i energibranschen har redan länge varit kraftfulla och systematiska. Andel av energi i statens FoU-finansiering har stigit jämnt under senaste åren, t.ex. från 8,8 i 2008 till 11,1 procent i 2012. Finländska företag och forskargrupper har kompetens i världsklass inom fjärrvärme- och kraftvärmeteknologi, förbränningsteknik samt rena energikällor från vindkraftverk till bränsleceller. Kompetens inom biomassa relaterade teknologier härstammar från ett nära samarbete mellan energiindustrin och skogsindustrin i Finland. Lönsamheten av nya biomassaprodukter kan ökas genom att integrera tillverkningen till en enda enhet som kallas ett bioraffinaderi. Utvecklingen i bioraffinaderi är världsunik i Finland. Ett nytt handlingssätt är CLEEN Oy som är koncentration av strategisk spetskompetens inom energi- och miljöbranschen. Det kan nyttiggöras också för att uppnå de nationella klimat- och energimålen därför att ett nära samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn i fråga om forskning, teknologi och innovationer är nödvändigt.

Nordiska aktiviteter
NEF
Nordisk Energiforskning (NEF) är finansieringsinstitutionen för energiforskning inom ramen för Nordiska ministerrådet – ett mellanstatligt organ mellan Sverige, Danmark, Finland, Norge och Island. Syftet med NEF:s arbete är att bidra till ökad nordisk kompetens och konkurrenskraft inom energiområdet, genom att främja forskning, utveckling och informationsutveckling inom energiområdet av nordiska gemensamma intressen och nytta. NEF:s kärnverksamhet har bidragit till en ökning av konkreta projektsamarbeten mellan de nordiska forskningsinstitutionerna.

Arbetsgrupper
Under MR-NER finns det två arbestgrupper som arbetar med energieffektivisering respektive förnybar energi. Syftet med arbetsgrupperna är att de ska hjälpa till att säkra implementeringen av det energipolitiska handlingsprogrammet för 2010-2013. Den övergripande målsättningen för Arbetsgruppen för Förnybar Energi (AGFE) är att främja användningen av förnybar energi i Norden och stödja de nordiska ländernas arbete inom området. AGFE ska arbeta för att säkra en smidig integration av förnybar energi i energisystemen samt skapa bra förutsättningar för teknologiutveckling. Arbetsgruppen för energieffektiviserings (AGEE) arbete syftar till att genom nordiskt samarbete verka för kostnadseffektiv energibesparing- och energieffektiviseringsutveckling på alla samhällsplan och områden utan att i onödan belasta konsumenter och företag. AGEE ska även främja det nordiska samarbetet och politiska utvecklingen på energieffektiviseringsområdet genom att bland annat att se på beredning och genomförande av EU-direktiv och program.

Grön tillväxt
Som en uppföljning på 2010 års nordiska globaliseringsforum den 20 maj i Snekkersten Danmark med temat "Grön tillväxt– perspektiv för ett stärkt nordiskt samarbete", beslutade de nordiska statsministrarna att en task force/arbetsgrupp med fokus på grön tillväxt skulle utses. Task forcens/arbetsgruppens uppgift var att kartlägga specifika nordiska styrkepositioner och konkreta områden där nordiskt samarbete skapar och kan skapa ett mervärde. Visionen "Norden – ledande i grön tillväxt" understryker, att de nordiska länderna tillsammans utnyttjar sin position när det gäller energieffektivisering, utveckling av hållbar energi, miljömedvetenhet, innovations- och forskningssatsningar och höga internationella målsättningar på miljö/klimatområdet. Genom att Norden agerar tillsammans kan satsningar inom grön tillväxt uppnå en större massa, skapa en större marknadsstorlek samt uppnå ett större politiskt genomslag i pågående internationella processer. Norden ska tillsammans verka för grön tillväxt genom att:

1. *utveckla nordiskt samarbete om testcenter för gröna lösningar.*
2. *samarbeta om utbildning och forskning för grön tillväxt.*
3. *främja förbrukningsflexibilitet på den nordiska elmarknaden.*
4. *samarbeta om gröna tekniska normer och standarder*
5. *samarbeta om gröna offentliga inköp*
6. *utveckla tekniker och metoder för avfallshantering*
7. *främja integrationen av miljö och klimat i utvecklingssamarbetet*
8. *samordna och förstärka finansiering av gröna investeringar och företag.*

De olika ministerråden är anmodade att värdera temana från 1 till 8. För närvarande arbetar därför ministerråden med att igångsätta ovanstående aktiviteter. Energiministrarna har huvudansvar för värdering och uppföljning av initiativ 1, 3 och för 4b (samarbeta för att öka EU:s arbete och krav på ecodesign och energimärkning), samt delansvar för initiativ 2, 4a (att identifiera de viktigaste 4-5 områdena på byggnadsområdet), 5, 6 och 8.

Slutsats
Bakgrunden visar att både de nationella och de nordiska insatserna är starka inom forskning och innovation inom energieffektivisering och bruk för förnybar energi.

Ministerrådet bedömer att delar av det existerande nordiska energisamarbetet är relevant för de teman som er omtalat för Grön Tillväxt initiativet, eftersom energisamarbetet har tilldelats både huvudsansvar och delansvar för ett flertal av initiativen.

Ministerrådet anser därmed att denna del av rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Første at-sats
Med hensyn til første at-sats om nordisk handlingsplan for å oppnå ambisiøse mål, er Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget tilfredse med meddelelsen om at Nordisk ministerråd (NMR) strever for å påvirke EUs arbeid. Utvalgene noterer at EU i juni, etter meddelelsen fra NMR ble fremlagt, vedtok et nytt direktiv som vurderes å kunne øke energieffektivitet med 17 % i de 27 medlemsland. Direktivet er basert på et antall konkrete tiltak. Noen av tiltakene er allerede implementert i de nordiske landene.

Utvalgene henviser til at ifølge beregninger fra EU-Kommisjonen vil økt energieffektivitet potensielt kunne spare hver borger i EU 1 000 euro årlig. Spesielt innenfor bygnings- og transportområdet kan fruktene av økt energieffektivitet høstes. EU vurderer at det vil være økonomisk å forbedre energieffektiviteten i husholdninger med knapt 25 % og innenfor transport med over 20 %. Ytterligere forskning og utvikling, og høyere energipriser, vil bidra til ennå høyere tall.

Utvalgene mener derfor at det vedtatte EU-direktiv om energieffektivitet ikke er tilstrekkelig ambisiøst. De nordiske landene kan oppnå mer enn direktivet tilsier av økonomiske fordelaktig energibesparelser. Høye ambisjoner etterfulgt av nødvendige tiltak vil gjøre Norden mer konkurransedyktig. For å utnytte potensialet for energieffektivitet er det behov for tett og målrettet samarbeid basert på en nordisk handlingsplan. Utvalgene vil at Nordisk ministerråd, med utgangpunkt i det nye EU direktiv, igjen ser på spørsmålet om en nordisk handlingsplan for økt energieffektivitet. Utvalgene foreslår derfor at Nordisk råd fastholder den første at-sats i rekommandasjonen.

Annen at-sats
Med hensyn til rekommandasjonens annen at-sats, om å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbyggingen av et Nordsjønettverk, noter utvalgene med tilfredshet meddelelsen om at de tre relevante nordiske land medvirker aktivt i utredningen. Videre at Nordisk ministerråd anser at forslaget fra Nordisk råd er relevant, men at en eventuell utredning om nordisk spisskompetanse på området ligger langt fram i tiden. Utvalgene vil følge opp saken på et senere tidspunkt, og foreslår til Nordisk råd at annen at-sats avskrives.

Tredje at-sats
Med hensyn til rekommandasjonens tredje at-sats om å styrke felles nordisk forskningsinnsats, noterer utvalget med tilfredshet oversikten i meddelelsen over et mangfold av både nasjonale og nordiske tiltak. Utvalgene noterer spesielt de konkrete forslag innenfor statsministrenes initiativ *Grønn vekst*. Meddelelsen indikerer at det vil bli tale om en betydelig inn-

sats innfor dette initiativet, men meddelelsen er mangelfull med hensyn til konkretisering. Utvalgene etterlyser informasjon herom, og foreslår derfor at rekommandasjonens tredje at-sats opprettholdes og Nordisk råd avventer ytterligere informasjon herom i neste års meddelelse.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. *23/2011/næring (A1542/næring) til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første og tredje at-sats
>
> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Rek. *23/2011/næring hva angår annen at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 26. september 2012

Miljø- og naturressursutvalget
Álfheiður Ingadóttir (VG
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Næringsutvalget
Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), formann
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *23/2011/næring
D 2012

Tidligere nummer:
A 1542/næring

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsutvalget

J.nr. 11-00274-11

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 24/2011/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 11-00257-18

Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre ministerrådsforslag B 274/kultur om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland som beskrevet i ministerrådsforslaget og under hensyntagen til de synspunkter, som fremføres i denne betænkning

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Kulturkontakt Nord inledde sin verksamhet 1 januari 2012 genom en sammanläggning av de två institutionerna Kulturkontakt Nord (KKN) och Nordens institut i Finland (Nifin). Stadgarna för Kulturkontakt Nord, beslutade av Nordiska ministerrådet den 2 november 2011 och Mål- och resultatkontrakt för 2012 reglerar verksamheten. Styrelsen, som är tillsatt för mandatperioden 2012-2013 och som består av representanter från Danmark, Finland, Sverige, Grönland och Åland, har konstituerat sig. Genom att lägga samman dessa institutioner ges större möjligheter att skapa nordisk nytta och mervärde. Institutionen får större tyngd och bredd och kan därigenom på ett tydligt sätt synliggöra Norden och det nordiska kultursamarbetet. Därutöver uppnås olika slag av synergieffekter då man samordnar ledning, administration och kommunikation. Institutionen är tillsvidare belägen på två platser: i centrala Helsingfors (i Nifins gamla lokaler) och på Sveaborg (KKN:s gamla lokaler).

Kulturkontakt Nord har följande uppdrag:

- KKN ska utgöra en central nordisk kulturell mötesplats med syfte att stärka nordisk språklig och kulturell närvaro i Finland och i det övriga Norden.

- KKN ska fungera som administrativt sekretariat för Nordiska ministerrådets kulturprogram.
- KKN ska profilera det nordiska kultursamarbetet både nordiskt och internationellt.

En projektgrupp har arbetat med att ta fram en ny organisationsstruktur som är anpassad efter institutionens uppdrag. Sammanläggningsprocessen har varit konstruktiv och smidig, men involvering av alla anställda. Institutionen har 13 årsverken och en samlad budget på cirka 5 miljoner Euro, inklusive de medel som fördelas av Kultur- och konstprogrammet och Nordiskt-Baltiskt Mobilitetsprogram för kultur.

Under 2012 kommer KKN att arbeta med personaladministration för att skapa en dynamisk helhet av de två institutionerna. KKN kommer även att utveckla nya informations- och kommunikationsmöjligheter för programmen och ta fram en ny grafisk profil och kommunikationsstrategi. KKN kommer även att fokusera på vissa evenemang under året: Bok & Bibliotek i Göteborg, Helsingfors Bokmässa och Nordisk kulturfestival under Nordiska rådets session i Helsingfors.

Genom sammanläggningen skapas nya möjligheter.

- Fler personer innebär fler idéer för att sprida och stödja nordisk kultur
- Nya möjliga nätverk kan stödja verksamheten
- Två till karaktären olika lokaler kan utnyttjas till olika ändamål
- Nya kompetenskombinationer skapas i personalgruppen
- Synergieffekter på sikt

Sammanläggningen innebär också en del utmaningar av både personalmässig och teknisk karaktär som kommer att ges särskild uppmärksamhet under detta år.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Fusionen av Kulturkontakt Nord och Nordens Institut i Finland har enligt de uppgifter sekretariatet fått, gått enligt planerna. Fusionen ser förnuftig ut ur ett rent ekonomiskt perspektiv. Sekretariatet ser ingen orsak att fortsätta arbetet ytterligare då fusionen nu genomförts och avskriver härmed förslaget.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kultur- och utbildningsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 24/2011/kultur för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H), ordförande
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 25/2011/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 11-00220-16

Neste generasjon av Nordplus

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

> Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd
>
> > *at* gennemføre "Ministerrådsforslag om neste generation av Nordplus" samt indarbejde Kultur- og Uddannelsesudvalgets bemærkninger om, at ministerrådet i forbindelse med Nordplus-programmet bør være med til at udbygge integration og samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv, for derved at skabe et fælles nordisk praktikmarked, der sikrer, at studerende i Norden får optimale støttemuligheder til mobilitet, udveksling samt praktik- og studieophold (se - A 1527/kultur). Videre bør programmet tilrettes således, at friluftsaktiviteter i undervisningen for børn og unge tilgodeses og understøttes i videst muligt omfang, når der uddeles midler.

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordplus 2012-2016 ble besluttet av ministerrådet for utdanning og forskning den 2. november 2011. Nordplus 2012-2016 består av et sett vedtatte overordnede målsetninger og fem delprogrammer, som utgjøres av det tverrsektorielle Nordplus Horisontal og de fire sektorprogrammer Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Nordiske Språk.

Overordnede målsetninger for Nordplus 2012-2016 er å:

- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis

- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, samt samarbeid med arbeidslivet, om utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse
- Styrke språkforståelsen særlig blant barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk
- Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Gjennom Nordplus er det mulighet til å søke støtte til mobilitet, prosjekter og nettverk. I det nye Nordplus er det lagt vekt på å forenkle programmet slik at det skal bli enklere for brukerne av programmet å søke midler og benytte seg av de støttemulighetene som programmet tilbyr.

I Nordplus 2012-2016 er det, i større grad enn i det tidligere Nordplus, lagt til rette for mer praksis og samarbeid med arbeids- og næringsliv. Dette er blant annet resultat av innspill fra Nordisk råd. I Nordplus programdokument, som er det overordnede styringsdokumentet for programmet, er dette kommet til uttrykk ved at MR-U har inkludert «samarbeid med arbeidslivet» i de overordnede målsetningene for Nordplus. Videre er samarbeid med arbeidsliv også en del av målsetningene innenfor blant annet delprogrammene Nordplus Høyere utdanning og Nordplus Junior, og særlig innen disse programmene skal en i større grad enn tidligere profilere mulighetene til praksisplass i virksomheter og bedrifter i et annet nordisk land.

Nordplus programkomité vil vurdere ytterligere forenkling av programmet generelt, samt diskutere muligheter for samarbeid mellom utdanning og arbeids- og næringsliv innenfor rammen av programmet, herunder også mulighetene til praksis.

Som allerede nevnt er forenkling vektlagt i videreutvikling av Nordplus, og som det vil bli arbeidet videre med i programperioden. En av disse forenklingene innebærer at det er politisk ønskelig at programmet generelt skal være åpnet for mange former for støtte – så lenge disse er i tråd med de overordnede målsetningene for programmet. Det er derfor mulig å søke Nordplus om aktiviteter knyttet til friluftsliv i undervisningen på lik linje med andre aktiviteter så lenge disse støtter opp om Nordplus overordnede målsetninger. Det vil ikke bli aktuelt å innføre ytterligere spesifikke ordninger som støtter opp om friluftsaktiviteter i undervisningen for barn og unge i Nordplus da dette strider imot den forenkling som man tilstreber i programmet.

Nordisk ministerråd vurderer derfor at de punktene Nordisk råd tar opp i rekommandasjonen langt på vei allerede er innarbeidet Nordplus 2012-2016, og anser derfor at rekommandasjonen kan avskrives. Betenkningen oversendes imidlertid til Nordplus programkomité til orientering.

Nordisk Råd

Rek. 25/2011/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalg

J.nr. 11-00220-16

Nordisk Råd

Rek. 25/2011/kultur
D 2012

Tidligere nummer:
B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 11-00220-16

3. Udvalgets betænkning

Kultur- och utbildningsuskottet tycker att de åtgärder som Nordiska Ministerrådet har vidtagit i förbindelse med Nordplus är tillräckliga och önskar därför inte föra saken vidare.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kultur- och utbildningsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 25/2011/kultur för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H), ordförande
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 26/2011/kultur
D 2012

Tidigare nummer:
A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 11-00107-15

Rörligheten i Norden

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger foretakspraksisplasser i de nordiske landene

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordplus 2012-2016 ble besluttet av Ministerrådet for utdanning og forskning den 2. november 2012. Nordplus 2012-2016 består av et sett vedtatte overordnede målsetninger og fem delprogrammer, som utgjøres av det tverrsektorielle Nordplus Horisontal og de fire sektorprogrammer Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Nordiske Språk.

Overordnede målsetninger for Nordplus 2012-2016 er å:

- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene

gjennom utdanningssamarbeid, samt samarbeid med arbeidslivet, om utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse
- Styrke språkforståelsen særlig blant barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk
- Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Gjennom Nordplus er det mulighet til å søke støtte til mobilitet, prosjekter og nettverk. I det nye Nordplus er det lagt vekt på å forenkle programmet ytterligere slik at det skal bli enklere for brukerne av programmet å søke midler og benytte seg av de støttemulighetene som programmet tilbyr. Dette gjelder også innen mobilitet. Nordplus programkomité vil på sine møter i 2012 vurdere ytterligere forenkling av programmet generelt, samt diskutere mobilitet spesielt.

I tillegg til de muligheter som finnes i Nordplus, pågår det ett antal aktiviteter, program och projekt för information och kunskapsuppbyggnad inom Nordiska ministerrådet, vars målsättning är att bidra till ökad rörlighet bland unga som vill studera i ett annat nordiskt land.

Ett exempel utgörs av satsningen på programmet Nordic Master i vilket nordiska institutioner för högre utbildning i tre omgångar sedan 2007 har kunnat söka om medel upp till 1 million DKK per program för utveckling av gemensamma program på master nivå. Hittills har 16 nya program etablerats och ytterligare en utlysning är planerad för 2012.

Ett annat nyligen uppstartat projekt, U-map, avser att kartlägga de högre utbildningsinstitutionerna, vilket kommer att underlätta för studenter som vill jämföra de olika utbildningar som finns i Norden.

Det finns även arbetsgrupp som studerar regelverk och ger rekommendationer kring studiestöd för studenter i de nordiska länderna. En annan arbetsgrupp, ENIC/NARIC arbetar med frågan om godkännande av examina. För närvarande pågår en studie kring kartläggning av existerande data och informationer om högre utbildning i Norden, vars målsättning är att ge policy rekommendationer för ökad mobilitet av studenter i de nordiska länderna. En annan studie kommer att analysera ett antal frågeställningar kring avgiftsbelagd utbildning i de nordiska länderna.

Nordisk ministerråd vil på bakgrunn av de ovennevnte aktiviteter og på bakgrunn av drøftingene i Nordplus programkomité, vurdere behovet for å se nærmere på vårt samledede arbeid knyttet til mobilitet. Nordisk ministerråd vil derfor komme tilbake til Nordisk råd med avsluttende bemerkninger om dette på et senere tidspunkt.

Når det gjelder rekommandasjonen om finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land, så kan det opplyses at det innen Nordplus Høyere utdanning gis finansiell støtte i form av stipendier til studenter som tar deler av sin utdanning, herunder også praksis i en bedrift i et annet nordisk land. Det viktigeste kriteriet for disse utvekslingene er at studiene, samt praksisen i et annet nordisk land, skal godkjennes som en del av studentens eksamen ved hjemmeinstitusjonen. *Etter Nordisk ministerråds vurdering er det derfor ikke aktuelt å opprette et eget program for finansiell støtte til studenter som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land.*

I det nye Nordplus legges det for øvrig opp til at man i større grad skal legge til rette for mer praksis og samarbeid med arbeids- og næringsliv innenfor rammen av programmet. Dette ønsket er blant annet begrunnet i et forslag fra Nordisk råd. I Nordplus programdokument er dette kommet

til uttrykk ved at MR-U har inkludert «samarbeid med arbeidslivet» i de overordnede målsetningene for Nordplus. Videre er dette også en del av målsetningene innenfor blant annet delprogrammene Nordplus Høyere utdanning og Nordplus Junior, og særlig innen disse programmene skal en i større grad enn tidligere profilere mulighetene til praksisplass i virksomheter og bedrifter i et annet nordisk land.

Nordjobb er et program under Foreningen Nordens Forbund (FNF), som tilbyder unge mellem 18-28 år et sommerjob, en bolig samt et fritids- og kulturprogram i et nordisk land. Programmet delfinansieres af Nordisk Ministerråd (MR-A), men Nordisk Ministerråd har ikke mulighed for at oprette et program i Nordjobb. Sekretariatet for Nordjobb har imidlertid udtrykt ønske om et samarbejde med Nordplus om virksomhedspraktikpladser for studerende, hvor Nordjobb kan bidrage til at styrke de studerendes muligheder for at komme i meritgivende virksomhedspraktik i et andet nordisk land. Nordjobb vil i den forbindelse kunne trække på sine netværk blandt virksomheder og boligudbydere i Norden til at fremskaffe information om mulige praktikpladser og boliger. Den nærmere afklaring af om og hvordan Nordjobb kan bidrage må vurderes konkret i dialog mellem administratorerne for Nordplus og sekretariatet for Nordjobb.

Nordisk Ministerråd anser dermed at den anden, tredje og fjerde at-sats kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget fremlægger et nyt forslag på sessionen om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden, og vil i den forbindelse arbejde videre med mobilitet og øgede muligheder for at job og uddannelse fungerer bedre på tværs af hele Norden.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 26/2011/kultur som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 27. september 2012

Bjørt Samuelsen (T)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Høgni Hoydal (T)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H), ordförande
Peter Johnsson (S)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Sjúrður Skaale (Jvfl.)
Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

Rek. 26/2011/kultur
D 2012

Tidigare nummer:
A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 11-00107-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 27/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1538/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00256-25

Samarbejdet med Nordisk Ministerråd

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

> Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,
>
> > *at* mødes med Nordisk Råd på politisk niveau fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder
> >
> > *at* ministerrådet senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen med henblik på at opnå enighed mellem de to parter
> >
> > *at* sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på det politiske niveau i ministerrådet

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd (NMR) stiller sig positiv over for en effektivisering og vitalisering af samarbejdet med Nordisk Råd (NR). NMR har også en interesse i at nå ud til en bredere offentlighed, hvilket bl.a. kan gøres gennem flere tydelige diskussioner på politisk niveau og mere kontinuitet. Dette kan medvirke til at øge den offentlige interesse for det nordiske samarbejde.

Første at-sats:
I forhold til forslaget om fire årlige møder mellem NR's Præsidium og MR-SAM kan der efterstræbes en mere fleksibel løsning, hvor møderne sættes i stand ud fra et egentligt behov. Med andre ord, der skal være noget at diskutere, hvis det skal give mening at mødes. Det kan også overvejes om formandsskabet for NMR skal repræsentere MR-SAM i sådanne tilfælde. Desuden kan det være mere oplagt for NR's Præsidium at mødes med det relevante fagministerråd frem for MR-SAM. Fagministerrådene er som of-

test bedre inde i sagerne på deres område, hvilket vil give en mere kvalificeret debat.

Anden at-sats:
Med udgangspunkt i Helsingforsaftalens paragraf 65 afgiver NMR, på nuværende tidspunkt, én gang årligt, før hver ordinær session, meddelelse om de foranstaltninger, der er truffet i anledning af NR's rekommandationer.

Forslaget vil kunne hjælpe til at sikre et mere kontinuerligt og levende samarbejde mellem NR og NMR, men kan være problematisk, da flere fagministerråd mødes så få gange årligt, at det ikke vil være muligt at overholde perioden på fire måneder. I disse tilfælde vil NR i stedet modtage et svar udarbejdet af NMR's sekretariat, der ikke har været diskuteret på politisk niveau. Det kan derfor være mere ønskværdigt med en mere fleksibel ordning, der tillader NMR at afgive første syn på sagen efter det førstkommende relevante MR-møde.

Tredje at-sats:
Politiske diskussioner og afgørelser vil gøre hele NMR's arbejde mere sikkert forankret i en demokratisk tradition. Det kan have den positive effekt at skabe mere positiv opmærksomhed omkring det nordiske samarbejde, hvis mængden af politiske diskussioner og afgørelser øges.

Det kan dog også have den ulempe at øge sagsmængden i et sådant omfang, at sager med højere politisk og eventuelt folkelig relevans må nedprioriteres, hvis der skal tages hensyn til at alle sager skal behandles på politisk niveau i tilfælde af uenighed på embedsmandsniveau. Det er NMR's holdning, at det nordiske samarbejde fungerer godt under de nuværende praksisser, og de respektive ministerråd har tiltro til, at deres embedsmænd kan afgøre om en given sag skal diskuteres og afgøres på politisk niveau.

Nordisk Ministerråd anser herved rekommandationen for afskrevet.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet ser med tilfredshed på meddelelsen angående øget effektivisering af samarbejdet. Præsidiet fortolker meddelelsen således, at ministerrådet generelt bakker op om rekommandationen og initiativet. Præsidiet er således enigt i, at der kun skal afholdes møder, såfremt der er noget at mødes om, og at deltagerne skal være de relevante parter, og ikke nødvendigvis samarbejdsministrene eller medlemmer af Præsidiet. Det kan være møder mellem fagministre og udvalgsmedlemmer.

Vedrørende anden at-sats er det korrekt, at Præsidiet ønsker politiske svar fremfor svar, der udelukkende har været diskuteret blandt embedsmænd. Men i Helsingforsaftalen står der intet om, at det kun skal ske en gang årligt, som det fremgår af ministerrådets svar. Præsidiet går dog ud fra, at svarene afgives så hurtigt som muligt.

Med hensyn til tredje at-sats vil Præsidiet henvise til ministerrådets egen Forretningsorden § 11 e, hvoraf det fremgår at: "Nordiska samarbetskommittén skall fatta beslut i alla frågor, där enighet kan uppnås och där ministrarna inte förbehållit sig rätten att fatta beslut." Derfor må Præsidiet forudsætte, at alle spørgsmål, hvor der ikke opnås enighed, lægges frem for ministrene.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 27/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Nordisk Råd

Rek. 27/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1538/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00256-25

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vicepræsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 28/2011/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1538/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00256-26

Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

> Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,
>
> > *at* de i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (*opting out*)

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Helsingforsavtalets artikel 62 lyder som följer: "Ministerrådet är beslutfört då alla länderna äro företrädda i ministerrådet. I frågor, som uteslutande angå vissa länder, behöva dock endast dessa länder vara företrädda. Varje land har en röst i ministerrådet. Ministerrådets beslut skola vara enhälliga. I procedurfrågor fattas dock beslut med enkelt flertal bland de röstande och vid lika röstetal med ordförandens utslagsröst. Nedlagd röst utgör icke hinder för beslut."

Det formella regelverket som styr ländernas arbete i ministerrådet tillåter således att ett enskilt land kan stå utanför samarbetet i linje med det som framförs i rekommendationen. Det finns ingen statistik på om och hur ofta länderna använder sig av denna möjlighet, men det kan konstateras att arbetet i ministerrådet i hög grad präglas av konsensusprincipen.

Rekommendationen går ut på att länderna i högre grad skall använda sig av möjligheten för att nedlägga sin röst (*opting out*). Eftersom det formella regelverket ger möjlighet för detta, handlar det mera om en förändring av mötes- och beslutskultur hos länderna när de samarbetar inom ramarna för ministerrådet. Det blir således ett politiskt övervägande om man önskar att fortsätta med ett arbetssätt som eftersträvar enighet, eller om man önskar acceptera att enskilda länder kan stå utanför vissa samarbetsprojekt.

Konsensus är ett tidskrävande arbetssätt som tidvis kan hämna politisk framdrift, och således finns det naturligtvis fördelar med att kunna igångsätta initiativ utan att alla länder skall vara med i dessa. Som en fördel kan ses möjligheten att igångsätta ett kontroversiellt samarbete mellan några av länderna som de övriga länderna kan ansluta sig till på en senare tidspunkt. Å andra sidan finns det många fördelar med att stäva efter samstämmighet i det nordiska samarbetet. Man kan fråga sig om det finns "nordisk nytta" i ett samarbete om inte alla nordiska länder anser det viktigt nog att delta i det? Vidare kan det bli problem med finansiering av det nordiska samarbetet, eftersom det kan uppstå situationer då ett land väljer att stå utanför ett samarbete på grund av ekonomiska, och inte politiska, skäl.

Sammanfattningsvis/konklusion: vi ser ikke behov for å endre Helsingforsavtalen og mener at konsensusprinsippet bør bestå.

De nordiske lands regjeringer mener at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet tager ministerrådets svar til efterretning. Præsidiet er enigt i fortolkningen af Helsingforsaftalens artikler og at mulighederne for flertalsbeslutninger (*opting out*) er til stede. Præsidiet finder således ikke anledning til at ændre Helsingforsaftalen. Det er derimod den praktiserende beslutningskultur, som de nordiske regeringer også henviser til, der kan ændres. Det er en politisk overvejelse om man ønsker at fortsætte med en arbejdsform, der tilstræber enighed. Præsidiets hensigt med rekommandationen har været at fremskynde beslutninger – også de kontroversielle i det nordiske samarbejde – så det ikke nødvendigvis er det land, der vil mindst, der bestemmer mest. Præsidiet har hermed gjort regeringerne opmærksom på problemstillingen og noterer, at der er forståelse for rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 28/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *1/2012/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-48

Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en oversigt over eksisterende programmer og aktiviteter, der sigter på at møde de demografiske udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står overfor

at koblingen af sundhed og vækst, herunder fremme og eksport af velfærdsteknologi, bliver et prioriteret fokusområde for Topforskningsinitiativ II

at fremme ældremobiliteten i Norden gennem øget frit-valgsordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor, som mellem de nordiske lande

at øge samarbejdet med hensyn til behandling af sjældne diagnoser, højspecialiseret behandling, koordinering af transplantationstjenester samt ambulancetjenester i grænselandet

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska länderna står inför många av de samma utmaningarna i förhållande till att säkra välfärdssystemen, och många av de identifierade utmaningarna ställer krav på mer helhetliga och tvärsektoriella lösningar. Det finns i det nordiska samarbetet således stor potential för utbyte av erfarenheter och samarbete kring problematiken.

Nordiska ministerrådet har länge haft utveckling av välfärdsmodellen på agendan. I en nyligen genomförd kartläggning av nordiska projekt/initiativ/strategier och handlingsplaner konkluderas att det i nuläget finns över 40 projekt och insatser och nästan ett tiotal strategier och

handlingsplaner som har med en hållbar välfärdsmodell att göra. Några av de mest framstående är globaliseringsinitiativet för hälsa och välfärd och den nordiska strategin för hållbar utveckling.

Globaliseringsinitiativet för hälsa och välfärd (2010-2012) har i hög grad fokuserat på att stärka Norden som en konkurrenskraftig region genom att samarbeta om utvidgning och kompetensutveckling av arbetsstyrkan samt inkludering av de svagaste grupperna på arbetsmarknaden. Vidare fokuseras på att säkra bättre hälsa och livskvalitet på lika villkor för att säkerställa en produktiv och hållbar välfärd.

Den nordiska strategin för hållbar utveckling (2009-2012) anger den nordiska välfärdsstaten som verktyg för hållbar utveckling i förhållande till att främja hälsa, utveckla arbetslivet och föra en aktiv arbetsmarknadspolitik samt främja social sammanhållning.

Globaliseringsinitiativen avslutas ultimo 2012, och den nuvarande strategin för hållbar utveckling går ut samtidigt. Således pågår i Nordiska ministerrådet under 2012 en rad planeringsprocesser med hänsyn till vidareföring och utveckling av det framtida nordiska samarbetet på området.

På bakgrund av detta vill Nordiska ministerrådet vända tillbaka med mer information om resultatet av dessa processer i meddelande till Nordiska rådet i förhållande till rekommendationen "Nordisk välfärdspolitik i en globaliserad värld" under 2013.

3. Præsidiets betænkning

Præsidiet noterer sig med tilfredshed, at Nordisk Ministerråd er stærkt engageret i at udvikle og sikre de nordiske velfærdssystemer. Ministerrådet meddeler, at der for nylig er udarbejdet en kortlægning af gennemførte projekter og indsatser. Denne kortlægning ser Præsidiet frem til at modtage.

Samtidigt noteres det, at der er fokus på helse og velfærd i såvel globaliseringsinitiativerne og den nordiske strategi for holdbar udvikling. Begge disse indsatser afsluttes imidlertid ved udgangen af 2012, så derfor er det afgørende at velfærdsproblematikkerne afspejles i de kommende formandskabsprogrammer og i budgettet. Dette krav vil Nordisk Råd fastholde og gentage overfor ministerrådet i forhandlingerne.

Præsidiet anser dog ikke, at ministerrådet har forholdt sig til Nordisk Råds rekommandation om øget frit-valgsordninger indenfor ældremobilitet hvad angår sundhed, omsorg og pleje.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *1/2012/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *2/2012/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-49

Iverksettelse av et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsutfordringer

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regjeringer,

at iverksette et program som gjennom forskning, utveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regjeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

at sikring af lighedsprincippet og universelle ordninger i sundheds- og omsorgssektoren er afgørende for en fortsat udvikling af de nordiske velfærdssamfund i en positiv retning med en sund samfundsøkonomi

at trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter er unik for Norden. Det bidrager til et lavt konfliktniveau i arbejdslivet, hvilket er en betydelig konkurrencefordel for de nordiske lande, som der derfor skal værnes om. Der bør dog tages en diskussion i det nordiske samarbejde om, hvordan dette samarbejde kan videreudvikles så Norden bedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer.

Nordisk Råd

Rek. *2/2012/presidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1511/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 10-00240-49

at integration af nye borgere er vigtig for at sikre velfærden i Norden. Erfaringerne fra de nordiske lande om vellykket integration skal anvendes på tværs af grænserne, ligesom udfordringer for integration i de nordiske lande skal identificeres med henblik på at finde løsninger

2. Meddelelse fra de nordiske landes regjeringer

Nordisk Råd reiser en rekke spørsmål av viktighet for det nordiske samarbeidet, og retter fokus mot sentrale elementer i det norske formannskapsprogrammet.

Norge arbeider i sitt formannskapsår med ulike utfordringer de nordiske velferdsstater står overfor, og hvordan vi kan møte disse. De raske endringene når det gjelder teknologi, demografi og økonomi påvirker både økonomi og samfunn. For de nordiske landene med små og åpne økonomier vil det i årene framover stilles store krav til omstillingsevne. På helse- og sosialområdet vil vi sette søkelyset på velferdsstatens oppgaver og hvordan det offentlige mer effektivt kan løse disse. Dette omfatter også samarbeidet mellom offentlig og privat sektor samt partene i arbeidslivet. Målet er å styrke viktige fellesskapsløsninger med bred aksept i samfunnet.

De enkelte fagsektorene og deres arbeidsprogram danner en ramme rundt arbeidet i Nordisk Ministerråd for å arbeide med de felles velferdsutfordringene i de nordiske land. I tillegg fins en rekke tverrgående initiativer relevante for å møte de fremtidige velferdsutfordringene, slik som strategi for bærbar utvikling. Ministerrådet har vedtatt å starte arbeidet med å etablere en handlingsplan for grensehindersamarbeidet i Norden under norsk formannskap.

Kjønnslikestilling og et likestilt samfunn er fundamentale faktorer for velferd og en bærekraftig utvikling. Et likestilt samfunn er en av pilarene som de nordiske velferdsstater bygger på. Alle borgeres rett og mulighet til deltakelse i arbeid og samfunnsliv er avgjørende for demokratiets videre utvikling. Norge har derfor under sitt formannskap fulgt opp Nordisk Råds rekommandasjon om mangfoldsstrategi og videreført ideen om en slik strategi som ser alle uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne og seksuell legning som likeverdige samfunnsborgere.

Sektorprogrammet for utdanning og forskning handler om hvordan det nordiske samarbeidet kan gjøre forskning og utdanning til et enda bedre redskap for å sikre velferden i Norden. Med utgangspunkt i intensjonene i sektorprogrammet vil vi arbeide videre med å utvikle kunnskap og innovasjon innenfor teknologiutvikling og tjenesteyting og sikre relevant kompetanse og arbeidskraft til velferdsyrkene.

Trepartssamarbeidet mellom staten og arbeidslivets parter er en viktig del av de nordiske velferdsstater, og nær kontakt med arbeidslivets parter er en del av det nordiske samarbeidet på arbeidslivsområdet. I det norske formannskapet har dette samarbeidet blitt vektlagt blant annet gjennom at tre konferanser innen arbeidslivsområdet i 2012 blir arrangert sammen med arbeidslivets parter. Arbeidslivets parter har også blitt hørt i forbindelse med utkast til nytt samarbeidsprogram for ministerrådet for arbeidsliv for perioden 2013-2016.

Integrering på arbeidsmarkedet av personer med innvandrerbakgrunn vil inngå i hovedmålene for det nye samarbeidsprogrammet for Nordisk Ministerråds samarbeid på arbeidslivsområdet 2013-2016. Hvis integrering i arbeidsliv og samfunn skal lykkes, må oppmerksomheten rettes mot tiltak for å bedre språkopplæring og yrkesdeltakelse særlig blant innvandrer-

kvinner. De utgjør en viktig arbeidskraftsressurs som våre velferdsstater er avhengig av gitt den demografiske utvikling med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Samarbeidet mellom landene i Norden vektlegger utveksling av informasjon og gjensidig læring. I tillegg vil Nordisk ministerråds prosjektvirksomhet bidra med en bredere kunnskapsbase. For eksempel vil prosjektet *"Scandinavia´s population groups of developing countries origin: Change and integration"* bidra til dette.

For å møte de demografiske endringene er det flere tiltak som vurderes. Blant annet er det nødvendig å rekruttere og beholde ansatte i helse- og omsorgssektoren, særlig på primærnivå. Det er viktig å utveksle erfaringer og utvikle *"best practice"* med hensyn til metoder og modeller som gjør helse- og omsorgstjenestene attraktive som arbeidsplasser. Det norske formannskapet foreslår et utviklingsprogram som kan kartlegge suksessfaktorer og de gode eksemplene, og utvikle forslag til tiltak og virkemidler for å rekruttere og beholde ansatte i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Det er viktig å fortsette arbeidet med å videreutvikle et nordisk samarbeid om høyspesialisert behandling. Dette er en videreføring av prosjektet "organisering av helse- og sykehussektoren" som ble igangsatt av Danmark i 2010 og som ministrene ble enige om å samarbeide videre om. Det er nedsatt en ekspertgruppe med mandat til å presisere nærmere hvordan landene kan lære av hverandre og styrke det nordiske samarbeidet om høyspesialisert behandling i helsetjenesten.

Norge har foreslått et nordisk samarbeid om kliniske multi-senterstudier som gjelder forskning og innovasjon. Formålet med initiativet å styrke samarbeidet om og øke antallet kliniske multisenterstudier i de nordiske landene.

I ministerrådet for utdanning foregår det planlegging av fellesnordiske satsinger på utdannings- og forskningsområdet. Det er bred tilslutning til nordisk samarbeid om velferd og sikring av relevant kompetanse og arbeidskraft til velferdsyrkene.

Det forventes et betydelig arbeid knyttet til helse og velferd på utdannings- og forskningsområdet i 2012 og 2013. Planene omfatter bl.a. en treårig satsing på innovasjon i hvordan utdanning, arbeid og velferd koples sammen for å redusere frafall og få flere i arbeid. Satsningsområdene for det vedtatte prioriteringsbudsjettet i Nordisk ministerråd er under diskusjon og vil starte i 2013. Trolig vil elementer av helse, arbeid og sosial velferd bli koplet til dette.

Demokratisk deltakelse og demokratiforståelse er en av bærebjelkene for samfunnsdeltakelse og videreutvikling av velferdsstaten. Universell utforming av hjem og samfunn er viktige elementer i dette arbeidet. Under det norske formannskapet er det satt fokus på betydningen av dette i hele utdanningsløpet, inkludert i voksnes læring. Sett fra en ungdomspolitisk synsvinkel er det nødvendig å gi ungdom særlig oppmerksomhet både med hensyn til utdanning og yrkesrettet opplæring. Som følge av den økonomiske krisen er det også innenfor de nordiske landene stor arbeidsledighet blant ungdom. Mange faller også fra i utdanning og yrkesliv. Dette medfører store belastninger både for den enkelte og samfunnene som helhet. Under det norske formannskapet treffes det tiltak for å motvirke denne utviklingen blant annet i regi av sektorprogrammene under NORBUK og helse og sosial. Å gi all ungdom tilhørighet og kunnskap blir viktig i årene som kommer.

Entreprenørskap og innovasjon er et annet område med stor relevans for framtidig nordisk velferdsutvikling. Det er i 2012 etablert et tverrsektorielt

samarbeid mellom Embetsmannsgruppen for næring og Embetsmannsgruppen for utdanning og forskning om entreprenørskap.

I et utvidet bærekraftperspektiv har også bærekraftig velferd en naturlig plass. I det kommende strategiarbeidet for bærekraftig utvikling i Norden vil en arbeide for å sikre en helhetlig tilnærming til velferdstematikken.

De nordiske lands regjeringer anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Præsidiet tager regeringernes svar til efterretning. Præsidiet er tilfreds med, at det norske formandskab har fokus på flere af de udfordringer, som de nordiske velfærdsstater i dag står over for. Det angår blandt andet at værdsætte lighedsprincippet og de universelle ordninger, der er karakteristiske for de nordiske samfund. Præsidiet kvitterer også for, at den tidligere rekommandation om mangfoldighed og integrering af nye medborgere er imødekommet under det norske formandskab.

Arbejdsmarkedets parter har været inddraget i diverse konferencer, hvilket Præsidiet anser for vigtigt. Der er dog fortsat behov for at diskutere, hvordan det nordiske samarbejde bedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer. Denne debat ser Præsidiet frem til at debattere direkte med statsministrene under det nordiske topmøde på sessionen i Helsingfors, hvor temaet netop er "Udfordringerne for de nordiske velfærdsstater". Det betragter Præsidiet som et startskud på en længere og vigtig debat.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *2/2012/presidiet til efterretning og afventer ny meddelelse til næste år.

Helsinki den 30. oktober 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Gaardsted (S)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *3/2012/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1550/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00061-12

Fælles nordisk arktisk strategi

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

> Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer
>
> > *at* udarbejde en fælles strategi for nordisk samarbejde om de arktiske udfordringer under hensyntagen til synspunkterne i betænkningen

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Alle de nordiske land har utarbeidet nasjonale strategier for Arktis. Disse er preget av at våre respektive geografiske, ressursmessige og utenrikspolitiske utgangspunkt er ulike. Men det finnes en rekke viktige målsettinger som er sammenfallende.

En eventuell felles nordisk strategi for Arktis bør ha dette som utgangspunkt.

Et annet viktig utgangspunkt er at en eventuell nordisk felles strategi for Arktis ikke skal innebære etableringen av et nytt forum for drøfting av spørsmål knyttet til utviklingen i Arktis. Til dette har vi Arktisk råd, som det sentrale sirkumpolare samarbeidsforum. En eventuell strategi skal heller ikke innebære etablering av en uformell nordisk blokk i Arktisk råd, der Russland, USA og Canada deltar i tillegg til de nordiske land.
Det vil være naturlig å starte arbeidet med en kartlegging av felles interesser, slik de kommer til uttrykk i våre respektive strategier. Dette kan bygge på vitenskapelig arbeid som allerede er utført.

Dernest vil det være hensiktsmessig å kople de identifiserte felles interesser med eksisterende aktiviteter i Arktisk råd. En eventuell strategi bør inneholde konkrete forslag om hvordan nordiske land kan fremme implementeringen av de anbefalinger som kommer til uttrykk i Arktisk råds mange vitenskapelige rapporter. På denne måten blir det nordiske samar-

beid etablert med sikte på å støtte opp under virksomheten i Arktisk råd. Dette er et formål Norge støtter.

Det bør være en målsetting med en eventuell strategi at de nordiske land sammen arbeider for implementering av all eksisterende lovgivning med relevans for Arktis.

De nordiske lands regjeringer anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Præsidiets betænkning

Det var hverken Nordisk Råds mål med en fælles strategi for nordisk samarbejde om de arktiske udfordringer at skabe et nyt forum, eller at etablere en nordisk blok indenfor Arktis Råd. Målet var i stedet at fastholde det stærke nordiske engagement i Arktisk Råd, også når formandskabet overgår til Canada i 2012 efter seks år med tre nordiske formandskaber. På nogle områder kan de nordiske lande have forskellige prioriteringer, men der er i høj grad tale om sammenfaldende mål i de nationale, nordiske strategier. Nordisk Råd fastholder derfor rekommandationen til de nordiske landes regeringer om at arbejde tæt sammen om de meget store udfordringer den arktiske region står overfor.

De nordiske lande er små hver for sig, men samlet kan de udøve en betydelig og positiv indflydelse på udviklingen i Arktis og på arbejdet i Arktisk Råd. En fælles nordisk indsats er nødvendig, da stadig flere store internationale aktører viser interesse for de arktiske områder og det skaber nye geopolitiske udfordringer. Norden bør fastholde en initiativrig og samlende rolle i det arktiske samarbejde.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *3/2012/præsidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *4/2012/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1549/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00031-16

Finansiering af redningskapacitet i Arktis

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøgning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Övervakning av sjötrafik samt sjöräddningsinsatser ligger utanför finansministrarnas ansvarsområden. Dessa frågor hanteras av myndigheter inom försvarsministrarnas ansvarsområden, undantaget Finland där det ligger inom inrikesministerns ansvarsområde. Dessa ministerkonstellationer omfattas inte av det formella samarbetet inom Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen ska avskrivas.

Nordisk Råd

Rek. *4/2012/præsidiet
D 2012

Tidligere nummer:
A 1549/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00031-16

3. Præsidiets betænkning

Mens det er andre ministerier, der er ansvarlige for trafik til havs og for redningsberedskab, så er det finansministrene, der overordnet er ansvarlige for finansieringen af udgifter til overvågningen. Derfor foreslår Nordisk Råd, at rekommandationen opretholdes og at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning, der inddrager andre berørte ansvarsmyndigheder i udredningen. En koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis, bør være et centralt emne for udredningen.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *4/2012/præsidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *5/2012/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1552/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 12-00079-15

Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å ta initiativ til tettere arktisk samarbeid om kapasitet og infrastruktur til å rydde opp etter et oljeutslipp, og arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater om opprensning av oljeutslipp

å arbeide for et tett arktisk samarbeid for utviklingen av nye og sikrere teknologier til bruk for offshore olje- og gassutvinningen i Arktis

å arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater, som sikrer anvendelsen av best tilgjengelig teknologi og prosesser i offshore olje- og gassutvinningen, som bygger på prinsippene om bærekraftig utvikling, samt forsiktighetsprinsippet

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

I mange av anbefalingene i rekommandasjon 5/2012/miljø fra Nordisk Råd, vil de nordiske lands regjeringer vise til at det foregår et relatert arbeid innenfor rammen av Arktisk råd. Fjorårets ministermøte i Arktisk råd i Nuuk besluttet igangsetting av forhandlinger om styrket samarbeid om oljevernberedskap i det marine Arktis. Arbeidet ledes av Norge, USA og Russland. Det er god fremdrift i forhandlingene, som forventes å munne ut i en forpliktende avtale. Denne skal etter planen være klar for undertegning ved Arktisk råds ministermøte våren 2013. Gjennom avtalen forventes det etablert arenaer for jevnlig informasjonsutveksling og videreutvikling av relevant samarbeid mellom avtalepartene. Avtalen forventes således å bli et fundament for bred drøfting av beredskap mot akutt for-

urensning av det marine miljøet i Arktis og regionalt samarbeid om dette. Arbeidsgruppen EPPR (*Emergency Prevention, Preparedness and Response*) under Arktisk råd arbeider parallelt med forhandlingene for styrket arktisk samarbeid om risikoforebyggende tiltak og utveksling av "beste praksis". EPPR vil levere resultatet av sitt arbeid i form av en rapport til ministermøtet i Arktisk råd våren 2013.

I sammenheng med det pågående arbeidet for å styrke oljevernsamarbeid mellom arktiske land viser de nordiske lands regjeringer til at offshore olje- og gassvirksomhet gir en risiko for akutte utslipp, men bringer samtidig med seg økt beredskap til området der virksomheten finner sted. Denne økte beredskapen kan også komme andre til gode, f.eks. ved en skipsulykke med påfølgende utslipp. Når det gjelder miljømessige utfordringer knyttet til regulær drift av offshore petroleumsvirksomhet i Arktis, ligger dette utenfor forhandlingsmandatet i arbeidet som pågår innenfor rammen av Arktisk råd.

De nordiske lands regjeringer anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer de nordiske lands regjeringers meddelelse om arbeidet innenfor rammen av Arktisk råd. Utvalget er vel informert om dette, som det fremgår av begrunnelsen for Nordisk råds rekommandasjon. Utvalget støtter Arktisk råds beslutning om å utvikle et instrument angående samarbeid om opprensning etter ulykker, og mener at det bør være juridisk bindende. Det viktigste er dog et forebyggende arbeid, å forhindre at en ulykke skjer.

Utvalget bemerker at regjeringene i meddelelsen unnlater å adressere en vesentlig del av rekommandasjonen, om at de nordiske land arbeider for en bindende juridisk avtale, som sikrer at alle som utvinner gass og olje offshore oppfyller krav om tekniskutstyr, bemanning og ulykke-beredskap. Utvalget legger vekt på at de nordiske land i fellesskap arbeider for å oppnå en juridiske bindende avtale om dette innen for rammen av Arktisk råd. En slik avtale kunne også inneholde bestemmelser om ikke å drive offshorevirksomhet i definerte følsomme områder i Arktis.

Utvalget påpeker at de arktiske områder vurderes å kunne inneholde over 10 % av de globale oljereserver, og en betydelig del av disse er offshore. Flere av de arktiske stater er, tross de klimamessige utfordringer, klare til å påbegynne offshore oljeutvinning. Offshore oljeutvinning under arktiske forhold er en stor utfordring. Storm og kulde, isdekke og drivis, lange perioder uten dagslys, og lange avstander til tettbefolkede områder kjennetegner området. Å kunne forhindre en ulykke, og hvis en ulykke skulle inntreffe, gjennomføre en rednings- og opprenskningsaksjon, er en stor teknisk og menneskelig utfordring.

Utvalget fremhever at de fleste som har kompetanse på området er enige i at den teknologi og de redskaper, som er tilgjengelig i dag, ikke gir et akseptabelt sikkerhetsnivå. Det er utvalgets oppfatning at en forutsetning for en sikker utvinning er, at teknologien finnes og at logistiske utfordringer er løst. Utvalget vil at de nordiske lands regjeringer arbeider for en juridisk bindende avtale, som forplikter de berørte lands regjeringer til ikke å tillate anvendelsen av annen teknologi enn den som vurderes å oppfylle de sikkerhetskrav, som defineres av de arktiske nasjoner i fellesskap.

I Stoltenberg-rapporten av 2009 fremlegges det en rekke forslag, som er relevante for å styrke de nordiske lands kapasitet til i fellesskap å møte de nye utfordringer. Nordisk råd har ved flere anledninger uttrykt en klar støtte til anbefalingene i Stoltenberg-rapporten. Rekommandasjonen er inspirert av Stoltenbergs rapport.

Utvalget forventer en meddelelse her om på temasesjonen i Stockholm våren 2013.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *5/2012/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* til neste år.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Rek. *5/2012/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1552/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 12-00079-15

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 6/2012/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1552/miojø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00079-16

Seminar om miljømessige utfordringer i de arktiske områder

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arrangere et seminar i samarbeid med Nordisk råd med representanter for oljeindustrien, tilsynsmyndighetene, lokale samfunn, miljøvernorganisasjoner, etc. om de miljømessige utfordringer som olje- og gassutvinning i arktiske områder medfører

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Under de senaste åren har flera projekt och seminarier om olja- och gasutvinning företagits inom ramen för samarbetet i Arktiska rådet. En del av dessa projekt har fått direkt stöd och bidrag från Nordiska ministerrådet.

Frågeställningarna har fortsatt mycket hög prioritet och aktualitet i Arktiska rådets arbete och ett nordiskt seminarium med företrädare för olika intressen: industrin, tillsynsmyndigheter, miljöskyddsföreträdare, försäkringsbranschen samt lokalsamhällen och forskare är därför av högsta relevans. Det är med största sannolikhet ett faktum att framtida exploatering av naturresurser i Arktis kommer att medföra ökade skador på de av miljögifter och klimatförändringar redan stressade ekosystemen i Arktis. Samtidigt finns det kunskapsluckor om potentiella miljöhot och i monitorering av miljötillståndet. Beredskapen och fastheten hos både företag och myndigheter vid en olycka måste höjas. Det förebyggande arbetet måste betonas. Teknologin för olja- och gasutvinning i Arktis kan förbättras.

Det arktiska samarbetsprogrammet 2012 – 2014 är ett komplement till Nordiska ministerrådets övriga program, strategier och initiativ som också kan innefatta relevanta arktiska frågor. Programmet omfattar fem tematiska områden: befolkningen, miljö och natur, klimat, hållbar näringslivs-

utveckling och utbildning och kompetensutveckling. Den grundläggande målsättningen med programmet är att understödja processer, projekt och initiativ som kan bidra till att få till stånd en hållbar utveckling för befolkningen i Arktis under de förhållanden som globaliseringen och klimatförändringen för med sig. Detta ska vara utgångspunkten för ett nordiskt seminarium om Arktis.

Nordiska ministerrådet avser att under hösten, och möjligtvis i samband med Nordiska rådets session, arrangera ett seminarium i linje med Nordiska rådets rekommendation. Seminariet ska inriktas på att identifiera kunskapsbehov som kan bidra till ett bättre underlag och ge större möjligheter till en säkrare utvinning av olja och gas i Arktis.

Seminariet kunde vara en del i de åtgärder och aktiviteter som avses under Arktiska samarbetsprogrammets årliga avsättning av 3 miljoner DKK till särskilt prioriterade strategiska samarbetsområden i syfte att säkra ett samlat fokus för användningen av medlen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at Nordisk ministerråd vil imøtekomme Nordisk råds rekommandasjon om å arrangere et seminar for å belyse de miljømessige utfordringer som olje- og gassutvinning i arktiske områder medfører.

Utvalget mener at seminaret bør ha som mål å belyse de risikofaktorer som møter offshore olje- og gassutvinning, både generelt og spesielt i de arktiske farvann, samt hvilke forutsetninger som skal oppfylles for å nedbringe risikoen til et akseptabelt nivå. Videre, å belyse hvilke konsekvenser en større ulykke kan ha, og hvilken bedreskap som er nødvendig for å redusere omfanget av en mulig ulykke, samt å rense opp etter en ulykke. Til slutt, vil det være nyttig å avklare hvordan det nordiske samarbeidet kan anvendes til å fremme arbeidet med å finne løsninger på de miljømessige utfordringer, som olje- og gassutvinning i de arktiske områder medfører.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 6/2012/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 26. september 2012

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

Rek. 6/2012/miljø
D 2012

Tidligere nummer:
A 1552/miojø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalg

J.nr. 12-00079-16

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *7/2012/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1556/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00076-13

Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arbeide for at FNs 10 prinsipper i Global Compact blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og støtte opp om arbeidet i Arktisk Råd om utviklingen av prinsipper for *Cooperate Social Responsibility* (CSR) i Arktis

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

MR-NER besluttede i 2011, som en del af deres handlingsprogram for innovation og erhvervspolitik, at have udarbejdelsen af en fællesnordisk CSR strategi som et særligt fokuspunkt. Formålet er at fremme ansvarlig vækst i *hele* Norden, herunder også de arktiske egne som er prioriteret i strategien.

På baggrund af OECD guidelines skal der udarbejdes konkrete værktøjer for at sikre ansvarlig virksomhedsudvikling, blandt andet har ministrene tidligere fået udviklet et nordisk CSR kompas på baggrund af det danske CSR kompas, der er et konkret værktøj til virksomheder for at sikre implementeringen af CSR i virksomheden samt hos underleverandører.

CSR kan desuden blive en del af det svenske formandskabs adviserede prioriteringen af minedrift under deres formandskab i 2013, hvilket også vil have stor betydning for en bæredygtig vækst i de arktiske egne.

Ministrene afser herved at der allerede arbejdes med CSR i de arktiske egne og at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget har mottatt meddelelse på Nordisk råds rekommandasjon *7/2012/velferd om Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd. Arbeidet som MR-NER har gjort i 2011 som et ledd sitt handlingsprogram for innovasjon og arbeidspolitikk, med å utarbeide en fellesnordisk *Cooperate Social Responsibility*-strategi (CSR), er Velferdsutvalget svært tilfreds med.

Videre gjøres det rede for at CSR kan bli en del av de svenske formannskapets anmeldte prioritering av minedrift under deres formannskap i Nordisk ministerråd i 2013.

Minedrift har stor betydning i det arktiske området, og en bærekraftig utvikling må baseres på prinsippene for *Cooperate Social Responsibility* og FNs 10 prinsipper i *Global Compact*. Det er viktig at disse prinsippene blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og samtidig støtter opp om arbeidet i Arktisk Råd om den videre utviklingen av prinsipper for CSR i Arktis.

Velferdsutvalget oppfordrer sterkt det svenske formannskapet å inkorporere disse prinsippene i sitt formannskapsprogram 2013.

Velferdsutvalget vil gjerne følge opp at prinsipper for CSR og FNs 10 prinsipper i *Global Compact* inkorporeres på best mulig måte i forhold til det nordiske samarbeidet i Arktis.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *7/2012/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Brussels den 25. juni 2012

Anders Andersson (KD)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Flemming Møller Mortensen (S)
Helgi Abrahamsen (sb)
Peter Jeppsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *7/2012/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1556/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00076-13

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *8/2012/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1556/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00076-16

Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidige utfordringer i Arktis

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

> Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer samt Færøyene, Grønland og Åland,
>
> *å* styrke og utvikle det nordiske samarbeidet i Arktisk råd
>
> *å* utarbeide en tiltaksplan i samarbeid med relevante aktører i det arktiske arbeidet om hvordan håndtere fremtidige utfordringer i forhold til: Arktisk strategiske beliggenhet, klimaforandringer, helse og andre faktorer, som påvirker arktisk lokalsamfunn, i tråd med oppfordringene fra NUUK- erklæringen 12. mai 2011

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer samt Færøyene, Grønland og Åland

Nordiske land har et utmerket samarbeid i Arktisk råd. Norge, Danmark og Sverige samarbeidet om de tre lands etterfølgende formannskap 2006-2013. Sentrale felles interesser er knyttet til reduksjon av forurensning og tiltak mot den kraftige klimaendringen i Arktis, samt et sterkt fokus på folk og samfunnsutvikling i Arktis. Det er viktig at felles nordiske midler i Nordisk ministerråd brukes til å bygge opp under prosjekter i Arktisk råd som alle de nordiske land, inkludert Færøyene, Grønland og Åland prioriterer. Arktisk råd har blitt betydelig styrket de siste årene som et organ for håndtering av utfordringene i nord. Utover dette ser ikke de nordiske lands regjeringer behov for noen egen tiltaksplan, og anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd ikke har gått inn og vurdert substansen av hva Velferdsutvalget trakk frem gjennom sitt utvalgsforslag A 1556/velferd om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis, under Temasesjon 2011: Arktis.

Velferdsutvalget ser at Nordisk ministerråd ikke ser det som nødvendig å skulle styrke arbeidet i Arktis utover det som allerede eksisterer. Velferdsutvalget deler ikke Nordisk ministerråds oppfatning av dette og vil dermed opprettholde sin rekommandasjon.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. *8/2012/velferd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Nordisk Råd

Rek. *8/2012/velferd
D 2012

Tidligere nummer:
A 1556/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00076-16

Göteborg 26 september 2012

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), næstleder
Vigdis Giltun (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *9/2012/medborgar
D 2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-20

Urfolkens rättigheter i Arktis

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

> Nordiska rådet rekommenderar de danska, norska, finska och svenska regeringarna,
>
> > *att* sörja för att urfolkens rättigheter inte kränks när regionens naturresurser blir utvunna, bland annat genom att implementera FNs vägledande principer för näringsliv och mänskliga rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag

2. Meddelande från Danmarks, Norges, Finlands och Sveriges regeringar

De nordiske lands regjeringer er opptatt av å sikre urbefolkningens rettigheter i Arktis. Rekommandasjonen er stilet til den danske, finske, norske og svenske regjering.

Den norske regjeringen har i Stortingsmelding om nordområdene, Meld. St. 7 (2011-2012), følgende målsetting og prioriteringer angående urfolk:

"Regjeringen vil at nordområdepolitikken fortsatt skal bidra til å trygge urfolks kultur og livsgrunnlag."

Videre prioriteringer er blant annet å sikre at økt næringsaktivitet som berører urfolks interesser skjer på en balansert og miljømessig bærekraftig måte, og i overensstemmelse med princippet om free, prior, informed consent.

Utviklingen i nord handler om en bærekraftig sosial, kulturell og økonomisk utvikling, og respekt for miljøet og urfolks interesser og rettigheter. Et grenseoverskridende kunnskapsprogram for dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap i de nordiske land og Russland er under utarbeidelse.

I tillegg forberedes utviklingsarbeidet av urfolksstandarder/etiske retningslinjer for økonomisk virksomhet i nord.

Urbefolkningens rettigheter framheves både i det finske regjeringsprogrammet og den arktiske strategien fra sommeren 2010. I strategien betones særlig delaktighet i beslutninger som påvirker urbefolkningens stilling og at urbefolkningens stilling løftes opp i Arktis råd og Barents euro-arktiske råd.

Den danske, finske, norske og svenske regjeringen anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Danmark, Finland, Norge och Sveriges regeringar angående urfolkens rättigheter.

Utskottet välkomnar de norska och finska insatserna och målsättningarna på området, såväl som det förberedande arbetet med etiska riktlinjer för ekonomisk verksamhet i nordområdena. Här är det är angeläget att inkludera urfolksrepresentanter i det förberedande arbetet, såväl som att se till den gränsöverskridande aspekten. Förhoppningen är de etiska riktlinjerna kan komma att omfatta Arktisområdet som helhet.

Danmarks och Sveriges respons saknas i det ovanstående meddelandet, vilket är beklagligt, inte minst som Sverige är nuvarande ordförande i det Arktiska rådet och därmed en drivande kraft i det arktiska samarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *9/2012/medborgar till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Göteborg 27. September 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Marianne Berg (V)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Maria Stenberg (S)
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordiska rådet

Rek. *9/2012/medborga
D 2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-20

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek.
***10/2012/medborgar**
D 2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-21

Färdigförhandling av samekonventionen

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

> Nordiska rådet rekommenderar de finska, norska och svenska regeringarna,
>
> > *att* aktivt arbeta för att den Nordiska samekonventionen färdigförhandlas inom den angivna tidsramen

2. Meddelande från Finlands, Norges och Sveriges regeringar

Regjeringene i Norge, Finland og Sverige har sammen med sametingene i disse tre land, startet forhandlinger om en nordisk samekonvensjon i mars 2011. Statenes delegasjoner møtes til tre forhandlingsmøter pr. år. Målet er at forhandlingene skal være sluttført om fem år, dvs. i 2016. Det er ingen forhold som tilsier at denne planen ikke kan følges.

De nordiske lands regjeringer anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar det kortfattade meddelandet från Norges, Finlands och Sveriges regeringar och beklagar bristen av information om processen kring arbetet med nordiska samekonventionen i övrigt.

Detta speciellt som utskottet har från andra källor noterat att bland annat Sverige har uttalade ambitioner att lyfta den mänskliga dimensionen och specifikt genom erfarenheterna från nordiska samekonventionen i sin arktiska strategi.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *10/2012/medborgar till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg 27. September 2012

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Marianne Berg (V)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Maria Stenberg (S)
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Suna Kymäläinen (sd)

Nordiska rådet

Rek.
***10/2012/medborgar**
D 2012

Tidigare nummer:
A 1554/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00086-21

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *12/2012/näring
D 2012

Tidigare nummer:
A 1555/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00045-13

Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att initiera en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete

att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Ministerrådet delar Rådets uppfattning om värdet av ett intensifierat nordiskt samarbete kring forskningsinfrastruktur. Ministerrådet arbetar förnärvarande på uppföljningen av högnivågruppens rapport "Vilja till forskning?" och har här särskilt prioriterat arbetet med forskningsinfrastruktur. Ministerrådet räknar med att fatta närmare beslut om den konkreta uppföljningen på området under sommaren och hösten 2012.

Avseende frågan att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU är det i dagsläget för tidigt att ge något uttömande svar. Ministerrådet kan orientera om att NordForsk nyligen tagit initiativ till ett ökat samarbete kring forskning och forskarutbildning i Arktis mellan NordForsk och forskningsfinansierande organisationer i de övriga arktiska länderna.

Ministerrådet kan också orientera om att ministerrådets samarbetsprogram med Ryssland inom utbildning och forskning startar under hösten 2012 och kan ligga till grund för nya vetenskapliga nätverk mellan de nordiska länderna och Ryssland.

Ministerrådet ber att få återkomma med ett mer utförligt svar längre fram.

Nordiska rådet

Rek. *12/2012/näring
D 2012

Tidigare nummer:
A 1555/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00045-13

3. Utskottets betänkande

Næringsudvalget har modtaget Nordisk Ministerråds meddelelse angående Rek. *12/2012 om infrastruktur för forskning og forskarnätverk i Arktis. Næringsudvalget er bekendt med "Vilja til Forskning?", højniveaurapporten om det nordiske forskningssamarbejde, og har behandlet den i en fælles arbejdsgruppe mellem Kultur- og Uddannelsesudvalget og Næringsudvalget.

Det er Næringsudvalgets vurdering, at Nordisk Ministerråd ligesom Nordisk Råd har et fremadrettet fokus på de arktiske områder i sine arbejdsprogrammer. Næringsudvalget vil se frem til at få et mere udtømmende svar på et senere tidspunkt.

På baggrund af ovenstående foreslår Näringsutskottet

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *12/2012/näring til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år.

Göteborg 26 september 2012

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eero Suutari (saml)
Harry Jansson (ÅC)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Tor-Arne Strøm (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***13/2012/præsidiet**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1544/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00349-18

Årlig EU-redegørelse

1. Fremstilling

Fremstillingen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU-relaterede aktiviteter

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I Nordisk Ministerråds regi foregår der på forskellige områder samarbejde med forskellige tjenestegrene under EU Kommissionen, herunder om uddannelses- og forskningsområdet, EU's Østersøstrategi og Hviderusslandsaktiviteter.

Ministerrådet vil til Nordisk Råds Session i Helsingfors d. 29. oktober til 1. november 2012 udarbejde en redegørelse om EU-relaterede aktiviteter i regi af Nordisk Ministerråd. Redegørelse vil tage udgangspunkt i de EU-relaterede aktiviteter, som allerede foregår og som planlægges indenfor det formelle nordiske samarbejde i regi af Nordisk Ministerråd.

Ministerrådet anser, at fremstillingen hermed kan afskrives.

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd ser frem til Nordisk Ministerråds redegørelse om EU-relaterede aktiviteter til Nordisk Råds Session i Helsingfors i 2012. Den forventes at give et godt grundlag for en drøftelse om en stærkere nordisk stemme i EU. Parlamentarikerne i Nordisk Råd er imidlertid også optaget af at høre om nye initiativer overfor EU fra de nordiske lande samt Grønland, Færøerne og Åland, så det er muligt, at næste års redegørelse bør have en mere omfattende karakter. Nordisk Råd anerkender altså, at der kommer en EU redegørelse i 2012, men vil efter evaluering af årets session måske ønske en mere uddybende version i 2013.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. *13/2012/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

Fremst.
***13/2012/præsidiet**
D 2012

Tidligere nummer:
A 1544/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 11-00349-18

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 1/2011

Tidligere nummer:
A 1538/præsidiet

J.nr. 11-00256-27

Nye arbejdsformer i Nordisk Råd

1. Baggrund

Nordisk Råd har den 3. november 2011 vedtaget nedenstående interne beslutning efter indstilling fra Præsidiet:

Nordisk Råd beslutter,

at Nordisk Råd afholder to årlige sessioner. Hovedsessionen afholdes om efteråret og en "mini"-session afholdes om foråret. Som udgangspunkt finder hovedsessionen sted i det land, der har præsidentskabet af Nordisk Råd, mens "mini"-sessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

at Nordisk Råds udvalg og Præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder

at Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Muligheden for foretræde indskrives i Nordisk Råds forretningsorden

at Nordisk Råds udvalg indfører mulighed for at afholde åbne møder. Bestemmelserne indskrives i Forretningsordenen

at forskningsområdet flyttes fra Kultur- og Uddannelsesudvalget til Næringsudvalget

at Nordisk Råd ophæver gældende Forretningsorden og vedtager ny Forretningsorden for Nordisk Råd

Om Norden og Omverdenen,

at Nordisk Råd styrker sit internationale arbejde udover Norden. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans

at Nordisk Råd styrker sine kontakter med EU, herunder specielt Europaparlamentet, ved at Præsidiet og udvalg oriente-

rer sig om aktuelle og relevante sager til behandling i EU's organer. Præsidiet og udvalgene udarbejder en plan for, hvordan de enkelte sager skal følges op i nationale parlamenter og i EU-regi og udpeger en talsperson

at Nordisk Råd skal arbejde aktivt med udenrigspolitiske- og sikkerhedspolitiske sager med sigte på at give dette område dets rigtige plads i det formelle nordiske samarbejde

Om kommunikation og forankring,

at Nordisk Råd øger anvendelsen af elektroniske og sociale medier til at informere om sin virksomhed samt til dialog med borgere, frivillige organisationer med flere, på en inddragende og interaktiv måde

at Præsidiets og udvalgenes dagsordener og referater offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter de er godkendte. Referater godkendes gennem skriftlig procedure senest 14 dage efter mødet er afholdt

at møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via norden.org, YouTube eller lignende. Sessionerne skal i videst muligt omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på www.norden.org. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

at påminde om, at Ungdommens Nordisk Råd har observatørstatus i Nordisk Råd, og at det politiske arbejde i videst muligt omfang bør forankres i ungdomsorganisationen

2. Præsidiets meddelelse

Præsidiet finder at Intern Beslutning om nye arbejdsformer i Nordisk Råd er gennemført eller i færd med at blive realiseret.

Den 23. marts 2012 blev der afholdt mini-session i Reykjavik, og det er planlagt at afholde næste forårssession i april 2013 i Stockholm. Derved er der nu mulighed for to gange årligt at debattere aktuelle emner.

Præsidiet og udvalgene har alle anvendt sig af talspersoner til at dække væsentlige politiske ansvarsområder, hvilket er anbefalingen fra anden atsats.

Den nye Forretningsorden trådte i kraft 1. januar 2012. Muligheden for foretræde er indført gennem § 37 samt retningslinjerne fastsat af Præsidiet. Retten til foretræde bliver anvendt med stor succes, og udvalgene har således fået indspil og bidrag til dagsordenen og debatterne. Den nye Forretningsorden indeholder ligeledes muligheden for at afholde åbne udvalgsmøder jf. § 35.

Forskningsområdet er blevet flyttet fra Kultur-og Uddannelsesudvalget til Næringsudvalget for derved at knytte forskningspolitik tættere sammen med innovation og næringsliv.

Angående Norden og omverdenen er Præsidiet i færd med at styrke sit internationale arbejde gennem en international strategi, en Ruslandsstrategi og en øget indsats og fokus i forhold til EU.

Det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde er et af Præsidiets særlige områder. Det fremgår af § 26 i den nye Forretningsorden.

Angående forbedret kommunikation er Nordisk Råd i færd med at øge sin anvendelse af elektroniske og sociale medier. Til sessionen i 2012 er der

Nordisk Råd

IB 1/2011

Tidligere nummer:
A 1538/præsidiet

J.nr. 11-00256-27

således udarbejdet en applikation til smartphones, hvilket forventes at være en efterspurgt service til medlemmerne.

Præsidiet og udvalgene har indført skriftlig procedure til at godkende referater fra møder, hvorved offentliggørelsen nu sker betydelig hurtigere end tidligere.

Ligeledes blev temasessionen blev offentliggjort på www.norden.org samt www.youtube.com for at udbrede kommunikation og information af nordisk samarbejde i en mere tidssvarende form.

Endelig er Nordisk Råd opmærksom på samarbejdet med Ungdommens Nordiske Råd og søger så vidt muligt at forankre det politiske arbejde og lytte til organisationens røst.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 1/2011 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 2/2011

Tidligere nummer:
A 1533/præsidiet

J.nr. 11-00266-9

Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med de regionale parlamenter i Nordvestrusland

1. Baggrund

Nordisk Råd vedtog den 3. november 2011 nedenstående interne beslutning efter indstilling fra Præsidiet:

Nordisk Råd beslutter,

> *at* godkende Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

2. Præsidiets meddelelse

Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland blev godkendt på sessionen 2011. Der vil løbende blive forhandlet med russiske parlamentarikere om samarbejdet år for år. Det sker dels ved årlige rundbordssamtaler og dels ved møder ved Nordisk Råds sessioner.

Præsidiet meddeler hermed at Nordisk Råd anser Retningslinjerne som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Nordisk Råd

IB 2/2011

Tidligere nummer:
A 1533/præsidiet

J.nr. 11-00266-9

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 2/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 3/2011

Tidligere nummer:
A 1535/præsidiet

J.nr. 11-00268-14

En EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU

1. Baggrund

Nordisk Råd har den 3. november 2011 vedtaget nedenstående interne beslutning efter indstilling fra Præsidiet:

Nordisk Råd beslutter,

> *at* godkende EU-strategien for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU"

2. Præsidiets meddelelse

EU strategien blev vedtaget på sessionen i 2011. Præsidiet har udpeget en EU-rapportør, der nu er drivkraft for at koordinere indsatsen i forhold til at få en stærkere nordisk stemme i EU. Denne indsats skal på et senere tidspunkt evalueres, men formelt set blev EU-strategien godkendt af plenarforsamlingen.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 3/2011/præsidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg den 26. september 2012

Bertel Haarder (V)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Juho Eerola (Saf)
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml), præsident
Marit Nybakk (A)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Silvia Modig (vänst), vice præsident
Simo Rundgren (cent)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

IB 3/2011

Tidligere nummer:
A 1535/præsidiet

J.nr. 11-00268-14

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 1/2012

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
De nordiske landes regjeringer

J.nr. 12-00024-1

Til de nordiske landes regjeringer

Skriftlig spørsmål om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området

Vi ser mange eksempler på at dyr blir grovt vanskjøttet eller mishandlet, og at eierne i rettssaker fradømmes retten til dyrehold. Jeg viser til et eksempel som var omtalt i Dagbladet 7. januar 2012 som omhandler en norsk kvinne som har blitt fradømt retten til dyrehold i all fremtid, men som nå har flyttet til Sverige og gjenopptatt dyreholdet:

http://www.dagbladet.no/2012/01/07/nyheter/innenriks/utenriks/dyremishandling/sverige/19674383/

Denne saken har fått stor oppmerksomhet, og mange har etterlyst et bedre samarbeid mellom de nordiske landene i slike alvorlige saker. I mange tilfeller ønsker den straffedømte å skaffe seg nye dyr, og i mange tilfeller flytter de også bopel. Hvis de enkelt kan unngå å forholde seg til dommen ved å flytte over landegrensene, har fradømmelsen av retten til dyrehold liten praktisk betydning.

Det finnes i dag ingen rutiner eller systemer der det utveksles informasjon mellom land om personer som er fradømt retten til dyrehold, og sanksjoner ilagt i ett land vil ikke være rettskraftige i andre land.

Jeg tillater meg derfor å stille følgende spørsmål:

Hva vil de nordiske regjeringene foreslå av endringer som kan sikre at rettskraftsvirkningene av en straffedom, der domfelte fradømmes retten til dyrehold, også skal få virkning i hele Norden eller innenfor EØS-området?

Oslo, 18. januar 2012

Vigdis Giltun (FrP)

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Statsråden

Nordisk Ministerråd

KOPI

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	201200908	21.03.2012

Skriftlig spørsmål E 1/2012 – om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området

Den norske regjering har mottatt et skriftlig spørsmål fra Vigdis Giltun (N) om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området.

I norsk rett er rettighetstap en form for straff. Siktemålet er å hindre at domfelte innehar stillinger, eller utøver rettigheter mv. som vedkommende som følge av det forholdet vedkommende er dømt for, har vist seg uskikket til. Andre typer rettighetstap er for eksempel retten til å drive bestemte former for næringsvirksomhet eller rett til å utøve fritidsaktiviteter som jakt og fangst.

Tap av retten til å eie eller stelle husdyr etter lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 32 første ledd, nå erstattet av lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 33, er ikke straff og faller følgelig utenfor reglene om internasjonal gyldighet av straffedommer. Norge har ingen avtaler om internasjonal gyldighet av slike administrative sanksjoner.

Europarådets konvensjon 28. mai 1970 om internasjonal gyldighet av straffedommer (gyldighetskonvensjonen) regulerer adgangen til overføring av rettskraftvirkningene av en straffedom fra en medlemsstat til en annen medlemsstat. I forholdet mellom de nordiske landene gjelder lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. Denne loven har regler om fullbyrdelse av dommer på fengselsstraff, bøtestraff samt tilsyn, men ikke rettighetstap.

Postadresse: Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Gullhaug Torg 4a Telefon: 22 24 51 00 Telefaks: 22 24 95 33
Org. nr.: 972 417 831

Spørsmålet om internasjonal gyldighet av en norsk straffedom på rettighetstap må løses i medhold av gyldighetskonvensjonen. Det er generelt en forutsetning for overføring av fullbyrding av strafferettslige reaksjoner at mottakerlandet har tilsvarende sanksjoner i intern rett. En norsk straffedom på rettighetstap vil kunne overføres til og fullbyrdes i en stat som er tilsluttet gyldighetskonvensjonen dersom denne statens lovgivning hjemler rettighetstap for en slik lovovertredelse. Dette følger av gyldighetskonvensjonens artikkel 49, som i tillegg fastslår at den domstolen som behandler saken i mottakerstaten skal vurdere om det er hensiktsmessig å fullbyrde rettighetstap på dens egen stats territorium. Dermed er det ikke nødvendigvis tilstrekkelig at det finnes hjemmel i mottakerstaten.

Hva som skal anses som en straff er i utpreget grad et nasjonalt anliggende. Etter gyldighetskonvensjonen artikkel 63 skal hver stat gi informasjon om hvilke sanksjoner som kan fullbyrdes i vedkommende stat og om hvordan de fullbyrdes. Det kan ikke utelukkes at noen stater har en strafferettslig reaksjon som tilsvarer rettighetstap etter norsk rett, men at denne ikke er meldt inn etter gyldighetskonvensjonen artikkel 63. I så fall vil jeg vurdere å ta opp denne problemstillingen med vedkommende stat ved en passende anledning.

Med hilsen

Grete Faremo

Grete Faremo

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 2/2012

Ställd av:
Karin Åström (S)

Till:
Norges regering

J.nr. 12-00070-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om gränshinder på tågsträckan Kiruna – Narvik

Gruvnäringen i de norra delarna av Norden är idag en av de mest lönsamma näringarna i Norden. Regionens stora mineraltillgångar skapar mängder av arbetstillfällen på båda sidor av gränsen och bidrar stort till våra länders ekonomi. Trots ett framgångsrikt arbete med att frakta malm mellan Kiruna/Malmberget och hamnen i Narvik finns det flertalet olika gränshinder som gör att det inte går att utnyttja kapaciteten till fullo. Med en ökad efterfrågan på att transportera bland annat fisk från Narvik till Sverige, växer behovet än mer av att minska gränshindren.

Det finns idag olika krav på lokförare beroende på i vilket land som sträckan körs, något som skapar en tröghet och som gör att det inte går att utnyttja kapaciteten till fullo. Gruvföretaget LKAB har investerat stora summor i bland annat moderniseringen av lok för att effektivisera och miljöanpassa transporterna. Denna modernisering innebär exempelvis att loken återför ström på banan i nedförsbackar och på så sätt minskar elanvändningen, något som är väldigt fördelaktigt ur ett miljösynpunkt. Då Ofotbanan inte är moderniserad tillräckligt går detta inte att utnyttja, trots att hela sträckan i princip lutar nedåt. Detta är ett regionalt gränshinder som är viktigt för hela landsdelen att lösa.

Vad som måste till är att banan ses som en enhetlig järnväg och inte två olika. Nyttjarna av sträckan Kiruna – Narvik önskar en harmonisering av regelverken och järnvägen för att kunna utnyttja regionens fulla potential. Kapaciteten för banan kommer att vara utnyttjad maximalt år 2015. För att både norska och svenska företag ska kunna använda banan effektivt krävs det att de hinder som finns idag minimeras. För att klara en ökad trafik från Narvik till Sverige krävs det än mer insatser från den norska sidan för att transporterna ska kunna säkerställas i framtiden.

Min fråga till den norska regeringen är:

Har regeringen någon plan för hur arbetet med att minska gränshindren på sträckan mellan Kiruna och Narvik kommer att fortlöpa?

Stockholm, 24 februari 2012

Karin Åström (S)

Nordiska rådet

E 2/2012

Ställd av:
Karin Åström (S)

Till:
Norges regering

J.nr. 12-00070-1

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Nordiska ministerrådet
DK-1061 København K

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	10/859	25.04.2012

Grensehindringer på togstrekningen Kiruna - Narvik. Spørsmål fra Nordisk råd

Vi viser til skriftlig spørsmål E2/2012 fra Nordisk ministerråd angående grense- og kapasitetshindringer på togstrekningen Kiruna – Narvik.

Spørsmålet til Norges regjering er:

- Har regeringen någon plan för hur arbetet med att minska gränshindren på sträckan mellan Kiruna og Narvik kommer att fortlöpa?

Samferdselsdepartementet har følgende svar:

Samferdselsdepartementet ønsker å informere om flere konkrete saker som vil bidra til å redusere grensehindringene mellom Kiruna og Narvik. Nedenfor følger en omtale av de viktigste.

LKAB har varslet en vesentlig økning av sin malmtrafikk i årene framover, fra 17 millioner tonn i 2010 til om lag 28 millioner tonn i 2015. I tillegg har Northland Resources (NRAB) planer om å benytte Ofotbanen for å skipe ut malm fra Narvik allerede fra 2013. Andre selskaper har også vist interesse. Hvis det ikke gjennomføres kapasitetsøkende tiltak vil Ofotbanen kunne bli overbelastet omkring 2015. Ofotbanen har i dag en høy kapasitetsutnyttelse, særlig for lange tog over 500 meter. Det er ikke satt av midler til større kapasitetsøkende tiltak på Ofotbanen i første fireårsperiode (2010-2013) av Nasjonal transportplan 2010-2019. Aktuelle tiltak for å øke kapasiteten som nå vurderes er flere/lengre kryssingsspor (bl.a. ved Narvik/Rombak/Bjørnfjell), samt enkelte tiltak ved Narvikterminalen/Fagerneslinja. Kostnadene for disse tiltakene er i størrelsesorden flere hundre millioner kroner.

Postadresse: Postboks 8010 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 81 00 Telefaks:
Org. nr.: 972 417 904

Samferdselsdepartementet er positiv til den økte aktiviteten på Ofotbanen. Det er imidlertid en utfordring å få plass til nye og omfattende investeringer ut over det som er prioritert i Nasjonal transportplan 2010-2019. Statens prioriteringer og finansiering av tiltak følger av gjeldende planer og budsjetter. I den grad kommersielle aktører på jernbanen ønsker å framskynde eller gjennomføre nye tiltak i jernbaneinfrastrukturen ut fra egne behov, så kan dette hensiktsmessig gjøres med avtaler om forskuttering og/eller anleggsbidrag. Forskuttering kan brukes dersom en aktør ønsker å framskynde gjennomføringen av et tiltak som allerede er prioritert i Nasjonal transportplan. Anleggsbidrag kan brukes på nye tiltak som ikke er prioritert. Det pågår forhandlinger mellom Jernbaneverket og hhv. LKAB og NRAB om avtaler om forskuttering og anleggsbidrag for å sikre realisering av kapasitetstiltak på Ofotbanen som selskapene anser nødvendig og få på plass de nærmeste årene.

Etter innføringen av direktiv 2007/59/EF (lokførerdirektivet) skal det ikke lenger være ulike krav til norske og svenske førere. Direktivet gjelder nye førere som ikke faller inn under autorisasjonsforskriften. For eksisterende lokomotivførere gjelder tidsbegrensede overgangsregler. I en overgangsperiode vil det fortsatt være behov for at lokførerne er godkjent i begge land, som på andre grensekryssende banestrekninger. De togselskapene som kjører på Ofotbanen i dag har lokførere som er godkjent i både Norge og Sverige.

Harmoniseringen av jernbanelovgivingen for å tilrettelegge for grenseoverskridende trafikk er en pågående prosess i Europa. Gjennom innføringen av direktiv 2008/57/EF (interoperabilitetsdirektivet) og tilhørende TSIer skal krav for å få tillatelse til å ta i bruk kjøretøy for å trafikkere på norsk og svensk side i all hovedsak være like. Det er stor grad av harmonisering mellom det norske og svenske regelverket. Statens jernbanetilsyn i Norge samarbeider med Transportstyrelsen i Sverige og den finske sikkerhetsmyndigheten om en harmonisert tillatelsesprosess for godkjenning av togmateriell.

Det er i ERA-regi i gang et arbeid med et referansedokument hvor alle nasjonale tekniske krav er identifisert. Ulike løsninger for GSM-R har vært omdiskutert for denne strekningen, men Sverige arbeider der med harmonisering for å møte europeisk harmonisert standard. Norge følger allerede denne standarden, også for Ofotbanen. Strømforsyningen er svært lik på norsk og svensk side. Tilbakemating av strøm tillates i dag på Ofotbanen og kan bl.a. benyttes av LKABs nye lokomotiver Iore.

Samferdselsdepartementet i Norge og Trafikverket i Sverige har i en årrekke samarbeidet om persontransporttilbudet på Ofotbanen. Togtilbudet kjøpes fra en leverandør som leverer et sammenhengende togtilbud fra Stockholm/Gøteborg til Narvik.

Nasjonal transportplan revideres hvert fjerde år. Samferdselsdepartementet arbeider nå med stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2014-2023 som etter planen skal legges fram våren 2013. Her vil utviklingsbehovet på Ofotbanen blir vurdert på nytt.

Med hilsen

Magnhild Meltveit Kleppa

Kopi:
Jernbaneverket
Statens jernbanetilsyn

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 3/2012

Stilt av:
Hans Frode K. Asmyhr (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 12-00077-2

Til Sveriges regjering

Skriftlig spørsmål om nordiske borgeres personvern

I en tid med stadig større tekniske muligheter for å overvåke menneskers liv og aktiviteter er det viktig at man setter grenser for hva myndighetene kan overvåke og hvem som skal få tilgang til ulike deler av den elektroniske informasjonen vi etterlater oss i et moderne samfunn.

Internasjonalt samarbeid der man blir enige om prinsipper for myndighetenes overvåking er viktig. Overvåkingen er et viktig verktøy i bekjempelse av kriminalitet, men må balanseres mot inngrep i borgernes rett til privatliv.

Sverige overvåker norske borgere etter den såkalte FRA-loven (Svenske Forsvarets Radioanstalt). FRA- loven gir rett til signalspaning på kabelbåren internettrafikk som passerer Sveriges grenser. Mye norsk interntrafikk går via Sverige. Tilgangen til signalspaningsinformasjon gjelder også Rikskriminalpolisen og Säkerhetspolisen. Det norske Datatilsynet konkluderte i en rapport at denne overvåkningen "ikke er uten konsekvenser for nordmenns personvern".

Hva gjør svenske myndigheter for å sikre norske og nordiske borgeres personvern og rettssikkerhet i forhold til den overvåkning som skjer med hjemmel etter FRA-loven?

Oslo, 23. februar 2012

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

REGERINGSKANSLIET

2012-04-26 Fö2012/418/SUND

Försvarsdepartementet
Försvarsministern

Nordiska Rådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
Danmark

Svar på fråga om nordiska medborgares integritetsskydd

Hans Frode Kielland Asmyhr har frågat om nordiska medborgares integritetsskydd och rättssäkerhet med anledning av den signalspaning som genomförs inom ramen för lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet innehåller såväl rättssäkerhets- som kontrollmekanismer för att säkerställa kravet på integritetsskydd.

Lagen och den därtill anslutande förordningen ger möjlighet för Försvarets radioanstalt (FRA) att för försvarsunderrättelseändamål inhämta elektroniska signaler oavsett i vilket medium de förmedlas. Genom denna lagstiftning regleras såväl den traditionella signalspaning i etern som FRA har bedrivit sedan myndighetens tillkomst 1942, som den inhämtning i tråd som lagen ger utrymme för.

Signalspaning får enligt lagen bedrivas för försvarsunderrättelseändamål och för sådan teknik- och kompetensutveckling som är nödvändig för försvarsunderrättelseverksamheten. Av lagen (2000:130) om försvars-underrättelseverksamhet framgår att försvarsunderrättelseverksamhet ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet, samt att verksamheten endast får avse utländska förhållanden.

Signalspaning i försvarsunderrättelsesyfte får endast ske efter inriktning från regeringen, regeringskansliet eller Försvarsmakten. Denna närmare inriktning ska rymma inom regeringens generella inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten. Signalspaning får endast ske för vissa i lagen särskilt angivna ändamål. Inhämtning som sker i tråd får endast avse signaler som förs över Sveriges gräns. I lagstiftningen sker ingen reglering utifrån medborgarskap. De skyddsmekanismer för att skydda

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Jakobsgatan 9
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 89
E-post: registrator@defence.ministry.se

den personliga integriteten är således samma för alla oavsett medborgarskap. Signalspaning i tråd ska ske automatiserat och med sökbegrepp. Sökbegreppen ska vara utformade och användas med respekt för den personliga integriteten och så att signalspaningen medför ett så begränsat integritetsintrång som möjligt. Därutöver gäller att sökbegrepp får vara hänförliga till en fysisk person endast om det är av synnerliga skäl för verksamheten. I lagen finns uttryckliga bestämmelser om i vilken utsträckning, trots de begränsande mekanismerna som finns på de olika besluts- och genomförande stadierna, inhämtade uppgifter inte får bli föremål för vidare behandling utan omgående ska förstöras. Förstöringsskyldigheten gäller sådan information som

– berör viss fysisk person och saknar betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten,

– avser uppgifter beträffande vilka tystnadsplikt gäller enligt tryckfrihetsförordningen eller som omfattas av förbudet att efterforska meddelare, eller

– omfattar samtal mellan en misstänkt och dennes försvarare eller

– lämnats under bikt eller enskild själavård i vissa fall.

Rapportering av uppgifter som berör viss fysisk person får således bara avse förhållanden som är av betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten.

Vidare kräver FRA:s signalspaning tillstånd av Förvarsunderrättelsedomstolen och en löpande granskning sker av Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun). Försvarsunderrättelsedomstolen är en specialdomstol med syfte att förstärka integritetsskyddet vid signalspaning i försvars-underrättelseverksamhet. Domstolen prövar ansökningar från FRA om tillstånd till signalspaning. Tillstånd för signalspaning enligt visst inhämtningsuppdrag får lämnas endast om syftet med inhämtningen inte kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt, uppdraget beräknas ge information vars värde är klart större än det integritetsintrång som inhämtning i enlighet med ansökan kan innebära och ansökan inte avser endast en viss fysisk person. All signalspaning som FRA får bedriva kräver tillstånd av domstolen.

Siun är en myndighet under regeringen som har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten så att den bedrivs i enlighet med lagar och förordningar. Siun är kontrollmyndighet enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten. I kontrollen av signalspaningen ska inspektionen särskilt granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Vidare ska Siun på enskilds

begäran kontrollera om hans eller hennes meddelanden har inhämtats i samband med signalspaning.

Den svenska riksdagen har begärt att regeringen en gång om året ska redovisa en granskning av den signalspaningsverksamhet som har bedrivits enligt lagen. Regeringen redovisade en sådan granskning senast den 20 december 2011 (skr. 2011/12:48 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet). I skrivelsen konstaterar regeringen att signalspaningsverksamheten vid FRA bedrivs i enlighet med lagstiftningens intentioner och med respekt för den enskildes integritet. Riksdagen konstaterade vid behandlingen av skrivelsen att den granskning av FRA:s signalspaning som genomförs fungerar väl (bet. 2011/12:FöU6, rskr. 2011/12:179).

Stockholm den 26 april 2012

Karin Enström

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 4/2012

Ställd av:
Maria Stenberg (S)

Till:
de nordiska ländernas regeringar

J.nr. 12-00100-1

Till de nordiska ländernas regeringar

Skriftlig fråga om kvinnornas möjligheter i Arktis

Ett Arktis utan kvinnor är ett större hot än klimatförändringarna

Det råder ett stort kvinnounderskott i Arktis. Kvinnorna i norra Kanada och Alaska såväl som norra delarna av Finland, Norge och Sverige flyttar för att utbilda sig, få bättre jobb och bättre skola till sina barn, och det största underskottet av kvinnor finns i delar av norra Ryssland och Grönland, där det går ungefär 85 kvinnor på 100 män. I den pågående debatten utmålas klimatförändringarna som ett stort hot mot den traditionella jakt- och fångstkulturen i de arktiska områdena, men samhällsforskningen pekar på kvinnobrist och sociala förändringar som ett allvarligare hot.[1]

Utflyttningen av unga och högutbildade personer, varav majoriteten kvinnor, från gles- och landsbygdsområden leder till negativa effekter på den regionala ekonomin. Dessutom bidrar det till försämring av social infrastruktur och försämrad offentliga tjänster, vilket i sin tur leder till ytterligare befolkningsminskning och lägre födelsetal och därmed äventyrar den medel- och långsiktiga utvecklingen av dessa regioner.[2]

De traditionella samhällena förändras och därmed de traditionella könsmönstren. Konsekvenser av att könsrollerna förändras är både våld mot kvinnor och en hög frekvens självmord bland exempelvis grönländska män.

---

[1] Rasmus Ole Rasmusen, Nordregio

[2] *Megatrends, TemaNord 2011:527,* Nordiska ministerrådet, 2011, s 49-52

Min fråga till de nordiska regeringarna är:

Vilka åtgärder planerar de nordiska regeringarna vidta för att främja kvinnors möjlighet till utbildning och yrkesliv? Allt för att utflyttningen och därmed underskottet av kvinnor, inte ska bli ett större hot än klimatförändringar för samhällsuppbyggnaden i de arktiska regionerna?

Stockholm 13 mars 2012

Maria Stenberg (S)

Nordiska rådet

E 4/2012

Ställd av:
Maria Stenberg (S)

Till:
de nordiska ländernas regeringar

J.nr. 12-00100-1

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Nordisk råd
v/representant Maria Stenberg

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	12/1531	11.05.2012

Svar på skriftlig spørsmål E 4/2012 fra Nordisk råd om kvinners muligheter til utdanning og yrkesliv i Arktis

Nordisk Råd ved representanten Maria Stenberg tar i skriftlig spørsmål E 4/2012 opp utviklingen og muligheter for kvinner i Arktis. Det arbeides aktivt med disse viktige problemstillingene i de nordiske landene.

De overordnede temaer i Nordisk ministerråds Arktiske Samarbeidsprogram 2012-2014 handler om befolkning, utdannelse og kompetanseutvikling, bærekraftig og grønn næringsutvikling, klima samt miljø og natur – alt sammen med innbyggerne i sentrum. Samarbeidsprogrammet omfatter en rekke fagministerråd og institusjoner, og det er avsatt 9,5 millioner kroner i 2012 til dette. Utover deltakelse i store prosjekter, støtter Nordisk Ministerråd også mindre NGO-prosjekter.

Nordisk ministerråds Megatrendsrapport (2011) ser på den nåværende og fremtidige utviklingen i Arktis, inkludert hvilke utfordringer og tendenser som kan ses i regionen. Den slår fast at etablering av jobbmuligheter for kvinner er viktig, siden kvinner utgjør hoveddelen av den utdannede arbeidsstyrken i Arktis og ofte er primærarbeidstakere i offentlig sektor, mens ufaglærte eller tekniske jobber ofte tas av innflyttere. Nordisk ministerråd vil følge opp Megatrendsrapporten på et seminar 29. mai 2012 som vil søke å identifisere satsningsområder for politiske initiativ på nordisk nivå. Ett slikt aktuelt satsningsområde kan være å fremme kvinners utdanning og yrkesliv i Arktis.

På det regionalpolitiske området planlegges det fra 2013 en større innsats for å møte de helse- og velferdspolitiske utfordringene Norden står overfor som følge av demografiske endringer. Her er det fokus på utfordringer i Arktis, både med hensyn til arbeidsmarked, kompetanseforsyning og helse- og velferdstjenester.

Postadresse: Postboks 8119 Dep, 0032 Oslo
Kontoradresse: Kirkeg. 18 Telefon: 22247402 Telefaks: 22242764
Org. nr.: 872 417 842

Nordisk ministerråd (NMR) har støttet 'Arctic Human Development Report' og 'Arctic Social Indicators', som begge er viktige bidrag til Arktisk Råds diskusjoner om utviklingen i regionen og hensynet til dens beboere. Et annet viktig område i det nordiske samarbeidet er urfolk i Arktis. Prosjektet 'Survey of Living Conditions in the Arctic' (SLiCA) handler om levevilkårene for urfolk og deres syn på fremtiden. SLiCA er det første prosjektet i sitt slag som analyserer levevilkår blant urfolk i Arktis. SLiCA ble fremlagt på Arktisk Råds møde i Nuuk i mai 2011.

I 2012 har flere prosjekter som omhandler kvinner og likestillingsspørsmål fått støtte fra Nordisk ministerråds arktiske samarbeidsprogram. Prosjektet 'Living in the North' skal dele gode eksempler på et godt arbeidsliv, sosial bærekraft og fremme den nordiske velferdsmodellen for arbeids- og familieliv i Arktis. Verdiskapning og entreprenørskap i Arktis og et nytt PhD- program ved University of the Arctic om helse og velferd i Arktis, er andre eksempler på prosjekter som igangsettes i 2012.

Under det danske formannskapet i NMR i 2010 ble det avholdt et fagpolitisk seminar i samarbeid med Grønlands Selvstyre om likestilling i Vest-Norden, der fokus var utfordringen vedr. den fallende andelen kvinner. En webportal med konklusjonene fra dette kan snart ses her: www.westnordic-equality.org. Grønlands Selvstyres nye lovgivgining på likestillingsområdet skal styrke kvinners rettigheter på arbeidsmarkedet, og en nasjonal strategi mot vold i familien skal forebygge og bremse vold mot kvinner. Naalakkersuisut arbeider for å gjennomføre markante sosio-økonomiske reformer i samfunnet som skal styrke likhet og familievelferd og derved medvirke til at flere kvinner finner det attraktivt å leve på Grønland.

Under Islands formannskap i NMR i 2009 ble det avholdt en konferanse på Færøyene om likestilling i Vest-Norden. Fokus var lovgivning på likestillingsområdet, handlingsplaner i dette arbeidet og likestilling i skoen. På Island fins et landsomfattende nettverk med fjernundervisning som har hatt stor betydning for innbyggere i tynt befolkede områder, inkludert for kvinner. På FNs CSW-møte (United Nations Commission on the Status of Women) i februar 2012 var temaet kvinner i utkantstrøk. NMR holdt et seminar med eksperter fra alle de nordiske landene der kvinners stilling, utdannings- og yrkesmulighter i utkantstrøkene, ble diskutert.

Tidsskriftet NIKK (Nordisk institutt for kunnskap om kjønn) har gjennom flere spesialhefter, bl.a. fra 2011: http://issuu.com/nikk-nordic-gender-institute/docs/nikk_2-11_webb satt fokus på likestilling og klimaforandringenes konsekvenser for kjønnene.

Alle de nordiske land har de senere år vedtatt egne strategier for sin politikk i nordområdene. Strategiene innebærer økt politisk oppmerksomhet om aktuelle utfordringer i nord, og tiltak for hvordan befolkningen i nord kan møte nye utfordringer og utnytte nye muligheter.

Norge brakte tidlig inn problemstillingen om uheldige kjønnsforskjeller lokalt som bl.a. kan skyldes manglende arbeidsmuligheter for kvinner i det arktiske samarbeidet. Konkret ble det realisert to prosjekter i Arktisk råd som fokuserte på lav deltakelse av

kvinner i beslutningsprosessene i ressursbaserte næringer: "Woman's Participation in Decisionmaking Processes in Arctic Fisheries Resource Management, Arctic Council 2004", og "Women and Natural Resource Management in the Rural North, Arctic Council 2006".

Kvinners rolle i Arktis er viktig i sammenheng med den svenske arktiske strategi (2011). Den svenske regjeringen har i 2008-2010 gjort særskilte innsatser for å øke samiske kvinners deltagelse i politiske prosesser. Det svenske Sametinget har påbegynt erfaringsutbytte med Finland, Norge og Russland vedrørende likestilling, vold mot kvinner og misbruk. Det er foretatt en kartlegging av likestilling i det samiske samfunn, sameforeninger mv. I 2010 ble en framtidskonferanse om likestilling arrangert av Sametinget.

Den norske arbeidsmarkedspolitikken er kjønnsnøytral og det er dermed ingen spesifikke tiltak rettet mot kvinner. Dette gjelder både rettigheter til økonomiske ytelser og oppfølging fra arbeidsmarkedsmyndighetene. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) i Norge viser imidlertid at kvinner med høyskoleutdanning / kort universitetsutdanning og høyere universitetsutdanning er bedre representert i arbeidsmarkedet enn menn i de tre nordligste fylkene av Norge, relativt til landet som helhet (jf. tabellen: http://www.ssb.no/emner/06/01/regsys/tab-2011-06-14-11.html). Når det gjelder fylker som sondrer til Arktis (Finnmark og Troms), er faktisk sysselsettingen blant kvinner høyere enn blant menn.

Det norske Kunnskapsdepartementets tiltak som gjelder mulighet for utdanning og yrkesliv i Arktis er også kjønnsnøytrale. Grunnopplæring tilbys i Norge til begge kjønn på identisk grunnlag. Universitetet i Tromsø (UiT) og Samisk høgskole (SH) har ansvar for å tilby relevant utdanning for befolkningen i regionen. Begge disse studiestedene har for øvrig betydelig overvekt av kvinnelige studenter.

Det norske Nærings- og handelsdepartementet har generelle virkemidler som bidrar til å fremme likestilling mellom kjønnene innenfor næringslivet, som blant annet inkluderer en handlingsplan for mer entreprenørskap blant kvinner, handlingsplan for ungt entreprenørskap samt lovregulering om kvinner i ASA-styrene.

De nordiske landene vil fortsatt følge utviklingen i Arktis på relevante områder i årene som kommer, både gjennom arbeidet i Arktisk Råd og innenfor det arktiske samarbeidsprogrammet i Nordisk ministerråd.

Med hilsen

Kristin Halvorsen

Kopi: UDs nordiske sekretariat, Nærings- og handelsdepartementet, Arbeidsdepartementet, Nordisk ministerråds sekretariat

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 5/2012

Stilt av:
Miljø- og naturressusutvalge

Til:
Danmarks, Islands og
Sveriges regjeringer

J.nr. 12-00126-1

Til Danmarks, Islands og Sveriges regjeringer

Skriftlig spørsmål om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet

Tilgangen til vann er en menneskerettighet. Det henvises til en FN-resolusjon som ble vedtatt 28. juli 2010 om vann som menneskerettighet (GA/10967). Resolusjonen ble støttet av Norge og Finland, mens Danmark, Island og Sverige avsto fra å avgi stemme.

Norge inngår i en gruppe land som arbeider med oppfølgningen av resolusjonen.

Miljø- og naturressursutvalget besluttet på sitt møte den 22. mars 2012 i Reykjavik å stille spørsmål til regjeringene i Danmark, Island og Sverige angående FNs resolusjon om vann.

Hvorfor kunne Danmark, Sverige og Island ikke støtte FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet?

København, 24. april 2012

Agneta Börjesson (MP)
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anders Eriksson (ÅF)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Christina Gestrin (sv)
Eeva Maria Maijala (cent)
Erik Almqvist (SD)
Janne Sankelo (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Thomas Danielsen (V)

norden
Nordiska ministerrådet

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

26 jun 2012
12-00717-7

Svar på skriftligt spörsmål E 5/2012

Till Nordiska rådet

Bifogat finns svar från Danmark, Island och Sverige på det skriftliga sporsmålet E 5/2012.

Med vänlig hälsning

Halldór Ásgrímsson
Generalsekreterare
Nordiska ministerrådet

Til Nordisk Råd

Hoslagt findes svar til Nordisk Råds miljø- og naturressourceudvalg vedr. FN-resolution om vand som en menneskerettighed (GA/10967).

Med venlig hilsen,

Christian Friis Bach

UDENRIGSMINISTERIET

Dato: 9. juni 2012

Udviklingsminister Christian Friis Bachs svar pa skriftligt spørgsmal E 5/2012 til Danmark, Island og Sveriges regeringer om FN's resolution om vand som en menneskeret, af d. 25. april 2012.

Spørgsmål: Hvorfor kunne Danmark, Sverige og Island ikke støtte FN's resolution om vand som en menneskeret (GA/10967)?

Svar: Danmark anerkender vigtigheden af adgang til vand og sanitet for menneskers sundhed og velfærd. Under forhandlingerne i FN i New York om resolutionsudkast A/64/L63 (den vedtagne resolution GA/10967) kunne EU imidlertid ikke blive enige om en fælles position vedr. anerkendelsen af vand som en menneskerettighed. Den generelle argumentation var, at man betragtede retten til vand og sanitet som værende indeholdt i eksisterende menneskerettighedsbestemmelser, herunder retten til en tilstrækkelig levestandard. Desuden var der en række processuelle problemstillinger ved forhandlingerne om resolutionen, heriblandt manglende transparens og inklusion. Resolutionen risikerede endvidere at underminere den igangværende proces i Geneve, hvor der var givet et mandat til en uafhængig ekspert under Menneskerettighedsradet til at arbejde med emnet – et arbejde der ikke var færdiggjort på daværende tidspunkt (juli 2010). Endelig var resolutionsforslaget koblet til MDG'erne, og derfor valgte Danmark i lyset af sin rolle som MDG-forhandlingsleder at holde en neutral profil om denne del af resolutionen. Ud fra en samlet vurdering valgte Danmark således d. 28. juli 2010 at afstå fra at stemme, sammen med 18 øvrige EU-lande.

I Geneve har flere af de samme overvejelser ligget til grund for Danmarks valg om ikke at co-sponsorere den pågældende menneskerettighedsresolution her. Retten til rent drikkevand og sanitet vurderes i Geneve som at være udledt af "retten til en tilstrækkelig levestandard og som uløseligt forbundet med retten til den højest opnaelige standard for fysisk og psykisk sundhed, såvel som retten til livet og den menneskelige værdighed". Retten til rent drikkevand og sanitet vurderes i denne argumentation således ikke som en menneskeret i sig selv, idet dette ville kræve et juridisk bindende rammeværk i form af en konvention. Som retten til rent drikkevand og sanitet pa nuværende tidspunkt anerkendes i Geneve, i form af ovenstående formulering vedr. retten til tilstrækkelig levestandard, betyder for FN, at retten til vand og sanitet er indeholdt i eksisterende menneskerettighedstraktater – der er juridisk bindende -, og derfor ikke kræver etablering af nye juridiske instrumenter. I relation til EU's holdning pa omradet er der i Geneve, ligesom i New York, stadig ingen fælles position. Dog har Danmark i lyset af regeringens nye udviklingsstrategi været aktive støtter af vand/sanitet som menneskeret i Geneve, herunder co-sponsoreret den sidste resolution på området (Res. 18/1). En gruppe lande, herunder 15 EU medlemsstater inkl. Danmark, gav desuden til World Water Forum en fælles erklæring der støttede implementering af retten til rent vand og sanitet. Dette var ikke en

bindende erklæring af nogen art, men blot en opfordring til, at de forskellige interessenter, der var til stede i dette forum, udviste politisk vilje.

REGERINGSKANSLIET

2012-07-12

Utrikesdepartementet

Utrikesministern

Nordiska rådet
Köpenhamn

Svar från Sveriges regering på skriftlig fråga E 5/2012 lämnat den 7 juni 2012

Arbetsfördelningen inom regeringen är sådan att det är jag som skall svara.

I likhet med en majoritet av EUs medlemsländer valde Sverige att avstå vid den omröstning om resolution A/64/L.63/Rev.1 om vatten och sanitet som hölls i New York den 28 juli 2010. Frågan om vatten och sanitet är mycket viktig. Tillgång på dessa resurser är centrala för människans välbefinnande, värdighet och hälsa. Därför anser Sverige att det är av stor vikt att frågan hanteras på ett bra sätt. Så var inte fallet när det gäller den ovan nämnda resolutionen och omständigheterna kring dess förhandlingsprocess.

Däremot följde Sverige med intresse den process som samtidigt pågick i Genève om rätten till vatten och sanitet. Sverige anslöt sig också till resolution 15/9 om rätten till vatten och sanitet som antogs enhälligt av FNs råd för de mänskliga rättigheterna några månader senare, i september 2010, liksom alla senare resolutioner på samma tema.

Resolution 15/9 var – till skillnad från resolutionen i New York - ett resultat av ett omfattande arbete som under flera år utförts av en oberoende expert som utsetts av FNs råd för de mänskliga rättigheterna för att tillsammans med regeringar, andra FN-organ och det civila samhället förtydliga vilka åtaganden stater har i relation till tillgång till rent dricksvatten och sanitet. Processen i Genève grundade sig på samförstånd inom det internationella samfundet, vilket Sverige välkomnade. En viktig invändning som Sverige hade mot resolutionsprocessen i juli 2010 i New York var just att den förbegick

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

den positiva process som då precis höll på att avslutas i Genève och att den därför inte kunde samla konsensus, vilket hade varit viktigt i en sådan fråga. Därför valde Sverige att avstå.

Carl Bildt

MINISTER FOR FOREIGN AFFAIRS
ICELAND

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Reykjavik, 25. maj 2012
UTN12030012/10.N.001

Der henvises til Nordisk Råds miljø- og naturressourceudvalgs skriftlige spørgsmål nr. E 5/2012 af 25. april 2012 til Islands regering om hvorfor Island afstod fra at afgive stemme ved afstemningen i FN 28. juli 2010 om en resolution om vand som menneskerettighed.

Menneskerettigheder er blandt de tværgående hensyn der er grundlaget på alle områder i Islands udenrigspolitik. Islands bistandspolitik retter sig desuden efter FN's årtusindudviklingsmål og et af dem, det 7. mål, siger at miljømæssig bæredygtighed skal sikres. Det indebærer bl.a. at adgangen til rent vand og sanitet i perioden 1990-2015 skal forbedres, så antallet af mennesker uden sikker adgang til disse goder halveres. Island har også underskrevet internationale aftaler som f.eks. FN's menneskerettighedserklæring og andre konventioner vedtaget i FN, der bl.a. erklærer at ethvert individ har ret til en tilstrækkelig levestandard, hvor den generelle opfattelse er at adgang til rent vand og sanitet er direkte afledt heraf.

Island var blandt de lande der fremlagde Menneskerettighedsrådets resolution nr. 15/9 om adgang til sikkert drikkevand og sanitet i efteråret 2010 og Islands permanente delegat holdt ved den lejlighed et indlæg der understregede Islands standpunkt om at retten til adgang til rent vand og sanitet er en grundlæggende menneskerettighed og forudsætningen for et sundt liv. Island har ligeledes støttet lignende resolutionsforslag på samlinger i Menneskerettighedsrådet, nr. 16/2 i marts 2011 og nr. 18/1 i september samme år.

På Menneskerettighedsrådets 19. samling i februar/marts 2012 tog den islandske regering del i Blue Group's deklaration, hvori gruppen støtter implementeringen af retten til rent vand og sanitet. Med erklæringen understreges formålet med plenarforsamlingens resolution nr. 64/292 og Menneskerettighedsrådets resolution nr. 15/9.

Sidelobende med at et resolutionsforslag om vand som menneskerettighed blev behandlet i generalforsamlingen i juli 2010, blev der i FN's Menneskerettighedsråd arbejdet på et lignende forslag og definition af vand som menneskerettighed, hvilket så blev enstemmigt vedtaget som resolution nr. 15/9 den 30. september samme år.

Islands synspunkt var at det var for tidligt at vedtage en resolution i generalforsamlingen og at man burde afvente resultaterne af ovennævnte arbejde i Menneskerettighedsrådet samt FN's specialrapportørs rapport om rent drikkevand og sanitet som menneskerettigheder. Island var blandt de lande der anså det for vigtigt at opnå enighed om sagen på det grundlag hellere end at fremtvinge en forhastet afgørelse ved afstemning i generalforsamlingen. Derfor afstod Island fra at afgive stemme ved afstemningen om resolutionsforslaget til trods for at Island støtter forslagets indhold.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 6/2012

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 12-00147-1

Til Sveriges regjering

Skriftlig spørsmål om sikring av dyrevelferd

Jeg viser til svar på tidligere spørsmål *E 1/2012: Skriftlig spørsmål til de nordiske landes regjeringer om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området.*

Når noen fradømmes retten til dyrehold i Norge har de utført alvorlige straffbare handlinger som viser at de er uskikket til å ha omsorg for dyr. Disse alvorlige hendelsene har ofte pågått over lengre tid og kan føre til at en person mister retten til dyrehold på livstid. Det er viktig, i slike alvorlige dyremishandlingssaker, å hindre at samme person skaffer seg nye dyr og igjen utsetter dyrene for grusomme lidelser.

Bakgrunnen for at jeg tok opp denne saken med den norske justisministeren, *Grete Faremo (A)* og de nordiske regjeringene var at en tidligere dyreeier som var fradømt retten til dyrehold på livstid, hadde flyttet til Sverige og skaffet seg nye dyr. Saken var vel kjent fra media[1], og mange var bekymret for hva som ville skje med dyrene som ble anskaffet. Man blir ikke mer skikket til å ha omsorg for dyr selv om en skifter bostedsadresse og flytter til et annet land.

Jeg viser til klipp fra den norske justisministerens svar på spørsmål i Dokument nr. 15:649 (2011-2012) hvor hun skriver: "Gyldighetskonvensjonen artikkel 63 foreskriver at hver stat skal gi informasjon om hvilke sanksjoner som kan fullbyrdes i vedkommende stat og om hvordan de fullbyrdes. Sverige har ikke meddelt at rettighetstap er en strafferettslig sanksjon som kan fullbyrdes der. På generelt grunnlag har Norge likevel mulighet til å overføre rettighetstap til gjennomføring i andre stater som

---

[1] *http://www.dagbladet.no/2012/01/07/nyheter/innenriks/utenriks/dyremishandling/sverige/19674383/*
http://www.dagbladet.no/2012/02/01/nyheter/innenriks/utenriks/dyremishandling/dyrenes_nyheter/20025073/

er tilsluttet gyldighetskonvensjonen og som har oppgitt at dette er en sanksjon som kan fullbyrdes i vedkommende stat."

Jeg viser til klipp fra den norske justisministerens svar på spørsmål Dokument nr. 15:749 (2011-2012) hvor hun skriver: "I svensk rett medfører straffedommer generelt sett ikke rettighetstap slik vi kjenner det fra norsk rett. En norsk dom som går ut på tap av retten til dyrehold er således ikke en type straff som kan fullbyrdes i Sverige. Det er heldigvis svært sjelden at situasjoner som dette oppstår. Jeg vil vurdere å ta spørsmålet opp i forbindelse med nordisk juridisk samarbeid. Det er generelt en forutsetning for overføring av fullbyrding av strafferettslige reaksjoner at mottakerlandet har tilsvarende sanksjoner i intern rett. Jeg understreker at en norsk straffedom som går ut på rettighetstap vil kunne overføres til og fullbyrdes i andre land som er tilsluttet gyldighetskonvensjonen og som har rettighetstap som egen straffereaksjon. "

I svaret på E1/2012 fra de nordiske regjeringene, ble det kun beskrevet hvordan dagens lover og praksis fungerer, mens jeg etterlyste nye ordninger eller avtaler som kunne hindre at de som er fratatt retten til dyrehold i ett land kan skaffe seg nye dyr hvis de flytter over landegrensen. Etter min vurdering kan det få meget alvorlige følger når en norsk dom som går ut på tap av retten til dyrehold ikke har noen effekt i Sverige.

Dessverre ser det ut til at flere hunder i Sverige har blitt utsatt for store lidelser av samme person, som på livstid er fradømt retten til dyrehold, og som ikke er skikket til dyrehold i Norge[2]. Det foreligger nå en anmeldelse om grov dyremishandling i Sverige. Dette skjer til tross for at det har vært foretatt hyppige inspeksjoner for å sikre at dyrevelferden er god, men inspektører kan ikke overvåke alt som skjer. Denne saken understreker et sterkt behov for å styrke samarbeidet mellom Norge og Sverige og i Norden generelt på dette området.

Alle nordiske borgere har i dag frihet til å bo, jobbe eller starte egen virksomhet på tvers av de nordiske grensene. Gjennom det nordiske samarbeidet er det derfor et viktig mål å fjerne hinder eller problemer som oppstår når noen velger å bosette seg i et annet land. Det er problematisk når en person kan slippe å få innskrenket sine rettigheter (i dette tilfelle retten til dyrehold), ved å flytte til nabolandet.

Hvis dette viser seg å være en type sak hvor enkelte av landene velger å opprettholde forskjellig praksis, håper jeg det kan være mulig å gjøre administrativt vedtak i Sverige med bakgrunn i den norske dommen uten å måtte vente på at dyr utsettes for nye lidelser.

På bakgrunn av dette stiller jeg følgende spørsmål til Sveriges regjering:
På hvilken måte kan det foretas konkrete endringer som hindrer mennesker, som allerede er fradømt retten til dyrehold i Norge, å anskaffe seg dyr i Sverige?

Oslo den 4. juni 2012

Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

E 6/2012

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 12-00147-1

---

[2] *Lørdag 2. juni i Aftonbladet:*
http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14919059.ab
Søndag 3. juni i Sundsvall:
http://st.nu/medelpad/sundsvall/1.4770455-eva-wiklund-min-hund-blev-torterad
Søndag 3. juni TV - Spol frem til 1:50:
http://svtplay.se/v/2810590/mittnytt/3_6_19_55?cb,a1366518,1,f,-1/pb,a1366516,1,f,-1/pl,v,,2810558/sb,p103318,1,f,-1

REGERINGSKANSLIET

2012-07-18 L2012/1897

Landsbygdsdepartementet

Nordiska ministerrådet

Skriftligt spørgsmål E 6/2012 till Sveriges regering om sikring av dyrevelferd

Vigdis Giltun har frågat Sveriges regering vilka konkreta åtgärder som kan vidtas för att hindra människor som meddelats djurförbud i Norge att skaffa sig nya djur i Sverige. Arbetsfördelningen inom regeringen är sådan att det är jag som ska svara på frågan.

Inledningsvis vill jag nämna att det alltid är tråkigt och olyckligt när djur far illa. Samtidigt måste man också värna om enskildas integritet och rättssäkerhet. Skyddet för djuren och människors integritet och rättssäkerhet måste vägas mot varandra så att man hittar en bra balans.

I Sverige finns liksom i Norge en möjlighet att utfärda ett djurförbud för personer som visat sig olämpliga att ha hand om djur. I syfte att på ett enkelt och snabbt sätt följa upp djurhållningen finns även ett register där personer med djurförbud finns listade. Om en person flyttar till Sverige gäller dessa regler även den personen om det visar sig att han eller hon skaffar djur och misskötер djuren.

Sverige bedömer att möjligheten att meddela djurförbud och djurförbudsregistret är ett bra och effektivt system men vi strävar ständigt efter att bli bättre. År 2009 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppgift att göra en bred översyn av djurskydds-lagstiftningen. I den särskilda utredarens betänkande *Ny djurskyddslag* (SOU 2011:75), som redovisades till regeringen i slutet av förra året, föreslår utredaren bland annat ändringar i djurskyddslagstiftningen som innebär att det blir lättare att upptäcka och omhänderta djur i situationer där personer brister i sitt ansvar för dem eller innehar djur trots att de har fått ett djurförbud. Det föreslås att inte bara länsstyrelserna, som är de myndigheter som ansvarar för efterlevnaden av djurskydds-lagstiftningen, utan även polisen ska ges möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls av personer med djurförbud. Vidare föreslås en ändring i bestämmelserna om sekretess för personal inom hälso- och

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@rural.ministry.se

Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefax
08-20 64 96

Telex
166 81 MINAGR S

sjukvården samt socialtjänsten så att personalen får underrätta länsstyrelserna i fall där de upptäcker djur som far illa. Utredningens förslag har nyligen remitterats och för närvarande pågår ett omfattande arbete inom Regeringskansliet med att bereda den särskilda utredarens förslag.

Regeringen överväger i dagsläget däremot inte ändringar i djurskyddslagstiftningen som innebär hinder för personer som meddelats djurförbud i Norge att skaffa sig djur i Sverige.

Stockholm den 18 juli 2012

Eskil Erlandsson
Landsbygdsminister

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 7/2012

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 12-00164-1

Til Sveriges regjering

Skriftlig spørsmål om felles konsekvensutredning om utbedring av innseilingsforholdene til Halden

Utdypingen av innseilingen til Halden er sterkt ønsket av lokale myndigheter og industri i Halden da dette vil være en forutsetning for opprettholdelse og utvikling av næringsvirksomheten i området. Dette ønsket er støttet av sentrale norske myndigheter.

Kystverket har hatt kontakt med svenske myndigheter, hvor de har orientert om hvor stor betydning innseilingen til Halden har for næringsliv og industri. Utbedring av innseilingen til Halden er også omtalt i Kystverkets handlingsprogram 2002-2011, for at fartøy som seiler inn til Halden skulle kunne øke sitt dyptgående fra 7,3 meter til 10,3 meter. Ettersom riksgrensen mellom Sverige og Norge går midt i sundet vil drøyt halvparten av de påtenkte inngrepene måtte gjennomføres på svensk grunn.

Det er tidligere utredet omfang og konsekvenser av en utdyping av innseilingen til Halden gjennom Ringdalsfjorden, og det er også tidligere utredet en sak med grenseoverskridende virkninger som krever koordinering med svenske myndigheter.

Svenske myndigheter og den svenske regjeringen har i tidligere uttalelser gått i mot tiltaket av hensyn til det biologiske miljøet i den. Spørsmålet om en mulig utbedring av innseilingen til Halden har også vært drøftet mellom svenske og norske myndigheter etter at Nasjonal Transportplan 2006-2015 ble lagt fram, uten at samtalene har ført til noen løsning på situasjonen.

I løpet av de siste 10 år har drøftinger og utredninger pågått uten at myndighetene i de to landene har klart å bli enige om en løsning som både tar hensyn til behovet for å sikre arbeidsplasser og industri og som også tar tilstrekkelig hensyn til miljøet. Det har videre skjedd en teknologiutvikling de siste årene som tilsier at miljøskadene ved inngrepene kan reduseres.

Vil den svenske regjeringen være positiv til å samarbeide med den norske regjeringen om en ny konsekvensutredning av å fjerne/høvle tersklene på en miljømessig tilfredsstillende måte, og bidra til at innseilingen til Halden gjennom Ringdalsfjorden blir tryggere og mer tilgjengelig for store fartøy?

Oslo, 14. juni 2012

Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

E 7/2012

Stilt av:
Vigdis Giltun (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 12-00164-1

REGERINGSKANSLIET

2012-07-18 N2012/3523/TE

Näringsdepartementet
Infrastrukturministern

Nordiska Rådet
Attn. Vigdis Giltun
Ved Stranden 18
1061 Köpenhamn K
DANMARK

Svar på fråga (E 7/2012) om gemensam konsekvensutredning för farleden till Halden

Vigdis Giltun (FrP) har frågat den svenska regeringen om den vill samarbeta med den norska regeringen om en gemensam konsekvensutredning vad gäller utvidgning av farleden till Halden. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Frågan om en utvidgning av farleden till Halden har diskuterats under ett antal år. Sverige har i kontakter med den norska regeringen och norska myndigheter bl.a. påtalat de höga naturvärdena i den svenska delen av fjorden.

Tidigare i år kontaktade statssekreteraren på Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, Kristine Gramstad, statssekreteraren på Miljödepartementet, Anders Flanking. Gramstad föreslog då ett möte för att diskutera frågan om en utvidgning av farleden och Flanking har ställt sig positiv till mötesförfrågan. Vad gäller frågan om gemensam konsekvensutredning för farleden till Halden hänvisar jag till det förestående mötet mellan Gramstad och Flanking.

Med vänlig hälsning

Catharina Elmsäter-Svärd

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Mäster Samuelsgatan 70
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-411 36 16
E-post: registrator@enterprise.ministry.se

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 8/2012

Stilt av:
Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal

Til:
Danmarks, Finlands, Norges og Sveiges regjeringer

J.nr. 12-00176-1

Til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Skriftlig spørsmål om planer for transportinfrastruktur i Norden

Transport har en grunnleggende betydning for langsiktig og bærekraftig økonomisk vekst, konkurransekraft og sysselsetning i Norden. Videre har innretning av transportpolitikken konsekvenser for regional utvikling, miljø og utslipp av klimagasser. Behovet for infrastruktur for å underlette utvinning av naturressurser i de arktiske deler av Norden, og behovet for effektive transportforbindelser for persontrafikken innenfor de folkerikeste deler av Norden har vært i fokus i Nordisk råds diskusjon om det fremtidige behov for utvikling av nordisk transportinfrastruktur.

Avviklingen av et formelt Ministerråd om transport innebærer at det ikke er samme oppfølgning på nordiske transportpolitiske saker som før. Det Nordisk-Baltiske Transportsamarbeid (NB8) er nyttig som forum for informasjonsutveksling, men det er uformelt og uforpliktende. Videre er samarbeidet innen Den nordlige dimensjonen et nyttig instrument for å sikre koordinering og utvikling av transportinfrastruktur med de øvrige deler av den europeiske regionen, men det dekker ikke behovet for den interne nordiske koordinering av transportpolitikken som Helsingforsavtalen forutsetter.

I lys av dette stilles følgende spørsmål til regjeringene:

Hvilke prognoser om trafikkutviklingen og transportbehovet danner grunnlag for fremtidige planer om utbygning av infrastruktur for vare- og persontransport mellom de nordiske land og fra Norden til nærliggende områder?

10. juli 2012

Torstein Rudihagen (A)
Torgeir Trældal (FrP)

1228

[redacted]

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0032 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	12/1316	19.09.2012

Svar på skriftlige spørsmål fra Nordisk Råd

Nordisk råds medlemmer Torstein Rudihagen (A) og Torgeir Trældal (Frp) har stilt tre spørsmål til de nordiske regjeringer.

Spørsmål E8/2012 er stilt til den norske, svenske, finske og danske regjering. Spørsmål E9/2012 til den norske, svenske og finske regjering. Spørsmål E10/2010 til den norske og svenske regjering. Utenriksdepartementet har bedt Samferdselsdepartementet om å samordne svarene til Nordisk ministerråd.

> **Spørsmål E8/2012**
> *Hvilke prognoser om trafikkutviklingen og transportbehovet danner grunnlag for fremtidige planer om utbygning av infrastruktur for vare- og persontransport mellom de nordiske land og fra Norden til nærliggende områder?*

Den norske regjering har følgende svar:
Hoveddokumentet i norsk transportpolitikk er Nasjonal transportplan, som presenterer hovedtrekkene i transportpolitikken, herunder hvilke store investeringsprosjekter på veg og bane som skal gjennomføres i en ti-årsperiode. Et viktig grunnlag for utarbeidelsen av Nasjonal transportplan 2014-2023 er transportetatenes og Avinors planforslag. Dette utarbeides etter bestilling fra Samferdselsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet og baserer seg bl.a. på prognoser om transportbehov og trafikkutvikling. Disse bygger igjen på nasjonale og regionale modeller for personreiser og en nasjonal modell for godstransport.

Modellene består av en rekke datakilder, herunder makroøkonomiske framskrivinger fra Finansdepartementets perspektivmelding og befolkningsprognoser fra Statistisk sentralbyrå. I tillegg legges data om den eksisterende infrastrukturen til grunn. Øvrige kilder for modellene er den nasjonale Reisevaneundersøkelsen, trafikkdata og opplysninger om kollektivtilbud.

Det ble høsten 2004 inngått et formelt samarbeid mellom transportetatene i Norge og det svenske SIKA (Statens Institut för Kommunikationsanalys) som dreide seg om utvikling av logistikkmodellen for de nasjonale godstransportmodellene. Prosjektet varte i tre år. Nå

Postadresse: Postboks 8010 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 81 00 Telefaks:
Org. nr.: 972 417 904

opprettholdes kontakten gjennom regelmessige møter med informasjonsutveksling med Trafikanalys (SIKAs etterfølger) og Trafikverket.

Den svenske regjering har følgende svar:
Nya prognoser i arbetet 2012 med ny Nationell transportplan tas just nu fram och ska vara klara den 10 september. Persontransportprognoser för år 2030 tas fram för inrikes resor, d v s med start och målpunkt i Sverige. För järnväg används tillsammans med inrikesresorna tilläggsmatriser med utrikes resor till Norge, Danmark och Tyskland. De utrikes zoner som finns med i utrikesmatriserna är Köpenhamn och Frederiksberg Kommuner, Frediksborgs samt Nordjylland, Mecklenburg-Vorpommern, Schleswig-Holstein, Akershus, Nordland och Sörtrönderlag. Utrikesmatriserna är framtagna av Järnvägsgruppen på Kungliga Tekniska Högskolan. För övriga färdmedel används endast inrikes prognostiserade persontrafikresor i analyser och beräkningar, förutom för väg där det finns en modell för Skåne - Själland.

Godstransportprognoser för år 2030 tas fram och för gods finns hela Europa med. Utgångspunkt är svenska Exportrådets prognos över export och import. Därefter har det gjorts en nedbrytning av ekonomisk handelsstruktur till transportefterfrågan i ton utrikeshandelsvolymer år 2030 uppdelat på regioner.

Den finske regjering har følgende svar:
Hvilke prognoser om trafikkutviklingen og transportbehovet danner grunnlag for fremtidige planer om utbygning av infrastruktur for vare- og persontransport mellom de nordiske land og fra Norden til nærliggende områder?

Kommunikationsministeriet konstaterar följande: Största delen av person- och godstrafiken mellan Finland och de övriga nordiska länderna sker till sjöss. Däremot är landtransporterna relativt obetydliga. År 2011 var den gränsöverskridande persontrafiken på landsvägarna mellan Finland och Sverige 12,8 miljoner personer och trafiken mellan Finland och Norge något över 3 miljoner personer. Under de senaste åren har persontrafiken till såväl Norge som Sverige vuxit en aning, men enligt den rådande uppfattningen kommer person- och godstransporterna i framtiden inte att öka så avsevärt att detta skulle kräva en betydlig förbättring av vare sig väg- eller järnvägsinfrastrukturen mellan länderna. Ett undantag kan dock vara transportförbindelserna till de nya gruvor som eventuellt öppnas i Norra Finland (se separat svar).

Den danske regjering har følgende svar:
Som aftalte telefonisk, sendes hermed svar på spørgsmål om om planer for transportinfrastruktur i Norden stillet af Torstein Rudihagen (A) og Torgeir Trældal (FrP):

Med trafikaftalerne i de forgangne år er der besluttet en række vigtige forbedringer af Danmarks transportinfrastruktur. Aftalen fra 2009 om En Grøn Transportpolitik fastlægger blandt andet en række konkrete langsigtede mål og principper for infrastrukturen.

I forbindelse med den nævnte aftale blev det besluttet at gennemføre strategiske analyser af de langsigtede udbygningsmuligheder. Analyserne skal behandle de store linjer i planlægningen, og sigtet for de strategiske analyser er år 2050. Overordnet er formålet at skabe bedre mobilitet både på vejene og i den kollektive trafik.

Det kan oplyses, at der til brug for de transportpolitiske beslutningsgrundlag generelt udarbejdes en prognose for trafikudviklingen. Det nuværende trafikgrundlag for beslutninger om infrastruktur er en prognose udarbejdet af den danske myndighedsrådgiver på transportområdet, DTU Transport, for Infrastrukturkommissionen i 2007. Det er en ren dansk prognose, som ikke omfatter trafik ind og ud af landet.

Denne prognose er baseret på Finansministeriets prognoser for økonomisk vækst, Danmarks Statistiks befolkningsprognoser og Energistyrelsens prognoser for brændstofpriser. I forbindelse med transportprojekter, som har international rækkevidde, udarbejdes der typisk prognoser for den pågældende korridor. Dette gælder eksempelvis i forbindelse med etableringen af Femern-forbindelsen.

I sammenhæng med de strategiske analyser blev det besluttet, at afsætte 60 mio. danske kroner til udvikling og drift af en landsdækkende trafikmodel. Formålet med trafikmodellen er at styrke grundlaget for den strategiske planlægning på transportområdet, så der skabes bedre muligheder for langsigtede fremskrivninger af trafikken. Landstrafikmodellen vil fremover udgøre det faglige grundlag, som beslutningerne på transportområdet skal baseres på.

Landstrafikmodellen version 1.0 vil foruden Danmark også omfatte trafik til, fra og igennem Danmark. Modellen vil omfatte persontransport opdelt på transportmidler og rejseformål samt godstransport opdelt på transportmidler og varetyper.

Modellen vil omfatte 480 udenlandske zoner heraf 19 norske og 63 svenske (42 alene i Skåne), hvilket giver en god beskrivelse af trafikken over Øresund. I relation til Femern-forbindelsen kan den alternative trafik fra Sverige til Polen og Tyskland dermed også beskrives i modellen.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 9/2012

Stilt av:
Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal

Til:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 12-00177-1

Til Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftlig spørsmål om foreliggende planer om utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten

Transport har en grunnleggende betydning for langsiktig og bærekraftig økonomisk vekst, konkurransekraft og sysselsetning i Norden. Videre har innretning av transportpolitikken konsekvenser for regional utvikling, miljø og utslipp av klimagasser. Behovet for infrastruktur for å underlette utvinning av naturressurser i de arktiske deler av Norden, og behovet for effektive transportforbindelser for persontrafikken innenfor de folkerikeste deler av Norden har vært i fokus i Nordisk råds diskusjon om det fremtidige behov for utvikling av nordisk transportinfrastruktur.

Avviklingen av et formelt Ministerråd om transport innebærer at det ikke er samme oppfølgning på nordiske transportpolitiske saker som før. Det Nordisk-Baltiske Transportsamarbeid (NB8) er nyttig som forum for informasjonsutveksling, men det er uformelt og uforpliktende. Videre er samarbeidet innen Den nordlige dimensjonen et nyttig instrument for å sikre koordinering og utvikling av transportinfrastruktur med de øvrige deler av den europeiske regionen, men det dekker ikke behovet for den interne nordiske koordinering av transportpolitikken som Helsingforsavtalen forutsetter.

I lys av dette stilles følgende spørsmål til regjeringene:

Foreligger det planer om utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten?

10. juli 2012

Torstein Rudihagen (A)
Torgeir Trældal (FrP)

1232

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0032 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	12/1316	19.09.2012

Svar på skriftlige spørsmål fra Nordisk Råd

Nordisk råds medlemmer Torstein Rudihagen (A) og Torgeir Trældal (Frp) har stilt tre spørsmål til de nordiske regjeringer.

Spørsmål E8/2012 er stilt til den norske, svenske, finske og danske regjering. Spørsmål E9/2012 til den norske, svenske og finske regjering. Spørsmål E10/2010 til den norske og svenske regjering. Utenriksdepartementet har bedt Samferdselsdepartementet om å samordne svarene til Nordisk ministerråd.

> **Spørsmål E9/2012**
> *Foreligger det planer om utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten?*

Den norske regjering har følgende svar:
Som ledd i det pågående arbeidet med Nasjonal transportplan 2014-2023 har transportetatene gjennomgått behovet for transportinfrastruktur i Nordområdene.

Jernbanetransport har en betydelig markedsandel på de lange transportene mellom Østlandet og Nord-Norge. For at jernbane fortsatt skal kunne spille en sentral rolle i godstransporten mellom landsdelene er det behov for å uvikle Nordlandsbanen og Ofotbanen. Narvik er er en særlig viktig transitthavn for jernmalm fra Sverige og Finland. Malmaktørene har økt sin produksjon og har ytterligere planer om økning. Dette medfører at Ofotbanen må forsterkes og utvides for å kunne ta i mot større transportmengder. Det foreligger ulike innspill eller initiativ til framtidige nye banestrekninger som løsning på transportbehovene i landsdelen.

På kort sikt er det LKABs virksomhet i Kiruna som utfordrer Ofotbanens kapasitet. LKAB ønsker å kjøre inntil 750 m lange tog. Dette stiller krav til lengde på kryssingsspor. I 2010 åpnet et forlenget Straumsnes kryssingsspor. Planlegging av forlenging av Bjørnfjell, Rombak og Narvik kryssingsstasjoner pågår, i tillegg til en effektiviserings- og moderniseringsplan for Narvikterminalen. Det er også på gang oppgradering av banestrømforsyning og fjernledning.

Postadresse: Postboks 8010 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 81 00 Telefaks:
Org. nr.: 972 417 904

Jernbaneverket har i tillegg tillatt malmoperatøren Northland Resources AB (NRAB) å omlaste malm fra tog til båt på Narvikterminalen. Fra Kaunisvaara ved Pajala i grenseområdet mellom Finland og Sverige har NRAB planer om å utvinne 4 millioner tonn malm per år, med inntil 4 malmtog per døgn. Malmen kjøres ca 100 km med lastebiler til Svaappavaara på Malmbanen for videre transport til Ofotbanen, Narvikterminalen og isfri havn. Det planlegges nå og bygges snart for samordning av kombitransportene (som skal gå uhindret) og en omlastingsfunksjon for malm. Omlastingen planlegges i første omgang skje i en begrenset periode over 10 år.

I tillegg er det behov for å øke aksellasten på Fagerneslinja, som er den 2,5 km lange strekningen mellom Narvik stasjon (der togene tar av til LKABs anlegg) til Narvikterminalen. En økning til 30 tonn aksellast vil gi operatøren en mer effektiv malmtransport. Resten av Ofotbanen har denne standarden.

Jernbaneverket har i 2012 vært i forhandlinger med både LKAB og Nortland Resources (NRAB) om gjennomføring av kapasitetsøkende tiltak for å øke malmtransportene på Ofotbanen. For å møte LKABs behov planlegges bl.a. forlengelse av kryssingsspor på Bjørnfjell. NRAB planlegger å starte opp ny malmtransport fra 2013/2014. For å møte NRABs behov kreves oppgradering av Fagerneslinja og tilpasninger på Narvik godsterminal. Dette planlegges dekket i en kombinasjon av anleggsbidrag fra NRAB og økt vedlikeholdsinnsats fra Jernbaneverket. I forbindelse med Revidert Nasjonalbudsjett for 2012 ble det bevilget 100 millioner kroner for å dekke Jernbaneverkets utgifter til Fagerneslinja og Narvik godsterminal.

Med ytterligere vekstbehov begynner kapasiteten på selve Ofotbanen å bli presset. Ikke minst bidrar forskjellige togslag med ulik hastighet til at kapasiteten begrenses. På lengre sikt må derfor bl.a. dobbeltspor på Ofotbanen vurderes.

Strategi for videreutvikling av jernbane i nord vil bli vurdert nærmere i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2014-2023 som planlegges lagt fram våren 2013.

Den svenske regjering har følgende svar:
I den nationella planen 2010-2021 inryms ett antal åtgärder på Malmbanan så som nya och förlängda mötesstationer.

I planen finns även en uppgradering av trafikstyrningssystemet på Malmbanan till ERTMS och i och med detta kommer stora delar av signalsystemet att moderniseras vilket kommer att medföra mer stabilitet och flexibilitet för järnvägstrafiken på sträckan.

I Kapacitetsutredningen som Trafikverket lämnat till regeringen finns förslag på ytterligare kapacitetsförbättringar på Malmbanan.

Den finske regjering har følgende svar:
Finns det planer på att utveckla och utvidga tågförbindelserna i norr för den växande gruvdriftens behov?

I Finland drivs för närvarande ca 50 gruvor eller stenbrott, som i huvudsak ligger i Norra eller Östra Finland. I dessa områden planeras dessutom flera nya gruvor.

Kommunikationsministeriet har gett Trafikverket i uppdrag att före utgången av år 2012 utreda transportbehoven inom gruvdriften i de norra delarna av landet och att uppskatta vilka konsekvenser behoven har på utvecklingen av trafiknätet på kort och på lång sikt. Målet är att skapa en gemensam nationell ståndpunkt om de transportrutter som gruvverksamheten behöver och om deras effekter på trafiksystemet.

Arbetsgruppen kartlägger även hurudana transporter och transportrutter gruvdriften i Finlands grannländer behöver på kort och på lång sikt. I utredningen tas hänsyn till investeringar och transportlösningar utanför Finlands gränser och effekterna av dem på trafiksystemet och transportrutterna i Finland.

Arbetsgruppens arbete pågår fortfarande och de slutliga resultaten blir klara i slutet av året. På basis av hittills slutförda utredningar kan det konstateras att om alla planerade nya gruvor öppnas och om de utvidgningsprojekt som gäller de nuvarande gruvorna genomförs, kommer transportvolymerna inom gruvdriften i Finland under detta decennium att öka fyrfaldigt och uppgå till ca 10 miljoner ton per år.

Det är ännu oklart vilken inverkan de ökade transportmängderna har på utvecklingen av trafikinfrastrukturen, såsom behovet av järnvägsinvesteringar. Under arbetets gång klarläggs behoven av att utveckla de befintliga transportrutterna med hjälp av olika transportscenarier och en enkät. Gruvtransporterna sker inom inrikes trafiken i Norra Finland, men riktas dessutom också till Europa och Bortre Asien. Följaktligen är de två huvudsakliga transportformerna på den finska sidan väg- och järnvägstransporter till hamnarna i Bottenviken och vid Ishavet. I fråga om transporterna till Ishavet utreds rutterna via fyra hamnar (Narvik, Skibotn, Kirknes och Murmansk).

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 10/2012

Stilt av:
Torstein Rudihagen (A) og
Torgeir Trældal (FrP)

Til:
Norge og Sveriges regjeringer

J.nr. 12-00178-1

Til Norge og Sveriges regjeringer

Skriftlig spørsmål om utbygging av togforbindelsen Oslo-Gøteborg og Oslo-Stockholm

Transport har en grunnleggende betydning for langsiktig og bærekraftig økonomisk vekst, konkurransekraft og sysselsetning i Norden. Videre har innretning av transportpolitikken konsekvenser for regional utvikling, miljø og utslipp av klimagasser. Behovet for infrastruktur for å underlette utvinning av naturressurser i de arktiske deler av Norden, og behovet for effektive transportforbindelser for persontrafikken innenfor de folkerikeste deler av Norden har vært i fokus i Nordisk råds diskusjon om det fremtidige behov for utvikling av nordisk transportinfrastruktur.

Avviklingen av et formelt Ministerråd om transport innebærer at det ikke er samme oppfølgning på nordiske transportpolitiske saker som før. Det Nordisk-Baltiske Transportsamarbeid (NB8) er nyttig som forum for informasjonsutveksling, men det er uformelt og uforpliktende. Videre er samarbeidet innen Den nordlige dimensjonen et nyttig instrument for å sikre koordinering og utvikling av transportinfrastruktur med de øvrige deler av den europeiske regionen, men det dekker ikke behovet for den interne nordiske koordinering av transportpolitikken som Helsingforsavtalen forutsetter.

I lys av dette stilles følgende spørsmål til regjeringene:

- Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø?
- Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Stockholm?

10. juli 2012

Torstein Rudihagen (A)
Torgeir Trældal (FrP)

1236

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0032 OSLO

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	12/1316	19.09.2012

Svar på skriftlige spørsmål fra Nordisk Råd

Nordisk råds medlemmer Torstein Rudihagen (A) og Torgeir Trældal (Frp) har stilt tre spørsmål til de nordiske regjeringer.

Spørsmål E8/2012 er stilt til den norske, svenske, finske og danske regjering. Spørsmål E9/2012 til den norske, svenske og finske regjering. Spørsmål E10/2010 til den norske og svenske regjering. Utenriksdepartementet har bedt Samferdselsdepartementet om å samordne svarene til Nordisk ministerråd.

Spørsmål E10/2012

- Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø?
- Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Stockholm?

Den norske regjering har følgende svar:
Strekningen Oslo-Gøteborg via Kornsjø har betydning for person- og godstrafikk til Gøteborg og Syd-Sverige og kontinentet. Strekningen Oslo – Stockholm via Charlottenberg har betydning for persontrafikk til Midt- Sverige, person- og godstrafikk til Nord-Sverige og transitt-trafikk til Nord-Norge (Narvik). Begge strekningene inngår i det nordiske triangel, som er et prioritert prosjekt i TEN-T. Norge vil gjennom EØS-avtalen også delta i et godskorridorsamarbeid som vil kunne påvirke norske prioriteringer.

Østfoldbanen er den norske delen av strekningen Oslo-Gøteborg og Kongsvingerbanen er den norske delen av jernbanestrekningen Oslo – Stockholm. I Norge har Jernbaneverket sammen med de andre transportetatene lagt fram forslag til tiltak på disse strekningene i neste Nasjonal transportplan 2014-2023. Det planlegges med tanke på utbygging til dobbeltspor på Østfoldbanen. I tillegg planlegges nytt dobbeltspor Oslo – Ski (Follobanen) for å styrke kapasiteten og redusere reisetiden på strekningen. På Kongsvingerbanen planlegges det i første rekke for økt kryssingssporkapasitet.

Postadresse: Postboks 8010 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 81 00 Telefaks:
Org. nr.: 972 417 904

På oppdrag fra Samferdselsdepartementet har Jernbaneverket gjennomført et stort utredningsarbeid med vurdering av høyhastighetsbaner i Norge. I dette inngår vurdering av bane til Stockholm og Gøteborg. Regjeringen vil komme tilbake til videre arbeid med jernbanestrekningene Oslo – Stockholm og Oslo – Gøteborg, herunder forslag til konkrete tiltak på Østfoldbanen og Kongsvingerbanen, i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2014-2023.

Den svenske regjering har følgende svar:
Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø?

I nuvarande Nationell plan 2010-2021 finns följande utbyggnader planerade:
- Dubbelspår från Göteborg till Göteborgs hamn (Hamnbanan)
- Dubbelspår Norge-Vänerbanan(Trollhättan-Göteborg)
- Dubbelspår genom Varberg
- Västlänken, stor kapacitetsutbyggnad kring av Göteborg C (Järnvägstunnlar)

Hvilke planer foreligger om utbygning av togforbindelsen Oslo-Stockholm?

I nuvarande Nationell plan 2010-2021 finns följande utbyggnader planerade:
- Mötesstation Kil-Skåre
- Mötesstationer Kil-Laxå

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 11/2012

Ställd av:
Satu Haapanen

Till:
Danmarks regering

J.nr. 12-00196-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om dubbelt medborgarskap

Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott är engagerat i frågan kring dubbelt medborgarskap, och konstaterar att allt fler länder godkänner dubbelt medborgarskap och inte minst inom Norden ger redan Finland, Island och Sverige sina medborgare möjligheten till dubbelt medborgarskap. Medborgar- och konsumentutskottet noterar att en gemensam praxis inom Norden vad gäller dubbelt medborgarskap nu sprider sig till att även inkludera Danmark i och med regeringsgrundlaget *"Et Danmark der står sammen"* från oktober 2011.

I enlighet med de nordiska värdena om likhet och inkluderande principer, speciellt i det moderna och allt mer globaliserade nordiska samhället av idag, stöder därför utskottet de nordiska medborgarnas rätt till dubbelt medborgarskap, speciellt efter att utskottet fått tagit del av de goda erfarenheterna från Finland och Sverige vad gäller dubbelt medborgarskap. Utskottet har tidigare välkomnat den nya danska regeringens beslut att öppna sig för dubbelt medborgarskap (brev daterat 27 oktober 2011, ref: 11-00169-6) och är nu intresserade av att höra hur den danska regeringens arbete kring dubbelt medborgarskap fortskrider och när ett lagförslag kan förväntas läggas fram?

20 augusti 2012

Satu Haapanen (gröna)

JUSTITSMINISTERIET

Justitsministeren

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K

Dato: - 8 OKT. 2012
Sagsnr.: 2012-9309-0017
Dok.: 552506

Kære Satu Haapanen

Jeg har modtaget Deres skriftlige spørgsmål af 20. august 2012 fra Nordisk Råd med anmodning om orientering om den danske regerings overvejelser om anerkendelse af dobbelt statsborgerskab.

Dobbelt statsborgerskab er et komplekst emne. Den danske regering vil derfor nedsætte et tværministerielt embedsmandsudvalg, der nærmere kan undersøge reglerne om dobbelt statsborgerskab, herunder Danmarks internationale forpligtelser på området, samt komme med forslag til, hvorledes reguleringen af dobbelt statsborgerskab fremadrettet kan udformes.

Det er endnu for tidligt at sige, hvornår udvalget vil have afsluttet sit arbejde.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 12/2012

Ställd av:
Anders Andersson (KD),
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Siv Friðleifsdóttir (F), Simo
Rundgren (cent)

Till:
Finlands, Islands, Norges oc
Sveriges regeringar

J.nr. 12-00198-1

Till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar

Skriftlig fråga om kommersiell bärplockning

I Finland, Island, Norge och Sverige finns en omfattande allemansrätt. Rätten har sitt ursprung i ländernas historia. Den har en stor betydelse för medborgarna och därför skall den också existera i framtiden.

Under den senaste tiden har diskussionen om kommersiell bärplockning intensifierats. Orsaken till detta är först och främst att bärproducenter i allt större grad anlitar sina bärplockare från andra länder. Denna arbetskraft får inte alltid tillräckligt information om de lokala förhållandena. Därtill har det funnits direkta inskränkningar av de utländska bärplockarnas rättigheter (som arbetstagare) i de nordiska länderna.

En kombination av dåligt informerade bärplockare och det kommersiella syftet bakom bärplockningen har även lett till konflikter mellan lokalbefolkningen och bärplockarna. Det har också uppstått situationer där det har varit svårt att komma överens om gemensamma spelregler för hur, när och var man fritt får plocka bär eller svamp. I den politiska debatten har det lyfts fram förslag om att begränsa organiserad bär- eller svampplockning genom att göra verksamheten tillståndsbelagd.

Mot denna bakgrund vill vi ställa följande fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges, regeringar:

Finns det planer på att skapa nordiska regler som tydliggör bärplockningsföretagens ansvar för sina utländska bärplockare?

Helsingfors den 16 augusti 2012

Anders Andersson (KD)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Simo Rundgren (cent)

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Statsråden

Nordisk råd
Ved Stranden 18
DK-1061 KØBENHAVN K
DANMARK

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	12/2877	04 OKT 2012

Svar på skriftlig spørsmål E 12/2012 om kommersiell bærplukking

Bakgrunn

Finlands, Islands, Sveriges og Norges regjeringer har mottatt følgende skriftlige spørsmål fra Nordisk råd ved representantene Anders Andersson, Rigmor Andersen Eide, Siv Friðleifsdóttir og Simo Rundgren: "*Foreligger det planer om å lage nordiske regler som tydeliggjør bærplukkingsvirksomhetenes ansvar for sine utenlandske bærplukkere?*"

Selv om hovedtrekkene ved allemannsretten i Finland, Island Sverige og Norge synes nokså lik, herunder retten til å plukke viltvoksende bær og sopp, har landene i ulik grad opplevd utfordringer knyttet til utlendingers kommersielle utnyttelse av denne retten. I Finland og Sverige har man sett en ikke ubetydelig tilstrømming av utenlandske bærplukkere, men det er særlig Sverige som har opplevd dette som et problem. Island og Norge har derimot lite omfang av bærplukkere fra utlandet, og opplever derfor i praksis dette ikke som noen utfordring. Dette gjenspeiles også i den offentlige debatten, hvor problemstillingen har vært debattert både i Finland og Sverige, mens temaet i liten grad har vært diskutert på Island og i Norge.

Nærmere om situasjonen i landene

Finland opplyser at den finske bærplukkingsbransjen har hatt et stadig økende behov for utenlandske bærplukkere, ettersom den innenlandske plukkekapasiteten ikke er tilstrekkelig til å tilfredsstille etterspørselen etter skogsbær. I 2011 var det ti virksomheter som arbeidet med å rekruttere thailandske bærplukkere til landet, og det ble innvilget 2 398 visum til borgere fra Thailand. Dette gjør thailendere til den største gruppen utenlandske bærplukkere i Finland.

Postadresse: Postboks 8019 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersgata 64 Telefon: 22 24 90 90 Telefaks: 22 24 95 76
Org. nr.: 983 887 457

Det finske Inrikesministeriet nedsatte i 2007 en arbeidsgruppe for å utrede de utenlandske bærplukkernes situasjon og stilling. Arbeidsgruppen anså at det ikke er behov for å gjøre endringer i lovgivningen. Derimot anbefalte arbeidsgruppen at informasjonen om praktiske detaljer og bestemmelser om plukking av skogsbær bør økes og at reguleringen knyttet til næringsvirksomhet bør videreutvikles, samt at samarbeid og oppfølgning bør styrkes. Bærplukkingsretten skal utøves slik at ikke mer enn ubetydelige ulemper eller direkte skader forårsakes. Man har fokusert på å utarbeide retningslinjer for bedriftenes, koordinatorenes og bærplukkernes virksomhet, med det som formål å forebygge problemer for grunneiere, lokalbefolkning og naturen. Samtidig sikres tilgangen på viltvoksende bær for bærplukkingsbransjen.

Sverige poengterer at når det gjelder plukking av skogsbær, vil flere ulike regler innenfor ulike rettsområder kunne få anvendelse. På grunn av at utenlandske bærplukkere kan ha sin arbeidsgiver ikke bare i Sverige, men også innen EU-området eller i tredjeland, vil blant annet EU-retten og andre internasjonale regler måtte respekteres på for eksempel arbeidsrettens område.

Dersom det er snakk om menneskehandel eller annen kriminalitet, håndteres dette innenfor rettsvesenet. I Sverige har man iverksatt et økt samarbeid mellom Migrationsverket, Skatteverket, Arbetsmiljöverket og politi for å motvirke menneskehandel på arbeidsmarkedet. Dersom det gjelder dårlige arbeidsvilkår, behandles dette innenfor rammen av den svenske arbeidsmarkedsmodellen.

Sverige opplyser på denne bakgrunn at det ikke er planer om særskilt regulering på dette feltet nå.

Den *Islandske* regjering kjenner ikke til problemer i forbindelse med utenlandske bærplukkere. Man anser derfor at det ikke er behov for særskilte regler om kommersiell bærplukking nå. Det kan dog ikke utelukkes at det i fremtiden vil oppstå behov for nasjonale regler på området.

I *Norge* følger retten til å høste bær, urter, sopp, mv. i utmark av friluftsloven. Denne retten omfatter også utenlandske statsborgere. Friluftsloven fastsetter at slik høsting må skje hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet.

Generelt gjelder allemannsretten i Norge, og herunder høstingsretten, også for organisert og/eller kommersiell utnyttelse, dog med visse begrensninger. Det følger visse spesifiserte begrensninger av friluftsloven § 10, knyttet til friluftsmøter, idrettsstevner og lignende som kan medføre nevneverdig skade eller ulempe. Videre vil organiserte og/eller kommersielle aktiviteter generelt stille større krav til aktsomhet og hensynsfullhet, da konfliktpotensialet er større.

Høsting av ville planter og sopp er videre underlagt begrensninger gjennom naturmangfoldloven. Loven fastsetter at slik høsting bare er tillatt så lenge det ikke

truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov. Slike begrensninger kan for eksempel være fastsatt i verneforskrifter for verneområder, eller i forskrift om prioriterte arter. Ved høsting vil dessuten den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 komme til anvendelse, og supplerer den generelle aktsomhetsplikten etter friluftsloven.

Den norske regjering er ikke kjent med at det er betydelige problemer knyttet til kommersiell bærplukking i Norge som tilsier ytterligere eller særskilt regulering av dette nå.

Konklusjon
De nordiske landene hatt erfaringsutveksling om denne problemstillingen både på ministernivå og embetsnivå gjennom flere år, noe som har vært positivt. Ettersom den faktiske situasjonen på dette området er så forskjellig, anses det imidlertid ikke hensiktsmessig med felles nordiske regler om dette. Som det fremgår ovenfor, er det heller ingen av landene som i dag har planer om å endre regelverket om kommersiell bærplukking. Det er imidlertid all grunn til å videreføre erfaringsutvekslingen innen Norden, og de ulike lands myndigheter vil fortsette å følge situasjonen fremover.

Med hilsen

Anniken Huitfeldt

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 13/2012

Stillet af:
Finn Sørensen (EL)

Til:
Danmarks, Finlands, Islands
Norges og Sveriges
regeringer

J.nr. 12-00226-1

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om bekæmpelse af fattigdom

De nordiske lande har en lang tradition for at opbygge velfærdssamfund. Et nødvendigt led heri har været at bekæmpe fattigdom. Siden 2008 har de nordiske lande, direkte eller indirekte, været påvirket af en dyb økonomisk krise, der også har haft negative konsekvenser for den offentlige sektor, herunder nedskæringer på mange områder, som er vigtige for lighed og velfærd.

I denne situation er det endnu mere vigtigt end nogensinde, at de nordiske lande lærer af hinandens erfaringer og i videst muligt omfang samarbejder om fælles målsætninger.

På den baggrund bedes de nordiske landes regeringer besvare følgende spørgsmål:

- Betragtes fattigdom som et voksende problem siden den økonomiske krise slog igennem i 2008?
- Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de løbende for at hjælpe mennesker ud af fattigdom?
- Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de for at forebygge, at fattigdommen øges?
- Regeringerne bedes redegøre for, om der i bekæmpelsen af fattigdom indgår en officiel fastlagt fattigdomsgrænse, hvordan denne grænse er udformet og hvordan den anvendes i regeringernes politik?

- Vil regeringerne være indstillet på, at de nordiske lande samarbejder om udarbejdelsen af en fælles metode til definition og måling af fattigdom, og et samarbejde om at løse problemet?

København den 10. september 2012

Finn Sørensen (EL)

Nordisk Råd

E 13/2012

Stillet af:
Finn Sørensen (EL)

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 12-00226-1

Finansministeren

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Danmark

Deres ref	Vår ref	Dato
	12/3631 BGR	.10.2012

Besvarelse av skriftlige spørsmål fra Nordisk Råd om bekjempelse av fattigdom

Det vises til brev fra Nordisk Råd av 10. september 2012 med skriftlig spørsmål fra Finn Sørensen (EL) om bekjempelse av fattigdom. Vedlagt følger skriftlig besvarelser fra Danmark, Finland, Norge og Sverige. Nedenfor er tatt med noen av momentene i bidragene. Innspillene fra Island fremgår av dette brevet.

1. Betraktes fattigdom som et voksende problem siden den økonomiske krisen slo igjennom i 2008?

De nordiske landene har i et internationalt perspektiv en jevn inntektsfordeling. Realinntekten for alle grupper i samfunnet har økt i et langsiktigt perspektiv. Andelen husholdninger med lavinntekt har for de fleste av de nordiske landene vært relativt uforandret over tid.

I Norge har andelen med relativ lavinntekt vært forholdsvis stabil i de senere årene, også etter det økonomiske tilbakeslaget i 2008. En viktig årsak til dette er at tilbakeslaget ikke førte til noen sterk økning i arbeidsledigheten i Norge. Sammensetningen av lavinntektsgruppen har imidlertid endret seg, med en høyere andel barn og barnefamilier og en lavere andel eldre. Dette må ses i sammenheng med økt innvandring og ekstraordinær økning i minstepensjonen. Andelen mottakere av økonomisk sosialhjelp økte noe i 2009 og 2010 sammenliknet med de to foregående årene. Andelen stønadsmottakere i 2010 lå imidlertid på et lavere nivå enn i 2006 og årene før.

I Sverige har inntektsforskjellen økt de siste 20 årene. Sett over en lengre tidsperiode har realinntektsnivået steget for samtlige inntektsgrupper. For gruppene med lavest inntekter har imidlertid den økonomiske standarden utviklet seg betydelig svakere enn medianinntekten i befolkningen. En viktig årsak er at mange personer i de lavere inntektsgruppene ikke har sin hovedinntekt fra arbeid. Overføringer og bidrag har utviklet seg svakere enn lønningene de

Postadresse: Postboks 8008 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 40 Telefon: 22 24 41 00 Telefaks: 22 24 95 14
Org. nr.: 972 417 807

siste 15 årene.

Finland opplyser at andelen som kan betraktes som fattige, har vært relativt uforandret. Dette gjelder også for andelen mottakere av sosiale bidrag. De strukturelle problemene har imidlertid økt som følge av at arbeidsledigheten har økt.

I Island er andelen av befolkningen som lever under fattigdomsgrensen lavere i 2010 enn den var i 2006-2008. Samlet inntekt er imidlertid lavere enn før finanskrisen.

2. Hva har regjeringen gjort for og hva gjøres løpende for hjelpe mennesker ut av fattigdom?

Den overordnede innretningen av politikken for å bekjempe fattigdom i de nordiske landene handler om å sikre full sysselsetting. Dette oppnås ved å føre en ansvarlig økonomisk politikk, innsats for å styrke arbeidsevnen og attraktiviten på arbeidsmarkedet, samt å sikre at de sosiale sikkerhetsystemene omfatter alle borgere.

I Norge la Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2007 fram en *handlingsplan mot fattigdom*. Handlingsplanen inngår i en samlet politikk for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og bekjempe fattigdom. Planen omfatter tiltak for å bedre levekårene til økonomisk og sosialt vanskeligstilte grupper. *Kvalifiseringsprogrammet for utsatte grupper* er et tiltak for å få flere i arbeid og bedre oppfølgingen av personer som er avhengige av økonomisk sosialhjelp over lengre tid. Programmet ble et tilbud i alle landets kommuner fra 2010. Regjeringens brede politikk for å motvirke sosiale og økonomiske forskjeller er presentert i St. meld. 30 (2010-2011) Fordelingsmeldingen.

Et utgangspunkt for den svenske regeringens ekonomiske politikk er at den økonomiske veksten skal komme alle til del. Det svenske velferdssystemet omfatter hele befolkningen og sikter mot å skape like muligheter for alle og å skape likestilling mellom kvinner og menn. Regjeringens ambisjoner er å nå ambisøse fordelingsmål og å ha et vel fungerende velferdssystem tillgjengelig for alle. Dette gjør det også viktig å ta vare på og utvikle de offentlige velferdssystemene.

I det finske regeringsprogrammet 2011–2015 er bekjempelse av fattigdom, ulikhet og utenforskap ett av tre prioriterte områder. Programmet betoner at fattigdom og utenforskap forebygges ved å styrke menneskenes delaktighet og arbeidsmulighet, samt å redusere arbeidsledigheten, menneskers mangel på muligheter og styrke sosial trygghet. Sosial- og helsedepartementet i Finland koordinerer tiltaksprogrammet for å redusere utenforskap.

I Danmark har regeringen gjennomført en økonomisk reform der det er tatt en rekke initiativer for å skape vekst og arbeidsplasser, siden sysselsetting er den raskeste veien ut av en situation med lav inntekt. Dessuten har regjeringen inngått avtale om fleksjob og tidligpensjon for å forebygge at mennesker – herunder alt for mange helt unge – parkeres varig utenfor arbeidsmarkedet på førtidspensjon. Blant andre initiativer kan nevnes at Regjeringen med finansloven for 2012 har opphevet de laveste kontanstøtteordninger. Avskaffelsene er anslått til isolert sett å redusere lavinntektsgruppen med minst 7-8000 personer.

I Island har bekjempelse av fattigdom vært sentral i regjeringens program. Selv om det har vært nødvendig å skjære kraftig ned på offentlige utgifter de senere årene, har velferdssystemet vært skjermet fremfor andre utgifter. Dette omfatter bl.a. overføringer og tiltak for å lette på husholdningenes gjeld og rentekostnader. Neste år legger regjeringen opp til å øke barnebidrag vesentligt.

3. Regjeringene bes redegjøre for, om det i bekjempelsen av fattigdom inngår en offisiell fastlagt fattigdomsgrense, hvordan denne grensen er utformet og hvordan den anvendes i regjeringenes politikk?

De nordiske regjeringene har ikke fastsatt offisielle fattigdoms- eller lavinntektsgrenser. Regjeringene følger imidlertid kontinuerlig utviklingen i relativ lavinntekt, sammen med andre sentrale indikatorer på ulikhet og fattigdom.

I Norge foregår dette blant annet ved at Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Arbeidsdepartementet utarbeider en årlig rapportering om økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper. Norge følger med på utviklingen i forhold til EUs relative lavinntektsgrense 60 pst. av medianinntekten og OECDs 50 pst. av medianinntekten.

I Sverige følges situasjonen for eksempel særlig for barnefamilier, eldre og personer med økonomisk bistand. I inneværende mandatperiode har Regeringen vedtatt tiltak for å forbedre standarden for de grupper som til tross for styrkede muligheter for egen forsørgelse, fortsatt har en svak økonomisk stilling.

Finland anvender seg av den metoden som er allment akseptert i EU for å måle relativ fattigdom, lavinntektsgrad (dvs. den disponible inntekten er under 60 pst. av medianinntekten for samtlige husholdninger). Regjeringen følger også øvrige målemetoder som beskriver husholdningenes økonomiske situasjon og inntektsforskjeller.

I Danmark har Regjeringen nedsatt et ekspertutvalg som skal belyse forskjellige metoder for å måle fattigdom og utarbeide forslag til en dansk fattigdomsgrense. Hensikten er å gjøre det mulig å følge den faktiske utviklingen over tid.

I Island er det statisistiske byråets (Statistics Iceland) målinger av fattigdom brukt som underlag i den faglige og politiske diskussion av fattidom, men det er ikke fastsatt noen offisiell fattigdomsgrense.

4. Vil regjeringene være innstilt på at de nordiske landene samarbeider om utarbeidelse av en felles metode til definisjon og måling av fattigdom, og et samarbeide om å løse problemet?

De nordiske landene har delvis ulike oppfatninger om hvilke statistiske mål som skal anvendes for å få et samlet bilde av fattigdommen og ser intet direkte behov for å utvikle et nordiskt samarbeid om dette. Flere av landene viser imidlertid til nytten av å utveksle erfaringer om forskning og utvikling av metoder for å redusere fattigdom.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Svar fra Danmarks regering på skriftligt spørgsmål E 13/2012:

1. Betragtes fattigdom som et voksende problem siden den økonomiske krise slog igennem i 2008?

Svar:
Det er regeringens opfattelse, at fattigdom i et væsentligt omfang handler om manglende økonomiske ressourcer. En række andre forhold - såsom boligforhold, helbredsmæssige forhold, sociale forhold og tilknytning til arbejdsmarkedet - har dog også betydning for fattigdom.

Det er en alvorlig situation, når mennesker i en længere periode ufrivilligt befinder sig i en situation med manglende ressourcer – uanset om fattigdommen er opstået som en konsekvens af den økonomiske krise eller af andre forhold.

For regeringen er det vigtigt at bekæmpe fattigdom i Danmark og at fremme et mere lige samfund med bedre levevilkår for de mest udsatte.

Det er imidlertid vanskeligt at vurdere omfanget af fattigdom eller identificere de grupper, som har mest brug for hjælp, så længe der ikke findes en klar definition til at måle fattigdom ud fra. Derfor har regeringen nedsat et ekspertudvalg, der skal belyse forskellige metoder til at måle fattigdom og udarbejde en række forslag til en dansk fattigdomsgrænse. Hensigten er, at gøre det muligt at følge den faktiske udvikling over tid.

En fattigdomsgrænse kan benyttes til at identificere særligt udsatte grupper og dermed bidrage til at målrette politiske tiltag, der skal afhjælpe en situation med manglende ressourcer.

2. Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de løbende for at hjælpe mennesker ud af fattigdom?

Svar:
Regeringen arbejder for at målrette de socialpolitiske indsatser mod de grupper, som har det største behov.

Som følge af den økonomiske krise, er det nødvendigt at have et særligt fokus på at skabe vækst og arbejdspladser i Danmark, da adgangen til beskæftigelse er hovedvejen ud af en situation med lav indkomst. Her har regeringen taget en række initiativer med økonomiske reformen.

Desuden har regeringen indgået aftale om fleksjob og førtidspension med henblik på at forebygge, at så mange mennesker – herunder alt for mange helt unge – parkeres varigt udenfor arbejdsmarkedet på en førtidspension.

Blandt andre initiativer kan det nævnes, at regeringen med finansloven for 2012 afskaffede de laveste kontanthjælpsydelser. Afskaffelsen af kontanthjælpsydelserne skønnes isoleret set at reducere lavindkomstgruppen med mindst 7-8.000 personer.

3. Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de for at forebygge, at fattigdommen øges?

Svar:
Se svar på spørgsmål 2

4. Regeringerne bedes redegøre for, om der i bekæmpelsen af fattigdom indgår en officiel fastlagt fattigdomsgrænse, hvordan denne grænse er udformet og hvordan den anvendes i regeringernes politik?

Svar:
Der er ingen officiel fattigdomsgrænse i Danamrk. Regeringen har imidlertid nedsat et ekspertudvalg, der skal belyse forskellige metoder til at måle fattigdom og udarbejde en række forslag til en dansk fattigdomsgrænse (se desuden svar på spørgsmål 1).

5. Vil regeringerne være indstillet på, at de nordiske lande samarbejder om udarbejdelsen af en fælles metode til definition og måling af fattigdom, og et samarbejde om at løse problemet?

Svar:
Regeringen prioriterer det nordiske samarbejde højt og regeringen anser løbende udveksling af viden og resultater for at være et afgørende element i samarbejdet.

Svar fra Finlands regering på skriftligt spørgsmål E 13/2012:

1. Upplevs fattigdom som ett växande problem efter den ekonomiska krisen år 2008?

Det är naturligt att den ekonomiska krisen påverkar vår förmåga att upprätthålla och utveckla välmående. Det är emellertid inte frågan om den relativa (eller absoluta) fattigdomens tillväxt, utan om växande strukturella förändringar och stigande arbetslöshet samt tillföljande vacklande framtidstro speciellt bland unga vuxna. När detta kombineras med statens växande skuldsättning och problemen med den ekonomiska hållbarheten på en längre sikt är det inte att undra att det finns farhågor över de sociala konsekvenserna av den långvariga ekonomiska krisen.

I tillägg är fattigdom en del av den större utslagningshelheten. Fattigdomen, mätt i inkomster, har inte avsevärt ökat sedan finanskrisen då man jämför med exempelvis mängden människor som mottar utkomststöd medan utslagningen å andra sidan har ökat.

2.-3. Vad har regeringen gjort och gör för närvarande för att hjälpa människor att komma undan fattigdom samt förebygga en ökning av fattigdomen?

Förebyggande av fattigdom, ojämlikhet och utslagning är ett av tre insatsområden i regeringsprogrammet 2011–2015. Regeringsprogrammet betonar att fattigdom och utslagning förebyggs genom att stärka människornas delaktighet och arbetsförmåga, minska arbetslöshet, människors utsiktslöshet och lottlöshet och sörja för den sociala tryggheten och basservicen.

Social- och hälsovårdsministeriet koordinerar åtgärdsprogrammet för att minska utslagning, som har som mål att inkludera synvinkeln att minska fattigdom, ojämlikhet och utslagning i allt samhälleligt beslutsfattande. Åtgärdsprogrammet strävar efter att etablera en bestående verksamhetsmodell för det samhälleliga beslutsfattandet. I beslutsfattandet ska man alltid beakta konsekvenserna för människors välfärd, hälsa och utslagning. Åtgärdsprogrammet har sju teman, vilka har som mål att:

1. stärka jämlikheten mellan olika medborgargrupper
2. främja hälsan genom att minska skillnader i hälsa
3. förebygga utslagning från arbetet och arbetsmarknaden
4. förbättra ställningen för personer med små inkomster
5. minska utslagningen bland barn och unga
6. reformera social- och hälsovårdstjänster
7. förbättra effekterna av medborgarorganisationers arbete

Dessa teman innehåller över 30 spetsprojekt som regeringen har definierat.

Under regeringsperioden har även samhällsgarantin för unga startats. Denna innebär att alla unga under 25 år och nyutexaminerade under 30 år erbjuds en arbets-, praktik-, studie-, ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats efter att de har blivit arbetslösa. Barn- och ungdomspolitiska programmet 2012–2015, som undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för, genomför för sin del de i regeringsprogrammet inskrivna målen om att minska fattigdom, ojämlikhet och utslagning,

Regeringen har höjt grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa, arbetsmarknadsstödet, utkomststödets grunddel och stödet för ensamförsörjare. I mars 2011 infördes garantipension, som har ökat inkomstnivån för fattiga pensionärer – i synnerhet för kvinnor och invandrare.

I början av år 2012 inleddes det nationella utvecklingsprogrammet för social- och hälsovården Kaste II. För programmet har man reserverat 58 miljoner euro för åren 2012-2015. Målet är att minska skillnader i välfärd och hälsa samt utveckla strukturerna och tjänsterna inom social- och hälsovården så att de blir klientorienterade.

EU:s strategiska mål är att inom EU-området minska antalet personer som lever i relativ fattigdom och hotas slås ut socialt med 20 miljoner fram till år 2020. Även Finland ska utarbeta en nationell plan i syfte att i första hand förbättra ställningen för småinkomsttagare, utslagna och arbetslösa samt minska fattigdomen bland barnfamiljer. Finland når målet om antalet som hotas av fattigdom eller utslagning kan minskas med cirka 150 000 personer.

4. Ingår en officiellt beslutad definitionsgräns för fattigdom i regeringens arbete mot fattigdom? Om svaret är ja, hur har då denna definition utformats och hur används den i regeringens politik?

Att mäta fattigdom är utmanande. Finland använder sig av den inom EU allmänt accepterade mätaren av relativ fattigdom, låginkomstgrad (den disponibla inkomsten är under 60 % av medianinkomsten för samtliga hushåll). Regeringen följer också övriga mätare som beskriver hushållens ekonomiska situation och inkomstskillnader.

5. Hoppas Finland att de nordiska länderna samarbetar för att utveckla en gemensam metod för att definiera och mäta fattigdom, och att de nordiska regeringarna samarbetar för att lösa fattigdomen?

EU arbetar som bäst - både inom Europa 2020-strategin och kommittén för socialt skydd - för att utveckla mätare för fattigdom och för att beakta olika aspekt av fattigdom. Utvecklingen av de sociala förhållandena och hur man når fattigdomsmålen följs också upp systematiskt inom EU. Länderna tar fram utöver de nationella planer (NRP) med anknytning till Europa 2020-strategin som nämns i punkt 2 även nationella socialrapporter (NSR). Nationella rapporter utnyttjas när man utarbetar årsrapporter om den sociala situationen i Europa på EU-nivå.

I syfte att kunna följa fattigdomsmålet för Europa 2020-strategin har man lanserat ett sätt att mäta som förutom *låg inkomst* (gränsen för låg inkomst är 60 % av medianinkomsten) även beaktar s.k. *materiell fattigdom* (material deprivation), vilken beskriver andra former av bristande levnadsstandard, och *mycket låg arbetsintensitet* (very low work intensity) som beskriver hushållens svaga koppling till arbetsmarknaden. På grundval av dessa tre mätare definierar man den andel av befolkningen som riskerar fattigdom eller utslagning (population at risk of poverty or exclusion), dvs. andelen av befolkningen som tillhör minst en av dessa grupper.

Finland anser det inte nödvändigt att separat samarbeta mellan de nordiska länderna för att utarbeta definition och mätare av fattigdom. Utvecklande av diverse mätare är inte ändamålsenligt och Finland stöder istället att samarbetet kopplas ihop med samarbetet som bedrivs på EU-nivå.

Däremot behövs det ett aktivt nordiskt samarbete runt forskning och utveckling för att hitta lösningar till utslagning och tryggandet av den nordiska välfärdsmodellen under utmanande tider. Detta samarbete kräver också en global dimension. Det vore viktigt att social- och hälsovårdssektorns nordiska institutioner också skulle delta i att skapa denna information. Finland har detta år föreslagit ett samnordiskt forskningsprojekt under ledning av Institutet för hälsa och välfärd, THL. Projektet "Growing inequality in wellbeing threatens Nordic competitiveness" syftar till att analysera mönster av ojämlikhet i de nordiska länderna samt skapa evidensbaserad information om förändringar i välfärd och ojämlikhet sedan 1980-talet.

Svar fra Norges regering på skriftligt spørgsmål E 13/2012:

1. Betragtes fattigdom som et voksende problem siden den økonomiske krise slog igennem i 2008?

Norge haren relativt jevn inntektsfordeling og lav andel med lavinntekt i en internasjonal sammenheng. I de senere årene (fra 2006) har det vært små endringer i inntektsfordelingen.

En mye brukt indikator for hvor mange som er utsatt for fattigdom, er andelen av befolkningen som har inntekt under en relativ lavinntektsgrense. Vanligvis settes den relative lavinntektsgrensen til 60 pst. eller 50 pst. av medianinntekten. Andelen med relativ lavinntekt i Norge har vært forholdsvis stabil i de senere årene, også etter det økonomiske tilbakeslaget i 2008. En viktig årsak til dette er at tilbakeslaget ikke førte til noen sterk økning i arbeidsledigheten i Norge. Derimot førte tilbakeslaget til store aksjetap for mange, hovedsakelig øverst i inntektsfordelingen. Dette førte til at medianinntekten ble redusert i 2009. Målt med EUs lavinntektsmål falt dermed både lavinntektsgrensen og andelen med relativ lavinntekt. Utviklingen i andelen av befolkningen som har vedvarende[1] lavinntekt etter denne definisjonen er vist i tabell 1.

Tabell 1: Andel med vedvarende lavinntekt etter EUs lavinntektsdefinisjon (60 pst. av medianinntekten)

2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010
7,9	8,1	8,2	8,1	7,9

Den stabile utviklingen i lavinntektsandelen skjuler relativt store endringer i sammensetningen av lavinntektsgruppen over tid. Andelen barn og barnefamilier med lavinntekt har økt i de senere årene.Dette må ses i sammenheng med økt innvandring. På den annen side har det blitt færre eldre med lavinntekt.

Økonomisk sosialhjelp utgjør et nedre sikkerhetsnett i velferdsordningene, og utviklingen i andelen mottakere kan gi ytterligere informasjon om andelen som opplever økonomiske vanskeligheter. Andelen mottakere av økonomisk sosialhjelp økte noe i 2009 og 2010 sammenliknet med de to foregående årene. Andelen stønadsmottakere i 2010 lå imidlertid på et lavere nivå enn i 2006 og årene før.

2. Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de løbende for at hjælpe mennesker ud af fattigdom?

Regjeringen la sammen med statsbudsjettet for 2007 fram en *handlingsplan mot fattigdom*.
Handlingsplanen omfatter målrettede tiltak for å bedre levekårene til økonomisk og sosialt vanskeligstilte grupper og er rettet inn mot tre delmål; i) alle skal gis muligheter til å komme i arbeid, ii) alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg og iii) levekårene for de vanskeligst stilte skal bedres.
Handlingsplanen mot fattigdom omfatter tiltak under flere sektordepartementer. Handlingsplanen er fulgt opp med tiltak og styrkinger i de årlige statsbudsjettene. Handlingsplan mot fattigdom er tilgjengelig på Arbeidsdepartementets nettsider.

Kvalifiseringsprogrammet for utsatte grupper er et tiltak for å få flere i arbeid og bedre oppfølgingen av personer som er avhengige av økonomisk sosialhjelp over lengre tid. Programmet ble et landsomfattende tilbud i alle landets kommuner fra 2010. Fra 1. januar 2008 til utgangen av april 2012 var det registrert i overkant av 29 600 søknader om deltakelse og fattet 23 100 vedtak om innvilgelse av program. Antall deltakere i programmet var ved utgangen av april 2012 i underkant av 6 900.
Handlingsplan mot fattigdom inngår i en samlet politikk for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og bekjempe fattigdom (se under).

[1] Vedvarende lavinntekt innebærer at inntekten som gjennomsnitt over en treårsperiode er under lavinntektsgrensen. Inntekten måles som samlet husholdningsinntekt per person i husholdningen, korrigert for at det er stordriftsfordeler ved å bo flere sammen i en husholdning.

3. Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de for at forebygge, at fattigdommen øges?

Det er et overordnet mål å sikre fortsatt høy sysselsetting og lav arbeidsledighet. Den økonomiske politikken spiller en sentral rolle i denne sammenheng. Budsjett- og pengepolitikken er innrettet med sikte på å oppnå stabil økonomisk vekst og å jevne ut konjunktursvinginger. Det bidrar til økt verdiskaping og høy sysselsetting. Tilknytning til arbeidslivet er i tillegg den viktigste enkelfaktoren som hindrer fattigdom for den enkelte. Rammene for den økonomiske politikken ivaretar også langsiktige hensyn og bidrar til at kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. En slik bærekraftig utvikling krever en ansvarlig politikk med vekt på natur- og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et opprettholdbart pensjonssystem, et velfungerende næringsliv og en sterk offentlig sektor. I tillegg spiller det inntektspolitiske samarbeidet, en aktiv arbeidsmarkedspolitikk og inkluderende arbeidsliv viktige roller. Inntektssikringsordninger gir økonomisk trygghet for dem som av ulike årsaker ikke kan arbeide.

Regjeringen vil videreutvikle den nordiske velferdsmodellen, og legge grunnlaget for fortsatt økonomisk vekst og høy sysselsetting kombinert med brede fellesskapsløsninger, et godt sosialt sikkerhetsnett og en jevn lønnsstruktur. Arbeidslinjen er sentral i den nordiske modellen og i Regjeringens politikk. Regjeringen er opptatt av at alle skal ha like muligheter til å utnytte sine evner, uavhengig av sosial bakgrunn. Gode barnehager og et godt utdanningssystem som er tilgjengelig for alle er de viktigste arenaene for å sikre det. Regjeringen ønsker at flere skal gjennomføre videregående opplæring. Fullført videregående opplæring er i økende grad en forutsetning for deltakelse i arbeidslivet. Regjeringen vil også legge til rette for at så mange som mulig skal kunne fullføre en formell utdanning og oppgradere sin kompetanse gjennom hele livsløpet. Gode fellesskapsløsninger som sikrer alle barn og unge deltakelse er særlig viktige for familier med fattigdomsproblemer. Regjeringen vil styrke barnevernet og utvikle et mer samordnet velferdstilbud til barn i utsatte livssituasjoner.

Regjeringen oppnevnte i 2008 et offentlig utvalg (Fordelingsutvalget) for å se på utviklingen i økonomiske forskjeller over tid, hvilke faktorer som påvirker fordelingen og hvilke tiltak som kan bidra til en jevnere fordeling. Utvalget ble bedt om særlig å legge vekt på tiltak som kan bidra til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom og rikdom går i arv. Fordelingsutvalget overleverte sin innstilling (NOU 2009:10) til Finansdepartementet våren 2009. Utvalgets vurderinger og anbefalinger er fulgt opp i Meld. St. 30 (2010-2011) Fordelingsmeldingen høsten 2011. Stortingsmeldingen presenterer Regjeringens langsiktige strategi for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og bekjempe fattigdom.

Skattesystemet er et viktig redskap i fordelingspolitikken fordi det bidrar til omfordeling og gir økonomisk handlingsrom til å løse viktige fellesoppgaver. Skattesystemet har blitt mer omfordelende de siste årene. Blant annet har endringer i formuesskatten og innføringen av skatt aksjeutbytte og aksjegevinster for personlige eiere i skattereformen 2006 bidratt til at de med høye inntekter og formuer betaler mer i skatt. Evalueringen av skattereformen, presentert i Meld. St. 11 (2010-2011), viste at fordelingsvirkningene av reformen var overveiende positive.

Et kjennetegn ved den nordiske modellen er et bredt offentlig helsetilbud som bidrar til å jevne ut sosiale forskjeller i samfunnet. I 2007 lanserte Regjeringen en *nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller* (St.meld. nr. 20 (2006-2007). Strategien retter fokuset mot årsakene som ligger bak helseforskjellene, bl.a. ulikhet i levekår og ressurser. Mange av virkemidlene for å redusere forskjellene ligger utenfor helsesektoren, og fordrer en omfattende, tverrsektoriell innsats. Arbeidet for å redusere helseforskjeller i befolkningen skapes i stor grad utenfor helsesektoren og krever en langsiktig og målrettet innsats på mange områder samtidig. Meldingen legger vekt på en bred tilnærming, bl.a. knyttet til å utjevne økonomiske forskjeller, sikre trygge oppvekstvilkår, gi like muligheter til utvikling og utdanning og fremme et inkluderende arbeidsliv og sunne arbeidsmiljøer. Det legges også stor vekt på å redusere forskjeller i helseadferd og på å tilby likeverdige helse- og omsorgstjenester.

Boligstandard og bomiljø er faktorer som også påvirker tilknytning til arbeidslivet, utdanning og sosialt nettverk. Det er også en viktig del av barns oppvekstvilkår. Regjeringen vil legge fram en *stortingsmelding om boligpolitikken* i 2013, der situasjonen for vanskeligstilte vil være et sentralt tema.

Innsatsen for *integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen* står sentralt som et ledd i å forebygge fattigdom. Regjeringen vil i 2012 legge fram en stortingsmelding om integreringspolitikken, med blant annet vekt på en styrket arbeidslinje i integreringspolitikken.

Tiltak for personer med rusproblemer er styrket som et ledd i innsatsen mot fattigdom. Opptrappingsplanen er forlenget ut 2012, og ble styrket med 100. mill kroner i 2011. De samlede midlene til rusfeltet er med dette økt med over 1 mrd kroner gjennom planperioden sammenlignet med 2005. I planperioden ble det gitt midler til styrking av forebygging, kommunale tjenester, spesialisthelsetjenester, fylkeskommunale tjenester og tjenester fra private, frivillige og ideelle aktører. For 2012 ble tilskudd til personer med rusproblemer videreført. Dette er nærmere omtalt i Prop. 1.S (2011 – 2012) for Helse- og omsorgsdepartementet.

I 2012 la Helse- og omsorgsdepartementet fram en stortingsmelding om rusmiddelpolitikken, Meld. St. 30 (2011-2012). Stortingsmeldingen omhandler alkohol, narkotika, legemidler og doping som samfunnsproblem. Samhandlingsreformen ble stadfestet for personer med rusproblemer. Stortingsmeldingen omtaler forebygging, tidlig innsats, samhandling og bruker- og pårørendeperspektiv. Det er iverksatt *tiltak for barn med foreldre som er psykisk syke og/eller personer med rusproblemer.* Tiltakene har som mål å gi tidligere hjelp til barna, styrke veiledning og kompetanse i tjenestene, langsiktig oppfølging av barna, økt forskning og erfaringsspredning og å stimulere frivillige organisasjoner til tiltak.

4. *Regeringerne bedes redegøre for, om der i bekæmpelsen af fattigdom indgår en officiel fastlagt fattigdomsgrænse, hvordan denne grænse er udformet og hvordan den anvendes i regeringernes politik?*

Det er ikke fastsatt en offisiell fattigdoms- eller lavinntektsgrense i Norge. I Regjeringens handlingsplan mot fattigdom heter det: *"Fattigdom er et flerdimensjonalt og sammensatt problem, både på samfunnsnivå og individnivå. Det er derfor lite formålstjenelig å bruke en enkelt definisjon eller indikator for å beskrive fattigdom. Regjeringen tar utgangspunkt i en vid forståelse av fattigdom, og vil måle og følge utviklingen gjennom et bredt sett av indikatorer..."*. Regjeringen legger til grunn en relativ forståelse av fattigdom, og relativ lavinntekt (vedvarende lavinntekt målt som gjennomsnittsinntekt over tre år) brukes som en sentral indikator på fattigdom. I Meld. St. 30 (2010-2011) Fordelingsmeldingen tas det også utgangspunkt i relativ lavinntekt som indikator på fattigdom og levekårsproblemer.

Regjeringen følger utviklingen i relativ lavinntekt sammen med andre sentrale indikatorer på ulikhet og fattigdom. Det er fra myndighetenes side ikke presentert et nærmere avgrenset sett med indikatorer på fattigdom. Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider på oppdrag fra Arbeidsdepartementet en årlig rapportering om økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper. Se Rapport 2012/08 Økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper 2011 på SSB nettsider.

5. *Vil regeringerne være indstillet på, at de nordiske lande samarbejder om udarbejdelsen af en fælles metode til definition og måling af fattigdom, og et samarbejde om at løse problemet?*

Definisjon og måling av fattigdom bør ideelt sett ta utgangspunkt i de samfunnsmessige og individuelle årsakene til og konsekvensene av fattigdom. Spørsmålet om definisjon og måling av fattigdom må også ses i sammenheng med den politiske konteksten i det enkelte land. De nordiske landene har mange likheter i samfunnsmodell, utfordringer og velferdspolitikk av betydning for fattigdom. Det vil således være nyttig å følge landenes arbeid på området og utveksle erfaringer og kunnskap landene imellom. Arbeidsdepartementet, som koordinerer den norske regjeringens innsats mot fattigdom, imøteser gjerne et felles nordisk initiativ og samarbeid på området.

Andre aktuelle temaer i norsk fattigdomspolitikk, utover definisjon og måling av fattigdom, er bekjempelse av barnefattigdom, herunder spørsmålet om deltakelse og inkludering av utsatte barn og unge, forebyggende innsats og oppfølging av ungdom utenfor utdanning og arbeidsliv, hvordan sikre sammenheng mellom nasjonale mål på fattigdomsområdet og lokal innsats, måling av resultater av iverksatt politikk og tiltak, samt sosialt entreprenørskap.

Svar fra Sveriges regering på skriftligt spørgsmål E 13/2012:

Betragtes fattigdom som et voksende problem siden den økonomiske krise slog igennem i 2008?

Sverige har en av de jämnaste inkomstfördelningarna i världen. Inkomstskillnaderna har dock, precis som i många andra länder, ökat under de senaste 20 åren. Sett över en längre tidsperiod har den reala inkomstnivån stigit för samtliga inkomstgrupper. För grupperna med lägst inkomster har dock den ekonomiska standarden utvecklats betydligt svagare än medianinkomsten i befolkningen. En viktig bidragande orsak är att många individer i de lägre inkomstgrupperna inte får sin huvudsakliga försörjning från arbete. Transfereringar och bidrag har utvecklats svagare än lönerna de senaste 15 åren.

Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de løbende for at hjælpe mennesker ud af fattigdom?

Då en svag förankring på arbetsmarknaden är huvudskälet till ekonomisk utsatthet, leder en ökning av andelen i arbete till att andelen som kan försörja sig själva ökar och andelen ekonomiskt utsatta minskar. En utgångspunkt för regeringens ekonomiska politik är att tillväxten ska komma alla till del. Det svenska välfärdssystemet omfattar hela befolkningen och syftar till att skapa lika möjligheter för alla och att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män. Regeringens ambitioner att nå högt ställda fördelningsmål och väl fungerande välfärdssystem tillgängliga för alla, gör det också viktigt att vårda och utveckla de offentliga välfärdssystemen.

Hvad har regeringerne gjort og hvad gør de for at forebygge, at fattigdommen øges?

Se ovan.

Regeringerne bedes redegøre for, om der i bekæmpelsen af fattigdom indgår en officiel fastlagt fattigdomsgrænse, hvordan denne grænse er udformet og hvordan den anvendes i regeringernes politik?

Den ekonomiska situationen för olika grupper följs kontinuerligt inom berörda politikområden. Det gäller t.ex. situationen för barnfamiljer, äldre och personer med ekonomiskt bistånd. Informationen utgör ett underlag för politikens utformning. Under innevarande mandatperiod har regeringen vidtagit åtgärder för att förbättra standarden för de grupper som trots stärkta möjligheter till egen försörjning har en svag ekonomisk ställning.

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 14/2012

Ställd av:
Helgi Hjörvar (A)

Till:
Danmarks, Finlands, Norges
Islands och Sveriges
regeringar

J.nr. 12-00254-1

Till Danmarks, Finlands, Norges, Islands och Sveriges regeringar

Skriftlig fråga om Islands lånevillkår

Efter att den finansiella krisen drabbade Island med åtföljande ekonomiska svårigheter, ingick de nordiska länderna ett låneavtal med Island som undertecknades i Stockholm den 1 juli 2009. Lånebeloppet var 1 775 miljoner euro med en ränta på tre-månaders Euribor + 2,75 procentenhet.

Irland har också drabbats av den finansiella krisen och fick räddningsaktionslån från EU, Storbritannien, Danmark och Sverige. Irland fick 600 miljoner euro i bilaterala lån från Sverige och 400 miljoner euro från Danmark. Räntorna för dessa lån följer tre-månaders Euribor med ett påslag på en procentenhet.

Finland deltar i den europeiska finansiella stabiliseringsfacilitetens lånepaket till Irland, och har garanterat ca 740 miljoner euro av det irländska lånepaketet. Räntorna för detta lån har sänkts sedan överenskommelse nåddes i slutet av 2010.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till de nordiska ländernas regeringar:

- Vad är orsakerna till att Island fått sämre lånevillkor än Irland?
- Ämnar regeringarna justera lånevillkoren för Islands del så att de är på samma nivå som Irlands, särskilt med tanke på att Island har bättre kreditswappar än Irland?

Reykjavik 2 oktober 2012

Helgi Hjörvar (A)

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Nordisk Råds medlem Helgi Hjörvar
Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmark

Deres ref	Vår ref	Dato
12-00254-3	12/4048 HGE	2.11.2012

Skriftlig spørsmål E14/2012 om Islands lånevilkår

Den internasjonale økonomiske krisen rammet Island hardt. For å bidra til å gjenopprette tilliten til islandsk økonomi og å bygge opp under avtalen mellom Island og IMF, inngikk Danmark, Finland, Norge og Sverige sommeren 2009 bilaterale låneavtaler med Island på til sammen 1,775 mrd. euro.

Vilkårene for bilaterale lån vurderes når avtalene inngås. Kredittvurderingen av låntakerlandet på dette tidspunktet vil selvsagt være sentral. Lånevilkårene må videre reflektere de kostnadene långiveren står overfor for å yte og administrere lånet, som blant annet inkluderer långivers innlånskostnader, tilknyttede administrasjonskostnader og kredittrisiko. Samlet sett ledet vurderingene i Islands tilfelle til at landet ble tilbudt lån med en rente tilsvarende pengemarkedsrenten i euro (3-måneders euribor) + 2,75 prosentpoeng, 5 års avdragfrihet og 7 års tilbakebetalingstid. Dette tilsvarte om lag vilkårene på IMFs lån til Island, når en tar hensyn til at løpetiden på de nordiske lånene er betydelig lengre enn løpetiden på lånet fra IMF. Vilkårene ble ansett som svært gunstige sammenliknet med hva Island kunne oppnå i markedet, og islandske myndigheter aksepterte tilbudet.

Da Irland i november 2010 søkte om finansiell støtte fra IMF, EUs og eurolandenes låneordninger, sa Danmark og Sverige at de ville bidra med bilaterale lån. Som for Island, ble vilkårene for lånene til Irland vurdert med utgangspunkt i den aktuelle situasjonen og reformprogrammet som lånene var knyttet til. At lånene til Irland ble gitt en lavere rente enn lånet til Island kan blant annet knyttes til forhold som at de har kortere løpetid, og at deler av administrasjonsutgiftene betales i separate rentepåslag. I tillegg vurderte man, da vilkårene skulle fastsettes i begynnelsen av 2012, Irlands kredittverdighet som bedre enn Islands kredittverdighet sommeren 2009.

Postadresse: Postboks 8008 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 40 Telefon: 22 24 41 00 Telefaks: 22 24 95 14

De nordiske regjeringene har ikke mottatt noen anmodning fra Islands regjering om reforhandling av rentevilkår og løpetid på lånene til Island. Spørsmålet har således ikke vært vurdert.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 15/2012

Ställd av:
Medborger- och konsumentutskottet

Till:
Sveriges regering

J.nr. 12-00212-1

Til Sveriges regering

Skriftlig fråga
Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet

Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott fick vid sitt möte i Göteborg i september en redogörelse för de problem kring skatt som en grupp av ca 600 norska ålderspensionärer samt en grupp norska förtidspensionärer råkat ut för i samband med flytt till Sverige sedan april 2008.

Innan 4 april 2008 beskattades pensioner från andra nordiska länder i det land som pensionen utbetalades från. Vid det nordiska skatteavtalets senaste ändring av den 4 april 2008 ändrades reglerna så att pensioner från en annan nordisk stat kan beskattas både i det land från vilken utbetalningen sker och i det land mottagaren är bosatt – dvs i detta fallet beskattas pensionen både i Norge och i Sverige (med avräkning för den skatt som betalas i det andra nordiska landet). I Sverige valde man att göra ett undantag för de som bosatt sig i landet innan reglerna ändrades, varför reglerna kom att gälla de som bosatt sig i Sverige sedan 5 april 2008. Emellertid har de svenska skattemyndigheterna informerat vissa av de pensionärer som flyttat till Sverige efter denna tidpunkt, och till och med sommaren 2012, som om de tidigare reglerna fortfarande gällde, vilket lett till att denna i huvudsak låginkomstgrupp fått oväntade och omfattande skattekrav.

Ann-Kristine Johansson, riksdagsledamot och ledamot i Nordiska rådet, har tidigare uppmärksammat detta problem och har tidigare riktat ett par skriftliga frågor till finansministern angående detta – se skriftlig fråga 2011/12:421 och 2011/12:467. Finansminister Anders Borg svarar i båda fallen att han överväger att ge Skatteverket i uppdrag att klargöra omfattningen av dessa problem och se över tillämpningen av reglerna.

Med anledning av ovanstående, önskar medborgar- och konsumentutskottet ställa följande frågor till den svenska regeringen:
Har Sveriges finansminister nu gett Skatteverket i uppdrag att se över denna problematik?

Vilka rättigheter till skadestånd eller annan upprättelse har enskilda personer som har agerat på felaktig muntlig information från Skatteverket, men som inte kan styrka att sådan felinformation har givits, genom uppvisande av skriftlig dokumentation?

Med tanke på att över 600 norska pensionärer sannolikt har felinformerats av svenska Skatteverket, kunde Sverige inte överväga att flytta fram startdatum för ikraftträdandet av de ändrade skattereglerna till 1 januari 2013?

Helsingfors, 30 oktober 2012

Anna Ljunggren (A)
Annicka Engblom (M)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Isabella Jernbeck (M)
Linda Kristiansen (RV)
Marianne Berg (vänst)
Martin Kolberg (A), vice ordförande
Michael Tetzschner (H)
Mikkel Dencker (DF)
Suna Kymäläinen (Sd)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Thomas Jensen (S)

Nordiska rådet

E 15/2012

Ställd av:
Medborger- och konsumentutskottet

Till:
Sveriges regering

J.nr. 12-00212-1

REGERINGSKANSLIET

2012-12-17 Fi2012/4139

Finansdepartementet
Finansministern

Till Nordiska rådet
Medborgar- och konsumentutskottet

Frågor av Nordiska rådets Medborgar- och konsumentsutskott rörande information som Skatteverket lämnat till norska pensionärer

Nordiska rådets Medborgar- och konsumentutskott har frågat om jag, med tanke på att över 600 norska pensionärer sannolikt har felinformerats om tillämpliga bestämmelser av Skatteverket, har gett Skatteverket i uppdrag att se över denna problematik. Vidare har utskottet frågat vilka rättigheter till skadestånd eller annan upprättelse enskilda personer har då de har agerat på felaktig muntlig information från Skatteverket men inte kan styrka detta. Utskottet frågar avslutningsvis om Sveriges regering kan överväga att flytta fram startdatum för ikraftträdande av de ändrade reglerna i det nordiska skatteavtalet till den 1 januari 2013. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på samtliga ställda frågor.

Det är olyckligt om personer i enskilda fall har fått problem till följd av att felaktig information om tillämpliga bestämmelser har lämnats av Skatteverket i samband med den aktuella ändringen av det nordiska skatteavtalet, enligt vilken personer som bor i Sverige och får pension från Norge beskattas på samma sätt som pensionärer i allmänhet i Sverige. Jag känner dock inte igen utskottets uppgift att över 600 norska pensionärer har felinformerats. Enligt uppgift från Skatteverket har sedan ändringen av skatteavtalet endast sex personer vänt sig till myndigheten och begärt skadestånd med hänvisning till att de ansett att felaktig information har lämnats. Problemen synes därför inte vara så omfattande som utskottet uppfattat. Mot denna bakgrund har jag inte funnit anledning att ge Skatteverket i uppdrag att se över frågan.

Utskottet har vidare frågat vilka rättigheter till skadestånd eller annan upprättelse enskilda personer har då de har agerat på felaktig muntlig information från Skatteverket men inte kan styrka detta. I denna del får

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 21
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-21 73 86
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se
Telex 117 41 FINANS S

jag konstatera att dylika ansökningar om skadestånd prövas av Justitiekanslern alternativt Skatteverket.

Utskottet har avslutningsvis frågat om Sveriges regering kan överväga att flytta fram startdatum för ikraftträdande av de ändrade reglerna. I detta hänseende vill jag framhålla att den aktuella ändringen av skatteavtalet redan har trätt i kraft. Någon möjlighet att flytta ikraftträdandedagen av ändringen finns därmed inte.

Stockholm den 17 december 2012

Anders Borg

Mundtlige spørgsmål stillet ved sessionen 2012

E 16/2012: Fråga till Sveriges regering om initiativ och medel till en nordisk skolportal. Ställd av Karin Åström (S).

E 17/2012: Fråga till samarbetsministrarna om allergiproblem bland barn och ungdomar – gemensamma insatser för att förebygga och lindra? Ställd av Anders Andersson (KD).

E 18/2012: Fråga till samarbetsministrarna om status för arbetet med EU-rapporten – räcker det med en årlig rapportering? Ställd av Sinuhe Wallinheimo (saml).

E 19/2012: Spørgsmål til Danmarks og Sveriges regeringer om nordisk solidaritet og nordisk samarbejde i forhold til EU's sanktioner i strid om fiskerettigheder. Stillet af Høgni Hoydal (T).

E 20/2012: Fråga till samarbetsministrarna om de nordiska regeringarna kan arbeta gemensamt för att Danmark och Finland ska kunna få sänkt avgift till EU. Ställd av Lauri Heikkilä (saf).

E 21/2012: Spørsmål til Norges regjering om hvilke konkrete tiltak Norge har gjennemført det siste året med tanke på økt handel mellom Norge og vore naboland? Fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP).

E 22/2012: Spørsmål til Norges og Sveriges regjeringer om status for arbeidet med *One Health* i kommiteen for Landbrug og forskning. Fremsatt av Martin Kolberg (A).

E 23/2012: Spørsmål til Danmarks regjering om endring av regler for barnebidrag til islandske statsborgere i Danmark samt spørsmål om nordisk samarbeid for å få lukket internetsider med meget grov seksuell vold. Fremsatt av Siv Friðleifsdóttir (F).

E 24/2012: Fråga till Danmarks regering om hemsändelser av nordiska medborgare till sina hemländer? Ställd av Marianne Berg (V)

E 25/2012: Spørsmål til Sveriges regjering om unges mobilitet på arbeidsmarkedet – fjernelse av grensehindringer? Fremsatt av Anna Ljunggren (A).

E 26/2012: Fråga till samarbetsministrarna om mårdhunden – spridning av dvärgbandmask. Ställd av Christina Husmark Pehrsson (M).

E 27/2012: Spørgsmål til samarbejdsministrene om, hvordan man vil behandle den nye rapport om nabolands-tv? Stillet af Bertel Haarder (V).

E 28 A/2012: Fråga till Danmarks regering om teckenspråk och dövas rättigheter i Danmark. Ställd av Tuula Peltonen (sd)

E 28 B/2012: Spørgsmål til Danmarks regering om anerkendelse af tegnsprog i Danmark. Stillet af Linda Kristiansen (RV)

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 29/2012

Stillet af:
Mikkel Dencker (DF)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 12-00328-1

Til Sveriges regering

Skriftligt spørgsmål om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde

Lørdag d. 27. oktober 2012 afholdt Trykkefrihedsselskabet et arrangement i Malmø, hvor den hollandske politiker Gert Wilders var inviteret til at tale. Mødet var omgærdet af omfattende sikkerhedsforanstaltninger, da man forventede, at mødedeltagerne ville blive mødt af en såkaldt "anti-fascistisk" demonstration.

Som det fremgår af artiklen på www.sapho.dk oplevede en del af de borgere, der ønskede at deltage i det politiske møde, at demonstranterne aktivt søgte at hindre dem i at deltage i mødet, og flere mødedeltagere oplevede at blive overdænget med æg og nogle blev sågar slået. Det er indlysende, at demonstranternes adfærd har virket særdeles afskrækkende på potentielle mødedeltagere og har uden tvivl afholdt interesserede borgere fra at deltage i et lovligt politisk møde.

Politiet var til stede, men formåede tilsyneladende ikke at forhindre disse overgreb, og det var ifølge den nævnte artikel flere mødedeltageres oplevelse, at politiet ikke virkede synderligt interesserede i at sikre, at folk kunne komme ugeneret frem til mødet.

Forsamlingsfriheden er helt central i et demokratisk samfund og er i sagens natur en central del af den demokratiske kultur i de nordiske lande, også i de tilfælde, hvor ordensmagten må sikre, at en gruppe borgere kan samles om et lovligt politisk formål uden at blive udsat for voldelige overgreb fra politiske modstandere.

Spørgeren finder det særdeles relevant at bede Sveriges regering om at forholde sig til de beskrevne begivenheder og redegøre for, om det er det niveau af beskyttelse fra ordensmagtens side, som fredelige deltagere i et lovligt politisk møde kan forvente, når der afholdes møder i Malmø, som "anti-fascistiske" fraktioner er modstander af.

På baggrund af ovenstående stilles følgende spørgsmål:

Vil den svenske regering kommentere og forholde sig til artiklen af Katrine Winkel Holm "En eftermiddag i Malmø", og hvilke skridt agter regeringen at tage i den forbindelse i forhold til Malmø Politis åbenbart manglende vilje til og interesse for at beskytte fredelige nordiske borgere, som ville deltage i et lovligt møde?

København den 29. november 2012

Mikkel Dencker (DF)

Nordisk Råd

E 29/2012

Stillet af:
Mikkel Dencker (DF)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 12-00328-1

Der henvises til artiklen "En eftermiddag i Malmø" på www.sapho.dk

http://www.sappho.dk/ag-i-haret-slag-i-ryggen-mode-med-svensk-forsamlingsfrihed.htm

REGERINGSKANSLIET

Dnr Ju2012/8592/
Er ref: E29/2

Till Nordiska rådet

Svar på fråga från Nordiska rådet

Fråga E29/2012 av Mikkel Dencker (DF) om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde

Folketingsmedlem Mikkel Dencker, Danmark, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

"Vil den svenske regering kommentere og forholde sig til artiklen af Katrine Winkel Holm "En eftermiddag i Malmø", og hvilke skridt agter regeringen at tage i den forbindelse i forhold til Malmø Politis åbenbart manglende vilje til og interesse for at beskytte fredelige nordiske borgere, som ville deltage i et lovligt møde?"

Den händelse som beskrivs i artikeln handlar om ett möte som arrangerades i Malmö och som ledde fram till en antirasistisk demonstration. Polisens insats gjorde att mötet kunde genomföras trots att en motdemonstration uppstod.

Som minister är jag förhindrad att uttala mig i enskilda ärenden men i ett demokratiskt samhälle är det naturligtvis oacceptabelt att mötesdeltagare på väg till eller från ett möte utsätts för hot och äggkastning.

Det demokratiska statsskicket i Sverige bygger bland annat på fri åsiktsbildning. Föreningsfriheten och rätten att hålla möten är skyddad i Sveriges grundlagar. Detta innebär inte att man överallt eller vid alla tidpunkter har rätt att demonstrera. Rätten att mötas och demonstrera får begränsas i lag, men bara om det är nödvändigt på grund av till exempel rikets säkerhet.

I ordningslagen finns bestämmelser om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Där finns bland annat regler om när och hur man söker tillstånd för att demonstrera och när Polisen har rätt att ställa

in eller upplösa en demonstration. Polisen ska säkerställa att människor utan allvarligare störningar ska kunna utnyttja sina grundlagsskyddade rättigheter. Detta gäller både mötes- och föreningsfriheten, men också rätten att demonstrera.

Stockholm den 10 januari 2013

Beatrice Ask

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 30/2012

Stillet af:
Christina Gestrin
Anders Eriksson

Til:
Danmarks regjering

J.nr. 12-00337-1

Til Danmarks regjering

Skriftlig spørsmål om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip

I forbindelse med HELCOMs *Baltic Sea Action Plan* har Østersjølandene forpliktet seg til å arbeide for en mer miljøvennlig sjøfart. Som oppfølging på HELCOMs ministerdeklarasjon i Moskva i 2010 har Den internasjonale maritimorganisasjon, IMO, erklært Østersjøen som et spesielt havområde hvor avløpsvann fra passasjerskip fra 2016 enten skal renses om bord eller tømmes ved havnen. Dette er dog betinget av at Østersjølandene senest i 2015 kan meddele til IMO at havnene har tilstrekkelig mottakingskapasitet for toalettavfall. Som veiledning for arbeidet er det utarbeidet en plan, «*Roadmap for Upgrading the Availability of Port Reception Facilities from Sewage in major Passenger Ports*» for hvordan landene rundt Østersjøen kan oppnå målsetningen.

Av planen fremgår at tre nordiske havner allerede har de påkrevede fasiliteter, nemlig Helsingfors, Stockholm og Visby, som er dirkete koblet til avløpssystemene i vedkommende byer. I planen, under kategorien «første prioritet» stilles København, Rødby og Helsingør i sikte som byer som skal ha tilsvarende fasiliteter, senest 2015.

I lys av ovenstående stiller vi følgende spørsmål til Danmarks regjering:

- Er det igangsatt tiltak i Danmark som sikrer at havnene i København, Rødby og Helsingør har fasiliteter til å ta toalettavfall fra store passasjerskip som er direkte koblet til vedkommende kommuners avløpssystemer?

17. desember 2012

Christina Gestrin (sv)
Anders Eriksson (ÅF)

Miljøministeriet

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ministeren

- 6 FEB. 2013

Kære Christina Gestrin og Anders Eriksson,

Tak for brev af den 17. december 2012 fra Nordisk Råd om hvorvidt modtagefaciliteterne for spildevand fra store passagerskibe i København, Rødby og Helsingør er blevet tilkoblet det kommunale rensningsanlæg.

Jeg kan oplyse følgende:

- modtagefaciliteterne i Københavns havn er ikke direkte tilkoblet det kommunale rensningsanlæg. Når store passagerskibe afleverer spildevand, modtages det i mobile tanke. Med udvidelsen af den ny krydstogtterminal i 2014, vil der blive foretaget en direkte tilkobling til det kommunale rensningsanlæg.

- Helsingør havn har modtagefaciliteter, der er tilkoblet det kommunale rensningsanlæg.

- Rødby havn har modtagefaciliteter, der er tilkoblet, men modtagelse af spildevand kræver en forudgående aftale, da det kommunale rensningsanlæg vil skulle forberedes til modtagelsen. Den faste færgedrift mellem Rødby og Puttgarden afleverer spildevand i Puttgarden.

Med venlig hilsen

Ida Auken

Miljøministeriet • Borsgade 4 • 1215 København K
Tlf. 72 54 60 00 • Fax 33 32 22 27 • CVR 12854358 • EAN 5798000862005 • mim@mim.dk • www.mim.dk

SKRIFLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 31/2012

Stilt av:
Christina Gestrin
Anders Eriksson

Til:
Danmarks, Finlands, Sverig og Ålands regjering

J.nr. 12-00338-1

Til Danmarks, Finlands, Sveriges og Ålands regjering

Skriflig spørsmål om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip

I forbindelse med HELCOMs *Baltic Sea Action Plan* har Østersjølandene forpliktet seg til å arbeide for en mer miljøvennlig sjøfart. Som oppfølging på HELCOMs ministerdeklarasjon i Moskva i 2010 har Den internasjonale maritimorganisasjon, IMO, erklært Østersjøen som et spesielt havområde hvor avløpsvann fra passasjerskip fra 2016 enten skal renses om bord eller tømmes ved havnen. Dette er dog betinget av at Østersjølandene senest i 2015 kan meddele til IMO at havnene har tilstrekkelig mottakingskapasitet for toalettavfall. Som veiledning for arbeidet er det utarbeidet en plan, «*Roadmap for Upgrading the Availability of Port Reception Facilities from Sewage in major Passenger Ports*» for hvordan landene rundt Østersjøen kan oppnå målsetningen.

I rapporten, under kategorien «annen prioritet» finnes det syv nordiske havner, som i dag har «tankfasiliteter» som er tilstrekkelige til de mindre skip og ferjer, men ikke til de store. Det er dreier seg om Helsingborg, Frederikshavn, Åbo, Mariehamn, Ystad, Göteborg og Trelleborg. I følge dokumentet er det påkrevet at de respektive land undersøker om det er behov for å oppgradere fasilitetene i disse havnene. Norden har vært ledende region på miljøområdet. På dette området er det behov for at Norden også viser veien. Det kan spørsmålene medvirket til å bekrefte.

I lys av ovenstående stiller vi følgende spørsmål til regjeringene i Danmark, Sverige, Finland og Åland:

- Er det tatt stilling til om havnene i Frederikshavn i Danmark; Åbo i Finland; Ystad, Gøteborg, Helsingborg og Trelleborg i Sverige; og Mariehamn i Åland, har tilstrekkelige fasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip?

- Er det andre enn de nevnte havner i henholdsvis Danmark, Finland, Sverige og Åland hvor det vil være behov for å oppgradere fasilitetene for toalettavfall for å oppfylle betingelsene som IMO har satt, for at regler om at avløpsvann fra passasjerskip i Østersjøen fra 2016 enten skal renses ombord eller tømmes ved havnen, kan trede i kraft?

17. desember 2012

Christina Gestrin (sv)
Anders Eriksson (ÅF)

Nordisk Råd

E 31/2012

Stilt av:
Christina Gestrin
Anders Eriksson

Til:
Danmarks, Finlands, Sveriges og Ålands regjering

J.nr. 12-00338-1

REGERINGSKANSLIET

N2013/1329/TE

2013-03-13

Näringsdepartementet

Nordiska Rådet
Christina Gestrin
Anders Eriksson

Svar på skriftlig fråga E 31/2012 från Nordiska Rådet angående mottagningsanordningar för toalettavfall från passagerarfartyg och färjor

Ledamöterna av Nordiska rådet Christina Gestrin (SV)och Anders Eriksson (ÅF) har ställt följande frågor till regeringarna i Danmark, Sverige, Finland och Åland:

1. Er det tatt stilling til om havnene i Frederikshavn i Danmark; Åbo i Finland; Ystad, Gøteborg, Helsingborg og Trelleborg i Sverige; og Mariehamn i Åland, har tilstrekkelige fasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip?

2. Er det andre enn de nevnte havner i henholdsvis Danmark, Fin-land, Sverige og Åland hvor det vil være behov for å oppgradere fasilitetene for toalettavfall for å oppfylle betingelsene som IMO har satt, for at regler om at avløpsvann fra passasjerskip i Øster-sjøen fra 2016 enten skal renses ombord eller tømmes ved hav-nen, kan trede i kraft?

Svar från Sverige:

1) I det reviderade Annex IV i MARPOL är Östersjön utsett som ett särskilt känsligt område där strängare krav på utsläpp av toalettavfall från passagerarfartyg och färjor kommer att gälla. För att reglerna ska kunna träda i kraft, för nya passagerarfartyg från och med 2016 och existerande passagerarfartyg från och med 2018, behöver länderna runt Östersjön meddela IMO (International Maritime Organisation) om att det finns tillräckliga mottagningsanordningar för toalettavfall på plats i hamnar som trafikeras av passagerarfartyg och färjor. Detta ska göras minst 12 månader innan reglerna kan träda ikraft. Sverige kommer därför under 2014 att ta ställning till huruvida mottagningsanordningar i Ystad, Göteborg, Helsingborg och Trelleborg är adekvata. Detsamma gäller för samtliga HELCOM-länder enligt den arbetsplan som togs fram på HELCOM Maritime 11 i november 2012. I arbetet kommer Resolution

MEPC.83(44) "Guidelines for ensuring the adequacy of port waste reception facilities" användas som underlag för utvärdering av mottagningsanordningarna.

2) I arbetet med att ta fram de nya reglerna om förbud mot utsläpp av toalettavfall från passagerarfartyg och färjor tog HELCOM-länderna gemensamt ställning till vilka hamnar som i första hand behöver ha tillräckliga mottagningsanordningar. Dessa kallas First and Second priority ports och har valts ut beroende på att de tar emot störst antal passagerare per år. Sverige anser att det är dessa hamnar som ska prioriteras och ser därför inget behov av att utöka den listan i dagsläget. Listan över prioriterade hamnar fråntar dock inte Sverige skyldigheten att se till att det finns tillräckliga mottagningsanordningar i övriga hamnar som trafikeras av passagerarfartyg och färjor som har behov av att lämna toalettavfall.

Svar från Åland:

1. Mariehamns hamn har möjlighet att ta emot toalett avfall från samtliga ankommande passagerarfartyg, dock med förbehållet att pumpkapaciteten är begränsad till 30 m3/timme. Detta gör att de stora fartyg som snabbt angör hamnen (med en angöringstid på 10-15 min) inte pumpar i land sitt avloppsvatten (dessa fartyg pumpar enligt uppgift iland sitt toalettvatten i sina ändhamnar). De fartyg som har längre angöringstid pumpar dock i land sitt avloppsvatten (Rosella, Birger Jarl samt, ibland, Cinderella).

   Även de större kryssningsfartyg (ej reguljär trafik) som lägger till under sommaren och som kan ligga 1-2 dagar i hamnen, har möjlighet att lämna sitt toalettavfall (med ovannämnda begränsning av pumpkapacitet). Detta har dock inte hänt. En viss osäkerhet finns därför om alla sådana bortifrån kommande större fartyg har sådana kopplingar att de kan kopplas till de hamnens rörledningar .

   En viss osäkerhet finns även om de stora bortifrån kommande större fartygen (i icke-reguljär trafik) har tillräckligt stor lagringskapacitet, dvs tillräckligt stora tankar för sitt toalettvatten, för att kunna spara sitt avloppsvatten till de stora hamnar där de ligger längre tid än Mariehamns hamn (ex Stockholm, Helsingfors, Visby).

   Den andra större hamnen på Åland angörs enbart av stora fartyg med kort angöringstid (10-15 min) och pumpar därför enligt uppgift i land sitt avloppsvatten i ändhamnarna.

2. Det kan således slås fast att om lagringskapaciteten hos de fartyg som lägger till under kort tid och inte pumpar i land sitt toalettavfall, inte är tillräckligt stor, finns det ett behov att utöka mottagningsmöjligheterna, annars inte.

Svar från Danmark:

1. Frederikshavn havn har modtagefaciliteter, der er tilkoblet det kommunale rensningsanlæg.

2. Herudover har Køge havn og Rønne havn modtagefaciliteter, der er tilkoblet det kommunale rensningsanlæg. Der er fast færge overfart mellem Køge havn og Rønne havn på Bornholm.

Svar från Finland:

Waste water reception facilities in Port of Turku

This text is based on our earlier comments to HELCOM about port reception facilities. In order to achieve adequacy, port reception facilities have to meet the need of ships regularly or normally using the port.

Passenger ferries

For passenger ferries in regular traffic in Turku there is a fixed reception point for all ferry companies: those are built 1984/1988 and renovated 2008/2005 and the capacity is about 200-250 m^3/hour (staying at the berth only 1 hour, received waste water 55 000 – 120 000 m^3 annually).

Cruise ships

For cruise ships Port of Turku has arranged reception of waste water with tank trucks. Capacity of this service is 24 m^3/h (if berth time is 6 h = capacity is 144 m^3, berth time 8 h = 192 m^3).

General comments

Basically only black water would classify as sewage and included to no-special-fee. Other option is that also grey water would be included; the amounts of waste water received will be much higher. From our viewpoint there are several problems and open questions related to the volume and pumping capacity requirements of cruise ships.

Port of Turku is not any main destinations for cruise ships. Between years 2007-2012 there have been only some cruise calls annually.

Ship calls per year	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Passenger ships	1 408	1 419	1 430	1 414	1 449	1 426
Cruise ships	7	7	7	6	7	4

There has been requirements that ports must be able to adequately receive at least 800 – 1 200 m^3 of volume per cruise ships or 200 - 300 m^3 per hour/vessel. We see that this requirement is based on the amount of waste water from big cruise ships which visits in e.g. Copenhagen or Helsinki. There has not taken into account that cruise ports or cruise destinations are diverse. Below is table representing typical cruise ships visiting at the Port of Turku, there is also indicated those passengers ferries visiting here daily:

	Overall length	Gross tonnage	Passengers max
Viking Line	169-214 m	34 384-57 000 GT	2 450 - 2 800
Silja Line/Tallink Silja	202-212 m	48 915-59 914 GT	2 800 - 3 013
Typical cruise ships			
- Clipper Odyssey	102 m	5 218 GT	128
- Black Watch	205 m		868
- Braemar	196 m	21 847 GT	1 020
- Boudicca	205 m		900
- Saga Ruby	191 m	24 344 GT	668
- Quest for Adventure (ex Saga Pearl II)	165 m	21 891 GT	602
		24 292 GT	
		18 591 GT	

From different sources can be collected amounts of waste water for some cruise ships mentioned above:

Quest for Adventure - 200 m^3/visit (Helsinki 2010)
Saga Ruby - 148 m^3/visit (Turku 2009 with tank trucks)
Black Watch - 126 m^3/visit (Stockholm 2010)

Pumping capacity requirement must be based on both the size of ship and amount of passengers taking also into account cruise ship calls annually.

Typical problem is that cruise ships visits in ports where is not any special quays dedicated to cruise ships. In situations like these the cruise ships are then located on normal cargo quays or other quays without any sewage infrastructure. The selection of cruise ship quay is always dependent on current cargo ship traffic. Construction of sewage network to these old harbor areas can be very difficult and costly, particularly when comparing investment costs to the amount of cruise calls.

Truck service should be considered to be adequate based on local conditions like typical ships visiting and time frame of normal port call.

På svenska, åländska, danska och finska regeringars vägnar

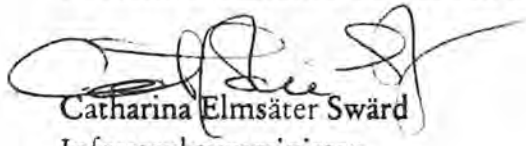

Catharina Elmsäter Swärd
Infrastruktursminister

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

DOKUMENT 1

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

Nordisk Råds Årsberetning 2011

Indholdsfortegnelse

1. Nordisk Råds fællesmøder 2011 3

2. Præsidiet 3
2.1. Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget 4
2.2. Nye arbejdsformer i Nordisk Råd – Ny forretningsorden 5

3. Udvalgenes og komiteernes arbejde 5
3.1. Kultur- og Uddannelsesudvalget 5
3.2. Velfærdsudvalget 8
3.3. Medborger- og Forbrugerudvalget 15
3.4. Miljø- og Naturresurseudvalget 17
3.5. Næringsudvalget 19
3.6. Kontrolkomitéen, herunder opfølgning af Nordisk Råds rekomandationer/fremstillinger 2000 – 2005 20
3.7. Valgkomitéen 22

4. Sessionen 22

5. Västnorden, samarbejdet med Vestnordisk Råd 24

6. Nordisk Råds internationale samarbejde 2011 24
6.1. Samarbejdet med Baltisk Forsamling 24
6.2. Rusland 25
6.3. Hviderusland 25
6.4. Arktis og Barents 26
6.5. EU 26
6.6. Øvrige inter-parlamentariske kontakter 27

7. Nordisk Råds priser 27
7.1. Nordisk Råds Litteraturpris 2011 27
7.2. Nordisk Råds Musikpris 2011 27

8. Ligestilling 29
8.1. Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg (efter valg vid sessionen 2010) 29
8.2. Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd 29
8.3. Rådssekretariatet i København 30

9. Nordisk Råds økonomi 2011 30

10. Nordisk Råds nye sager 2011 30
10.1. Nye medlemsforslag 2011 30
10.2. Ministerrådsforslag 2011 32
10.3. Skriftlige spørgsmål 2011 32
10.4. Fremstillinger 2011 33
10.5. Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 63. session ... 33
10.6. Interne beslutninger 34
10.7. Beslutninger om ikke at foretage sig noget 34

11. Nordisk Råds medlemmer 2011 34

12. Partigrupper i Nordisk Råd 37

13. Nordisk Råds delegationer 38

14. Bilag 1: Østersøsamarbejdet, Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) 39

15. Bilag 2: Færdigbehandlede rekommandationer/fremstillinger ved sessionen 2011 44

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

1. Nordisk Råds fællesmøder 2011

Finland: 25-26. januar 2011 ble det avholdt Presidie- og utvalgsmøter i Dipoli, Esbo, Finland.

Fellesmøtet tirsdag ettermiddag ble innledet av Finlands samarbeidsminister Jan Vapaavuori, som presenterte Finlands formannskapsprogram i Nordisk ministerråd for 2011. Han ble etterfulgt av Nordisk råds president Henrik Dam Kristensen (S), som presenterte det danske formannskapsprogram for Nordisk råd i 2011.

I og med at Kultur- og utdanningsutvalget under sesjonen i 2010 ikke hadde sitt årlige møte med undervisnings- og forskningsministrene, ble det i Esbo arrangert et møte med den finske undervisnings- og forskningsminister Henna Virkkunen for å diskutere aktuelle saker.

Miljø- og naturressursutvalget avholdt miniseminar sammen med Næringsutvalget om sjøfart og miljøutfordringer i de arktiske områder. Dessuten diskuterte fellesmøtet fornybar energi og energieffektivisering, revisjonen av EUs jordbrukspolitikk og NB8 transportministermøtet i 2011.

Sverige: 30-31. mars 2011 ble det avholdt Presidie- og utvalgsmøter i Stockholm, Sverige.

I forbindelse med utvalgsmøtene ble det avholdt et seminar for Kultur- og utdanningsutvalget, Næringsutvalget og Velferdsutvalget hvor ungdomsarbeidsløshet ble diskutert. Dessuten ble det avholdt fellesmøte mellom Miljø- og naturressursutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget hvor man diskuterte kjemikalier fra et forbruker- og miljøperspektiv og et fellesmøte mellom Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget hvor sjøfartssikkerhet og miljøutfordringer i de arktiske områder sto på dagsorden. Medborger- og forbrukerutvalget gjennomførte et studiebesøk til Migrationsdomstolen, mens Velferdsutvalget var på studiebesøk til Rinkeby.

Norge: 20-21. september 2011 ble det avholdt presidie- og utvalgsmøter i Oslo, Norge.

På fellesmøtet onsdag formiddag orienterte justisminister Knut Storberget Nordisk råd om angrepet i Oslo og på Utøya den 22. juli 2011 og håndteringen av krisen.

Det ble avhold et fellesmøte mellom Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget. Likeledes ble det avholdt et fellesmøte mellom Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget. Deretter hadde Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget felles møte med Nordisk ministerråds høynivågruppe for oversyn av det nordiske forskningssamarbeidet. Derutover gjennomførte Kultur- og utdanningsutvalget en høring om håndverksfag og Medborger- og forbrukerutvalget var på studiebesøk til Utlendingsnemnda.

Danmark: I forbindelse med sesjonen ble 31. oktober og 1. november avholdt presidie- og utvalgsmøter i København, Danmark (se pkt 4).

2. Præsidiet

I 2011 havde Danmark præsidentskabet i Nordisk Råd. Henrik Dam Kristensen (S) var præsident og Marion Pedersen (V) vicepræsident frem til folketingsvalget i Danmark den 15. september 2011. Derefter overtog Bertel Haarder (V) præsidentposten og Maya Panduro (S) vicepræsident-

posten. Det danske præsidentskab lagde frem tre hovedprioriteringer for det nordiske samarbejde i 2011: 1) En hurtigere beslutningsproces i det nordiske samarbejde 2) En nordisk stemme i det europæiske samarbejde 3) En samlet strategi for Arktis.

Prioriteringen om en hurtigere beslutningsproces i det nordiske samarbejde blev allerede igangsat i december 2010, hvor Henrik Dam Kristensen (S) foreslog at nedsætte en arbejdsgruppe til at se nærmere på arbejdsgange og processer i det nordiske samarbejde. Arbejdsgruppe præsenterede sin rapport for Præsidiet i juni 2011. Se derom under punkt 2.2 om Nye arbejdsformer i Nordisk Råd.

For at styrke samarbejdet mellem Nordisk Råd og EU og i forlængelse af præsidentskabets prioritering blev Præsidiets sommermøde afholdt i Bruxelles. Der blev afholdt møder med Danmarks Faste Repræsentation om Danmarks Formandskab 2012, møde på Islands Ambassade om optagelsesforhandlingerne mellem Island og EU, møde i Europa-Parlamentet med delegationen, der har ansvar for relationerne til EØS, Nordisk Råd og Vestnordisk Råd, møde med nordiske MEPs om aktuelle sager samt møde med en repræsentant for kommissær Olli Rehn om den aktuelle finanskrise i EU.

Endelig blev den 3. prioritering om Arktis-samarbejde tilgodeset, da Præsidiet besluttede at emnet for temasessionen i 2012 skulle omhandle Arktis.

Nordisk Råds Præsidium afholdt seks møder i 2011. Udover de ordinære møder har Præsidiet lejlighedsvist mødtes med flere nordiske ministerråd. I forbindelse med sessionen afholdt Præsidiet møde med de nordiske statsministre, udenrigsministre og de nordiske samarbejdsministre.

Præsidiet har også mødtes med Vestnordisk Råd og Ruslands Føderationsråd, Den russiske Statsduma samt med PANWR (*Parliamentary Association of the North-West of Russia*).

På Præsidiets møde den 8. december deltog ligeledes repræsentanter fra Baltisk Forsamling og den tidligere islandske udenrigsminister, Jón Baldvin Hannibalsson. Debatten omhandlede 20-året for selvstændigheden i Baltikum.

2.1. Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Præsidiet havde udpeget nedenstående medlemmer til Budgetgruppe i 2011:

- Per-Kristian Foss, (H, Den Konservative Gruppe), formand
- Helgi Hjörvar, (A, Den Socialdemokratiske Gruppe)
- Åsa Torstensson, (C, Midtergruppen)
- Line Barfod, (EL, Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Budgetgruppen har afholdt følgende møder i 2011:
Den 20. januar i København. Konstituerende møde i forbindelse med Budgetseminar.
Den 15. februar i Helsingfors forud for møde med samarbejdsministeren.
Den 31. marts i Stockholm.
Den 8. juni i Oslo.
Den 29. juni i Bruxelles.
Den 28. august i Helsingfors.
Den 12. oktober i Helsingsfors. Formandens møde med samarbejdsministeren.

Budgetgruppen præsenterede et udkast til betænkning om ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget 2012 B 272/presidiet for Nordisk Råds Præsidium på Præsidiemøde den 1. november 2011. Nordisk Råds plenarforsamling vedtog efterfølgende betænkning som Rek. 5/2011.

2.2. Nye arbejdsformer i Nordisk Råd – Ny forretningsorden

Præsidiet nedsatte en arbejdsgruppe i december 2010, der skulle se nærmere på, hvordan det nordiske samarbejde kunne effektiviseres og moderniseres. Arbejdsgruppen fremlagde sin rapport for Præsidiet den 30. juni 2011, og Præsidiet har ført adskillige diskussioner undervejs og efter arbejdsgruppens fremlæggelse. På den baggrund fandt Præsidiet frem til en række politiske anbefalinger om at ændre Nordisk Råds interne arbejdsgange samt forslag om at indføre en ny forretningsorden. Dertil kom ønsket om et forbedret og nyt samarbejde med Nordisk Ministerråd, hvorfor der også blev rettet rekommandationer til ministerrådet. Rekommandationerne blev vedtaget af Nordisk Råd på sessionen den 2. november 2011. Nogle af de væsentligste ændringer var indførelse af to årlige sessioner, hurtigere sagsgang mellem rådet og ministerrådet og jævnlige møder mellem parterne. Dertil kom, at Præsidiet undervejs i sit effektiviseringsarbejde fandt behov for at revidere forretningsordenen. Derfor blev den gældende forretningsorden ophævet pr. 1. januar 2012, og der blev indført en ny, hvor bestemmelserne fremstår klarere og mere logisk.

3. Udvalgenes og komiteernes arbejde

3.1. Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og utdanningsutvalgets hovedansvarsområder er kultur, utdanning og forskning. Innen disse felt behandles spørsmål og utvikles politiske initiativer bl.a. om følgende:

- Almennkulturområdet
- Kunstområdet
- Utdanning og utdanningssamarbeid på alle nivåer
- Kompetanseutvikling, innovasjon og kreativitet i utdanningene
- Forskningssamarbeid
- Folkeopplysning, voksenutdanning og livslang læring
- Språksamarbeid
- Barn og unge
- Medier, herunder film og public service
- Frivillig sektor, herunder Foreningene Norden
- Amatørvirksomhet
- Det flerkulturelle Norden

Kultur- og utdanningsutvalgets formand og nestformand i 2011 frem til september var henholdsvis Mogens Jensen (S) og Bente Dahl (RV), Danmark. Under utvalgets møte i Oslo den 21. september ble Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge, valgt som møteleder, og under Nordisk råds sesjon i København 1.- 3. november var Tuula Peltonen (sd), Finland, fungerende formand. På sesjonen ble Árni Þór Sigurðsson (VG), Island, valg til ny formand og Karen Ellemann (V), Danmark, til ny nestformand for Kultur- og utdanningsutvalget.

Utvalget hadde fem møter i 2011: Esbo (26. januar), Stockholm (30.- 31. mars), Åland (30. juni, sommermøtet), Oslo (20.- 21. september) og i København (1. november, i forbindelse med sesjonen).

Utvalgets møter

I forbindelse med rådets møter i Esbo i januar hadde Kultur- og utdanningsutvalget høring om PISA. Til møtet var invitert Marit Kjærnsli, forsker ved Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Norge, og universitetsforskare och speciallärare Heidi Harju-Luukkainen, Finland, som presenterte de nordiske resultater i PISA-undersøkelsen. Resultatene fra PISA-undersøkelsen i 2009 ble offentliggjort i desember 2010.

Videre var til møtet i Esbo invitert den finske undervisningsminister Henna Virkkunen, som spesielt var bedt om å orientere om Finlands formannskapsprogram i ministerrådet for 2011.

I forbindelse med rådets møter i Stockholm den 30.- 31. mars hadde Næringsutvalget tatt initiativ til et internt seminar den 30. mars om unges arbeidsløshet, og med Kultur- og utdanningsutvalget og Velferdsutvalget som medarrangører. Nestleder Bente Dahl (RV) ønsket velkommen til seminaret på vegne av Kultur- og utdanningsutvalget, og redegjorde kort for utvalgets initiativer på området. Til seminaret var invitert følgende innledere: Direktør Tone Mørk og prosjektansatt Ole Johnny Hansen, Nordens Velferdscenter; professor Lisbeth Lundahl og projektledare Jonas Olofsson, Umeå Universitet; projektledare Samuel Strömgren og projektledare Björn Nordén, YOU-prosjektet (Yrkesorientering för unga) i Västerås; utredare Mats Söderberg, SKL/Sveriges kommuner och landsting, avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Til møtet den 31. mars hadde Kultur- og utdanningsutvalget invitert følgende fra det finske Undervisnings- och kulturministeriet/Finlands formannskap i Nordisk ministerråd 2011 til en drøftelse om utvalgte spørsmål i forbindelse med ministerrådets budsjett for 2012: Riitta Kaivosoja, överdirektör i Kultur-, ungdoms- och idrottsavdelningen, og Anna-Maija Marttinen, "kulturråd och chef för resultatområdet för kulturexport och kulturutbyte, Konstenheten, samt ordförande i Ämbetsmannakommittén för kultur/ÄK-K år 2011".

Sommermøtet ble arrangert på Åland 28.- 30. juni, og på programmet stod besøk til Ålands lyceum, der man fikk en orientering om utdanningsstrukturen på Åland, herunder grunnskole, almenndannende gymnasutdanning og yrkesutdanning samt høyskoleutdanningen, i tillegg en presentasjon av resultater av PISA- undersøkelsen. Det var kunstneriske innslag ved studerende og rektor ved Ålands lyceum og Ålands musikinstitut. Deretter var det besøk i Sjökvarteret i Mariehamn og hos Ålands penningeautomatförening/PAF, der det ble gitt informasjon om föreningens virksomhet. Under kveldens middag på Havsvidden deltok minister Katrin Sjögren og medlemmer av Ålands lagting m.fl. Selve utvalgsmøtet ble arrangert på Silverskär, med etterfølgende tur via Bomarsunds festningsområde og Kastelholms slott, og avslutning med besøk på Andersudde.

Til utvalgsmøtet på Silverskär den 30. juni var invitert Anna-Maija Marttinen fra ÄK-K, som bl.a. deltok i utvalgets diskusjoner om ministerrådets budsjett 2012 og om evalueringen av kulturreformen.

Under Rådets møter i Oslo 20.- 21. september ble det den 20. september arrangert et fellesmøte med Næringsutvalget, der man hadde invitert Ministerrådets høynivågruppe for oversyn av det nordiske forskningssamarbeidet. Fra gruppen deltok Kristin Clemet, Norge, leder av tenketanken Civita og tidligere forskningsminister, og Rolf Annerberg, Sverige, "direktör för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS)", styreleder for TFI og tidligere stassekretær. Det ble opplyst at gruppens sluttrapport skulle avgis i slutten av oktober 2011.

På fellesmøtet med Næringsutvalget ble det besluttet å opprette et felles underutvalg for de to utvalgene for forskning, utdanning og innovasjon.

I forlengelse av utvalgsmøtet den 21. september ble det arrangert en høring om de små håndverksfag. Til høringen var invitert Marianne Westbye, rådgiver i Utdanningsdirektoratet (som koordinerer det nordiske prosjektet på området), Kjersti Flåten, avdelingsleder i Kunnskaps-

departementet, Harry Bjerkeng, seniorkonsulent i NHO/Næringslivets Hovedorganisasjon, Eva Sharp, maskesjef på Nasjonalteatret og Geir Madsen, daglig leder ved Fartøyvernsenteret i Norheimsund. Det ble opplyst at en rapport om det nordiske prosjektet skulle foreligge den 1. november 2011.

Som avslutning på utvalgets møte ble det arrangert et besøk til PISA-kontoret ved Universitetet i Oslo, der det ble gitt en orientering om prosjektet "Elever på nett – Digital lesing i PISA 2009". Videre ble det presentert noen preliminære idéer om mulig nordisk samarbeid på feltet. Fra utvalgets side ble det informert om at det planlegges et oppfølgingsseminar om PISA i forbindelse med utvalgets møte i Oslo i januar 2012.

Under utvalgets møte i København den 1. november var invitert representanter for Nordisk kulturfond og Nordisk ministerråds avdeling for kultur og ressurser til å gi korte presentasjoner av de respektive virksomheter og prioriteringer.

Prioriteringer i utvalgets arbeid
Kultur- og utdanningsutvalget har i 2011 fulgt opp sitt tidligere fokus på reformen av kultursamarbeidet, ArteNorden, de små håndverksfag, PISA-undersøkelsene, nordisk kulturfestival i forbindelse med Nordisk råds sesjoner, unges arbeidsløshet og frafall/utslagning i utdanninger og arbeidsliv, m.m.

På Kultur- og utdanningsutvalgets møte i Stockholm den 31. mars diskuterte man strategiplaner for utvalgets arbeid innen henholdsvis forsknings- og utdanningspolitikk og kulturpolitikk, og det ble nedsatt to nye interne arbeidsgrupper for disse politikkområdene. Fra tidligere har utvalget en arbeidsgruppe for det mediepolitiske området. Arbeidsgruppen for mediepolitikk hadde møter henholdsvis den 16. mars og 23. mai, mens arbeidsgruppen for forsknings- og utdanningspolitikk hadde møte den 26. mai. På utvalgets møte den 1. november ble det besluttet, at man på hvert utvalgsmøte i 2012 har ett prioritert hovedtema.

Utvalget fikk i 2011 utarbeidet to rapporter:

- Oppfølging av ArteNorden. Stein-Roger Bull, *Nordic Stories*, som på utvalgets oppdrag også utarbeidet rapport om ArteNorden i 2010. I henhold til det nye oppdraget gjennomførte Bull en møterunde med samtlige *public service*-selskaper våren 2011. Rapporten forelå den 12. mai.

- Forskning og utdanning: Rune Thele, konsulent, tidligere ansatt bl.a. i Nordisk råd og NordForsk. På oppdrag av utvalget utarbeidet Thele i april/mai 2011 en rapport med oversikt over nordisk samarbeid om forskning og utdanning, og med forslag til hvordan utvalget fremover kan engasjere seg sterkere og tydeligere på disse områdene. Rapporten forelå den 6. juni.

Forskning til Næringsutvalget, felles underutvalg
Under Nordisk råd sesjon i København ble det besluttet at forskningsområdet skal overføres til Næringsutvalget. Kultur- og utdanningsutvalget ønsker imidlertid ikke helt å slippe forskningsdelen i sitt arbeid, da det er mange koplinger både mellom forskning og utdanning og forskning og kultur. Som nevnt ovenfor besluttet Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget på sine møter i september å etablere et felles underutvalg for forskning, utdanning og innovasjon, noe som vil bidra til å ivareta Kultur- og utdanningsutvalget ønsker vedrørende forskningsdelen.

Samrådsmøte med kulturministrene og utdanningsministrene
I forbindelse med Nordisk råds sesjon i København hadde Kultur- og utdanningsutvalget samrådsmøter den 2. november henholdsvis med MR-U/ utdannings-ministrene og MR-K/ kulturministre.

I samrådsmøtet med MR-U var følgende saker på dagsordenen:

- Mobilitet, prosjekt- og netværksprogrammet Nordplus
- Globaliseringsinitiativet – nåværende og eventuell fremtidig satsing etter 2013
- Forskningssamarbeidet, herunder oversynet av forskningspolitikken

I samrådsmøtet med MR-K var følgende saker på dagsordenen:

- Synliggørelse af nordisk børne- og ungdomslitteratur
- Presentation af det norske formandskabsprogram 2012
- Kulturpolitik som identitetspolitik
- Mediepolitik
- Vision og handlingsplan for kultursamarbejdet 2013-

Kultur- og utdanningsutvalgets saker under sesjonen
Følgende utvalgsmedlemmer var talspersoner under behandlingen av utvalgets saker:

Silvia Modig (vänst): B 274/kultur, ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Norden institut i Finland.
Hans Frode K. Asmyhr (FrP): B 271/kultur, ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus.
Peter Johnsson (S): Dokument 14: Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd".
Tuula Peltonen (sd): Dokument 17: Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet.
Göran Montan (M): A 1527/kultur: Medlemsförslag om rörligheten i Norden.
Olemic Thommessen (H): Dokument 15 og Dokument 16: Redegørelse om opfølgningen af sprogdeklarationen (baseret på landerapporter), og Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe.

Eksterne møter og seminarer m.m.
Kultur- og utdanningsutvalget har i 2011 vært representert bl.a. ved følgende arrangementer:

- Bente Dahl (RV), 22.- 23. februar, Tromsø: *Second Northern Dimension Parliamentary Forum, The Northern Dimension Policy and its Partnerships, Future perspectives*
- Mogens Jensen (S), 12. april, Oslo: Offentliggjøring av vinneren av Nordisk råds litteraturpris 2011.

3.2. Velfærdsudvalget

Velferdsutvalget behandler saker innenfor:

- Velferdsordninger/trygd - og pensjon
- Sosial- og helse
- Handikapp/Funksjonshindrede
- Bygg- og bosted
- Familie
- Barn- og ungdom
- Narkotika, alkohol og andre former for misbruk

Samarbeidet innen sosial- og helsesektoren hviler på felles verdier som utgjør fundamentet i den nordiske velferdsmodellen. Rammene for samarbeidet er nedfelt i Samarbeidsprogrammet for sosial- og helsesektoren. Programmet dekker et vidt felt fra forskning og utdanning til informasjons- og erfaringsutveksling og tilrettelegging for samhandling mellom landene gjennom konvensjoner og overenskomster. Tyngdepunktet i samarbeidet hviler på institusjonene, både finansielt og som verktøy for måloppnåelse, men også prosjektvirksomheten er av stor betydning.

Velferdsutvalget består av 14 medlemmer etter valget i Finland, Danmark og Færøyene;
Det er; Siv Friðleifsdóttir, Framsóknarflokkurinn (F), Island som leder, og Sonja Mandt (A), Norge, som nestleder. Medlemmer er Anders Andersson (KD), Anders Karlsson (S), Christer Adelsbo (S), Elisabeth Bjørnsdotter Rahm (M), Anne Louhelainen (saf), Finn Sørensen (EL) Karen J. Klint (S), Mike Legarth (KF), Lúðvík Geirsson (A), Helgi Abrahamsen (sb), Sonja Irene Sjøli (H), og Vigdis Giltun (Frp).

Siv Friðleifsdóttir, Framsóknarflokkurinn (F), er i tillegg leder for Valgkomiteen for Nordisk Råd. Sonja Mandt (A), er i tillegg leder for Kontrollkomiteen for Nordisk Råd.

Velferdsutvalgets utvalgsmøter
Velferdsutvalget møttes fem ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2011:
Januarmøtet den 26. januar 2011, Finland; marsmøtet den 31. mars 2011, Sverige; sommermøtet uke 26 2011, Danmark og Sverige; septembermøtet den 21. september 2011, Norge og novembermøtet den 2. november 2011, Danmark i forbindelse med Nordisk Råds 63. sesjon.

Velferdsutvalgets hovedtema 2011:
"*Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder*".
Velferdsutvalget har søkt kunnskap fra eksperter og relevante institusjoner i Norden og fra nordiske ministre, som har ansvaret for området integrering og inkluderingsarbeid på nasjonalt nivå. Det har vært helse- og omsorgsminister Paula Risikko (Fin); integrasjonsminister Erik Ullenhag (SE) og statssekretær Henriette Westhrin (NO) i Barne-, og Likestillings- og Inkluderingsdepartementet. I tillegg har Velferdsutvalget besøkt områdene: Rinkeby og Rosengård (SE), og Gellerupparken og Mjølnerparken (DK), som alle har betydelige utfordringer med tanke på integrering. Utvalget har vært i dialog med kommunepolitikere, politi, skolevesenet, sosialforvaltningen, arbeidsformidlingen, foreninger, frivillig sektor og andre aktuelle aktører, for å belyse det arbeidet som gjøres.

I arbeidet med hovedtema for 2011, ble det etablert en *arbeidsgruppe* bestående av: Christer Adelsbo (S), Vigdis Giltun (Frp) og Elisabeth B. Rahm (M), som har hatt fire møter utover de ordinære møtene. Resultat: Utvalgsforslag A 1543/velferd, *Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder*. En suksess for Nordisk samarbeid, på tvers av landene og partigrenser, med nordisk nytteverdi på et meget politisert tema. Bra pressedekning og politisk respons under sesjonen 2011.

Andre prioriterte temaer for Velferdsutvalget 2011:
- Nordisk Råds EU, Russland-strategi, Nordlige Dimensjon
- "*Actionplan 2011*" mellom Nordisk Råd og Baltisk Forsamling
- Rammeprogrammet: "Norden i verden - Verden i Norden"
- Budsjett for 2012, Velferdsutvalget arbeider for en dynamisk transparent budsjettprosess i Nordisk Råd, med mer sammenfallende prioriteringer med landene og NMR
- Sterkt fokus på grensehinderproblematikk innenfor helse- og sosialområdet med skriftlig spørsmål til de nordiske lands

regjeringer, deltakelse på diverse konferanser med parlamentarikere valgt fra Velferdsutvalget, NMR satt ned ekspertgruppe
- Globaliseringsinitiativet: Helse og velferdsprogrammene 2009-2012
- Utvalgsforslag om: a) Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene, b) Ryggmargsskade (RMS), c) Ny Nordisk Mat for inkl. mat til mange.
- Arbeid for å etablere Toppforskningsinitiativ II- en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial
- Nordiske innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV)
- Velferdsutvalg har bidratt til at NMR har satt ned en ekspertgruppe som skal arbeide med Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefalinger og pasientdirektivet i EU
- Psykisk helse, barn - og unges ventetid innen barne- og ungdomspsykiatrien
- Nordisk helse- og sosialområde, NMR/grensehinderforum, satt ned ekspertgruppe
- Forslagene fra utvalgsforslagene om "Krenkede barn blir syke voksne", Ungdomsbarometer, og Barnas hus, en suksess i hele Norden og selvstyreområdene, DK og Grønland etablerte dette i 2011
- Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden, fokus på ungdomsarbeidsløshet
- Reduksjon av transfetter
- Finlands formannskapsprogram " Det Grønne Norden- klimasmart aktør", NMR Ministerråd 2011, helse, miljø, TFI-II, nano, ungdomsarbeidsløshet med mer
- Velferdsutvalgets vurderinger av NMRs svar på rekommandasjoner fra NR
- Fortløpende arbeid på aktuelle problemstillinger som berører Velferdsutvalget, annet.

Prioritert eksternt samarbeid:

- Samarbeid mellom *Baltic Assembly Social Affairs Committee* og Nordisk Råds Velferdsutvalg. Hovedvekt på velferdstjenester gjennom etablering av felles institusjoner på tvers av de Baltiske landenne: *Task Force for Health.* Fulgt opp på flere møter, konferanser, inkl. BAs sesjon 2011 der Velferdsutvalget ble takket for godt samarbeid
- Nordisk senter for alkohol og rusforskning (NAD), strategisk samarbeid, konferanser
- Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), strategisk samarbeid, konferanser
- Nordens Välfärdscenter (NVC), strategisk samarbeid, oppfølgingen av Velferdsteknologi, ungdomsarbeidsløshet, ungt utenforskap, "Universell design", innovasjon i omsorg, sjeldne diagnoser, budsjett 2012, konferanser
- Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH), og Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR), strategisk samarbeid, konferanser
- Samarbeid med Foreningene Nordens Forbund (FNF), fokus på velferdspolitiske utfordringer med grensehinder for nordboere, helse og sosial
- Samarbeid med forskere/spesialister/politisk nivå/ ministre/andre i forbindelse med prioriterte områder 2011 for Velferdsutvalget
- Fortløpende dialog med NMR innenfor aktuelle temaer og budsjett
- Fortløpende dialog med aktuelle samarbeidspartnere i forbindelse med generell saksbehandling i Velferdsutvalget og langsiktige

prosjekter, eks. TFI-II en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial; konferanse TFI; leder Kristin Clemet

Velferdsutvalgets arbeidsmåte

- Systematisk arbeid med tematikken på hovedtema til hvert utvalgsmøte med besøk på relevante institusjoner, inviterte gjester/ foredragsholdere/ministre, osv. Et av målene er å være nytenkende i forhold til aktuelle problemstillinger som gir en nordisk nytteverdi og møter globale utfordringer Norden står ovenfor.
  For parlamentarikernes del: legge opp til en strategi som betyr "ikke grave seg for mye ned i for små problemstillinger", men bruke hovedtema til en dynamisk videreutvikling av problematikken på en overordnet, innovativ og kunnskapsbasert måte, som blir synliggjort i et eller flere felles utvalgsforslag, og gode muligheter for utvalgsmedlemmene til å ta det nordiske arbeidet med "hjem" og føle at det å sitte i Velferdsutvalget skal gi en (politisk) kunnskapsutvikling og at arbeidet som gjøres der skal føles viktig.

- Arbeidsmetoden i Velferdsutvalget med valg av hovedtema og det systematiske arbeidet med tematikken ved hvert utvalgsmøte har vært meget konstruktivt og produktivt for utvalget. Det gir konkrete resultater, og utvalget "eier" området etter å ha jobbet systematisk med det, samt at vi har fått til mer synlighet med i forhold til *kommunikasjonen* i form av tekster, radiointervju, web og annet. Arbeidsmetoden med å velge et hovedtema å fokusere på gir også muligheten til å velge tematikk som er på den politiske dagsorden som gir en nytte og relevans for parlamentarikerne.

- Økt synlighet for Velferdsutvalgets arbeid gjennom massemedia, web, artikler har skjedd gjennom flere saker vi har jobbet med som blant annet nordisk register for leger, sjeldne diagnoser/høyspesialisert behandling, velferdsteknologi, RMS, hovedtema 2011, ungdomsarbeidsløshet med mer.

- Økt synlighet gjennom deltakelse på viktige velferdspolitiske konferanser/konferanser med VFs samarbeidspartnere, fra Velferdsutvalgets medlemmer, mer skriving av innlegg og forslag til taler, munner ut i konkrete spørsmål i det nordiske systemet, medlemsforslag, utvalgsforslag og annet.

- Det skal alltid innhentes rett kompetanse til hvert utvalgsmøte i forhold til omfattende tematikk i utvalgets hovedtema og andre saker og andre oppgaver der Velferdsutvalget er representert og/eller invitert. Det gir mye arbeid mellom utvalgsmøtene og behov for å være svært effektiv før, under og etter utvalgsmøtene.

- Velferdsutvalget har valgt *ansvarspersoner* på viktige områder for å sikre en oppfølging av prioriterte saker også mellom Velferdsutvalgets utvalgsmøte. Velferdsutvalget velger i tillegg en arbeidsgruppe hvert år for å sikre politisk forankring i arbeidet med hovedtema og annet.

- Velferdsutvalgets har valgt følgende ansvarspersoner for prioriterte områder 2012:
- Grensehinder i Norden (helse og sosialområdet): *Vigdis Giltun (FrP)*
- Baltisk Forsamling og med Baltisk Forsamling helse- og sosialkomite: *Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)*

- Russland og Den nordlige dimensjon: *Siv Friðleifsdóttir (F)*
- EU: *Finn Sørensen (EL)*

Viktigste møter, seminarer, annet:

- Den 17. og 18. januar 2011, Helsinki, Finland, BSPCs arbeidsgruppe om sivil sikkerhet og menneskehandel, avholdt møte med fokus på Norge og EUs handlingsplan mot menneskehandel. Velferdsutvalget var representert ved valgt representant Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

- Den 20. januar 2011, Budsjettseminar for 2012. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 25. og 26. januar 2011, Nordisk Råds møter. Velferdsutvalgets utvalgsmøte, Espoo, Finland, den 26. januar 2011. Møte med blant annet helse- og sosialminister Paula Risikko, om hovedtema for 2011, og andre saker som sjeldne diagnoser, Toppforskningsinitiativet II på velferd, helse og sosial og om Finlands ordførerprogram på helse og sosialfeltet. Arbeidsgruppen for hovedtema avholdt et møte.

- Den 7. februar 2011, København, Danmark: Grensehinderforum, vekst og utvikling i Øresundsregionen. Velferdsutvalget var representert ved Vigdis Giltun (Frp) og sekretariatet.

- Den 15. februar 2011, Helsinki, Finland, ble Velferdsutvalgets prioriteringer, for budsjett 2012: sjeldne diagnoser og høyspesialisert behandling og for Globaliseringsinitiativet; Hiv/aids og multiresistent tuberkulose, unges situasjon på arbeidsmarkedet og eldres psykiske helse, behandlet av NRs Budsjettgruppe og den finske samarbeidsminister, Jan Vapaavuori.

- Den 22. og 23. februar 2011, Tromsø, Norge, det andre møtet i, Den Nordlige dimensjons partnerskap (ND). Velferdsutvalget var representert ved Siv Fridleifsdottir (F), Vigdis Giltun (Frp) og sekretariatet. Forslag fra Velferdsutvalgets medlemmer om en grønn nøkkelhullmerking og reduksjon av transfetter i maten ble satt inn i den endelige resolusjonen for ND, som gjelder frem til 2013, da det tredje møtet vil finne sted i Russland.

- Den 4. mars 2011, Riga, Latvia, BSPCs arbeidsgruppemøte med fokus på forslagene til sluttrapporten. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

- Den 30. og 31. mars 2011, Stockholm, Sverige, Riksdagen: Nordisk Råds møter. Den 31. mars 2011, Velferdsutvalget hadde fellesmøte med Næringsutvalget og Kultur - og utdanningsutvalget om ungdomsarbeidsløshet. Velferdsutvalget har hatt dette som prioritert område over lenger tid, blant annet i sitt valg av hovedtema 2009: Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden.

- Den 31. mars 2011, Velferdsutvalgets utvalgsmøte, med blant annet integrasjonsminister, Erik Ullenhag om hovedtema 2011 og i tillegg hadde Velferdsutvalget utarbeidet et eget program for besøk i Rinkeby.

- Den 5. og 6. april 2011, Helsinki, Finland: helse- og sosialdepartementet Finland og NVCs konferanse om Den nordiske velferdsmodellen og globalisering. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 27. og 28. april, København, Danmark, NMRs konferanse med fokus på evaluering av TFI (Toppforskningsinitiativet) og Globaliseringsinitiativene. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 5. mai 2011, Gøteborg, Sverige, NHVs konferanse om "Ung og utsatt- gode eksempler på mental helse". Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet, og rådsdirektøren holdt et hovedinnlegg om tematikken.

- Den 12. og 13. mai 2011, Tallinn, Estland, Den Baltiske Forsamlings konferanse om organisert kriminalitet inkludert det velferdspolitiske området. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 16.- 20. mai 2011 ble det arrangert studietur til Nordvest-Russland (St. Petersburg og Pskov), her var Siv Friðleifsdóttir (F) leder av delegasjonen.

- Den 19. og 20. mai 2011, Riga, Latvia, Den Baltiske Forsamling-helse- og sosialkomite holdt møte med Velferdsutvalget om demografiske utfordringer, generell familiepolitikk og oppdatering på prosessen rundt *Task Force for Health*. Velferdsutvalget var representert ved Elisabet Bjørnsdotter Rahm (M) og sekretariatet. Rahm holdt et hovedinnlegg om demografiske utfordringer og nordiske løsninger og Velferdsutvalgets hovedtema fra 2010: Hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden, ble utdelt på engelsk.

- Den 6. og 7. juni 2011, Thorshavn, Færøyene, Vestnordiske Råds temakonferanse om blant annet demografiske utfordringer, sjøberedskap og *Nordic Oceans Conference*. Velferdsutvalget var representert ved Siv Friðleifsdóttir (F).

- Den 16. juni 2011, Vilnius, Litauen¸ BSPCs arbeidsgruppemøte med fokus på ferdigstillelse av sluttrapporten. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

- Den 26. - 29. juni 2011, Velferdsutvalgets sommermøte i Aarhus, København, Danmark og Malmø, Sverige, med fokus på hovedtema 2011. Velferdsutvalgets utvalgsmøte ble holdt den 28. juni 2011, København. Velferdsutvalget besøkte relevante aktører innenfor myndighetsområdet, politiske representanter, NGOer og andre i de områdene som i Danmark betegnes som «Ghettoområder». Det var områdene; Gellerupparken, Aarhus og Mjølnerparken, København, Danmark og Rosengård, Malmø, Sverige.

- Den 23. august arbeidsgruppen for hovedtema 2011, møttes i Riksdagen.

- Den 28. - 30. august 2011, Helsinki, Finland, *The 20th Baltic Sea Parliamentary Conference*, BSPCs arbeidsgruppe for sivil sikkerhet og menneskehandel, fremlegger sin sluttrapport. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

- Den 12. september 2011, København, Danmark, Nordisk ministerråds (NMR) konferanse om tilvekst og grensehinder. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 20. og 21. september 2011, Oslo, Norge, Nordisk råds møter. Velferdsutvalgets utvalgsmøte den 21. september 2011, i forbindelse med hovedtema 2011, statssekretær i Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet Henriette Westhrin. Møte med Ekspedisjonssjef, Arni Hole, Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, om universell utforming i et sosialøkonomisk perspektiv, i forbindelse med valg av nytt hovedtema 2012.

  I forbindelse med terrorangrepet på Norge den 22. juli 2011, holdt justisminister Knut Storberget en felles orientering for NR om håndteringen av krisen. Arbeidsgruppen for hovedtema avholdt et møte.

- Den 6. oktober 2011, Stockholm, Sverige, NVC og den finske ambassades konferanse om brukermedvirkning og velferdsteknologi. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 7. oktober 2011, Stockholm, Sverige, Riksdagen: Arbeidsgruppen for hovedtema hadde møte.

- Den 6. og 7. oktober 2011, Malmø, Sverige, konferanse; Kultur og Helse. Velferdsutvalget var representert ved Siv *Friðleifsdóttir* (F), som holdt et hovedinnlegg om Velferdsutvalgets arbeid og tidligere utvalgsforslag om tematikken.

- Den 20. – 23. oktober 2011, Vilnius, Litauen, NORDAN: Nordisk konferanse om alkohol, reklame, markedsføring, trender av misbruk, forebygging, politiske tiltak og annet. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet og Siv Fridleifsdottir (F), som hold et hovedinnlegg.

- 31. oktober – 3. november 2011, København, Danmark. Nordisk Råds 63. sesjon (se under "annet"). Velferdsutvalgets utvalgsmøte ble avholdt 1. november 2011, med endelig godkjenning av saker som skulle opp til plenarforsamlingen og beslutning av nytt hovedtema for 2012: Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv, og nedsettelse av en ny arbeidsgruppe.

- Den 18. november 2011, Stockholm, Sverige, konferanse om barn, foreldre og psykisk helse. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 24. – 27. november 2011: Baltisk Forsamlings 30. sesjon og markering av Baltisk Forsamlings 20-års jubileum for selvstendighet. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet og Siv Fridleifsdottir (F) som hold et hovedinnlegg. I tillegg var det en delegasjon fra Nordisk råd som bestod av: Bertel Haarder (V), Per-Kristian Foss (H), Christina Gestrin (sv) og Åsa Thorsteinsson (C).

- Den 28. november 2011, Oslo, Norge, konferanse om TFI-II en ny storsatsning på andre tema enn miljø, som velferdsområde. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

- Den 30. november 2011 Stockholm, Sverige, Riksdagen: konferanse om tilvekstpotensialet - hvorfor Norden ikke har råd med grensehinder. Grensehinderforum og *Copenhagen Economics*, fremla ny rapport. Velferdsutvalget var representert ved Vigdis Giltun (Frp) og sekretariatet.

- Den 1. desember 2011, Stockholm, Sverige, Riksdagen: nye arbeidsgruppen har møte med noen aktører i forbindelse med kartlegging av innretning på nytt hovedtema for 2012.

- Utover det som er nevnt spesielt er Velferdsutvalgets medlemmer aktive bidragsytere på det velferdspolitiske området og andre politiske relevante problemstillinger, nasjonalt, regionalt, nordisk og globalt gjennom det politiske arbeidet i Nordisk råd, partigrupper og andre samarbeidspartnere.

Internasjonalt samarbeid:

- Nordisk råd, Velferdsutvalget har arrangert samarbeidsmøter med Baltisk Forsamling, helse og sosialutvalg
- Trilateralt samarbeid med Baltisk Forsamling Nordisk råd og Benelux-landene
- Velferdsutvalget orienterer seg mot viktige velferdspolitiske utfordringer og forslag til løsninger i EU-EØS systemet og mellom medlemslandene
- Velferdsutvalget har samarbeidsmøter og kontaktflate rettet mot Russland, Den nordlige dimensjon partnerskap, annet.

Annet:
Velferdsutvalget kontakter, oppsøker fagpersoner/institusjoner og andre relevante kunnskapsformidlere rundt temaer eller saksområder som Velferdsutvalget arbeider med til enhver tid.

Velferdsutvalgets medlemmer hadde valgt følgende talsperson til sine saker som ble behandlet under Nordisk Råds sesjon 2011, torsdag 3. november under punkt 12;

- A 1543/ velferd; Utvalgsforslag om hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder: Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

- A 1524/velferd; Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS): Siv Friðleifsdóttir (F)

- A 1529/ velferd; Medlemsforslag om revisjon av programmet for Ny Nordisk Mat inkludering av Mat til Mange: Sonja Mandt (A)

3.3. Medborger- og Forbrugerudvalget

Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott bevakar förutom medborgar- och konsumenträttigheter även övergripande frågor kring mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet såväl som invandring och flyktingar, samarbete mot rasism, brottsbekämpning, justitiepolitiska frågor och livsmedelssäkerhet.

Utskottets sammansättning
Medborgar- och konsumentutskottet består av 15 medlemmar. Satu Haapanen (gröna), Finland, efterträdde Ville Niinistö (gröna), Finland, som ordförande för utskottet efter det finska valet i april och Martin Kolberg, (A) Norge, är utskottets vice ordförande sedan 1 januari 2011.

Prioriteringar 2011
De överordnade teman som dominerade utskottets arbete under 2011 var:

- Självstyre och självständighet
- Konstitutionella frågor
- Konsumentpolitik
- Migration

Utskottet har dessutom varit verksam inom följande teman:

- *One Health*/resistensproblematik
- Skuldproblematik för unga vuxna
- Pant- och retursystem
- Utvisning av nordiska medborgare
- Avgifter i samband med gränsöverskridande betalningar

Möten, konferenser och seminarer
Utskottet anordnade fem möten, två konferenser/seminarier och en studieresa/sommarmöte till Färöarna.

Seminarier och inbjudna gäster i samband med utskottets möten
Espoo, Finland, 26 januari 2011. Medborgar- och konsumentutskottet bjöd in Markku Suksi, expert på konstitutionella frågor och professor vid Åbo Akademi för att få uppdaterad information och analys av den rättsliga situationen i Finland i förhållande till ministeransvarighetsprocedurer/riksrätt och fallet med före detta statsminister Matti Vanhanen.

Dessutom deltog Ilkka Cantell, handelsråd för Inre marknads- och konsumentpolitik i Arbets- och näringsministeriet i Finland, i mötet för att redogöra för det informella samarbetet kring konsumentfrågor på tjänstemannanivå i NordKONS som en uppföljning av det nordiska konsumentpolitiska samarbetet efter nedläggningen av Ministerrådet inom konsumentpolitik.

Stockholm, Sverige, 31 mars 2011. Medborgar- och konsumentutskottet träffade Sveriges migrationsminister Tobias Billström och besökte Migrationsdomstolen i enlighet med utskottets arbete kring migration.

Köpenhamn, Danmark, 17 maj 2011. Medborgar- och konsumentutskottet anordnade en konferens om *"One Health"* i Folketinget, Danmark, i maj 2011 för att belysa medlemsförslaget A 1523/medborger *"One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr".

Oslo, Norge, 20-21 september 2011. För att belysa medlemsförslaget A 1526/medborger "Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarkedet" utifrån ett norskt perspektiv inbjöds Forbrukerombudets seniorrådgiver Anna Charlotte Neumayer, fagsjef Tonje Hovde Skjelbostad och kommunikasjonsrådgiver Hege Kristin Ulvin, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets Forbrukeravdelning seniorrådgiver Aslaug Skrede Gauslaa och avd. dir. Hilde M. Berg samt Norske inkassobyråers Forenings styreleder Baard Sig. Bratsberg

Köpenhamn, Danmark, 31 oktober 2011. Medborgar- och konsumentutskottet anordnade ett *side event* i samband med den årliga sessionen i Köpenhamn, på temat *Hållbar hälsa – "One Health" ur ett nordiskt perspektiv* med deltagande av Europaparlamentariker Marit Paulsen (FP/ALDE), danska ministern for fødevarer, landbrug og fiskeri, Mette Gjerskov, fødevarepolitisk medarbejder Forbrugerrådet, Camilla Udsen, Direktør, DTU- Fødevareinstitut, Henrik Wegener samt överläkare, Centrum för infektionsekologi och Epidemiologi, IEE Björn Olsen. Evenemanget modererades av danske journalisten Clement Kjersgaard.

Sommarmöte + studieresa
Torshavn, Färöarna, 27-30 juni 2011. Temat för medborgar- och konsumentutskottets studieresa var självstyre och självständighet med besök på Lagtinget, möte med lagtingets retsudvalg och, udenlandsrådet/utrikesministeriet. Dessutom belystes jämställdhetsfrågor vid möte med formand från ligestillingsudvalget Kristianna Winther Poulsen. Direktör för statistiskkontor Hermann Oskarsson beskrev den demografiska situationen på Färöarna, forbrugerombudsmanden Andras Holm Arge re-

dogjorde för konsumentfrågor och utskottet fick en beskrivning den Nordliga Atlantsamarbetsorganisationen (NORA) av direktör Lars Thostrup. Utskottet fick även lära sig om det Färöiska kulturarvet vid en rundvisning på vid St. Olavskyrkan och St. Magnuskatedralen på Kirkjubø och uppleva den geografiska positionen i Atlanthavet och det unika fågellivet vid en segeltur till grottorna vid Hestø.

Övriga konferenser
Dessutom deltog flera av utskottets medlemmar vid Gränshinderforums konferens i Stockholm på temat *Tillväxtpotential – varför Norden inte har råd med gränshinder,* 30 november 2011.

Internationellt samarbete
Medborgar- och konsumentutskottet var representerat i externa möten och konferenser inom utskottets fackområden. Bland annat var medborgar- och konsumentutskottets representerat i *Baltic Sea Parliamentary Conference*, (BSPC), arbetsgruppsmöten kring *civil security* (människohandel). Arbetsgruppen slutrapporterade vid BSPCs årliga parlamentariska konferens den 28-30 augusti, 2011, i Helsingfors.

Medborgar- och konsumentutskottet var representerat vid Baltiska församlingens seminarium *"External and Internal Security Policy Nexus: avoiding the frontiers"* 12-13 maj 2011 i Tallinn, Estland.

Utskottet var även representerat vid *Kick-off*-konferensen för Nordiska ministerrådets och nordvästra Rysslands jämställdhetssamarbete 2011-2014 i St. Petersburg 4-5 oktober 2011 på temat *"Gender Equality Creates a Sustainable Society"* där problem och lösningar kring förebyggande av våld mot kvinnor samt jämställdhetslagstiftning och institutionell utveckling i nordvästra Ryssland och de nordiska länderna diskuterades.

3.4. Miljø- og Naturresurseudvalget

Miljø- og naturressursutvalget arbeider med miljø- og naturvern samt utnyttelse av naturressurser innenfor jordbruk-, fiskeri- og skogbruksnæringene. Videre arbeider utvalget med energi- og transportpolitikk i samarbeid med Næringsutvalget. Utvalget adresserer både nordiske og globale utfordringer. Videre tar utvalget opp saker på EUs agenda innenfor ovennevnte områder av større betydning for Norden.

Utvalgets sammensetning
Miljø- og naturressursutvalget besto i 2011 av 15 medlemmer, med Ann-Kristine Johansson (S), Sverige som leder og Kristen Touborg (SF), Danmark som nestleder. Pr. 1. januar 2011 var utvalget representert ved åtte menn og syv kvinner. Etter valget i Finland ble dette endret til ni menn og seks kvinner og etter valget i Danmark ble sammensetningen nok en gang endret.

Prioriteringer 2011
Blant de temaer Miljø- og naturressursutvalget har hatt særlig fokus på i 2011 nevnes følgende:

- Klima
- Fiskeri, herunder reformen av EUs fiskeripolitikk og konflikten om makrellfiske
- Jordbruk, herunder reformen av EUs jordbrukspolitikk og fødevaresikkerhet
- Vedvarende energi (fornybar energi) og energieffektivisering – i samarbeid med Næringsutvalget
- Farlige kemikalier

- Svanemerket – visjoner for Svanemerkets anvendelse og utbredelse bl.a. bærekraftig turisme, redusert bruk av farlige kjemikalier
- Nordområdenes miljøproblemer og konsekvensene av øket skipsfart i områdene
- Østersjøens miljøproblemer
- Nordisk pantsystem for drikkevareemballasje - i samarbeid med Medborger- og forbrukerutvalget.

Møter, konferanser og seminarer
Utvalget har avholdt fem møter, herunder et sommermøte i Ilulissat, Grønland med fokus på klimaforandringene og sjøfartssikkerhet i arktiske farvann.

Under sesjonen i København hadde utvalget et samrådsmøte med de nordiske miljøministrene hvor hovedtema for diskusjonen var klimautfordringene og reduksjonsmål for utslipp av klimagasser samt et nordisk pantsystem. Dessuten diskuterte man WHOs rapport om luftkvaliteten i nordiske byer.

I forbindelse med sine møter har Miljø- og naturressursutvalget avhold:

- Fellesmøte med Medborger- og forbrukerutvalget i mars om kjemikalier fra et forbruker- og miljøperspektiv. Det ble satt fokus på tre aspekter av kjemikaliepolitikken: Implementeringen og utviklingen av REACH, Nordens handlingsfrihet mht. til EU-regulering, Formidling av informasjon om kjemikalier til forbrukere
- Fellesmøter med Næringsutvalget om sjøfart og miljøutfordringer i Arktis, fornybar energi og energieffektivitet, reformen av EUs jordbrukspolitikk
- Samrådsmøte med miljøministrene
- Møte med mottager av Nordisk Råds natur- og miljøpris 2011 i København
- Miniseminar om nye innspill i nordisk klimapolitikk

Møte om Sellafield i Lofoten 12. og 13. april
Møtet ble arrangert av miljøorganisasjonene Bellona og *Guardians of our Common Sea* samt Sellafield Ltd. Deltakere fra Nordisk råds side var Álfheidur Ingadóttir (VG), Jan Lindholm (MP) og Kim Kielsen (S). Det er tale om et årlig møte for å fremme dialogen mellom NGOere, norske myndigheter, britiske myndigheter, nordiske parlamentarikere og de ansvarlige for Sellafield.

Rundbordssamtale Murmansk 27-29. april 2011
For tredje gang ble det arrangert en rundborssamtale mellom Nordisk råd og parlamentarikere fra Russland, samt denne gang også fra BSPC. Konferansen hadde i år fokus på atomkraft og atomsikkerhet samt fornybar energi og energieffektivitet. Miljø- og naturressursutvalget var representert ved Jan Lindholm (MP) og Cecilie Tenfjord-Toftby (M).

Seminar 11. mai på Åland – forslag til ny Common Fisheries Policy (CFP)
Seminaret ble arrangert av det finske formannskapet i Nordisk ministerråd for å diskutere EUs nye felles fiskeripolitikk og forslaget til ny CFP sett i et nordisk perspektiv, spesielt med vekt på regionalisering og kystfiskeri. Miljø- og naturressursutvalget var representert ved Raija-Liisa Eklöw (Lib).

Møte med Baltisk forsamling 2-3. juni i Vilnius
Miljø- og naturressursutvalget var invitert til å delta i et møte med Miljø- og energiutvalget og Økonomiutvalget i Baltisk forsamling (Baltic Assembly) den 3. juni i Vilnius. Cecilie Tenfjord-Toftby (M) representerte utvalget på møtet.

Møtet satte fokus på utviklingen av atomkraft i området og nye anlegg for å importere flytende gas.

Konferansen om sjøfartssikkerhet i Nord-Atlanteren 9. juni 2011 i Torshavn
Konferansen ble arrangert av Nordisk råd, ved det danske formannskapet i samarbeid med Nordisk Atlantsamarbeid (NORA) og Vestnordisk råd. Konferansen ble åpnet av Henrik Dam Kristensen (S), Nordisk råds president. Øyvind Halleraker (H) fra Miljø- og naturressursutvalget deltok i konferansen.

Møte med de nordiske transportministre
I august var representanter for utvalget, Álfheidur Ingadóttir (VG) og Øyvind Halleraker (H), til møte med de nordiske og baltiske transportministre i Reykjavik. Tema for diskusjonen var klimavennlig transportpolitikk.

BeNeLux seminar om skog og klima 30. september
Miljø- og naturressursutvalget var representert ved Benelux-Parlamentets seminar i Luxembourg den 30. september om "skogen og klima". Jan Lindholm (MP) representerte utvalget på møtet. Videre, på vegne av Nordisk råd, holdt Johan Bergh, professor ved Sveriges Landbruks-Universitet, en forelesning om skogens betydning for klimaarbeidet i de nordiske land.

Internasjonalt samarbeid
Som fremgår foran har utvalget bidratt til samarbeidet med de russiske parlamentarikere, Baltisk forsamling og Benelux-Parlamentet. Reformen av EUs fiskeripolitikk og jordbrukspolitikk har vært på utvalgets agenda på flere møter og utvalget har sendt en uttalelse til EU-Kommisjonen om den pågående reform av EUs jordbrukspolitikk. Utvalget har også uttalt seg om konflikten om makrellfisket hvor tre nordiske land og EU inngår.

3.5. Næringsudvalget

Näringsutskottet ansvarar för Nordiska rådets behandling av ramvillkor för ekonomi, produktion och handel, inkluderande fri rörlighet på marknaden och arbetsmarknaden i Norden.

Jessica Polfjärd (M), Sverige, har fungerat som ordförande och Bjarni Benediktsson (Sj.), Island, som vice ordförande.

Utskottet har 15 ledamöter och huvudsakliga ansvarsområden är:

- näring/industri
- inre marknad, fri rörlighet, avlägsnande av gränshinder, handel
- regioner och strukturstöd
- sysselsättning och arbetsmarknad
- arbetsmiljö
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Utskottet har under 2011 haft fem utskottsmöten, inklusive sommarmötet som avhölls i Sverige den 27 - 29 juni 2011.

Utskottets prioriteringar för 2011 har bland annat varit gränshinder inom näringspolitikområdet, infrastruktur- och transportpolitikens konsekvenser för samhälle, näringsliv och miljö, Nordiskt innovationspolitik, NORIA – översyn av det nordiska forskningssamarbetet och ungdomsarbetslöshet.

Utskottet har under 2011 främst fokuserat sitt arbete på uppföljning av infrastruktur- och transportpolitikområdet där utskottet tillsammans med miljö- och naturresursutskottet följt upp arbetet med rekommendationen om en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik. Representanter för de båda utskotten deltog även i de nordiska och baltiska transportministrarnas informella möte (NB 8) i Reykjavik för att diskutera detta område.

Utskottet har under året arbetat vidare med gränshinder som fokusområde samt utvecklingen inom det nordiska innovations- och forskningssamarbetet. Utskottet har även fokuserat på konkurrenskraft för nordiska verksamheter och inom vilka sektorer de nya arbetsplatserna kommer att finnas. Utskottet har därutöver lagt fram ett förslag om bekämpning av ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna. Utskottet har representerat Nordiska rådet i BSPC:s arbetsgrupp om grön tillväxt och energieffektivitet.

Tillsammans med miljö- och naturresursutskottet har utskottet även satt igång ett arbete inom energiområdet om bl.a. energieffektivisering och förnybar energi, samt inom sjöfart, säkerhet och miljöutmaningar i de arktiska farvattnen.

3.6. Kontrolkomitéen, herunder opfølgning af Nordisk Råds rekomandationer/fremstillinger 2000 – 2005

I henhold til Nordisk Råds arbejdsordning hadde Kontrolkomitéen følgende opgave i 2011:

Kontrollkomiteen utøver parlamentarisk kontroll over virksomhet som finansieres med felles nordiske midler, samt annen gransking som plenarforsamlingen vedtar. Kontrollkomiteen kan avgi uttalelse til Presidiet om tolkningen av Helsingforsavtalen, andre avtaler om nordisk samarbeid, Nordisk råds arbeidsordning og andre interne bestemmelser

Utvalgets sammensetning
Kontrollkomiteen har syv medlemmer. I 2011 hadde Kontrollkomitéen følgende sammensetning:

Kristen Touborg (SF), fram til september
Ulla Karvo (saml), formann, fram til april, etterfulgt av
Eero Suutari (saml), formann
Bjarne Kallis (kd), fram til april, etterfulgt av
Juha Sipilä (cent)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Sonja Mandt (A), nestformann
Billy Gustafsson (S)
Anders Andersson (KD)

Kontrollkomiteen har i 2011 holdt fem møter: I Esbo 25. januar, i Stockholm 31. mars, i København 23. mai, i Oslo 20. september og ved sesjonen i København den 31. oktober.

Revisjonsrapportene
Kontrollkomiteens faste oppgave er å gjennomgå Riksrevisjonens (i Danmark) beretning om Nordisk råds, Nordisk ministerråds og Nordisk kulturfonds virksomhet under det foregående år.

Med hensyn til revisjonsrapporten om Nordisk ministerråds regnskap og virksomhet, var det ikke tale om noen vesentlige merknader. Dog nevnes forhold i tre institusjoner som påkrever innsats, som Kontrollkomiteen vil følge opp på.

Revisjonsrapporten om Nordisk råd inneholder ikke vesentlige merknader og det vil ikke være tale om noen oppfølgning fra Kontrollkomiteens side.

Revisjonsrapporten om Nordisk kulturfond påpeker at egenkapital er negativ og at det skal rettes. Videre oppfordres Kulturfondet til å videreutvikle sin prosjektdokumentasjon for bedre å kunne dokumentere resultater. Dette er saker som Kontrollkomiteen vil følge opp på i neste års revisjonsrapport.

Kontrolloppgaver
Kontrollkomiteen kan igangsette kontrolloppgaver på eget initiativ.

En kontrolloppgave om prosjektstyringen i Nordisk ministerråd som har vært pågående de seneste år, anses avsluttet ved sesjon i København i november 2011. Riksrevisjonen har kunnet bekrefte, at det er innført en rekke tiltak for å forbedre prosjektstyringen. Videre viser statistikken et fall i antallet av prosjekter, som indikerer en fokusering av prosjektvirksomheten som Nordisk råd har rekommandert. Det er innført nye arbeidsganger, utdannelse av medarbeidere og opprettet en database som gjør resultatene av den omfattende prosjektvirksomheten lettere tilgjengelige.

I 2011 har Kontrollkomiteen igangsatt et arbeid for å vurdere effekten av Nordisk råds rekommandasjoner. En oversikt viser at i perioden 2005 til 2009 vedtok Nordisk råd 137 rekommandasjoner, hvorav 101 var medlemsforslag eller utvalgsforslag og 26 stammer fra Nordisk ministerråd. At Nordisk råd behandler så mange saker som disse tall viser er i seg selv positivt. Men det er dog viktigere at de beslutninger som tas av Nordisk råd har en effekt. Analysen som Kontrollkomiteen igangsatte hadde som siktemål å belyse oppfølgningen og effekten av Nordisk råds beslutninger. Analysen ble gjennomført av Catharina Peters som leverte sin rapport, *En utredning om genomförandet av Nordiska rådets beslut,* i desember 2011.

Sammenfattende viser analysen at det store flertall av rekommandasjonene har medført en direkte eller indirekte oppfølgning av mottakeraktørene, nemlig Nordisk ministerråd og de nordiske lands regjeringer. Men analysen viser også at rekommandasjonenes effekt i mange tilfeller har vært lite synlig og omkring halvdelen av de vurderte rekommandasjoner har hatt begrenset eller ingen påvirkning. I rapporten finnes flere anbefalinger om hvordan rekommandasjonen som politisk instrument kan styrkes. Kontrollkomiteen vil arbeide med oppfølgningen av rapporten i 2012.

Institusjonsbesøk
I 2011 igangsatte Kontrollkomiteen en systematisk gjennomgang av de nordiske institusjoner med sikte på å få innblikk i hvordan de skaper nordisk nytte. Inntil nå har Komiteen besøkt Nordregio, Nordisk velferdssenter, Nordisk kulturfond, NordGen og Nordisk Film & TV Fond.

Det er ikke tale om en evaluering av disse institusjoner, men et forsøk på å få oversikt og innblikk i virksomheten. I visse tilfeller kan resultatet bli at Kontrollkomiteen foreslår en grundig evaluering. Etter hvert besøk skrives en kort rapport om det inntrykk Kontrollkomiteen får. Rapportene kan også inkludere noen kritiske merknader eller observasjoner som vedkommende bes om å se nærmer på.

Evalueringsrapporter
Kontrollkomiteen undersøker også et utvalg av evalueringsrapporter om nordiske aktiviteter og institusjoner, og utrykker seg om disse når det vurderes hensiktsmessig. I år har Kontrollkomiteen undersøkt

evalueringsrapporter om NOPEF og Nordisk Innovation som har gitt grunnlag for en oppfølgning.

Kontrollkomiteen gjør både Nordisk råds Budsjettgruppe og de relevante fagutvalg oppmerksom på observasjoner fra institusjonsbesøk og ved gjennomgang av evalueringsrapporter som komiteen mener kan være nyttig i deres arbeid.

3.7. Valgkomitéen

Nordiska rådets valkommitté består av sju ledamöter, representerande rådets fyra partigrupper och fem länder. Valkommittén föreslår på bakgrund av partigruppernas nomineringar för plenarförsamlingen rådets sammansättning i utskott och andra organ. Siv Friðleifsdóttir (F), Island, har fungerat som ordförande.

Valkommittén har haft två möten under 2011:

- den 21 september, Oslo
- den 31 oktober, Köpenhamn

4. Sessionen

Nordisk Råds 63. ordinære session blev afholdt i København, Danmark fra den 1. - 3. november 2011.

Som sædvanlig blev der afholdt møder i partigrupper, udvalg og i Præsidiet umiddelbart forud for sessionens åbning. Der var ligeledes arrangeret *side events* om grænsehindringer, om "Det grønne Norden", om "Hållbar hälsa - *One Health*" og om "Det unge Norden og kulturel mangfoldighed".

Der var stor politisk interesse og deltagelse ved de enkelte *side events*, og emnerne relaterede sig til flere punkter på sessionens dagsorden.

Under sessionen fik Præsidiet også mulighed for at drøfte udenrigspolitiske ærinder under møderne med henholdsvis de nordiske udenrigsministre og med repræsentanter for Præsidiets internationale samarbejdsorganisationer; Vestnordisk Råd samt Føderationsrådet, Statsdumaen og PANWR (*Parliamentary Association of the North-West of Russia*).

Derudover mødtes Præsidiet med de nordiske samarbejdsministre, hvor der blev forhandlet budget og ført drøftelser af de foreslåede nye arbejdsformer i Nordisk Råd.

Det nordiske topmøde med statsministrene og regeringslederne omhandlede "De åbne nordiske samfund". Emnet var valgt på baggrund af terrorhandlingen på Utøya i sommeren 2011.

Endvidere præsenterede den norske statsminister, Jens Stoltenberg, det kommende formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2012: "Velferdsstaten i et nordisk perspektiv", hvor der er særlig vægt på velfærd, helse og socialpolitik.

På sessionen blev der aflagt en række redegørelser og ministerrådsforslag, der omhandlede internationale og udenrigspolitiske anliggender. Udover udenrigsministrenes og forsvarsministrenes redegørelser, var der redegørelse om Østersøsamarbejde, om ministerrådets aktiviteter i Hviderusland, om nyt arktisk samarbejdsprogram og ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest. Den var således mange indlæg på talerlisten under debatten om Norden og omverdenen.

En anden central debat, var debatten om Nordens fremtidige arbejdsformer. Der var bred tilslutning til at effektivisere og modernisere det nordiske samarbejde og i den forbindelse, blev der også vedtaget en ny forretningsorden for Nordisk Råd. Under behandlingen af Nordisk Råds formelle sager, blev der drøftet social- og sundhedspolitik, miljøpolitik, kultur, forskning og uddannelse. Derudover blev der afviklet spørgetime med samarbejdsministrene fra de nordiske lande og de selvstyrende områder.

Endelig blev der foretaget valg til Nordisk Råds organer samt andre tillidsposter. Kimmo Sasi (saml) fra Finland blev valgt som præsident for Nordisk Råd i 2012 og Silvia Modig (vänst) blev valgt til vice-præsident. Begge er medlemmer af Riksdagen, Finland.

Nordisk Råds priser blev uddelt ved en højtidelig ceremoni i Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, hvorefter Danmarks regering bød på officiel modtagelse og reception samme sted.

Plenarforsamlingen vedtog 24 rekommandationer og tre interne beslutninger; 28 gamle rekommandationer blev afskrevet, mens forsamlingen besluttede at afvente nye meddelelser fra Ministerrådet for 27 gamle rekommandationer. Fire rekommandationer blev delvist afskrevet. Dertil kommer, at Præsidiet har vedtaget fire fremstillinger med fuldmagt fra plenarforsamlingen i 2011.

Dagsorden for Nordisk Råds 63. session i København, 1.-3. november 2011

Tirsdag den 1. november 2011

1	Sessionens åbning
2	Fastsættelse af deltagerliste
3	Godkendelse af dagsordenen
4	Regler for sessionens gennemførelse 2011
5	Nordisk topmøde med de nordiske statsministre om: "De åbne nordiske samfund"
6	Nordisk Ministerråds program 2012 ved Norges statsminister Jens Stoltenberg

Onsdag den 2. november 2011

7	Reform af det nordiske samarbejde herunder ny forretningsorden for Nordisk Råd
8	Generaldebat og debat om Budget for 2012
9	Globalisering og grænsehindringer Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna
10	Norden og Omverdenen
11	Samarbejdsministrenes spørgetime

Torsdag den 3. november 2011

12	Social- og sundhedspolitik i Norden
13	Miljøpolitik i Norden
14	Kultur, forskning og uddannelse
15	Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer
16	Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger
17	Valg
18	Tale af den nyvalgte præsident
19	Fastsættelse af tid og sted for næste session
20	Sessionens afslutning

5. Västnorden, samarbejdet med Vestnordisk Råd

Hvert år er der møder mellem de to Præsidier på Nordisk Råds session, mens Nordisk Råds observatør og nogle gange præsident og udvalgsformænd deltager i temakonference og årsmøde i Vestnordisk Råd. I 2011 deltog Nordisk Råds Præsident Henrik Dam Kristensen (S) således i temakonferencen i Torshavn i juni på et seminar om søfartssikkerhed, mens Nordisk Råds observatør var med til det efterfølgende årsmøde i august i Bifrost på Island. Nordisk Råds observatør i forhold til Vestnordisk Råd har siden begyndelsen af 2011 været Rigmor Andersen Eide (KrF) fra Norge.

Nordisk Råd og Vestnordisk Råd var begge tilfredse med at der blev sat fokus på søfartssikkerhed i Nordatlanten ved seminaret på Færøerne i juni 2011. Efterfølgende vedtog Nordisk Råds session en række rekommandationer om søfartssikkerhed på sessionen i København i efteråret 2012. Nordisk Råd og Vestnordisk Råd er begge observatører i den arktiske parlamentariske komité, og der er samklang om stærkere at markere sig i forhold til at få forbedret forholdene for folk, der bor i den sårbare arktiske region.

6. Nordisk Råds internationale samarbejde 2011

Danmark prioriterede blandt andet forstærket nordisk samarbejde i EU i sit program for formandskabet for Nordisk Råd i 2011. Under det danske formandskab tog Nordisk Råd flere initiativer for at markere en fællesnordisk holdning i forhold til EU. Nordisk Råds EU strategi blev revideret på sessionen i København i efteråret 2012 under overskriften *"En nordisk stemme i EU"*. Præsidiet afholdt sit årlige sommermøde i Bruxelles med besøg i både Europaparlamentet og EU-Kommissionen.

Det danske formandskab satte også fokus på en strategi for Arktis samt på en hurtigere beslutningsproces i det nordiske samarbejde, hvor også det internationale arbejde blev drøftet.

6.1. Samarbejdet med Baltisk Forsamling

Nordisk Råd har haft et tæt samarbejde med de baltiske lande allerede fra før de i 1991 genvandt deres selvstændighed. De seneste år har der årligt været et topmøde mellem repræsentanter fra de to Præsidier og der er kontakter mellem fagudvalgene. Baltisk Forsamling og Nordisk Råd har også arbejdet sammen i forhold til Hviderusland, og de to organisationer afholder hvert andet år trilaterale møder med Benelux-Parlamentet.

I 2011 var det 20-året for den baltiske selvstændighed, og det blev markeret på topmødet mellem Baltisk Forsamling og Nordisk Råds Præsidier i Reykjavik i december 2011 ved at indbyde Islands tidligere udenrigsminister Jón Baldvin Hannibalsson. Hannibalsson viste de baltiske gæster rundt i Höfði House, hvor Island som det første land underskrev en anerkendelse af de baltiske stater som selvstændige. Nordisk Råds Præsidium vedtog sammen med Baltisk Forsamling en arbejdsplan for de kommende to år. Her vil det blandt andet blive undersøgt, på hvilke områder de nordiske og baltiske lande har sammenfaldende interesser i EU. Et nordisk-baltisk samarbejde om udvalgte EU-sager vil kunne give en stærkere påvirkningskraft i EU.

På Baltisk Forsamlings session Baltisk Forsamlings session i Tallinn 24. - 25. november 2011 blev det også markeret, at det er 20 år siden de baltiske stater igen blev selvstændige. Nordisk Råds præsident Bertel Haarder (V) kunne i sin tale på sessionen fortælle om, hvordan han allerede i august 1990 var med til at åbne danske kulturinstitutter i Riga og Tallinn. Året efter fulgte selvstændigheden, og siden kom EU-topmødet i København i december 2002, der betød at de baltiske lande sammen med andre øst- og centraleuropæiske lande blev medlemmer af et udvidet EU.

Der er stadig store udfordringer, men nu kan de nordiske og baltiske lande gøre mere ud af at påvirke EU i den ønskede retning.

Siv Friðleifsdóttir (F) talte i forbindelse med debat om et baltisk *"Task Force for Health"*, og hun kunne konstatere, at balterne er nået længere end i Norden med at samarbejde blandt andet om sjældne sygdomme. Nordisk Råd var også repræsenteret af Åsa Thorstensson (C), Christina Gestrin (sv) samt Per-Kristian Foss (H).

6.2. Rusland

Nordisk Råd har gennem de senere år udviklet gode forbindelser med parlamenterne i Rusland både centralt til Statsduma og Føderationsråd i Moskva samt med de regionale parlamenter i Nordvestrusland organiseret i PANWR. Nordisk Råd samarbejder også med russiske politikere gennem regionalt samarbejde i Østersøregionen, den arktiske region og i Barentsområdet. Senest er der udviklet samarbejde indenfor rammerne for den Nordlige Dimension, der inkluderer Rusland, EU, Norge og Island.

Der er også opbygget mere direkte kontakter mellem Nordisk Råd og russiske parlamenter. De senere år har der været parlamentariske udvekslingsprogrammer i begge retninger. I 2011 var der et russisk besøg i Danmark og Sverige i juni og et nordisk besøg i Pskov i maj.

Der blev afholdt 3. forum i Arkhangelsk i marts 2011 for unge politikere med deltagelse både fra Nordisk Råd, Ungdommens Nordiske Råd samt andre unge politikere fra Norden og Nordvestrusland.

Energi, herunder atomkraft, var på dagsordenen, da Nordisk Råd mødte repræsentanter for den russiske Statsduma og fra Føderationsrådet til rundbordssamtale i Murmansk i april 2011. Som en del af programmet besøgte deltagerne Kola-atomkraftværket nær den lille by Polyarnye Zori i den sydlige del af Kola halvøen. Der er forskellige holdninger i Norden til atomkraft, så emnet lagde op til livlig debat. Finland og Sverige har atomkraft, mens de tre øvrige lande har valgt ikke at satse på denne energi form. Der var dog enighed om, at det er vigtigt med høj grad af sikkerhed på eksisterende anlæg.

På Nordisk Råds session i København 1.- 3. november 2011 blev godkendt nye *"Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland"*. Som årstallene fortæller, er der tale om en plan for fælles aktiviteter de kommende fire år.

I december 2011 deltog en lille delegation fra Nordisk Råd som valgobservatører til Dumavalget i Rusland. De to teams fra Nordisk Råd overværede valghandlingen i Moskva. Efterfølgende tilsluttede delegationen fra Nordisk Råd sig den ganske kritiske udtalelse fra valgobservatører fra Europarådet og OSCE's parlamentariske forsamling.

6.3. Hviderusland

På initiativ fra daværende præsident Dagfinn Høybråten (KrF) fra Norge har Nordisk Råd været engageret i samarbejde med såvel Hvideruslands parlament som oppositionspolitikere siden 2007. Formålet er at bidrage til en dialog mellem det officielle parlament i Minsk og oppositionen udenfor. Baltisk Forsamling er samarbejdspartner i dette initiativ. Det er Nordisk Råds mål at støtte udviklingen henimod demokrati i Hviderusland. Desværre blev præsidentvalget i december 2010 en misbrugt mulighed for forbedringer, da er samme aften blev fængslet bl.a. en række præsidentkandidater.

Nordisk Råd har siden 2007 arrangeret en række rundbordssamtaler med repræsentanter både fra Parlamentet og fra oppositionspartierne. Efter tre rundbordssamtaler i Vilnius 2007-2009, en i Minsk i marts 2010 og et ungdomsseminar i Vilnius juni 2010, var der planlagt flere aktiviteter for politikere fra Hviderusland både fra Parlamentet og fra oppositionspartierne. De er blevet udskudt til den politiske situation bliver forbedret i Hviderusland. Nordisk Råd holdt 25.oktober 2011 møde med en række politikere fra oppositionspartier og frivillige organisationer fra Hviderusland i Vilnius i nabolandet Litauen. Også Baltisk Forsamlings vicepræsident Saudargas fra Litauen deltog i mødet. Per-Kristian Foss (H) fra Norge var vært for seminaret i Vilnius.

Nordisk Råd har tidligere foreslået, at der bliver oprettet et Nordisk Ministerråds kontor i Minsk. Det har ikke været muligt på grund af den forværrede situation i Hviderusland, men Per-Kristian Foss (H) besøgte 26.oktober Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius, der er engageret i mange aktiviteter i forhold til Hviderusland herunder eksiluniversitetet EHU. Parlamentarikerne i Nordisk Råd bakker op om Nordisk Ministerråds støtte til dette hviderussiske eksiluniversitet. Per-Kristian Foss (H) havde også møde med Litauens udenrigsminister Audronius Ažubalis.

Situationen er alvorlig i Hviderusland, selv om løsladelse af enkelte politiske fanger har været et lille lyspunkt. Per-Kristian Foss følger som Præsidiets rapportør udviklingen for at se, om der igen skulle blive muligt med dialog mellem det officielle parlament i Minsk og oppositionen udenfor.

6.4. Arktis og Barents

Det arktiske område forandrer sig i disse år ikke mindst på grund af klimaforandringerne. Temaet bliver drøftet både på Nordisk Råds egne møder og i særdeleshed når Nordisk Råd deltager som observatør i møder arrangeret af *The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region*. De nordiske landes geografiske placering gør arktiske spørgsmål ekstra centrale for den nordiske region.

Alle de nordiske lande er medlemmer af de arktiske parlamentarikeres samarbejde. Desuden er Canada, Rusland og USA medlemslande, og Europaparlamentet er også repræsenteret. Der er konferencer hvert andet år og mellem det møder i *Standing Committee*, hvor Nordisk Råd er repræsenteret af en observatør. Det er fra december 2011 Helgi Hjörvar (A) fra Island. Den tiende konference for parlamentarikere i den arktiske region vil finde sted i Akureyri på Island i september 2012. Nordisk Råd vedtog en række rekommandationer om søfartssikkerhed i Nordatlanten på sessionen i København i efteråret 2011, og de blev siden fulgt op af nye arktiske rekommandationer på temasessionen i Reykjavik i marts 2012.

Der er også samarbejde i den mere afgrænsede Barents-region. Næste parlamentariske Barents konference bliver i april 2013 afholdt i Harstad i det nordlige Norge. Endelig er Rusland i 2013 vært for parlamentarisk forum for den Nordlige Dimension.

6.5. EU

Det nordiske samarbejde i EU bliver stadig mere relevant. Norden er en del af Europa og de nordiske lande er alle medlemmer af EU/EØS. Det nordiske samarbejde er ikke et konkurrerende samarbejde, men derimod et supplerende regionalpolitisk samarbejde. De nordiske lande kan spille en indflydelsesrig rolle indenfor EU-systemet, såfremt det konkrete samarbejde omkring EU-forslag styrkes.

Præsidiet afholdt sit årlige sommermøde i Bruxelles med besøg i både Europaparlamentet og EU-Kommissionen i juni 2011. Nordisk Råds EU-

strategi blev drøftet og siden revideret på sessionen i København i efteråret 2012 under overskriften *"En nordisk stemme i EU"*. Sager med nordisk relevans og muligheder for nordisk indflydelse gennem fælles nordisk påvirkning bliver nu stigende grad rejst især i kontakt med nordiske medlemmer af Europaparlamentet. Alle fem udvalg i Nordisk Råd forholder til sig til aktuelle sager fra EU, der er relevante for det samlede Norden. Udvalgene afgør om der skal følges op med møder, skriftlige henvendelser, studiebesøg eller andre initiativer til at søge gensidigt samarbejde med EU – særligt med nordiske medlemmer af Europa-Parlamentet. Det drøftes, om der yderligere vil være nordisk nytte ved en udsendt repræsentant for Nordisk Råd/Nordisk Ministerråd, der kunne tilknyttes enten de faste EU-repræsentationer eller parlamenternes udsendte medarbejdere.

6.6. Øvrige inter-parlamentariske kontakter

Nordisk Råd vicepræsident Marion Pedersen (V) talte på Benelux session i Haag i juni 2011. Her blev den første skitse til det fælles trilaterale seminar mellem Benelux-parlamentet, Baltisk Forsamling og Nordisk Råd præsenteret. Selve dette seminar blev afholdt i april 2012 i Haag. På Nordisk Råds session i København var der yderligere gæster fra andre regionale parlamentariske organisationer. De seneste år er der på Balkan taget initiativ til nye former for regionalt samarbejde efter at regionen i 1990'erne var præget af voldsomme væbnede konflikter. Norden fremstår som model for regionalt samarbejde, så i et vist omfang deltager Nordisk Råd i seminarer og modtager gæster for at fortælle om en lang erfaring for samarbejde på tværs af grænserne.

7. Nordisk Råds priser

7.1. Nordisk Råds Litteraturpris 2011

Nordisk Råds Litteraturpris gives til et skønlitterært værk, som er skrevet på et af de nordiske sprog. Det kan være en roman, et drama, en digt-, novelle- eller essaysamling, som lever op til høje litterære og kunstneriske krav. Formålet med prisen er at øge interessen for nabolandenes litteratur og sprog samt for det nordiske kulturfællesskab.

Der var i 2011 år 13 forskellige forfattere fra de nordiske lande og de selvstyrende områder på listen over nominerede til prisen.

Prisen gik til den islandske forfatter Gyrðir Elíasson for novellesamlingen *Milli trjánna* (Bland träden). I bedømmelseskomitéens motivering hed det:

"Nordisk Råds Litteraturpris 2011 tildeles den islandske forfatter Gyrðir Elíasson for novellesamlingen Milli trjánna (Bland träden). Der er tale om stilistisk ordkunst på et højt niveau som skildrer indre og ydre trusler i dialog med verdenslitteraturen."

Gyrðir Elíasson (1961) debuterede i 1983. Han har gennem sit forfatterskab udgivet en lang række kortprosa og lyrik og fem romaner.

Prisen blev overrakt til Gyrðir Elíasson den 2. november 2011 i forbindelse med Nordisk Råds session i København. Nordisk Råds Litteraturpris fyldte i 2011 50 år, og Nordisk Råd fejrer jubilæet med en lang række aktiviteter i de fem nordiske lande.

7.2. Nordisk Råds Musikpris 2011

Nordisk Råds Musikpris fokuserer på skabelse og udøvelse af musik på et højt kunstnerisk niveau. Prisen gives hvert andet år til et værk af en nulevende komponist, og hvert andet år går prisen til et større eller mindre ensemble.

I 2011 kæmpede 12 musikere fra de nordiske lande om den prestigefyldte musikpris. Prisen gik til saxofonisten og komponisten Mats Gustafsson fra Sverige. Mats Gustafsson (1964) har længe været et internationalt navn inden for improvisationsmusikken og hædredes altså i 2011 med Nordisk Råds musikpris.

Bedømmelseskomitéen begrundede valget således:

'Mats Gustafsson har i godt to årtier været et af de store navne inden for improvisationsmusikken. Med sit nyskabende saxofonspil sprænger han konstant rammerne for de musikalske genrer som vi har behov for at tildele musik som vi ikke har mødt før.'

Prisen blev overrakt til Mats Gustafsson den 2. november 2011 i forbindelse med Nordisk Råds session i København.

7.3. Nordisk Råds Natur- og Miljøpris

Temaet for Nordisk Råds Miljøpris 2011 var bæredygtig turisme. Der kom 33 forslag til vindere, hvoraf 10 blev nomineret. Vinderen blev Scandic Hotels A/S, repræsenteret ved Scandic Norge.

Der blev i 2011 sat en styrket kommunikationsindsats ind i forhold til såvel fagmedier som dagspresse. Der udkom artikler om prisen fem gange i løbet af den årscyklus, som prisen følger (december til november), med forskellige vinkler på temaet. Det resulterede i en samlet omtale på op mod 200 artikler, hvilket er mere end de fem foregående år tilsammen.

En del af grunden til den øgede omtale var uden tvivl valget af en meget kommunikérbar vinder – et valg, man kan håbe gentager sig fremover. Der er igangsat en proces med at redefinere miljøprisen og denne fortsætter ind i 2012. Samtidig har Nordisk Råds norske delegationskontor overtaget administrationen af prisen i godt samarbejde med Sekretariatet.

I forbindelse med Nordisk Råds session arrangerede kommunikationsafdelingen på sekretariatet et debatarrangement i samarbejde med Scandic Danmark. Det blev en pæn succes med over 30 deltagere og en del omtale i fagmedier indenfor turistbranchen.

7.4. Nordisk Råds Filmpris 2011

Nordisk Råds Filmpris uddeles for at fremme produktionen af nordiske film og for at udvikle det nordiske filmmarked. Prisen skal sikre nordisk film en stærk international profil. Prisen gives til en spillefilm, som er forankret i den nordiske kultur og som har et højt kunstnerisk niveau. Nordisk Råds Filmpris blev uddelt for første gang på forsøgsbasis i 2002 i forbindelse med Nordisk Råds 50-års jubilæum. Den blev permanent i 2005 og siden er den blevet uddelt hvert år sammen med Nordisk Råds andre priser for musik, litteratur og miljøarbejde.

Der var i 2011 nomineret fem film fra de nordiske lande til Nordens mest anerkendte filmpris. Prisen gik til den svenske film Svinalängorna (Beyond). Derfor modtog filmens instruktør, Pernilla August, manuskriptforfattere Pernilla August og Lolita Ray samt producerne Helena Danielsson og Ralf Karlsson filmprisen 2011.

Offentliggørelsen skete den 17. oktober ved juryens æresformand, skuespilleren Helen Mirren, ved en pressekonference i København. Juryen, bestående af filmeksperter fra de fem nordiske lande samt Helen Mirren, begrundede valget således:

"Svinalängorna (Beyond) er et hårdtslående, komplekst drama - råt og delikat på samme tid, mørkt og alligevel fyldt med livets lys. Pernilla August og hendes hold viser et bemærkelsesværdigt blik for detaljer og nu-

ancer, og et talent for at få det svære til at se nemt ud. Skuespillet er enestående og – ikke at forglemme: 'Beyond' er et sjældent syn, en meget personlig og original filmatisering af en bestseller."

Svinalängorna som havde premiere i Sverige i december 2010 indbragte Pernilla August kritikerprisen ved Filmfestivalen i Venedig 2010 og siden er det blevet til flere store priser ved festivaler over hele verden. I Sverige modtog filmen tre eftertragtede Guldbagge-priser og senest er filmen indstillet som Sveriges bidrag til en Oscarnominering i kategorien bedste udenlandske film.

Prisen blev overrakt til den 2. november 2011 i forbindelse med Nordisk Råds session i København.

8. Ligestilling

8.1. Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg (efter valg vid sessionen 2010)

Præsidiet
Kvinder: 6
Mænd: 7

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Kvinder: 5
Mænd: 9

Medborger- og Forbrugerudvalget
Kvinder: 7
Mænd: 8

Miljø- og Naturresurseudvalget
Kvinder: 7
Mænd: 8

Velfærdsudvalget
Kvinder: 9
Mænd: 6

Næringsudvalget
Kvinder: 3
Mænd: 12

Kontrolkomitéen
Kvinder: 2
Mænd: 5

Valgkomitéen
Kvinder: 5
Mænd: 2

8.2. Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Formandsposter
Kvinder: 5
Mænd: 3

Næstformandsposter
Kvinder: 5
Mænd: 3

8.3. Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet
Kvinder: 11
Mænd: 4

9. Nordisk Råds økonomi 2011

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2011. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2011 på DKK 30.660.000.

Præsidiet vedtog på sit møde den 8. december 2010 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2011 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2011 i % følgende:

	2007	2008	2009	2010	2011
Danmark	22,9	22,7	22,3	21,6	21,4
Finland	18,1	17,9	17,5	17,4	17,5
Island	1,1	1,3	1,2	1,2	1,1
Norge	25,2	26,6	27,4	28,1	29,0
Sverige	32,7	31,5	31,6	31,7	31,0

Regnskabet for 2011 viser, at årets indtægter beløber sig til DKK 33.453.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31.042.000, hvilket betyder et overskud på 2011-regnskabet på DKK 2.411.000[1]

10. Nordisk Råds nye sager 2011

10.1. Nye medlemsforslag 2011

A 1523/medborger[2]	Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1524/velferd[3]	Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS) (fremsatt av Velferdsutvalget)
A 1525/välfärd[4]	Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (väckt av Anita Brodén och Christer Winbäck m.fl i Mittengruppen)
A 1526/medborger	Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (fremsatt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1527/kultur[5]	Medlemsförslag om rörligheten i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1528/miljø[6]	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20) (fremsat av Miljø- og naturresursutvalget)

[1] Opmærksomheden henledes på, at ovenstående regnskab i skrivende stund ikke er endelig revideret af Rigsrevisionen.

[2] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 12/2011 og Rek. 13/2011

[3] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 14/2011

[4] Vedtaget af Præsidiet den 21. september 2011 - ikke foretage sig yderligere

[5] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 26/2011

[6] Vedtaget af Præsidiet den 30. juni 2011 – Fremst. 3/2011

A 1529/velfærd[7]	Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)	Nordisk Råd
A 1530/miljø[8]	Medlemsforslag om madspild (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)	**Dokument 1**
A 1531/näring	Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (väckt av Mittengruppen)	Fremlagt af: Præsidiet
A 1532/medborgar	Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer (väckt av Mittengruppen)	J.nr. 11-00346-7
A 1533/præsidiet[9]	Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (fremsat af Præsidiet)	
A 1534/medborgar	Medlemsförslag om en regional strategi inom UNAOC (väckt av Mittengruppen)	
A 1535/præsidiet[10]	Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (fremsat af Præsidiet)	
A 1536/miljø[11]	Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (fremsat af Miljø- og naturresursutvalget)	
A 1537/miljø[12]	Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (fremsat af Miljø- og naturresursutvalget)	
A 1538/præsidiet[13]	Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (fremsat af Præsidiet)	
A 1539/miljø[14]	Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (fremsatt av Miljø- og naturresursutvalget)	
A 1540/miljø[15]	Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (fremsatt av Miljø- og naturresursutvalget)	
A 1541/næring[16]	Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (fremsatt av Næringsutvalget)	
A 1542/næring[17]	Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (fremsatt av Næringsutvalget)	
A 1543/velferd[18]	Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (fremsatt av Velferdsutvalget)	
A 1544/presidiet	Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (fremsatt av Mittengruppen)	
A 1545/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid	

[7] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 15/2011
[8] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 16/2011
[9] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – IB 2/2011
[10] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – IB 3/2011
[11] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 19/2011
[12] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 20/2011
[13] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – IB 1/2011
[14] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 18/2011
[15] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 21/2011
[16] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 22/2011
[17] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 23/2011
[18] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 9/2011

	(fremsat af Cristina Husmark Pehrsson og Siv Friðleifsóttir)	Nordisk Råd
A 1546/miljø	Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)	**Dokument 1**
A 1547/velfærd	Medlemsforslag om indsats mot social dumping (fremsat af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)	Fremlagt af: Præsidiet
A 1548/velferd	Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)	J.nr. 11-00346-7

10.2. Ministerrådsforslag 2011

B 269/medborgar[19]	Ministerrådsförslag om samarbetsprogram för justitssektorn
B 270/præsidiet[20]	Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
B 271/kultur[21]	Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus
B 272/præsidiet[22]	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
B 273/præsidiet[23]	Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis
B 274/kultur[24]	Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
B 275/medborger[25]	Ministerrådsforslag om omdannelse af NIKK til nordisk samarbejdsorgan

10.3. Skriftlige spørgsmål 2011

E 1/2011	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (fremsat af Præsidiet)
E 2/2011	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende (fremsat af Mogens Jensen)
E 3/2011	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvandskonventionen (fremsat af Miljø- og Naturresurseudvalget)
E 4/2011	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land (fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr)
E 5/2011	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om socialforsikring for nordiske studerende (fremsat af Mogens Jensen)
E 6/2011	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år (fremsat af Line Barfod)

[19] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 – Rek. 6/2011
[20] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 – Rek. 8/2011
[21] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 25/2011
[22] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 – Rek. 5/2011
[23] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 – Rek. 7/2011
[24] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 24/2011
[25] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 17/2011

E 7/2011	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark (fremsat af Mogens Jensen)	Nordisk Råd
E 8/2011	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse (fremsat af Mogens Jensen)	**Dokument 1** Fremlagt af: Præsidiet
E 9/2011	Skriftlig fråga till Danmarks regering om tillämpningen av den nordiska passunionen (väckt av Hans Wallmark)	J.nr. 11-00346-7
E 10/2011	Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger (fremsatt av Anita Brodén og Ole Vagn Christensen)	
E 11/2011	Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige	
E 12/2011	Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301 (väckt av Ann-Kristine Johansson)	
E 13/2011	Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)	
E 14/2011	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om madspild (fremsat af Ole Vagn Christensen)	
E 15/2011 – E 32/2011	Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen	
E 33/2011	Skriflig spørsmål til Sveriges regjering om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy (fremsatt av Torgeir Trældal)	

10.4. Fremstillinger 2011

Fremst. 1/2011/miljø [26]	Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/præsidiet)
Fremst. 2/2011/presidiet[27]	Nedbringelse af kortrækkende taktiske våben samt udvikling mod en atomvåbenfri zone i Arktis (A 1508/presidiet)
Fremst. 3/2011/ presidiet[28]	Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning (A 1500/presidiet)
Fremst. 4/2011/miljø[29]	Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20) (A 1428/miljø)

10.5. Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 63. session

5/2011/præsidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
6/2011/medborger	Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
7/2011/præsidiet	Nyt arktisk samarbejdsprogram
8/2011/præsidiet	Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)

[26] Vedtaget af Presidiet den 26. januar 2011
[27] Vedtaget af Presidiet den 31. marts 2011
[28] Vedtaget af Presidiet den 30. juni 2011
[29] Vedtaget af Presidiet den 30. juni 2011

9/2011/velferd	Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?	
10/2011/næring	En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed	Nordisk Råd
11/2011/presidiet	Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet	
12/2011/medborger	*One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr	**Dokument 1**
13/2011/medborger	*One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012	Fremlagt af: Præsidiet
14/2011/velferd	Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS)	
15/2011/velfærd	Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange"	J.nr. 11-00346-7
16/2011/miljø	Nordisk samarbejde om madspild	
17/2011/medborgar	Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan	
18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis	
19/2011/miljø	Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene	
20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet	
21/2011/miljø	Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske	
22/2011/næring	Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner	
23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning	
24/2011//kultur	Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland	
25/2011/kultur	Neste generasjon av Nordplus	
26/2011/kultur	Rörligheten i Norden	
27/2011/presidiet	Om samarbetet med Nordisk Ministerråd	
28/2011/presidiet	Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd	

10.6. Interne beslutninger

1/2011	Nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet)
2/2011	Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet)
3/2011	En EU-strategi for Nordisk Råd (A 1535/præsidiet)

10.7. Beslutninger om ikke at foretage sig noget

1 Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen, A 1490/näring

2 Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring

3 Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotika-tidskrift (NAT), A 1525/välfärd

4 Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet
(A 1490/kultur)

11. Nordisk Råds medlemmer 2011

Nordisk Råds medlemmer fordelt på udvalg pr. 1. januar 2011

Præsidiet

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

Den Socialdemokratiske Gruppe
Maja Panduro (S), Danmark
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Helgi Hjörvar (A), Island
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Karin Åström (S), Sverige
Midtergruppen
Bertel Harder (V), Danmark,
Simo Rundgren (cent), Finland
Rigmor Andersen Eide (Krf), Norge
Åsa Torstensson (C), Sverige
Den Konservative Gruppe
Kimmo Sasi (saml), Finland, president
Per-Kristian Foss (H), Norge
Cristina Husmark Pehrsson (M), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Silvia Modig (vänst), Finland, vice-president

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Sjúrður Skaale (JF), Danmark
Högni Hoydal (T), Færøerne
Tuula Peltonen (sd), Finland
Gerd Janne Kristoffersen (A), Norge
Peter Johnsson (S), Sverige
Midtergruppen
Karen Ellemann (V), Danmark, næstformand
Villum Christensen (LA), Danmark
Andreas Uldum (D), Grønland
Den Konservative Gruppe
Sinuhe Wallinheimo (saml), Finland
Olemic Thommesen (H), Norge
Göran Montan (M), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Árni Þór Sigurðsson (VG), Island, leder
Uden partigruppetilknytning
Marie Krarup (DF), Danmark
Maria Tolppanen (saf), Finland
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Medborger- og Forbrugerudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Thomas Jensen (S), Danmark
Suna Kymäläinen (sd), Finland
Anna Ljunggren (A), Norge
Martin Kolberg (A), Norge, nestleder
Maria Stenberg (S), Sverige
Midtergruppen
Jeppe Mikkelsen (RV), Danmark
Satu Haapanen (gröna), Finland, ordförande
Den Konservative Gruppe
Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
Michael Tetzschner (H), Norge
Hans Wallmark (M), Sverige
Isabella Jernbeck (M), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Marianne Berg (V), Sverige
Uden partigruppetilknytning
Morten Marinus (DF), Danmark
Juho Eerola (saf), Finland
Per Arne Olsen (FrP), Norge

Miljø- og Naturresurseudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Kim Kielsen (S), Grønland
Torstein Rudihagen (A), Norge
Ann-Kristine Johansson (S), Sverige, ordförande
Midtergruppen
Thomas Danielsen (V), Danmark
Christina Gestrin (sv), Finland
Eeva-Maria Maijala (cent), Finland
Anders Eriksson (ÅF), Åland
Anita Brodén (FP), Sverige
Jan Lindholm (MP), Sverige
Den Konservative Gruppe
Janne Sankelo (saml), Finland
Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Sverige, vice-ordförande
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Álfheiður Ingadóttir (VG), Island
Uden partigruppetilknytning
Lauri Heikkilä (saf), Finland
Oskar Jarle Grimstad (Frp), Norge
Erik Almqvist (SD), Sverige

Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Karen J. Klint (S), Danmark
Lúðvík Geirsson (A), Island
Sonja Mandt (A), Norge, nestleder
Anders Karlsson (S), Sverige
Christer Adelsbo (S), Sverige
Midtergruppen
Helgi Abrahamsen (sb), Færøerne
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, leder
Anders Andersson (KD), Sverige
Den Konservative Gruppe
Mike Legarth (KF), Danmark
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Sverige
Sonja Irene Sjøli (H), Norge
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Finn Sørensen (EL), Danmark
Uden partigruppetilknytning
Anne Louhelainen (saf), Finland
Vigdis Giltun (Frp), Norge

Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Karin Gaardsted (S), Danmark, næstformand
Eeva-Johanna Eloranta (sd), Finland
Tone Merethe Sønsterud (A), Norge
Torfinn Opheim (A), Norge
Billy Gustafsson (S), Sverige
Midtergruppen
Erling Bonnesen (V), Danmark
Juha Sipilä (cent), Finland
Per Olaf Lundteigen (Sp), Norge
Den Konservative Gruppe
Eero Suutari (saml), Finland
Wille Valve (MÅ), Åland
Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
Jessica Polfjärd (M), Sverige, ordförande
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Anne Baastrup (SF), Danmark
Alf Egil Holmelid (SV), Norge

Uden partigruppetilknytning
Torgeir Trædal (Frp), Norge

Kontrolkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe
Sonja Mandt (A), Norge, ordförande
Billy Gustafsson (S), Sverige
Midtergruppen
Juha Sipilä (cent), Finland
Anders Anderson (KD), Sverige
Den Konservative Gruppe
Eero Suutari (saml), Finland, vice-ordförande
Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Anne Baastrup (SF), Danmark

Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland,
Maria Stenberg, (S), Sverige, vice-ordförande
Midtergruppen
Simo Rundgren (cent), Finland
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, leder
Den Konservative Gruppe
Janne Sankelo (saml), Finland
Michael Tetzschner (H), Norge
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Árni Þór Sigurðsson (VG), Island

12. Partigrupper i Nordisk Råd
Den socialdemokratiske gruppe
Socialdemokratiet (S), Danmark
Javnaðarflokkurin (Jvfl), Færøerne
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd), Finland
Samfylkingin (A), Island
Det norske Arbeiderparti (A), Norge
Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (S), Sverige

Midtergruppen
Liberal Alliance (LA), Danmark
Radikale Venstre (RV), Danmark
Venstre (V), Danmark
Miðflokkurin (Mfl.), Færøerne
Sambandsflokkurin (sb), Færøerne
Atassut (At), Grønland
Centern i Finland (cent), Finland
De Gröna (gröna), Finland
Svenska folkpartiet (sv), Finland
Liberalerna på Åland (Lib), Åland
Ålands framtid (ÅF), Åland
Framsóknarflokkurinn (F), Island
Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
Senterpartiet (Sp), Norge
Centerpartiet (C), Sverige
Folkpartiet liberalerna (FP), Sverige
Kristendemokraterna (KD), Sverige
Miljöpartiet de gröna(MP), Sverige

Den konservative gruppe
Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
Nationella Samlingspartiet (saml), Finland

Moderaterna Åland (MÅ), Åland
Obunden samling (ObS), Åland
Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
Høyre (H), Norge
Moderata samlingspartiet (M), Sverige

Den venstersocialistiske grønne gruppe
Enhedslisten (EL), Danmark
Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
Tjóðveldi (T), Færøerne
Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
Vänsterförbundet (vänst), Finland
Vinstrihreyfingin - grænt framboð (VG), Island
Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
Vänsterpartiet (V), Sverige

Uden for partigruppe
Sannfinnländarna (saf), Finland (fra juni 2011)
Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
Fremskrittspartiet i Norge (FrP), Norge
Sverigedemokraterna (SD), Sverige

13. Nordisk Råds delegationer

Hver delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks delegation
International chef Pernille Deleuran

Nordisk Råd, Færøernes delegation
Sekretariatschef Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands delegation
Delegationssekretær Jakob Hartmann Hansen

Nordiska rådet, Finlands delegation
Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation
Delegationssekreterare Niclas Slotte

Nordisk Råd, Islands delegation
International sekretær Stígur Stefánsson

Nordisk Råd, Norges delegasjon
Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiska rådet, Sveriges delegation
Sekretariatschef Bength Olsson

14. Bilag 1: Østersøsamarbejdet, Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

Det parlamentariska Östersjösamarbetet 2011

Nordiska rådet deltog även 2011 aktivt i arbetet i BSPC:s olika organ. Christina Gestrin (sv) var ordförande för BSPC under 2010-2011. Vid BSPC:s 20:e konferens i Helsingfors 28-30 augusti övergick ordförandeposten till Valentina Pivnenko från ryska Statsduman. Nordiska rådets medlemmar i BSPC:s Permanenta kommitté har under 2011 varit Christina Gestrin (sv) och Torfinn Opheim (A). Nordiska rådet svarade även under 2011 för arvoderingen av BSPC:s sekreterare, samt för att tillhandahålla kontorsfaciliteter för BSPC:s sekretariat. De löpande kostnaderna för BSPC:s sekretariatsfunktion finansieras via BSPC:s s k gemensamma finansieringsmekanism. Denna kommer fr.o.m. den 20:e konferensen även att omfatta arvodet till BSPC:s sekreterare (information om BSPC:s olika delar och aktiviteter finns på: www.bspc.net).

Den 20:e parlamentariska Östersjökonferensen (20:e BSPC) ägde rum i Helsingfors 28-30 augusti 2011. Konferensen samlade närmare 200 politiker, tjänstemän, experter och andra intresserade. Den överordnade rubriken för 20:e BSPC var *"Green Growth for a Bluer Baltic Sea"*.

Konferensen behandlade fyra huvudteman: Samarbetet i Östersjöregionen; maritima frågor; civil säkerhet; samt grön tillväxt och energieffektivitet. I en avslutande paneldebatt diskuterades frågor om det parlamentariska östersjösamarbetets framtid och vägval.

Ordförandena för de två arbetsgrupper som tillsattes vid den 18:e BSPC i Nyborg – om Trafficking respektive Integrerad havspolitik – avgav slutrapporter om sitt arbete och de politiska rekommendationer det utmynnat i. Konferensen antog en reviderad arbetsordning (*Rules of Procedure*) som bl.a. innebär att den permanenta kommittén och den utvidgade permanenta kommittén fr.o.m. den 20:e BSPC slås samman till en samlad permanent kommitté, bestående av en delegat vardera från BSPC:s samtliga medlemsparlament och parlamentariska medlemsorganisationer.

Konferensen beslutade vidare att tillsätta en arbetsgrupp för grön tillväxt och energieffektivitet, samt att ge observatörsstatus till den Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och social välfärd (NDPHS). BSPC:s utvidgade permanenta kommitté hade under våren 2011 utarbetat ett utkast till konferensresolution. Efter behandling i konferensens resolutionskommitté (bestående av den utvidgade permanenta kommittén) kunde resolutionen antas med konsensus. Resolutionen innehåller ett antal politiska rekommendationer inom konferensens huvudteman, vilka riktas till regeringarna i Östersjöregionen, till CBSS och till EU.

I resolutionen framhålls bl.a. den viktiga roll som parlamentariker kan spela för att bilda opinion, påverka det politiska beslutsfattandet samt att vara gräsrötternas ögon, öron och röster. Man uttrycker ett starkt stöd till CBSS och välkomnar det nära och konkreta samarbete som vuxit fram och kommer till uttryck i de ömsesidiga ambitionerna att synkronisera prioriteringar, liksom i det samarbete som äger rum i varandras arbetsgrupper. Vidare upprepar man sitt stöd till HELCOM och till genomförandet av dess handlingsplan för Östersjön (HELCOM BSAP), understryker att EU:s strategi för Östersjöregionen måste samordnas med den Nordliga dimensionen för att ge alla regionens aktörer fulla och jämlika möjligheter att medverka i arbetet, samt välkomnar den parlamentariska dimensionen av den Nordliga dimensionen.

Som ett efterföljansvärt exempel lyfter man fram det initiativ till ett gemensamt och återkommande möte som tagits av CBSS:s, BSSSC:s och BSPC:s arbetsgrupper om integrerad havspolitik. Man efterfrågar också en tydligare och mer praktisk översikt över tillgängliga finansiella resurser för olika slags projekt och aktiviteter i Östersjöregionen, och framhåller att resurserna måste göras tillgängliga för alla aktörer i regionen. Det ses också som angeläget att regeringarna säkrar resurser för att utveckla och genomföra nationella handlingsplaner under HELCOM BSAP. Resolutionen uttrycker också rekommendationer om integrerad havspolitik, i synnerhet frågor om maritim säkerhet, sänkta utsläppsgränser för svavel, samt samordning av havsövervakning. Resolutionen innehåller vidare flera rekommendationer angående kampen mot trafficking, om hälsa och social välfärd, samt om grön tillväxt och energieffektivisering. Konferensen valde Valentina Pivnenko, ledamot av Ryska Statsduman, till BSPC:s ordförande 2011-2012. Till vice ordförande 2011-2012 valdes Laine Randjärv, ledamot av Estlands parlament (dokumentation från 20:e BSPC finns på: http://www.bspc.net/page/show/355).

BSPC:s utvidgade permanenta kommitté höll årets första möte i Bryssel den 1 februari. I mötet deltog 18 parlamentariker, 23 tjänstemän, och ett antal gäster från Europaparlamentet, EU-kommissionen och CBSS. Ordföranden i CBSS *Committee of Senior Officials*, Dag Briseid, Norge, gav en rapport om arbetet i CBSS och beskrev uppnådda resultat, framtida inriktning och prioriteringar. Han underströk vikten och nyttan av ett regelbundet utbyte och dialog på alla nivåer mellan CBSS och BSPC. Han noterade i det sammanhanget bl a det nära kontakterna och samarbetet mellan CBSS arbetsgrupp om Trafficking och BSPC:s arbetsgrupp med samma inriktning.

Han vidhöll betydelsen av att synkronisera CBSS:s och BSPC:s politiska prioriteringar, och framhöll vikten av att ha kontinuitet mellan ordförandeskapen i CBSS. Mötet fick också redogörelser av representanter för EU-kommissionen angående arbetet med den Nordliga dimensionen, med EU:s Östersjöstrategi, samt med EU:s Integrerade havspolitik. I de efterföljande överläggningarna i Kommittén behandlades bl a BSPC:s arbetsprogram för 2011, uppläggningen och programmet för den 20:e BSPC i Helsingfors, samt budget- och finansieringsfrågor för BSPC. Den ekonomiska rapporten för 2010 godkändes, liksom förslaget till budget för 2011. Mötet diskuterade också ett utkast till nya finansieringsprinciper för arvodet till BSPC:s sekreterare, samt ett utkast till en reviderad arbetsordning för BSPC. Vidare dryftades frågan om ett eventuellt observatörskap för Vitryssland i BSPC, vilket mötet med hänvisning bl a till händelserna i samband med presidentvalet i december 2010 inte ansåg sig kunna biträda.

Den utvidgade permanenta kommitténs andra möte ägde rum i Olsztyn den 10 juni. Mötet samlade 14 parlamentariker, 12 tjänstemän samt gäster från Polen och Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och social välfärd (NDPHS). Mötet välkomnades av landshövdingen i Ermland-Masurien, Jacek Protas, som bl.a. berättade om de många projekt som genomförs för att stärka regionens infrastruktur. Som närmsta granne med Kaliningrad slog han ett slag för att förenkla resandet mellan EU- och icke-EU- länderna i regionen. Mötet fick också en redogörelse för arbetet i NDPHS av Marek Maciejowski, NDPHS sekretariat, samt Zaza Tsereteli, NDPHS arbetsgrupp om alkohol och drogmissbruk. Mötet beslutade att vidareutveckla lämpliga former för fortsatta kontakter och samarbete med NDPHS.

Arbetsläget rörande den 20:e BSPC behandlades, och ett första utkast till konferensresolution diskuterades. Mötet antog en ny modell för finansieringen av arvodet till BSPC:s sekreterare, vilken innebär att den fr o m

2012 läggs in i BSPC:s gemensamma finansieringsmekanism och således delas mellan alla BSPC:s medlemsparlament. Mötet diskuterade också ett tidigare framfört förslag om att döpa om the *Baltic Sea Parliamentary Conference* till *Baltic Sea Parliamentary Council*, men eftersom man inte kunde nå konsensus lades frågan ner. Mötet informerades om att den ryska Statsdumans talman Boris Gryzlov bekräftat att den ryska Statsduman är villig att stå som värd för den 21:a BSPC 2012, vilket mötet tacksamt biföll. I samband med mötet gjorde man också ett studiebesök vid Olsztyns universitet.

Den utvidgade permanenta kommittén fungerade som Resolutionskommitté vid två tillfällen i samband med den 20:e BSPC.

BSPC:s permanenta kommitté höll sitt första och enda möte den 28 augusti, dagen innan öppnandet av den 20:e BSPC. Mötet samlade representanter för såväl den permanenta kommittén som de medlemsparlament som inte (fram till och med den 20:e BSPC) har säte i den Permanenta kommittén. Mötet ägnades bl a åt att finjustera de praktiska förberedelserna och programmet för den 20:e BSPC. Man gjorde en sista genomgång av de administrativa dokument som skulle läggas fram för konferensens godkännande, däribland den reviderade arbetsordningen och utkast till arbetsprogram för BSPC 2011-2012. Mötet uttryckte sitt stöd till projektet *"Baltic Sea Labour Forum"*, som är en förlängning och vidareutveckling av *Baltic Sea Labour Network*, i vilket BSPC har varit verksam som Strategic Partner. Mötet valde enhälligt Valentina Pivnenko till ordförande för BSPC 2011-2012, och Laine Randjärv till vice ordförande för samma period.

BSPC:s nya Permanenta kommitté, som inrättades av den 20:e BSPC och utgörs av en sammanslagning av den tidigare Permanenta kommittén och tidigare utvidgade permanenta kommittén, möttes för första gången den 7 november i Hamburgs parlament. Mötet hälsades välkommen av Carola Veit, talman i Hamburgs parlament, som bl.a. pekade på Hamburgs insatser för att främja satsningar på gröna teknologier och grön tillväxt. Därefter gavs en presentation av Hamburg som internationellt centrum för förnybar energi.

Mötet diskuterade åtgärder, initiativ och idéer för att följa upp genomförandet av de politiska rekommendationerna i resolutionen från den 20:e BSPC. Man utpekade också rapportörer för uppföljningen av arbetet med och rekommendationerna från BSPC:s arbetsgrupper om Trafficking respektive Integrerad maritim politik (André Oktay Dahl och Johan Linander (C) respektive Jochen Schulte).

Vidare utsågs Cecilie Tenfjord-Toftby (M) till ordförande i den nybildade arbetsgruppen om Grön tillväxt och energieffektivisering. Sylvia Bretschneider och Christina Gestrin (sv) fick förnyade mandat som BSPC:s observatörer i HELCOM. Mötet fick en ekonomisk delrapport för tredje kvartalet, och man påbörjade också en diskussion om tänkbara teman för den 21:e BSPC i St Petersburg 26-28 augusti 2012. Mötet informerades om att Vitrysslands parlament sänt ett brev till Valentina Pivnenko med en förnyad begäran om att få observatörsstatus i BSPC. Frågan bordlades till den permanenta kommitténs nästkommande möte.

BSPC:s sekretariatsmöte hölls tre gånger under 2011. Kontorsfaciliteter för den gemensamma sekretariatsfunktionen – BSPC:s sekretariat – tillhandahölls även under 2011 av Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. BSPC:s sekretariat ansvarar bl a för att förbereda, utarbeta underlag till, och följa upp möten i den permanenta och den utvidgade permanenta kommittén, samt för administration, ekonomihantering, samordning och utveckling av BSPC:s verksamheter. Sekretariatet ger stöd till och deltar i arbetet i BSPC:s arbetsgrupper, och samarbetar och stöder också värd-

parlamentet för årets BSPC. Under 2011 ägnades sekretariatsmötet, utöver sedvanlig uppföljning och förberedelser av möten och aktiviteter, åt att diskutera bl.a. en reviderad arbetsordning, ett nytt arbetsprogram, organisation och struktur för BSPC:s sekretariatsfunktion, samt samarbetet med NDPHS. En av de stående frågorna i sekretariatsmötets överläggningar är hanteringen och uppföljningen av BSPC:s gemensamma budget. Formerna för planering, hantering och redovisning av de gemensamma resurserna har vidareutvecklats under 2011. Samtliga BSPC:s nationella medlemsparlament och samtliga regionala parlament betalade sina bidrag till den gemensamma finansieringsmekanismen för 2011. En representant för CBSS sekretariat deltar regelmässigt i BSPC sekretariatsmöte.

BSPC:s arbetsgrupp om civil säkerhet, särskilt trafficking, under ledning av Line Barfod (EL), Danmark, inrättades genom ett beslut vid den 18:e BSPC 2009. Gruppen höll sitt introduktionsmöte den 2 februari och därefter ytterligare sex möten under 2010-2011. Den primära uppgiften för arbetsgruppen har varit att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens slutrapport lades fram vid den 20:e BSPC 2011.

BSPC:s arbetsgrupp om integrerad havspolitik, under ledning av Jochen Schulte, Mecklenburg-Vorpommern, höll sitt startmöte i januari 2010 och sedan ytterligare fem möten under 2010-2011. Den primära uppgiften för arbetsgruppen har varit att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens slutrapport lades fram vid den 20:e BSPC 2011.

BSPC:s arbetsgrupp om Grön tillväxt och energieffektivitet tillsattes 2011 av den 20:e BSPC. Arbetsgruppens ordförande är Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Sverige. Den primära uppgiften för arbetsgruppen är att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Gruppen höll sitt första möte i Stockholm den 12 december. En delrapport är planerad att läggas fram vid den 21:e BSPC 2012.

Kontakterna mellan BSPC och CBSS fortsätter att utvecklas i pragmatisk och ömsesidigt givande riktning. Ordföranden i CBSS ämbetsmannakommitté (CSO) under det norska ordförandeskapet i CBSS 2010-2011, Dag Briseid, deltog på mötet i BSPC:s utvidgade permanenta kommitté i Bryssel den 1 februari, och lämnade då en redogörelse över arbetsläget och de strategiska utsikterna för CBSS. Han pekade bl a på det goda och konkreta samarbetet mellan CBSS och BSPC och på nyttan av nära och regelbundna kontakter mellan sekretariaten och mellan arbetsgrupper. BSPC:s ordförande 2010-2011, Christina Gestrin (sv), bjöds in till CBSS 16:e ministermöte i Oslo den 7 juni och nämnde då i sitt inlägg att samarbetet med CBSS är praktiskt, konstruktivt och ömsesidigt givande. BSPC strävar efter att samordna sina politiska prioriteringar med CBSS övergripande strategier. Hon underströk också att CBSS och BSPC delar den fundamentala övertygelsen att alla aktörer i Östersjöregionen – EU- såväl som icke-EU- länder – måste kunna samarbeta på fullt jämbördig basis.

Biträdande utrikesminister Werner Hoyer, som representerade det tyska ordförandeskapet i CBSS 2011-2012, medverkade med ett inledande tal vid 20:e BSPC i Helsingfors. Han framhöll att samarbetet mellan CBSS och BSPC är bättre än någonsin och att det parlamentariska samarbete som BSPC representerar utgör ett stöd och ger viktiga inspel till arbetet i CBSS. CBSS omnämns i sin tur i mycket positiva ordalag i flera av paragraferna i resolutionen från den 20:e BSPC. CBSS och BSPC:s sekretariat har kontinuerliga kontakter och utbyte.

Representanter från BSPC har företrätt BSPC i en rad externa aktiviteter och möten under 2011. BSPC:s observatörer i HELCOM har sammantaget deltagit i tre olika slags HELCOM-möten under 2011, däribland HELCOM High-Level Segment i Helsingfors 9 mars.

Därutöver har BSPC bl.a. medverkat i Nordiska rådets presidiemöte i Esbo 26 januari, i det andra parlamentariska forumet om den Nordliga dimensionen i Tromsö 23 februari, i arbetsmöte om EU:s Östersjöstrategi i Helsingfors 8 mars, i en parlamentarisk rundabordsdiskussion i Murmansk 28-30 april tillsammans med Nordiska rådet och Ryska statsduman, i konferens om Grön tillväxt i Riga 6 maj, i säkerhetsseminarium med Baltiska församlingen i Tallinn 10 maj, i *European Maritime Day* i Gdansk 19-20 maj, i *Baltic Development Forum* och det andra forumet för EU:s Östersjöstrategi i Gdansk 25-26 oktober, i Nordiska rådets 63 session i Köpenhamn 2-3 november, och i Baltiska församlingens 30 session i Tallinn 25-26 november.

BSPC har även under 2011 medverkat aktivt som *Associate Partner* i projektet *Baltic Sea Labour Network*, vilket är ett s.k. *Flagship Project* i EU:s Östersjöstrategi med syfte att stärka samarbetet mellan arbetsmarknadens parter i Östersjöregionen. Franz Thönnes har deltagit som BSPC:s representant i BSLN *Steering Committee,* medan BSPC:s sekreterare deltagit i BSLN *Facilitator Team*. Under 2011 deltog BSPC i två möten i *Steering Committee* och fyra möten i *Facilitator Team*. BSPC var också representerad i BSLN:s *Final Conference* i Hamburg 15-16 november, där Franz Thönnes var en av huvudtalarna. Erfarenheterna och nätverken från BSLN kommer att vidareföras i ett nytt projekt som startar 2012 i syfte att upprätta ett permanent *Baltic Sea Labour Forum* med sekretariat hos CBSS. BSPC kommer att stödja även detta nya projekt.

Kontakterna mellan NDPHS och BSPC fortsätter att utvecklas. BSPC medverkade i möte med NDPHS *Committee of Senior Representatives* i Oslo 15 april, och har löpande kontakter på sekretariatsnivå.

BSPC:s hemsida genomgick en översyn under slutet av 2011 (www.bspc.net).

15. Bilag 2: Færdigbehandlede rekommandationer/fremstillinger ved sessionen 2011

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

Forklaring:

A: Rekommandationen er fulgt op og gennemført tilfredsstillende
B: Rekommandationen er kun delvis fulgt op, men der forventes ikke yderligere opfølgning; NR accepterer resultatet
C: Der er ikke fulgt op på rekommandationen; NR accepterer forklaringen fra NMR eller de nordiske landes regeringer
D: Der er ikke fulgt op på rekommandationen, men der foreligger ikke en saglig/god forklaring på hvorfor. NR vurderer at opretholdelse er formålsløs
E: Der er ikke fulgt op på rekommandationen, men sagen vurderes fortsat aktuel. Forventes derfor fulgt op af ny rekommandation

Rekommandationer og fremstillinger som blev færdigbehandlet ved sessionen 2011

*10/2006/miljö	A 1385/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)	A
*17/2006/välfärd	A 1400/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden	A
*17/2008/næring	A 1447/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik	E
*21/2008/medborger	A 1452/medborger	Asylbørn (at-satserne: H, I, L, M)	A
*22/2008/medborgar	A 1445/medborgar	Människohandel för tvångsarbete	A
*34/2008/medborger	A 1432/medborger	Norden som GMO-fri zone (anden at-sats)	D
*38/2008/kk	A 1451/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet (første og tredje at-sats)	A
*9/2009/miljø	A 1471/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)	A
*17/2009/næring	A 1464/næring	Romfartspolitisk samarbeid	A
*18/2009/medborger	A 1479/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik	C
*24/2009/kultur	A 1469/kultur	Kultur i skolen (første til femte at-sats)	B
*25/2009/kultur	A 1473/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag	B
*28/2009/medborger	A 1478/medborger	Forbrugerpolitisk netværk	B
*29/2009/näring	A 1458/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden	E
*30/2009/kultur	A 1481/kultur	Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)	B
*31/2009/kultur	A 1482/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet	B
*32/2009/kultur	A 1475/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil	B
*1/2010/miljø	A 1466/miljö	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller	A
5/2010/kultur	A 1487/kultur	Etablering af en nordisk kulturfestival	A

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 11-00346-7

6/2010/medborger	A 1507/medborger	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik	A
7/2010/presidiet	B 266/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011	A
11/2010/presidiet	B 265/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012	B
19/2010/miljø	A 1512/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet	B
23/2010/kultur	B 267/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013	B
24/2010/kultur	A 1498/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne	B
25/2010/kultur	A 1497/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer	B
31/2010/näring	A 1502/næring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser	A
32/2010/näring	A 1517/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat	A

DOKUMENT 2 B

Nordisk Råd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

12. juli 2012
12-00181-1

Regler for sessionens gennemførelse 2012

Taleret for medlemmer og regeringsrepræsentanter

Præsidiet foreslår

at Nordisk Råds medlemmer har en taletid på 5 minutter i fald de er talspersoner. Ved øvrige indlæg i debatten gives 3 minutter.

at Præsidenten sørger for, at partigruppernes talspersoner så vidt muligt får ordet i henhold til gruppernes størrelsesorden.

at regeringsrepræsentanter har 10 minutter til at redegøre eller præsentere forslag. Ved øvrige indlæg i debatten gives 3 minutter.

Taleret for gæster

Præsidiet foreslår

at gæstende parlamentarikere + Præsidenten for Ungdommens Nordiske Råd har taleret i Generaldebatten under punkt 4 og i debatten om Internationalt samarbejde under punkt 7. Taletiden er 5 minutter.

at formand for grænsehindringsforum Ole Norrback har taleret i debatten om grænsehindringer under punkt 8 og har 5 minutters taletid til fremlæggelse af sin redegørelse.

Korte bemærkninger/replikker

Præsidiet foreslår

at der kan gives adgang til replik på alle taler og replikker.
at den som replikken rettes til, bør gives mulighed for at svare omgående.
at samme rådsmedlem kan få op til to replikker i samme replikskifte
at taleren har ret til at afgive et afsluttende svar
at for hver replik + svar på replik gælder en tidsbegrænsning på 1 minut

Agang til at slutte debatter

Præsidiet foreslår

at alle opsatte dagsordenspunkter får den tid til behandling, som er afsat

at Præsidenten kan afslutte en debat når den afsatte tid er udløbet selv om der fortsat er talere på listen

Særlige taletider

Taletid under dagsordenspunkt 5: Nordisk Topmøde

Præsidiet foreslår

at de nordiske landes statsministre samt regeringslederne fra Færøerne, Grønland og Åland har 5 minutters taletid.

Taletid under dagsordenspunkt 6: Nordisk Ministerråds program 2013

Præsidiet foreslår

at Sveriges statsministers gives 15 minutter til præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2013.

Taletid under dagsordenspunkt 9: De nordiske samarbejdsministres spørgetime

Præsidiet foreslår

at spørgeren gives 1 minut til at stille spørgsmål
at der gives 2 minutter til svar
at præsidenten kan give spørgeren ordet til et tillægsspørgsmål

at ordningen med skriftlige spørgsmål til besvarelse under spørgetimen jf forretningsordenen § 58 ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftligt.

Præsidiet henviser i øvrigt til Nordisk Råds Forretningsorden, kapitel 7

§ 52 Talarordning
Presidiet kan fastställa regler för talarordningen. Saknas sådana regler, följs ordningen för anmälningarna till talarlistan.

§ 53 Replikrätt
Oberoende av talarordningen ska medlem som direkt berörs av ett huvudanförande ges ordet för högst två repliker. Om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21 kan mötesledaren också ge annan medlem ordet för högst två repliker.

En replik får endast innehålla upplysning, rättelse eller bemötande och får räcka högst två minuter, om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21.

§ 54 Talartid
Plenarförsamlingen kan på förslag av presidiet eller mötesledaren begränsa inläggens längd i en debatt eller under en del av sessionen. Ett sådant beslut kan fattas under pågående debatt.

§ 55 Avslutande av debatt
På förslag av mötesledaren eller fem valda medlemmar kan församlingen med två tredjedels majoritet besluta att debatten i ett ärende ska avslutas. Ett sådant förslag får inte debatteras.

norden

DOKUMENT 3

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

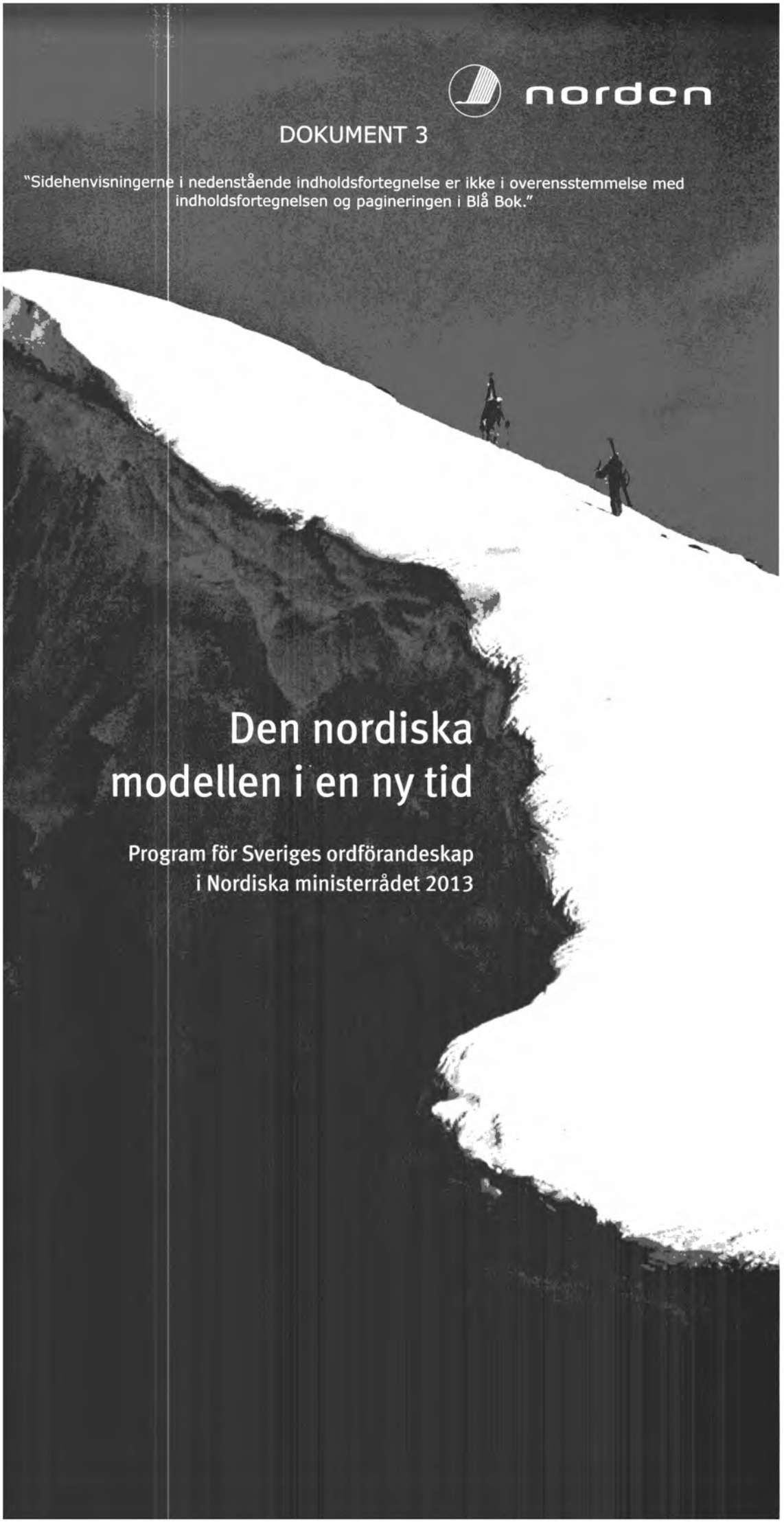

Den nordiska modellen i en ny tid

Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

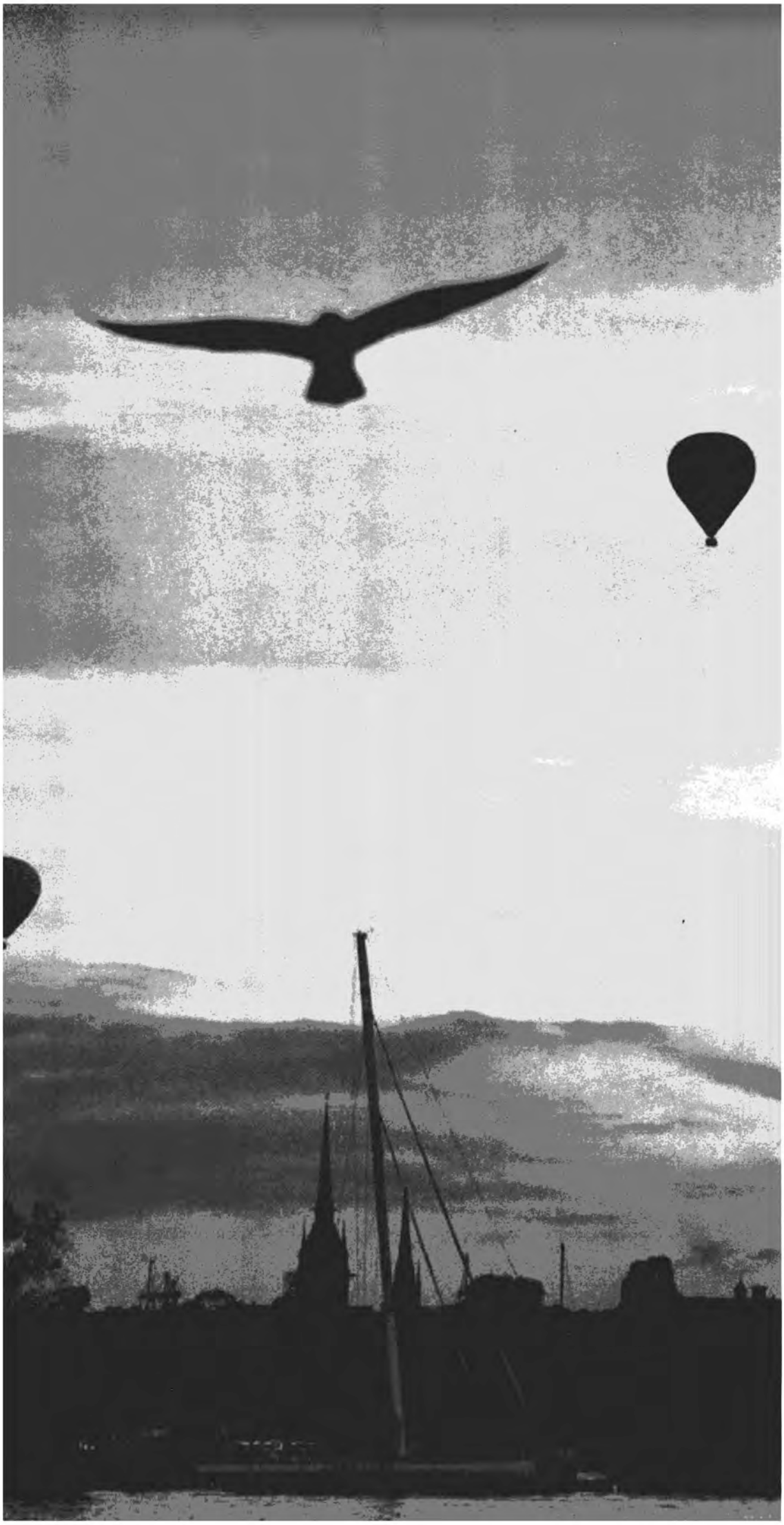

Den nordiska modellen i en ny tid
Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013
ISBN 978-92-893-2405-2
http://dx.doi.org/10.6027/ANP2012-746
ANP 2012:746
© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2012
Design: Jette Koefoed
Fotos:
Omslag: Henrik Trygg/imagebank.sweden.se
s. 2: Karin Beate Nøsterud
s. 6: Ola Ericson/imagebank.sweden.se
s. 7: Regeringskansliet och Pawel Flato
s. 8: ImageSelect
s. 13: Justin Brown/imagebank.sweden.se
s. 16: Melker Dahlstrand/imagebank.sweden.se
s. 21: Lena Granefeldt/imagebank.sweden.se
s. 24: Ulf Lundin/imagebank.sweden.se
s. 27: Sonia Jansson/imagebank.sweden.se
s. 28: Cecilia Larsson/imagebank.sweden.se
s. 30: Nino Satria
s. 32: ImageSelect
s. 35: Miriam Preis/imagebank.sweden.se
s. 39: Mona Loose/imagebank.sweden.se

Upplaga: 5000
Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet skall stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

norden

Den nordiska modellen i en ny tid

Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

Innehåll

7 Förord

9 Den nordiska modellen möter framtidens utmaningar

17 Ett minskat utanförskap

25 Stärkt konkurrenskraft

33 Ett hållbart samhälle

38 Demografiska utmaningar

41 Norden i världen

43 Reformarbetet i Nordiska ministerrådet

Förord

Regeringssamarbetet inom Nordiska ministerrådet har under drygt fyrtio års tid bidragit till att knyta våra länder närmare varandra. Det har varit en värdefull plattform för samarbete och dialog både inom och utanför Norden och inte minst i vårt närområde.

Sverige tar år 2013 över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet med övertygelsen att det nordiska samarbetet kan användas för att gemensamt möta de framtidsutmaningar som våra länder står inför. Det handlar om hur vi bekämpar utanförskapet, inte minst arbetslöshet bland unga. Det handlar om hur vi ökar konkurrenskraften samtidigt som vi skapar ett hållbart samhälle med höga välfärdsambitioner. Det handlar om hur vi hanterar våra demografiska utmaningar när allt färre ska försörja allt fler.

Som ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2013 tar Sverige avstamp i den nordiska samhällsmodellen. En modell som framgångsrikt bidragit till att utveckla våra länders tillväxt, välfärd och sammanhållning. Vi tror att vi med den i ryggen står redo att vidareutveckla det nordiska samarbetet och med samlad kraft möta en ny tids utmaningar.

Fredrik Reinfeldt
Statsminister

Ewa Björling
Nordisk samarbetsminister

1332

Den nordiska modellen i en ny tid

Den nordiska modellen möter framtidens utmaningar

Den nordiska modellen har framgångsrikt lyckats kombinera tillväxt och sammanhållning. I internationella jämförelser befinner sig våra nordiska länder oftast i topp vad gäller till exempel jämn inkomstfördelning, konkurrenskraft, innovationsförmåga, sysselsättningsgrad, jämlikhet och jämställdhet samt miljöhänsyn. De senaste årens ekonomiska kriser har ytterligare understrukit vår relativa styrkeposition.

Vår samhällsmodell är intimt förknippad med ett antal centrala värderingar. Det handlar särskilt om demokrati, öppenhet, social sammanhållning, tolerans mot oliktänkande, jämställdhet och individualism.

De nordiska ländernas framgång är i stor utsträckning ett resultat av att vi på ett tidigt stadium bejakade ekonomisk öppenhet och frihandel. Med små inhemska marknader var det avgörande för våra företag att kunna exportera och växa internationellt. Vi värdesätter människor från andra länder, ser dem som en tillgång och är toleranta mot olika kulturer, religioner och opinioner.

Vi tror på social sammanhållning: ett samhälle med små inkomstklyftor och en ambitiös välfärdsstat som vill ge medborgarna en bra skola, sjukvård, omsorg och andra offentligt finansierade tjänster. Samtidigt har vi skapat sociala skyddsnät som syftar till att skydda människor och hjälpa dem till omställning i strukturomvandlingens spår.

Vi sätter också ett högt värde på jämställdhet mellan könen. Förvisso har vi inte nått ända fram – kvinnor tjänar fortfarande mindre än män och tar ett större ansvar för hemarbete – men kvinnor i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige är mer aktiva politiskt, ekonomiskt och socialt än i de flesta andra länder. Våra parlament och regeringar har en hög representation av kvinnor, och sysselsättningsgraden för kvinnor är högre än i de flesta andra länder. Det kan inte nog understrykas vilken betydelse det har för kvinnors ställning att det finns en tillgänglig och bra barnomsorg, en rättvis beskattning och en tydlig och konsekvent strävan efter jämställdhet även på arbetsmarknaden.

Parallellt med vårt fokus på sammanhållning och jämställdhet finns ett starkt inslag av individualism i våra länder. Vi anser att individer ska ges förutsättningar att utvecklas, ta ansvar och våga ifrågasätta rådande normer och strukturer. På så sätt skapas en grogrund för människor att bli fritt tänkande och dynamiska medborgare, som bidrar till kreativitet, innovation och framsteg.

Den nordiska modellen står sig starkt i globaliseringens tidevarv. För att trygga framtidens tillväxt, välfärd och sammanhållning måste vi ta oss an de utmaningar som hotar dess långsiktiga bärkraft och framgång. Det handlar om att bryta utanförskapet, framför allt för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, stärka vår konkurrenskraft i en allt hårdare internationell miljö, säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling samt hantera konsekvenserna av en åldrande befolkning. I alla dessa utmaningar kan det nordiska samarbetet bidra med mycket för att hitta möjliga lösningar.

Ett minskat utanförskap

Trots en god ekonomisk utveckling i Norden finns det alltför många människor i våra samhällen som står utanför arbetsmarknaden. Det handlar framför allt om unga och om utrikes födda personer, som av olika anledningar har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. För dem blir utanförskapets pris högst påtagligt. De saknar den ekonomiska trygghet som ett jobb erbjuder, men också den sociala gemenskap, självkänsla och identitet som kommer av meningsfull sysselsättning.

Arbete är på så sätt mer än ett medel för att gemensamt bygga välfärden och öka tillväxten – det har ett eget värde och bidrar till individens utveckling. Avsaknaden av egen försörjning skapar psykiska och ekonomiska påfrestningar och riskerar att leda till utslagning och depression. Därför är det så viktigt att skapa breda vägar in på arbetsmarknaden för såväl unga människor som för dem med bakgrund i andra länder.

Deltagande på arbetsmarknaden är också centralt för att stärka sammanhållningen i samhället. Människor med arbete drabbas i mycket mindre utsträckning av fattigdom eller ekonomisk utsatthet. En politik för fler i arbete är således viktig av fördelningspolitiska skäl.

Människor riskerar att hamna i utanförskap av flera orsaker. Det kan bero på att man saknar den kompetens och utbildning som efterfrågas, att man blivit sjuk och inte kunnat komma tillbaka eller att skatte- och transfereringssystemen låser in människor i fattigdomsfällor. De nordiska länderna måste därför säkerställa att det finns utbildningssystem som rustar ungdomar för arbetslivet samt att transfereringssystemen – både arbetsmarknads- och sjukförsäkringen – tillsammans med skattesystemet ger individer tillräckliga drivkrafter och vägar till arbete. De nordiska länderna har olika erfarenheter och kan lära av varandra på detta område.

Vi kan stärka den fria nordiska rörligheten och den gemensamma arbetsmarknaden genom att undanröja gränshinder. När våra medborgare får ökade möjligheter att flytta, pendla, studera och bedriva näringsverksamhet över gränserna i Norden förbättras arbetsmarknadens funktionssätt. Det bidrar också till att bryta utanförskap.

Stärkt konkurrenskraft

Världens politiska och ekonomiska geografi har förändrats snabbt under senare år. Konkurrensen ökar hela tiden, särskilt från snabbt växande ekonomier i Asien, Afrika och Latinamerika. Nästan varje led i produktionen av varor och tjänster utsätts numera för internationell konkurrens och utmanarna erbjuder inte längre bara billigare produkter utan i allt större grad varor och tjänster med hög kvalitet och högt kunskapsinnehåll.

Allt detta påverkar tillväxtens och välfärdens förutsättningar för de nordiska länderna med sina små och utpräglat öppna ekonomier. På det hela taget har vi kunnat dra nytta av globaliseringen. Men vi har också i hög grad blivit påminda om att välstånd och ekonomisk styrka inte är något som nödvändigtvis varar för evigt. Våra länders förmåga till förändring och förnyelse kommer att ställas på avgörande prov om vi vill behålla den välfärd vi har byggt upp under flera decennier. Vårt näringsliv måste mer än tidigare söka sig till nya strategiska marknader och möta nya konkurrenter. Vi måste slå vakt om den internationella frihandeln. Det kommer att ställas nya krav på näringslivets och hela samhällets förmåga att anpassa sig, utvecklas och hitta nya varor och tjänster. Innovation

kommer att bli ett av samlingsbegreppen för det breda näringspolitiska och samhälleliga nytänkande som ska säkra vår konkurrenskraft och den nordiska modellen.

I en värld där ekonomiska flöden blir allt snabbare och större och konkurrensen om kapital allt hårdare, kan de nordiska länderna dra nytta av våra nära band till varandra. Våra likartade företags- och samhällskulturer utgör en grund för gemensamma investeringar och satsningar inom vissa områden där vi kan öka vår konkurrenskraft och synlighet i världen.

Ett hållbart samhälle

Hållbarhet handlar om att tillgodose nuvarande generationers behov utan att äventyra framtida generationers förmåga att tillgodose sina behov. Den nordiska välfärdsstaten kommer i hög grad att påverkas av den hänsyn vi vill och måste ta till miljö och klimat, energiförsörjning, naturresursanvändning, livsmedelsförsörjning, säkerhet, ohälsa och åldrande.

De utmaningar vi står inför kan samtidigt vara drivkrafter för breda lösningar som kan stärka Norden och ge oss internationella konkurrensfördelar. De förutsätter ofta samverkan mellan olika samhällssektorer och kunskapsområden, även över nationsgränser.

Klimatförändringarna har redan medfört betydande konsekvenser för människa och miljö. Ekonomi och välfärd kommer att påverkas ytterligare när Norden får ett varmare klimat med mildare vintrar och ökad nederbörd som påverkar fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk och försörjningsförutsättningar liksom människors hälsa och livsmiljöer. Det nordiska samarbetet kan bidra till att förbättra förutsättningarna för de nordiska länderna att möta klimatförändringen, dess utmaningar och möjligheter.

Världens energibehov kommer år 2030 att vara 50 procent större än idag. Energi är helt avgörande för tillväxt och sysselsättning men tillgången till användbara energikällor i världen kommer inte att räcka för den tillväxt världens länder sammantaget planerar för. De nordiska länderna har goda naturliga förutsättningar att utvinna energi ur förnybara källor. Vi delar synen på vikten av energieffektivisering och har tagit

steg för att åstadkomma bättre resurseffektivitet. Om klimatmål ska nås måste energieffektiviseringen och förmågan att utvinna förnybar energi öka och vårt nordiska samarbete på dessa områden fördjupas.

Demografiska utmaningar

Många regioner och kommuner i de nordiska länderna står inför mycket stora utmaningar när antalet personer i arbetsför ålder minskar, befolkningen blir allt äldre och bristen på kompetent arbetskraft växer. Allt färre ska försörja allt fler. För att möta den framtida demografiska verkligheten krävs framför allt åtgärder för att få fler i arbete, att arbetslivet förlängs och att fler kan etablera sig på arbetsmarknaden tidigare. Därmed ökar antalet arbetade timmar, skatteintäkterna och förutsättningarna för att möta arbetskraftsbrister stärks.

Den demografiska situationen kan skapa särskilda problem i glest befolkade områden, inte minst vad gäller tillhandahållande av kommersiell och offentlig service, infrastruktur, kompetensförsörjning, bostäder, transporter och näringslivsutveckling. Men det finns också möjligheter till regional tillväxt i form av innovativa servicelösningar, tjänster och produkter. Den åldrande befolkningen är stor men samtidigt mer aktiv, mer arbetsför och har ofta en bättre ekonomisk situation än tidigare generationer.

I takt med att vi lever allt längre måste vi också förhålla oss till att synen på livets olika faser kan komma att förändras. Ett samhälle där många blir 90 eller 100 år kan innebära nya perspektiv på när i livet vi väljer att göra olika saker.

De nordiska länderna kan gemensamt utbyta erfarenheter om vilka strategier som behövs för att möta de demografiska förändringarna och deras samhällsekonomiska konsekvenser. Vi kan också skapa en gemensam nordisk plattform för kunskapsuppbyggnad.

Norden i världen

De nordiska länderna står varandra närmare än de flesta andra grupper av nationer. Våra länder uppfattas i internationella sammanhang som en grupp, som i allmänhet tänker lika, vill lika och röstar lika. Det skapar

förutsättningar för gemensamt internationellt uppträdande och gemensamma lösningar även utanför det samarbete som är reglerat i Nordiska ministerrådet.

Vi utgör en tydlig gemensam röst i världen för hållbar utveckling, demokratisering, jämställdhet, internationell solidaritet och fredlig konfliktlösning. Vi är bland de största biståndsgivarna i världen, vi stöder FN och andra internationella organisationer och bidrar med personal till flera viktiga internationella insatser. I kraft av vårt långsiktiga engagemang för fred och frihet har vi byggt upp ett betydande mått av respekt och anseende, som vi även fortsättningsvis måste värna och använda konstruktivt i våra internationella ansträngningar för att skapa en mer rättvis värld.

Nordiska ministerrådet har sedan lång tid ett särskilt nära samarbete med Nordens närmaste omvärld: med de baltiska länderna, med nordvästra Ryssland, med Kanada och med Arktiska rådet. Här har vi aktivt drivit nordiska värderingar och målsättningar genom flera konkreta program och samarbetsprojekt.

Det nordiska namnet är en tillgång som vi fortsatt ska värna om och utveckla.

Ett minskat utanförskap

Ungdomsarbetslöshet blir ett huvudtema under det svenska ordförandeskapet. För en ung kvinna eller man innebär arbete inte bara en inkomst. Det är ett steg in i det fulla medborgarskapet, in i samhället. Därför är arbetsmarknaden ett av de främsta verktygen för att skapa ett samhälle för alla.

De nordiska länderna har alla sina erfarenheter av hur utbildning, lagstiftning och rörlighet kan påverka ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten har under senare år ökat i flertalet nordiska länder – om än olika snabbt och från olika nivåer. Till detta kommer att alla nordiska länder, utom Island som har en genomsnittsålder på runt 37 år, står inför en befolkningsutveckling som innebär att andelen äldre ökar. Det är också en gemensam erfarenhet att arbetslösheten bland utrikes födda ungdomar är särskilt hög.

Under rubriken "Fler unga i arbete i Norden" vill vi under 2013 genomföra ett brett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna om metoder för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. En genomlysning kommer att göras av ländernas åtgärder inom skatte-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken.

I maj 2013 kommer ett jobbtoppmöte att anordnas som samlar statsministrarna från de nordiska länderna och berörda från övriga delar av samhället såsom ungdomsorganisationer, arbetsmarknadens parter, myndigheter, arbetsgivare med många unga anställda, utbildningsinstitutioner med flera.

Ungdomars arbete är också ett centralt tema för Föreningen Norden i Sverige som inför och under det svenska ordförandeskapet driver ett nytt projekt kallat "Företagsamma unga nordbor".

Situationen på den nordiska arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund kommer att lyftas fram under ordförandeåret. Arbete och utbildning är den bästa vägen för att integrera nyanlända nordbor i samhället – inte minst bland unga. Skillnader och likheter och goda exempel kommer att presenteras och diskuteras i samband med ett informellt ministerrådsmöte inom integrationsområdet. Det kommer att ge tillfälle att diskutera olika viktiga integrationsfrågor, som att ta till vara utrikes föddas utbildning och kompetens och arbetsmarknadsanknytning för invandrare med kort

utbildning. Hit hör också frågan om kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning.

I det kosmopolitiska Norden finns många som har goda kunskaper om affärskultur, politik, språk och religion i sina forna hemländer. Sverige har bra erfarenheter av ett flerårigt samarbete med unga entreprenörer med utländsk bakgrund. Erfarenheterna av det svenska kosmopolitprojektet kommer att redovisas under året.

Arbetet med att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna är en av det nordiska samarbetets högst prioriterade uppgifter. Målet är att i möjligaste mån avskaffa de hinder som försvårar för nordiska medborgare att arbetspendla, studera eller bosätta sig i ett annat nordiskt land. Även hinder som påverkar möjligheten att bedriva näringsverksamhet över gränserna bör avskaffas. Arbetet med att minska antalet gränshinder bidrar till ökad tillväxt och ökat välstånd. Det förstärker samhörigheten mellan nordiska medborgare och bidrar till att öka intresset för utländska investeringar i den nordiska regionen.

Det mångåriga gemensamma lagstiftningssamarbetet och erfarenhetsutbytet på det rättsliga området är ett av det nordiska samarbetets mest framträdande drag och av stor betydelse för att undanröja gränshinder mellan länderna. Idag behöver samarbetet särskilt inriktas på sådana rättsområden där en snabb internationell utveckling kräver nytänkande och anpassning. Ett av flera exempel på behövligt erfarenhetsutbyte är privatpersoners skuldsättning och skuldsaneringsmöjligheter, som i tider av ekonomisk oro ofta blir till ett betydande problem för grupper som tidigare inte brukat befinna sig i ekonomiskt trångmål.

Det är angeläget att länderna vid sitt genomförande av gemensam EU- och EES-lagstiftning strävar efter att undvika lösningar som alltför mycket skiljer sig åt inom Norden. I annat fall finns risk för att det som är gemensam EU-lag i sin nationella tillämpning skapar nya gränshinder.

Under 2012 har Nordiska ministerrådet inlett en översyn av hur det nordiska gränshinderarbetet bedrivs. Översynen syftar bland annat till att förbättra samordningen mellan gränshinderarbetets befintliga och nya aktörer. På grundval av översynen kommer förslag att utarbetas i syfte att effektivisera arbetet mot gränshinder.

En nordisk expertgrupp på myndighetsnivå lämnade under våren 2012 en slutrapport som behandlar nordiska gränshinder inom arbetslivsområdet och det sociala området. Ett arbete har inletts för att se över expertgruppens lösningsförslag. Sverige kommer under sitt ordförandeskap att följa upp detta arbete.

Jämställdhet har länge varit en central fråga i det nordiska samarbetet. Det nuvarande programmet för jämställdhet löper till 2014 och fokuserar på att jämställdhet skapar förutsättningar för ett hållbart samhälle. Genom att säkerställa att kvinnors och mäns erfarenheter, kompetens och perspektiv tas till vara möjliggörs ett hållbart, bättre och mer rättvist samhälle. Jämställdhet gynnar dessutom ekonomisk tillväxt.

Under det svenska ordförandeskapet kommer fokus att ligga på jämställdhet inom undervisningen. Jämställdhet i utbildningen handlar om att varje flicka och pojke ska få möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen, utan att hindras av könsstereotypa föreställningar. I en jämställd skola är studie- och yrkesvalen individuella och inte könsbundna. Framgångsrika skolor har höga förväntningar på sina elever och arbetar i övertygelsen att undervisningens kvalitet är avgörande för resultaten – inte elevernas kön. I syfte att visa på goda exempel där skolor och förskolor arbetat med jämställdhet för att skapa en verksamhet med hög kvalitet kommer en studie att sammanställas om jämställdhet för hållbar skolutveckling. Rapporten kommer att presenteras vid ett seminarium under det svenska ordförandeskapet.

Jämställdhet i arbetslivet kommer också att finnas med som ett tema under ordförandeåret. Vi avser särskilt belysa vilka ekonomiska konsekvenser ett ojämställt arbetsliv kan få på individ- och familjenivå.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i Nordiska ministerrådet och ett viktigt politikområde i de nordiska länderna och på Färöarna, Grönland och Åland. Det övergripande målet för Nordiska barn- och ungdomskommittén är att främja barns och ungas möjligheter till goda levnadsvillkor samt barns och ungas inflytande. Dit hör bland annat nya metoder för flickors och pojkars deltagande i demokratiska processer, mångfald och mänskliga rättigheter.

Kulturministrarna har under det norska ordförandeskapet 2012 avsatt medel för ett nordiskt barn- och ungdomslitteraturpris och inlett en

dialog med Nordiska rådet om att instifta ett sådant pris med sikte på en första prisutdelning under 2013. Sverige kommer att fortsätta driva detta arbete som är del av en större beslutad satsning på att lyfta barn- och ungdomslitteraturen.

Kultur i skolan är ett område som alla de nordiska länderna lägger stor vikt vid. Med stöd från Nordiska ministerrådet har en kartläggning av forskning om kulturens roll i lärandet nyligen sammanställts. Vi vill under ordförandeskapet ytterligare stärka den gemensamma kompetensen inom området. En konferens om kulturens roll i lärandet utifrån ett forsknings- och policyperspektiv kommer att hållas. Syftet är att samlat presentera de nordiska erfarenheterna och främja den strategiska utvecklingen på detta fält.

De nordiska länderna har alla på olika sätt prioriterat genomförandet av barnkonventionen. Mot den bakgrunden kommer det svenska ordförandeskapet att genomföra ett seminarium med fokus på kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan länderna för att på så sätt stärka den nordiska tillämpningen av denna viktiga konvention.

En stark kulturgemenskap som bygger på vår gemensamma historia är ett av det nordiska samarbetets främsta kännemärken. Kulturens yttringar och kulturens villkor förändras emellertid hela tiden. Idag är människors kulturella tillhörighet mer mångfasetterad än tidigare. Den kulturella mångfalden är ett viktigt element i det nordiska samarbetet. Det nordiska kultursamarbetet inkluderar ett interkulturellt Norden.

En ny strategi för det nordiska kultursamarbetet ska lanseras år 2013. Strategin har fem teman: det hållbara Norden, det kreativa Norden, det interkulturella Norden, det unga Norden och det digitala Norden. Strategin blir ett gemensamt verktyg för kultursamarbetet i ett längre perspektiv, vilket syftar till att ge samarbetet ännu tydligare kontinuitet och fokus.

Fria medier och fri kommunikation utgör en av demokratins hörnpelare. Med den digitala utvecklingen har förutsättningarna för att delta i samhällets demokratiska processer förändrats i grundläggande avseenden. Det är en sanning som blivit alltmer uppenbar bara under det gångna årets omvälvande internationella förändringar. För att som medborgare kunna göra sin röst hörd krävs allt mer kunskap. Likaså krävs ett kritiskt förhållningssätt för att orientera sig i det stora medieutbudet. I dag talar vi om mediekunnighet i nästan

samma termer som när vi talar om läskunnighet. Barn och unga tillhör den grupp som exponeras mest för nya medier men också den grupp som har mest vana. Den gemensamma synen på demokrati och samhälle – och på barn och unga – ger oss särskilt goda förutsättningar att komma vidare på en nordisk nivå. Ett möte om mediekunnighet som nyckel till yttrandefrihet och demokrati kommer att anordnas.

Strategin uppmärksammar bland annat att det fortfarande finns begränsningar i våra möjligheter att ta del av våra nordiska grannars kultur och verkligheter. Skälen är geografiska såväl som organisatoriska och tekniska. Det handlar om bättre tillgänglighet till och större spridning av nordiskt kulturinnehåll i radio och tv men också om den mer traditionella kulturen som återfinns på museer och i arkiv. Den ökande digitaliseringen förbättrar möjligheterna för medborgare att ta del av det nordiska kulturutbudet och ökar möjligheterna för en bredare gemenskap. Vi har här mycket att vinna på gemensamma strategier och ser behov av ett nordiskt erfarenhetsutbyte. En nordisk konferens om digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet kommer att genomföras under 2013.

ATT GÖRA

- "Fler unga i arbete i Norden" – ett erfarenhetsutbyte för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet.
- Nordiska statsministrarna samlas till ett "jobbtoppmöte" med fokus på ungdomsarbetslöshet.
- Informellt ministermöte inom integrationsområdet.
- Konferens om kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning.
- Nordiskt erfarenhetsutbyte om överskuldsättning.
- Redovisning av det svenska kosmopolitprojektet.
- Avsluta översyn om gränshinderarbetet.
- Presentation av studie om jämställdhet i skolan.
- Analys av ekonomiska konsekvenser av bristande jämställdhet.
- Seminarium om barnens rättigheter.
- Möte om mediekunnighet som nyckel till yttrandefrihet och demokrati.
- Konferens om kulturens roll i lärandet.
- Konferens om digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Stärkt konkurrenskraft

De stora internationella förändringar som kan sammanfattas under beteckningen globalisering har i hög grad påverkat också de nordiska länderna och förändrat vår internationella konkurrenssituation. Detta är en given utgångspunkt för ordförandeskapet. Vi behöver ställa oss frågan hur ministerråden bäst kan användas för att göra det nordiska samarbetet än mer framtidsinriktat och än mer relevant för de nordiska ländernas konkurrenskraft i världen.

Det nordiska samarbetsprogrammet för innovations- och näringspolitik löper ut 2013. Det innehåller flera insatser som tar sikte på Norden som innovatör, men rymmer även frågor såsom entreprenörskap, grön tillväxt, hållbarhet, välfärd och kulturella och kreativa näringar. Potentialen för dessa områden och deras inbördes samband på olika nivåer uppmärksammas idag alltmer. Innovation kommer att bli ett av nyckelorden för det nya samarbetsprogrammet på näringspolitikens område efter 2013. En större konferens om Nordens framtida näringspolitik planeras under första halvåret 2013. Konferensen kan ge värdefulla inspel till det fortsatta arbetet med att skapa ett nytt nordiskt samarbetsprogram för innovations- och näringspolitiken.

Det svenska ordförandeskapet vill också fokusera på innovationsprocesser som inriktar sig på komplexa samhällsutmaningar såsom ohälsa och åldrande, energiförsörjning, naturresursanvändning, samhällssäkerhet, vatten- och livsmedelsförsörjning och samhällsplanering. Dessa utmaningar är drivkrafter för nya lösningar för en hållbar utveckling i bred bemärkelse, samtidigt som de innebär framtida affärsmöjligheter.

Ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram inleds och ska gälla till och med 2016. En startkonferens inför programmets genomförande planeras i början av 2013 med syfte att förankra och sprida programmets innehåll. Det nya samarbetsprogrammet handlar om välfärd, innovation för grön tillväxt, hållbara städer och utveckling av det arktiska området.

Den internationella utvecklingen på miljö- och klimatområdet är snabb. En anpassning av konsumtionsvanor och produktionsteknik till klimat- och miljökrav pågår runt om i världen. Det finns utrymme för

att ytterligare stärka de nordiska ländernas konkurrenskraft genom att utveckla ny teknik med lägre utsläpp. Detta kan ske från ett redan gott utgångsläge. Här är det nordiska namnet en tillgång.

De nordiska länderna har ett framgångsrikt samarbete med den nordiska miljömärkningen Svanen, som ger konsumenter möjlighet att välja de miljömässigt bästa produkterna på marknaden och på så sätt stimulerar produktutveckling som tar hänsyn till miljön. Märkningen bidrar också till att nordiska produkter kan konkurrera med miljöhänsyn. Svanen bör därför kunna utvecklas för att användas som miljö- och klimatmärkning inom fler områden.

De nordiska ländernas gemensamma elmarknad ska utvecklas ytterligare bland annat vad gäller leveranssäkerhet, konkurrens och effektivitet. Konsumentens ställning på elmarknaden måste stärkas. Arbetet med att utveckla en gemensam nordisk slutkundsmarknad kommer att fortsätta i syfte att uppnå ökad effektivitet, större utbud och bättre service till konsumenterna. Det geografiska område som kan betraktas som en gemensam elmarknad växer från år till år efterhand som vi blir alltmer integrerade med länderna i Nordeuropa och Baltikum. Hanteringen av överföringsbegränsningar i elnätet mellan länder kommer att belysas ur ett nordiskt och europeiskt perspektiv.

Inom byggsektorn finns det idag ett antal regler som byggföretagen uppfattar som hindrande när det gäller att sälja tjänster, material och konstruktioner inom Norden. Detta leder till minskad konkurrens och ökade kostnader för byggandet. Ordförandeskapets ambition är att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för en väl fungerande marknad på byggområdet, ett arbete som sedan kan tas som förebild på EU-nivå. Frågan kommer under ordförandeskapet att diskuteras på ett informellt ministermöte.

Jorden, skogen och malmen är den historiska grunden för de nordiska ländernas välstånd. Nu ser vi att dessa gamla näringar kan ge nya bidrag till en ekonomisk tillväxt som är konkurrenskraftig och som samtidigt kan möta klimatutmaningar och andra miljöhot. Med utgångspunkt i dessa traditionella näringar kan verksamheter som ger nya arbetstillfällen utvecklas.

Den expanderande gruvnäringen kommer att bli ett fokusområde för ordförandeskapet. Ett samarbetsprojekt kallat NordMin, föreslås med finansiering under tre år. Syftet är att skapa en nordisk platt-

form för hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft för den nordiska gruv- och mineralnäringen. Visionen är att NordMin efter den första treårsperioden ska växa av egen kraft och bidra till att internationellt synliggöra den nordiska potentialen inom gruv- och mineralområdet. NordMin kommer att arbeta med hela värdekedjan inom gruvnäringen – från prospektering till återvinning och resurseffektivitet samt med näringsutvecklingsfrågor som utbildning, forskningssamarbete, företagens sociala ansvar, jämställdhet och kompetensförsörjning.

Landsbygdens moderna entreprenörer kan bli en motor för tillväxt och stå för lokala lösningar på globala utmaningar. För att kunna främja sin konkurrenskraft behöver landsbygdens företag tillgång till kapital. Kunskapen om landsbygdsföretagens kapitalförsörjning är ofullständig och frågan kommer att diskuteras under en konferens i anslutning till landsbygds-/jordbruksministrarnas årliga möte.

"Modern skog", liksom skogens betydelse för klimatet genom sitt upptag av koldioxid och som råvara för biobränsle, kommer att vara teman under ordförandeskapet. En konferens om skogsbrukets och träets framtida möjligheter planeras. Ordförandeskapet vill också belysa andra former av innovativt och tillväxtbefrämjande entreprenörskap på landsbygden.

En helt avgörande kraft bakom våra nordiska länders ekonomiska styrka är högklassig forskning och kvalificerad utbildning på alla nivåer.

Forskningens infrastruktur kommer att bli ett ämne under det svenska ordförandeskapet. Vi är övertygade om att samverkan på detta område skulle ge de nordiska länderna större tyngd i det internationella forskningssamarbetet. Det nordiska samarbetet om forskningsinfrastruktur bör stärkas inom redan befintliga nordiska plattformar. Här spelar till exempel NordForsk en viktig roll, med ansvar för flera nu pågående nordiska infrastrukturinitiativ.

ATT GÖRA

- Konferens om Nordens framtida näringspolitik.
- Konferens om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013–2016.
- Informellt ministermöte om gränshinder på byggområdet.
- Etablering av ett samarbetsprojekt inom gruvnäringen, kallat NordMin.
- Konferens om lokal kapitalförsörjning.
- Konferens om "modern skog".

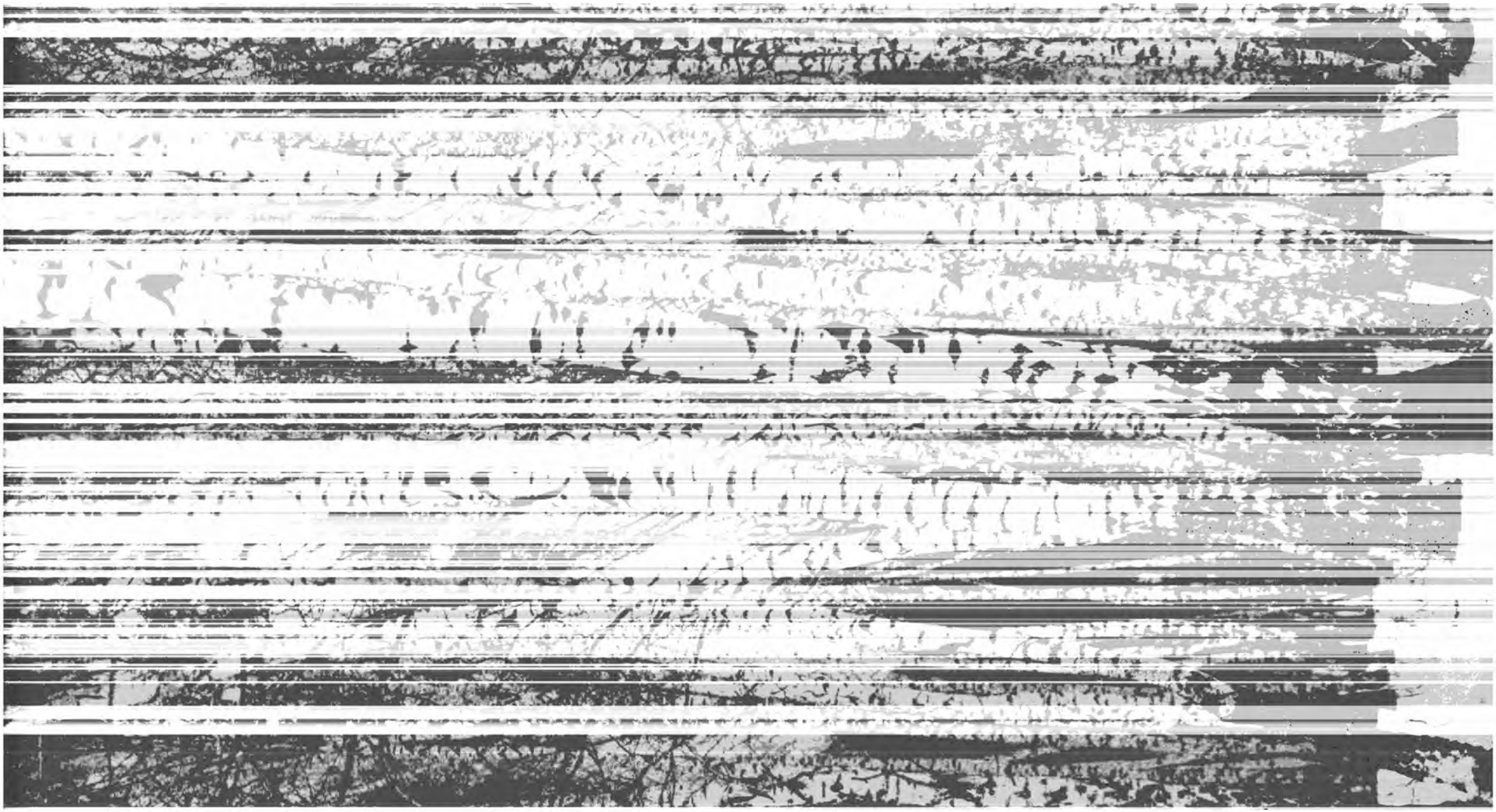

Ett hållbart samhälle

Den nordiska välfärdsmodellen måste vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar. Den måste bygga på de mål vi satt upp för miljö och klimat. Den måste bygga på livskraftiga ekosystem, hållbar konsumtion och produktion, forskning, utbildning och innovation. Ett nytt nordiskt styrdokument för hållbar utveckling kommer att träda i kraft 2013 och ska utgöra en övergripande ram för det tvärsektoriella samarbetet mellan ministerråden. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter att de berörda fackministerråden känner ägarskap för det gemensamma arbetet.

Efter konferensen i Rio de Janeiro i juni 2012 om grön ekonomi och fattigdomsbekämpning ska gemensamma nordiska insatser förberedas och ett nordiskt samarbete om utvecklingen av hållbarhetsmål och välfärdsindikatorer som komplement till det traditionella bnp-måttet planeras.

Under det svenska ordförandeskapet kommer Nordiska ministerrådets femte konferens om hållbar utveckling att arrangeras. Syftet är att stärka och vidareutveckla det lokala och regionala arbetet för en hållbar utveckling i Norden. En ambition är också att visa sambandet mellan hållbar utveckling och den nordiska sociala modellen för intresserade internationella besökare.

De nordiska länderna måste fortsätta sina ansträngningar för att få ett bindande globalt klimatavtal. Planeringen för en långsiktig övergång till samhällen utan växthusgasutsläpp 2050 ska drivas vidare. En förstärkt samordning av de nordiska institutionernas insatser behövs på hela klimat- och miljöområdet, inte minst för att nå de nationella klimatmålen.

Arbetet med att genomföra det nya nordiska miljöhandlingsprogrammet för åren 2013–2018 inleds under det svenska ordförandeskapet. Fokus ligger på grön samhällsutveckling, klimat- och luftföroreningar, biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt på miljöfarliga kemikalier. På kemikalieområdet kommer Norden att fortsätta arbetet för att få fram en global konvention om kvicksilver under 2013. För att kunna främja en grön tillväxt och resurseffektivisering ska avfallsminimering, återanvändning och återvinning prioriteras i alla led.

Insatser för att förbättra miljötillståndet i hav och vattendrag i regionen, inklusive Östersjön, Nordsjön och Arktis, måste intensifieras. Gemensamma riktlinjer för en ekosystembaserad planering av de nordiska havsområdena behöver utarbetas för att få till stånd en hållbar användning av havets resurser.

Bevarande av fiskbestånd är en grundförutsättning för att fiske ska kunna bedrivas också i framtiden. Hittills har förvaltning av fiskbestånd fokuserat på en art, medan effekter på övriga delar av ekosystemet inte beaktats i tillräcklig omfattning. För att förstärka den långsiktiga hållbarheten är det av största betydelse att utveckla och enas om riktlinjer för flerartsförvaltning av fisk, vilket är grunden för ekosystemförvaltning. Under ordförandeskapet kommer ett seminarium hållas i syfte att utveckla praktiska riktlinjer för en sådan förvaltning med sikte på användning även utanför den nordiska kretsen.

Norden ska fortsätta arbetet för att säkerställa de nordiska ekosystemens motståndskraft i enlighet med internationella överenskommelser och mål. Betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster behöver lyftas fram i det nordiska samhället, som tydligt visar att vi värdesätter naturen. Fortsatt utveckling av värderingsmetoder och fler fallstudier för konkreta nordiska förhållanden är centralt för att öka samhällets medvetenhet om värdet av ekosystemtjänster. Arktiska rådets "Arctic Resilience Report" kommer att presentera ny värdefull kunskap på området vid det nordisk-arktiska miljöministermötet i Jukkasjärvi 2013.

Minskade utsläpp av kortlivade luftföroreningar, som härrör bland annat från förbränning av ved, skulle ha en positiv påverkan på både luftkvaliteten och klimatet. Ordförandeskapet uppmärksammar denna fråga inom ramen för ett nordiskt projekt och verkar samtidigt för bindande överenskommelser för att få ned utsläppen. Det nordiska samarbetet fungerar här också som direkt bidrag till arbetet i Arktiska rådet.

Behovet av att ytterligare utveckla de förnybara energislagen är mycket stort. Efterfrågan på sådana insatser kommer att öka, bland annat till följd av de mål som EU satt upp för sina medlemmar och för att nå långsiktiga nationella mål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Sverige vill utveckla samarbetsmekanismerna i EU:s förnybarhetsdirektiv så att målen kan nås på ett så effektivt sätt som möjligt. Samarbetet om energieffektivisering fortsätter

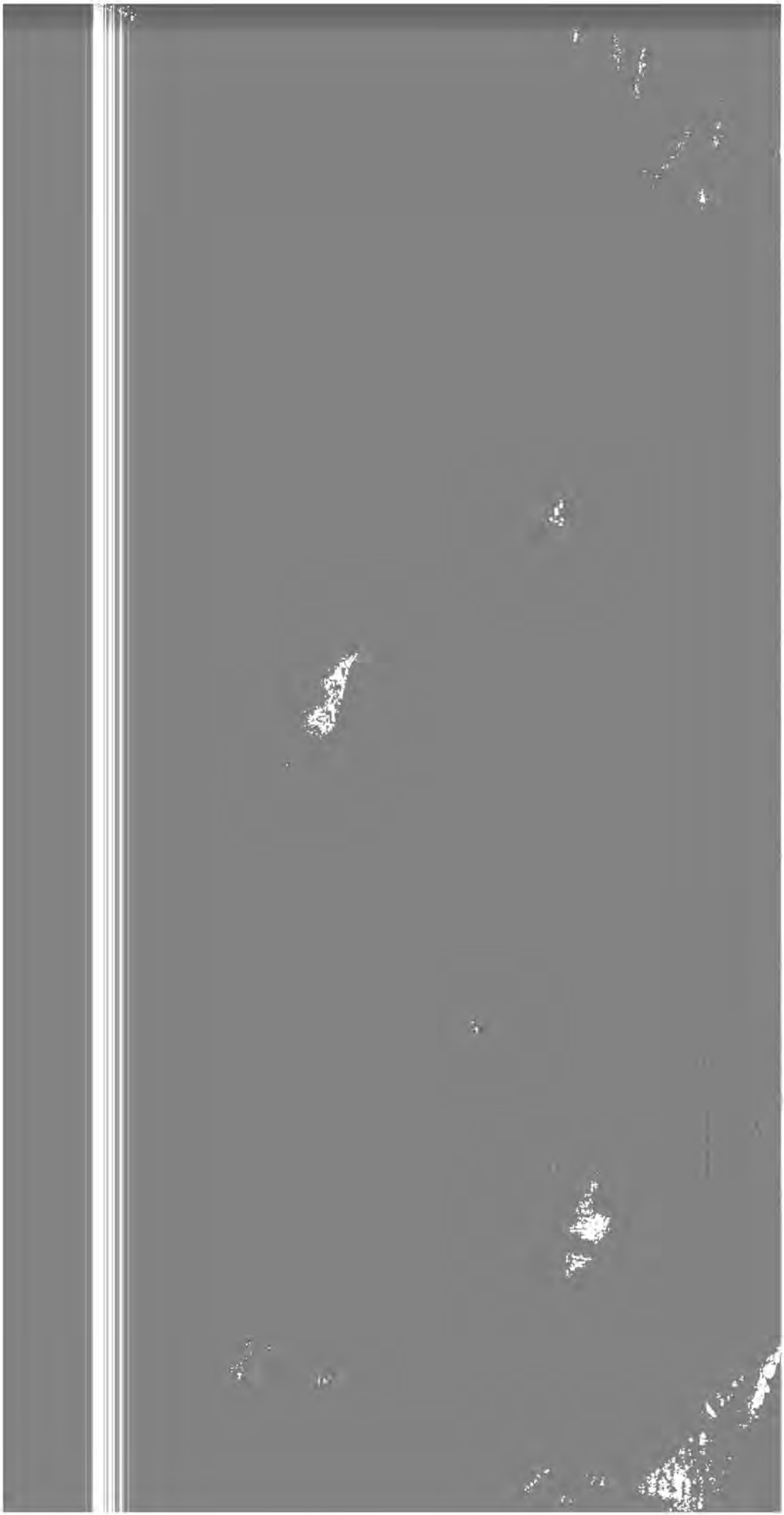

med fokus på förberedelse och genomförande av EU-strategier och direktiv där den gemensamma nordiska nyttan är mest tydlig.

Det nuvarande handlingsprogrammet för det nordiska energisamarbetet löper ut 2013. Under det svenska ordförandeskapet ska ett nytt handlingsprogram för energisektorn för perioden 2014–2017 utarbetas.

De nordiska länderna har redan god tillgång till förnybar energi i form av vattenkraft, vindkraft och bioenergi. Vi ligger i framkant när det gäller energieffektivisering och har utvecklat en avancerad teknik för miljö- och klimatvänlig produktion. En ytterligare utveckling av förnybar energi och resurseffektivitet i användningen är möjlig. De länder och de företag som kan erbjuda energimässigt konkurrenskraftiga produkter och produktionsmetoder kommer att bli vinnare. Det nordiska varumärket är en tillgång när nya vägar prövas för att förbättra miljön.

Ordförandeskapet vill uppmärksamma landsbygdens stora möjligheter att ge ett rikt liv och en hållbar försörjning också för framtiden. En tydlig målsättning är att det ska vara möjligt att bo och verka på en levande landsbygd på konkurrenskraftiga villkor. Detta underlättas av en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar produktion grundad på en biobaserad samhällsekonomi och en anpassning till morgondagens behov och önskemål.

Det ska arrangeras en konferens om moderna matvanor, som sätter måltiden i ett brett perspektiv. Konferensen ska fokusera på folkhälsa, djurhälsa och miljöpåverkan och på vad den moderna människan i framtiden vill och kan äta. Syftet med konferensen är att förmedla kunskap och påverka beslutsfattare och konsumenter i frågor som rör livsmedel, måltider, matvanor och potentialen i livsmedelsbranschen. Bättre livsmedelskontroll och tydligare information om våra födoämnen är ett mål. En minskning av det stora matsvinnet i produktion och konsumtion av livsmedel och bättre tillvaratagande av det svinn som uppkommer är också ett viktigt tema under ordförandeskapet.

ATT GÖRA

- Fackministerrådens arbete med nya hållbarhetsstrategin intensifieras.
- Nordiska ministerrådets femte konferens om hållbar utveckling.
- Gemensamma principer för en ekosystembaserad havsplanering presenteras.
- Konferens om ekosystembaserad fiskeriförvaltning.
- Ett nordiskt initiativ om minskning av kortlivade klimatföroreningar påbörjas.
- Konferens om samarbete om de nordiska ländernas färdplaner för noll i nettoutsläpp av växthusgaser 2050.
- Nordiska insatser initieras för att förebygga och återvinna avfall.
- Nytt handlingsprogram för energisektorn 2014–2017 utarbetas och beslutas.
- Konferens om moderna matvanor.

Demografiska utmaningar

De nordiska länderna behöver utbyta erfarenheter om vilka strategier som krävs för att möta de demografiska förändringarna och deras samhällsekonomiska konsekvenser i våra länder. En gemensam nordisk plattform för kunskapsuppbyggnad på detta avgörande område ska etableras. Ett arbete har redan inletts inom olika områden och ska vidareutvecklas.

Under 2012 startades ett nordiskt projekt om regionala strategier för att hantera demografiska utmaningar, finansierat av Nordiska ministerrådet. Utgångspunkten var att det finns gott om analyser men ont om samlad konkret kunskap om hur nya utmaningar kan hanteras med hjälp av ett strategiskt utvecklingsarbete.

Projektet har hittills resulterat i en handbok som bland annat innehåller 150 exempel på hur man kan arbeta med demografifrågor samt interaktiva kartor där regioner och kommuner kan se hur de ligger till vad gäller bland annat demografisk struktur och sårbarhet. Fyra regionala seminarier har genomförts i de nordiska länderna för att sprida och vidareutveckla handboken. Det finns nu ett stort behov av att fortsätta erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning genom att använda sig av och sprida detta underlag. Demografiprojektet ska också omfatta ett program för utlysning av projektmedel. Syftet är att främja innovativa lösningar och strategier kring regioners och kommuners hantering av demografiska utmaningar. Sverige har under sitt ordförandeskap för avsikt att vidareutveckla programmet.

Ett nytt nordiskt samarbetsprogram inom arbetslivsområdet kommer att börja gälla under 2013. Det kommer att fokusera både på den demografiska utvecklingen och på de långsiktiga utmaningar som följer av globaliseringen. Programmet vill främja arbetsutbudet och minska den strukturella arbetslösheten för kvinnor och män. På arbetsrättsområdet är det en huvuduppgift att följa upp den nordiska modellens villkor, utmaningar och anpassningar samt att utveckla den i förhållande till ett ständigt mer globaliserat arbets- och näringsliv. Detta är en viktig fråga för den nordiska plattformen.

Det svenska ordförandeskapet vill med det nya samarbetsprogrammet göra arbetslivet mer inkluderande. Den demografiska utvecklingen med en allt större andel ålderspensionärer innebär att försörjningsbördan för förvärvsarbetande personer i yrkesaktiv ålder kommer

att öka framöver. Goda nordiska exempel på vägar in i arbetslivet bland kvinnor och män som har svårt att få ett fotfäste på arbetsmarknaden, däribland unga, utrikes födda och funktionsnedsatta, kommer att uppmärksammas. Ett inkluderande arbetsliv fokuserar även på de äldres situation på arbetsmarknaden. Det kan gälla såväl efterfrågan på äldre arbetskraft som frågor som rör arbetsmiljö, organisering av arbetet och anpassning av arbetssätt som kan bidra till att ett förtida utträde från arbetsmarknaden undviks.

En ökad andel äldre i befolkningen ställer högre krav på utbudet och kvaliteten i äldreomsorgen. Äldreomsorgen behöver som all annan verksamhet löpande utvärderas och utvecklas för att på ett effektivt och modernt sätt kunna möta de behov som finns. Äldreomsorgen måste också bli allt bättre på att med värdighet och trygghet kunna ge människor stöd och verktyg att behålla sin autonomi så länge som möjligt. Detta är en fråga om den enskildes livskvalitet men också i hög utsträckning en fråga om samhällsekonomisk effektivitet och hållbarhet. Under ordförandeskapet arrangeras en konferens om tillsyn och uppföljning av äldreomsorg i syfte att säkra kvaliteten och utveckla nya metoder.

Den nordiska välfärdsmodellen bygger på en gemensam värdegrund med många inbördes likheter och särdrag. Ordförandeskapet vill särskilt belysa hur den demografiska utvecklingen påverkar de nordiska ländernas socialförsäkringssystem och hur dessa kan utvecklas och stärkas. En konferens om den nordiska socialförsäkringsmodellen ska arrangeras i anslutning till 2013 års ministerrådsmöte på social- och hälsoområdet.

ATT GÖRA

- Skapa en gemensam nordisk plattform för hantering av regionala demografiska utmaningar.
- Ta fram program med projektmedel för praktisk hantering av demografiska frågor.
- Konferens om kvaliteten i äldreomsorgen.
- Konferens om den nordiska socialförsäkringsmodellen.

Norden i världen

Vid sidan av arbetet inom Nordiska ministerrådet pågår ett informellt samarbete mellan de nordiska länderna i olika nationella och internationella frågor. Vi arbetar ofta hand i hand i våra relationer till andra internationella organisationer och inför internationella förhandlingar.

Under 2013 kommer Sverige att vara ordförande för de nordiska möten som äger rum på stats- och utrikesministernivå (N5). Sverige kommer även att vara ordförande för motsvarande möten i den nordisk-baltiska kretsen (NB8). Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har både breddats och utvecklats inom såväl N5 som NB8, inte minst genom arbetet med Stoltenbergrapporten om nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete och Birkavs-Gaderapporten om nordisk-baltiskt samarbete. Inom NB8 finns ett brett och livaktigt samarbete inom andra politikområden både på minister- och tjänstemannanivå, vilket är till nytta för alla våra länder.

Nordiska ministerrådets närområdessamarbete riktar sig i alla väderstreck. Samarbetet med de baltiska staterna inleddes kort efter att Estland, Lettland och Litauen återtog sin självständighet i början på 1990-talet. I mitten på 90-talet inledde Nordiska ministerrådet ett samarbete med nordvästra Ryssland som idag är relativt omfattande. Nordiska ministerrådets aktiviteter i förhållande till Vitryssland består först och främst i att tillsammans med EU och andra bidragsgivare driva en så kallad trustfund för EHU: exiluniversitet i Vilnius. Inom EU:s Östersjöstrategi och inom den nordliga dimensionen deltar Nordiska ministerrådet på projektnivå. Nordiska ministerrådet har inlett ett samarbete med grannarna i väst, med Kanada i en framskjuten position. Nordiska ministerrådet är observatör i Arktiska rådet och ministerrådets arktiska samarbetsprogram syftar i hög grad till att stödja nordiska prioriteringar i den arktiska politiken.

Det svenska ordförandeskapet kommer att fortsätta arbetet med närområdesprogrammet. De nu gällande riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen och nordvästra Ryssland löper ut 2013. Under det svenska ordförandeskapet kommer beslut att fattas om det framtida samarbetet. En arbetsgrupp har tillsatts för att arbeta med frågan.

1366

Under det svenska ordförandeskapet arrangeras också ett framåtblickande temamöte om Norden och EU, till vilket de EU-ansvariga ministrarna i Norden inbjuds av Sveriges EU-minister.

Under ordförandeskapet kommer nordisk kultur att vara temat för den årliga internationella kulturscenkonstfestivalen i februari-mars i Kennedy Center i Washington. Programmet, som Kennedy Center själv har ställt samman, innehåller ett brett utbud av nordisk kultur. Festivalen – Nordic Cool – synliggör Norden ur såväl kulturellt som politiskt perspektiv och blir därmed en värdefull plattform för det nordiska samarbetet och dess dialog med USA. Uppmärksamheten av Norden som region skapar möjlighet till dialog om aktuella samhällsfrågor och den nordiska välfärdsmodellen. Olika aspekter av den nordiska modellen kommer att presenteras genom seminarier och andra aktiviteter i anslutning till kulturfestivalen.

ATT GÖRA

- Genomföra det svenska ordförandeskapet i N5.
- Genomföra det svenska ordförandeskapet i NB8.
- Leda arbetet med det framtida närområdessamarbetet.
- Stå värd för EU-ministermöte på temat Norden-EU.
- Genomföra nordisk scenkonstfestival på Kennedy Center, Washington D.C.

Reformarbetet i Nordiska ministerrådet

En förutsättning för ett vitalt nordiskt samarbete i en tid av stora omvärldsförändringar är att vi ständigt är beredda att se över våra samarbetsformer. Det nordiska samarbetet har successivt reformerats under senare år, bland annat till följd av den utredning som gjordes år 2008. Detta reformarbete bör fortsätta. Alla ministerråd har uppgiften att på sina respektive områden kontinuerligt överväga vilka framtidsinriktade förändringar av samarbetet som behövs för att göra det nordiska samarbetet mer anpassat till nya realiteter. Samarbete över sektorsgränserna bör främjas. På så sätt kan kommande ordförandeskap få större möjligheter att fokusera på strategiska områden och göra politiska prioriteringar.

En betydande budgetreform gjordes med sammanslagningen innevarande år av globaliseringsposten och ordförandeposten till en gemensam prioriteringsbudget. Ett huvudsyfte med den reformen var att skapa större dynamik i det nordiska samarbetet och ge utrymme för de innovativa satsningar som är nödvändiga för ett väl fungerande nordiskt samarbete. Det svenska ordförandeskapet kommer att bli det första som använder denna nya budgetordning.

Samarbetsministrarna bör diskutera vilka lärdomar som kan dras av den nya ordningen. De bör därefter överväga hur ministerrådet på bästa sätt får underlag för en fortsatt genomlysning av sitt budgetarbete med målet att uppnå en ännu mer flexibel, strategisk och innovativ användning av budgeten.

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

www.norden.org

REGERINGSKANSLIET

Ytterligare information om
Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet fås på
www.regeringen.se/norden2013
från och med december 2012.

Kontaktuppgifter för
ordförandeskapet
Utrikesdepartementet
EU-enheten
Nordisk-baltiska gruppen
SE-103 39 Stockholm
Sverige
Telefon (växel):
+46 8 405 10 00

ISBN 978-92-893-2405-2
ANP 2012:746

DOKUMENT 4

Nordisk Råd

Dokument 4

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00290-1

Samarbejdsministrenes redegørelse til sessionen 2012 præsenteret af samarbejdsminister Rigmor Aasrud

Jeg er glad for at jeg får lov til å presentere samarbeidsministrenes redegjørelse for arbeidet i Nordisk ministerråd i 2012. Norge har hatt formannskapet i det nordiske samarbeidet i år, og vi har spesielt hatt velferdsstaten i et nordisk perspektiv, miljø og klima og nordisk samhørighet i fokus.

Jeg er derfor veldig glad for at Nordisk råd har valgt utfordringene for den nordiske velferdsstaten som tema for statsministrenes toppmøte.

De nordiske landene må bl.a. tilpasse seg demografiske endringer, med økt press på helse- og velferdstjenestene. Man må finne enda bedre løsninger på samfunnets oppgaver. Vi ønsker å beholde den nordiske velferden som vi kjenner den. Dette betyr at det er stor vilje til å tenke innovativt, til å lære av hverandres erfaringer og til å finne smarte fellesløsninger. Dette understreker viktigheten av samarbeidet og skaper nye initiativ. Vi har i 2012 opprettet et prioriteringsbudsjett for strategiske satsinger. Avslutningen av globaliseringsinitiativene åpner for nye politiske prioriteringer for ministerrådets virksomhet. Prioriterte områder er bl.a. grønn vekst og helse og velferd.

Jeg mener denne nyordningen er et viktig initiativ for å skape politisk dynamikk i det nordiske samarbeidet og løfte fram enkelte områder. Det vil bli orientert mer grundig om budsjettet – det har vi da allerede vært igjennom – og resultatene fra
globaliseringsinitiativene og kommende prioriteringer i egne redegjørelser.

Jeg vil likevel nevne arbeidet med en bærekraftig nordisk velferd, som ble vedtatt i år som et satsingsområde for ministerrådets arbeid framover. Programmet bidrar til at Norden gjennom å arbeide sammen kan utvikle et bærekraftig og langsiktig velferdssystem. Det dreier seg om nye helhetlige løsninger, løsninger på arbeids-, helse- og utdanningssiden.

Arbeid med nordisk helse og velferd har vært viktig i 2012. Under statsministrenes sommermøte ble arbeidet på helseområdet spesielt

trukket fram som et område med et stort potensial for økt samarbeid. De nordiske helseministrene arbeider med konkrete prosjekter som vil komme nordiske innbyggere til gode. De nordiske ministrene som er ansvarlige for sosialområdet, godkjente og undertegnet i 2012 en ny, nordisk sosialkonvensjon.

De har også vedtatt at inkludering av utsatte unge i arbeid og utdanning skal være et sentralt tema i ministerrådets arbeid fram mot 2015. Unge utenfor skole og utdanning er en stor utfordring for alle samfunn. Det er en belastning for de unge det gjelder, og det er en svært dårlig bruk av viktige ressurser i samfunnet. Nordisk barne- og ungdomskomité, NORDBUK, har begynt arbeidet for å se på de ulike landenes innsats for å få unge inn i arbeidsmarkedet. Flere sektorer har på konferanser i løpet av året også løftet fram ulike aspekter ved ungdomsarbeidsledighet og frafall fra arbeid og utdanning. Dette har bidratt til erfaringsutveksling og utvikling av nye initiativ på området.

I ministerrådet for utdanning og forskning har man gjort et stort arbeid for å se på samarbeidsformer og organisering i egen sektor for å bidra til kreativitet og økt dynamikk. Arbeidet med oppfølgingen av de åtte statsministerinitiativene for grønn vekst for 2011 er godt i gang i de involverte ministerområdene. Området er et prioritert felt i det nordiske samarbeidet, og Ministerrådet for fiskeri, havbruk, jordbruk, næringsliv og skogbruk vedtok under sitt møte i Trondheim i juni en deklarasjon om primærnæringenes og matvaresektorenes ansvar for grønn vekst.

Oppfølgingen av handlingsplanen for bedre helse gjennom kosthold og mosjon har også vært viktig. I de nordiske miljøministrenes klimasamarbeid står de nordiske landenes arbeid mot utslipp av kortlivede klimadrivere høyt på agendaen. På ministermøtet på Svalbard i mars ble det undertegnet en erklæring om felles innsats for å redusere utslipp av kortlivede klimadrivere i de nordiske landene. Den nordiske strategien for bærekraftig utvikling er revidert i år. Den nye strategien legges fram som ministerrådsforslag her på sesjonen og er en viktig videreføring av et langsiktig arbeid i ministerrådet. I flere av ministerrådene har det pågått et stort arbeid med å sluttføre de enkelte globaliseringsinitiativene og formidle og videreføre resultatene som har kommet ut av initiativene.

I 2012 har særlig arbeidet med grensehindere stått sentralt. I april i år ble det arrangert en parlamentarisk temadebatt om grensehindere i alle de nordiske samarbeidene, og jeg tror mange av oss synes det var en interessant debatt. Det har også pågått et stort arbeid med oppfølgingen av ekspertgrupperapporten om grensehindere på arbeidsmarkedet og sosialområdet, og i sommer fikk vi Solstranderklæringen om avskaffelse av grensehindere på helse- og sosialområdet. Arbeidet med å utvikle en handlingsplan om grensehindere er godt i gang, og i den forbindelse ser arbeidsgruppen også på den mest hensiktsmessige organiseringen av arbeidet. Jeg deltok selv på Grensetjänstens Morokuliens 10-årsjubileum, og jeg synes vi skal reflektere over alle de hindere som har blitt løst de siste årene, samtidig som man opprettholder fokuseringen på alle saker som fremdeles er utestående. Samarbeidsministeren fra Åland vil snakke mer om grensehinderarbeid i sin redegjørelse senere i dag.

Det nordiske samarbeidet om bekjempelse av internasjonal skatteflukt har vært framgangsrikt og bidratt til at de nordiske landene er verdensledende på avtaler om informasjonsutveksling på skatteområdet. De nordiske landene har nå inngått avtaler om informasjonsdeling med 40 stater. Dette har ført til og avdekket at flere saker om skatteunndragelse og tilleggsskatt har kommet opp, og det har også ført til en økning av frivillige rettelser. Flere ministerråd vil i 2012 legge fram nye handlingsplaner – på miljøsektoren, arbeidslivssektoren og kultursektoren og dessuten på det regionalpolitiske området.

Det har vært stor aktivitet også på språk- og kulturområdet i 2012. Jeg har lyst til å trekke fram beslutningen i kultursektoren om å løfte fram barne- og ungdomslitteratur. Økt fokusering på nordiske barn og ungdommer når det gjelder språk og kultur er viktig med hensyn til det framtidige nordiske samarbeidet, og er en verdi i seg selv. Norden og velferd var temaet på årets bok- og bibliotekmesse i Göteborg. Den nordiske paviljongen hadde mer enn 70 innslag på programmet med temaer som litteraturens betydning for bildet av Norden og nordisk identitet og nye fortellerformer.

Nordisk ministerråd har i 2012 også profilert seg på ulike nordiske og internasjonale plattformer. Ministerrådet for likestilling deltok på FNs kvinnekonvensjonsmøte i New York og arrangerte to velbesøkte seminarer på minister- og ekspertnivå om nordisk likestilling.

Retningslinjene for samarbeidet med de baltiske landene og med Nordvest-Russland utløper i 2013. Vi har i år satt i gang en evaluering av Nordisk ministerråds samarbeid med disse områdene etter 2013. En arbeidsgruppe har i dialog med samarbeidspartnerne arbeidet med hvordan samarbeidet best kan utvikles i tiden framover.

Nordisk ministerråd deltok aktivt på Rio+20-konferansen i juni 2012 og arrangerte bl.a. ministerdialog om miljømerking og seminarer om bærekraftig matproduksjon og om likestilling og bærekraft. Arrangementene fikk stor oppslutning og er et godt eksempel på hvordan nordiske land kan bidra med sine erfaringer internasjonalt og samtidig styrke den fellesnordiske merkevaren om en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig region.

Vi har lagt bak oss et år med mye godt nordisk arbeid. Jeg ser fram til en konstruktiv og interessant debatt om redegjørelsen og et godt samarbeid også i året som kommer, og jeg vil ønske Sverige lykke til med formannskapet i 2013.

DOKUMENT 5

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00274-1

Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse - sammanställning av globaliseringsinitiativets effekter

Varför ett globaliseringsinitiativ?

Det nordiska statsministermötet i juni 2007 i Punkaharju, Finland, blev startskottet till ett förnyat nordiskt samarbete i syfte att möta de utmaningar och möjligheter som den globaliserade världen för med sig. Mötet resulterade i en stor nordisk satsning i avsikt att

- utveckla den nordiska modellen
- öka konkurrenskraften
- profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion.

Pressmeddelandet från statsministermötet i Punkaharju 2007 innehöll en rad konkreta gemensamma nordiska globaliseringsinitiativ. Tanken var att peka ut områden där man kunde göra vinster på att arbeta gemensamt i Norden.

Initiativen var samlade under tre överordnade teman: *Ett kunnigare Norden, Ett synligare Norden* samt *Ett välmående Norden*. Sedan 2008 har totalt 22 olika initiativ startats som en följd av statsministermötet i Punkaharju. Initiativens mål är att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och göra Norden tydligare i världen. Tanken är också att peka ut de områden som är viktiga och i fokus för det fortsatta nordiska samarbetet.

Vad har uppnåtts?

Det nordiska samarbetet har blivit mer modernt och fokuserat genom Globaliseringsinitiativet. De nordiska länderna har tagit ett ansvar för klimatfrågor och gjort satsningar inom miljö och energi genom att bland annat arbeta för att utveckla ett gemensamt hållbart energisystem. Dessutom har man satsat på att stärka den nordiska byggbranschens position inom energieffektivt byggande. Ett annat insatsområde har varit utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Sammantaget har den största gemensamma satsningen inom nordisk forskning och

utveckling någonsin genomförts genom det *Nordiska toppforskningsinitiativet*. På klimatområdet har det nordiska samarbetet satt stora internationella avtryck även efter COP 15-mötet i Köpenhamn år 2009.

Kreativt och innovativt
Genom att visa upp sig i världen på en rad centrala evenemang har Norden profilerats som en kreativ och innovativ region. På världsutställningen i Shanghai, Torontos filmfestival och bokmässan i Paris har Norden bidragit med utställningar, filmer och nordisk litteratur. I Japan har nordisk energiteknologi premierats, likaså i Kina. Det har dessutom genomförts omfattande konferenser inom klimat- och energiområdet (Nordic Climate Solutions) samt skapats en gemensam plattform för att profilera Nordens energilösningar (Nordic Energy Solutions).

Den nordiska kulturen har lyfts fram genom presentationer av kreativa näringar däribland nordisk film och projektet Ny nordisk mat. Dessutom har det gjorts satsningar på hälsoområdet med innovationer och åtgärder för att bättre inkludera utsatta grupper i arbetskraften. Arbetet med att minska gränshinder mellan länderna i Norden har också blivit mer intensivt. De nordiska globaliseringsforumen har inneburit att de nordiska statsministrarna fått en mötesplats för att diskutera prioriteringar i det nordiska samarbetet.

Globaliseringsinitiativet har hjälpt de nordiska samarbetsministrarna att prioritera bättre och utöka samarbetet mellan olika sektorer. I och med statsministrarnas tydliga manifestation med globaliseringsinitiativet har det nordiska samarbetet både fått legitimitet och hjälp att prioritera. Det har avgjort stärkt samarbetet mellan de nordiska länderna.

Lärdomar och nytta

En stor del av globaliseringsinitiativen kommer att avslutas under 2012 och 2013. För av dra mesta möjliga nytta och lärdomar av projekten och initiativet så är det viktigt att sprida resultaten och öka synligheten.
För en mer detaljerad beskrivning av resultaten av de enskilda initiativen, se översikten av resultaten för de enskilda globaliseringsinitiativen.

Vad kan vi dra för några lärdomar utifrån de utvärderingar som genomförts i de olika projekten?
Det har gjorts utvärderingar av vissa enskilda globaliseringsinitiativ och nedan ses några av resultaten. I presentationen bör dock beaktas att alla initiativ inte utvärderats samt att vissa initiativ fortfarande pågår och att resultaten från dessa inte presenteras.

Norden som en föregångsregion
- De initiativ som genomförts för att profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion ("Shanghai Expo", "Nordisk kultur i världen" och "Gemensamt nordiskt EnergiExpo") har fört fram nordiskt kunnande i det specifika temat, men också det nordiska samarbetet och de nordiska länderna generellt.

Detta påstående kan exemplifieras genom några citat från utvärderingarna:

Citat: "...Salon du Livre er en central bogmesse at være repræsenteret på i forhold til etablering og fastholdelse af kontakter med det franske publikum og franske forlag, samtidig med at en nordisk stand er medvirkende til at synliggøre og forøge viden om nordiske litteratur og de nordiske lande generelt." (Evaluering av nordisk deltagelse på "Salon du Livre" i Paris, april 2011, Oxford Research)

Citat: "...det er positivt at en så stor andel af deltagerne vurderer, at dagen er medvirkende til at give deltagerne ny viden på området. Dette kan fremadrettet betyde, at specielt de asiatiske deltager på dagen i højere grad vil indtænke de nordiske løsninger i deres overvejelser, når de tænker på bæredygtige energi- og klimaløsninger." (Evaluering af "Nordic-Chinese Energy & Climate Day" på Expo 2010 i Shanghai, Oxford Research)

Även andra initiativ som inte direkt haft profilering av Norden som sitt huvudsyfte har bidragit till att föra fram en positiv bild av Norden i internationella sammanhang.

Citat: "Nordic Master Programme har sat gang i det tværnationale samarbejde i regionen og skabt synergieffekter, der gavner specifikke fagområder uddannelses- og forskningsmæssigt, ligesom programmet har været med til at synliggøre nordens muligheder i forhold til højere uddannelse og tiltrækning af internationale studerende. "(Evaluering av Nordic Master Programme, Januari 2010, Oxford Research)

Globaliseringsinitiativet har påverkat Nordiska ministerrådet

- Vid genomförandet av globaliseringsinitiativet har ministerrådet utvecklat sin verksamhet och anpassat sin budget och sin organisatoriska struktur till ett samarbete tvärs över olika sektorer och områden. Globaliseringsarbetet har lett till både ändringar i ministerrådets fokus och till ett tätare samarbete mellan de olika ministerråden men även mellan olika departement/ministerier i de nordiska länderna. Globaliseringsarbetet har medfört ett uppsving för nya nordiska samarbetsområden som ligger i brytningspunkten mellan två sektorer.

De gemensamma utmaningarna för de nordiska länderna i världen är många. Eftersom det är så små skillnader länderna emellan finns stora vinster i att samordna det nordiska arbetet på policynivå.

Citat: "Utvärderingen visar att KreaNord har lyckats åstadkomma ett tvärsektoriellt samarbete mellan kultur- och näringssektorn kring policyfrågor som är förankrat på hög nivå inom nationella departement/ministerier." (Utvärdering av KreaNord, augusti 2011, Kontigo AB)

Citat:" Ytterligare ett resultat av KreaNords arbete är att de kreativa industrierna fått en mer framskjuten position i politiken." (Utvärdering av KreaNord, augusti 2011, Kontigo AB)

Även initiativet *Nordic perspectives on carbon market mechanisms* uppvisade ett välfungerande samarbete mellan miljö- och finanssektorn. Detta initiativ som startats och letts av de nordiska finansministrarna har skapat ett unikt expertnätverk. Nätverkets rekommendationer har förts vidare genom ett pilotprojekt inom miljösektorn. I detta sammanhang skall även initiativet *Hälsa och välfärd* nämnas. Detta är ett sammanhängande program som skall vara en stark drivkraft i det nordiska samarbetet inom hälso- och välfärdsområdet. Länderna ska genom att arbeta tvärs över sektorerna i Norden utveckla effektiva lösningar inom utvalda områden på hälso- och välfärdsområdet. Initiativet består av sju självständiga delprojekt och involverar sex ministerråd i arbetet.

Nya samarbetsformer

- Globaliseringsinitiativet har även stimulerat till nya samarbetsformer i de berörda miljöerna i länderna. Speciellt utbildnings- och forskningsmiljöerna, samt miljöområdet har genom globaliseringsinitiativet stärkt det nordiska samarbetet.

Detta påstående kan exemplifieras genom några citat från utvärderingarna:

Citat: "Nordisk Ministerråd har med Nordic Master Programme i høj grad bidraget til at stimulere udviklingen af masterprogrammer på tværs af de nordiske lande og derigennem styrket og stimuleret uddannelsessamarbejdet mellem højere uddannelsesinstitutioner i Norden. " (Evaluering av Nordic Master Programme, Januari 2010, Oxford Research)

Citat: "TFI har styrket nationale aktørers nordiske netværk og samarbejde blandt deltagerne i Programstyret og i programkomiteerne." (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

Citat: "Evaluator vurderar, at målet med Nordic Master Programme i nogen grad er opfylt, når det gælder målet om, at udvikle akademiske studier og nye modeller for uddannelsesamabejde i de nordiske lande." (Evaluering av Nordic Master Programme, januari 2010, Oxford Research)

Betydande medfinansiering

- De budgetmässigt relativt små globaliseringsinitiativen har genererat betydande medfinansiering från andra källor än ministerrådet. *Toppforskningsinitiativet* har resulterat i etablerandet av 33 forskningsprojekt till ett samlat värde av 700 miljoner norska kronor. Initiativet *e-science* har genom en god nationell förankring och medfinansiering uppnått en basfinansiering på ca 160 miljoner danska kronor.

Citat: " Toppforskningsinitiativet har genom implementering skabt en ny nordisk common pot samabejdsplatform på klima-, energi- og miljøområdet mellem de nordiske lænder. (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

Citat: "I kraft av sin størrelse og valg av virkemidler er TFI´s funktion i finansieringslandskabet hovodsageligt rettet mod strukturerende effekter snarere end mod kapacitetsopbygning blant forsknings- og innovationsmiljæerne." (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

De enskilda initiativen i Globaliseringsinitiativet

1) GLOBALISERINGSFORUM

Syfte: Årligt forum som skall ge underlag för konkreta förslag till gemensamma nordiska initiativ inom de ämnesområden som statsministrarna prioriterat. Målet med forumet är att det skall ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer med tanke på globaliseringens möjligheter och utmaningar. Deltagarna kommer från politiken, näringslivet, utbildnings- och forskningssektorn, frivillig- och medborgarorganisationer och statsförvaltningen.

Resultat: De nordiska globaliseringsforumen har skapat en mötesplats på statsministernivå för att diskutera prioriteringar i det nordiska samarbetet och fungerat som en katalysator för nya satsningar inom Nordiska ministerrådet.

Fyra nordiska globaliseringsforum har genomförts fram till och med 2012:
2008 i Riksgränsen Sverige
2009 i Blå Lagunen Island
2010 i Snekkersten Danmark
2011 i Köpenhamn Danmark.

Olika teman med många experter

Alla forum har sett olika ut men alla har velat belysa frågeställningar och områden som varit särskilt intressanta för det nordiska samarbetet. Forumens storlek har varierat; 2008 och 2009 omfattade de över hundratalet särskilt inviterade. Deltagarna kom från politiken, näringslivet, utbildnings- och forskningssektorn, frivillig- och medborgarorganisationer och statsförvaltningen. 2011 var det istället en liten krets i rundabordssamtal med statsministrarna och inviterade experter.

Gemensamt för forumen har dock varit att särskilt inviterade experter – i många fall internationella gäster – hållit presentationer och även deltagit i rundabordsdiskussioner med de nordiska statsministrarna. Ordförandelandet i Nordiska ministerrådet och dess statsminister tillsammans med generalsekreteraren för ministerrådet har stått som värdar för globaliseringsforumen.

Prioriteringar som givit genklang

Som en slutpunkt för diskussionerna har det tagits fram riktlinjer och förslag till kommande prioriteringar i det nordiska samarbetet. Ett resultat av forumen som kan nämnas är den s.k. *Riksgränsendeklarationen* som utfärdades 2008 av de nordiska statsministrarna. Förutom att upprepa stödet för Nordens engagemang i toppforsknings-, miljö- och klimatfrågor etablerades också globaliseringsforum som en årlig begivenhet. Vid samma möte upprättades dessutom Gränshinderforum – en kvalificerad påtryckargrupp för att avhjälpa alla de gränshinder som drabbar nordbor som jobbar och flyttar mellan de nordiska länderna.

I samband med globaliseringsforumet året därpå, 2009, publicerade statsministrarna en artikel i nordiska tidningar om hur de nordiska länderna kan möta och förhoppningsvis även mota den ekonomiska krisen med grön tillväxt. Denna artikel blev inledningen till ett ökat nordiskt fokus på grön tillväxt.

Grön tillväxt i centrum för det nordiska

Året efter, 2010, beslutade statsministrarna att starta en arbetsgrupp/task force med uppgift att komma med förslag på gemensamma nordiska initiativ som kan bidra till att stärka grön tillväxt i Norden. Arbetsgruppens rapport behandlades på globaliseringsforum 2011 och sedan

utdelade statsministrarna ett uppdrag för att stärka den gröna tillväxten – de så kallade *8 statsministeruppdragen*.

För att belysa de nordiska ländernas internationella konkurrenskraft tas en *Globaliseringsbarometer* fram till varje forum. Där jämförs de nordiska länderna med våra internationella konkurrenter och ges därefter rekommendationer – allt i syfte att stärka de nordiska länderna position internationellt.

Rapporten har titeln *"Global Pressure - Nordic Solutions"* och har lanserats och presenterats i samband med forumen. Christian Ketels vid Handelshögskolan i Stockholm och Harvard Business School har varit författare och en central deltagare på forumen. I tillägg till Globaliseringsbarometern har det till varje forum även tagits fram särskilda tematiska underlag som legat till grund för de rundabordsdiskussioner som genomförts.

Initiativet är avslutat.

2) TOPPFORSKNINGSINITIATIVET - TFI

Syfte: Att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgången inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa.

Resultat: TFI är det största initiativ som utvecklats inom Nordiska ministerrådet och har idag en projektportfölj med sammanlagt 33 projekt till ett samlat värde på ca 700 miljoner norska kronor. Portföljen består av:

- *13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institutioner, myndigheter och företag*
- *sex helt nya Nordic Centers of Excellence inom klimatområdet*
- *ett innovationsdrivet kompetenscenter inom CO_2- avskiljning och lagring som samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder*
- *elva tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar*
- *två möjlighetsstudier inom området CO_2-avskiljning och lagring och en kartläggning av nordisk forskningspotential inom det arktiska samarbetet.*

EU och näringslivet deltar

TFI deltar i det europeiska *Joint Programming-initiativet* inom klimat, "Clik´ EU".

Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram. Medverkandenivån från industrin i delprogrammen kring vind, bioenergi och nanoteknologi ligger på mellan 25 och 50 procent:

- I nano-programmet deltar 69 procent från industrin och 31 procent från forskningsinstitutioner. TFI investerar ca 50 miljoner norska kronor i programmet som har en samlad volym på ca 120 miljoner.

- I vind-programmet investerar TFI ca 25 miljoner norska kronor i programmet som har en samlad volym på 45 miljoner. I programmet deltar ledande forskningsmiljöer, meteorologiska myndigheter samt stora (DONG, Vesta, m.fl.) och medelstora (Landsvirkjun Power, Kjeller Vindteknikk m.fl.) nordiska energiföretag.

- Ett samarbetsavtal har ingåtts mellan PK1-delprogrammet (effektstudier och anpassning till klimatförändringar) och fyra nordiska

försäkringsbolag: Tryg, If, Trygg-Hansa/Codan och Gjensidige. Bolagen avsätter en krona per nytecknad privatförsäkring som kan investeras i klimatforskning och i klimatanpassning av kundernas bostäder. Avtalet innebär intensifierade PK1-kontakter med näringslivet.

Utbildning, forskning och innovation
Programmet har också skapat plattformar som integrerar hela kunskapstriangeln - utbildning, forskning och innovation. Som exempel kan nämnas etableringen av "Nordic Graduate School in cryosphere science and Earth System modelling" med ca 20 nya gränsöverskridande PhD- och Post-doc-tjänster och "The NORD-STAR Graduate Training Programme" som samlar en bred nordisk allians av ackrediterade universitet och andra intressenter. Dessa deltar i ett gemensamt lösnings- och instrumentorienterat utbildningsprogram av högsta internationella klass.

För att få bättre kunskap om hur initiativet fungerar genomförs en kontinuerlig utvärdering av initiativet med två avrapporteringar per år. En första evaluering av initiativet har lagts fram och behandlats av ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U) våren 2011, och under hösten 2011 färdigställdes en mer omfattande halvvägsrapport. De aspekter som evaluerats är bl.a. initiativets utformning, organisation, igångsatta aktiviteter, relevans för näringslivet och förväntade resultat.

Tillsammans med slutevalueringen år 2014 bidrar denna kontinuerliga evaluering till ett bättre underlag för en diskussion om Toppforskningsinitiativet som modell för samarbete mellan forskning och innovation, mellan länder och mellan sektorer och kan peka på möjliga riktningar för vidareutveckling av samarbetet.

Initiativet avslutas 2012.

3) INNOVATIONSREPRESENTATIONER I ASIEN OCH GLOBALT

Syfte: Insatsen ska främja tillgången för nordiska aktörer till globalt ledande tillväxtområden och forskningsmiljöer i Asien.

Resultat: Initiativet har genomfört elva projekt. En del har genomförts under rubriken "Nordic Green" där nordiska ambassader, innovationscenter och handelskammare tillsammans har genomfört projekt i Asien. Dessutom tillkommer projekt med fokus på nordisk expertis inom äldreteknologi och ett projekt för att undersöka hur Singapore fungerar som nav för asiatiska marknader. 2012 blev programmet utvidgat till att omfatta alla länder utanför Europa - där ett av projekten gäller att etablera ett nav för nordiskt näringsliv i Sydamerika.

Ett resultat av programmet har varit att de nordiska ländernas representationer i hög grad har samarbetat för att visa upp Norden under ett och samma tak. Detta har visat sig lättast på de områden där de enskilda nordiska länderna inte redan har etablerade strukturer eller har prioritet nationellt.

Initiativet avslutas 2012.

Citat: " One and one the Nordic countries are too small to be very visible in Japan, but together we can make an impression. The Japanese already see the Nordic countries as a pretty homogenous region, with advanced technologies and a high implementation of sustainable environmental politics", says Per Christer Lund, Science and Technology Counselor at the Norwegian embassy in Tokyo.

4) NYTT NORDISKT INNOVATIONSPRIS

Syfte: Syftet med ett årligt nordiskt innovationspris är att marknadsföra betydelsen av innovationer i Norden. För att synliggöra förebilder inom området så föreslås att det upprättas ett innovationspris som på ett konkret och positivt sätt ska premiera innovation. Ny teknik, ny produkt, ny process eller ny organisation ska lyftas fram. Vikt läggs också vid att innovationen har kommersiell framgång, ett värde för en bredare krets eller samhället i stort.

Resultat: Förslaget om ett årligt nordiskt innovationspris skickades till behandling under Nordiska rådets session 2008, där beslutet blev att rådet inte rekommenderade Nordiska ministerrådet att instifta priset. Mot den bakgrunden beslöt Nordiska ministerrådet att inte genomföra detta globaliseringsinitiativ.

Initiativet är avslutat.

5) GEMENSAMT NORDISKT ENERGIEXPO[1]

Syfte: Syftet med energiexpo är att stärka Norden som föregångsregion vad gäller nya miljö- och energiteknologier samt att utåt profilera de nordiska länderna. De har på energiområdet kompletterande kompetenser och täcker tillsammans ett brett spektrum av "state-of-the-art energilösningar". Dessutom är Norden, i kraft av ett mångårigt samarbete på området, långt framme när det gäller åtgärder kring leveranssäkerhet och hållbar utveckling. Norden är på världsbasis ledande när det gäller utvecklingen av en gemensam elmarknad.

Resultat: Norden var 2008–09 medarrangör av utställningen och konferensen Nordic *Climate Solutions*. Detta är en konferens och mässa i Bella Center i Köpenhamn kring energi- och klimatlösningar som första året lockade till sig 1100 deltagare och det andra året omkring 1400 deltagare från 48 olika länder. Konsekvensen av denna satsning har blivit att de nordiska institutionerna har stärkt sina nätverk och kunskapen om varandras produkter. Projektet har också resulterat i webbplattformen www.nordicenergysolutions.org. Förutom detta det varit en rad profileringsaktiviteter som instick i tidningar, aktiviteter i förbindelse med COP 15 och en artikel i *Scientific American* som publicerades i april 2010.

Initiativet är avslutat.

6) VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN I SHANGHAI 2010

Syfte: Ändamålet är att profilera Norden som region och presentera nordiska lösningar, erfarenheter och kunskap i anknytning till expotemat *"Better City, Better Life"*. Den nordiskt gemensamma insatsen är koncentrerad på de gemensamma aktiviteter som skapar mervärde och bäst möjligt kompletterar de nationella insatserna.

Resultat: På världsutställningen i Shanghai 2010 arrangerades i Nordiska ministerrådets regi bland annat "Nordens Dag", ett klimatseminarium i Shanghai med deltagande av ministrar, företagsledare, forskare och andra viktiga intressenter från Kina och Norden. Evenemanget var inriktat på hur ett stärkt samarbete mellan Norden och Kina kan bidra till utveckling och användning av miljövänliga energi- och klimatteknologier.

Andra aktiviteter var den stora landskapsarkitektutställningen "New Nordic Landscapes", ett seminarium om livsmedelssäkerhet och en designutställning om hjälpmedel. Därutöver visades nordiska familjefilmer under den internationella filmfestivalen i Shanghai. De nordiska aktiviteterna visade ett brett utsnitt av nordiska kärnkompetenser och kunde verkligen leva upp till Shanghais motto; Better City, Better Life. Utvecklingen av pro-

[1] Från och med år 2011 vidareförd under initiativ nr 19 "Energi och transport

jekten har varit ett nära samarbete mellan relevanta ministerråd och utställningens nordiska generalkommissionärer och passade därför fint in i ländernas överordnade målsättningar med exponärvaron.

Initiativet är avslutat.

7) NORDISKT ENGAGEMANG SOM INSPEL TILL KLIMATFÖRHANDLINGARNA

Syfte: Att bidra till ett gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009. Det förnyade mandatet skall fortsätta att bidra till ett, ur nordisk synvinkel, bra globalt klimatavtal.

Resultat: Även om ett nytt globalt bindande avtal om klimat ännu inte har kommit till stånd, så har en stor del av det nordiska samarbetets politiska målsättningar på klimatområdet om att bidra till ett globalt klimatavtal infriats. I detta arbete har gruppens insatser varit mycket framgångsrika och gett ett synligt avtryck i hela världen.

Detta dels genom olika nordiska projekt som fått genomslag på internationella möten och inte minst på partsmötena som följde efter COP 15-mötet, dels också i samverkan med andra nordiska aktörer t.ex. Nordiska finansieringsbolaget (NEFCO) och Nordiska utvecklingsfonden (NDF).

Världsunikt initiativ

I samverkan med NEFCO och NDF har klimatgruppen lanserat ett världsunikt initiativ om sektoriella insatser (en utveckling av Clean Development Mechanism i Kyotoprotokollet) för minskning av klimatutsläpp i utvecklingsländer (Vietnam och Peru) det s.k. *Nordic Partnership Initiative*. En av utvecklingsländernas huvudfråga i klimatförhandlingarna är krav på finansiellt stöd från industriländerna för att man ska förbinda sig till utsläppsbegränsningar. I detta projekt fungerar NEFCO och NDF som finansieringsinstrument. De nordiska länderna går här före och tar sitt ansvar. Men det behövs också privat kapital och *Nordic Partnership Initiative* är ett gott exempel på ett politiskt beslut som industrin har efterfrågat och som kan generera annan finansering.

Klimatgruppen har också tagit fram ett unikt och i förhandlingskretsar mycket uppmärksammat material som förklarar de så kallade BASIC-ländernas roller och positioner (Brasilien, Sydafrika, Indien och Kina) i FN:s klimatförhandlingar.

Ökad kunskapsnivå

Gruppen har fortlöpande genomfört ett antal studier och seminarier/workshops som stöd för de nordiska klimatförhandlarna. Gruppen har också arrangerat möten med förhandlare från både i- och u-länder, bland annat USA och Kina för att diskutera nyckelfrågor i förhandlingarna.

Sammantaget har gruppens arbete medfört att kunskapsnivån hos de nordiska klimatförhandlarna har ökat. Vidare har gruppens möten och workshops bidragit till att öka den ömsesidiga förståelsen mellan de parter som intagit olika ståndpunkter om ansvaret för de globala klimatförändringarna. Gruppens arbete har bidragit till att synliggöra Norden i det globala klimatarbetet. Gruppen heter *numera NOAK (Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar)*.

Detta globaliseringsprojekt är ett gott exempel på nordiskt samarbete för att leva upp till två av målsättningarna i profileringsarbetet för Norden som region: å ena sidan klimat, miljö och energi, å andra sidan internationellt engagemang och ansvar.

Initiativet är avslutat som globaliseringsprojekt, men ministerrådet för miljö har beslutat att förlänga gruppens mandat till slutet av 2012.

8) GRÄNSHINDERFORUM

Syfte: Att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Resultat: Gränshinderforum arbetar med ett 40-tal konkreta gränshinder. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu allt fler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning.

Som resultat av Gränshinderforums arbete kan bland annat nämnas att man under hösten 2011 lyckades övertyga de nordiska parlamentens talmän om att arrangera särskilda temadebatter om gränshinder i respektive parlament. En expertgrupp har också etablerats under ledning av ämbetsmannakommittéerna för arbetsliv samt social- och hälsofrågor. Gruppen har i detalj kartlagt 36 konkreta hinder i Norden på arbetsmarknads- respektive socialområdet samt presenterat förslag på lösningar till 30 hinder.

Gränshinderforum övergår 2013 till att bli ett projekt utanför globaliseringssatsningarna. Mandatet för forumet löper ut vid utgången av 2013. Vad som därefter sker kommer att beskrivas i den särskilda översyn och handlingsplan för gränshinderarbetet som beslutades av samarbetsministrarna i februari 2012.

9) UTVECKLINGEN AV DET NORDISKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSOMRÅDET (NORIA)

Syfte: Att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Resultat: Programmet har varit uppbyggt av tre aktivitetspelare:

- möjlighetsstudier och analyser
- projekt
- profilering.

Möjlighetsstudier och analyser

Inom ramen för programmet har det genomförts förberedande studier som resulterat i utvecklingen av flera nya nordiska spjutspetsprogram inom forskningsområdet. Genom analyser av nordiska styrkepositioner, prioriteringar och samarbetsmöjligheter har exempelvis *eScience* och *eInfrastruktur* (*"Baltic Ring"*) och utbildningsforskningsprogrammet *Education for tomorrow* (se vidare under projektet om ungas upplärande) växt fram som nya stora och gemensamt finansierade nordiska forskningsprogram. Dessa program visar hur vi inom det nordiska samarbetet på ett effektivt sätt kan samla resurser och bygga flexibla samarbetsformer mellan de nationella forskningsaktörerna.

Programmet har också genomfört analyser som sammanställer erfarenheterna från utvecklingen av *Toppforskningsinitiativet TFI*. I programmet har också gjorts analyser över landsgränserna när det gäller effekterna av investeringar i forskning och innovation i företag. Dessa resultat är helt

centrala när ministerrådet för utbildning och forskning nu arbetar vidare med utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet.

Projekt
När det gäller konkreta projekt har programmet valt ut tre prioriterade områden av stor betydelse för samspelet mellan forskning och innovation inom ministerrådet.

1) Ett forskningsprogram inom hälsosektorn håller på att startas för att öka våra kunskaper om hur man arbetar med *brukardriven innovation* i de nordiska länderna.

2) Under hela programperioden har nordiskt samarbete på klusterområdet stått i centrum. I en första fas genomfördes ett projekt med de nordiska länderna plus Tyskland och Polen som analyserade och jämförde kluster och klusterprogram i hela regionen. Analysen är den största och mest djupgående analys av kluster som genomförts i Europa. I en andra fas har projektet genomfört ett program, med start 2013, som stödjer internationalisering av nordiska kluster. Detta har skett i samarbete med en rad nordiska och internationella aktörer.

3) Inom programmet har i samarbete med forsknings- och innovationsfinansiärer ett analysarbete satts igång för att öka kunskaperna om effekterna av investeringar i forskning och innovation i privata företag. Arbetet ger helt nya jämförande data som bättre kan hjälpa till att utveckla forsknings- och innovationsprogram i Norden.

Profilering
Ett fokus för profileringsarbetet har varit att öka synligheten av det nordiska samarbetet i EU. Som ett led i detta har en aktivitetsplan för synergier mellan NORIA och European Research Area utvecklats i samarbete med andra berörda sektorer inom Nordiska ministerrådet, Nordic innovation och Nordisk energiforskning samt med nordiska forskningsaktörer i Bryssel. Ett öppet "Nordic Forum" i Bryssel har genomförts tillsammans med EU-kommissionen för att synliggöra det nordiska forskningssamarbetet.

Initiativet avslutas 2012.

10) FRÄMJANDE AV HÖGRE UTBILDNING I NORDEN

Syfte: Att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studiedestination. Det handlar om att öka attraktionskraften i Norden primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor i Norden, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter i den nordiska regionen att Norden attraherar personer utanför regionen med dessa egenskaper.

Resultat: Initiativet har resulterat i etablering av sammanlagt 16 nya nordiska masterprogram med deltagande från flertalet av de stora universiteten i Norden. Ytterligare sex program skall finansieras innan slutet av 2012. Många program har stort deltagande av utomnordiska studenter, både från andra EU-länder och utanför EU. Initiativet har även resulterat i att projektet identifierat gränshinder som påverkat rörligheten och samarbetet mellan högre utbildningsinstitutioner i Norden. Arbetet med gränshindren fortsätter på olika nivåer efter 2012. Vissa utmaningar ligger på lagstiftningsnivå medan andra kan lösas på andra sätt, till exempel på institutionsnivå.

Under hösten 2011 inleddes arbetet med ett treårigt initiativ för etablering av universitetsbaserade nätverk för kunskapsutbyte, kommersialisering och innovation, s.k. *Kunskapstriangelnätverk*. Arbetet har hittills resulterat

i webbpublicering av de respektive delprojekten för att nå ut till bredare målgrupper.

Ännu en satsning på kunskapstriangelnätverk har ägt rum genom etablering av Sino-nordiska kunskapstriangelnätverk med bas i Nordic Center på Fudan-universitetet i Kina. En utlysning har publicerats under sommaren 2012 och det förväntas beslut om tilldelning av medel i slutet av 2012.

Det har inom globaliseringsinitiativet beslutats att starta projektet *"Classifying higher education institutions in the Nordic countries"* som ett initiativ i samarbete med EU-kommissionen. Projektet innebär att drygt 100 nordiska högre utbildningsinstitutioner har kartlagts. Resultaten kommer att rapporteras under hösten 2012 och en slutkonferens kommer att hållas den 22 oktober 2012.

Projektet avslutas 2012, men verksamheten pågår till slutet av 2014.

11) EN GOD UTBILDNING AV UNGDOMAR OCH VUXNA

Syfte: Att få flera ungdomar än idag att fullfölja en utbildning efter grundskolan samt främja vuxnas kunskaper och kompetens som grund för personlig utveckling och inkludering i arbets- och samhällsliv.

Resultat: Genom initiativet är det verkställt en rad arrangemang och studier. Problemställningarna är knutna till att få fler att slutföra sina utbildningar, vuxnas kompetenser, kreativitet, innovation och entreprenörskap. Fokus har varit på utveckling av nytt vetande, erfarenhetsutveckling, identifikation av god praxis och kunskapsspridning. I linje med statsministrarnas önskan om ett «synligare Norden» är ett eget koncept kallat *Lär- och dialogforum* utvecklat och detta har bidragit till spridning och profilering av projektets målsättning och resultat. Hemsidan för Lär- och dialogforum är etablerad och resultat och rapporter finns på www.dialognorden.org.

Några enskilda åtgärder vidarefördes efter 2012. Detta gäller etableringen av en nätbaserad resursbank mot studieavbrott som Nordens välfärdscenter (NVC) har fått i uppdrag att upprätta och driva. Resursbanken ska samla och förmedla goda exempel, «best practice»-beskrivningar, forskningsbaserad kunskap, utvärderingar av försök och visa på de mest lovande åtgärderna kring förebyggande av avbrott från högre studier. NVC har i uppdrag att profilera resursbanken och på det sättet synliggöra och sprida goda exempel och resultat. Det är meningen att dessa kan gå in i allmän praxis runt om i de nordiska länderna. Vidare är det igångsatt forskning om avbrott genom projektet "Education for tomorrow" som Nordforsk har sekretariatsansvar för. Också aktiviteter inom vuxenlärandefältet kommer att föras vidare, vilka omfattar olika studier inom vuxenlärande bland annat en kartläggning av likheter och skillnader i högre utbildning för vuxna.

Initiativet avslutas 2012

12) BELYSNING AV HUR KLIMATFÖRÄNDRINGARNA PÅVERKAR NATURRESURSERNA I NORDEN

Syfte: Detta tematiska nätverksprogram lägger grunden för en anpassnings- och åtgärdspolitik för klimatförändringarnas effekter på naturresurser och matproduktion. Programmet handlar främst om viktiga produktionssystem inom lantbruk, skogsbruk, fiske och livsmedel. Som ett nytt element i programmet blev det från 2011 avsatt medel för att stödja etablering av ett offentligt-privat partnerskap kring växtförädling i Norden.

Resultat: Sex forskarnätverk har fått stöd för att bidra med resultat inom programmets ramar. Med programmet och programmets struktur efterfrågas ett tvärsektoriellt närmande och koordinering mellan närvarande

program och Toppforskningsinitiativet, TFI. Styrgruppen för programmet konstaterar att projekten täcker de olika sektorerna (fiske, jordbruk, skogsbruk och genreresurser hos djur och växter).

2012 kommer styrgruppen att använda medel till utveckling av modelleringsverktyg till en *klimatatlas*. Den kan medverka till utgiftseffektiv övervakning av till exempel sjukdomar hos djur och växter under klimatpåverkan, vilket är en utmaning som de nordiska länderna har gemensamt. Programmets styrgrupp sammanställer och utarbetar ett nordiskt policydokument för anpassning till klimatändringar inom primärnäringarna. Rekommendationerna ska utarbetas under 2013 och redovisas senast i början av 2014. Rekommendationerna kommer att vara baserade på nätverkens resultat.

Vad gäller det offentlig-privata partnerskapet om växtförädling i Norden är det under etablering som ett treårigt pilotprojekt. Förutom finansieringen till etableringen från Nordiska ministerrådet finansieras partnerskapets aktiviteter med 50 procent från länderna och 50 procent från verksamheterna. Vid full etablering i pilotperioden kommer länderna och verksamheterna samlat att bidra med 8 miljoner danska kronor årligen. Alla länder har anslutit sig till partnerskapet och det är stort intresse bland de privata verksamheterna.

Styrgruppen för partnerskapet inledde sitt arbete försommaren 2011. Vad gäller partnerskapet om växtförädling löper pilotprojektet ut vid utgången av 2013. Projektet är igångsatt och det arbetas för närvarande med att tillrättalägga en utvärdering som ska lämnas in till ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk i juni 2013 där partnerskapets framtid ska diskuteras.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013.

13) HARMONISERING AV DEN NORDISKA ELMARKNADEN

Syfte: Som en del av arbetet med harmonisering av den nordiska elmarknaden har det varit ett mål att realisera en gemensam nordisk marknad för elkonsumenterna. En sådan marknad för slutkunden skulle betyda att den nordiska konsumenten fritt kan välja elleverantör i hela Norden. Avsikten är att skapa effektivitet och konkurrens på marknaden och således bidra till målsättningen om en gränslös nordisk elmarknad.

Resultat: NordREG (de Nordiska regulatorerna) arbetar med att harmonisera den nordiska slutkundsmarknaden. De rekommendationer som ges ska vara kundvänliga, förbättra konkurrensen, öka effektiviteten och, i enlighet med EU:s regelverk, stärka nätägarnas neutralitet.

Målet är definierat som en *supplier centric model,* vilket betyder att den övervägande delen av, men inte nödvändigtvis alla, kundens kontakter med elmarknaden ska ske mellan kund och elhandlare. I målet ingår också att kunden ska få en samlad räkning med kostnad både för konsumtion och för nät. Harmoniseringsprocesserna är ett kontinuerligt arbete och en första fas av projektet fokuserar på att harmonisera de mest kritiska områdena för att uppnå en gemensam nordisk slutkundsmarknad.

Denna första fas av initiativet fortsätter fram till 2015 och finns närmare beskriven i rapporten "Roadmap towards a common Nordic end-user market" (NordREG Report 3, 2012).

Flexibilitet önskvärd

Nordenergi (en nordisk sammanslutning av nordiska branschorganisationer för elförsörjningsföretag) och de nordiska systemoperatörerna (TSO) har fått ett uppdrag av energiministrarna. Enligt uppdraget ska de redo-

göra för sitt arbete med att stärka de nordiska elförbrukarnas flexibilitet. Fokus ska vara på gemensamma nordiska insatser. TSO:erna har även fått i uppdrag att redogöra för sitt arbete med balanshantering samt dialogen med industrin i syfte att stärka en flexibel elförbrukning. Energiministrarna kommer, baserat på dessa redogörelser och nationella utbyggnadsplaner, att diskutera behovet av gemensamma nordiska insatser vid ett möte i oktober 2012.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013 (som en del av initiativet om konsumentflexibilitet på elmarknaden under Grön tillväx)t.

14) UTVECKLING OCH PROFILERING AV NORDEN SOM CENTRUM FÖR KREATIVA NÄRINGAR[2]

Syfte: Att säkerställa en ledande position för Norden och att driva ett aktivt gemensamt nordiskt utvecklings- och policyarbete inom kreativa näringar samt att genom marknadsföring bidra till att Norden profileras som en ledande region inom kreativa näringar.

Resultat: En arbetsgrupp (senare kallad styrgrupp) benämnd *KreaNord* med representanter från kultur- och näringsministerierna i de fem nordiska länderna och Färöarna etablerades i juni 2008. Den har fungerat som en samlingspunkt för erfarenheter, kunskap och utvecklingsvisioner inom närings- och kultursektorn. KreaNords verksamhet inriktades på fyra områden:

- nätverksaktiviteter
- utvecklingsinitiativ
- policyrekommendationer
- profileringsaktiviteter.

KreaNord har genom koordination mellan myndigheter och branschexperter varit med om att stärka Nordens kreativa ekonomi via särskilda initiativ. Ett exempel är det *Nordiska datorspelprogrammet för globalisering*. Det är en del av KreaNord som under åren 2008–2010 har etablerat en permanent bas för nordiska datorspel i Tokyo och etablerat kontakter med utvecklare, investerare, distributörer och myndigheter i Mellanöstern.

Projektaktiviteterna som lanserades i slutet av 2008 och i början av 2009 bidrog till utvecklandet av fyra nordiska policyrekommendationer som godkändes av de nordiska närings- och kulturministrarna hösten 2010. Genom etablerandet av KreaNord har man även lanserat ett nytt samarbetsområde inom Nordiska ministerrådet och fått kultur- och näringssektorerna att samarbeta tätare för att utveckla nordiska kreativa näringar. Samarbetet har lett till en förbättrad koordinering och ett mervärde för de nordiska länderna.

Initiativet är avslutat.

15) NORDISK KULTUR I VÄRLDEN

Syfte: Globaliseringsinitiativet Nordisk kultur i världen skall profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och dess marknad.

Resultat: Initiativet är indelat i tre delprojekt inom ramen av huvudprojektet och innehåller tre komponenter:

- nordisk film
- nordisk arkitektur
- nordisk litteratur

[2] Från och med 2010 vidarefört under initiativ 16 "Kultur och kreativitet"

Initiativet genomfördes med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i juni 2010 och Paris bokmässa i mars 2011.

Arrangemanget på filmfestivalen i Toronto var ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag, som blev synnerligen positivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna samt de närvarande inköparna. Festivalen i Toronto är en av de mest prestigefyllda filmfestivalerna i världen och besöks årligen av ca 260 000 personer.

Utställningen om nordisk landskapsarkitektur i städer – New Nordic Landscapes – på Shanghai Expo besöktes av cirka 60 000 personer.
Den nordiska satsningen på Paris bokmässa, Salon du Livre, var första gången som de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland gemensamt uppträdde som ett temaområde vid en internationell bokmässa. Satsningen omfattade ett program med 40 inbjudna nordiska författare samt en nordisk paviljong. Salon du Livre är en mässa för läsare, författare och förläggare. Det är den största enskilda bokmässan i Europa med runt 200 000 årliga besökare. Mässan erbjöd många möjligheter till stimulerande möten mellan nordiska författare och franska förläggare vid sidan av den breda franska och internationella publiken.

Dessa tre evenemang bidrog till synlighet av nordiskt kultursamarbete som både skapade intresse för och genererade kunskap bland besökarna om de nordiska länderna generellt och om det specifika temat.

Initiativet är avslutat.

Citat: "Erfarenheterna från höstens internationella lansering av strategin i Toronto och vår promovering av nordisk film där visar att det nordiska kultursamarbetet både har konkret konstnärligt värde och faktiskt skapar internationell respons", förklarar den danska kulturministern, Carina Christensen, 2009.

16) KULTUR OCH KREATIVITET (KREANORD)[3]

Syfte: KreaNords syfte är att främja Nordens kreativa näringar och att vara en tvärsektoriell samlingspunkt för erfarenheter, kunskaper och utvecklingsvisioner som täcker både närings- och kultursektorn. KreaNord arbetar för ett tätt samarbete mellan myndigheter och branschexperter på ett nordiskt plan. KreaNord skall bidra till att positionera Norden som en globalt ledande region inom ramen för de kulturella och kreativa näringarna.

Resultat: KreaNords huvudfokus för verksamheten har sedan 2010 varit implementeringen av de nordiska policyrekommendationerna som ministerråden för näringsliv, energi och regionalpolitik samt ministerrådet för kultur beslutade om hösten 2010. KreaNord har arbetat med alla fyra policyområdena. En detaljerad översikt av KreaNords verksamhet och resultat finns i rapporten *Kreative Norden 2012* (som publiceras i oktober 2012).

Policyområde 1
Det första policyområdet handlar om att främja det strategiska samarbetet för att skapa tillväxt. Där har KreaNord gett stöd åt en lång rad projekt som skapat konkret mervärde för de kreativa näringarna. Bland annat projektet *"NOMEX Nordic Music Export Programme"* har visat att det finns

[3] Vidareutveckling av initiativ nr 14 "Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa näringar". Kultur & Kreativitet är en förlängning av KreaNord-gruppens mandat fram till slutet av år 2012

klara fördelar för Norden att profilera sig gemensamt på den globala musikmarknaden. Med hjälp av stödet från KreaNord har NOMEX bland annat kunnat ordna "showcases" i Tokyo, Madrid och London. Nordiska datorspelsprogrammet är ett annat exempel på att ett strategiskt samarbete kan skapa tillväxt inom en kreativ bransch. Sedan 2009 har 20 nordiska spelutvecklare exporterat 100 spel.

KreaNord har under 2011 också etablerat ett nordiskt aktörnätverk i syfte att förstärka koordinering och tillväxt på den nordiska hemmamarknaden. Aktörnätverket består av myndigheter från hela Norden som dagligen arbetar med kreativa näringar. Nätverket bygger bland annat på kunskapsdelning om "best practice cases" från kulturella och kreativa näringar i hela Norden. Nätverket har också utvecklat en nordisk exempelsamling som visar konkreta exempel från branscherna.

Policyområde 2
KreaNords andra policyområde handlar om att främja nya möjligheter för finansiering. För att genomföra detta policyområde har KreaNord bland annat genomfört en kartläggning av finansieringsmodeller för kreativa näringar och utvecklat ett så kallat Business Angel-nätverk (Nordic Business Angel & Investor Network; www.business.kreanord.org).

KreaNord har också representerat de nordiska länderna i det europeiska projektet FAME *Facilitating Access & Mobilisation of European Finance for Creative Industry Growth*. Projektet kartlägger existerande finansieringsmöjligheter, arbetar med coachning och på sikt strävar man efter att etablera en europeisk fond för att skapa nya finansieringsmöjligheter för kreativa näringar. FAME-projektet pågår fram till år 2014. KreaNord deltar också i arbetet med Creative Business Cup, som är en tävling som skall utse världens bästa företagare inom de kreativa och kulturella näringarna. Syftet med tävlingen är att stärka de kreativa företagarna.

Policyområde 3
Det tredje policyområdet handlar om att främja kultur, kreativitet och entreprenörskap inom utbildningar i Norden. Det har visat sig att det finns ett behov av ett förstärkt kunnande inom entreprenörskap, särskilt inom de konstnärliga utbildningarna. För att införa detta policyområde har KreaNord bland annat genomfört utredningar om entreprenörskap i konstnärliga utbildningar.

Policyområde 4
Den fjärde policyrekommendationen handlar om etableringen av en gemensam nordisk marknad för kreativa näringar och kulturprodukter. KreaNord har sporrat nordiska branschorganisationer inom de kulturella och kreativa näringarna till att förstärka sina positioner nordiskt. Dessutom främjas samarbete mellan dessa branschinitiativ för att stärka en samnordisk marknad för kulturella produkter och tjänster. KreaNord har också utarbetat studier som pekar på de utmaningar som de kreativa näringarna möter när det gäller immateriella rättigheter.

Policyrekommendationerna är på god väg att förverkligas.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013.

Citat: "The spotlight on Nordic music has never been brighter than now. This creates an opportunity to strengthen and profile a brand for Nordic music worldwide" Anna Hildur Hildibrandsdóttir, NOMEX

17) HÄLSA OCH VÄLFÄRD

Syfte: Globaliseringsinitiativet Hälsa och välfärd ska samla kunskap som ska göra Norden starkare när det gäller att tackla några av de viktigaste utmaningarna som de nordiska välfärdsstaterna står inför. Länderna måste anpassa sig till demografiska förändringar, konkurrensutsättning på ett globalt plan och migration samtidigt som det är fortsatt stor osäkerhet om den kommande ekonomiska utvecklingen. Detta gäller de nordiska länderna och globalt.

Dessa utmaningar betyder samtidigt att det uppstått en betydande innovationskraft i de nordiska länderna när det gäller att lösa välfärdsfrågorna på ett smartare och billigare sätt. Globaliseringsinitiativet är därför tänkt som en tvärsektoriell plattform som samlar upp nordisk kunskap och nytänkande på välfärdsområdet och som kan bana väg för en hållbar välfärdsmodell. Globaliseringsinitiativet är ett tvärsektoriellt samarbete mellan sex ministerråd: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk, ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

Resultat: Det skapades sju delprojekt med fokus på några utvalda men centrala framtida välfärdslösningar. Globaliseringsinitiativets sju delprojekt binds samman av ett gemensam kick-off-seminarium (avhölls 2010) samt ett gemensamt statusseminarium i april 2011. I augusti 2012 tillkom ett kommunikationsseminarium kring effektiv spridning av resultat och sedan ett avslutande utvärderingsseminarium. Till detta kommer sedan en samlande publikation som på ett enkelt och kommunikativt sätt ska förmedla huvudresultaten av initiativet. De tvärgående aktiviteterna har inneburit ett sammanhängande initiativ som har skapat ett unikt samarbete tvärs över ministerråden och gett många synergieffekter.

Tema Välfärd

1. *Inkludering av utsatta grupper på arbetsmarknaden i ljuset av den globala finanskrisen*
   Huvudansvar: ministerrådet för social- och hälsopolitik.
   Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för utbildning.

   Projektet kartlägger nordiska strategier och verktyg för att inkludera marginaliserade grupper i samhället. Det gäller unga mellan 15-24 år vid övergång mellan studier och arbete, funktionshindrade och äldre. Ett av projektets delresultat är en rapport: *"Unge på kanten – Om inkludering av utsatte ungdommer i utdanning og arbeid i de nordiske landene"*. Rapporten pekar bland annat på att det existerar ett stort och stigande utanförskap i förhållande till utbildning och arbete hos unga i Norden. Mellan 5 och10 procent av ungdomarna i Norden riskerar ett varaktigt utanförskap och 2–3 procent har redan hamnat utanför eller är på väg dit. Projektet levererar rekommendationer till välfärds- och arbetsinkluderingspolitiken om hur man kan motverka utanförskap hos utsatta grupper. Projektet slutar vid utgången av 2012.

2. *Rekrytering av utländsk arbetskraft*
   Huvudansvar: ministerrådet för arbetsliv.
   Intressenter: ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning.

   Projektet levererar evidensbaserad kunskap som ska styrka de nordiska ländernas möjligheter att skapa en mer attraktiv arbetsmarknad för utländsk arbetskraft. Projektets resutat är en rapport *"Labour migrants from Central and Eastern Europe in the Nordic countries"*. Syf-

tet är att göra Norden starkare i konkurrensen om att attrahera och säkra kvalificerad arbetskraft. Den spelar en avgörande roll för hållbar tillväxt, sysselsättning och välfärd i Norden. Projektet har helt konkret satt fokus på invandrarströmmarna från de central- och östeuropeiska länderna i perioden 2000-2011 och vad som attraherat arbetskraften att komma till Norden. Projektet har belyst de polska invandrarnas arbetsvillkor och graden av så kallad "social dumping " i Köpenhamn, Oslo och Reykjavik. Bemanningsföretagens roll i rekryteringen av invandrad arbetskraft berörs också. Projektet slutar i utgången av 2012.

3. *Utvecklingen av kompetens inom nya tillväxtområden.*
Huvudansvar: ministerrådet för arbetsliv.
Intressenter: ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

   Projektet levererar en rapport med policyrekommendationer som är testat och vidareutvecklat av Nordisk Policy Forum. Rekommendationerna ska bidra till att optimera tillväxtbranschernas konkurrensförmåga med avseende på att stärka hållbar tillväxt, sysselsättning och välfärd i Norden. Projektets rekommendationer baseras på fem analyser: de generella ramvillkoren för nordiska tillväxtbranscher, identifikation av tillväxtbranscherna i Norden, arbetsmiljön i tillväxtbranscherna samt branschernas önskan om att förbättra ramvillkoren med fokus på arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken. Projektet avslutas vid utgången av 2012.

Tema Hälsa

4. *Hälsofrämjande och förebyggande med fokus på livsstilssjukdomarna.*
Huvudansvar: ministerrådet för social- och hälsopolitik.
Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

   Projektets resultat är en unik modell och ett redskap som ska främja sunda kostvanor bland förskolebarn. Modellen ska införas i grund- och gymnasieskolorna av lärarna och hälsopersonalen. Det ska stödja familjer som har funderingar kring livsstil och hälsa i samarbete med förskollärare och hälsopersonal som till exempel sjuksköterskor från vårdcentraler och familjevårdcentraler. Genom att börja redan i förskolan kan man vända den negativa utvecklingen av livsstilssjukdomarna mer effektivt och bättre säkra att en sund livsstil blir en integrerad del av de ungas vardag. De nordiska erfarenheterna kommer att bli tillgängliga genom en portal som också vänder sig till intressenter utanför Norden. Projektet avslutats vid utgången av 2012.

5. *Effekter av insatser för att förebygga livsstilssjukdomarna - Nordic Monitoring*
Huvudansvar: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk.
Intressenter: ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för utbildning och forskning.

   Projektets resultat är ett unikt och enkelt övervakningsredskap som för första gången gör det möjligt att genomföra en komparativ undersökning av den nordiska befolkningens hälsa när det gäller kost, fysisk aktivitet och övervikt. Undersökningen lägger en grund för att man ska kunna följa utvecklingen i de enskilda länderna och fokusera på vilka hälsofrämjande åtgärder som bör sättas in för att göra Norden sundare. Konkret genomfördes under 2011 en undersökning bland 11 000 barn och vuxna i Norden. Resultaten visar att kvinnor äter sundare än män, att personer med lång utbildning äter bättre än de

med kort och att det finns regionala skillnader både vad gäller kost, fysisk aktivitet och övervikt. Projektet avslutas 2014.

6. *Koppling mellan näring, lärande och hälsa med fokus på skolbarn.*
Huvudansvar: ministerrådet för utbildning och forskning.
Intressenter: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning.

   Projektets första leverens är rapport *"Kost i skole og barnehage og betydningen for helse og læring"*. Rapporten pekar på att det är möjligt att göra en insats kring måltiderna som kan ha en positiv effekt på både kostvanor, hälsa och lärande. Detta har medfört att ett nytt forskningsprojekt startat: *"ProMeal – Prospects for promoting health and performance by school meals in Nordic countries"*. Projektet undersöker hur måltidssituationen ser ut i skolor och förskolor och hur barns lärande och hälsa påverkas. Nordforsk leder projektet som genomförs av Umeå universitet, Institutionen för Kostvetenskap. Resultat väntas föreligga vid utgången av 2014.

7. *Innovation och entreprenörskap i hälsovården.*
Huvudansvar: ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.
Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för utbildning och forskning.

   Projektet ger exempel på hur man i Norden mest effektivt kan främja offentligt och privat innovationssamarbete och samtidigt säkra att produkterna och tjänsterna har en potential i näringslivet. Det tydliggörs vilka barriärer som försvårar samarbetet och hur dessa kan kringgås. Under 2010 och 2011 producerade projektet *rapporterna "Health innovation in the Nordic countries"* och *"Innovative Public Procurement and Health Care"*. Mot bakgrund av rapporternas rekommendationer och en workshop med centrala aktörer så offentliggjordes ett anbudsförfarande på tio miljoner norska kronor. Summan finansieras av Nordisk Innovation i samarbete med partners. Dessa pengar går till ett kompetenslyft för inköparna och till konkreta samarbeten kring inköp för hälsoområdet i Norden. Initiativet lever vidare efter 2012 i kraft av projekt under Nordisk innovation, och dessa resultat kommer att rapporteras vidare till närings- och hälsoministrarna i Norden.

Initiativet avslutas 2012.

18) E-SCIENCE

Syfte: Programmets syfte är att föra fram Norden som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eScience-metodik och -verktyg samt användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa tydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand Challenges) samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade näringar.

Resultat: Initiativet har utvecklats tillsammans med de nationella forskningsråden och har en samlad gemensam basfinansiering på ca 160 miljoner danska kronor.

I en första fas etableras ett *Nordiskt Center of Excellence (NCoE)* inom klimatmodellering. Syftet med detta Center of Excellence är att bedriva världsledande forskning inom området och även bidra till en långsiktig uppbyggnad av kompetens genom att satsa på yngre forskare.

I en andra fas etableras ett nytt NCoE inom hälsoområdet för att öka förmågan att bättre utnyttja den nordiska "guldgruvan" av sociala välfärdsregister och biobanker. Där hoppas man bidra till lösningen av flera av våra moderna stora folksjukdomar.

Initiativet som helhet kommer att öka den internationella synligheten och förväntas fungera som en plattform för eScience-/ eInfrastrukturssamarbetet i Östersjöregionen.

Initiativet avslutas 2012.

19) ENERGI OCH TRANSPORT INKL. UPPFÖLJNING PÅ GEMENSAMT NORDISKT ENERGIEXPO[4]

Syfte: Globaliseringsinitiativet Energi & Transports syfte är att bidra till att göra Norden till en ledande region när det gäller utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Dessutom ska Norden stärkas som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker samt profileras utåt. Programmet ska identifiera områden där nordiskt samarbete kan ge mervärde och ge klara policyrekommendationer baserat på resultat från projekten.

Resultat: Programmet har fokus på elektrisk transport och hållbar varutransport. I allt är 13 projekt finansierade. Forskare och industri arbetar tillsammans tvärs över landsgränserna och sektorerna för att hitta lösningar som ger nordisk nytta.

Kartläggning av nordiska incitament

"Incentives and actual cost calculations for electric transport in the Nordic countries" har presenterat en kartläggning och jämförelse av de olika nordiska stimulansåtgärderna när det gäller anskaffande och användning av elbilar. Översikten är tillgänglig på nätet och där finns också en onlinekalkylator som kan användas till att beräkna kostnader vid köp och ägande av elbil.

Manual för offentliga och privata institutioner

Det finns utarbetat en manual "How to get started" som ska hjälpa offentliga och privata institutioner som vill elektrifiera sina transportsystem. Manualen är utarbetad av projektet *"City freight transport and logistics"* baserad på en analys av tätortslogistik i Sverige, Danmark och Norge. Här dryftas också möjligheterna till en elektrifiering av de offentliga transporterna i de tre länderna.

Nordic Electric Avenue

Solcellsdriven laddningsstation och ett elektroniskt bokningssystem för hyrbilar hör till de många resultat som projektet *"Nordic Electric Avenue"* tagit fram. Vidare har man kartlagt tänkbara områden i Köpenhamn, lämpliga för laddningsstationer.

Nordisk databas för laddningsstationer

En gemensam databas för laddningsstationer finns nu tillgänglig för chaufförer som vill ha en överblick över dessa. Databasen är utvecklad i projektet *"How to establish a map database and routing service for EV usage optimization"* som har till syfte att optimera elbilsanvändningen. Vidare har det utvecklats ett verktyg som hjälper chaufförer att välja rutter för en optimal fördelning av tillgängliga laddningsstationer längs den valda rutten.

Elbilar bör märkas med räckvidd

Testning i nordiskt klimat visar att räckvidden för elbilar dessvärre kan reduceras så mycket som 15–30 procent. Projektet *"Assessing range and performance of electric vehicles in Nordic driving conditions"* har visat på

[4] Från 2011 uppföljning av initiativ 5 "Gemensamt nordiskt EnergiExpo

en viktig policyrekommendation vad gäller etablering av gemensamma nordiska jämförelsetal på området när elektriska fordon ska energimärkas.

Rekommendationerna var baserade på en undersökning av hur det nordiska klimatet påverkar räckvidden vid körning. Undersökningen visade att särskilt lufttätheten, kylan och behovet av uppvärmning av bilarna sänker batteriets hållbarhet och därmed räckvidden, alltså hur långt man kan köra på en laddning.

Citat: *"De nordiske statsministre ser frem til, at vi udnytter samarbejdsmulighederne for at mindske CO2 udslippet fra transportsektoren gennem øget energieffektivitet og nye energisystemløsninger."* (Nordisk statsministererklæring på klimaområdet, juni 2009)

Uppföljning av Nordiskt EnergiExpo
2011 stödde Energiexpo kommunikationsdelen av tävlingen Nordens energikommun. Tävlingen initierades av de nordiska energiministrarna 2010 och vinnaren tillkännagavs av den finska statsministern 2011. Totalt deltog 45 nordiska kommuner. Resultatet av tävlingen blev en stor utställning utarbetad av Dansk Arkitektur Center som har visats bland annat under Rio+20 och förväntas turnera ytterligare något år.

Initiativet avslutas 2012, men verksamheten pågår till mars 2014.

20) NORDIC PERSPECTIVES ON CARBON MARKET MECHANISMS (CDM/JI)

Syfte: Att understödja de nordiska ländernas agerande i samband med förändringar i CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation). Dessa mekanismer påverkas av COP 15. Initiativet avser att undersöka perspektivet för de nordiska ländernas agerande i förhållande till mekanismerna angående CO_2-kreditmarknaderna. [5]

Resultat: Projektet startades med utgångspunkt från ett eventuellt nordiskt samarbete i ljuset av COP 15:s förväntade överväganden om mekanismernas framtid efter 2012. Som viktig input fanns förväntade nordiska diskussioner om ländernas möjligheter och perspektiv för deltagande i en framtida marknad för handel med utsläppsrättigheter. Centrala frågeställningar i projektet har varit:

- Värdering av erfarenheter på marknaden hittills.
- Vilka olikheter finns mellan de nordiska ländernas agerande?

---

[5] **Fakta om CDM och JI**
Internationella samarbeten i klimatprojekt minskar utsläppen av växthusgaser. Genom kostnadseffektiva åtgärder i andra länder kan ett land bidra i ett internationellt klimatsamarbete på global nivå. Clean Development Mechanism, CDM, och Joint Implementation, JI, är två samarbetsmodeller inom ramarna för FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet.

Mekanismen för ren utveckling eller Clean Development Mechanism, CDM, ger utvecklingsländer möjlighet till miljöanpassad utveckling. Länder med åtaganden enligt Kyotoprotokollet kan genom satsningar på projektverksamhet i länder utan åtaganden få tillgodoräkna sig certifierade utsläppsminskningar, s.k. Certified Emission Reductions (CERs). CERs är utsläppsrätter som utfärdas i utbyte mot reella och verifierade utsläppsminskningar. Projekt inom ramen för CDM syftar inte bara till att minska utsläpp av växthusgaser, utan även till en hållbar utveckling i det land där satsningen sker. Värdlandet ska tillstyrka att projektet bidrar till hållbar utveckling innan projektet kan godkännas och registreras som CDM-projekt hos CDM-styrelsen.

Gemensamt genomförande eller Joint Implementation, JI, ger möjlighet för ett land eller företag med åtaganden enligt Kyotoprotokollet att genom satsningar på projektverksamhet i ett annat land med åtaganden tillgodoräkna sig utsläppsminskningsenheter, Emission Reduction Units (ERUs). Värdlandets tilldelade utsläppsenheter eller Assigned Amount Units (AAUs), omvandlas till ERU för att motsvara utsläppsminskningar från JI-projekt som genomförts i landet. För varje utfärdad ERU annulleras således en av värdlandets AAUs.

Källa: Energistyrelsen Sverige. http://energimyndigheten.se/Internationellt/NY-Internationellt-klimatsamarbete/Information-om-CDM-och-JI/Investera-i-CDM-och-JI/

- Värdering av koordinerade uppköp, kan man samordna nordisk praxis på området?
- Vilka projekt bör stödjas?
- Kan andra nordiska aktörer spela en roll i framtiden?

Projektet leddes av en styrgrupp som utsågs av ländernas ansvariga myndigheter på CDM- och JI-området där Energistyrelsen i Danmark, Arbets- och Näringsministeriet Finland, Energimyndigheten Sverige, Finansdepartementet i Norge samt NEFCO (Nordiska Miljöfinansieringsbolaget) varit representerade. Rapportering och författande av syntesrapport genomfördes av en extern konsult på området.

Projektet har hållit tre workshops under 2010 (teman: erfarenheter, finansiering av JI-/CDM-projekt och post-2012 nordiskt samarbete) med tre delrapporter som resultat. En syntesrapport med slutsatser och rekommendationer för det nordiska samarbetet på CDM/JI färdigställdes under hösten 2010.

Unikt nordiskt nätverk
Projektet har varit mycket uppskattat av deltagarna som via projektet byggt upp ett unikt nordiskt nätverk med experter som är ansvariga för uppköp på CDM/JI marknaden. Projektet har bidragit till ett nyttigt utbyte av erfarenheter bland de nordiska experterna på området. Det finns också goda utsikter för ett utbyggt framtida samarbete kring JI/CDM särskilt med fokus på perioden efter 2012 och nya mekanismer. Genom ministerrådet för miljö och *dess NOAK-grupp (Nordisk grupp för globala klimatförhandlingar)* har det, i linje med rekommendationer i syntesrapporten, redan igångsatts en första möjlighetsstudie av ett nytt pilotprojekt för ökade kreditmekanismer under Nordiska Ministerrådet i samarbete med NEFCO. Projektet presenterades vid COP16 i Cancun, i december 2010.

Initiativet är avslutat.

21) KLIMATVÄNLIGT BYGGANDE

Syfte: Klimatvänligt byggande/Nordic Built har som målsättning att utveckla konkurrenskraftiga lösningar för ett hållbart byggande som vilar på nordiska styrkepositioner, på tradition och kompetens. Genom detta ska programmet bidra till en positionering av den nordiska byggbranschen vad gäller hållbart och energieffektivt byggande. Vidare ska Nordic Built bygga på nationella prioriteringar och genomföras i nära samarbete med nationella finansiärer och näringslivet.

Resultat: Nordic Built- programmet kommer att utformas som tre moduler som understödjer och bygger på varandra.

Modul 1: Nordic Builts "charter" definierar ambitioner och styrkepositioner i den nordiska byggsektorn. Dokumentet blev färdigt våren 2012 och är utvecklat i samarbete med 65 toppledare från den nordiska byggsektorn. Det definierar tio principer för målen med det nordiska byggandet och är baserad på gemensamma nordiska värderingar. Det fokuserar på en holistiskt tillgång till byggande och formulerar en balanserad och ambitiös tillgång till alla tre sfärerna av hållbarhet. Så här långt har fler än 20 av de största aktörerna i den nordiska byggsektorn förpliktigat sig att följa principerna. En stort anlagd kampanj för att rekrytera fler deltagare och sprida nordiskt hållbart byggande lanserades i början av augusti 2012 och kommer att löpa hela programperioden ut. Mer information finns på www.nordicbuilt.org.

Under den gemensamma flaggan Nordic Built kommer de nationella exportfrämjande organisationerna att vara värdar för en nordisk delegation och en nordisk paviljong på Green Build 2012 i San Francisco i november.

Green Build är den största byggmässan i världen med åtföljande konferens. Det förväntas bli cirka 100 deltagare från 25 nordiska företag.

Modul 2: Nordic Built Challenge är en öppen innovationstävling som handlar om att renovera fem specifika byggnader, en i varje nordiskt land. Innovatörer inifrån och utanför byggsektorn ska tävla om hur man bäst visar upp Nordic Built-dokumentets principer i praxis. Detta samtidigt som man ska utnyttja existerande teknologi och säkra att projekten är ekonomiskt och praktiskt genomförbara.

Tävlingen siktar mot att skapa enastående resultat som flyttar gränserna för vad som är möjligt när det gäller hållbar renovering. Den ska också exponera Nordic Built effektivt och komma med nya idéer och nya "team" till resten av Nordic Built-programmet. Nordic Built Challenge kommer att lanseras den 8 november 2012 och löper fram till september 2013.

Modul 3: En gemensam nordisk appell till förslag ska engagera och bygga vidare på existerande nationella insatser för att förbättra vår byggmiljö och påskynda utvecklingen av konkurrenskraftiga nordiska koncept för en hållbart byggd miljö.

Nordic Built ska bidra till att koordinera den nationella insatsen och de nationella finansieringsmöjligheterna för innovation, forskning och utveckling samt skapa demonstrationsprojekt för att säkra färre överlappningar och ge de nationella strävandena ett nordiskt lyft. Modul 3 ska utformas som ett gemensamt upprop till förslag. Detta görs under paraplyet Nordic Built i april/maj 2013.

Initiativet avslutas 2014 och ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013.

22) FÖRHANDLINGAR OM KVICKSILVER

Syfte: Att stödja globala åtgärder för att hantera miljö- och hälsorisker som hänger samman med kvicksilver. Detta ska ske genom ett, ur nordisk synvinkel, gott resultat vid de globala förhandlingarna kring ett bindande kvicksilveravtal som ska vara på plats 2013.

Resultat: Det nordiska samarbetet har en mycket bra meritlista vad gäller bidrag till internationella avtal och lagstiftning om kemikaliefrågor (till exempel i EU vad gäller REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) och i FN-sammanhang när det gäller luftvård. Mot den bakgrunden togs beslutet om att skapa detta globaliseringsprojekt.

Frågan om ett bindande globalt avtal om kvicksilver har diskuterats många år i UNEP (United Nations Environment Program) där de nordiska länderna hör till de största bidragsgivarna. Likaså är de nordiska länderna mycket aktiva för att driva globala miljöfrågor framåt. Genom det nordiska kemikaliesamarbetet har stora insatser gjorts för att påverka beslutet i UNEP om att inleda förhandlingar för att reglera och begränsa användningen av kvicksilver.

Det första förhandlingsmötet i FN-regi hölls i Stockholm i juni 2010. Konferensen arrangerades och finansierades av Nordiska ministerrådet och av Sverige. Detta första förhandlingsmöte fick stor internationell uppmärksamhet och blev en politisk framgång. Genom att det gav en lyckad start i förhandlingsprocessen om ett globalt bindande avtal åtföljdes det av flera möten, nu senast i Montevideo i juni 2012. Sista mötet i serien beräknas vara avslutat år 2013. Sammanlagt har Nordiska ministerrådet och de nordiska länderna under åren bidragit med över 20 miljoner danska kronor för insatser relaterade till förhandlingarna om kvicksilver.

Kvicksilverkonferensen erbjöd Norden ett unikt tillfälle till internationell synlighet för det nordiska kvicksilverarbetet. För att synliggöra det nordiska engagemanget planerades och genomfördes en rad kommunikationsinsatser inför, under och efter konferensen. FN delade på konferensen ut ett pris till Nordiska ministerrådet för insatsen.

Detta globaliseringsprojekt är ett gott exempel på nordiskt samarbete för att leva upp till en av målsättningarna i profileringsarbetet för Norden som region: internationellt engagemang och ansvar.

Initiativet är avslutat.

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00274-1

DOKUMENT 6

Nordisk Råd

Dokument 6

J.nr. 12-00228-1

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder

1. Allmän bakgrund

Arbetet med att undanröja gränshinder är högt prioriterat av de nordiska regeringarna, och har fått ett massivt fokus under året. På initiativ av det norska ordförandeskapet har gränshinder tagits upp på dagordningarna i flera ÄK/MR under året. Ordförandeskapet har bett samtliga ÄK/MR om att ta fatt i konkreta gränshinder under 2012, och försöka få dessa lösta. För att fortlöpande följa arbetet, såväl i övriga ÄK/MR som i Gränshinderforum, har MR-SAM bett att NMRs till varje MR-SAM-möte ger en status över samtliga aktuella gränshinderärenden, och att man i denna status anger om det finns skäl för MR-SAM att ingripa för att påskynda arbetet med något specifikt hinder.

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) tog i samarbete med ÄK-S beslut om att under 2010 tillsätta en gemensam expertgrupp som fick i uppdrag att kartlägga och lösa identifierade gränshinder som rörarbetsmarknaden, sociala frågor och social trygghet. Arbetsgruppen påbörjade sitt arbete i slutet av september 2010 och presenterade sin slutrapport i april 2012. Socialministrarna och arbetsmarknadsministrarna, har, som uppföljning av expertgruppens rapport med förslag till lösningar på 30 konkreta hinder. Gränshindersrapporten har skickats ut på remiss till de nordiska regeringarna och remissvaren kommer att behandlas i de två ministerråden.

De parlamentariska temadebatterna som hölls under april månad i samtliga parlament, resulterade i ett ökat fokus på gränshinderarbetet. Regeringarna har sedan dess följt upp på dessa debatter, och har beretts möjlighet att återkomma med nationella uppföljningsåtgärder i separata redogörelser.

I februari 2012 beslutade de nordiska samarbetsministrarna att utarbeta en flerårig och tvärsektoriell handlingsplan för gränshinderarbetet i stort. Som en del av processen, kommer regeringarna också att se över organiseringen av arbetet, såväl inom de egna statsförvaltningarna som

nordiskt, inklusive en översyn av de informationstjänster och gränshin-gränshinderaktörer som finns i Norden. Målsättningen är att en ny handlingsplan för gränshinderarbetet ska kunna träda i kraft i januari 2014.

Mellan oktober 2011 och augusti 2012 har 10 gränshinder kunnat lösas. Här nedan ges en överblick över de gränshinder som har lösts mellan de nordiska länderna under 2011-2012 eller som är under behandling. Därutöver har det under året påbörjats och slutförts olika projekt/verksamheter som syftar till att underlätta människors och företags mobilitet i Norden.

Det måste avslutningsvis påpekas att utformningen av dagens nationella regelverk som regel har tillkommit genom medvetna nationella överväganden. Att länderna har olika positioner och prioriteringar är uttryck för olika traditioner och politiska utvecklingar, eller på olikheter i de parlamentariska sammansättningarna i länderna.

2. Lösta hinder 2011-2012

2.1 Social och hälsa

Arbete i två länder samtidigt

Genom en ändring i en EU-förordning, löstes ett av de allra mest besvärande gränshindren den 1/6 2012 (Danmark, Finland och Sverige) och 1/7 2012 (Island och Norge), nämligen problemet som rör möjligheten att arbeta i två länder samtidigt, för olika arbetsgivare. Problemet har varit att EU-reglerna anger att en person som bor i ett land och arbetar dels i ett annat land, men också arbetar extra i bosättningslandet, skall vara socialförsäkrad i sitt bosättningsland. Arbetsgivaren i det andra landet (som ofta kan vara huvudarbetslandet) blir då tvungen att betala sociala avgifter till bosättningslandet. P.g.a. olika nivåer på de sociala avgifterna, har detta i vissa landkombinationer inneburit att dessa medarbetare har blivit så mycket dyrare att anställa, att de har tvingats förbinda sig att inte arbeta extra i bosättningslandet (mot hot om uppsägning i huvudarbetslandet). Gränshinderforum har arbetat intensivt med frågan under flera år, för att försöka få till stånd en överenskommelse mellan Danmark och Sverige, om undantag från dessa huvudregler, men nu har frågan alltså lösts för samtliga länder, genom ändring i EU-förordningen.

Krav på "likpass" för resa till/från Bornholm avskaffat

Sverige har avskaffat det tidigare kravet på särskilda pass, för transporten av lik mellan Bornholm och övriga Danmark, genom Sverige.

Ny nordisk konvention om social trygghet

En särskild nordisk arbetsgrupp levererade sommaren 2009 sitt förslag till en ny nordisk konvention om social trygghet till den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S. Förslaget, som i första hand innebär nödvändiga anpassningar till den nya EU-förordningen 883/2004 om koordinering av social trygghet som trädde i kraft i EU 1 maj 2010, godkändes av gruppen den 8 Maj 2012. Konventionen innehåller också närmare bestämmelser om hur EU-reglerna ska tillämpas inom Norden. Det gäller bl.a. klargörande av hur bestämmelserna ska tolkas, samt förenklade administrativa rutiner. Eftersom de flesta gränsöverskridande ärenden också rör Norden, har de administrativa förenklingarna i den nordiska konventionen stor betydelse för de tillämpande myndigheterna. Sådana frågor är inte minst viktiga ur ett gränshinderperspektiv. Utgångspunkten för omförhandlingen har dessutom varit att försöka lösa några av de gränshinder som enskilda individer upplever vid gränsöverskridande verksamhet. Bl.a. lämnas förslag till gemensamma bestämmelser gällande rehabilitering för personer som bor och arbetar i olika nordiska länder. Social- og sundhedsministrene for Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt Færøerne og Grønland,

underskrev konventionen i Bergen (Solstrand) den 12. juni 2012. Efter ratifikationsproces skal det danske udenrigsministerium informere landene om konventionens ikrafttræden. De kompetente myndigheder skal nu indgå en administrativ aftale med bestemmelser som er nødvendige for at sikre fælles anvendelse af konventionen.

Studerandes socialförsäkringstillhörighet klar
På grund av att Norge och Island under en tid inte omfattades av EU-förordning 883/2004, utan av den äldre förordningen, 1408/71, rådde det oklarheter kring norska och isländska studerandes socialförsäkringstillhörighet vid studier i Sverige, vilket kunde få negativa konsekvenser för de studerandes sociala trygghet. Tack vara att Norge och Island 1 juli 2012 också har kommit att omfattas av den nya förordningen, har problemet kunnat lösas.

2.2 Arbetsmarknad
Inget krav på bosättning i Norge vid återkommande periodiskt arbete
Norska myndigheter har beslutat att en person som arbetar regelbundet i Norge, och stadigt återvänder till sin bostad utanför Norge, också om ledighetsperioderna/arbetsperioder är längre än en vecka åt gången, inte ska anses vara bosatta i Norge. Detta medför betydande lättnader för de berörda, såväl skattemässigt som praktiskt i övrigt.

Kortare arbetad tid krävs i Norge för att kunna sammanlägga arbetsperioder utförda i annat EU/EES-land
Tidigare gällde att en person som ansökte om arbetslöshetsersättning i Norge måste ha arbetat minst åtta veckor heltid i landet för att kunna sammanlägga det arbetet med arbetsperioder utförda i ett annat EU/EES-land. Från den 12 oktober 2011 gäller istället att den sökande kan visa att han eller hon blivit arbetslös efter minst en dags arbete i Norge för att kunna få tillgodoräkna sig arbete som utförts i annat EU/EES-land.

Nya villkor för permitteringsersättning i Norge
Den 1 november 2011 ändrades de norska villkoren för rätt till ersättning vid permittering i Norge, vilket innebar att gränsarbetare, som återvänder till Sverige mer sällan än en gång i veckan (så kallade oäkta gränsarbetare), miste rätten till permitteringsersättning. Detta gränshinder kunde genom bilaterala kontakter mellan det svenska och norska Arbetsmarknadsdepartementet snabbt undanröjas och nu är det åter möjligt för personer bosatta i Sverige som arbetar i längre rotationsskiften i Norge att få permitteringsersättning om de blir permitterade.

2.3 Justitie
Reviderad nordisk arvskonvention
En reviderad nordisk arvskonvention undertecknades 1 juni 2012. Den ursprungliga nordiska konventionen om arv och dödsboskifte ingicks redan i 1934. I 2009 gav EU-kommissionen ett förslag till ny EU-förordning om arv. Detta skapade tvivel om de nordiska reglernas framtid. Till slut lyckades Sverige, med stöd från Finland, att få genomslagskraft för ett undantag för en närmare definierad nordisk överenskommelse. Villkoret var dock att en sådan ändringsöverenskommelse skulle ligga klar innan EU vidtog sin förordning. Den Nordiska expertgruppen i familjerätt (under MR-Lag) startade därför en revidering av 1934-konventionen i februari 2012 och den nådde att bli klar och undertecknades den 1 juni 2012. EU förordningen vidtogs den 7 juni 2012. Om den reviderade arvskonventionen kan sägas att reglerna i Norden och EU har närmat sig varandra, och att man samtidigt kan behålla gemensamma och enkla regler om bodelning mv. Samt att nordiska avgörelser om arv och skifte kan erkännas och fullbordas direkt i hela Norden. Det betyder att nordisk mobilitet främjas och hindrar uppbyggande av gränshinder.

2.4 Livsmedel och naturresurser

Lättare ta in hundar i Sverige

Sedan den 1 januari 2012 är det betydligt enklare att föra in hundar till Sverige från andra EU/EES-länder. Avmaskningskravet har försvunnit och även kravet på blodprov för att visa antikroppar mot rabies avskaffats. Det går alltså snabbare att förbereda en hund för att resa in i Sverige och det är mindre kostsamt.

2.5 Näring

Hinder mot tunga lastbilar vid internationella transporter i Sverige avskaffat

Genom ändring av domstolspraxis begränsades under sommaren den högsta vikten för många tunga lastbilar vid internationella transporter i Sverige, t.ex. vid passage av Öresund, till 40 ton. Särskilt åkare från de nordiska länderna drabbades eftersom de nordiska länderna gemensamt tillåter tyngre lastbilar än många kontinentaleuropeiska länder. Genom en snabb ändring i den tillämpliga svenska förordningen (trafikförordningen) återgick förhållandena till tidigare praxis och tunga lastbilar kan nu åter passera Sveriges gränser. Den nya lydelsen av trafikförordningen trädde i kraft den 4 september 2012.

3. Nya initiativ

3.1 Allmänt

Flerårig handlingsplan för gränshinderarbetet

Samarbetsministrarna beslutade i februari 2012, att utarbeta en flerårig handlingsplan för det samlade gränshinderarbetet under NMR. I handlingsplansarbetet ingår att se över alla gränshinderaktörer och informationstjänster, för att samlat sett försöka få en så bra organisation som möjligt. Arbetet leds av en arbetsgrupp under NSK. Enligt planen ska handlingsplanen börja gälla från och med 2014.

Nordisk potential och kostnaden för gränshinder

Gränshinderforum arrangerade, i samarbete med Nordiska rådets svenska delegation och med stöd av de nordiska samarbetsministrarna, en konferens i Stockholm den 30 november 2011, på temat "samhällsekonomiska kostnaderna för gränshinder". I samma anda har Gränshinderforum beställt en rapport från Copenhagen Economics som ska visa på vilken potential för arbetskraftsmigration, handel och investeringar som finns i Norden. Förhoppningen är att rapporten skapa incitament till politisk handling för att få bort onödiga eller direkt skadliga hinder, och för att Norden ska kunna uppfylla mer av sin ekonomiska potential.

Udarbejdelse af ny (national) lovgivning

I april 2012 blev der afholdt nationale temadebatter om grænsehindringer og fri bevægelighed i de nordiske parlamenter. I forbindelse med folketingsdebatten i Danmark besluttede Folketinget, at der i Danmark skal fastlægges klare procedurer, som sikrer, at lovforslag på områder behæftet med grænsehindringer vurderes i forhold til anden nordisk lovgivning forud for fremsættelse for Folketinget. Dette skal ske for at undgå, at der utilsigtet indføres nye grænsehindringer mellem de nordiske lande. Den danske Justitsminister har orienteret de øvrige nordiske landes justitsministre i juni 2012 om danske tiltag på området.

6-punkts handlingsprogram mot gränshinder

Den Færøske regering har bleved enig om en 6 punkts handlingsplan, som skal søge at finde frem til værende grænsehindringer og løse disse. Endvidere skal handlingsplanen sikre i størst muligt omfang, at der ikke opstår nye grænseindringer.

3.2 Social och hälsa

Implementering av EU:s patientrörlighetsdirektiv

Nordiska ministerrådet initierade ett möte i Köpenhamn våren 2011 gällande genomförandet av det så kallade patientrörlighetsdirektivet. Mötet syftade till att etablera kontakt mellan berörda tjänstemän på ministerierna i de nordiska länderna samt utbyta erfarenheter och kunskap. Därefter har kunskaps- och erfarenhetsutbytet fortsatt på initiativ av de berörda tjänstemännen. Vanligtvis sker mötena i anslutning till de cross-border healthcare committé-möten som kommissionen kallar till ett par gånger per termin (forum för att diskutera och fatta beslut i för genomförandet viktiga frågor). De nordiska förmötena är ett forum för diskussion med likasinnade. Gruppens bedömning är att de nordiska mötena kommer att fortsätta även efter själva genomförandet av direktivet. Då blir det viktigt att följa upp patientströmmar och tillämpningen, vilket kan vara värdefullt att göra i en nordisk kontext.

Højtspecialiseret behandling i sundhedsvæsenet

På baggrund af drøftelser i MR-S i 2010 blev EK-S bedt om at udrede (1) om, og i givet fald hvordan, højt specialiseret behandling i sundhedsvæsenet kan være et fælles samarbejdsområde og (2) om, og i givet fald hvordan, det kan være til nytte for landene at samarbejde om sjældne sygdomme. Formålet med et nordisk samarbejde om højt specialiseret behandling er at sikre en højere kvalitet i varetagelsen af de højt specialiserede funktioner end den, de enkelte lande kan varetage hver for sig. En nordisk ekspertgruppe fik som opgave generelt at beskrive formål, rammer, muligheder, vanskeligheder og væsentlige problemstillinger, ud fra den nye udfordring at arbejde på tværs af landegrænser. Ekspertgruppen rapporterede til EK-S i starten af 2012 og skal nu, med udgangspunkt i de fremlagte anbefalinger, udvikle forslag til konkretisering af nedenforstående forslag. Satsningen är en del av "HållbarNordisk Välfärd" och är beroende av finansiering från prioriteringsbudgeten för att kunna genomföras.

- Etablere systematiske hospiteringsordninger innen utvalgte fagfelt, med tanke på kompetanseutvikling og gjensidig kvalitetskontroll
- Etablere felles nordisk register/database for utvalgte områder innen høyspesialisert medisin
- Etablere felles nordiske prosedyrer/vårdsforløp for utvalgte pasientgrupper
- Etablere et systematisk og forpliktende samarbeid mellom de nordiske helsemyndigheter ved planleggingen og innføringen av nye høyspesialiserte tjenester
- Beskrive hvordan man kan utnytte muligheten for en fornyet vurdering i et annet nordisk land med et tettere samarbeid om høyspesialisert medisin.

eHälsa

Den nordiska e-Hälsogruppens mandat gick ut 1 mars 2011. ÄK-S beslutade i maj 2011 att godkänna ett nytt mandat för denna grupp. Gruppen syftar till att vara ett centralt forum för kunskapsförmedling mellan de nordiska länderna, att understödja ländernas ambitioner för införande och användning av eHälsa i de nationella hälso- och sjukvårdssystemen samt att bidra till att stärka den globala ledarpositionen de nordiska länderna har i förhållande till eHälsa. Norden är en föregångsregion på detta område och det finns möjlighet att vara pådrivande i det europeiska arbetet och gå snabbare fram än andra länder i Europa. Ett arbetsområde är strukturerad journalinformation som följer patienten över organisatoriska och nationella gränser. Ytterligare ett område för gruppen är att utveckla indikatorer och modeller för att mäta effekter och nytta av investeringar i eHälsa.

De nordiska förbindelseorganens samarbete
Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EU-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta arbetsgrupperna rör pension, familjeförmåner, lagval, sjukvård och rehabilitering.

3.3 Näring

Förbättrade förutsättningar för en gemensam byggmarknad
Sedan 2011 pågår ett politiskt initierat samarbetsprojekt på departements- och myndighetsnivå som syftar till att förbättra förutsättningarna för en gemensam byggmarknad i Norden. Inom samarbetet genomförs en kartläggning av gränshinder inom byggområdet och ett arbete med att undanröja dem. Samarbetsformerna för att undvika att nya hinder uppstår diskuteras. Arbetsgruppen ska träffas i september 2012 och ett ministermöte planeras i början av 2013.

Samarbete om gröna tekniska normer och standarder i byggbranchen
De nordiska statsministrarna har gett näringsministrarna i uppdrag att, i samarbete med energi- och bostadsministrarna identifiera de viktigaste 4–5 områdena på byggnadsområdet där tekniska normer och standarder lämpar sig för nordisk koordinering, samt att utveckla förslag till hur barriärerna på dessa områden kan tas bort. Nordisk Innovation har tillsammans med representater från bland annat nordisk byggindustri, standardiseringsorganisationer och centrala myndigheter identifierade följande områden där gröna nordiska standarder skall utvecklas: 1. Sustainable renovation of existing building, 2. Indoor climate & voluntary classification standards, 3. Future EU regulation on product and building declarations.

Nordens konkurrensförmåga på EUs inre marknad
I samarbejde med den danske Erhvervsstyrelse og det svenske udenrigsministerium og Kommerskollegium fik Nordic Innovation udarbejdet en omfattende analyse af de økonomiske potentialer ved et stærkere indre marked i Europa. Analysen viser, at EEA landene kun opnår 2/3 af det økonomiske potentiale, der ligger i nye indre markeds initiativer og at BNP kan løftes med næsten 1 pct. alene ved at håndhæve lovgivningen effektivt. Analysearbejdet blev iværksat som en del af det danske EU formandskab og har til formål at styrke nordiske virksomheders konkurrenceevne på det europæiske marked. På baggrund af studiet vil Nordic Innovation og Europa Parlamentet arrangere en stor konference i Bruxelles i oktober måned med henblik på at diskutere hvorledes det indre marked kan blive styrket.

Kartläggning av gränshinder för företag mellan Norge och Sverige
Gränskommittén Östfold-Bohuslän/Dalsland, har med hjälp av medel från Interreg, Nordisk Innovation m.fl. initierat ett flerårigt projekt för att kartlägga gränshinder för små- och mellanstora företag mellan Norge och Sverige. Kartläggningen kommer att vara färdig våren/sommaren 2014, och kan då komma att resultera i bl.a. etablerandet av ett informationscenter vid Svinesund mellan de båda länderna.

Kartläggning av gränshinder för företag i Barentsområdet
Nordkalottrådet har fått medel till att kartlägga gränshinder för små- och mellanstora företag i Barentsområdet. Projektet löper fram till maj 2013, och inbegriper utarbetandet av en metodik för hur kan ska kunna lösa identifierade hinder.

3.4 Livsmedel och naturresurser

Harmonisering av kyltemperaturer på livsmedel

På initiativ av ÄK-FJLS (Livsmedel), gjordes under 2011-2012 en studie av olika gränshinder på livsmedelsområdet. Det beslutades att se på kyltemperaturer i olika livsmedel, med mjölk som "utgångscase". Utgångspunkten var att se om de olika temperaturkrav på mjölk som finns i Norden, utgjorde ett gränshinder och hur det i så fall kan åtgärdas. Det visade sig dock att det inte förelåg några egentliga problem på detta område. Studien om harmonisering av kyltemperaturer visade att olika krav till kyla inte var en reell gränsbarriär. För det första är det upp till varje tillverkare att bestämma lagringstemperaturen på deras produkter i detaljhandelsledet, dels visade kontakter med berörda myndigheter och branschorganisationer att det inte finns något intresse eller behov av att fastställa gemensamma temperaturkrav i nordiska sammanhang.

3.5 Justitie

Utredning om överförande av straffverkställighet i Norden

Nordisk Ministerråd iværksatte i 2011 et arbejde med udarbejdelse af en rapport, som skulle redegøre for mulighederne for overførelse af fuldbyrdelse af domme om samfundsstraf fra et nordisk land til et andet nordisk land. Rapporten, der blev afgivet i maj måned 2012, blev udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for de nordiske lande.

På grundlag af en gennemgang af landenes regulering konkluderes det at de principielle og praktiske forskelle mellem ordningerne i de enkelte lande ikke er mere tungtvejende end at det er muligt at etablere en ordning med overførelse af fuldbyrdelse af samfundsstraf fra et nordisk land til et andet.

3.6 Finans

Ändringar i dubbelbeskattningsavtalet

I april 2008 ändrades det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, framför allt för att lösa ett antal besvärligheter rörande beskattning av pensioner. Som ofta är fallet när man ändrar gällande regler, uppstår det lätt nya besvärligheter. Finansministrarna har behandlat en skrivelse från Gränshinderforum, med stöd av Grensetjänsten, Öresundskomiteen m.fl., vari ett antal sådana problem tas upp. Det handlar om beskattning av studerande, avräkning av skatter och avgifter samt principerna för beskattning av pension och sociala förmåner. Finansministrarna beslutade på sitt möte den 2 juli 2012, att ta initiativ till en studie fram till oktober 2012, som ska peka på fördelar och nackdelar med de två grundläggande beskattningsmodeller som används inom Norden och internationellt.

4. Pågående arbete

4.1 Social och hälsa samt arbetsmarknad

Kartläggning och lösning av gränshinder under ÄK-A och ÄK-S

EK-A tog i 2010 initiativ til et samarbejde med EK-S om kortlægning og analyse af grænsehindringer inden for området for social sikring/trygd på arbejdsmarkeds- og socialområdet. I 2010 etablerede de to komiteer en tværsektoriel ekspertgruppe med repræsentanter for alle de nordiske lande, som har fået til opgave at stå for kortlægning, analyse og sortering af grænsehindringerne på dette område, samt at fremlægge løsningsforslag i det tilfælde, hvor der konstateres et behov. Ekspertgruppen har med udgangspunkt i Grænsehindringsforums database over grænsehindringer kartlagt ett 35-tal konkreta gränshinder. For hver identificeret grænsehindring har ekspertgruppen klarlagt a) problemets eksakte natur og betydning, b) den nationale lovgivning i de lande, som berøres, c) de administrative rutiner og regler, d) forholdet til EU-retten, e) hvad formålet var med den nationale lovgivning, som giver anledning til hindringen, samt f) nationale instanser med ansvar for hindringen. Baserat på dessa analyser har ekspertgruppen presenterat 30 løsnings- og forbedringsforslag i en särskild rapport, som behandlades av socialministrarna i juni och arbetsmarknadsministrarna i september. Socialministrarna beslutade att, genom

en särskild deklaration, ange en positiv politisk ton och ambition för att nu gå vidare och försöka lösa så många som möjligt av de beskrivna hindren. Arbetsmarknadsministrarna förväntas på samma sätt ta ställning till hur man vill arbeta vidare med att försöka lösa de aktuella hindren, i samband med sitt septembermöte. De konkreta hindren/lösningsförslagen var under sommaren ute på remiss i länderna, för att få klarhet i vilka frågor länderna önskar arbeta vidare med, och bl.a. baserat på de svar som inkommit, kommer det fortsatta arbetet att behandlas av ÄK-S och ÄK-A under hösten. Flera av de kartlagda hindren kan sannolikt komma att lösas som ett led i revideringen av EU-rätten. MR-S uppmanade Sverige, såsom kommande ordförandeland, att återkomma med en statusrapport på MR-S möte 2013.

4.2 Miljö

Praktiska hjälpmedel vid gränsöverskridande transport av avfall

Som en uppföljning på tidigare projekt om gränsöverskridande transport av avfall har Nordiska avfallsgruppen arbetat med att utveckla ett gemensamt nordiskt administrativt hjälpmedel för avfallstransporter för att effektivisera procedurer och rutiner vid gränsöverskridande transporter och minska byråkratin. I förbindelse med detta har det genomförts en workshop där huvudfrågorna var digitala applikationer över fartygens rutter. Seminarier hölls om procedurer, tekniska utmaningar, EU:s vattenramdirektiv, illegala transporter och handelsfrågor.

Samarbeta om gröna offentliga inköp

Närings- och miljösektorn är igång och utarbetar en gemensam projektbeskrivning, som ser på hur man bäst kan stimulera ökad användning av gröna offentliga inköp i de nordiska länderna. En arbetsgrupp under miljöarbetsgruppen Hållbar konsumtion och produktion har utarbetat ett projektförslag. Det föreslås en kartläggning av förutsättningar och produktgrupper som lämpar sig för nordisk koordinering och man överväger hur man organiserar innovativa gröna inköp på ett sätt som är lättanvänt för kommuner och andra offentliga inköpare. Förslaget har fokus på innovation, funktionsupphandling och livscykelkostnader samt samarbete med Nordisk Innovation och Svanen. Projektet ska fokusera på de viktigaste hindren för att realisera och bredda innovativ offentlig miljöteknikupphandling. Utbud och efterfrågan kan kopplas samman bättre så att tillräckligt stora och ekonomiskt starka beställargrupper identifieras och tempot i utvecklingen av miljödrivna marknader ökar och risktagandet för enskilda företag att våga satsa på utveckling av innovativ miljöteknik minskar. Ett slutligt projektförslag beräknas godkännas av ÄK-Näring 6 september.

Kostnads-nytta-analys av ett nordiskt pantsystem

Der vil blive udarbejdet en cost-benefit analys med udgangspunkt i EUs publicering 'Options and Feasibility of a European Refund System for Metal Beverage Cans' samt Nordisk Ministerråd rapporten *'Nordisk Pantanalys'*, hvori der gennemgås forskellige løsningsmuligheder:

1. Opbygning af et nordisk pantsystem
2. Etablering af et *"Nordisk Clearing House"*
3. Samarbejdsformer mellem de nordiske pantsystemer

Studiet skal se på omkostninger, komplimenteret med samfundsøkonomiske fordele udfra ét af følgende to scenarier:

1. Ét studie hvor der ses på alle de nordiske lande, som i dag har et pantsystem.
2. Ét studie hvor der udføres en komparativ analyse af hvor ét nordisk land har et etableret pantsystem, som de andre nordiske lande modsvarende skal indføre og etablere.

4.3 Utbildning

Validering af realkompetencer

EK-Us rådgivningsgruppe for voksnes læring (SVL) arbejder med at nedrive grænsehindringer inden for området voksnes læring. Validering af realkompetencer er et centralt indsatsområde, som bidrager til, at kompetencer, kundskaber og færdigheder opnået uden for det formelle uddannelsessystem, anerkendes og valideres i forhold til videre uddannelse og arbejde. SVL har i 2011 og 2012, via Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) initieret et udviklingsarbejde om hvordan anerkendelse og validering af realkompetencer kan bidrage til at skabe øget fleksibilitet i arbejdslivet. Resultaterne af udviklingsarbejdet blev præsenteret på et internationalt ekspertseminarium i marts 2012, blandt andet med deltagelse fra EU og europæiske organisationer. Se mere her:
http://www.nordvux.net/page/1382/conferenceonvalidation2012.htm.
Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) har som et af sine fem temaer validering af realkompetencer i forhold til forskellige målgrupper samt professionalisering af feltet.

Anerkendelse af erhvervsuddannelser

EK-U samarbejder gennem sine rådgivningsgrupper også om anerkendelse af erhvervsuddannelser. Samarbejdet mellem de relevante parter om gensidig anerkendelse af de nordiske landes erhvervsuddannelser vil kunne bidrage til erfaringsudveksling og til at nedbryde barrierer for mobilitet på det nordiske arbejdsmarked. Alle nordiske lande arbejder med at udvikle og implementere nationale kvalifikationsnøgler med baggrund i European Qualifications Framework (EQF), hvilket vil medvirke til landenes gensidige anerkendelse af erhvervsuddannelser. MR-U støtter et netværk, bestående af alla de nordiske lande, om landenes implementering af Eyuropean Qualifications Framework (EQF).

Samarbete kring yrkesutbildning

EK-Us rådgivningsgruppe for skolesamarbeid (NSS) har over flere år hatt yrkesopplæring som et av sine prioriterte områder. Gjennom den såkalte Københavnsprosessen som har som formål å øke transparensen, øke mulighetene for mobilitet og høyne kvaliteten på yrkesopplæringen, pågår det et nordisk samarbeid knyttet til dette. På nordisk nivå forsøker man å støtte de nasjonale beslutningsprosessene knyttet til Københavnsprosessen, samt øke kunnskapen hos utdanningsmyndighetene om yrkesopplæringens utforming og utvikling i Norden. NSS har fulgt dette opp blant annet gjennom en egen arbeidsgruppe, Yrkesutbildningsgruppen, som følger området og gjennomfører ulike tiltak. På bakgrunn av en henvendelse fra Grensehinderforum i mai 2012, har embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U) besluttet å iverksette en studie om gjensidig anerkjennelse av lovregulerte og autorisasjonskrevende utdanninger i de nordiske landene. I studien skal man se nærmere på hvilke godkjenningsmyndigheter som finnes i landene, hvordan samarbeidet er mellom disse, og overordnet undersøke hvilke krav som ligger til grunn for landenes behov for å godkjenne en yrkesutdanning fra et annet nordisk land.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden

HÖGUT har finansierat samarbete mellan de så kallade ENIC-NARIC-centren i de Nordiska länderna. Redan2004-2006 förverkligades ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Projektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen. ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med av-

seende på rapporteringen i förhållande till Reykjavik-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning". För tillfället arbetar ENIC-NARIC-centren t.ex. för att skapa en gemensam definition av examina, som produceras gemensamt mellan olika nordiska universitet. Arbetet bygger på erfarenheter från Nordic Master-utbildningen.

Nordiska masterutbildningar
En tredje utlysning av utvecklingsmedel till nordiska masterprogram genomfördes under våren 2010. Under juni 2010 igångsattes en genomgripande evaluering av hela Nordisk Masterinitiativet. Utvärderingens uppdrag var att identifiera och lyfta fram de eventuella hinder som högre lärosäten i Norden upplever att de stött på och hur de i så fall har löst dessa. Evalueringen var klar i början av 2011 och den presenterades för MR-U/ÄK-U våren 2011, som underlag för planering av vidare initiativ. För tillfället pågår sista utlysningen av Nordic Master inom det s.k. globaliseringsinitiativet. Det har tillsatts också en arbetskommitté, som skall göra förslag på en permanent modell för Nordic Master. Arbetet baserar sig på att identifiera och röja undan potentiella gränshinder. Arbetskommittén har beställt en utredning om gränshinder inom Nordic Master och rapporten kommer ut under hösten 2012. HÖGUT har dessutom beställt en utredning om studieavgifter i Norden och också den rapporten skall vara färdig senast 31.10.2012.

Overenskomsten om adgang til højere uddannelse
Denne har været gældende mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige siden den 3. september 1996. På MR-U mødet den 25. april 2012 blev det besluttet, at arbejde for at forny aftalen om Overenskomsten om adgang til højere uddannelse i Norden for perioden 2013-2015.

4.4 Kultur

Upphovsrätt - Digitalt kulturarv
Frågan om det är möjligt att finna en juridisk lösning för att digitalt tillgängliggöra de enskilda ländernas kulturarv i hela norden togs upp av den norska kulturministern vid MR-K 2/11. Enligt det norska kulturdepartementet finns det upphovsrättsliga hinder i de enskilda länderna för detta. Ett exempel på hur det fungerar i norden i dag är att man i exempelvis Danmark, Sverige och Finland inte kan se på norsk public service tv via sin dator, på grund av nationella upphovsrättsliga licensskäl. Den nordiska upphovsrättsgruppen med representanter för de nordiska ländernas ansvariga departement för upphovsrättsfrågor har föreslagit att man ska avvakta den endelige vedtagelse af EU-direktivet om Orphan Works (upphovsrättsskyddade verk vars upphovsmän ej kan identifieras) och att gruppen i ljuset av detta direktiv ska studera det norska förslaget närmare och återkomma med sin kommentar. EU-direktivet om Orphan Works forventes endelig vedtaget på høsten 2012. ÄK-K 1/11 har beslutat att återkomma till ärendet när svar från upphovsrättsgruppen inkommit.

4.5 Livsmedel och naturresurser

Att förhindera att nya hinder uppkommer på livsmedelsområdet
I november 2011 afholdtes den årlige nordiske juristkonferens på levnedsmiddelområdet i Danmark, hvor grænsehindringer som tema blev taget op. Det blev på konferencen pointeret, at det er vigtigt, at de nordiske lande holder løbende kontakt om implementering af ny lovgivning for at hindre unødige forskelle i implementeringen. I de tre arbejdsgrupper under EK-FJLS (Levnedsmidler) bliver ny lovgivning jævnligt taget op. En af arbejdsgrupperne har beslutat i fortsättningen ha en informationspunkt på agendan där nya regler och förslag till nya regler tas upp, för att motverka att nya gränshinder uppkommer på nya områden.

Erfarenhetsutbyte om god kontroll

Inom ramen för livsmedelskontroll hålls det varje år en nordisk kontrollkonferens och en nordisk juristkonferens för att utbyta erfarenheter mellan länderna och för att uppnå en större samsyn kring hur man uppnår bättre livsmedelskontroll. I den forbindelse arrangeres fælles oplæring og gennemførelse af kontrolkampagne, eksempelvis var temaet i 2011 hvordan man mærker for allergener - et meget vigtigt område for de personer, der får allergisk reaktioner ved indtagelse af visse fødevarer. En nordisk samsyn/enighet ger konsumenterna en större säkerhet och företagen bättre förutsättningar att kunna förhålla sig till likartade regler i hela Norden.

Nordiskt samarbete kring nyckelhålsmärkning
Sedan 2007 har tre av de nordiska ländernae valt att i gemenskap använda det så kallade nyckelhålsmärket på livsmedel som gör det enklare för konsumenter välja sundare och bättre mat i butikerna. Sverige, Norge och Danmark arbetar nu aktivt med att befrämja kunskapen om nyckelhålsmärkning, såväl gentemot konsumenter som detaljhandel och livsmedelsproducenter m.fl.

Island overvejer nu at deltage i samarbejdet omkring nøgelhulsmærket. Endvidere bliver der nu arbejdet med at udvide anvendelsen af nøglehulsmærket, så det også kommer til at omfatte "Mad på farten", dvs. restauranter, kantiner mv. Det er vigtigt, at der er ens regler for anvendelsen af mærket i de fleste at de nordiske lande.

4.6 Finans

Deponering av moms på arbetsmaskiner
Nordisk Innovation genomförde i 2012 ett rundabordssamtal där finansdepartament, tullmyndigheter och representanter från industrin deltog. Norska finansdepartementet uttalade efter aktiviteten att man skulle se över problemet med deponering av moms vid tillfällig införsel av arbetsmaskiner. I norsk Revidert nasjonalbudsjett i Prop. 112 L (2011-2012) Endringar i skatte-, avgifts- og tollovgivinga kapittel 14, framgår det att norska finansdepartementet fortfarande utvärderar olika alternativ som kan avhjälpa situationen. Per i dag finns inga liknande processer i Finland, Sverige eller Island. Inom EUs tullunion praktiseras i dag en modell (reverse charge) varigenom problemet kan undgås. Danmark praktiserar samma modell i förhållande till tredje land (dvs Norge och Island).

4.7 Näring och energi

Passagerartrafik på vattnet
När det gäller båttrafik över gränserna så har reglerna och kraven för att bedriva passagerartrafik mellan länderna stärkts, gällande både sjösäkerhet och krav på hamnanläggningar. I gränsregionen Østfold - Västra Götaland har två nya nationalparker invigts 2009, Kosterhavet och Ytre Hvaler, där ett aktivt arbete pågår för en hållbar turistutveckling i området. Reglerna hindrar/omöjliggör emellertid företagandet över gränsen, då taxibåtar och charterbåtar inte får lägga till i grannlandet. Gränskommittén Östfold-Bohuslän/Dalsland, med bistånd från Nordisk Innovation, arbetar nu aktivt med att försöka lösa de 5 identifierade hinder som hämmar vattentransporterna och turismen i området.

Auktorisering av El-montörer
Efter beslutning på MR-NER i 2008 nedsatte EK-N en arbejdsgruppe for at se på grænsehindringer i forbindelse med el-montører. Arbetsgruppens rapport blev färdig i september 2012 och gruppens förslag kommer att behandlas av näringsministrarna i oktober 2012.

Samarbete kring standardisering
För närvarande pågår flera initiativ i samarbete med de nordiska standardiseringsorganisationerna. Målsättningen är att utveckla enhetliga standarder med syfte att få dessa erkända på ett europeiskt plan. Bland annat

har standarder för städstjänster och upphandling av städtjänster utvecklats. För närvarande pågår det ett initiativ att ta fram nordiska standarder inom äldreomsorgen.

Nordisk certifiering av bl.a. tjänster
Flera studier visar att marknaden för certifieringar och produktmärken är fragmenterad. För att nå ut med produkter i Europa är det ofta nödvändigt att upprepa certifieringar när varor skall introduceras på en ny marknad. Detta gäller särskilt på miljöområdet där det förekommer 50 olika certifierings- och märkerordningar. För att undgå ett mylller av olika märkerordningar har Nordisk Innovation satt i gång flera initiativ på området. I mars 2012 genomfördes en workshop i Bryssel där representanter från bland annat Europaparlamentet, EU-Kommissionen, standardiseringsorganisationer och branschorganisationer deltog. EU kommissionen/DG Market uttalade att man under hösten 2012 skall ta initiativ att ta fram europeisk policy runt certifiering av tjänster.

Steg närmare en gemensam nordisk slutbrukarmarknad för el
Arbejdet med harmonisering af det fællesnordisk elmarked fortsætter. Ministrene lægger stor vægt på dialogen med aktørerne i markedet, og har blandt andet inviteret TSO'erne (Transmission System Operators) til at fremlægge deres netinvesteringsplaner på ministermødet i 2012. Ministrene besluttede også at igangsætte et arbejde omkring identificering af fælles udfordringer og initiativer der kan styrke det fælles elmarked, som vil blive diskuteret på ministermødet i 2012.

4.8 Regionalt samarbete
Regionalpolitikken beveger seg innenfor ulike sektorer der eksempelvis arbeidsliv, helse og velferdsordninger, nærings- og innovasjonspolitikk, transport og samferdsel er viktige politikkområder for lokal- og regionalsamfunn i Norden. Det nordiske grenseregionale samarbeidet er tett knyttet til arbeid med grensehindre, og da i særlig grad identifisering, utredning og innberetning av grensehindre til relevante aktører innenfor grensehindringsarbeidet i Norden, herunder nasjonale organer samt de nordiske grensehindringsaktørene Öresund Direkt, Nordkalottens Gränstjänst, Hallo Norden og Grensenstjänsten Morokulien.

Grensekomiteer i Norden mottar tilsammen årlig ca 10 MDKK i basisstøtte og prosjektstøtte for grenseregionale aktiviteter. Bruksområdet for disse midlene styres av den nordiske grenseregionale strategi som vedtas av de nordiske regionalministre for en fireårs periode. I inneværende periode (2009-2012) er arbeid med grensehindre en av strategiens fire hovedprioritetsområder. Grensehindre blir her definert i bred forstand og omfatter både formelle, fysiske og opplevde grensehindre. En del av de grenseregionale midlene skal derfor bidra til å identifisere og løse grensehindre i Norden.

Hvert år arrangerer Nordisk Ministerråd i samarbeid med en grensekomité og den nordiske regionalpolitiske arbeidsgruppen for grenseoverskridende samarbeid, et to-dagers seminar der grenseregionale aktører fra hele Norden møtes. Grenseregionalt Forum tilrettelegger for informasjonsdeling og diskusjon om aktuelle tema innenfor grenseregionalt samarbeid.

5. Informationsförbättringar
5.1 Allmänt
Hallå Norden på Åland och Färöarna
Från och med 2011 har Hallå Norden etablerat ett informationskontor på Åland under en prövotid på två år. Från och med 2012 har det också etablerats en liknande informationsverksamhet på Färöarna. Detta innebär förhoppningsvis att fler Ålänningar och Färöingar får mer lättillgänglig information om reglerna i övriga nordiska länder, och att fler gränshinder som berör Åland och Färöarna fångas upp.

Hallå Norden når ut till fler
Ca 450 000 personer besöker vart år Hallå Nordens sidor på norden.org, som tillhandahåller information till människor som söker information inför en flytt, studier eller arbete mellan nordiska länder. 2011 tog dessutom över 3300 personer kontakt för att ställa frågor till Hallå Norden. Av dessa utgör ca 6% frågor kopplade till konkreta gränshinder.

Ny informationstjänst på Nordkalotten
Nordkalottens Gränstjänst, med kontor såväl mellan Finland och Sverige (Torneå) som mellan Norge och Finland (Skibotn), har nu etablerats. Nordkalottens Gränstjänst ska jobba med information och gränshinder för såväl privatpersoner som näringsliv. Den nya informationstjänsten är för närvarande finansierad nästan uteslutande med nordiska medel.

Seminarier för handläggare på nationella myndigheter
Under 2011-12 har det genomförts ca 12 informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, språkliga rättigheter m.m.. Seminarierna genomfördes i regi av Hallå Norden, Grensetjänsten, Öresunddirekt m.fl.. Omkring 700 nordiska handläggare kommer under året att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

Filmer om EU-förordning 883/2004
I 2011 skabte Hallo Norden i samarbejde med den regionale informationstjeneste, Øresunddirekt, seks små relevante film der skulle informere om de nye ændringer i forhold til EU-forordning 883. Følgende seks film blev taget frem: Social Sikring – for dig der bor i Danmark, men arbejder i Sverige, Barnbidrag – for dig der bor i Danmark, men arbejder i Sverige, Folkepension – for dig der bor i Danmark, men arbejder i Sverige, Socialförsäkringen – svensk version, Pensionen – svensk version og Barnbidrag – svensk version. Desuden tog Hallo Norden og Øresunddirekt en brochure frem om "Håndtering af grænsegængere – Social sikring i lyset af EU-forordning 883/04". Brochuren blev distribueret til kommuner, myndigheder og ambassader.

5.2 Näring

Hallo Baltic
Hallo Norden indgår i et uformelt netværk mellem flere aktører, hvor fokus ligger på grænsehindringer for erhvervslivet i et østersøperspektiv. I netværket indgår ud over Hallo Norden: Kommerskollegiet, Tillväxtverket, Svensk Handel, Foreningen Norden, CBSS, Solvit og Exportrådet. CBSS tog initiativ til dette netværk, da man fra CBSS' side blev interesseret i tjenesten Hallo Norden, både ud fra at informationsperspektiv, men også ud fra et grænsehindringsperspektiv. Derfor inviteredes Hallo Nordens projektleder til Hamburg af det tyske formandsskab i Østersøsamarbejdet for at informere formandsskabet og andre informationstjenester i Østersøregionen om virksomheden, som man er interesseret i at lade sig inspirere af, da så mange lande er involveret i en og samme informationstjeneste. Hallo Nordens værktøjer inspirerede således til et fremtidigt netværksarbejde for alle informationstjenester i hele Østersøregionen.

Rådgivning for næringslivet på Nordkalotten
Nordkalottsenteret har drevet med rådgivning og informasjonsarbeid om grensehinderarbeid og praktisk tilrettelegging for grenseoverskridende virksomhet på Nordkalotten i perioden 2010 – 2011. I juni 2012 öppnade ett Näringslivscenter i Skibotn i nord-Norge, för att bistå små- och mellanstora företag på Nordkalotten med information för att underlätta deras gränsöverskridande aktiviteter. Det ble arrangert to seminarer om grensehinderproblematikken vinter/vår 2012, med et spesielt fokus på grensehindre knyttet til transport, toll samt skatt & avgifter. I september

2012 vil det bli arrangert et Nordkalottens Grenseråd for næringslivet og offentlige myndigheter. Dette Grenserådet har som hovedtema grensehindre knyttet til toll- og merverdiavgift

5.3 Utbildning

Danska elevhem öppna för nordiska yrkesstuderande

Sedan något är tillbaka har danska elevhem inte varit öppna för icke-danska elever vid de danska yrkesskolorna.

Skälet har varit att det danska utbildningsministeriet gick ut med direktiv om att personer som saknade fast bostad i Danmark skulle betala fullt pris vid vistelse på danska elevhem, vilket innebar en ekonomisk omöjlighet för elever med fast bostad utanför Danmark.

Sedan problemet påpekats för den danska regeringen klargjordes att Nordiska/EES- elever skall ha tillgång till danska elevhem på exakt samma villkor som danska elever, och att begränsningen endast omfattar elever från tredje land. Ministeriet for Børn og Undervisning tänker nu satsa på bättre vägledning om gällande regler för att förhindra liknande missförstånd i framtiden.

DOKUMENT 7

Nordisk Råd

Dokument 7

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00291-2

Udenrigsministrenes redegørelse

President, kolleger og medlemmer av Nordisk Råd,

Det nordiske samarbeidet på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området revitaliseres og modnes. Utviklingen er spennende og med stor oppmerksomhet utenfor Norden.

Stoltenberg-rapporten med Solidaritetserklæringen er ett av flere uttrykk for dynamikken i det nordiske samarbeidet. Den trekker opp en rekke områder for styrket nordisk samarbeid. Oppfølgingen av rapporten er i god gjenge og mye er oppnådd på relativt kort tid.

Et annet uttrykk for dynamikken er det felles møtet de nordiske utenriks- og forsvarsministre hadde i Bodø i september i år. Møtet slo klart fast at vi har felles interesser i nord. Revitaliseringen innebærer et styrket samarbeid mellom de fem nordiske utenriksministre hvor vi utvider samarbeidsområdene. Vi har økt oppmerksomhet om det vi gjør sammen i vårt eget nærområde og mellom de fem land - i tillegg til vårt globale engasjement. Vi ser det vi gjør «hjemme» og «ute» i sammenheng. Det er viktig.

Deltakelse av Finland og Sverige i luftovervåkningen av Island ble første gang foreslått i Stoltenberg-rapporten. Som et svar på Islands initiativ har Sverige og Finland meddelt at de er beredt til å bidra i luftovervåkningen av Island sammen med Norge i løpet av de første fire månedene av 2014. Dette er et konkret eksempel på styrket nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid. Det er et uttrykk for solidaritet og en naturlig videreføring av det nære øvelsessamarbeidet som Sveriges, Norges og Finlands flyvåpen har etablert i nord. Island, Norge og Danmark hilser Sverige og Finlands deltakelse velkommen. I Finland og Sverige kan en endelig beslutning, inkludert parlamentenes medvirkning, først kunne tas etter at saken har vært behandlet i NATO.

Noe av styrken ved det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet er dets uformelle karakter. Dette er et særtrekk som har lange og gode tradisjoner. Som utenriksministre foretrekker vi uformelle

mekanismer for god kommunikasjon med Nordisk Råd. En slik mekanisme er den årlige utenrikspolitiske redegjørelsen. For å bidra til en god debatt har vi i år for første gang oversendt redegjørelsen til Nordisk Råd på forhånd. Vi har som utenriksministre alle erfart hvor viktig parlamentarisk støtte er for vårt arbeid. I Norden har vi et aktivt parlamentarisk samarbeid rundt regionale råd og Den nordlige dimensjon. Foraene er gode møteplasser for en aktiv dialog. Oppfølging av Stoltenberg-rapporten står sentralt i vårt nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske arbeid. Vi har lykkes med å føre visjonene i rapporten over til konkret samarbeid. En bærebjelke er Solidaritetserklæringen, som kan ses på som den politiske overbygningen for vårt samarbeid. Med den har vi forpliktet oss til å samarbeide i en solidarisk ånd på områder som natur- og menneskeskapte katastrofer, digitale angrep og terrorangrep.

22. juli i fjor ble Norge rammet av terror mot regjeringskvartalet og på AUFs sommerleir på Utøya. 77 mennesker ble drept og mange alvorlig skadd. Den tragiske hendelsen bekreftet styrken som ligger i den nordiske samhørigheten og solidariteten. Vi er svært takknemlige for den støtten vi fikk, og som var særlig viktig for de pårørende.

Den europeiske finanskrisen gjør oss alle urolige. De nordiske land vil videreføre sin aktive innsats for å løse de finansielle utfordringene. Det vil vi gjøre uavhengig av tilknytningsform til EU. Den nordiske modellen vekker økende interesse internasjonalt. Våre erfaringer etterspørres og vi deler av vår erfaring. Det gjorde vi senest i fellesmøter de nordiske utenriksministrene hadde med sine kolleger fra BeNeLux-landene og med CARICOM- og SICA-landene.

Noe av forklaringen på den nordiske modellen ligger i at vi har latt den få bygge seg opp naturlig nedenfra. Den nordiske modellen er kjennetegnet av tillit mellom styrende og styrte, arbeidstakere og arbeidsgivere, økonomisk utvikling med vekt på fellesskapets interesser, og gjennom inkludering av kvinner og likestilling mellom kjønnene. Modellen har utviklet seg gjennom et pragmatisk samarbeid og gjennom å finne pragmatiske løsninger. Vi har også tatt tiden til hjelp.

Også det nordiske samarbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap videreutvikles, og ambisjonene er hevet. Vi ser det på en rekke felt som redningstjeneste, krisekommunikasjon, bruk av frivillige samt forskning og utvikling. De nordiske beredskapsministrene gjennomfører årlige møter for å sikre fremdrift. Målet er å forebygge og redusere konsekvensene av alvorlige hendelser.

Nordisk samarbeid om digital sikkerhet blir prioritert. Vi er i ferd med å etablere et nordisk gradert kommunikasjonsnettverk, som vil være operativt innen utgangen av året. Gjennom nettverket vil vi kunne varsle, analysere og forberede nødvendige tiltak på en sikker og effektiv måte ved et eventuelt digitalt angrep mot ett eller flere nordiske land.

Nordisk samarbeid mellom utenriksministeriene og utenriksstasjonene har også fått en ny giv, inspirert av Stoltenberg-rapporten. Våre lands utenrikstjenester er basert på de samme verdier, og de møter i stor grad de samme utfordringene og mulighetene. Vi er godt i gang med å identifisere byer hvor vi kan samlokalisere våre ressurser og vår felles innsats. Dette er et konkret uttrykk for styrket nordisk samarbeid. Sammen er vi sterkere. I november åpner et felles ambassadekontor i Yangon, Myanmar. De nordiske utenriksministrene har besluttet å få til tilsvarende felles ambassadeløsninger i Islamabad, Hanoi og Dhaka. På sikt arbeides det for å få til tilsvarende felles løsninger i flere sentrale byer i Europa og Nord-Amerika. De nordiske land vil gå sammen om et felles ambassadekompleks i Reykjavik. Samlokalisering i Reykjavik vil skje i tett kontakt med det islandske vertskap. Dette vil være et viktig politisk signal

om nordisk samhørighet. I tillegg vil slike samlokaliseringer blant annet bidra til økonomiske innsparinger, økt effektivitet på utlendingsfeltet, det konsulære området og for samarbeid om kriseberedskap.

De nordiske land har i mange år hatt en ambisjon om å stille et felles bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner. Ved å samle våre ressurser kan vi bidra til en mer effektiv gjennomføring av FN-mandatene, og gjøre en forskjell der hvor behovet er størst. Finland har tatt et viktig initiativ for etableringen av et uformelt nordisk nettverk for å drøfte fred og forsoningssaker. Målsettingen med nettverket er å se på mulige former for styrket nordisk samarbeid.

Nordisk samarbeid i Afghanistan og i møtet med den arabiske våren er tett og nært. Dette vil bli videreutviklet. Ikke minst gjelder dette overgangs- og avviklingsfasen i Afghanistan og situasjonen i Syria. Dette er områder hvor også de baltiske land trekkes med. Alle de nordiske landene har et sterkt engasjement i de fire regionale rådene i Nord-Europa og innenfor Den nordlige dimensjon. Samarbeidet i Den nordlige dimensjon har fremgang. Vi har prosjekter innenfor de fire partnerskapene miljø, helse, kultur og transport. De internasjonale finansinstitusjonenes rolle gir Den nordlige dimensjon slagkraft. Institusjonelt har partnerskapene en sterk nordisk forankring med helse i Stockholm, transport i Helsingfors og kultur i København. Det er avgjørende at de fire regionale rådene og partnerskapene utnytter synergimulighetene og søker samlokalisering der det er naturlig.

Vi samarbeider også tett i Arktisk råd med vekt på å sikre en bærekraftig utvikling og bedre levevilkår for befolkningen i de nordlige områdene. Snart går de tre fremgangsrike norske, danske og svenske formannskapene mot slutten. Vi har gjennomført avgjørende reformer for å styrke Arktisk råd institusjonelt, og vi har bidratt til fremgang for å beskytte sårbar arktisk natur.

Nordisk Ministerråd fokuserer også på utviklingen i nordområdene. I vårt samarbeidsprogram rår vi årlig over om lag 10 millioner danske kroner til arktiske prosjekter. Det er viktig at at disse prosjektene er i tråd med våre målsettinger, og at de imøtekommer reelle behov.

Avslutningsvis vil jeg kort vise til at vi som utenriksministre har et aktivt uformelt samarbeid med de tre baltiske land. Dette samarbeidet vil vi videreutvikle parallelt med det vi gjør nordisk. Samarbeidet må gi merverdi. Det må være konkret. Og det må bygges opp der samarbeidsområdene er av interesse for alle de åtte landene. Et konkret eksempel på godt nordisk-baltisk samarbeid er en felles atomulykkeøvelse som planlegges i 2013. Med utgangspunkt i en nasjonal øvelse vil Finland koordinere forberedelsene til fellesøvelsen. Målet er å teste samarbeid, kommunikasjon og koordinering mellom NB8-landene. Dette gjelder både mellom nasjonale strålevernmyndigheter, mellom finsk UD og ambassadene i Helsingfors og mellom ambassadene og relevante hjemmemyndigheter. Det er opp til hvert land å avgjøre i hvor stor grad de vil utnytte denne muligheten til også å teste egen nasjonal beredskapsorganisasjon. Gjennom en felles risikoerkjennelse og mer kjennskap til rammene for samhandling vil vi stå bedre rustet til å håndtere uønskede hendelser i
fremtiden.

Til slutt vil jeg få lov til takke mine kolleger for et godt og konstruktivt samarbeid.

Tusen takk for oppmerksomheten.

DOKUMENT 8

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00292-2

Forsvarsministrenes redegørelse til sessionen 2012 ved Danmarks udenrigsminister Villy Søvndal

Præsident, kolleger, regerings- og parlamentsmedlemmer og medlemmer af Nordisk Råd.

På vegne af den danske forsvarsminister, Nick Hækkerup, vil jeg gerne benytte lejligheden til at orientere om fremdriften i vores nordiske forsvarssamarbejde, som Danmark i 2012 er formand for. Forsvarsministeren selv ledsager i øjeblikket Danmarks dronning på en rejse til Grønland og kunne derfor ikke selv være her i dag.

Der er ingen tvivl om, at de nordiske lande har et endog meget særligt værdifællesskab, der bl.a. er forankret i fælles historie, geografi, men også valg af samfundsmodeller. Det fællesskab danner et godt grundlag for samarbejde. Det nordiske forsvarssamarbejde er et godt eksempel på det potentiale, der ligger i at have et tæt, systematisk samarbejde mellem de nordiske lande. Politisk vilje og fokus på at skabe merværdi har således resulteret i et bredt forsvarssamarbejde inden for policy, operationer og kapacitet. Samarbejdet er over de seneste år blevet intensiveret og udbygget. Konkret arbejdes der med en bred vifte af initiativer og projekter fra konkrete fælles indkøb til koordineret kapacitetsopbygning i Østafrika over øget samarbejde om taktisk lufttransport til muligheden for at opstille et fælles nordisk bidrag til en af FN's missioner.

Danmark overtog formandskabet for NORDEFCO fra Sverige den 1. januar 2012, og der har i løbet af året været fokus på såvel videreførelse som konsolidering af eksisterende samarbejdsprojekter samt på nye mål og ambitioner. I maj afholdtes det første af to forsvarsministermøder under det danske formandskab. Det andet forsvarsministermøde finder sted i den kommende uge. På det første forsvarsministermøde i maj bekræftedes vigtigheden af og viljen til at udvikle et tættere og stærkere nordisk samarbejde på forsvarsområdet. Forsvarsministrene bekræftede ligeledes det nordiske forsvarssamarbejde som et eksempel på *smart defence*, hvor et tættere samarbejde om f.eks. materielanskaffelser, drift, uddannelse og

øvelser kan give en mere effektiv ressourceudnyttelse. Endvidere drøftedes bl.a. nordisk samarbejde inden for kapacitetsopbygning i Østafrika, muligheden for et tættere nordisk samarbejde om f.eks. taktisk lufttransport samt situationen i Afghanistan. Der blev ligeledes udvekslet erfaringer og status, med hensyn til hvorledes de nordiske lande støtter og anerkender deres respektive veteraner.

Forsvarsministrene fik endvidere en orientering om forløbet af det nordiske industriseminar i København den 2.-3. maj, *A Smarter and Greener Defence*. Seminaret, der var en prioritet under det danske formandskab, samlede mere end 300 eksperter fra forsvar, stat og industri til 2 inspirerende dage, hvor både nordisk industrisamarbejde generelt og et mere klima- og energivenligt forsvar var i fokus. Seminaret viste, at forsvar og klima- og energivenlige tilgange ikke er hinandens modsætninger, og at det under anvendelse af netop klima og energivenlige tilgange er muligt at opnå både besparelser og øget operativ effektivitet. Det fælles udenrigs- og forsvarsministermøde i Bodø i september symboliserer på en god måde det stadig tættere nordiske samarbejde. Mødet var historisk, i den forstand at det var første gang, at vores udenrigs- og forsvarsministre mødtes i den nordiske kreds. Vigtige problemstillinger knyttet til nordområderne og forholdet til Rusland blev diskuteret.

Det kommende forsvarsministermøde i næste uge vil blive anvendt til bl.a. at følge op på drøftelserne fra ministermødet i maj. Lad mig fremhæve enkelte af de emner, der vil blive drøftet: Den fælles nordiske støtte til kapacitetsopbygning i Østafrika har været en central prioritet for det danske formandskab og vil blive genstand for drøftelse. Der er tale om et samarbejde, hvor de nordiske lande i fællesskab yder kapacitetsopbyggende støtte til den østafrikanske sikkerhedsstruktur, bl.a. med afsæt i vores delte værdigrundlag. Støtten sigter mod at underbygge og bidrage til, at de østafrikanske lande i stigende grad bliver i stand til at håndtere egne sikkerhedsudfordringer. Det sker gennem bistand til opbygningen af den regionale sikkerhedsstyrke *Eastern Africa Standby Force* under Den Afrikanske Union, som efter planen skal være operativ i år 2015.

Forsvarsministermødet vil være en lejlighed til at gøre status for den nordiske støtte og samtidig drøfte mulighederne for at tilpasse støtten for at skabe de bedste betingelser for at nå målet om at være operativ i 2015. Lad mig i tilknytning hertil nævne, at det nuværende nordiske samarbejde i Afghanistan er et godt eksempel på, at det kan lade sig gøre at samarbejde, også operativt.

I den forbindelse vil jeg gerne nævne et andet vigtigt emne, som der er fokus på, nemlig muligheden for et fremtidigt nordisk bidrag til en FN-operation. Realiseringen af et sådant initiativ kræver grundig forberedelse og koordinering landene imellem, men det er et både muligt og delt politisk mål for vores nordiske forsvarssamarbejde. Samarbejdet om kapaciteter er de seneste år blevet udbygget på flere måder. Der er gennemført flere afklarende studier om taktisk lufttransport. Udgangspunktet herfor er, at den fælles ramme for brugen af den tilstedeværende samlede nordiske kapacitet kan yde både fleksibiliteten og give tilgængeligheden af fly, som er en særdeles central og ofte sparsom ressource for landene. Forsvarsministeren vil derfor se på muligheden for nærmere at konkretisere mulighederne og ambitionsniveauet.

Særligt fokus er sat på materielsamarbejdet, under hvilket der bl.a. er blevet identificeret et antal projekter med et betydeligt gevinstpotentiale og mulighed for hurtig gennemførelse. Den eksisterende nordiske industrisamarbejdsaftale er under revision med sigte på at gøre den mere tidssvarende og tilpasset. Lad mig derfor afslutningsvis nævne, at den nuværende ramme for det nordiske forsvarssamarbejde, der blev etableret i 2009, derfor er en endnu forholdsvis ny ramme. Den har vist sit værd

som en tidssvarende og effektiv ramme for de udfordringer, som det nordiske forsvarssamarbejde i dag står over for. Dermed ikke være sagt, at vi ikke løbende skal se på mulighederne for at forbedre og uddybe samarbejdet endnu mere, tværtimod. De indhøstede erfaringer giver løbende anledning til at overveje behovet for forbedringer og justeringer i samarbejdet. Finland overtager formandskabet for NORDEFCO til næste år. Danmark vil ligesom de øvrige nordiske lande støtte Finland i bestræbelserne på at bringe det nordiske forsvarssamarbejde endnu længere fremad, herunder have øje for mulighederne for at gøre det mere effektivt, således at samarbejdet kan blive tilført den ønskede merværdi.

Tak for ordet, tak for støtte og konstruktivt samarbejde under det danske formandskab i 2012

Nordisk Råd

Dokument 8

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00292-2

DOKUMENT 9

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00271-1

Nordisk Ministerråds redegørelse om EU-samarbejdet

Nordisk Råd har anmodet Nordisk Ministerråd om at udarbejde en redegørelse om Ministerrådets EU-relaterede aktiviteter. Nordisk Ministerråds EU-relaterede aktiviteter finder sted indenfor en række fagministerråds områder samt indenfor Ministerrådets nabopolitik under Samarbejdsministrene (MR-SAM), hvor fagministerråd og embedsmandskomiteer også er involveret.

Fagministerrådenes EU-relaterede aktiviteter

Ministerrådet for Arbejdsliv (MR-A)

MR-A har ikke et formelt samarbejde om EU-relaterede aktiviteter, men der foregår en uformel informationsudveksling om nationale positioner i forhold til for eksempel direktivforslag i såvel MR-A som i Arbejdsretsudvalget. Denne informationsudveksling kan også bidrage til at forebygge nye grænsehindringer i forbindelse med implementeringen af EU-direktiverne i hvert land.

MR-A finansierer endvidere en nordisk-baltisk-polsk EU-informationsgruppe, som mødes to gange årligt med henblik på at udveksle positioner om aktuelle sager på dagsordenen for EU's ministerråd på arbejdsmarkedsområdet. I den forbindelse inviterer gruppen ofte repræsentanter fra Kommissionen til at deltage i drøftelserne.

Ministerrådet for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER)

På området erhvervspolitik gennemfører den nordiske institution Nordisk Innovation (NI) en række aktiviteter med henblik på at skabe bedre markedsadgang for nordiske virksomheder. Aktiviteterne gennemføres i samarbejde med forskellige tjenestegrene i EU Kommissionen.

For eksempel har NI leveret input til handelsforhandlinger i form af analyser af handelshindringer for nordiske virksomheder på vækstmarkeder udenfor Europa. Dette arbejde vil i 2013 blive fulgt op af etableringen af "Nordic Platform for Better Trade", som skal koordinere arbejdet med handelspolitik i Norden og i forhold til EU Kommissionens DG Trade og EFTA Sekretariatet. NI har også i 2012 sat fokus på EU's indre marked med en politisk konference i samarbejde med Europaparlamentet. NI ar-

bejder på at sikre europæiske standarder for tjenesteområdet, og planlægger i den sammenhæng i 2013 en workshop med DG Market.

I KreaNords regi (tvärsektoriellt MR-NER och MR-K) pågår EU samarbete i och med att KreaNord deltar i FAME projektetet som är ett europeiskt projekt som fokuserar på finansiering av kulturella och kreativa näringar med stort tillväxtpotential. KreaNord är representerat i FAME via CKO (Center for Kultur- og oplevelsesøkonomi). FAME löper över tre år från 2011-2014 och har en samlad budget på 12 mio DKK. Syftet är att utveckla nya målrättade finansieringsinstrument och att utnyttja potentialet hos både offentliga och privata aktörer i Europa. FAME arbetar med att analysera de nuvarande finansieringsmöjligheter, öka incitamentet att investera i de kreativa näringarna och med att öka den generella kundskapen och intresset för de kreativa näringarnas potential.

På energiområdet deltager den nordiske institution Nordisk Energiforskning (NEF) i et projekt om Smart Grids. Dette har førte til en profilering i europæisk sammenhæng af de nordiske landes energisystemer og kompetencer på området, samt til en øget kontakt med EU og deltagelse i evaluering af europæiske energiforskningsprojekter. Erfaringerne fra det europæiske arbejde anvendes i forhold til den Nordiske Elmarkedsgruppe.

Ministerrådet for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS)
MR-FJLS har ingen direkte EU-relaterede aktiviteter, udover de aktiviteter, som nævnes nedenfor under ministerrådets nabopolitik.

Ministerrådet for Kultur (MR-K)
MR-Ks EU-relaterede aktiviteter er relateret til den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur, som nævnes nedenfor under Ministerrådets nabopolitik.

Ministerrådet for Ligestilling (MR-JÄM)
Norge har varit värd för ett expertmöte arrangerat av EU-kommissionen i maj 2012. Temat för mötet var "Women in Ecnomic Decision making". Experter från Norge, Danmark och Storbritannien lade vid mötet fram notat om nationella erfarenheter för diskussion bland invjudna fackpersoner från EU och EES länderna. Mötet ingår i "Programme of exchange of good practice on gender equality 2011-2015" som lägger vikt på konkreta politiska verktyg och exempel.

Ministerrådet for Lovsamarbejde (MR-LOV)
I de nordiske landes nationale parlamenter har der været afholdt debatter om grænsehindringer. I forbindelse med folketingsdebatten i Danmark blev det vedtaget, at der skal lægges op til det tættest mulige samarbejde mellem de nordiske lande om det forberedende arbejde i EU i forbindelse med nye retsakter, og når retsakterne gennemføres i de enkelte lande.

På MR-LOVs møde d. 26. juni 2012 blev det i tilknytning til en drøftelse af EU's forslag til nye databeskyttelsesregler besluttet at nedsætte en nordisk følgegruppe med henblik på at søge at finde frem til fælles synspunkter m.v. Det blev aftalt, at Danmark tager initiativ til nedsættelse af følgegruppen.

Ministerrådet for Miljø (MR-M)
I MR-Miljøs regi foregår en række EU-relaterede aktiviteter som har til formål at påvirke beslutningsprocessen i EU. Arbejdet foregår først og fremmest i MR-Miljøs arbejdsgrupper.

For eksempel bidrager den Nordiske Kemikaliearbejdsgruppe til implementeringen af EU's kemikalielovgivning, REACH, gennem udarbejdelse af baggrundsmateriale, vejledninger og metodeudvikling i forbindelse med

eksponering, risikovurdering og tilsyn af kemikalier. Også MR-Miljøs Affaldsgruppe, Arbejdsgruppen for Bæredygtig Konsumption og Produktion, og Arbejdsgruppen for Akvatiske Økosystemer gennemfører projekter, som har som formål at påvirke konkrete EU-direktiver og -strategier. De EU-relaterede projekter anvendes som fagligt grundlag for påvirkning af EU-Kommissionens DG Environment samt i diverse arbejdsgrupper, hvor nordiske eksperter deltager i udarbejdelsen af lovgivning og strategier samt i forhandlinger i EU's ministerråd.

Den nordiske institution NECFO bidrager til gennemførelse af EU's Baltic Sea Action Plan, hvor Helcom leder det regionale arbejde for gennemførelse af strategien. NEFCO forvalter Helcom's Baltic Sea Action Plan fond, som er etableret sammen med Nordisk Investeringsbank.

Ministerrådet for Social- og Helsepolitik (MR-S)
MR-Ss EU-relaterede aktiviteter er relateret til den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende, som nævnes nedenfor under Ministerrådets nabopolitik.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U)
MR-U har EU-relaterede dels under Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL), dels i regi af institutionen NordForsk.

NordForsk indgik i juli 2012 en aftale (Memorandum of Understanding) med EU Kommissionen om samarbejde om øget koordination mellem forskningsinstitutioner i EU med henblik på etablering af et fælles europæisk forskningsområde. Aftalen indebærer, at NordForsk skal tilpasse sig EU's rekrutteringsproces for forskere, arbejde for at fremme mobiliteten for forskere i Europa, styrke sin indsats i mellemstatslige tematiske forskningsprogrammer og implementere en strategi for fri adgang til forskningsresultater over landegrænserne.

NVL følger den europæiske policyudvikling inden for livslang læring med den målsætning at synliggøre nordiske styrker, men også med henblik på at identificere mulige udviklingsområder på nordisk niveau gennem samarbejde med EU. NVLs netværk samarbejder med europæiske institutioner og netværk for udvikling af praksis og policy på området, eksempelvis samarbejder vejledningsnetværket med European Lifelong Guidance Policy Network. Samarbejdet har form af konferencer, workshops og deltagelse i arbejdsgrupper.

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS)
EU-frågor är av hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofinrådets verksamhet kan förutses att bli aktuella.

En aktuell EU-fråga som de nordiska länderna särskilt samarbetar omkring är implementeringen av regler om kapital och likviditetskrav i bankerna.

MR-Finans beslutade i november 2011 att nedsätta en Nordisk arbetsgrupp på hög nivå med uppgift att utarbeta ett internt dokument som värderar de utmaningar de nordiska länderna var för sig står inför med avseende på CDR IV (Basel III). Gruppens arbete avrapporterades i samband med MR-Finans den 2 juli 2012, där man ställde sig bakom rekommendationer från arbetsgruppen. Arbetet kommer följas upp och behandlas i MR-Finans framöver.

Grænsehindringsforum
Grænsehindringsforums EU-relaterede samarbejde er centreret om gennemførelse af EU-direktiver, herunder det lovforberedende arbejde i for-

bindelse med gennemførelse af EU- direktiver med henblik på at forebygge opståen af nye grænsehindringer. Nordisk Ministerråd bestilte og udgav i 2010 en rapport om nordisk samarbejde og gennemførelse af EU- og EØS-lovgivning, "Nordisk samarbejde om gennemførelse af EU- og EØS-lovgivning".

Rapporten viste blandt andet, at de nordiske lande kun i meget begrænset omfang samarbejder om EU-lovgivning. Rapporten påpegede også, at i de tilfælde, hvor landene har koordineret arbejdet, har det stillet de nordiske lande stærkere samlet set i forhold til eksempelvis at kunne øve indflydelse på EU-Kommissionen. Derudover har den koordinerede indsats væsentligt styrket samarbejdet mellem embedsværket i landene, således at en række tvivlsspørgsmål kan løses i opløbet. I forbindelse med gennemførelsen af Tjenestedirektivet i 2008 havde de nordiske lande et tæt samarbejde, som blev betragtet som en ubetinget succes af de lande og institutioner, der deltog.

Samarbejdet om gennemførelse af EU-direktiver foregår i ekspertgrupper, hvor landene er repræsenteret af embedsmænd, som er konkret involveret i gennemførelsen af direktiverne. Et igangværende arbejde drejer sig om gennemførelse af direktivet om patienters rettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser, mens en ny gruppe fra 2012 skal arbejde med revisionen af direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

EU-relaterede aktiviteter i Nordisk Ministerråds nabopolitik
Under MR-SAMs nabopolitik samarbejder Nordisk Ministerråd med EU indenfor EU's Østersøstrategi, Den Nordlige Dimension samt Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter.

EU's Østersøstrategi
MR-SAM besluttede i 2009 at Nordisk Ministerråd skulle bidrage aktivt til gennemførelsen af EU's Østersøstrategi. Ministerrådet har siden 2009 sammen med EU Kommissionens DG Regio og andre relevante aktører arrangeret en række konference- og seminaraktiviteter med henblik på at fastholde strategien og dens målsætninger på den politiske dagsorden. Ministerrådet har i denne sammenhæng udviklet et tæt samarbejde med DG Regio, og anses for en væsentlig aktør, som med sit unikke netværk i form af samarbejdet mellem de nordiske lande og Ministerrådets kontorer i Østersøområdet, spiller en central rolle i gennemførelsen af handlingsplanen for strategien.

Ministerrådet deltager derudover i et antal flagskibsprojekter under Østersøstrategien, særligt under MR-FJLS, MR-NER (Energi), MR-M og MR-U.

Under MR-FJLS medvirker Ministerrådet i en række projekter på områderne skovbrug, genforskning, fiskeri og husdyrsygdomme. Der arbejdes endvidere på udvikling af et større tværsektorielt projekt om bioenergi.

Under MR-NER (Energi) har Ministerrådet medvirket til etablering af "Baltic Sea Rotating Energy Planning Academy" i samarbejde med BASREC. Projektet omfatter træning og erfaringsudveksling baseret på moderne planlægningsmetoder og modelleringstekniker såvel som best practices i energisektoren.

Under MR-M har Ministerrådet bidraget til gennemførelsen af et projekt i regi af Helcom om forebyggelse af spild af olie og kemikalier i Østersøen. Ministerrådet har i kraft af sit netværk af kontorer i Rusland, kunnet sikre at russiske partnere også blev inddraget i projektet.

MR-U arbejder gennem NORDUnet på etablering af et sammenhængende fiberoptisk netværk for avanceret forskningskommunikation mellem uni-

versiteter og forskningsinstitutioner i Østersøregionen, "the Baltic Ring", som omfatter alle lande omkring Østersøen, inklusive Rusland, Polen og Tyskland. Projektet forventes inkluderet i en kommende revideret handlingsplan for EU's Østersøstrategi.

Den Nordlige Dimension
Nordisk Ministerråd bidrager aktivt til gennemførelse af målsætningerne i Den Nordlige Dimension, som er en politisk ramme for samarbejde mellem EU, Rusland, Norge og Island. Politikken er indarbejdet i ministerrådets retningslinjer for samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland. Ministerrådet arbejder aktivt med tre af den Nordlige Dimensions fire partnerskaber, og finansierer og koordinerer en lang række indsatser. For eksempel bekæmpelse af menneskehandel og HIV/AIDS under Partnerskabet for Folkesundhed og Socialt Velbefindende, samt vandrensning og energieffektivitet under Miljøpartnerskabet, hvor den nordiske institution NEFCO deltager.

Ministerrådet har også spillet en særlig rolle i tilblivelsen af Partnerskabet for Kultur, som blev initieret af de nordiske kulturministre i 2007. Nordisk Ministerråds Sekretariat er i 2011-2013 vært for kulturpartnerskabets sekretariat, som har et tæt samarbejde med flere af EU-kommissionens tjenestegrene, herunder DG Education and Culture, DG Entreprise and Industry og European Union External Action Service, herunder også EU Delegationen i Moskva.

Hviderusslandsaktiviteter
I forhold til Hviderusland har ministerrådet siden 2005 haft et tæt samarbejde med EU om støtte til unge hviderusseres uddannelse på det Hviderussiske eksiluniversitet, European Humanities University (EHU), i Vilnius med cirka 2000 studerende. Som det eneste hviderussiske universitet har EHU i overensstemmelse med principperne i Bolognaprocessen integreret europæiske standarder og metoder i undervisningen og i selve læreprocessen. Ministerrådet administrerer en Trust Fund for EHU, som søger at sikre en stabil finansiering for universitet.

I forlængelse af samarbejdet om EHU er ministerrådet involveret i flere andre EU-finansierede projekter relateret til Hviderusland, dels et stipendieprogram for hviderussiske studerende i EU-lande, dels indsatser, der støtter og opbygger det hviderussiske civilsamfund.

DOKUMENT 10

Nordiska rådet

Dokument 10

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00278-1

Redogörelse om MR-U-strategin 2011 - 2013: "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"

Inledning
De nordiska ländernas välfärdssystem utsätts för närvarande av stor press från den internationella finanskrisens efterverkningar, näringslivets ökande internationella konkurrenssituation, de demografiska förändringarna och en växande ungdomsarbetslöshet. I vår omvärld ser vi samtidigt en utveckling där länder som Kina, Indien och Brasilien sedan länge dramatiskt ökar sina investeringar i utbildning, forskning och innovation.

Denna utveckling i vår omvärld förstärker behoven i Norden av prioriterade och långsiktiga investeringar i kunskap och forskning samt ökade ansträngningar för att omsätta detta i innovationer och kunskapsdriven grön tillväxt för välfärd och välstånd.

Under 2010 lade Ministerrådet för utbildning och forskning fram ett ministerrådsförslag om en ny strategi för perioden 2011 – 2013. Strategin sätter fokus på de utmaningar och möjligheter som globaliseringen medför för våra nordiska länder.

Från strategi till handling: utvecklingen och höjdpunkter från 2011
Arbetet med att förverkliga strategins målsättningar och ambitioner har inletts under 2011 och i bilaga 1 ges en samlad redogörelse av utvecklingen det senaste året på strategins alla målområden. I det följande lyfts några av höjdpunkterna från det gångna året fram.

Förra året orienterades Rådet om att en högnivågrupp tillsatts för att göra en översyn av det nordiska forskningssamarbetet. I slutet av 2011 presenterade gruppen slutrapporten "Vilja till forskning?". I denna lämnas ett antal konkreta och praktiska förslag som syftar till att bidra till att skapa ett ökat mervärde för de nordiska länderna. Av förslagen har MR-U i det vidare uppföljningsarbetet prioriterat arbetet med forskningsinfrastruktur, samspelet med EU och ett eventuellt stegvis öppnande av den nationella forskningsfinansieringen. ÄK-U har även, som del av uppföljningen av

översynen av forskningssamarbetet, bett NordForsk ta fram ett förslag till en uppdaterad handlingsplan kring eScience och eInfrastruktur.

Under hösten 2011 igångsattes ett helt nytt utbildningsvetenskaplig forsknings- och förmedlingsprogram "Education for tomorrow" med en total budget på ca 90 MDKK. Programmet administreras av Nordforsk och de första projekten beviljades medel i augusti 2012. Ytterligare en utlysning för etableringen av ett Nordic Center of Excellence inom området offentliggjordes i september 2012.
Inom området högre utbildning har hittills tre generationer med sammanlagt 16 Nordiska Masterprogram igångsatts och MR-U har under 2011 beslutat att fortsätta den framgångsrika satsningen under kommande år. Ytterligare 6 program kommer att etableras att innan slutet av 2012.

Ministerrådet har också beslutat att etablera sk. "kunskapstringelnätverk" vars avsikt är att närmare knyta samma högre utbildning, forskning och innovation. Under hösten 2011 inleddes arbetet med ett treårigt initiativ för etablering av universitetsbaserade nätverk för kunskapsutbyte, kommersialisering och innovation. Arbetet har hittills resulterat i ett antal kunskapstriangelnätverk inom de tematiska områdena hälsa, kultur/design och ett "generellt nätverk. Dessa nätverk arbetar bl.a. med kunskapsspridning och avser som ett hjälpmedel för detta sätta upp ett antal internetsidor runt aktuella frågeställningar.

Med mål att profilera styrkepositioner inom högre utbildning i Norden har projektet U-map genomförts med start hösten 2012. Projektet, som är ett pilotprojekt i samarbete med EU, innebär att drygt 100 nordiska högre utbildningsinstitutioner har kartlagts. Resultaten rapporteras under hösten 2012 och en slutkonferens hålls i oktober 2012.

Genom globaliseringsprojektet "En god upplärning för unga och vuxna" har bl.a. tre initiativ startats upp och vidareförs under 2013. I det första av dessa ansvarar Nordens Välfärdscenter för att utveckla och driva en resursbank mot studieavhopp. Det startas också upp forskning om studieavhopp inom programmet "Education for tomorrow" i regi av NordForsk. Slutligen planeras arbetet med entreprenörskap i utbildningen vidareförs i ÄK-N:s fyrtornsprojekt.

Inom vuxenutbildningarna genomförs en kartläggning av likheter och skillnader i bestämmelser för vuxna på ISCED 3-niveau i de nordiska länderna.

Under Språkkampagnen, som ägde rum under 2010-2011, var det en tävling om att utveckla det bäste språkverktyget. Vinnarna, som delade på 500 000 DKK, blev Föreningarna Nordens Förbund (FNF) och Snöball Film från Norge. FNF belönades för internetsidan 'Norden i Skolen', en digital undervisning plattform för lärare elever. Snöball Films internetsida Nordiska sprak.net, er uppbyggd av korta filmer och texter som kan bidra till förståelse av talad danska, norska och svenska.

Det internationella arbetet
MR-U:s strategi lägger stor vikt vid det internationella perspektivet – "Norden i världen" – och på flera områden har det skett betydande genombrott under 2011-2012.

Den 1 januari 2012 blev Nordplus 2012-2016 lanserat, efter en omfattande evaluering och konsultering. I det nya Nordplus öppnas bl. a. språk programmet för baltiskt deltagande. Första ansökningsrundan för det nye Nordplus genomfördes våren 2012, med totalt 703 ansökningar.

Den 29 september 2011 undertecknade Nordiska Ministerrådet och Ryssland efter flera år att förberedande förhandlingar ett brett samarbetsavtal

inom utbildning och forskningsområdet som lägger grund för ett helt nytt samarbete baserat på gemensamma prioriteringar och gemensam finansiering. I mars 2012 avhölls ett uppstartsmöte för Rysslandssamarbetet och ett första möte och kick off för programmet ägde rum hösten 2012.

Ministerrådet har beslutat att i samarbete med Nordic Center vid Fudan Universitetet i Shanghai, Nordiska institutet för Asienstudier (NIAS) och NordForsk etablera helt nya innovativa universitetsbaserade SINO-Nordiska kunskapstriangelnätverk som bygger breda samarbeten mellan nordiska universitet och universitet och innovationsaktörer i hela Shanghaiområdet. Under sommaren 2012 har en utlysning publicerats för att stödja etableringen av nätverk mellan nordiska universitet och universitet i Shanghaiområdet. Genom initiativet önskar ministerrådet också bidra till den långsiktiga utvecklingen av Nordic Center vid Fudan universitet

Avslutning

Sammanfattningsvis har MR-U:s strategi placerat det nordiska samarbetet kring utbildning, forskning, språk och IT i en global kontext med ambitionen att bygga nya nordiska samarbetsplattformar för att bidra till att vår region bättre utnyttjar de nya möjligheter som globaliseringen skapat.

Ministerrådet ser fram emot att under kommande år vända tillbaka Nordiska Rådet för löpande dialog och för att rapportera nya resultat och framsteg.

BILAGA 1. Översikt av status för MR-Us strategi 2011-2013

Nordiska rådet

Dokument 10

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00278-1

Ur MR-U:s strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"

A) MR-Us vision:
- Vidareutveckla välfungerande, gränslösa nordiska utbildnings-, forsknings- och innovationsområden för att säkra att Norden blir föregångsregion för kompetensutveckling och forskning av hög kvalitet
- Vidareutveckla det komparativa försprånget hos Nordens kunskapsrika befolkning
- Säkra en effektiv och flexibel gemensam arbetsmarknad, som råder över tillräcklig och kompetent arbetskraft
- Främja Nordens konkurrenskraft, bland annat genom långsiktigt främjande av grön växt
- Främja nordiskt deltagande och inflytande på den globala arenan
- Vidareutveckla den gemensamma värdegrund som ligger i en nordisk språk- och kulturidentitet och de nordiska ländernas samhällsmodeller

B) Tre nivåer för nordisk utveckling:
1. erfarenhetsdelning
2. initiativ
3. ståndpunkter globalt

Status och uppföljning för prioriterade insatsområden under strategiperioden 2011-2013:

1) Forskning, innovation, utbildning

MR-U arbetar för att:	Status 2011-2012
Utveckla det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA), som en del av det europeiska forskningsområdet ERA- främja den femte friheten- fri rörlighet av kunskap.	I juli i år undertecknade NordForsk tillsammans med en rad europeiska forskningsorganisationer ett MoU som syftar till en förbättrad koordination av forskningsverksamheten i EU och en harmonisering av EU:s forskningspolitik. I avtalet anges att NordForsk ska anpassa sig till EU:s rekryteringsprocess för yrkesaktiva forskare, bädda för mobilitet bland forskare i Europa, stärka sin insats i mellanstatliga tematiska forskningsprogram och implementera en strategi för fri tillgänglighet till forskningsresultat över landsgränserna. NordForsk ska genomföra åtgärderna under 2013.
Understödja samarbete mellan nationella och nordiska forsknings finansieringsorgan om ett flexibelt samspel mellan finansering, prioriteringar och infrastruktur. **Facilitera samarbete på forskningsområdet som ger aktörerna större möjligheter och länderna mervärde. Understödja nordiska gemensamma initiativ inom forskningsinfrastruktur.**	Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade under våren 2011 att genomföra en översyn av det nordiska forskningssamarbetet med fokus på forskningssamarbetets framtida ambitioner, effektivitet och inriktning. Översynen har genomförts av en extern högnivågrupp. I slutrapporten rapporten "Vilja till forskning?" som presenterades i slutet av 2011 lämnas konkreta och praktiska förslag som syftar till att bidra till att skapa ett ökat mervärde för de nordiska länderna.

	MR-U har i det i vidare uppföljningsarbetet prioriterat arbetet med forskningsinfrastruktur, samspelet med EU och ett eventuellt stegvis öppnande av den nationella forskningsfinansieringen.
Främja e-Science och e-Infrastruktur **Bidra till ökad fokus på forskning, innovation och användande i förbindelse med utveckling av gröna teknologier, bl.a. grön IKT**	ÄK-U har – som del av uppföljningen av översynen av forskningssamarbetet – bett NordForsk ta fram ett förslag till en uppdatera handlingsplan kring eScience och eInfrastruktur. NordForsk har fr.o.m. 2012 övertagit värdskapet för det nordiska e-Infrastruktursamarbetet (tidigare NDGF). Det nordiska globaliseringsinitiativet avlöses av en prioriteringspulje från 2013. MR-U stödjer Generalsekreterarens förslag om "Grön växt" till prioriteringsbudgeten. Med bakgrund i beställningen från de nordiska statsministrarnas hösten 2011 kommer det att organiseras ett seminarium och utarbetas ett idénotat med vikt på både utbildningens och forskningens betydelse för grön växt. Även frågor kring grön ICT kommer att värderas inom ramen för arbetet.
Fjärna barrierer för fri rörlighet för studenter, forskare och kunskap i Norden	Nordisk arbetsgrupp om samarbete om national implementering af European Qualification Framework (EQF) inom områdena skola och vuxnas lärande. Rapport om EQF-arbetet på skolområdet är under utarbetande. En rapport om studieavgifter i de nordiska länderna skall utges 31.10.2012. Studieavgifterna har i vissa fall utgjort gränshinder för mobiliteten av studeranden. En rapport om gränshinder som har uppkommit under Nordic Master programmen kommer likaväl ut 31.10.2012.
Stimulera till upprättande av innovative nätverk och partnerskap mellan offentliga och private verksamheter och utbildningsinstitutioner	Under hösten 2011 inleddes arbetet med ett treårigt initiativ för etablering av universitetsbaserade nätverk för kunskapsutbyte, kommersialisering och innovation, s.k. Kunskapstriangelnätverk. Arbetet har hittills resulterat i att ett antal internetsidor har skapats i de respektive delprojekten för att nå ut till bredare målgrupper.
Utveckla gemensamt nordiska masterutbildningar (NMP)	Initiativet har hittills resulterat i etablering av sammanlagt 16 nya nordiska mastersprogram med deltagande från flertalet av de stora universiteten i Norden. Ytterligare 6 program skall finansieras innan slutet av 2012. Många program har stort deltagande från utomnordiska studenter, både från andra EU-länder och utanför EU. Initiativet har även resulterat i att man inom ramen för Nordisk Master identifierat gränshinder för samarbete mellan högre utbildningsinstitutioner i Norden. En arbetskommitté skall arbeta vidare med gränshindren på olika nivåer

	efter 2012; vissa utmaningar ligger på lagstiftningsnivå och andra kan lösas t.ex. på institutionsnivå. Arbetskommittéen kommer även att presentera ett förslag till en långsiktig utveckling av programmet.
Utveckla ny kunskap och erfarenhetsutbyte om högre utbildningsinstitutioners kunskapsutbyte med samhället, bl.a. kommersialisering	Under hösten 2011 startades ett antal kunskapstriangelnätverk inom de tematiska områdena hälsa, kultur/design och ett "generellt nätverk"
Profilera nordiska styrkepositioner inom högre utbildning, bland annat genom att främja samarbetet om kvalitetsmätning (kvalitetsvärdering)	Under hösten 2011 startade projektet "Classifying higher education institutions in the Nordic countries" som ett pilotinitiativ i samarbete med EU-kommissionens U-MAP projekt. Projektet innebär att drygt 100 nordiska högre utbildningsinstitutioner har kartlagts. Resultaten kommer att rapporteras under hösten 2012 och en slutkonferens hålls den 22 oktober 2012. Under sommaren 2012 har en utlysning publicerats för att stödja etableringen av nätverk mellan nordiska universitet och universitet i Shanghaiområdet. Genom initiativet önskar ministerrådet också bidra till den långsiktiga utvecklingen av Nordic Center vid Fudan universitet.
Främja ökat genomförande i fortgående utbildning och förebygga ungdomsarbetslöshet	Genom globaliseringsprojektet *En god opplärning för unga och vuxna* har följande initiativ startats upp och vidareförs under 2013. Nordens Välfärdscenter ansvarar för att utveckla och driva en resursbank mot studieavhopp. Det igångsättes forskning om studieavhopp genom programmet *Education för tomorrow* i regi av NordForsk. Arbetet med entreprenörskap i utbildningen vidareförs i ÄK-Ns fyrtornsprojekt. Ett nordisk seminarium om läsning, skrivning och räkning i yrkesfackliga studieprogram kommer att arrangeras i månadsskiftet oktober -november 2012. En Nordisk konferens anordnas samarbete hösten 2012 i regi av BLD och NOVA om uppföljning av marginaliserad ungdom genom bättre tvärstatligt samarbete. Projekt om nordisk utveckling om gemensamt utbildningstutbud för små och värnbara fackområden/små hantverksfack startas upp hösten 2012 i vilket Norge, Danmark och Island går vidare med att prova ut utveckling i ämnet båtbyggande/ trebåtsbyggande.
Styrka kunskapsutvecklingen om unge på tvärs av utbildningssystemen, arbets- och samhällsliv	Flera aktiviteter har genomförts som är knutna till erfarenhetsutbyte genom konferenser, seminarier studier o.s.v.
Finna goda modeller som främjar ökad pedagogisk ut-	Hösten 2012 slutförs en nordisk kartläggning om uppläringsutbudet för barn med särskilda

byggnad och effektiv resursanvändning inom specialundervisningen i grundskolan	behov i grundskolan. Under hösten 2012 äger ett seminarium rum kring detta ämne med studien som bakgrund
Utveckla effektiva strategier för livslångt lärande som främjar ökad flexibilitet och mobilitet	Genom globaliseringsprojektet *En god upplärning för unga och vuxna* har det följande aktiviteter startats upp och dessa vidareförs under 2013: - En kartläggning av likheter och skillnader i bestämmelser för vuxna på ISCED 3-niveau i de nordiska länderna. Genom projektet avslutas en rapport om effektiva strategier för läs- och skrivundervisning, *Fagintegreret læseundervisning för kortuddannede vuxna*. I samarbejde med Arbejdsmarkedsudvalget under Ministerrådet för Arbejdsliv har ett nordisk forskarnätverk upprättats om de nordiska ländernas arbete med *PIAAC* (Programme for the International Assessment of Adult Competencies). Nordisk Netværk för Vuxnas Lärande (NVL) genomför på uppdrag av SVL en utredning om indikatorer för vuxnas lärande.
Vidareutveckla arbetsplatsen som lärandearena och ökad användning av e-Lärande inom vuxnas lärande, samt främja partnerskap mellan offentliga och private verksamheter och utbildningsinstitutioner om realkompetensvärdering	I januari 2012presenterade från en nordisk forskargrupp *Rapport om nordisk forskning och exempel på validering* I mars 2012 genomförde NVL en international konferens om realkompetanser med presentation av goda exempel och av utmaningarna knutna till att komma vidare med värdering av icke-formell och oformell kompetanse validering, bl.a. med deltagande av EU-kommissionen. Totalt deltog 105 personer och 26 länder i konferensen.
Vidareutveckla Nordplus ramprogram som samlande instrument för den nordiska och nordisk-baltiska satsningen på utbildningsutveckling och ett gemensamt utbildningsområde	Nordplus 2012-2016 blev lanserat 1 januari 2012, efter en omfattande evaluering och konsultering. I det nya Nordplus blev bl. a. språk programmet öppnat för baltiskt deltagande. Första ansökningsrundan för det nye Nordplus genomfördes våren 2012, med totalt 703 ansökningar
Följa upp utbildningsforsknings- och förmedlingsinitiativet som ett samlande initiativ för hela utbildningsområdet	Det nordiska utbildningsforsknings- och förmedlingsinitiativet "Education for tomorrow" igångsattes hösten 2011 med en budget på ca 90 MDKK. De första projekten beviljades medel i augusti 2012 och en utlysning för etableringen av ett Nordic Center of Excellence inom området offentliggjordes i september 2012.
Främja kreativitet, innovation och entreprenörskap i upplärningen från förskola till universitet	Genom globaliseringsprojektet *En god upplärning för ungdom och vuxna* har det bl. a. utarbetats 3 studier om kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen. I juni 2012 arrangerade Norge en nordisk konferens om innovation i vuxnas lärande. Deltagarna diskuterade innovation och kreativitet i ljuset av den nordiska välfärdsmodellen. 251 personer från hela Norden del-

	tog. Innsatsen som är knuten till entreprenörskap vidareförs genom ÄK-Ns fyrtornsprojekt om entreprenörskap.

2) Språk, språkförståelse

MR-U arbetar för att:	Status 2011-2012
Styrka barn och ungas ömsesidiga förståelse av danska, svenska och norska	Ansträngningarna för att styrka barn och ungas ömsesidiga förståelse av danska, norska och svenska pågår ständigt – också med involvering av MR-U's koordineringsfunktion 'Nordisk Språkkoordi-nation.' Under Språkkampagnen, som ägde rum under 2010-2011, var det en tävling om att utveckla det bäste språkverktyget. Vinnarna, som delade på 500 000 DKK, blev Föreningarna Nordens Förbund (FNF) och Snöball Film från Norge. FNF belönades för internetsidan 'Norden i Skolen', en digital undervisning plattform för lärare elever. Snöball Films internetsida Nordiska sprak.net, er uppbyggd av korta filmer och texter som kan bidra till förståelse av talad danska, norska och svenska.
Styrka den nationella uppföljningen av deklarationen om nordisk språkpolitik	Ministrarnas rådgivande grupp på språkområdet Expertgruppen Nordens Språkråd ger råd om hur den nationella uppföljningen av Språkdeklarationen kan styrkas. Avrapporteringen om uppföljningen av Språkdeklarationen sker vart annat år, och nästa gång sker den i samband med Nordiska rådets session 2013.
Bidra till erfarenhetsutväxling om framtidens behov för främjandespråkskompetenser	Detta insatsområde kommer att starta upp under2013. I 2012 er der fokus på en evaluering av språkområdet i Nordisk Ministerråd, och en möjlig omorganisering av området från 2014.

3) Informations- och kommunikationsteknologi (IKT)

MR-U arbetar för att:	Status 2011-2012
Stimulera till erfarenhetsutväxling och policydiskussioner om möjliga nordiska utvecklingsfrågor på IKT-området, och främja gemensamma satsningar där det finns underlag för det i nationella och tvärgående sammanhang- exempelvis inom standardisering och e-Lärande	Diskussioner om relevant organisering av IT-samarbetet, samt igångsatt pilotprojekt kring Cloud computing, eHälsa. Värdering av alternativa modeller for organisering av det nordiska samarbetet på IKT-området sker under ansvar av ÄK-U. Insatser för att styrka samarbetet om Cloud computing. Inom ramen for Cloud computing arbetet utarbetades i början av år 2012 en rapport om existerande utmaningar i användandet av cloud computing i den offentliga sektorn i de Nordiska länderna. På basis av rapporten gav It-direktörerna i uppdrag till Digitaliseringsstyrelsen i Danmark att vi-

	dare utreda området inom tre nordiska arbetsgrupper med fokus på kunskapsdelning, lagstiftning och offentliga uppköp. Hösten 2012 arrangeras ett nordiskt seminarium med erfarenhetsutbyte om tillrättaläggning av digitaliserade medieklipp för skolor. Huvudtemat är delning av digitalt innehåll och erfarenhetsutbyte för att utveckle bättre IKT-tjänster. Invitationen går till *allmennkringkastere* och nordiska utbildningsmyndigheter.
Arbeta för å främja offentlig-privat utveckling till utveckling av IKT-kompetansen i befolkningen och arbetsstyrkan	Inga aktiviteter har ägt rum på detta område

4) Norden i världen

MR-U arbetar för att:	Status 2011-2012
Följa upp globaliseringsinitiativet	Alla MR-Us globaliseringsprojekt genomförs och avslutas under 2012 (eScience vidareförs, dock utan NMR finansiering). Det nordiska globaliseringsinitiativet avlöses av en prioriteringspulje från 2013. MR-U stödjer Generalsekretærens förslag om *Bæredyktig nordisk velferd* till prioriteringsbudgeten. MR-U har ett särskilt ansvar för pilar 1 i projektet *Utbildning för arbete och velferd* där det bland annat fokuseras på ungdomsarbetslöshet.
Vidareföra utvecklingen av EUs Östersjöstrategi och forsknings- och utbildningssamarbetet med de baltiske länderna	Beslut om att arbeta för att etablera projektet "Kunskapsinfrastruktur för den fria rörligheten av kunskap" på handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi. Följa upp forsknings- och utbildningssamarbetet med andra länder och regioner, samt säkra uppföljningen av pågående processer. Konsortium Baltic Ring.
Vidareutveckla samarbetet med Russland och värdera möjligheter i Arktis	Den 28 september 2011 signerades ett avtal mellan NMR och Ryssland om samarbete inom utbildning och forskning. I mars 2012 avhölls ett uppstartsmöte för Rysslandssamarbetet och ett första möte och kick off för *programmet ägde rum hösten 2012.*
Evaluere nuvarende insatsområden	Säkra uppföljning av pågående processer

5) Utveckling i Norden

MR-U arbetar för att:	Status 2011-2012
Tydliggöra beslutsprosesser	EK-U nedsatte i december 2011 en arbejds-

och ansvarsfördeling	gruppe, *Arbejdsgruppen om samarbejdet under MR-U*, för att värdera om det sätt MR-U systemet arbetar på är det mest optimale med hänsyn till måluppfyllelse, synergier, resursutnyttjande och inflytande. Arbetsgruppen presenterade sin rapport till ÄK-U i maj 2012, och rapporten och dess rekommendationer behandlas av ÄK-U under hösten 2012 och vidare uppföljning sker i 2012 och 2013.
Styrka samspelet och erfarenhetsutbytet mellan rådgivnings- och expertgrupperna och ämbetsmannakommitteens (ÄK-Us) arbete	Ett Fællesmöte ägde rum i september 2012 för ÄK-U och rådgivningsgrupperna. Temat för fællesmötet var *Velferd i praksis*.
Styrka det politiska samspelet mellan MR-U och samordningsministrana MR-SAM, samt relevante fackministerråd och Nordisk råd för lösning av uppgifter av gemensamt interesse	Rapporten från arbetsgruppen om samarbetet under MR-U innehåller rekommendationer om styrkt samspel med andra ministerråd, ämbetsmannakommittéer och Nordiska rådet.
Värdera nya utvecklingsformer, som nätverk och "ledande land"—ansvar i fall där detta kan vara relevant	Exempel på ledande land principen är projekten «Ernæring, læring og helse» samt U-map i vilka Norge har påtagit sig projektledningen.
Styrka kommunikationen genom att bland annat utnyttja sociala medier	

DOKUMENT 11

Nordisk Råd

Dokument 11

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00261-1

Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion

I 2006 valgte Nordisk Ministerråd at udarbejde en handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet. Det var en naturlig reaktion på de udfordringer, som Norden og verden står overfor i øjeblikket med en stigning i antallet af overvægtige og en tendens til faldende fysisk aktivitet. Med handlingsplanen understregede de nordiske ministre vigtigheden af at arbejde for bedre sundhed og øget livskvalitet på lige vilkår for alle nordiske borgere.

Der er i handlingsplanen opstillet nogle mål for 2011 og nogle mere langsigtede visioner for 2021. Sammenfattende for både mål og visioner er, at der gerne skal ske en klar forbedring af de nordiske befolkningernes kostvaner, flertallet skal efterleve anbefalingerne vedrørende fysisk aktivitet og alle børn skal være fysisk aktive, antallet af overvægtige og svært overvægtige skal reduceres og social ulighed i sundhed med hensyn til kost og fysisk aktivitet skal reduceres.

I 2006, da handlingsplanen blev godkendt, besluttede man, at det ville være hensigtsmæssigt at fremstille en statusrapport ca. hvert andet år for at følge udviklingen. Første statusrapport forelå i 2009 – og blev dengang også oversendt til Nordisk Råd. Ministrene for fødevarer har derfor fulgt op på den første statusrapport, og godkendte derfor "Et bedre liv gennem mad og motion – hvor langt er vi nået – 2012?" på deres møde i sommer.

I statusrapporten for 2012 fokuseres på følgende felter:

- Direkte opfølgning på handlingsplanen, herunder de tværgående tiltag
- De nationale tiltag

Som et udspring af handlingsplanen kan af specielle tiltag nævnes arbejdet med det nordiske ernæringsmærke med udgangspunkt i det svenske nøglehullet, udarbejdelsen af den kommende revision af de fælles nordi-

ske næringsstofanbefalinger, der forventes at foreligge i starten af 2013, samt monitoreringen af udviklingen i kost - og motionsvaner, hvor de første resultater af nulpunktmålingen foreligger. Da monitorerings-projektet er forsinket, er det ikke muligt at klargøre på nuværende tidspunkt, i hvilken grad de mål, der blev opstillet for 2011 er opfyldt. Det vil være muligt at give et bud på dette efter anden måling i 2014. Derved kan man måle udviklingen igennem årene.

Da det er af største vigtighed, at der sker en tværgående indsats, er mange af de initiativer, der er iværksat, sket ved involvering af flere sektorer. Dette er ikke mindst tilfældet i forhold til globaliseringsinitiativet for "Helse og velfærd". Programforslaget bygger på et rationale om, at velfærd og sundhed går hånd i hånd: En sund befolkning spiller en stor rolle for opretholdelse af høj produktivitet, konkurrenceevne, vækst og velfærd. Samtidig skaber et højt velfærdsniveau de bedste forudsætninger for en sund og produktiv befolkning med høj livskvalitet.

Helt konkret vil der i globaliseringsinitiativet indenfor kost og motion blive sat fokus på ny viden og afprøvning af metoder indenfor sundhedsfremme og forebyggelse, se på effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme ved at igangsætte den tidligere omtalte monitorering på kost- og motionsområdet, for bedre at kunne vurdere "hvad der virker" og " hvor det virker", samt få viden om sammenhængen mellem ernæring og læring i skoler og børnehaver.

Udviklingen af "Nordiske Centre of Excellence – Nutrition" under NordForsk har resulteret i tre forskellige 5-årige forskningsprojekter, hvor der er ved at vise sig gode resultater. Blandt andet er der nu skabt mere viden om de sundhedseffekter, der er ved at spise fuldkornsprodukter.

Den nordiske handlingsplan lægger vægt på tiltag, hvor et nordisk samarbejde skaber synergi tilfører værdi i forhold til de tiltag, de enkelte lande allerede har igangsat.

Der er derfor også i statusrapporten givet en overordnet beskrivelse af de nationale indsatser. Og som det ses af rapporten, så er der igangsat mange væsentlig indsatser nationalt, og det er ikke mindst det, der skal give grundlag for på nordisk plan at udveksle erfaringer for at inspirere hinanden til yderligere tiltag.

Nordisk Ministerråd vil derfor prioritere, at arbejdet med opfølgningen af handlingsplanen for kost og motion fortsættes på højt niveau.

Link til ministerrådets rapport:
http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2012-727

DOKUMENT 12

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

Nordiska ministerrådets jämställdhetsredogörelse till Nordiska rådet 2012

Nordiska rådet (NR) har bett Nordiska ministerrådet (NMR) att rapportera om jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet.

Den nordiska välfärdsstaten har uppnått ett betydande internationellt erkännande och utgör idag modell till inspiration för många andra länder. Satsningen på ett jämställt samhälle, där kvinnor deltar på lika villkor som män, har haft en central betydelse. Lika möjligheter och rättigheter för kvinnor och män är en grundläggande mänsklig rättighet samtidigt som jämställdhet är en förutsättning för social, ekonomisk och politisk framgång i Norden.

Nordiska ministerrådets arbete med jämställdhetsintegrering baserar sig på den process, som NSK godkände för jämställdhetsintegrering i NMR den 2.10.2008.

Jämställdhetsintegrering i facksektorerna och prioriteringsbudgeten

Vad gäller det kontinuerliga jämställdhetsintegreringsarbetet i fackministerråden är det ett arbete som kräver särskild uppmärksamhet och insatser för att säkra såväl kontinuitet som kvalitet och engagemang. MR-JÄM har under 2012 arbetat med att utforma en modell samt verktyg för hur jämställdhetintegreringen ska kunna förankras enhetligt i alla facksektorer, härunder hur sektorerna ska kunna utarbeta mål och indikatorer för arbetet, en enhetlig rapporteringsmodell samt metoder för kvalitetssäkring av arbetet.

MR-SAM beslöt den 23 februari 2012 att inom ramen för ministerrådets budget 2013 inrätta en prioriteringsbudget på 80 MDKK. Prioriteringsbudgeten är uppdelad i två delar och består av 20 MDKK som är öronmärkta till initiativ som initierats av det kommande ordförandeskapet (Sverige år 2013), och en övrig del på ca 60 MDKK. Med anledning av prioriteringsbudgeten har NMR på MR-JÄM:s anmodan beslutat om en särskild insats

för att köns- och jämställdhetsintegrera projekten i prioriteringsbudgeten. Arbetet, för vilket MR-JÄM ansvarar och även delfinansierar, kommer att föregå i två faser. I den första fasen ska en bedömning ske av vilka projekt som kan köns- och jämställdhetsintegreras och därefter, i den andra fasen, kommer insatser att genomföras i de relevanta projekten. Vad gäller projekten i prioriteringsbudgeten finns därtill redan i dagsläget ett uttalat jämställdhetsperspektiv inom ramen för vissa projektförslag. Exempel på sådana projekt är NordMin – Center of Excellence för hållbar gruvnäring – som ligger under det svenska ordförandeskapet, samt projektet Hållbar Nordisk Välfärd där jämställdhet ska ligga som tvärgående initiativ genom programmet.

I och med att en särskild satsning planeras vad gäller det kontinuerliga jämställdhetsintegreringsarbetet i facksektorerna och att det i tillägg även satsas särskilda resurser på att jämställdhetsintegrera projekten i prioriteringsbudgeten, har arbetet med att säkra ett jämställdhets-perspektiv inom hela NMR:s verksamhet förstärkts markant under det senaste året. Utmaningen under 2013 kommer att bestå i implementeringen. Målsättningen är att presentera en samlad systematisk rapportering för arbetet i såväl facksektorerna som projekten i prioriteringsbudgen i jämställdhetsredogörelsen för 2013.

Jämställdhet, klimat och hållbar utveckling

Under Finlands ordförandeskap i Nordiska Ministerrådet 2011 var huvudtemat klimatförändring, varför Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) valde att fokusera på jämställdhet och klimatförändring. Inom ramen för detta tema genomfördes då en rad olika aktiviteter som tillsammans skapade en helhet om jämställdhet, kön och klimatförändringar i ett nordiskt perspektiv.

Arbetet som inleddes av det finska ordförandeskapet under 2011 har vidareförts under det norska ordförandeskapet 2012 genom MR-JÄM:s aktiva deltagande vid Rio+20, inom ramen för Nordiska ministerrådets satsning "The Nordic Way at Rio+20", med seminariet "Gender Equality is Sustainability". Seminariet var ett inkluderande och interaktivt arrangemang som samlade akademiker och politiker från olika regioner av världen samt den unga generationen för en dialog i skärningspunkten mellan jämställdhet, grön ekonomi, välfärd och klimat. Bland deltagarna fanns den norska miljöministern, socialministeren från Färöarna, Anita Broden, medlem av Nordiska rådet, den tidigare finska presidenten Tarja Halonen, Sarah Cook från Research Institute for Social Development samt Telma Viale från International Labour Organisation (ILO).

I tillägg till Rio+20 satsningen har jämställdhet fått en tydlig plats i förslaget till det nya strategidokumentet för Hållbar utveckling, där jämställdhet nämns såväl i den inledande texten, som i avsnittet om den nordiska välfärdsmodellen där "Jämställdhet, demokrati och mänskliga rättigheter" utgör en utav de fem målsättningarna som formulerats på området fram till 2025.

Jämställdhet, kultur, ungdom och media

Inom ramen för det Nordisk-Baltiska samarbetet (NB8) - och genom presentation och moderering av Nordisk Informationscenter för Medie- och kommunikationsforskning (NORDICOM) - anordnades, i maj i år, ett expertseminarium på temat "Nordic Baltic Round Table Meeting on Gender and Media". Vid seminariet berördes bland annat frågan om hur Norden kan göra skillnad när det gäller att öka jämställdheten i medierna, vilka hinder och möjlighet som finns i de nordiska/baltiska länderna samt vad som görs på EU-nivå i frågan. Förslag föreligger även på uppföljande aktiviteter, i samarbete med NORDICOM, på medieområdet.

Inom ramen för kultursektorns engagemang vid kulturfestivalen Nordic Cool 2013, vid Kennedy Center i Washington DC, har MR-JÄM, i samarbete med Nordisk Barn- och ungdomskommitté (NORDBUK) planerat att genomföra ett sidoarrangemang vid den svenska ambassaden. Temat för detta arrangemang planeras bli ungdomar och internet och mer specifikt att förebygga att unga blir exponerade och exploaterade på internet, tematiken kommer även att visa skillnader mellan tjejer och killars exponering och exploatering och hur detta speglar normer kring kön i samhället.

Jämställdhetssektorn - aktiviteter och planer 2012-2013

Ovan anges det arbete som jämställdhetssektorn genomför i samarbete med andra sektorer, det vill säga insatser för jämställdhetsintegrering samt sektorsövergripande samarbeten. I tillägg genomförs ett stort antal sektorspecifika aktiviteter regelbundet med förankring i det femåriga samarbetsprogrammet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle*. Programmet innehåller två tvärgående teman: i) integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv, samt ii) aktivt deltagande av män/pojkar, som ska integreras i alla prioriterade teman, områden och samarbetskonstellationer som beskrivs i programmet, dvs. integreras i följande samarbeten:

Norden
- jämställdhet på arbetsmarknaden
- jämställdhet i utbildning
- kön, etnicitet och jämställdhet
- nolltolerans mot könsrelaterat våld

Baltikum
- jämställdhet på arbetsmarknaden
- jämställdhetsträning
- jämställdhet/likabehandling i det offentliga rummet och i media
- nolltolerans mot könsrelaterat våld

NV Ryssland
- jämställdhetsträning
- nolltolerans mot könsrelaterat våld

Jämställdhetsministrarna genomför samarbetsprogrammet med hjälp av årliga sektorprogram.

Under 2012 har MR-JÄM, under ledning av det norska ordförandeskapet, arbetat i enlighet med samarbetsprogrammet "Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle" och det supplerande sektorprogrammet för jämställdhet 2012. Bland de större aktiviteterna – vilka i hög grad inkluderar det tvärgående temat om ett aktivt deltagande av män/pojkar - finns bland annat; Konferens om maskuliniteter i förändring – män, jämställdhet och livskvalitet, som var den största konferensen i sitt slag i Norden; Män och rekrytering till omsorgsyrken, som vare en uppföljande aktivitet på den danska rapporten Skift job – ikke køn; Män antifeminism och främlingsfientlighet; Samisk jämställdhetskonferens samt expertseminarium om könsperspektivet i modern reproduktionsteknologi. Därtill har det norska ordförandeskapet prioriterat köns- och jämställdhetsintegrering, bland annat genom stöd till rapport och seminarium om könsbalans i Nordisk forskning i samarbete med Ministerrådet för utbildning (MR-U) samt stöd till ett nordiskt nätverk om likalön.

Att delta i en globaliserad värld innebär att man från nordisk sida bör uppvisa ett internationellt engagemang. Jämställdhet är en del av den nordiska identiteten och varit grundläggande för våra demokratier och utvecklandet av våra välfärdssamhällen. Visionen för jämställdhetsarbetet i Nordiska ministerrådet är att vara en förbild för andra, och på internationellt nivå synliggöra hur vi i Norden möter framtidens utmaningar genom att genomföra en jämställdhetspolitik som säkrar hållbara samhällen – också i framtiden. Mot bakgrund av detta deltar MR-JÄM årligen vid FN:s

kvinnokommissionsmöte, Commission on the Status of Women (CSW), i New York. I år genomfördes två sidoarrangemang under CSW; ett ministerseminarium där bland annat män och jämställdhet diskuterades under överskriften " Equality between Women and Men - the Nordic Way" och ett expertseminarium där kvinnor och jämställdhetsperspektiv i den nordiska regionalpolitiken diskuterades under överskriften "Rural women - an economic potential". Båda arrangemangen var välbesökta och uppmärksammade.

Arbetet med att utforma sektorprogrammet för 2013, för vilken Sverige ansvarar för genomförandet, pågår för närvarande. Huvudteman för sektorprogrammet 2013 kommer att vara jämställdhet på arbetsmarknaden samt jämställdhet i förskola/skola. Under båda dessa teman planeras större sektorövergripande aktiviteter i form av studier och konferenser.

Statistik - jämställdhetsanalys av könsfördelningen i det nordiska samarbetet

Till redogörelsen bifogas en statistik över könsfördelningen i NMR:s ministerråd, ämbetsmanna-kommittéer, sekretariatet och de nordiska institutionernas styrelser och NR:s utskott och sekretariat. Se bilaga 1.

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

BILAGA 1

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

STATISTIK 2012

Könsfördelning i det nordiska samarbetet

Den foreliggende rapport søger at gøre status over den interne ligestillingssituation i de nordiske organer ved en statistisk redegørelse af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde; Ministerrådet, Nordisk Råd, Embedsmandskomitéer, Nordiske institutioner samt Nordisk Ministerråds, Nordisk råds samt Nordisk Kulturfonds interne forhold.

Indholdet falder i 2 dele:

1. **Ligestillingsanalyse af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde**
   - 1.1 De ulige fagministerområder
   - 1.2 Nordisk Ministerråd
   - 1.3 Nordisk Råd
   - 1.4 Nordiske Embedsmandskomitéer
   - 1.5 Nordiske institutioner
   - 1.6 De interne forhold i det Nordiske Samarbejdes samlokaliserede sekretariat

2. **Statistik over repræsentation af mænds og kvinder i det nordiske samarbejde**
   - 2.1 Ministerråd
   - 2.2 Nordisk Råd
   - 2.3 Embedsmandskomitéer
   - 2.4 Institutioner
   - 2.5 Nordisk ministerråds sekretariat
   - 2.6 Nordisk Råds sekretariat
   - 2.7 Nordisk Kulturfondens sekretariat

1.0 Ligestillingsanalyse af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde

Oversigt og datamateriale for udarbejdet ligestillingsstatistik

I forbindelse med fremstillingen af ligestillingsredegørelsen 2012 er der udarbejdet en række statistiske udredelser af kønsfordelingen i det Nordiske Samarbejde.

Statistikken er baseret med henblik på at belyse og analysere repræsentationen af mænd og kvinder i følgende enheder under det Nordiske Samarbejde:

1) Ministerrådene
2) Embedsmandskomitéerne
3) Nordiske Institutioner
4) Nordisk Råds Udvalg
5) De samlokaliserede sekretariater i det Nordiske Samarbejde

1.1 De ulike fagministerområder

Der er i forbindelse med udredning af ligestillingsperspektivet i det Nordiske Samarbejde foretaget en statistisk analyse af repræsentationen af kvinder og mænd i det nordiske samarbejdet, herunder Ministerrådet,

Nordisk Råds Udvalg, Embedsmandskomitéer og Institutioner og de det Nordiske Samarbejdes samlokaliserede sekretariat i København (NMR, NR og NKF).
Ligeledes har denne undersøgelse inddraget ligestillingsrepræsentationen i de interne forhold i Nordisk Ministerråds sekretariat, Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat.

I forbindelse med integrationen af ligestilling i ministerråd, embedsmandskomitéer, institutioner og samarbejdsorganer vedtog de nordiske Samarbejdsministre (MR-SAM) i juli 1997 at tilstræbe en lige repræsentation af kvinder og mænd i det nordiske samarbejde. **Målsætningen er, at hverken kvinder eller mænd skal være repræsenteret med mindre end 40%.**

I juli 1998 godkendte Samarbejdsministrene retningslinjerne for en jævn kønsfordeling.
Definitionen af jævn kønsfordeling samt over- og underrepræsentation:

40-60% Jævn kønsfordeling
61-70% Svag overrepræsentation
71-100% Stærk overrepræsentation
30-39% Svag underrepræsentation
0-29% Stærk underrepræsentation

1.2 Nordisk Ministerråd

De Nordiske Ministerråd udgør:

Samarbeidsministrene (MR-SAM)
Nordisk ministerråd for arbeidsliv (MR-A)
Nordisk ministerråd for næring, energi og regionalpolitikk (MR-NER)
Nordisk ministerråd for fiskeri, jordbruk, næringsmidler og skogbruk (MR-FJLS)
Ministerrådet for likestilling (MR-JÄM)
Nordisk ministerråd for kultur (MR-K)
Ministerrådet for lovsamarbeid (MR-LAG)
Ministerrådet for miljø (MR-M)
Ministerrådet for sosial- og helsepolitikk (MR-S)
Nordisk ministerråd for utdanning og forskning (MR-U)
Nordisk ministerråd for økonomi- og finanspolitik (MR-FINANS)

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 11 ovenstående Ministerråd. Statistikken er udelukkende baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i maj 2012. De resterende tabeller over kønsfordelingen i Nordisk Ministerråd er at finde i 2.1.

Nordiske Ministerråd					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	16	9	7	56,2	43,8
Finland	13	6	7	46,2	53,8
Island	13	7	6	53,8	46,2
Norge	17	11	6	64,8	35,2
Sverige	16	8	8	50	50
Total	75	41	34	**54,7**	**45,3**
Færøerne	13	2	11	15,4	84,6
Grønland	14	6	8	42,8	57,2

Åland	13	7	6	53,9	46,1
Total	40	15	25	**37,5**	**62,5**

Repræsentation af mænd og kvinder for både de nordiske lande er samlet set karakteriseret ved en jævn fordeling der holder sig inden for rammerne af 40/60 % målet. Denne positive tendens har gjort sig gældende siden ligestillingsudredningen 2010. Fæarøerne, Grønland og Åland viser en svag overrepræsentation af mænd.
Inden for de enkelte landes repræsentation i de Nordiske Ministerråd ses en svag overrepræsentation af kvinder i den norske repræsentation samt en stærkt overrepræsenteret af mænd i den færøske repræsentation.
De enkelte Ministerråd er sammenfattet præget af en jævn kønsfordeling, med undtagelse af repræsentation fra Færøerne, Grønland og Åland i Nordisk Ministerråd for arbejdsliv samt næring, energi og regionalpolitik hvor der ses en stærk overrepræsentation af mænd samt i Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning der det ses en stærk overrepræsentation af kvinder. Kønsfordelingen for de enkelte ministerråd er at finde i afsnit 2.1.

1.3 Nordisk Råd

Nordisk Råds udvalg udgør:

Næringsudvalget
Kultur- og Uddannelsesudvalget
Medborger- og Forbrugerudvalget
Miljø- og Naturressourceudvalget
Velfærdsudvalget
Præsidiet
Kontrolkommitéen
Valgkommitéen

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 8 ovenstående udvalg (se afsnit 2.2). Statistikken er udelukkende baseret på informationer fra Norden.org og er nedhentet i oktober 2012.

Sammenfatning NR Udvalg					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	16	5	11	31,3	68,7
Finland	18	10	8	55,6	44,4
Island	7	4	3	57,1	42,9
Norge	20	8	12	40	60
Sverige	20	12	8	60	40
Total	81	39	42	**48,1**	**51,9**
Færøerne	2	0	2	0	100
Grønland	2	0	2	0	100
Åland	2	0	2	0	100
Total	6	0	6	**0**	**100**

Af ligestillingsstatistikken ses det at udvalgene i Nordisk Råd samlet set er kønsbalancerede i forhold til målsætningen om en jævn fordeling på 40/60 %. Kvinder er repræsenteret med 48,1 % mens mænd er repræsenteret ved 51,9 %.
Færøerne, Grønland og Åland har endvidere en ulige kønsfordeling, idet der ses en stærk overrepræsentation af mænd med 100 % mod 0 % kvinder.

1.4 Nordiske Embedsmandskomitéer

De Nordiske Embedsmandskomitéer udgør:

Nordisk Samarbejdskomité (NSK)
Nordisk Embedsmandskomité for Arbejdsliv (EK-A)
Nordisk Embedsmandskomité for Erhvervs- og Energipolitik (EK-NE/Energi)
Nordisk Embedsmandskomité for Erhvervs- og Energipolitik (EK-NE/Erhverv)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Fiskeri og havbrug)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Jordbrug)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Levnedsmidler)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Skovbrug)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Eksekutiv)
Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS Jordbrug og Skovbrug)
Nordisk Embedsmandskomité for Ligestilling (EK-JÄM)
Nordisk Embedsmandskomité for Lovsamarbejde (EK-LOV)
Nordisk Embedsmandskomité for Miljøspørgsmål (EK-M)
Nordisk Embedsmandskomité for Nordisk Kulturelt Samarbejde (EK-K)
Nordisk Embedsmandskomité for Økonomi og Finanspolitik (EK-FINANS)
Nordisk Embedsmandskomité for Regionalpolitik (EK-R)
Nordisk Embedsmandskomité for Social- og Helsepolitik (EK-S)
Nordisk Embedsmandskomité for Uddannelse og Forskning (EK-U)
Nordisk Børne- og ungdomskomité (NORDBUK)

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle 19 ovenstående komitéer (se afsnit 3.3). Statistikken er udarbejdet på baggrund af informationer fra Norden.org og er nedhentet i maj 2012 med undtagelse for NORDBUK som er nedhentet i september 2012.

Sammenfatning EK					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	35	19	16	54,3	45,7
Finland	41	17	24	41,5	58,5
Island	31	15	16	48,4	51,6
Norge	46	22	24	47,8	52,2
Sverige	43	22	21	51,2	48,8
Total	196	95	101	**48,5**	**51,5**
Færøerne	23	10	13	43,5	56,5
Grønland	21	9	12	42,9	57,1
Åland	22	9	13	40,9	59,1
Total	66	28	38	**42,4**	**57,6**

Kønsfordelingen i de nordiske Embedsmandskommitéer er overordnet jævn med en kvindelig repræsentation på 48,5 % og en mandlig repræsentation på 51,5 %.
Færøerne, Grønland og Åland har ligeledes en overordnet jævn kønsfordeling. Kønsfordelingen hos de ålandske medlemmer har forbedret sig fra 68,5 % år 2011 till 29,1 % i år.

Kønsfordelingen i de forskellige Embedsmandskommitéer er overordnet jævn. Der ses dog en stærk overrepræsentation af kvinder i NORDBUK og EK-JÄM. Der ses ligeledes en stærk overrepræsentation af mænd i EK-NE/Erhverv og EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug) samt EK-FJLS (Skovbrug).

1.5 Nordiske Institutioner

De Nordiske Institutioner:

Kulturkontakt Nord
Nordens Hus i Reykjavik (NOREY)
Nordens Hus på Færøyene (FO)
Nordens institutt i Grønland (NAPA)
Nordens institutt på Åland (NIPÅ)
Nordens Velfærdscenter
NordForsk
Nordisk Energiforskning (NEF)
Nordisk Genressourcecenter (NordGen)
Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab (NHV)
Nordisk Informationscenter for Medie- og Kommunikationsforskning (NORDICOM)
Nordisk Innovationscenter (NICe)
Nordisk institution for videreuddannelse inden for arbejdsmiljøområdet (NIVA)
Nordisk projekteksportfond (Nopef)
Nordregio

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale i form af årsrapporter fra 2011 samt information på Norden.org. Statistikken er udarbejdet på baggrund af informationer fra Norden.org og er nedhentet i maj 2012.

Sammenfatning Institutioner					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	12	6	6	50	50
Finland	12	6	6	50	50
Island	11	8	3	72,7	27,3
Norge	11	2	9	18,2	81,8
Sverige	11	2	9	18,2	81,8
Total	57	24	33	**42,1**	**57,9**
Færøerne	5	1	4	20	80
Grønland	2	1	1	50	50
Åland	4	2	2	50	50
Total	11	4	7	**36,4**	**63,6**
Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	242	156	86	**64,5**	**35,5**

De Nordiske Institutioners styrelser repræsenterer samlet en jævn kønsfordeling med en repræsentation af kvinder på ca. 42,1 % mod en repræsentation af mænd på 57,9 %. Disse omstændigheder stemmer overens med målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 %.

Det kan dog påpeges at der indenfor de enkelte lande ikke er en kønsmæssig ligevægt idet der ses en stærk overrepræsentation af mænd hos de svenske og norske styrelsesmedlemmer - en tendens der også gjorde sig gældende ved sidste års ligestillingsstatistik.

Kønsfordelingen for repræsentanterne fra Færøerne, Grønland og Åland viser en svag overrepræsentation af mænd på 63,6 % mod 36,4 % kvinder.

Det fremgår endvidere at kønsfordelingen blandt de ansatte i Nordiske Institutioner tilnærmelsesvist er kønsbalanceret i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40-60 %. Dog er kvinder svagt overrepræsenteret med ca. 64,5 % mod 35,5 % mænd.

Det viser sig endvidere at kønsfordelingen i styrelserne overvejende er karakteriseret ved en jævn kønsfordeling med undtagelse af NOPEF, Nordens Velfærdscenter, NOREY, NEF og NIVA.

1.6 De interne forhold i NMR, NR og NKF:s samlokaliserede sekretariat

I forbindelse med processen for integrationen af ligestilling i Nordisk Ministerråd er det vedtaget at Nordisk Ministerråds Sekretariat skal være en arbejdsplads som giver både kvinder og mænd samme muligheder og forudsætninger til skabelse af en karriere samt være en arbejdsplads hvor både mænd og kvinder skaber en god balance mellem arbejdsliv og privatliv.
Det er vedtaket som delmål at der i Nordisk Ministerråds Sekretariat skal oppnås:

- **En jævn fordeling af mænd og kvinder i alle faggrupper med en fordeling der spænder 40-60 %.**
- **Den kvindedominerende koordineringsgruppe skal opnå en repræsentation af mænd på 35 % inden udgangen af 2009.**
- **De mandsdominerende ledergrupper skal repræsenteres af flere kvindelige afdelingschefer.**

Nordisk Ministerråds Sekretariat

De samlokaliserede sekretariater udgør:

Afdelingen for Administration og Jura (AJ)
Afdelingen for Kultur og Ressourcer (KR)
Afdelingen for Vækst og Klima (VK)
Afdelingen for Kundskab og Velfærd (KV)
Kommunikationsafdelingen (KOMM)
Generalsekretærernes kontor (GSK)
Nordisk Råds Sekretariat (NR)
Nordisk Kulturfonds Sekretariat (NKF)

Ved udarbejdelsen af ligestillingsstatistikken forelå datamateriale for alle ovenstående (se afsnit 2.5-2.7). Statistikken er udarbejdet på baggrund af de informationer der forelå på Norden.org samt Nordiskkulturfond.org i maj 2012.

Sammenfatning

Nordiska rådet

Delrapport 12

Framlagd av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12000277-1

Sammenfatning Nordisk Ministerråds Sekretariat					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	65	47	18	72,3	27,7
Finland	23	19	4	82,6	17,4
Island	8	4	4	50	50
Norge	15	13	2	86,7	13,3
Sverige	28	15	13	53,5	46,5
Total	139	98	41	70,5	29,5
Færøerne	3	3	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	0	0
Total	5	5	0	100	0
I Alt	144	103	41	**71,5**	**28,5**

De hyppigst forekommende faggruppers repræsentation af mænd og kvinder					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Chefer	12	7	5	58,3	41,7
Rådgiver	61	39	22	63,9	36,1
Koordinator	27	25	2	92,6	7,4
Studentmedhjælper	21	17	4	80,9	19,1

I Nordisk Ministerråds Sekretariat er der overordnet en stærk overrepræsentation af kvinder på 71,5 % mod 28,5 % mænd.

Som det ses i tabellen lever få faggrupper op til delmålet om en jævn fordeling af mænd på 40/60 %. Kun i faggruppen 'Chef' er kønsfordelingen jævn med en ligelig repræsentation af mænd og kvinder – en tendens der også gjorde sig gældende for sidste års repræsentation 2011.
Faggruppen 'Rådgiver' er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder mens faggrupperne 'Koordinator' og 'Studentmedhjælper' har en stærk overrepræsentation af kvinder.
Delmålet om opnåelse af en repræsentation af mænd på 35 % i den kvindedominerende koordineringsgruppe er derfor heller ikke opnået dette år idet andelen af kvinder i koordinator faggruppen udgør hele 92,6 % - en stigning på godt 1 % i forhold til sidste års statistikker.

Nordisk Ministerråds Sekretariat er i de enkelte afdelinger generelt præget af en svag til stærk overrepræsentation af kvinder, med undtagelse af GSK som har en jævn kønsfordeling.

2.0 Statistik over repræsentation af mænd og kvinder i det nordiske samarbejde

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

2.1 Ministerråd

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i maj 2012.

Samarbejdsministrene (MR-SAM)

MR-SAM	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

I MR-SAM ses overordnet en lige kønsfordeling mellem mænd og kvinder fra de nordiske lande. Der ses en svag overrepræsentation af mænd fra de selvstyrende lande.

Nordisk Ministerråd for Arbeidsliv (MR-A)

MR-A	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	6	3	3	**50**	**50**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	**0**	**100**

MR-A har en jævn kønsfordeling hvor kvinder og mænd repræsenteres ligeligt med ca. 50/50 %. Færøerne, Grønland og Åland har til stadighed en stærk overrepræsentation af mænd.

Nordisk Ministerråd for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER)

MR-NER	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %

Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	2	2	0	100	0
Total	10	5	5	**50**	**50**
Færøerne	2	0	2	0	100
Grønland	2	0	2	0	100
Åland	2	1	1	50	50
Total	6	1	5	**16,7**	**83,3**

MR-NER har en jævn kønsfordeling i repræsentation af kvinder og mænd for de nordiske lande. Færøerne, Grønland og Åland er stærkt overrepræsenteret af mænd – en tendens der også gjorde sig gældende sidste år.

Nordisk Ministerråd for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS)

MR-FJLS					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	2	2	0	100	0
Island	3	1	2	33,3	66,7
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	1	0	1	0	100
Total	11	7	4	**63,7**	**36,3**
Færøerne	2	0	2	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	2	1	1	50	50
Total	5	2	3	**40**	**60**

De nordiske lande er i MR-FJLS karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder. De selvstændige områder har en jævn kønsfordeling på 40%/60%.

Nordisk Ministerråd for Ligestilling (MR-JÄM)

MR-JÄM					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100

Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	2	3	**40**	**60**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

MR-JÄM har en jævn kønsfordeling ved repræsentationen af kvinder og mænd fra de nordiske lande, mens de selvstyrende landes repræsentation viser en svag overrepræsentation af mænd.

Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K)

MR-K					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

MR-K har en jævn kønsfordeling i repræsentationen af kvinder og mænd fra de nordiske lande.
Færøerne, Grønland og Åland er stærkt overrepræsenteret af mænd.

Nordisk Ministerråd for Lovsamarbejde (MR-LOV)

MR-LOV					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	**60**	**40**

Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

De nordiske lande er i MR-LOV repræsenteret ved en jævn kønsfordeling. Der ses en svag overrepræsentation af mænd for Færøerne, Grønland og Åland.

Nordisk Ministerråd for Miljø (MR-M)

MR-M					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	2	3	**40**	**60**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

MR-M har samlet set en jævn kønsfordeling af kvinder og mænd både fra de nordiske lande. De selvstyrende lande er svagt overrepræsenteret af mænd.

Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik (MR-S)

MR-S					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	5	2	3	40	60
Total	12	7	5	**58,3**	**41,7**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	3	2	1	66,7	33,3

Åland	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	**60**	**40**

MR-S har samlet set en jævn kønsfordeling af kvinder og mænd både fra de nordiske lande og selvstyrende lande.

Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U)

MR-U					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	6	3	3	**50**	**50**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	3	0	**100**	**0**

MR-U har samlet set en ligelig fordeling af kvinder og mænd fra de nordiske lande. Færøerne, Grønland og Åland har en stærk overrepræsentation af kvinder.

Nordisk Ministerråd for Økonomi og Finanspolitik (MR-FINANS)

MR-Finans					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

MR-FINANS har en jævn kønsfordeling – en styrkelse af kønsfordelingen fra sidste år hvor der kunne ses en stærk overrepræsentation af mænd. Færøerne, Grønland og Åland er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd.

2.2 Nordisk Råds Udvalg

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og er nedhentet i oktober 2012.

Næringsutvalget

Næringsudvalget					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	3	2	1	66,7	33,3
Finland	3	1	2	33,3	66,7
Island	1	1	0	100	0
Norge	5	1	4	20	80
Sverige	2	1	1	50	50
Total	14	6	8	**42,9**	**57,1**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	1	0	1	**0**	**100**

Næringsudvalget har tilnærmelsesvist en jævn kønsfordeling.

Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og Uddannelsesudvalget					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	3	2	1	66,7	33,3
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	2	0	2	0	100
Total	12	4	8	**33,3**	**66,7**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	0	0	0	0	0
Total	2	0	2	0	**100**

Kultur- og Uddannelsesudvalget er tilnærmelsesvist karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd med 66,7 %. Der ses en stærk overrepræsentation af mænd fra Færøerne, Grønland og Åland.

Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	0	3	0	100
Finland	3	2	1	66,7	33,3
Island	1	0	1	0	0
Norge	4	1	3	25	75
Sverige	3	3	0	100	0
Total	14	6	8	**42,9**	**57,1**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Medborger- og Forbrugerudvalget har en ligelig kønsfordeling med 42,9 % kvinder mod 57,1 % mænd.

Miljø- og Naturressourceudvalget

Miljø- og Naturressourceudvalget	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	4	2	2	50	50
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	4	3	1	75	25
Total	12	6	6	**50**	**50**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	2	0	2	0	**100**

Miljø- og Naturressourceudvalget har overordnet set en jævn kønsfordeling.
Repræsentation af mænd og kvinder fra de selvstyrende lande er karakteriset ved en stærk overrepræsentation af mænd.

Velferdsutvalget

Velfærdsudvalget					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	1	1	0	100	0
Island	2	2	0	100	0
Norge	3	3	0	100	0
Sverige	4	1	3	25	75
Total	13	8	5	**61,5**	**38,5**
Færøerne	0	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	1	0	1	**0**	**100**

Velfærdsudvalget påviser en kønsfordeling der tilnærmelsesvist er jævnt fordelt med en svag overrepræsentation af kvinder. Der ses en stærk overrepræsentation af mænd fra Færøerne, Grønland og Åland.

Præsidiet

Præsidiet					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	4	2	2	50	50
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	3	3	0	100	0
Total	13	8	5	**61,5**	**38,5**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	**0**	**0**

Presidiet er karakterisert ved en jevn kjønnsfordeling med svag overrepresentasjon av kvinner.

Kontrolkommitéen

Kontrolkomitéen					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0

Finland	2	1	1	50	50
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	1	0	100	0
Sverige	2	0	2	0	100
Total	7	4	3	**57,1**	**42,9**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Kontrollkomitéen er karakterisert ved en jevn kjønnsfordeling.

Valgkomitéen

Valgkomitéen					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	0	0	0	0	0
Finland	3	1	2	33,3	66,7
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	2	2	0	100	0
Total	7	3	4	**42,9**	**57,1**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Kønsfordelingen i valgkomitéen påviser en jævn kønsfordeling. Dette er en forbedring fra sidste års statistisk der påviste en stærk overrepræsentation af kvinder.

2.3 Embedsmandskomitéer

Følgende statistik er baseret på informationer foreliggende på Norden.org og nedhentet i maj 2012.

Nordisk Samarbejdskomite (NSK)

NSK					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0

Norge	1	1	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	**0**	**100**

Kønsfordelingen i NSK er karakteriseret ved en jævn kønsfordeling. Færøerne, Grønland og Åland er stærk overrepræsenteret af mænd med 100%.

Nordisk Embedsmandskomité for arbejdsliv (EK-A)

EK-A					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	2	1	1	50	50
Island	2	2	0	100	0
Norge	3	1	2	33,3	66,7
Sverige	4	0	4	0	100
Total	14	5	9	**35,7**	**64,3**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	**0**	**100**

De nordiske lande i EK-A er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd med 64,3 % mod 35,7 % kvinder.
De selvstyrende landes medlemmer en har en stærk overrepræsentation af mænd.

Nordisk Embedsmandskomité for social- og sundhedsspørgsmål (EK-S)

EK-S					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	5	4	1	80	20
Finland	8	4	4	50	50
Island	2	1	1	50	50
Norge	6	2	4	33,3	66,7
Sverige	8	6	2	75	25
Total	29	17	12	**58,7**	**41,3**
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	5	5	0	100	0

Åland	2	2	0	100	0
Total	9	8	1	**88,9**	**11,1**

EK-S har en jævn kønsfordeling af mænd og kvinder fra de nordiske lande. De selvstyrende landes medlemmer er karakteriseret ved en stærk underrepræsentation af mænd.

Embedsmandskomitéen for ligestillingsspørgsmål (EK-JÄM)

EK-JÄM					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	2	2	0	100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	1	1	50	50
Total	10	8	2	**70**	**30**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	**66,7**	**33,3**

I EK-JÄM ses en svag overrepræsentation af kvinder med 70 % mod 30 % mænd. De selvstyrende landes repræsentation er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder.

Embedsmandskomitéen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE/N ENERGI)

EK-NE/N Energi					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	2	3	**40**	**60**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

Embedsmandskomitéen har for de nordiske lande en jævn fordeling af mænd og kvinder, mens der ses en svag overrepræsentation af mænd fra de selvstyrede lande.

Embedsmandskomitéen for erhvervs- og energipolitik (EK-NE/Erhverv)

EK-NE/Erhverv	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	0	5	**0**	**100**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	**66,7**	**33,3**

Embedsmandskomitéen er præget af en stærk overrepræsentation af mænd fra de nordiske lande, og en svag overrepræsentation af kvinder fra de selvstyrede lande.

Embedsmandskomitéen for økonomi og finanspolitik (EK-Finans)

EK-Finans	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	0	2	0	100
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	6	2	4	**33,3**	**66,7**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

I EK-Finans ses der en svag overrepræsentation af mænd fra samtlige nordiske lande.

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

Embedsmandskomitéen for lovsamarbejde (EK-Lov)

EK-LOV	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	0	2	0	100
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	1	0	1	0	100
Total	8	3	5	**37,5**	**62,5**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

EK-LOV har samlet en svag overrepræsentation af mænd hos medlemmer både fra nordiske lande og Færøerne, Grønland og Åland.

Nordisk Embedsmandskomité for fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL-Eksekutiv)

EK-FJLS Eksekutiv	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	0	0	0	0	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	2	2	0	100	0
Total	7	4	3	**57,2**	**42,8**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	3	0	3	**0**	**100**

Embedsmandskomitéen har en jævn kønsfordeling af mænd og kvinder. Der ses en stærk overrepræsentation af mænd hos Færøerne, Grønland og Ålands medlemmer.

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00277-1

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Fiskeri og Havbrug)

EK-FJLS Fiskeri og Havbrug					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	3	0	3	0	100
Island	2	0	2	0	100
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	2	0	2	0	100
Total	10	1	9	**10**	**90**
Færøerne	3	1	2	33,3	66,7
Grønland	1	1	0	100	0
Åland	1	1	0	0	0
Total	5	3	2	**60**	**40**

Embedsmandskomitéens kønsfordeling for de nordiske lande er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 90 % mod 10 % kvinder. Kønsfordelingen hos medlemmer fra Færøerne, Grønland og Åland er jævnt fordelt.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Jordbrug)

EK-FJLS Jordbrug					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	3	2	1	66,7	33,3
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	2	1	1	50	50
Total	10	6	4	**60**	**40**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	1	0	100	0
Total	2	1	1	**50**	**50**

EK-FJLS Jordbrug har samlet set en jævn fordeling af mænd og kvinder.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Levnedsmidler)

EK-FJLS Levnedsmidler					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	3	1	2	33,3	66,7
Finland	3	1	2	33,3	66,7
Island	2	1	1	50	50
Norge	8	5	3	62,5	37,5
Sverige	4	3	1	75	25
Total	20	11	9	**55**	**45**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	2	2	0	0	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	4	2	2	**50**	**50**

EK-FJSL Levnedsmidler er præget af en jævn kønsfordeling i den nordiske repræsentation. Dette gør sig også gældende for medlemmer fra Færøerne, Grønland og Åland.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Skovbrug)

EK-FJLS Skovbrug					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	2	1	1	50	50
Island	4	1	3	25	75
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	2	0	2	0	100
Total	10	3	7	**30**	**70**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	1	0	1	**0**	**100**

I EK-FJLS Skovbrug ses en stærk overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de nordiske lande.
Færøerne, Grønland og Åland er ligeledes karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd.

Nordisk Embedsmandskomité for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJSL Jordbrug og Skovbrug)

EK-FJLS

Jordbrug og Skov-brug					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	3	1	2	33,3	66,7
Island	2	0	2	0	100
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	3	1	2	33,3	66,7
Total	13	5	8	**38,4**	**61,6**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	2	0	2	0	100
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

Embedsmandskomitéen har en svag overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de nordiske og selvstyrende lande.

Embedsmandskomitéen for kulturelt samarbejde (EK-K)

EK-K					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	0	1	0	100
Island	2	2	0	100	0
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	1	1	50	50
Total	9	5	4	**55,6**	**44,4**
Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	2	0	2	0	100
Total	5	1	4	**20**	**80**

EK-K er jævnt repræsenteret af mænd og kvinder hos medlemmer fra nordlige lande.
Kønsfordelingen hos medlemmerne fra Færøerne, Grønland og Åland er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 80 % mod 20 % kvinder.

Nordisk Embedsmandskomité for Regionalpolitik (EK-R)

EK-R					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	2	0	2	0	100
Island	1	0	1	0	100

Norge	2	0	2	0	100
Sverige	2	2	0	100	0
Total	8	3	5	**37,5**	**62,5**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

Kønsfordelingen i EK-R er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd med 62,5 % mod 37,5 %. Repræsentationen fra de selvstyrende lande er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af mænd.

Nordisk Embedsmandskomitéen for Social og Helsepolitik (EK-M)

EK-M					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	100	0
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	1	0	1	0	100
Total	6	3	3	**50**	**50**
Færøerne	1	1	0	100	0
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	2	1	**66,7**	**33,3**

EK-M har en jævn kønsfordeling af mandlige og kvindelige medlemmer fra de nordiske lande. Færøerne, Grønland og Ålands repræsentanter er karakteriseret ved en svag overrepræsentation af kvinder.

Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U)

EK-U					
	Total	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	4	3	1	75	25
Finland	2	1	1	50	50
Island	1	0	1	0	100
Norge	2	0	2	0	100
Sverige	2	1	1	50	50
Total	11	5	6	**45,5**	**54,5**

Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	0	1	0	100
Total	4	1	3	**25**	**75**

EK-U har en jævn kønsfordeling i repræsentation af de nordiske lande. Der ses dog en stærk overrepræsentation af mandlige medlemmer fra de selvstyrende lande med 75 % mod 25 % kvinder. En tendens der også gjorde sig gældende sidste år.

Nordisk Børne- og ungdomskomité (NORDBUK)

Nordbuk					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	2	2	0	100	0
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	2	0	100	0
Sverige	2	2	0	100	0
Total	10	9	1	**90**	**10**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	1	0	1	0	100
Åland	1	1	0	100	0
Total	3	1	2	**33,3**	**66,7**

Kønsfordelingen i Nordbuk er karakteriseret ved stærk en overrepræsentation av kvinder i komiteen. 17,6 % af medlemmerne er mænd, mens 82,4 % er kvinder (observere at disse tal bygger på oplysninger fra Norden.org hjemmesiden per oktober 2012).

2.4 Institutioner

Kønsfordelingen i de enkelte Institutioner og Samarbejdsorganisationer

Følgende tabeller er baseret på de foreliggende årsrapporter fra 2011, information fra Norden.org samt information fra respektive institutions hjemmesider per maj 2012 med undtagelse for information om Nordens hus på Fæøerne der er nedhentet i oktober 2012.

Nordisk Projekteksportfond (Nopef)

NOPEF					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	0	1	0	100

Finland	1	0	1	0	100
Island	1	1	0	0	0
Norge	1	0	1	0	0
Sverige	1	0	1	0	0
Total	5	1	4	**20**	**80**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
Ansatte	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	0	2	0	100
Finland	3	2	1	66,7	33,3
Island	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0
Sverige	0	0	0	0	0
Selv. Styrte områder	0	0	0	0	0
Annet	0	0	0	0	0
Total	5	2	3	**40**	**60**

Styrelsen i Nopef er karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd på 80 % mod 20 % kvinder.
Kønsfordelingen hos de ansatte præget af en jævn kønsfordeling hvoraf kvinder repræsenteres med 40 % mod 60 % mænd.

Nordens Velfærdscenter

Nordens Velfærds-center					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	0	1	0	100
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	1	4	**20**	**80**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0

Ansatte	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	6	4	2	66,7	33,3
Finland	8	7	1	87,5	12,5
Island	1	0	1	0	100
Norge	5	4	1	80	20
Sverige	8	6	2	75	100
Selv. Styrte områder	0	0	0	0	100
Annet	0	0	0	0	100
Total	28	21	7	**75**	**25**

Styrelsen i Nordisk Velfærdscenter er hos de nordiske landes repræsentation karakteriseret ved en stærk overrepræsentation af mænd, mens repræsentanter fra Færøerne, Grønland og Åland er stærkt overrepræsenteret af kvinder.
De ansatte er overrepræsenteret af kvinder med 75 % mod 25 % mænd.

Nordens Institut på Grønland (NAPA)

Napa					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	0	1	0	100
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	1	0	100	0
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	1	0	1	0	100
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	1	0	1	0	100
Total	2	0	2	**0**	**100**
Ansatte	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	2	0	100	0
Finland	0	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0

Norge	0	0	0	0	0
Sverige	0	0	0	0	0
Selv. Styrte områ-der	1	0	1	0	100
Annet	0	0	0	0	0
Total	3	2	1	**66,7**	**33,3**

Styrelsen i NAPA har en ligelig kønsfordeling på 60 % kvinder og 40 % mænd.
Hos de ansatte i NAPA ses der en svag overrepræsentation af kvinder.

Nordisk Højskole for Folkesundhedsvidenskab (NHV)

NHV					
Styrelsen	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	1	1	0	100	0
Finland	1	1	0	100	0
Island	1	1	0	100	0
Norge	1	0	1	0	100
Sverige	1	0	1	0	100
Total	5	3	2	**60**	**40**
Færøerne	0	0	0	0	0
Grønland	0	0	0	0	0
Åland	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	0	0
Ansatte	**Total**	**Kvinder**	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	5	3	2	60	40
Island	2	1	1	50	50
Norge	3	2	1	66,7	33,3
Sverige	38	32	6	84,2	15,8
Selv. Styrte områ-der	0	0	0	0	0
Annet	3	2	1	66,7	33,3

DOKUMENT 13

Nordisk Råd

Dokument 13

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00275-1

Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel

Bekæmpelse af menneskehandel er højt prioriteret i det nordiske samarbejde.

Handel med mennesker er et globalt og meget komplekst problem. Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) har i juni 2012 skønnet, at der indenfor perioden 2002-2011, er 20,9 millioner ofre på verdensplan for tvangsarbejde, herunder tvungen seksuel udnyttelse[1], og det skønnes, at 5,5 millioner børn er ofre for menneskehandel.

Også i Norden er menneskehandel afdækket. De nordiske lande er berørt som modtager- og eller transitland. Ofrene er sårbare kvinder, mænd, piger og drenge, der udnyttes bl.a. seksuelt og til tvangsarbejde eller tvangstjenester, tiggeri, kriminalitet.

Kampen mod menneskehandel kræver internationalt samarbejde og koordinering. De nordiske lande har alle nationale handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål. Der foregår meget innovation og udviklingsarbejde indenfor dette felt og de nordiske lande kan lære af hinandens forskellige løsninger. Nordisk Ministerråd arbejder derfor målrettet for at forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande først og fremmest de tre baltiske lande og Nordvestrusland.

Grundstenen for et sådan samarbejde startede i 2001 med projektet: *"Nordiske-Baltisk informationskampagne mod menneskehandel"*. Siden har ministerrådet initieret en lang række indsatser om forebyggelse af menneskehandel og støtte til ofrene, som har ført til et tæt og tillidsfuldt

---

1 ILO, "ILO 2012 Global estimates of forced labour", juni 2012. Ifølge rapporten kan menneskehandel betragtes som tvangsarbejde, og skønnene omfatter derfor hele spektret af menneskehandel med henblik på udnyttelse som arbejdskraft og seksuel udnyttelse (side 13).

regionalt samarbejde mellem de nordiske lande, de tre baltiske lande og Nordvestrusland.

Kraftfuld og fokuseret indsats
I 2012 har Nordisk Ministerråd forsat et aktivt engagement i forhold til at forstærke et regionalt samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel. Det sker gennem implementeringen af et tre årigt program (2011-2013) om bekæmpelse af menneskehandel, som er vedtaget af MR-SAM i 2011 med en finansieringsramme på 3,9 mio. DKK.

Programmet er tænkt som en sammenhængende ramme for Nordisk Ministerråds indsats rettet mod menneskehandel. Det består af fem delprojekter. MR-S er programejer. Andre fagministerråd inviteres til at udvikle og gennemføre konkrete aktiviteter i programmet, der hvor det er relevant. Ministerrådets kontorer i de tre baltiske lande og Nordvestrusland er aktivt involveret i implementeringen.

Hovedmålet er at bekæmpe alle former for menneskehandel. Der sættes særligt fokus på sociale aspekter og på at mobilisere alle kræfter på tværs af sektorer. Programmet er opbygget om fire bærende elementer:

1. *Opbygge kapacitet og kundskab* til at forebygge og støtte udviklingen af effetive tiltag.

2. *Udvikle en platform for aktivt og effektivt tværsektorielt samarbejde over nationale grænser.* Det drejer sig om bedre koordinering og samarbejde blandt centrale aktører. Disse omfatter blandt andet politi, grænsevagter, offentlige anklagere, advokater, domstolene, sociale myndigheder og frivillige organisationer.

3. *Øget viden om nye former for menneskehandel samt effektive reaktioner på disse*. Langt de fleste rapporterede sager om menneskehandel i Norden drejer sig om kvindehandel, hvor primært kvinder og piger udnyttes til prostitution. Erfaringer fra det øvrige Europa viser imidlertid at menneskehandel til udnyttelse i landbrug, byggeri og husarbejde, tiggeri samt til organsalg bliver mere udbredt, og at tvangsarbejde også forekommer. Erfaringer tyder også på at mænd er ofre. Der er begrænset viden og opmærksomhed om dette i Norden.

4. *Spredning af information og viden*. Kompetence og kundskab fra Ministerrådets indsats skal gøres tilgængelig indenfor Den nordlige dimensions region. Målet er at lande og organisationer kan bygge videre på hinandens erfaringer og dermed skabe synergi fremfor duplikering.

Ministerrådets program til bekæmpelse af menneskehandel indeholder følgende konkrete tiltag, som er under implementering i 2012:

Delprojekt 1: *"Nordisk, baltisk og russisk samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel - mellem sociale myndigheder og organisationer, politi, dommere og anklagere".*

Hovedmålet er at styrke et regionalt samarbejde om kapacitetsopbygning og etablere netværk på tværs af landegrænser. Projektet bygger bro mellem de tre baltiske lande, Nordvestrusland og Norden. Ekspertviden og erfaring om bekæmpelse af menneskehandel formidles via fælles regionale træningsprogrammer for politi, dommere, anklagere og grænsepoliti samt sociale myndigheder og Ngo'er. Et træningsseminar er afholdt i St. Petersborg i september. Myndigheder fra Litauen og Letland deltog og videregav deres erfaringer til repræsentanter fra en bred vifte af russiske deltagere fra ministerier, politi, Interpol, ombudsmand, internationale organi-

sationer herunder IOM og UNHC, Røde kors og lokale Ngo'er i St. Petersborg. Der er planlagt studiebesøg og seminarer i Letland og Litauen, som gennemføres i 2012 og 2013. Der afsluttes med en fælles regional konference i april 2013.

Delprojekt 2:*"Forebyggelse af menneskehandel målrettet unge piger og drenge".*
Målet er at udvikle en model til forebyggelse af menneskehandel målrettet sårbare unge på sociale institutioner, herunder børne- og forsorgshjem. Projektet skal udvikle metoder, der bygger på tværsektorielt samarbejde samt redskaber og guidelines som skal formidles via seminarer og træning. Projektet implementeres i St. Petersborg, Leningrad Region og Karelia og afsluttes med en konference i juni 2013. Projektet er et led i Ministerrådets aftale med St. Petersborg Bystyre (Letter of Intent fra 2006) om at styrke samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel, om udsatte grupper samt ligestilling.

Delprojekt 3:*"Kundskabskonference om menneskehandel med fokus på tvangsarbejde".*
I samarbejde med Minoritetsombudet i Finland, der også er national rapportør om menneskehandel, afholdes en nordisk konference om menneskehandel og arbejdsliv, den 27-28. november i Helsinki. Målet er at samle erfaring og viden om problemer relateret til denne form for menneskehandel i Norden. Målet er også at formidle viden om forskellige aktørers rolle, ansvar og muligheder for at identificere og håndtere problemer om tvangsrelateret menneskehandel. Den nordiske konference samler en bred vifte af aktører, som omfatter repræsentanter fra forskellige myndigheder (politi, anklagere, domstol, arbejdstilsyn, skattemyndigheder), politikere (Nordisk Råd og nationale parlamenter), forskere, repræsentanter for arbejdsmarkedsorganisationer, internationale organisationer og medborgerorganisationer.

Delprojekt 4:*"Kundskabskonference om menneskehandel med fokus på udnyttelse af børn til tiggeri, herunder romaer".*
Konferensen sætter fokus på børn og romaer, som er offer for menneskehandel - og som udnyttes i den nordlige del af Europa. Under de seneste år er romaer, som udnyttes til tiggeri, butikstyveri og lommetyve blevet mere tydeligt i gadebilledet i mange af de nordiske lande. Ligesom der er sat fokus på at børn også handles til Norden. En nordisk konference planlægges afholdt i 2013.

Delprojekt 5: *"Koordinering og profilering af Ministerrådets indsatser i den nordlige dimensions region".*
Målet er at profilere og formidle Ministerrådets tiltag til relevante fora indenfor den Nordlige Dimensions Region samt EU, Europarådet, FN og andre internationale organisationer. En international afsluttende konference i St. Petersborg i 2013 er under planlægning.

Andre tiltag: I 2012 har Nordisk Ministerråd også støttet "Nordisk Baltisk Netværk for politikvinder" (Nordic-Baltic Network of Policewomen (NBNP)) gennem kapacitets og neværksprogrammet (802.000.DKK). Målet er at forstærke et regionalt samarbejde og netværk mellem politi og grænsepoliti, sociale myndigheder og NGO'er. Det sker gennem fælles russisk-baltisk-nordiske studieture. Programmet sætter særlig fokus på nye trends i menneskehandel særligt på tvangsarbejde og handel med børn. Ministerrådets tre baltiske kontorer og Informationskontoret i St.Petersborg arbejder sammen med NBNP og nationale myndigheder om at koordinere programmet. Projektet vil blive koordineret med Østersørådet (CBSS) for at sikre synergi og undgå overlap. NBNP deltager også i Nordisk Ministerråds konference om menneskehandel og arbejdsliv i Helsinki, november i år. Programmet afslutter juni 2013 med en fælles konference.

Endelig er rapporten" *Balancing protection and prosecution in anti-trafficking policies – A comparative analysis of reflection periods and related temporary residence permits for victims of trafficking in the Nordic countries, Belgium and Italy"* under publicering. Der er tale om en komparativ analyse af de nordiske landes støtteordninger til ofre for menneskehandel. Den belyser de nordiske landes forskellige løsningsmodeller - og sammenligner disse med Belgien og Italien, som repræsenterer forskellige støttesystemer. Rapporten er tænkt som inspiration og grundlag for debat. Institut for arbeidslivs- og velferdsforskning (FAFO) i Norge har udført rapporten på opdrag fra Nordisk Ministerråd. Resultaterne præsenteres bl.a. på Nordisk Ministerråds konference om menneskehandel og arbejdsliv i Helsinki, november i år.

Sammenfattende

I kampen mod menneskehandel arbejder Nordisk Ministerråd for at styrke samarbejdet, koordineringen og sammenhængen mellem de nordiske lande, de tre baltiske lande og Nordvestrusland. Gennem konkrete indsater er der således etableret et stærkt regionalt samarbejde mellem oprindelse-, transit- og destinationslande. Der er skabt fælles kundskab og der er etableret netværk og tæt dialog på tværs af landene. Samarbejde og koordination med internationale organisationer, herunder EU og Østersørådet (CBSS) er vægtet højt med henblik på at dele information, undgå overlap og optimere synergi, der hvor det er muligt.

Nordisk Råd

Dokument 13

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 12-00275-1

DOKUMENT 14

Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslut

Beslutning om at tage til efterretning

a) som færdigbehandlede sager
Præsidiet, Kultur- og Uddannelsesudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Velfærdsudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget har foreslået, at Nordisk Råd tager meddelelserne til efterretning og anser at de nedenfor stående rekommandationer /fremstillinger er *færdigbehandlede* for rådets del

D. Meddelelser

*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden og sjette at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (første og anden at-sats)
*2/2009/miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel (anden at-sats)
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
*20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*
*21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (tredje, fjerde og femte at-sats)
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 2, 6, 12, 13 og 15)
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat
5/2011/præsidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
6/2011/medborger	Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
7/2011/præsidiet	Nyt arktisk samarbejdsprogram
8/2011/præsidiet	Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
10/2011/næring	En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed
11/2011/presidiet	Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet
12/2011/medborger	*One Health* - multiresistens hos mennesker og dyr
13/2011/medborger	*One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012
15/2011/velfærd	Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad - inkludering af Mad til Mange"

17/2011/medborgar	Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan
18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (femte at-sats)
19/2011/miljø	Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene
20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (følgende at-satser: 1, 3 og 4)
22/2011/næring	Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner
23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (anden at-sats)
24/2011//kultur	Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
25/2011/kultur	Neste generasjon av Nordplus
26/2011/kultur	Rörligheten i Norden
27/2011/presidiet	Om samarbetet med Nordisk Ministerråd
28/2011/presidiet	Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd
6/2012/miljø	Seminar om miljømessige utfordringer i de arktiske områder
13/2012/presidiet	Årlig EU-redegørelse

Presidiets uppföljning av interna beslut:

Interne beslutninger

1/2011	Nye arbejdsformer i Nordisk Råd
2/2011	Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland
3/2011	En EU-strategi for Nordisk Råd

b) afventer nye meddelelser

Præsidiet, Kultur- og Uddannelsesudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Velfærdsudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget, Næringsudvalget og Kontrolkomiteen har foreslået, at Nordisk Råd tager meddelelserne til efterretning og *afventer nye meddelelser* til næste år for så vidt angår de nedenfor stående rekommandationer/fremstillinger:

D. Meddelelser

*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel (første at-sats)
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden at-sats)
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere (første og anden at-sats)
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 1 og 5)
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
*30/2010/næring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
*1/2011/præsidiet	Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond
*3/2011/præsidiet	Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning
*4/2011/miljø	Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)
*9/2011/velferd	Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?
*14/2011/velferd	Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS)
*16/2011/miljø	Nordisk samarbejde om madspild
*18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (følgende at-satser: 1, 2, 3, 4 og 6)
*20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (2. at-sats)
*21/2011/miljø	Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske
*23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (1. og 3. at-sats)
*1/2012/presidiet	Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden
*2/2012/præsidiet	Iverksettelse av et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsutfordringer
*3/2012/presidiet	Fælles nordisk arktisk strategi
*4/2012/presidiet	Finansiering af redningskapacitet i Arktis
*5/2012/miljø	Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder
*7/2012/velferd	Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd

*8/2012/velferd	Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidigeutfordringer i Arktis
*9/2012/medborger	Urfolkens rättigheter i Arktis
*10/2012/medborger	Färdigförhandling av samekonventionen
*11/2012/kultur	Sprog og uddannelse i Arktis
*12/2012/näring	Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis

DOKUMENT 15

Nordiska rådet

Dokument 15

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 12-00262-1

Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2012

Inledning och bakgrund

Nordiska ministerrådets (NMR) intresse och verksamhet gentemot Vitryssland är en naturlig utvidgning av ett etablerat och långtgående samarbete med de baltiska länderna. Nordiska ministerrådet var bland de första internationella aktörerna att grunda fasta representationer i Estland, Lettland och Litauen redan i 1991. Från första början har NMR följt även utvecklingen i Vitryssland, speciellt från Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius.

Vitryssland utropade sig som självständigt samtidigt med de baltiska länderna och landet utvecklades i riktning mot demokrati av europeisk typ. Den politiska situationen var emellertid från första början mer komplex och instabil och landets ekonomi efter några år nära kollaps. Efter det att Alexander Lukasjenko tillträtt som president genomfördes år 1996 folkomröstningar som gav presidentmakten kraftigt utvidgade befogenheter av närmast totalitärt slag. Lukasjenkos presidentstyre har med tiden kommit allt mera i konflikt med allmänt vedertagna demokratiska spelregler. Valen i Vitryssland uppfyller inte demokratiska kriterier och landet har reverserat till en situation som påminner om sovjettiden. I övriga Europa betecknas Vitryssland allmänt som Europas sista diktatur och bland EU-länderna har överenskommits om vissa restriktioner i förhållande till Vitryssland som t.ex. reserestriktioner och infrysning av tillgångar, liksom diplomatiska konflikter mellan Vitryssland och EU och EU-länder är ett återkommande fenomen.

Det politiska klimatet i Vitryssland har inte förbättrats sedan Nordiska ministerrådet lämnade sin förra redogörelse om Vitryssland till Nordiska rådets session 2011. Myndigheterna i Vitryssland visar inga tecken på att bemöta omvärldens krav om ett öppnare och mera demokratiskt samhälle. Vitryssland har däremot fortsatt sin integration med framförallt Kazakstan, Kirgizistan och Ryssland och fördjupat sitt politiska och ekonomiska samarbete med dessa länder. Vitryssland har även etablerat ett närmare samarbete med Iran och Venezuela.

Trots denna negativa utveckling fortsätter Nordiska ministerrådet sina aktiviteter i Vitryssland på olika sätt. Inom områden som t.ex. miljö och trafficking har man också delvis lyckats. Vitryssland har också varit med i projekt finansierade av NEFCO och NOPEF. Lokala och regionala myndigheter och organisationer har deltagit i *Baltic Euroregional Network* (BEN), ett EU-finansierat nätverk för gränsregionalt samarbete som koordinerades av Nordiska ministerrådet, och dess efterträdare BEN-EAST.

Frivilligorganisationer och det civila samhället har en nyckelroll i samarbetet med och i utvecklingen för Vitryssland. Nordiska ministerrådet lanserade 2006 NGO-programmet for Östersjöregionen för att främja samarbete mellan nordiska, baltiska, polska, vitryska och ryska frivilligorganisationer och bidra till kapacitetsutveckling av de samma. Sedan 2010 har de vitryska myndigheterna försvårat deltagande från Vitryssland, men trots allt deltar vitryska partners i en majoritet av de finansierade ansökningarna inom detta ramverk 2012.

Stöd till *European Humanities University* (EHU) från 2004

I 2004 beslöt President Lukasjenko att stänga *European Humanities University* (EHU); ett universitet som strävade till att fungera efter principen om akademisk frihet. Vitryssland har underlagt hela undervisningssektorn en sträng ideologisk och administrativ kontroll. EHU ville inte anpassa sig till en statligt indoktrinerande undervisning.

Den litauiska regeringen inviterade EHU att fortsätta som ett exiluniversitet i Vilnius. EU uttryckte en vilja att stöda universitetet och bad Nordiska ministerrådet om att administrera och koordinera driften. Nordiska ministerrådet ingick ett strategiskt partnerskap med EU-Kommissionen om att understöda EHU genom tre projekt som startades i 2004-2007. Ytterligare tillkom nationella donationer från Finland och Sverige och senare också från Norge, Frankrike och Ungern.

Detta samarbete utvecklades till *EHU Trust Fund* i 2008. Nordiska ministerrådet administrerar fonden som för närvarande består av 18 givare: EU, Nordiska ministerrådet, Finland, Danmark, Norge, Sverige, tio övriga europeiska regeringar, USA och en amerikansk privat fond. Fonden har sedan 2008 samlat in över 12 millioner EUR. Mandatet för *EHU Trust Fund* utlöper vid utgången av 2013, d.v.s. Nordiska ministerrådet skall i den kommande tid ta ställning till om mandatet skall förlängas eller inte.

Med hjälp att detta stöd studerar ca 2 000 unga vitryssar vid EHU i en omgivning av kritiskt tänkande och akademisk frihet. Vitryssland kommer i framtiden, under ett annorlunda politiskt klimat att ha behov av ledare och företagare med kvalificerad internationell gångbar utbildning. EHU utbildar framtidens Vitryssland. Ytterligare bör nämnas att en stor del av studenterna är aktiva i demokratirörelsen redan nu.

Stödet till EHU är Nordiska ministerrådets största och viktigaste insats för att stöda demokratiutvecklingen i Vitryssland. Parallellt har Nordiska ministerrådet också drivit ett stipendieprogram med EU där vitryska studerande erbjudits möjlighet att studerat i Ukraina i ämnen som inte undervisas vid EHU. Detta projekt har avslutats sommaren 2012.

Nordiska ministerrådet har också under åren 2010, 2011 och 2012 beviljat stöd till den polska Tv-stationen BELSAT, som transmitterar nyheter och andra program till Vitryssland som ett alternativ till de statskontrollerade medierna. En förutsättning för stödet är att BELSAT samarbetar med EHU:s media- och journalistutbildning.

Händelserna och åtgärderna efter presidentvalet 2010
Förväntningen om en gradvis demokratisering av Vitryssland genom dialog visade sig vara felaktig efter det icke-demokratiska presidentvalet i december 2010. Motkandidaterna till President Lukasjenko samt ca 600 övriga demokratiska aktivister arresterades och många av dem har dömts till långa fängelsestraff.

Den demokratiska världen har reagerat kraftigt. EU initierade ett stödpaket på 1,7 millioner EUR till det civila samhället i Vitryssland, och bad Nordiska ministerrådet att ansvara för och genomföra projektet. Projektet har namngivits till *Civil Society Stability for Belarus* (CSSB) och utdelar direkt stöd via tre konkreta aktiviteter. Finansiellt och juridiskt stöd till offren för myndigheternas övergrepp och deras familjer, finansiellt stöd till det civila samhället härunder speciellt media, samt internationella upplysningskampanjer om situationen i Vitryssland. Det är Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius som fungerar som knutpunkt för projektet. Projektet tar slut i november 2012. EU-Kommissionen har planer om att förlänga projektet med tre år och önskar att Nordiska ministerrådet också i fortsättningen skall ansvara för implementeringen. Nordiska ministerrådet har ställt sig positivt till denna förfrågan.

EU har också i 2011 lanserat ett nytt program på 4 millioner EUR, där vitryska studerande kan ansöka om stipendium för BA/MA studier i hela Europa i ämnen som inte erbjuds av EHU, primärt tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Även detta program, *Open Europe Scholarship Scheme* (OESS), genomförs och administreras av Nordiska ministerrådet. Pilotfasen med tre studenter igångsattes i oktober 2011 och under projektets gång förväntas upp till 80 studenter från Vitryssland ingå i programmet. OESS är ett femårigt program och merparten av studenterna inleder sina studier under hösten 2012. EU-Kommissionen har ombett Nordiska ministerrådet att utarbeta ett förslag till förlängning och utvidgning av stipendieprogrammet. Diskussioner om detta förs för tillfället.

Både CSSB och OESS är exempel på ett starkt partnerskap mellan Nordiska ministerrådet och EU och möjliggör att Norden och Europa kraftfullt och snabbt kan agera i svåra situationer som berör Nordens närområden.

Senaste utvecklingen
Under sommaren 2012 har en allvarlig diplomatisk konflikt utvecklats mellan Vitryssland och Sverige efter att Sveriges ambassadör blev utvisad från Vitryssland. Konsekvensen är att Vitryssland stänger sin ambassad i Sverige och att Vitryssland utvisar samtliga diplomater från Sveriges ambassad i Minsk. I och med att Sverige är det enda nordiska landet med en representation i Minsk innebär det att den fysiska närvaron i Minsk försvagas. Finland har dock en tjänsteman placerad i Sveriges ambassads byggnad, men ingen egen representation. I förhållande till Nordiska rådets rekommendation om att upprätta ett kontor i Minsk, stärker den senaste utvecklingen Nordiska ministerrådets hållning om att det är problematiskt med en fast representation i Minsk. Nordiska ministerrådets stöd till det civila samhället, de demokratiska krafterna och den fria utbildningen kan genomföras med begränsad närvaro i Minsk utan fast representation.

Nordiska ministerrådets riktlinjer för Vitrysslandsaktiviteter 2011-2012
Det politiska ramverket för Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland definieras av riktlinjerna som är gällande 2011-2012. I närområdessamarbetet arbetar Nordiska ministerrådet också med riktlinjer för samarbete med Nordvästra Ryssland samt samarbete med Estland, Lettland och Litauen. Dess riktlinjer utlöper vid utgången av 2013. En arbetsgrupp bestående av representanter från de nordiska länderna har tillsats för att till samarbetsministrarna inkomma med förslag om inriktningen och organiseringen av Nordiska ministerrådets närområdessamarbete efter 2013. För

att kunna bedöma närområdessamarbetet som helhet har samarbetsministrarna fattat beslut om att förlänga riktlinjerna för Vitrysslandsaktiviteterna med ett år så att de utlöper samtidigt med de övriga riktlinjerna i regionen. Dock är det viktigt att poängtera att Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland har en helt annan karaktär och syfte än samarbetet med de baltiska länderna och Nordvästra Ryssland.

Slutsatser

Nordiska ministerrådets stöd till det civila samhället, *EHU Trust Fund*, CSSB och OESS är alla exempel på konkreta och nödvändiga åtgärder där Nordiska ministerrådet stödjer Vitrysslands demokratiska utveckling i ett strategiskt samarbete med EU samt övriga regeringar och aktörer.

Nordiska ministerrådet har internationellt sett en profil som en effektiv och pålitlig samarbetspartner som arbetar för centrala nordiska värderingar, som t.ex. demokrati. Nordiska ministerrådet är också en efterfrågad samarbetspartner i regionen p.g.a. det långvariga engagemang organisationen visat för de baltiska länderna och för Nordiska ministerrådets unika nätverk och kontor i regionen.

Nordiska ministerrådets aktiviteter följer riktlinjernas prioriteringar, som fortfarande måste anses för att vara aktuella.

Vedtagelser

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 13/2012

Tidigare nummer:
A 1544/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00349-11

Årlig EU-redegørelse

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 22 mars 2012 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Nordisk Rådet rekommanderar Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU relaterede aktiviteter

Reykjavik 22 mars 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 14/2012

Tidligere nummer:
B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00191-15

Nordisk Ministerråds samlede budget for 2013

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Præsidiet.

Nordisk Rådet rekommenderar Nordisk Ministerråd,

at der indenfor rammen af "Holdbar Nordisk Velfærd" afsættes midler til at arbejde med organisering af sjældne diagnoser og højt specialiseret behandling i sundhedsvæsenet

at Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik inddrager overvejelserne i Rek. 28/2010/velfærd om at etablere et nordisk elektronisk register for læger, tandlæger, sygeplejere og andet sundhedspersonale, der er autoriserede i Norden indenfor de prioriteringsmidler, der er foreslået afsat til "Holdbar Nordisk Velfærd", subsidiært sikrer smidig og effektiv koordination mellem de nationale registre

at der under miljøministrenes dispositionsmidler 3-3310-1 skal gennemføres et projekt, som skal fremlægge forslag til nordisk samarbejde omkring radioaktivt affald i de nordiske lande

at Nordisk Råds Natur- og Miljøpris indskrives i budgettet under en specifik budgetkonto

at der øremærkes 300.000 DKK til et Nordisk Uddannelsesmøde i 2013 for at sikre kvaliteten og udviklingen i grunduddannelse i Norden. (Finansieres gennem dispositionsmidler for uddannelse og forskning, 2-2505-1 og eventuelt medfinansiering af Nordisk Råd)

at der ydes støtte til konkrete konsumentpolitiske projekter op til 300.000 DKK

at der afsættes et beløb med henblik på umiddelbart at iværksatte tiltag, som afhjælper problemerne med at rekruttere personale fra andre nordiske lande til sekretariaterne i København

Helsingfors den 31. oktober 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 14/2012

Tidligere nummer:
B 280/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00191-15

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 15/2012

Tidligere nummer:
A 1565/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00229-15

Et grænseløst Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Præsidiet.

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, som indledning på en længere proces

Om bopæl og borgerrettigheder

at nordiske medborgere, der bor i et andet nordisk land og som på grund af nationale regler i statsborgerskabslandet ikke har mulighed for at stemme på nationalt niveau, skal have denne rettighed i bopælslandet

at sikre handikappedes mobilitetsrettigheder, således at funktionshæmmede frit kan bosætte sig i Norden med eksempelvis handikap-køretøjer (kørestol), førerhund samt personlig assistance

at koordinere regelværket vedrørende rehabilitering af førtidspensionering, således at arbejdstagere med nedsat arbejdsfunktion, ikke mister rettigheder til økonomiske kompensation, når de anvender deres ret til fri bevægelighed

at udarbejde en nordisk konvention om partnerskabslovgivning, der sikrer at registrerede partnerskab og ægteskab indgået i ét nordisk land har samme juridiske og retlige virkninger i et andet nordisk land

at komme overens om, hvilke sikkerheds- og dokumentationskrav, som skal gælde for nationale identitetshandlinger samt om gensidig anerkendelse af disse

Nordisk Råd

Rek. 15/2012

Tidligere nummer:
A 1565/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00229-15

Om arbejde

at samarbejde omkring fastsættelse af de nødvendige standardiseringer, som EU-retten overlader til national implementering. Det angår særligt standarder og krav indenfor bygge- og anlægsbranchen

at koordinere reglerne om arbejdsløshedsforsikringer, således at medlemmer ikke mister sine rettigheder og anciennitet, ved at flytte hjem efter år i udlandet

at øge sæsonarbejdernes mobilitet ved at medlemsstaterne foretager et oversyn af reglerne for kildebeskatning, som kan indebære grænsehindringer for de nordiske sæsonarbejder

at de nationale regler for bevilling og tildeling af offentlig finansierede forskningsmidler justeres således, at midlerne kan anvendes til fælles projekter/satsninger over de nordiske grænser

Om studie

at regler omkring studiestøtte og studielån udformes således at ingen studerende mister retten til studiemidler på grund af at vedkommende har udnyttet sin ret til fri bevægelighed indenfor Norden/EU/EES.

at sikre at unge i uddannelser får mulighed for at tage praktikpladser i andet nordisk land

Om organisering af arbejdet

at oprette en mekanisme eller en rutine i nordiske departementer, som sikrer, at man ikke skaber nye grænsehindringer ved indføring af national lovgivning

at udvikle faste samarbejdsstrukturer mellem de nordiske lande ved indføring af EU-retsakter for at sikre en ensartet implementering af EU-retten

at udse en særlig ansvarlig for grænsehindringer ved statsministrenes kancellier

at indføre en årlig rapportering i de nordiske parlamenter om status for grænsehindringsarbejdet

at mandatet for Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum forlænges fra 1. januar 2014

at de nordiske regeringer ved Nordisk Råds session redegør for, hvilke grænsehindringer man *ikke* anser for mulige at fjerne

Helsingfors den 31. oktober 2012

Kimmo Sasi	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 16/2012

Tidligere nummer:
A 1558/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00107-11

Oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Præsidiet.

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

at nå til enighed om en overenskomst mellem landene, der skal styrke borgernes juridiske rettigheder i forbindelse med forvaltningen af de nordiske konventioner og aftaler vedrørende bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende. Styrkelsen kan enten være i form af at oprette en nordisk ombudsmandsinstans for grænsehindringer eller at udvide mandatet for de eksisterende ombudsmænd

Helsingfors den 31 oktober 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 17/2012

Tidligere nummer:
A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00108-12

Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelserne

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommenderar de nordiske lands regeringer,

at indgå en fællesnordisk aftale om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, eller – alternativt - at arbejde for en *smidiggørelse* af det nordiske samarbejde om gensidig anerkendelse, der skal basere sig på den eksisterende struktur og som er grundlaget for autorisation af relevante erhverv på de nordiske arbejdsmarkeder

at udarbejde en række fælles kriterier for kompetenceniveauer, herunder tage stilling til, hvordan realkompetencer bør anerkendes og godkendes med henblik på at uddannelser kan anvendes i tilsvarende erhverv i de andre nordiske lande og at regeringerne samtidig tilser, at relevante (ikke-) offentlige nationale brancheorganisationer inddrages i udarbejdelsen, gerne med en indledende rundbordssamtale mellem de relevante parter

at der landene imellem opnås enighed om, på hvilke områder der undtagelsesvis, og med saglig og faglig begrundelse, er behov for et supplement til erhvervsuddannelsen i form af relevante specifikke nationale kurser, alternativt *on-the-job-training* forløb for at komplettere et andet nordisk lands erhvervsuddannelse. Dette skal ske på baggrund af gyldig dokumentation for behovet for dette nationale supplementskursus eller træningsforløb. Sådanne kurser og tiltag skal være lettilgængelige og kunne erhverves gratis inden for en kort nærmere bestemt periode fra ansøgningstidspunktet

Nordisk Råd

Rek. 17/2012

Tidligere nummer:
A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00108-12

Helsingfors den 31 oktober 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 18/2012

Tidligere nummer:
A 1559/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00108-13

Kortlæggelse af manglende anerkendelse erhvervsuddannelserne

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordiska rådet rekommenderar de Nordisk Ministerråd

> *at* udarbejde en kortlægning af inden for hvilke erhverv der ikke er automatisk anerkendelse af et andet nordisk lands erhvervsuddannelse for at fastslå hvor stort omfanget måtte være, herunder tilsikre at myndigheder, der eksplicit kræver at en autorisation må udstedes, også må begrunde sagligt og fagligt hvorfor anerkendelsen ikke kan ske automatisk

Helsingfors den 31 oktober 2012

Kimmo Sasi	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 19/2012

Tidigare nummer:
A 1575/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 12-00256-5

Effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kontrollkommittén.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at alle rekommandationer fra Nordisk Råd bliver substansbehandlet på ministerniveau

at bidrage til at kontakten mellem rådene styrkes på alle niveauer

at der gives en særskilt begrundelse i de tilfælde, hvor rekommandationen ikke følges op

Helsingfors 31 oktober 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 20/2012

Tidligere nummer:
B 276/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00217-11

Strategi for det nordiske kultursamarbejde

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at implementere den fremlagte strategi for det nordiske kultur-samarbejde gældende for perioden 2013-20 indeholdende de hovedtemaer og samarbejdsformer som står beskrevet i strategien, og under hensyntagen til de i betænkningen fremførte synspunkter

at arrangere et seminar/konference/kulturforum med udgangspunkt i den nye rapport omhandlende Nabolandskultur i Norden, hvor de fremadrettede forslag og anbefalinger i rapporten drøftes, behandles og operationaliseres med henblik på, at nye aktiviteter og satsninger inden for nabolandskultur kan udvikles og implementeres fremadrettet

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 21/2012

Tidligere nummer:
A 1574/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00200-11

Ændringer af Nordisk Råds priser

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Præsidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtægterne for de fire priser sammenskrives til et samlet sæt vedtægter med plads til de fire priser. Det nye sæt vedtægter skal harmonisere nomineringsperioderne. Vedtægterne skal træde i kraft 1. januar 2014

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 22/2012

Tidligere nummer:
B 282/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00222-12

Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at iværksætte det nye initiativ "Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur", herunder oprettelse af en ny litteraturpris for børn og unge, med virkning fra 2014

at oprette en nordisk stipendieordning for nye og lovende børnelitteraturforfattere, således at disse støttes bedst muligt på vejen hen imod en etableret forfatterkarriere, hvilket vil understøtte vækstlaget af børnebogsforfattere og dermed være med til at fremme, støtte og synliggøre nyskabende børnelitteratur i Norden

Helsingfors 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 23/2012

Tidligere nummer:
A 1564/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00224-7

Nordisk Uddannelsestopmøde

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at planlægge og gennemføre et Nordisk Uddannelsestopmøde, efter amerikansk-/OECD/EI forbillede: *International Summit on the Teaching Profession*, hvortil alle relevante nordiske uddannelsesaktører, herunder regeringsrepræsentanter, repræsentanter fra pædagogernes og lærernes faglige organisationer, elev- og forældreorganisationer samt forskere inviteres til at deltage. Topmødet skal markere startskuddet for et kontinuerligt, politisk forankret uddannelsessamarbejde på tværs af Norden

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 24/2012

Tidligere nummer:
A 1573/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00253-7

Fællesnordisk filmportal

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* igangsætte og gennemføre et for-projekt/*feasibility study*, der skal kortlægge og beskrive mulighederne for, at der mellem de nordiske lande etableres en fællesnordisk filmportal, som kan benyttes af alle lærere og elever på skoler i Norden, indeholdende nordisk producerede kort- og dokumentarfilm med tilhørende pædagogisk undervisningsmateriale, som frit kan *streames* og benyttes i undervisningssammenhæng i Norden med henblik på at øge kultur- og nabosprogsforståelsen blandt børn og unge i Norden

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 25/2012

Tidigare nummer:
A 1563/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00144-11

Ny Nordisk Mode

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udvikle og igangsætte et fælles nordisk efteruddannelsestilbud til designere, forretningsudviklere, indkøbere, kommunikations- og butikspersonale

at igangsætte en koordinerende indsats for et fælles nordisk genanvendelsesprogram indenfor tøj- og tekstilvarer

at udvikle fælles eksportinitiativer og nye forretningsmodeller for Ny Nordiske Mode i et "Grøn Vækst"-perspektiv

Helsingfors 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 26/2012

Tidigare nummer:
A 1531/näring og A 1562/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 11-00264-22

Nordiskt utbyte av information om djuruppfödare

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at oprette et nordisk system/netværk hvor man udveksler oplysninger om dyremisbrugssager i landene

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2012

Tidigare nummer:
A 1568/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00211-8

Tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å utarbeide en felles nordisk strategi for arbeidet med utvikling og investeringer i transportinfrastruktur på sjø og land av felles nordisk interesse

å utarbeide en felles plan for forbedring av forbindelsene mellom de mest folkerike deler av Norden; Oslo-Gøteborg-Malmø-København; Helsingborg-Helsingør og Oslo-Stockholm

å utarbeide en felles plan for utbygning og drift av jernbanen i den nordligste delen av Skandinavia fra Narvik og østover til Kiruna, og nordover mot og innover i Finland

å undersøke ulike muligheter for å utbygge og finansiere de foreslåtte prosjekter hvor de involverte stater inngår som partnere

Helsingfors, 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 28/2012

Tidigare nummer:
A 1569/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00210-11

NIB og NDF som instrumenter i klimaarbeidet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å videreutvikle og styrke NIBs utlåning til klima- og energiprosjekter

å tilføre mer kapital til NDF for å støtte klimatiltak i lavinntektsuland

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 29/2012

Tidigare nummer:
A 1569/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00210-12

Nefcos arbeid med innovasjon og investeringer i klima- og energiprosjekter

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjøre det mulig for NEFCO å inngå i arbeidet med innovasjon og investeringer i ikke-prøvde miljø- og energiteknologier, i sine tradisjonelle virksomhetsområder og i Norden

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 30/2012

Tidigare nummer:
A 1553/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00085-16

Ekonomiskt samarbete i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att kartlägga möjligheterna för ett ökat energisamarbete med berörda länder när det gäller gasleveranser från Barentshavet till de nordiska länderna utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

att kartlägga förutsättningar och behov av gemensamma insatser, t.ex. inom tranport/infrastruktur, för gruvdrift i de arktiska områdena, inklusive Grönland, Finland, Island, Norge och Sverige, också detta utifrån ett miljömässigt och hållbart perspektiv

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 31/2012

Tidigare nummer:
B 279/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 11-00388-23

Regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra ministerrådsförslaget om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013-2016 som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

att i kommande handlings-/samarbetsprogram ha en mer handlingsorienterad infallsvinkel med tydliga mål och aktiviteter som kan följas upp och utvärderas

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

1500

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 32/2012

Tidigare nummer:
B 277/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00220-13

Rammeprogram for FJLS 2013-2016

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å skape større klarhet om mål og prioriteringer for de enkelte innsatsområder som inngår i forslaget om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016*

å sikre at de årlige formannskapsprogrammer tar utgangspunkt i utfordringene beskrevet i rammeprogrammet fra et nordisk perspektiv

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 277/miljø om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2013-2016* og inndra Nordisk råds synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 33/2012

Tidigare nummer:
B 284/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00240-21

Nordisk strategi för hållbar utveckling

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å vedta og gjennomføre Ministerrådsforslaget B 284/miljö, *Nordisk strategi för hållbar utveckling*, med de endringer som Nordisk råd foreslår, med forbehold om at forslag om de konkrete innsatser fremlegges som ministerrådsforslag i 2013

å sikre at de relevante sektorene, ved planlegning av sitt arbeid tar direkte utgangspunkt i strategien og prioriterer oppgaver i henhold til strategiens mål, og at det redegjøres til Nordisk råd herom i 2013

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 34/2012

Tidigare nummer:
B 281/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00221-10

Miljøhandlingsprogram 2013-2018

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 281/miljø om miljøhandlingsprogram 2013 – 2018, med de endringer som Nordisk råd foreslår i betenkningen om forslaget og/eller ved å ta hensyn til disse synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 35/2012

Tidigare nummer:
B 278/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00218-10

Nyt samarbejdsprogram for MR-A (Arbejdsliv)

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet meddelar

att Nordiska rådet tar samarbetsprogrammet för kännedom

att Nordiska rådet i detta skede inte yttrar sig i substans p.g.a. att Nordiska rådet indragits alltför sent i processen

Helsingfors, den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 36/2012

Tidligere nummer:
A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-9

Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Velferdsutvalget.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å sette ned en ny arbeidsgruppe med representasjon fra alle de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland for å utarbeide et underlagsdokument til MR-S med anbefalinger og tiltak om en ny strategi om en bærekraftig alkohol og tobakkspolitikk i Norden 2014-2020. Arbeidsgruppen skal se på relevansen av de tiltakene som forskere anbefaler er mest effektive for å redusere alkoholrelaterte problemer

å styrke evidensbasert forskning i Norden rundt tobakk og alkoholbruk og kroniske sykdommer, kreft og livsstilssykdommer

å styrke evidensbasert forskning i Norden om barn og unge som vokser opp med en eller flere omsorgspersoner som har et alvorlig alkoholmisbruk

å styrke evidensbaserte tiltak i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland for å redusere alkoholkonsumpsjonene og skadene av alkohol

å vurdere innføring av et totalforbud mot reklame og markedsføring for alkohol rettet mot unge i de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland

å innføre alkolås for yrkessjåfører i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland samt for personer som er dømt for promillekjøring og utrede en innføring av alkolås i alle typer kjøretøyer som et alkoholpolitisk tiltak

å stimulere til en aktiv dialog med de største nordiske bedriftene om kunnskapen om kostnadene forbundet med alkohol- og tobakk, og bidra til å forsterke deres støtte til den Nordiske modellen for alkoholpolitiske tiltak

å utrede hvordan man kan sikre offentlige innsyn i lobbyvirksomheten til de multinasjonale selskapene i de nordiske land

å foreslå at de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid om et tobakksfritt Norden 2040

å øke Nordisk samarbeid med FN, WHO og EU om Nordiske, europeiske og globale tiltak for å styrke folkehelsen gjennom forebygging av alkohol og tobakksskader

å utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner, jamfør FN, WHO, og EUs arbeid

å arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i Norden, Færøyene, Grønland og Åland

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Saso
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 36/2012

Tidligere nummer:
A 1566/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00238-9

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 37/2012

Tidligere nummer:
A 1551/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 12-00075-6

ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Velferdsutvalget.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle mer kunnskap i Norden om langtidsvirkning av medikamentell og psykososial behandling av ADHD

å utvikle felles nordiske retningslinjer for diagnostisering og behandling av ADHD

å stimulere til at ADHD-studien i Norge som er unik i verdenssammenheng gjennomføres fra høsten 2012, og gjøres tilgjengelig for de nordiske land, Grønland, Færøyene, Åland og andre

å kartlegge årsakene til de store forskjeller i ADHD- medisinering i Norden, samt utvikle og bruke helseregistre slik at det er mulig å følge utvikling og trender i diagnostikk og behandling

å gjennomføre en Nordisk konferanse om ADHD- diagnostisering og medisinering

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 38/2012

Tidligere nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-7

En nordisk krisepakke mod ungdomsarbejdsløshed

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer de Nordisk Ministerråd,

at kortlægge og udveksle nordiske erfaringer og *best-practice* vedrørende uddannelsespolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag såsom virksomhedernes sociale ansvarlighed og incitamentsstrukturer der er knyttet hertil, og som kan være med til at øge jobskabelsen i form af flere elev-, lærlinge- eller praktikpladser for unge, – og gerne så erfaringerne formidles i den nordiske ressourcebank, etableret af Nordisk Velfærdscenter, der indeholder *best-practice*, som kan stimulere 16-25-årige til at gennemføre videregående oplæring med henblik på job

at kortlægge og udveksle modeller for partnerskaber, der knytter kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder sammen med henblik på at samarbejde om skræddersyede uddannelses- og oplæringsforløb, der hjælper de (udsatte) unge til at komme i job

at Nordisk Råd får mulighed for at deltage og medvirke (f.eks. med observatørstatus) på det planlagte Job-Topmøde i maj 2013, hvor de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre er værter for en konference i Stockholm omhandlende ungdomsarbejdsløshed

at der på sessionen 2013 v/ Nordisk Ministerråd gives en redegørelse vedrørende nye tiltag igangsat for at imødegå ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst, hvilke jobskabelsesinitiativer som social ansvarlighed og incitaments-

strukturer for virksomhederne, der kan anbefales i bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden i Norden

at vedtage og iværksætte en fællesnordisk ungdoms-krisepakke baseret på fælles erfaringsudveksling og *best-practice* i Norden. En nordisk ungdoms-krisepakke/strategi bør tage udgangspunkt i de enkelte nationale jobpakker og krisepakker, der måtte findes i Norden, og skal indeholde en konkret nordisk handleplan, som hurtigst muligt kan operationaliseres på tværs af de enkelte lande i Norden for at landene samlet set optimerer synergigivende arbejde omkring mobilitet og jobskabelse i Norden med det formål at nedbringe den voksende ungdomsarbejdsløshed

Nordisk Råd

Rek. 38/2012

Tidligere nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-7

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 39/2012

Tidligere nummer:
A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00366-13

Kultur og helse i nordisk samarbeid

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Velferdsutvalget.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012 og til enhver tids gjeldende formannskapsprogram for Nordisk Ministerråd

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velferd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske lande

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 39/2012

Tidligere nummer:
A 1545/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 11-00366-13

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 40/2012

Tidigare nummer:
A 1568/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 12-00211-11

Langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2012 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gi de relevante nordiske institusjoner, som Nordforsk og Nordisk energiforskning, i oppdrag å utarbeide en langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet med sikte på å utvikle mer effektive, sikre og klimavennlige løsninger for transport på sjø og land i Norden

Helsingfors den 1 november 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 41/2012

Tidigare nummer:
A 1577/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 12-00276-6

Självstyre i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 december 2012 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram en jämförande publikation om "Självstyre i Norden" som samlar erfarenheterna från Grönland, Färöarna och Åland i en jämförelse kring självstyrelseformerna i Norden. Avsikten med publikationen skulle vara att synliggöra självstyret i Norden, som ett fredligt sätt att lösa regionala konflikter och se till minoriteters rättigheter och bör ha ett diplomatiskt fokus

att anordna en konferens kring "Självstyre i Norden" där publikationen presenteras och självstyreformerna i Norden kan diskuteras

Rønshoved den 4. December 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 1/2012

Tidligere nummer:
A 1571/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 12-00260-9

International strategi for Nordisk Råd

Nordisk Råd har den 31. oktober 2012 vedtaget nedenstående interne beslutning efter forslag fra Præsidiet.

Nordisk Råd beslutter

at den internationale strategi for Nordisk Råd godkendes

Helsingfors den 31 oktober 2012

Kimmo Sasi	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB 2/2012

Tidligere nummer:
A 1575/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

J.nr. 12-00256-7

Opfølgning af Nordisk Råds rekommandationer

Nordisk Råd har den 31. oktober 2012 vedtaget nedenstående interne beslutning efter forslag fra Kontrolkomiteen.

Nordisk Råd beslutter

at fokusere og kvalificere rekommandationerne og derved begrænse antallet pr. år

at der udpeges en talsmand i det aktuelle udvalg med ansvar for udvikling og opfølgning af rekommandationen; at dialogen med de aktuelle fagministre styrkes og at spørgeinstituttet bruges mere aktivt både i de nationale parlamenter og i form af spørgsmål til ministre i øvrige nordiske lande

at anbefale de nationale delegationer at gå igennem sine interne rutiner og foretage en vurdering af om ressourcerne benyttes maksimalt både i forhold til de nationale delegationer og Nordisk Råds samlede virksomhed

at give Kontrolkomitéen i opgave at følge op på sagen og melde tilbage til Nordisk Råd med statusrapport senest på temasessionen 2014

Helsingfors den 31. oktober 2012

Kimmo Sasi
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Præsidium, arbejdsudvalg, sekretariat, sagkyndige m.fl.

Præsidium, udvalg, sekretariat, sagkyndige m.m.

Præsidium
Bendiks H. Arnesen (A)/Marit Nybakk (A), Norge
Bertel Haarder (V), Danmark
Cristina Husmark Pehrsson (M), Sverige
Helgi Hjörvar (A), Island
Karin Åström (S), Sverige
Kimmo Sasi (saml), Finland, præsident
Maja Panduro (S)/Karin Gaardsted (S), Danmark
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Per-Kristian Foss (H), Norge
Rigmor Andersen Eide (KrF), Norge
Silvia Modig (vänst), Finland, vice præsident
Simo Rundgren (cent), Finland
Åsa Torstensson (C), Sverige

Arbejdsudvalg
Danmark
Andreas Uldum (D)
Anne Baastrup (SF)
Erling Bonnesen (V)
Finn Sørensen (EL)
Helgi Abrahamsen (sb)
Høgni Hoydal (T)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Karen Ellemann (V)
Karen J. Klindt (S)
Karin Gaardsted (S)
Kim Kielsen (S)
Marie Krarup (DF)
Mike Legarth (KF)
Morten Marinus (DF)
Sjurður Skaale (Jvlf.)
Thomas Danielsen (V)
Thomas Jensen (S)
Villum Christensen (LA)

Finland
Anders Eriksson (ÅF)
Anne Louhelainen (saf)
Christina Gestrin (sv)
Eero Suutari (saml)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Janne Sankelo (saml)
Juha Sipilä (cent)
Juho Eerola (saf)
Lauri Heikkilä (saf)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Tolppanen (saf)
Satu Haapanen (gröna)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Suna Kymäläinen (sd)
Tuula Peltonen (sd)
Wille Valve (MÅ)

Island
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Árni þór Sigurðsson (VG)
Bjarni Benediktsson (Sj.), vice ordförande
Helgi Hjörvar (A)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Lúðvík Geirsson (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), ordförande

Norge
Alf Egil Holmelid (SV)
Anna Ljunggren (A)
Gerd Janne Kristofferssen (A)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Martin Kolberg (A), nestleder
Michael Tetzschner (H)
Olemic Thommessen (H)
Oskar Jarle Grimstad (Frp)
Per Arne Olsen (FrP)
Per-Kristian Foss (H)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Tone Merethe Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trædal (Frp)
Torstein Rudihagen (A)
Vigdis Giltun (Frp)

Sverige
Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anita Brodén (FP)
Annicka Engblom (M)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Billy Gustafsson (S)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Göran Montan (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jan Lindholm (MP)
Margareta Larsson (SD)
Maria Stenberg (S)
Marianne Berg (V)
Peter Johnsson (S)
Stefan Caplan (M)

REGERINGSREPRESENTANTER

Aaltonen, Carina, landskapsregeringsledamot, social- och miljöavdelningen, (ÅSD), Åland
Adelsohn Liljeroth, Lena, kultur och idrottsminister, (M), Sverige
Antorini, Christine, minister for børn og undervisning, (S), Danmark
Auken, Ida, miljøminister, (SF), Danmark
Bildt, Carl, utrikesminister, (M), Sverige
Björklund, Jan, utbildnings- och forskningsminister, (FP), Sverige
Björling, Ewa, handelsminister, samarbetsminister, (M), Sverige
Christiansen, Palle, minister for uddannelse, forskning og nordisk samarbejde, (D), Grønland
Dahl, Johan, landsstyremand for erhverv, (sb), Færøerne
Ehn, Johan, landskapsregeringsledamot, utbildnings- och kulturavdelningen, (MÅ(, Åland
Eide, Espen Barth, utrikesminister och statsministerns ställföreträdare, (A), Norge
Ek, Lena, miljöminister, (C), Sverige
Elbæk, Uffe, kulturminister, (RV), Danmark
Frederiksen, Jens Blidorf, minister for boliger, infrastruktur og trafik samt Viceformand for Naalakkersuisat, (D)
Frederiksen, Anthon, minister for natur og miljö, (Kattusseqatigiit Partiiat), Grønland
Gunell, Camilla, lantråd, självstyrelsepolitiska frågor, jämstalldhet och lagberedning, (ÅSD), Åland
Guzenina-Richardson, Maria, omsorgsminister, (sd), Finland
Haglund, Carl, försvarsminister, (r), Finland
Halvorsen, Kristin, kunnskapsminister, (SV), Norge
Hansen, Karten, landsstyremand for sundhed, (Mfl.), Færøerne
Højgaard, Kári P., landsstyremand i indenrigsanliggender, (Sjfl.), Færøerne
Ihalainen, Lauri, arbetsminister, (sd), Finland
Jóhanna Sigurðardóttir, statsminister, (A), Island
Johannesen, Kaj Leo Holm, lagmand, (sb), Færøerne
Kalsø, Bjørn, landsstyremand for kultur og undervisning, (sb), Færøerne
Karlsen, Mimi, minister for familie, kultur, kirke og ligestilling, (IA), Grønland
Karlström, Fredrik, landskapsregeringsledamot, näringsavdelningen, (ObS), Åland
Katainen, Jyrki, statsminister, (kok), Finland
Katrín Jakobsdóttir, undervisnings-, forskings- och kulturminister, samarbejdsminister, (VG), Island
Koskinen, Jari, jord- och skogsbruksminister, (kok), Finland
Niinistö, Ville, miljöminister, (vihr), Finland
Olsen, Annika, landsstyremand i sociale anliggenden, samarbetsminister, (Ff), Færøerne
Olsen Dyhr, Pia, handels- og investeringsminister, (SF), Danmark
Reinfeldt, Fredrik, statsminister, (M), Sverige
Sareen, Manu, jämstalldhets- och kyrkominister, samarbejdsminister, (RV), Danmark
Solhjell, Bård Vegar, miljøvernminister, (SV), Norge
Steingrímur J. Sigfússon, erhvervs- og innovationsminister, (VG), Island

Stubb, Alexander, europa- och utrikeshandelsminister, samarbetsminister, (kok), Finland
Svandís Svavarsdóttir, miljø- og naturressourceminister, (VG), Island
Søvndal, Villy, udenrigsminister, (SF), Danmark
Tajik, Hadia, kulturminister, (A), Norge
Thorning-Schmidt, Helle, statsminister (S), Danmark
Thörnroos, Veronica, landskapsregeringsledamot, (ÅC), Åland
Tuomioja, Erkki, utrikesminister, (sd), Finland
Össur Skarphéðinsson, udenrigsminister, (A), Island
Østergaard, Morten, uddannelsesminister .(RV), Danmark
Aasrud, Rigmor, fornyings-,administarsjons-og kirkeminister, samarbeidsminister, (A), Norge

VALDA MEDLEMMAR

Abrahamsen, Helge, (sb), Færøerne
Adelsbo, Christer, (S), Sverige
Álfheiður Ingadóttir, (VG), Island
Andersen, Kim, (V), Danmark
Andersson, Anders, (KD), Sverige
Árni Þór Sigurðsson, (VG), Island
Asmyhr, Hans Frode Kielland, (FrP), Norge
Asphjell, Jorodd, (A), Norge
Berg, Marianne, (V), Sverige
Björnsdotter-Rahm, Elisabeth, (M), Sverige
Blixt, Liselott, (DF), Danmark
Brodén, Anita, (FP), Sverige
Caplan, Stefan, (M), Sverige
Danielsen, Thomas, (V), Danmark
Dencker, Mikkel, (DF), Danmark
Eerola, Juho, (ps), Finland
Eide, Rigmor Andersen, (KrF), Norge
Ellemann, Karen, (V), Danmark
Engblom, Annicka, (M), Sverige
Eriksson, Anders, (ÅF), Åland
Feldt-Ranta, Maarit, (sd), Finland
Foss, Per-Kristian, (H), Norge
Gaardsted, Karin, (S), Danmark
Gestrin, Christina, (r), Finland
Giltun, Vigdis, (FrP), Norge
Grimstad, Oskar J., (FrP), Norge
Gustavsson, Billy, (S), Sverige
Haapanen, Satu, (vihr), Finland
Hagebakken, Tore, (A), Norge
Hansen, Justus, (D), Grønland
Haarder, Bertel, (V), Danmark
Heikkilä, Lauri, (ps), Finland
Helgi Hjörvar, (A), Island
Høgni , Hoydal, (T), Færøerne
Husmark Pehrsson, Cristina, (M), Sverige
Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
Jansson, Harry, (ÅC), Finland
Jensen, Thomas, (S), Danmark
Jernbeck, Isabella, (M), Sverige
Johansson, Ann-Kristine, (S), Sverige
Johnsson, Peter, (S), Sverige
Karlsson, Anders, (S), Sverige
Kielsen, Kim, (S), Grønland
Klint, Karen J., (S), Danmark
Kolberg, Martin, (A), Norge
kristiansen, Linda, (RV) Danmark
Kymäläinen, Suna, (sd), Finland
Larsson, Margareta, (SD), Sverige
Lind, Annette, (S), Danmark
Lindholm, Jan, (MP), Sverige
Ljunggren, Anna, (A), Norge
Louhelainen, Anne, (ps), Finland
Lundteigen, Per Olaf, (Sp), Norge
Mandt, Sonja, (A), Norge
Mikkelsen, Jeppe, (RV), Danmark
Modig, Silvia, (vas), Finland
Montan, Göran, (M), Sverige
Nybakk, Marit, (A), Norge
Olsen, Per Arne, (FrP), Norge
Olsvig, Sara, (IA), Danmark
Opheim, Torfinn, (A), Norge
Peltonen, Tuula, (sd), Finland
Pirttilahti, Arto, (kesk), Finland
Reiertsen, Laila Marie, (FrP), Norge
Rundgren, Simo, (kesk), Finland
Sankelo, Janne, (kok), Finland
Sasi, Kimmo, (kok), Finland
Siv Friðleifsdóttir, (F), Island
Sjøli, Sonja Irene, (H), Norge
Skaale, Sjúrður, (Jvfl.), Danmark
Stenberg, Maria, (S), Sverige
Suutari, Eero, (kok), Finland
Sønsterud, Tone Merete, (H), Norge
Sørensen, Finn, (EL), Danmark
Tenfjord-Toftby, Cecilie, (M), Sverige
Tetzschner, Michael, (H), Norge
Thommessen, Olemic, (H), Norge
Tolppanen, Maria, (ps), Finland

Torstensson, Åsa, (C), Sverige
Wallinheimo, Sinuhe, (kok), Finland
Valve, Wille, (MÅ), Åland
Åström .Karin, (S), Sverige

NÄRVARANDE SUPPLEANTER
Linander, Johan, (C), Sverige
Sjögren, Katrin, (Lib), Åland

INTERNATIONELLA GÄSTER

VESTNORDISK RÅD
Þórður Þórarinsson, generalsekretær . Island
Old, Henrik, viceformand i vestnordisk råd
Ólína . Þorvarðardóttir, viceformand, Island
Joensen, Høgni, delegationssekretær
Pedersen, Elly Hauge, delegationssekretær, Grønland
Vilborg Ása Guðjónsdóttir, delegationssekretær

SAMISK PARLAMENTARISK RÅD
Olli, Egil, præsident for samisk parlamentarisk råd, Norge
Guttorm, Kirsten Anne, rådgiver

Baltic Assembly
Must, Aadu, Vice Chair of the Estonian Delegation, Estland
Reirs, Janis, Vice Chair of the Latvian Delegation, Letland
Saudargas, Paulius, President of the Baltic Assembly, Litauen
Siauliene, Irena, Vice Chair of the Lithuanian Delegation, Litauen
Vejonis, Raimonds, Vice President of the Baltic Assembly, Letland
Secretariat:
Godfrey, Renata, Senior Advisor, Litauen
Laizane-Jurkane, Marika, Secretary General, Letland
Putnina, Ingrida, Senior Advisor, Letland
Rongelep, Ene, Senior Advisor, Estland
Strimaitis, Skirmantas, Senior Advisor, Litauen

Baltic Sea Parliamentary Conference Standing Committee, BSPC
Widberg, Jan, Head of Secretariat, Sverige

Benelux Interparliamentary Consultative Council
Oberweis, Marcel, Vice President
Secretariat:
Bogaert, Christine, Secretary General, Belgien

European Parliament
Hökmark, Gunnar, MEP, Sverige
Søndergaard, Søren, MEP, Danmark
Torvalds, Nils, MEP
the Cope Gallagher, Pat, MEP, SINEEA Ireland
Kungla, Tarvo, administrator, SINEEA
Löfström, Mats, Assistant

The Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation
Chilingarov, Artur, MP
Kosarev, Nikolay, MP
Neelov, Yuri, MP
Ponomareva, Larisa, MP
Secretariat:
Dakhova, Nadezda, secretary

The State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation
Iltyakov, Alexander, MP
Epifanova, Olga, MP
Ledkov, Grigory, MP
Potomskiy, Vadim, MP
Rakhmatullina, Zugura, MP
Secretariat:
Kuzmina, Irina, secretary
Fedorova, Tatiana, protocol service

Parliamentary Association of North-West Russia, PANWR
Nikora, Evgeny, Chair of the PANWR Committee on Interparliamentary Cooperation
Pisareva, Elena, Speaker of the Novgorod Regional Duma
Semenov, Vladimir, Speaker of the Legislative Assembly of Karelian Republic
Secretariat:
Shmatkova, Marina, Secretary of PANWR Delegation

SÄRSKILT INBJUDNA GÄSTER

Anna Thorvaldsdóttir, komponist og modtager af Nordisk Råds musikpris
Bohlin, Sinikka, tidligere præsident for Nordisk Råd, ordförande i Foreningen Norden,Sverige
Borchgrevink, Hild, presentatør for musikkprisen
Bronebakk, Jørg Willy, Norges ambassadør til Finland
Brørby, Berit, tidligere president i Nordisk råd, Norge
Donner, Henrik Otto, medlem af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds musikpris
Elín Flygenring, ambassadør, Island
Enggaard, Knud, forhenværende minister, tidligere præsident i nordisk råd,
Grönqvist, Johanna, medlem af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds filmpris
Heinäluoma, Eero,riksdagens talman, Finland
Heiskanen, Outi, medlem af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds filmpris
Hemmendorff, Erik, producer og modtager af Nordisk Råds filmpris .
Hetemäki-Olander, Elsi, tidigare president i Nordiska Rådet
Horslund, Jens-Otto, ambassadør, Danmark
Hrafn Ásgeirsson, ledsager til Anna þorvaldsdóttir, Island
Høybråten, Dagfinn, Tidligere president i Nordisk Råd
Jón Þorsteinsson, ledsager til Sigríður Anna þórðardóttir, Island
Jonuzi, Fijona, Filmpris,
Lidén, Anders, ambassadør, Sverige
Lundberg, Britt, talman, Åland
Manninen, Olli, Natur- og miljøpris, Finland
Motzfeldt, Josef, formand for Grønlands Inatsisartut, formand for Vestnordisk råd
Nordman, Bernt, medlem af bedømmelseskomiteen for nordisk råds natur- og miljøpris
Norrback, Ole, formand for Grænsehinderforum
Ojala, Outi, tidigare president i Nordiska Rådet
Ragnhildur Helgadóttir, tidligere præsident af Nordisk Råd
Rannveig Guðmundsdóttir, tidligere præsident af Nordisk Råd
Romanus, Gabriel, tidigare president i Nordiska Rådet
Römpötti, Harri, medlem af bedømmelseskomiteen for nordisk råds filmpris
Sigríður Anna Þórðardóttir, tidligere præsident af Nordisk Råd .Island
Stavad, Ole, forhenværende minister, tidligere præsident i nordisk råd
Söder, Karin, tidigare president i Nordiska Rådet
Tanninen, Timo, medlem af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds natur- og miljøpris
Wik, Katja, Filmpris,
Willoch, Kåre, tidligere president i Nordisk Råd, Norge
Östlund, Ruben .Filmpris,

INBJUDNA GÄSTER

Andersson, Bo, generalsekretær, Foreningen Norden, Sverige
Ásdis Eva Hannesdóttir, direktør , Foreningen Norden, Island
Etzold, Tobias, stiftung Wissenschaft und politik, Berlin
Kristín Olafsdottir, Foreningerne Nordens Forbund, Finland
Kumpulainen, Päivi, First Deputy of Ambassador, Island
Krumrey, Peer, stiftung Wissenschaft und politik, Berlin
Nielsen, Arne, formand, Foreningen Norden, Danmark
Norrlund, Sofie, verksamhetsledare, Foreningen Norden, Åland
Rusk, Anders, ordförande, Foreningen Norden, Finland
Samuelsen, Ingi, sekretær, Foreningen Norden, Færøerne
Sigurðsson, Hallstein, formand, Foreningen Norden, Færøerne
Sjölund, Folke, ordförande, Foreningen Norden, Åland

Stedje, Espen, generalsekretær, Foreningen Norden, Norge
Stenius, Henrik, Centrum för Nordenstudier, Helsingfors universitet
Strang, Johan, Centrum för Nordenstudier, Helsingfors universitet
Söder, Gunnar
Wilén, Henrik, Foreningen Norden, Finland

NORDISKA ORGANISATIONER

á Fríðriksmørk, Annita, Hallo Norden Færøerne
Ahonen, Jukka, Nordiska Investeringsbanken, Finland
Alma Sigurðardóttir, Hallo Norden, Island
Barbøl Vikebak, Kristoffer, Norden i Fokus Norge
Bartholin-Nielsen, Kalle, Nordic Energy Research, Norge
Bellika, Sylvi, Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge
Bjerke, Christin, Nordisk informasjonskontor i Sør-Norge
Bjørgan, Roger, Nordisk Innovation, Norge
Blomqvist, Bent, Hallo Norden Åland
Botha, Harald, NordForsk, Norge
Bue, Karen, Nordisk Kulturfond, Danmark
Cedercreutz-Bäck, Camilla, Kulturkontakt Nord, Finland
Dager, Max, Nordens hus i Reykjavik
Edman, Patrik, Norden i Fokus/Kulturkontakt Nord Finland
Englund, Johan, Nordisk Innovation, Norge
Eriksen, Jakob Tråsdahl, Hallo Norden Danmark
Gjærde, Anne Cathrine, Nordic Energy Research, Norge
Grindheim, Astrid, Hallo Norden Norge
Gunnarsson, Bardur Ørn, Nordisk Innovation
Gustafsson, Gunnel, NordForsk, Norge
Hachmann, Verena, Nordic Energy Research, Norge
Halm, Niels, Nordens hus på Færøerne
Halvorsen, Björn, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Halvorsen, Einar, Nordisk informasjonskontor i Sør-Norge,
Hansen, Guri, Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge,
Heimonen, Mikael, NordForsk, Norge
Hellman, Pasi
Hertzberg, Louise, Norden i Fokus Sverige
Holbech Koch Madsen, Mette, Hallo Norden Danmark
Jakobsen, Ina, Nordic Energy Research, Norge
Jensen, Anette
Jensen, René, Kulturkontakt Nord, Finland
Johannesen, Urd, Nordens hus på Færøerne
Johansson, Daniel, Nordens Institut på Åland
Johnsen, Leise, Nordens hus i Grønland
Jonsson, Caroline, Norden i Fokus Sverige
Juslin, Åsa, Nordens Institut på Åland
Karlsson, Nina, Nordens Välfärdscenter, Finland
Keskinen, Maija, Nordiskt informationskontor i Jyväskylä, Finland
Kettunen, Tom, Nordens Välfärdscenter, Finland
Kevarinmäki, Annu, Kulturkontakt Nord, Finland
Klossner, Leena
Kohrt, Svend, Nordisk Info.kt. i Sønderjylland/Sydslesvig,
Koponen, Kyra, Nordiska Investeringsbanken, Finland
Kouvonen, Petra, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Lagercrantz, Helena, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Leino, Anna, Hallo Norden Finland
Liebst, Anna Sophie, Hallo Norden Sverige
Lillas, Alice, Pohjola-Nordens distrikt i Österbotten rf - Nordiskt informationskontor, Finland
Lona, Hilde, Nordisk informasjonskontor i Sør-Norge
Lundell, Harriet, Nordens Institut på Åland
Lybeck, Martina, Nordens Välfärdscenter, Finland
Marklund, Kristin, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Mustonen, Riitta, NordForsk, Norge
Mäkipää .Heli, Hallo Norden Finland
Nilsson, Maria, NordForsk, Norge
Normann, Henrik, Nordiska Investeringsbanken, Finland
Oker-Blom, Lia-Maria, Nopef, Finland

Olsen, Terje, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Olstad, Bjørn, Kulturkontakt Nord, Finland
Persson-Göransson, Ewa, Nordens Välfärdscenter
Pitkänen, Sanna, Kulturkontakt Nord, Finland
Preston, Ewa, NordForsk, Norge
Pörtfors, Lykke, Nordens Institut på Åland
Ramsay, Antonia, Kulturkontakt Nord, Finland
Rehn-Mendoza, Nina, Nordens Välfärdscenter, Finland
Riiser, Anne, NordForsk, Norge
Semb, Helge
Sepponen, Susanna, NordForsk, Norge
Sigurður Ólafsson, Nordens hus i Reykjavik
Simic, Nino, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Sjövall, Mikael, NEFCO, Finland
Smedegaard, Marianne, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Talari, Maria
Theman, Johan, Kulturkontakt Nord, Finland
Thostrup, Lars, NORA
Tsakiris, Maria, Nordisk Kulturfond, Sverige
Wehner, Lasse, Nordens Välfärdscenter, Sverige
Wendt, Rasmus, Norisk Innovation, Norge
Westerlund-Kapnas, Hedvig, Nordens hus på Færøerne,
Winquist, Kari, Nordisk Innovation, Norge
Voetmann, Per, Kulturkontakt Nord, Finland
von Wright, Julius, Nordens Välfärdscenter, Finland
Wälitalo-Palo, Malin, Pohjola-Nordens distrikt i Österbotten rf - Nordiskt informationskontor, Finland
Zilliacus, Harry, NordForsk, Norge
Aahauge, Jakob, Kulturkontakt Nord, Finland

DELEGATIONERNAS SEKRETARIAT

Danmark
Andersen, Pernille, bibliotekar
Munck, Anna, fuldmægtig
Nielsen, Mette, kontorfuldmægtig
Pedersen, Peder, konsulent
Sandø, Jonna, kontorfuldmægtig
Snieganas, Martynas, informationsrådgiver

Grönland
Hansen, Jakob Hartmann, delegationssekretær,
Jensen, Ann Lene, delegationssekretær

Finland
Hed, Niina, assistent för internationella ärenden
Hindsberg, Rainer, biträdande informationschef
Hirvonen, Ulla, medarbetare
Hurme, Minna, avdelningssekreterare
Härkönen, Heli, assistent för internationella ärenden
Ketonen, Raisa, utbildningssekreterare
Kolehmainen, Mar-Leena, medarbetare
Konsala, Miila, expeditionsassistent
Kontinen, Riitta, avdelningssekreterare
Kupias, Leea, assistent för internationella ärenden
Laaksonen, Mika, sekr. för int. ärenden
Laine, Olli-Pekka, pc-samordnare
Larma, Maria, medarbetare
Mairue, Sirpa, assistent för internationella ärenden
Mentula, Katja, praktikant
Moisander, Paula, sekr. för int. ärenden
Mustonen, Sanni, praktikant
Saarela, Mikko, systemanalytiker
Salo, Kari, råd för internationella ärenden
Sellin, Marjukka, koordinator
Stenman, Sami, överexpeditionschef
Tallqvist, Kristiina, assistent för int. ärenden
Wallin, Liisa, assistent för internationella ärenden
Vuosio, Teemu, sekr. för int. ärenden

Åland
Falck, Maj, byråsekreterare
Slotte, Niclas, delegationssekreterare

Island
Lárus Valgarðsson, delegationssekretær
Sighvatur Hilmar Arnmundsson, assistent til Helgi Hjörvar

Norge
Andreassen, Bjørn, delegasjonssekretær
Brun, Sølvi, seniorrådgiver
Fraser, Thomas, rådgiver
Kinsten, Silje Bergum, rådgiver
Myhre-Jensen, Kjell, sekretariatsleder
Ness, Synnøve, førstekonsulent
Robstad, Bjørn Willy, seniorrådgiver

Sverige
Alvarsson, Dan, internationell rådgivare
Hemlin, Lena, internationell assistent
Hjelm, Eva, internationell rådgivare
Lundstedt, Helena, internationell rådgivare
Ohlsson, Bengt, delegationssekreterare
Plass, Christian, praktikant

RÅDSSEKRETARIAT
Bjerregaard, Tine, sekretariatskoordinator
Bostrup, Tina, seniorrådgiver
Brok, Signe Bjerregaard, studentermedhjælper
Bugge, Susanne, it-administrator
Eidenert, Åsa, seniorrådgiver
Enestam, Jan-Erik, rådsdirektør
Felixsson, Tryggvi, seniorrådgiver
Jönsson, Per, vagtmester
Lien, Birthe, rådgiver
Lindblad, Johan, seniorrådgiver
Mäkelä, Marjaana, koordinator
Pentler, Jenny, seniorrådgiver
Persdotter, Anne Mette, seniorrådgiver
Poulsen, Halla Nolsøe, rådgiver
Sørensen, Torkil, seniorrådgiver
Sørensen, Erik Kyster, it- og servicechef
Wang, Beate Christine, seniorrådgiver
Wolff, Andreas, it-praktikant
von Wendt-Jensen, Johanna, koordinator
Øxseth, Bente, koordinator

NORDISKA MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT
Aggerstrøm Hansen, Marie, studentermedhjælper
Anisimov, Andrey, rådgiver
Dóróthea Jóhannsdóttir, seniorrådgiver
Halldór Ásgrímsson , generalsekretær
Askerøi-Waldmann, Anette, koordinator
Barbou des Places, Emelie, rådgiver
Bender, Anne Sofie, seniorrådgiver
Boedeker, Mika, kontorchef
Broman, Kenneth, kontorchef med særligt ansvar
Butenko-Olesen, Izabela, projektmedarbejder
de Palo, Maria-Pia, seniorrådgiver
Djernæs, Lars, seniorrådgiver
Ekberg, Kenneth, seniorrådgiver
Ekenger, Mats, seniorrådgiver
Enemark, Anna, seniorrådgiver
Frees, Lene, kontorchef med særligt ansvar
Friis Møller, Morten, seniorrådgiver
Geertsen, Anders, afdelingschef
Golubeva, Elena, vicekontorchef
Gran, Anna, seniorrådgiver
Grove, Arne, kontorchef
Grønskar, Kari, direktionskoordinator
Gaarde, Karina, koordinator
Höysti, Mikael, afdelingschef
Münter J., Anne-Marie, koordinator
Johansson, Helena, koordinator
Kiiskinen, Anna, seniorrådgiver
Koivumäki, Kai, seniorrådgiver
Larsen, Lene Breum, seniorrådgiver
Lien, Siv, seniorrådgiver
Lindegaard, Josephine, afdelingskoordinator
Lundgren, Per, seniorrådgiver
Mangset, Tove, avdelingskoordinator
Matz, Michael, seniorrådgiver
Mikkelsen, Anna Maria Hill, seniorrådgiver
Mårtens, Linn, rådgiver
Mörtberg Backlund, Monika, seniorrådgiver
Neraal, Marianne, seniorrådgiver
Norheim, Gisle, hr-chef
Geir, Oddsson, seniorrådgiver
Olsen, Vagn Egede, afdelingschef
Oppi, Triin, kommunikationsrådgiver
Orava, Heidi, kommunikationsrådgiver
Petersen, Ane Kofod, seniorrådgiver
Preisler, Kirsten, seniorrådgiver
Purina, Inga, informationsrådgiver
Rahunen, Mia, seniorrådgiver
Rosing, Annika, afdelingschef
Sagitova, Maria, rådgiver
Sandgren, Torgny, seniorrådgiver
Schmidth, Jakob, seniorrådgiver
Schulze-Larsen, Anja, koordinator
Sjöström, Petra, seniorrådgiver
Smirnov, Yuri, rådgiver

Støttrup, Marlene, ehu trust fund coordinator
Sundström, Berth, kontorchef
Søndergaard, Sigrid Døvling, koordinator
Terpager, Pouline, seniorrådgiver
Tillberg, Bo Harald, kontorchef
Widstrand, Susanna, seniorrådgiver
Vilborg Hauksdottir, seniorrådgiver
Yndeheim, Ola, seniorrådgiver

KOMMUNIKATIONSAVDELNINGEN
Blichfeldt, Ane Cecilie, projektmedarbejder
Fröderberg, Magnus, fotograf
Funch, Michael, seniorrådgiver
Glahn, Thomas, forlagsmedarbejder
Hagemann, Louise, seniorrådgiver
Hansen, Charlotte, seniorrådgiver
Hoydal, Marita, webmedarbejder
Højberg, Mette, afdelingskoordinator
Leppälä, Pia, cheftolk
Luoto, Henna, koordinator
Nuutinen, Elina, praktikant
Pelttari-Heikka, Sari, journalist
Scheel Orloff, Christina, student
Schou-Knudsen, Jesper, arbejdsleder
Sigfusson, Søren, web-tekniker
Skoglund, Anita, seniorrådgiver
Skogster, Anna, oversætter
Stern, Niels, publikationschef
Suomela, Benjamin, fotograf
Thorsteinsson, Helgi, webmaster
Tingsby, Bodil, kommunikationschef

STENOGRAFER
Danmark
Hansen, Henrik Lyse, referent
Jensen, Susanne Kvist, referent
Kleist, Nanna, referent
Larsen, Kerstin Tensing, referent
Laubek, Melina, referent
Nielsen, Lars Busch, referent

Suomi-Finland
Jääskeläinen, Hanna, sekreterare
Karrento, Anita, stenograf
Nejati, Marianne, stenograf
Niittuinperä, Jari, stenograf
Nyholm, Paula, sekreterare
Varisto, Niklas, stenograf

Norge
Gundersen, Solveig, referent
Mælum, Kari, referent
Nilsen, Mona, referent
Sjønnesen, Else marie, referent
Skraastad, Kirsten, referent
Storsul, Liv, referent

Sverige
Davidsson, Lisbeth, stenograf,
Grönholm, Kristina, stenograf,
Hedenström, Kerstin, stenograf,
Petersson, Carl Johan, stenograf,

TOLKAR
Ahonen, Aino
Antinjuntti, Kristiina
Borgþor S., Kjærnested
Buggeskov, Elena
Ellen Ingvadóttir
Gudnason, Magnus
Henderson, Karin
Hiltunen, Jaana
Jóhann Hlíðar Hardarson
Karsten, Kate
Kunz, Keneva
Larsen, Stein
Lightfoot, Andrew
Liljeström, Marjatta
Lindholm, Johan
Lönnroth, Maj
Mattsson, Gerd
Myllymäki, Aija
Nerdrum, Leif
Repin, Aleksei
Erla Sigurðardóttir
Salvör Aradóttir
Sjelvgren, Tiina
Tchekhov, Alexandre
Tizard, Yvonne
Turganova Lööw, Alexandra
Törmä, Annica
Vainio, Paula
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Vähälummukka, Vappu
Väänänen, Leila
Zoëga, Anne

DE NORDISKA PARTIGRUPPERNAS SEKRETARIAT

Socialdemokratiska gruppen

Aaltonen, Kristina, partigruppesekr.
Almqvist, Toomas, politisk rådgivare
Larsen, Eva Amble, informasjonsrådgiver
Qvistgaard, Nicolai, medarbetare
Seip, Marianne, politisk rådgiver

Konservativa gruppen

Bergesen, Tord, politisk rådgiver
Rantanen, Matti Aleksi, gruppsekreterare
Wersäll, Claes, politisk sekreterare

Mittengruppen

Hildur Helga Gísladóttir, politisk sekretær
Hokkanen, Mari, politisk sekreterare
Servan, Geir Arne, politisk rådgiver
Skjoldan-Petersen, Anne-Mette, politisk assistent
Strömbom, Inger, handläggare
Tikkala, Terhi, generalsekreterare
Välimaa, Anna, politisk sekreterare

Vänstersocialistiska gröna gruppen

Björg Eva Erlendsdóttir, partigruppesekretær
Villanen, Sampo, nr-sekreterare

Nordisk frihet

Virtanen, Samuli, gruppsekreterare

SAKKUNNIGA

Adolphson, Linus, ämnessakkunnig
Andersen, Jens, fuldmætig
Andersson, Ville, utrikessekreterare
Anna Jóhannsdóttir, ambassadør
Antell, Mikael, ambassadråd
Areskoug Mascarenhas, Katarina, statssekreterare
Arnarsson, Hrannar Björn, politisk rådgiver
Arrhenius, Viveca, socialråd
Asikainen, Annamari, överinspektör
Aune, Ingrid, politisk rådgiver
Bauer, Irene, avdelingsdirektør
Beckius Aronsson, Maria, departementssekreterare
Bergdis Ellertsdóttir, ambassadør
Bjelland, Anne Sofie, sekretariatsleder, NSK-medlem
Björck, Jonas, avdelningschef
Blomqvist, Helena, byråchef
Boberg, Elin, pressekreterare
Boesen, Solveig, specialkonsulent
Borup Krogsgaard, Lise, særlig rådgiver
Bostad, Thor Magne
Brix Tange, Jakob, handelspolitiks ambassadør, kontorchef
Burgess, Kristján Guy, politisk rådgiver
Carlborg, Caroline, ämnesråd
Cederblad, Anna Karin, departementssekreterare
Dahl, Agnethe, avdelingsdirektør
Danfríður Skarphéðinsdóttir, sagkyndig
Ekebom, Ralf, konsultativ tjänsteman
Ekestam, Harry, regionutvecklingsråd
Elgstrand, Maria, protokollchef/politisk sakkunnig
Ellemann, Louise, fuldmægtig
Elofsson, Anders, bitr. gruppchef
Enger, Per Ingar, forsvarsattache
Enhörning, Patricia, assistent
Feldt, Marianne, ämnessakkunnig
Fisker, Hanne, departementssekreterare
Fosland, Marianne, ministerråd
Friberg, Markus, pressekreterare
Gabrielsen, Trond, seniorrådgiver
Gayer, Patrik, specialmedarbetare
Glen Petersen, Helle, fuldmægtig
Grande, Rigmor Duun, avdelingsdirektør
Grönman, Kerstin, kanslirråd
Gundersen, Eilif, seniorrådgiver
Guðríður Sigurðardóttir, Islands representant i NMR:s gränshindringsforum
Gustafsson, Jessica, informatör
Gaard, Katrin, fulmægtig
Hagen, Marianne, rådgiver
Hahn-Englund, Annika, gruppchef
Hallén, Arvid, adm. direktør
Hannerz, Fredrik, departementssekreterare
Hansen, Poul Geert, departementchef
Harrild, Karen Agnethe, ministersekretær
Hatorp, Morten Rus, ministersekretær
Heder, Eivind, ekspedisjonssjef
Helga Bárðardóttir, rådgiver
Henriksen, Lea Juel, press secretary
Hielm, Sebastian, veterinäröverinspektör
Hildum, Astri, seniorrådgiver
Hiltunen, Merja, director
Holm Ericson, Anna-Karin, ministerrådet

Holm, Magnus, ambassadör, NSK-medlem, Sverige
Holter, Anne Sofie, seniorrådgiver
Huldtgren, Olof, enheten för internationell handelspolitik
Hædd, Anni á, afdelingschef
Häggman, Larserik, specialsakkunning
Ingólfsson, Hermann Örn, generaldirektør
Israelson, Ann-Sofi, naturvårdsverket
Jansson, Emma, departementssekreterare
Jensen, Thomas Emil, ministersekretær
Jochimsen, Anja, fg. afdelingschef
Jóhannsson, Ingi Valur, senirorrådgiver
Jónasson, Hallgrímur, general director
Josefsen, Ulrik, afdelingschef
Juslin, Rainer, avdelningschef
Jylhä-Pyykönen, Annu, direktör
Kahn, Jon, departementsråd
Kantola, Tarja, specialmedarbetare
Karitas Halldóra Gunnarsdóttir, kontorchef
Kauppinen, Heidi, specialsakkunnig
Keusen, Sara, politisk sakkunnig
Kleemann, Claus Roland, afdelingschef
Knappskog, Tom, seniorrådgiver
Knudsen, Ulrik Vestergaard, Permanent Under-Secretary of State
Kornbech Rasmussen, Torben, kommitteret
Kristianna Sjóvará, fuldmægting
Køhn, Sigrid, rådgiver
Köster, Taimi, departementssekreterare
Landi, Sandra Jensen, ministersekretær
Lange, Ellen, seniorrådgiver
Lindberg, Emma, politiskt sakkunnig
Lindblom, Annika, överinspektör
Lindell, Johan, departementsråd
Lindén, Jarmo, statssekreterare
Lindroos, Bo, utrikesråd, NSK-medlem
Ling Lau, Pui, kontorchef, NSK-medlem
Lipponen, Hannu, specialforskare
Loa Brynjulfsdottir, generalsekretær, Nordens Fackliga Samorganisation, NFS
Lose, Lars Gert, politisk direktør, ambassadør
Lyrvall, Björn, utrikesrådet för politiska frågor
Lärke, Petra, kansliråd
Lönnblad, Jan-Ole, byråchef
Lööf, Sara, departementssekreterare
Lööw, Linn, praktikant
Mælandsmo, Ole Bjørn, rådgiver
Magnussen, Ellen, ministersekretær
Makarow, Marja, vice president
Marcussen, Karin, kontorchef
Miettinen, Lasse, ministerns specialmedarbetare
Mikkola, Armi, undervisningsråd
Mokko, Kari, kommunikationsdirektör
Mork-Knutsen, Ingeborg, førstekonsulent
Mulvad Jessen, Uiloq, ac-fuldmægtig
Munkki, Anssi, adjutant för försvarsminister
Mustonen, Pasi, konsultativ tjänsteman
Mørk-Eidem, Bjarne, medlem av grenseforum
Næs, Martin, afdelingschef
Nergaard, Merethe, avdelingsdirektør
Nielsen, Jette Søgren, kontorchef
Nielsen, Mercan-Ellen, adviser
Nielsen, Peter Lehmann, Private Secretary to the Prime Minister
Noleryd, Maria, sagkyndig, Nordens Fackliga Samorganisation, NFS
Nystrøm, Thomas, særlig rådgiver
Olsen, Ernst S., fullmægting
Olsvig, Else, journalist, Grönlands Selvstyre
Overgaard Christensen, Asbjørn, ministerssekretær
Paasikoski, Päivi, kommunikationschef
Papunen, Erkki, ministerns specialmedarbetare
Pauwelyn, Ann-Sofie, secretary general, EDS European Democrat Students, Belgien
Petersen, Heri, fuldmægtig
Petersen, Petur, specialrådgivare, NSK-representant
Þorgeir Ólafsson, informationschef
Ragnheiður Harðardóttir, sagkyndig
Ranta, Timo, diplomatisk rådgivare
Rasmussen, Kirsten Nørregaard, fuldmægtig
Rasmussen, Carl Bjørn, fuldmægtig
Redington, Noa, Strategic Adviser
Reuterswärd, Ida, departementssekreterare
Rosen, Vilde, ambassadesekretær
Ruud, Odd Magne, ekspedisjonssjef
Ryste, Camilla, seniorrådgiver
Røste, Liv Maren, senorrådgiver
Salvesen, Veslemøy L. , kommunikasjonsrådgive

Sandelius, Sara, departementssekreterare
Schmidt, Morten Barsballe, fuldmægtig
Schultz, Mikael, kanslirråd
Simoud, Noelle, ministersekretær
Smaharzheuski, Hauryil, student union president
Snjólaug Ólafsdóttir, expeditionschef, NSK-medlem
Sommer, Andreas, ministertsekretær
Søndergaard, Jørgen S., seniorrådgiver, NSK-medlem
Stefán Stefánsson, medlem af ek-u
Stenseng, Kjersti, statssekretær
Stolt, Jan, rådgiver
Stone, Steven, kommunikasjonsrådgiver
Stsiapanava, Maryia, student union board member, European Humanities University, Litauen
Svarén, Jesper, departementssekreterare
Söderlund, Annika, kulturråd
Sørgaard, Pål, avdelingsdirektør
Talebinejad Tivell, Moa, politiskt sakkunnig
Thaulow, Inge, fung. ministersekretær
Tommola-Kruse, Aila, överinspektör
Toremark, Henrik, stabschef
Torp, Claus, vicedirektør
Tuominen, Manu, militärrådgivare
Ullebø, Elin, rådgiver
Uosukainen, Jukka, direktör för internationella ärenden
Utterström, Astrid, ämnesråd
Wahe, Britt Inger, informationssekreterare
Valenta, Tina Søndergaard, Personal Secretary to the Prime Minister
Varis, Tuula, överdirektör
Varvikko, Mika, specialsakkunnig
Vasara, Vesa, enhetschef
Westerholm, Gunnar, informationssekreterare, NSK-medlem
Vetlesen, Johan, avdelingsdirektør
Widing, Barbro, konsultativ tjänsteman
Wiese, Inger Johanne, seniorrådgiver
Wilhelmsson, Thomas, rektor
Wrede, Georg Henrik, direktör
Vänskä, Antti, statsministerns specialmedarbetare
Vøllo, Åse, underdirektør
Ylinen, Ann-Britt, råd för internationella ärenden
Østerberg, Hild, seniorrådgiver
Øyan, Jon Reidar, politisk rådgiver
Aas, Kåre Reidar, politisk direktør

DE NORDISKA UNGDOMSORGANISATIONERNA

Danmark
Eilertzen, Carsten
Esmann, Jakob
Møller, Annemette
Paisley, Erik Winther, president
Sand, Jens

Färöarna
Joensen, Dánjal
Skaalum, Rani
Smith, Maria Kristina

Finland
Bender, Ann-Katrin
Kyllästinen, Evamaria
Mattila, Iina
Nyholm, Henrik
Petas, Roh
Sandelin, Silja Borgarsdóttir
Åkerö .Fredrika

Åland
Eriksson, Ingrid
Jonsson, Axel

Island
Hilmar Kristinsson
Einar Sigurbergsson
Guðrún Jóna Jónsdóttir

Norge
Göthner, Maria
Wand, Christopher

Sverige
Barvsten, Dennis
Lindström, Frida

Supplement

- Uddeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista/Sagsliste
- Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2012
- Valg

Program ved Nordisk Råds prisuddeling 2012 i Finlandiahuset, Helsingfors:

Musik	*Orkester Norden* under ledelse af *Atle Sponberg*: Johann Halvorsen arrangement af norsk folkemelodi *Fanitullen*; solist Marin Stallemo Bakke
Velkomst	Konferencier: *Baba Lybeck* Velkomst ved *Simo Rundgren*, formand for den finske delegation af Nordisk Råd
Musik	*Signmark* med *Brandon Bauer* og DJ *Ville Heikkilä*
Motivering og præsentation af modtageren af Natur- og Miljøprisen:	*Timmo Tanninen,* medlem af priskomitéen motiverer valget og præsenterer vinderen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Kimmo Sasi* overrækker prisen til feltbiologen *Olli Manninen*
	Prismodtagerens takketale
Underholdning	Circo Aero v/luftakrobaten *Sanna Silvennoinen* og musikeren *Tapani Rinne*
Motivering og præsentation modtageren af musikprisen:	*Hild Borchgrevink*, formand for priskomitéen motiverer valget og præsenterer vinderen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Kimmo Sasi* overrækker prisen til filminstruktør *Anna Þorvaldsdóttir*
	Prismodtagerens takketale og dele af det vindende orkesterværk *Dreymi (Dreaming)*
Motivering og præsentation af modtageren af filmprisen	*Outi Heiskanen*, medlem af priskkomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Kimmo Sasi* overrækker prisen til filminstruktøren *Ruben Östlund* og producenten *Erik Hemmendorff*
	Prismodtagernes takketale og klip fra den vindende film *Play*
Musik	*Orkester Norden* under ledelse af *Atle Sponberg*:

Edvard Grieg: fra Holbergs tid (opus 40); Preludium, Sarabande och Rigaudon

Baba Lybeck: Ärade gäster, jag vill önska er hjärtligt välkomna till Nordiska rådets festliga prisutdelning. Under följande timme kommer vi att belöna nordens bästa kompositör, filmmakare och miljöskyddare. Jag heter Baba Lybeck och kommer att fungera som conferencier ikväll.

Kvällen inleddes med Orkester Norden som i år fyller 20 år och jag föreslår att vi ännu ger en varm födelsedagsapplåd åt jubileumsorkestern. Ja, man kan faktiskt säga att orkestern är ett strålande exempel på det nordiska kultur-samarbetet när det fungerar som allra bäst. Orkestern har nu fungerat i flera år, sedan år 2008 i Norge men kommer att nästa år flytta till Danmark, men vi får höra orkestern ännu senare i kväll. Orkestern leddes av Atle Sponberg och solist i första låten var Marin Stallemo Backe. Men nu är det dags att bjuda in kvällens värd. Välkommen Simo Rundgren.

Simo Rundgren: Kära nordiska vänner, *"ladies and gentlemen"*. Den svenske författaren Henning Mankell sagde en gång i en intervju att, citat: "En enskild kulturprestation förändrar inte världen, men världen kan inte förändras utan kultur". Nordiska rådet har årligen delat priser för att stöda nordisk levande kultur: Litteraturpriset har delats sedan år 1962; musikpriset sedan 1965; och filmpriset sedan 2005. Natur- och miljöpriset skapades för att stärka medvetenheten om natur och miljöarbetet i Norden. Det här priset har delats ut sedan 1995. Alla dessa priser är 350 000 danska kronor vilket är omkring 47 000 euro per pris. Idag under den 64:e sessionen här i Helsingfors och i Finlandiahuset belönar Nordiska rådet artister inom musik och film och en forskare inom miljö. Litteraturen hyllades redan i mars under Temasessionen i Reykjavik och priset gavs till den norska författaren Merete Lindström.

Kultur förändrar och förändras och så gör också Nordiska rådets priser. Presidiet har föreslagit några förändringar till priserna. Presidiet vill enheligt göra nominering, utdelning och reglerna av de olika priserna. Det föreslås också att inom musiken och litteraturen kunde betonas olika genrer. Förslaget gör det möjligt att ändra miljö och naturpriset till en tävling mellan städer. Detta skall vi behandla i plenum imorgon. Men kära vänner, ikväll skall vi fira årets prisvinnare. Jag hälsar alla hjärtligt välkomna.

Baba Lybeck: Signmark, Brandon Bauer och Ville Heikkilä. Spänningen stiger, det är dags att sätta igång med prisutdelningen. Nordiska rådet delar alltså varje år ut ett litteraturpris, ett musik pris, ett filmpris och ett natur- och miljöpris och syftet är helt enkelt att öka intresset för den nordiska kulturen och miljön. Och idag är det dags att dela ut pris för musik, film och miljö. Det första priset vi delar ut är natur- och miljöpriset. Prisutdelare är Nordiska rådets president; riksdagsledamot Kimmo Sasi och priskommittén representeras av Timo Tanninen från finska miljöministeriet, hjärtligt välkomna.

Uddeling af Nordisk Råds Natur- og Miljøpris:
Natur- og Miljøprismodtageren, feltbiologen Olli Manninen blev præsenteret af Timo Tanninen, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris.

Ärade festpublik, bästa prisvinnare, mina damer och herrar. Det är för mig en stor glädje att få presentera vinnaren till Nordiska rådets natur- och miljöpris år 2012, finländaren Olli Manninen. Naturinventeraren, fältbiologen Olli Manninen har aktivt jobbat för skydd av värdefulla skogsområden i hela 15 år. Manninen har genom sina egna insatser som inventerare och nätverksbyggare varit en central person bakom förädlingen av tiotals tusen hektar skog med höga naturvärden både i Finland, Sverige och Norge. Han har också utbildat

och engagerat andra frivilliga naturinventerare i alla dessa tre länder. Olli Manninen har därtill varit en drivkraft bakom kampanjer som har ökat allmänhetens och beslutsfattarnas kännedom om skogsnaturens biologiska mångfald. Utan den enorma frivilliga insatsen av Olli Manninen och andra skulle vår kunskap om och skyddet av värdefull skogsnatur vara på en betydligt anspråkslösare nivå än den är idag. Priskommittén vill i år också lyfta fram det värdefulla arbete som utförs inom medborgarsamhället för att föra fram och konkretisera miljöpolitiska mål.

Kimmo Sasi: Här är det här fina priset och låt mig ännu läsa: Nordiska rådets natur- och miljöpris 2012 tilldelas Olli Manninen för hans insats som kartläggare och nätverksbyggare. Han har varit en central person bakom fridlysningen av tiotusentals hektar skog i Finland, Sverige och Norge. Han har utvecklat ett unikt system för kartläggning av rödlistade arter och varit drivkraften bakom kampanjer som har ökat allmänhetens kunskap om skogarnas biologiska mångfald. Gratulerar.

(Klapsalver)

Olli Manninens takketale:
Jag vill tacka priskommittén, Nordiska rådet och de som nominerade mig för priset. Ett minst lika varmt tack vill jag rikta till alla de underbara skogsaktivister, kampanjarbetare, politiker och tjänstemän som jag har kämpat med för skogarna under åren. Jag hade inte kunnat uppnå särskilt mycket om jag hade jobbat ensam. De kunskaper om naturen som volontära natuvårdare samlar in och miljörörelsens kampanjarbete är väldigt ofta avgörande faktorer bakom beslut om naturskydd. Det är skönt att det här viktiga ofta osynliga arbetet får erkännande genom mitt pris. Jag hoppas att jag kan vara förebild som uppmuntrar andra att agera för naturen. Myndigheterna och politikerna behöver vårt stöd. I Nagoya för två år sedan fastställdes målen för den biologiska mångfalden och naturskyddet. Särskilt i södra Skandinavien krävs det fortfarande betydande förbättringar av skogskyddet. Glädjande nog ser det ut som att man med tillräcklig naturskyddsfinansiering och en bra helhetplanering kan rädda en stor del av mångfalden i vår natur. De pengar som läggs på naturskydd är tämligen små summor i nationalekonomi. Låt oss höja ambitionsnivån och arbeta tillsammans för att uppnå målen.

Baba Lybeck: Hjärtliga gratulationer åt Olli Manninen. Men nu är det dags för cirkus. Den äldsta och internationellt bäst kända finska nutidscirkusen *Cirko Aereo* uppträder härnäst. Sanna Silvennoinen och Tapani Rinne varsågoda.

Fantastisk luft-akrobatik, det var alltså Sanna Silvennoinen och Tapani Rinne, en varm applåd ännu åt dem. Och så är det dags för kvällens andra prisutdelning, nu är det musikpriset som står i ordningen. Vartannat år delas priset ut till en kompositör och vartannat år till en ensemble, i år är det kompositörernas tur att bli hedrade. Priskommitténs motiveringar presenteras av kommitténs ordförande Hild Borchgrevink hjärtligt välkommen.

Uddeling af Nordisk Råds musikpris
Musikprismodtageren Anna Þorvaldsdóttir blev præsenteret af Hild Borchgrevink på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råd filmpris.

Kjære publikum, kjære prisvinner.
Jeg må korrigere konferansieren lite grann fordi det er hvert annet år til en komponist og en utøver - det behøver ikke å være til et ensemble; og det kan være en utøver fra en hvilken som helst genre. For eksempel har Björk en gang fått prisen, fra Island. Og i år har vi også en prisvinner fra Island som heter Anna Þorvaldsdottir. Hun får prisen for et symfoniorkesterverk

som heter *Dreymi* eller *Dreaming*. Og det er noe liksom mystisk og hemmelig over det å drømme selv om vi jo gjør det alle sammen og det kommuniserer musikken veldig godt. I de nordiske mytene så er drømmene stedet hvor menneskene snakker med naturen; ofte det stedet hvor mennesket møter og lærer om døden. Og drømmene knytter sammen lys og mørke og drømmene knytter sammen natt og dag.

Så Anna har altså kaldt det for *Dreymi* og hun har skrevet det for symfoniorkester, og det vitner om en historisk bevissthet.

Vi skal høre et utdrag fra *Dreymi* senere, og det er dessverre på CD, men jeg håper at vi til neste pris skal få til at det blir spilt i det samme rommet som dere sitter i.

En norsk politiker sa til meg i går at de fleste går på konserter for å høre musikk de er vant til. Og en annen spurte meg om prisen går til sånn merkelig musikk i år igjen som den alltid gjør? Og til begge dere har jeg lyst til å si: At ingen, absolutt ingen musikk står helt alene. Og selv i musikk som kan høres litt uvant ut, så er det referanser til all musikk, og til andre tider og til andre historier, og musikk som er historisk bevisst på den måten som Annas musikk er det. Den kan fortelle oss noe om hvordan verden er skrudd sammen som vi ikke viste fra før.

Så når dere i morgen skal diskutere om prisen skal endre seg så håper jeg at dere tenker dere om to ganger før dere begynner å bestemme genre.

Fordi en annen veldig viktig ting, som gjelder hva for en slags musikk vi er vant til, det er at kunstnere har uttrykksfrihet som alle oss andre. Og nesten all musikk som skapes på nytt den ligger et sted mellom genrene. Og så kommer språket løpende etter for å kalle den for et eller annet.

Så, før jeg kom hit var jeg på konferanse i Oslo om kunst- og uttrykksfrihet; der møtte jeg blant annet en norsk musiker, som har valgt å flytte fra Norge fordi hun ikke klarte det krysspresset det var ved å være flerkulturell musiker: På forsidene av norske aviser og samtidig møte sin egen tradisjon i Norge. Og hun spurte meg: Er det greit, spurte hun, er det greit for Norge at jeg har det sånn? Og jeg mener det ikke er greit og derfor mener jeg at den uttrykksfrihet vi har er veldig, veldig viktig for oss å passe på. Og det sa meg også noe om hvor privilegert jeg er som kan stå her og gi prisen til en kunstner som Anna þorvaldsdottir, som har noe å si og som sier det; som har friheten til å si det. Anna har klart å få et symfoniorkester til å drømme – derfor fortjener hun å få Nordisk råds musikkpris for i år.

(Klapsalver)

Kimmo Sasi: Nordiska rådets musikpris 2012 tilldelas den isländska komponisten Anna þorvaldsdottir för verket *Dreymi*, som öppnar symfoniorkesterns rum på ett ovant och nyskapande sätt. Början och slutet av verket flyter fritt utan tidsangivelse och skapar en cyklisk uppfattning av tiden som kan påminna om den vi hittar i nordiska myter och naturmystik. Musiken strävar efter att få upplevelsen av den kronologiska tiden att upphöra på samma sätt som i drömmar, gratulerar.

***Anna þorvaldsdóttirs* takketale**:
I am deeply grateful for and honored by this award. It has a very precious and manifold meaning for me as a composer, as well as personally. But I also believe it may have significance beyond myself. As we know, the numbers of men and women in composition are still quite un-even, and maybe, this award might contribute in some way to the visibility of women in composition (Applause) – I am incredibly honored to be the third female composer receiving this award.

I would like to take this opportunity to thank all the performers of my music, for without them the music would be without sound.

I would also like to thank my beautiful family and friends for their support, and in particular my husband Hrafn who's precious presence in my life is invaluable.

Thank you again to the adjudicating committee, to my co-nominees and colleagues, and to the Nordic Council

Baba Lybeck: Anna þorvaldsdottir, *Dreymi,* gratulerar. Det är dags att dela ut årets filmpris. Syftet med nordiska rådets filmpris är att underlätta produktionen av nordisk film och stärka den nordiska filmmarknaden i allmänhet. Priset har delats ut sedan år 2005. Priskommittén representeras av Outi Heiskanen.

Uddeling af Nordisk Råds filmpris
Filmprismodtagarne blev præsenteret af Outi Heiskanen, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råd musikpris

Kära vänner. Jag har en stor glädje att presentera vinnaren av Nordiska rådets filmpris 2012. Regissören Ruben Östlund befäster åter igen sin position som en av Nordens just nu mest originella filmmakare. I sitt pågående konstnärliga projekt som dissekerar och analyserar det mänskliga beteendet, ger han oss tankeväckande insikter om sociala roller och rollspel. Det stiliserade bildspråket, berättelsens obönhörliga framåtrörelse och de imponerande prestationerna från amatörskådespelare gör Play till ett smärtsamt drama som tvingar oss att reflektera över angelägna frågor och problem i det moderna västerländska samhället. Vinnaren av Nordiska rådets filmpris 2012 är det svenska bidraget Play, skriven och regisserad av Ruben Östlund och producerad av Erik Hemmendorff, Plattform produktion.

Kimmo Sasi: Nordiska rådets filmpris 2012 tilldelas den svenska filmen Play. Det stiliserade bildspråket, berättelsens obönhörliga framåtrörelse och de imponerande prestationerna från amatörskådespelare gör Play till ett smärtsamt drama som tvingar oss att reflektera över angelägna frågor och problem i det moderna västerländska samhället. Gratulerar.

Ruben Östlunds tacktal:
Hej, tack. Den nordiska filmen har en stark ställning i världen, det märker man när man reser med en film som Play. Jag tror att det är någonting som vi skall vara stolta över, och som vi också skall vara varsamma om. Vår gemensamma nordiska filmtradition när den är som bäst, har några gemensamma nämnare, den vågar ställa frågor om människans villkor i relation till det samhälle hon lever i, den har en kärlek till människan, den har den svarta humorn och den kritiska blicken. De filmer som inte behöver besjunga nationalism eller heroism utan beskriver tillvarons komplexa och många gånger komiska och triviala kamp: Det största dramat av alla. Play är en nordisk film och den har endast kunna genomföras med bidrag från de nordiska länderna, både konstnärligt och finansiellt, och därför vill jag passa på att tacka alla dem som har hjälpt till och hjälpt oss att göra den här filmen. Nordiska rådets pris för film är det största man kan få som filmskapare i Norden. Vi ser vårt pris som en hedersutmärkelse och en uppmuntran att fortsatt att skapa rörliga bilder som manar till debatt och samtal och samarbeten över nationsgränserna.

(Klapsalver)

Erik Hemmendorffs tacktal:
Ett stort tack till juryn, ett stort tack också till Katja Wik och Marie Kjellsson på Plattform produktions, som båda har gett en stor del till filmen. Och ett extra stort tack till skådespelar-ensemblen, de åtta pojkarna som har lagt ner så stort arbete och så mycket energi i den här

filmen. Man kan säga att "Play" startade med ett problem, vår reaktion på en tidningsartikel där fem svarta pojkar rånade tre vita pojkar. Vad var det i den bilden som berörde oss så starkt, varför var det så svårt att prata om, och varför uppfattades den som kontroversiell? På samma sätt som bilden i tidningen konfronterade oss med frågor om hudfärg, klass, stereotyper, främlingsrädsla, gruppbeteende, barn- och vuxenvärlden, var målet med "Play" var att den skulle konfrontera sin publik. Tvinga den att bli medveten om sin egen blick, tvinga den att reflektera över de frågor som innehållet bar med sig. Reaktionerna på "Play" har skiljt sig åt i olika delar av världen, men överallt så uppfattas den som provokativ. På en del ställen verkar innehållet mera infekterat och svårt att närma sig än på andra. Kanske beror det på en rädsla för att uttrycka sig felaktigt, och ett behov av att markera ett avståndstagande till det som upprör. Kanske beror det på att Play påminner oss om att vi deltar i ett samhälle som inte är rättvist. I Sverige var det nog ganska många av dem som gav sig in i den offentliga debatten kring "Play" som blev lite tilltufsade, jag vill nu också passa på att tacka alla dem. De som orkade och vågade diskutera sin upplevelse av Play offentligt. De kunde ha valt att vara tysta, och att inte diskutera det som är svårt, av omtanke eller rädsla tror jag bara bevarar och underbygger problemen. Tack så mycket.

Baba Lybeck: Ja, här fick vi ett litet smakprov på filmen "Play", som det absolut lönar sig att gå och se om ni inte redan har sett den. Och hjärtliga gratulationer, jag väntar varmt på er följande film "Turisten" som redan är på kommande om jag har förstått rätt. Men nu är det dags att kalla jubileumsorkestern, Orkester Norden, tillbaka upp hit på scenen, det är Edvard Grieg som är kompositör, och orkestern leds av Atle Sponberg. Varsågoda.

Baba Lybeck: Orkester Norden! Och nu är det dags att lätta på foten, kvällen fortstäter därute på Piazzan precis utanför dörrarna med god mat och trevlig underhållning. Jag för min del vill lyckönska alla vinnare, och före vi går ut så föreslår jag ännu en varm applåd åt Nordiska rådet som på detta sätt bidrar till att kultursamarbetet i Norden fungerar så fint. Tack. Ha en riktigt trevlig fortsättning på kvällen, hoppas ni festar fint och stort, för det har ni all orsak till.

Fremstillinger og "ikke foretage sig yderligere" mv. 2012

Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2012.

Præsidiemøde den 25. januar 2012

***Pkt. 11/12.* Fremst. 2/2011 (A 1508/presidiet: Medlemsförslag om att göra) Norden till en kärnvapenfri zon**

Plenarforsamlingen besluttede i 2011 at vedtage Præsidiets indstilling om,

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Ud fra Ministerrådets meddelelse 2012, kan Nordisk Råd med tilfredshed notere, at de nordiske regeringer er aktive i bestræbelserne på fortsat kernevåbennedrustning og også støtter arbejdet med at få skabt kernevåbenfrie zoner, hvor det er formålstjenligt.

Beslutning:

Præsidiet foreslår derfor

att Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 2/2011/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Præsidiet godkendte betænkningen over Fremst. 2/2011.

Præsidiemøde den 22. marts 2012

Pkt. 38/12. A 1544/presidiet: Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna

Præsidiet har behandlet *medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse* på mødet den 25. januar 2012. Præsidiet godkendte betænkningen over A 1544/presidiet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU relaterede aktiviteter

Præsidiemøde den 19. juni 2012

Der var ikke tilgået forslag til fremstilling til dette møde i Præsidiet.

Præsidiemøde den 26. september 2012

Pkt. 112/12. Fremstilling: A 1526/medborger: Medlemsforslag om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked

Medborger- og Forbrugerudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1526/medborger om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked.

Medlemsforslaget blev behandlet på Medborger- og Forbrugerudvalgets møde den 22. marts 2012 i Reykjavik. Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Beslutning:

Medborger- og Forbrugerudvalgets foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1526/medborger om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked

Pkt. 113/12. Fremstilling: A 1532/medborger: Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer

Medborger- og Forbrugerudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1526/medborger om *en nordisk värdebarometer*.

Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede medlemsforslaget på sit møde den 22. marts 2012 i Reykjavik.

Beslutning:

Medborger- og Forbrugerudvalgets foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1532/medborger om en nordisk värdebarometer

Pkt. 114/12. Fremstilling: A 1560/præsidiet: Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

Præsidiet har behandlet medlemsforslag A 1560/præsidiet om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat ved sit møde den 19. juni 2012 i Helsingfors. Præsidiet godkendte betænkningen over forslaget.

Beslutning:

Præsidiet foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1560/præsidiet om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat

Præsidiemøde den 30. oktober 2012

Der var ikke tilgået forslag til fremstilling til dette møde i Præsidiet.

Præsidiemøde den 3. december 2012

Pkt. 160/12. Fremstilling: A 1546/miljø: Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser

Miljø- og Naturresurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1546/miljø om *sikring av felles naturressurser*. Medlemsforslaget blev behandlet på Miljø- og Naturresurseudvalgets møde den 25. juni 2012 i Mariehamn. Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Beslutning:

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår

at Nordisk Råd ikke foretager siger yderligere i anledning af medlemsforslag om sikring af fælles naturressourcer

Pkt. 161/12. Fremstilling: A 1561/näring: Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur

Næringsudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag *A 1561/näring om nordiskt samarbete om infrastruktur*. Medlemsforslaget blev behandlet på Næringsudvalgets møde den 26. september 2012 i Göteborg. Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Næringsudvalget og Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af udvalgsforslag A 1561/næring om nordiskt samarbete om infrastruktur

Pkt. 163/12. Fremstilling: A 1577/medborger: Medlemsförslag om självstyre

Medborger- og forbrugerudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af udvalgsforslag A 1577/medborger om selvstyre i Norden.

Medborger- op forbrugerudvalget behandlede udvalgsforslaget på sit møde den 30. oktober 2012 i Helsingfors.

Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta fram en jämförande publikation om Självstyre i Norden som samlar erfarenheterna från Grönland, Färöarna och Åland i en jämförelse kring självstyrelseformerna i Norden. Avsikten med publikationen skulle vara att synliggöra självstyret i Norden, som ett fredligt sätt att lösa regionala konflikter och se till minoriteters rättigheter och bör ha ett diplomatiskt fokus

att anordna en konferens kring Självstyre i Norden där publikationen presenteras och självstyreformerna i Norden kan diskusteras

Ärendelista

Ärendelista 2012

A. Medlemsförslag

2010

A 1511/presidiet[1]	Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)

2011

A 1526/medborger[2]	Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (fremsatt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1531/näring[3]	Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (väckt av Mittengruppen)
A 1532/medborger[4]	Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer (väckt av Mittengruppen)
A 1534/medborger	Medlemsförslag om en regional strategi inom UNAOC (väckt av Mittengruppen)
A 1544/presidiet[5]	Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (fremsatt av Mittengruppen)
A 1545/velferd[6]	Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid (fremsat af Cristina Husmark Pehrsson og Siv Friðleifsóttir)
A 1546/miljø[7]	Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)
A 1547/velfærd[8]	Medlemsforslag om indsats mod social dumping (fremsat af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1548/velferd[9]	Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)

2012

A 1549/presidiet[10]	Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis (fremsat af den islandske delegation)

---

[1] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 – Rek. 1/2012 og Rek. 2/2012
[2] Vedtaget på Præsidiets møde den 27. september 2012 – ikke foretage sig yderligere
[3] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 – Rek. 26/2012
[4] Vedtaget på Præsidiets møde den 27. september 2012 – ikke foretage sig yderligere
[5] Vedtaget på Præsidiets møde den 22. marts 2012 – Fremst. 13/2012
[6] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 – Rek. 39/2012
[7] Vedtaget på Præsidiets møde den 3. december 2012 – ikke foretage sig yderligere
[8] Forslaget blev trukket tilbage af VSG-gruppen den 1. november 2012
[9] Forslaget blev trukket tilbage af VSG-gruppen den 1. november 2012
[10] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 – Rek. 4/2012

A 1550/præsidiet[11]	Præsidieforslag om fælles nordisk arktisk strategi (fremsat af Præsidiet)
A 1551/velferd[12]	Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1552/miljø[13]	Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene (fremsat av Miljø- og naturressursutvalget)
A 1553/näring[14]	Medlemsförslag om ekonomisk samarbete i Arktis (väckt av den finska delegationen)
A 1554/medborgar[15]	Utskottsförslag om urfolken i Arktis (väckt av medborgar- och konsumentutskottet)
A 1555/näring[16]	Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis (väckt av näringsutskottet)
A 1556/velferd[17]	Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1557/kultur[18]	Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1558/presidiet[19]	Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (fremsat af Den Socialdemokratiska Gruppe)
A 1559/kultur[20]	Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (fremsat af Den Socialdemokratiska Gruppe)
A 1560/præsidiet[21]	Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (fremsat af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1561/näring[22]	Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur (väckt av medlemmar i Den socialdemokratiska gruppen)
A 1562/næring[23]	Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (fremsat av Vigdis Giltun)
A 1563/næring[24]	Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode (fremsat af Næringsudvalget)
A 1564/kultur[25]	Udvalgsforslag om et nordisk uddannelsestopmøde (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1565/præsidiet[26]	Præsidieforslag om et grænseløst Norden (fremsat af Præsidiet)
A 1566/velferd[27]	Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (fremsat av Velferdsutvalgt)

---

[11] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 3/2012
[12] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 37/2012
[13] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 5/2012 og Rek. 6/2012
[14] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 30/2012
[15] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 9 og Rek. 10/2012
[16] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 12/2012
[17] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 7/2012 og Rek. 8/2012
[18] Vedtaget på Nordisk Råds temasession den 23. marts 2012 - Rek. 11/2012
[19] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 31. oktober 2012 - Rek. 16/2012
[20] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 31. oktober 2012 - Rek. 17/2012 og Rek. 18/2012
[21] Vedtaget på Præsidiets møde den 27. september 2012 - ikke foretage sig yderligere
[22] Vedtaget på Præsidiets møde den 3. december 2012 - ikke foretage sig yderligere
[23] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 26/2012
[24] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 25/2012
[25] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 23/2012
[26] Vedtaget på Nordisk Råds session den 31. oktober 2012 - Rek. 15/2012
[27] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 36/2012

A 1567/næring	Medlemsforslag om styrking av kultur og kreativitet på Nordkalotten (fremsat av Karin Åström, Simo Rundgren og Rigmor Andersen Eide)
A 1568/miljø[28]	Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)
A 1569/miljø[29]	Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)
A 1570/näring	Medlemsförslag om ett smart nordiskt elnätverk (väckt av Mittengruppen)
A 1571/præsidiet[30]	Præsidieforslag om en international strategi for Nordisk Råd (fremsat af Præsidiet)
A 1572/kultur[31]	Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed - en nordisk krisepakke (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1573/kultur[32]	Udvalgsforslag om en fællesnordisk filmportal (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1574/præsidiet[33]	Præsidieforslag om ændring af Nordisk Råds priser (fremsat af Præsidiet)
A 1575/kk[34]	Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (fremsat af Kontrolkomitéen)
A 1576/medborgar	Utskottsförslag om nordisk konsumentpolitisk forskning och samverkan (väckt av medborgar- och konsumentutskottet)
A 1577/medborgar[35]	Utskottsförslag om självstyre i Norden (väckt av medborgar- och konsumentutskottet)
A 1578/miljö	Medlemsförslag om nordiskt samarbete kring hållbar offentlig upphandling (väckt av Christina Gestrin)
A 1579/medborgar	Medlemsforslag om strategi for at stimulere tilflytning af kvinder til distrikter og selvstyrende områder (fremsat af Den Venstersocialistiske Grønne Gruppe)
A 1580/kultur	Udvalgsforslag om pilotprojekt vedr. Nordisk Råds børnelitteraturpris fra 2013 (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1581/presidiet	Medlemsforslag om styrket nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid (fremsatt av Den konservative gruppen)
A 1582/velfærd	Medlemsforslag om fokus på langsigtede perspektiver på kræftområdet i Norden og samarbejde om initiativer som igangsættes af Nordisk Cancer Union (fremsat af Den færøske delegation)

---

[28] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 27/2012 og Rek. 40/2012
[29] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 28/2012 og Rek. 29/2012
[30] Vedtaget på Nordisk Råds session den 31. oktober 2012 - IB 1/2012
[31] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 38/2012
[32] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 24/2012
[33] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 21/2012
[34] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 31. oktober 2012 - Rek. 19/2012 og IB 2/2012
[35] Vedtaget på Præsidiets møde den 3. december 2012 - Fremst. 41/2012

B. Ministerrådsförslag

B 276/kultur[36]	Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020
B 277/miljø[37]	Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016
B 278/næring[38]	Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16
B 279/næring[39]	Ministerrådsforslag om Nyt regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16
B 280/præsidiet[40]	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013
B 281/miljø[41]	Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram
B 282/kultur[42]	Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris
B 283/velfærd	Ministerrådsforslag om omlægning af Nordisk Handicappolitisk Råd
B 284/miljø[43]	Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling

C. Berättelser

C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed - Årsregnskab 2011
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (første og anden at-sats)
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland

[36] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 20/2012
[37] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 32/2012
[38] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 35/2012
[39] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 31/2012
[40] Vedtaget på Nordisk Råds session 31. oktober 2012 - Rek. 14/2012
[41] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 34/2012
[42] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 22/2012
[43] Vedtaget på Nordisk Råds Session den 1. november 2012 - Rek. 33/2012

*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden at-sats)
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere (første og anden at-sats)
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
*20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*
*21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (tredje, fjerde og femte at-sats)
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15)
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
*30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat
*1/2011/præsidiet	Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond
3/2011/præsidiet	Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning
4/2011/miljø	Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)
5/2011/præsidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
6/2011/medborger	Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
7/2011/præsidiet	Nyt arktisk samarbejdsprogram
8/2011/præsidiet	Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
9/2011/velferd	Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?
10/2011/næring	En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed

11/2011/presidiet	Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet
12/2011/medborger	*One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr
13/2011/medborger	*One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012
14/2011/velferd	Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS)
15/2011/velfærd	Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange"
16/2011/miljø	Nordisk samarbejde om madspild
17/2011/medborgar	Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan
18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis
19/2011/miljø	Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene
20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet
21/2011/miljø	Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske
22/2011/næring	Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner
23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning
24/2011//kultur	Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
25/2011/kultur	Neste generasjon av Nordplus
26/2011/kultur	Rörligheten i Norden
27/2011/presidiet	Om samarbetet med Nordisk Ministerråd
28/2011/presidiet	Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd

Interne beslutninger

1/2011	Nye arbejdsformer i Nordisk Råd
2/2011	Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland
3/2011	En EU-strategi for Nordisk Råd

E. Skriftlige spørgsmål

E 1/2012	Skriftlig spørsmål til de nordiske landes regjeringer om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området (fremsatt av Vigdis Giltun)
E 2/2012	Skriftlig fråga till Norges regering om gränshinder på tågsträckan Kiruna – Narvik (väckt av Karin Åström)
E 3/2012	Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om nordiske borgeres personvern (fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr)
E 4/2012	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis (väckt av Maria Stenberg)
E 5/2012	Skriftlig spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)
E 6/2012	Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om sikring av dyrevelferd (fremsatt av Vigdis Giltun)

E 7/2012 Skriftlig spørsmål om felles konsekvensutredning om utbedring av innseilingsforholdene til Halden (fremsatt av Vigdis Giltun)

E 8/2012 Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)

E 9/2012 Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)

E 10/2012 Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)

E 11/2012 Skriftlig fråga till den danska regeringen om dubbelt medborgarskap (väckt av Satu Haapanen)

E 12/2012 Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (väckt av Anders Andersson, Rigmor Andersen Eide, Siv Friðleifsdóttir och Simo Rundgren)

E 13/2012 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om bekæmpelse af fattigdom (fremsat af Finn Sørensen)

E 14/2012 Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om Islands lånevillkår (väckt av Helgi Hjörvar)

E 15/2012 Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (väckt av Medborgar- och konsumentutskottet)

E 16/2012 – E 28/2012 Mundtlige spørgsmål til samarbejdsministrene på sessionen

E 29/2012 Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde (fremsat af Mikkel Dencker)

E 30/2012 Skriftlig spørgsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip (fremsatt av Christina Gestrin og Anders Eriksson)

E 31/2012 Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip (fremsatt av Christina Gestrin og Anders Eriksson)

Valg til bestyrelsen for Nordisk Kulturfond for perioden 1. januar 2013 - 31. december 2014

	Medlem	**Suppleant**
Danmark	Karen Ellemann (V)	Jeppe Mikkelsen (RV)
Finland	Tuula Peltonen (sd)	Maria Tolppanen (saf)
Island	Helgi Hjörvar (A)	Siv Friðleifsdóttir (F)
Norge	Olemic Thommessen (H)	Vigdis Giltun (FrP)
Sverige[1]	Peter Johnsson (S)	Cristina Husmark Pehrsson (M)
Grønland[2]	Julie Hardenberg	Simon Uldum
Åland	Barbro Sundback (S)	Axel Jonsson (ÅF)

[1] Peter Johnsson (S) og Cristina Husmark Pehrsson (M) bytter pladser i 2014

[2] Julie Hardenberg og Simon Uldum bytter pladser i 2014

Registre

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1511/presidet	Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan	11	17	Rek. 1/2012 Rek. 2/2012	Temasession 23/3-12
A 1526/medborger	Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked	1536	353	Ikke foretage sig yderligere	Vedtaget på Præsidiets møde den 26/9-12
A 1531/näring (A 1562/næring)	Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud	282	358	Rek. 26/2012	
A 1532/medborger	Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer	1537	365	Ikke foretage sig yderligere	Vedtaget på Præsidiets møde den 26/9-12
A 1544/presidiet	Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna	1536	369	Fremst. 13/2012	Vedtaget på Præsidiets møde den 22/3-12
A 1545/velferd	Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid	344	373	Rek. 39/2012	
A 1546/miljø	Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser	1537	389	Ikke foretage sig yderligere	Vedtaget på Præsidiets møde den 3/12-12
A 1547/velfærd	Medlemsforslag om indsats mod social dumping	345	394		Forslaget blev trukket tilbage af VSG-gruppen på sessionen.
A 1548/velfærd	Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold	345	398		Forslaget blev trukket tilbage af VSG-gruppen på sessionen.

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
A 1549/presidiet	Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis	13	25	Rek. 4/2012	Temasession 23/3-12
A 1550/presidiet	Præsidieforslag om fælles nordisk arktisk strategi	13	29	Rek. 3/2012	Temasession 23/3-12
A 1551/velferd	Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden	340	402	Rek. 37/2012	
A 1552/miljø	Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene	13	33	Rek. 5/2012 Rek. 6/2012	Temasession 23/3-12
A 1553/näring	Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis	291	409	Rek. 30/2012	
A 1554/medborgar	Utskottsförslag om urfolken i Arktis	13	39	Rek. 9/2012 Rek. 10/2012	Temasession 23/3-12
A 1555/näring	Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis	13	43	Rek. 12/2012	Temasession 23/3-12
A 1556/velferd	Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis	13	47	Rek. 7/2012 Rek. 8/2012	Temasession 23/3-12
A 1557/kultur	Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis	13	62	Rek. 11/2012	Temasession 23/3-12
A 1558/præsidiet	Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer	199	416	Rek. 16/2012	
A 1559/kultur	Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden	200	420	Rek. 17/2012 Rek. 18/2012	
A 1560/præsidiet	Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat	1537	426	Ikke foretage sig yderligere	Vedtaget på Præsidiets møde den 26/9-12
A 1561/näring	Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur	1538	430	Ikke foretage sig yderligere	Vedtaget på Præsidiets møde den 3/12-12
A 1562/næring	Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om	282	358	Rek. 26/2012	(Se A 1531)

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	dyrevelferd				
A 1563/næring	Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode	281	435	Rek. 25/2012	
A 1564/kultur	Udvalgsforslag om et nordisk uddannelsestopmøde	276	439	Rek. 23/2012	
A 1565/præsidiet	Præsidieforslag om et grænseløst Norden	189	445	Rek. 15/2012	
A 1566/velferd	Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv	331	450	Rek. 36/2012	Votering s. 336
A 1568/miljø	Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø	285	483	Rek. 27/2012 Rek. 40/2012	
A 1569/miljø	Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet	290	488	Rek. 28/2012 Rek. 29/2012	
A 1571/præsidiet	Præsidieforslag om en international strategi for Nordisk Råd	252	493	IB 1/2012	
A 1572/kultur	Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke	342	501	Rek. 38/2012	
A 1573/kultur	Udvalgsforslag om en fællesnordisk filmportal	277	505	Rek. 24/2012	
A 1574/præsidiet	Præsidieforslag om ændring af Nordisk Råds priser	266	508	Rek. 21/2012	
A 1575/kk	Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer	260	511	Rek. 19/2012 IB 2/2012	
A 1577/medborgar	Utskottsförslag om självstyre i Norden	1538	517	Fremst. 41/2012	Vedtaget på Præsidiets møde den 3/12-12
B. Ministerråds-forslag					
B 276/kultur	Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske	264	519	Rek. 20/2012	

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	kultursamarbejde 2013-2020				
B 277/miljø	Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016	304	525	Rek. 32/2012	
B 278/næring	Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16	324	538	Rek. 35/2012	
B 279/næring	Ministerrådsforslag om Nyt regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16	296	553	Rek. 31/2012	
B 280/præsidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013	166		Rek. 14/2012	
B 281/miljø	Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram	314	599	Rek. 34/2012	
B 282/kultur	Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris	268	623	Rek. 22/2012	
B 284/miljø	Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling	311	629	Rek. 33/2012	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2011	260	649		Til efterretning
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013	166	713		Til efterretning
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011	260	889		Til efterretning
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011	260	906		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011	260	919		Til efterretning
D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger					
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, og sjette at-sats)	263 ff	987		Færdigbehandlet
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde	263 ff	990		Afvente ny meddelelse
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)	263 ff	993		Afvente ny meddelelse
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (første og anden at-sats)	263 ff	997		Færdigbehandlet
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet	263 ff	1001		Færdigbehandlet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete	263 ff	1011		Afvente ny meddelelse
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland	263 ff	1013		Færdigbehandlet
*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)	263 ff	1015		Færdigbehandlet
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel	263 ff	1021		Færdigbehandlet: anden at-sats; Afvente ny meddelelse: første at-sats
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden at-sats)	263 ff	1023		Afvente ny meddelelse: anden at-sats

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA	263 ff	1026		Afvente ny meddelelse
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere (første og anden at-sats)	263 ff	1029		Afvente ny meddelelse: første og anden at-sats
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention	263 ff	1032		Afvente ny meddelelse
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger	263 ff	1035		Færdigbehandlet
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal	263 ff	1038		Færdigbehandlet
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet	263 ff	1041		Afvente ny meddelelse
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid	263 ff	1044		Færdigbehandlet
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet	263 ff	1046		Færdigbehandlet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage	263 ff	1048		Afvente ny meddelelse
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer	263 ff	1051		Afvente ny meddelelse
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik	263 ff	1053		Færdigbehandlet
*20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*	263 ff	1056		Færdigbehandlet
*21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi	263 ff	1059		Færdigbehandlet
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion	263 ff	1064		Færdigbehandlet
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (tredje, fjerde og femte at-sats)	263 ff	1066		Færdigbehandlet
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15)	263 ff	1069		Færdigbehandlet
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser	263 ff	1073		Afvente ny meddelelse

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel	263 ff	1075		Afvente ny meddelelse
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II	263 ff	1078		Afvente ny meddelelse
*30/2010/næring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner	263 ff	1081		Afvente ny meddelelse
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat	263 ff	1083		Færdigbehandlet
*1/2011/præsidiet	Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond	263 ff	1085		Afvente ny meddelelse
2/2011/presidiet	Norden till en kärnvapenfri zon	1536	---		Færdigbehandlet
3/2011/præsidiet	Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning	263 ff	1087		Afvente ny meddelelse
4/2011/miljø	Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)	263 ff	1089		Afvente ny meddelelse
5/2011/præsidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012	263 ff	1092		Færdigbehandlet
6/2011/medborger	Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren	263 ff	1095		Færdigbehandlet
7/2011/præsidiet	Nyt arktisk samarbejdsprogram	263 ff	1097		Færdigbehandlet
8/2011/præsidiet	Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)	263 ff	1100		Færdigbehandlet
9/2011/velferd	Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?	263 ff	1103		Afvente ny meddelelse
10/2011/næring	En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed	263 ff	1105		Færdigbehandlet
11/2011/presidiet	Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet	263 ff	1108		Færdigbehandlet
12/2011/medborger	*One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr	263 ff	1112		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
13/2011/medborger	*One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012	263 ff	1110		Færdigbehandlet
14/2011/velferd	Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS)	263 ff	1115		Afvente ny meddelelse
15/2011/velfærd	Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange"	263 ff	1117		Færdigbehandlet
16/2011/miljø	Nordisk samarbejde om madspild	263 ff	1120		Afvente ny meddelelse
17/2011/medborgar	Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan	263 ff	1123		Færdigbehandlet
18/2011/miljø	Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis	263 ff	1125		Afvente ny meddelelse
19/2011/miljø	Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene	263 ff	1129		Færdigbehandlet
20/2011/miljø	Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet	263 ff	1132		Færdigbehandlet: 1., 3. og 4. at-sats; Afvente ny meddelelse: 2. at-sats
21/2011/miljø	Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske	263 ff	1135		Afvente ny meddelelse
22/2011/næring	Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner	263 ff	1137		Færdigbehandlet
23/2011/næring	Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning	263 ff	1141		Færdigbehandlet: 2. at-sats; Afvente ny meddelelse: 1. og 3. at-sats
24/2011//kultur	Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland	263 ff	1147		Færdigbehandlet
25/2011/kultur	Neste generasjon av Nordplus	263 ff	1149		Færdigbehandlet
26/2011/kultur	Rörligheten i Norden	263 ff	1152		Færdigbehandlet
27/2011/presidiet	Om samarbetet med Nordisk Ministerråd	263 ff	1155		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
28/2011/presidiet	Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd	263 ff	1158		Færdigbehandlet
*1/2012/presidiet	Nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden	263 ff	1160		Afvente ny meddelelse
*2/2012/præsidiet	Iverksettelse av et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsutfordringer	263 ff	1162		Afvente ny meddelelse
*3/2012/presidiet	Fælles nordisk arktisk strategi	263 ff	1166		Afvente ny meddelelse
*4/2012/presidiet	Finansiering af redningskapacitet i Arktis	263 ff	1168		Afvente ny meddelelse
*5/2012/miljø	Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder	263 ff	1170		Afvente ny meddelelse
6/2012/miljø	Seminar om miljømessige utfordringer i de arktiske områder	263 ff	1173		Færdigbehandlet
*7/2012/velferd	Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd	263 ff	1175		Afvente ny meddelelse
*8/2012/velferd	Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidigeutfordringer i Arktis	263 ff	1177		Afvente ny meddelelse
*9/2012/medborger	Urfolkens rättigheter i Arktis	263 ff	1179		Afvente ny meddelelse
*10/2012/medborger	Färdigförhandling av samekonventionen	263 ff	1181		Afvente ny meddelelse
*11/2012/kultur	Sprog og uddannelse i Arktis	263 ff	---		Afvente ny meddelelse
*12/2012/näring	Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis	263 ff	1183		Afvente ny meddelelse
13/2012/presidiet	Årlig EU-redegørelse	263 ff	1185		Færdigbehandlet
Interne beslutninger					
1/2011	Nye arbejdsformer i Nordisk Råd	263 ff	1187		Færdigbehandlet
2/2011	Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-	263 ff	1190		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland				
3/2011	En EU-strategi for Nordisk Råd	263 ff	1192		Færdigbehandlet

E. Spørgsmål				
E 1	Skriftlig spørsmål til de nordiske landes regjeringer om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området (fremsatt av Vigdis Giltun)	1195		Skriftligt svar
E 2	Skriftlig fråga till Norges regering om gränshinder på tågsträckan Kiruna – Narvik (väckt av Karin Åström)	1198		Skriftligt svar
E 3	Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om nordiske borgeres personvern (fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr)	1203		Skriftligt svar
E 4	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis (väckt av Maria Stenberg)	1207		Skriftligt svar
E 5	Skriftlig spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)	1212		Skriftligt svar
E 6	Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om sikring av dyrevelferd (fremsatt av Vigdis Giltun)	1220		Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
E 7	Skriftlig spørsmål om felles konsekvensutredning om utbedring av innseilingsforholdene til Halden (fremsatt av Vigdis Giltun)	1224			Skriftligt svar
E 8	Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)	1227			Skriftligt svar
E 9	Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)	1231			Skriftligt svar
E 10	Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm (fremsatt av Torstein Rudihagen og Torgeir Trældal)	1235			Skriftligt svar
E 11	Skriftlig fråga till den danska regeringen om dubbelt medborgarskap (väckt av Satu Haapanen)	1238			Skriftligt svar
E 12	Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (väckt av Anders Andersson, Rigmor Andersen Eide, Siv Friðleifsdóttir och Simo Rundgren)	1240			Skriftligt svar
E 13	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om bekæmpelse af fattigdom (fremsat af Finn Sørensen)	1244			Skriftligt svar
E 14	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar	1256			Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	om Islands lånevillkår (väckt av Helgi Hjörvar)				
E 15	Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (väckt av Medborgar- och konsumentutskottet)	1259			Skriftligt svar
E 16	Muntlig fråga till Sveriges regering om initiativ och medel till en nordisk skolportal.	201	1263		Mundtligt svar
E 17	Muntlig fråga till samarbetsministrarna om allergiproblem bland barn och ungdomar – gemensamma insatser för att förebygga och lindra?	202	1263		Mundtligt svar
E 18	Muntlig fråga till samarbetsministrarna om status för arbetet med EU-rapporten	203	1263		Mundtligt svar
E 19	Mundtligt spørgsmål til Danmarks og Sveriges regeringer om nordisk solidaritet og nordisk samarbejde i forhold til EU's sanktioner i strid om fiskerettigheder	205	1263		Mundtligt svar
E 20	Muntlig fråga till samarbetsministrarna om de nordiska regeringarna kan arbeta gemensamt för att Danmark och Finland ska kunna få sänkt avgift till EU	206	1263		Mundtligt svar
E 21	Mundtlig spørsmål til Norges regjering om hvilke konkrete tiltak Norge har gjennemført det siste året med tanke på økt handel mellom Norge og vore naboland	207	1263		Mundtligt svar
E 22	Mundtlig spørsmål til Norges og Sveriges regjeringer om status for arbeidet med *One Health* i kommiteen for Landbrug og forskning	208	1263		Mundtligt svar
E 23	Mundtlig spørsmål til Danmarks regjering om endring av regler for barnebidrag til islandske statsborgere i Danmark samt spørsmål om nordisk samarbeid for å få lukket internetsider med meget grov seksuell vold	209	1263		Mundtligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
E 24	Muntlig fråga till Danmarks regering om hemsändelser av nordiska medborgare till sina hemländer	211	1263		Mundtligt svar
E 25	Mundtlig spørsmål til Sveriges regjering om unges mobilitet på arbeidsmarkedet – fjernelse av grensehindringer	212	1263		Mundtligt svar
E 26	Muntlig fråga till samarbetsministrarna om mårdhunden – spridning av dvärgbandmask	212	1263		Mundtligt svar
E 27	Mundtligt spørgsmål til samarbejdsministrene om, hvordan man vil behandle den nye rapport om nabolands-tv	213	1263		Mundtligt svar
E 28	Muntlig fråga till Danmarks regering om teckenspråk och dövas rättigheter i Danmark	213	1263		Mundtligt svar
E 29	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde (fremsat af Mikkel Dencker)		1264		Skriftligt svar
E 30	Skriftlig spørgsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip (fremsatt av Christina Gestrin og Anders Eriksson)		1268		Skriftligt svar
E 31	Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip (fremsatt av Christina Gestrin og Anders Eriksson)		1270		Skriftligt svar
Dokument					
1	Nordisk Råds Årsberetning 2011	260	1277		Til efterretning
2 a)	Regler for sessionens gennemførelse (temasessionen)	11	70		Til efterretning
2 b)	Regler for sessionens gennemførelse	120	1322		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
3	Sveriges formandskabsprogram 2013	159	1325		Til efterretning
4	Samarbejdsministrenes redegørelse	167	1369		Til efterretning
5	Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna	177	1372		Til efterretning
6	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder	183	1396		Til efterretning
7	Udenrigsministrenes redegørelse	216	1410		Til efterretning
8	Forsvarsministrenes redegørelse	232	1413		Til efterretning
9	Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet	238	1416		Til efterretning
10	Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2012	273	1421		Til efterretning
11	Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion	318	1431		Til efterretning
12	Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2012: Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet	328	1433		Til efterretning
13	Redegørelse til Nordisk Rådet 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel	255	1465		Til efterretning
14	Afskrivning og opretholdelse af foregående års fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger	263	1469		Til efterretning
15	Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland	249	1473		Til efterretning

Personregister

Abrahamsen, Helgi, Færøermes del. (sb) Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et helseperspektiv (A 1566/velferd): 334
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (S) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450
Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373

Álfheiður Ingadóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 148
- Sveriges formandskabsprogram 2013 (Dokument 3): 162
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 257
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 341
- Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/præsidiet): 199
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 286
- Ministerrådsförslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö): 312
Replik:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et helseperspektiv (A 1566/velferd): 333
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Almqvist, Erik, Sveriges del. (SD) Valgt medlem
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Andersen, Kim, Danmarks del. (V) Valgt medlem
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 231
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 235

Andersson, Anders, Sveriges del. (KD), Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid (A 1545/velferd): 344
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 335
- Redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 241

Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450

Komitéforslag:
- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (E 12/2012): 1240
- Muntlig fråga till samarbetsministrarna om allergiproblem bland barn och ungdomar - gemensamma insatser för att förebygga och lindra? (E 17/2012): 202

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A) Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (A 1526/medborger): 356
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432

Árni Þór Sigurðson, Islands del. (VG), Valgt medlem

Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020 (B 276/kultur): 265
- Medlemsforslag om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 345
- Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velferd): 345
- Udvalgsforslag om revidering af Nordisk Råds Priser (A 1574/præsidiet): 267
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 271
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 221

Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428

Asmyhr, Hans Frode K., Norges del. (FrP), Valgt medlem

Udtalelse:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 172
- Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2012 (Dokument 10): 275

Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed - en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505

Medlemsforslag:
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om nordiske borgeres personvern (E 3/2012): 1203
- Muntlig spørsmål til Norges regjering om hvilke konkrete tiltak Norge har gjennemført det siste året med tanke på økt handel mellom Norge og vore naboland? (E 21/2012): 207

Baastrup, Anne, Danmarks delegation, (SF) Valgt medlem
Komitéforslag:
- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511

Berg, Marianne, Sveriges del. (V) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 154
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 250
Replik:
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 251
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Muntlig fråga till Danmarks regering om hemsändelser av nordiska medborgare till sina hemländer? (E 24/2012): 211

Bildt, Carl, Sveriges del. (M) Regeringsrepresentant
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 220
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 222

Björling, Ewa, Sveriges del. (M), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna (Dokument 5): 177
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 186
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 187
Spørgsmål:
- Svar til Åström (E 16/2012): 201
- Svar til Andersson (E 17/2012): 203
- Svar til Wallinheimo (E 18/2012): 204
- Svar til Hoydal (E 19/2012): 205
- Svar til Asmyhr, (E 21/2012): 208
- Svar til Kolberg: (E22/2012): 209
- Svar til Ljunggren (E 25/2012): 212

Björnsdotter Rahm, Elisabeth, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 340
Replik:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 332
Udvalgsforslag:
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450
Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373

Bonnesen, Erling, Danmarks del. (V) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Brodén, Anita, Sveriges del. (FP) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 157
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 220
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 293
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram (B 281/miljø): 317
Replik:
- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (A 1531/näring og A 1562/næring): 284
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 332
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB,

NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 363
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Börjesson, Agneta , Sveriges del. (FP)
Suppleant
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Christensen, Ole Vagn, Danmarks del. (S), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353

Christiansen, Palle, Grønlands del. (D), Regeringsrepræsentant
Spørgsmål:
- Svar til Siv (E 23/2012): 210

Christensen, Villum, Danmarks del. (LA)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Danielsen, Thomas, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet: (E 5/2012): 1212

Dencker, Mikkel, Danmarks delegation (DF)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde (E 29/2012): 1264

Eerola, Juho, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om ekonomisk samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Eide, Espen Barth, Norges del. (A)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 123
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 216
Replik:
- Nordisk topmøde: 139
- Nordisk topmøde: 145
- Nordisk topmøde: 154
- Nordisk topmøde: 158
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 220
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 222
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 224
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 226
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 232
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 237

Eide, Rigmor Andersen, Norges del. (KrF) Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna (Dokument 5) og
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 182
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (Bet. A 1531/näring): 358
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (E 12/2012): 1240

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367

Ellemann, Karen, Danmarks Del. (V), Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 200
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 336

Eloranta, Eeva-Johanna, Finlands del. (sd) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435

Engblom, Annicka, Sveriges delegation, (M)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259

Eriksson, Anders, Ålands del. (ÅF) Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 193
- Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 290
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389

- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip (E 30/2012): 1268
- Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip (E 31/2012): 1270

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432

Foss, Per-Kristian, Norges del. (H)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013 (B 280/præsidiet): 167
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse (Dokument 5): 179
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 249
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Frederiksen, Jens B., Grønlands del.
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 126
Replik:
- Nordisk topmøde: 136
- Nordisk topmøde: 155

Gallagher, Pat the Cope, EU-parlamentet
Udtalelse:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 245
Replik:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 247
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 247

Gaardsted, Karin, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 272
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 156
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 236
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 307
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram (B 281/miljø): 316

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip (E 30/2012): 1268
- Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip (E 31/2012): 1270

Giltun, Vigdis, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 143
- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (A 1531/näring og A 1562/næring): 284
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et helseperspektiv (A 1566/velferd): 335
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11): 320

Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450

Medlemsforslag:
- om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (A 1562/næring): 363
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til de nordiske landes regjeringer om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området (E 1/2012): 1195
- Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om sikring av dyrevelferd (E 6/2012): 1220
- Skriftlig spørsmål om felles konsekvensutredning om utbedring av innseilingsforholdene til Halden (E 7/2012): 1224

Grimstad, Oskar J., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 227

Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488

Medlemsforslag:
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet: (E 5/2012):1212

Gunell, Camilla, Ålands del.
regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 131

Gustafsson, Billy, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16 (B 278/næring): 327

Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Komitéforslag:
- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409

- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Haapanen, Satu, Finlands del. (gröna) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2012 Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet (Dokument 12): 329
- Nordisk topmøde: 151
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 254
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 271
- Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö): 314

Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (Bet. A 1531/näring): 358
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till den danska regeringen om dubbelt medborgarskap (E 11/2012): 1238
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259

Hansen, Justus, Grønlands del. (Demokraterne) Valgt medlem
Replik:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 234
- Ministerrådsförslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö): 313

Hansen, Karsten, Færøernes del (Mfl.) Regeringsrepræsentant
Replik:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et helseperspektiv (A 1566/velferd): 333
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11): 322

Harberg, Svein, Norges del. (H) Suppleant
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402

Medlemsforslag:
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398

Heikkilä, Lauri, Finlands del. (saf) Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 197
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 309

Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488

Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212
- Muntlig fråga till samarbetsministrarna om de nordiska regeringarna kan arbeta gemensamt för att Danmark och Finland ska kunna få sänkt avgift till EU (E 20/2012): 206

Helgi Hjörvar, Islands del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 133
- Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/præsidiet): 199
Replik:
- Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/præsidiet): 199
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (A 1526/medborger): 356
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om Islands lånevillkår (E 14/2012): 1256

Holmelid, Alf E., Norges del. (SV)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 353
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Hoydal, Høgni. Færøernes del. (T)
Valgt meldem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 139
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 194
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 221
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 242
- Udvalgsforslag om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 277
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 269X
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
Spørgsmål:
- Mundtligt spørgsmål til Danmarks og Sveriges regeringer om nordisk solidaritet og nordisk samarbejde i forhold til EU's sanktioner i strid om fiskerettigheder.(E 19/2012): 205

Haarder, Bertel, Danmarks del.
Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6) og Præsidieforslag om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 195
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 239

Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508

Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Mundtligt spørgsmål til samarbejdsministrene om, hvordan man vil behandle den nye rapport om nabolands-tv? (E 27/2012): 213

Ihalainen, Lauri, Finlands del. (sd)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16 (B 278/næring): 324

Illugi Gunnarsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Jakobsen, Katrin Dahl, Færøernes del. (Jvfl.), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353

Jalonen, Ari, Finlands del. (saf)
Suppleant
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 219

Jansson, Harry, Ålands del. (ÅC)
Suppleant
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Jensen, Thomas, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 416
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259

Jeppsson, Peter, Sveriges del. (S)
Suppleant
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402

Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 416
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Jernbeck, Isabella, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Replik:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 332
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259

Jóhanna Sigurðadóttir, Islands del. (A)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 128
Replik:
- Nordisk topmøde: 146
- Nordisk topmøde: 154
- Nordisk topmøde: 156

Johannesen, Kaj Leo, Færøernes del. (sb), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 125
Replik:
- Nordisk topmøde: 148

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (S), Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse (Dokument 5): 182
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 191
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 308
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 192
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Johnsson, Peter, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 342
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Juhl, Christian, Danmarks del. (EL)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428

Kalsø, Bjørn, Færøernes del. (sb)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 271

Karlsson, Anders, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450

Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432

Karlström, Frederik, Ålands del. (ObS)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 296

Replik:
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 301
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 302
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 303

Katainen, Jyrki, Finlands del. (saml)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 131

Replik:
- Nordiskt toppmöte: 134
- Nordiskt toppmöte: 145

Katrín Jakobsdóttir, Islands del.(VG)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020 (B 276/kultur): 264
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 268
- Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2012 (Dokument 10): 273
- Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö): 311

Replik:
- Redogörelse för status om MR-U strategin 2011-2012 (Dokument 10): 276
- Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö): 313

Spørgsmål:
- Svar til Åström (E 16/2012): 201
- Svar til Andersson (E 17/2012): 202
- Svar til Siv (E 23/2012): 210
- Svar til Haarder (E 27/2012): 214

Kielsen, Kim, Grønlands del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 223
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 247
- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring) og Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (A 1562/næring): 284

Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 224
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 227

Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488

Medlemsforslag:
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Klint, Karen, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 340

Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402

Medlemsforslag:
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Kolberg, Martin, Norges del. (A) Valgt medlem

Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 150
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 175

Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Muntlig spørsmål til Norges og Sveriges regjeringer om status for arbeidet med *One Health* i kommiteen for Landbrug og forskning (E 22/2012): 208

Koskinen, Jari, Finlands del. (saml) Regeringsrepræsentant

Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 304
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11): 319

Replik:
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 306
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 307
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 311

Kristensen, Henrik Dam, Danmarks del. (S), Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353

Kristiansen, Linda, Danmarks del. (RV), suppleant

Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om anerkendelse af tegnsprog i Danmark (E 28 B/2012): 213

Kymäläinen, Suna, Findlands del. (sd) Valgt medlem

Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 152
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 195
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 341

Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige

som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 259

Larsson, Margareta, Sveriges del. (SD)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 157
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389

Lind, Annette, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Lindholm, Jan, Sveriges del. (MP)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 144
- Udvalgsforslag om fællesnordisk filmportal (A 1573): 278
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 287
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 294
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 298
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Ljunggren, Anna, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 144
- Redegørelse til Nordisk Rådet 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 257
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (A 1526/medborger): 356
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259
- Muntlig spørsmål til Sveriges regjering om unges mobilitet på arbeidsmarkedet – fjernelse av grensehindringer? (E 25/2012): 212

Louhelainen, Anne, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 141
Uvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450
Medlemsforslag:
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (A 1545/velferd): 376

Lundteigen, Per Olaf, Norges del. (Sp)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 301

Replik:
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 303
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 303

Medlemsforslag:
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Lydvo, Hilde Magnusson, Norges del. (A), Suppleant
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Maijala, Eeva-Maria, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Mandt, Sonja, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 331
- Kontrolkomiténs beretning om virksomheden 2012: 260
- Komiteforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 260
- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2011 (C 1): 260
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011 (C 3/kk): 260
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011 (C 4/kk): 260
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011 (C 5/kk): 260

Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Mikkelsen, Jeppe, Danmarks del. (RV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Modig, Silvia, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013 (B 280/præsidiet): 168
- Udvalgsforslag om revidering af Nordisk Råds Priser (A 1574/præsidiet): 266
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Komitéforslag:
- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426
om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428

Montan, Göran, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 273
- Udvalgsforslag om fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 277
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Mortensen, Flemming Møller,
Danmarks del. (S), suppleant
Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373

Motzfeldt, Josef, formand for Vestnordisk råd
Udtalelse:
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 254
Replik:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 234
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 251

Myhre Peter N., Norges del. (FrP)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389

Niinistö, Ville, Finlands del. (gröna)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram (B 281/miljø): 314
Replik:
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram (B 281/miljø): 318

Norrback, Ole, ordförande för Gränshindersforum
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 188
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 192
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 198

Nybakk, Marit, Norges delegation (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Sveriges formandskabsprogram 2013 (Dokument 3): 161
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 252
- Tale af den nyvalgte præsident: 347
Replik:
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 254
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 235
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445

- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Old, Henrik, Vestnordisk Råd
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 226
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 227

Ólína Þorvarðardóttir, formand for Vestnordisk Råd
Udtalelse:
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 253

Olli, Egil, vice præsident for Samisk parlamentarisk råd
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 224

Olsen, Annika, Færøernes del. (Ff) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 258

Olsen, Per-Arne, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365

Olsvig, Sara, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 157
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 230
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 237
Replik:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 246
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428

Opheim, Torfinn, Norges del. (A)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (M), Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6) og Præsidieforslag om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 189
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6) og Præsidieforslag om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 192
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6) og Præsidieforslag om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 193
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden, (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (A 1545/velferd): 376
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Spørgsmål:
- Muntlig fråga till samarbetsministrarna om mårdhunden – spridning av dvärgbandmask, (E 26/2012): 212

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur): 270
- Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 200
- Udvalgsforslag om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 276
- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 343

Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505

Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Spørgsmål:
- Muntlig fråga till Danmarks regering om teckenspråk och dövas rättigheter i Danmark (E 28 A/2012): 213

Pirttilahti, Arto, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring) og Medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (A 1562/næring): 282
- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 282
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 289
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 306
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 302
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram (B 281/miljø): 316

Replik:
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 310
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 303

Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomisk samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om ekonomisk samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Ragnheiður Rikharðsdóttir, Islands del. (Sj.) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Komitéforslag:

- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Rana, Jenis av, Færøernes del. (Mfl.)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (M)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 129
- Sveriges formandskabsprogram 2013 (Dokument 3): 159
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 135
- Nordiskt toppmöte: 140
- Nordiskt toppmöte: 144
- Nordiskt toppmöte: 150

Rudihagen, Torsten, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden (E 8/2012): 1227
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvvirksomheten (E 9/2012): 1231
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm (E 10/2012): 1235

Rundgren, Simo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 153
- Sveriges formandskabsprogram 2013 (Dokument 3): 164
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse (Dokument 5): 180
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 187
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 227
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 242
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 294
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 305
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 300
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 230
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 288
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø): 307
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd, (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369

- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (E 12/2012): 1240

Sandelin, Silja Borgarsdóttir, Ungdommens Nordiske Råd, præsident
Udtalelse:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 174

Samuelsen, Bjørt, Færøernes del. (T) Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 293
- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 281
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 333
- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 344
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 300

Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke, (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal, (A 1573/kultur): 505

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om ekonomiskt samarbete i Arktis (Bet. A 1553/näring): 409
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420

Sankelo, Janne, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389

Spørgsmål:
- Skriftligt spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet (E 5/2012): 1212

Sareen, Manu, Danmarks del. (RV) Regeringsrepræsentant
Spørgsmål:
- Svar til Andersson, (E 17/2012): 202
- Svar til Wallinheimo (E 18/2012): 204
- Svar til Hoydal (E 19/2012): 205
- Svar til Friðleifsdóttir (23/2012): 209
- Svar til Berg (E 24/2012): 211
- Svar til Haarder (E 27/2012): 214
- Svar til Peltonen (E 28 A/2012): 214
- Svar til Kristiansen (E 28 B/2012): 214

Sasi, Kimmo, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Udtalelse:
- Sessionens åbning: 120
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 175
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 219
- Præsidieforslag om international strategi (A 1571/præsidiet): 252
- Valg: 346
- Sessionens afslutning: 350

Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508

Medlemsforslag:
om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Islands del. (A), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418

- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Sipilä, Juha, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 331
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (A 1531/näring): 361
- om en nordisk värdebarometer (A 1532/medborger): 367
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (A 1545/velferd): 376
- om indsats mod social dumping (Bet. A 1547/velfærd): 394
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (Bet. A 1548/velfærd): 398
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning (E 12/2012): 1240
- Muntlig spørsmål til Danmarks regjering om endring av regler for barnebidrag til islandske statsborgere i Danmark samt spørsmål om nordisk samarbeid for å få lukket internetsider med meget grov seksuell vold. (E 23/2012): 209

Sjøli, Sonja I., Norges del. (H)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450
Medlemsforslag:
- om kultur og helse i nordisk samarbeid (Bet. A 1545/velferd): 373

Skaale, Sjúrður, Færøernes del. (Jvfl)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 155
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Steingrímur J. Sigfússon, Islands del. (VG), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2012: Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet (Dokument 12): 328
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 221
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 226

Stenberg, Maria, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis (E 4/2012): 1207

Stubb, Alexander, Finlands del. (saml)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 184
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 238

Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 190

Spørgsmål:
- Svar til Wallinheimo (E 18/2012): 204
- Svar til Heikkilä (E 20/2012): 206

Strøm, Tor-Arne, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Suutari, Eero, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 291
- Ministerrådsforslag om nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring): 298

Replik:
- Medlemsförslag om ekonomiskt samarbete i Arktis (A 1553/näring): 294

Komitéforslag:
- om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk): 511

Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd (Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Sønsterud, Tone Merete, Norges del.
(A) Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om ekonomiskt samarbete i Arktis (Bet. A 1553/näring): 409
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (A 1559/kultur): 424

Søvndal, Villy, Danmarks del. (SF)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 232

Replik:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 234
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 234
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 236
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 8): 238

Sørensen, Finn, Danmarks del. (EL)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd): 402
- om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd): 450

Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (A 1546/miljø): 392
- om indsats mod social dumping (A 1547/velfærd): 396
- om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (A 1548/velfærd): 400
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (A 1560/præsidiet): 428

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om bekæmpelse af fattigdom (E 13/2012): 1244

Tenfjord-Toftby, Cecilie, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 281
Udvalgsforslag:
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
- om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø): 488
Medlemsforslag:
- om sikring av felles naturressurser (Bet. A 1546/miljø): 389
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430

Tetzschner, Michael, Norges del. (H) Valgt medlem
Udtalelse:
- Redegørelse til Nordisk Råd 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 256
Udvalgsforslag:
- om självstyre i Norden (A 1577/medborgar): 517
Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om Norska pensionärer bosatta i Sverige som felinformerats om nordiska skatteavtalet (E 15/2012): 1259

Thommessen, Olemic, Norges del. (H) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 149
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323

Thorning- Schmidt, Helle, Danmarks del. (S), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 124
Replik:
- Nordisk topmøde: 136
- Nordisk topmøde: 149

Tolppanen, Maria, Finlands del. (saf) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om ekonomisk samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420

Torstensson, Åsa, Sveriges del. (C) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 136
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013 (B 280/præsidiet): 168
- Valg: 346
Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (Bet. A 1544/presidiet): 369
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426

Trældal, Torgeir, Norges del. (FrP) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Ny Nordisk Mode (A 1563/næring): 435
- om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø): 483
Medlemsforslag:
- om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud og medlemsforslag om bedre nordisk samarbeid om dyrevelferd

(Bet. A 1531/näring og A 1562/næring): 358
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (Bet. A 1561/näring): 430
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden (E 8/2012): 1227
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten (E 9/2012): 1231
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Gøteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm (E 10/2012): 1235

Tuomioja, Erkki, Finlands del. Regeringsrepræsentant
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 223
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 229
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 230

Uldum, Andreas, Gønlands del. (D) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (A 1544/presidiet): 371

Valve, Wille, Ålands del. (MÅ) Valgt medlem
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 7): 225
Replik:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 248
Medlemsforslag:
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (Bet. A 1553/näring): 409
- om ekonomiskt samarbete i Arktis, (A 1553/näring): 413

Vejonis, Raimonds, Baltisk forsamling
Udtalelse:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 243

Wallinheimo, Sinuhe, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk topmøde: 137
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion (Dokument 11): 321
Udvalgsforslag:
- om Nordisk Uddannelsestopmøde (A 1564/kultur): 439
- om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke (A 1572/kultur): 501
- om en fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur): 505
Medlemsforslag:
- om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden (Bet. A 1559/kultur): 420
Spørgsmål:
- Muntlig fråga till samarbetsministrarna om status för arbetet med EU-rapporten – räcker det med en årlig rapportering? (E 18/2012): 203

Wallmark, Hans, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (Bet. A 1526/medborger): 353
- om en nordisk värdebarometer (Bet. A 1532/medborger): 365

Aasrud, Rigmor, Norges del. (A) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013 (B 280/præsidiet): 170
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 166
- Redegørelse til Nordisk Råd 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 255
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 248
Replik:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 172
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 176
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder (Dokument 6): 192
- Redegørelse til Nordisk Råd 2012: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 13): 259
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland (Dokument 15): 251

Spørgsmål:
- Svar til Andersson (E 17/2012): 202
- Svar til Hoydal (E 19/2012): 206
- Svar til Asmyhr (E 21/2012): 207
- Svar til Kolberg (E22/2012): 208; 209
- Svar til Siv (E 23/2012): 211
- Svar til Pehrsson (E 26/2012): 212

Åström, Karin, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådets redegørelse om EU-samarbejdet (Dokument 9): 240
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 4): 173

Præsidieforslag:
- om et grænseløst Norden (A 1565/præsidiet): 445
- om en international strategi for Nordisk Råd (A 1571/præsidiet): 493
- om ændring af Nordisk Råds priser, (A 1574/præsidiet): 508

Medlemsforslag:
- om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (A 1526/medborger): 356
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (Bet. A 1558/presidiet): 416
- om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer (A 1558/presidiet): 418
- om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat (Bet. A 1560/præsidiet): 426
- om nordiskt samarbete om infrastruktur (A 1561/näring): 432

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Norges regering om gränshinder på tågsträckan Kiruna – Narvik (E 2/2012): 1198
- Mundtlig fråga till Sveriges regering om initiativ och medel till en nordisk skolportal (E 16/2012): 201

Emneregister

A

ADHD:
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden, A 1551/velferd: 402
  Rek. 37/2012: 1505

Afgifter:
- Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner,
  D *30/2010/næring: 1081

Alkohol:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv,
  A 1566/velferd: 450
  Rek. 36/2012: 1503

Ambassader:
- Nordiskt ambassadsamarbete,
  D *6/2009/presidiet: 1011

Arbejdsliv:
- Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16, B 278/næring: 538
  Rek. 35/2012: 1502
- Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden,
  D *27/2009/velferd: 1015

Arbejdsløshed:
- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke, A 1572/kultur: 501
  Rek. 38/2012: 1506
- En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed,
  D 10/2011/næring: 1105

Arbetsordning/Forretningsorden:
- Nye arbejdsformer i Nordisk Råd,
  IB 1/2011/præsidiet: 1187

Arktis:
- Medlemsforslag om finansiering af redningskapacitet i Arktis,
  A 1549/presidiet: 25
  Rek. 4/2012: 77
- Præsidieforslag om fælles nordisk arktisk strategi, A 1550/præsidiet: 29
  Rek. 3/2012:76
- Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene,
  A 1552/miljø: 33
  Rek. 5/2012: 78
  Rek. 6/2012: 79
- Medlemsförslag om ekonomisk samarbete i Arktis, A 1553/näring: 409
  Rek. 30/2012: 1497
- Utskottsförslag om urfolken i Arktis,
  A 1554/medborgar: 39
  Rek. 9/2012: 82
  Rek. 10/2012: 83
- Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis,
  A 1555/näring: 43
  Rek. 12/2012: 85
- Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis,
  A 1556/velferd: 47
  Rek. 7/2012: 80
  Rek. 8/2012: 81
- Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis, A 1557/kultur: 62
  Rek. 11/2012: 84
- Nyt arktisk samarbejdsprogram,
  D 7/2011/præsidiet: 1097
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis, E 4/2012: 1207

Arte Norden:
- Nordisk Arte-kanal,
  D *12/2010/kultur: 1038

B

Barn/Børn:
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden, A 1551/velferd: 402
  Rek. 37/2012: 1505
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris,
  B 282/kultur: 623
  Rek. 22/2012: 1489
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne,
  D *19/2008/velferd: 993
- Friluftsaktiviteter för barn och unga,
  D *3/2010/miljö: 1023
- Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis, D 18/2011/miljø: 1125

Bärplockning:
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning,
  E 12/2012:1240

Budget:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013, B 280/præsidiet: 570
  Rek. 14/2012: 1478
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013, C 2: 713
- Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012, D 5/2011/præsidiet: 1092
- Generaldebat og debat om budget for 2013, Dagsordenspunkt 4: 166

Bæredygtig udvikling:
- Bæredygtig udvikling, Dagsordenspunkt 11: 280

C
Canada:
- Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada), D 8/2011/præsidiet: 1100

D
Dyr:
- Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud, A 1531/näring: 358
- Skriftlig spørsmål til de nordiske landes regjeringer om rettskraftsvirkningene ved fradømmelse av rett til dyrehold i ett nordisk land skal få virkning i et annet nordisk land eller i EØS-området, E 1/2012: 1195
- Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om sikring av dyrevelferd, E 6/2012: 1220

E
Energi:
- Nordisk produksjon av vedvarende energi, D *21/2010/næring: 1059
- Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner, D 22/2011/næring: 1137
- Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning, D 23/2011/næring: 1141

Erhversuddannelse:
- Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden, A 1559/kultur: 420
  Rek. 17/2012: 1483
  Rek. 18/2012: 1485

EU/Europa:
- Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna, A 1544/presidiet: 369
  Fremst. 13/2012: 86
- *One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012, D 13/2011/medborger: 1110
- En EU-strategi for Nordisk Råd, IB 3/2011: 1200

F
Fattigdom:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om bekæmpelse af fattigdom, E 13/2012: 1244

Film:
- Udvalgsforslag om en fællesnordisk filmportal, A 1573/kultur: 505
  Rek. 24/2012: 1491

Filmpris:
Uddeling af Nordisk Råds filmpris: 1534

Finans:
- Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner, D *30/2010/näring: 1081

Fiskeri:
- Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske, D 21/2011/miljø: 1135
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø: 525
  Rek. 32/2012: 1499

FN:
- Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20), D 4/2011/miljø: 1089
- Skriftlig spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet, E 5/2012: 1212

Formandsskab:
- Sveriges formandskabsprogram 2013, Dokument 3/2012: 1325

Forskning:
- Utskottsförslag om infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis, A 1555/näring: 43
  Rek. 12/2012: 85
- Kultur, forskning og uddannelse, Dagsordenspunkt 10: 264
- Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA, D *4/2010/näring: 1026
- Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning, D 23/2011/næring: 1141

Forsvar:
- Försvarsministrarnas redogörelse, Dokument 8/2012: 1413

Fred:
- Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning, D 3/2011/præsidiet: 1087

Friluftsliv:
- Friluftsaktiviteter för barn och unga, D *3/2010/miljö: 1023

G
Gebyr/Kortafgift:
- Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger D *10/2010/medborger: 1035

Ghettofisering:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?, D 9/2011/velferd: 1103

Globalisering:
- Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan, A 1511/presidiet: 17

Rek. 1/2012: 73
Rek. 2/2012: 74
- Globalisering og grænsehindring, Dagsordenspunkt 5: 177
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse 2011, Dokument 5/2012: 1372

Grænsehinder:
- Medlemsforslag om oprettelse af en ombudsmandsinstans for grænsehindringer, A 1558/presidiet: 416
Rek. 16/2012: 1482
- Præsidieforslag om et grænseløst Norden, A 1565/præsidiet: 445
Rek. 15/2012: 1480
- Rörligheten i Norden, D 26/2011/kultur: 1152
- Skriftlig fråga till Norges regering om gränshinder på tågsträckan Kiruna – Narvik, E 2/2012: 1198
- Samarbejsministarnas redogörelse om gränshinder 2012, Dokument 6/2012: 1396
- Globalisering og grænsehindring, Dagsordenspunkt 5: 177

H

Havnefaciliteter:
- Skriftlig spørgsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip, E 30/2012: 1268
- Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip, E 31/2012: 1270

Helse/Hälsa:
- Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid, A 1545/velferd: 373
Rek. 39/2012: 1508
- Nordisk sundhedsområde, D *7/2008/velfærd: 990
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 1075
- Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II, D *29/2010/velferd: 1078

Hjemsendelse:
- Udvisning af nordiske medborgere, D *8/2010/medborger: 1029

Hviderusland:
- Internationalt samarbejde, Dagsordenspunkt 7: 216
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, D *15/2009/presidiet: 1013
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitrysland. Dokument 15/2012: 1473

I

Infrastruktur:
- Medlemsförslag om nordiskt samarbete om infrastruktur, A 1561/näring: 430
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø, A 1568/miljø: 483
Rek. 27/2012: 1494
Rek. 40/2012: 1510
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden, E 8/2012: 1227

Inkludering:
- Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold, A 1548/velferd: 398
- Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden, D *27/2009/velferd: 1015

Innovation:
- Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA D *4/2010/näring: 1026
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 1066
- Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II, D *29/2010/velferd: 1078

Internationalt samarbejde:
- Internatiolnalt samarbejde, Dagsordenspunkt 7: 216
- Udenrigsministrenes redegørelse 2012, Dokument 7/2012: 1410
- Forsvarsminitrenes redegørelse 2012, Dokument 8/2012: 1413
- Redegørelse om EU-samarbejdet, Dokument 9/2012: 1416
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitrysland. Dokument 15/2012: 1473
- Nordiska Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel, Dokument 13/2012: 1465

J

Jernbane/Järnväg:
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten, E 9/2012: 1231

Jordbruk/Landbrug:
- En nordisk jord- och skogbrukspolitik D *18/2010/miljö: 1053
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø: 528
Rek. 32/2012: 1499

Jämställdhet/Ligestilling:
- Nordisk likestillingspolitisk samarbeid, D *14/2010/medborger: 1044
- Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, D *15/2010/medborger: 1046
- Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan, D 17/2011/medborgar: 1123
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis, E 4/2012: 1207
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011, Dokument 12/2012: 1433

K

Kemikalier:
- Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel, D *2/2010/miljø: 1021
- Utvalgsforslag om de nordiske finansieringsinstitusjonene; NIB, NEFCO og NDF som instrumenter i klimaarbeidet, A 1569/miljø: 488
Rek. 28/2012: 1495
Rek. 29/2012: 1496
- Oppfølning av *Copenhagen Accord* D *20/2010/miljø: 1056

Klima:
Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene, D 19/2011/miljø: 1129
- Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet, D 20/2011/miljø: 1132

Konflikthåndtering:
- Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning, D 3/2011/præsidiet: 1087

Konsument/Forbruger:
- Utskottsförslag om nordisk konsumentpolitisk forskning och samverkan, A 1576/medborgar: kan jeg ikke finde

Kraftnet:
- Utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner, D 22/2011/næring: 1137

Kontrolkomitéen:
- Beretninger om nordiske organisationer, Dagsordenspunkt 8: 260

Kreativitet:
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 1066

Kultur:
- Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid, A 1545/velferd: 373
Rek. 39/2012: 1508
- Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020, B 276/kultur: 519
Rek. 20/2012: 1487
- Kultur, forskning og uddannelse, Dagsordenspunkt 10: 264
- Nordisk Arte-kanal, D *12/2010/kultur: 1038
- Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland, D 24/2011/kultur: 1147

L

Landbrug/Jordbruk:
- En nordisk jord- och skogbrukspolitik, D *18/2010/miljö: 1053
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø: 525
Rek. 32/2012: 1499

Ligestilling/Jämställdhet:
- Nordisk likestillingspolitisk samarbeid, D *14/2010/medborger: 1044
- Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, D *15/2010/medborger: 1046
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om kvinnornas möjligheter i Arktis, E 4/2012: 1207
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011, Dokument 12/2012:1433

Litteraturpris:
- Uddeling af Nordisk Råds litteraturpris: 87

Livskvalitet:
- God livskvalitet for eldre i Norden, D *26/2010/velferd: 1069
- Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet, D 11/2011/presidiet: 1108

Lovgivning:
- Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren, D 6/2011/medborger: 1095

Lånemarked:
- Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked, A 1526: 353
Rek. 2/2012: 74?
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om Islands lånevillkår, E 14/2012: 1256

M
Mad/Mat:
- Revidering af programmet "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange", D 15/2011/velfærd: 1117
- Nordisk samarbejde om madspild, D 16/2011/miljø: 1120
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion, Dokument 11: 1431

Mangfoldighed:
- Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold, A 1548/velferd: 398
- Velfærd og mangfoldighed, Dagsordenspunkt 12: 324

Medborgarskap:
- Skriftlig fråga till den danska regeringen om dubbelt medborgarskap, E 11/2012: 1238

Menneskehandel:
- Nordiska Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel, Dokument 13/2012: 1465

Menneskerettigheder:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks, Islands og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet, E 5/2012: 1212

Miljø:
- Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene, A 1552/miljø: 33
  Rek. 5/2012: 78
  Rek. 6/2012: 79
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø, A 1568/miljø: 483
  Rek. 27/2012: 1494
  Rek. 40/2012: 1568
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram, B 281/miljø: 599
  Rek. 34/2012: 1501
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter, D *1/2009/miljø: 997
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, D *2/2009/miljø: 1001
- Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel, D *2/2010/miljø: 1021
- Oppfølning av *Copenhagen Accord* D *20/2010/miljø: 1056
- Nordisk produksjon av vedvarende energi, D *21/2010/næring: 1059
- Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis, D18/2011/miljø: 1125
- Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene, D 19/2011/miljø: 1129
- Skriftlig spørgsmål til Danmarks regjering om havnefasiliteter for toalettavfall fra store passasjerskip, E 30/2012: 1268
- Skriftlig spørgsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Åland om havnefasiliteter for toalettavfall fra ferjer og passasjerskip, E 31/2012: 1270

Mode:
- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Mode, A 1563/næring: 435
  Rek. 25/2012: 1492

Motion:
- Redegørelse vedr. statusrapport for handlingsplanen for kost og motion, Dokument 11: 1431

Musikpris
Uddeling af musikprisen: 1532

N
Natur:
- Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser, A 1546/miljø: 389
- Skriftlig fråga till Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om kommersiell bärplockning, E 12/2012: 1240

Natur- og miljøprisen:
Uddeling af Natur- og miljøprisen: 1531

NIKK:
- Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan, D 17/2011/medborgar: 1123

Nordisk Forum:
- Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning, D 3/2011/præsidiet: 1087

Nordisk konvention:
- Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention D *9/2010/medborger: 1032

Nordisk Kulturfond:
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011, C 5/kk: 919
- Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond, D *1/2011/præsidiet: 1085

Nordisk Ministerråd:
- Ministerrådsforslag om strategi for det nordiske kultursamarbejde 2013-2020, B 276/kultur: 519
  Rek. 20/2012: 1487
- Ministerrådsforslag om nyt rammeprogram for FJLS 2013-2016, B 277/miljø: 525
  Rek. 32/2012: 1499

- Ministerrådsforslag om nyt samarbejdsprogram for MR-A 2013-16, B 278/næring: 538
Rek. 35/2012: 1502
-Ministerrådsforslag om Nyt regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16, B 279/næring: 553
Rek. 31/2012: 1498
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget og planer for 2013, B 280/præsidiet: 574
Rek. 14/2012: 1478
- Ministerrådsforslag om miljøhandlingsprogram, B 281/miljø: 599
Rek. 34/2012: 1501
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris, B 282/kultur: 623
Rek. 22/2012: 1489
- Ministerrådsforslag om Nordisk strategi för hållbar utveckling, B 284/miljø: 629
Rek. 33/2012: 1500
- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2011, C 1: 649
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013, C 2: 574
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011, C 3/kk: 889
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011, C 4/kk: 906
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011, C 5/kk: 919
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, D *2/2009/miljø: 1001
- Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat, D *33/2010/presidiet: 1083
- Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond, D *1/2011/præsidiet: 1085
- Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012, D 5/2011/præsidiet: 1092
- Om samarbetet med Nordisk Ministerråd, D 27/2011/presidiet: 1155
- Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd, D 28/2011/presidiet: 1158
- Sveriges statsministers præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2013, Dokument 3/2012: 1325
- Samarbejdsministrenes redegørelse 2012, Dokument 4/2012: 1369

Nordisk Råd:
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011, C 4/kk: 906
- Valg, Dagsordenspunkt 13: 346
- Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat, D *33/2010/presidiet: 1083
- Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond, D *1/2011/præsidiet: 1085
- Nordisk Råds Årsberetning 2011, Dokument 1/2012: 1277
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet, Dokument 12: 1433
- Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland, IB 2/2011: 1190
- En EU-strategi for Nordisk Råd, IB 3/2011: 1192

Nordisk Råds 64. session:
- Arbejdsudvalg/utskott: 1515
- Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger 2012, Dokument 14/2012: 1469
- Dagordning/dagsorden: 108
- Deltagerliste: 6
- Sessionens åbning, dagsordenspunkt 1: 120
- Regler for sessionens gennemførelse, Dokument 2 b/2012: 1322
- Nordisk topmøde, dagsordenspunkt 2: 123
- Nordisk Ministerråds program 2013, dagsordens punkt 3: 159
- Generaldebat og budget 2013, dagsordenspunkt 4: 166
- Globalisering og grænsehindringer, dagsordenspunkt 5: 177
- Samarbejdsministrenes spørgetime, dagsordenspunkt 6: 201
- Internationalt samarbejde, dagsordenspunkt 7: 216
- Beretninger om nordiske institutioner, dagsordenspunkt 8: 260
- Meddelelser over rekommandationer, dagsordenspunkt 9: 263
- Kultur, forskning og uddannelse, dagsordenspunkt 10: 264
- Bæredygtig udvikling, dagsordenspunkt 11: 280
- Velfærd og mangfoldighed, dagsordenspunkt 12: 324
- Valg, dagsordenspunkt 13: 346

- Sessionens afslutning, dagsordenspunkt 14: 350
- Mundtlige spørgsmål til samarbejdsministrene på sessionen, E 16/2012 – E 28/2012: 1263
- Tale af den nyvalgte præsident, dagsordenspunkt 13: 347 - Protokoll: 117
- Sekretariat: 1516
- Sessionssal: 1594
- Oversigt over sessionen: 116

Nordisk Råds filmpris:
- Uddeling af Nordisk Råds filmpris: 1534

Nordisk Råds litteraturpris:
- Uddeling af Nordisk Råds filmpris: 89

Nordisk Råds musikkpris:
- Uddeling af Nordisk Råds musikpris: 1532

Nordisk Råds natur- og miljøpris:
- Uddeling af Nordisk Råds natur- og miljøpris: 1531

Nordisk Råds priser:
- Præsidieforslag om ændring af Nordisk Råds priser, A 1574/præsidiet: 508
  Rek. 21/2012: 1488

Nordisk Råds rekommandationer:
Komitéforslag om effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer, A 1575/kk: 511
Rek. 19/2012: 1486
IB 2/2012: 1512

Nordisk samarbejde:
- Beretninger om nordiske organisationer, Dagsordenspunkt 8: 260
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, D *2/2009/miljø: 1001
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet, D *13/2010/presidiet: 1041
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, D *15/2009/presidiet: 1013
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage, D *16/2010/medborger: 1048
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 1075
- Nordisk samarbejde om madspild, D 16/2011/miljø: 1120

NordPlus:
- Neste generasjon av Nordplus, D 25/2011/kultur: 1149

Nordvestrusland:
- Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland, IB 2/2011: 1190

O

Olie:
- Utvalgsforslag om Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene, A 1552/miljø: 33
  Rek. 5/2012: 78
  Rek. 6/2012: 79

One Health:
- *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr, D 12/2011/medborger: 1112
- *One Health* i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012, D 13/2011/medborger: 1110

Overgreb:
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne, D *19/2008/velferd: 993

P

Palæstina:
Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat, A 1560/præsidiet: 426

Pantsystem:
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage, D *16/2010/medborger: 1048
- Samordning af nordiske pantsystemer, D*17/2010/medborger: 1051

Pensionister:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om norska pensionärer i Sverige som felinformerats om skatteavtalet: 1259

Personvern:
- Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om nordiske borgeres personvern, E 3/2012: 1203

Planer:
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2013, C 2: 713

Planter:
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter, D *1/2009/miljø: 997

Politik:
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om manglende beskyttelse af deltagere i et politisk møde, E 29/2012: 1264

Priser:
- Uddeling af Nordisk Råds priser: 1530

R

Regionalpolitik:
- Ministerrådsforslag om Nyt regionalpolitisk samarbejdsprogram 2013-16, B 279/næring: 553
  Rek. 31/2012: 1498

Revision:
- Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer, Dagsordenspunkt 8: 260
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2011, C 3/kk: 889
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2011, C 4/kk: 906
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2011, C 5/kk: 919

Rovdyr:
- Felles rovdyrforvaltning i Norden, D *4/2008/miljø/näring: 987
- Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion, D *22/2010/miljö: 1064

Rusland:
- Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland, IB 2/2011: 1190

Rygmargsskade:
- Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS), D 14/2011/velferd: 1115

Skat:
- Skriftlig fråga till Sveriges regering om norska pensionärer i Sverige som felinformerats om skatteavtalet: 1259

Sundhed:
- Nordisk sundhedsområde, D *7/2008/velfærd: 990
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 1075
- Nordisk samarbejde om Ryggmargsskade (RMS), D 14/2011/velferd: 1115

Sygdom/Sjukdom:
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne, D *19/2008/velferd: 993
- Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser, D *27/2010/velferd: 1073

T

Tobak:
- Utvalgsforslag om Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv, A 1566/velferd: 450 Rek. 36/2012: 1503

Tog:
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten, E 9/2012: 1231
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Göteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm, E 10/2012: 1235

Transport:
- Utvalgsforslag om tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø, A 1568/miljø: 483 Rek. 27/2012: 1494 Rek. 40/2012: 1510
- Skriftlig spørsmål om felles konsekvensutredning om utbedring av innseilingsforholdene til Halden, E 7/2012: 1224
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige om planer for transportinfrastruktur i Norden, E 8/2012: 1227
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Finland, Norge og Sverige om planer for utbygging og utvidelse av togforbindelsen i nordområdene for å servisere den voksende gruvevirksomheten, E 9/2012: 1231
- Skriftlig spørsmål til regjeringene i Norge og Sverige om utbygning av togforbindelsen Oslo-Göteborg, og videre til Malmø og foreliggendende planer for togforbindelsen Oslo-Stockholm, E 10/2012: 1235

TV:
- Nordisk Arte-kanal, D *12/2010/kultur: 1038

U

Uddannelse:
- Udvalgsforslag om sprog og uddannelse i Arktis, A 1557/kultur: 62 Rek. 11/2012: 84
- Medlemsforslag om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden, A 1559/kultur: 420 Rek. 17/2012: 1483 Rek. 18/2012: 1485
- Udvalgsforslag om Ny Nordisk Skole, A 1564/kultur: 439 Rek. 23/2012: 1490
- Kultur, forskning og uddannelse, Dagsordenspunkt 10: 264
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 1066

Udenrigsministrenes redegørelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse 2012, Dokument 7/2012: 1410

Udenrigssamarbejde:
- Nordiskt ambassadsamarbete, D *6/2009/presidiet: 1011
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, D *15/2009/presidiet: 1013

Udvisning:
- Udvisning af nordiske medborgere D *8/2010/medborger: 1029

Undervisning:
- Redogörelse för status om MR-U strategin 2011 – 2012, Dokument 10: 1421

Unge/ungdom:
- Utvalgsforslag om ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden, A 1551/velferd: 402
  Rek. 37/2012: 1505
- Udvalgsforslag om ungdomsarbejdsløshed – en nordisk krisepakke, A 1572/kultur: 501
  Rek. 38/2012: 1506
- Ministerrådsforslag om en nordisk børne- og ungdomslitteraturpris, B 282/kultur: 623
  Rek. 22/2012: 1489
- Friluftsaktiviteter för barn och unga, D *3/2010/miljö: 1023
- En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed, D 10/2011/næring: 1105

V

Valg/Val:
- Valg, dagsordenspunkt 13: 346

Vand:
- Skriftlig spørsmål til Danmark, Island og Sveriges regjeringer om FNs resolusjon om vann som en menneskerettighet, E 5/2012: 1212

Velfærd:
- Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan, A 1511/presidiet: 17
  Rek. 1/2012: 73
  Rek. 2/2012: 74
- Utvalgsforslag om Nordisk Råds velferdspolitiske arbeid i Arktis, A 1556/velferd: 47
  Rek. 7/2012: 80
  Rek. 8/2012: 81
- Velfærd og mangfoldighed, Dagsordenspunkt 12: 324

Värdebarometer:
- Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer, A 1532/medborger: 365

Ø

Økonomi
- Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked, A 1526/medborger: 353
- Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om Islands lånevillkår, E 14/2012: 1256

Å

Årsberetning:
- Nordisk Råds Årsberetning 2011, Dokument 1: 1277

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ISTUMAJÄRJESTYS

PLACERING VID NORDISKA RÅDETS MÖTE

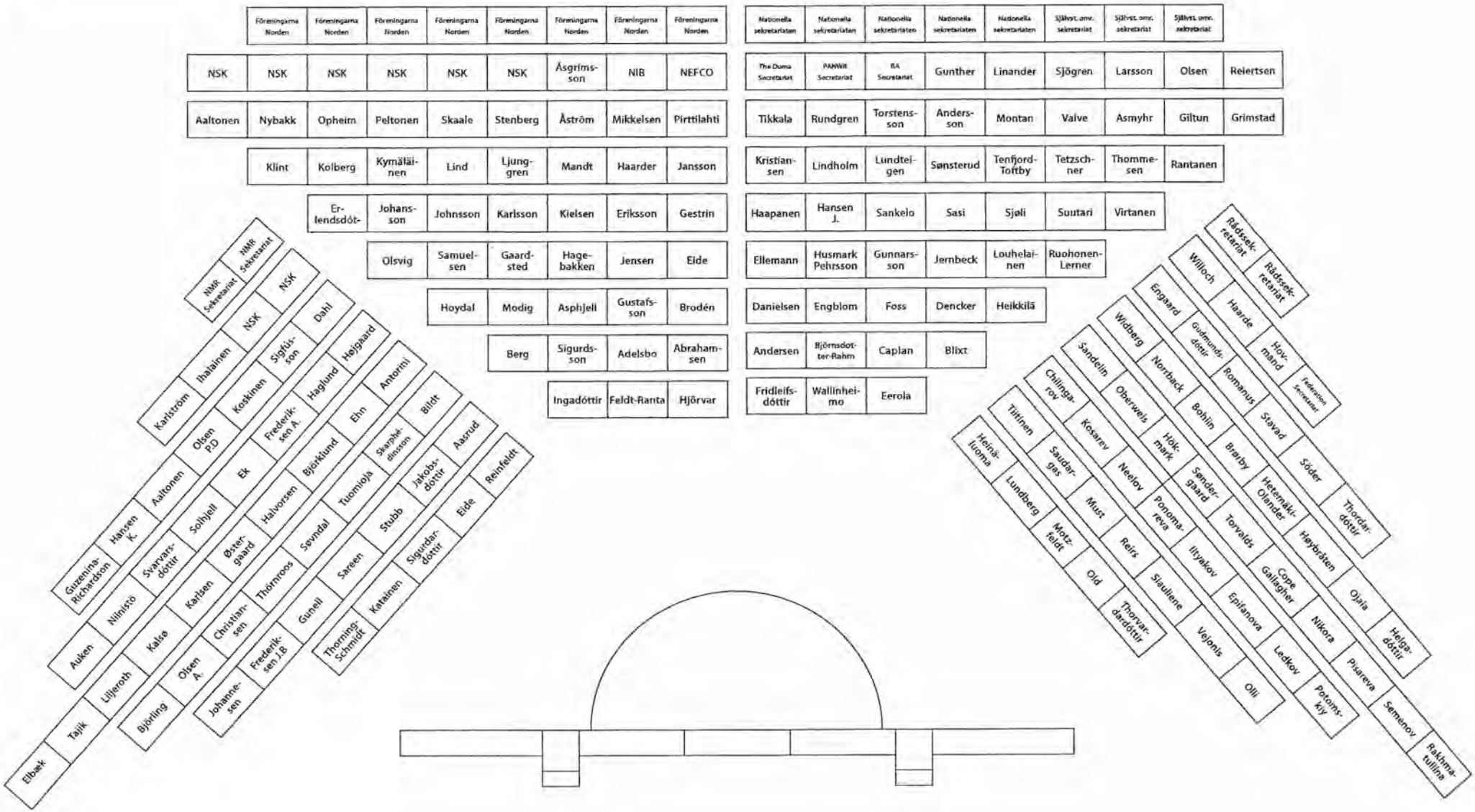

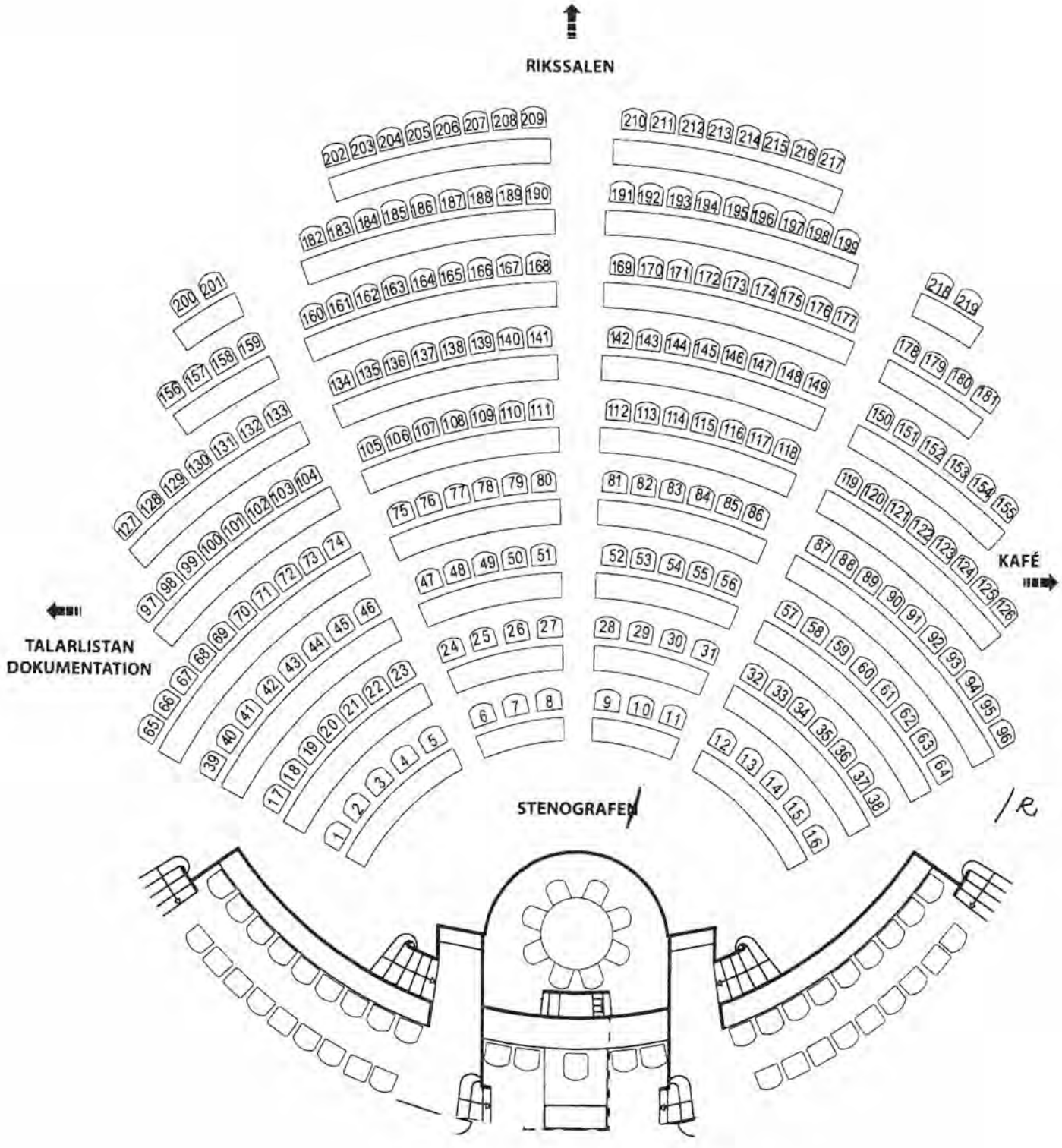
RIKSSALEN
KAFÉ
TALARLISTAN
DOKUMENTATION
STENOGRAFEN

Placering i sessionssalen

Regeringsrepresentanter	Platsnr
Aaltonen Carina	129
Antorini Christine	74
Auken Ida	97
Bildt Carl	46
Björklund Jan	72
Björling Ewa	39
Christiansen Pall	41
Dahl Johan	133
Dyhr Pia Olsen	130
Ehn Johan	73
Eide Espen Barth	4
Ek Lena	101
Elbæk Uffe	65
Frederiksen Anthon	102
Frederiksen Jens B.	18
Gunell Camilla	19
Guzenina-Richardson Mari	127
Haglund Carl	103
Halvorsen Kristin	71
Hansen Karten	128
Højgaard Kári P.	104
Ihalainen Lauri	157
Jóhanna Sigurðardóttir	3
Johannesen Kaj Leo	17
Kalsø Bjørn	68
Karlsen Mimi	69
Karlström Fredrik	156
Katainen Jyrki	2
Katrín Jakobsdóttir	22
Koskinen Jari	131
Liljeroth Lena Adelson	67
Niinistö Ville	98
Olsen Annicka	40
Reinfeldt Fredrik	5
Sareen Manu	20
Solhjell Bård Vegar	100
Steingrímur J. Sigfússon	132
Stubb Alexander	21
Svandís Svarvarsdóttir	99
Søvndal Villy	43
Tajik Hadia	66
Thorning-Schmidt Helle	1
Thörnroos Veronica	42
Tuomioja Erkki	44
Aasrud Rigmor	23
Össur Skarphéðinsson	45
Østergaard Morten	70

Valda medlemmar	Partigrupp	Platsnr
Abrahamsen Helge	M-gruppen	27
Adelsbo Christer	S-gruppen	26
Álfheiður Ingadóttir	V-gruppen	6
Andersen Kim	M-gruppen	28
Andersson Anders	M-gruppen	172
Árni Þór Sigurðsson	V-gruppen	25
Asmyhr Hans Frode Kielland	UTAN	175
Asphjell Jorodd	S-gruppen	49
Berg Marianne	V-gruppen	24
Björnsdotter-Rahm Elisabeth	K-gruppen	29
Blixt Liselott	N-gruppen	31
Brodén Anita	M-gruppen	51
Caplan Stefan	K-gruppen	30
Danielsen Thomas	M-gruppen	52
Dencker Mikkel	N-gruppen	55
Eerola Juho	N-gruppen	11
Eide Rigmor Andersen	M-gruppen	80
Ellemann Karen	M-gruppen	81
Engblom Annika	K-gruppen	53
Eriksson Anders	M-gruppen	110
Feldt-Ranta Maarit	S-gruppen	7
Foss Per Kristian	K-gruppen	54
Gaardsted Karin	S-gruppen	77
Gestrin Christina	M-gruppen	111
Giltun Vigdis	UTAN	176
Grimstad Oskar J.	UTAN	177
Gustafsson Billy	S-gruppen	50
Haapanen Satu	M-gruppen	112
Haarder Bertel	M-gruppen	140
Hagebakken Tore	S-gruppen	78
Hansen Justus	M-gruppen	113
Heikkilä Lauri	N-gruppen	56
Helgi Hjörvar	S-gruppen	8
Hoydal Høgni	V-gruppen	47
Husmark Pehrsson Christina	K-gruppen	82
Illugi Gunnarsson	K-gruppen	83
Jansson Harry	M-gruppen	141
Jensen Thomas	S-gruppen	79
Jernbeck Isabella	K-gruppen	84
Johansson Ann-Kristine	S-gruppen	106
Johnsson Peter	S-gruppen	107
Karlsson Anders	S-gruppen	108
Kielsen Kim	S-gruppen	109
Klint Karen J.	S-gruppen	134
Kolberg Martin	S-gruppen	135
Kristiansen Linda	M-gruppen	142
Kymäläinen Suna	S-gruppen	136
Larsson Margareta	UTAN	197

Lind Annette	S-gruppen	137
Lindholm Jan	M-gruppen	143
Ljunggren Anna	S-gruppen	138
Louhelainen Anne	N-gruppen	85
Lundteigen Per Olaf	M-gruppen	144
Mandt Sonja	S-gruppen	139
Mikkelsen Jeppe	M-gruppen	167
Modig Silvia	V-gruppen	48
Montan Göran	K-gruppen	173
Nybakk Marit	S-gruppen	161
Olsen Per Arne	UTAN	198
Olsvig Sara	V-gruppen	75
Opheim Torfinn	S-gruppen	162
Peltonen Tuula	S-gruppen	163
Pirttilahti Arto	M-gruppen	168
Reiertsen Laila Marie	UTAN	199
Ruohonen-Lerner Pirkko	N-gruppen	86
Rundgren Simo	M-gruppen	170
Samuelsen Bjørt	V-gruppen	76
Sankelo Janne	K-gruppen	114
Sasi Kimmo	K-gruppen	115
Siv Friðleifsdóttir	M-gruppen	9
Sjøli Sonja Irene	K-gruppen	116
Skaale Sjúrður	S-gruppen	164
Stenberg Maria	S-gruppen	165
Suutari Eero	K-gruppen	117
Sønsterud Tone Merete	K-gruppen	145
Tenfjord-Toftby Cecilie	K-gruppen	146
Tetzschner Michael	K-gruppen	147
Thommesen Olemic	K-gruppen	148
Torstensson Åsa	M-gruppen	171
Wallinheimo Sinuhe	K-gruppen	10
Valve Wille	K-gruppen	174
Åström Karin	S-gruppen	166

Närvarande suppleanter	**Partigrupp**	**platsnr**
Gunther Penilla	M-gruppen	194
Linander Johan	M-gruppen	195
Sjögren Katrin	M-gruppen	196